

ശ്രീമഹാഭക്തവിജയം.

ഒന്നാം ഭാഗം.

പരിഭാഷകൻ,

ശ്രീമാൻ, കാവുങ്ങൽ നീലകണ്ഠപ്പിള്ള അവർകൾ.

പ്രകാശകന്മാർ,

എസ്. റി. റെഡ്യാർ ആൻഡ് സൺസ്.

“ചിത്രാലയം” അച്ചുക്കുടം—കൊല്ലം.

രണ്ടാം പതിപ്പ് കാഴ്ച ൧൯൭൦.

കാഴ്ച ൧൯൭൦ പ്രകാശകന്മാരിൽ.

1099.

ശ്രീമഹാഭക്തവിജയം.

ഒന്നാം ഭാഗം.

പരിഭാഷകൻ,

ശ്രീമാൻ, കാവുങ്ങൽ നീലകണ്ഠപ്പിള്ള അവർകൾ.

പ്രകാശകന്മാർ,

എസ്. റി. റെഡ്യാർ ആൻഡ് സൺസ്.

“ചിത്രാഭിവൽനി” അച്ചുക്കുടം—കൊല്ലം.

൨-ാം പതിപ്പ് കാപ്പി-൭൫൦.

കാപ്പിറൈറ്റ് പ്രകാശകന്മാരിൽ.

1099.

അവതാരിക.

“തന്നടേക്കേരക്കാർ പ്രിയമാരെയും
തന്നുള്ളിലില്ലമൊന്നറിഞ്ഞീടുവിൻ
നിണ്ണയം കേതരരക്ഷിപ്പതിന്നതാൻ
തന്നെയും കൂടെമറന്നുപോയിശ്ചരൻ”

വിദൂരഭാഗ്യ സൽക്കരിച്ച വാഴപ്പഴം തൊലിച്ച പഴം കളയുകയും തൊലി തിന്നുകയും ചെയ്തു ഭഗവാൻ തന്നെത്താൻ മറന്നുപോയിട്ടല്ലേ? അദ്ദേഹം എഴുന്നള്ളിയ വിവരം കേട്ടയുടൻ കളിച്ചുരയിൽനിന്നും ഓടിയിറങ്ങി പൂജാപ്രയത്നമായി ഭഗവൽസന്നിധിയിൽ എത്തി പൂജയുടങ്ങിയ താൻ നഗ്നനാണെന്ന വിവരംപോലും, വിദൂരർ സൂചിപ്പിക്കുന്നതിനു മുമ്പായി അറിയുന്നതിനു ഭക്തിപാരവശ്യംകൊണ്ടു പ്രജ്ഞയില്ലാതായിപ്പോയ വിദൂരഭാഗ്യയെപ്പോലെയുള്ളവരെക്കാണുമ്പോൾ ഭക്തപത്മലനായ ഭഗവാൻ തന്നെത്താൻ മറന്നുപോകുന്നതിൽ അതിശയിക്കാൻ ഉണ്ടോ? ഭഗവദ്ഗർഭനത്തിൽ അത്യുൽക്കണ്ഠയോടുകൂടിയ വിദൂരഭാഗ്യനഗ്നയായി ഓടിയെത്തിയതിലും അതിശയിക്കാനില്ല. “തിയ്യുറ്റോനിജങ്ങൾക്കെന്നാകിലും മൃഗമരം നാരികൾക്കെന്നാകിലും പ്രേമലക്ഷണയായ ഭക്തി സംഭവിക്കുമ്പോൾ” ഇതും ഇതിലധികവും ഉണ്ടാവുക പതിവാണു്. കടലിൽ വീണ ഉപ്പുകുടുപോലെ അനന്യചിത്തവൃത്തികളായ ഭക്തജനങ്ങളുടെ ഹൃദയം. ഭഗവദ്ഗർഭനത്തിൽ മാത്രമല്ല ഭഗവന്നാമോച്ചാരണത്തിലും തന്നത്താൻ അലിഞ്ഞു ലയിച്ചുപോകും. അല്ലെങ്കിൽ ‘ക’ എന്ന അദ്വക്ഷരം പഠിച്ചപ്പോൾ പ്രഥ്വാദൻ കരയുമായിരുന്നോ? പഠിക്കാനുള്ള മടിക്കൊണ്ടല്ല അദ്ദേഹം കരഞ്ഞതു്. കൃഷ്ണനാമത്തിന്റെ അദ്വക്ഷരം അണല്ലോ എന്നുവിചാരിച്ചപ്പോൾ അദ്ദേഹത്തിനുണ്ടായ പരമാനന്ദാനന്ദം സന്തോഷാശ്രുക്കളായി ധാരമുറിയാതെ ഒഴുകിപ്പോയതാണു്, വിചാരിക്കുമ്പോൾ മററുള്ളവർക്കുസങ്കടം വന്നുപോകുന്നപല കുറിയോപദേവങ്ങളും നിഷ്പ്രയാസം സഹിക്കുന്നതിനു മനക്കരുത്തുള്ള ആ ഭക്തശിരോമണിയുടേ ദൃഢചിത്തം. ഭഗവന്നാമത്തിന്റെ ഒരു ഒറ്റ അക്ഷരം ഉച്ചരിച്ചപ്പോൾ ചന്ദ്രശാമി തട്ടിയ ചന്ദ്രകാന്തക്കല്ലു പോലെ അലിഞ്ഞുപോയിട്ടല്ലേ കരഞ്ഞുപോയതു്.

ഭഗവാനെക്കാൾ ശക്തി ഭഗവൽ ഭക്തന്മാർക്കാണെന്നുള്ളതിനുപല ദൃഷ്ടാന്തങ്ങളും ഉണ്ടു്. ഭഗവൽഭക്തനായ ഹരദാസ് രാമനാഥവും പാടി ചാടിക്കടന്ന ദക്ഷിണസമുദ്രം കടക്കുന്നതിനു ചിറയിടാതെ രാമസപാമിയെക്കൊണ്ടുകഴിഞ്ഞില്ല. അശ്രിതരക്ഷകനായ ഹരവിഷ്ണുവിനു തന്നെ ശരണംപ്രാപിച്ച ഭുവാസാവിനെ ചക്രഭയത്തിൽനിന്നും രക്ഷിക്കുന്നതിനു അംബരീഷന്റെ അടുക്കൽതന്നെ പറഞ്ഞയക്കേണ്ടിവന്നു. ഇവയൊരോന്നും യഥാർത്ഥഭക്തന്മാർ ഭഗവാനെക്കാളും ശക്തന്മാരാണെന്നുള്ളതിന്നും ഭഗവാനെക്കൊണ്ടു കഴിയുന്നതിലും അധികം കാര്യങ്ങൾ അവരെക്കൊണ്ടു കഴിയുന്നതുള്ളതിന്നും ഉള്ളകൈയിൽ നെല്ലിക്കായെന്ന പോലെ മുളള ദൃഷ്ടാന്തങ്ങൾ ആണു്.

“മുന്നത്തെ തിഥി എന്താണെ”ന്നു പണ്ടാദോ ചോദിച്ചപ്പോൾ “ഞാനശ്രീരാമദാസൻ” ചുറ്റുന്നത്തരംപറഞ്ഞു ഹരദാസനേയും കപ്പൽമുങ്ങി ഭാഗ്യംകൊണ്ടു ലങ്കാതീരത്തിൽ എത്തുന്നതിനു സംഗതിയായ ഒരു മനുഷ്യാനെ സേവകന്മാർ തുക്കിയെടുത്തു രാജസന്നിധിയിൽ കൊണ്ടുചെന്നപ്പോൾ സിംഹാസനത്തിൽനിന്നും ഓടിമെഴുന്നേറ്റു, രാമ! രാമ! എന്നുള്ള നാമജപത്തോടെ സാഷ്ഠാംഗ പ്രണാമംചെയ്തുപോയ വിഭീഷണനെയുംപോലെയുള്ളവരാണ് യഥാർത്ഥഭക്തന്മാർ. അവരുടെ ഭക്തിമയമായ ചരിത്രമാണ് പഠിക്കേണ്ടതു്. അവരെയെങ്ങനും അനുഗമിക്കേണ്ടതു്. അവർ അനുഭവിച്ച അനൗപമമായ പരമനിർവൃതിയെ ആണു് നാമും അനുഭവിക്കേണ്ടതു്. നാം മനുഷ്വജനും ഏടുത്തതിന്റെ പരമപ്രയോജനവും അതുമെന്നയാണു്.

ഇങ്ങനെയുള്ളവർ ലോകത്തിൽ അധികം ഉണ്ടാകാറില്ല. പലപല രാജാക്കന്മാരുടെയും യോഗികളുടെയും മഹർഷിഗണങ്ങളുടെയും ഇത്താനികളുടെയും കർമ്മികളുടെയും അവതാരപുരുഷന്മാരുടെയും ദേവഗന്ധർവ്വരാക്ഷസാപ്സരസ്സുകളുടെയും പക്ഷിമൃഗാദിതിയുത്പാന്നികളുടെയും കഥകളെ രസാവഹമായി വിവരിക്കുന്ന ഭാഗവതാദിപുരാണങ്ങളിൽ യഥാർത്ഥഭക്തന്മാരുടെ എണ്ണം മറുവകക്കാണ അപേക്ഷിച്ചു എത്രയോ തുച്ഛമായിരിക്കുന്നു. ഭാഗവതാദിപുരാണങ്ങൾ ചഴിയായി ശുകൻ, നാരദൻ, പ്രഹ്ലാദൻ, ധ്രുവൻ, അംബരീഷൻ, ഹരദാമൻ, വിഭീഷണൻ, വിദൂരൻ, അക്രൂരൻ, കചേലൻ എന്നിങ്ങനെ ചുരുക്കം ചില യഥാർത്ഥഭക്തന്മാരുടെ ചരിത്രപുരമായി പരിചയിക്കുന്നതിനെ നമുക്കു ഭാഗ്യമുണ്ടായിട്ടുള്ളു. അത് അക്കാലത്തുണ്ടായിരുന്ന മറ്റുള്ള യഥാർത്ഥഭക്തന്മാരുടെ കഥകളെ അവർ വിട്ടുകളഞ്ഞതുകൊണ്ടല്ല. ഇന്നത്തെപ്പോലെതന്നെ അന്നും അവരുടെ സംഖ്യ വളരെ വളരെ കുറവായിരുന്നതുകൊണ്ടാണ്. അല്ലെങ്കിൽ “ഓരോരോ ജനങ്ങൾക്കു മുക്തിമാർഗ്ഗതപങ്ങൾ ഓരോരോ വിധമത്രെ കേവലം സ്വഭാവങ്ങൾ എന്നതിലെല്ലാവണ്ണത്തിങ്കലുമില്ലാത്തതും നന്നായി സാധിക്കാവുന്നതല്ലല്ലോ എന്നുള്ളതായി മുക്തിയെ ലഭിക്കുന്ന ഭക്തിമാർഗ്ഗത്തെ പ്രതിപാദിപ്പാൻ വേദവ്യാസൻ ചമച്ച ശ്രീ ഹാഭാഗവതത്തിൽ “ഉത്തമശ്ലോകന്റെ” എല്ലാചരിത്രങ്ങളും നാമങ്ങളും ഉത്തമധ്യാനങ്ങളും അവതാരങ്ങളും ഉള്ളപ്പോൾ അക്കാലത്തുണ്ടായിരുന്ന യഥാർത്ഥഭക്തന്മാരുടെ പാവനചരിത്രങ്ങൾ മാത്രം ഒരിക്കലും ഉപേക്ഷിച്ചുകളയുകയില്ലായിരുന്നു. വിശേഷിച്ചും സാധുരാക്ഷണത്തിനായി യുഗങ്ങൾതോറും എടുക്കാറുള്ള ഭഗവാന്റെ സുപ്രസിദ്ധഭഗവതാരങ്ങളിൽ ഒമ്പതും ഭാഗവതകാലഘട്ടത്തിൽ മുനിൽ കഴിഞ്ഞു പോയിരിക്കുന്ന സ്ഥിതിക്ക് ഭാഗവതപുരാണത്തിൽ വിവരിക്കുന്നതിൽ കൂടുതലായി അക്കാലത്തു യഥാർത്ഥഭക്തന്മാർ ഇല്ലായിരുന്നെന്നുതന്നെ തീർച്ചയാക്കാവുന്നതാണ്.

എന്നാൽ, അന്നും, ഇന്നും അല്ല ഈ ഭാരതഭൂമിയിൽ യഥാർത്ഥഭക്തിയുടെ ഉച്ചമായ അഭർശത്തിന്നു സാക്ഷികളായ അനവധി ഭക്തശിരോമണികൾ അവതരിച്ചതും ത്രാസശീലന്മാരായ അവരുടെ ശാന്തിമയമായ പ്രണയഭക്തിപ്രധാനത്തിൽ മുഴുകിയ ഈ ഭാരതത്തിൽ പരമാനന്ദപൂർവ്വമായി ആ പാവനഭഗവതലേക്കു പ്രയാണ തുടങ്ങിയതും. പിന്നെയു പൗരാണികകാലത്തിനുശേഷം ഏകദേശം കുലിവർഷം നാലായിരമാണ്ടുറ്റിച്ചുള്ള കാലഘട്ടത്തിൽ തുടങ്ങിയെന്നാണ് അനുമാനിക്കേണ്ടിയിരിക്കുന്നത്. പൗരാണികകാലത്തിനു ശേഷം ഉണ്ടായ യഥാർത്ഥഭക്തന്മാരുടെ കഥാഭക്തകളെ എല്ലാം ഒന്നായിസാക്ഷാദോചാസനമുടെ വികാസരൂപമായ പ്രേമതന്തുവിൽ ബ്രഹ്മാംശം ശുഭനായ നാഭാജിസിദ്ധൻ എന്ന മഹാഭക്തൻ കോത്തിണക്കിയ ഒരു ദിവ്യമാലയാണ് ഞാൻ ഇപ്പോൾ വായനക്കാരുടെ മുമ്പിൽ അവതരിപ്പിക്കുന്ന ഈ മലയാളഭക്തവിജയത്തിന്റെ മൂലമായ ഭാവിധഭക്തവിജയത്തിന്നും അതിന്റെ മൂലഗ്രന്ഥങ്ങൾക്കും മൂലമായ ഹിന്ദിഭാഷയിൽ ഉള്ള ഭക്തസാരം. എഴുത്തുകാരന്മാരുടെ ചരിത്രങ്ങൾ അടങ്ങിയിട്ടുള്ള ഈ ഗ്രന്ഥം കുലിയുഗം തുടങ്ങി ൧൭൩൨-ാം ആണ്ടിൽ സങ്കലനം ചെയ്തതായിട്ടാണ് അറിയുന്നത്.

അതിൽ പറയുന്ന പരമഭാഗവതന്മാരായ ഭക്തന്മാരിൽ എല്ലാകൊണ്ടും അനേക പ്രാണഗുണഗണങ്ങൾക്കും അപാരമഹിമയ്ക്കും അത്യുജ്വലതയ്ക്കും അത്യന്തചാരിത്രന്മാരായ അതിദിവ്യന്മാർ, പുണ്യരീകഭക്തൻ, കബീർദാസൻ, ജയദേവൻ, തുളസീദാസൻ, നാമദേവൻ, ഇങ്ങാനേശ്വരദേവൻ, ശോഭനദേവൻ, സാരംഗദേവൻ, കൃഷ്ണദാസൻ, വിഷ്ണുദാസൻ, ശുഭദാസൻ, രാമദാസൻ, മാധവദാസൻ, മത്സ്യേന്ദ്രനാഥൻ, ജയസ്രീനാഥൻ, ഭക്താബായ്, ജനാബായ്, മീരാബായ്, ശങ്കരബായ്, ശങ്കുബായ്, പൂരന്ദരദാസൻ, നരഹരിദാസൻ, പെരിയദാസൻ, തുകാരാമൻ, ഏകനാഥസ്വാമി മുതലായ ചില ജീവൻമുക്തശിരോമണികൾ അറിയുന്നു. ഇവരിൽ അദ്വൈതപരമായ അറുപേരുടെയും ഭാഗവതപ്രസിദ്ധനായ കചേലന്റെയും ഇങ്ങനെ ഏഴുഭക്തന്മാരുടെ ചരിത്രം ഇതിൽ അടങ്ങിയിട്ടുണ്ട്.

ഇവർ ഏഴുപേരും ഒന്നുപോലെ—

“ഭക്തിയായതുമനോവാക്കുകായങ്ങളാലും
യാതൊരുപ്രകാരവുംസർവ്വംസദാകാലം
യങ്ങൊന്നാംഭഗവാങ്കൽഭക്തിയാൽചെയ്തതന്നെ
ഭക്തിയാകുന്നത്.”

എന്നുള്ള ഭഗവതവചനം അക്ഷരപ്രതി അനുവർത്തിച്ചവരും അതുകൊണ്ടുമാക്കും
കിട്ടിയവരും ആണ്.

“പൂരുഷസ്രീജാതിനാമാശ്രമാദികളല്ല
കാരണംമമ ഭജനത്തിനു ജഗത്തായ
ഭക്തിയൊന്നൊഴിഞ്ഞുമാറില്ലകാരണമേതും
മുക്തിവന്നീടുവാനമില്ലമറ്റൊരാളാണും
തീർത്ഥസ്നാനാദിതപോദാനവേദാഭ്യായനം-
ക്ഷേത്രോപവാസയാതാദ്യവിധകർമ്മങ്ങളാ-
ലൊന്നിനാലൊത്തനുംകണ്ടുകിട്ടുകയില്ല
യെന്നെമൽഭക്തിയൊന്നുകൊണ്ടൊഴിഞ്ഞൊരുതാമൂ.”

എന്നുള്ള ഭഗവദ്വചനം ഭഗവാന്റെ ഏറ്റവും രഹസ്യമായപരമാർത്ഥമാണെന്ന്
കബീർദാസൻതുടങ്ങിയ ഇതിലെ ഓരോ ഭക്തന്മാരുടെയും ചരിത്രം വായിക്കുമ്പോൾ ആർക്കും
തോന്നിപ്പോകുമെന്നുമാത്രമല്ല, മുക്തിക്കുള്ള എളുപ്പമായ വഴി ഭക്തിതന്നെ. എന്ന് സഫർഷം
തലകുലക്കി സമ്മതിച്ചു അചിരേണത്തവർ ഭക്തന്മാരായിത്തീരുകയും ചെയ്യുന്നതാണ്.

ഈശ്വരഭക്തിയുടെ നിലയും വിധവും ഒന്നു വേറെയാണ്. അതുപോലെ ആനന്ദ
വും രസികതയും പരിശുദ്ധിയും മറ്റൊന്നിനും ഇല്ല. പാലാഴിമഥനം കഥവായിച്ചാൽ, ഭേ-
വന്മാർക്കുണ്ടായ സുധാസ്വാദനരസം നമുക്കാർക്കും ഉണ്ടാവുക പതിവില്ലല്ലോ. എന്നാൽഈഭ-
ക്തിസുധാസ്വാദനസുഖം അങ്ങനെയല്ല. ഭഗവദ്ദർശനം ഉണ്ടായആഭഗവതശിരോമണികൾ
സദാകാലവുംഏതൊരുമാതിരി നിർവൃതിയില്ലാത്തവയായിച്ചുസുഖിച്ചുവോആമാതിരിപരമാനന്ദത്തിൽ
തന്നെ, അവരുടെ പരിപാവനമായ കഥകൾ, വായിക്കുന്നവർക്കുംവായിച്ചുതീരുന്നതുവരെയെ
ങ്കിലും രമിക്കാം. ഇതത്ര ഭക്തന്മാരുടെ ചരിത്രപരമായണക്കൊണ്ടുണ്ടാകുന്നമുഖ്യമായതാണ്.

ഭക്തി പലവിധത്തിൽ ഉണ്ട്. “ഭക്തിയോതൊബഹുവിധോമാർഗ്ഗൈർഭേമിനിഭാ-
വ്യതേ സ്വഭാവഗുണമാഗ്ദേണപുനഃഭാവോപിഭിദ്യതേ” എന്നാണ്. അതായത്—മനസ്സു
സ്വഭാവത്തെ രൂപീകരിക്കുന്ന ഗുണഭേദം നിമിത്തം അവരുടെ മനോഗതിക്കവ്യത്യാസം ഉ-
ള്ളതിനാൽ, ഓരോരുത്തരുടെ വിശ്വാസംപോലെ ഭക്തിയും പലതരത്തിൽ ഉണ്ടാവുന്നതാണ്
കപിപാസുദേവന്റെ അഭിപ്രായം.

ഭക്തി പലപ്രകാരത്തിൽ ഉണ്ടെങ്കിലും ചുരുക്കത്തിൽ അവയെ നാലായിഭാഗിക്കാം.
അതായത്, താമസഭക്തി, രാജസഭക്തി, സാത്വികഭക്തി, നിർഗുണഭക്തി. ഇതിൽതാമസഭ-
ക്തിയെന്ന് പറയുന്നത്, ഈശ്വരൻ, തന്നിലും പ്രപഞ്ചത്തിലുംനിന്നു അന്യനാണെന്നുള്ള വി-
ശ്വാസത്തോടുകൂടെ പരോപദേവം ചെയ്യുന്നതിനുവേണ്ട ശക്തിലാഭത്തിനുവേണ്ടി ഈശ്വരഭക്-
തം ചെയ്യുന്നതിനേയും രാജസഭക്തിയെന്ന്പറയുന്നത് ഈശ്വരൻ തന്നിലും പ്രപഞ്ചത്തിലും
നിന്നു വേറാണെന്ന ഭാവനയോടുകൂടെ വിഷയസുഖസാധനങ്ങളായ, ധനധാന്യസമ്പൽസമൃ-
ദ്ധിക്കും ആയുരാരോഗ്യത്തിനുംവേണ്ടി ഭഗവാനെ പ്രതിമകളിൽ പൂജിക്കുന്നതും സാത്വികഭ-
ക്തിയെന്ന് പറയുന്നത്, ഈശ്വരൻ മേൽപ്രകാരംതന്നെ തന്നിലും പ്രപഞ്ചത്തിലുംനിന്നു അ-
ന്യനാണെന്നഭാവനയോടുകൂടെയാണെങ്കിലും കർമ്മത്തിൽനിന്നും വിമുക്തനാവാനു വേണ്ടി ഈ-
ശ്വരനെ ഭജിക്കുകയും കർമ്മഫലങ്ങൾ എല്ലാം ഈശ്വരനിൽ സമർപ്പിക്കുകയും ഭഗവൽഭജനം
തന്റെ കർമ്മവൃത്തിയിൽ ഒന്നാണെന്നു കരുതിചെയ്യുകയുംചെയ്യുന്നതും ആകുന്നു.

ഇതെന്നും യഥാർത്ഥമേതെന്നും ഇതുകൊണ്ടെന്നും മുക്തിലഭിക്കുകയും ഇല്ലാത്തതെന്ന യഥാർത്ഥമേതെന്നും എന്നു പറയണമെങ്കിൽ, അവൻ, ഗംഗാജലം യാതൊരുപരപ്രേരണയും കാരണവും കൂടാതെ സമുദ്രത്തിലേക്കു അതിവേഗത്തിൽ ഒഴുകിച്ചെന്നുകൊണ്ടിരിക്കുന്നതുപോലെ ഈശ്വരന്റെ ഗുണഗണഗ്രൂവുണും ഒന്നുകൊണ്ടുമാത്രം എല്ലാഭൂതജാലങ്ങളുടേയും ഹൃദയാന്തർഭാഗനിവാസിയാകട്ടെ അദ്ദേഹത്തിങ്കൽ യാതൊരുതടവുമില്ലാതെ ഒഴുകിച്ചെന്നു മനോഗതിയോടു കൂടിയ നിർഗ്ഗുണമേതെന്നുള്ളവനായിരിക്കണം. ഭാഗവതം ൩-ാം സ്കന്ധം ൨൯-ാം അദ്ധ്യായം ൧൧-ാം ശ്ലോകങ്ങൾക്കനുസരിച്ചു.

“മൽഗുണസ്തുതിമാത്രേണമയിസർവ്വഹാശയേ
മനോഗതിവിച്ഛിന്നായമാഗംഗാംഭസാംബുധൗ
ലക്ഷണംഭേതിയോരസ്യനിർഗ്ഗുണസ്വരൂപാഹൃതം
അഹൈതുക്യവ്യവഹിതായാഭേതിഃപുനര്യോത്തമ”

ഒത്തന്റെ ഹൃദയഗുഹയി പൊട്ടി ഈശ്വരഗുണഗ്രൂവുണമാത്രത്തിൽ തന്നെ അവന്റെ മനോഗതി ഈശ്വരസന്നിധിയിലേക്കു പറയണമെങ്കിൽ അവൻ സ്വയമ്ത്തെ നിഷ്കാമമായി അനുഷ്ഠിക്കുകയും ശാസ്ത്രകല്പിതവും അഹിംസാപരവുരായ ക്രിയായാഗാനുഷ്ഠാനം കൊണ്ടു ഈശ്വരവിഗ്രഹത്തെ പൂജിക്കുക, സ്തുതിക്കുക, ദർശിക്കുക മുതലായവകൾ ചെയ്യുകയും സർവ്വേശ്വരനെ സർവ്വഭൂതങ്ങളിലും കാണുകയും സത്യവാനായും നിസ്സംഗിയായും ഇരിക്കുകയും മഹത്തുക്കളെ ബഹുമാനിക്കുകയും ദീനന്മാരിൽ അനുകമ്പകാണിക്കുകയും തന്നെപ്പോലെ മറ്റുള്ളവരെയെല്ലാം സ്നേഹിക്കുകയും ഇന്ദ്രിയങ്ങളെ അടക്കുകയും ആത്മജ്ഞാനവിഷയങ്ങളെ കേൾക്കുകയും ഭഗവന്നാമസങ്കീർത്തനങ്ങൾ ഗാനം ചെയ്യുകയും അഹംകാരത്തെ ഒതുക്കുകയും സാധുക്കളുമായി സമാധനിക്കുകയും മറ്റും ചെയ്യുകകൊണ്ട്, ഒത്തന്റെ സകലപാപങ്ങളും ക്ഷയിച്ചു സർവ്വസംശയങ്ങളും തീർന്നു അവന്റെ ഹൃദയം പരിശുദ്ധിയെ പ്രാപിക്കണം. അങ്ങനെയുള്ള ഹൃദയപ്രവാഹം കാരാരിൽ ലയിച്ചു സുരസ്ഥപുഷ്പങ്ങളുടെ വാസനമുക്കിലേക്കു തന്നെ ഓടിച്ചെന്നതുപോലെ പ്രേമത്തുമ്പുവഴിയായി ഭഗവാന്റെ പാറിലയിരുന്നു. ഇങ്ങനെ പാറിലയിട്ടു ഭവൽഭക്തന്മാരുടെ ചരിതം ആണ് ഈ ഭക്തവിജയത്തിൽ ഉള്ളതു: അവർ ഓരോരുത്തരും ഭഗവൽപ്രേമത്തെ അല്ലാതെ മറ്റൊന്നിനേയും കാമിക്കാത്ത നിഷ്കാമികൾ ആയിരുന്നു. അവരിൽ ഓരോരുത്തരുടേയും ചരിതം വായിക്കുമ്പോൾ അവർ ഓരോരുത്തരും ഭഗവാനോടു്, “അല്ലയോ ഭഗവാനേ! പ്രേമസ്വരൂപമെ” എന്നിങ്ങനെ അവിടുത്തെ പാദങ്ങളിൽ ഒന്നുകൂടി ചുംബിക്കണമേ. ഒന്നുകൂടി ചുംബിക്കണമേ: ഒന്നു ചുംബിച്ചാൽ പിന്നെ ആ ആശ അവനിൽനിന്നും എന്നു നീണ്ടും. എല്ലാ ദുഃഖങ്ങളും ഒന്നോടോ ശമിക്കാൻ ഒരു ചുംബനം മതിയേ! കഴിഞ്ഞതെല്ലാം മറന്നു നടക്കുന്നതും വരാനുള്ളതും അജ്ഞതന്നെ! പ്രേമസുധയുടെ സുരണമായും ശേഷിച്ചു! ക്ഷേമം എന്തിന്? ദുഃഖം അക്കവേണം. മുക്തിയും വേണ്ട! ശക്തിയും വേണ്ട. ഞാൻ ഒരിക്കലും പരിപൂർണ്ണതയേകാംക്ഷിക്കുന്നില്ല. എന്നിങ്ങനെ അനുഭവിച്ചാലും അനുഭവിച്ചാലും പൂർത്തിയാക്കത്തക്ക അവിടുത്തെ പ്രേമസുധയെ മാത്രം അനുഭവിച്ചാൽ മതിയാകും. ഞാൻ പ്രേമത്തിനുവേണ്ടി ദുരിതസംകലമായ ഈ സംസാരത്തിൽ എത്രയൊരുവണവേണമെങ്കിലും ജനിക്കാം. പ്രേമത്തിനുവേണ്ടി എല്ലാക്കാലത്തും അവിടുത്തെ സ്നേഹിക്കാൻ മാത്രം ഏറിക്കണ്ടായാൽ മതിയാകും” എന്ന് അവരുടെ എല്ലാപിതൃപരിപാവനലക്ഷ്യകൾകൊണ്ടു ഭഗവാനോടു പ്രാർത്ഥിക്കുന്നതായും, അദ്ദേഹവീടെയോ ഒരു ലിഖിതനിവഹിക്കുന്ന ഈശ്വരനെ സ്നേഹിക്കാൻ തുടങ്ങിയ അവരിൽ ഓരോരുത്തരുടെയും മാനസികരജഃകണങ്ങൾ അപരിമിതമായ പരിപൂർണ്ണജ്ഞാതിസ്സിന്റെ പൂർണ്ണ പ്രകാശത്തോടുകൂടെ അനന്തവും അത്യാശയവും ആയ ഈശ്വരപ്രേമത്തിൽ ലയിക്കുന്നതും കാണാം. തങ്ങളിൽനിന്നുണ്ടാകുന്ന അർത്ഥമില്ലാത്ത ആശകൾ എല്ലാം തൃപ്തിയുൾക്കൊള്ളുന്ന ഈശ്വരസാമീപ്യത്തിനായി യത്നിച്ചു തന്മൂലമുണ്ടായ തൃശ്ശോശാന്തിയുടേതുകൊണ്ടു മനുഷ്യരൂപം തന്നെയും മാറി പരമാവധിയിൽ, പ്രേമവും പ്രേമബലവും പ്രേമവസ്തുവും ഒന്നാകുന്ന നിർവൃത്തിയെ പ്രാപിച്ചു ജീവനിൽ ഓരോരുത്തരുടെ ചരിത്രങ്ങൾ ഭക്തന്മാരായ വായനക്കാർക്കു ഏതൊരുമാതിരിപരമാന

നമാണുണ്ടാക്കുന്നതെന്നു ആരെക്കൊണ്ടു പറഞ്ഞറിയിക്കാൻകഴിയും!! ഇത്രമാത്രം മഹത്തുക്കളായ ഈ പരമഭാഗവതന്മാരുടെ ചരിത്രം മുഴുവൻ മലയാളത്തിൽ തർജ്ജിമചെയ്തിച്ചുകേരളീയർക്കുമാരുടെ മുമ്പിൽ അവതരിപ്പിക്കണമെന്നാണ് പ്രകാശകന്മാരുടെ ഉദ്ദേശ്യം. നവംനവങ്ങളായ ഗ്രന്ഥങ്ങളെ പ്രസിദ്ധം ചെയ്തു മലയാളഭാഷയെ പരിപോഷിപ്പിക്കുന്നതിൽ ബലകുലനന്മാരായി പത്തുനാലുത കൊല്ലക്കാലമായിട്ടേ ശ്രമിച്ചു വിജയം സമ്പാദിച്ച പ്രകാശകന്മാരുടെ സുപ്രസിദ്ധ ഭാഷാപോഷണതൽപരതയെപ്പറ്റി പ്രത്യേകമായൊന്നു പൊതുജനങ്ങളെ അറിയിപ്പാണിപ്പണമെന്നു എന്റെ അഭിപ്രായം. പിന്നീടു പറയാനുള്ളത് ഈ പുസ്തകത്തിന്റെ ഭാഷാന്തരീകത്തായ ശ്രീമാൻ കാപ്പുങ്ങൽ നീലകണ്ഠപ്പിള്ള അവർകളെപ്പറ്റിയാണ്. അദ്ദേഹം പ്രയോഗദർപ്പണം, ജ്ഞാനതരംഗം, വസുമാധി, മണിഭാഷിണി മുതലായ മാസികകളുടെ അധിപതി. ഗാന്ധിപുരാനം കിളിപ്പാട്ട് വിജ്ഞാപുരാനം കിളിപ്പാട്ട് ധർമ്മാദർശം അറബിക്ലാമ പാരസീകക്ലാമ മുതലായ വിശിഷ്ടപദ്യഗദ്യഗ്രന്ഥങ്ങളുടെ കർത്താവും തർജ്ജിമക്കാരനും അയി കേരളഭാഷാസാഹിത്യസഭാപ്രവേശം സമ്പാദിച്ചിട്ടുള്ള ഒരു ഭാവിധനം സ്കൃതഭാഷാപണ്ഡിതനും ഭാഷാഭിമാനിയും ആണെന്ന വസ്തുതയും ഞാൻ പറയാതെതന്നെ കേരളീയർക്കല്ലാം അറിയാവുന്നതും അദ്ദേഹത്തിന്റെ തർജ്ജിമയ്ക്കുള്ള പാടവം വേദാന്തതത്വഭണ്ഡാഗാരവും ജ്ഞാനനിക്ഷേപവും ഭക്തിപ്രവാഹമാൽക്കർഷവും ആയ ഈ ഗ്രന്ഥം മൂലഭാഷയിൽനിന്നും വളരെ ലുപ്തവും സരളവും ആയിത്തീർത്തി സ്പഷ്ടമായി ചമൽക്കാരത്തോടുകൂടെ തർജ്ജിമ ചെയ്തിട്ടുള്ളതു വായിക്കുമ്പോൾ ബോദ്ധ്യമാകുന്നതുമാണ്. കി.ബഹുനാ, ഭാഷാപോഷണത്തിനും പൊതുജനോപകാരപ്രദങ്ങളായ ഏതാഭ്യുദയപ്രവൃത്തികളിൽ സവാത്തനാ പ്രവർത്തിക്കുന്ന പ്രകാശകന്മാർക്കും ഈ ഗ്രന്ഥം ഇത്രയും നല്ലരീതിയിൽ അവസരോചിത ഗദ്യപദ്യങ്ങളായി തർജ്ജിമ ചെയ്ത കവിക്കും കേരളീയധർമ്മസംസ്ഥാപനത്തിനായി അവതരിപ്പിച്ചിരിക്കുന്ന പ്രസ്തുത ഗ്രന്ഥത്തിനും മേൽക്കുമേൽ വിജയം സിദ്ധിക്കുമാറാകട്ടെ എന്നുള്ള അനൈകതവപ്രാർത്ഥനയോടുകൂടെ എന്റെ അഭിപ്രായങ്ങളിൽ വന്നുപോയിട്ടുള്ള പ്രമാണങ്ങളെ സഹൃദയന്മാർ ക്ഷമിക്കുമെന്നുള്ള വിശ്വാസപൂർവ്വം ഞാൻ ഈ ഗ്രന്ഥപൊതുജനനമസ്കം അവതരിപ്പിച്ചുകൊള്ളുന്നു.

ററി. എൻ. നാണപിള്ള അശാസ്ത്ര.

ശ്രീമാഹാഭക്തവിജയം.

പ്രാരംഭം.

പണ്ഡരപുരചരിത്രം.

ശ്രീനാരായണസ്വാമിയാൽ അങ്ഗീകൃതമായ സത്യാഗ്രഹണപോലെയും വിഷ്ണു ശാസ്തർ തിരുവുടയാടപോലെയും സുബ്രഹ്മണ്യന്റെ തിരുനാമങ്ങളിൽ ഒരു നാമാർത്ഥം പോലെയും പരമശിവന്റെ പരിശുദ്ധമായ ശരീരപോലെയും, അദ്വൈതവും പാപനാശനാശമായ അമ്മരസ്ഥിതികളിൽ ഉൾക്കൊള്ളുന്ന പ്രണവാകുലങ്ങളെ ഉദ്യമിക്കുന്നതായാണോ എന്നു തോന്നത്തക്കവണ്ണമുള്ള ശബ്ദവിശേഷത്തോടുകൂടി തീർത്ഥാടകരെ തിരുമാലകളാക്കുന്ന കൈകൾനിട്ടി കളിക്കാൻ വിളിച്ചുകൊണ്ടു വേഗത്തിൽ നടന്നുപോയി സമുദ്രകാന്തനെ വരിച്ചു സൂചിക്കുന്ന ചന്ദ്രഭാഗാനദിയുടെയും രക്തമിണീദേവിയുടെ നിവാസസ്ഥാനമായ തിണ്ഡിപ്പനത്തിന്റെയും മദ്ധ്യത്തിലായി പണ്ഡരപുരം എന്നു വിഖ്യാതമായ ഒരു നഗരം വേർപ്പെട്ടു. ജഗന്നാഥന്റെ അനുബ്രഹ്മരമനം, തൃപ്പതിയെ പൂർണ്ണബ്രഹ്മരമനം ശിവഭാഗ്യത്തെ താരകബ്രഹ്മരമനം ശാസ്ത്രങ്ങളിൽ പറയുന്നതുപോലെ പണ്ഡരപുരം നാദബ്രഹ്മരമനം പറയപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. അതിനാൽ ഈ നഗരം സർവ്വജ്ഞങ്ങളുടെയും കളിനിലമാണെന്നു വെളിപ്പെടുന്നു.

പുണ്ഡരീകഭക്തൻ, തന്റെ അരികിൽവന്നു വിഷ്ണുഭഗവാനെ സേവിച്ചുപൂജിച്ച ഭക്തന്മാരുടെ അനുഗ്രഹകർമ്മത്തിനായി അവിടുത്തെ നിലവസിക്കണമെന്ന്, അപേക്ഷിച്ചു വരുംവാങ്ങിക്കൊണ്ടും അവിടം കടന്നുപോകതെ അപേക്ഷിച്ചിരുന്നതുകയും ചെയ്തുകൊണ്ടു്, ആ നഗരം സാക്ഷാൽ വൈകുണ്ഠത്തിനു തുല്യമാണെന്നുതന്നെ പറയാം. വിശേഷിച്ചും അവിടെ ഒരു ശതവർഷത്തിനുമുമ്പ് അത്ഭുതകരമായ ഒരു പൊന്നുഴപൊഴികയുമുണ്ടായിട്ടുണ്ടു്. എല്ലാംകൊണ്ടും പണ്ഡരപുരത്തിനു തുല്യമായ ഒരു പുരം ലോകത്തില്ലെന്നുതന്നെ ലോകപ്രസിദ്ധി.

ഇത്രത്തോളം മാഹാത്മ്യമുള്ള ഒരു പണ്ഡരപുരം ഉന്നതങ്ങളായ ഗോപുരങ്ങളാലും മണിമാളികകളാലും ബലിഷ്ഠപ്രകാരങ്ങളാലും, പട്ടുകൊടികൾ പറന്നുകളിക്കുന്ന പൊൻ കൊടിമരങ്ങളാലും സമൃദ്ധങ്ങളായ അപരങ്ങളാലും വിസ്തൃതങ്ങളും വിശിഷ്ടങ്ങളുമായ തെരുവീഥികളാലും മറ്റും അലംകൃതമായിരുന്നുവെന്നുമാത്രമല്ല, വിഷ്ണുഭക്തന്മാരായ സാധുക്കളുടെ വേദമോക്ഷങ്ങൾ മുഴങ്ങുന്ന അശ്രമങ്ങളാൽ സംപൂർണ്ണമായുമിരുന്നു. പൊന്നുഴപൊഴികൾകൊണ്ടുതന്നെ അതു ഭൂലോകസ്വർഗ്ഗമാണെന്നും, അവിടെയുള്ള ആളുകൾ ദേവതുല്യന്മാരാണെന്നും ഏകദേശം അനുമാനിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. അവിടുത്തെ നിവാസികളായ ജനങ്ങളുടെ ഭക്തിവിശേഷത്തെക്കുറിച്ചും കുറഞ്ഞൊന്നു പ്രസ്താവിക്കാം.

എട്ടുവയസ്സുപ്രായമുള്ള കുട്ടികൾ മുതൽവാൽകൃതെ പ്രാപിച്ചവർ വരെയുള്ള പണ്ഡരപുരവാസികൾ സ്ത്രീകളും പുരുഷന്മാരും അതന്നോടടുത്തു മുഖേന എഴുന്നേറ്റു, ചന്ദ്രഭാഗാനദിയിൽ കുളിച്ചു്, നിത്യകർമ്മങ്ങൾ കഴിച്ചശേഷം ഭഗവന്നാമജപങ്ങളോടുകൂടി പാണ്ഡുരങ്ഗക്ഷേത്രത്തിൽവന്നു തൊഴുതു്, ഭജിച്ചുകൊണ്ടു്, സന്തുഷ്ടരായിരുന്നു കാലംപോക്കുന്നു. അങ്ങാടികളിൽ സാമാനംവാങ്ങാൻ വരുന്നവർപോലും, പണംകൊടുക്കുമ്പോൾ രാമനാമം ജപിച്ചുകൊണ്ടു കൊടുക്കുകയും, വ്യാപാരികൾ രാമനാമജപത്തോടുകൂ

ടിത്തന്നെ സാമാനം കൊടുക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. ദയാതീ വിനോദങ്ങളിൽ രാധാകൃഷ്ണന്മാരോ സീതാമാമന്മാരോ അന്യോന്യമുപമിച്ചു സല്ലപിക്കുന്നു. കലാപരം, മരിഭു, മോഷണം മുതലായ ദുർവൃത്തികൾ അവിടെയില്ലായ്കൊണ്ടു്, സത്യവാക്കുകളും സത്യനായമായിത്തന്നെ ജനങ്ങൾ ജീവിക്കുന്നു. അതിനാൽ, ഭഗവൽഭജനപുരമെന്നും ഭൂലോകവൈകുണ്ഠമെന്നും പണ്ഡിതപുരത്തെ പുല്ലാലയം കീർത്തിക്കുന്നു. ഇപ്രകാരമുള്ള പണ്ഡിതപുരത്തിൽഭഗവാൻ സന്നിധാനം ചെയ്തുകൊണ്ടിരിക്കുന്നതിനു കാരണം ഭഗവതോത്തമനായപുണ്ഡരീകഭക്തന്റെ അപേക്ഷയനുസരിച്ചാകുന്നു. ഭഗവാൻ അവിടെ രണ്ടുകൈകളും അരയിൽ താങ്ങി രാധാമകുന്ദിണീസമേതനായി ഒരു കല്പിന്മേൽനിന്നു ഭക്തമാക്കിപ്പാതമെന്തെങ്കൊടുത്തു രക്ഷിച്ചുകൊണ്ടിരുന്നു. ഭഗവാൻ അപ്രകാരം അവിടെ സന്നിധാനം ചെയ്തുകൊണ്ടിരിക്കുന്നതിനു വരുംവാങ്ങിച്ചു പുണ്ഡരീകഭക്തൻ ജരാണെന്നും അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഭജനക്രമമെന്താണെന്നും മറ്റും അറിയാനാഗ്രാമമുണ്ടങ്കിൽ ഒരു ചരിത്രം പറയാം.

പുണ്യരീകഭക്തന്റെകഥ.

ചന്ദ്രഭാഗാനദിക്കു തിന്ധിപ്പനത്തിന്നു മദ്ധ്യത്തിൽ, സ്ഥിതിചെയ്യുന്ന പണ്ഡരെന്ന നഗരത്തിൽ, പുണ്യരീകഭക്തൻ എന്നു വിഖ്യാതനായ ഒരു പുണ്യരീപൻ ചാർത്തിരുന്നു. അയാൾ മഹാത്മാവും ജനനാശ്വാഹന്നുമായിരുന്നു വെണ്മനാമല്ല സകലശാസ്ത്രപുരാണേതിമാസകോപിദന്മാരും മാതാപിതാക്കളിൽ അത്യന്തംവിനീതനും അയിരുന്നു. പുത്രന്റെ വന്നുവരിമ്പട്ട് ഗുണങ്ങൾകണ്ടു്, സന്തുഷ്ടരായ മാതാപിതാക്കന്മാർ സ്വജാതിയിൽതന്നെ സുന്ദരിയായ ഒരു കുഞ്ഞുക്കളെ അയാൾക്കു വിവാഹംചെയ്യിച്ചുകൊടുത്തു. സ്നേഹപൂർവ്വം, അയാൾ ഒരു ബാലദമ്പതിമാരെ തങ്ങളോടൊരുമിച്ചു താമസിപ്പിച്ചു സംരക്ഷിച്ചുവരവേ, ഒരുദിവസം പുണ്യരീകഭക്തനെനോക്കി അയാളുടെ പതിപറഞ്ഞു. “ജീപനാഥ! അങ്ങേ മാതാപിതാക്കന്മാരോടൊരുമിച്ചു താമസിക്കാൻ എന്നിങ്ങ പ്രയാസംതന്നെ. അവർ അടിക്കടി ഓരോ കാര്യം എന്നിൽസ്ഥാപിച്ചു ബുദ്ധിമുട്ടിക്കുന്നു. എപ്പോഴും അസുഖാലക്ഷണമാകുംവണ്ണം പ്പുന്നെ നോക്കുന്നുമുണ്ടു്. അതുകൊണ്ടു്, ഇന്നുമുതൽ അപരെ പേരേ എവിടെയെങ്കിലും മാറിത്താമസിപ്പിക്കാമെങ്കിൽ ഞാൻകൂടി ഇവിടെ താമസിക്കാം. അല്ലാത്തപക്ഷം, ഞാൻ ഇപ്പോൾതന്നെ എന്റെവീട്ടിൽപൊയ്ക്കൊള്ളാം.”

അയ്യയുടെ ഈ വാക്കുകൾകേട്ടു്, പുണ്യരീകഭക്തൻ അപ്രകാരംതന്നെ ചെയ്യാൻ നിശ്ചയിച്ചു. നവോദ്ധയമായ തന്റെ പതിയോടുള്ള പ്രേമാധിക്യത്താൽ, മറ്റുള്ളവർ വാൻ അയാൾക്കുശേഷം ധൈര്യമുണ്ടായില്ല. അതിനാൽ മാതാപിതാക്കന്മാരെ അന്നുതന്നെ മറ്റൊരുഭവനത്തിൽ മാറിത്താമസിപ്പിച്ചു കൂട്ടുകയായിരുന്നു. പൂർവ്വജന്മപാപരോഷത്താലെന്നപോലെ, അന്നുമുതൽക്കു പുണ്യരീകഭക്തന്റെ സ്വഭാവം അർക്കപ്പാടെമാറി. അയാൾക്കു ഭാര്യയ്ക്കു് സ്നേഹവും അടുത്തതും വലു്കകയും, മാതാപിതാക്കളിൽ അനാദരം അർക്കിക്കുകയുംചെയ്തു. ഈശ്വരവിചാരം നിശ്ശേഷംനീങ്ങി. ഭാര്യയെ പുകഴ്ത്തിപ്പറയും മാതാപിതാക്കളെ നിന്ദിച്ചുപറയും പതിപാതി ഭാര്യപറയുന്നതെല്ലാം വേദവാക്യംപോലെ കരുതി. നേരെമറിച്ച്, മാതാപിതാക്കളുടെ വാക്കുകളെ പൂർണ്ണപോലെ, ഗണിച്ചു. ദാനധർമ്മങ്ങളാകട്ടെ, ദോഷനാമജപങ്ങളാകട്ടെ, ഇല്ലാതായി. സാധുക്കളെ ഭുജിക്കയും ഭുജ്യന്മാരെ പൂജിക്കയും ചെയ്താനു. എന്നുവേണ്ടു, കൊടവിലുക്കും, റണ്ണപറയുക, ചുളിമോരെ ഉപദ്രവിക്കുക, ബോധമാണുവേവിക്കുക, മുതലായ സകലവിധ ദുർഗ്ഗുണങ്ങൾക്കും പുണ്യരീകഭക്തൻ ഒരു വിദ്വന്ദായിത്തീർന്നു.

ഇപ്രകാരം ബ്രാഹ്മണജനംപോലും മലിനമാക്കി, പുണ്യരീകൻ താമസിക്കുന്ന കാലത്തു്, മുജ്ജന്മംചെയ്ത പുണ്യത്തിന്റെ ഫലശക്തിയാലും, മാതാപിതാക്കൾ അനുഷ്ഠിച്ച സൽക്കർമ്മഫലംകൊണ്ടും, പണ്ഡരപുരത്തിൽ വിഷ്ണുമന്ദിരം എഴുന്നള്ളിയിരിക്കാൻ ഇടയാകണമെന്ന കാമംകൊണ്ടും അവിടുത്തെ പ്രജകളുടെ മാഹാത്മ്യത്തായോ അജ്ഞാതമായ മറ്റുവല്ല പുണ്യോൽക്കർഷത്തായോ എന്നോ ഒരു നഗരത്തിൽ ഒരിടത്തു്, ഒരു പുരാണപാകൻ ശിവപുരാണത്തിൽ കാശിഭാഗ്യം വായിച്ചു് അത്ഭുതപരമായതു കേൾക്കാൻ കേതിവിശ്വാസത്തോടെ പലരും പോകുന്നതുകണ്ടു്, പുണ്യരീകഭക്തന്റെ പതിക്കും പോതാൽ കൊള്ളാമെന്നു് ഞാനുജനിച്ചു. എന്നിട്ടു്, പുണ്യരീകനെനോക്കി ഗംഗയുടെ മഹത്വത്തെയും ശ്രീകേശിമുഖെ മാഹാത്മ്യത്തെയും കുറിച്ചു പറയച്ചുപറയുന്ന പുരാണകഥാപ്രസംഗം കേൾപ്പാൻ, തനിക്കു മോഹം അധികമുണ്ടെന്നും, ദേവപ്രീതിക്കു ഒരു നല്ലമാർഗ്ഗമാകുകൊണ്ടു്, അതുകേൾക്കുന്നതിന്നു അന്നേദിവസംതന്നെ കൂട്ടിക്കൊണ്ടുപോകണമെന്നും അയാൾപ്രേരിച്ചു.

അതുകേട്ടു്, ഭുജ്യന്മാരായ ചെറുപ്പോളെ പുണ്യരീകഭക്തൻ പറഞ്ഞു: — “ചുട്ടി മുഡേ! പോയിപ്പിടിച്ചുവോ റീനക്കു്! താനോന്നിത്തം പറയുന്നേ? വീട്ടിൽ ചു,നെല്ലാം വേ

ലകിടക്കുന്നു? പുറം കേൾക്കാൻ പോയിട്ടുണ്ടിവരുമ്പോൾ വരുമ്പോഴോ? അതോ പണകിട്ടുമോ? നാമൊക്കെ സംസാരിക്കട്ടെല്ലോ? നമുക്കു പുണ്യകഥ കേൾക്കാൻ എന്തായി കാര്യം? കേട്ടിട്ടുണ്ടുപോലോ? അതെന്തെന്നു പറയാം. ഒന്നിൽ നാം ശ്രദ്ധവെച്ചാൽ അത്ഭുതമെന്നു മനസ്സുനിറുത്തേണ്ടതാണ്. അതില്ലാതെ കേൾക്കുന്നതും കേൾക്കാത്തതും ഒരപോലെതന്നെ. കേൾക്കുന്നതുകൊണ്ടു ഫലപ്രദമെങ്കിൽ, അന്നുമുതൽ പ്രവൃത്തിയും അതനുസരിച്ചിരിക്കണം. അല്ലെങ്കിൽ പാപമുണ്ടെന്നുമാണ് കേട്ടിട്ടുള്ളത്. അതുകൊണ്ട് തൊട്ടതുപോലെ പാപമെന്നു ശാസനമെന്നു, പുറത്തുള്ള അനുസരിച്ചിരിക്കാൻ വേണ്ടി കരുതുന്ന നമുക്കു സാധിച്ചെന്നു വരുമോ? കേൾപ്പുപോ പുറത്തു കേട്ടാൽ, അതനുസരിച്ചു പ്രവർത്തിക്കാതെയിരിക്കുന്ന പാപിയെപ്പോലെ പാപികളില്ലെന്നുള്ള പഴയൊല്ലിൽ പതിയേണ്ടോ? രാജശാസനങ്ങൾ പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തിയാൽ അതനുസരിച്ചു പ്രവർത്തിക്കാത്തവർ ശിക്ഷാർഹന്മാരാകുന്നതുപോലെ പുറത്തു കേട്ടാൽ ശാസനങ്ങളാകുകൊണ്ടു, കേൾക്കുന്നവർ അതനുസരിച്ചു നടക്കത്താൽ പൈശ്വര്യം കിട്ടുകയുണ്ടാകുന്നു. അതുകൊണ്ടുതന്നെ വരുമ്പോൾ നിനക്കുപാകുന്നതെന്നു നിർമ്മയമാണെങ്കിൽ പൊയ്ക്കൊള്ളൂ.”

ഇങ്ങനെ തട്ടുതുപറഞ്ഞ പുണ്യദൈവനോടു നോക്കി ഭയം “ജീവനായേ, പുറത്തു കേൾക്കുന്നവരെല്ലാം അതനുസരിച്ചു നടക്കുമെന്ന് നിശ്ചയമോ നടക്കണമെന്നു നിർമ്മയമോ ഇല്ല. നടക്കത്താൽ പൈശ്വര്യം ഉണ്ടാകുമല്ലോ. ഒരുതരം ഭയം കൊണ്ടു, ഇവിടെ, പൊന്നാക്കുന്നതു കണ്ടിട്ടില്ലേ? കല്ലിലോ മണ്ണിലോ അമൃതം പുറത്തു കേൾക്കുന്നവർ ഉണ്ടാകുന്നില്ല. എങ്കിലും കല്ലിലോ മണ്ണിലോ ഇവിടെ അംശം ഉള്ളിടത്തോളം സ്വർണ്ണമായിത്തീരുന്നു. അതുപോലെ പുറത്തു കേൾക്കുന്നവർ പൊന്നാക്കുന്നവർ, ചിലർ പൂർവ്വപുണ്യവിശേഷത്താൽ അത്ഭുതമായുള്ളവരായിരിക്കും. അവർ അതനുസരിച്ചു പ്രവർത്തിക്കും അവിടെ പൈശ്വര്യം കിട്ടുമെന്നു, മുക്തരായിത്തീരുകയും ചെയ്യും. ലഘുവായ പാപസംഖ്യത്താൽ പിതാവിനു മുമ്പുള്ള മറ്റു ചിലർ ഭാഗ്യവശം കേൾക്കുന്നതോളം നിർമ്മലമായവരായി അദ്ദേഹത്തിനു കൈമാറ്റം സമ്മതിക്കുമായി വേർതിരിക്കുന്നു. പാപികളായ മറ്റു ചിലർ, പുറത്തു കേൾക്കുന്നവർ അവരുടെ ദുഷ്പ്രവൃത്തികളുടെ കാരണത്താൽ ക്രമേണ കുറഞ്ഞുകൊണ്ടു പലകാലം കൊണ്ടു, സ്വർണ്ണമായിത്തീരുന്നു. മറ്റു പാപികൾക്കു, അതു കേവലം വനശോഭനംപോലെ നിഷ്പ്രയോജനമായിത്തീർന്നു, ദുഷ്പ്രവൃത്തികൾക്കു മറ്റൊരല്ലാതിരുന്നെങ്കിലും കേൾക്കുന്നവർ അവസരത്തിൽ ഉണ്ടാകുന്ന ഉള്ളടക്കം കൊണ്ടു അടുത്തുതന്നെ ഉൽകൃഷ്ടമായിത്തീരുന്നതായിരിക്കുമല്ലോ. ഇങ്ങനെ പുറത്തു കേൾക്കുന്നവർ നാനാമുഖമായ ഫലത്തെയാണു പ്രദാനം ചെയ്യുന്നത്. അല്ലാതെ അടുത്തു പറയുന്നതുപോലെ കേട്ടതനുസരിച്ചു പ്രവർത്തിച്ചേതിരുന്നില്ല. പ്രവർത്തിക്കാത്തതാൽ നരകമുണ്ടാകുമല്ലോ. അശ്രദ്ധയോടുകൂടി പുറത്തു കേൾക്കുന്നവർക്കു തന്നെയും പാപം ഉണ്ടാകുമെന്നാണു പുറത്തു കേൾക്കുന്നവർക്കു വേണ്ടി. അല്ലാതെ പൊന്നാക്കുന്നവർക്കു പൊന്നാക്കുന്നവർക്കു മേൽമേൽ പാപമെന്നുണ്ടോ? എന്നു വിചാരിച്ചാൽ കൊണ്ടു പോകുന്നതിനുമുമ്പു, ദിവസംതോറും ഞാൻ പുറത്തു കേൾക്കുന്നവർക്കു പലവ്രതങ്ങൾ നോക്കുകയും പതിവായിരുന്നു. വിചാരിച്ചാൽ പിന്നെ “മുൻപുനാകിലുണ്ടെന്നായിരിക്കെല്ലാം ദൈവം” എന്നു സിദ്ധാന്തമനുസരിച്ചു അങ്ങനെയുള്ള മാത്രം കൊണ്ടു എന്നിങ്ങനെ സർവ്വഭൂതങ്ങളും സിദ്ധിക്കുമെന്നുള്ള വിചാരത്താൽ ഭയം ഉണ്ടാകുമല്ലോ. ഉപേക്ഷിച്ചിരിക്കുന്നു. നിശ്ചയമായി അങ്ങനെയുള്ളതുകൊണ്ടു എന്നിയ്യ ഇപ്പോൾ സിദ്ധിയും മോക്ഷവും ഉണ്ടാകുമെന്നാണ് എന്റെ ഭയം. അതുകൊണ്ടു പുറത്തു കേൾക്കുന്നവർക്കു പുണ്യകൃത്യങ്ങളിൽ ശ്രദ്ധവേണ്ടതു് പ്രധാനമായി അങ്ങനെയാണ്. അങ്ങനെയുള്ളവരെ എന്തിനായി കേൾക്കാൻ പാടില്ല. എന്നെന്നാൽ അത്ഭുതമായവനെ ദൈവനെക്കൂടാതെ പോയി ഭയം പുറത്തു കേൾക്കുന്നവർക്കു വേണ്ടുവെന്നു വാസ്തവം സ്മരിച്ചുകൊണ്ടു ശിവനെ നിന്ദിക്കുന്നതുപോലെ നിഷ്പ്രയോജനമാണെന്നു വിചാരിച്ചു പറഞ്ഞുകേട്ടിട്ടുണ്ടു്. സൂക്ഷ്മമായി

ചിട്ടാൽ പാപകരമാണെന്നു പറയാം. അതിനാൽ വെറുതേ തക്കിക്കാതെ നമുക്കു പുറം
 ഞംകേൾക്കാൻ പോകാം.”

ഇങ്ങനെ സാരോപദേശം ചെയ്തശേഷം, അവർ പുണ്യരീക്ഷകേതനെ നിർബ-
 ധ്യപൂർവ്വം കൂട്ടിക്കൊണ്ടു്, പുരാണകഥാപുസ്തകശാലയിൽ ചെന്നു്. അങ്ങു് മായി അവിടെ
 ഒരു ശുദ്ധസ്ഥാനത്തിന്നു ശ്രദ്ധിച്ചു കേട്ടുതുടങ്ങി. സഗരപുത്രന്മാർ സ്വർഗ്ഗത്തിന്നു കൊടു-
 ക്കാൻ വേണ്ടി ഭഗീരഥൻ പരമശിവനെക്കുറിച്ചു തപസ്സു ചെയ്തതും, ദേവഗംഗയെ ഭൂമി-
 യിലേക്കു അവാഹിച്ചു്, പാതാളത്തിൽ കൊണ്ടുപോയി സഗരപുത്രന്മാർ ദഹിച്ചു ചാവു
 ലിനീഭേദിച്ചു പ്രവഹിച്ചപ്പോൾ, അവർക്കു ഗതികിട്ടിയതും, ഗോമത്തി, ശിശുമത്തി,
 ബ്രഹ്മമത്തി, സ്രീമത്തി, ഗുരുമത്തി മുതലായ മഹാപാപങ്ങൾ ചെയ്യുന്ന കൊടുപാ-
 പികളും, ശ്രീകാശിയിൽപ്പെന്ന ഗംഗയിൽ കുളിച്ചാൽ പരിശുദ്ധിയെ പ്രാപിക്കുമെന്നും
 ആ വസ്തുത ഗംഗതന്നെ ഭഗീരഥനോടു അരുളിച്ചെയ്തതു് ഉണ്ടെന്നും, കാശിയിലെത്തി വി-
 ശ്വാനാഥൻ കഴിച്ചു്, അവിടെ വെച്ചു മരിക്കാൻ ഹംഗതി വരുന്ന പുണ്യാത്മാക്കൾ
 കൂടി വിശ്വാനാഥൻ മരണകാലത്തിൽ, വെളുത്ത വെളിയിൽ അരകമന്ത്രമുപദേശിക്കുമെന്നും,
 അതു മൂലം എത്ര പാപികളായാലും അവർക്കു ലോകാനുഭവമുണ്ടാകുമെന്നും, ഗംഗാനദിയു-
 ടെ പീഠപ്രദേശം സിലന്തരായ മുനിശ്രേഷ്ഠന്മാരുടെ അശ്രമങ്ങളാൽ അലംകൃതമാണെ-
 ന്നും, ആ മഹാത്മാക്കളെ പരിചരിച്ചുകൊണ്ടു്, പുണ്യശാലികളായ അനേകം ജനങ്ങൾ
 അധിവസിച്ചുവരുന്നുണ്ടെന്നും, ബ്രഹ്മാ ച മുതലായ ദേവന്മാർ കാലോരോ രൂപം ധരിച്ചു്, അ-
 വിടെ തപസ്സു ചെയ്തു് അധിവസിക്കുന്നുണ്ടെന്നും, പ്രതാപ്തനായവർ വെളുത്തുരാകുന്ന
 വർഷ വിശ്വാനാഥൻ ഇന്നും ദർശനം കൊടുക്കുന്നുണ്ടെന്നും മറ്റും പ്രാപ്താനിച്ഛപ്രസംഗി-
 ക്കുന്നതു കേട്ടപ്പോൾ, പുണ്യരീക്ഷകേതൻ ഉദ്ബുദ്ധനായിത്തീർന്നു. കാശിയെ സന്ദർശി-
 ക്കണമെന്നു് അയാൾക്കു ഉൽക്കണ്ഠയുണ്ടായി. ഉടൻതന്നെ ചുഴ്ന്നുനോട്ടം, പുരാണപാഠക-
 ന്മാരെ വന്ദിച്ചുകൊണ്ടു കാശിക്കു പുറപ്പെട്ടു. അതുകണ്ടു്, സാധുപിതായ അയാളുടെ ഭാര്യ-
 യും, ഭർത്താവിനെ വണങ്ങി, തന്നെക്കൂടി കൊണ്ടുപോകണമെന്നുപേക്ഷിച്ചുകൊണ്ടു കൂടെ
 ത്തിരിച്ചു. അക്കഥ അറിഞ്ഞ പുണ്യരീക്ഷകേതൻ മാതാപിതാക്കന്മാർ വാല്യകാലത്തു
 പുത്രനോടുകൂടി ഗംഗയിൽ സ്നാനം ചെയ്യുന്നതു പുണ്യ പുരമാണെന്നുള്ള വിചാരത്താൽ, വ-
 ഴിക്കു വേണ്ട ഭക്ഷണസാധനങ്ങളും കെട്ടിച്ചുവന്നുകൊണ്ടു പുറപ്പെട്ടുപോയി. അവരെല്ലാവ-
 രും ഒരുമിച്ചു ചേർന്നു് ചെന്നു, കാലോരോ വിശ്രമസ്ഥാനങ്ങളിൽ എത്തുമ്പോൾ, പു-
 ത്രനും പത്നിയും ചെറുപ്പക്കുഞ്ഞിനെയും നാലുനാലു വകവയ്ക്കാതെ, ആ ദൃഢ ദമ്പതി-
 മർ ഭക്ഷണം തയ്യാറാക്കി അവരെ വിളിച്ചു ഭക്ഷിച്ചിടയും വാത്സല്യപരങ്ങളായ വാക്കുക-
 ളാൽ ഉപചരിക്കയും ചെയ്തുവന്നു. പുണ്യരീക്ഷനും പത്നിയും ദൃഢമായ മാതാപിതാക്ക-
 ൾ മുരട്ടും മുരന്നുംകൊണ്ടു പുറകേ നടക്കുന്നതു വകവയ്ക്കാതെ, ശ്രീകാശി, കാശി, എന്നു
 സ്മരണയോടുകൂടി, വിശ്വാനാഥനെയും വിശ്വലക്ഷ്മിയമ്മയെയും ഗംഗാനദിയെയും സ്മ-
 രിച്ചുകൊണ്ടു നടന്നുപോയി. അങ്ങനെ പോകുമ്പോൾ, ഭാര്യ, കാൽകുഴഞ്ഞു പരവശ-
 യായതുകണ്ടു്, പുണ്യരീക്ഷൻ അവളെ തോർമ്മേലേന്തിക്കൊണ്ടു തിരിച്ചു. ദൃഢ മാതാ-
 പിതാക്കളുടെ ദുഃഖത്തെയും ക്ഷീണത്തെയും കുറിച്ചു അശേഷം ഗൌനിക്കാതെ പോയി
 ചെന്നു്, യഥാകാലം കാശിയിലെത്തി. അവിടെ, പക്ഷമഹർഷിയുടെ ധാരാളമായ സമാനമാ-
 കിയ അസി എന്ന സ്ഥലത്തുചെന്നപ്പോൾ, അദ്ദേഹത്തിന്റെ മഹിമയെക്കുറിച്ചു് പല-
 രും പറഞ്ഞുകേൾക്കയാൽ, പുണ്യരീക്ഷകേതൻ മഹർഷിയെ കാണാനായി പത്നിയോടുകൂ-
 ടി അശ്രമത്തിൽ കടന്നുചെന്നു. അപ്പോൾ മഹർഷി അവിടെ ഇല്ലായിരുന്നു. ഗംഗ,
 യമുന, സംസ്ഥതി, നർമ്മദ, ഗൌതമി, എന്നീ അഞ്ചുപുണ്യനദികൾ സമീപം ധരി-
 ച്ചു്, അവിടെ പാപകളോലി ചെയ്തുകൊണ്ടിരിക്കുന്നതുകണ്ടു്, പുണ്യരീക്ഷകേതൻ, ഭക്തി-
 പൂർവ്വം അവരെ നമസ്കരിച്ചു. അവരുടെ അഴകും ആഭരണങ്ങളുടെയും പശ്ചാത്തലത്തിന്റെയും
 മേന്മയും, മനോഹരഭാവങ്ങളുമെല്ലാം അയാൾക്കു അനന്ദദായകമുണ്ടാക്കി. ഇവർ നാമ-
 ലോകസ്രീകളോ സുരലോകസ്രീകളോ ആരായിരിക്കാം? ഹാ! ഹാ! ഇവരുടെ തേജസ്സനുഭവ

യുണ്ടാകും എത്രമാത്രം ആകർഷകങ്ങളായിരിക്കുന്നു. ഇവർ പ്രസിദ്ധ സ്രീരത്നങ്ങളായ, അമ്മപ്പു, ഭദ്രപതി, സീത, താര, മണ്ഡാദരി എന്നീ പഞ്ചസുന്ദരിമാരായിരിക്കുമോ? അതൊ? മുദേവി, ശ്രീദേവി, ഭാഗി, ഭാഗീരഥി, ഭാരതി എന്നിവരായിരിക്കുമോ? അഥവാ, അനസൂയ, രേണുക, വൃന്ദ, ഇന്ദ്രാണി, അരുന്ധതി എന്നിവരോ? ഇങ്ങനെ സംശയിച്ചു സ്നേഹം ചെയ്തു. അവർ ദേഹം വീയകുന്തകാവസ്ഥയ്ക്കു ബലപ്പെട്ട്, പാപകവൃത്തിയിൽ പാശ്രൂകിക്കുന്നതു കണ്ടു് തൊല്ലാതെ വല്ലായ്മയോടെ പറഞ്ഞു. പുണ്യവതികളേ! നിങ്ങൾ ഇത്ര ബലപ്പെട്ടു വിട്ടുപണിചെയ്യുന്നതു ആർക്കുവേണ്ടിയാണു്? നിങ്ങളെ ഒന്നാൽ ദേവസ്രീകളെന്നോ രാജസ്രീകളെന്നോ തോന്നത്തക്കവണ്ണം തേജസ്വിനികളായിരിക്കണമല്ലോ. ഭൃത്യന്മാരായില്ലയോ? നിങ്ങൾ ശരണെന്നും ചേരണെന്നെന്നും മറ്റുമുള്ള വിചാരങ്ങൾ അറിയിച്ചുതന്നാൽ കൊള്ളാം. തളിരപ്പോലെ മുദുവായ കൈകൾ നോവത്തക്കവണ്ണവും, വല്ലിപ്പോലെ ഓലുവായ ദേഹമുലയത്തക്കവണ്ണവും പ്രയത്നിക്കുന്നതു കാണുന്നതുപോലും സംകടകരമായിരിക്കുന്നു. നിങ്ങൾ, ദയയുണ്ടായി, ഈ ജോലി നിറുത്തേ! സ്വാമിനികളേ! അടിമൻ നിങ്ങൾക്കുവേണ്ടി ആ ജോലി നിവർത്തിക്കാം. അതു സമ്മതമല്ലെങ്കിൽ, എന്റെ ഭാര്യയുണ്ടു്; അവളെക്കൊണ്ടു് ചെയ്യിക്കാം. ചന്ദ്രസമാനമായ നിങ്ങളുടെ മുഖം പുകയേറു കറുക്കുന്നതും, തളിരപ്പോലെ മുദുവായ ദേഹം തീക്ഷ്ണമുണ്ടു വാട്ടുന്നതും കണ്ടു കണ്ടു മനസ്സുതകുന്നു.”

മുനീന്ദ്രന്മാർക്കുപോലും ഗണിക്കാവയാത്ത മഹിമയോടുകൂടിയ, പുണ്യവതികളായ പഞ്ചഗംഗകൾ, മാതാപിതാക്കളെ ദുഃഖിപ്പിച്ചു ഭാര്യയെ പൂജിച്ചുകൊണ്ടു് സമീപത്തു വന്നുനിൽക്കുന്ന പുണ്യരീകഭക്തനെ നോക്കി: —“കഷ്ടം! മാതാപിതാക്കളെ അനാദരിക്കുന്ന ദുഷ്ടനായ ഈ തടിമാടൻ, ഞങ്ങളെ കാണാൻ സാധിച്ചതെന്നൊരു മറിമായം! പാപന്മാർക്കു ഞങ്ങളുടെ ദർശനം സുഖമല്ലല്ലോ എന്നിങ്ങനെ വിചാരിച്ചു കോപിച്ചുപറഞ്ഞു: —“എടാ! ദുർവൃത്ത! മൂഢ! പഞ്ചമഹാപാതക! യമപാതക! വേഗം ഇവിടംവിട്ടു പോയ്ക്കൊ. നിന്നെ കാണാൻ തന്നെ കൌതുകം തോന്നുന്നില്ല.”

പുണ്യരീകൻ, ഇതുകേട്ടു്, വീണ്ടും അവരെ വന്ദിച്ചുവീണു് —“ഓ പുണ്യവതികളേ! നിങ്ങളുടെ നാമധേയത്തെയും, നിങ്ങൾ ആർക്കുവേണ്ടിയാണു്, ഈ ഭക്ഷണസാധനം പാകപ്പെടുത്തുന്നതെന്നുള്ളതും എനിക്കു പറഞ്ഞുതന്നാൽ, ഞാൻ ഇക്ഷണം ഇവിടം വിട്ടു പോയ്ക്കൊള്ളാം” എന്നറിയിച്ചു. വല്ല വിധത്തിലും അവനെ അവിടെ നിന്നയച്ചാൽ മതിയെന്നു നിശ്ചയിച്ചു്, അവർ, തങ്ങളുടെ നാമങ്ങളെയും, കഷ്ടമഹർഷിക്കുവേണ്ടിയാണു്, ഭക്ഷണസാധനങ്ങൾ പാകപ്പെടുത്തുന്നതെന്നും, അവനെ ധരിപ്പിച്ചു. എന്നിട്ടു്, വേഗം അവിടംവിട്ടു പോയ്ക്കൊള്ളാൻ അവനോടു പറഞ്ഞു. അതുകേട്ടു്, പുണ്യരീകഭക്തൻ: —“സാലപികളേ! നിങ്ങൾ ദേവസ്രീകളെന്നോ എന്തെന്നോടു സത്യം പറയുവിൻ!” എന്നു വീണ്ടും ചോദ്യം ചെയ്തു. പഞ്ചഗംഗകൾ ഉടനേ, കോപാകുലമായി “എടാ നീ! നീ വെറുതെ ഉപദ്രവിക്കുന്നു? ആദ്യം നീ ചോദിച്ചു രണ്ടുമാർക്കു ഞങ്ങൾ പറഞ്ഞു തന്നല്ലോ? അതുകേട്ടാൽ ഉടൻ പോയ്ക്കൊള്ളാമെന്നല്ലേ നീ പറഞ്ഞു? ഇപ്പോൾ പിന്നെയും നിന്നെക്കൊണ്ടൊരോന്നു ചോദിക്കുന്നു? വെളിക്കിറങ്ങി പോയില്ലെങ്കിൽ, തലമുടിക്കു പിടിച്ചു തൂക്കിത്തൂങ്ങു ഗംഗയിൽ ഇടുന്നുണ്ടു്.” എന്നു പറഞ്ഞു.

പുണ്യരീകഭക്തൻ: —“ഓ രൂപവതികളായ സുതരികളേ! ഞാൻ പണ്ഡരിയിൽ നിന്നു്, പലനാൾ മുഖിച്ചിട്ടു നടന്നു്, പലപല ദേശങ്ങൾ കടന്നു്, ഈ കാശിയിൽ വന്നതു്, പ്രധാനമായി ഗംഗാസ്നാനത്തെ ഉദ്ദേശിച്ചാണു്. ആ സ്ഥിതിക്കുപുണ്യവതികളായ നിങ്ങളുടെ ഉള്ളം കൈകൾകൊണ്ടു് എന്റെ ദേഹത്തെ സ്പർശിച്ചു ഗംഗയിൽ തളിയിട്ടാൽ, ഞാൻ ചെയ്ത മഹാപാപങ്ങളെല്ലാം എന്നെ വിട്ടൊഴിഞ്ഞു നിങ്ങളിൽ മോക്ഷവും എന്നിക്കു സ്വർഗ്ഗതി ലഭിക്കയും ചെയ്യും. ഗംഗ

യുടെ ദർശനമാത്രത്തിൽതന്നെ നിങ്ങളെ കാണത്തക്ക പരിശുദ്ധി എനിക്കു സിദ്ധിച്ചു. പുണ്യനദിയായ ഈശാനയിൽ വീണ്ടു മരിച്ചാൽ സ്വർഗ്ഗത്തിലഭിക്കുമെന്നുള്ളതിനു സംശയമുണ്ടോ? അതും, എത്രമാത്രം പുണ്യപ്രദമാണെന്നു പരിച്ഛേദിക്കാൻപോലും എനിക്കു ശക്തിയില്ല.”

ഇത്രയും പറഞ്ഞു വീണ്ടും വണങ്ങിക്കൊണ്ടു്, പുണ്യരീക്ഷകേതൻ പലമാതാക്കൾക്കും പാകം ചെയ്യുന്നതിനായി വീണ്ടും തന്റെ ഭാര്യയെ വിളിച്ചു. ഉടനേ, പഞ്ചഗംഗകൾ “എടാ മൃഗ! നീ എന്തൊരു സാധുനാണു തുടങ്ങുന്നതു്. ഞങ്ങളെ നീ കണ്ടുതന്നെ കുറേ അധികത്തിലിരിക്കുകയാണു്. ആ സ്ഥിതിക്കു് ഇനി, നിന്റെ ഭാര്യയെക്കൂടി വിളിച്ചു കാണിക്കണമെന്നാണോ പക്ഷം? എന്നല്ല അശുദ്ധമായ നിന്റെ പത്നി പാകം ചെയ്തതായറിഞ്ഞാൽ, മഹർഷി അതു ഭക്ഷിക്കുമോ? ഇനി, ഞങ്ങൾ ഇവിടെ വരാതിരിക്കാൻ ഈ വിദ്യയാണോ നീ നോക്കുന്നതു്? അതുകൊണ്ടു്, നിന്റെ ഭാര്യ ഇവിടെ വന്നിട്ടുവെച്ചു മരിച്ചു. നീയും ഇവിടെ നിൽക്കേണ്ട. പൊയ്ക്കോ” എന്നു പറഞ്ഞു ബലപ്പെട്ടു വീണ്ടും പാലകജോലിയിൽ പ്രവേശിച്ചതുകണ്ടു്, സംകടം ഭോനി, പുണ്യരീക്ഷൻ പത്നിയെ വീണ്ടും വിളിക്കുതന്നെ ചെയ്തു.

അവന്റെ ധൃഷ്ടതകണ്ടു്; അതുതന്നെ പാകമെന്നായ പഞ്ചഗംഗകൾ: — “ഞങ്ങളെ കാണാൻ കിട്ടത്തക്ക പുണ്യാംശം ഏതോ നിനക്കുണ്ടെങ്കിലും എന്തൊരു മഹത്വമാണി കാണിക്കുന്നതു്. അപകൃഷ്ടമായ നിന്റെ പത്നി ഇവിടെ കടന്നുവന്നാൽ, ഉടനേ ഞങ്ങൾ ഇവിടെനിന്നു പോകേണ്ടിവരും. പിന്നെ ഒരു നിമിഷം ഇവിടെ താമസിക്കാൻ ഞങ്ങൾക്കു നിവൃത്തിയില്ല. അങ്ങനെയായാൽ, മഹർഷി വരുമ്പോൾ ഭക്ഷണം തയ്യാറാകാതെ വരും. അപ്പോൾ അദ്ദേഹം കോപിച്ചു ശാപമിട്ടേക്കാൻമതി” എന്നു പറഞ്ഞു.

പുണ്യരീക്ഷകേതൻ: — “മാന്യദേവികളേ! കഷ്ടമഹർഷി എവിടെ പോയിരിക്കുന്നുവെന്നുള്ള വസ്തുതകൂടി, എന്തെ അറിവിക്കാൻ ദയതോന്നണമേ.”

പഞ്ചഗംഗകൾ: — “അദ്ദേഹമോ? അദ്ദേഹം തന്റെ മാതാപിതാക്കളോടു ശുശ്രൂഷിച്ചു പൂജിക്കാൻ പോയിരിക്കുകയാണു്.”

പുണ്യ: — “ദേവികളേ! നിങ്ങൾ സത്യമെന്നോ പറയുന്നതു്? പരമാത്മബോധികളായ ജ്ഞിശ്വരന്മാർ നിമ്മമന്മാരെല്ലാം? അവർക്കു അച്ഛനമ്മമാരെക്കൂടി സ്നേഹബന്ധം ഉണ്ടാവുക സംഭവ്യമാണോ? ഏഷണത്രയം നീങ്ങിയ മഹാത്മക്കളല്ലേ അവർ?”

പഞ്ചഗംഗ: — “എടാ പുണ്യരീക്ഷ! നിന്റെ അറിവു്, ഇത്രയച്ഛമാണോ? മഹർഷിമാർ ദൈവഭക്തന്മാരെല്ലാം അക്കാര്യത്തിൽ നീ വിസംഭരിക്കാൻപോവുമുണ്ടോ? മുഖ്യപ്പെട്ടവർക്കും മാതാപിതാക്കളാണെന്നുള്ള വസ്തുത നീ അറിയുന്നില്ലേ? മതാ, പിതാ, ഗുരു, ദൈവം, ഇവർ പൂജനീയപ്പെട്ടവർക്കുമാണു്. അതിൽ ഏറ്റവും പ്രാധാന്യം മാതാവിനുതന്നെ. പിന്നീടു്, രക്ഷിച്ചുവളർത്തുന്ന പിതാവിനു്. മൂന്നാമതു പ്രാധാന്യം ജ്ഞാനപ്രദാനം ചെയ്യുന്ന ഗുരുവിനു്. നാലാമതു മോക്ഷദായകനായ ഈശ്വരനു്. ഇങ്ങനെയാണു് സ്വാധുക്കൾ നിർണ്ണയിച്ചിരിക്കുന്നതു്. അത്രു് ഞങ്ങളുടെ കൈകൾക്കു കൈകൾക്കു നാലാമത്തെ സ്ഥാനത്തിൽ എന്താണു്? അതുപോലെ, മാതാപിതാക്കളെയും ഗുരുവിനെയും പൂജിച്ചിട്ടുവേണം ദൈവപൂജയ്ക്കു മനസ്സുവെക്കാൻ. പരമാത്മം ചിന്തിച്ചാൽ മാതാവിനോടു എത്രമാത്രം കടപ്പാടു ജീവിക്കുകയുണ്ടെന്നു പരമേശ്വരൻ അതാൽ കഴിയും? പത്തുമാസം പൂജിക്കാണ്ടുതന്നെ പലപല അവസ്ഥകൾക്കും പത്രമായിവേദനസാധിച്ചു പ്രസവിച്ചാൽ മലമൂത്രമലിനമായശയ്യയിൽ കിടന്നുവീശിച്ചു, തന്റെ രക്തമായ പാൽകൊടുത്തുകുഞ്ഞിനെ വളർത്തിയെടുക്കുന്ന മാതാവിനൊപ്പം ദൈവത്വമാക്കുണ്ടു്”

ശ്രീമഹാഭക്തവിജയം

അങ്ങനെയുള്ള മാതാപിതാക്കളുടെ പ്രയത്നപ്പെട്ടസ്വപ്നാഭ്യർത്ഥനയും ഉപേക്ഷിച്ചു പ്രാണനേക്കാൾ സ്നേഹത്തോടെ, രക്ഷിച്ചു വളർത്തിയ പിതാവും, ചുമട്ടുമുറന്നും കൊണ്ടു പുറപ്പെടുന്നതും, വിശ്രമസ്ഥാനങ്ങളിൽ പ്രയത്നപ്പെട്ട ഭക്ഷണസാധനങ്ങൾ പാകപ്പെടുത്തി വിഷമിക്കുന്നതും കണ്ടുകൊണ്ടു ലജ്ജയില്ലാതെ യാത്രചെയ്യുന്ന തടിച്ചൊട്ടനായ നിനക്ക് മാതാപിതാക്കളെക്കുറിച്ച് ചെയ്യുന്ന പുഷ്യയുടെ മഹത്വം അറിയാമോ? വൃദ്ധരായ മാതാപിതാക്കൾ ചുമട്ടും ചുമന്നു കാൽ കഴുത്തു മുഴുപ്പിച്ചുനീക്കിക്കുറിച്ച് അശേഷം ഗണിക്കാതെ, ഇടയിൽ വന്നുകൂടിയ ഭാര്യയെ തോളിൽ ഏറ്റുത്തുകൊണ്ടുപറന്ന നിനക്ക് മാതാപിതാക്കളുടെ പാദങ്ങളിൽ ചെയ്യപ്പെടുന്ന അർച്ചനയുടെ ഫലം അറിയാമോ? ഹരിഹരഭക്തന്മാർക്കും, ജീവൻ മുക്തന്മാർക്കും ഗുരുഭക്തനെന്ന പേര് ലഭിച്ചിട്ടില്ലെന്നും, മാതാപിതാക്കളെ തോൽമേൽ വെച്ചുകൊണ്ടു നടന്നവർ ഗുരുഭക്തനെന്നപേരിനു അർഹനായി തീർന്നിട്ടുണ്ടെന്നും ഉള്ള കഥ നീ കേട്ടിട്ടില്ലയോ? പുലണങ്ങൾ വായിച്ചിട്ടില്ലേ? വസിഷ്ഠൻ വിശ്വപ്രഭാതൻ മുതലായ മുനിമാരോടുകൂടി ദശരഥമഹാരാജാവു ഏഴുനളിയിരുന്ന സഭയിൽ, ശ്രീരാമൻ ചെന്നപ്പോൾ, മാമുനിമാരെ നോക്കുകപോലും ചെയ്യാതെ, അദ്വൈതമായി അച്ഛനായ ദശരഥനെ നമസ്കരിച്ച്, പിതാവിന്റെ മഹത്വത്തെക്കുറിച്ച്, അദ്ദേഹം ആ സഭാവാസികൾ കേൾക്കെ പ്രസംഗിച്ചുകേൾക്കുമെന്നും മറ്റും നീ കേട്ടിട്ടില്ലയോ? “നാലഞ്ചുതേന്താവൊരുത്തിക്കേതാനതു നാലുജാതിക്കുംവിധിച്ചതല്ല” എന്നിരുന്നിട്ടും മാതാപിതാക്കളുടെ അജ്ഞയനുസരിച്ച് പാണ്ഡവന്മാർ അഞ്ചാൾപേർ പാണ്ഡവിയെ വിവാഹംചെയ്തു നിർദ്ദേഷമായി ജീവിച്ചിട്ടില്ലയോ? പാണ്ഡവീഗമനം മഹാപാതകമാണെന്നു അറിഞ്ഞുകൊണ്ടുതന്നെ വേദവ്യാസൻ, മാതാവിന്റെ കല്പനയനുസരിച്ച്, സഹോദരപത്നിമാരിൽ പുത്രന്മാരെ ജനിപ്പിച്ചിട്ടില്ലയോ? വല്ല പാപാംശവും അതുമൂലം അദ്ദേഹത്തിനു അനുഭൂതമായോ? മാതാവിന്റെയോ പിതാവിന്റെയോ വാക്യമനുസരിച്ചു ചെയ്യുന്നതായാൽ, ഏതു പ്രവൃത്തിക്കും പാപമില്ലെന്നുള്ളതുതന്നെ അവരുടെ മഹത്വത്തിനു ഉത്തമസാക്ഷ്യമാകുന്നില്ലേ? അങ്ങനെയുള്ള മാതാപിതാക്കളെ അനാദരിച്ച ഭൃഷ്ടനായ നിന്റെ മുഖത്തുനോക്കുന്നതുതന്നെ പാപമാണ്. ഗുരുവിനേയും ഭാര്യപുത്രാദികളെയും ഏതുദേശത്തും ഉദിക്കും. മാതാപിതാക്കളെയോ? സാക്ഷാൽ ഉള്ളവരെ ഒഴിച്ചു വേറെ കിട്ടുമോ? കുട്ടിയെ ഗർഭത്തിലിട്ടുകൊണ്ടു്, ഒരു ചുവടുനടക്കുന്നപാടു് കാമ്മിച്ചാൽ അതിനുപകരം ആ കുട്ടി സ്വന്തമാംസത്തെത്തന്നെ അറുത്തു ഭാനംചെയ്താൽകൂടി സമമാകുമോ? അതുപോലെതന്നെ, നെഞ്ഞിലും തോളിലും മടിയിലും വെച്ചു ലാളിച്ചു ഭക്ഷണാദികളും കൊടുത്തു വളർത്തുന്ന പിതാവിനു പുത്രൻചെയ്യേണ്ട നിഷ്കൃതിയെക്കുറിച്ച് പറഞ്ഞു തീർക്കുന്ന ശാസ്ത്രമേതു്? “തള്ളമനം വെണ്ണ, പിള്ളമനംകല്ല” എന്നൊരുപഴഞ്ചൊല്ലുതന്നെയുണ്ടു്. അതിൽനിന്നും മാതാവിന്റെ സ്നേഹബന്ധം സ്പഷ്ടമാകുന്നുണ്ടല്ലോ. അതുപോലെതന്നെ ഏതു ജ്ഞാനിയായാലും, “മലയോരുചമായ ചന്ദനത്തിലുമേറുമലിയും തപഗിരീയും സുതനെപ്പൽകുംനേരം” എന്നുള്ളതിനു സംശയമില്ല. പുത്രനായനിന്നെ പ്രാണതുല്യമാക്കിയതിനെക്കുറിച്ച് ഒരുമിച്ചിറങ്ങിത്തീരിച്ച യോഗ്യക്കളായമാതാപിതാക്കളെടു് വിട്ടിട്ടുകൊണ്ടല്ലെ നീ കാശിക്കുവന്നതു്? അങ്ങനെയൊന്നുകൊണ്ടുതാമസം? മാതാവെ ഒരിക്കലും മറക്കരുതെന്നും, പിതൃവായ്ക്കു തീർവായില്ലെന്നുള്ള പഴമൊഴി നേരോ കള്ളമോ? നിസ്സാരമായ അല്പസുഖത്തെത്തന്നെ ഗൃഹിണിയെ ചുമന്നുകൊണ്ടുവന്ന ദോഷിയായനിന്നോടു ഉറിയുതുന്നതുതന്നെ പാപമല്ലേ? മാതാപിതൃപുരുഷാത്മപരനാണെന്നുള്ളമഹത്വംകൊണ്ടു്, കക്കടമഹാഷിക്ഷ പഞ്ചഗംഗകളായ ഞങ്ങൾ വിട്ടുപണിക്കുവന്നതു്, നീ പ്രത്യക്ഷമായിക്കണ്ടിരിക്കയാണല്ലോ? അക്കാലത്തിൽ, ഇനിയും വല്ല സംശയവുമുണ്ടോ?”

ഇങ്ങനെ പറഞ്ഞവസാനിപ്പിച്ചശേഷം, പാലകവൃത്തികൾ പൊടുന്നനവേ ചെയ്തീർത്ത പഞ്ചാംഗകൾ അന്തർഗ്ഗാതം ചെയ്തു.

അ അച്ചുതെക്കൻ പുണ്യരീക്ഷകേതൻ, ഉടനേ ഉദ്യോഗനായിട്ട്, അവിടം പിട്ടിറങ്ങി അമ്മനമ്മമാർ ഇരിക്കുന്നസ്ഥലത്തു ചെന്നു്, സാമൂഹ്യം പാദങ്ങളിൽവീണു നമസ്കരിച്ചു. അ നിമിഷംവരെ ചെയ്ത സകല അപരാധങ്ങളും ക്ഷമിച്ചുകൊള്ളണമെന്നപേക്ഷിച്ചുകൊണ്ടു്, കാവടിനെട്ടി അവരെ അന്തിഥിരത്തി തോളിൽ എടുത്തു്, മറ്റു സാമഗ്രികളെല്ലാം ഭയ്യയെക്കൊണ്ടുമെടുപ്പിച്ചു്, നേരേ പണ്ഡരപുരത്തിലേക്കു തിരിച്ചു. വഴിമേൽ വിശ്രമിച്ചസ്ഥലങ്ങളിലെല്ലാം, പുണ്യരീക്ഷൻ താനേതന്നെ ഭക്ഷണങ്ങൾ ഒരുക്കി മാതാപിതാക്കന്മാരെ ഭജിപ്പിക്കുകയും, മറ്റു ശുശ്രൂഷകൾ ചെയ്തു്, അവരുടെ അനുഗ്രഹം വാങ്ങിക്കുറും ചെയ്തുവന്നു. പലനാൾകൊണ്ടു പണ്ഡരയിൽ ചെന്നെത്തി. അവിടെ ഒരു ദിവസം താമസിച്ചശേഷം, വീണ്ടും മാതാപിതാക്കന്മാരെ തോളിൽകുമന്നു കൊണ്ടുതന്നെ കാശിയിലേക്കു തിരിച്ചു. 'ഗുരുഭക്തൻ' 'ഗുരുഭക്തൻ' എന്നു കണ്ടവരെല്ലാം പുണ്യരീക്ഷനെപ്പുകഴ്ത്തി. യഥാകാലം കാശിയിലെത്തി മാതാപിതാക്കളെ ഗ.ഗയിൽക്കളിപ്പിച്ചു്, അവരുടെ പാദതീർത്ഥം ശിരസ്സിൽ ധരിച്ചുകൊണ്ടു്, കൃതാർത്ഥതയോടെ പുണ്യരീക്ഷൻ ഭൂമിയിൽ വീണുവണങ്ങി. അനന്തരം അവരുടെ അനുവാദവും വാങ്ങിക്കൊണ്ടു്, കക്കടമാറപ്പിയുടെ അഗ്രമത്തിൽ ചെന്നു്, അദ്ദേഹത്തെ വന്ദിക്കുകയും, അദ്ദേഹത്താൽ ഉപദേശിക്കപ്പെട്ട മഹാവക്യമമ്മങ്ങളെ മനസ്സിലാക്കി, ആത്മസംബന്ധമായി തനിക്കുണ്ടായിരുന്ന പല സംശയങ്ങളെയും അദ്ദേഹത്തോടു ചോദിച്ചറിവുകയും, ഉടൻതന്നെ നിറവേറ്റിയ നിർവൃത്തിയുണ്ടായി, പുണ്യരീക്ഷൻ ആത്മാനന്ദം അർജ്ജിക്കുകയും ചെയ്തു.

അനന്തരം, മടങ്ങിപ്പോയി, മാതാപിതാക്കളെവന്ദിച്ചു്, തനിക്കനുഭൂതമായ ബ്രഹ്മാനന്ദപ്രകാശത്തെയും, മോക്ഷമാഗ്ദ്ധോപദേശമെഴുതിയതെയും, അറിയിച്ചശേഷം, വിശ്വനാഥദർശനം കഴിപ്പിച്ചു്, പഴയപടി അവരെ കാവടിയിൽതന്നെ കെട്ടിയെടുത്തുകൊണ്ടു പണ്ഡരയിൽചെന്നുചേർന്നു. അന്നുമുതൽ ദിവസംതോറും, പ്രഭാതത്തിൽ മാതാപിതാക്കളെ ചന്ദ്രഭാഗാ നദിയിൽ കുളിപ്പിച്ചു്, യഥാവിധി പൂജിച്ചുകൊണ്ടു വീട്ടിൽ ചെന്നു്, ഷബ്രസോപേതമായ ഭക്ഷണംകഴിപ്പിച്ചു ശയിപ്പിച്ചതിനു മേലല്ലാതെ, അയാൾ കുളിക്കുകയോ ഉണ്ണുകയോ യാതൊന്നും ചെയ്യയില്ല. കുളിയും ഭക്ഷണവും കഴിഞ്ഞാൽ പിന്നെ ബ്രഹ്മശ്യാനനിഷ്ഠനായിരിക്കുകയും പതിവായിരുന്നു.

ഇങ്ങനെ കഴിഞ്ഞുവരുന്നകാലത്തു്, പണ്ഡരപുരത്തിനടുത്തുള്ള ഗോപാലപുരിയിൽ, ചന്ദ്രാവതി എന്ന പേരായ ഒരു ഉത്തമസ്ത്രീ, ശ്രീകൃഷ്ണഗേവാഹനേ ഉദ്ദേശിച്ചു തപസ്സുചെയ്തുകൊണ്ടിരുന്നു. അദ്ദേഹം ഭർതാവകുണ്ഡലമെന്നായിരുന്നു അവളുടെ മനസ്സുകല്പം. ദേവദേവനായ അദ്ദേഹത്തെത്തന്നെ നിത്യവും ഭജിക്കുശീലമായി. കൃഷ്ണനെ അല്ലാതെ, ശിവപ്രഭുതികളായ ദേവന്മാരെ, അവർ ഇങ്ങോട്ടു തപസ്സുചെയ്താലും വേണ്ടെന്നായിരുന്നു അവളുടെ നിശ്ചയം. എപ്പോഴും കൃഷ്ണനെത്തന്നെ ധ്യാനിക്കുകയും അദ്ദേഹത്തിന്റെ നാമങ്ങളെ ജപിക്കുകയും ചെയ്തുവന്നു. ഇങ്ങനെ, മുപ്പതുവയസ്സാകുന്നതുവരെ, അവൾ കന്യകയായിത്തന്നെ തപസ്സുചെയ്തു. അക്കാലത്തു്, അവളെ ഒരു പരീക്ഷിക്കാനായി ഭഗവാൻ ശ്രീകൃഷ്ണൻ, പരമാരിഷാന്റെ രൂപത്തിൽ അവളുടെ മുമ്പിൽ പ്രത്യക്ഷനായി "മനുസ്തീരത്ഥേ! നിന്റെ തപസ്സുകൊണ്ടു ഞാൻ സന്തുഷ്ടനായി ചേിച്ചിരിക്കുന്നു. നിനക്കുഗ്രഹമുള്ള വരങ്ങളെ വരിച്ചാലും." എന്നരുളിച്ചെയ്തു.

ചന്ദ്രാവതി, അതിനുമറുപടിയായി, അദ്ദേഹത്തെ വന്ദിച്ചുപറഞ്ഞു:—സോമിൻ, ഭഗവാൻ ശ്രീകൃഷ്ണൻചെന്നു്, എന്നെ വിവാഹംചെയ്യണമെന്നുള്ള ഏകസംകല്പത്തോടു കൂടിയാണ് ഞാൻ തപസ്സുചെയ്യുന്നത്, മറെറാർക്കുവരയും എന്നിക്കാശ്ചരിയല്ല"

പരമശിവൻ:—“കഷ്ടം! അതാണോ നിന്റെ സങ്കല്പം? അങ്ങനെയൊക്കെങ്കിൽ, ഇതുവരെ നീ തപസ്സുചെയ്തതെല്ലാം കേവലം നിഷ്പ്രയോജനംതന്നെ. ചുരുക്കത്തിൽ ശ്രീകൃഷ്ണൻ ഇപ്പോൾ ബൈലാധാരാമെടുത്ത മൌനംദീക്ഷിച്ചിരിക്കുകയാണ്. പോരെങ്കിൽ തുഗ്മിണി ദേവിയും പിരിയാതെ എപ്പോഴുംകൂടെയുണ്ടു്. അതുകൊണ്ടു് ആ ആൾ ഇനി വേണമെന്നില്ല. സമ്മതമാണെങ്കിൽ എന്നെ വിവാഹം ചെയ്തോളൂ. നിന്റെ തപോബലത്താൽ ഞാൻ അതു സമ്മതിച്ചിരിക്കുന്നു.” ചന്ദ്രാവലിക്കു പരമശിവന്റെ വാക്കുകൾ തീരെ രസിച്ചില്ല. അവൾ കണ്ണുമാന്ദ്യ മുഖഭാവത്തോടെ പറഞ്ഞു. “സ്വാമിൻ! അങ്ങനെ കല്പിക്കുന്നത് സങ്കടമാണ്. ഭഗവാനായ ശ്രീകൃഷ്ണനെ ഭർത്താവായി കിട്ടണമെന്നാണെന്റെ ആഗ്രഹം. ആ ആഗ്രഹത്തോടെ, തപസ്സുചെയ്തു എന്നെ അങ്ങ് ഉദ്വേഷിക്കുന്നത്, ഒന്നുകൊണ്ടും ഭംഗിയല്ല. ഞാൻ പതിവുതന്നെ. ഞങ്ങളെ ഭർത്താവായി മനസ്സിൽ ചങ്കുല്പിച്ചുപോയാൽ. പിന്നെ മറ്റൊരാളെ വിവാഹിക്കുന്നതുപോലും ധർമ്മമല്ല. അങ്ങനെ വിവാഹിക്കുന്നുവെങ്കിൽ അതു വ്യഭിചാരമാണ്. വ്യഭിചാരത്തെപ്പോലെ നിന്ദ്യമായ ഒരു ദുരവസ്ഥ, ലോകത്തുമറ്റൊരാളുണ്ടു്? പരസ്പരംകൊണ്ടു് പൂർവ്വചിന്തയും അതുപോലെതന്നെ നിന്ദ്യമാണ്. ദാമകവനത്തിലുള്ള മുനിപത്നിമാരെ കുറപ്പെടുത്തുകയായിരുന്നാൽ മുനിമാർ ശാപമിട്ടതുപോലെയാ! ഇനി എന്റെ ശാപവും വെച്ചുപയ്ക്കണമെന്നാണെന്നിതിരുവടി അഗ്രഹിക്കുന്നതു്? അതൊരിക്കലും നീതിയാവില്ല. അത്ര മഹർഷിയുടെ ധർമ്മപത്നിയായ അനന്യയെ ചോദിക്കുകയല്ലാത്ത ചങ്കുപ്പാടുകളൊക്കെ മറന്നുകഴിഞ്ഞുവോ?”

ചന്ദ്രാവലിയുടെ ധീരചൂഢധൂമമായ ഈ വാക്കുകൾക്കേട്ടു്, ശിവരൂപധാരിശ്രീകൃഷ്ണൻ സന്തുഷ്ടനായി, സ്വന്തരൂപം വെളിപ്പെടുത്തിപ്പറഞ്ഞു. മാനുഷമഹിമയോടുകൂടി നിന്റെ നീതിനിഷ്ഠയും, നിശ്ചയദൃഢതയും ഞാൻ പരീക്ഷിക്കണമെന്നുദ്ദേശിച്ചാണ്, ഞാൻ ശിവന്റെ രൂപം ധരിച്ചുവന്നു നിന്നോടുസമ്മതം ചോദിച്ചതു്. “അല്ലയോ സതീരത്നം! നീ എന്നെക്കുറിച്ചു ഇതേപത്തേതപസ്സുചെയ്തതിന്റെ വിശുദ്ധിയും വിശ്വാസവുംകണ്ടു്, ഞാൻ അത്രയും സന്തുഷ്ടനായിത്തീർന്നിരിക്കുന്നു. അഭീഷ്ടമേതോ അതുതന്നെ ഇതാ ഞാൻ സന്നദ്ധൻ!”

ഇങ്ങനെ ഭഗവാനും താപസിയും തമ്മിൽ സംസാരിച്ചുകൊണ്ടു് നിൽക്കുമ്പോൾ, തുഗ്മിണീദേവി, ഭഗവാനെക്കൊന്നാഞ്ഞനോപിച്ചു ചുറ്റിത്തിരിഞ്ഞു് അവിടെച്ചെറുകണ്ടുകൂടി. രൂപവതിയായ ഒരു സ്ത്രീയുമായി ഭഗവാൻ വിജനസ്ഥലത്തു സംസാരിച്ചുകൊണ്ടു് നിൽക്കുന്നതു കണ്ടു്, കോപകുലച്ചുരുത്തോടെ, മിന്നലാതെ നോക്കിക്കൊണ്ടുനിന്നു. അതുകണ്ടു്, ആ താപസി, “അമ്മ! സകലേശവായ ഭഗവാനെക്കണ്ടിട്ടു വന്ദിക്കാതെയും, ഉരിയാടാതെയും തുഗ്മിണി അമ്മനിൽക്കുന്നതെന്തൊരു യജ്ഞമാണ്? എത്രയായാലും ഈദേവി ഒരു രാജപുത്രിയല്ലേ? ദേവദേവനായ ഭഗവാനെ അപേക്ഷിച്ചു, ഒരു രാജപുത്രിയെ ഇത്രമേൽ അഹംകാരം വരത്തക്കതാണോ? ഭഗവൽപാദശുശ്രൂഷാശീലമായപതിനാറുരീതിത്തട്ടു സ്ത്രീകളിൽ ഒരത്തിയൊന്നല്ലോ തുഗ്മിണിയും. അവർക്കിത്രമേൽ ഡംഭം അഹങ്കാരവുംരീകത്തതു ഭംഗിയല്ല” എന്നൊക്കെവിചാരിച്ചു കോപകുലമുഖിയായി ദേവിയെ തെറ്റുകയോ സ്തുതിക്കുകയോ ചെയ്യാതെയും ഭഗവാന്റെ ചോദ്യത്തിന്നു മറുപടി പറയാതെയും, തുഗ്മിണി ആ അവസ്ഥയിൽ അവിടെ ധ്വനിയോടെ കിഴങ്ങിക്കിടന്നു. വിചാരിച്ചും മൌനംദീക്ഷിച്ചുനിന്നു. ശ്രീകൃഷ്ണൻ അവളുടെ മനോഭാവത്തെ അറിഞ്ഞെന്നുനിശ്ചയിച്ചു് തുഗ്മിണിയെ നോക്കുകയും കണ്ടുതുപിടിക്കുകയും ചെയ്തില്ല. തുഗ്മിണിയാകട്ടെ അവർ മണ്ടാളം (ഭഗവാനും താപസിയും) കുറ്റവാളികളായിരിക്കുകക്കൊണ്ടാണ് വാർകൊട്ടിയ കള്ളൊപ്പോലെ നിൽക്കുന്നതെന്നുദ്ദേശിച്ചും അതുകൊണ്ടു് അവരെക്കൊന്നുണ്ടെന്നു നിശ്ചയിച്ചും, തപസ്സുചെയ്തെന്നു നന്നായ തീരുമാനിച്ചുകൊണ്ടു്, അവി

അതുകൂടി, മാതാപിതാക്കൾ—“പ്രിയപുത്ര! നീ ഒരുത്തൻ സ്വാമിയെക്കണ്ടു വരുംവോദിച്ചുകൊണ്ടു ചുറ്റുമുഖം? ഈ ദേശത്തുള്ളവരെല്ലാം ദർശിച്ചു വരുംവോദിക്കയാണെങ്കിൽ അതൊരു പ്രയോജനമാകും. അതിന്നു പ്രയത്നിച്ചാൽ കൊള്ളാം” എന്നു പറഞ്ഞു. പുണ്യരീകൻ ആ അഭിപ്രായത്തെ അഭിനന്ദിച്ചു, “മാതാപിതാക്കളേ! നിങ്ങളുടെ കല്പനപ്രകാരം ചെയ്യാൻ ഞാൻ ശ്രമിക്കാം. അജ്ഞാതരീക” എന്നറിവിച്ചിട്ട്, അവരെത്തൊഴുകൊണ്ടു ഭഗവൽ.സ്ഥിതിയിലേക്കു തിരിച്ചു.

ശ്രീനാരായണസ്വാമിയെക്കാണാൻ ഭാഗ്യമെത്തുകകൊണ്ടുണ്ടായ സന്തോഷത്താൽ മതിമറന്നു, പുണ്യരീകൻ അദ്ദേഹത്തിന്റെ തൃപ്താദപത്മങ്ങളെ ധ്യാനിച്ചുകൊണ്ടു, അകലെച്ചെന്നുനിന്നു, കൈകൾകൂപ്പി പിതൃനിയോഗമനുസരിച്ച് തനിക്കുണ്ടായ അഭീഷ്ടത്തെപ്പറഞ്ഞു. “ഭഗവൻ! എനിക്കു ധ്യാനമായ വരുംതരമെന്നു കല്പിച്ചുവോദിച്ചു പ്രകാരം, ഇതേരൂപത്തിൽ, എല്ലാവർക്കും കാണത്തക്കവണ്ണം, നിശ്ചിതമായി എഴുന്നള്ളി നിന്നു, കാത്തുരക്ഷിപ്പാറാകണമെന്നപേക്ഷയുണ്ടു്.”

ഇങ്ങനെ അറിവിച്ചിട്ട് പുണ്യരീകഭക്തൻ ഭഗവാനെന്നോക്കി ആലോചിച്ചു. ഞാൻ അടുത്തുചെന്നു നമസ്കരിച്ചുവെങ്കിൽ അദ്ദേഹം വേറെവല്ല വരവുതന്നെ പറഞ്ഞുവെന്നുവരാം. അപ്പോൾ പിതാവിന്റെ അഗ്രഹത്തിന്നു അതു വിചര്യതമാകും; ഭഗവാൻ മുന്തിക്കിന്നകണുപോയാൽ അതും കുറവുമാകും. ഇങ്ങനെ ഓരോന്നുവിചാരിച്ചു, ഭഗവാനെ നോക്കിക്കൊണ്ടുനിൽക്കുവേതന്നെ, സമാധിനിഷ്ഠയെ പ്രാപിച്ചു. ബാഹ്യവിഷയങ്ങളിൽനിന്നു മനസ്സിനെ നിവർത്തിപ്പിച്ചു, ബ്രഹ്മാനന്ദത്തിൽ മുഴുകി, മനോധൃസനഞ്ജശേഷംനീങ്ങി, തന്നത്താൻ മറന്നു, ദേഹസ്മരണവിട്ടു, ചോലയ്ക്കു കാലത്തിന്നു ജഡഭരതനെപ്പോലെ നിശ്ചലനായി കൈകളെ കൂപ്പിക്കൊണ്ടുനിന്നു.

ഭഗവാനാകട്ടെ, തന്റെ പരമഭക്തനായ പുണ്യരീകഭക്തൻ അഗ്രഹിച്ചപ്രകാരം ദർശനംകൊടുക്കണമെന്നുനിശ്ചയിച്ചു, അവന്നു അഭിമുഖമായിത്തന്നെനിന്നു. പുണ്യരീകൻ സമാധിയടങ്ങുവരെയും സ്വന്തരൂപത്തിൽ തന്നെ സകലർക്കും ദർശനംകൊടുത്തുകൊണ്ടു നിൽക്കുകയും സമാധിയടഞ്ഞതിൽപിന്നെ, അവന്റെ ഭക്തിവിശേഷത്തെക്കുറിച്ചു ഭക്തജനങ്ങൾ കേൾക്കു പ്രശംസിച്ചശേഷം, അവനെ നോക്കിക്കൊണ്ടുനിൽക്കുന്ന നിലയിൽത്തന്നെ അവിടെ കൽപ്രതിമയായി കാണപ്പെടുകയുംചെയ്തു.

പുണ്യരീ എന്നടിക്കിൽ അടിയരുളിയിരിക്കുകൊണ്ടു്, പുണ്യരീനാഥനെന്നും, ഇങ്ങനെ ചെങ്കല്പിന്മേൽ നില്ക്കയാൽ, ഇഡോഭാവൻ എന്നും നീവനും വരുംവോദിച്ചു വാങ്ങിക്കുന്നതുവരെ ഞാൻ ഇവിടെത്തന്നെ നില്ക്കാം എന്നു പുണ്യരീകനോടു പറഞ്ഞതുകൊണ്ടു് പുണ്യരീകവരദനെന്നും അന്നുമുതൽ ഭഗവാനു പേരുണ്ടായി.

പുണ്യരീകഭക്തന്റെ കഥ സമാപ്തം.

ശ്രീമഹാഭക്തവിജയം.

കബീർദാസ ചരിത്രം.

മദ്ഗ്ഗലാചരണം.

മാതാവിൽനിന്നുമുള്ള വാക്യാതവൽമനസ്സുനാശം നോർമ്മിരഹിതൻ
ജാതാദരപേരനദാരാദാരതയൊടേ കാന്തമേകിയമഹാൻ
നേതാനമുക്കുഭിതിജാതാനകൻഗുരു, കബീർദാസഭവനനിശം
പൂതാശയതപമതുതാധാരകതപചിപനാർകട്ടെനമ്മിവചലൻ.

ഭണ്ഡകാരണ്യനിവാസികളായ ഉലാസസിലർ മുതലായ പുണ്യാത്മാക്കൾ, ഒരുദി
വസം പ്രഭാതത്തിൽ പതിച്ചുപോലെ ചന്ദ്രഭാഗാദിയിൽ മുങ്ങിക്കുളിച്ചു, നിത്യകർമ്മങ്ങ
ളും കഴിച്ചുകൊണ്ടു്, കബീർദാസൻമുതലായ ബ്രഹ്മജ്ഞാനികളുടെ ചരിത്രത്തെ മനഃശ്ശുദ്ധ
തെ പാപശാന്തിക്കായി സംസ്കൃതഭാഷയിൽ എഴുതിത്തീർത്ത ത്രികാലവേദിയും ചരമാത്മ
ബോധിയുമായ നാഭാജിസിലരുടെ അശ്രമത്തിൽപെട്ടു്, അദ്ദേഹത്തിന്റെ പരിചാര
നപാദപത്മങ്ങളെ വന്ദിച്ചു്, “അല്ലയോ മഹാഭക്തനായഭഗവൻ, നിന്തിരുവടിയുടെ ക
രുണയുണ്ടായി ശുഭബ്രഹ്മർഷിയുടെ അവതാരമായ ശ്രീമൽ കബീർദാസരുടെ ചരിത്ര
ത്തെ അരുളിച്ചെയ്തു്, ഞങ്ങളെ വിശുദ്ധരാക്കിത്തീർക്കണമേ” എന്നുപേക്ഷിച്ചു.

നാഭാജിസിലർ അതുകേട്ടു, പ്രസാദാമുഖനായിപ്പറഞ്ഞു:—“പ്രിയപ്പെട്ട ഭക്ത
മണികളെ! ത്രിമൂർത്തികളെപ്പോലും മോഹിപ്പിക്കാൻ ശക്തമായ മാലയെ സവിശേഷം ക
ടന്ന, മഹാത്മാവായ ശുഭബ്രഹ്മർഷിയുടെചരിത്രം അർക്കാനന്ദനന്ദന്തന്മുണ്ടുണ്ടുക്കാത്തതു്?
അതുകേൾക്കുന്ന ആരാണു പരിശുദ്ധിയെ പ്രാപിക്കാത്തതു്? ഹേ ധന്യന്മാരേ! നിങ്ങള
ുടെ അഭിമതമനുസരിച്ചു്, യഥാമതി കബീർദാസരുടെ ചരിത്രം, ഞാൻ പറയാം. കേട്ടു
കൊൾവിൻ.

വിഷ്ണുവാദിശത്രുക്കളെ ജ്ഞാനാഗ്നിയിൽ ദഹിപ്പിച്ചു്, പരമാനന്ദനിർവ്വരന്മാ
രായ നിത്യമുക്തന്മാരുടെ അധിവാസത്താൽ ശോഭനമായ ശാന്തതീർത്ഥനിര അലങ്കാരമാ
യ ശ്രീകാശാപ്പട്ടണത്തിൽ (മോസൽമാമുനിയിൽ ഏല്പുട്ടത്തല്ലെട്ട) മൊനഷ്മാൻവം
ശത്തിൽ തമാഷ്ചിന്നു പേരായ ഒരു ബ്രഹ്മജ്ഞാനിയുണ്ടായി. അദ്ദേഹം സ്ഥിരനിശ്ച
യവും അസാധാരണമായ ക്ഷമയും, പാപ കർമ്മങ്ങളിലും പാപന്മാരിലുംവൈമുഖ്യവുമുള്ള
അളായിരുന്നു. നിത്യശുദ്ധനിവീകാരനിഹേകാരവസ്ഥയായ പരബ്രഹ്മത്തെ പരിശുദ്ധ
മനസ്സോടെ, ടിവസന്തേരും അഞ്ചുവേളകളിലും അരാധിച്ചും പൂജിച്ചുവന്നു. ഭവ
നം ധനാധ്യമായിരുന്നിട്ടും, സ്വപ്രയത്നംകൊണ്ടുതന്നെ ഭക്ഷണം സമ്പാദിക്കണമെന്നാ
യിരുന്നു അദ്ദേഹത്തിന്റെ മോഹം. പ്രാണേണ ജീവഹിംസചെയ്ത ശീലമായ തുലുഷ്ക
വംശത്തിൽ ജനിച്ചവെങ്കിലും “അഹിംസാപരമോദ്ധർമ്മഃ” എന്നുള്ളതു് അദ്ദേഹം ഒരു മു
ദാചക്രംപോലെ ആചരിച്ചുവന്നു. സർവ്വതങ്ങളെയും തന്നെപ്പോലെ വിചാരിച്ചും സർവ്വ
ദാ ഊശാപരൈരേജിച്ചും ടിവസനായിച്ചു. അങ്ങനെയിരിക്കുമ്പോൾ ജീവഹിംസയി
ല്ലാതെ നിത്യച്ചുത്തികഴിക്കുന്നതിൻ്റെ തക്ക നിർദ്ദേശമായ ഒരുദിയിൽ ഏതാണെന്നു് അ
ദ്ദേഹം വിചാരിച്ചുനോക്കി. വസുന്തെയ്തുതന്നെ നല്ലതൊഴു്വെന്നുനിശ്ചയിച്ചുകൊ
ണ്ടു്, നെയ്ത്തുവേലയിലതിസമർത്ഥനായ ചിലരെ ചെന്നുകൊണ്ടു് അവരോടു് അഭ്യസി

ക്കാൻ തുടങ്ങി. അല്പകാലംകൊണ്ട്, ആ തൊഴിൽ വശമാക്കിയെന്നല്ല, മേൽത്തരമായ നേരിയതുണിത്തരങ്ങൾ നെയ്യുന്നതിനുപോലും നിഷ്പ്രയാസം ശീലിക്കുകയും ചെയ്തു. അനന്തരം ആ തൊഴിലിന്റെ നിർദ്ദോഷതയേയും മാന്യതയേയുംകുറിച്ച് അവരോടു യുക്തിയുക്തമായി ഉപന്യസിച്ചു; താൻ അതൊഴിൽതന്നെ തീർത്തെടുക്കാനിടയായതിൽ കൃതാർത്ഥതോന്നുന്നുവെന്ന് പ്രസ്താവിക്കുകയും ചെയ്തു. നെയ്ത്തു നല്ലപോലെ പഠിച്ച ശേഷം സാധിച്ചായ തന്റെ സ്വയംധർമ്മിണിയെക്കൂടി അദ്ദേഹം അതു വശപ്പെടുത്തി. അന്നുമുതൽ പുണ്യമനസ്സായ ആ ദമ്പതികൾ തങ്ങളുടെ തൊഴിലിൽനിന്നും കിട്ടിയ പണംകൊണ്ട് നിത്യവൃത്തി ധീതമായും മിതമായും നിവ്വഹിച്ചുവന്നു. അജ്ഞാനങ്ങളെക്കുറിച്ച് ജ്ഞാനമാർഗ്ഗത്തിൽ മനസ്സിനെ പ്രവേശിപ്പിച്ച്, അധിഃസ്ഥാപനത്തെ സർവ്വോക്തൃഷ്ടമായിക്കരുതി, ദൈവംതന്നെ ശരണമെന്നുള്ള വിശ്വാസത്തോടും, സർവ്വവിധമായ ഉൽക്കർഷങ്ങൾക്കും അദ്ദേഹംതന്നെ കാരണഭൂതൻ എന്നുള്ള ബോധത്തോടും, മദമത്സരാദി ദോഷങ്ങൾക്ക് മനസ്സിടിടുകൊടുക്കാതെ, അവർ സ്വന്തഭവനത്തിൽ സുഖമായിത്താമസിച്ചു. മത്സ്യമാംസങ്ങളെ ഉപേക്ഷിച്ച്, സസ്യധാന്യങ്ങളാൽ ജീവസന്ധാരണംചെയ്തു. നെയ്ത്തു നല്ലപോലെ ശീലിച്ചതോടുകൂടി ആ തൊഴിലിൽനിന്നും അസംഖ്യം പണംസമ്പാദിക്കാനും അവർക്കു സാധിച്ചു. അശേഷം ലോഭംകൂടാതെ ദീനന്മാർക്കും സാധുക്കൾക്കും ദ്രവ്യവും അന്നപാനാദികളും ദാനംചെയ്തുകൊടുത്തും, സാധുദ്രോഹം ചെയ്യുന്നവരെ വിരോധിക്കുകയും അസജ്ജനത്തോടടുപ്പംപെടാതെ സജ്ജനത്തോടു സംസർഗ്ഗംചെയ്ത് അവരെത്തന്നെ സദാകാലം ശുശ്രൂഷിക്കുകയും ചെയ്തുവന്നു.

അങ്ങനെയിരിക്കുമ്പോൾ, ഒരിക്കൽ, സൽക്കാരംസ്വീകരിക്കാൻപന്ന മഹാനഭാവന്മാരിൽ ഒരാൾ അവരുടെ ഉദാരശീലവും സദാചാരങ്ങളുടേയും സുതുഷ്ടനായി, ആ സാധുദമ്പതികൾക്ക് എല്ലാഭാഗ്യവും തികഞ്ഞിരുന്നതും പുത്രഭാഗ്യമില്ലാതെതീർന്നിരിക്കുന്ന ന്യൂനതയിൽ കരുണാതാനി അതന്നെ പരിഹരിക്കണമെന്നുഭ്രൂരിച്ച്, തമലിന്റെ ധർമ്മപത്നിയായ ജിജ്ഞാസിയിയെനോക്കി—“അല്ലയോ പുണ്യപതിയായ അമ്മേ! നിങ്ങൾക്കു മുമ്പുത്തിരണ്ടുവർഷങ്ങളും ഈശ്വരഭക്തിയും ബ്രഹ്മജ്ഞാനവുമുള്ള ഒരു പുത്രൻ ഉണ്ടാകും” എന്നുശീവദിച്ചു. അദ്ദേഹം യാത്രപറഞ്ഞുപോയഉടനെ ജിജ്ഞാസിയിസുതുഷ്ടയായി ആ ഉദാരശീലന്റെ സദൃശ്യലിയെ പ്രശംസിച്ചുകൊണ്ട് ഭർത്താവിന്റെ അരികിൽചെന്നു വന്നിട്ടു പറഞ്ഞു:—“സ്വാമിൻ! ആരോരുതാ മഹാത്മാവുവന്ന്, എനിയ്ക്കു ഒരു സൽപുത്രനുണ്ടാകുമെന്നാശി്കാതെയല്ലാത്തപോലെ, അദ്ദേഹത്തിന്റെ വാക്കനുസരിച്ചു നമുക്കു പുത്രനുണ്ടാകുമോ എന്നുള്ളതുചെയ്യാലും.”

തമാൽ ഇതുശേട്ട് ഉച്ചത്തിൽ ചിലിച്ചു. എന്നിട്ടു ഭയ്യയെനോക്കി;—“പ്രിയതമേ! നിനക്കു പുത്രനുണ്ടാകുമെന്ന് ഒരു മഹാത്മാവു് അശീവദിച്ചുവെന്നോ പറഞ്ഞതു്? നിനക്കു മൌഢ്യംകഴിഞ്ഞു് ദാർശ്ട്യമായല്ലോ. ഇനിയാണോ പുത്രനുണ്ടാകുന്നതു്? നിന്റെ ആ ആഗ്രഹം തള്ളിക്കളയുന്നതാണ് നല്ലതു്. ഒരുപേരു പുത്രൻ ജനിക്കട്ടെ, എന്നാൽതന്നെ ഫലമെന്തു്? അവനെക്കൊണ്ടു മോക്ഷംകിട്ടുമോ? ഭൗതികസീലിയുണ്ടാകുമോ? അതോ പാപം തുലയമോ? സംസാരമന്ധ്യം വേർപെടുമോ? ഇതൊന്നുമില്ലെങ്കിൽ നീ ആഗ്രഹിക്കുന്നതു സൊല്ലയ്ക്കെന്നല്ലോ. നീ മോക്ഷം അടയേണ്ടവളല്ലയോ? നിത്രാനന്ദപ്രദമായ മോക്ഷത്തെ ഉപേക്ഷിച്ച്, നിത്യദുഃഖപ്രദമായ സന്താനത്തെയാണോ നീ ഇച്ഛിക്കുന്നതു്? എടീ! മൃഡേ! നമ്മുടെ ഓമനപ്പുത്രൻ ജാഹ്നികസാഗ്രതമാണെന്ന് ഓർത്തുകൊള്ളണം. നിത്രവും ജീവകാരുണ്യത്തോടുകൂടി ജീവിതം കഴിച്ചുകൂട്ടാൻ ശ്രമിച്ചുകൊൾക.”

ഭർത്താവിന്റെ ജ്ഞാനമാഗ്ദോപദേശങ്ങൾകേട്ട്, ജിജ്ഞാസിയി “ഓ!പ്രാണവല്ലഭ! അങ്ങേ വാക്യം അക്ഷരംപ്രതി അത്ഥവത്തുതന്നെയെന്ന് ഞാൻ സമ്മതിക്കുന്നു. പക്ഷേ, പുത്രനുണ്ടാകും എന്നൊരു മഹാത്മാവല്ലേ അരുളിച്ചെയ്തിരിക്കുന്നതു്. അതു മന്ദ്രയാകുമോ? ദൈവവാക്ക് അനുഗ്രഹമായാലും മഹാത്മാരുടെ വാക്ക് അസത്യമാകയില്ല.

അസത്യമാകുമെങ്കിൽ അവരെ മഹാത്മാക്കളെന്നു പറഞ്ഞുകൂടാ. അങ്ങനെയിരിക്കുമ്പോൾ അങ്ങുപറയുന്നത് യുക്തമാകുമോ എന്നുസംശയം.” എന്നുവിനയപൂർവ്വം ഉണർത്തിച്ചു.

താൽ അതുകേട്ടു ഭയ്യയെന്നോക്കി—“കാമനേ! നീക്കറിയില്ലാത്തവളെപ്പോലെ പറയുന്നതെന്തു? മഹാപാപങ്ങളും വേദപാപങ്ങളുമെല്ലാം മണ്ണാര, സ്വണ്ണാര, പുത്രാര മുതലായവയെ പരിത്യജിക്കണമെന്നല്ലേ ശാസിക്കുന്നത്? അതറിഞ്ഞിരുന്നിട്ടും കഞ്ഞുകുഞ്ഞു എന്നിങ്ങനെ നീനിലവിളിക്കുന്നതെന്തു? ഒരിക്കലും അതുശരിയല്ല. മഹാത്മാർ അശീർവദിച്ചാലും നമുക്കു പുത്രന്മാർ ഉണ്ടാകയില്ല. ഇനി നീ മർദ്ദിക്കരുതല്ല. പോ! പോ! വിവേകമില്ലാത്തവളെ! അമ്പലകുടം ചപ്പവകളാണെന്നുള്ളു അപൂർവ്വമായതെ അനവധിമാക്കാനാണ് നിന്റെ ഈ സംഭേദമെന്നു തോന്നിപ്പോകുന്നു” എന്നുപറഞ്ഞു.

തോന്നിന്റെ ഈ വാക്കുകൾ ജിജ്ഞാസിയുടെ തിരസ്സുവമായില്ല. അവർ വീണ്ടും അദ്ദേഹത്തിന്റെ പാദങ്ങളിൽ ചീങ്ങു നൊഴുതുണർത്തിച്ചു. “പ്രണേശ! ഇതൊന്നു വഴിക്കു് അവിടുത്തെ ഈ ഉപദേശം സ്വീകര്യംതന്നെ. എന്നാൽ എനിക്ക് ആ ആശയച്ചെയ്ത ആ മഹാത്മാവിന്റെ വാക്കു വിഫലമാകാൻ തരമില്ല. അതനുസരിച്ചു നമുക്കു പുത്രൻ ജനിക്കുമെന്നുതന്നെയാണ് എന്റെ വിശ്വാസം. അസാധ്യങ്ങളായ കാര്യങ്ങളും മഹാത്മാക്കളെയാക്കാൻ സാധിച്ചുകാണുന്നുണ്ടു്. ഭക്തനാകാം തലകീഴായിമറിക്കാൻ ഒരുപുണ്യാത്മാവിനു സാധിച്ചു. അതുപോലെ മഞ്ജുത എന്നപ്രസിദ്ധനായ ഒരു മഹാൻകല്പിക്കയാൽ അഭിത്യഗേധൻ പവതത്തിലിറങ്ങി മറഞ്ഞതും, മരിച്ചുപോയതുകുട്ടി ജീവിച്ചതും മറ്റും സുപ്രസിദ്ധങ്ങളല്ലേ. സാധുക്കളുടെ മഹിമയെക്കുറിച്ച് വിശ്വാസമില്ലയോ?”

താൽ—“ഹാ! ഹാ! ബുദ്ധിയില്ലാത്തവളെ! ലോകവാഞ്ചരകളാണെന്നു നിനക്കിനിയും ശമിച്ചില്ലയോ? “ആശാഹി പരമം ദുഃഖം നൈരശ്യം ച സുഖപ്പദം” എന്നും ഇഹ ലോകാരയററവർ പുണ്യവാനാണെന്നും ഇഹലോകാരയുള്ളവർ ഹീനന്മാരാണെന്നും മറ്റുമുള്ള വേദാന്തങ്ങളെ നീക്കറിഞ്ഞിരുന്നിട്ടും, അനിത്യമായ ഈ ലോകാരയെ, അതായതു പുത്രാരയെ നീപരിത്യജിക്കുന്നില്ലയോ? വേദപാത്രത്തേയും നീ ബഹുമാനിക്കുന്നില്ലയോ? ഹാ കഷ്ടം! മലയെ മുഴുവൻ ചെട്ടിത്തോണ്ടി എലിയെ പിടിക്കുന്നതുപോലെ എന്നോടൊന്നിച്ചു പലനാൾ ഈശ്വരജനനം ചെയ്ത് വിഷയാശാപാശങ്ങളെ വേരറ്റത്തതിന്റെ ഫലമായി നിസ്സാരമായ കരാഗ്രാഹത്തിനാണോ നീ ചഴിപ്പെട്ടതു്? നിത്യമല്ലാത്ത പ്രയോജനങ്ങളെയാണോ മഹാത്മാക്കളോടുകൂടിയ്മിക്കേണ്ടതു്? “എണ്ണറാരാസ്രം പഠിച്ചാലും പെണ്ണങ്ങൾ പേയാട്ടികൾതന്നെ” എന്നപഴമൊഴിക്കു നീയൊരു ദാഹരണമെന്നുതന്നെ പറയേണ്ടിയിരിക്കുന്നു. “മൃധേ! അനിത്രാശാരൂധേ! ഇക്ഷണംതന്നെ പുത്രവാഞ്ചരയെ ഉപേക്ഷിച്ചുകളക.”

ഇങ്ങനെ അരുൾചെയ്ത ശാഷാതമാൽതന്റെ നെയ്ത്തുപണിക്കുള്ള പട്ടുരലുമെടുത്തുകൊണ്ടു്, ഗംഗാതീരത്തിൽചെന്നു്, അതിന്റെ ഉടക്കുകൾമാറ്റി ചീകിക്കൊണ്ടിരിക്കുമ്പോൾ, ഗംഗയിൽ സ്നാനംചെയ്യുന്ന അനേകജനങ്ങൾ സ്നാനാനന്തരം ഗംഗയെന്നോക്കി—“അല്ലയോ ഭാഗീധീദേവി! ഭവതിയുടെ കരുണയുണ്ടായി ഞങ്ങൾക്കു പുത്രന്മാർക്കുമാറു വരമരുളണമേ!” എന്നു സ്തോത്രം ചെയ്യുന്നതുകേട്ടു് അതുതപ്പെട്ടു് “അഹാ! പുത്രന്മാർ ഉണ്ടാകാൻവേണ്ടി ജനങ്ങൾ എന്തുമാത്രം കഷ്ടപ്പെടുന്നു? പുത്രാശ എത്രയോ വലുതാണെന്നു പറയേണ്ടിയിരിക്കുന്നു. അതുകൊണ്ടുതന്നെയായിരിക്കാം നമ്മുടെ പതി ഇത്രത്തോളം നിർബന്ധമായി തക്കിച്ചുപറഞ്ഞതു്. നിത്യമല്ലാത്ത ശരീരത്തെ സത്യമായി ഗണിച്ചു്, അഴിച്ചുള്ള പുത്രാശയിൽ മുഴുകി മയങ്ങിക്കിടക്കുന്ന ഈ ലോകത്തെ അഭിനിവേശത്തിൽനിന്നും പിന്തിരിക്കുന്നതിന്നു ഒരുവിധത്തിലും സാധ്യമാകുമെന്നു തോന്നുന്നില്ല. ഹാ! ദൈവമേ! മോഹാസങ്കാഹാധയിൽ അകപ്പെട്ട പുത്രൻ പുത്രൻ എന്നുരുക്കിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്ന ജിജ്ഞാസിയെ നിന്തിരുവടിയുടെ തൃപ്പാദങ്ങളിൽചേർത്തു

നന്തെങ്ങനെ? എന്തുകൊണ്ടാണു നിന്തിരുവടി അവർക്കു പുത്രഭാഗ്യം കൊടുക്കാത്തതു്? ഏതായാലും അശാപാശനീനാധാരായ പത്നിയോടൊരുമിച്ചു കഴിച്ചുകൂട്ടുന്നതേക്കാൾ എത്രയോ ഭേദമാണു്. നിർജ്ജനമായ കൊടുങ്കാട്ടിൽപോയി തപസ്സുചെയ്തു് കാലംകഴിക്കുന്നതു്? എന്നൊക്കെ നാനാവിധ വിചാരങ്ങളിൽ മുഴുകി സ്മരണയില്ലാതെയിരുന്നുപോയി. ഉടനെ, കൈയിലിരുന്ന പട്ടാളമുൽ താനറിക്കാതെ ഗംഗാനദിയൽപീഠം ഒഴുക്കിൽപ്പെട്ടു മറയുകയുണ്ടായതു്.

ഉടനെ തമാൽ ഉദ്ബുദ്ധനായി ഇങ്ങനെ വിചാരിച്ചു—“ഹാ കഷ്ടമേ! മിഥ്യയായ പുത്രവിചാരംകൊണ്ടു മതിമറന്നുപോകയാൽ എന്റെ പട്ടാളവും പാഴിൽ പോയല്ലോ. പുത്രനെക്കൊണ്ടെന്തുചെയ്യാം? പുത്രൻ ജനിച്ചപ്പോൾ ജീവിച്ചിരുന്നാലും മരിച്ചാലും ദുഃഖംതന്നെ. സുഖമൊരിക്കലുമില്ല. അജ്ഞാനികൾ നിത്യമായി വിചാരിക്കുന്ന ഈ ദുഃശാരകളിൽ പരമാർത്ഥജ്ഞാനികൾ ഭ്രമിക്കുന്നതു ശരിയാകുമോ? പുത്രാഭയം അവർ തീണ്ടാമോ? കന്നുകുട്ടിതന്നെ പന്നിയോടുചേർന്നാൽ അതും ക്രമേണ പുരീഷഭക്ഷണം ശീലിക്കും. അതുപോലെ ജ്ഞാനിഅജ്ഞാനിയോടുചേർന്നാൽ ചൈതന്യംനഷ്ടമാകും. അത്യാശയുള്ള ചിലർ അധികപ്പുലാശ മോഹിച്ചു ഗുണഭോഷവിചാരമില്ലാതെ മുതൽപണം നഷ്ടമാക്കുന്നു. അതുപോലെ ചിലർക്കു മീനനായി ബാലകചിന്തയിൽ മുഴുകിയ ഞാൻ എന്റെ പട്ടാളമുൽ ചെറുതെ കളഞ്ഞു അതിന്റെവില അൽപതു സാധുക്കൾക്കു ഭക്ഷണം കൊടുപ്പാൻ ധാരാളം മതിയാകുമായിരുന്നു. “പാത്രഭാഗംമോക്ഷമാഗ്നപ്രധാനം” എന്ന അപ്തവാക്യമനുസരിച്ച്, അതു ഭോഷമർഗ്ഗത്തെ തെളിയിക്കുകയും ചെയ്തെന്നു്” എന്നിങ്ങനെ ഓരോന്നു വിചാരിച്ചു് തമാൽ പട്ടാളമുൽ നോക്കിനോക്കി ഗംഗാതീരത്തു്ടെ നടന്നു നടന്നു, മനുഷ്യസഞ്ചാരമില്ലാത്ത ഒരു കൊടുങ്കാട്ടിൽ ചെന്നുകടന്നു. ഉടനെ ഉദ്ബുദ്ധനായിട്ടു് “അല്ലാ ഇതെന്തൊരു കടലാണു്! എനിക്കു ഭ്രാന്തു് പിടിച്ചോ? അല്പമായ പട്ടാളമിൽ മോഹിച്ചു്, കാലദികൾ നോക്കമാറു്, കല്ലിലും മുളളിലും നടന്നു് ഘോരമായ ഈ കാനനത്തിൽ കടന്നു. ഭേദം നിശ്ശേഷം തളന്നു. ഹാ! കഷ്ടം! “മാകുരുമനസിവിതൃണ്ണം” എന്ന വേദവാക്യംതന്നെയും ഞാൻ മറന്നു. ഏതായാലും ഈ കാട്ടിൽ അകപ്പെട്ടല്ലോ. ഇനി നാട്ടിലേക്കു പോകുന്നവെങ്കിൽ അതും ഓശയുടെ ഫലമല്ലേ? എന്നല്ല ദുഃശാബ്ദസന്തോടുകൂടിയ പത്നിയുമായി നാട്ടിൽ ഇരിക്കുന്നതിൽഭേദം, കാട്ടിലിരുന്നു ദൈവധ്യാനത്തോടുകൂടി തപസ്സുചെയ്യുന്നതുതന്നെയാണു്” ഇങ്ങനെ വിചാരിച്ചുറച്ചു. അനന്തരം അവിടെ ഒരു പണ്ണശാലകെട്ടിയുണ്ടാക്കി, അതിൽ കടന്നിരുന്നു്, പരമാർത്ഥവസ്തുവായ പരബ്രഹ്മത്തെ ധ്യാനിച്ചു്, ദൈവസ്തുതികളുംപാടി അദ്വൈതാനന്ദലാഹരിയിൽനിന്നിറക്കുണമടച്ചു തപസ്സിനാരംഭിച്ചു.

അല്പയോഗ ഉദ്ധവസിലൻ മുതലായ മഹാഭാഗന്മാരേ! തമാൽ ഇപ്രകാരം ഉൽകൃഷ്ടമായ തപസ്സുചെയ്തുകൊണ്ടിരിക്കുമ്പോൾ, ശ്രീവൈഷ്ണവത്തിൽ, മുനിജന പരിവൃതനായ സാക്ഷാൽ ശ്രീനാരായണൻ ശുകമഹർഷിയെനോക്കി “ഹേ! മായാതീതനായ ശുകമഹർഷേ! ഭേദാഭിമാനത്തെ നശിപ്പിച്ചു അവധൂതയോഗീശ്വര! ഞാൻ നിശ്ചയിച്ചപ്രകാരം നീ ഇക്ഷ്വാക്കന്തന്നെ ചൂണ്യകുടാരമായ വാരാണസിയിൽപോയി മനുഷ്യയോഗിയിൽ അവതരിക്കേണ്ടിയിരിക്കുന്നു. അവിടെ, ജീവകാരുണ്യത്തെ നിത്യവൃതമാക്കുകയും, നിർദ്വേഷമായ നൈതന്ത്രവേദയാൽ നിത്യവൃത്തി കഴിച്ചുവരുന്ന പുണ്യാത്മാവായ തമാൽഎന്ന ബ്രഹ്മജ്ഞാനിയുടെ പത്നിയുടെശർഭത്തിൽ പ്രവേശിച്ചു് ഋഷിപിണ്ഡത്തെപ്പോലെ ഒരു മുറ്റുത്തുകൊണ്ടു്, കാശാവാസികളുടെ അശ്വതുത്തിനും ശ്രേയസ്സിനും നിദാനഭൂതനായി ജനിക്കണം എന്നുകല്പിച്ചു. ശുകമഹർഷിഅതുകേട്ടു് വിചിണ്ണപാദങ്ങളിൽനമസ്ക്കരിച്ചുണർത്തിച്ചു—“സർവ്വലോകനിയന്താവായ ഭഗവൻ! അടിയനെ ദുർഗ്ഗന്ധപരിപൂർണ്ണമായ മനുഷ്യശർഭത്തിൽ അകപ്പെട്ടുത്തി, നാകിപ്പിച്ചു്, ഭൂമിയിൽ ജനിപ്പിച്ചു്, മായാപലയിൽ കടുക്കി, ബുദ്ധിമുട്ടിച്ചു്, ഇഷ്ടദൈവമായ നിന്തിരുവടിയേയും അഹംഭാവം മനോമാലിന്യങ്ങളെ മാറ്റുന്ന ബ്രഹ്മജ്ഞാനത്തെയും ജ്ഞിയിക്കതെ അജ്ഞാനിയാക്കി, തേരുൾ

പോലെ ജന്മപരിവർത്തനപാത്രമാക്കിയെടുത്തെന്നാണോ നിന്തിരുവടി വിചാരിക്കുന്നതു? നിന്തിരുവടിയുടെ കരുണാമൃതപോഷണമാൽ മാന്യാപിമാസത്തിന്റെ ശക്തി അല്പമൊക്കെ എനിക്കു മനസ്സിലായിട്ടുണ്ട്. ലോകരക്ഷയ്ക്കായി ഞാൻ ഭൂമിയിൽ ജനിക്കണമെന്നല്ലേ നിന്തിരുവടി കല്പിക്കുന്നത്? അല്പമൊ മാന്യനായകനായ ഭഗവാനെ! അങ്ങനെയോകരക്ഷണത്തിൽ താൽപര്യമുണ്ടെങ്കിൽ, മായമാകുന്നതിന്റെ ഭീതിയോടുള്ളിടനിന്നും അല്പമാത്രം മാറിയാൽ മതിയാകുന്നതാണ്. തൽക്ഷണം സകലജീവജാലങ്ങളും ബ്രഹ്മജ്ഞാനികളായി മോക്ഷത്തെ അടയ്ക്കുകയോ? അങ്ങനെയെന്താണ് നിവൃത്തിയില്ലെങ്കിൽ അവർക്കു ജ്ഞാനോപദേശംചെയ്യാൻ അഭിമതമെന്തെങ്കിലുമുള്ളതല്ല! അറിയാൻ ഈ ശരീരത്തോടെ അവിടെയെന്നു സത്യാനുഭവപ്രധാനമായ നിന്തിരുവടിയുടെ തീരുനാമസ്ഥാപനമാണിതെന്നും അതാണിതിന്റെ നരിപ്പിടുന്ന പരബ്രഹ്മജ്ഞാനത്തെയും സ്ഥാപനമായി ഉപദേശിച്ചു മടങ്ങിപ്പോരാം. ഭഗവാൻ അതുകേട്ടുള്ള മഹാമഹിമയെന്തെങ്കിലും “ഹേ! ബ്രഹ്മാക്ഷി! ഏതേതു മൃഗത്തിൽ ഏതേതു വിധം ലോകത്തെ രക്ഷിക്കേണമൊ അതാതു മൃഗത്തിൽ അതതു വിധം അപരമാണെന്നുള്ളതു” ലോകരക്ഷണത്തോടൊന്നിപറയുന്നതുപോലെ ചെയ്യുന്നതാണെന്ന് അതു ധർമ്മവിധിതമാകും. അതുപോലെ, നീ നിത്യദിനം ബ്രഹ്മനല്ലേ! ഈ രൂപത്തോടെ ലോകത്തിൽ ചെന്നാൽ, മാന്യജ്ഞാനമായി വസുധാഭാരമെല്ലാ വർത്തിക്കുന്ന ലോകം നഗ്നമായ നിന്നെ പരിചരിക്കണമെന്നും വിശേഷിച്ചും കലിയുഗധർമ്മം നീ അറിയാത്തതിരിക്കുമല്ലല്ലോ. വിഗ്രഹാരാധകന്മാരായ ഹിന്ദുക്കളെ പരിചരിച്ച് ത്രിമൂർത്തികൾ മുതലായ ദേവന്മാരുടെ വിഗ്രഹങ്ങളെ അല്ലിത്തകർ ശീലമായ നിഷ്ഠാനുമാരായ തുച്ഛന്മാർ നിന്നെ ഉപദേശിക്കാതെ വിട്ടുകിട്ടി. അങ്ങനെ അവർ ചെയ്യുമ്പോൾ ശാപമുതലായ ഭൂതദ്രോഹങ്ങൾ നീയും ചെയ്യേണ്ടിവരും. അതു പ്രപഞ്ചനിയമങ്ങൾക്കു വിധർമ്മമായിരിക്കും. അതുകൊണ്ടു ഞാൻ പറഞ്ഞതുപോലെ ചെയ്യുന്നതാണ് യുക്തം” എന്നുരുളിച്ചെയ്തു.

ശുക്രമഹർഷി അതിന്നു മറുപടിയാതി “അല്പയോ ഭഗവാനെ! ഏതൊക്കെയാവാലും വയറിൽ പിറക്കുക എന്ന സംഗതി പരമസങ്കടമാണ്. അതൊന്നൊഴിച്ചു മറ്റെന്തൊക്കെയേണമെങ്കിലും കല്പനപോലെ ചെയ്യാ” എന്നറിയിച്ചു.

ശ്രീനാരായണൻ—“ശുക്രമഹർഷേ! ഗർഭകൃത്യശമനഭവിക്കുന്നതിൽ ഇത്രവളരെ വൈമനസ്സുമാ? വാമനൻ, പരശുരാമൻ, രാമേശ്വരൻ, കൃഷ്ണൻ ഈ അവതാരങ്ങൾ ഞാൻ നവ്വായിച്ചത്, കാരോപുണ്യവതികളുടെ ഗർഭത്തിൽ ജനിച്ചിട്ടുണ്ടല്ലോ. അതു നീ അറിഞ്ഞിരിക്കുമല്ലേ. ഇനിപ്പോൾ ഞാൻ പരമശിവനും ബ്രഹ്മാവും പാർവ്വതീദേവിയുടെ പുണ്യവതിയുടെ ഗർഭത്തിൽ അവതാരം എടുക്കാൻ നിശ്ചയിച്ചിരിക്കുകയാണ്. അക്കാലത്തിൽ നിനക്കു വല്ലസംശയവുമുണ്ടെങ്കിൽ, ആ ദേവതകളോടു ചോദിച്ചുകൊൾക

ഇങ്ങനെ അരുളിച്ചെയ്തശേഷം, ശ്രീനാരായണൻ ശിവൻ മുതലായ ദേവതകൾ അവിടെ അർച്ചിക്കുന്നതിനായി ധ്യാനിച്ചു. ചെട്ടെന്ന് അവർ മൂന്നും വൈകുണ്ഠത്തിൽ എഴുന്നരുളി. ശ്രീനാരായണഭഗവനോടു കരമപ്രാർത്ഥന ചെയ്തശേഷം, ശുക്രനെനോക്കി, “പുണ്യാത്മാവായ ഋഷീശ്വര! ശ്രീനാരായണസ്വരൂപി ഇപ്പോൾ അരുളിച്ചെയ്തതുപോലെ ഞങ്ങളെല്ലാവരും ഒരു സാധനമുണ്ടെങ്കിൽ ഗർഭപാത്രത്തിൽ പ്രവേശിച്ച ഭൂമിയിൽ അവതരിക്കാൻ നിശ്ചയിച്ചിരിക്കുന്നത് സത്യമാണ്” എന്നുപറഞ്ഞു. ഉടനെ ശുക്രൻ അവരെ വന്ദിച്ചു “അല്പയോ ലോകനായകന്മാരുള്ള ദൈവങ്ങളേ! നിങ്ങൾ മാന്യാധികാരശക്തിയോടു കൂടിയവരാകയാൽ ദുർഗ്ഗന്ധബഹുലമായ ഗർഭപാത്രത്തിൽ പ്രവേശിച്ചാലും ശരീരത്തിൽ ചേരുമ്പോഴൊക്കെ മേറിൽ അധിവസിക്കുന്ന ചൂച്ചിയെപ്പോലെ നിത്യനിർമ്മലമായിത്തന്നെയിരിക്കും. സർവമുക്തരും സർവജ്ഞന്മാരും നിങ്ങൾക്കു ഏതുവിധത്തിൽ ഉദ്ദേശിക്കണമെങ്കിലും ഉദ്ദേശിക്കാം. എന്നാൽ അസ്വതന്ത്രരും കിഞ്ചിത്തത്തെ

മാതൃ അടിയൻ മായാബന്ധത്തിൽ അകപ്പെട്ടാൽ അതിൽനിന്നും മോചിക്കാൻ ശക്തനാകയില്ല. പണ്ടോരിക്കൽ അടിയന്റെ ബ്രഹ്മനിഷ്ഠയെ ഭജിക്കുന്നതിന് അപ്പുസ്തകങ്ങളിൽ രത്നമായ ഭാരത നിന്ദം നിരോധിച്ചയ്ക്കുകയാൽ ഉണ്ടായ വിചിത്രത ഇന്നും മറന്നിട്ടില്ല" എന്നറിയിച്ചുപിന്നടങ്ങി. ഉടനെ ഭഗവാൻ "ഹേ ശുകമനേ! നിനക്കു ഗർഭപാത്രത്തിൽ പ്രാപരിക്കാൻ ഒരു പളഹ വെറുപ്പാണെങ്കിൽ അതുപേന്തെന്നില്ല. ഗംഗാനദിയിൽ വെറുക്കട്ടിയായി പ്രാപരിച്ചു കാട്ടിൽ തപസ്സു ചെയ്തുകൊണ്ടിരിക്കുന്ന താൽ എന്ന ബ്രഹ്മജ്ഞാനിക്ക് മകനായി ഭവിക്കുക. ഞങ്ങളും യഥാകാലം അവതരിക്കുന്നതായിരിക്കും" എന്നുളളിച്ചു. അതുകേട്ട് ഹരിദാസനായ ശുകമഹർഷി "അല്ലയോ ഭഗവാൻ! അടിയൻ ശിശുരൂപമായി ഭൂമിയിൽചെന്നു, ബ്രഹ്മജ്ഞാനത്തെത്തന്നെ പ്രധാനമായി സ്ഥാപിക്കട്ടേ? നിന്തിരുവടിയുടെ തിരുനാമത്തിൽ മഹിമയെ നിവർത്താൻ ശ്രമിക്കട്ടേ?" എന്നുചോദിച്ചു വന്ദിച്ചപ്പോൾ ത്രിമൂർത്തികളും അംബികാദേവിയും മുനിയെന്നോക്കി "ഹേ മുനിശ്രേഷ്ഠ! ബ്രഹ്മത്തെ നിർഗുണമായി ഉപാസിക്കുന്ന തുല്യജ്ഞാതീയരെ സമുത്തോപാസനക്രമംകൊണ്ടു വശീകരിക്കാൻ സാധിക്കയില്ല. അതുകൊണ്ടു അവരെ നിർഗുണോപാസനത്തെത്തന്നെ ഉപദേശിച്ചു വശപ്പെടുത്തുകയും മറ്റു ജാതികളുടെ അവശ്യത്തിലേക്കായി സമുത്തോപാസനത്തെ സ്ഥാപിക്കുകയും ചെയ്യണം. ഇങ്ങനെ സമുത്തോപാസനക്രമങ്ങളെ ഭൂമിയിൽ സ്ഥാപിച്ചു ഞങ്ങളെ വന്ദിക്കാത്ത ഭുജ്ജന്മാരിൽ വൈമനസ്സും കാണിച്ചു ജീവസംരക്ഷണം നിത്യപ്രതമായി സ്വീകരിച്ചിരിക്കുകയും വേണം" എന്നു കല്പിച്ചു.

ശുകമഹർഷി "അല്ലയോ ഭഗവാൻ! നിർഗുണം എന്നു നിന്തിരുവടി കല്പിച്ചതു അടിയനു പൂർണ്ണമായി മനസ്സിലായില്ല. അതിനാൽ നിർഗുണം എന്നാണെന്നും നിർഗുണോപാസനക്രമവും വിസ്മരിച്ചുതളിച്ചുയ്യണം."

ശുകന്റെ ഈ ചോദ്യംകേട്ടു വിചിന്തമുതലായ ദേവതകൾ അല്ലനേരം അലോചിച്ചുകൊണ്ടിരുന്നു, ഒടുവിൽ മറ്റുള്ളവരുടെ അനുമതം മനസ്സിലാക്കിക്കൊണ്ടു ശ്രീനാരായണൻ പറഞ്ഞു. "ഹേ ശുകമനേ! നിർഗുണധ്യാനം എന്നുവെച്ചാൽ നിമ്മലനിവികല്പനിർജ്ജനനിശങ്കാര നീരുപനിഷ്ഠകുനിശ്ശങ്കനിർഭേദ നിർഭേദനിർമ്മലനിർഗുണനിർമ്മലകാരവസ്തുവായ പരബ്രഹ്മത്തിൽ ഏകീകരിച്ചിരിക്കുന്ന അവസ്ഥയാണു്. അതു ബ്രഹ്മം പൊന്നുംപാലെയും മണ്ണുംപാലെയും ഹരിമ്പുംപാലെയും പഞ്ഞിപോലെയും കല്ലുപോലെയും തുപമുള്ളതോ ലയമുള്ളതോ അല്ല. അതു നീരുപമായി നിസ്സംഗമായി പ്രത്യക്ഷമായതും അഴിവില്ലാത്തതായി സർവ്വ നിറഞ്ഞിരിക്കുന്ന ഒരു ചൈതന്യമല്ലാതെ മറെറാന്നുമല്ല. ഒരു ചൈതന്യത്തിന്റെ സാമന്ധ്യമില്ലാതെ ചോകത്തു യാതൊന്നുമില്ല. ഇക്കാണ്പ്പെട്ടന്ന വിശപാതനെ, പ്രകൃതിയിൽ ഒരു ചൈതന്യം പുറത്തു രൂപംതോന്നി നിശ്ചയിക്കുകൊണ്ടു കല്പിക്കപ്പെട്ടന്നു. ഒരു ചൈതന്യമില്ലെങ്കിൽ മാതൃ എവിടെ? സതപാജസ്തമോഹാധിപനായ ത്രിമൂർത്തികളെവിടെ? അതമില്ല. അഖണ്ഡാനന്ദസ്വരൂപം പ്രകാശമായിരിക്കുന്നതേതോ അതാണു സത്യജ്ഞാനാനന്ദനിത്യനിർമ്മലമായ പരബ്രഹ്മമെന്നും അതു പരബ്രഹ്മമെന്നും അഭിഭാഷിക്കുന്നു അതിൽ ഐക്യം സിദ്ധിച്ചവർക്കു് അതു സിദ്ധിച്ചുണ്ടാകയുള്ളവെന്നും ഒരു അനന്ദംതന്നെയാണു മോക്ഷമെന്നും പറയപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. ചന്ദ്രകിരണത്തെ ഭൂമിയിൽ തുപ്പിപ്പെട്ടന്ന ചക്രോപകുലിയെപ്പോലെ ജ്ഞാനരസനായ ബ്രഹ്മാനന്ദത്തെ അനുഭവിച്ചു തൃപ്തിയിൽ എത്തി അഹംകാരം നശിച്ചു ദേഹേന്ദ്രിയങ്ങളെ നിഗ്രഹിച്ചു, പരബ്രഹ്മത്തോടുകീഴിച്ചു, വിശ്രാന്തനായി, ഇരിക്കുക എഴുന്നേൽക്കുക മുതലായ ശരീരപ്രാപാങ്ങളെ വിസ്മരിച്ചു ബ്രഹ്മാനന്ദപരപൂർണ്ണമുദയത്തോടുകൂടി, സഞ്ചാർസംസാരങ്ങളെ പെട്ത്തു, ദോഷമൊന്നെ നശിപ്പിച്ചു ശീതളപ്രകാശമായി പരന്നുവീശുന്ന നിലാവെളിച്ചംപോലെ ഉള്ളിൽ കുളർമയുണ്ടാക്കി അനുഭവജ്ഞാതികളെ തണുപ്പിച്ചുപരിപൂർണ്ണസ്വരൂപമായി പ്രപ

ബാസംബന്ധമില്ലാതെ അതിഗുപ്തമായിരിക്കുന്നതാണ് നിഗൂഢധ്യാന" എന്നു പറഞ്ഞു ഭഗവാനെ വന്ദിച്ചു സന്തുഷ്ടനായ ശുകമഹർഷി മുപ്പത്തിമുണ്ടുവർഷങ്ങളായിരുന്ന ഒരു കുട്ടിയുടെ രൂപമായി ഗംഗാനദിയിൽ പതിച്ചു. തേജസ്വിയായ ആ കുട്ടിയെ നോക്കി പരമശിവനും ബ്രഹ്മയും അംബികാദേവിയും വിസ്മയപ്പെട്ടുനിന്നുപോയി. മായാപതിയായ ഭഗവാൻ ശ്രീനാരായണൻ പലപരിവൃത്തി, ആ കുട്ടിയെ ഗംഗാജലത്തിൽ താഴ്ത്തുകയും പെക്കുകയും ചെയ്തു വിഭ്രമിപ്പിച്ചു. അങ്ങനെ പൊങ്ങിയും രാണംശാപവും മുട്ടി വശക്കെട്ടു യേപ്പെട്ടുകൂട്ടി, തന്നെക്കുറിച്ചും പൂർവ്വജന്മത്തെക്കുറിച്ചുമുള്ള സ്മരണവിട്ട്, ശാപം ഇടയ്ക്കിടെ തടഞ്ഞുകുറഞ്ഞുകൊണ്ട്, ഗംഗാജലത്തിൽകൂടി ഒഴുകിപ്പോകുമ്പോൾ അതിന്റെ കയ്ക്കേറിന്നു തപസ്സുചെയ്യുന്ന തമാലിന്റെ മനസ്സിൽ ഭഗവാൻ പ്രവേശിച്ചു, പുത്രപാണ്ടായെ ഉണ്ടാക്കി.

ഉടനെ തപസ്സഴിഞ്ഞു്, ഉദ്ബുദ്ധനായ തമാൽ കുഞ്ഞിന്റെ കരച്ചിൽ കേട്ടു് “അല്ല, ഒരു ശിശുവിന്റെ കരച്ചിലല്ലേ സുരനദിയിൽ കേൾക്കുന്നത്? അതെന്തു സംഗതി”, എന്നിങ്ങനെ ചിന്താചഞ്ചലമായ ഹൃദയത്തോടുകൂടി ഗംഗാതീരത്തിൽ ഇറങ്ങി ചെന്നു നോക്കിയപ്പോൾ, അതിതേജസ്വിയായ ഒരു ബാലനെയാണ് കണ്ടതു്. തമാലിൻ തൽക്ഷണമുണ്ടായ അനന്ദവും അശ്ചര്യവും എന്തുപറയാം. “ഘേ! ഇതൊരു മനുഷ്യ ശിശുവാണല്ലോ? ഗംഗാജലത്തിൽ എങ്ങനെ അകപ്പെട്ടു. ഏതായാലും ഇവനെ ഞാൻ മകനായി സ്വീകരിക്കാതന്നെ ചെയ്യും. ജിജ്ഞാബീബി മുജ്ജന്മത്തിൽ സുകൃതം ചെയ്ത പരമനെന്നാണ്, സംശയമില്ല.” എന്നോരോ സന്തോഷചിന്തകളാൽ പശ്ചാക്ഷന്ധനായ അദ്ദേഹം, വെള്ളത്തിൽ ഇറങ്ങി കുട്ടിയെ കൈകൊണ്ടുവാരിയെടുത്തു മാറോടണച്ചുപിടിച്ചു. “അപ്പനേ! മകനേ! കമനീയമുഖനേ! തോഴ! മണിയേ! സുരശ്ചാമണിയേ!” എന്നൊക്കെ നിരന്തരഹൃദയാദർശിച്ചുണ്ണമായ ഹൃദയത്തോടുകൂടി അഭിസംബോധന ചെയ്തു. അയി! ബാലകാ! നീ ദേവാംശഭൂതനാണെന്നുള്ളതിന്നു നിന്റെ തേജസ്സും ഉത്തമപുരുഷവർഷങ്ങളുടെ തികവും സാക്ഷിമായിരിക്കുന്നു. അനന്ദസന്ദായകമായ കമനീയമുഖം സകലാഭീഷ്ടസാധകമായും തോന്നുന്നു. നീ ഗംഗാജലത്തിൽ പൊതി ഒഴുകിവന്നിട്ടും മരിക്കാതെയിരുന്നതെങ്ങനെ? നിശ്ചിതമായ ആ മരണത്തിൽനിന്നു രക്ഷപ്പെട്ടു എന്റെ അരികിലെത്തിയതെങ്ങിനെ? ഇങ്ങനെ കാരോന്നു സംസാരിച്ചും ശിശുവിനെ വീണ്ടും അശ്ലേഷിച്ചും അദ്ദേഹം, ദാമിച്ചു വിവരനായി വെള്ളം അന്വേഷിച്ചു നടക്കുന്നവനു അതുലഭിച്ചതുപോലെയും കല്പതേടിയവൻ ചെന്നുകേട്ടിരതുപോലെയും ചട്ടത്തൽ അന്വേഷിച്ചുചെന്നു തപസ്സുചെയ്യുന്ന അതിന്റെ ഫലമായി ദിവ്യനായ ആ ശിശുവെ ലഭിച്ചാനും സംഗതിയായതു മഹാഭാഗ്യമാണെന്നു സന്തോഷിച്ചു് ഭാര്യയുടെ സമീപത്തെ പ്രാപിക്കാനായിട്ടു “അമ്മ! ബിന്ദു! നിന്തിരുവടിക്കു ഇതിന്നു പ്രത്യുപകാരം ചെയ്യാൻ ഞാൻ ശക്തനല്ല” എന്നൊക്കെ സ്തോത്രം ചെയ്തുകൊണ്ടു നടന്നുവട്ടിലെത്തി. എന്നിട്ടു ഭാര്യയെ നോക്കിപ്പറഞ്ഞു. “പ്രിയേ! ഈശ്വരകാരുണ്യത്താൽ നമുക്കു ഒരു കുട്ടിയെ കിട്ടി. ഇതാനോക്ക! മുപ്പത്തിമുണ്ടു പുരുഷവർഷങ്ങളും ദിവ്യതേജസ്സും കലർന്ന ഇവനെ നമുക്കു ലഭിക്കുന്നതിന്നു കാരണംനമ്മുടെ മുജ്ജന്മസുകൃതമാ നിന്റെ തപസ്സിന്റെ ഫലമോ അതോനിന്നു പരമന്ന മഹാത്മാവിന്റെ വാഗ്ദാനപ്രകാരം ആയിരിക്കാം. ഇവന്റെ ശരീരം ഒരുതരം സുഗന്ധത്താൽ സദാ പരിപൂരിതമായിരിക്കുന്നു. അതിൽനിന്നും ഇവൻ ദിവ്യനാണെന്നുമാനിക്കാം. ഇതിൽകൂടുതലായ അനുഗ്രഹം ദൈവനമുക്കു ചെയ്യാനുള്ളു. എന്നിങ്ങനെ ഭയ്യയോടുപറഞ്ഞിട്ടു പുത്രപാണ്ടായുള്ള സന്തോഷാധികൃത്താൽ തമാൽദൈവാസ്തോത്രങ്ങളെ പാടുകയും സുഹൃത്തുക്കളോടു തങ്ങളുടെ ഭാഗ്യവണ്ഡിയെക്കുറിച്ചു പ്രസാദിക്കുകയും മററും ചെയ്തു.

മഹാത്മാവിന്റെ അശീർവാദത്താൽ ലഭിച്ച അസുന്ദരിക്കുട്ടിയെ നോക്കി ജിജ്ഞാബീബി അനന്ദപരിപ്ലതയായി അല്ലനേരം തന്നത്താൻ മറന്നുനിന്നുപോയി. അന്തഃകര

ണം നിർവൃതമായി അനന്ദബാഷ്പങ്ങൾ പൊഴിച്ചുകൊണ്ട്, അവൾ വേഗത്തിൽ കുട്ടിയെ വാങ്ങി മാറാടണച്ചു മുറുപ്പിച്ചു. ഈശ്വരമായാധിപാസത്താൽ തൽക്ഷണം മുഖകളിൽ പാൽമുരുന്ന കുചിഞ്ഞൊഴുകുകയും താൻ പ്രസവിച്ച ശിശുവാണെന്നുള്ള മോഹത്തോടെ ജിജ്ഞാസീണി കഞ്ഞിനു മുഖക്കൊടുത്തു താലോലിക്കുകയും ചെയ്തു. അനന്തരം വേണ്ടത്ര ശ്രദ്ധണങ്ങളോടും ലാളനകളോടും ഭരവാർ ആ കുട്ടിയെ ബാലസാധാരണങ്ങളായ അഭരണങ്ങളും അണിയിച്ചു നിമിഷത്തോറും സൂക്ഷിച്ചു വളർത്തിവന്നു. ജിജ്ഞാസീണിക്ക് പുത്രവാത്സല്യത്താൽ മറ്റു കാര്യവിചാരങ്ങൾ യാതൊന്നുമില്ലാതെയായി, പുത്രശുശ്രൂഷയും ചിന്തയുതെന്നെ വ്യാപാരമായിത്തീർന്നു.

തമാലാകുട്ടി, പണ്ടു ശ്രീരാമജനനത്താൽ ലഭ്യമായ ശ്രീകൃഷ്ണജനനത്താൽ ലഭ്യമായ സുദേവക്കും ഉണ്ടായതിനേക്കാളധികമായ സന്തോഷത്തോടുകൂടിപുത്രൻ കബീർ എന്നു പേരിട്ടു. ഇങ്ങനെ പേരിട്ടാൽ കാരണം കുട്ടിയുടെ ശരീരത്തിൽ 'അഞ്ചിർ' എന്നു വിശുദ്ധ കൊണ്ടാണെന്നു പറയപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. നാമകരണക്രിയ കഴിയാതെ സമാധാനമോഷ്ടങ്ങളോടുകൂടി വളരെ ഭംഗിയായി നടത്തപ്പെട്ടു. ബാലന കട്ടെ പ്രതിപദ്യുന്നപ്പോഴെ നാർക്കനോടൊത്തു പിതാക്കൾക്കും ബന്ധുക്കൾക്കും മുതലായവർക്കും വീലാലിയാസാദികളാൽ അനന്ദത്തെ വലിപ്പിച്ചു.

ശുഭകാർഷ്ഠി ഇങ്ങനെ കബീർ എന്ന നാമധേയത്തോടുകൂടി കാശിയിൽ അപതരം ചെയ്തിരിക്കുന്ന കഥയറിഞ്ഞു, പണ്ടു അദ്ദേഹത്തിന്റെ തപസ്സിളക്കാൻ ദേവേന്ദ്രൻ മുതൽപേരുടെ പ്രോണയാൽ പോയിട്ടും ഫലിക്കാതെ ലജ്ജിച്ചു. അദ്ദേഹത്തെ കാമിച്ചു പിൻവാങ്ങിപ്പോന്ന ഭാര്യ തന്റെ അശയെ നിറവേറാനായി കാശിയിൽത്തന്നെ തുല്യപുരംശത്തിൽ വന്നു ജനിച്ചു. സർവ്വനങ്ങൾക്കും നേത്രാനന്ദമുണ്ടാക്കുമാറു സൗന്ദര്യത്തോടും തേജസ്സോടുംകൂടി വളർന്നവനാ ആ കന്യകയെക്കണ്ടു തമാലും ജിജ്ഞാസീണിയും തങ്ങളുടെ പുത്രനായ കബീറിനു അവൾ അനുരൂപയാണെന്നു നിശ്ചയിച്ചു. അവളുടെ മാതാപിതാക്കളോടു അർക്കമ പറയുകയും, സ്നേഹവിശ്വാസത്തോടുകൂടി കഴിഞ്ഞുവരികയും ചെയ്തു. അങ്ങനെയാണെങ്കിൽ കുട്ടിയെക്കൊണ്ടുവന്നു ക്രമപ്രകാരം വിവാഹനിശ്ചയവാക്കു പറഞ്ഞു താഴെപ്പടാനും ചെയ്തുപോകുന്നമെന്നവർ അർത്ഥപ്പെട്ടു.

അരനുസരിച്ചു, തെടിവെട്ടും കബീർബാലനെ മാതാപിതാക്കൾ വസുമാരണങ്ങൾ അണിയിച്ചുതക്കി, ബന്ധുബന്ധുക്കളിൽ കൊണ്ടുപോയി; തങ്ങളുടെ ഓരോപ്പുത്രനായ ഇവനു, നിങ്ങളുടെ ഓരോപ്പുത്രന്റെ വിവാഹം കഴിച്ചുകൊടുക്കുന്നതിൽ വിധേയമുണ്ടോ' എന്നു മയ്യോടപ്രകാരം ചോദിച്ചു. കന്യകയുടെ മാതാപിതാക്കൾ, കബീരുടെ സൗന്ദര്യത്തോടുകൂടി വന്നു കണ്ടു അത്യാത്മപ്പെട്ടു. നമ്മുടെ കുട്ടിക്കു ഇവൻ അത്യന്തം അനുരൂപനായ വരൻതന്നെ എന്നു സന്തോഷിച്ചു. അഭിവാദ്യംകൊണ്ടും അഴകുകൊണ്ടും ഇവനെക്കൾ ശോശനായ ഒരുവനെ ഭരിക്കാനില്ലെന്നു നിശ്ചയിച്ചു, തമാലിനെ നോക്കി, "ഹേ! നിങ്ങളുടെ പുത്രൻ, കന്യാകാരുടെയെല്ലാവർക്കും മനസ്സുതന്നെ" എന്നു ദേഹദീപനത്തു ഉടനെ ബന്ധുക്കളെയും മറ്റു മാളയച്ചുവരുത്തി, പരിവർസിച്ചു, താഴെപ്പടാനുപാസ്തം അന്വേഷിച്ചു വാക്കുകൊടുത്തു. അനന്തരം തമാലും പത്നിയും യാത്രപറഞ്ഞു പിരിഞ്ഞു പുത്രനോടുകൂടി പോകുകയും ചെയ്തു.

കനാമല്പായം കഴിഞ്ഞു.

സുനന്തുക്രിയയ്ക്കു കബീർ വിരോധിച്ചത്.

അല്ലയോ സിദ്ധന്മാരേ! ഇപ്പോൾ പുത്രപദപ്രദാനോപായത്താൽ സുഖിച്ചിരുന്ന തമാലും ജിജ്ഞാസിവിഷയം, കലമയ്യാദപ്രദാനം മകന സുനന്തുക്രിയ ചെയ്യിക്കണമെന്നു നിശ്ചയിച്ചു, കാടി മുതലായവരെ, ഒരു ശുഭദിവസത്തിൽ അയച്ചുവരുത്തി. പ്രാദേശികളെല്ലാം ചെയ്തതീർത്തിൽ പിന്നെ കാടി കബീർ സുനന്തുചെയ്യുന്നതിന്നു കത്തി കനോടാജ്ഞാപിച്ചു. അപ്പോൾ,

കബീർ:—(കാടിയെന്നോക്കി.) നിങ്ങൾ എന്തൊരു സംബന്ധമാണ് ചെയ്യാനാലോചിച്ചു വട്ടംകൂട്ടുന്നത്? എന്നു ചോദിച്ചു.

കാടി:—(കബീർ) നമ്മുടെ ശാസ്ത്രവിധിപ്രകാരം അനുഷ്ഠിക്കേണ്ട ഒരു കർമ്മത്തിനാണു ഭാവിക്കുന്നത്.

കബീർ:—ഈ കർമ്മം, അൺകുട്ടികൾക്കു മാത്രമോ പെൺകുട്ടികൾക്കും സംബന്ധിക്കുമോ?

കാടി:—അൺകുട്ടികൾക്കുമാത്രം ചെയ്യേണ്ടതാണ്.

കബീർ:—ഇതുകൊണ്ടുള്ള പ്രയോജനം എന്താണ്?

കാടി:—ഇതുകൊണ്ടു പരിശുദ്ധന്മാരാകുമെന്നാണ് പറയപ്പെട്ടിരിക്കുന്നത്.

കബീർ:—അപ്പോൾ, ഈ ക്രിയകൊണ്ടു അൺകുട്ടികൾ മാത്രമേ പരിശുദ്ധരാകയുള്ളുവല്ലോ. അതുമതിയെന്നോണോ വച്ചിരിക്കുന്നത്? പെൺകുട്ടികൾ എങ്ങനെ പരിശുദ്ധരാകും?

കാടി:—മന്ത്രോപദേശത്താൽ അവർ പരിശുദ്ധരായി ഭവിക്കുന്നു.

കബീർ:—മന്ത്രോപദേശത്താൽ മാത്രം പുരുഷന്മാരെയും പരിശുദ്ധരാക്കിയാൽ പോരെയോ? അതുകൊണ്ടു ദൈവം തൃപ്തിപ്പെടുകയില്ലേ?

കാടി:—പുരുഷന്മാർക്കു അനുഗ്രഹവും സുനന്തും ചെയ്യണമെന്ന്, അദികാലം മുതലും വേദവിധിയുള്ളതുകൊണ്ട്, അതനുസരിച്ചു നടക്കേണ്ടതു നമ്മുടെ കൃത്യമാണ്.

കബീർ:—അത്, ദൈവംചെയ്ത ഒരു ശാസനമാണെങ്കിൽ. ആ ശാസനംചെയ്തു നാൾമുതൽക്കു മനുഷ്യരിൽ ആ അശുദ്ധാംഗം സൃഷ്ടിക്കാൻ ഇടയില്ലതന്നെ. സൃഷ്ടിച്ചതിനുശേഷം മുറിച്ചുകളയുന്നതിൽക്കേട്ടോ സൃഷ്ടിക്കാതിരിക്കത്തന്നെല്ലെ? എന്നാൽ, നാട്ടതുവരെ സൃഷ്ടിക്കപ്പെടുന്ന മനുഷ്യരിൽ ആ അശുദ്ധാംഗം കാണപ്പെടുന്നതുകൊണ്ട്, ദൈവം അങ്ങനെയൊരു ശാസനം ചെയ്തിട്ടില്ലെന്നുള്ളതിന്നു അതൊരു പ്രത്യക്ഷത്തെളിവുതന്നെയാണ്.

കാടി:—നമ്മുടെ അദ്വാചാര്യനായ ഇബ്രാഹിം പയമ്പരുടെ കാലത്തു, ദൈവം ചെയ്ത ശാസനമാണിത്. നീ കൂടിയല്ലേ? നീനക്കു കാച്ചുകാച്ചുവിവേകം ഉണ്ടാകാത്തതു അദ്ഭുതമല്ല. അതുകൊണ്ട് ഇനിയെങ്കിലും തക്കിക്കാതെ സുന്നത്തിന്നു സമ്മതിക്കൂ.

കബീർ:—ഇബ്രാഹിം എന്ന അൾ, ദൈവസാക്ഷികമായിച്ചെയ്ത സത്യത്തെ ചാലിക്കാതെ, അല്ലമായ വിഷയാരയിൽ ഭ്രമിച്ചു സത്യത്തെ ലംഘിക്കുകൊണ്ട്, ഈ ശിക്ഷ, അവനെ സംബന്ധിച്ചുമാത്രം നന്ദോത്ഭാജൻ ചെയ്തതെന്നല്ലാതെ, പൊതുജനങ്ങളെ സംബന്ധിക്കുന്ന ഒരു ശാസനമേയല്ല.

കാദി:—നമ്രോത്ഭാജൻ തെറിയാരണയാൽ വെറുത്തു അദ്ദേഹത്തെ ശിക്ഷിച്ചതാണ് അല്ലാതെ അദ്ദേഹം യാതൊരു കുറ്റവും ചെയ്തിട്ടേയില്ല.

കബീർ:—അങ്ങനെയല്ല, ഇബ്രാഹിം തന്റെ ഉള്ള ഭാര്യയായ സാരാ എന്ന സ്ത്രീയിൽ ഉള്ള മോഹാധിക്യംകൊണ്ട്, അവളുടെ നിയോഗമനുസരിച്ചു നടന്നുകൊള്ളാമെന്നു ദൈവസാക്ഷികമായി ഒരു സത്യം ചെയ്തുകൊടുത്തിരുന്നു. മൃതഭാര്യയായ അജറ എന്നവൾ പതിവുപ്രകാരം ശർഭിണിയും അണന്നറിഞ്ഞിരുന്നിട്ടും അശേഷം ദയയില്ലാതെ അവളെ മറവളുടെ പ്രേരണയാൽ മനുഷ്യസഞ്ചാരമില്ലാത്ത കൊടുങ്കാട്ടിൽ കെട്ടിപ്പാർത്തിത്തള്ളിക്കളഞ്ഞു. എന്നിട്ടും ഈശ്വരാനുഗ്രഹത്താൽ അവൾക്കു യാതൊരുതരക്കേടുംവന്നില്ല. അവിടെവെച്ചുതന്നെകോമളനായ ഒരു പുത്രനെ പ്രസവിച്ചു സുഖമായി താമസിച്ചുവന്നു. അക്കഥയറിഞ്ഞപ്പോൾ ഇബ്രാഹിം അജറയെക്കൊന്നായിക്കാട്ടിലേക്കുതിരിച്ചു. സാരാകഴിയുന്നത്രവിരോധിച്ചിട്ടും അവൻ കൈക്കൊണ്ടില്ല. ഇബ്രാഹിം അങ്ങനെയൊരു സത്യവിരുദ്ധമായിരുന്നതുകൊണ്ട്, ആ വിചാരം സാരാ അച്ഛനായ രാജാവിനെ അറിയിക്കുകയും ഇബ്രാഹിമിനെ രാജാവു ശിക്ഷിക്കുകയുമാണുചെയ്തത്. ഈ കഥ നിങ്ങളുടെ ചരിത്രങ്ങളിൽ സവിസ്തരം പ്രതിപാദിച്ചിട്ടുള്ളതാണല്ലോ.

കാദി:—നമ്രോത്ഭാജനാൽ അപായനായ ഇബ്രാഹിം ശിക്ഷിക്കപ്പെട്ടതു മുതൽ മറ്റുള്ളവരും അപ്രകാരം ചെയ്യേണ്ടതാണെന്നു ദൈവകല്പനയുണ്ടായിട്ടുള്ളതുകൊണ്ട്, അദ്ദേഹത്തിന്റെ പിൻഗാമികളായ നമ്മുടെ വംശക്കാർ ഇന്നും ആ അശുഭാംഗത്തെ വെട്ടിക്കളകപതിവാൻ.

കബീർ:—ഇബ്രാഹിമിന്റെ രണ്ടാമത്തെ ഭാര്യയായ സാരാവിന്റെ മകൻ ഐസാക്കു തന്നെ, ആ നിയമത്തെ മറുത്തിരിക്കുന്ന സ്ഥിതിക്കു, നിങ്ങൾ പറയുന്നതു ഞാൻ എങ്ങനെ സമ്മതിക്കും?

കാദി:—ഐസാക്കു എന്നവൻ പിശാചിന്റെവാക്കുകേട്ട്, ഇബ്രിഖീഷായിത്തീർന്നു. അവനെപ്പോലെയാകുന്നതിനു നന്മമാഗ്രഹിക്കുന്നുവോ?

കബീർ:—ഐസാക്കു, ഒരു മതത്തിനു കാരണമായല്ലയോ?

കാദി:—ഐസാക്കിന്റെ മതത്തിൽപെട്ടവർ, ജ്ഞാനവിഷയത്തിൽ ഒഴികെ മറ്റുധ്വാനം മുതലായതുകളിൽ നമ്മെപ്പോലെതന്നെയെങ്കിലും സുന്നത്തുകർമ്മം ഇല്ലായ്ക്കൊണ്ട്, ഹീനനായി ഗണിക്കപ്പെട്ടുവരുന്നു.

കബീർ:—ജ്ഞാനമില്ലാത്തവർ, ധ്യാനമുതലായ ദൈവോപാസനങ്ങളിൽ ഏല്പിട്ടിരിക്കുന്നതുകൊണ്ടുപ്രശ്നമുണ്ടോ? കണ്ണില്ലാത്തവൻ ചഴി മറിയാത്തതുപോലെ, അവർ അജ്ഞാനാന്ധകാരത്തിൽപെട്ടു, പരിതഃസ്ഥിതികളുടെപരമാത്മമറിയാതെ കഴിഞ്ഞുകൂടുന്നു. അങ്ങനെയുള്ളവർക്ക് ജ്ഞാനോപദേശംചെയ്ത്, അവരെ അജ്ഞാനത്തിൽനിന്നും ഉദ്ധരിക്കേണ്ടതാണ് ലോകാചാര്യന്മാരുടെ കടമ. അതിനു വിചാരിതമായ ദൈവസൃഷ്ടമായ ദൈവയുഗ്മത്തെ മുറിച്ചുകളയുന്നതിനുകടന്നുവന്നു വ്യത്യാസംചെയ്യാൻ കാരണമെന്താണ്?

കാദി:—നമ്മുടെ ശാസ്ത്രോക്തമായ ധർമ്മമനുസരിച്ച്, ഇങ്ങനെ ചെയ്യണമെന്നല്ലാതെ മറ്റുപറയത്തക്ക പുരോജനമൊന്നും അതിനില്ല.

കബീർ:—പുരോജനമില്ലാത്ത കാര്യത്തിൽ എന്തെടുത്തതിനു ഏനിക്കു മനസ്സില്ല. അതുകൊണ്ട് ഇക്കാര്യം നിർത്തിവെച്ച്, എനിക്കജ്ഞാനമാർഗ്ഗത്തെ ഉപദേശിച്ചുതന്നാലും.

കാടി കബീറിന്റെ വാക്കുകൾ കേട്ട്, അതുതത്തോടെ പറഞ്ഞു. അറിവില്ലാത്ത ബാലനായ നിനക്ക് ജ്ഞാനോപദേശം ചെയ്യണമെന്നാണോ പറയുന്നത്? ഭക്തി, കർമ്മം, യോഗം, ഈ മൂന്നു മാർഗ്ഗങ്ങളും അറിഞ്ഞതിനുമേൽ മാത്രമേ ജ്ഞാനമാർഗ്ഗം അറിവാൻ സാധിക്കുകയുള്ളൂ. അതിൽ ഒന്നാമത്തെ ഭക്തിമാർഗ്ഗം പോലും അറിയാത്ത ചെറുബാലനായ നീ, ജ്ഞാനമാർഗ്ഗത്തെ ചോദിക്കുന്നുവോ? അതു പറഞ്ഞുതന്നാൽ നിനക്ക്, എന്തു പ്രയോജനം സിദ്ധിക്കുമെന്നാണ് വിചാരം?

കബീർ.—ജനനമരണങ്ങളും അജ്ഞാനാധാരകാരങ്ങളും സുഖദുഃഖങ്ങളും അശാഭയങ്ങളും അപജയവും ഇല്ലാതെ, അഖണ്ഡ പരിപൂർണ്ണ സച്ചിദാനന്ദസ്വയം പ്രകാശമായി വിളങ്ങുന്ന ബ്രഹ്മത്തെ അറിഞ്ഞു സദാകാലം അനന്ദാമൃതത്തിൽ മുങ്ങിസുഖിക്കാമെന്ന ഫലമാണ്, അതുകൊണ്ടേനിക്കു ലഭിക്കുമെന്നു ഞാൻ വിചാരിക്കുന്നത്.

കാടി കബീരുടെ വാക്കുകൾ കേട്ടു, വീണ്ടും അതുതപരതരുന്നായി എഴുന്നേറ്റു തമാലിനെന്നോക്കി,—“ഹേ സർവ്വമർമ്മജനനായ നിങ്ങളുടെ മകൻ ഞാൻ എന്നെത്താക്കെപ്പറഞ്ഞിട്ടും സുന്നത്തു ചെയ്യാൻ സമ്മതിക്കുന്നില്ല ഞാൻ ഇപ്പോൾ പോകട്ടെ. നിങ്ങൾക്കൊക്കുന്നതുപോലെ പറഞ്ഞുനോക്കുവിൻ! സമ്മതിക്കുന്ന പക്ഷം എനിക്കുള്ളതാൽ ഞാൻ വരാം. ന്യായവാദം ചെയ്യുന്നതു കൂടാതെ ശിക്ഷിക്കാനും നിങ്ങൾക്കധികാരമുണ്ടല്ലോ. എന്നു പറഞ്ഞുപോയി. അവിടെ കൂടിയിരുന്ന മറ്റുള്ളവരും അചാവക്കുട്ടിയുടെ വഴി പിരിഞ്ഞുപോയി. എല്ലാവരും കബീറിന്റെ യുക്തിവാദങ്ങളെ വിചാരിച്ചു വിചാരിച്ച് അതുതപ്പെട്ടുകൊണ്ടിരുന്നു.”

എല്ലാവരും പോയാപ്പോൾ തമാലും ജ്ജ്ജ്ജബീബിയും കബീരിനെന്നോക്കി—കേഞ്ഞ! നീ അറിയാത്ത ബാലനല്ലയോ? മഹാദൈവികാചാര്യന്മാരായ കാടിമുതൽപേരോട് എതിർവാദം ചെയ്യുന്നത് നിനക്കു ചേർന്നതാണോ? നമ്മുടെ കലധർമ്മത്തിനും അതു വിരുദ്ധമല്ലേ?

കബീർ.—“അജ്ഞാനമാരെ! നിങ്ങൾ സത്യമറിയാതെ എന്നെ കുറ്റപ്പെടുത്തരുത്. മനുഷ്യജന്മത്തിലെ പരമപ്രയാജനം മോക്ഷമാണ്. മോക്ഷം ലഭിക്കത്തക്ക ഏതു പദോരവും, അനുസരിക്കാൻ ഞാൻ സന്നദ്ധനാമാണ്. അഥവാ നിർദ്വേഷങ്ങളായ ലൗകികകാര്യങ്ങൾ പറഞ്ഞാലും അനുസരിക്കാം. നിഷ്പ്രയോജനവും നിരത്ഥകവുമായ സംഗതികൾ പറയുന്നവരോടു എതിർവാദം ചെയ്യാതെ തമമില്ല. അങ്ങനെ പറയുന്നവർ ദൈവികന്മാരോ തദധികന്മാരോ ആയായാലും ശരി അവരെക്കുറിച്ചു, എനിക്കു ബഹുമാനമില്ല.”

കബീരുടെ വാക്കുകൾ കേട്ടു, കോപാകുലനായ തമാൽ “എന്താ ഭൂഷക്കുട്ടി അച്ഛനമ്മമാരുടെയും മറ്റുവേണ്ടപ്പെട്ട ബന്ധുക്കളുടേയും വാക്കുനിശിച്ഛ തോന്യാസംകാട്ടുന്ന നിന്നെ ഞാൻ സംഹരിച്ചുകളയും” എന്നു പറഞ്ഞുതു.

പിതാവിന്റെ കോപംകണ്ടു ഭയപ്പെട്ടു, കബീർ വെളിക്കിറങ്ങി ഓടി ഒരിടത്തു ചെന്നു മറഞ്ഞിരുന്നു. പുത്രപത്സലയായ ജ്ജ്ജബീബി ചുറ്റിനോക്കിമകനെക്കണ്ടുപിടിച്ചു വീട്ടിൽകൊണ്ടുവന്നു. സുന്നത്തുകിയായ സമ്മതിക്കാൻ പലപ്രകാരത്തിലും ഉപദേശിച്ചു. ഒന്നായിട്ടും കബീർ സമ്മതിച്ചില്ല. അതിനാൽ കോപാധിയായ തമാലും “എന്താ ഭൂഷക്കുട്ടി! താങ്ങുന്നിനായ നിനക്കു, ഇന്നുമുതൽ ചെറുതേ ഭക്ഷണംതരുവാൻനിശ്ചയിച്ചിട്ടില്ല. നിന്റെ ജക്ഷണം നീ വേലചെയ്തന്നെ ഉണ്ടാക്കണം” എന്നു പറഞ്ഞു വസ്യംനെയ്യാനായി ഒരു പട്ടാരൽതറിയിൽ കബീരെക്കൊണ്ടുപെട്ടതുകയും ചെയ്തു.

കബീർഭാസചരിത്രം

അദ്ധ്യായം ന.

(ബ്രാഹ്മണവേഷം ധരിച്ചു വന്ന ഭഗവാൻ കബീർ വസൂഭാനം ചെയ്തത്.)

ഹരേ! ചെറുകിശോരനാമിവനഭീഷ്ടമേകീടയാൻ
പുരോഭവികനിഞ്ഞൊഴുന്നരുളിവന്നമോകേശഭോ!
പരാപര! പരാൽപരത്വപരമാത്മതത്ത്വപരനഃ
സദേജമുണരുഹിധംമമനിബോധയേശപ്രഭോ!

ജ്ഞാനപ്രശാന്തഹൃദയനാരായണീലമ്പര! സർവ്വബ്രഹ്മധ്യാനത്തിൽ ഉള്ളുണ
ന്നു് അനന്താനന്ദഭൂതിയോടുകൂടിയിരുന്ന കബീർഭാസനെ നെന്തിത്തുപേലയിലേറപ്പടുത്തിയ
തു്, പതിവുതന്നെ വേദാഭ്യുത്തിക്കേറപ്പടുത്തിയതുപോലെ അത്യാത്മം ദൃസ്സാമാനീകുന്നു.
ഏകിച്ചും മാതൃശാസ്തനത്തെ ഭയപ്പെട്ടു്, ബാലനായ മഹാത്മാകബീർ ഈശ്വരധ്യാന
ത്തോടുകൂടി ഒരുമുഴംവസ്ത്രം നെയ്തു. അന്നത്തം ബ്രഹ്മധ്യാനത്തിലേയിച്ചു്, തന്നത്താൻ
മറന്നു് നീഷ്ക്രിയനായി ഇരിപ്പയ്യേ. ഉടനെ ഭഗവാൻ * മായാത്രപത്തിൽവന്നു്, ക
ബീർഭാസനുപദരം ഒരുമുഴം വസ്ത്രംകൂടി നെയ്തുകൊടുത്തു്.

അതിനിടയ്ക്കു ജിജ്ഞാബീബിവാൻ, കണ്ണുമടച്ചു ധ്യാനിച്ചിരിക്കുന്ന കബീറിനെ
ത്തട്ടിയുണർത്തി എങ്കാ കബീരേ! മുണ്ടുനെയ്യാൻ പറഞ്ഞാൽമുമ്മായിരുന്നറങ്ങുകയാണോ?
കാലത്തുമുതൽ വൈകുന്നതുവരെ നീ ഈശ്വരമുഴവേസ്രമാണോ നെയ്തതു്? വേണ്ടാത്ത ദു
സ്തർക്കങ്ങളൊക്കെ പഠിച്ചു നിനക്കു് ഇതുമായും ഭാരിയായ് വയ്യാതെ പോകതു് എന്തു
കൊണ്ടു്? പേരും ഇതു മുറിച്ചുകൊണ്ടുപോയി കടയിൽ കൊടുത്തു പണം വാങ്ങിക്കൊണ്ടു
വാ; അല്ലാതെ ഇന്നത്താഴമില്ല എന്നു നിർദ്വയമായിപ്പറഞ്ഞിട്ടു വീട്ടിലേക്കുപോയി. ക

* ഭഗവാൻ നെയ്ത്തുവിഷയത്തിൽ കബീർ അവശ്യപ്പെടാതെ തന്നെ സഹായ
ക്കാൻപോയതു്, പണ്ടു്, ശുക്ലബ്രഹ്മർഷിയോടുചെയ്ത വാഗ്ദാനമനുസരിച്ചായിരുന്നു. മായാ
തീതനായ ശുക്ലനെ മായയിൽ അകപ്പെടുത്തണമെന്നുള്ള വിചാരവും ഉണ്ടായിരുന്നു. ശുക്ല
മഹർഷി കബീരായി അവതരിക്കാൻ ഒരു പ്രത്യേകകാരണംകൂടിപ്പറയപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. അതാ
യതു്, പണ്ടു ദേവന്മാരുടെ പ്രേരണയാൽ ദേവസ്രീയായ രാജ ശുക്ലന്റെ തപസ്സിളക്കാൻ
പോയതിൽ വിഷയസുഖത്തിൽ അദ്ദേഹം അശേഷം അസക്തനല്ലായ്കയാൽ, അവൾക്കു സാ
ധിക്കാഞ്ഞു്, തന്ത്രത്തിൽ അദ്ദേഹത്തെ ജയിക്കാമെന്നുനിശ്ചയിച്ചു. അതനുസരിച്ചു്, അവ
ൾ ഒരു മുനിയുടെവേഷംധരിച്ചു്, ശുക്ലാശ്രമത്തിനുസമീപമായിളഗ്രതപസ്സുചെയ്തുകൊണ്ടിര
ന്നു. അ രാമസ്ത്രം മനസ്സിലാക്കാതെ ശുക്ലൻ അ മുനിയുടെ അടുക്കൽചെന്നു്, “അല്ലയോ
യോഗീശ്വര! ഇങ്ങനെ അനേകനാളായി എന്തൊരുദ്രോഹത്തോടുകൂടിയാണു തപസ്സുചെയ്യുന്ന
തു്” എന്നുചോദിച്ചു. ഉടനെ മുനിവേഷധാരിണിയായ അവൾ ഉണർന്നു “ശുക്ലമഹർഷേ!
അങ്ങു്, എന്റെ തപസ്സിനു വിഘ്നംചെയ്തിരിക്കുന്നു. ഞാൻ ചോദിക്കുന്നവരും താത്ത്വ
ക്ഷം അങ്ങേ ഞാൻ ശപിക്കും, എന്നുപറഞ്ഞു. ഏതുവരമോ ഇഷ്ടംപോലെ ചോദിച്ചാൽ
തരാം എന്നു ശുക്ലൻ പറഞ്ഞതുകേട്ടു്, സ്വന്തമായ സ്രീരൂപംധരിച്ചുനിന്നു. മഹർഷിക്കു
നേ സംഗതിമനസ്സിലായി. അദ്ദേഹം തെല്ലൊന്നുഭ്രമിച്ചുവെങ്കിലും സത്യത്തെയാൽത്തു്, ക
ലിയുഗത്തിൽ അവളുടെ ഇഷ്ടം സാധിച്ചുകൊടുക്കാമെന്നു സമ്മതിച്ചു. അതനുസരിച്ചു ക
ബീരായി ജനിച്ചു അവളിൽ ഐശ്വര്യനാരായണ ഉല്പാദിപ്പിച്ചുവത്രെ.

ബീർ മാതാവിന്റെ വാക്കുകൾ കേട്ട വിചാരിച്ച് തരിയിൽ നെയ്യുപച്ചിടുന്ന രണ്ടു മുഴം വസ്ത്രവും മുറിച്ചെടുത്തുകൊണ്ടു വല്ലനത്തൈലിൽ എത്തി. ബലനായ കബീറിനു വസ്ത്രവില്പനയെപ്പറ്റി താഴെത്താഴെ അറിഞ്ഞുകൂടായെന്നു. അദ്ദേഹം തൈലവിന്റെ മദ്ധ്യഭാഗത്തുനിന്നുകൊണ്ടു വസ്ത്രം വിടുത്തിക്കാട്ടി “അല്ലയോ പുണ്യവാനാ! പുണ്യാതികളേ! ഈ പീതാംബരത്തെ ചാങ്ങി അതിന്റെ വില തരുവാൻ നല്ലമനുസ്സുണ്ടാകണം!” എന്നു പറഞ്ഞു. പണ്ടു ഭയ്യയേയും മകനെയും വിലക്കുന്നതിനു തൈലവിന്റെ വിളിച്ചു നടന്ന ഹരിശ്ചന്ദ്രനെപ്പോലെ വല്ലവിധവും വിചാരിക്കിയിട്ടില്ലാതെ കൊള്ളാമെന്നു ഭയപ്പെട്ടു കബീർ വസ്ത്രവും നിവർത്തിവിട്ടുകൊണ്ടു തൈലവിന്റെ ചുറ്റിനടന്നു. കടുവിൽ ബലനായ കബീരുടെ വസ്ത്രവില്പനകൃമങ്ങൾക്കു ചിലർ അടുത്തുചെന്നു “ഇതെന്തൊ, കാരോ അംഗുലം അകലത്തിൽ കാരോ അംഗുലം ഇടവിട്ടു വലംപാലെ നെയ്യുപച്ചിരിക്കുന്നത്. ഇതുനെയ്യുതാത്? കൊണ്ടുപോയ്ക്കാ ഇതു അരുവത്തോടൊന്നു?” എന്നൊക്കെ പരിഹസിച്ചു. ഉടനെ ഭഗവാന്റെ മാതാവിചാസത്താൽ കാഴ്ചക്കരുടെക്കണ്ണിനു വസ്ത്രം വളരെ മേന്മയുള്ളതായിത്തോന്നി. പിന്നീടു അതുകണ്ടുപോലോ “അഹ! ഈ വസ്ത്രം വാങ്ങാൻ ഞങ്ങൾ ശേഷമല്ല.” എന്നു ചിന്താശീലമായി. ഭഗവാൻതന്നെ നെയ്യു അ വസ്ത്രത്തിന് വിലമതിക്കാൻ അളപ്പുതെവുന്നത് അതുതമല്ലല്ലോ. അല്ലയോ നീലന്മാരായ മഹാത്മാക്കളേ! കബീർ വസ്ത്രം കണ്ടു തൈലവിന്റെ നടന്നിടും അതു വാങ്ങിക്കാൻ അതും ഇല്ലായ്മകൊണ്ടു ഇന്നിനി വിലക്കാൻ സാധിക്കയില്ലെന്നു നിശ്ചയിച്ചു അദ്ദേഹം പട്ടുവസ്ത്രം മേക്കി കഷ്ടത്തുപെട്ടു നോക്കി വീട്ടിലകമടങ്ങി. കബീരെ കണ്ടുപരിചരിക്കാനായി ഭഗവാൻ ഒരു സാധുവു ഹനന്റെ വേഷത്തിൽ കബീരുടെ അരികിൽ ചെന്നു കഷ്ടത്തിൽ ഇരുന്ന പട്ടുവസ്ത്രം തട്ടിപ്പറ്റിച്ചുകൊണ്ടുപോയി. കബീർ ബലപ്പെട്ടു “ഹേ! കിഴക്കുള്ള ബ്രാഹ്മണ! എന്റെ പീതാംബരം നീ തട്ടിപ്പറ്റിച്ചുകൊണ്ടുപോയോ? ഗോപസ്ത്രീകളുടെ വസ്ത്രം പണ്ടു കൃഷ്ണസ്വാമി അപഹരിച്ചുകൊണ്ടുപോയപോലെ ഇതെന്തൊ കൃമമാണ്? എന്റെ പീതാംബരം വിലതരുതെ തട്ടിക്കൊണ്ടു പോയ്ക്കളയാമെന്നാണോ? അതു തന്നെയല്ലാൻ എനിക്കു നിവർത്തിയില്ല. വിററു പടനുകൊണ്ടുചെന്നെങ്കിലേ അമ്മ അത്താഴം തരികയുള്ളൂ? എന്നു പറഞ്ഞു പുറകെ കൊണ്ടുപോന്ന ബ്രാഹ്മണന്റെ മടിക്കു പിടിച്ചു “എന്റെ നേരിയ പീതാംബരം ഇങ്ങുതരിക” എന്നു നിർബന്ധിച്ചു. അപ്പോൾ മാതാബ്രാഹ്മണൻ ആ തൂണിയെ നിവിർത്തു് അ വഴിപോയ ജനങ്ങളെ കൈ കാണിച്ചു “അല്ലയോ മഹാജനങ്ങളേ! ഈ വലത്തുണിറ്റല്ലമോയ നേരിയ പീതാംബരമാണുപോൽ! ഈ മാതിരിവസ്ത്രം നിങ്ങളിലാരെങ്കിലും ഇതിനുമുമ്പുണ്ടുപോ?” എന്നു ചോദിച്ചുകൊണ്ടു അതു രണ്ടായി വെട്ടിച്ചു കീറി. കബീർ ബ്രാഹ്മണനെനോക്കി “ഹേ! ബ്രാഹ്മണ! താങ്കൾ വേദമോതുന്ന ബ്രാഹ്മണനായിരുന്നിടും മഹാവിഷ്ണു ദേവന്റെ തിരുവടുത്തുപോലെ രമ്യമായ ഈ പീതാംബരത്തെ കീറിക്കളഞ്ഞതു് എത്ര അതുതകരമായിരിക്കുന്നു? അങ്ങേക്കു് ഏതുപേരും അശേഷം നഷ്ടമായി. കഷ്ടം! കണ്ടുവരുടെ മുതൽക്കെ കലാക്കാനായി വേഷംകെട്ടിനടക്കുന്ന ഒരു മാതിരി കള്ളബ്രാഹ്മണനെ സൃഷ്ടിച്ച ബ്രഹ്മാവൃതനെ ഇദ്ദേഹത്തെയും നിഷ്പ്രയാജനമായി സൃഷ്ടിച്ചു? എന്നു പറഞ്ഞു പീതാംബരത്തെ ബലാൽ പിടിച്ചുപറ്റിച്ചു. ഉടൻ മാതാബ്രാഹ്മണൻ “എന്താ കള്ളക്കീഴ്ശാ! കൈ പിന്നത്തിനുപോലും കൊള്ളാത്ത ഈ കീറത്തുണിയാണോ മഹാവിഷ്ണുവിന്റെ പീതാംബരത്തിനു തുല്യമാണെന്നു നീ ഭേദി പറഞ്ഞതു്.” എന്നു പറഞ്ഞു കാണികളെല്ലാം കൈ കൊട്ടിച്ചിരിക്കത്തക്കവണ്ണം അഭേചിച്ചു. കബീർ അതുകേട്ടു “ഹേ ബ്രാഹ്മണ! പതിവു തയ്യു സൗന്ദര്യമില്ലെന്നുപോയ്ക്കു് എന്താണുകറവു? ഗുണവാനു സമ്പത്തില്ലെന്നുപോയ്ക്കു് അതുപോലെതന്നെ ധർമ്മിഷ്ഠനു തപസ്സും ജീവകാരുണ്യമുള്ളവനു വ്രതവും ശാന്തശീലനുള്ളവനും അശയറവനു സന്യാസവും കലസ്രീക്കു കാവലും അത്മജ്ഞാനിയായവനും മനുശുദ്ധിയുള്ളവനു് അഹംഭാവവും ഇല്ലെന്നുപോയ്ക്കു വല്ലകറവും വശാനുണ്ടോ? അപ്രകാരം പട്ടുവസ്ത്രംകൊണ്ടു നെയ്യു ഈ വസ്ത്രം വലപോലെ ഇരുന്നാലും അതിനു മേന്മയില്ലെന്നു വരികില്ല. ഇതു് മഹാവിഷ്ണുദേവനങ്ങിയത്തക്ക ശുദ്ധിയും ഭേദിയുമുള്ളതുതന്നെയാണു്. എ

അക്ഷേപവാക്കുകൾ പറഞ്ഞുകൊണ്ടിരിക്കുകയും ചെയ്തു. അന്നുതന്നെ ബ്രാഹ്മണൻ കബീർ നോക്കി “എന്തുകൊണ്ട് ശ്രേഷ്ഠമായ ഈ അഭിഭാഷക വിഭാഗത്തിൽ നിന്നുതന്നെ ഉദാത്തമായ എനിക്ക് നിസ്സാരമായ ഹൃദയത്തിൽനിന്നുതന്നെ നീ അസ്ഥിരനല്ലെന്നു പറയുന്നതാണ്? നാലുപേർ കണ്ടുവന്നവർക്കും തരാമെന്നല്ലേ നീ അഭ്യർത്ഥിക്കുന്നത്? എന്നു ചോദിച്ചു. കബീർ “ഹേ! താങ്കൾ വൃദ്ധനായി പലതും കൊഴിഞ്ഞല്ലോ എന്നിട്ടും വക്താരിലൊരാളെ വളരുന്നതായി കാരോ വൃദ്ധ വാക്കുകൾ പുലമ്പുന്നതാണ്? എന്റെ പീതാമഹത്തിനാൽ വിചാരിച്ചാൽ കൊടുത്താൽ വീട്ടിൽ ചെല്ലുമ്പോൾ എന്ന അമ്മയെപ്പോലെയാണെന്നല്ലേ. അതുകൊണ്ട് പണമെടുക്കൂ! പട്ടുപേണമെങ്കിൽ! അല്ലെങ്കിൽ പൊയ്ക്കൊള്ളൂ. കളിപ്പിക്കാൻ നടക്കുന്നവർക്കു! വഞ്ചക! എന്നിങ്ങനെ കാരോ പറയുന്നതുകൂടി ബ്രാഹ്മണൻ പിന്നെയും കവിടികളെ എടുത്തുകാണിച്ചുകൊണ്ട്, “എന്താ! ഈ കവിടികൾക്ക് ഈ പട്ടുതരാം മനസ്സിലല്ലേ എന്നു ചോദിച്ചു. കബീർ “ഈ പട്ടുപിടിച്ച കവിടികൾ പട്ടുകിട്ടുമെന്നാണോ വിചാരം പട്ടുപേണമെങ്കിൽ പണംകൊടുക്കണം. “അരിമണിയൊന്നു കൊറിക്കൊണ്ടില്ല; തരിവളയം കിട്ടുകില്ലാത്തതാണോ” എന്നു പറഞ്ഞപ്പോൾ അയാൾ കണക്കാക്കി. “എന്താ! ഇതിനാൽ കവിടികളെപ്പോലെ പേറിക്കൊണ്ടുപോകുന്ന പട്ടുതട്ടിക്കൊണ്ടുപോയ്ക്കൊള്ളുന്നതാണോ മോഹമെങ്കിൽ വഞ്ചനയെക്കൊണ്ടുപോയ്ക്കൊള്ളാമെന്നാ” എന്നു മറുപടി പറഞ്ഞു. ഉടനെ ബ്രാഹ്മണൻ “എനിക്ക് ഈ രണ്ടുകവിടികളെപ്പോലെ പേറാത്തതല്ലെങ്കിലും ഇതിനാൽ കവിടികൾ പട്ടുവസ്ത്രം തന്നാൽ ശോകമുണ്ടാകുന്നതിൽ സമാധി ശ്രീകൃഷ്ണന്റെ തത്വമനുസരിച്ചാൽ അതു ഞാൻ തിരഞ്ഞെടുക്കും. അതുമൂലം നിനക്ക് സുകൃതവും കീർത്തിയും ലഭിക്കും. ശോചനാർഹമായവർക്കൊക്കെ പൂജിച്ച ശബരിക്കും പിടി അവിടെ കൊടുത്ത കലശലാണെന്നു കൈവന്ന മോക്ഷം ലഭിക്കുകയുമെല്ലാം.” എന്നു പറഞ്ഞു. കബീർ “ഹേ! ബ്രാഹ്മണാ! താങ്കൾ പറയുന്നതുപോലെ ശോചനാർഹമായവർക്കൊക്കെ ഈ പട്ടുതട്ടിക്കൊണ്ടു കൊടുത്താൽ അതിനെ ഭാനം ചെയ്യാൻ എനിക്ക് മനസ്സുതന്നെ. പക്ഷേ, തക്കവിലകൂട്ടാതെ കൊടുത്താൽ അച്ഛനുമമ്മയും എന്നെത്തന്നെ. അതുകൊണ്ട് ഞാൻ നിവൃത്തിയില്ല.”

ബ്രാഹ്മണൻ (വിനയഭാവത്തിൽ) അല്ലയോ! മഹാനഭാവനാ സത്യസന്ധനായവരാ! നീ വലിയ ധർമ്മിയുണ്ടാണെന്നു പലരും പറഞ്ഞുകേട്ടിട്ടുണ്ട്. നിന്നെക്കണ്ടതിലും പാരിവർത്തിലും ആ കേൾവി സത്യമാണെന്നും തോന്നുന്നു. നീ വളരെക്കാലം ഈ കാശിയിൽ ജീവിച്ചിരുന്നു ധർമ്മക്കാരായ സ്വാമികളാണെന്നുള്ളതിന്നു സംശയമില്ല. ‘കരുണയോളരിതാം മുളക്കുരുതു’ എന്ന പഴയൊഴി പാഴിലാകുന്നില്ല. “അല്ലയോ! ധർമ്മിയോ! ഭയ്യോപുത്രാദികളും ധനധാന്യങ്ങളും മാനാധിപാക്കന്മാരും മറ്റാരെയെന്നെ മരിക്കുമ്പോൾ കൂടെവരുന്നവരല്ല; എന്നാൽ ധർമ്മം അങ്ങനെയല്ല. എത്രയും ജനിച്ചുമാരിച്ചാലും നമ്മെവിട്ടുപിരിയുന്നില്ല. അതുപോലെ സകല അപരങ്ങളിൽനിന്നും സൂക്ഷിച്ചുറപ്പിച്ചു കൊണ്ടിരിക്കണം. അതിനാൽ നീ ധർമ്മത്തെ വിചാരിച്ചു എനിക്ക് ഈ പട്ടുതരണം.”

ബ്രാഹ്മണന്റെ അപേക്ഷകളോടു കബീർ വിധമിച്ചു. പട്ടുകൊടുത്തുകൊടുത്തുവെച്ചാൽ, മാതാപിതാക്കൾ; വീട്ടിൽ ചേരും കിട്ടുകില്ല. ധർമ്മിയെ പട്ടു കൊടുക്കേണ്ടതുമാണ്. ഇങ്ങനെ ധർമ്മത്തെക്കുറിച്ചുള്ള പട്ടുകൊടുക്കുന്നതോ കൊടുക്കുന്നില്ലെന്നോ പറയാൻ നാലുപേർക്കൊക്കെ, കബീർ മൗനമായി നിന്നു. അതുകൊണ്ട്, ബ്രാഹ്മണൻ, ഹേ ബാലക! ജീവിക്കുന്നവർക്കു ധർമ്മമാണു സത്യസന്ധം. ഇങ്ങനെ മൗനം ഭംഗിച്ചു നിൽക്കുന്നതു ശരിയാണെന്നു തോന്നുന്നുണ്ടോ! നീ ധർമ്മിയല്ലെന്നു വരുമോ? മുഖം ഉയർത്തി നോക്കാത്തതാണ്? ഈ സാധുബ്രാഹ്മണന്റെ മുഖത്തു നോക്കിക്കൂടെയോ? നോക്കിയാൽ എന്തുപ്രകാരമായിരിക്കാം നിന്റെ വിചാരം. അങ്ങനെ വിചാരിക്കുകയാണു ബ്രാഹ്മണൻ ബ്രഹ്മതത്വമുള്ളവരല്ലേ? അവരെക്കൊണ്ടു പാപമുറമാണ്. ലോകം എന്ന ഭൂമിയിൽനിന്നു വെട്ടിയാൽ നീനക്കു മനസ്സിലായോ? ഹേ ധർമ്മിയോ! “ലോകത്തെ

പോലെ പാപിയില്ല” എന്ന പഴമൊഴി നീ അറിയുന്നില്ലയോ? അതിനെ അറിഞ്ഞു; പട്ടാഭ്യം നൽകി എന്റെ അശീർവാദത്തെ വാങ്ങിക്കുക. ധർമ്മാത്മമായി പണ്ടോരോരോ മഹാത്മാർ, സ്വാത്മനോഷ്ഠത്തെ എന്തെല്ലാം പ്രാർത്ഥിച്ചു. പരമശിവൻ, പ്രാണമറമായ കാളകൂടം കുടിച്ചില്ലയോ? പത്മശ്രുതൻ ആവശ്യപ്പെട്ടവരും കൊടുത്തിട്ടു, അവനെ ഭയന്ന്, ഓടിക്കളിച്ചില്ലയോ? ബാണാസുന്റെ ഭൃത്യനായിച്ചെന്നു അവന്റെ വാതിൽ കാത്തില്ലയോ? കർക്കണ്ണൻ ത്രിശൂലദാനം ചെയ്തില്ലയോ? ഉപദ്രവം ചെയ്ത ഓവണൻ ചന്ദ്രമാസം സമ്മാനിച്ചില്ലേ? അന്യന്മാർ കൊടുത്തുകൂടാത്ത പാശുപതാസ്ത്രം ഭക്തനായ അജ്ജനൻ ദാനം ചെയ്തില്ലേ? ലോകത്തു നടപ്പില്ലാത്ത നിത്യയജ്ഞം, (അതായത്, എന്നും പതിനാറുവയസ്സ്)—മാർണ്ഡന കൊടുത്തില്ലയോ? കാമദേവൻ പരാത്ഥമായി തന്റെ ദേഹത്തെ നശിപ്പിച്ചില്ലയോ? ദാഹിമിമഠർഷി, തന്റെ നട്ടെല്ലു ദാനം ചെയ്തില്ലയോ? മാമാബലി പാതാളത്തിൽ പൊയ്ക്കൊണ്ടിട്ടുവോ? ശിബിമന്ത്രവർത്തി തന്റെ ശരീരത്തെ കയ്യിൽ കൊടുത്തില്ലയോ? രാമരാജൻ സകല ജാതികളോടു കൂടി ഭാര്യമാരേയും ദാനം ചെയ്തില്ലയോ? കണ്ണൻ അത്മരക്ഷയ്ക്കുള്ള കവചകണ്ഡലങ്ങളെ അഴിച്ചു ദാനം ചെയ്തില്ലയോ? ധർമ്മപുത്രൻ തന്നെ അശ്രയിച്ചു നാണക്കപ്പെട്ട ദേവലോകത്തേക്കു കൊണ്ടുപോകാൻ തയ്യാറെടുത്തില്ലയോ? ഒരു ഗന്ധർവനെ രക്ഷിക്കാൻ വേണ്ടി അർജ്ജുനൻ ശ്രീകൃഷ്ണനോടു യുദ്ധം ചെയ്തില്ലയോ? മഹാലക്ഷ്മി, പരമശിവന്റെ ബ്രഹ്മഹത്യയെ ഏറ്റുവാങ്ങിക്കൊണ്ടിട്ടില്ലയോ? ദശാഥൻ ദേവകന്യകയെ വിടുവിച്ചില്ലയോ? ശ്രീകൃഷ്ണൻ പാണ്ഡവന്മാർക്കു ഭൂതനായിപ്പോയില്ലയോ? അജ്ജനൻ തേർ തെളിച്ചില്ലയോ? ഭഗവാനുടേ ചവിട്ട്, മഠംവിഷ്ണു സഫിച്ചില്ലയോ? മാതൃപോലെ ശ്രീകൃഷ്ണൻ രഥത്തെ വലിച്ചുകൊണ്ടു പോയില്ലയോ? ശോവർദ്ധനാദിയെ ഏറ്റുത്തുകുടയാക്കിപ്പിടിച്ചില്ലയോ? തെപിടി അവിൽ കാഴ്ചവച്ചു കുമ്പലൻ, അനശപരമായ സമ്പത്തും ഭോക്ഷ്യവും കൊടുത്തില്ലയോ? ഹംസധർമ്മൻ തന്റെ ദേഹത്തെ നടുവേ അറുത്തു ദാനം ചെയ്തില്ലയോ? പാണ്ഡ്യൻ തലയറുത്തു കാവേരീനദിയിലിട്ടില്ലയോ? ഇങ്ങനെ പലരും ധർമ്മാത്മമായി ശരീരത്തേപ്പോലും ബലികഴിച്ചിട്ടുണ്ട്. “കഷ്ടം! അപേക്ഷിച്ചാറെ ഉപേക്ഷിക്കുന്ന സ്വഭാവം നിനക്കുമാത്രമേ ഞാൻ കാണുന്നു. അപേക്ഷിച്ചു ചോദിക്കുന്ന എന്നിക്കു ഈ പട്ടുതലാൻ നിനക്കു വിഷമമാണോ? പറയൂ! പട്ടുതന്നില്ലെങ്കിലും വേണ്ടില്ല. കരേണേരും അവിടെ നിൽക്ക! പോകാൻ വരട്ടെ.”

ഇപ്രകാരം യോഗപൂർണ്ണമായും, ദയനീയമായും പറഞ്ഞ വാക്കുകൾ കേട്ട്, മനസ്സലിഞ്ഞ കമ്പീർ—അമ്മാ! ഈ മഹാബ്രാഹ്മണന്റെ ഉപദേശം എത്ര സരസവും സാവത്തുമായിരിക്കുന്നു. ധർമ്മനിഷ്ഠയുടെ മഹത്വത്തെ അദ്ദേഹം എത്രയോ ദൃഢാന്തങ്ങളാൽ വെളിപ്പെടുത്തിത്തന്നു. ധർമ്മനിഷ്ഠനായ എത്രയോ പുണ്യപുരുഷന്മാരുടെ നാമങ്ങളെ ഉച്ചരിച്ചു ഹാഹാ! ആ മഹാബലി, ഭഗവാൻ ചോദിച്ച മൂന്നടിപ്രദേശം ദാനം ചെയ്തുകൊണ്ടു, അദ്ദേഹത്തിന്റെ ദിവ്യതീർത്ഥലികൾ ശിരസ്സിൽ ധരിച്ചു, ചിഞ്ചേലിവിപ്പട്ടു വരിച്ചു. ദേവഗുരുവായ ബ്രഹ്മസ്തതിക്കുപോലും അറിയാൻ പാടില്ലാത്ത സഞ്ചിവിമരതം ശല്യമുള്ള ശൂക്രമഠർഷി, ധർമ്മം ചെയ്യുന്നതു തടുക്കാൻ പോകയാൽ ഒരു കണ്ണു നഷ്ടമാകുന്ന ഭാര്യമല്ല, ഭാര്യ, എന്ന ദൃഷ്ടിയിൽ പാത്രീകരിക്കുകയും ചെയ്തു. ഇതു നീലമായ ലോഭത്തെ കൈക്കൊണ്ടു, അത്ഥിക്കുന്നവർക്കു ദാനം ചെയ്യാതെയിരിക്കുന്നത്, എത്രമാത്രം ബുദ്ധിഹീനമാണ്. ഗുഹസ്ഥാശ്രമിക്കു ധർമ്മം, സമ്പ്രദായം തപസ്സും സ്രീകൃഷ്ണ സദ്വൃത്തിയും, പുരുഷൻ പത്നിയും, പ്രധാനമാണെന്നല്ല ശാസ്ത്രവിധി! പട്ടുവിൽക്കാൻ വന്ന ഞാൻ ഗുഹസ്ഥാശ്രമിയാണെന്നുള്ളതിന്നു സംശയമുണ്ടോ? അസ്ഥിതിക്കു ധർമ്മത്തെ എന്നിക്കൊരിക്കലും പിന്തുടരാൻ പാടില്ല. വിശപ്പോ സഹിക്കാവതല്ല; സഹിച്ചു ജീവിച്ചിരിക്കാവതുമല്ല. എന്നിങ്ങനെ പലവിധതരങ്ങളോടുകൂടി, പതിവനുസരിച്ച് “ബിസ്കിറ്റാ” എന്ന ഒരു പനാമത്തെ ഉച്ചരിച്ചു, പട്ടുകൊടുക്കാൻ ഭാവിച്ചു.

ഉടനെ, മഹാബ്രാഹ്മണൻ, “എന്താ നീ! ഇതു വേദവാക്കാണോ? ജപത്തിനും തപസ്സിനും ഐഹികപാരത്രികസുഖങ്ങൾക്കും തുണയായ ജീവകാരുണ്യത്തെ വെടിഞ്ഞു

ജീവികളെ കൊന്നതിന്നാമെന്നുപദേശിക്കുന്ന നിഷിദ്ധമായ ഒരു പുസ്തകത്തിൽ പറയുന്ന ഏതോ ഒരു നാമത്തെയല്ലേ നീ പട്ടുതാൻ ഭവച്ചല്ലോ, പറഞ്ഞത്? ഹാ കഷ്ടം! നീ ഏതോ ഒരു ബ്രാഹ്മണക്കുട്ടിയാണെന്നും അഭിഷാത്രവും സൗശില്യവും, ശാശ്വതവും നിനക്കുണ്ടെന്നുമാണല്ലോ ഞാൻ വിചാരിച്ചത്. അതാണു സന്തോഷിച്ചുവെന്ന് നിന്നെ പുകഴ്ത്തി സംസാരിച്ചതും. എന്നുപറഞ്ഞു, കബീർക്കു തലപിടിച്ച് നാമുപശരണോട്ടു തിരിച്ചുനോക്കിട്ട്, എന്താ സകലമംഗളകരമായ വിഷ്ണുനാമം (ഹരി) നിന്റെ നെറ്റിയിൽ ഉണ്ടെന്നായിരുന്നു ഏന്റെ ഉറപ്പും, അതോ ഇല്ല. എന്നാൽ ശിവപ്രീതികരമായ വിഭൂതിയുണ്ടോ അതുമില്ല. വിഷ്ണുവിന്റെയോ ശിവന്റെയോ പ്രീതിമുദകളായ നാമഭസ്മങ്ങൾ ധരിക്കാത്തമൃഗ! എന്താ തുലച്ചുപുതു! ഇന്നുമുതൽ നീ അതുകളെ ധരിച്ചുകൊള്ളണം. നാമക്കുറിയുടെ അർത്ഥം നീ മനസ്സിലാക്കിട്ടുണ്ടോ? മണ്ണിന്റെ അംശമായ ഈ ഭേദം ഒട്ടവിൽ മണ്ണായിത്തീർന്നെന്നുള്ള ജ്ഞാനോപദേശമാണ് അതുചെയ്യുന്നത്. അതു പോലെതന്നെ, പരമമായ ബ്രഹ്മജ്യോതിസ്സ്, ഇപ്രകാരമാകയാണെന്നു ലോകക്കൊഴാണിച്ച്, ബോധമുണ്ടാക്കുന്നതാണ് ഭസ്മം. അതുകളെ ധരിക്കാത്തതു കേവലം മൃഗതപചും നീചതപചുമാണ്. ജീവാത്മാവിനു സമാനം ധർമ്മമാണെന്നു കരുതിക്കൊൾക. ത്രിപുരവിജയിയായ പരമശിവനെ ചുറ്റേഴും സ്തുതിച്ചുകൊൾക. മനസ്സിന്റെ മാപല്യങ്ങൾക്കു വശപ്പെടാതെ സൂക്ഷിച്ചുകൊൾക. നാമക്കുറി ഭഗവാന്റെ തിരുവടികളാണെന്നോർത്തുകൊൾക. പരമാത്മാവിനെ എല്ലൊഴും മനസ്സിൽ ഭക്തിപൂർവ്വം ധ്യാനിച്ചുകൊൾക. ബ്രഹ്മാനന്ദമാണ് സർവ്വോത്തമസുഖമെന്നു ധരിച്ചുകൊൾക. എല്ലൊഴും ശ്രീരാമനാമത്തെ ജപിച്ചുകൊൾക. ഇക്കാരണപ്പെട്ട പ്രപഞ്ചം കാണൽവെള്ളംപോലെ മിശ്രയാണെന്നു ഉറച്ചുകൊൾക. ഏതൊരുവസ്തുക്കൊട്ടുക്കുമ്പോഴും ഇന്നുമുതൽക്കു സീതാരാമനാമം ജപിച്ചുവേണം കെട്ടേക്കാൻ. എന്നിങ്ങനെ ജ്ഞാനോപദേശംചെയ്തശേഷം, ബ്രാഹ്മണൻ കൈനീട്ടി അ പട്ടിനെ വാങ്ങിച്ചു.

ഈ വാക്കുകളുകേട്ട കബീർ, ശതധനക്കുണ്ടു സപ്തതേപ്പോലെ, യേഭക്തികളോടുകൂടി, ബ്രാഹ്മണനെ നോക്കി, അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഉപദേശത്തിലുണ്ടിയ ജ്ഞാനസാരങ്ങളെ, അത്യന്തം ബഹുമാനിച്ചു. എന്നിലും, ബ്രഹ്മജ്ഞാനത്തിനു സഗുണമെന്നും നിർഗുണമെന്നും ഭേദമാർഗ്ഗങ്ങൾ ഉള്ളതിൽ, നിഗുണമാണു പ്രധാനമെന്നു പറഞ്ഞുകേട്ടിട്ടുള്ള സ്ഥിതിക്കു സഗുണത്തെ പ്രധാനമാക്കി ബ്രാഹ്മണൻ പറഞ്ഞതെന്തു കൊണ്ടാണെന്നു കബീർ സംശയിച്ചു. അതിന്റെ ചാസ്കുപം അദ്ദേഹത്തോടുതന്നെ ചോദിച്ചറിയാമെന്നു നിശ്ചയിച്ചുകൊണ്ടു്, ഇങ്ങനെ പറഞ്ഞു. “ഹേ ബ്രാഹ്മണശ്രേഷ്ഠരൂപമില്ലാതിരിക്കുന്ന ദൈവത്തെ, ഇന്നതിന്നോടുതുല്യമെന്നു ചൂണ്ടിപ്പറവാൻ നിവൃത്തിയില്ലാത്തതുകൊണ്ടു്, അത്രപ ബ്രഹ്മമെന്നും, അഴു ചില്ലാത്തതാകുകൊണ്ടു നിത്യമെന്നും അഴുക്കില്ലാത്തതാകയാൽ നിർമ്മലമെന്നും ഗുണസംബന്ധമില്ലായ്മയാൽ നിർഗുണമെന്നും അഹങ്കാരരഹിതമാകുകൊണ്ടു നിരോധനമെന്നുമേറ്റും നിന്നാമമായ ബ്രഹ്മത്തിനു വേദത്തിൽ പലനിർദ്ദേശനാമങ്ങൾ കാണുന്നുവെന്നല്ല, നിർഗുണത്തെത്തന്നെശ്രേഷ്ഠമായി ഗുണത്തിരിക്കയും ചെയ്യുന്നു. നിങ്ങൾ അതിനു വിപരീതമായി, സഗുണരൂപനായ ശ്രീരാമന്റെ നാമത്തെ, ശ്രേഷ്ഠമാക്കിപ്പറവാൻ കാരണമെന്തെന്നു റിസ്പരിച്ചു പറഞ്ഞുകേട്ടാൽകൊള്ളാം” മായാബ്രാഹ്മണൻ ഇതുകേട്ടു്, ശുഭാപതാരനായകബീറിനെ അഭ്യുമായി, സഗുണധ്യാനമാർഗ്ഗമുപദേശിച്ചു ചിത്രലനാക്കിയശേഷം, നിർഗുണബ്രഹ്മധ്യാനമുപദേശിക്കുന്നതാണു നല്ലതെന്നു നിശ്ചയിച്ചുകൊണ്ടു്, ഒട്ടും സംശയിക്കാതെ കരകർശിതയിൽ ഇങ്ങനെ പറഞ്ഞുതുടങ്ങി.

അതെങ്ങനെയെന്നാൽ, അല്ലയോ സിദ്ധന്മാരേ! ഭഗവാൻ കബീറെ നോക്കി,—“ഹേ ബാല! ശുദ്ധശുന്യമായി ജ്ഞാനസ്വരൂപമായ പരബ്രഹ്മം, വാക്കിനും മനസ്സിനും എത്താത്തതാണെന്നുപറഞ്ഞ നീ, വാക്കിനേയും മനസ്സിനേയും, മൗന

മാക്കാതെ, ചഞ്ചലമനസ്സിനെ ജ്ഞാനേന്ദ്രിയങ്ങളിൽ ചെലുത്തി, കമ്മേന്ദ്രിയമായവാക്കാൽ വ്യാപിപ്പിച്ചുകൊണ്ട്, ദേഹേന്ദ്രിയങ്ങൾക്കു നായകനായജീവാത്മാവു, അനുജനെന്നും, ഈ ചലത്തുണി മുതലായത്, ഏന്റേതെന്നും ഭ്രമിച്ചുഴലുന്നു. അങ്ങനെയിരിക്കുന്ന നീ, അഹംഭാവം നശിച്ചു, പരമാത്മാവിൽ ലയിച്ചിരിക്കുന്ന ബ്രഹ്മജ്ഞാനികൾ പുകഴ്ത്തുന്ന, വാങ്മനോഭോഗചരമല്ലാത്ത പരബ്രഹ്മത്തെപ്പറ്റി പറഞ്ഞാൽ എന്തുപ്രയോജനമാണുള്ളത്? തന്നെ അറിഞ്ഞ ബ്രഹ്മജ്ഞാനി, ഏതെങ്കിലും പ്രവൃത്തിചെയ്യുമോ? എടാമൂഡ! ഭൂമിയിൽ കപ്പലോടുമോ? കരകൾക്കൊണ്ടു പരപുരുഷനെ പ്രാപിക്കാതിരിക്കുന്നവർ പതിവുതയാകുമോ? അതുപോലെ സദ്ഗതിക്കായി ധർമ്മം ചെയ്യുന്നവനല്ലാതെ, ഡംഭിനായ് ധർമ്മം ചെയ്യുന്നവൻ സൽപുരുഷനാകുമോ? തന്നെ അന്യന്മാർ പുകഴ്ത്തുന്നതു കീർത്തിയാകുമെന്നല്ലാതെ, തന്നത്താൻ പുകഴ്ത്തുന്നതായാൽ അതിനു കീർത്തിയെന്നു പറയാമോ? കരുത്തൻമറ്റൊരാളത്തന്നെ വിനയാദരപൂർവ്വം വിചാരിക്കുന്നതല്ലയോ വന്ദനം. മനസ്സിൽ നിദ്രവച്ചുകൊണ്ടുതാങ്ങുതൊഴുതാൽ അതുവന്ദനമാകുമോ? അതുപോലെ സർവ്വപരിപൂർണ്ണമായിരിക്കുന്ന പരബ്രഹ്മത്തെ, ജീവാത്മാവിനോടേകീകരിച്ചു, അതിൽ ലയിച്ചിരിക്കുന്ന അവസ്ഥയ്ക്കുണമുകതിയെന്നു പറയുന്നത്. അല്ലാതെ ചേർപെട്ടിരുന്നു ധ്യാനിക്കുന്നവൻ മുക്തനല്ല. മുക്തനെന്നു തന്നത്താൻ നടിച്ചാലും, മറ്റുള്ളവർ പറഞ്ഞാലും അവൻ മുക്തനാകുന്നില്ല. അങ്ങനെയല്ലയൊ? നീതന്നെ പറയൂ.

കബീർ:—ഹേ വേദസാരജ്ഞനായ മഹാത്മാവേ! സർവ്വജ്ഞതപമുള്ള അമാനുഷമഹിമൻ! ദേഹം, ഇന്ദ്രിയങ്ങൾ ജീവൻ, ഇതുമുന്നും, താനാണെന്നുള്ള മിശ്രാഭിമാനത്തെ നീക്കി, നിഷ്ക്രിയചസ്തുവായ പരബ്രഹ്മത്തിൽ ലയിച്ചിരിക്കുന്നതുതന്നെ ഉത്തമമെന്നും വചനാദിശബ്ദങ്ങളെ അടക്കി, അഹംഭാവമനോവൃത്തിയെമാറി നിരഹംകാരചസ്തുവാകിയ പരബ്രഹ്മത്തോടു, ചേർന്നിരിക്കുന്നതാണു്, ശാന്തിപ്പിന്നും ഇറുപ്പുമുതൽ ബ്രഹ്മാവുവരെയുള്ള സകലത്തിലും വ്യാപിച്ചിരിക്കുന്ന ഉണർ പരബ്രഹ്മമാണു മാത്രമാകയാൽ, അതിൽ ഞാനെന്നുള്ള തോന്നൽ കേവലം ഭ്രാന്തിയാണെന്നുള്ള ബോധത്തോടെ, സർവ്വ പരിപൂർണ്ണഭാവനയിൽ ലയിച്ചിരിക്കുന്നതാണു ബ്രഹ്മധ്യാനമെന്നും, ഞാനെന്ന ഭാവത്തെനീക്കി ഫലേന്ദ്രയോടുകൂടി യാതൊരുക്രിയയും ചെയ്യാതെ താനെ വന്നുകൂട്ടുന്ന കൃത്യങ്ങളെ ഈശ്വരാർപ്പണമായി നിർവ്വഹിച്ചു ബ്രഹ്മം താനാണെന്നറിഞ്ഞിരിക്കുന്നതാണു ബ്രഹ്മജ്ഞാനമെന്നും സൂഷുപ്തിയിൽ, ലയിച്ചിരിക്കുമ്പോൾ എന്നപോലെ; ബ്രഹ്മനിഷ്ഠയിൽ മനസ്സ് നശിച്ചു നശിച്ചു ബ്രഹ്മാനന്ദം നിറഞ്ഞു തന്നത്താൻ മറന്നിരിക്കുന്നതു്, മൗനമെന്നും പറയപ്പെടുന്നു എന്നെനിക്കറിയാം. ഈ ജ്ഞാനമാർഗ്ഗങ്ങളൊന്നും ഞാൻ താങ്കളോടു ചേർക്കില്ല. സീതാരാമശബ്ദം ഉച്ചരിച്ചു ദാനം ചെയ്യുന്നമെന്നു പറഞ്ഞ കാരണമെന്താണെന്നാണെനിക്കറിയേണ്ടതു്. അതു പറഞ്ഞുതരണം.

ബ്രഹ്മണൻ:—എടാ! കർഷാകർഷ്യബോധമില്ലാത്ത മൂഡ! ഞാൻ പറഞ്ഞതിന്റെ തത്വസാരം അറിയാതെ, കായ്കളും മറ്റും മുക്കും മുവേ, പഴുത്തു ചെമ്മൂച്ചനിറം അടുന്നതുപോലെ, ജ്ഞാനകാണ്ഡത്തിലെ പ്രാദംഭോരങ്ങൾ പോലും അറിവാൻ കാലമാകാത്തനീതാനും, നിദാനം, ധ്യാനം, ജ്ഞാനം, നാനം, മോനം, എന്നൊക്കെ വേദാന്തവ്യവഹാരം തുടങ്ങിയിരിക്കുന്നുവോ? നന്നെയും നിന്റെ അച്ഛനേയും കണ്ണേയും കണ്ണപ്പനേയും, തന്നിലുൾപ്പെടുത്തി, സർവ്വ നിറഞ്ഞിരിക്കുന്ന ബ്രഹ്മത്തിൽനിന്നും നീ ചേർപെട്ടിരുന്നുവല്ലാതെ ബ്രഹ്മത്തെ ധ്യാനിക്കാൻനിനക്കുസാധിക്കുമോ. എടാമൂഡ! സമുദ്രജലത്തിൽനിന്നും തുള്ളിവേറാകുമോ? അഗ്നിയിൽനിന്നു പൊരിവേറാകുമോ? ഭൂമിയിൽനിന്നു മൺതരിവേറാകുമോ? അതുപോലെ ബ്രഹ്മത്തിൽനിന്നു നീ വേറാകുമോ? താനായും വാനായും പരിപൂർണ്ണമായുമിരിക്കുന്ന ബ്രഹ്മത്തെ, തന്നിൽനിന്നും അന്യമാക്കി കരുതി ധ്യാനിക്കുന്നതു്, അജ്ഞാനമോ പരമാർത്ഥജ്ഞാനമോ കുജ്ഞാനമോ വിജ്ഞാനമോ? പറക. മൂക്കാൽ

മൂലം അഭിനന്ദിക്കുന്ന മുഴുമൂലനാണു നീ. രൂപംതന്നെ താനെന്നിരിക്കുന്ന അരൂപനായ ഭഗവാനെങ്കാണു ധ്യാനിക്കേണ്ടത്. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ, നിരൂപമായി, നിർഗുണമായി, നിഷ്പലമായിരിക്കുന്ന ബ്രഹ്മത്തിൽ നിന്നോ അതേസ്വരൂപനായി സമുദനായി മാത്രരൂപനായ ഭഗവാനിൽ നിന്നോ പ്രപഞ്ചമുണ്ടാകൂ? വേഗംപറയൂ! എന്നുപറഞ്ഞു തലക്കിട്ടൊരു കൊട്ടുകൊടുത്തു.

കബീർ:—ഓം ചേദാന്തസാം മുഴുവനറിഞ്ഞ ബ്രാഹ്മണോത്തമ! പുനർജന്മമില്ലാത്തപുണ്യശാലിൽ! രൂപമില്ലാത്തപരബ്രഹ്മാനിഷ്ഠമാണോനാകയാൽ, അതൊന്നിനേയും സൃഷ്ടിക്കുന്നില്ല. മാത്രാസ്വരൂപനായ ഭഗവാനിൽതന്നെ ഈ പ്രപഞ്ചം സൃഷ്ടിക്കപ്പെട്ടതായാലും, കാരണമായ ബ്രഹ്മത്തെ ധ്യാനിക്കാതെ, കാര്യമായവിഷ്ണുഭാവത്തെ അർത്ഥം ധ്യാനിക്കും? അതുകൊണ്ടെന്നൊരുപ്രശ്നമുണ്ടാകുന്നു? ഞാനെന്നഭാവമില്ലാത്തബ്രഹ്മജ്ഞാനിയെന്നുമായിരിക്കേണ്ടതു സാമജ്യമായ ധർമ്മംതന്നെ. ഞാനെന്നഭാവം മറയ്ക്കുവാൻ, നിഷ്പലമായ പരബ്രഹ്മത്തെ ധ്യാനിക്കണമെന്നു പല ശാസ്ത്രങ്ങളുംപോലുള്ളവയുണ്ടു്. അതു വേണ്ടെന്നു താങ്കൾ മാത്രമേ പറഞ്ഞുകേട്ടുള്ളൂ. അതിന്റെകാരണം കൂടി പറഞ്ഞാൽ കൊള്ളാം.

ബ്രാഹ്മണൻ:—“അല്ലയോ കബീരേ! സ്വം ബ്രഹ്മമെന്നുമായിരുന്നാൽ ഈ സ്ഥാനംകൊടുക്കുന്നവൻ ആരാണു്? വാങ്ങുന്നവനാണു്? മോക്ഷമെന്നതേതു്? മോക്ഷമടയുന്നവനാരു്? അനന്ദമെന്നതേതു്? അനന്ദത്തെ അനുഭവിക്കുന്നവനാരു്? ഗുരുവാരു്? ശിഷ്യനാരു്? ഇഹപരങ്ങൾ എന്നതേതു്? ഇഹപരസൗഖ്യം കൊടുപ്പാൻ ആരു്? ജനനമരണമേതു്? ജനനമരണദുഃഖത്തെ അനുഭവിക്കുന്നവനാരു്? പ്രപഞ്ചമേതു്? പ്രപഞ്ചത്തെ സൃഷ്ടിക്കുന്നവനാരു്? സൃഷ്ടിസ്ഥിതി ഏതു്? രക്ഷിക്കുന്നവനാരു്? സ്ഥിതിനാശമേതു്? സംഹരിക്കുന്നവനാരു്? ജാഗ്രത്സ്വപ്നങ്ങൾ ഏതു്? അതുകൾ കൽപ്പിക്കുന്നവനാരു്? സ്വപ്നസൃഷ്ടികളേതു്? വികല്പപ്പെടുത്തുന്നവൻ ആരു്? അച്ഛനമ്മയേതു്? പിറന്നകുട്ടി ആരു്? നീയെന്നും ഞാനെന്നും ഉള്ളതേതു്? മായയെന്നതേതു്? ബ്രഹ്മമെന്നതേതു്? ഇതുകൾ തിരിക്കാനോ തിരിച്ചറിവാനോ ആരു്? അങ്ങനെയുള്ള ബ്രഹ്മത്തെ അറിഞ്ഞവനാണു നീയെന്നല്ലെ ഭാവം? ആ നീയാണോ ഈ കീറപ്പെടുത്തുന്നാൽ അമ്മവരും, ഏനെ അടിക്കും എന്നൊക്കെ വാദിച്ചും സംശയിച്ചും വളരെനേരം തരാതിരുന്നതു്? വായ് കൊണ്ടുമാത്രം ജ്ഞാനത്തെക്കുറിച്ചു പ്രസംഗിക്കാൻ മുന്നിട്ടതു്? ‘വാക്കാൽ ജ്ഞാനം’ ഹീനമാണു്. എന്നതറിഞ്ഞിട്ടില്ലയോ? ഞാൻ പറയുന്ന രാമസ്തങ്ങൾ നിനക്കു മനസ്സിലാക്കുന്നില്ലയോ? ഏതുകാലംവരെ ഒരുത്തനു ജാഗ്രത്തിൽ സൃഷ്ടി നിലവരാതിരിക്കുന്നു അക്കാലംവരെ നീ ഞാൻ എന്നുള്ള വ്യാപാരം തുടന്നുകൊണ്ടിരിക്കും. അല്ലാതെ സൃഷ്ടി നിലയുള്ളവൻ ഒന്നിനെയും ധ്യാനിക്കുന്നില്ല. അതുകൊണ്ടു്, നീ ഭിന്നഭാവത്തെ മനസ്സിലാക്കി, ബ്രഹ്മത്തെ അന്യമായിക്കണ്ടു ധ്യാനിച്ചുകൂടാ. രണ്ടല്ലാത്തതിനെ രണ്ടാണെന്നു കരുതുന്നവൻ ഏവനോ അവൻ ആദ്യം ബ്രഹ്മത്തിൽ നിന്നും, വേർ തിരിഞ്ഞിരിക്കണം. ഇങ്ങനെ വേർ തിരിഞ്ഞിരിക്കുന്നവനു ബ്രഹ്മം ചെറുപ്പെന്നുള്ള ഭാവം ഉണ്ടായിരിക്കാൻ പാടില്ല. അഭിനന്ദനായ ബ്രഹ്മംതന്നെതാനെന്നറിയുന്നവൻ ബ്രഹ്മം വേദാണെന്നും വിചാരിക്കാൻ പാടില്ല. വേർപെട്ടിരിക്കുന്നവനു അദ്വൈതവാദം ചെയ്യാൻ അധികാരമില്ല.

എന്തെന്നാൽ, വേദപ്രതിപ്രതയാകുമോ? പതിപ്രത-വേദപ്രതയാകുമോ? രണ്ടും വെക്കുന്നതല്ല. അകുപോലെ, അദ്വൈതഭാവമറിഞ്ഞ നിനക്കു്, ദൈവഭാവമേതു് ദൈവഭാവമറിഞ്ഞവൻ അദ്വൈതഭാവമേതു്? ഇതു കേൾക്കു കർമ്മം നീ അറിയാമായില്ല. കൊച്ചുകുട്ടിയല്ലേ? പാലു്, ചോറു് എന്നൊക്കെപ്പറയുന്ന പ്രായമാണു്. വേദം പഠിച്ചില്ല.

വേദവിഷയമായി തർക്കിക്കുന്നതില്ല. ശിശുവല്ലേ? അത്ഭുതമില്ലാത്ത വാക്കുകൾ വല്ലതുമൊക്കെ കൊണ്ടുപറയും, എന്നല്ലാതെ” എന്നൊക്കെ യധികേഷപിച്ചു, കോപഭാവംകാട്ടി, മീശമുറക്കിക്കൊണ്ടു, എട്ടാ കബീർ! ഞാൻ നീ എന്നൊക്കെ അഭിമാനമുള്ള നീ ‘ബിസ്’മല്ല’ എന്ന വാക്കിന്റെ സാരം മനസ്സിലാക്കത്തക്കപ്രകാരത്തോടുകൂടി “എട്ടാമുഡ! എല്ലാവരും ആദ്യം സഗുണോപാസനമാണ് ശീലിക്കേണ്ടതു്. അതുവഴി ഇഹപരങ്ങൾ അനിത്യമെന്നറിഞ്ഞ്, ആശങ്കകളൊക്കെ അറഞ്ഞ്, ദേഹാഭിമാനത്തെ നീക്കിട്ടു വേണം നിർഗുണധ്യാനത്തെ കൈക്കൊള്ളാൻ. നിൽക്കുന്ന ഒരുത്തൻ ഇരുന്നിട്ടുവേണ്ടേ കിടക്കാൻ? അല്ല, നിൽക്കുന്ന നിലയിൽ തന്നെ കിന്നാലോ? തലയുടയുന്നതു ഫലം. അതുപോലെ, കണ്ണുനീർയാത്ത കൊച്ചുകുട്ടിയായ നീ ആദ്യം നിർഗുണത്തെ ധ്യാനിച്ചു്, ഇഹപരലോകഭ്രാന്തയായി വേിക്കരുതു്. കൊച്ചു കുട്ടികൾ മണൽകൊണ്ടു വീടുകെട്ടിക്കളിക്കുന്നതുപോലെ, വാക്കിൽ മാത്രമുള്ള ജ്ഞാനത്തെ പ്രസംഗിക്കരുതു്. പ്രസംഗിച്ചാൽ പ്രവൃത്തിയും അതിനനുസൃതമാക്കണം. അല്ലെങ്കിൽ ആ പ്രസംഗംകൊണ്ടേന്താഫലം? അതുകൊണ്ടു്, ഇന്നുമുതൽ നിർഗുണഭാവത്തെ വിട്ടു്, സാരദാദിമഹർഷിമാർപേലും ഏതൊരു തിരുനാമത്തെയാണോ കീർത്തിക്കുന്നതു്, ആരുടെ അനുഗ്രഹത്താൽ നിർഗുണജ്ഞാനത്തെ അടഞ്ഞുവോ ഏതൊന്നുകൊണ്ടു പാപങ്ങളും നശിച്ചുപോകുമോ ആ തീരുമാനത്തെ ഉത്തമനായ ഒരു ഗുരുവന്നോ നിന്നും ഉപദേശം വാങ്ങി പലകാലം ജപിച്ചു മനസ്സിലെ മാലിന്യങ്ങളെ നീക്കിയശേഷം നിർഗുണത്തിൽ പ്രവേശിക്കാം. അല്ലാതെ, നിർഗുണോപാസകന്മാരായ ദാരുണന്മാരിലെ ഋഷീശ്വരന്മാരെപ്പോലെ, മൃത്തിരൂപത്തിൽ അവജ്ഞനോന്നി അബദ്ധത്തിൽ ചാടരുതു്.” ഇങ്ങനെ സാരോപദേശങ്ങളാൽ കബീരുടെ ഹൃദയത്തെ സഗുണധ്യാനത്തിൽ സ്ഥിരീകരിച്ചശേഷം, ബ്രാഹ്മണവേഷധാരിയായ ഭഗവാൻ അവിടെ മറഞ്ഞു.

ഭഗവാൻ മറഞ്ഞയുടനേ കബീർ ഇങ്ങനെ അലോചിച്ചു. “ഞാൻ ധ്യാനത്തെക്കുറിച്ചു ചോദിച്ചപ്പോൾ അദ്ദേഹം ജ്ഞാനത്തെക്കുറിച്ചാണ് പറഞ്ഞതു്. അങ്ങനെ പറഞ്ഞുപോയെങ്കിലും, ആദ്യപദിയിൽ കാലു പയ്ക്കാതെ നാലാമത്തെ പദിയിൽ ചാടിക്കയറി താഴെ വീണു തലയുടയുന്നതുപോലെ, ഭക്തികർമ്മയോഗങ്ങൾ മൂന്നും കടന്നു ബ്രഹ്മധ്യാനത്തെയും ജ്ഞാനത്തെയും പ്രസംഗിച്ചതുപോലെ പ്രവർത്തിക്കുന്നതിന് സാധിക്കാതിരിക്കത്തക്കവണ്ണം ഈ തുണിക്കഷണത്തിലുള്ള മോഹം എനിക്കു ബാധകമായി; വാക്കിൽ മാത്രമുള്ള ജ്ഞാനം അജ്ഞാനികളെ സമ്മതിപ്പിക്കാൻ മാത്രമുള്ളതാണ്. അറിച്ചുള്ള വരോടു അതു പറഞ്ഞുപരിചിപ്പിക്കാൻ സാധിക്കയില്ല. വാക്കിനനുസരിച്ചു പ്രവൃത്തിയില്ലാത്തവൻ നീചന്മാരിൽപെട്ടു് അത്യന്തം നീചനാണെന്നുള്ളതിന് സംശയമില്ല. സഗുണധ്യാനത്തെക്കടന്നു നിർഗുണധ്യാനത്തെക്കുറിച്ചു പ്രസംഗിക്കുന്ന എനിക്കു അതനുസരിച്ചു പ്രവർത്തിക്കുന്ന കാര്യം അത്യന്തം ദുസ്സാധമായിട്ടാണിരിക്കുന്നതു്. എന്തെന്നാൽ, രൂപമുള്ള സഗുണത്തിൽപോലും എന്റെ മനസ്സുതീരെ ഉറയുന്നില്ല. അപ്പോൾ പിന്നെ നിർഗുണത്തിൽ അതിനെ നിയമിക്കുന്ന കാര്യം പ്രയാസമല്ലേ? അതൊരു പക്ഷേ സാധിച്ചാലും, മോക്ഷേന്ദരമുള്ളവർ എന്തൊരു ധ്യാനമാണ് ചെയ്യേണ്ടതെന്നു എനിക്കു അറിഞ്ഞുകൂടാ ആ സംഗതി ഉത്തമനായ ഒരു ഗുരുവന്നോടു ചോദിച്ചു മനസ്സിലാക്കുന്നതുവരെ, ഇപ്പോൾ ബ്രാഹ്മണൻ പറഞ്ഞപ്രകാരം സഗുണധ്യാനം അചരിക്കതന്നെ” ഇങ്ങനെ നിശ്ചയംചെയ്തു്, ഭക്തിപുരസ്സം ഭഗവദ്ധ്യാനത്തിൽ മുഴുകിയിരുന്നു.

മൂന്നാമദ്ധ്യായം കഴിഞ്ഞു.

നാലാമദ്ധ്യായം.

ഭഗവാൻ ഒരുപക്ഷീറുടെ രൂപമായിവന്ന് കബീർക്ക് ദർശനംകൊടുത്തത്.

അല്ലയോ ബ്രഹ്മധ്വനൈകനിഷ്ഠനായ ധന്യന്മാരേ! പട്ടിന്മേൽ അശ്വ വയ്ക്കുകൊണ്ടു് താൻ വാചാജ്ഞാനിയാണെന്നുള്ളതിന്നു സംശയമില്ലെന്നും ബ്രാഹ്മണൻ പറഞ്ഞതു പരമാർത്ഥമാണെന്നും ഉദ്യോഗിച്ച് പുണ്യവാനായ കബീർ ഏകാഗ്രതയോടെ ഭഗവധ്വാനത്തിൽ ലയിച്ചിരിക്കുമ്പോൾ, അദ്ദേഹത്തെപ്പോലെയും പരീക്ഷിക്കാനായി ഭഗവാൻ ഒരു പക്ഷീരൂപം ധരിച്ചുസമീപത്തെത്തി. “ഹേ! പുണ്യവാനായവരേ! നീ വളരെ ഉദാരശീലനാണെന്നു ചുരുക്കം പറഞ്ഞു കേൾക്കുകൊണ്ടു ഞാൻബലപ്പെട്ടോടി വരികയാണു്. എന്നിങ്ങു വസ്യമില്ല; നിന്റെറകൈയിലിരിക്കുന്നവസ്യം തന്നു്, എന്റെറകപ്പുത തീർക്കണം. ജ്ഞാനമാർഗ്ഗത്തിൽ പ്രവേശിച്ചിരിക്കുന്ന നിനക്കു വസ്യമെന്തിനു്? അജ്ഞാനം ഇനിയും നശിച്ചില്ലയോ? പാപംതുടങ്ങിയില്ലയോ? ലോഭംവിട്ടുപോയില്ലയോ? ലോഭത്തെപ്പോലെ നിഷ്ഠമായ ദുർഗ്ഗുണമൊന്നില്ലെന്നു നീ അറിഞ്ഞില്ലയോ? ഹേ! ധർമ്മസ്വരൂപ! ദാനംഅത്യന്തം പുണ്യപദമാണു്. പുതപ്പു പുണ്യവും സ്ത്രീക്കുചാരിത്ര്യവുമല്ലാതെ മറ്റൊന്നാണാശ്രയം? എന്റെറവാക്കു വിശ്വസിച്ചു്, ലോഭത്തെപരിത്യജിക്കുക ഇങ്ങനെ പറഞ്ഞുതുടങ്ങിയതുകേട്ടു്, കബീർ, ‘ഹേ! വിജ്ഞാനിയായ പക്ഷീരേ! “എനിയ്ക്കില്ല തരണം” എന്നുപേക്ഷിച്ചുവന്ന ഭിക്ഷുശ്രേയ്ക്ക! താങ്കൾക്കു ഈവസ്യം മാത്രമല്ലേവേണ്ടതുള്ളൂ; ഇതാവാങ്ങിക്കൊൾക. ജന്മസീതാരാം’ എന്നുപറഞ്ഞു്, പട്ടെടുത്തുനീട്ടി.”

ഉടനേമാന്മാപക്ഷീർ, കോപഭാവം നടിച്ച്, എട്ടു ദുഷ്ടീകൾക്കാര! കാര്യബോധമില്ലാത്തമൂർഖ! നിത്യനിമ്ബ നിവികല്പ നിരൂപ നിരഹങ്കാരവസ്തുവായ പരബ്രഹ്മമാണു അഭിഭാഷ്യനെനീർത്തിരുന്നിട്ടും, ‘സീതാരാജയ, എന്തുകൊണ്ടുനീന്റെ പേർ പുകഴ്ത്തിദാനം ചെയ്യാൻ കാരണമെന്തു്? അരൂപവും അനന്തവും അസംഗവുമായ ദൈവത്തെ ഉപേക്ഷിച്ചു്, വേദധാക്യത്തിനുവിപരീതമായി, സരൂപനായ ദേവനെ വിചാരിക്കാമോ? സർവ്വരൂപവിപുണ്ണമായിരിക്കുന്ന സച്ചിദാനന്ദബ്രഹ്മത്തെ വിസ്മരിക്കാമോ? അതും പറഞ്ഞുകേൾക്കാത്ത ഒരുവിഡ്ഢിത്തരമല്ലെ നീ പറഞ്ഞതു്. അതുകൊണ്ടു്, ‘നിന്റെ സമീപത്തു നിൽക്കാൻപോലും പാടില്ല. എന്നുപറഞ്ഞു; പക്ഷീർതിരിഞ്ഞുനടന്നു.

അതുകൊണ്ടു വിചിണ്ണനായ കബീർ “അല്ലയോസ്വാമിൻ! അങ്ങേക്കായി ഞാൻ ദാനംചെയ്തതിനെ വാങ്ങാതെഎന്നെ കുറിക്കാനാക്കിപ്പോകയാണോ? അങ്ങനെ പോകുന്നപക്ഷം എനിയ്ക്കുനരകാനുഭൂതിയുണ്ടു്. ദാനംചെയ്തതിനെ കൈവശംവച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്നവൻ ധർമ്മരാജന്റെ ദണ്ഡനത്തിനു പാത്രീഭവിക്കുമെന്നു ശാസ്ത്രങ്ങൾ ഉദ്യോഗാധിക്കുന്നു. ഒരുവിധത്തിൽ വാക്കുപറഞ്ഞിട്ടു് മറ്റൊരുവിധം പ്രവർത്തിക്കുന്നതു നീതിയാകുമോ? ഞാൻകൊച്ചുകുട്ടിയായെന്നറിഞ്ഞിരിക്കുകയും ഭഗവാനു ചാർത്തക്കു മേന്മയുള്ള ഈപീതാംബരം വേണമെന്നാഗ്രഹിക്കുകയുംചെയ്തിട്ടു് അതു വാങ്ങിക്കാതെപോകുന്നതുന്യായമാകുമോ? ഏതെന്നുചോദിക്കാതീക്കണമെന്നാണോ ഭാവം? ഹേസ്വാമിൻ! അറിവില്ലാത്ത ഈശ്വരനിൽ കരുണയുണ്ടായി വസ്യത്തെ വാങ്ങിക്കൊണ്ടുപോകുന്നമേ” എന്നു അപേക്ഷിച്ചു.

മാന്മാപക്ഷീർ:—ഹേ! ഹേ! ചേദവിരുദ്ധമായ വാക്കുപറഞ്ഞു നിന്നോടു് ഒരുകവടിപോലുംവാങ്ങാൻപാടില്ല. വാങ്ങിച്ചാൽപാപമുണ്ടു്.

കബീർ:—സ്വാമിൻ! ഞാൻചെറുപ്പമാൻ. പ്രായമായിട്ടില്ല ജ്ഞാനമാർഗ്ഗങ്ങളറിയാറാകു. ഏകിലും തീർത്തിട്ടുണ്ടു്കി ലയിച്ചുനെയും തണുത്തുറച്ചു കട്ടിച്ചുനെയും തമ്മിൽ

വ്യത്യാസമുണ്ടോ? ഉരുക്കുപാനം അതുകൊണ്ടു പാനിത്ത കൈവള മുതലായ അഭ്യേതവൃത്തത്തിൽ വല്ലപ്രത്യുസമുണ്ടോ? യഥാസ്ഥിതമായ പാത്തിയും അതു നൽകുന്ന നെയ്തുകൊണ്ടിരുന്നവസ്യവും തമ്മിൽഭേദമുണ്ടോ? അതുപോലെ ചായവും ചിത്രവും തമ്മിലും, പാറയും വിഗ്രഹവൃത്തത്തിലും, ഇരുമ്പും അരുധ്യവൃത്തത്തിലും, മണ്ണും മൺപാത്രവൃത്തത്തിലും, പെള്ളത്തിൽ കലങ്ങിയ ഉപ്പും കല്ലുപ്പുവൃത്തത്തിലും, എന്തുഭേദം? അപ്രകാരം അതുപമായ ബ്രഹ്മവും സ്വരൂപമായ ബ്രഹ്മവൃത്തത്തിൽ വല്ലഭേദമുണ്ടോ? സരൂപബ്രഹ്മമല്ലേ ലോകരക്ഷയ്ക്കായി മുത്തുകൾ സ്വീകരിച്ച ശ്രീരാമൻ, ശ്രീകൃഷ്ണൻ, വിഷ്ണുമുതലായവർ? ഉപാസിക്കപ്പെടുന്നതിന് ബ്രഹ്മത്തെക്കാളും അവർക്കാണ് ശ്രേഷ്ഠത്വമെന്നാണെന്നിരിക്കേതെന്നതാണ്. അതുകൊണ്ടു ഏതുകാര്യത്തിനും ആ ദേവന്മാരുടെ അരിയതികന മങ്ങൾ ഉച്ചരിക്കുന്ന യാഗിക്കയോചെയ്യേണ്ടതാവശ്യമാണ്.”

പക്ഷീർ:—എന്താ കമ്പീരേ! ഗുരുവിനു ശിഷ്യൻ അറിയാത്തതുകൊടുക്കുന്നതുപോലെ നീ നമുക്കു ജ്ഞാനോപദേശമെടുത്തുടങ്ങിയോ? അതെ, നീ പലവസ്തുക്കളെയും കുറിച്ചിവിടെപ്പറഞ്ഞതിൽ യഥാർത്ഥവസ്തു, പൊന്നോ അഭരണമോ? മണ്ണോ മണ്ണാതു മോ? പാത്തിയോ വസ്യമോ? ചായമോ ചിത്രമോ? ഇരുമ്പോ അരുധ്യമോ? അതുപമോ സരൂപമോ? ഏതാണെന്നു പറക.

കമ്പീർ:—“ഘോര മഹാത്മൻ! സർവ്വജ്ഞനായ അങ്ങേക്കു ഞാൻ ഒപ്പമാണോ? കൊച്ചുകുട്ടിയല്ലേ? എന്നിട്ടും എന്നെ പഠിപ്പിക്കാൻതുടങ്ങുന്നതു ശരിയോ? യഥാർത്ഥവസ്തു അതുപമായ പാബ്രഹ്മം ഒന്നുമാത്രമേയുള്ളൂ. അ ബ്രഹ്മമാണെന്നാണ് തുടങ്ങിത്തന്നിട്ടു ഭഗവാനാമം ധരിച്ചു, ഈ പ്രപഞ്ചമെഴുത്തുന്നത്. സൂര്യനും പെയിലും വേദനോ? ചന്ദ്രനും നിലാവും വേദനോ? അതുപോലെ അഗ്നിയും മൂടും—ഭീപയുംപ്രകാശവും—ജലവുംതലിയും—ധനവുംഘനവും—ശാപവും കോപവും—കോപവും പാപവും—അശയുപാശവും—ഇന്ദ്രവും ജനവും—ജനവും കർമ്മവും—ദോഷവുംസ്തോമ്യവും—സ്വർഗ്ഗവുംസുഖവും—(നരകവും) ദയയും സഹായവും—ഭുഖവും ഉപദ്രവവും—ശാന്തിയുംക്ഷമയും—ജ്ഞാനവും ധ്യാനവും മൗനവും സിദ്ധിയും—അഹംഭാവവുംഅജ്ഞാനവും—മായയും പ്രപഞ്ചവും—അനിമരയും സന്യാസവും സഹനവും(പൊറുമയും) തപസ്സും ജീവകാരുണ്യവും—വ്രതവും—ഗുരുവും—ദൈവവും ദൈവവും—ബ്രഹ്മവും ബ്രഹ്മവും—അനന്ദവും അനന്ദവും—മോക്ഷവും—ഇതുകൾ തമ്മിൽ ഭേദമുണ്ടോ? ഭേദമുണ്ടെങ്കിലല്ലേ ഭഗവാനും ബ്രഹ്മവൃത്തത്തിൽ ഭേദമുള്ളൂ. അതിൽതന്നെ നാമത്ര പാദികളോടുകൂടിയ ഭഗവാനാണു ധ്യാനത്തിനെന്നാണ്” എന്നെന്നിരിക്കേതെന്നാ.

പക്ഷീർ:—എന്താ കമ്പീരേ! ബ്രഹ്മപ്രളയത്തിൽ നശിച്ചുപോകുന്ന രൂപത്തെയും കഷണഭംഗമായ ദോഷത്തെയും കൈക്കൊണ്ടിരിക്കുന്ന ഭഗവാനെന്നാണോ നീ സത്യദൈവമാക്കി വിശ്വസിക്കുന്നത്? അതെ, സഗുണധ്യാനത്താൽ ജനനമരണഭുഖമൊഴിഞ്ഞുപോകുമോ? വിഷയത്തെ അമൃതമെന്നു തെറ്റിദ്ധരിക്കുന്ന ബുദ്ധിഹീനന്മാരെപ്പോലെ, വളരെനേരമായ് നീ ഭുസ്തർക്കുപുറപ്പെടുവിക്കുന്നല്ലോ. വിഷംകുടിച്ചു മരിക്കുന്നിനേക്കാൾ, അമൃതം അസ്വദിച്ചു അനന്ദിച്ചിരിക്കുന്നതല്ലേ നന്മ? അതുപോലെ അനിത്യദൈവത്തെ വിശ്വസിച്ചു അധോഗതിയടയാതെ, പരിചിൽ സദാനന്ദത്തെ അനുഭവിക്കണമെന്നു പലപരിവൃത്തി പറഞ്ഞുതന്നിട്ടും നിന്റെ ബുദ്ധിയിൽ കടക്കാത്തതു അതുതന്നെ. ഇനി ഞാനെന്നാണ് ചെയ്യ.

കമ്പീർ:—ഘോര സാധോ! സർപ്പം വിഷവാഹനമെങ്കിലും നാഗമെന്നി ആ വിഷത്തിൽനിന്നും ഉണ്ടാകുന്ന മെച്ചുവസ്തുവാണല്ലോ? അതുപോലെ, അവനാഹരിക്കാൻ വിഷമായ അസംഗബ്രഹ്മത്തിൽനിന്നും, അഞ്ചുശ്വശ്വാന്ദവിധികളെത്തന്നെ, ഭഗ

ചാൻ ഉണ്ടാകുന്നു; നിമിഷാബ്രഹ്മതന്നെ ഗുണാഗോകാരത്താൽ, മൂർത്തിഭവിക്കുന്നു എന്നല്ലാതെ, ഭഗവാൻ ബ്രഹ്മവർത്തത്തിൽ എന്തുഭേദം? അങ്ങനെയുള്ള ഭഗവാൻ ശരണീകരണീയനല്ലയോ? എന്നാൽ ബ്രഹ്മപ്രളയകാലത്തു എല്ലാം നശിക്കുമ്പോൾ, ജീവജാലങ്ങളും നശിക്കാതെന്നു ചെയ്യും. രക്ഷകനായ വിഷ്ണുഭവന്റെ മൂർത്തിയും നശിക്കും. എന്നിരുന്നാലും സൃഷ്ടിപ്രവൃത്തിയെ ഉണ്ടാകുന്നമോഹാനഭൂതിയേക്കാളും ജാഗ്രത്തിൽ അനുഭവപ്പെടുന്ന ഇന്ദ്രിയാനഭൂതികളല്ലേ നാം? അതുപോലെ അത്രപമായ ബ്രഹ്മത്തേക്കാളും ഭേദന്മാരുടെ മനോഗതിക്കനുസരിച്ചുള്ള രൂപമംഗീകരിച്ചു രക്ഷിച്ചുപോരുന്ന ഭഗവാനാണ് അരാധനീയൻ—

പക്ഷീർ:—എന്താ മൂഡ! ബ്രഹ്മമില്ലെങ്കിൽ മായ ഏതു? ത്രിഗുണങ്ങളേതു? ത്രിഗുണപ്രതിബിംബഭൂതമായ ത്രിമൂർത്തികളേതു? വാസ്തവമറിയാതെ എന്തുഭ്രമിക്കുന്നു? അതുകൊണ്ടു ബ്രഹ്മത്തെത്തന്നെ ഉറപ്പായി വിശ്വസിച്ചുകൊൾക.

കബീർ:—ഹേ വേദജ്ഞബ്രഹ്മാ! നമ്മുടെ ശരീരം പഞ്ചഭൂതസഞ്ചിതമല്ലേ? മഴ വെയിൽ മുതലായ ഭൂതങ്ങളുടെ സമ്പർക്കം നമുക്കു ജീവിതത്തിനു ഒഴിച്ചുകൂടാത്തതല്ലേ? അതുകളെ നിശ്ചിതക്രമത്തിൽ നമുക്കു പ്രഭാനംചെയ്തു രക്ഷിക്കുന്ന നാരായണസ്വാമിയെ നാം എങ്ങനെ വിസ്മരിക്കും. രക്ഷിക്കുന്ന ദൈവത്തിനുമേലേ ഒരു ദൈവമുണ്ടോ? ഉണ്ടെങ്കിൽതന്നെ നാം അതെന്തിനനുപമിക്കുന്നു? പൊയ്ക്കാൾകുറച്ചൊന്നു വർത്തമാനമാണു പറയുന്നതു്?

പക്ഷീർ:—ഹേ കബീർ! നീ വിട്ടുവാഹരുന്ന ഒരു വിഡ്ഢിയാണ്. ത്രിമൂർത്തികളും മായയും പ്രപഞ്ചവുമെല്ലാം സ്വപ്നപോലെ കേവലം മിത്വയാണെന്നും, കയറുകയറാതെ പാമ്പാണെന്നും വിചാരിക്കുന്നതുപോലെ ഇതുകളൊക്കെ ഉണ്ടെന്നുതാനെന്നതുവെറും ഭ്രമമാണെന്നും സത്യമായുള്ളതുബ്രഹ്മം ഒന്നുമാത്രമാണെന്നുംപറഞ്ഞിരിക്കുന്ന വേദവാക്യത്തെ മറന്നു, ബ്രഹ്മമാണ് ഭഗവാനെന്നുംഭഗവാനാണ് നിത്യദൈവമെന്നുമല്ലെ ന്നപറയുന്നതു്—ബ്രഹ്മം അത്രയും നിശ്ചലവും അസംഗവുമല്ലയോ? അതു ബ്രഹ്മം ഭഗവദ്ഭൂപമായി പ്രപഞ്ചരക്ഷചെയ്യുന്നതെന്തെന്തെ? ഇക്കളിൽ വെളിച്ചമിരിക്കുമോ? അകാശം സരൂപമാകുമോ? അതുപോലെ അത്രപമായ ബ്രഹ്മത്തിൽ നിന്നും സരൂപദൈവം ഉണ്ടാകുന്നതെന്തെന്തെ? നിരന്തരംകാരവസ്ഥയായ ബ്രഹ്മം സാധാരണവിരൂപമാകുന്നതെന്തെന്തെ? നീനക്കു ഏത പിച്ഛപിടിച്ചുതുടങ്ങിട്ടു ചുരുട്ടിവശമായി? എന്നുപറഞ്ഞു ചരിച്ചു?

കബീർ:—ഹേ! വൃദ്ധരേ! അകാശത്തിൽ മുഴലിക്കാറും ശുദ്ധശുദ്ധമായ സൃഷ്ടിപ്പിൽ ഉണ്ടാറും, കേവലം ദ്രാവസൂക്ഷ്മമായ ശുക്ലശാന്നിതങ്ങളിൽ രൂപവും മുട്ടയിലില്ലാത്ത നാനാദണ്ഡങ്ങൾ അരിയിൽനിന്നു റിരിയുന്ന മനുക്കളിലും, വിത്തിൽ ഇല്ലാത്ത സുഗന്ധം പുഷ്പത്തിലും വൃക്ഷത്തിൽ ഇല്ലാത്ത മധുരം പഴങ്ങിലും, ഉണ്ടായിക്കൊണ്ടു നില്ക്കയോ? അതുപോലെ നിശ്ചലവസ്തുവായ ബ്രഹ്മത്തിലിരുന്നു ചലനാദികളുള്ള ഭഗവാൻ ഉണ്ടായി കേൾക്കുകകൾ ചെയ്തു പ്രപഞ്ചം ഭരിക്കുന്നു എന്നുവരുതോ? ഭഗവാൻ ഒരുത്തനില്ലെങ്കിൽ മായ ഏതു്? പഞ്ചഭൂതങ്ങളേതു്? പഞ്ചവർണ്ണങ്ങളേതു്? പ്രപഞ്ചമേതു്? ഭോക്താവും നരകവും ജനനവും ദുഃഖവുംപുണ്യവും പാപവും ഗുരുവും ശിക്ഷയും സ്മരിയും വന്ദനവും ഏതു്? മാതാപരജീവികളേതു്? നീയേതു്? ഞാനേതു്? പശുക്കളേതു്? മനുഷ്യന്മാരു്!—ഹേ! ഹേ! മൃതമൃഗ! പോപോ!

പക്ഷീർ:—ഹേ ഹേ കബീർ! ധർമ്മമേതു്? ദാനമേതു്? ചൂടുന്നാക്കുന്നതായോ? എന്താണ്? ഞാൻ ചോദിച്ചവസ്ത്രം താതെ കഴിച്ചുകൂട്ടാനുള്ള റിദ്ദയാണോ ഏത ചൂടുത്തിരിക്കുന്നതു്?

കബീർ:—ഹേ-അതെന്നമല്ല ഏന്റെ ജീവനെത്തന്നെ താങ്കൾ അപശ്ചര്യപ്പട്ടാലും താൻ എനിക്കുമടിയില്ല. പിന്നെയങ്ങോ ഈ വസ്ത്രം?—ഇതാ കൊണ്ടുപോയ്ക്കാം.

പക്കീർ:—(വസ്ത്രത്തെ വാങ്ങിക്കൊണ്ട്) ഹേ! ധർമ്മിയായ ബാല! നിനക്കു അത്മജ്ഞാനം ഇനെയും സിദ്ധിച്ചിട്ടില്ലെന്നു പറയേണ്ടിയിരിക്കുന്നു. എന്തെന്നാൽ, ധർമ്മിയും ഭക്തിയിലും ശ്രേഷ്ഠം വൈരാഗ്യമാണെന്നും വൈരാഗ്യത്തിലും ശ്രേഷ്ഠം ജ്ഞാനമാണെന്നും വേദത്തിൽ പറഞ്ഞിരിക്കുന്നു. ആ സ്ഥിതിക്കു അതു വകവയ്ക്കാതെ ഭക്തിയാണു ശ്രേഷ്ഠമെന്നു നീ പറയുന്നതു മൃഗത്വമാണ്.

കബീർ:—ഹേവിട്ടുവായനായ വൃദ്ധ! നല്ല വാലാക്കാരും മേൽക്കീഴാക്കാരും കൈശരും വെരുത്തുകളും! അദ്യമായി ഭക്തിമാർഗ്ഗത്തിൽ പ്രവേശിച്ച പിന്നീടു വൈരാഗ്യത്തിലേത്തി, പ്രപഞ്ചത്തെ ഉപേക്ഷിച്ച് ജ്ഞാനശീലനം ചെയ്യുന്ന മെന്നല്ലാതെ അദ്യപടിയിൽ കാൽകുത്താതെ മൂന്നാംപടിയിൽ എത്തിച്ചുവെട്ടിയാൽ കമിഴ്ന്നുവീണു മുഖം ഉടയുകതന്നെ ഫലം. അതായതു ബാലനായ ഞാൻ ഭക്തിമാർഗ്ഗങ്ങളെ സ്വർശിക്കാതെ നേരേ ജ്ഞാനമാർഗ്ഗത്തിൽ പ്രവേശിച്ചാൽ, ഉദ്യേഷ്ടനാകുമെന്നല്ലാതെ വല്ലപ്രയോജനവുമുണ്ടാകുമോ? അതുകൊണ്ടു ഭക്തി യോഗമാർഗ്ഗമായി അദ്യമേ ഭക്തവത്സലനായ ഭഗവാനെ ഏകാന്ത ചർച്ചകൾ കളിമുഖമാകട്ടെ, അദ്ദേഹത്തിന്റെ തിരുവടികളെ അഭയംപ്രാപിച്ചു അജ്ഞാനാസൂക്ഷ്മത്തിൽ വീഴാതെ മനസ്സിനെ നിയന്ത്രിച്ചു സന്ദേഹങ്ങളെയെല്ലാം പരിഹരിച്ച്, നിർഗുണധ്യാനത്തിൽ മനസ്സിറക്കി ബന്ധപാശങ്ങളെ അറുത്തു, ജ്ഞാനനിഷ്ഠനായി അനന്ദാപ്തനാകുവാൻ ഭൂതിയോടുകൂടി ഞാനെന്നുള്ള ഭാവത്തെയും തന്നെയും മറന്ന്, പരമാർത്ഥ ജ്ഞാനിയായി ഞാൻ ഭവിക്കാം.

പക്കീർ:—അഹ! ക്ഷണഭംഗമായ ഈ ഭേദത്തെ നിത്യമെന്നല്ലയോ നീ ഇപ്പോൾ നിശ്ചയിച്ചിരിക്കുന്നത്? ഭേദപക്ഷം നിന്റേറുഹ്വപ്രകാരം ഭഗവാൻ സാധിച്ചെന്നും വരും. പുന്യവാനായ നീ വിചാരിച്ചതുപോലെ സാധിക്കട്ടെ. എങ്കിലും നിശ്ചയമായിരിക്കുന്ന ബ്രഹ്മത്തിൽനിന്നു ഭഗവാൻ ഉണ്ടായതും ഭഗവാനാൽ പ്രപഞ്ചം സൃഷ്ടിക്കപ്പെട്ടതും ഏതുപ്രകാരമാണെന്നുള്ളതു ഒന്നു പറഞ്ഞുതന്നാൽ കൊള്ളാം.

കബീർ:—ഹേ വൃദ്ധരേ! ഇന്നപ്രകാരത്തിലുള്ളതെന്നു മനസ്സിനാൽ നിനയ്ക്കുന്നതിനും വാക്കിനാൽ പറയുന്നതിനും കഴിവില്ലാത്ത ബ്രഹ്മത്തിൽ നിന്നും സൃഷ്ടിപ്പിക്കു തുല്യമായ അച്ചുക്കുമെന്ന ജ്വലപ്രകൃതിയുണ്ടായിരുന്നെന്നും അതിൽനിന്നു ത്രിഗുണങ്ങളുണ്ടായിരുന്നെന്നും ത്രിഗുണങ്ങളിൽ പ്രധാനമായ സാത്വികത്തിൽ പ്രതിഫലിച്ച ബ്രഹ്മമാണു ഭഗവാനെന്നും പറയപ്പെടുന്നു. ആ ഭഗവാക്കൽനിന്നു ബ്രഹ്മാമുണ്ടായി. അദ്ദേഹത്താൽ ഇക്കണപ്പെട്ട സകലമരാമരങ്ങളും അവിച ബ്രഹ്മാഖണ്ഡങ്ങളും സൃഷ്ടിക്കപ്പെട്ടു. നിർഗുണരൂപത്തിൽ ബ്രഹ്മമെന്നും സഗുണരൂപത്തിൽ വിഷ്ണുവെന്നും പറയപ്പെടുന്നതു ആ ഭഗവാനെത്തന്നെയാണ്. വേദത്തിൽ വിഷ്ണു ഭഗവനെ പരബ്രഹ്മസ്വരൂപനാണെന്നു പദോത്തമം പറഞ്ഞിട്ടുണ്ട്. അതുകൊണ്ടു അദിദൈവം വിഷ്ണുവെന്നെന്നെന്നെ വിശ്വസിക്കണം. അല്ലാതെയും ഭഗവാൻ അദിയിൽ ജലസ്വരൂപനായി പ്രകാശിച്ചുവെന്നും അതുമൂലം നാരായണനെന്നു ഭഗവനുണ്ടായതായും പറയപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. ഭഗവൽപാദങ്ങളിൽ നിന്നു ഗംഗയുണ്ടായതായി പറയപ്പെട്ടിരിക്കുന്നതിന്റെയും അർത്ഥം അദ്ദേഹം ജലരൂപനാണെന്നുള്ളതാണ്. രക്ഷാകർതൃത്വമനുസരിച്ച്, ഭൂമിയിൽ വർഷിക്കുന്നതുള്ളതുകൊണ്ടും, ചർച്ചത്താൽ ഭൂമി പച്ചച്ചെടികളാൽ നിറയപ്പെട്ടു പച്ചനിറമായിത്തോന്നിക്കൊണ്ടും അദ്ദേഹത്തെ പച്ചനിറമുള്ളവെന്നും, വർഷിക്കുന്നതായി മേഘരൂപം

കൈക്കൊൾകയാൽ മേഘവണ്ണനെന്നും പറയപ്പെടുന്നു. സമസ്തമംഗളങ്ങളും അദ്ദേഹം വിചാരിക്കുന്ന മാത്രയിൽ ഉണ്ടാകുന്നതുകൊണ്ട് ഹൃദയസ്ഥാനമായ മാവിൽമം ഗളകാരിണിയായ മഹാലക്ഷ്മിസദാ അധിപസിക്കുന്നുണ്ടെന്നും, പൂർവ്വം ചില യുക്തി വാദങ്ങളും വേദത്തിൽ കാണുന്നുണ്ട്. ഇനിയും, ജലമധ്യസ്ഥമായ ഹൃദയത്തിന്റെ പ്രാധാന്യം, ഭിക്ഷകൾനാലും അദ്ദേഹത്തിന്റെ നാലുമുഖമെന്നും, ഭൂമിതന്നെ സ്വയം സൃഷ്ടികർത്താവാകുകൊണ്ട്, ബ്രഹ്മാവിനെ സൃഷ്ടിക്കത്താതെന്നും, സമുദ്രത്തോടു കൂടിയ ഭൂമി, അനന്തമായ അകാശത്തിൽ സ്ഥിതിചെയ്തതായാൽ വിഷ്ണുവിനെ അനന്തശയനനെന്നും പറയുന്നു. ശിവൻ അഗ്നിസ്വരൂപനാണെന്നും, അഗ്നിയുടെ താപമാറുന്നതിനു ജലം പശുപാകമാകുകൊണ്ട്, വിഷ്ണുവിനെ തദ്ദേഹിതൻ അഥവാ തദ്ദേഹവത്ത് എന്നുവണ്ണിക്കുന്നുവെന്നും, പക്ഷമുണ്ട്. ഇങ്ങനെ ഭൂമി വെള്ളം, അഗ്നി, ഈ മൂന്നു ഭൂതങ്ങളെ മൂന്നു മുതിർന്നവരായി രൂപണം ചെയ്തശേഷം, വായ്യാകാശങ്ങൾ അവയുടെ വിഭൂതികളാണെന്നും, സർവ്വപരിപൂർണ്ണമായി സർവ്വാക്ഷിയായി സത്യസന്ധമായി നിത്യാനന്ദരൂപമായിരിക്കുന്ന വിശ്വഭൂതനായും, വിഷ്ണുവിന്റെ വിശിഷ്ടഭാവമല്ലാതെ മറ്റൊന്നുമല്ലെന്നും സമർത്ഥിച്ചിട്ടുണ്ട്. സർവ്വവ്യാപനശീലംകൊണ്ടാണ് വിഷ്ണുവെന്നു പേർ സിദ്ധിച്ചതെന്നും പറയപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു.

വിശേഷിച്ചും വിഷ്ണുദേവൻ പരമകാരണികനാകുന്നു. പരോന്നതൽപരതപംകൊണ്ട്, അദ്ദേഹത്തിനു വരേണെന്നു പേർ തന്നെയുണ്ട്. അഴിവില്ലാത്തവനാകയാൽ അമൃതനെന്നും, ചാപങ്ങളെ ഹരിക്കശീലംകൊണ്ടു ഹരിയെന്നും, ഭക്തന്മാരുടെ ഹൃദയത്തിൽ സർവ്വാ രമിക്കുകൊണ്ടുരാമനെന്നും, തന്നെ സേവിച്ചവർക്കു അഴിവില്ലാത്ത നിത്യാനന്ദപദം നൽകുകൊണ്ടു വൈകുണ്ഠനാഥനെന്നും, ഇന്നതാണ് അദ്ദേഹത്തിന്റെ രൂപമെന്നു നിണ്ണയിക്കാൻ നിവൃത്തിയില്ലായ്കയാൽ- ബ്രഹ്മമെന്നും, എല്ലാ ഐശ്വര്യങ്ങളും വീര്യം, യശസ്സ്, ശ്രീ, ജ്ഞാനം, വൈരാഗ്യം, ഇതുകളും തികഞ്ഞിരിക്കയാൽ ഭഗവാണെന്നും ഭക്തന്മാരിലുള്ള കരുണാതിശയത്താൽ ഭക്തവത്സലനെന്നും, ലോകകുലപഞ്ചത്തിൽ സത്യബുദ്ധി തോന്നിക്കുന്ന മായാശക്തിതന്നെ അടങ്ങിയിരിക്കയാൽ മായാമയനെന്നും, ഇന്ദ്രിയങ്ങൾക്കു അഗോചരനാകയാൽ പരാൽപരനെന്നും, ഇന്ദ്രിയങ്ങൾക്കധിപതിയാകുകൊണ്ട് ഋഷീകേശനെന്നും സമ്പദ്സുഖങ്ങൾക്കു നാഥനാകയാൽ മാധവനെന്നും, സർവ്വാധാരഭൂതനാകയാൽ അഭിമുഖമെന്നും സമസ്തലോകങ്ങളും തകൽനിന്നുണ്ടാകയും തന്റെ വിഭൂതിയാൽ പരിവർത്തിക്കയും നശിക്കയും ചെയ്യുകൊണ്ട്, സർവ്വസൃഷ്ടി, സർവ്വസ്ഥിതി, സർവ്വസംഹാരൻ എന്നിങ്ങനെയും, മത്സ്യ, കൂർമ്മ, വരാഹ, നാസിംഹ, വാമന, പരശുരാമ, ശ്രീരാമ, ബലരാമ, ശ്രീകൃഷ്ണമുതലികൾ കൈക്കൊണ്ടു ലോകരക്ഷയ്ക്കായി കാലോക്യാലങ്ങളിൽ അവതരിക്കയും രേഖൽ കല്പിയാടി അവതരിക്കാനിരിക്കയും ചെയ്യുന്നതിനാൽ ദശാവതാരനെന്നും, മറ്റും പലപേരുകളും അദ്ദേഹത്തിനു പറഞ്ഞുവരുന്നു. അങ്ങനെയുള്ള ഭഗവാനെ നമുക്കു വിസ്മരിക്കാമോ? അദ്ദേഹത്തെ ഭജിക്കുന്നവർക്കു വല്ലഭുപുരുഷന്മാരാ? ഭഗവാന്റെ മഹിമകളെ പുഷ്പത്താൽ പേദശാസ്യമുണ്ടോ? ധേവ പക്ഷീരേ! താങ്കൾ ബ്രഹ്മം ബ്രഹ്മം, എന്നു പലപരിവൃത്തി പുലമ്പുന്നല്ലോ. അബ്രഹ്മത്തിനു ശബ്ദമുണ്ടോ ശ്വാസമുണ്ടോ? ഒന്നുമില്ല. അതുകൊണ്ട്, പുനോടു കരുക്കു ചെയ്ത് എന്റെ വിശ്വാസത്തെയും മനോഗതിയേയും മറ്റൊരു തന്റെ പാട്ടിനുപൊയ്ക്കൊള്ളൂ—”

പക്ഷിർ—എന്താമുഖ! നിന്നോടു ഭക്തസ്തു പറഞ്ഞാൽ മനസ്സിലാകയില്ല. നിന്റെ വാക്കുകളോളംതന്നെ എനിക്കു ചിരിച്ചറേ. അഖണ്ഡമായി അചലമായി അനന്ദമായായി, അപ്രമേയമായിരിക്കുന്ന ബ്രഹ്മത്തെപ്പിട്ട്, അഹങ്കാരശല്പനായ വിഷ്ണുവിനെയാണോ നീ സ്മരിക്കുന്നത്. പരമാർത്ഥമോധമില്ലാത്തമാല! വിത്തോമുന്ധായുള്ളതു വൃക്ഷമോ? അച്ഛനോ മുന്ധുള്ളവനോ? സ്രഷ്ടാവോ മുന്ധായുള്ളവൻസൃഷ്ടിക്കപ്പെട്ടവനോ?—പറക!

കബീർ:—ഓ പക്കീരേ! പനങ്കാട്ടനരി, ശലശലശബ്ദംകേട്ടു യേപ്പെടുമോ? പതിവ്രതയാ യവൾ ചകിട്ടവാക്കുകളിലകപ്പെടുമോ? വീരനായവൻ യുദ്ധത്തിൽ പിന്തിരിയുമോ? ഉത്തമനായ ധീരന്മാർ വിഷയാശയിൽ മഗ്നരാകുമോ? അതുപോലെ വായ്ക്കുമാനം പുലമ്പുന്ന താങ്കളുടെ അന്തസ്സാവിർഭാവമായ വാക്കുകളെ ഞാൻ വിചവയ്ക്കുമോ? രൂപത്തിൽ നിലയ്ക്കാമെന്നസ്സു്, അരൂപത്തിൽ നിലയ്ക്കുമോ? അകാശത്തിൽ ഏറിവച്ചുകയറാൻ സാധിക്കുമോ? വൃക്ഷമിച്ഛാതെ വിത്തെന്നൊരുവസ്തു ഉണ്ടാകുമോ? പുത്രൻ ജനിക്കാതെ, അച്ഛൻ എന്നൊരുപേരുണ്ടാകുമോ? സൃഷ്ടിയില്ലെങ്കിൽ സ്രഷ്ടാവെന്നൊരുനാമമുണ്ടോ? ഇല്ലതന്നെ. അതുകൊണ്ടു്, അടിമയായ പുനിക്കു ദൈവംതന്നെ സഹായം. താങ്കൾ അടിമയല്ലായ്ക്കൊണ്ടു താങ്കൾക്കു ദൈവംഇല്ല. നിശ്ചലവസ്തുവായ ബ്രഹ്മത്തെ ധ്യാനിച്ചാൽ, അതു ചലിക്കുമോ? മിണ്ടുമോ? സുഖതരമോ? തിരിവില്ലാത്തവൻ ദൈവമാണാശ്രയം. ദാസന അശ്രയം സ്വാമിയാണ്. അടിമയായവൻ ക്ഷിതാചാര്യസ്വരായം. ഭക്തൻ രക്ഷ ഭഗവാനാണ്. നന്മ നാരായണനാണത്രെ എന്നൊരുചൊല്ലുതന്നെയുണ്ടു്. ഓ പക്കീരേ! താങ്കൾ പറയുന്നതു് അഭിമുഖം ബ്രഹ്മമാകുകൊണ്ടു് അതിനെ ധ്യാനിക്കണമെന്നല്ലേ? അഭിമുഖബ്രഹ്മത്തെ അഭിരംഭിച്ചു ധ്യാനിച്ചു ഗജേന്ദ്രൻ മോക്ഷംകൊടുത്തതാണു്. ഭഗവാനല്ലേ അതോപരബ്രഹ്മമോ? പ്രഹ്ലാദനെ സംരക്ഷിക്കുന്നതിന്നു നരസിംഹരൂപത്തിൽ തുണ പിളർപ്പുറത്തുചാടിയതു ഭഗവാനോ ബ്രഹ്മമോ? വസ്ത്രാക്ഷേപസമയത്തു പാഞ്ചാലി നിലവിളിച്ചപ്പോൾ അവളെ രക്ഷിച്ചതു തുളസീധരനോ? വിശുദ്ധബ്രഹ്മമോ? ഓ പക്കീരേ! നാരായണസ്വാമിതന്നെയാണു സവാശ്രയഭൂതൻ. അദ്ദേഹത്തെ ഭജിച്ചാൽ സ്വപാപങ്ങളും നശിച്ചു മോക്ഷംലഭിക്കും. പുനിക്കു അദ്ദേഹമല്ലാതെ വേറെ ദൈവമില്ല. ശ്രീരാമനാമമല്ലാതെ മറെറാന്നും ഞാൻ ജപിക്കയില്ല. പ്രാണൻചോയാലും പതിവ്രത പരപുരുഷനിണങ്ങാത്തതുപോലെ, ഭക്തനായ ഞാൻ ഭഗവാനെയല്ലാതെ മറെറാരുദൈവത്തെയും ഹേവിക്കുന്നതിന്നു തുനിയുന്നതല്ല. ഓ പക്കീരേ! താങ്കൾ വെറുതെ എത്രാനുരമായ് ചർച്ചചെയ്യുകയുണ്ടു്? ഞാൻ പറയുന്നതിന്നുതക്ക ഉത്തരം പറയുന്നതുമില്ല. അതുകൊണ്ടു്, ഇനിയെങ്കിലും ഈ വൃഥാലാപം മതിയാക്കി വന്നവഴിയ്ക്കുപൊയ്ക്കാൾകു. അതാണെന്നു്.

പക്കീർ:—ഓ കബീരേ! അരൂപമായ പരബ്രഹ്മത്തെ ഉപാസിക്കുശീലമായതുലുഷ്ടവംശത്തിൽ പിറന്ന നീ, സഗുണോപാസനത്തിൽ മനസ്സുവച്ചു മഹമ്മദുദയത്തെ വെണ്ഡിക്കുന്നതു് രാക്ഷസവംശത്തിൽ പിറന്ന വിഭീഷണൻ ദേവസ്വഭാവം കാണിച്ചതുപോലെയിരിക്കുന്നു.

കബീർ:—ഓ! കബീരേ! വിഭീഷണനെപ്പോലെ പ്രവർത്തിക്കുന്നതു താങ്കളാണു്. ഞാൻ പ്രഹ്ലാദനെപ്പോലെ പ്രവർത്തിക്കുന്നു. താങ്കൾ വിഭീഷണനെപ്പോലെ സ്വപനവംശത്തെ നശിപ്പിക്കും. നേരേമറിച്ച്, ഞാൻ ഏതെന്തവംശത്തെ രക്ഷിക്കും.

പക്കീർ:—ശരി, നീ കൂടുതൽ രക്ഷിക്കുന്നതു ശങ്കുനിയെപ്പോലെയാണു്; അല്ലേ?

കബീർ:—ശങ്കുനിയെപ്പോലെ രൂപരേഖകളെ നാശമെന്നതിന്നു കോപ്പകുട്ടി കാപ്പുകെട്ടിയിരിക്കുന്നതു താങ്കളാണു്. ഞാൻ അപജയവും, കുറവും, അപമാനവും അപരാധവും വരാൻപോകുന്നവിധത്തെ ദൂരനിന്നുപദേശിച്ചു വിദൂരനെപ്പോലെ വംശരക്ഷചെയ്യുന്നവനാണു്.

പക്കീർ:—മലേ, മലേ! ഭേഷ്—മുളസ്സേന്തോഷം! നിന്റെ വാക്കുകൾ സാരപൂർണ്ണങ്ങളാണെന്നു. ദുഷ്ടന്മാരെയും ഭ്രഷ്ടന്മാരെയും ശിക്ഷിക്കുന്നതിന്നു കാപ്പുകെട്ടിയിറങ്ങിയിരിക്കുന്ന ഏതെന്തസാമർത്ഥ്യം ഇനി അല്ലനേരത്തിന്നകം ഞാൻ നന്നെക്കാ

ണിച്ചുതരാം. പമ്പരംപോലെ നിന്നെയൊന്നുവട്ടംതിമിപ്പിക്കാതെ ഞാൻ അടങ്ങുന്നതല്ല. നന്നായി. സ്വപ്നനേരംകഴിഞ്ഞു. നിന്നെ ഈ ചുരുക്കൊണ്ടു കനക്കെത്തല്ലാതെയും, മുഴക്കെക്കൊണ്ടിടിക്കാതെയും, ശകാരിക്കാതെയും തലക്കിട്ടുകഴിക്കാതെയും, വിട്ടുകളയുമെന്നാണോ? കണ്ടോ കാണുന്നമെങ്കിൽ—ഭ്രാന്തക്കുട്ടി! ഇങ്ങനെ അധിക്ഷേപിച്ചുകൊണ്ടു പക്കീർ തിരിഞ്ഞു നടന്നുതുടങ്ങി. ഉടനെ,

കബീർ:—“ഘോ പക്കീരേ! ഭഗവൽക്കേന്ദ്രം, ഭഗവാനുല്പ്രസാദംതന്നെയാണു്. താങ്കളെപ്പോലെ, വായാടി പക്കീരല്ലെന്നു കാത്തുനിൽക്ക—പോ പോ! വീഴ്ചാക്കുകൾ ഇവിടെപ്പറയേണ്ട”

പക്കീർ:—എന്താ കബീരേ! പോപോ! എന്നു എന്നെ അട്ടികാടിക്കുന്നോ? ഞാൻ ഇപ്പോൾ തന്നെ നിന്റെ അമ്മയോടു വിവാങ്ങമൊക്കെപ്പറമ്പൻപോകുന്നു. നീ ചെലുത്ത വസ്ത്രത്തെ ദാനംചെയ്തും, സ്വന്തമത്തെ ഭുജിച്ചതും, എല്ലാവരും വന്ദ്യനായ എന്നെ അധിക്ഷേപിച്ചതും, പറഞ്ഞുകൂട്ടിക്കൊണ്ടുപറന്നു്, നിന്നെക്കണക്കിനുപ്രഹരിപ്പിക്കുന്നുണ്ടു്. കണ്ടോ—എന്നുപറഞ്ഞു കോപത്തോടെ തമാലിന്റെ വീട്ടിലേക്കു തിരിച്ചു.

കബീർ:—“എന്താ, എന്തൊരുവിഷമമാണിതു്? ഇവൻ ഉപദ്രവംചെയ്യാനാണല്ലോരുക്കം. “ജാത്യാളളതു തുത്താൽപോകുമോ”? എന്നു പറഞ്ഞപ്പോലെയും, ജീവകാരുണ്യമില്ലാത്ത നീചന്മാർ ത്യാഗികളായാലും, ഭഗവന്റെ നീചത്വം കളങ്കമില്ല എന്നു പഴയൊല്ലുപോലെയും ഈ തുവക്കൻ വളരെ ഭൂമിശതതിൽ പോകുന്നല്ലോ. വസ്ത്രംകൊടുത്തുകുളഞ്ഞകഥ അമ്മ അറിഞ്ഞാൽ ഒരുപക്ഷെ, എന്നെ ശകാരിക്കാതെയും അടിക്കാതെയും വിട്ടുകളയുമോ? കരിക്കുമില്ല” എന്നിങ്ങനെ യോക്ഷലനായ കബീർ പക്കീരിന്റെ പുറകേ കാട്ടമിട്ടുചെന്നു് കാലുപിടിച്ചു തൊഴുതുകൊണ്ടു്, എന്റെ അമ്മയോടു, ഇക്കഥപറഞ്ഞു് എന്നെക്കൊല്ലിക്കാതിരിക്കാൻ കരുണയുണ്ടാകണം എന്നു സങ്കടത്തോടെ അപേക്ഷിച്ചു. ഉടനെ,

പക്കീർ:—പോടാ പോ! ഇക്കഥ ഇപ്പോൾത്തന്നെ നിന്റെ അമ്മയോടു പോയിപ്പറഞ്ഞു നിന്നെത്തല്ലിക്കാതടങ്ങുന്നവനല്ല ഞാൻ. നിന്റെ ധിക്കാരം ഒരു നിമിഷംപോലും സഹിക്കാൻ ഞാൻ ശക്തനല്ല. എന്നുപറഞ്ഞിട്ടു വേഗത്തിൽ കാടിക്കുതിച്ചു ജിജ്ഞാസീബീബിയുടെ സമീപത്തെത്തി. കബീർ മനോഭംഗത്തോടെ അവിടെനിന്നിങ്ങനെ അലോചിച്ചു. കഷ്ടം! ഇതു പാവവിനു പാൽകൊടുത്തതുപോലെയായല്ലോ തേളിനെപ്പിടിച്ചു ലാളിച്ചാൽ അതു നാശിക്കുകൊരുക്കൊടുവീതം തരികതന്നെ ചെയ്യും. ഈയാൾക്കു ഞാൻ പട്ടുകൊടുത്തതു എനിക്കു ഉപദ്രവമായിത്തീർന്നു. കയ്യിൽ കിടന്ന കാശുകൊടുത്തു കടിക്കുന്ന പട്ടിയെ വാങ്ങിച്ചതുപോലെയും മലൻ കിടന്നു തുപ്പി നെഞ്ഞെല്ലാം എച്ചിലാക്കിയപ്പോലെയുമായി. ഇനിയെന്താചെയ്യും. ഈ മഹാപാപി ഇപ്പോൾ ചെന്നുപറയും. അമ്മ വടിയുമായി വരികയും ചെയ്യും. ഇങ്ങനെ ഓരോന്നു വിചാരിച്ചു് രക്ഷയ്ക്കൊരുമാർഗ്ഗവും കാണായ്കയാൽ വിഷമിച്ചു ഒരു പാഴ് വീട്ടിൽ കടന്നിരുന്നു ഭഗവല്പ്രാസം തുടങ്ങി. നാരായണ! ഈ ഭൂമിയിൽനിന്നു നീ എന്നെ രക്ഷിക്കണേ എന്നിങ്ങനെ നാരായണനാമങ്ങളും തുടരെ ജപിച്ചുകൊണ്ടിരുന്നു.

അങ്ങനെയിരിക്കുമ്പോൾ, പക്കീർ, കബീർകൊടുത്ത തുണ്ടുവസ്ത്രവുംകയ്യിൽ വച്ചുകൊണ്ടു ജിജ്ഞാസീബീബിയുടെ മുമ്പിൽചെന്നു്, “ഘോ ഭാഗ്യവതിയായഅമ്മേ! നിങ്ങളുടെ മകനായ കബീർ വീൽക്കാൻകൊണ്ടുപോയ ഈ വസ്ത്രം, ബലാൽ ഒരു ബ്രാഹ്മണനെ വിളിച്ചുകൊടുക്കാൻ ഭാവികുന്നതുകണ്ടു്, എന്നിക്കരുന്നമെന്നു ഞാനപേക്ഷിച്ചു. എന്നി

ട്ടു തരാതെ, രണ്ടാഴ്ചകീറി, ഒരുക്കീറനിക്കും ഒരുക്കീറു്, ആ ബ്രാഹ്മണനുമായി ഭാഗംചെയ്തു. പക്ഷതിവസ്ത്രം എനിക്കുവേണ്ടതെന്നു ഞാൻ പറഞ്ഞു. അതു സമ്മതിക്കാതെ, അവൻ ബലാൽ എന്നെപ്പിടിച്ചെല്ലിച്ചിട്ടു് തൽക്ഷണം അവന്റെ അമ്മയുടെ അടുക്കൽചെന്നു ചോദിച്ചാൽ, ഇപ്പോൾപോലുള്ള വസ്ത്രം കിട്ടുമെന്നും, അവൻ പറഞ്ഞയച്ചതായിപ്പറയരുതെന്നും, അവൻകൂടി വന്നാൽ, വിളിച്ചുകൊണ്ടുവന്നതായി സംശയിക്കാൻ ഇടമുള്ളതിനാൽ, ഞാൻ മടങ്ങിച്ചെല്ലുന്നതുപോൾ അവൻ അവിടെത്തന്നെയിരിക്കാമെന്നും പറഞ്ഞു. അതാ അവന്റെ ഒരു പഴുവീട്ടിൽകേറി, പതുങ്ങിയിരിക്കുന്നു. കൊച്ചുകുട്ടിയായിരുന്നിട്ടും അവൻ ഇത്ര ധർമ്മിഷ്ടനാണല്ലോ എന്നു ഞാൻ അരുളപ്പെടുന്നു. “ഘോ ഭാഗശീലയായ അമ്മേ! എനിക്കു നല്ലതിൽ ഒരു വസ്ത്രം ഞാൻ, എന്റെ ബുദ്ധിമുട്ടു തീർക്കണമേ” എന്നു പറഞ്ഞു.

ജിജ്ഞാബീബി:—അദ്ദേ വസ്ത്രംതരാം. കബീർ ഒളിച്ചിരിക്കുന്ന വീടേതാണു്? ഒന്നുകൊണ്ടി ചുരുക്കമോ? വരണം.

പക്ഷീർ:—ഇപ്പോൾ കാണിച്ചതരാം. അമ്മകൂടി വരണം എന്നുപറഞ്ഞു് കൂട്ടിക്കൊണ്ടു പോയി കബീർ ധ്യാനിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്ന പാഴ് വീട്ടിൽ ചെന്നു—“അതാ ഇരിക്കുന്നമ്മാ! അമ്മയെക്കണ്ടുകൊണ്ടു കണ്ണടച്ചുകുളഞ്ഞു. എടാകുള്ള! കൊച്ചുകുട്ടിയായിരുന്നിട്ടും ഇവനു ഇത്രത്തോളം കള്ളമുണ്ടല്ലോ. ഇനി ഒരുപക്ഷെ അമ്മയെക്കാണുമ്പോൾ, അവൻ ആ വഴിക്കു കാടിപ്പൊയ്ക്കുളഞ്ഞെങ്കിലോ—അതുകൊണ്ടു ഞാൻ അങ്ങേവശംകൂടിവരാം. അമ്മ ഇതിലെ അനന്ദഭാവത്തെചെന്നു് അവനെ പിടിച്ചു കൊള്ളണം!” എന്നുപദേശിച്ചിട്ടു പക്ഷീർമറുപടത്തത്തിനിന്നുകൊണ്ടു—“എടാ കബീർ! ഇതാ നിന്റെ അമ്മ അടിക്കാൻ വരുന്നു. ഈവഴി കാടിപ്പോയി രക്ഷപ്പെട്ടോളു—” എന്നു ബാലനോടു പറഞ്ഞു.

കബീർ കണ്ണുതുറന്നുനോക്കിയപ്പോൾ, കൈയിൽവടിയുമായി അടുത്തുവരുന്ന കോപാകുലയായ അമ്മയെക്കണ്ടു് യേശുപ്പട്ടു്, പെട്ടെന്നുഴന്നേറു്, പക്ഷീർ നിന്നവശത്തേക്കു കാടി. പക്ഷീർ, ഉടനെ എത്തി അവന്റെ മുക്കുപിടിച്ചു് ഇതാ കാടുന്നമ്മാ!കാടിവരുവിൻ! ഞാൻ പിടിച്ചുട്ടുണ്ടു്; എന്നുറക്കെ വിളിച്ചു. കബീർ പേടിച്ച് വിറച്ചുകൊണ്ടു്, കള്ളനു വിളക്കുപിടിക്കുന്നതുപോലെയുള്ള ഈ മുറ അത്രശരിയല്ല. ഇതാ അമ്മ അടുത്തു കഴിഞ്ഞു. വേഗം എന്നെ വിട്ടയക്കുന്നേ” എന്നുപേക്ഷിച്ചു.

പക്ഷീർ:—“നിന്നെ, ഈ പരുന്നത്തിൽ വിട്ടയക്കാനോ? കൊള്ളാം. അമ്മേ വേഗംവരണേ? ഇവൻ തപ്പിപ്പിഴയ്ക്കാൻ ശ്രമിക്കുന്നു” എന്നു വിളിക്കുട്ടി.

ജിജ്ഞാബീബി, അടുത്തുചെന്നു കബീറുടെ കൈക്കു പിടിച്ചുകൊണ്ടു് “എടാ, കൊച്ചുകുള്ള! ഭൂഷുക്കുട്ടി! ഞാൻ വീൽക്കാൻ പറഞ്ഞയച്ച വസ്ത്രമെവിടെ? അതിനെ ഭാഗംചെയ്യാൻ നിന്നോടാരപറഞ്ഞു” എന്നു ശാസിച്ചു് പ്രാമുഖ്യമുടങ്ങി. ഉടനെ, പക്ഷീർ—“അമ്മേ! കൊച്ചുകുളഞ്ഞെ, ഈ ചുരുക്കുകൊണ്ടിപ്പിൻ!” എന്നുപറഞ്ഞു, കയ്യിൽ ഇരുന്ന ചുരുക്കു കാടി. ജിജ്ഞാബീബി, അതുവാങ്ങി, പുറകോട്ടുമാറിനിന്നു്, നല്ലപോലെ കാങ്ങി രണ്ടുകൊടുത്തു—സവചനാചരണമേയും വോല്ലാതെദർശിക്കത്തക്ക മത്താനുദാഹിതോടുകൂടിയ ശുകമഹർഷിയുടെ അവതാരമായ കബീർ, ചുരുക്കു കാങ്ങുന്നതുകണ്ടു പരിഭ്രമിച്ചു വാറു്, “ഹരേരാമ” —“ഹരേരാമ”—എന്നുറക്കെ വിളിക്കുട്ടി. അങ്ങനെ വിളിച്ചുകൊണ്ടു നിൽക്കുമ്പോൾ അടിച്ചു ആ അടികൾ രണ്ടും, കബീരുടെ ദേഹത്തേൽക്കാതെ, മായാപക്ഷീർ വേണം ധരിച്ചുനിന്ന ശ്രീനാരായണസ്വാമിയുടെ തിരുമെയ്യിൽ ഏറു. ചോരനുമായ അസുരന്മാരുടെ മഹാമുഖങ്ങൾ ഏററകാലത്തു ഉണ്ടാകാത്തഉഗ്രവേദന ആ അടികൾകൊണ്ടു ഭഗവാനുണ്ടായി. പെട്ടെന്നു മായാത്രപം ഉപേക്ഷിച്ചു്, “അല്ലനേ” എന്നും പറഞ്ഞു, കബീർമരുക്കുകകളാൽ വാരിയെടുത്തുമാറോടണച്ചുശ്ലേഷിച്ചു.

കണ്ണുകളിൽ അശ്രുക്കൾ നിറഞ്ഞു. ഭഗവന്മാരായിലാസത്താൽ ജിജ്ഞാബീബി മുറെ യും മനസ്സുകുനിക്കുന്നു:—“അഹ! ഓമനേ! മകനേ! നിന്നെ ഞാൻ കേപംകൊണ്ടി ചുപായി—കഷ്ടം!” എന്നു മുറമിട്ടുകൊണ്ടു അവൾ ബാലനെ ഭഗവാന്റെ കൈകളിൽനിന്നും വാങ്ങി കണ്ണുനീർ തുകിനിന്നു. പക്ഷിയിയായിനിൽക്കുന്ന അദ്ദേഹത്തെ അവൾ സൂക്ഷിച്ചുനോക്കിയപ്പോൾ, മണികടകസ്ഥപവയശംഖമകൃതളസീമാപ്യ ധാനായി വിളങ്ങുന്ന ഭഗവാനെന്ന് മുന്നിൽ കണ്ടതു്. അനന്ദപരിപ്ലുതയായ അവർനിശ്ചലമായിത്തന്നെത്താൻ മറന്നുനിന്നുപോയി. ഭഗവാൻ ഉടനേ, അവളുടെ കൈയിൽനിന്നും കബീരോദാങ്ങി, തന്റെ കൈയിൽവെച്ചുകൊണ്ടു്, ഇങ്ങിനെ വിചാരിച്ചു. ഹാഹ! പണ്ടു മഹാബലിയോടുവാലിക്കാൻ പോയി അവന്റെ വാതിൽ കാത്തുകിടന്ന കാലത്തും അന്നു സുന്ദരവിന്ദയ അത്മിക്കാൻ പോയി അവളുടെ ചാരിത്രമഹിമയാൽ പുത്രനായിപ്പിറന്ന നാളിലും, മധുരകടകന്മാർ, ഹിരണ്യകശിക, ഹിരണ്യക്ഷൻ, രാവണൻ മുതലായവരോടു യുദ്ധംചെയ്തപ്പോഴും, ധർമ്മപുത്രന്റെ അശ്വമേധയാഗത്തിന്നു ദിഗ്വിജയത്തിന്നുപോയപ്പോൾ ധർമ്മപാജ്ഞാജ്ഞകുഷ്ഠത്തിൽകീഴ്മത്തിനെക്കൊണ്ടുകാലത്തും, അയ്യധമെടുക്കാതെത്തള്ളുന്ന ഞന്റെ തേർനടത്തിയ കാലത്തും ദന്തപത്രൻ ഓടിച്ചപ്പോഴും ഇത്രത്തോളം സംകടം എ നിക്കുന്നുയില്ല. ഈ കബീർ പരീക്ഷിക്കാൻപോകത്തക്കൊണ്ടു, കിട്ടിയ രണ്ടടി സഹിക്കാവയാതെ, എന്റെ മായാത്രപത്തെ മാറേണ്ടിവന്നതായ്ക്കുമായിരിക്കുന്നു. ജലസം ഞന്റെ രൂപമെടുത്തുപോയി വൃന്ദയുടെ അഴകുണ്ടു് മോറിച്ച്, സ്വന്തരൂപമെടുക്കേണ്ടിവന്നതുപോലല്ലയോ ഇവടെയും സംഭവിച്ചതു്? ഹാഹ! സാമന്ത്രിമേറിയ എന്റെ മായാത്രപത്തെ മാറുന്നതിന്നു ശക്തിയുള്ള ഈ അടികളെ സഹിക്കുന്നതന്നു കബീരാൽ സാധിക്കുമോ?”

ഇങ്ങനെ ചിന്താമഗ്നനായ ഭഗവൻ, വാത്സല്യാതിശയത്താൽ, ഓമനക്കുട്ട! നിന്റെ അമ്മയുടെ അടിസഹിക്കാവയാതെ നീടുചിതനായി. ശ്രീരാമനാമത്തെക്കീർത്തിച്ചു്, അഥവാ, എന്നെ വിളിച്ചുവിലവിച്ചു്, അടികൊള്ളാതെ തപ്പിപ്പിഴച്ചുവല്ലോ? എനോരോന്നു്, അതളിച്ചെയ്തു കടന്നുപാവശനായിനിൽക്കുമ്പോൾ, ജിജ്ഞാബീബി, ഭഗവാന്റെ പാദങ്ങളിൽ നമസ്കരിച്ചു്, അനന്ദബാഷ്പാഖലങ്ങളായ നേത്രങ്ങളോടുകൂടി “അല്ലയോ ഭഗവാനേ! നിന്താഭവദിയുടെ ദർശനം ലഭിക്കുന്നതിന്നു എത്രയോമഹാത്മാക്കൾ ഉണ്ണമുറപ്പിച്ചുപേക്ഷിച്ചു തപസ്സുചെയ്യുന്നു. അവർക്കു നിന്തിരുവടി ദർശനംകൊടുക്കുന്നില്ല. അനേകം അളകൾ, നിഷ്ഠുളകുതേജോടുകൂടി, അശ്വാപാശങ്ങളെല്ലാമുറത്തു്, കൃശ്രങ്ങളായ വിവിധവ്രതങ്ങളനുഷ്ഠിച്ചുകൊണ്ടു്, ഭഗൽപാദങ്ങളെ അനേചിച്ചു തിരുനമജപങ്ങളോടുകൂടിയിരിക്കുന്നുണ്ടു്. അവർക്കുദർശനംകൊടുക്കുന്നില്ല: മേ ഭഗവൻ! അങ്ങേ ഭക്തമനികളായ സാധുക്കളെ അനേചിച്ചിട്ടുറങ്ങുമെന്ന്, അവരോടു് ഉപദേശംവാങ്ങി, അവരുടെ പാദശുശ്രൂഷചെയ്തു്, അവർ ചൊല്ലിസ്തുതിക്കുന്ന ഭഗവൽ ചരിത്രങ്ങളെക്കേട്ടുകൊണ്ടു് എത്രപണ്യശാലികൾ ദിവസംനയിക്കുന്നു. അവർക്കു നിന്തിരുവടിദർശനംകൊടുക്കുന്നില്ല. അല്ലയോ പുരുഷോത്തമ! പുണ്യാരീകാക്ഷ! ഗുഹസ്വാശ്രമത്തിലിരുന്ന് നിന്റെ ദർശനം ലഭിക്കാൻ പ്രയാസമെന്നുദേശിച്ചു് ലോകവ്യവഹാരങ്ങളിൽനിന്നു നിവർത്തിച്ചു സർവസംഗമപരിത്യാഗംചെയ്തു് മനസ്സുകാഗ്രമാക്കി നിന്തിരുനാമകീർത്തനങ്ങളാൽ അദ്വൈതാനന്ദസാമയത്തോടുകൂടിയിരിക്കുന്ന പരിശുദ്ധന്മാർ പലരുണ്ടു്. അവർക്കു നീ ദർശനംകൊടുക്കുന്നില്ല. മേഹമാനുജ! ദേവാധിദേവ! നാട്ടിലിരുന്നാൽ, ഉദ്ദേശസിദ്ധിപരികയില്ലെന്ന് നിശ്ചയിച്ചു് കട്ടിൽപോയി ഇന്ദ്രിയഗ്രാമത്തെ നിയമിച്ചു് യോഗാസംസ്ഥിതനായി, ധ്യാനവേളയിൽ കോടിസ്തൂപകാരത്തെക്കണ്ടു ദശാധനാദങ്ങളെയും കേട്ടു് അമൃതമാനത്താൽ അനന്ദിച്ചു് ഉഷ്പുഷ്പിക്കു അപേക്ഷയോടുകൂടിയിരിക്കുന്ന യോഗീശ്വരന്മാർക്കു അത്തു ദർശനംകൊടുക്കുന്നില്ല. ഭഗവൻ! ഭക്തപത്മവി! ദേഹന്ദ്രിയാദികളെ നിമമിച്ചു്, മനസ്സിനെ നിഗ്രഹിച്ചു് നിവ്വികല്പസമാധിയാൽ ജീവാത്മപരമാത്മാക്കളെ ഏകീകരിച്ചിരിക്കുന്ന ബ്രഹ്മജ്ഞാനികൾ ഭഗവദർശനത്തിന്നു അത്യാശയോടെ ധ്യാനനിഷ്ഠയെ സുദൃഢമാക്കിച്ചെയ്യുന്നുണ്ടു്. അവർക്കു നിന്തിരു

വടി ദർശനം കൊടുക്കുന്നില്ല. അല്ലയോ ദേവധീദേവ! ലോകരക്ഷചെയ്യുന്ന ദൈവാനീയല്ലേ? വേദാന്തസാരത്വമായ അഖണ്ഡബ്രഹ്മവും നിതനെയല്ലേ? ശ്രീമന്നാര്യണസ്വാമി, ഭഗവാനായ നീയല്ലേ? മണികണ്ഠികയിൽവീണ കണ്ഡലം നിന്തിരുവടിയുടേതല്ലേ? മെക്കാവിൽ ഇരിക്കുന്നതു നിന്തിരുവടിയുടെ തൃപ്പാദങ്ങളല്ലേ? മഹാബലിയുടെ ശിരസ്സിൽ പച്ച തുപ്പാദം ഇതുതന്നെയല്ലേ? മൂന്നുലോകവും മൂവടിയാക്കി അളന്ന പാദവും ഇതുതന്നെയല്ലേ? നിന്തിരുവടിയിലെ ദർശിക്കത്തക്ക ഭാഗ്യമാനിക്കതോ? ഞാൻ ചെയ്ത സൂക്തമേതോ?—ഓ! പരമേശ്വര! പരമേശ്വര! ജഗദീശ്വര! കരുണാകര! ശംഖചക്രധാര! ദാമോദര! മനോഹര! പീതാംബര! തുളസീധര! വെങ്കിടേശ്വര! കമലനേത്ര! സുമണപാത്ര! ടിച്ഛഗാത്ര! രാപണസംഹാര! ദാരാമകുമാര! അഖണ്ഡഗാഭീര! നവനീതചോര! വീരധീവി! നിരാഹംകാര! സുമന്ദഗളാകര! യാതുവനൈവർദ്ധനം പാദപ! എന്നിങ്ങനെ പലതരം സൂതിധാകൃങ്ങളാൽ ഭഗവാനെ അരാധിച്ചുനിൽക്കുമ്പോൾ, ഭഗവാൻ, കരുണാമൃതപഷ്ടകമനീയമാംവണ്ണം കടാക്ഷിച്ചുകൊണ്ടു് “അല്ലയോ ഭാഗ്യവതി! ഇപ്പോൾ നിന്നേയേല്പട്ടോടി, രണ്ടടി എന്നിക്കായേറ്റു വാങ്ങിത്തന്ന ഈ പുണ്യപുഷ്പങ്ങൾ അഭയനെന്നാണു വിചാരം! ഭക്തജനമണ്ഡലയിലെ നട്ടനായകമായും ജീവൻമുക്തന്മാരിൽ ഉത്തമോത്തമനായും, എന്റെ കണ്ണിലുണ്ണിയായും അത്മസമനായും എന്നിൽനിന്നു് ഒരിക്കലും വേർപെട്ടിരിക്കാത്തവനായും മദേകല്യാണനായും മരണാദിതനായും ഇരിക്കുന്ന ശുഭബ്രഹ്മക്ഷിപ്തമനാണെന്നോത്തുകൊൾക. ഇതിനു തക്കതായ ഒരു ദുഷ്സാക്ഷ്യം അവശ്യമാണെങ്കിൽ, നീ കോപാകലനായി ഉഷ്ണോടേ അടിച്ചു അടികൾ രണ്ടു നിന്റെ മകന്റെ മുതുകിൽ ഏറിട്ടുണ്ടോയെന്നു് നോക്കുക” എന്നരുളിച്ചെയ്തു.

ജിജ്ഞാസി, വേഗംതന്നെ കയീരുടെ മുതുകു പരിശോധിച്ചുനോക്കി അതിൽ യാതൊരടിയുടെ പാദം ഇല്ലെന്നു പറഞ്ഞു. ഭഗവാൻ ഉടൻതന്നെ, പുറംതിരിഞ്ഞു തന്റെ മുതുകു കാട്ടിക്കൊടുത്തു. അപ്പോൾ നോക്കിയപ്പോൾ, രണ്ടടികളുടെയും തിന്നർപ്പു്, വ്യക്തമായി കാണത്തക്കവണ്ണം കനത്തുകിടക്കുന്നതുകണ്ടു്, യേതാപങ്ങളാൽ ശരീരം അസങ്കല്പംവിറച്ചു്, ശബ്ദമിടി, നെഞ്ചിലും തലയിലും തൊഴിച്ചുവെച്ചുകൊണ്ടു് പരവശയായി വീണു. അനന്തരം ഭഗവാന്റെ തൃപ്പാദങ്ങളിൽ നമസ്കരിച്ചുവിലാപംതുടങ്ങി. “ഹാഹാ! ഭക്തവത്സലനായദേവ! ഈ പാപചെയ്ത അപരാധം ക്ഷമിക്കണമേ? ഹാഹാ! ഹിരണ്യാക്ഷൻ രാവണൻ മുതലായ മഹാശക്തരുടെത്യന്മാരുടെ മോദായുധങ്ങൾപോലും ഏൽക്കാത്ത തിരുമേനിയിൽ ഈ പാപമടിച്ചു അടികൾ ഏറ്റുവോ? ഹാ! ധാരത്തോടെ ഞാൻ നശിച്ചുവോ? ഭഗവാനേ! പാദദാസിയായ ഇവരും ഭഗവാനെ പ്രാമരിച്ചുവോ? ഇനി ഞാൻ ധ്യാനം എങ്ങനെ ജീവിക്കുന്നു! ഹാഹാ! വൈകുണ്ഠനാഥ!” ഇങ്ങനെ വിവചിച്ചു്, തലതറത്തിൽ അറഞ്ഞു്, മരിച്ചതുപോലെ ബോധംകെട്ടുകിടന്നുപോയി.

അല്ലയോ സിദ്ധന്മാരേ! ഇങ്ങനെ മുർച്ഛിതയായി വീണ ജിജ്ഞാസിയിലെ ഭക്തവത്സലനായദേവൻ തുറക്കുകയാൽ തലോടി മോഹാലസ്യം തീർത്തപ്പോൾപ്പിച്ചു പറഞ്ഞു. “അല്ലയോ പുണ്യാതി! പെറുതേ നീ മരിക്കാൻ ഉദ്ദേശിച്ചതെന്തു്? നീ ഉത്തമസ്ത്രീയാണെന്നുദ്ദേശിച്ചപ്പോൾ പരിശുദ്ധനായ എന്റെ ഭക്തനെ നിന്റെ പക്കൽ ഏല്പിച്ചതു്? അവനെ വളർത്തുന്നതിനു നിന്റെ മുമ്പിൽ പാലുണ്ടാക്കിയതു അതുകൊണ്ടല്ലേ? കയീരും ഞാനും ദേവമല്ലെന്നുള്ള പരമാർത്ഥവും, അവനെ അടിച്ചു അടി ഞാൻ മുതുകിൽ ഏറ്റുവാങ്ങിയതുകൊണ്ടു് വെളിപ്പെടുത്തിത്തന്നില്ലേ? അവനുവേണ്ടി നിന്റെ ഭർത്താവിന്റെ തപസ്സു നഷ്ടമാക്കിപ്പോ! അതുകൊണ്ടു്, ഇന്നുമുതൽക്കു് ഇവനെ ഞാനാണെന്നുവിചാരിച്ചു് സ്നേഹിച്ചു വളർത്തിക്കൊണ്ടാൽ, ഒടുവിൽ, നിങ്ങൾക്കു എന്റെ പദംവളിക്കാനാകും. ജന്മാവൃത്തിയില്ലാതെ നിത്യസുഖമനുഭവിക്കാം”

അനന്തരം ഭഗവാൻ, കയീരനോക്കി, “വേ! കയീര സുരസധുരിതനായ കയീർദാസ! നിന്റെ നിശ്ചലധ്യാനത്തെ ഭഞ്ജിച്ചു്, ഓടിക്കൊല്ലുവാൻ സ

മ്മതിക്കാരെ പിടിച്ചുനിൽക്കി അടിച്ചിട്ടുനിൽക്കുന്ന എന്റെമേൽ കോപിക്കുമോ എന്നെ ശങ്കിക്കുമോ ചെയ്യരുത്. സാമന്തപനെയോളം ബന്ധിക്കുമോ ഭഗവതർഷിയെപ്പോലെ ശപിക്കുമോ അരുത്. രാവണാദികളെപ്പോലെ ഭേദിക്കാനും ഒരുമ്പടരുത്.” എന്തിനെന്നു അപേക്ഷാപൂർവ്വമായി അരുളിച്ചെയ്ത കളിവാക്കുകൾക്കേട്ട്, കബീർ അനന്ത ബാഷ്പംതൂകി, ദണ്ഡനമസ്കാരംചെയ്ത്, “ഭക്തിദാസനായ ഗോപാനേ! എന്നെ അടിച്ചു അടിക്കുക തീരുമെന്നിതിൽ ഏറ്റവും കഷ്ടമായിപ്പോയി. അതിന്റെ പാപം എന്റെ അമ്മയ്ക്കില്ലയോ? അതിൽഭേദം എന്റെ മുതുകിൽത്തന്നെ ഏൽക്കുന്നതായിരുന്നു. അഥവാ, നിന്തിരുവടിവിചാരിച്ചാൽ, അടിച്ച ചുരുങ്ങി സ്മയമായിപ്പോകയില്ലായിരുന്നോ ഹാ! അഗതിയായ ഈ ബാലനുവേണ്ടി, ഒരു സന്യസ്തന്റെ വേഷം നിന്തിരുവടി കൈക്കൊണ്ടുവോ? ഒരു മനുഷ്യസ്ത്രീയുടെ പ്രഹരം മുതുകിൽ ഏറ്റുവാങ്ങുവോ? മായാത്ര പങ്കൈവിട്ട തൃക്കൈകളാൽ എന്നെ സ്തർശിച്ചുവോ? ഹാ! ഗോപാനേ! പക്കീറായി വന്നതു ഗോവാനാണെന്നറിയാതെ, ചെയ്ത അപരാധങ്ങൾ ക്ഷമിക്കണമേ! ഞാൻ കോപിച്ചതും അധീഷ്ഠിച്ചതും പ്രാപിച്ചതും എല്ലാം, തപസ്സുപോലെകരുതി രക്ഷിക്കണമേ! ദേവദേവ! ഭക്തവത്സവ! നിർജ്ജിതകാമ! ബ്രഹ്മജ്ഞാതാശങ്ക! കപടലീല! ദണ്ഡകാല! കഥാപാത്ര! കർണ്ണാലോല! ഗോപാലബാല! ആകാശനീല! നീലാമണാള! ആകാശതുല്യ! നില്പുതശല്യ! മായാതീർ! സർവ്വഭൂത! ഭൂതാത്മക! ഭുവനചാലക! നിന്തിരുവടി അടിയനോടു ഈ കീറാസ്രം യാചിക്കത്തക്കതോ? ഹരിഹരി!” എന്നിങ്ങനെവിചാരിച്ചു നന്ദസങ്കീർത്തനങ്ങളോടുകൂടി മേലും ഭാഗത്തേക്കിഴിവില്ലാതിരിക്കുമാറനുഗ്രഹിക്കണമെന്നപേക്ഷിക്കുമ്പോൾ—

ഗോപാൽ:—“കേന്തേ! നീ എന്നെ ഭജിക്കാതിരുന്നാലും, നിന്റെമുമ്പാകെ നിന്നെ പ്രീതിമാതിരിക്കുന്ന എന്നെ, ബ്രഹ്മജ്ഞാനത്തിൽ ലയിക്കുമ്പോഴും നീ മറന്നു പോകാതെയിരിക്കണമെന്നാണു ഞാൻ അഗ്രഹിക്കുന്നത്” എന്നരുളിച്ചെയ്തു. നിർഗ്ഗുണധ്യാനം പ്രധാനമാണെന്നുപദേശിച്ചശേഷം സഗുണധ്യാനത്തിന്റെ അവശ്യത്തെ സൂചിപ്പിച്ചുഗോവനെ വന്ദിച്ചു കബീർ പറഞ്ഞു. “സ്വാമിൻ! സ്വപ്നത്തിലും അടിയൻ നിന്തിരുവടിയെ മറക്കുമോ? അങ്ങനെയൊരു തിരുനമജ്ജപം കൈവെട്ടിയുണ്ടോ? ബ്രഹ്മജ്ഞാനമോ ഗോവധ്യാനമോ ശ്രേയസ്സെന്നുള്ള പരമാർത്ഥം പറഞ്ഞുതന്നു, അടിയനെ രക്ഷിച്ചാലും.”

ഗോപാൽ:—ഭക്തശിരോമണിയായ കബീർദാസ! ഉതേക്കുറിച്ച് ഞാനെന്നും പറയുന്നില്ല. നവ്വനമമായ വേദാദിപുരാണങ്ങളിൽ ഭക്തി, വൈരാഗ്യം, ജ്ഞാനം ഈ മൂന്നിനേയും, അവരവയുടെമനുഷ്യാകൃത്യയ്ക്കുതക്കവിധം അറിഞ്ഞുനവ്വിച്ചുകൊള്ളണമെന്നാണു പറഞ്ഞിരിക്കുന്നത്. കൂടാതെ, ദേവാദിമാനത്തോടുകൂടിയ സംസാരിക്കുകയും ചെയ്യണമെന്നും പറയുന്നു.

ദേവിയെന്നഭിമാനക്കുണവൻ, അതായത്, ജീവാത്മാവാണെന്നു എന്നുവിചാരിക്കുന്നവൻ, ഭക്തിമൗല്യത്തെ സമാശ്രയിക്കണമെന്നും, പരമാത്മാവാണു താനെന്നുള്ള ബോധത്തോടുകൂടിയവൻ ബ്രഹ്മത്തോടുകീഴ്വിച്ച് ദേവസുരണകൂടാതെ, നിർവികല്പനമായി ശീലിച്ച്, ഞാൻ നീയെന്നുള്ള ദ്വിവിധഭാവനകളെക്കടന്നു, മോക്ഷദൃഷ്ടിയെക്കൈക്കൊള്ളണമെന്നും, പറയപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. പക്ഷമായ ബ്രഹ്മജ്ഞാനത്തിനാലും അത്രപക്ഷേ നിർഗ്ഗുണധ്യാനത്തിനാലും, രൂപരഹിതനായി പരബ്രഹ്മസ്വരൂപനായിരിക്കുന്ന എന്നെപ്പോലിച്ച്, അഞ്ചാംപദവിയായ കൈവല്യത്തെ അശ്വിച്ച്, ജീവൻമുക്തരായി ജീവിച്ച്, ഒരുവിധി, വിഭേദകൈവല്യത്തെ പ്രാപിക്കുന്നു. ചിലർക്കജ്ഞാനം സുലഭമായിരിക്കും; ചിലർക്കു ഭക്തിസുലഭമായിരിക്കും പക്ഷേ, അനേകജന്മങ്ങളിൽ എന്നെപ്പോലിച്ചവർക്കു ജ്ഞാനലബ്ധിയുണ്ടാകും. അനന്തമാത്രമായിരിക്കുന്ന മൗനനിഷ്ഠനായിരിക്കുക അത്രയേറെ സാധ്യമാണ്. മൂന്നുലോകം മുഴുക്കു അന്നേപരിചിട്ടാലും, ജ്ഞാനികളെക്കണ്ടുമുട്ടുക ഉൾക്കൊള്ളാൻ കഴിയാത്തതാണ്. കർമ്മം, ഭക്തി, ജ്ഞാനം ഇവമൂന്നും പിഞ്ചുകായ്, വിളഞ്ഞുകായ്, പഴുത്തുകായ് ഇതുകളോടു സാമ്യപ്പെടുത്താം. ഒന്നാമതായി, സൽകർമ്മങ്ങളാലെന്നെ സന്തുഷ്ടനാക്കി,

ഭക്തിയാലോകം അനുഗ്രഹം ലഭിച്ചു, ആ അനുഗ്രഹത്താൽ, അതിസൂക്ഷ്മരൂപമായ എ
ന്നെ അന്തരം തണിയിലുള്ള ജ്ഞാനസ്പഷ്ടിയാൽ ദർശിച്ചു, സന്ദേഹങ്ങളെല്ലാം നിവർത്തിച്ച
ശേഷം നിർഗുണധ്യാനനായി, അനന്ദസാഗരത്തിൽ മുഴുകി സത്യജ്ഞാനാനന്ദ ചിന്താ
ത്തിൽ ലയിച്ചു തന്നെയും ദിഗോശാദികളെയും ചിന്തിച്ചു, അത്രയും ജ്ഞാനനിഷ്ഠനായി
ഭവിക്കണം. അല്ലാതെ, വാചാജ്ഞാനത്തൽമാത്രം അധഃ ബ്രഹ്മമെന്നുള്ള ഭാവത്തെ ന
ടിച്ചു ഭേദാദ്വഭിമാനത്തോടു കൂടി കർമ്മവും ഭക്തിയും ബ്രഹ്മാനന്ദബന്ധിയുമില്ലാതെ ഭ്രഷ്ട
ന്മാരായി അനന്ദജന്മങ്ങളെടുത്തുഴയുന്ന അജ്ഞാനികൾക്കു്, എന്റെ അനുഗ്രഹം ബ്ര
ഹ്മകല്പങ്ങളിലും ലഭിക്കയില്ല. മുൻപറഞ്ഞ മൂന്നെണ്ണത്തിനും ജീവകാരുണ്യ പ്രതമാണാ
ശ്രവണം. “അഹിംസാ പരമോധർമ്മഃ” എന്നുപേടത്തിൽ പറഞ്ഞിരിക്കുന്നു. തന്നെപ്പോ
ലെ മറ്റുള്ളവരെയും, ദർശിക്കുന്ന തപസ്സാണ്, അത്യാന്തം ശ്രേഷ്ഠമായ ധനം. സമഭാവ
നയുള്ളവർ എന്നെ അന്തർമുഖത്തിൽ നിർഗുണരൂപത്തിലും ബഹിർമുഖത്തിൽ സഗുണ
രൂപത്തിലും ദർശിക്കുന്നു. മാംസചക്ഷുസ്സിനു സരൂപമാകും ജ്ഞാനദൃഷ്ടിക്കു അരൂപമാകും
തോന്നപ്പെട്ടു് അപ്രധാനങ്ങളെ പ്രദാനമെന്നു തന്നെ അർത്ഥമെന്നാണ്. ജ്ഞാനദൃ
ഷ്ടി പ്രകാശിക്കുന്ന അജ്ഞാനിമളായ ലും, ഭക്തി പൂർവ്വം എന്നെ ധ്യാനിച്ചാൽ അധർമ്മ
ദർശനംകൊടുത്തു്, നിത്യാനന്ദ സമ്പത്തു ഞാൻ കൊടുക്കുന്നു. എന്നു ഭജിക്കുന്നവർ,
പെരുമ്പഴിയിൽ കിടന്നുലും ഞാൻ അവരുടെ സമീപത്തുണ്ടു്. ഭക്തിമാർഗ്ഗം പിടയ്ക്കാ
തെ സേവിക്കുന്നവരെ കുഞ്ഞുങ്ങളെ തള്ളയെന്നപോലെ ഞാൻ സൂക്ഷിച്ചു രക്ഷിക്കുന്നു.
വൈരാഗ്യമായ യോഗമാർഗ്ഗത്തിലിരിക്കുന്നവരെ, ചലവിധത്തിൽ പരീക്ഷിച്ചു സ്തേഛപൂ
ർവ്വം വർത്തിക്കുന്നു. ജ്ഞാനമാർഗ്ഗത്തിലിരിക്കുന്നവരെ എനിക്കുതുല്യമായി ഞാൻ കരുതുന്നു.
ഭക്തിമാർഗ്ഗത്തിലിരിക്കുന്നവർ കുട്ടികളെപ്പോലെയാണ്. വൈരാഗ്യപ്രധാനമായ യോഗ
മാർഗ്ഗത്തിലിരിക്കുന്നവർ, യോഗവനയുക്തമാവാമെന്നുപോലെയാണ്. ജ്ഞാനമാർഗ്ഗത്തിൽ ഇ
രിക്കുന്നവർ, വൃദ്ധന്മാരെപ്പോലെ ശാന്തന്മാരുമത്രെ ബാലന്മാർക്കും വൃദ്ധന്മാർക്കും ഞാനെന്നഭാ
വം കുറഞ്ഞിരിക്കുന്നതുപോലെ, ഭക്തന്മാർക്കും ജ്ഞാനികൾക്കും അധഃഭാവം കുറവായിരും
ക്കും. വൈരാഗ്യശീലന്മാരായി ധർമ്മോപദേശങ്ങളിൽ സ്ഥിതിചെയ്യുന്നവർക്കു് അഹംഭാവം
വർദ്ധിച്ചിരിക്കും. അതുകൊണ്ടാണു അവരെ ഞാൻ അധികവും പരീക്ഷിക്കുന്നതു്. ഭക്ത
ന്മാർ, എന്നെത്തന്നെ വിശ്വസിച്ചു്, എല്ലാക്കാര്യത്തിലും ഭഗവാനേ തുണയെന്നു്, അധഃ
ഭാവത്തോടു കൂടാതെ, എപ്പോഴും എന്നെത്തന്നെ കീർത്തിച്ചു ദിവസം കഴിക്കുന്നു. ജ്ഞാ
നികൾ, പ്രാബല്യകർമ്മാധീനമായ സ്വശരീരത്തിന്നു സമർപ്പം വന്നാലും ഭുജം വന്നാലും
സന്തോഷമോ സന്താപമോ ഉണ്ടാകാതെ, വേണ്ടപോലെ വരുമെന്നു സമാധാനിച്ചു്,
മൗനനിഷ്ഠയോടു കൂടി ഒന്നിലും അഭിമാനമില്ലാതെ സച്ചിദാനന്ദബ്രഹ്മത്തിൽ ലയി
ച്ചിരിക്കുന്നു. ഭക്തന്മാർക്കു മുഖ്യം കരുണയും, സിദ്ധന്മാരായ യോഗികൾക്കു മുഖ്യം വൈ
രാഗ്യവും, മുക്തന്മാർക്കു മുഖ്യം മൗനവുമുമാകുന്നു. കരുണയില്ലാത്ത ഭക്തിയും വൈരാഗ്യമില്ലാ
ത്ത യോഗവും ശാന്തിയില്ലാത്ത ജ്ഞാനവും നിഷ്ഠുരമെന്നു പറയപ്പെടുന്നു. ഞാനെന്ന അ
ഹംകാരവും എന്റെതെന്ന മമത്വവും ജീവഹിംസയാണെന്നു പറയാം. അതു്, ശുഭ
ത്തെ, അല്ലെങ്കിൽ പുണ്യത്തെ നശിപ്പിക്കുന്നു. അനന്ദങ്കാരവും നൈരാശ്യവും അഹിം
സയാധനം അതുകൊണ്ടു്, കർമ്മം, ഭക്തി, ജ്ഞാനം, ഈ മൂന്നിൽ ഏതിന്മേൽ ഇച്ഛ
യോ അതിനെ, സ്ഥിരമായി അശ്രയിച്ചുകൊള്ളണം. കുട്ടിയായ നിനക്കു്, ദാസ്യതപ്ര
മായ ഭക്തിമാർഗ്ഗം ലഭിക്കത്തക്കവണ്ണം പേഗത്തിൽ സകലശാസ്ത്രപാരംഗതനായ ഒരു ചായ്വു
വയ്ക്കുന്ന തേടിത്തേടുപിടിച്ച് പാമാത്മബോധമായു് ഭവിച്ചാലും!” എന്നുള്ള ശ്രേഷ്ഠ
ഷം ഭഗവാൻ അതർത്ഥം ചെയ്തു.

കുഞ്ചിർ തള്ളയെപ്പിരിഞ്ഞ കണ്ഠകുട്ടിയെപ്പോലെയും കണ്ണിന്റെ കാഴ്ച നഷ്ടപ്പെ
ട്ട കരുണെപ്പോലെയും സദാചാരകവചത്തിനു ഭംഗം വന്ന സാലപിഞ്ചെപ്പോലെയും, വ്യ
സനിച്ചു് അല്ലയോ ഭഗവാനേ! എനിക്കു ഗതിക്കു കരുമർഗ്ഗം പറഞ്ഞുതന്നതെ മറഞ്ഞു അരു
ളിയോ? ഞാൻ സംശയ നിവൃത്തനാകതെ ഇരിക്കട്ടെയോ? ഒരു ചായ്വുനെ അനേക്ഷിക്കട്ടെ
യോ? ഭഗവാനോടല്ലാതെ മറ്റൊരാൾത്തന്നെ ഉപദേശംവാങ്ങിക്കാൻ ഞാൻ പോകണമെ

[illegible][illegible][illegible]

ଆମର ସମସ୍ତ ସେବାଗୁଡ଼ିକ ମୁକ୍ତ ଅଟେ।

(പ്രതിഭാസം) വായനയുടെ ആദ്യ ഘട്ടത്തിൽ പ്രവേശിക്കുന്ന ഒരു അനുഭൂതി

மேலும் 32 பேர் கைது செய்யப்பட்டுள்ளனர். இவர்களுடன் 10 க்கு மேல் கைதானவர்களின் குடும்பத்தினரும் கைது செய்யப்பட்டுள்ளனர். இவர்களுடன் கைதானவர்களின் குடும்பத்தினரும் கைது செய்யப்பட்டுள்ளனர். இவர்களுடன் கைதானவர்களின் குடும்பத்தினரும் கைது செய்யப்பட்டுள்ளனர்.

ല്ലാത്ത യുവതി നിന്ദയാകുന്നു. അതുപോലെ ദൈവനമസ്കാരംചെയ്യാത്ത ശിരസ്സുതിലകം തൊടാത്തനെറിയും തെളിവില്ലാത്ത ബുദ്ധിയും കരുണയില്ലാത്ത ഭക്തിയും മനസ്സിലില്ലാത്ത ശുദ്ധിയും ജീവകാരുണ്യമില്ലാത്തതപസ്സും ധ്യാനമില്ലാത്ത ജപവും നദിയില്ലാത്ത പ്രദേശവും രാജാവില്ലാത്ത രാജ്യവും, ജ്ഞാനമില്ലാത്ത വിദ്യയും, മാനമില്ലാത്ത സമ്പത്തും ഭക്തിയില്ലാത്തപൂജയും ധനത്തിലുള്ള അത്യാശയും കലഹമുള്ള ഭാവവും വിശുദ്ധന്മാരില്ലാത്തനാടും നീതിയില്ലാത്ത രാജ്യവും നിഴലില്ലാത്ത അർദ്ധാചംപിയമില്ലാത്ത മോഹവുപിന്നിപ്തിച്ചമോഹവുടാനംചെയ്യാത്തകൈയുശാന്തന്മാരെനമസ്കരിക്കാത്ത മെയ്യും, വെള്ളമില്ലാത്ത കുളവും ഗുണഭോഷചിന്തചെയ്യാത്ത നിശ്ചയവും പവ്തത്തിൽ ചെയ്യുന്ന ഭഗ്യവും ഭാർത്താപിനെ വഞ്ചിക്കുന്ന സ്രീയും, വൃദിചാരദോഷമുള്ള കലാംഗനയും വീട്ടിൽ അടങ്ങി നിൽക്കാത്ത സ്രീയും ഒരിക്കലും തീരാത്ത സംശയചുംഘിളിയോരെ ഉപദ്രവിക്കുന്ന ശക്തിയും അശകളെ പരിത്രജിക്കാത്ത സന്യാസവും മനസ്സില്ലാത്ത ദാനവും തപസ്സില്ലാത്ത യോഗവും ദുഷ്ടധനംകൊണ്ടുള്ള ജീവിതവും ഗുരുവിനെ മനുഷ്യത്വേന ഭാവിപ്പതും ദുഷ്ടന്മാർചെയ്യുന്ന സൽകർമ്മവും, ഗുരുപദേശമില്ലാത്ത ജനവും നിന്ദമാണെന്നുള്ളതിൽ സംശയമില്ല. അതിനാൽ ഗുരുപദേശമില്ലെങ്കിൽ ഞാനും നിന്ദാർത്ഥനെന്നു. ഹാ! ദോഷഭാവ! പുറൻ സംശയങ്ങൾ ഏതുകാലത്തുതീരും. ബ്രഹ്മാനന്ദം ഏതുകാലത്തുണ്ടാകും.”

ഇങ്ങനെ വിചാരിച്ചുകൊണ്ടു്, സന്ദേഹനിവൃത്തി വരുത്തത്തക്കരൊചായ്വുനെ അന്വേഷിച്ചു പുറപ്പെട്ടു. കാശിദേശംമുഴുവൻ ചുറ്റിനടന്നിട്ടും, ഉത്തമനായ ഒരാചായ്വുനെക്കണ്ടു കിട്ടാഞ്ഞു കബീർ വിഷമിച്ചു. ഒടുവിൽ രാമാനന്ദസ്വാമികളുടെ മഠമയെക്കുറിച്ചു കേൾപ്പാനിടയായി. ചിതൂലനും വിശിഷ്ടനുമായ ഒരുത്തരാചായ്വുനാണദ്ദേഹമെന്നു പലരും പറഞ്ഞറിഞ്ഞപ്പോൾ അദ്ദേഹത്തെത്തന്നെ ഗുരുവായ് വരിക്കാമെന്നു കബീർ നിശ്ചയിച്ചു. വന്ദ്യനാണെന്നു തോന്നുകയാൽ അദ്ദേഹത്തിന്റെ പാദങ്ങളെ ധ്യാനിച്ചുകൊണ്ടു കബീർ കാഞ്ചനായിത്തിരിച്ചു. അനവധിശിഷ്യന്മാരാൽ സേവിതനും തുളസീമാധ്യധാരനും ഭക്തജനരക്ഷണവിചക്ഷണനും അഹിംസാപ്രതത്തെസവിശേഷം അചരിക്കുന്നവനും ബ്രഹ്മധ്യാനനിയോഗം അശ്രിതവത്സലനും അഹംകാരാഭിമാനാദികളെയും വിഷയേഷ്ടയെയും ഉപേക്ഷിച്ചു് മനോ മണ്ഡപത്തിൽ ഇത്താനക്കൊടിനെനാമാപിച്ചവനും അജ്ഞാനം ഒരിക്കലും അടുക്കാത്തവണ്ണം അകറ്റിയ ഹൃദയത്തെ പരിശുദ്ധമാക്കിയവനുംദുഷ്ടന്മാരെ വരജ്ജിച്ചിരിക്കുന്നവനുംതപമസ്യാദിമഹാപാക്യാത്ഭുതഗോധത്താൽപോടാത്തരഹസ്യങ്ങളെല്ലാംധരിച്ചവനുമായിപ്രശോഭിച്ചിരുന്ന രാമാനന്ദസ്വാമികളുടെ മഠത്തിൽചെന്നു് അദ്ദേഹത്തെ സേവിച്ചു് ഉപദേശംവാങ്ങിക്കൊള്ളാമെന്നുള്ള ഉദ്ദേശത്തോടുകൂടി അവിടെച്ചെന്നുചേർന്നു. പടിചാതുക്കൽ എത്തിയപ്പോൾ ഉള്ളിൽ കുപ്പാൻ പഴുതില്ലാത്തവണ്ണം ഭൃത്യജനംതീക്കിത്തിരിക്കിക്കടക്കുന്നതുകണ്ടു് കബീർ അസ്വസ്ഥനായി ഭവിച്ചു. കുറച്ചിരുന്നുകുഴിഞ്ഞു പോക്കുംപോഴേക്കു ജനക്കൂട്ടം ഒഴിയുമെന്നു നിശ്ചയിച്ചു് അവിടെയിരുന്നു. വൈകുന്നതുവരെയിരുന്നിട്ടും അജ്ഞാഴിഞ്ഞു കിട്ടാഴികനാൽ ചരിച്ചാപത്തോടുകൂടി അടുത്തദിവസം അതിരാവിലെ വന്നു കണ്ടുകൊള്ളാമെന്നറച്ചുകൊണ്ടു മടങ്ങി വീട്ടിലേക്കുപോയി. പിറേദിവസം നാലഞ്ചുനാഴിക വെളുപ്പാനുള്ളപ്പോൾ തന്നെ എഴുന്നേറ്റു് വേലക്കാർ വന്നു തുടങ്ങുമുമ്പേ ഉള്ളിൽ കടന്നു സ്വാമിയെക്കാണാമെന്നു തീച്ചപ്പെടുത്തി നടന്നു. വെളിച്ചമാകാൻ കുറച്ചുള്ളപ്പോൾ തന്നെ ചെന്നു്, മഠത്തിനുള്ളിൽ കടന്നു.

അപ്പോൾ, രാമാനന്ദസ്വാമിയുടെ പരിചാരകന്മാരായ ബ്രാഹ്മണർ കബീറെക്കണ്ടു്,—“ചുടാതുലക്കുപ്പയലേ! നീ രാത്രിയിൽ ഇവിടെ എന്തിനുവന്നു? മോഷ്ടിക്കാനോ? ഞങ്ങൾ ഉണർന്നിരിക്കുന്നതുകണ്ടാണോ നിനക്കു വേദന. ഇവിടെശക്തന്മാരായ കാവൽക്കാരല്ലാതെ കുൺകരുടന്മാരായമില്ല. കുട്ടിയായതുകൊണ്ടു നിന്നെ ഇപ്പോൾ ഞങ്ങൾ ഉപദ്രവിക്കുന്നില്ല.” എന്നുപറഞ്ഞുധിക്കരിച്ചു.

കബീർ:—ഈ ബ്രാഹ്മണാത്മന്മാരെ! ഉള്ളിൽ കടക്കുന്നതിനുമുമ്പ്, കഥയറിയാതെ നിങ്ങൾ യുദ്ധത്തിനുവന്നാലോ? ശാന്തഗുണപ്രധാനന്മാരായ പേടാനികളല്ലേ നിങ്ങൾ! നിങ്ങൾക്കു ഇങ്ങനെ കോപമുണ്ടാകാമോ? സ്നേഹിച്ചു വരുന്നവരെ ദ്രോഹിക്കയാണോ വേണ്ടത്! ശാന്തന്മാരേ! നിങ്ങൾ ക്ഷമയോടെ എന്റെ വാക്കുകൾ കേൾപ്പിൻ” എന്നിങ്ങനെ വിനയപൂർവ്വം അപേക്ഷിച്ചു വന്നിട്ടുനിന്നു. ഉടനെ ബ്രാഹ്മണൻ:—എടാമൂലം മൂലം! പെളിക്കിറങ്ങിപ്പോം! നിന്റെകഥയില്ലാക്കഥയൊന്നും ഇവിടെ നടക്കുകില്ല. അകത്തോട്ടു വിടുകയുമില്ല പൊയ്ക്കോ.....കഷ്ടം! നീചനായ നിന്നെയാണല്ലോ ഇന്ന് കാഴ്ചക്കുണ്ട്. മറ്റുള്ളവരെയും കാഴ്ചകാണിക്കാൻ നിൽക്കാതെ വേഗം പെളിക്കിറങ്ങു വെറുതെനിന്നു വെറും വഴക്കാടി ഞങ്ങളെ വിഷമിപ്പിക്കരുതേ! കിണററു തലയ്ക്കു നാട്ടുകാരും അനേഷിച്ചിട്ടു കാര്യമെന്ത്? തപസ്വാനിക്കു രാജകാര്യമന്വേഷിച്ചിട്ടു എന്തുകാര്യം? അതുപോലെ, സംഗമപരിത്യാഗികളായ സാധുക്കൾക്കു യുദ്ധകാര്യവിചാരമെന്ത്? വൃദ്ധിചരിക്കുന്ന വ്യാജഭക്തിയെന്ത്? ദുഷ്ടന്മാർക്കു ബുദ്ധിമുട്ടുംകൊണ്ടെന്ത് അതുപോലെജീവഹിംസ തന്നെ പ്രതമാനിക്കരുതിപ്പോരുന്ന തുല്യജ്ഞാപാശത്തിൽ പിറന്ന നിനക്കു, അതുകാര്യമായി സംസാരിക്കാനെന്തുളളു? അഥവാ, ജീവകാരുണ്യമുള്ള ബ്രാഹ്മണരുടെ യിടയിൽ നിനക്കെന്തുകാര്യം? ചേലക്കാർ ചരാരായിരിക്കുന്നു. നീ വന്നിട്ടും വളരെ നേരമായി. ഇനിയും നിന്നു ഉപദ്രവമുണ്ടാക്കരുതു. വെറുതേ എന്തിനപകടത്തിൽ ചാടുന്നു? പൊയ്ക്കോ! ഇങ്ങനെ കോപിച്ചു പറഞ്ഞ ബ്രാഹ്മണനെ നോക്കി, കബീർ; ഹേ ബ്രാഹ്മണാത്മന്മാരെ! നിങ്ങൾക്കു നമസ്കാരം! നിങ്ങളുടെ കരുണയല്ലാതെ അടിയനു മററാശ്രയമില്ല. നിങ്ങൾ വൃഥാ കോപിക്കയും ശകാരിക്കയും ചെയ്യരുതേ—അടിയൻ കള്ളനാണെന്നും പരമാനന്ദവിത്തവൃത്തികളായ രാമാനന്ദസ്വാമിഗുരുപാദരുടെമുമ്പിൽ ചോഷിക്കാനാണെന്നതെന്നും പുണ്യപുരുഷന്മാരായ നിങ്ങൾ പറഞ്ഞു കേപിച്ചുവല്ലോ. അങ്ങിനെ എവിടെയെങ്കിലും, അടിയൻകളുമുചെയ്തായി അഭയെങ്കിലും പറഞ്ഞുകേട്ടിട്ടുണ്ടോ? ബ്രാഹ്മണരായ നിങ്ങൾക്കു അസത്യവാക്കു പറയാമോ? ഒരു സമഗ്യാത്മനായ എണ്ണ ഇങ്ങനെ അകാരണമായി വിഷമിപ്പിക്കാമോ? അംഗഹീനതയും കലഹിനതയും ഇരിക്കട്ടെ. ഗുണഗണങ്ങളെ വിചാരിക്കാതെ ഗുണവാണെന്നും, അപരാധിയെന്നും നിണ്ണയിക്കാമോ? ഈ നീതികൾ പരമാത്മവേദികളായ നിങ്ങളോടു ഞാൻ പറയണമെന്നില്ലല്ലോ. ഞാൻ പറയുന്നതിൽ വല്ല തെറ്റുണ്ടെങ്കിൽ അതുപറഞ്ഞു തരണം:—വലിയ അളവു കറുപ്പു നൂപറഞ്ഞാലും ചെറിയവൻ കടമിക്കണമെന്നുള്ള ന്യായത്തെ, ഞാൻ അനുവർത്തിക്കുന്നു—ഞാൻ വളരാനാളായി തിരുവുടൽ ദർശിക്കണമെന്നാഗ്രഹിച്ചിരിക്കയാണു്. അതിൽപ്രകാരം ഇന്നലെക്കാലത്തേ ഞാൻ വന്നു. ദുഷ്ടജനങ്ങളുടെ തിക്കുകാരണം വാതുക്കൽ പഴുതില്ലെന്നു കണ്ടു പൈകുനതുവരെ കത്തിരുന്നു. ഒടുവിൽ ഭഗവാശനായി മടങ്ങി പോകയാണുണ്ടായത്. ഇന്നും അതുപോലെ വരരുതെന്നു കരുതി കാലേകൂട്ടി ഏഴുനേററു വന്നിവിടെക്കടന്നതാണു്. കടന്നുനോക്കിയിൽ സ്വാമിയെക്കാണാഞ്ഞു പേടനല്ലെട്ടു നിൽക്കുംപൊഴാണു നിങ്ങളെ കണ്ടത്. അതുകൊണ്ടു്, നിങ്ങളെല്ലാവരായി സദയം എനിക്കാഭസമാധാനം ചെയ്യണമേ, സ്വാമിയെ ദർശിക്കാൻ അപസമുണ്ടാക്കിത്തരണം—അങ്ങനെ ചെയ്താൽ നിങ്ങൾക്കു അനല്ലമായ സുകൃതമുണ്ടു്” എന്നൊക്കെ വളരെ വേദനയൊടും വണക്കത്തോടും കബീർ അപേക്ഷിച്ചു.

അതുകേട്ടു്, ബ്രാഹ്മണൻ, കൈകൊട്ടിച്ചിരിച്ചു അപഹസിച്ച് പറഞ്ഞു എടാമൂലംപ്രയവേ! കാലില്ലാത്തവനു് മാക്കൊമ്പിലെത്തുന്നെടുക്കാൻ സാധിക്കുമോ? കൊന്നത്തൊഴിലെ തേങ്ങയിൽ തൊട്ടുവാൻ ഭൂമിയിൽ നിന്നു കൊകപൊക്കിയാൽ സാധിക്കുമോ? കുറുക്കൻ കുട്ടി സിംഹത്തിന്റെ ദർശനം ഇച്ഛിക്കുമോ? വിശുദ്ധമായി സ്ഥാപിക്കപ്പെട്ട മുമ്പൽ കള്ളന്മാരാൽ അപഹരിക്കപ്പെടുമോ? അതുപോലെനിന്റെ കഥകളാലോ സ്വാ

മിയുടെ മുമ്പാകെ വിസ്തരിക്കത്തക്കവയല്ല. സ്വാമിപ്പേരെ ദർശനം നിനക്കുവരികാൽ തീ
രേ യോഗ്യതയുണ്ടല്ല. നീയെവിടെ? സ്വാമികളോട്? മഹാവിശുദ്ധനാകും, ശിക്ഷിതന്മാ
രായ വിദ്വാന്മാരും, പലർ, സ്വാമിയെ ദർശിക്കുന്നതിനു പലനാൾ കാത്തിരുന്നു, ഇപ്പോ
ൾ ലഭിക്കും ദർശനം ഇപ്പോൾ ലഭിക്കും എന്നിങ്ങനെ അഗ്രഹിച്ചിട്ടും സാധിച്ചില്ല. നീ
ലജ്ജിച്ചിട്ടുണ്ടെ, സ്വാമിയെ ദർശിക്കാൻ വന്നല്ലോ എന്നാണു ഞങ്ങൾക്കു വിചാരം. അ
ദ്ദേഹത്തെ ദർശിക്കാൻ നീയൊരാണു? നീയെന്ന നോക്കിയാൽ ഒരു ഒട്ടച്ചാണു വരുമായെന്നു
സംശയം!—എന്നിട്ടു് പേവാക്കുകൾ ചുമമ്പാൻ നീ വന്നിരിക്കുന്നു! ഞങ്ങളെക്കണ്ടപ്പോൾ
വല്ലാതെ ലജ്ജിച്ചു വെച്ചിട്ടു. ഹേ! ഹേ! നീ ഇവിടെ നിൽക്കേണ്ട—കുറന്നു കാ
ടിപ്പൊയ്ക്കോ നല്ലതിനു—” എന്നു പറഞ്ഞു പ്രഹരിപ്പാനായി അടുത്തു.

കബീർ—ഹേ പരിശുദ്ധപ്രകൃതികളായ വേദിയന്മാരേ! നിങ്ങളുടെ കൈകൾകൊണ്ടടി കൊള്ളത്തക്കഭാഗ്യം ഞാന്റെനാനാധോ ചെയ്തത്? തപസ്സേതാണ് ചരിച്ചത്? ഹേ! നിങ്ങളുടെ തൃക്കൈകൾകൊണ്ടു അടി ഏൽക്കാൻ എത്രമാത്രം പുണ്യം ചെയ്യണം? അല്ലയോ സ്വാമികളെ മഹാവിഷ്ണുവിന്റെ ദർശനം സർവ്വമഭിമുഖം ഞ്ചിരിക്കുന്ന ദ്വാപായന്മാരെപ്പോലെയും പാമശിവന്റെ ദർശനം സിദ്ധിച്ചിരിക്കുന്ന നന്ദികേരനെപ്പോലെയും ഭവസന്തോദം, ശ്രീമദ്ഗുരുസ്വാമികളുടെ ദർശനത്താൽ മുക്തന്മാരായി, കോപലോഭതാപശാപാദിരാഹിതന്മാരായി ബ്രഹ്മാനന്ദഭൂതിയോടുകൂടി വാളങ്ങുന്ന പുണ്യന്മാരേ! ഗുരുസ്വാമികളുടെ തൃക്കാൽകണ്ടു നമസ്കരിച്ചു കൃതാർത്ഥനാചാര്യന്മാരായി വന്നിരിക്കുന്ന ഭഗവതിയായ ഈ ബാലന്റെ അഗ്രഹം നാശിപ്പിച്ചുതന്നതിനാലേയും, നിങ്ങളുടെ വിശുദ്ധകരങ്ങളാൽ എന്നെ താഡിച്ചയക്കുന്നതിനു കരുണയുണ്ടാകണം" എന്നപേക്ഷയോടുകൂടി അവരുടെ ചാങ്ങുകളിൽ വീണു നമസ്കരിച്ചു.

ബ്രാഹ്മണൻ: — എന്താമുഖം! സ്വപാതിയേ ദർശിച്ചാൽ നിനക്കെന്തുകിട്ടാൻ പോകുന്നു? വല്ലാത്ത യോജനപുരുഷനേ? നിങ്ങൾതമ്മിൽ യാഗഭൂമിയും മുടവക്കുളവും തമ്മിലുള്ള അന്തരമില്ലെ? നീചനായ നീ പരിശുദ്ധമായ അദ്വൈതത്തിന്റെ ദർശനം ലഭിക്കണമെന്നു പ്രാർത്ഥിക്കാൻ കാണമെന്തു്? എന്തുപറഞ്ഞിട്ടും അടങ്ങാതെ വഴക്കിടുന്നതുമെന്തു്? — നിന്റെ അഭിപ്രായം വെളിപ്പെടുത്തിപ്പറക.

കബീർ:—വേദിയനാലേ! അടിയൻ സ്വാമി കളുട്ട ഉപദേശംവാങ്ങി ബ്രഹ്മശാസ്ത്രം ദേവ സംബന്ധമായ സംശയനാശത്തിന് വരുത്തണമെന്നാഗ്രഹിച്ചു വന്നിരിക്കുന്നവനാണ്. അതിനാൽ, നിങ്ങളുടെ ഭരണയുണ്ടായി, വിചാരസ്വാമിയെ ഗ്രഹിച്ചിച്ച്, നിരാശ്രയനായ ഈ ബാലന്റെ ഇപ്പോഴു് വരുത്തി അനുഗ്രഹിച്ചാറാകണം" എന്നു പറഞ്ഞു സാക്ഷാദഗ്രഹണമെന്നു ചെയ്തു.

ബ്രാഹ്മണൻ:—എടാ തുവക്കുക്കട്ടി! സിന്റെ ഈ അഗ്രഹാരം, കമ്മി മോക്ഷത്തേയും ദരിദ്രൻ രാജഭോഗത്തേയും അഗ്രഹിക്കുന്നതുപോലെയിരിക്കുന്നു. ജേഹൻ ബ്രാഹ്മണമി ചരിക്കുന്ന മുറയല്ലേ ഇതു? എടാ! പശുവിനെക്കൊല്ലുന്ന ജേഹൻ! നിനക്കു സ്വാമികൾ ഉപദേശം തരുമോ? നിന്റെ അജ്ഞാനം നീക്കമോ? അദ്ദേഹം സ്വയം ഭൂഷണാകാണൊരുങ്ങുമോ? എടാ ബുദ്ധിയിട്ടു തുവക്ക! ഐശ്വര്യവാന്മാരായ രാജാക്കന്മാരും, വേദശാസ്ത്രപാരംഗതന്മാരായ വിദ്വാന്മാരും ത്രാശിക്കുകയായ സന്ത്യാസിമാരും, ധർമ്മിയായ സുകൃതികളും, യോഗികളായ സിദ്ധന്മാരും, മുക്തന്മാരായ മുനിമാരും, സ്വാമികളോടു ഉപദേശം വാങ്ങണമെന്ന് അഗ്രഹിച്ചു, വളരുന്നതായി ശ്രമിച്ചിട്ടും, അവരുടെ അഭീഷ്ടസിലി വരുത്തിക്കൊടുക്കാത്ത പൂജ്യപാദർ, ഒട്ടിച്ചാണ് വളരാത്ത ഒരു തുവക്കുക്കട്ടിയിൽ ഉപദേശം തരുമോ? ഒരനാളുമില്ല. ഇതാ ഭൃത്യന്മാർ വന്നു കഴിഞ്ഞു. ഇനി, ഇവിടെ നിൽക്കേണ്ട—ഒരു പക്ഷേ നീ അവരെ തൊട്ടു അശുദ്ധപ്പെടുത്താൻ ഇടവന്നേക്കും—തൊട്ടാൽപിന്നെ, നിന്നേ വെറുതേവിട്ടു മെന്നു വിചാരിക്കേണ്ട—നീ വേഗം വെളിക്കു ചൊല്ലേ—അതാണു നന്മ—” എന്നു ഗുതി കൂട്ടി. കബീർ, അതുകേട്ടു,—“ധന്യന്മാരേ! കോപമടക്കി, എന്നിൽ ഒരു

കുറേക്കാലം മുമ്പ് തന്റെ പത്താം വയസ്സിലായിരുന്നു, അദ്ദേഹം തന്റെ അമ്മയെ കണ്ടുമുട്ടിയത്. അമ്മയെ അദ്ദേഹം കണ്ടപ്പോൾ, അവളുടെ വയസ്സ് 75-നോളം ആയിരുന്നു. അമ്മയെ കണ്ടപ്പോൾ, അവളുടെ വയസ്സ് 75-നോളം ആയിരുന്നു.

1. The first step in the process of the development of a new product is the identification of a market need. This is often done through market research, which can be conducted in a number of ways, including surveys, focus groups, and interviews. The next step is to develop a concept for the product, which involves creating a detailed description of the product and its features. This is followed by the development of a prototype, which is a physical model of the product that can be used to test its design and functionality. The final step in the process is the production of the product, which involves manufacturing the product in large quantities and distributing it to the market.

1. The first part of the document is a letter from the President of the United States to the Congress, dated January 1, 1861. It is a formal communication, and it is written in a very formal and dignified style. The President expresses his regret that he cannot deliver a personal message to the Congress, and he explains the reasons for this. He then proceeds to discuss the state of the Union, and he expresses his confidence in the future of the country.

[illegible]

1. The first part of the document is a list of references. The references are listed in a standard format, including the author's name, the title of the work, and the publisher. The references are as follows:

1. The first part of the document is a list of references. The references are listed in a standard format, including the author's name, the title of the work, and the publisher. The references are as follows:

അകത്തുചെന്നുകൊണ്ടു്, അവന്റെ അടിയുടിയും കൊള്ളാനിടയായി. ബാലനായ പുനിക്കു്, ഇനി, സ്വാമിദർശനം ലഭിക്കാൻസാധ്യമാകുമെന്നു തോന്നുന്നില്ല.

മന്ദഃ ശമന്തേ സപ്താർദ്ധേനകൂടം
ചാരുവാനീശാഴിയിൽനക്രന്തംചെന്നകൂടം
നല്ലവേശ്യാസ്രീകളിൽമൂർഖന്മാർചെന്നകൂടം
നല്ലരാജാക്കന്മാരിൽദുർമ്മതിചേർന്നകൂടം.”

എന്നു പറഞ്ഞുപോയപ്പോൾ, വിശിഷ്ടനായ ഈ പരമഗുരുവിന്റെ മാഹാത്മ്യം നങ്ങൾക്കു അനുഭവപ്പെടാതെയിരിക്കുന്നതിന്നു കണ്ഠാഭാസികളായ കുറേ ഭൃത്യന്മാർക്കു കൂടിയിട്ടുണ്ടു്. അതുകൊണ്ടു്, കുറേയോ കാര്യമില്ലാത്ത യാതൊന്നുംലോകത്തു കാണുകില്ല. അതാണു പ്രകൃതിയുടെ നിയമം.”

അങ്ങനെയിരിക്കുമ്പോൾ ഭൃത്യന്മാർ കൂട്ടംകൂട്ടമായി അകത്തേക്കുകടക്കുന്നതു കണ്ടു്, അവരെത്തൊഴുതു്, അടുത്തുകൂടി. ബ്രാഹ്മണന്മാരിൽനിന്നു കേൾവിയിൽ അവരോടൊന്നിച്ചു മാഞ്ഞിപ്പോയിട്ടു്, സ്വാമികളുടെസങ്കീർ്ത്തനങ്ങളും പാടി, അദ്ദേഹത്തിന്റെ വരവും പ്രതീക്ഷിച്ചുകൊണ്ടു്, ഒരു മുമ്പിൽ ഒഴിഞ്ഞുനിന്നു. അക്കഥാപുരുഷനെയോമനസ്സിലാക്കിയ ബ്രാഹ്മണർ,സ്വാമിക്കുവയ്ക്കാത്ത ശോഭനത്തോടെ ഓടിയടുത്തുചെന്നു് കബീരിനെപ്പിടികൂടി ദേഹാപദവങ്ങൾതുടങ്ങി. “ചുടാധുരകേതു! നീ ഞങ്ങൾക്കൊരു ശനിതന്നെയോ? വെളിക്കുളിയിലിട്ടാൽ ഒളിച്ചുകേറിവരുന്നോ? ദുഷ്ട!” എന്നുചൊല്ലിക്കൊണ്ടു് ഇളന്തളിരിൽ തീക്കൽപോലെ, പുണല്ല, ഇളമാനിൽ ബ്രഹ്മസംഘാലെയും, അവനെ മർദ്ദിച്ചുതള്ളിവെളിയിലാക്കി വിട്ടിട്ടു്, സമന്തന്മാരെണപോലെ ഞെളിഞ്ഞുകേറിമറുത്തിൽ പോയതും ചെയ്തതും.

ദുസ്സമാനമായ വേദനകൊണ്ടു്, കബീർ സ്വാമികളെച്ചൊല്ലി നിലവിളിക്കേണ്ടിവന്നു. “ഹാ!സർഗ്ഗസ്വാമികളേ! സത്യജ്ഞാനനിയുജ്ജ്വല ഗുരുപാദങ്ങളേ! കേൾക്കണേ രക്ഷിക്കണേ!നിന്തിരുവടിയെ സന്ദർശിക്കാനായി ഈ മറുത്തിൽ കടന്നുവന്നു എന്നു ഇതാ ഈ ദുഷ്ടബ്രാഹ്മണർ അടിച്ചുകൊല്ലുന്നേ—” ഇങ്ങനെ ചാപിട്ടുലറിനിലവിളിച്ചതുകേട്ടു രാമാനുജസ്വാമികൾ, ഉടനെ വെളിയിലോടിവന്നു കബീരിനെനോക്കി, വേദനയോടെ “അയ്യോ! ഈ ചരിയകളുടെ മർദ്ദംകുറിക്കത്തക്കവണ്ണം ദേഹാപദവയെ ചെയ്താൽ?” എന്നുചോദിച്ചുകൊണ്ടു് കോപത്തോടെ പരിചാരകന്മാരെ നോക്കി.

ബ്രാഹ്മണർ, ശോകലന്മാരായി അദ്ദേഹത്തെത്തൊഴുതുചറഞ്ഞു—“സ്വാമൻ! ക്ഷമിക്കണേ! ഇവൻ മേഘവംശത്തിൽപിറന്ന തുലക്കുട്രിയാണു്. അമാനുഷികവും കള്ളനും, അധികപ്രസംഗിയും ശവീഷ്ണുമാണുതാനും—പശുവെ അറുത്തുതിന്നുകൊണ്ടു്, അള്ള! അള്ള! എന്നു പിളിച്ചു്, ഹരിഹരാദികളായ ദേവന്മാരെ ദുഷിച്ചുകൊണ്ടുനടക്കുന്ന ഈ നീചൻ, സ്വാമികളോടു ഉപദേശംവാങ്ങാനുണ്ടുപോലും വന്നതു്. ഉപദേശംകൊടുക്കാൻ ഒരു ഗുരുനാഥനില്ലാത്തതു്, അവൻ വിഷമിക്കുന്നുപോലും;—ഞങ്ങൾ സ്വാമിതൃപ്പാദങ്ങളുടെ മഹിമയെക്കുറിച്ചും നീചനായഅവനു സ്വാമി ഉപദേശംകൊടുക്കയില്ലെന്നും ധരിപ്പിച്ചു വെളിയിൽ പോകാൻ പറഞ്ഞിട്ടും, കേൾക്കാതെ, കളിച്ചു വിശ്രദ്ധന്മാരായിനിന്ന ഞങ്ങളെത്തൊട്ടുമുടിച്ച്, മയ്യുടനെ പല അധികേഷപാപങ്ങളുംചറഞ്ഞു ഈ മരം പൊതുസ്വത്തല്ലയോ? നിങ്ങൾക്കുസ്വത്താണോ? ചുനിക്കുന്നിങ്ങൾക്കുഇവിടെ ഒരു പോലെയാണു സ്വത്തത്രേ.” എന്നുചൊല്ലി അന്തർകരകടന്നുനിലയിൽ സംസാരിക്കുന്നതുകേട്ടപ്പോൾ ഞങ്ങൾക്കുചോലയായി അവനെ ശകാരിച്ചുടിച്ച് പാടിച്ചു വെളിക്കാക്കിയതാണു്. നിന്തിരുവടിക്കിടന്നുണ്ടെങ്കിൽ ദുഷ്ടനായ ഈ ദുഷ്ടനെ, ശിക്ഷിച്ചുനായി അനുഗ്രഹിച്ചു്, ഉപദേശംകൊടുത്താലും.

രാമാനുജസ്വാമികൾക്കു ഇതുകേട്ടപ്പോൾ അല്പമായ കോപവും അനല്പമായ അത്ഭുതവും ഉണ്ടായി. “പശുവിനെക്കൊല്ലുന്ന ഈ ദുഷ്ടനാണോ ഞാൻ ഉപദേശം കൊടുക്കേണ്ടതു് നല്ല കാര്യമെന്നു. മനുഷ്യകുലത്തുള്ളവർക്കല്ലതെ ഉപദേശംകൊടുക്കത്തക്കവണ്ണം ശാസ്ത്രസിദ്ധാന്തം. അജ്ഞാനികൾക്കു ഉപദേശംചെയ്താൽ, ചെയ്യുന്ന അമാർത്ഥ

നാ ഉപദേശംവാങ്ങുന്ന ശിഷ്യനും ഒരുപോലെ നരകംപ്രാപിക്കുന്നു. വ്യാജാചിന്തയും ഗോമാംസം ഭക്ഷിക്കുന്നവനും ഏതുവിധത്തിലായാലും സ്വർഗ്ഗതിലഭിക്കുമോ? മന്ത്രമെന്നതും ഉപദേശമെന്നതും വെറും നേരംപോക്കോ അനുഗ്രഹംവാങ്ങുന്നവൻ, ഇഹാനുഭോഗവിരാഗം അനിമ്ര, പേജ്ഞാനം, സ്വപ്നംഗപരിത്യാഗം, അമാർത്ഥമേമര, ഏകാഗ്രശ്ചയ്യാഗം സിദ്ധി, ശാന്തി, സൗകൃതികതാ, തമോഗുണാധിപത്യം, ഇതുകൾക്കു കൂടിയിരിക്കണം. ഈ ഗുണങ്ങളൊന്നുമില്ലാതെ നീമജാതിയിൽപിറന്ന അല്പനായ ഈ ബാലനാണോ, എന്നോടുപദേശംവാങ്ങാൻ വന്നിരിക്കുന്നത്? കൊള്ളാം. ഇവനെ മാത്തിൽക്കടത്തിവിട്ടുവെയ്ക്കും കടന്നുവന്നതുകണ്ടിട്ടും മിണ്ടാതിരുന്നവരെയും കഠിനമായി ശിക്ഷിക്കേണ്ടിയിരിക്കുന്നു.” ഇങ്ങനെ അരുളിച്ചെയ്യുമ്പോൾ സ്വാമികൾ കബീർദാസനോടൊന്നിച്ച് എഴുന്നള്ളിക്കൊണ്ടു നിന്നു. എന്നോടുപദേശംവാങ്ങി, മോക്ഷമടയാമെന്നുഭ്രമിച്ചാണോ മാത്തിനുള്ളിൽ കടന്നത്. നിനക്കുതക്കതായ ഉപദേശംഇതുതന്നെയാണു്. നിനക്കുതക്കതാണു് ഞാൻ ഇഷ്ടപ്പെടുന്നതും ഇതുതന്നെ, സംസാരബന്ധം നീങ്ങാതവരെ അമാർത്ഥന്മാർക്കു സപ്രകരിച്ചു ഉപദേശംകൊടുക്കാൻ പാടില്ല. ശ്രീകാശി പൂണ്യക്ഷേത്രമല്ലേ? നീ തുലക്കന്മാരോടേപോയ് മേന്മ, അവർക്കു കാദിയോടുപദേശംവാങ്ങി, പള്ളിക്കൂടത്തിൽമേന്മ പറിക്കുക എന്നിങ്ങനെ ഒരു ശിഷ്യൻ നീയാകുമെന്നോ ചിന്തിച്ചുവന്നത്? എന്നോടുപദേശംവാങ്ങത്തക്കമനോ വികാസമോ വിശുദ്ധിയോ നിനക്കുണ്ടോ? അല്പനായവരീന! ബ്രാഹ്മണരെപ്പോഷിച്ചുവെണ്ഡാല! നിന്നെ ഉപദ്രവിച്ചതുകൊണ്ടു ഒരു ദോഷവും വരാതില്ല എന്നോശോന്നുപറഞ്ഞുകൊണ്ടു ബ്രാഹ്മണരോടു അവനെപ്പിടിച്ചുവെളിയിലാക്കാൻ കല്പിച്ചിട്ടു മാത്തിന്റെ മുറിയിലേക്കു തിരിഞ്ഞുനടന്നുപോകുമ്പോൾ, കബീർ—ബാലപ്പെട്ടാടിസ്വാമികളുടെ മുമ്പിൽ ചെന്നു പാദങ്ങളിൽ വീണുനമസ്കരിച്ചു ബ്രാഹ്മണരടിച്ചു അടിക്കളക്കൊട്ടി. “പൂജ്യപാദാമസ്വാമികളേ! ജീവജ്വലിപ്പരിശുദ്ധാത്മൻ! സമുച്ചിഷ്ടപദേശമരുളുന്ന ഇങ്ങനെയോഗിൽ! ദുർഗുണദുർഗുണത്തെക്കുറുക്കുന്ന സുഗന്ധഗുപ്തമായും അത്തന്നാസ്യകത്തെ നശിപ്പിക്കുന്ന ശോഭപരമായും വിളങ്ങുന്നഗേവൻ! നിന്ദിതവടി ഈ അഗതിയിൽ കരുണചെയ്യേണ!” എന്നോരോസ്തോത്രകീർത്തനങ്ങളോടുകൂടി, സ്വമന്ദേനോക്കി. “സ്വപന്ത്രയശോനിധിയായ അമാർത്ഥ്യ! സംസാരബന്ധത്തിലകപ്പെട്ടു, ദുഃഖങ്ങളിൽ മുഴുകി ചിന്താഗതിയിൽദാരിച്ചു നിന്ദിതവടിതന്നെ ശാശ്വതമെന്നു വിചാരിച്ചുവന്നതേംപ്രാപിച്ച ഈ അജ്ഞാനരക്ഷിക്കാതെ മൃഗൻ നീമൻ എന്നൊക്കെ അധർമ്മം ചെയ്തുകൊണ്ടിരിക്കുന്നതു ഭംഗിയാണോ? ഇങ്ങനെയും നിന്ദിതവടിയുടെ മനസ്സുക്കുണ്ടിരിക്കുമോ?” എന്നൊക്കെ കബീർ യുക്തിപൂർവ്വം സംസാരിക്കുന്നതു കേട്ടു സ്വാമികൾ, “എന്തൊ! തുലക്കപ്പയലേ! പശുക്കായ് പഴുത്തു വിളറിനറിമടിമതുപോലെ ചൊട്ടച്ചാണില്ലാത്തനീ അത്തന്നേ! യുത്തന്ന മൂത്തന്നെ സിദ്ധനേ എന്നൊക്കെ വേദാന്തപറഞ്ഞുതുടങ്ങിയിരിക്കുന്നോ? വായിൽ വന്നതുപുലമ്പുക. അതുതന്നെ അല്ലേ? നീ അത്? നിനക്കുവയസ്സേതു? നിന്റെജാതിയെന്തു? നിന്റെ ശ്രേഷ്ഠത്വമെന്തു? മുടിച്ചുള്ളവൻ എങ്ങനെ എങ്കിലും അറക്കട്ടാം. വയ്ക്കുള്ളവൻ എന്തെങ്കിലും പാടുകയുംചെയ്യും അതുപോലെ സംസാരിക്കാൻ പശുവായതോടുകൂടി നീ ഭൃസ്തർക്കങ്ങളുംകൊണ്ടു പുറപ്പെട്ടിരിക്കുമാണല്ലോ? അദ്ദേഹം നീ വളരെ നമമായി ഇങ്ങനെനിന്നു പുലമ്പുന്നല്ലോ. ഭരതം ഞാൻ ക്ഷമിച്ചിരിക്കുന്നു, ഇനി അർക്കുണയും താമസിയാതെപൊയ്ക്കാക അതാണു് നന്നു്. ഉപദേശിക്കാനുഗ്രഹവിനെ അന്വേഷിക്കാനും നിനക്കുവേണ്ടമായില്ല” എന്നരുളിച്ചെയ്യുമ്പോൾ പരിചരകന്മാരോടു അവനെവേഗത്തിൽ അടിച്ചോടിച്ച് വെളിക്കിറക്കാൻ കല്പിച്ചു. അദ്ദേഹം മാത്തിനുള്ളിൽപോകയുംചെയ്തു.

സ്വാമികളുടെ കല്പന അനുഗ്രഹംപോലെവിചാരിച്ചു, അതിപ്രേക്ഷികളായ ബ്രാഹ്മണൻ, “കല്പിക്കുപൊട്ടേറുന്നെല്ലാ—

തിപ്പിരിയ്ക്കേയ്ക്കുന്നതിയാണോ?” എന്നനാട്ടത്തിൽ, പൂവദോഷം വച്ചുകൊണ്ടു കണ്ണുകൾ ഉരുട്ടി, മിരട്ടി, പിടിച്ചുമറിച്ചു മണ്ണിലിട്ടു, എടാ! ഭൂമുക! ഊമറം എല്ലാക്കും പൊതുസ്വത്തെന്നല്ലെ നീ പറഞ്ഞത്? അങ്ങനെ പാഞ്ഞ വായ്പിളൻ, നിന്റെനാ

ക്കുറുത്തു, പരന്നുവെക്കുകയും വിരുന്നിടാൻപോകയാണ്. ദുഷ്ട! ഇനിയെങ്കിലും മി
ണ്ടാതെയിറങ്ങി വെളിക്കുവെച്ചോ. നാലുവേണമെങ്കിൽ" എന്നു പറഞ്ഞു ശകാരവചം
തുടങ്ങി. കബീർ; അതുകേട്ട്, വേഗം ഓടി വെളിക്കിറങ്ങി—“ഹാ കഷ്ടം! അവധൂത
ന്മാർ യമഭൂതന്മാരായിത്തീർന്നുവോ? ബ്രാഹ്മണർ യാലുക്കളാണെന്നാണ് പ്രസിദ്ധി. പ
ക്ഷേ, അനുഭവം നോക്കിയതിൽ, അവരെപ്പോലെ നിർദ്വയന്മാരില്ലെന്നു തോന്നിപ്പോകുന്നു
അയ്യോ! സ്വാമികളെക്കാണാനും പാദങ്ങളെ സ്തർശിക്കാനും എനിക്കു ഭാഗ്യമുണ്ടായിട്ടും,
അദ്ദേഹത്തിനെ പഴിപോലെ ഒരുസ്മൃതിക്കുന്നതിനു സംഗതിയായില്ലല്ലോ എന്നാണ് മ
നസ്സാപം തോന്നുന്നത്. അതുമല്ല, വേണ്ടാത്ത വിഷമങ്ങളുമൊക്കെ അകപ്പെട്ടു. ഇ
തിനതക്കവണ്ണം ഞാൻചെയ്ത ചാപമെന്തായിരിക്കാം? അഥവാ, എന്റെ കേതിപിഴച്ചു
പോയതിന്റെ ഫലമായിരിക്കുമോ? കുലച്ചുക്കുഴായ് അന്വേഷിച്ചുപോയവനു കാഞ്ഞി
രക്കായ് കിട്ടിയതുപോലാണെന്നിരിക്കു സംഭവിച്ചത്. ഉപദേശം വാങ്ങാൻപോയി ഉപദ
വംകിട്ടി. കഷ്ടം! ഇനി ഞാനെന്താണുചെയ്യേണ്ടതെന്ന് അരോടാണു് സങ്കടം പറക? എ
ന്നോരോന്നു വിചാരിച്ചുകൊണ്ടു വീട്ടിൽ ചെന്നുചേർന്നു. എല്ലാകൊണ്ടും കബീരിനു
പ്പോൾ ഉണ്ടായ അനുരാഗം സീമാതീതമായിരുന്നു. അതാവു മരിച്ചതായി കേട്ടറിഞ്ഞ
പതിവ്രതമെപ്പോലെയും, യുദ്ധത്തിൽ പരാജയം സംഭവിച്ച യുദ്ധചീമനെപ്പോലെയും ക
റിയുമായ് വൃസനിച്ച്, അമരനമ്മമാരോടു നാത്താനും സംസാരിക്കാതെ ഇരുന്നു. ദേ
ഹമെല്ലാം അടിയുടെ പാടുകയും വൃസനഭാവവുംകണ്ടു്, തമാൽ, കബീരിനെ നോക്കി
—“പ്രിയപുത്ര! നിനക്കെന്താണിങ്ങനെ അകപ്പെട്ടുൻ കാരണം? ദേഹമെല്ലാം അടിയുടെ
പാടുകാണുന്ന നിന്റെ മുഖവുംമണിയിരിക്കുന്നു. ഹാഹാ! നിന്നെക്കൊല്ലാനായിട്ടാരോ
ടിച്ചതുപോലിരിക്കുന്നല്ലോ. അരാണെന്നു വേഗംപറ—വേഗം പറ—എന്നിങ്ങനെ ധൃ
തികൂട്ടി. കബീർ മറുപടി ഒന്നുപറയാതെ കുമ്പിട്ടിരുന്നതേയുള്ളു. ഉടനേ, തമാൽ, മക
നെ വാരിയെടുത്തു മാറോടണച്ച്, മടിയിൽവെച്ചുകൊണ്ടു്, ദോഷം മുഴുവൻപരിശോധിച്ചു
ക്കിടവും അടികൊണ്ടു പൊട്ടാതെയില്ലെന്നു കണ്ടപ്പോൾ, അധികൊണ്ടു്, നിലവിളിച്ചു
കരഞ്ഞു—“അയ്യോ മകനേ! നിന്നെ ഇങ്ങനെ അടിച്ചതാരാണെന്നുപറ. അരയായും ശ
മി, അവരെ ഞാൻ ഇക്ഷണം സംഹരിക്കുന്നുണ്ടു്. നീ ഇവിടംവരെ എങ്ങനെ നടന്നു
വന്നുപററി. ആ ദുഷ്ടന്മാരെ കാണിച്ചു തരികില്ലേനോ? “ഇങ്ങനെ അലറിക്കരയുന്ന ശ
ബ്ദംകേട്ടു്, ജിജ്ഞാസീബി ഓടിവന്നു “അയ്യോ! എന്റെ കുഞ്ഞേ! നിന്നെ ഇങ്ങനെ
അടിച്ചതാരു?—അയ്യോ! എന്റെ അറിവുകേട്ടുകൊണ്ടു മുന്യാമിക്കൽനിന്നെ രണ്ടിഅ
ടിച്ചതു, ശ്രീനാഥ യണസ്വാമി ഏറ്റുവാങ്ങിക്കൊണ്ടല്ലോ. അത്രത്തോളം വിഷ്ണുപ്രിയ
നായ നിന്നെ, ഇങ്ങനെ തല്ലിക്കൊല്ലുന്നതുവരെ അദ്ദേഹം നിർദ്വയമായി നോക്കിക്കൊ
ണ്ടുനിന്നോ? അയ്യോ! അദ്ദേ, നിന്നെ അടിച്ചതാണെന്നുപറന്നു കാണിച്ചുതരിക. വല്ല
തും പ്രതീകൃതമെല്ലാൻ ഞങ്ങൾക്കു ശക്തിയുണ്ടോ എന്നു നോക്കട്ടെ—വേഗംവന്നു കാട്ടി
ത്തരണം—വേഗം.”

ജിജ്ഞാസീബിയുടെ സങ്കടവും ബലപ്പാടുംകണ്ടു്, കബീർ പറഞ്ഞു—“അമ്മ ന
മ്മമാരേ! നിങ്ങൾ കഷ്ടയേടുകൂടി കേൾപ്പിൻ- നഷ്ടപ്പെടാതെ ലാഭം കിട്ടുമോ?—“അവ
ത്തരം യിഥിരീക്ഷപതായ ഭാഗ്യദീപത്തിനുള്ള നിഴലാ” എന്നു വിചാരിച്ചു പറഞ്ഞുകേ
ട്ടിട്ടില്ലേനോ? കഷ്ടപ്പെട്ടേ സുഖം കിട്ടുകയുള്ളു. തപശ്ചയ്കൾ അനുഷ്ഠിക്കാതെ നിത്യ
നന്ദവിധി ലഭിക്കുമോ? അതുപോലെ, ക്ലേശമനുഭവിക്കാതെ ഗുരുപദേശവും ലഭിക്കയില്ല
ഞാൻ ശ്രീമാന്മാന്മാരുടെ പക്ഷത്തിന്നും ഉപദേശം വാങ്ങുന്നതിനായി പോയി
രുന്നു. തുച്ഛൻ, നീചൻ, എന്നെക്കൊ അധികേഷപിച്ച്, അദ്ദേഹത്തിന്റെ പരിചാ
രകന്മാരാണ്, എന്നു ഇങ്ങനെ ഉപദ്രവിച്ചതു് ഇത്രയും പറഞ്ഞുതീർന്നുടനേ, തമാൽ
ഏഴുപററു അനവധി തുലക്കന്മാരെ വിളിച്ചുകൂട്ടി, തമാനന്ദസ്വാമികളുടെഅഗ്രമം, അ
കുന്നത്തിൽ ധാരാളമായി കോപ്പിട്ടു പുറപ്പെട്ടായി. കബീർ അവരെ എല്ലാവരെ
യും ചേർത്തു ശാന്തസ്ഥിതിയിൽ പറഞ്ഞു—“മാന്യജനങ്ങളെ! നിങ്ങൾ എന്തൊരു സാ
ഹസത്തിനാണ് വട്ടംകൂട്ടുന്നതു്? തമാനന്ദസ്വാമികൾ സാക്ഷാൽ ഈശ്വരാംശമാണു്.

അദ്ദേഹത്തിന്റെ പരിചാരകന്മാരുടെ കൈകൊണ്ടു അടിമത്തക്കാൽ എനിക്കുണ്ടായ ഭാഗ്യവും, അതുമൂലം ഉണ്ടാകാൻപോകുന്ന വെളിപ്പെപ്പവും, ഭഗവാൻചെയ്ത അശിവവും, ഇതുപയ്യുന്നതും ഞാനനുഷ്ടിച്ചു തപശ്ചര്യയും, ചുറ്റും അദ്ദേഹത്തിന്റെ അനുഗ്രഹത്താൽ അമിതേണ പ്രകാശിച്ചു വെളിപ്പെടേണ്ടവയാണ്. ആ സ്ഥിതിക്കു നിങ്ങൾ അദ്ദേഹത്തിനു വിപരീതമായി പ്രവർത്തിക്കാൻ ഒരുങ്ങിയിരുന്നെങ്കിൽ അത്ഭുതം മനസ്സിലാകുന്നില്ല. ഇക്കാര്യത്തിൽ നിങ്ങൾ വെറുതേ കോപിച്ചിട്ടും ദേഷ്യപ്പെട്ടിട്ടും കാര്യമില്ല. “കോപശോകാദികളുള്ള മനസ്സിൽ വിവേകമുണ്ടാകയില്ല” എന്ന പഴമൊഴിപോലെ നിങ്ങൾ തുടങ്ങരുത്.”

കബീറിന്റെ വാക്കുകൾക്കേട്ട് തുലക്കനാൽ അവനെ നിന്ദിച്ച ഒരു നോട്ടത്തോടു കൂടെ “എടാ കബീർ! നീ മഹമ്മദുദൈവനായിരുന്നിട്ടും ഉപദേശം വാങ്ങിക്കാൻ ബ്രാഹ്മണരുടെ അടുക്കൽപോയോ? കാരമല്ല, നിനക്കിതൊക്കെ അനുഭവിച്ചത് തങ്ങൾക്കു ഫലമില്ലാത്തതു പ്രവർത്തിച്ചാൽ ഭംഗമേവത്” എന്നു പഴഞ്ചൊല്ലുതന്നെയാണ്. മറ്റു മതത്തെ വിശ്വസിച്ചതിനു ഈശ്വരപരീക്ഷണമുണ്ടാകട്ടെ. അല്ലാതെ അരുമൊന്നും പിഴച്ചതല്ല. മതപേരുന്നിന്റെ തലയിൽ പലിടകല്ലു തൂക്കിയിട്ടുണ്ടെന്നാണ്. അല്ലാതെ അവിടുത്തെ ഒരു ദൈവം ലോകത്തുണ്ടോ? ദുഷ്ടമൃഗ! കഷ്ടം! നീ ഇങ്ങനെ പറഞ്ഞതു കേൾക്കാനിടയായതുതന്നെ പാപമാണ്. നിനക്കോ മോക്ഷമില്ലല്ലോ, നിന്റെ വാക്കു കേൾക്കുന്നവർക്കുമില്ല. പതിവുത അവളുടെ അതിര ലംഘിക്കുമോ? മഹമ്മദുദൈവൻ, കല്ലുവച്ചു പൂജിക്കുന്ന മറിനുമതത്തെ വിശ്വസിക്കുമോ? ഏടാ! നീക്കെട്ടാലും പുലി പുല്ലുതിന്നുമോ?” ഇങ്ങനെ ഓരോന്നു പറഞ്ഞുകൊണ്ടിരിക്കുകയും, അവരുടെ വസതികളിലേക്കു പിരിഞ്ഞുപോയു.

തമാലും ജിജ്ഞാസിയും കണ്ണീരൊലിപ്പിച്ചുകൊണ്ട് മകനെ വാത്സല്യപൂർവ്വം ശുശ്രൂഷിച്ചു. രാമാനന്ദസ്വാമികളെപ്പറ്റിച്ചും ഈശ്വരനെസ്തുതിച്ചും സമയം കഴിച്ചു. കഷ്ടം! ജീവകാരുണ്യം വ്രതമാകെ അനുഷ്ഠിച്ചുവന്ന ഞങ്ങൾക്കിങ്ങനെയല്ലോ അനുഭവം! ദൈവമേ! എന്നൊക്കെ വേദനപ്പെട്ടു കാണുകൊണ്ടിരുന്ന അച്ഛനമ്മമാരെ കബീർ സമാധാനപ്പെടുത്തി—“നമുക്കു സർവ്വേശ്വരൻ സഹായമുണ്ട്. ഇക്കണ്ടതെല്ലാം മേൽപരാൽപോകുന്ന ഭാഗ്യോദയത്തിന്റെ ചിഹ്നമാണെന്നു കരുതുക സമാധാനപ്പെടുവിൻ!” എന്നല്ലാം പരമാർത്ഥവും പരിശുദ്ധമായ വാക്കുകളാൽ അവരെ സന്തോഷിപ്പിച്ചു, ഉൽസാഹപൂർവ്വം പല ശുശ്രൂഷകളുംചെയ്തു ഉല്ലാസം തോർത്തി ദിവസം കഴിച്ചുവന്നു.

കബീർ, രാമാനന്ദസ്വാമികളുടെ ഭൃത്യന്മാരോടുകൂടെ
അഞ്ചാമദ്ധ്യായം കഴിഞ്ഞു.

ആറാം അദ്ധ്യായം.

(കബീർ രാമാനന്ദസ്വാമികളുടെ ആശീർവാദം ലഭിച്ച അദ്ധ്യായം)

ഇങ്ങനെ, കബീർ ചിലനാൾ കഴിച്ചു. വെറുതേ ദിവനങ്ങൾ കഴിച്ചുകൂട്ടുന്നതിനെക്കുറിച്ചു തന്നത്താൻ കുറപ്പെടുത്തി രാമാനന്ദസ്വാമികളെക്കുറിച്ചു, അനന്ദബാഷ്പം ഒഴുകിക്കൊണ്ടു, “അയ്യോ! വെറുതേ ദിവസങ്ങൾ കഴിഞ്ഞുപോകുന്നല്ലോ. പ്രവർത്തിച്ചാൽ ദുസ്സാധമായ കാര്യവും സാധിക്കാമെന്നുണ്ട്. ഗുരുവില്ലാതെ തന്നെതന്നെ വിദ്യയും ഫലിക്കുന്നില്ല. ഗുരുവിനെക്കുറിച്ചുള്ള ഭക്തിനിഷ്ഠ ഉത്തമമാക്കുകയും വേർപെട്ടുപോകയോ കുറുകയോ ചെയ്യുന്നില്ല. രാമാനന്ദസ്വാമികൾതന്നെ എനിക്കു ആചാര്യൻ എന്നു

ഞാൻ നിശ്ചയിച്ചു കഴിഞ്ഞു. ഇനി മറ്റൊരാളായ്ക്കൊണ്ടു അന്വേഷിക്കാൻ കഴികുന്നില്ല തന്നെ. മനസ്സുകൊണ്ടു ഒരു ഗുരുവിനെ വരിച്ചുകഴിഞ്ഞാൽപിന്നെ, മറ്റൊരാളുടെ പുറകെ നടക്കുന്നതു ഉത്തമമല്ല. ഉത്തമപുരുഷമെന്തെന്നുവരികിലും, ഭാരം വെള്ളത്തിലെ കുമുളപോലെ ക്ഷണഭംഗമാണ്. ചെറുതേ നാളുകളും പലതു കഴിഞ്ഞുകൂടി. കഴിഞ്ഞ പ്രഭാതത്തിലായ ഈ ജീവിതത്തിലെ ഓരോന്നിമിഷവും ഹൃദയമായിത്തീർന്നു. മൃഗങ്ങൾ അതു പാഴിൽ പോകുന്നതിനെക്കുറിച്ച് സന്തപിക്കുന്നില്ല. നേരമറിച്ച് വിവേകികൾ നമയനം ചെയ്തുകൊണ്ട് മനസ്സുകൊണ്ട് ചേർന്നുപോയി. മറ്റൊരു ജന്മത്തിൽ പൂർണ്ണമായും തപസ്സു ചെയ്തിട്ടുവേണം? പ്രകാശമുള്ളതും പശുപക്ഷാദികളായും അനവധിജന്മമെടുത്തതിനുശേഷമാണ്, മോക്ഷധികാരമുള്ളതും ഭർത്താവുമായ ഒരു പുരുഷൻ ലഭിക്കുന്നത്. അതിനെ ദർശനത്തിൽ നയിച്ചു, മനസ്സുകൊണ്ടു, അമ്മ അച്ഛൻ, ഭാര്യ, മകൻ, വീട്, ധനം, ഇതുകൾ തനിക്കുള്ളതെന്നു അഭിമാനിച്ചു, അത്ഭുതം നമസ്കരണങ്ങൾ ജന്മങ്ങളെ അവർത്തിപ്പിക്കുന്നതു എത്ര മൃഗപക്ഷമാണ്. ഇതിനാൽ ഭവസംകടമസ്സമീകരണം? നിത്യാനന്ദം ലഭിക്കുന്നതിനുള്ള മാർഗ്ഗമേതാണ്? അങ്ങനെയൊന്നിട്ടുണ്ടെന്നതിനും പഴിയേതാണ്? മോക്ഷമെന്ന നഗരത്തിൽ പ്രവേശിക്കുന്നതിനു ഭക്തി, കർമ്മം, യോഗം, ജ്ഞാനം എന്നീ നാലുപാദാനങ്ങളാണുള്ളത്. അതിൽ ഭക്തിമാർഗ്ഗത്തെ അനുഷ്ഠിക്കാമെന്നുവെച്ചാൽ, എന്തും നിറഞ്ഞിരിക്കുന്ന ദൈവം എന്റെ ഉള്ളിലും പുറത്തും ഒരുപോലെ പ്രാപിച്ചിരിക്കുമല്ലോ? ഇല്ലെന്നു പറയുന്ന വാക്കുകൾ സാധിക്കാത്തതല്ലേ? പക്ഷേ അന്തരംഗത്തിൽ സത്യമായ ഒരു ജ്ഞാനം ഉണ്ടാകുന്നതിനു അതായത് ഈശ്വരസ്വരൂപം ഉണ്ടാകുന്നതിനു സർഗ്ഗത്തിന്റെ ഉപദേശം അവശ്യമാണ്. കർമ്മമാർഗ്ഗത്തിൽ പ്രവേശിക്കാമെന്നുവെച്ചാൽ സകലകർമ്മങ്ങളെയും ഉദിച്ചിട്ടുണ്ടാകുന്ന സർവ്വപ്രകാരം പൂജാക്രമങ്ങൾ എത്രവിധമെന്നെന്നു ഉപദേശിക്കുന്നതിനു ഗുരു കൂടാതെ കഴികയില്ല. ഇനി, യോഗമാർഗ്ഗം ശീലിക്കാമെന്നായാൽ, ശ്വാസത്തെയും പ്രാണങ്ങളെയും അടക്കി, ബ്രഹ്മരൂപത്തിൽ നിറഞ്ഞി, നാദശ്രവണം ലഭിച്ച്, പരമാത്മജ്യോതിസ്സിനെ ദർശിക്കണമെങ്കിൽ, അതിനും അഭ്യസനമുറകൾ അവശ്യമാകുമായി ഉപദേശിക്കാൻ ഒരു ഗുരു അവശ്യമാണ്. ജ്ഞാനനിഷ്ഠയിലുള്ള മനസ്സിനെ പ്രേരിപ്പിക്കാമെന്നുവെച്ചാൽ, ബ്രഹ്മം ഞാനാണ്, ഞാൻ ബ്രഹ്മമാണ്, എന്നുള്ള അഭിപ്രായം, ബുദ്ധിയിലുദിക്കണം - അതിലും, ബ്രഹ്മാത്മമെന്നുള്ള ശബ്ദാർത്ഥത്തിന്റെ വർണ്ണന ഉപദേശിക്കുന്നതിനു ഒരു കാരണഗുരുനാഥൻ കൂടിയേണ്ടിയിട്ടുണ്ട് - കർമ്മകാണ്ഡമനുസരിച്ചു നടക്കുന്നവർക്ക് മൂർദ്ധ്വസിലുള്ളതെന്നു ചിലരും, ഭക്തിമാർഗ്ഗം അനുഷ്ഠിക്കുന്നവർക്ക് പരമപദം ലഭിക്കുമെന്നു ചിലരും, ജ്ഞാനമാർഗ്ഗം ശീലിക്കുന്നവർക്ക് കൈവല്യസിലുണ്ടാകുമെന്നു മറ്റു ചിലരും പറയുന്നു. അതിൽ ഏതാണ് ശ്രേഷ്ഠമെന്നറിയാൻ കഴിയില്ല. അതിനും ഗുരുവിന്റെ അവശ്യം ഒഴിച്ചുകൂടുന്നതല്ല. കർമ്മങ്ങളെ യഥാവിധി അനുഷ്ഠിക്കുന്നവർക്ക് സത്യമാകുമ്പോൾ, വിഷ്ണുഭക്തനെ ഭജിക്കുന്നവർക്ക് വൈകുണ്ഠലോകവും, ശിവനെ ഉന്നിതപസ്സു ചെയ്യുന്നവർക്ക് കൈലാസവും, അഭിപ്രായം വ്യത്യസ്തമായിട്ടുണ്ടെങ്കിലും ബ്രഹ്മധ്യാനം ചെയ്യുന്നവർക്ക് മോക്ഷവും, ലഭിക്കുമെന്നു പറയപ്പെടുന്നു. ഈ പദവികളിൽ മേന്മയെന്തിനാണെന്നും അനന്തപ്രഭമായതെന്നുണ്ടെന്നും, പറഞ്ഞുതരാനാകാത്തതെന്നുവെച്ചാൽ, ഗുരുവില്ലാത്ത വിദ്യയും ഭക്തിയില്ലാത്ത സ്ത്രീയും നഷ്ടമാണെന്നു യോഗ്യന്മാർ പറഞ്ഞിട്ടുണ്ട്. ഇനി ചുരുക്കമായിട്ട് എന്നിങ്ങനെ വിവിധവിചാരങ്ങളിൽ വിചിന്തനമായി അടുത്ത ദിവസം രാത്രിയിൽ രാമാനുജസ്വാമികളെത്തന്നെ ചോദ്യം ചെയ്ത്, പരമമായ അർത്ഥം ചോദിച്ചറിയാമെന്നു നിശ്ചയിച്ച് രാത്രി എപ്പോൾ കഴിയും എന്നു നോക്കി നോക്കിയിരുന്നു. രാമാനുജ സ്വാമികൾതന്നെ എന്തിനു ഗുരുവെന്നു ദൃഢനിശ്ചയത്തോടു കൂടി, അദ്ദേഹത്തിന്റെ തിരുനാളുകളും പാടി, അദ്ദേഹത്തെത്തന്നെ ദൃഢമായ് ധ്യാനിച്ചുറപ്പിച്ചുകൊണ്ട് വെളിച്ചമേകുന്നതിനു ഉൾക്കൊള്ളുന്നതെന്നു ഉറപ്പുവരുത്തുന്ന ഇങ്ങിനെയായിട്ട്, മറുതരികെ വരുമ്പോൾ എന്തിനായി വരികാകുമെന്ന് ചിന്തിച്ചുനോക്കി പരീക്ഷിച്ചു തനിക്കു സ്വാമി ദർശനത്തിനു ഭാഗ്യമെത്തായ്കാൽ വിചാരിച്ചു, നിൽക്കുമ്പോൾ, അകത്തു്, ഉപനിഷ

ഇതുകൾ സുസ്ഫുടമായും സുസപരമായും വായിക്കുന്നതുകേട്ട്, മനസ്സുതണുത്തലിഞ്ഞുതന്ന നാമൃതത്തിരമാലകൾ പൊങ്ങിപ്പന്ന കവിഞ്ഞെഴുകുന്നതെന്നതോന്നത്തക്ക സന്തോഷാശ്രധാര പ്രവഹിക്കയും കബീർ അതിൽ മുങ്ങിക്കുളിച്ചു ബ്രഹ്മാനന്ദത്തിൽ മുഴുകുകയും ചെയ്തു. അന്ത്യയാമന്ത്രങ്ങൾ കോഴി കൂകിയശബ്ദം കേട്ട്, രാമാനന്ദസ്വാമികൾ ശിഷ്യഗണവുമായി ഗംഗാസ്നാനത്തിനെഴുന്നള്ളുന്നതു കബീർക്കുണ്ട്, അനന്ദമൂർച്ഛിതനായി ഓടിച്ചെന്ന്, സ്വാമികളെ പുററിനടക്കുന്ന ശിഷ്യന്മാരെത്തൊഴുതു കടന്നുകേറി അടുത്തത്തിന്റെ പാദങ്ങളിൽ സാഷ്ടാംഗംഗപൂജാമാചെയ്തു കെട്ടിപ്പിടിച്ചുകൊണ്ടു സ്വാമി! രക്ഷ രക്ഷ! എന്നറക്കെ വിളിച്ചു സകല സുന്ദരന്മാരും ദുഃഖങ്ങളും വീട്ട് നിശ്ചലനായിക്കിടന്നു.

രാമാനന്ദസ്വാമികൾ, പരിഭ്രമിച്ചതുപോലെ, “അങ്ങനെയോ? എന്തൊക്കെയാർ കാൽ വിടടാ? എഴുന്നേറ്റുപോടാ? രാത്രിയിൽ വന്നതിരക്കിടക്കുന്ന കാലത്ത കഷ്ടനീമേപ്പെടേണ്ട സുഖജീവിതമായ് ഭവിച്ചല്ലോ, എന്നുശീർവ്വിച്ചു. “സുഖജീവിതമായ് ഭവിച്ചല്ലോ” എന്ന വാക്യത്താലെ ഓരോ അക്ഷരത്തിനും ഓരോതലമുറ അനന്ദക്കടലിൽ മുങ്ങിയതുപോലെ, കബീർ പരിപൂർണ്ണസന്തോഷഭരിതനായി, സ്വാമിയെ നോക്കി—“മൃഷ്ടപാദങ്ങളേ! നിന്തിരവടിയുടെ അശീർവാദം അഭിമുഖമടിക്കാൻ ഇടതാഴ്ത്തിത്തന്നല്ലോ. മോക്ഷമാർഗ്ഗം തെളിയുന്നതിനും ബന്ധപാശങ്ങളുറന്നതിനും ബ്രഹ്മാനന്ദസ്വപാദിയുന്നതിനും ഇതൊരു യതുമിന്നാണല്ലോ—“സദ്ഗുരനാഥ! ജഗന്നഥ ചേതുമുൽ! വേദാന്ത! പരമാത്മജ്ഞ! അവധൂതയോഗിൻ! തുഷ്ടാന്ത!” എന്നു ചൊല്ലിത്തന്നപ്പോൾ ചെയ്യുമ്പോൾ സ്വാമികൾ, പരിജനങ്ങളോട്, ഈ ബാലനെ നീങ്ങൽ അറിയാമോ എന്നു ചോദിച്ചു ബ്രാഹ്മണർ സൂക്ഷിച്ചു നോക്കി കബീറെന്നെന്നു മനസ്സിലായപ്പോൾ, മുഖം, മണം, ഉൾത്തിങ്ങിക്കലങ്ങി ഭോഷപോഷി—ഓരോ! സ്വാമിപാദങ്ങളേ! മുമ്പാകെ അശ്രുലുപ്പെടുത്താൻ വന്നിരുന്ന തുലക്കുളിമാനീത് കേൾപ്പാ! സ്വാമികൾ സന്തോഷത്തോടെ സദനം ഇവനു അശീർവാദം ചെയ്തല്ലോ. സ്വാമിയുടെ ബ്രാഹ്മണ്യത്തിന്റെ ശക്തിപോലും കെട്ടല്ലോ. വ്രതവിശുദ്ധിയും നഷ്ടപ്പെട്ടല്ലോ. പൊയ്ക്ക, അവനെ ശങ്കിച്ചത്, ഞങ്ങളെ കേൾപ്പിക്കാനായിരിക്കാം? അർക്കനീയം. എന്തു ചെയ്യാം. ബരകൊറപെറനാ ഈ നീചൻ മൂലനാമെല്ലാം അശ്രുലുക്കയല്ലോ! എന്നോടോ പക്ഷകൾ, സങ്കടകോപകലുഷങ്ങളായി പൂർവ്വവിത്തുടങ്ങി. സ്വാമികൾ അതുകേട്ട്, കോപിഷ്ടനായി, “ചേരിദുരപ്പോടാതുലക്കുളപ്പെടലേ! എന്റെ കാലുകൾ വിടടാ? എന്നരുളിച്ചെയ്തശേഷം, തുറക്കുകൾകൊണ്ടു തന്നെ, കബീരുടെ കണ്ണത്തു് ഒരു പ്രഹരിച്ചു. അനന്തരം, അവനെ കഠിനമായി പ്രഹരിച്ചു പിടിച്ചു ദുരത്താക്കൻ ശിഷ്യന്മാരോടു നിന്തോശിച്ചു വെച്ച്, സ്വാമികൾ നീരാട്ടുകുടിവേക്കുനടന്നു. ബ്രാഹ്മണർ, അതു തന്നെ തമ്മെന്ന് നിശ്ചയിച്ചു ചെയ്ത കബീരിനെ പിടിച്ചു മണ്ണിലിട്ടു വെച്ചിട്ടുള്ളതും മണ്ണുപാടി ചാനിൽ നിറക്കുകയും, അസ്ഥിനൂറുണ്ടെ പ്രഹരിക്കുകയും മറ്റും ചെയ്തു. ചുറ്റിട്ട് കയർ കൊണ്ടുവാണുതുകെട്ടി, തൊഴുത്തിലിൽ ബന്ധിച്ചു, നേരം വെളിച്ചമാകുമ്പോൾ ഇക്കള്ളനെ അന്ധനായിയിൽ കൊണ്ടുപോകണം” എന്നു പറഞ്ഞു കൊണ്ടു, കുളിക്കുന്നതിനായ് പോയി.

അടികൊണ്ടു വേദന സാരിക്കു പയ്യായ്ക്ക, കബീർ ഗേഹനെയിട്ടു സങ്കടം പറഞ്ഞുതുടങ്ങി. “ഓ ഹരേ നാരായണ! നരഹരേ! മൂഹരേ! പത്മനാഭ! പരമപുരുഷ! അംബസേമ! അംബുജാക്ഷ! ഭക്തവംശവ! പശുക്കലപാല! ഭോജകുല! ദേവകീതനയ ശരണപത്ര! വിധുസുതനേത്ര! വാശൈവകഗത്ര! മാതാപിതാസ! ചൈകണ്ഠാചാനാ ഹേ! ജനർദ്ദന! പാപനാശന! വിഷ്ണു! ദൈത്യജ്ഞ! സർവ്വഹരിഷ്ണു! പാപിപാപി! —ഹേ ലോകനായക! സർവ്വജീവദാതക! രാമാനന്ദസ്വാമികൾക്കു അടിയനിൽ ഇത്രമാത്രം പെറുപ്പുതോന്നാൻ കാരണമെന്താ? അതിന്നു കാരണം ഞാൻ ചെയ്ത പാപമതോ? ഗുരുപദം ലഭിക്കാതെ പെറുതെ ദാസ്യങ്ങൾ കഴിഞ്ഞുപോകുന്നത് കഷ്ടമല്ലേ സ്വാമികൾക്കു എന്നോടുള്ള പെറുപ്പുതിരുമോ? എന്റെ ദുഃഖനാമങ്ങളെല്ലാം നീ വർത്തിക്കാൻ ഇതൊക്കുമോ? ഞാനിങ്ങനെ കഷ്ടപ്പെട്ടു നാത് അങ്ങേയ്ക്കു സന്തോഷമാണോ? അഥവാ, ഇ

തൊക്കെ എന്റെ മോഹമാണോ? അതോ വിധിവിധാനമോ?" ഇങ്ങനെ വിഷ്ണുസ്തുതിവി
ലാപങ്ങൾ ചെയ്തു വന്നിച്ച്, തലയയ്ക്കുന്നതനുസ്മരണമെന്ന; ദീനവത്സലനായ ഭഗവാൻ
പ്രത്യക്ഷനായി, തുക്കൈകളെ കമ്പിരിന്റെ ശിരസ്സിൽ വെച്ച് അശീർവാദം ചെയ്ത്, ബന്ധ
നത്തിൽനിന്നും ചേർപ്പെടുത്തി അവനെക്കൊടുത്തു, സാക്ഷാൽ ലക്ഷ്മീദേവിയുടെ വാസസ്ഥ
ലമായ തന്റെ മടിയിൽ വെച്ചുശ്ലേഷിച്ചു. അനന്തരം, ബാലന്റെ ശരീരമാസകലം തടവി
കണ്ണനിർത്തുചോശാപസിപ്പിച്ചിട്ട്, "കുഞ്ഞേ യെപ്പൊക്കമുണ്ട്. രാമാനന്ദസ്വാമികളുടെ ശി
ഷ്യന്മാർ നിന്നെ കുറിയായ ഭേദോപദേശം ചെയ്തു അല്ലേ? കഷ്ടം! ഒരു സങ്കടം കൊണ്ടു
നീ ഏതൊക്കെ ചെയ്തിട്ടുണ്ടു നിലവിലുള്ളല്ലോ" എന്നു കേൾക്കുകയും ചെയ്തു. തൽക്ഷണം തന്നെ, ഭഗവാൻ,
അവനെ തോളിൽ എടുത്തു, ഒരു മന്ത്രം കർതാവിന്റെ ഗൃഹത്തിൽ കൊണ്ടുവരികയും ചെയ്തു.
ദർശനം കൊടുക്കാതെ മറഞ്ഞു.

ശ്രീനാരായണസ്വാമി, തന്നിലുള്ള വാത്സല്യത്താൽ എഴുന്നള്ളി അൻപുറം ഉ
പചാരവും അനർഥമായ ഉപകാരവും ചെയ്തതോളം, കമ്പീർ അനന്ദബാഷ്പത്തിൽ കു
ളിച്ച്, "ഓ! ഭഗവാൻ! നിന്തിന്റെ അടിമൻ" ഒരു വാക്കിനിടം താതെ മറഞ്ഞുക
ളഞ്ഞുവോ? അതിനിടയായെങ്കിൽ അടിമന്റെ സഭാ പാപങ്ങളും നശിക്കയില്ലായിര
ന്നോ? സർവ്വദോഷങ്ങളും അസ്തമിക്കയില്ലായിരുന്നോ? എന്നോരോന്നു പറഞ്ഞുകൊണ്ടി
രുന്നു.

അതുകേട്ടു തമാൽ— "ഓ! മഹനമകനേ! നീ പറഞ്ഞതെന്തു? ഭഗവാനിവി
ടെ എഴുന്നള്ളിയോ നിനക്കു സർവ്വദോഷങ്ങൾ ചെയ്തവോ? നീ അദ്ദേഹത്തെക്കണ്ടുവോ?
അനന്ദത്തിൽ മുഴുകിയോ? തിരുവടികളിൽ തൊഴുതുവോ? ദൈവമേ! ഒരിക്കലും എനി
ക്കതിനു സംഗതിയാകുന്നില്ലല്ലോ. ഞാൻ എത്ര പാപിയാണ്! കുഞ്ഞേ! നീ എത്ര സൂക്ത
തി? ഞാനെത്ര ദുഷ്ടൻ! രണ്ടുതവണ നിനക്കു ദർശനം തന്നിട്ടും ഒരിക്കൽ എനിക്കു
കാണാൻ സംഗതിയായില്ലല്ലോ. എന്നി, എന്തെങ്കിലും അതിനു സംഗതിയാകുമോഭഗ
വാനെന്നിൽ കരുണ തോന്നുമോ? ഭദ്രവോ അർക്കിയോ!" എന്നു പലവിധത്തിൽ വില
പിച്ച്, വിഷ്ണുനാമങ്ങളെ കീർത്തിച്ചുകൊണ്ടു, കമ്പീർനെ വാലിയെടുത്തു മറന്നുവെച്ചു
ശ്ലേഷിച്ചു. അവന്റെ ശരീരമെല്ലാം അടിപെട്ടുവന്നുണ്ടാർ നിറഞ്ഞിരിക്കുന്നതുകണ്ടു,
തമാൽ, ദുഃഖാൽത്തനായി അതിന്റെ കാരണമെന്താണെന്നു ചോദിച്ചു. പല
തവണയോടിച്ചിട്ടും കമ്പീർ മറുപടി ഒന്നും പറഞ്ഞില്ല. സത്യം പറഞ്ഞാൽ മുന്തില
ത്തപ്പോലെതന്നെ കുറപ്പെടുത്തുമെന്നുള്ള ഭയം കമ്പീർക്കുണ്ടായിരുന്നു. ജിജ്ഞാസി
ബിയും അടികളുടെ പാടുന്നേക്കി അടുത്തുവെന്ന്, മകനെക്കൊടുത്തു ചുംബിച്ച്, ദുഃഖാ
ശ്രക്കൾ തുടർച്ചയോടിച്ചു.—കുഞ്ഞേ! നിന്നെ ഇത്ര കർശമായി ഉപദേശിച്ചതാരാണ്?
കാരണമെന്താണ്? കൈകളിൽ കയർകെട്ടിയ പാടുകാണുന്നല്ലോ? എത്ര സംഗതി? കഷ്ടം
നീ എങ്ങനെ നടന്നിവിടെപ്പറ്റി—ഞങ്ങളെ വൃസനിപ്പിക്കാതെ പേഗം പരമാത്മം
പറ"

ജിജ്ഞാസിബിയുടെ ചോദ്യങ്ങൾക്കും കമ്പീർ മൗനം ദീക്ഷിച്ചതേയുള്ളൂ. ബാ
ലന്റെ നിർബന്ധബുദ്ധികണ്ടു, ദുഃഖിതരായ മാതാപിതാക്കൾ, വേണ്ട ശുശ്രൂഷകൾ
ചെയ്ത്, അവനെ അശേഷമായി പാലിച്ചു. മേലാൽ വെളിക്കിറങ്ങിപ്പോകരുതെന്നു ശട്ടം
കെട്ടി സുഖമായൊരാമസിപ്പിച്ചു.

ഏഴാമദ്ധ്യായം.

കമ്പീർ, രാമാനന്ദസ്വാമികളോടു ഉപദേശം ലഭിച്ചതു്.

ഇങ്ങനെ ദിവസങ്ങൾ കുറെക്കൂടുതൽ തമാലനും ജിജ്ഞാസിബിക്കും മനോ
ഹൃദയം കുറഞ്ഞു. കമ്പീരുടെ കർമ്മബന്ധങ്ങളും പൊലിഞ്ഞു. അജ്ഞാനശേഷങ്ങൾ
അവനെ വിട്ടൊഴുത്തു. ഭഗവാൻ സവിശേഷം അവനാൽ കനിഞ്ഞു. കമ്പീരുടെ

കണ്ണുകളിൽനിന്നും സർവ്വ അനന്ദാശ്രുക്കൾ പൊഴിഞ്ഞു. അങ്ങിനെയിരിക്കുമ്പോൾ ഒരു ദിവസംരാത്രിയിൽ, കബീർ ഉണന്നു ബുദ്ധിതെളിഞ്ഞു ഗുരുപദേശമനുസരിച്ചു ചോദിക്കാൻ തുടങ്ങി. “രാമാനന്ദസ്വാമികളോടു ഏതെങ്കിലും ഒരുവാക്കുകൾക്കാൽ എനിക്കു ഭാഗ്യമെത്തിയാൽ അതിനെത്താൽ ഉപദേശപേര അംഗീകരിക്കുമായിരുന്നു. അതിനെത്തന്നെമാർഗ്ഗം” എന്നുവിചാരധാരയിൽ മുഴുകി, ജ്ഞാനികളാൽമാത്രം അറിയാപ്പെടത്തക്ക, സൂക്ഷ്മധികപ്രഭാവ ബ്രഹ്മജ്ഞസ്സോടുകൂടി, ഭക്താത്മനായ ഒരു ബാലൻ വീണ്ടും പിന്തിരിച്ചു.—“ഉത്സാഹം നാ പുരുഷസിംഹം ഉപൈതി ലക്ഷ്മിഃ” എന്നാണ് ലോ അപ്സാകൃതം. പ്രവർത്തിച്ചാൽ സാധ്യമാകാത്തകാര്യമില്ലതന്നെ. “അശ്രുയമില്ലാത്തവർക്കിടപാൻ തന്നെ പുനരാശ്രമമാകുന്നതുവെന്നല്ലോ വിധിമതം” അതുമല്ല ദൈവവിചാരസമുത്തപക്ഷം ഒരിക്കലും അപരസമുത്താകുമില്ല. ഒരുപക്ഷേ, ഇതുവരെ കഴിഞ്ഞതുപോലെ മേലും കഴിയാനാണു സംഗതി എങ്കിലുമാകട്ടെ. അഥവാ, ജീവനാശമാണവതന്നെ എന്നാലും വന്നുകൊള്ളട്ടെ. സ്വാമികളുടെ ഹൃദയം കോപാഗ്നിയാൽ ദഹിക്കുമെങ്കിൽ ദഹിക്കട്ടെ. അദ്ദേഹത്തിന്റെ ശിഷ്യന്മാരുടെ അടിക്കൊണ്ടിനിക്കു മരിക്കാനായിരിക്കാം സംഗതി എങ്കിൽ മരിക്കട്ടെ. എന്നായാലും ഇപ്പോൾതന്നെ ഞാൻ സ്വാമിയെക്കൊന്നാൻ പോകുന്നു. അദ്ദേഹത്തിന്റെ മുമ്പത്തുനിന്നും പുറപ്പെട്ടുവന്നവർക്കു, എന്നായാലും അതിനെ ഞാൻ ബ്രഹ്മോപദേശമായിക്കരുതിക്കൊള്ളാം.”

ഇങ്ങനെ ദുഃഖനിശ്ചയത്തോടുകൂടി, കബീർ, അപ്പോൾതന്നെ എഴുന്നേറ്റു മഠത്തിലേക്കുതിരിച്ചു. വാതുക്കൽ എത്തിയതിൽ അകത്തുകേക്കാൻ സംശയിച്ചു, സ്വാമികളുടെ തിരുമൊഴികൾ കേൾക്കണമെന്നായിരുന്നു ശ്രദ്ധിച്ചു, കോഴികുന്നതുവരെ കാത്തിരുന്നിട്ടും, യാതൊരുശബ്ദവും കേൾക്കായ്ക്കൊണ്ടു, “ഇനി, സ്വാമികൾ നീമാട്ടിനു മണികണ്ഠികാതീർത്ഥത്തിൽ പുഴുനുള്ളമല്ലോ കളിക്കടവിലെ കല്ലടികളിൽ ഞാൻ ചെന്നുകിടന്നുകൊള്ളാം. അദ്ദേഹം ഇറങ്ങുമ്പോൾ എന്റെ ശിരസ്സിൽ പാദംവെയ്ക്കാൻ ഇടവരും. ഏതെങ്കിലും ഒരുവാക്കും അരുളിച്ചെയ്യും. ഇന്നത്തേക്കു അശരിക്കാകുന്ന അനുഗ്രഹം ഇതുതന്നെ.” എന്നു നിശ്ചയിച്ചു, എഴുന്നേറ്റു ഗംഗാതീരത്തിൽ ചെന്നു, മണികണ്ഠികാതീർത്ഥസ്ഥാനത്തിലെ കല്ലടികളിൽ ഒന്നിൽ നീണ്ടു നിൽക്കുകയല്ലായി. സ്വാമികൾ ശിഷ്യന്മാരുമായി മണികണ്ഠികയിലെ കല്ലടികളിൽ കൂടി താഴോട്ടിറങ്ങിച്ചെല്ലുമ്പോൾ, കാലടികൾക്കെതലേ കിടക്കുന്ന കബീറിന്റെ ശിരസ്സിൽ, മേതിയടിയിട്ട പാദത്താൽ അദ്ദേഹം ഉരക്കോടുകൂടി ചവിട്ടാനടയായി. മേതിയടി ചരിച്ചിരുന്നതുകൊണ്ടു കല്ലടിയും ശിരസ്സും വേർതിരിച്ചുറിവാൻ സ്വാമികൾക്കു സാധിച്ചതുമില്ല. ചവിട്ടുകൊണ്ടല്ലോൾ, കബീർ അയ്യോ എന്നു നിലവിളിച്ചു കരഞ്ഞുതുടങ്ങി. “ഛാ അറിയാതെ ഞാൻ ഒരു ബാലനെ ചവിട്ടിയല്ലോ എന്നു വ്യസനിച്ചു, രാമാനന്ദസ്വാമികൾ, തുക്കൈകളാൽ അവനെത്തടവി, “രാമരാമ” എന്നു ജപിച്ചു. അനന്തരം ഗംഗയിലിറങ്ങിസ്നാനം ചെയ്ത മടങ്ങിപ്പോരികയുംചെയ്തു.

കബീർ കൃതാർത്ഥനായി, “ഛാ! ഇന്നേക്കു ഞാൻ ചെയ്ത ഭാഗ്യമാണഭാഗ്യം! എന്റെപുവികന്മാർ ചെയ്ത സുകൃതമാണസുകൃതം! ഞാൻ അഗ്രഹിച്ചുവന്നുകാര്യം സവിശേഷം സഫലമായല്ലോ. അന്ന്, ഭഗവാൻ ബ്രഹ്മണനായി വന്നുപദേശിച്ച ഉപദേശംതന്നെ ഇന്നു ഗുരുനാഥനുമരുളിച്ചെയ്തതു്. വേദാന്തസാരസർവ്വസ്വമായതാക മന്ത്രമിതുതന്നെ. ഇതിനാൽ സർവ്വപാപങ്ങളും നീങ്ങും ദീപനായാലും, മൃഗനായാലും, രാമനാമ മന്ത്രത്തെ, അറിഞ്ഞോ അറിയാതെയോ ജപിച്ചാൽഫലം മോക്ഷമാണ്. ജപിക്കാഞ്ഞാൽ സങ്കടവുമാണ്. പരമേശ്വരൻ പാവതിക്കു ഉപദേശിച്ച മന്ത്രം ഇതല്ലേ? നാമദൻ, ഭാദ്രാജമുനിക്കും പരാമർദ്ദം വേദഗുഹസന്ദം, ധ്യാനൻ ശുഭബ്രഹ്മവീക്ഷം, ഉപദേശിച്ചതും ഈ മന്ത്രമല്ലേ? മറ്റും അനേകമഹർഷിമാർ ഈ മന്ത്രത്തെ ധ്യാനിച്ചു, പരമപദമടഞ്ഞില്ലേ? ഇതേക്കാൾ മഹാത്മ്യമുള്ള മന്ത്രം മററില്ല. ഇല്ലതന്നെ എന്നുറപ്പായി ഉച്ചരിച്ചുകൊണ്ടു, അനന്ദസാഗരത്തിൽമുഴുകി, എഴുന്നേറ്റു ഗംഗയിലിറങ്ങിപ്പോയി, ഇററുമുണ്ടോടുകൂടി വീട്ടിലെത്തി അമ്മയേയും അച്ഛനേയും അഭിസംബോധനം

ചെയ്തുപറഞ്ഞു. “സുതരികളായ മാതാപിതാക്കന്മാരേ! ഇന്നൊരു സുദിനമാണ്. രാമാനുജസ്വാമികളുടെ ഇന്നു, എന്നിങ്ങനെ ഉപദേശം ലഭിച്ചു. അതിനാൽ, ഇന്നുമുതൽക്കു അദ്ദേഹത്തിന്റെ മുമ്പു ധരിക്കാൻ ഞാൻ നിശ്ചയിച്ചു. നിങ്ങളും അതുതന്നെ ധരിക്കണം”

കബീർ, മാതാപിതാക്കന്മാരോടൊന്നിച്ച് അറിയിച്ചശേഷം, പട്ടുവസ്ത്രം ധരിച്ച്, സ്വാമികളുടെ നെറ്റിക്കുറിപോലെ നെറ്റിയിൽ കുറിച്ചു, കഴുത്തിൽ തുളസിദാമങ്ങളും അണിഞ്ഞു, ഗുരുപാദപാദപത്മങ്ങൾ മനസ്സിൽ ധ്യാനിച്ചുകൊണ്ടു, പൂജാലയമായ പൂജാദൃവ്യങ്ങളും ജപമാലയുമായി, നേരേമുറ്റത്തിലേക്കു യാത്രയായി; അവിടെച്ചെന്നു, പരിസരപ്രദേശത്തിൽനിന്നു ഭക്തജനത്തെ വന്നുത്തി, അകത്തുകടന്നു, സ്വാമിനാമങ്ങൾകീർത്തിച്ചു സ്വാമികളിരിക്കുന്ന മുറിക്കുനേരേനോക്കി, ഭണ്ഡനമസ്താരം ചെയ്തു. ഭക്തന്മാരുടെ കൂട്ടത്തിൽ താനും ഒരു ഭക്തനായിച്ചേർന്നു, ശ്രീരാമനാമം ജപമാലയിൽ ഉരുക്കഴിച്ചുകൊണ്ടിരുന്നു. അതുകണ്ടുനിന്ന ഭക്തന്മാരെല്ലാം അതുതപശ്ചാകുലന്മാരായി, “കൊള്ളാം! ഇതത്രപിപരീതമായിരിക്കുന്നു? തുലക്കൻ നമ്മെപ്പോലെ സ്വാമികളുടെ കുറിയും നെറ്റിയിൽ ധരിച്ചു, വന്നിരുന്നു ഇതാ തുളസിമാലപിടിച്ചു രാമനാമം ജപിക്കുന്നു! ഇവൻ സ്വാമി ഉപദേശം കൊടുത്തായിരിക്കുമോ? അതിന്റെ പരമാർത്ഥമറിയാനല്ലോ” എന്നിങ്ങനെ സംഭ്രാന്തയായി, സ്വാമികളുടെ പരിചാരകന്മാരായ ബ്രാഹ്മണരെ വിളിച്ചുകൊണ്ടുവന്നു കാണിച്ചു. ഉടനെ; അവർ, “എടാ! ശനിപിടിച്ചു തുലക്കച്ചേക്ക! നീ തുലഞ്ഞുപോകുന്നില്ലേ? ഞങ്ങളെ അക്ഷേപിക്കാനാണോ നീ ഇങ്ങനെ കുറിയും മാലയുമൊക്കെയണിഞ്ഞു പുതിയവേഷമെടുത്തിരിക്കുന്നത്? ഇവനെ രണ്ടായി മുറിച്ചു വെട്ടിക്കെടുത്തുകളഞ്ഞാലല്ലോതെ, ഇവൻ ഇഴഞ്ഞുകേറാവരാതിരിക്കയില്ല എന്നു കോപഭ്രാന്തന്മാരായി പറഞ്ഞുകൊണ്ടു, കബീറിനെച്ചെന്നുപിടി കൂടി, “എടാ നീയ! പശുവെന്നെത്തിന്നുണമേകിൽ നീ ഈ ബ്രാഹ്മണമനുജത്തെ അശുഭമാക്കാൻ പിന്നെയും കടന്നുവന്നോ? കുറിയും മാലയുമൊക്കെ ധരിച്ചു പരിഹസിക്കുന്നു? സ്വാമിയുടെ തീവകമണിയാനും തുളസിമാലധരിക്കാനും നിന്നോടുകൂടി പറഞ്ഞു? നിന്റെ അഭിപ്രായമെന്ത്? പറക.”

ബ്രാഹ്മണരുടെ ഈ അധിക്ഷേപങ്ങൾക്കുകൾക്കേട്ടു, കബീർ:—“ഗേ വേദിയോത്തമന്മാരേ! നിങ്ങൾ വെറുക്കെയെന്തിനാണ് എന്നു ചിട്ടിച്ചലംകോലം ചെയ്യുന്നത്? വേണ്ടോ വേണ്ടോ, ഇന്നുരാവിലെ എന്നിങ്ങനെ സ്വാമികൾ അനുഗ്രഹിച്ചുപദേശം തന്നു ശിഷ്യകോടിയിൽ ഉൾപ്പെടുത്തിയിരിക്കുകയാണ്. അക്കാര്യത്തിൽ നിങ്ങൾക്കുവല്ല സംശയവുമുണ്ടെങ്കിൽ, സ്വാമികളോടുതന്നെ ചോദിച്ചുകൊൾവിൻ!” എന്നു പറഞ്ഞു. ബ്രാഹ്മണർ അതുകേട്ടു, അവനെപ്പിടിച്ചുവലിച്ചുകൊണ്ടുപോയി സ്വാമികളുടെ മുഖിൽ നിൽപ്പിട്ടു—“ഗേവൻ! നിന്തിരുവടി, ഇന്നുകാലത്തു, ഈ തുലക്കക്കൂട്ടൻ ഉപദേശംകൊടുത്തു ശിഷ്യഗണത്തിൽ ഉൾപ്പെടുത്തിയതായി ഇവൻ പറയുന്നു. അതു പരമാർത്ഥമാണോ എന്നുള്ളിളച്ചുയ്യണം” എന്നറിവിച്ചു.

സ്വാമികൾ അതുകേട്ടു കോപിച്ച്, തന്റെമെതിയടിയെടുത്തു, കബീറിനെ ലക്ഷ്യമാക്കി കരേറുകൊടുത്തു. അതു, കബീരുടെ നെറ്റിമേൽചെന്നുകൊണ്ടു മുറിഞ്ഞു രക്തം പ്രവഹിച്ചുതുടങ്ങി. കബീർ പേടനല്ലെടു കരയുന്നതിനാലകരം അനന്ദപരിപൂത ഹൃദയനായി സ്വാമികളെനോക്കി. “ഗേവൻ നിന്തിരുവടിയുടെ പരിചാരനങ്ങളായ മെതിയടികൾ നെറ്റിമേൽ സ്തർശ്ശിക്കത്തക്ക പുന്തും ഞാൻ ചെയ്തതെന്താണുവോ? എന്നെപ്പോലെ ഭാഗ്യം അങ്ങേ മറ്റു ശിഷ്യന്മാർക്കും ലഭിച്ചിട്ടില്ല നിശ്ചയം. ഞാൻ മുജ്ജന്മം ചെയ്ത ദുഷ്ടരെന്നെ സുതരം. നിന്തിരുവടിക്ക് ഇത്രത്തോളം കൃപ അടിയനിൽ ഉദിക്കാൻ കാരണമെന്തോ? അല്ലയോ ഗുരുനാഥ! പരിശുദ്ധാത്മൻ! രക്ഷിതാവായദേവമോക്ഷപ്രദ! പരമേശ്വര! ജഗദീശ! ഗുണവാസ! പരമാത്മൻ!” ഇങ്ങനെ പലവിധത്തിൽ സ്തോത്രം ചെയ്യുമ്പോൾ, സ്വാമികൾ:—എടാ! തൊഴുന്നകളള! ഞാൻനിനക്കു ഇന്നുകാലത്തുപദേശംതന്നുവെന്നല്ലെ നീ പറഞ്ഞതു? എപ്പോഴാണതു? എവിടെ പശ്ചാത്താപം? വേഗംപറക” എന്നുചോദിച്ചു.

കബീർ:.....സ്വാമിൻ! ഇന്ന് പ്രഭാതപേളയിൽ നിന്നിറങ്ങി മണികണ്ഠികാഘട്ടത്തിൽ നീശ്ചിന്നെന്നുള്ളിപ്പോൾ, ഒരു കൽപ്പടികളിൽ കിടന്നിരുന്ന എന്റെ ശരീരത്തിൽ പരിശുദ്ധത്തിരവടികൾ കടക്കെ ഉന്നിരമെന്താമത്രോ ഉപദേശിച്ചില്ലയോ? തിരുമനസ്സിൽ അക്ഷര വിസ്മയിച്ചുപോയോ? എന്നറിവിച്ച് സാക്ഷാഗ്രഹണമോ ചെയ്തെന്തെന്നിന്നുകൊണ്ടിരിക്കുന്ന സ്മൃതിയെല്ലാം,

പട്ടാം.

അൻപേറ്റംതമ്പുരാനാംകമലനയനനുംകാമസംഹാരിദേവൻ
മുഖാംദൈവജടപോലുഭിന്നമനുപുഷ്പഃപാദനരോമനാമം
സമ്പ്രീത്യാപാപശാന്തിക്കലിഖാടുമുപദേശിച്ചുമദേശികൻതൻ
വന്ധാളനേ:അസാക്ഷാൽകൃപയുടൈനിലയേതെന്നത്തന്നോനജാനേ
കാമംക്രോധംതുടങ്ങിക്കരളിനകദനംനൽകിടാമോക്ഷാത്രം
സ്നേഹംപാദേയകുറിപ്പമ ചിദമലനത്തുടക്കളത്തിൽക്കെത്തി
ധീമതപ-പുഷ്പാഴുമുനിഃളമലിദോദോദിടംതമത്രം
ഹാമദനോതിരക്ഷിച്ചൊരുഗുരുക്കുടന്നാപിചിവിസ്താരമേതോ?
അമാരതെല്ലമില്ലാത്തൊരുക്കടിയനോകോപിപാപിഷ്ടനേരം
നീലാഗ്രൻ,ദാമനാമാക്ഷരമരുളെ പാലമീകിനാമപ്പിയായി
അമാർതുവിദ്യമത്രംകുനിഖാടുമുപദേശിച്ചുരക്ഷിച്ചസാക്ഷാൽ
അമാർതുൻതന്റെതുംഭേദകൃപയുടൈനിലയേതെന്നത്തന്നോനജാനേ.
മാതാക്ഷേസാധ്യതാതൻദാശനീലവിൽപുത്രനായനരാപം
വീതാശംകംഹരിച്ചുഹരിഹരിപര ചിത്തത്തപമേതൊരുമുനം
ജടപ്രസാദമത്രംശ്രുതിസമുപദേശിച്ചൊരുമാർതുവാനം
അമാർതുൻതന്റെസാക്ഷാൽകൃപയുടൈനിലയേതെന്നത്തന്നോനജാനേ.
അത്യന്തംതൃപ്തമത്യൽക്കടസ്ഥലദാനമപാവതിൽകാലനപ്പോൽ
മുല്ലാരുഭേസ്മമാക്കാൻതിറവിതരശകുന്തന്റെകണ്ഠമുറിച്ചു,
നിത്യാനന്ദംതരിലോകിക്കളിതമധുവിദേവചിരൻനാമമത്രം
ഏറ്റംഹാഹാ!നമുക്കോതിഗുരുക്കുടന്നാപിചിവിസ്താരമേതോ?
ഗോമേധ. തെട്ടേയാനളമരിയതപസ്സുംമുറയ്ക്കാപരിച്ചും,
ഭൂമാകാശന്റെപൂങ്കാലിനരകമലരിൽച്ചുറ്റുന്നിത്യാജിച്ചും
പ്രാമാണ്യത്തോടുപാഴുംജനതയുമനിരക്കെ ചാല്പിടംതാമത്രം
ഹാമദനോതിരക്ഷിച്ചൊരുഗുരുക്കുടന്നാപിചിവിസ്താരമേതോ?
തീരാതുള്ളാധിബാധാദികൾഭേദമേന്മൊഴിയിതെടുത്തൊല്ലാം
രീതിക്കൈകകണ്ടസിംഹലക്ഷമിഹരമുതാവാച്ചുമാര മേത്രം
സാരാത്മം,പാപിതാമോലകരോരപദേശിച്ചൊരുമാർതു ചിത്ത-
ത്താരാളം മാതതീമൃൽകൃപയുടൈനിലയേതെന്നതെ കാല്പപരാനോ?
പാർവേലിമരാനകുലംമരു പുകയിൽതന്നോതിതാരാലുപാദ-
പ്തമന്ദംപാദുകാശോഭിതമലനാടുമെന്തൊലിയിൽച്ചുറ്റുന്നവർത്തി
രാമപ്രമത്രമാതിദയയെമൊഴിഞ്ഞക്കൊത്തൊരു മാർതു ചിത്തം
സീമാമിനംതുളുമ്പുകൃപയുടൈനിലയേതെന്നതെ കാല്പപരാനോ?
അച്ഛശ്രീമേന്മംശോഭിനിയുകൈകൾട്ടിലെകൽപ്പയ്ക്കൽ
സ്വപനദന്ദംതൻകിടന്നോളവതുപരോയംഗ്രഹിക്കുതവണ്ണം
തുകാലമുദയമിതിൽമേത്തുണരൊട്ടാമുതമേതിനിത്യാജപിപ്പൻ
സർക്കാലംചെയ്തസാക്ഷാൽഗുരുരകുടന്നാപിചിവിസ്താരമേതോ?
സ്വാമിൻ!തപ്താദപരമംനരസുരവിലംകാക്കുമരുൾനിമേൽ
ശ്രീമദാമാപ്തമത്രംസുഖകരമുപദേശിച്ചുമാരപുനനം

നാമേനിൽഭേരികൻനിണ്ണയമിതിസുഖമോതിട്ടുപാലിച്ചതോർത്താൽ
രാമാനന്ദാഖ്യഭേദപ്രഥിതതരതപാവിചിവിസ്താരമേതോ?

ഇങ്ങനെ സ്തോത്രംചെയ്ത കേതിയിൽ ഭയിച്ചുനിൽക്കുന്ന കബീറെങ്കുറിച്ചു, രാമാനന്ദസ്വാമിപ്പർക്കു കരുണതോന്നി:—“എടാ! നീയെന്നെ വഞ്ചിച്ചുവല്ലോ. നീയായിരുന്നോ അവിടെക്കിടന്നതു? നീ കരുതിക്കൂട്ടിക്കൊണ്ടു ചെയ്തതാണതു്. അല്ലേ? അതെ, എന്നാലും ദോഷമില്ല. കഴിഞ്ഞകാര്യത്തെക്കുറിച്ച് ചിന്തിച്ചിട്ടും ഫലമില്ലല്ലോ.” ഇങ്ങനെ അരുൾചെയ്തിട്ടു, ബ്രാഹ്മണരെനോക്കി,—“ഹേ ശിഷ്യോത്തമന്മാരേ! ഇവൻ പറഞ്ഞതു സത്യംതന്നെയാണു്. അളരിത്തുകൊണ്ടല്ലെങ്കിലും ഇവന്റെ തലയ്ക്കു ചവിട്ടിയതും, നിവദപൂർവ്വം തടവി രാമനാമം ഉച്ചരിച്ചതും ശരിതന്നെ. അതുകൊണ്ടു്, ഇന്നമുതൽക്കു്, ഇവനെ നിങ്ങളിലൊത്തന്നായിക്കരുതി സ്നേഹിച്ചുകൊൾവിൻ” എന്നു കല്പിച്ചു. സ്വാമികളുടെ ആ കല്പന ബ്രാഹ്മണക്കു കണ്ണുശല്യമായിത്തോന്നി. അയാൾ ഉള്ളിലുദിച്ചു കോപത്തെ മറച്ചു, “സ്വാമിൻ! അങ്ങനെ കല്പിക്കുന്നതുസംഭടമാണു്. അളരിയാതെ, പരിവർത്തിച്ചതല്ലെങ്കിലും ഒരു വാക്കു് സ്ഥാനമാക്കി, ഇവനെ ശിഷ്യനാക്കി സ്വീകരിക്കുന്നതു കഷ്ടമാണു്, പരിശുദ്ധരായ ബ്രാഹ്മണക്കു പറയുന്ന അംഗീകരിക്കാമോ? ശിഷ്യത്വം പരിഗണിക്കാമോ? ഇങ്ങനെ ലോകത്തെവിടെയെങ്കിലും നടന്നിട്ടുണ്ടോ? നടക്കുന്നുണ്ടോ? ഇവനെ ശിഷ്യനാക്കിയാൽ, നമുക്കു അപകീർത്തിപ്പല്ലാതെ, പ്രശസ്തിയുണ്ടാകയില്ല. അതുകൊണ്ടു്, ഇക്കാര്യംതന്നെ ഇവനെ ഇവിടെനിന്നോടിച്ചു, മേലാൽ ഇവിടെക്കിടക്കാതിരിപ്പിക്കാൻവേണ്ട ഏല്പാടുചെയ്യണം. അതാണെന്നു്. എന്നറിയിച്ചു. അതിന്നു മറുപടിയായി സ്വാമികൾ—“നിങ്ങളുടെ ഇഷ്ടംപോലെ ചെയ്തുകൊൾവിൻ! എന്നു കല്പനകൊടുക്കുകയുംചെയ്തു. അനന്തരം കബീറെന്നോക്കി,—എടാ! കൊച്ചു കുള! നീ വഞ്ചിച്ചു്, എന്തോടു താരകരന്ത്രത്തെ വാങ്ങിയതുകൊണ്ടു്, മേലാൽ നിന്നെക്കാണാൻ നമുക്കുഷ്ടമില്ല. മറവിൽ ഇരിക്കുന്നതു് നന്നു്; നാളെമുതൽ, മറന്നിട്ടും നീ ഇവിടെ വരതു്. പൊയ്ക്കോ എന്നു അജ്ഞാപിച്ചുവെച്ചു. കബീർ പോയഉടനെ ബ്രാഹ്മണരെനോക്കി—“ഹേ സാധുക്കളായ വേദിയരേ! ഈ ബാലനെ നാം അനാദിച്ചതു ശരിയാണെന്നെനിക്കുതോന്നുന്നില്ല. കൊച്ചുകുട്ടിയാണെങ്കിലും അവന്റെ കേതിവിശ്വാസം അന്യദൃശമായിരിക്കുന്നു. വിശേഷിച്ചും, ചേദമുത്തിയായ ബ്രഹ്മാവിനെന്ന പോലെ നാലുവേദങ്ങളും അവൻ ഹൃദിസ്ഥമാണെന്നു വാക്കുകേട്ടാൽ അനുമാനിക്കാം. ഇത്രമേൽ ബുദ്ധിമുട്ടുകൾസാധിച്ചു്, ഇതുവരെ അതും എന്തോടു ഉപദേശംവാങ്ങിച്ചിട്ടില്ല. മുഖജനമുതലായ ഏതോ പാപാശം അനുഭവിച്ചുകൊണ്ടു് അറന്നുണ്ടായിരിക്കും അതുകൊണ്ടാണു് മേൽപ്പാപംശരണിയിൽ വന്നുപിറന്നതു്. “ജാതിനാമാദികൾക്കല്ല ഗുണഗണഭേദമെന്നത്രേ ബുദ്ധന്മാരുടെമതം” എന്ന തത്ത്വമനുസരിച്ചു്, അവന്റെ കലത്തെക്കുറിച്ചു നാം നോക്കേണ്ടതു് ഗുണത്തെക്കുറിച്ചാണു്. താഴ്ന്നകലത്തിൽ ജനിച്ച വാല്മീകി മുതലായവർ, മഹാപിമാശായില്ലേ? ഈ ബാലന്റെ സ്വഭാവവും വൈരാഗ്യാദിനിഷ്ഠകളും മറ്റുഗുണഗണങ്ങളും അലോചിച്ചുനോക്കിയാൽ, അതുതന്നെതന്നെതന്നെയാത്രല്ല അവൻ കരവതാപ്യരക്ഷണാണെന്നു നണ്ണയിക്കേണ്ടിയുമിരിക്കുന്നു. രാക്ഷസവംശത്തിൽ ജനിച്ചു വീരേഷൻ, പ്രാഹ്ലാദൻ, മഹാബലി മുതലായവരല്ലോ മഹാഭാരതമായിരുന്നുവെന്നുള്ള കഥ സുപ്രസിദ്ധമല്ലേ? ഭഗവൽപ്രാവിശാസനാൽ അക്കരനെ നിണ്ണയിക്കാം? എന്നോരോരുത്തരിലുള്ള ശോഷം ശ്രീനാരായണസ്വാമിയെ ധ്യാനിച്ചു അനന്ദനിവിനനായി സ്ഥിതിചെയ്തു.

അനന്തരം, കബീർ, വീട്ടിലെത്തി നടന്നവർത്തമാനങ്ങളെല്ലാം മാതാപിതാക്കളെ ധരിപ്പിച്ചു. സ്വാമികൾ ഉപദേശിച്ച താരകരന്ത്രത്തെത്തന്നെ എപ്പോഴും ധ്യാനിച്ചു്, പ്രഭാതമാകുമ്പോൾ ഗംഗയിലിറങ്ങിക്കളിച്ചു്, രാമാനന്ദസ്വാമികളുടെ കുറിയും തളസിമാലയും അഭിഞ്ഞ്, വിഷ്ണുനാമസാന്ദ്രത്തെ പലകീർത്തനങ്ങളൊക്കെപ്പാടി, പലക്കും അതിന്റെ മാധാത്മ്യത്തെ പറഞ്ഞുകേൾപ്പിച്ചുകൊണ്ടു്, കബീർ ദിവസങ്ങളെ നയിച്ചുവന്നു.

എട്ടാം അദ്ധ്യായം.

കബീർ മഹമ്മദ്‌മതത്തെ വണയിച്ചത്.

ശ്രീനാരായണഭക്തോത്ഥനനായ കബീർ, ഇങ്ങനെ താമസിക്കുന്ന കാലത്തു മറ്റുള്ള തുലുക്കന്മാർക്കൊക്കെ അവനെക്കുറിച്ച് വെറുപ്പുതുടങ്ങി. അവൻ തമാലിനേയും ജിജ്ഞാസിയുമായിരുന്നതും ചെന്നുകണ്ടു് “ഹേ! നിങ്ങൾ തുലുക്കവംശജരായിരുന്നിട്ടും, ഹിന്ദുക്കളെപ്പോലെ നാരായണനാമവും രാമനാമവും ഒക്കെ ജപിച്ചുകൊണ്ടു നടക്കുന്നതു് ശരിയല്ല. അങ്ങനെയൊക്കെങ്കിൽ ഞങ്ങളുടെ തെരുവിൽനിന്നും ഒഴിഞ്ഞു്, ഹിന്ദുക്കളുടെ കുടിയിടയിൽപോയി താമസിച്ചുകൊള്ളണം.” എന്നു കോപപര്യവേഷമായിപ്പറഞ്ഞു. അതുകേട്ടു്, കബീർ അവരേനോക്കി—“ഹേ മാനുഷന്മാരേ! ഞങ്ങൾ ഒഴിഞ്ഞുപോകണമെന്നു പറവാൻ നിങ്ങൾക്കെന്തുകാരാ? രാമനാമവും നാരായണനാമവും ജപിക്കുന്നതിൽ എന്തു കുറ്റം? രാമനും രയിമും ഒന്നുതന്നെയാണെന്നുള്ള പരമാർത്ഥമറിയാതെയല്ലേ നിങ്ങൾ വഴക്കിനുവന്നിരിക്കുന്നതു്?” എന്നു ചാടി. ഉടനെ, തുലുക്കന്മാരുടെ വൈദികചാതുര്യനായ കാദി, കബീറിനെ ഭയപ്പെട്ടുപറഞ്ഞു. “മുഡബാല! നീ എന്തു പറയുന്നു? രാമനെന്നതു്, ദശരഥനെന്നപോലായ ഒരു മനുഷ്യന്റെ മകനല്ലേ? രയിം എന്നതു് ജനനമനുഭവിതമായി അത്രപമായ ദൈവം അല്ലേ? സത്യബോധമില്ലാത്ത നന്നേട്ട! ഇതൊക്കെയെന്തിനു പറയുന്നു? പറഞ്ഞതുകൊണ്ടൊന്നുമില്ല.”

കബീർ:—“ഹേ! മുഴുമുഡനായ കാദി! നിത്യനിമ്നസ്വപനമായ പരബ്രഹ്മം ശാന്തനെന്നു മുതൽപ്പോൾ വിജ്ഞാപിക്കുന്ന വിഷ്ണുഗോപാൽ, ലോകരക്ഷണമാണു് ധർമ്മം. അതായതു് ഭൂമിനിഗ്രഹവും ശിഷ്ടജനപരിപാലനവുമാണു്. അതനുസരിച്ചു്, ലോകകണ്ടകനായ രാവണരാക്ഷസനെ നിഗ്രഹിപ്പിക്കാനായി ദശരഥപുത്രനായിരാനുഭവത്തോടെ വിഷ്ണുഗോപനവതരിച്ചു. അദ്ദേഹത്തെ മനുഷ്യനെന്നെന്നു നിങ്ങൾ പറഞ്ഞതു്, പുനസ്വപനമാണു്!”

കാദി:—എട്ടാ! “പൊയ് പറഞ്ഞാലും പൊയ്തെപ്പറയണം” ദൈവംവേറെ, ലോകരക്ഷകനായ കർത്താവുവേറെ, എന്നു നീയൊരുത്തൻ പറഞ്ഞുകേട്ടുള്ളു. ദൈവമയില്ലാത്ത ഹിന്ദുമതത്തിൽ ചേർന്നിനക്ക പരമാർത്ഥബോധമില്ലാത്തതു അർത്ഥവുമല്ല. “നിമ്നം നദീജലം സാഗരം തന്നിൽ ചേർന്നാൽ നീശ്വരം ചളിച്ചുപോം” എന്നു പറഞ്ഞതുപോലെ, ഹിന്ദുക്കളോടു ചേർന്നു് നന്നേ വാസിയായി ഭവിക്കതന്നെവേണം.

കബീർ:—എന്താണുവായിൽ വന്നതൊക്കെവിളിച്ചു പറയുന്നതു്? അത്രപമായ പരബ്രഹ്മംതന്നെയാണു് അദിദൈവം എന്നിതെന്നാലും, അതിൽനിന്നും, ലോകസൃഷ്ടിസ്ഥിതിസംഹാരങ്ങൾക്കു മൂന്നുശക്തികൾ വ്യാപരിക്കുന്നുണ്ടു്. ആ ശക്തികൾക്കു ഞമുൽതിതപംകല്പിച്ച ബ്രഹ്മാവെന്നും വിഷ്ണുവെന്നും ശിവനെന്നും പേർപറഞ്ഞുവരുന്നതു്. അതുകൊണ്ടു്, അദ്വൈതം മുതൽക്കെല്ലാവരും ത്രിമുർത്തികളുടെ വിഗ്രഹങ്ങളെ വച്ചുരാധിച്ചുവന്നു. ഇക്കാരണത്തു്, അതിനെ നശിപ്പിച്ച ഇബ്രാഹിം മുതലായവരെ, ദൈവംതന്നെ കുറ്റമായിശിക്ഷിച്ചതു കാമ്ബിലല്ലേ? എന്നല്ല, അദിസൃഷ്ടികത്താവായ ബ്രഹ്മാവിനാൽ ഉണ്ടാക്കപ്പെട്ടവേദങ്ങളല്ലേ പരിശുദ്ധം? അതോ, യോനിയെന്ന ഒരു കേവലമനുഷ്യൻ, മഹമ്മദുണ്ടാക്കിയവേദമോ? ഈ പരമാർത്ഥം അറിയാത്ത നിങ്ങളാണു് എന്നോടു വന്യപറയാൻ വരുന്നതു്.

കാദി:—രൂപരഹിതനായ ദൈവത്തിന്റെ സംകല്പമത്രാണു് ഉണ്ടായതുപോകും, സത്രപനായ ബ്രഹ്മാവിനാൽ സൃഷ്ടിക്കപ്പെട്ടതാണെന്നു പറയുന്നതിന്റെ മൂലതപത്തെ ഞാനെങ്ങനെ തെളിയിക്കാനാണു്? ഞങ്ങളുടെ സർഗ്ഗരവരനായ മഹമ്മദിനു്

ദൈവകല്പനയനുസരിച്ച്, ദേവദൂതനാൽ അറിയിക്കപ്പെട്ട വാക്യങ്ങളാണ്, സത്യവേദം. അതല്ല സാരതത്വങ്ങൾ നിന്നെപ്പോലുള്ള അവിശ്വാസികൾക്കറിയാവുന്നതാണോ? എന്നു പറഞ്ഞു ചിരിച്ചപ്പോൾ,

കബീർ:—ദൈവത്തിനു നിനച്ചുണ്ടെങ്കിൽ മറവിയും കാണുമല്ലോ. ഇങ്ങനെ സങ്കല്പവികല്പങ്ങളുള്ളവക്കു ദേവവും ഉണ്ടായിരിക്കണം—ദേവത്തിനു ഏതെങ്കിലും ഒരു രൂപമുണ്ടു്. ദൈവം അരൂപനെന്നല്ലേ നിങ്ങൾ പറഞ്ഞതു്? അരൂപനരൂപമേതു്? നിവ്വികല്പനവികല്പമേതു്? നിശ്ചയന ചലനമുള്ള തൊഴിലേതു്? ചനമില്ലാതെ ലോകമുണ്ടാകുമോ? ഉൽപത്തിക്കു വികാരംകൂടാതെകഴിയുമോ? രൂപമില്ലാതെ നിനച്ചുണ്ടാകുമോ? അകാശത്തിൽ കോട്ടയിൽക്കുന്നെന്നും കാരന്റുരൂപമുണ്ടെന്നും മറ്റും പറയുന്നതുപോലെ, നിങ്ങളുടെവാക്കു അത്യന്തം അയുക്തമായിരിക്കുന്നു. സങ്കല്പവികല്പങ്ങളില്ലാതെ, അരൂപമായിരിക്കുന്ന ദൈവം, ദേവദൂതന്മാർ വശം വാക്യങ്ങളെങ്ങനെ ചൂഴ്ത്തിക്കൊടുത്തുയച്ചു?—എള്ളിൽ എണ്ണപോലെയും, പാലിൽ വെണ്ണപോലെയും അഭ്യശ്വസ്ഥിതിയിൽ എങ്ങാറിറഞ്ഞിരിക്കുന്ന ദൈവം, എവിടെയിരുന്നാണു് മഹമ്മദിന്റെ അടുക്കലേക്കു ദേവദൂതന്മാരെപ്പറഞ്ഞുയച്ചതു്? മഹമ്മദിനനിടത്തു ദൈവമില്ലാതെപോയോ? രൂപവും വാക്കുമില്ലാത്ത ദൈവം കൊണ്ടുപോയി കൊടുക്കാൻ അങ്ങനാപിച്ചതെങ്ങനെ? അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഇരിപ്പു, എപ്പോഴും അകാശത്തിലാണോ? ഭൂമിയിൽ ദൈവമില്ലയോ കരുണാപുസ്തകം അദ്ദേഹം അതർഹമായ്കൊള്ളാത്ത വേദത്തിൽ, ജീവഹിംസ ചെയ്യാമെന്നു വദിച്ചിരിക്കാനിടയുണ്ടോ ഈ വാക്യങ്ങളിൽ, ചിലതു, ഇബ്രാഹിംപയമ്പരുടെ പുത്രന്മാരിൽ ഒരുവനായ ഐസാക്ക് എന്നവൻ തള്ളത്തക്കതാകുമോ സത്യവേദമല്ലെന്നു ഖണ്ഡിക്കാൻ സാധിക്കുമോ തുല്യകവംശത്തിനു അത്യാചാര്യനായ ഇബ്രാഹിം പയമ്പർ പലപ്രാവശ്യം വിവരിച്ചുപറഞ്ഞിട്ടും, സ്വന്തം മകനായ ഐസാക്ക്, കള്ളങ്ങൾ പറഞ്ഞു, എന്തെന്തിനാണിതൊക്കെയും, എന്നു നഷ്ടമായിച്ചു്, അച്ഛനായ ഇബ്രാഹിമിനെ, പട്ടണത്തിൽനിന്നും അകറ്റിയയ്ക്കാനിടയാകുമോ? ഹേ അച്ഛായ്കനായ കാദിമോകത്തിൽ അവരവരുടെ പേരിനെ നിലവിൽക്കണമെന്നു ദ്രോശിച്ചു്, കാരോബുലിമാന്മാർ അവരുടെ പേരിൽക്കാരോമതത്തെ ഏല്പുത്തു, ധർമ്മത്തെ പൂർണ്ണമായി, ചില വാക്യങ്ങളെ യുക്തിപൂർവ്വം ചൂഴ്ത്തിക്കൂട്ടി അതിനുവേദമെന്നു പേരിട്ടു, തങ്ങളെ എല്ലാവരും വന്ദിക്കത്തക്കവണ്ണം അതിൽ ചൂഴ്ത്തിവച്ചു, ഇതു സത്യവേദമാണു്; ദൈവത്തിന്റെ കല്പനകളാണിതു, എന്നൊക്കെ പറഞ്ഞു, മനുഷ്യരെ ഒരുവിധത്തിലും ഉൾക്കാൻ നാവുത്തിരിച്ചുതവണ്ണം അധഃപതിപ്പിച്ചെന്നല്ലാതെ, അതിലെങ്ങാനും മോക്ഷമാർഗ്ഗമുപദേശിക്കുന്നുണ്ടോ അല്ലാതെ ഉപദേശിക്കുന്നുണ്ടെങ്കിൽ, ആ വഴിയേ അനുസരിപ്പിക്കുന്നവർക്കു മോക്ഷമേരിക്കുന്നുണ്ടോ മതഗ്രന്ഥങ്ങളിലെനിർമ്മലപ്രസ്താവങ്ങളെക്കൊണ്ടു, മതമേന്മയിലുണ്ടെന്നു കൂടുകയും മദാലിപ്പിക്കുകയും ചെയ്യുന്നതല്ലാതെ, അഭിലഷണിയമായ സതപത്നിലുണ്ടെന്നു കൊണ്ടു മനുഷ്യക്കുണ്ടാകുന്നുണ്ടോ? മോക്ഷമേയ്യനവൻ മനുഷ്യനെത്തൊഴുത്താണെന്നതിന്നു തൊഴുതുകയുന്നതെന്നതിനു്? ജീവകാരുണ്യത്തോടു കൂടിയ ദൈവത്തെപ്പോലെയല്ല തപസ്സുചെയ്യാതെ, കൊലപാതകത്തിലും പെട്ടു, മായാബന്ധത്തിലകപ്പെട്ടു, അധോഗതിവന്തക്കകാശങ്ങളെ ചെയ്താൽ, ദൈവാനുഗ്രഹം യുഗാധിപസാനത്തിൽ പോലും ലഭിക്കുമോ?

കാദി:—സച്ചിദാനന്ദദൈവത്തെല്ലാതെ, മുന്തിത്രയത്തെപ്പൂജിക്കുകയും ധ്യാനിക്കുകയും ചെയ്യുന്നതിന്റെയുക്തി എന്താണു പറയു്?

കബീർ:—യുക്തിഎന്തായാലും, മുഹമ്മദ് എന്നു മനുഷ്യനെപ്പൂജിക്കുന്നതിനെക്കാൾ മുന്തിത്രയത്തെപ്പൂജിക്കുന്നതാണു നന്നെന്നുള്ളതിന്നു തക്കമുണ്ടോ?

കാദി:—എങ്ങാപന്നു സൂക്ഷ്മർഗ്ഗത്തിലുപെട്ട ഒരുജീവിയല്ലേ? അവനെക്കാലാൻ രക്ഷാകർത്താവായ വിഷ്ണുവിനു നേരിട്ടുനിവൃത്തിയില്ലയോ? അതിന്നു മനുഷ്യനായി വന്നുജനിച്ചവളന്നു ചെയ്തിട്ടെന്തൊക്കെയും!

കബീർ:—അതുപറയാം—മുന്തികൾ മൂവരും, ദേവാസുരരാക്ഷസാദികളാലും, എന്നല്ലാതെ നാഷ്ട്രാശാഴിച്ചു മറന്നാലും, താൻ വധിക്കപ്പെടരുതെന്നു മാവന്നൻ തപസ്സു ചെയ്തുവരുംവെച്ചിട്ടുണ്ടായിരുന്നു. അതുകൊണ്ട്, അവനെ നിഗ്രഹിക്കാൻ സത്യസന്ധനായവിഷ്ണുഗോപാൻ മനുഷ്യരൂപമെടുത്തതാണ്.

കാദി:—വിഷ്ണുരാക്ഷാകന്താവെന്നല്ലെ നീ പറഞ്ഞു? പിന്നെ ആ ദേവൻ മാവന്നനെ കൊല്ലാൻ വന്നതെന്തിന്? സംഹാരത്തിന്നുമുന്തിവേറെയാണല്ലോ.

കബീർ:—രാജ്യം രക്ഷിക്കുന്ന രാജാവു്, ഭൃഷ്ടന്മാരെ ശിക്ഷിക്കുന്നതെന്തിനാണു്? അതു പോലെ ലോകം രക്ഷിക്കുന്ന വിഷ്ണുഗോപാൻ ധർമ്മധർമ്മരാജാവായ ഭൃഷ്ടന്മാരെ നിഗ്രഹിക്കേണ്ടധർമ്മമുണ്ടു്. മാവന്നൻ ലോകോപദ്രവിയാകുന്നതുകൊണ്ടു്, അവനെക്കൊല്ലാൻ അവതരിച്ചു.

കാദി:—ശരി ശ്രേഷ്ഠമായ ഈ ദേവത്തിൽ മണ്ണുകഴിച്ചു വാരിത്തേക്കുന്നതെന്തർത്ഥത്തിലാണു്? അതു മൂലതപമല്ലേ?

കബീർ:—അങ്ങനെ ചോദിച്ചതാണ് മൂലതപം. അതു് മൂലതപത്തെ കെടുത്താനുള്ള ഒരു മുദ്രയാണ്. അനിത്യമായ ഈ ശരീരം എത്രനാളിടുന്നാലും ഒടുവിൽ മണ്ണായിത്തന്നെ തീരുന്നതും, ഇതിനെ സത്യമായി കരുതരുതെന്നും താങ്കളല്ലോലെയുള്ള മൂലന്മാരെ അറിയിക്കാനുള്ള കടയായമാണിതു്.

കാദി:—അദ്ദേ, കല്പിനെത്തൊഴുന്നതോ? അതിനെന്തർത്ഥം?

കബീർ:—എങ്ങും നിറഞ്ഞിരിക്കുന്ന പരബ്രഹ്മം, ഈ കല്പിയുമിരിക്കുന്നതാണെന്നും, കല്പം ബ്രഹ്മംശമല്ലാതെ മറ്റൊന്നല്ലെന്നും, നമ്മുടെ ഉജ്ജ്വലിരിക്കുന്നതും ആ ബ്രഹ്മംതന്നെയെന്നും അറിയിക്കുന്നതിനും, അജ്ഞാനികൾക്കു ത്രിമുന്തികളുടെ രൂപം മനസ്സിൽ ധ്വനിക്കാൻ ഒരു മാതൃകകാട്ടിക്കൊടുപ്പാനും, ജ്ഞാനികൾക്കു നിർഗ്ഗുണോപാസന സോപാനത്തിൽ കാൽവയ്ക്കുന്നതിനുള്ള ധ്യാനനില ശീലിക്കുന്നതിനും അതുപകരിക്കുന്നു. അതാണ് കല്പിനെത്തൊഴുന്നതു്. പക്ഷേ, അസ്സൽ ഉഗ്രൻ എന്നയാൾ ചെയ്ത അക്രമത്തെ സഹിക്കവയ്യാതെ ദേവന്മാർ, അയാളെ നിഗ്രഹിക്കുന്നതിനായി അനുചരിച്ചപ്പോൾ, കളത്തിൽ ചാടി മരിച്ചു രക്ഷനേടിയ അയാളുടെ കൈകളെ അറുത്തുവെച്ചു പുഷ്പിക്കുന്നമനുഷ്യാണു മൂലന്മാർ. അതിനാണു് അർത്ഥമൊന്നുമില്ലാത്തതു്.

കാദി:—നിങ്ങളുടെ വേദത്തിൽ, അടി മനുഷ്യൻ അമാണെന്നാണു പറഞ്ഞിരിക്കുന്നതു്?

കബീർ:—ബ്രഹ്മാവിൽ നിന്നു മനുവും മനുവിൽ നിന്നു മനുഷ്യരും ഉണ്ടായതായിപ്പറയപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു.

കാദി:—അതിന്നുദൃഷ്ടാന്തമെന്തു്?

കബീർ:—മനുഷ്യരെന്നു പേർകിട്ടിയതുതന്നെ മനുവിൽ നിന്നുണ്ടാകുകൊണ്ടാണെന്നും മനുഷ്യക്കു വേണ്ടിപ്പറയപ്പെട്ട നീതികൾ മനുനിധികളാണെന്നും, പറയപ്പെടുന്നു. അതുതന്നെദൃഷ്ടാന്തം.

കാദി:—ഓ! എന്തുഭോഷു്. ദൈവത്താൽ സൃഷ്ടിക്കപ്പെട്ട അദാം അല്ലെ അടിമനുഷ്യൻ? മനുവാനോ?

കബീർ:—കൊള്ളാം. ദൈവത്തിന്നു രൂപമേയില്ലെന്നല്ലേ താങ്കൾ പറഞ്ഞതു്? ആ ദൈവം അദാമിനെ സൃഷ്ടിച്ചതെന്തിനെ? ശാസ്ത്രവിരുദ്ധമായി പറയുന്നതെന്താണു്? അതുപല ശങ്കകൾക്കും കാരണമായിരിക്കുന്നുമുണ്ടു്. ഭൂതത്താലുണ്ടാക്കപ്പെട്ട ചാവയാണു് അദാമന്റെ രൂപമെന്നും അപ്രതിമയ്ക്കു ദൈവം പ്രാണങ്ങളെ ഉഴുതിജീവനിട്ടുവെന്നും, അദാം അദ്ദേഹത്തിന്റെ കല്പനയെ ലംഘിച്ചു കളഞ്ഞുവെന്നും, ഭൂതം ദൈവത്തിന്നു വിപരീത കക്ഷിയാണെന്നും, തന്റെ കല്പനയെ ലംഘിച്ച അദാമിനെ ദൈവം സ്വർഗ്ഗത്തിൽനിന്നും തള്ളിവിട്ടു എന്നും, ദൈവത്തെയ്ക്കു ഭൂതം വിരോധം ചെയ്തുവെന്നും മറ്റും പറയപ്പെട്ടിരിക്കുന്ന പ്രസ്താവങ്ങളല്ലാം, ഗ്രാജായും അയ്യക്കുമായും ഇരിക്കുന്നു. ദൈവം ഇങ്ങനെയല്ലമേതു്? എന്തൊരു രൂപത്തി

ലാണിത്തന്നത്? പ്രാണങ്ങളെ ഉഴതി ജീവനിട്ടതെങ്ങനെ? ഏതുലോകത്തിൽ നിന്നാണു ഭദ്രാമിനെ തള്ളിയത്? സർവ്വത്തരം സർവ്വഭൂതമായ ദൈവത്തിന്റെ അജ്ഞാത മനുഷ്യൻ മോചിച്ചതെന്ത്? കേവലം ഒരു ക്ഷുദ്രദേവതയായ ഭൂതം ദൈവത്തിനോടു വിരോധം പ്രവർത്തിച്ചതെങ്ങനെ? ത്രികാലപേദിയായ ദൈവം പിന്നെ വശാനിരിക്കുന്ന സംഭാവം അറിയാതെ പോയശ്ശെന്തുകൊണ്ട്? ഭൂതത്തെ നശിപ്പിക്കാതിരിക്കാൻ കാരണമെന്ത്? ഭൂതത്താൽ നശിക്കപ്പെട്ടവർക്കെല്ലാം നരകം വിധിച്ചതെന്ത്? അതുപനായ ദൈവം ഏതുലോകത്തിലിരിക്കുന്നു? മോക്ഷമെന്നതേതുലോകത്തെ വിരിക്കുന്നു? നരകമേതുലോകത്തിൽ? ഇങ്ങനെ പലപല സംശയങ്ങൾക്കും കാരണമായിരിക്കുന്നു.

കാദി:—കബീരേ! നിന്റെ വാക്കുകൾ വിരോധാഭാസമായിരിക്കുന്നു. അപ്പോൾ മോക്ഷനരകങ്ങളില്ലെന്നാണോ പറയേണ്ടത്?

കബീർ:—ജന്മമററുപരുന്ന അവസ്ഥ മോക്ഷവും; ജന്മമെടുത്തു ജീവിക്കുന്ന അവസ്ഥ നരകവും ആകുന്നു.

കാദി:—(ചിരിച്ചുകൊണ്ടു) ഹേ! കബീർദാസ! കുറന്ന പാൽ തിമിരകു അകിടിനുള്ളിൽ പോകുമോ? കുടഞ്ഞെടുത്തവണ്ണ ചാവിൽ യഥാപൂർവ്വം കലൻ ലയിക്കുമോ? കഴിഞ്ഞകാലം പിന്നെ വരുമോ? കാഞ്ഞുരിയുടെനീർ കക്കുമോ? മരിച്ചു പയ്യഭൂതങ്ങളായ് വേർപെട്ടുപോയാൽ പിന്നെ ണ്ടൊരു ജനിക്കാൻ സാധിക്കുമോ?

കബീർ:—ക്ഷണസൃഷ്ടിപ്രളയം, ദിനസൃഷ്ടിപ്രളയം, ദേഹസൃഷ്ടിപ്രളയം, ജീവസൃഷ്ടിപ്രളയം, ബ്രഹ്മസൃഷ്ടിപ്രളയം എന്നഞ്ചുള്ളതിൽ ഒന്നില്ലെന്നു നിങ്ങൾ പറഞ്ഞാൽ അതുകവചിച്ചതരം?

കാദി:—എങ്ങനെ? അഞ്ചുവിധപ്രളയമോ? അതൊന്നു വിചാരിച്ചു പറയണം.

കബീർ:—ക്ഷണസൃഷ്ടിപ്രളയമെന്നത്, സൂരണവിസൂരണങ്ങളാണ്. അതായത്, കാഞ്ചിക്കലും മറക്കലുമാണ്. ദിനസൃഷ്ടിപ്രളയമെന്നത്, ജാഗ്രൽസൃഷ്ടപ്രവസ്ഥകളാണ്. ദേഹസൃഷ്ടിപ്രളയം ജനിക്കലും മരിക്കലുമാണ്. ജീവസൃഷ്ടിപ്രളയം ജീവാത്മാവ് ദേഹത്തിൽ പ്രവേശിക്കുകയും നീങ്ങുകയും ചെയ്യുന്നതാണ്. ബ്രഹ്മസൃഷ്ടിപ്രളയം ബ്രഹ്മാഭ്യസങ്ങളുണ്ടാകുന്നതും ഒടുങ്ങുന്നതുമാകുന്നു.

കാദി:—നീ ഇപ്പറഞ്ഞതൊക്കെ ശരിതന്നെയെങ്കിലും, മരിച്ചവർപിന്നെ ജനിക്കുമെന്നു പറയുന്നതു ഒരിക്കലും സമ്മതിക്കത്തക്കതല്ല.

കബീർ:—ജീവനു ജന്മമാണമില്ല. ജന്മമരണമെല്ലാം ദേഹത്തിനാണ്.

കാദി:—മരിച്ചുദേഹംപിന്നെയും ജനിക്കുമെന്നാണോ പറയുന്നത്?

കബീർ:—മരിച്ചുദേഹംപിന്നെ ജനിക്കയില്ല. ദേഹത്തിനു ഋണബന്ധമില്ല. കർമ്മപരമ്പരയുടെ ഫലങ്ങൾ ജീവാത്മാവിൽ ലയിച്ചുകിടക്കുകകൊണ്ട്, ജീവാത്മാവ് കർമ്മങ്ങൾക്കനുസരിച്ചുള്ള ശരീരം സ്വീകരിക്കുന്നതാണ് പുനർജന്മമെന്നു പറയുന്നതു്.

കാദി:—ജീവികൾ ചെയ്തകർമ്മമാനുസരിച്ച്, നരകമോ മോക്ഷമോ അടയണമെന്നല്ലാതെ കാരണം കൂടാതെ അടിക്കടി ജനിക്കുകയെന്നുള്ളതു വരത്തക്കതല്ല.

കബീർ:—മോക്ഷമടഞ്ഞവർ തന്നെ സുഖമനുഭവിക്കട്ടെ. നരകത്തെപ്രാപിക്കുന്നവർക്കുമോ ചന്ദനമില്ലയോ?

കാദി:—എപ്പോഴും ദുഃഖം അനുഭവിക്കത്തന്നെചേണം.

കബീർ:—കുറച്ചുപാപംചെയ്യുന്നവരും മഹാപാപം ചെയ്യുന്നവരും തമ്മിൽ അപ്പോൾ ഭേദമില്ലയോ?

കാദി:—മണ്ടകൂട്ടക്കും ഒരുപോലെതന്നെ കണഭവം.

കബീർ:—ഇങ്ങനെപറയുന്നതു ശാസ്ത്രസിദ്ധാന്തമോ താങ്കളുടെ യുക്തിയോ?

കാദി:—ഞങ്ങളുടെ വേദത്തിൽ ഇങ്ങനെയാണു പറയുന്നതു്.

കബീർ:—..... (ചിരിച്ചുകൊണ്ടു്) ഇതു നല്ല ന്യായമായിരിക്കുന്നു. അല്പപാപം ചെയ്യുന്ന വൻ അതിന്മതക്കാരി ക്കൊടുത്തു മേൽക്കാലം രക്ഷിക്കാതെ എന്നും നരകത്തിലിറുന്നതെന്തു ന്യായമാണു്? ഓ! കാദി ഞാൻ പറയുന്നതു കേൾക്ക. ദേഹസുപീകാരമല്ലാതെ പേരൊരു നരകവും ദോഷമോചനമല്ലാതെ പേരൊരു ദോഷവുമില്ല. അതു നിശ്ചയതന്നെ.

കാദി:—മരിച്ചതിൽ പിന്നെ ജനിക്കു മെന്നതിനു ലക്ഷ്യമെന്താണെന്നു പറയാമോ?

കബീർ:—ജനിക്കുമ്പോൾ തന്നെ കഷ്ടം മുതലായ ഗ്യാധികളാൽ പീഡിതനായും അംഗ ധീനനായും ശിശുക്കൾ വേദിക്കുന്നതു തന്നെ അതിനു ലക്ഷ്യം.

കാദി:—അങ്ങനെ മുമ്പെങ്കിൽ അതു അച്ഛനമ്മമാരുടെ ശുക്തശോണിതമായിട്ടും കൊണ്ടെന്നല്ലാതെ, മുജ്ജന്മമർദ്ധസ്വമാണെന്നെങ്ങനെ പറയാം.

കബീർ:—മുജ്ജന്മത്തിൽ യാതൊരു പാപവും ചെയ്യാത്തവൻ അച്ഛനമ്മമാരാൽ നൂതനമായി ഒരു ദുഃഖം എന്നിന്നു പറയുന്നു? രോഗികളായ പ്രജകൾ ഗർഭത്തിൽ തങ്ങുന്നമെന്നുള്ളതിനു കാരണമെന്തു്? അതു ശുക്തശോണിതദോഷമാണെങ്കിൽ, രോഗികളായ മാതാപിതാക്കൾക്കു യാതൊരു കുറ്റവുംില്ലാത്ത കുട്ടികൾ ജനിക്കുന്നതെങ്ങനെ?

കാദി:—അങ്ങനെ ജനിക്കുന്നതു ദൈവത്തിന്റെ മായമാണു്.

കബീർ:—യാതൊരു കുറ്റവും ചെയ്യാത്ത ഒരു കുട്ടിയുടെ ജീവനെ മറ്റൊരാൾ ചെയ്തു വേർപോലെ, ദുഃഖിപ്പിക്കുന്നുവെങ്കിൽ, പാപപുണ്യങ്ങൾ ചെയ്യുന്നതിനുള്ള നിമിത്തം ലോകത്തില്ലെന്നു വരികില്ലേ? അച്ഛനമ്മമാരുടെ പാപത്തിന്നു കുട്ടിയുടെ ജീവൻ ഉത്തരവാദി ചെയ്യുന്നതെന്നു പറയുമോ? ദൈവം ഒരു കൃത്യമെങ്കിലും കാര്യം കാരണസംബന്ധമില്ലാതെ ചെയ്യുമോ? രാജാവുതന്നെ, നിർദ്വാഹിയായവനെ ശിക്ഷിക്കാൻ തുടങ്ങിയാൽ അദ്ദേഹത്തെ ലോകം ദുഃഖിക്കുമില്ലേ?

കാദി:—ഞങ്ങളുടെ വേദത്തിൽ അടിക്കടി ഇനമുള്ളതായിപ്പറയുന്നില്ല. ഒടുവിൽ, എല്ലാവരെയും ദൈവം വിളിച്ചു്, പാപികളെ ഒരുഭാഗവും സുകൃതികളെ ഒരു ഭാഗവുമായി നീർത്താ, നരകമോക്ഷങ്ങൾ കൊടുക്കുന്നുവെന്നു പറഞ്ഞിരിക്കുന്നു.

കബീർ:—മനുഷ്യർ തന്നെ എഴുതിച്ചേർത്തു വയ്ക്കുന്ന പുസ്തകത്തിൽ അപ്രകാരമല്ലാതെ പിന്നെ ഏതു പ്രകാരം പറയുന്? ഇങ്ങനെ പല കെട്ടു കഥകളും എഴുതിക്കൂട്ടി വച്ചിരിക്കുന്ന പുസ്തകത്തെ യങ്ങോ സത്യവേദമെന്നു ധോഷിക്കുന്നതു്? ശരി അതുതന്നെയാണു് ഭൂതന്മാരായിത്തീരാൻ കാരണവും; അദ്ദേ, നാങ്ങളുടെ വേദത്തിൽ, ജനിച്ചു്, അഞ്ചോറു വയസ്സുകമ്പോൾ മരിച്ചു പോകുന്ന, കുട്ടികൾക്കു സ്വർഗ്ഗമോ നരകമോ വിധിച്ചിരിക്കുന്നതു്? പാപികൾക്കു നരകവും സുകൃതികൾക്കു സ്വർഗ്ഗവുമെന്നല്ലേ അതിൽ പറയുന്നു?

കാദി:—അവർക്കുണ്ടു മില്ല. അതിനെപ്പറ്റി പ്രത്യേകം വേദത്തിലൊന്നും പറയുന്നില്ല.

കബീർ:—കൊള്ളാം. നരകസ്വർഗ്ഗങ്ങളിൽ ഏതെങ്കിലും ഒന്നിനു പാത്രമല്ലാത്ത സൃഷ്ടി ഈ ശ്വപഞ്ചയമോ?

കാദി:—എന്തു്? എല്ലാവർക്കും മരണമുണ്ടെന്നറിഞ്ഞാൽ പണ്ണയും, മേപ്പെട്ടു വല്ലഴിക്കുന്നടക്കത്തക്ക പണ്ണയും അനിത്യപസ്തുക്കളെ അശ്രുവിശാരിരിക്കത്തക്കവണ്ണവും അണല്ലോ സൃഷ്ടി.

കബീർ:—അങ്ങനെയാണെങ്കിൽ ലോകത്തിലേ ദുഃഖാദൃശഭൂതികൾക്കു സമാധാനം എന്താണു്! മനുഷ്യർ ജനിക്കുമ്പോഴും, ജീവിക്കുമ്പോഴും മരിക്കുമ്പോഴും ദുഃഖാദൃശഭൂതി നാം കാണുന്നു. മുജ്ജന്മകൃതപാപകമേ ഇല്ലെന്നാണെങ്കിൽ ശൈശവത്തിലേ തന്നെ മരിക്കുന്ന കുഞ്ഞുക്കൾക്കു അതിനിടയ്ക്കു നേചിക്കുന്ന ദുഃഖങ്ങൾ അരുടെ മേൽമുദ്രമാ!

കാദി:—അതു ഈശ്വരന്റെ മീലാപിദ്ധനാകാൻ അരുടെ മേലും മുദ്രത്തുണ്ടു തില്ല.

കബീർ:—അങ്ങനെയാണെങ്കിൽ, മറ്റിങ്ങിനായി നമുക്കു പലർക്കും ദുഃഖമുണ്ടാക്കരുതോ? കാദി:

ണംചോദിക്കുമ്പോൾ ചെറുചിലമ്പാണെന്നു പറഞ്ഞു സമാധാനിക്കരുതോ?

കാദി:—കുട്ടികൾക്കു അപമൃത്യുവും കൊടിയവ്യാധികളും സംഭവിക്കാൻ കാരണം അച്ഛനമ്മമാർ ചെയ്യുന്ന ദുഷ്കൃതഫലംകുട്ടികൾക്കകകാണാണെന്നു വിചാരിക്കരുതോ?

കുഞ്ചിർ:—അച്ഛനമ്മമാർ ചെയ്യുന്ന കർമ്മഫലം സന്തതിക്കു ഫലിക്കുമെങ്കിൽ ദുഷ്ടരായ മാതാപിതാക്കൾക്കു പുണ്യപാപമായ കുട്ടികളും പുണ്യപാപമായ സത്തുക്കൾക്കു ദുഷ്ടമായ കുട്ടികളും ജനിക്കുന്നതെന്തുകൊണ്ടാണു! അച്ഛൻ ദാസനും മകൻ യജമാനനാകുന്നതായി നാം കാണുന്നുവല്ലോ അതു എന്തുകൊണ്ടാണു? അപരാധമുണ്ടെന്നു മേൽമലം അപരാധമെന്നു അനുഭവിക്കുന്നതാണു, ഒരുത്തൻ ചെയ്യുന്നതിന്റെ ഫലം മറെറാരുത്തനിൽ സംഭവിക്കുകയുണ്ടാകുന്നു. ഇനി, ഓരോന്നും നല്ലപുത്രന്മാരുണ്ടെന്നുവരികളാകട്ടെ. അതിൽ ഒരുത്തൻ ധൂർത്തനും കള്ളനുമായിത്തീരുന്നു. ഒരുത്തൻ നല്ല വിദ്വാനും, സത്യസന്ധനുമായിരിക്കുന്നു. ഒരുത്തൻ മനുഷ്യലിംഗം മൃഗലിംഗമായിത്തീരുന്നു. നാലാമൻ ഭ്രാന്തനായിത്തീരുകയും ചെയ്യുന്നു. അതിനുകാരണമെന്തു? അല്ലെങ്കിൽ ഒരുത്തൻ സമ്പന്നൻ, മറെറാരുത്തൻ ദുഷ്ടൻ. ഇനിയുമൊരുത്തൻ അംഗവീനപിരൂപൻ. നാലാമൻ സുന്ദരശരീരൻ ഇങ്ങനെയും ഒരേ അച്ഛനമ്മമാരിൽ നിന്നു ജനിക്കുന്ന കുട്ടികളെ പലപ്രകാരത്തിൽ നാം കാണുന്നില്ല. അതെന്തുകൊണ്ടാണു? മേലേ കാദി! ഇതെല്ലാം നോക്കിയതിൽ അപരാധമെന്തെങ്കിലും ഉണ്ടെന്നു മനസ്സിലാക്കി, ഇവിടെ അനുഭവപ്പെടുന്നുവെന്നല്ലാതെ, ദൈവത്തിന്റെ ലീലയാണെന്നു പറയാൻ പാടില്ല. ഏകസ്വപത്രപനായ ദൈവത്തിനു ഒരിക്കലും പക്ഷപാതംഇല്ല. വിശേഷിച്ചുംജീവികളെ ദുഃഖിപ്പിക്കുന്നതു കരുണാനിധിയായ ദൈവത്തിന്റെ ലീലയാണെന്നു പറയുന്നതു അവിവേകമാണു. അഭിമുഖീകരിച്ചു മനസ്സിലാക്കി. അ മനുഷ്യന്റെ വശപരമ്പര. മനുഷ്യരേയുണ്ടാക്കി. മനുഷ്യരിൽനിന്നു സരിച്ചുനടക്കുന്നവർക്കു മറ്റുജന്മമില്ലെന്നും, അതിനെ ലംഘിക്കുന്നവർക്കു മനുഷ്യജന്മം ലഭിക്കാൻ പോലും പ്രയാസമാണെന്നും, അരുളിച്ചെയ്യുന്നപ്രകാരം ചിലർ, മനുഷ്യരിൽനിന്നു മാറിപ്പോയി, ദേഹാദികൾ അനിത്യമാണെന്നറിഞ്ഞു, പരമശിവനെത്തന്നെ അന്വേഷിച്ചു, ദൈവശക്തിയെ ധ്യാനിച്ചു, അ ധ്യാനശക്തിയാൽ ജ്ഞാനദൃഷ്ടിക്കുണ്ടാവുന്നതിന്നു ശ്രിയവ്യാപാരങ്ങളെ നിഷേധിക്കുന്നതിന്നു ശ്രമിച്ചു, ബ്രഹ്മാനന്ദത്തിൽ അഗ്രാമത്തോടു കൂടി അലയുന്നതാണു അന്വേഷിച്ചുപോയി അപരോടുപദേശംവാങ്ങി, സുഖാനന്ദത്തിലായി, നിരന്തരമാണു വേദമുദ്രാർക്കടത്തു, മോക്ഷം അടയുന്നു. മറ്റുചിലർ, മനുഷ്യരിൽനിന്നു ലംഘിച്ചു വിഷയാദിഭോഗങ്ങളെ ഇച്ഛിച്ചു, താമസേഷാദികളാൽ ബലന്മാരായി അഹിംസാദിപ്രതനിഷ്ഠകളോടു കൂടാതെ; അനിത്യമായ ദേഹത്തെ നിത്യമെന്നഭിമാനിച്ചു, ദുഃഖഭയജനമായ അതിനെ പോഷിപ്പിക്കാൻ പ്രാണിനിഗ്രഹംചെയ്തു, അ പാപത്താൽ അശുലബ്ധനായി നാലുവിധയോനികളിൽ ജനിച്ചു അപമൃത്യുവെപ്പാപിച്ചും മഹാമോഹസാഗരത്തെ കടന്നുകയറുന്നതിന്നു വഴികാണാതെ മോഹിച്ചും പശുപക്ഷാദിജന്മാനികളിൽതന്നെ ജന്മം അധഃപതിക്കത്തക്ക പണ്ണികർമ്മത്തെ മലിനപ്പെടുത്തിയും സൃഷ്ടികർത്താവായ ബ്രഹ്മാവിനുപോലും മനശ്ചായ്യവത്തെ ഉണ്ടാക്കുന്നു. “മാനുഷ! നിന്റെ മനസ്സുപോലെ” എന്നോരുചെയ്തെന്നുണ്ടല്ലോ. മനുഷ്യൻ ഇച്ഛിക്കുന്നതെല്ലാം അതിനെക്കൊടുത്തു കൊള്ളാമെന്നു ജഗദീശ്വരൻ അഭിമുഖീകരിക്കുന്നതല്ലാത്തതല്ല. മനുഷ്യജന്മത്തിന്റെ പരമാർത്ഥമായ മോക്ഷത്തെ അഭിലഷിക്കാത്ത മനുഷ്യർ അവിവേകികളായി അവിദ്യാനിരതന്മാരായ അ പരുടെ അഗ്രാമത്തിൽനിന്നു സരിച്ചു, വിഷയാനന്ദഭോഗങ്ങളിൽ മഗ്നരായി ഭവിക്കുന്ന മൃഗാദികളുടെ ജന്മമെടുക്കത്തക്ക പണ്ണികർമ്മമായിത്തീർന്നു.

അവർ ജഗദീശ്വരന്റെ അനുഗ്രഹത്തെ ലഭിക്കാതെ മായാബലന്മാരായി ഭവിച്ചു മലമുത്രാദി ദുർഗ്ഗന്ധവസ്തുക്കളാൽ നിറയപ്പെട്ടിരിക്കുന്ന സ്ത്രീശരീരത്തെ അനുഭവിക്കുന്നതിൽ അനുകൂലമായി സംസാരബന്ധമാകുന്ന ഇടത്തു കഴിയിൽ വീണു ദുഃഖസാഗരം

ത്തിൽതാണ് മരണജനനബാധയാൽ പീഡിക്കപ്പെട്ടവരായിത്തീരുക. അല്ലാതെ ഈശ്വരൻ പക്ഷപാതം അനുഭവിച്ചിട്ടുള്ളതല്ലതന്നെ; ഒരു പിതാവു തന്റെ പുത്രന്മാരിൽ ഒരുത്തനെ ലാളിക്കുകയും മറെറാരുത്തനെ ദോഷിക്കുകയും ചെയ്യുമോ! പുത്രന്മാരിൽ ഒരുത്തൻ ദുഷ്ടനായാൽ അവനെ ശിക്ഷിക്കുകയും, സദൃശത്തനായാൽ അന്യനെ അനുമാദിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. അതുപോലെ ഈശ്വരനും അവരവരുടെ കർമ്മത്തിനനുസരിച്ച് ദോഷാദിഭോഗങ്ങളെക്കൊടുക്കുന്നു. അകാരണമായോ മറെറാരുത്തൻ കാരണമായോ ജീവിക്കുക ജനനമെന്നോടിദുഃഖങ്ങളെ ഈശ്വരൻ കൊടുക്കുമോ? നല്ലവണ്ണം അലോചിച്ചുനോക്കുക.

കാദി:—ജീവിക്കട്ടെ ഭഗവദ്ഭക്തർ ഉൽപാദനസമയത്തിന്റെ ശുഭാശുഭസ്ഥിതിയെ അനുസരിച്ചല്ലയോ ഉണ്ടാകുന്നത്?

കബീർ:—ശരി: ശുഭസമയത്തു ഉൽപാദിക്കുന്നതും അശുഭസമയത്തു ഉൽപാദിക്കുന്നതും, ജീവിക്കട്ടെ അനുഭവത്തോടു സാമ്യമുള്ള ഒരു സംഗതിയെന്നതന്നെ സമ്മതിക്കാം. പക്ഷേ, അതിൽ ഒരു കാര്യം നോക്കാം. മുജ്ജന്മത്തിൽ സുകൃതം ചെയ്തവൻ ശർഭസ്ഥനാകുന്നതു ശുഭഭഗവത്തിലായിരിക്കും. പാപം ചെയ്തവനോ! അശുഭഭഗവത്തിൽ ജാതനാകുകയും ചെയ്യും. അല്ലാത്തപക്ഷം, കർമ്മങ്ങൾ പിറക്കുന്നകൂട്ടി കർമ്മമായല്ലാതെ ജ്ഞാനിയാകി വരുവാൻ സംഗതി വരുമോ? കർമ്മമായിത്തീരുക കൊണ്ടു്, ചെയ്യുന്ന പാപങ്ങൾക്കു അപൻശിക്ഷാർഹനാകുമോ? എന്തെന്നാൽ, അച്ഛനമ്മമാരുടെ പ്രകൃതിദോഷംകൊണ്ടു്, ഉണ്ടായ സഭാപാകയാൽ, അതിനു ശിക്ഷിക്കേണ്ടതു്, അച്ഛനമ്മമാരെ അല്ലയോ? സൂക്ഷ്മം അലോചിച്ചാൽ അതിനും കാരണമില്ലെന്നുവരും എന്തെന്നാൽ, അച്ഛനമ്മമാരുടെ പ്രകൃതിക്കു ഉത്തരവാദി ചെയ്യേണ്ടതു് അവരെ ജനിപ്പിച്ച അച്ഛനമ്മമാരെന്നെന്നുവരും. അപ്പോൾ അച്ഛനമ്മമാരിലാണ് കുറ്റം അരോപിക്കേണ്ടതു്, എന്നായാൽ അതിനു അവരെ ജനിപ്പിച്ച മാതാപിതാക്കൾ ഉത്തരവാദികളാണെന്നു നാം കാണുന്നു. അങ്ങനെ വരുമ്പോൾ, കുറ്റമെന്നോ ശിക്ഷയെന്നോ ഒന്നില്ലെന്നു സ്ഥാപിക്കേണ്ടിയിരിക്കുന്നു. ഇതു്, വിചേരിക്കുക സമ്മതിക്കുന്ന ഒരു യുക്തിയാകുമോ? ഹേ! അചാര്യനായ കാദി! ഇവിടെ നാം കാണുന്ന ഭണ്ഡനം ഭണ്ഡകനും രജാവും പ്രജയും യജമാനനും ഭൃത്യരമെല്ലാം മുജ്ജന്മകൃതമായ പുണ്യപാപങ്ങൾക്കു അധീനമായിവന്നു ജനിക്കുന്നവരാണെന്നു യുക്തിപൂർവ്വം അലോചിച്ചാൽ പ്രാപ്തകൃത്തിൽ കാണാവുന്നതാണ്. ഒരുത്തൻ പല്ലക്കിൽ സുഖമായിരിക്കുമ്പോൾ അവനെപ്പോലെയുള്ള എത്രപേരാണു അവനെ ചുമന്നുകൊണ്ടു പോകുന്നതു്? “പല്ലകം തരണം” എന്നു് ഭംഗമായി നമ്പരായ ദീനന്മാർ വഴു മേൽകിടന്നു നിലവിളിക്കുമ്പോൾ, പൂണ്ണരാത്രിമുള്ള എത്ര സമ്പന്നന്മാരാണ്, അതുവഴിക്കുന്നപോകുന്നതു്? അതിൽനിന്നും ഭാഗ്യവാന്മാരും ഭാഗ്യഹീനന്മാരും, ലോകത്തുണ്ടെന്നു സമ്മതം കണ്ടെടുത്തവരും. അതിനാൽ പുണ്യപാപസാമന്ധ്യം ജീവിക്കട്ടെ സ്ഥാപിക്കേണ്ടിയിരിക്കുന്നു. പുണ്യപാപങ്ങൾ കർമ്മങ്ങളുടെ ഇഷ്ടാനിഷ്ടമായുള്ളതാണെന്നുള്ളതും വാദമന്ത സംഗതിയാണ്. ഇനിയും, ബാല്യകാലത്തിൽ ദുഃഖിച്ചായിരിക്കുന്നവൻ, വാൽമുക്കത്തിൽ സുഖിച്ചായിത്തീരുന്നു. ബാല്യത്തിൽ സുഖിച്ചായവൻ, വാൽമുക്കത്തിൽ ദുഃഖിച്ചായിത്തീരുകയും ചെയ്യുന്നു. ഈ സംഭവങ്ങളിൽനിന്നും, മുജ്ജന്മകൃതപുണ്യപാപങ്ങളെ അനുസരിച്ചാണ് ജീവിക്കട്ടെ അനുഭവമെന്നു്, അന്യാനിക്കുന്നതിൽ സംശയംകൊണ്ടു് എന്തുള്ളു? സഭാപനനായ ഈശ്വരൻ രജാവാണെന്നും പ്രജമെന്നും, സമ്പന്നനെന്നും ദാരിദ്ര്യനെന്നും, ബ്രാഹ്മണനെന്നും, പരയെന്നും പല്ലഭേച്ഛമുണ്ടോ? അങ്ങനെയുണ്ടെങ്കിൽ, അദ്ദേഹത്തെ പരിപൂണ്ണനെന്നും കരുണാനിധിയെന്നും പറയാമോ? ദീപ്തദൃഷ്ടിയുള്ള ജ്ഞാനിമാർക്കു അത്രപാപവും മാന്യമകുന്മാത്രന്മാരായ ഭക്തന്മാർക്കു സഭാപാപവും തോന്നപ്പെടുന്നതു്, ഒരേ ഒരു കൈവരെന്നതാണ്. അതിനാൽ താങ്കളും സരൂപനായഭഗവാനെ ധ്യാനിച്ചു് അനുഗ്രഹംവാങ്ങുന്നതു നന്നു്.

കാദി:—ദൈവത്തിനു രൂപമുണ്ടെന്നു പറയുന്നവനെ അപ്പൊഴേ നിഗ്രഹിക്കണമെന്നും, രൂപം അതൊഴുതവനു ശൗഭാഗം നരകങ്ങളുണ്ടെന്നും, ഞങ്ങളുടെ വേദത്തിൽ പറഞ്ഞിരിക്കുന്നല്ലോ.

കുബീർ:—ഇബ്രാഹിംപയമ്പർ കുസിക്കുന്നതിനുമുമ്പ്, ഈ ലോകത്തിലുള്ള എല്ലാവരും മുമ്മുന്തികളുടെ സ്വരൂപങ്ങളെ അറായിച്ചു ചരിക്കുമല്ലായിരുന്നോ?

കാദി:—അങ്ങനെ അറായിച്ചത്, അറിവില്ലായ്മകൊണ്ടാണ്. ഇബ്രാഹിംപയമ്പർ ദൈവകല്പനപ്രകാരം ജീവതരിച്ച്, അതിനെ ചണ്ഡിച്ചു, ദൈവത്തെ അറായിപ്പാൻ എപ്പോഴുമെല്ലാം.

കുബീർ:—അ ഇബ്രാഹിമിന്റെ അച്ഛൻ വിഗ്രഹങ്ങളെ കൊത്തി കാലകോപം കുഴിക്കുകയും വിഗ്രഹപൂജ അനുഷ്ഠിക്കുന്നതിനായിച്ചു, അതിനെ അനുഷ്ഠിക്കുകയും ചെയ്തുവന്നു. അയാളുടെ മകനായി ജനിച്ച ഇബ്രാഹിം പിതാവിന്റെ ഇഷ്ടത്തിനു വിപരീതമായി വിഗ്രഹപൂജ നൽകാതെ ചെയ്തു. അദ്ദേഹം പട്ടണവാസികൾ എല്ലാം കൂടി, അയാളെ അടിച്ചു കൊളിക്കാൻ. അവിടെ ഇബ്രാഹിം ഒരു പട്ടണത്തിൽ ചെന്നു, താൻ ഗൃഹവേലയിൽ ഉത്ഭവിച്ചവനായിരുന്നിട്ടും, രാജപുത്രി തനിക്കു പുത്രിയാണെന്നുള്ള നീതിയെ മറന്നു, അ നഗരാധിപന്റെ മകളായ ആ മറയെ നവളെ കൈശലത്തിൽ കൈക്കലാക്കിക്കൊണ്ടു, അന്യദേശത്തേക്കുപോയി. അവിടുത്തെ രാജാവിന്റെ മകളായ സാരായ പിപാഴു ചെയ്തു. അദ്ദളിലുണ്ടായ അനുരാഗാതിശയത്താൽ അവളുടെ വാക്കുകേട്ടുകൊണ്ടു തന്നെ വിശ്വസിച്ചിരുന്ന അജറ എന്നവളെ അവൾ പുണ്യഗർഭയായിരുന്നകാലത്തു, കട്ടിൽക്കൊണ്ടുതള്ളിക്കളഞ്ഞു. അവൾ വലിച്ചു യുദ്ധം, എന്നിട്ടും അവൾ കട്ടിൽ സുഖമായിരിക്കയാണെന്നുള്ള പരമാർത്ഥം അറിഞ്ഞപ്പോൾ, സാരായോടു, ചെയ്ത സത്യത്തെ ലംഘിച്ചു, അറ കളക്കേണമെന്നായില്ലേയ്ക്കി; തലയു മൂലവും മുട്ടയെറിച്ച് അമാനുഷമായ സുന്ദര കർമ്മത്തിനധീനനായി വെട്ടുമേന്മകേട്ടു—ഇബ്രാഹിമിനു അജറായ്ക്കു ജനിച്ചു, ഇസ്സായിൻ എന്നാൻ ഒരു ദഴിയായും സാരായിൽജനിച്ച ഐസാക്ക് എന്നവൻ മറ്റൊരു ദഴിയായും ദുവിശ്വാസത്താൽ ഭയപ്പെടുകയായിപ്പിറഞ്ഞു. അന്നുനേരകളിൽ അവർ നത്രോത്ഭവനാൽ രാത്രിയിൽനിന്നും ബഹിഷ്കരിക്കപ്പെട്ടു, ചാലിക്കിലും അലഞ്ഞുനടന്നു, ഒടുവിൽ ചിപ്രദ്വീപുകളിൽ അഭയപ്രാപിച്ചു—അവിടുത്തെ നിവാസികളായ മൃഗമൃഗന്മാരായ കാട്ടുനാക്കു ഗുരുഭൂതന്മാരായ കുരും വാലുപോയ കുരും വലുത്തുകയെന്നതു സുഖമാണെന്നു മറ്റു കുരുംനാശം ഉപദേശിച്ചതുപോലെ, പലദുരപദേശങ്ങളാൽ അവരെ ദുഷിപ്പിക്കുകയും, അവരുടെ ജീവകാരുണ്യത്തെ ഇല്ലായ്മചെയ്യുകയും, ചെയ്തശേഷം അവർ യുക്തായുക്തങ്ങളെന്നു തോന്നിയ ചിപ്രനഗരരികൾ എഴുതിക്കൂട്ടി, അതുകൾക്കു ‘കറാൻ, എന്നുസത്യവേദമെന്നും പേരിടുകയുണ്ടായു. എന്നിട്ടും, എന്റെ ദേവമാണു സത്യം എന്നു പറയുമ്പോഴാണ് സത്യം എന്നു, അവർതമ്മിൽ തർക്കമായി. ഒടുവിൽ അവരവരുടെ മേൽമനസ്സാണെന്നു സ്ഥാപിക്കുന്നതിനു ഭയപ്പെടുകയും കുഴിയില്ലാതെ മരിക്കുമ്പോൾ, തങ്ങളെ വിശ്വസിച്ച ചില മൃഗന്മാർക്കു ചിപ്ര ദുരപദേശങ്ങളെല്ലാം കൊടുത്തു നരകത്തിൽ പതിക്കുകയുണ്ടായു. അതിനുമുമ്പിരുന്ന നീതിജ്ഞന്മാർ അപസ്മകാലംഭട്ടം നോക്കിയതിൽ അയ്യക്കപ്രസ്താവങ്ങൾ അടങ്ങിയിരിക്കുന്നതായ്ക്കണ്ടു, അതിനെ രണ്ടിനേയും നമുദ്രത്തിലൊറിഞ്ഞുകളഞ്ഞു. അന്നുമുതൽക്കുനിങ്ങൾ ഭയപ്പെട്ടതന്മേൽക്കായി. നിങ്ങളുടെ ദേവമാണു നമുദ്രത്തിലൊരിയപ്പെട്ടതു്, അതല്ല നിങ്ങളുടെ ദേവമാണു്, എന്നായി- അ ദുവിശ്വാസത്തിൽ അകപ്പെടുക കൊണ്ടു്, നിങ്ങളെ ഹിന്ദുക്കൾ വർജ്ജിച്ചു. നീചരെന്നു നിങ്ങളെയും മേലമെന്നു മറ്റവരെയും അവർ വിളിച്ചുവന്നു. ഹിന്ദുക്കൾക്കു തങ്ങളെ സ്വീകരിക്കയില്ല

ന്നു നിശ്ചയമായപ്പോൾ രണ്ടു ക്ഷയികളും, കേട്ടിൽകേറി തുറങ്ങളെപ്പോലെ അലഞ്ഞു നടന്നു. ഇസ്സാഖിഖിനെ വിശ്വസിച്ചുപോന്ന നീചന്മാരായ നിങ്ങൾമാരും, അജറാഖിരുന്ന ആ മണൽക്കാടിനെ മുഖ്യസ്ഥാനമാക്കി അവിടെ ഭയഭാവോലയമുണ്ടാക്കി, മക്ക എന്നു പേരിട്ടു. ഒടുവിലുണ്ടായ മഹമ്മദിനാൽ എഴുതപ്പെട്ട പുസ്തകത്തെ വേദമെന്നും, മഹമ്മദുതന്നെ ഗുരുവെന്നും വിശ്വസിച്ചു. ഇബ്രാഹിമിനാണ്ടായ ശിക്ഷകളെ ഒരു മതാചാരമായിത്തെറ്റിദ്ധരിച്ചുപറഞ്ഞിട്ടുവരുന്നു- നിങ്ങളെല്ലാത്തന്നെ ആ അന്ധവിശ്വാസത്തിൻ അകപ്പെട്ടമുഖന്മാർതന്നെയല്ലോ-

ഐസാക്കിന്റെ അനുയായികളായ മേയരടൈകഥഇതേക്കാൾ വിശേഷമാണു. ഞാനാണു വൈവമെന്നു പറഞ്ഞിരുന്നു, ഒടുവിൽ മഹശിക്ഷകർക്കു ചീനനായ യേശു എന്ന ഒരു മനുഷ്യനെ ഗുരുവെന്നു വിശ്വസിച്ചു, അയാളുടെ ചരിത്രങ്ങളെ വേദമെന്നു സ്തുതിച്ചു, അത്മജ്ഞാനത്തിനു മാർഗ്ഗംകിട്ടുതെ അലഞ്ഞുവരുന്നു. ഇങ്ങനെ അലയുന്നതിനു കാരണം വിഗ്രഹാരാധനാ നിന്തൽചെയ്തു ഇബ്രാഹിമിന്റെ അവിവേകമാകുന്നു- അങ്ങമിങ്ങമല്ലാതെ ഇടയ്ക്കുകിടക്കുന്ന (ഉദാഹരണമായി) അളകൾക്കു ഇടക്കാലത്തുണ്ടായ പുസ്തകങ്ങൾ വേദങ്ങളും, ബുദ്ധിയിലും വെളിച്ചവും, ചിത്തവൃത്തിയിലും അല്പംമികച്ച അളകൾ ഗുരുക്കന്മാരായി വരാവുന്നതുതന്നെ- അതുകൊണ്ടു, അങ്ങിനെയാണെങ്കിൽ യേശുവിനും മഹമ്മദിനും മുൻപിന്നോക്കു ഗുരുക്കന്മാരായിരുന്ന? വേദമോ ചിത്രമോ? നിങ്ങൾക്കു അതറിഞ്ഞുകൂടാ, പറഞ്ഞാൽ മനസ്സിലാക്കുകയില്ല. കുറുകാരോട്, അതിനെപ്പറ്റിപ്പറയുന്നതും, സങ്കരമായിരിക്കുകയില്ല. കൊലപാതകനോടു കൊലചെയ്യരുതെന്നു ഉപദേശിച്ചാലോ? അതുപോലെ വൃഥിചാരണിയോടു ചതിവ്രതാധർമ്മം പറഞ്ഞുകൊടുത്താലോ? വല്ലഹലപുരുഷന്മാരേകുമോ?”

ഇങ്ങനെ കബീറിന്റെ മതദൃഷ്ടിപ്പ്രസ്താവങ്ങൾ കേട്ടമേത്രയിൽ, കോപഭ്രാന്തന്മാരായ തുലക്കന്മാർ—“ഇവനെ ചെട്ടവിൻ! കത്തുവിൻ! കീറുവിൻ!” എന്നോരോ പരുഷവാക്കുകളോടുകൂടിക്കൂട്ടുകൂട്ടമായി പറഞ്ഞുതു. അതുകണ്ടു, അല്പവും കലുങ്ങാതെ, കബീർ പറഞ്ഞു—“ഹേ തുലക്കന്മാരേ! പണ്ടു, വിഷ്ണുക്കേറിയ ഹൃദയാദർ, വിഷ്ണുഗോപാൻ സർവ്വ നിറഞ്ഞിരിക്കുകയാണെന്നു പറഞ്ഞപ്പോൾ, പിതാവായ റിഷ്യേകശിപു, “ഈ തൂണിലുമുണ്ടോ നിന്റെവിഷ്ണു” എന്നു ചോദിച്ചതും ഉണ്ടെന്നു മറുപടി കിട്ടുകയാൽ തൂണിൽ പ്രഹരിച്ച ഉടൻ നരസിംഹകൂടിയിൽ ചാളിപ്പെട്ട വിഷ്ണു അവനെ സംഹരിച്ചതും നിങ്ങൾ കേട്ടിട്ടുള്ള കഥയല്ലേ? തുലക്കർ അതുകേട്ടു,—“ഏവിടെ? എന്നാൽ നിന്റെ വിഷ്ണുവിനെ ഇവിടെ നന്നായതുക!” കേൾക്കട്ടെ എന്നു പറഞ്ഞുകൊണ്ടു കല്ലുകളും കൂട്ടുകളും പെറുക്കി കബീറിനെ പ്രഹരിച്ചാനായൊരുങ്ങിനിന്നു.

കബീർ, ഉടനേ, കാദിയെ നോക്കി, “ഹേ കാദി! ഇവരെല്ലാം താങ്കൾക്കധീനന്മാരല്ലേ? നാം തമ്മിലല്ലേ യുദ്ധിപ്പാടം മതസംബന്ധമായി ചെയ്യുന്നത്? നിരക്ഷരകുക്ഷികളായ ഈ നീചന്മാർ അതിൽ എന്തെല്ലാം ചുറ്റുകാര്യം ഇനിയും ഈ വിഷയത്തിൽ താങ്കൾക്കു കഴിയുന്നതു ചുവെപ്പുവെക്കുകയും ചെയ്യുക. അതിനു വിശ്വാസമില്ല; പക്ഷേ, ഈ ഭൂഷ്ണന്മാരുടെ ധിക്കാരത്തിന് അവരെ ശിക്ഷിക്കാതിരിക്കാൽ നിവൃത്തിയില്ല.” എന്നു പറഞ്ഞുകൊണ്ടു, തുളസിമാലയിൽനിന്നു ഒരു മണിയെടുത്തു, തുലക്കന്മാരുടെ കൂട്ടത്തിൽ പ്രയോഗിച്ചു. അതു, തീർത്ഥാലകൾ തുകി; പലതുപലരായി ഏർത്തടക്കുന്നതു കണ്ടപ്പോൾ, തുലക്കന്മാർ അക്രാന്തന്മാരായി പ്രാണക്ഷയം പലവഴിയോടിയൊളിച്ചു. ഇനി, ഈ ഭൂഷ്ണനിരിക്കുന്ന ഭിക്ഷിൽ നമ്മൾ താമസിക്കേ ഭംഗമില്ലെന്നു നിശ്ചയിച്ചു, വീടുപൊളിച്ചുകൊണ്ടു അവരെല്ലാം ഒഴിഞ്ഞുമാറുപോയി. അവിടെ കബീറിന്റെ വേദന്മാരും ഒരാളും ശേഷിച്ചു. കബീർ മാധമത്രവാദിയെന്നെന്നു നിശ്ചയിച്ചു അന്നുമുതൽ കബീറിനെക്കണ്ടാൽ തുലക്കന്മാർ യെന്നോളിക്കുകപതിയായിരുന്നു.

കബീർ തുലക്കരക്കുറിച്ചുള്ള ബാധയൊഴിഞ്ഞതിനാൽ സന്തുഷ്ടനായി, യാമനാമങ്ങളും ജപിച്ചു, വിഷ്ണുജകളും സിദ്ധമായി അടുത്തായി ഒരു വലിയ തുളസിത്തോട്ടം നട്ടുവെക്കി സുഖമായി സ്വഗൃഹത്തിൽ താമസിച്ചുവന്നു.”

കബീർ, മഹാമുക്തത്തെ വണയിച്ചു അല്പായം

സമാപ്തം.

ഒൻപതാമദ്ധ്യായം.

(കബീർ, ഗോരക്ഷരെ ജയിച്ചത്.)

ഇപ്രകാരം കബീർ, ശപസംപ്രതി, രാമ, രാമ, എന്നു താരകമന്ത്രത്തോടുകൂടി, രാമാനന്ദ സ്വാമികളുടെ പാദശുശ്രൂഷക്കുവന്നു നംഗതിവരുമെന്നു അഗ്രയിച്ചു വ്യസനിച്ചിരിക്കുന്ന കാലത്തു, മക്ഷേത്രനാഥാചാര്യരുടെ ശിഷ്യനായ, ഗോരക്ഷർ, പ്രസിദ്ധനായ അഷ്ടയോഗികളുടെ, അതായത്, സത്യനാഥർ, സദോഹനാഥർ, അഭിനാഥർ, അനാദിനാഥർ, മഹാഭിനാഥർ, മരുഗനാഥർ, പക്ഷേത്രനാഥർ, കടേത്രനാഥർ, ഇവരുടെ കൂട്ടത്തിൽ ഒരുമയായിത്തന്നെ നവയോഗികളെക്കണ്ടുവന്നുകൊണ്ടു്, സൂര്യന്റെ മുമ്പാകെ നക്ഷത്രങ്ങളെന്നപോലെ, നവയോഗികളുടെ മുമ്പിൽ മറുതപസ്വികൾ നില്ക്കുന്നവരെന്നു ചോദിച്ചു്, അഭിനാഥാചാര്യരുടെ വെറും ലാലയായി വിചാരിച്ചു്, അയ്യപ്പനെ നെടുക്കി, ഉലുതനായികൂട്ടിലും നാട്ടിലും ഒരു പോലെ സഞ്ചരിച്ചു് തപസ്വികളെ തന്തിക്കു അടിച്ചെടുത്തു, ഒടുവിൽ കാശിയിൽ വന്നുചേർന്നു. അവിടെ രാമാനന്ദസ്വാമികളുടെ ശിഷ്യനെപ്പറ്റി കേട്ടു, മറുത്തറിയിക്കേണ്ടുന്നതിന്നു. ഉടനെ അതിന്റെ വിസ്താരവും അപ്രസാദവും കണ്ടു ചേർന്നുവന്നു. വിഷ്ണുസംകീർത്തനങ്ങളും കേളും, അതുതല്ലെഴുതുന്നതും, മറുത്തറിയിക്കേണ്ടുന്നതും ഒരു ശുദ്ധം നാട്ടി, അതിന്റെ മുമ്പിൽ ഒരു വസ്ത്രം നിറുത്തിയിട്ടു, കാണുന്നവർക്കുതന്നെ തോന്നുമാറു, അതിനേക്കു കയറിയിരുന്നെങ്കിൽ, “എന്താണിത്!” മരമില്ലാത്ത നാട്ടിലാണെന്നു വെർത്തു” എന്നു ന്യായമനുസരിച്ചു നിഷേധിക്കുകയെന്നു ചോദിച്ചു. അതിനോടുകൂടി, “ഗുര” “ഗുര” എന്നു പറഞ്ഞുകൊണ്ടു, നീമറത്തിൽ കേറിയിരുന്നതുകൊണ്ടു നീ ഗുരവകുമാരനാ എന്നു കേൾക്കുന്നവർക്കു കേൾക്കുകയും, അതപോബലം ഒന്നുകാണിച്ചാൽ കൊള്ളാം. അല്ലാത്തവർക്കു നീന്നു ഈ മറുത്തറകൂടി ഞാൻ സ്മരിക്കുന്നുണ്ടു്; സംശയമില്ല. ഒന്നും തിരിയാത്ത മുമ്പന്നു നീ പലക്കും ആചാര്യനായ കഥ വിസ്മയത്തോടെ. നീന്റെ ആചാര്യരും നീജപിക്കുന്ന മന്ത്രത്തിന്റെ മഹത്വവും അറിയുന്നതിന്നു നീയോ നീന്റെ ശിഷ്യന്മാരിൽ അക്കേലുമോ ഇതാ, ഞാൻ ഇരിക്കുന്നതു പോലെ നിശ്ചയമായ ഈ ശുഭത്തിനേക്കു കയറിയിരുന്നു കേൾക്കുകയും കൊള്ളാം. അതിന്നു ശക്തിയില്ലെങ്കിൽ- മരിക്കുന്നവർക്കു തെളിക്കുകയും ചെയ്യും, അടുത്താലത്തോടേ അധികേപിച്ചു് ഉള്ളത്തിൽ പറയുന്നതു കേട്ടപ്പോൾ- രാമാനന്ദ സ്വാമികളുടെ വേലക്കാരും ശിഷ്യന്മാരും, കോലം കത്തിച്ചു, “സ്വാമികളേക്കു കൊല്ലിവിട്ടിരിക്കുന്നവനാണെന്ന് ഇക്കുന്നാ നീന്റെ കഥകളിക്കാതെ ഞങ്ങൾ അടങ്ങുന്നതല്ല”. എന്നു പറിക്കൊണ്ടു ചാടിയിറങ്ങി വന്നു കഴിഞ്ഞു. തോട്ടികളുടെ ഉടക്കുതട്ടിക്കടന്നു കേറുന്ന അനയേപ്പോലെയും, അനയേക്കു കേൾച്ചാത്ത സിംഹത്തെപ്പോലെയും ഉറക്കോടെയെന്നു നിന്നു. ബ്രഹ്മൻ, ശുഭത്തിനേക്കു സ്ഥിതിചെയ്യുന്ന ഗോരക്ഷരെക്കണ്ടമാത്രയിൽ, മേപ്പട്ടു നട്ടു, കിട്ടു, “സ്വാമി! നീന്തിയെടുത്തുവോ?” എന്നു ചോദിച്ചു കൊണ്ടു വന്നിരുന്നവരായിത്തൊഴുതു.

ഗോരക്ഷൻ, അതുകേട്ടു കോപത്തോടു കൂടി, “എന്തോ! ബ്രഹ്മണക്കുട്ടികളേ! സാധുക്കളെന്നു പേരെടുത്ത തപസ്വികളോടു വാങ്ങിയെടുത്തു തേൽപിച്ചു, അവരെ, വീട്ടിൽ ദാസ്യവലയ്ക്കായി നിയോഗിക്കുന്ന ദാസ്യക്കാരെ വ്യാജപരക്രമമായ ഗോരക്ഷ സിദ്ധനെക്കുറിച്ചു നിങ്ങൾ കേട്ടിട്ടില്ലേ? നിങ്ങളുടെ പ്രാണമന്താവായ കലനാണു ഞാനെന്നു അറിയുന്നില്ലേ! രാമാനന്ദനെന്നു പറഞ്ഞവനെപ്പിടേ? എവിടെയോ കേറി ഒളിച്ചിരിക്കുന്നോ? അപൻ, എന്റെ മുമ്പാകെ ഇറങ്ങിപ്പരാൻ പറയുവിൻ!” എന്നു ഉച്ചത്തിൽ, ഉദ്ധതസ്വരത്തിൽ പറഞ്ഞു.

ബ്രഹ്മണൻ, പുലിയെക്കണ്ടു പശുക്കുട്ടത്തെപ്പോലെ, പേടിച്ച് ചെന്നു, രാമാനന്ദസ്വാമികളുടെ കാലടിപ്രദേശങ്ങളിൽ കയ്യിടുന്നവീണു, ആരമാനം ചൊരിക്കിറങ്ങുന്നതെന്നു തടുത്തുകൊണ്ടു ഭയവിഹ്വലനായി ഇങ്ങനെ പറഞ്ഞു—“സ്വാമിൻ! നമ്മുടെ പാപശേഷം മുത്തീകരിച്ചതു പോലെ, ഇതു ഗോരക്ഷസില്ലനെന്നു പോയ ഒരു രാക്ഷസൻ മറത്തും വാതുക്കൽ ചുറ്റത്തിരിയ്ക്കുന്നു. അപൻ ഒരു ശുദ്ധനോട്ടി, അതിന്റെ മുമ്പായി, ഒരുവസ്രം നിറത്തിട്ട്, അതിന്മേൽ ഇരിക്കുന്നു. അതുപോലെ ശുദ്ധഗുണത്തിൽ കയറിയിരുന്നു ജപിച്ചു കാണിക്കാത്തപക്ഷം, ഈമന്തോടുകൂടി നമ്മെയാക്കെസംഹരിച്ചുകൊടുക്കുന്നവൻ പറയുന്നതു?—ഇതിന്നാ, നാമെന്താ ചെയ്യും? എങ്ങാട്ടാണു പോകും? എവിടെയാണൊളിക്കുക?”

ബ്രഹ്മണന്റെ വാക്കുകേട്ടു, വിരൂപസ്തോത്രമായ സ്വാമികൾ വിചാരമുറപ്പു നായിത്തീർന്നു. ഗതഗതത്തെക്കണ്ടു സ്പർശത്തെപ്പോലെ അദ്ദേഹം ഭയപ്പെട്ടു, തൊണ്ടയിടി നാച്ചുപതിരി—“ഹാ! അത്യാഗ്രാഹമുന്തിയതേ ഇവൻമൂലം പുറപ്പെട്ട യശസ്സിനു കേടുസംഭവിക്കാരായല്ലോ; എന്നവിചാരത്താൽ ഗോരക്ഷനായി ബ്രഹ്മണനെ നോക്കി—“ഹേസാധുരിഷ്ടർകളേ! നാം ഇപ്പോൾ എന്തൊരു കൌശലം കൊണ്ടാണ് രക്ഷപ്പെടേണ്ടതു? ഭക്തവത്സലനായ നരായണ സ്വാമിയുടെ കൃപ, ഈ സാധുവിൽ ഇല്ലാതെയായോ? ഹേസാധുക്കളേ! നിങ്ങൾക്കുവല്ല ഉപായവും തോന്നുന്നുവെങ്കിൽ പറയുവിൻ എന്നതളി ചെയ്തു.”

ബ്രഹ്മണൻ:—സ്വാമിൻ! നിന്തിരുവടിയാകുന്ന ഏകാഗ്രായത്തോടു കൂടിയവരാണ്ല്ലോ ഞങ്ങൾ. “ചടനായകനൊരു പടയിൽ തോറാൽ ഭജനമെല്ലാം കാടിക്കളിക്കും” എന്നു പറഞ്ഞതുപോലെ, അങ്ങനെയെപ്പറ്റുന്നവനെ ജയിക്കാൻ ഞങ്ങളാൽ കഴിയുമോ? അങ്ങേക്കതോന്നാത്ത രക്ഷാമാർഗ്ഗം ഞങ്ങൾക്കതോന്നാനുണ്ടോ? അങ്ങനെയൊന്നെങ്കിൽ നമുക്കെല്ലാം മന്തിന്റെ പിൻപാതിയിൽ കൂടിയിറങ്ങി, വല്ലടി കിലുംപോയിരക്ഷപ്പെടാം. അതല്ലേഭംഗി?

സ്വാമികൾ:—“ഹേയീ! അതുഭംഗിയല്ല. നിങ്ങൾ വൈദികന്മാരല്ലേ?—മന്ത്രതന്ത്രാദികളാൽ അവനെ മടക്കാനോ സഹമരിപ്പാനോ വല്ലമാർഗ്ഗമുണ്ടെങ്കിൽ അലോചിച്ചു പറയുവിൻ! അഥവാ അവനെ ഇവിടെനിന്നും ഓട്ടാൻ വല്ലവഴിയുണ്ടെങ്കിൽ നോക്കുവിൻ!”

ബ്രഹ്മണൻ:—“കൊള്ളാം—സ്വാമിയുടെ വീരവാദം ഇത്രയല്ലായിരുന്നുല്ലോ. എനിക്ക് ശരി, ഇവിടെ അടുത്തൊന്നും ഓചാച്ചുനില്ല എന്നും മറുമല്ലായിരുന്നോ സ്വാമിയുടെ ഭാവം? പണ്ടു ഗോഗ്രാഹനത്തന്നെയോ ഉത്തരന്റെകഥ സ്വാമികേട്ടിട്ടുണ്ടോ? ചിട്ടിലിരുന്നു സ്രീജനങ്ങളോടു മുറയ്ക്കു വീരവാദംപറഞ്ഞു കൌരവന്മാരുടെ ശംഖിന്റെയും യുദ്ധവദ്യങ്ങളുടെയും ശബ്ദം കേട്ടപ്പോൾ, ‘അയ്യോ! എന്തിന്റെ അമ്മയെക്കൊണ്ടാണ്’ എന്നു നിലവിളിച്ചതുടങ്ങി. അതുപോലെയാണ് സ്വാമിയുടെ കഥയുമെന്നിപ്പോൾ അനുഭവമായി ഞങ്ങളും ഇനി ചവിടങ്ങു മനമിഷം താമസിക്കയില്ല. എവിടെയോപോയി രക്ഷതേടിക്കൊള്ളാം” എന്നു പറഞ്ഞൊടിപ്പോകാൻ ഭാവിച്ചു.

സ്വാമികൾ:—“ഹേ ബ്രഹ്മണന്മാരേ! നിങ്ങൾ ഇത്രമേൽ വഞ്ചകന്മാരെന്നും ഭീരുക്കളാണെന്നും ഞാൻ വിചാരിച്ചില്ല. ഭക്തന്മാരെന്നു നാടിച്ച്, സാധുക്കളായ

കുന്ദാലം ഇവിടെനിന്നും അടിച്ചോടിച്ച്, നല്ലതപസ്വികളാണെന്നഭിമാനിച്ചു് ഊതുവരെ എന്നെ സോദിച്ചുവെച്ച് രാപത്തു വന്നപ്പോൾ പല്ലിച്ചുകാട്ടിക്കൊണ്ടു വന്ന ഉപേക്ഷിച്ചുടിക്കളയാനാണോഭാവം?—യുദ്ധത്തിൽ രാജാവിനെ ഉപേക്ഷിച്ചോടിപ്പോകുന്ന ഭീരുക്കളെപ്പോലെ അതു ശരിയാണോ? നാട്ടുകാർക്കേട്ടാൽപരിഹസിക്കപ്പെട്ടുയോ? ഹോരാട്ടനതിനെക്കളം എതിർത്തു മരിക്കുന്നതല്ലയോ നല്ലതു്? അപത്തു വന്നപ്പോൾ മന്നോഭയം ഗല്ലെടാതെ അതിനപരിഹാരം നോക്കുന്നതല്ലയോ ചെറുവെടവ്? എതിർത്തു നിൽക്കാൻ ശക്തിയില്ലെങ്കിൽ അന്യന്മാരെ സേവിക്കുന്നതിലേക്കോ അ ശത്രു പിന്നെത്തന്നെ ശരണംപ്രാപിക്കുന്നതല്ലയോ? ഈ ഗോരക്ഷന്റെ ജയിക്കാൻ ശക്തിയില്ലാത്ത നമ്മൾ അവനെ ശരണം പ്രാപിക്കത്തന്നെ. ശരണാഗതന്മാർ വല്ലുന്മാരല്ലെന്നു ശാസ്ത്രങ്ങൾ സിദ്ധാന്തിക്കുന്നുണ്ടല്ലോ. അതുകൊണ്ടു ഭീരുക്കളായ ജളന്മാർ! നിങ്ങളാൽ ഭയന്നോടരുതു്”—എന്നരുളിച്ചെയ്തു.

ബ്രാഹ്മണർ അതുകേൾക്കാതെ, യോദ്ധവന്മാരായി വീണ്ടും സ്വാമികളെ വന്ദിച്ചു പറഞ്ഞു. “സ്വാമിൻ! ഈ നമ്പം നമ്മുടെ തൽക്കാലാവസ്ഥയ്ക്കു അല്പംപോലും യോജിക്കുന്നതല്ല. ഈ മറഞ്ഞാട്ടുകുടി നാമൊക്കെ ദാമിച്ചുപോകത്തക്കപതനമാണ് വന്നിരിക്കുന്നതു. അതുകൊണ്ടുഞങ്ങൾ പോകത്തന്നെയാണു. സ്വാമിയും ഞങ്ങളെത്തടുക്കാതെ കൂടെപ്പോരുന്നതാണെന്നു. അല്ലെങ്കിൽ പെറുതേ ദേവൻ ദാമിച്ചിക്കേണ്ടിവരും” ഇത്രയും പറഞ്ഞ ശേഷം പുറരിൽനിന്നും പുറംപുറ്റുനുള്ളുംപാറുകളെപ്പോലെ, മറത്തിന്റെ പിൻപുറത്തെ വാതിലിൽകൂടി തിരുപ്പിത്തേക്കു പെളിക്കിറങ്ങി പലപഴിക്കായി കാട്ടുമട്ടുപാഞ്ഞു. വസ്ത്രാഭരണങ്ങളെ മറത്തിനുള്ളിൽ സ്വാമികൾ തന്നിച്ചായപ്പോൾ, അദ്ദേഹത്തിന്റെ മനസ്സുവല്ലാതെ ചലിച്ചുതുടങ്ങി. “ഹാഹ! അപത്തു ചാലത്തു ചെങ്കുടിക്കാത്ത പുത്രന്മാളുപേക്ഷിച്ചുപോകുന്ന ഭാര്യയും സാരായിക്കാത്ത ശിഷ്യന്മാരത്രേ കാളാണു്” എന്നു പറഞ്ഞതു് എനിക്കിപ്പോൾ അനുഭവമായി. ഇതിഗോരക്ഷന്റെ ശരണംപ്രാപിക്കയല്ലാതെ ഗത്യന്തരമൊന്നും ഞാൻ കാണുന്നില്ല. ഇങ്ങനെ നിശ്ചയിച്ച്, ജീവനെ ഈശ്വരഭക്തർ സമർപ്പിച്ചു വന്ദിച്ചു് അയോപ്രാപിക്കാൻ മനസ്സില്ലാതെയും രക്ഷനേടാൻ മാർഗ്ഗമില്ലാതെയും വൃ്കലാട്ട ഭയനായി നേത്രങ്ങളിൽ അശ്രുക്കൾ നീർച്ചു്, ദൈവമേ! നിനക്കും എന്നെ ഉപേക്ഷിച്ചോ എന്നുവിലപിച്ചു്, ക്ഷീണിച്ചുകിടക്കുമ്പോൾ,

ഗോരക്ഷൻ വന്നതും, ബ്രാഹ്മണൻകളിച്ചുപോയതും സ്വാമികൾ യേശുപ്പുപരവശനായി കിടന്നതും പുല്ലും വാഴ്ചുതപ്പോലെ കേട്ടറിഞ്ഞ കമ്പീർ—കരുപട്ടന്തൽ ഉണ്ടകൈയിലെടുത്തുകൊണ്ടു മറത്തിലേക്കു അതിവേഗത്തിൽ കാടിവെത്തി. വാതുക്കൽ ഇരിക്കുന്ന ഗോരക്ഷനെ ലക്ഷ്യമാക്കാതെ, ഉള്ളിൽ കടന്നു്, സ്വാമിയെ അനേപചിച്ചുതുടങ്ങി. സ്വാമിയുടെ നാമസങ്കീർത്തനങ്ങളോടും “സ്വാമിൻ! നിന്തിരുവടിയുടെ അനുഗ്രഹമുണ്ടെങ്കിൽ സർവ്വരെയും ജയിക്കാൻ ഞാൻ ശക്തൻ; അങ്ങേക്കു അനിഷ്ടം ചെയ്യുന്നവർ, മനുഷ്യന്മാരും ദേവന്മാരായാലും അവരെന്താണു ഇക്ഷണത്തിൽ സംഹരിക്കുന്നതാണു്. നിസ്സാരനായ ഈ ഗോരക്ഷനെക്കുറിച്ചുള്ള ഭയംകൊണ്ടാണോ വൃകലാട്ടുവന്നതു്? അവനെ ജയിക്കാനോ സംഹരിക്കാനോ നിന്തിരുവടി കല്പിക്കാത്ത രാമസമയമുള്ളു്” എന്നോരോ വീരവാദങ്ങളോടും ബ്രാഹ്മണൻ സേവിച്ചും ഗോരക്ഷനെ ദേവചിച്ച് ഉള്ള അപഹാസത്തോടു കൂടിച്ചെന്നു്, ഗാമാനദ സ്വാമികളുടെ പാദത്തിൽ സാഷ്ടാംഗം മനസ്സാരം ചെയ്തു. അനന്തരം എഴുന്നേറ്റു്, ദൂത്തുമാറിനിന്നു് കൈകുല്പിക്കാണ്ടു്—“ഹേ ജഗന്നാഥക! എന്നെ അനുഗ്രഹിച്ചുഗ്രഹണാക! അങ്ങേക്കു ദുഃഖം വന്നതെന്തു്? അങ്ങു ദൈവത്തെ വിളിച്ചു വിചാരിക്കാൻ കാരണമെന്തു്? ഈ ഗോരക്ഷൻ പുത്രനായ നിസ്സാരൻ—അങ്ങേക്കുതന്നെയുണ്ടെങ്കിൽ അവനെ ജയിക്കുന്നതിന്നു എന്തിക്കുടും പ്രയാസമില്ല. അവനെ ജയിച്ചുവരിക എന്നരുളിച്ചെയ്യാമു. തുക്കൈകൾ പുറത്തു ശിരസ്സിൽ കേന്താലും! അവന്റെ ഭവനകായുന്നം ഭൂമിയുമാണു് അങ്ങു പക്ഷേപിച്ചുതാഴകമത്രം; കല്പനകിട്ടാത്തതാമസമേയുള്ളു. ശിവൻമുമ്പാകത്തരുന്നെണ്ണുളവനാപ്പോൾ ത്രിപുരന്തർ ദാമിച്ചുതുപോലെ, അങ്ങേ അനുജനെ പുറപ്പെട്ടാൽ ഗോരക്ഷനെ ഞാൻ ഇക്ഷണത്തിൽ ഭൂസുശേഷനാക്കിത്തീ

ക്കാ. “മലകളിലൂടെയും മന്ദാജനാനാമനമിളകാ” എന്നാണല്ലോ അപ്പുപാത്രം—ഓടുകാരറടിയാൽ പവ്തം ചവിക്കുമോ? അതുപോലെ ഇവന്റെ വാക്കുകൾ കേട്ടു നിന്തിരുവടിക്കു മനശ്ചാഞ്ചല്യം ഉണ്ടാകരുത്, എന്ന്, ഓരോസമാധാനവാക്കുകൾ പറയുന്നതുകേട്ട് രാമാനന്ദസ്വരൂപികൾ “എടാ! ഈ അവസരത്തിൽ ഉപദ്രവിക്കാൻ നീയും വന്നോ?—സംഹരിക്കാം നിഗ്രഹിക്കാം ജയിക്കാം പടിക്കാം എന്നൊക്കെ ഓരോരുത്തരിനും വീരവാദംപുലമ്പുന്നു?”—ഗോരക്ഷൻ സാരമില്ലെന്നോ നീ പറഞ്ഞത്? “അതുമരിച്ചു വരുന്നേരത്തൊരു കുന്നനെറുമ്പു തടുപ്പാനെളുതോ?” എന്നു പറഞ്ഞതുപോലെ, സിദ്ധയോഗിയായ ഗോരക്ഷനെവിടെ? അല്ലത്തന്നെ ബാലനമാനീ എവിടെ? ചേരാനുസാരത്തന്നെ സിദ്ധനുമായ അവൻ കോപിച്ചുനേരിട്ടതുകണ്ട്, ഞാൻപോലും സമാധാനം പറവാൻ ഒരുങ്ങിയിരിക്കുകയാണ്. വിനയം സർവ്വയുപദമാണല്ലോ കാര്യസാധ്യത്തിൽ ചന്ദ്രമാസത്തേക്കാൾ മന്ദമാസമാണുതമം. നയംകൊണ്ടു സാധിക്കുന്നകാര്യം പരാക്രമംകൊണ്ടു സാധിക്കുകയുമില്ല. ഏതായാലും ഇനിനീ ഇവിടെനിന്നു വൻപു പറയാതെ പോകുന്നതാണുനല്ലത്. അടുത്തുനിൽക്കുന്ന ചന്ദനമത്തെയും മുളദമിപ്പിക്കുന്നതുപോലെ നിന്റെ അടുക്കൽ നിൽക്കുന്നതുകൊണ്ട് എന്നിടം അപതുവന്നേക്കാം “അമ്പലംമ്പാടേ വിഴുങ്ങുന്നവൻ കതകുപപ്പടകം” എന്ന പഴഞ്ചൊല്ലുപോലെ എന്നെപ്പോലെയുള്ള സാധനമാണു അടിച്ചപ്പെടുത്തുന്ന ഗോരക്ഷനു നിന്നെക്കീട്ടിയാലോ? അതുകൊണ്ടു അവൻ കാണാതെ ഒളിച്ചുപൊയ്ക്കൊള്ളുന്നതാണു നിനക്കു നല്ലത്. വന്ദിക്കേണ്ടവനെ നിന്ദിക്കുന്നതു അപരക്കാരാണ്. കാര്യംകാര്യബോധമില്ലാത്തവന്റെയും പറയാം. എന്തുംചെയ്യാം. അതാണു നീ ഇങ്ങനെ തുടങ്ങുന്നത്. നിന്റെ വൻപെല്ലാം നാവിന്മേലേയുള്ളൂ. ഇക്കഥ വല്ലതും അറിഞ്ഞുപോരെങ്കിൽ, നിന്നെയും എന്നെയും ഈ മറഞ്ഞത്തന്നെയും സ്മരാക്കി അകാശത്തിൽ പറത്തിയിട്ടു ഗോരക്ഷൻ ഇവിടെ ജയക്കൊടിനാട്ടും; ഇനിയെങ്കിലും മിണ്ടാതെ ഹൃദയിനിന്റെ പാട്ടിനുപൊയ്ക്കൊണ്ടാൽ ഉപദ്രവമില്ല. പൊയ്ക്കൊമ്പേഗം” എന്നുപറഞ്ഞു.

കബീർ, സ്വാമികളുടെ പാദങ്ങളിൽ വീണും സാഷ്ടാംഗപ്രണാമം ചെയ്തു പറഞ്ഞു:— “സ്വാമിർ! അങ്ങേ പ്രഥമശിഷ്യനായ ഞാൻ ഇരിക്കുമ്പോൾ ഗോരക്ഷനെ നിസ്സാരനാണെന്നു ഗണിക്കാതെ തുച്ഛതേന ഗണിക്കുന്നതു ശരിയല്ല. അല്പസമയത്തിനകം ഞാൻ അതിന്റെ പരീക്ഷ കാണിച്ചുതരാം. ഇക്കാശിയിലുള്ളവരെല്ലാം അവനെയിടുകൊട്ടയടുത്തു സ്വാമിക്കുകാണാം. അവന്റെ വസ്ത്രം പിടിച്ചുപറ്റിച്ചു ജടയുമീശയും ചിരച്ചു ഭോരത്തെത്തൊലിച്ചുരിച്ചു എല്ലുകൾ മുറിയെ അടിച്ചു സ്വാമിയുടെ നാമധേയംകേട്ടാൽ യേപ്പെടുത്തക്കുവിയത്തിൽ അകുന്നതുകാണാം. ഞാൻ ചീപിച്ചിരിക്കുമ്പോൾ സ്വാമി അവനെ വെറും നിസ്സാരനെന്നല്ലാതെ സമനാണെന്നു വിചാരിക്കരുത്. എന്റെ വാക്കു വിശ്വസിച്ചുകൊള്ളണം ദുഃഖഭാവം കളഞ്ഞു ഉത്സാഹമായിരിക്കണം”

അനന്തരം, അനന്ദാശ്രമങ്ങളിൽ സ്വാമികളുടെ പാദങ്ങളെ സേവനം ചെയ്തു തലോടി വന്ദിച്ചു സ്തുതിച്ചുകൊണ്ടു നിന്നു. സ്വാമികൾക്കു കബീർദൈവാക്കകൾ കേട്ടുകോപമാണുണ്ടായതു. അദ്ദേഹം അവനെന്നോക്കി “എടാ തുച്ഛപ്പെയ്വേ നീ ഈ അവസരത്തിൽ എവിടെനിന്നും വന്നു? എന്നെന്നശിഷ്ടിക്കാണു ഭാദനപ്പെടുത്താനും അങ്ങോന്നീ വന്നിരിക്കുന്നതു? ഗോരക്ഷനു സമനായ ഒരു സിദ്ധൻ ഈലോകത്തിൽ വേറെയുണ്ടോ എന്നു സംശയമാണു. അവനെയാണോന്നീ തോഴപ്പിച്ചുകളയും പറപ്പുകളുമാം എന്നൊക്കെപ്പറയുന്നതു? നിന്നെ ഇവിടെ വല്ലവരും വിളിച്ചോ? ഇനിയും ഇവിടെനിന്നു വല്ലതും പറഞ്ഞാൽ അനുഭവം വേറേയാണു. മുമ്പുനീ ഇവിടെ വന്നാൽ അടികൊള്ളാതെ പോകുപതിവില്ലല്ലോ, ഇന്നുകൊള്ളേണ്ടയെങ്കിൽ വേഗം പൊയ്ക്കൊ എന്നരുളിച്ചെയ്തു. എന്നിട്ടും കബീർ കേൾക്കയില്ലെന്നാമപ്പോൾ, അദ്ദേഹം അപേക്ഷിച്ചുപറവാൻ തുറങ്ങി. “എന്റെ അച്ഛാ! ചേണമെങ്കിൽ നിന്നെ ഞാൻ വണങ്ങും. നീ ഇവിടെനിന്നുപോ

യാൽ മതി. ബലാൽ ശണ്ഡവന്നിരിക്കുന്നോ? ഗോക്ഷനെ നീ അറികില്ല. അദ്ദേഹം അപ്പുസിലികളുമടഞ്ഞ ദിഗ്ഗണ്ഡം.”

കബീർ അഞ്ചുവിവസ്വതാടുകൂടി സ്വാമികളുടെ പാദങ്ങളിൽ ചീങ്ങുകിടന്നു കൊണ്ടു “സ്വാമിൻ! പാമാർത്ഥമറിയാതെ അടിയനോടു കോപിക്കരുതു. ഗോക്ഷനെ അല്പസമയംകൊണ്ടു മടക്കുകയോ സംഹരിക്കുകയോ ചെയ്യാൻ ഞാൻ മതി. കാണുന്നമെങ്കിൽ കൊണ്ടുകൊള്ളണം” എന്നു പറഞ്ഞോടിയെളിക്കിറങ്ങി. കാഴ്ചക്കാരായ ജനങ്ങളുടെ ഇടയിൽ നിന്നുകൊണ്ടു ഗോക്ഷനെ നോക്കി — “എടാ ഗോക്ഷ! നിന്റെ മാതാവിത്രകളൊന്നും എന്റെ ഗുണനാഥനായ രാമാനുജസ്വാമികളോടു ഫലിക്കുമെന്നു വിചാരിക്കേണ്ട. സിംഹത്തെ അന്ത ജയിക്കാൻ സാധിക്കുമോ നിന്റെ കഷ്ടകാലത്തിനാണിവിടെവന്നു ചാടിയതു. പൊട്ടുവിട്ടുകളുംകൊണ്ടു വേഗപോയ്ക്കോ അതാണെന്നു—സ്വാമിയെ നീ പേർ ചൊല്ലി പിളിച്ചു? നീ ആരു?—നിന്റെ ശക്തി എന്തു? എന്നെ നീ അറിയുമോ? നിന്റെ കാലനാണെന്നു കരുതിക്കൊൾക.—” എന്നൊക്കെ അധികേഷപിച്ചപ്പോൾ, ഗോക്ഷൻ: —

“ആരെ അതു? പട്ടിയെപ്പോലെ കരയുന്നവനേതെടാ? സിദ്ധയോഗികൾക്കെല്ലാം മേലായ ഗോക്ഷനെ അറികില്ലയോ? എന്നോടെ തിർക്കാൻ ജീവനിൽ ഭയമില്ലാതെ വന്നിരിക്കുന്ന അപനാത്? മുഖത്തെക്കൊന്നിക്കാതെ ഒളിച്ചുനിന്നു പറയുന്നതെന്തു! മറഞ്ഞുനിന്ന ധിക്കേക്കിക്കാതെ ഇറങ്ങി എന്റെ മുമ്പിൽ വാ കരുത്തുണ്ടെങ്കിൽ—ശപിച്ചപ്പോൾ സ്മമാക്കിയേക്കാം” എന്നു തൃക്ഷസ്വരത്തിൽ പറഞ്ഞു.

കബീർ:—എടാമൂല! കരുത്തുണ്ടെങ്കിൽ എന്റെ മുമ്പിൽ ഇറങ്ങി വാ നിന്നെ എനിക്കു വലിയ കാര്യമോ! ഞാൻ രാമാനുജസ്വാമികളുടെ ശിഷ്യനാണ്—നിന്നെ പോലെ യുള്ള മൂലന്മാരെ മയ്യാദപരിപിച്ചു മേലാൽ ലോകവാസികളെ ഉപദ്രവിക്കാതെയോ ക്ഷാനം നിവൃത്തിയില്ലാതെ വന്നാൽ കാലപുരിയിലേക്കു ഭാണ്ഡം കെട്ടിക്കാനും, അയ്യം പ്രാപിക്കുന്നവരെ ക്ഷിക്കാനും, താപസ്വന്മാക്കുല്ലാം അധിപതിയായ രാമാനുജസ്വാമികളെ വന്ദിക്കാനായി സാധുമാർഗ്ഗത്തിൽ സഞ്ചരിക്കുന്ന കബീർ എന്നവനാണു ഞാൻ—പക്ഷേ നീ എന്നെക്കുറിച്ചു കേട്ടിട്ടില്ലായിരിക്ക.

ഇങ്ങനെ, കബീർ പറഞ്ഞ അധികേഷപവാക്കുകൾ ഗോക്ഷന്റെ ചെവിയിൽ മുട്ടുപഴുപ്പിച്ചു നാരായണൻ തടവിയതുപോലെ ദുസ്സഹവേദനമേയും കോപത്തേയും ഉദ്ദീപിപ്പിച്ചു. അവൻ കണ്ണു മുവപ്പിച്ചു, പല്ലുകടിച്ചു, കൈകൾ തിരുമിഞ്ഞരിച്ചുകൊണ്ടു കബീറിനെ അധികേഷപിച്ചു തുടർച്ചയായി കാശീനഗരം മുഴുവൻ സ്മമാക്കുന്നുണ്ടെന്നു പ്രതിജ്ഞ ചെയ്തും ചെയ്തു. അതുകേട്ടു നിന്നവരെല്ലാം യെപ്പെട്ടോടിച്ചെന്നു, കബീറിനെപ്പിടിച്ചു എടാ കബീരേ! “കരുത്തൻ പാപകർമ്മം ചെയ്തിടിലതിൻ ഫലം പരക്കെയുള്ള മഹാജനങ്ങൾക്കൊക്കെത്തട്ടും”

എന്നവിധത്തിൽ നിന്റെ പ്രവൃത്തി എല്ലാക്കും അപമാനമായിത്തീരാൻ പോകുന്നു. നീ നശിച്ചാലും പോരാ, ഞങ്ങളെയും കൂടി നശിപ്പിക്കാനാണോ നീ കരുങ്ങുന്നതു. ഒളിവിൽ മറഞ്ഞുനിൽക്കാതെ മുന്നയുണ്ടെങ്കിൽ അദ്ദേഹത്തിന്റെ നേരെ ചെന്നുനിന്നു പറക എന്നു പറഞ്ഞു വലിച്ചിഴച്ചു ഗോക്ഷന്റെ മുമ്പിൽ കൊണ്ടുനിൽക്കി. ഇതാഹവനാണ്, നിന്തിരുവടിയോടു വീരവാദം ചെയ്യാൻ പുറപ്പെട്ടിരിക്കുന്നത്. എന്നു കാണിച്ചുകൊടുത്തു. ഗോക്ഷൻ അവനെ നോക്കി അപഹാസത്തോടെ, “എടാ ചാൺ അളപില്ലാത്ത നീയാണോ ചീവീടുപോലെ, ഇത്രയൊക്കെ ശബ്ദിച്ചു? തിരിഞ്ഞു നീല്ല. നിന്നെ ഞാൻ നല്ലപോലെ കാണട്ടെ. എടാ അല്പപ്രാണി! നീയാണോ എന്നോടൊ തരിശാൻ വന്നതു. കൊള്ളാം.” എന്നു പറഞ്ഞു ചിരിച്ചു.

കബീർ:—“എടാ അഹംഭാവമുള്ള ദുശ്ശീലക്കാര! അറിവില്ലാത്ത മൂല! ശാന്തന്മാരായ തപസ്വികളോടു കൂടാതെയും മുഖത്തു പ്രകടനമെന്നും കണിക്കാണാൻ പോലുമില്ലാതെ

യും അജ്ഞാനത്തെ നീക്കാതെയും അധഃഭാവത്തെ നീക്കാതെയും നീക്കുന്ന നീ യാഹോ സിലൻ? നീ ആരോടുതക്കിക്കാണാം വന്നിരിക്കുന്നത്? നിന്റെ കള്ള പ്ലച്ചുകളൊന്നും എന്നോടുചാിക്കുമെന്നു വിചാരിക്കേണ്ട. ഈ നടപടി നിനക്കു നല്ല. അല്ലപ്പോൾ! നിനക്കറിവില്ല, ഞാൻ രാമാനന്ദസ്വാമികളുടെ ഭൃതനും, നിന്റെ ജീവനെ അപഹരിക്കാൻ വന്ന യമഭൃതനുമാണ്. ഇനി, എന്റെ മുമ്പിൽനിന്നു തപ്പിപ്പിഴയ്ക്കാൻ സാധിക്കുമെന്നു വിചാരിക്കേണ്ട. നിന്നെപ്പോലെ യുള്ള ഭൃത്യന്മാരെക്കാനാവും ദോഷമെന്നുമില്ല. ശുദ്ധംകൊണ്ടു പ്രചരിച്ചാലുമെന്തായാലും ശരി എന്നോടു യാതൊന്നും ഫചിക്കയില്ല. ഈസ്ഥലം ഏതാണെന്നറിയാമോ? അധഃകാരപൂർവ്വംകൊണ്ട് നീ ഇവിടെ മാണോചുന്നത്? രാമാനന്ദസ്വാമികളുടെ കോപത്തിനിൽ നീ സ്മരാകയില്ലയോ? അദ്ദേഹത്തിന്റെ ശാപം തട്ടാൻ നിനക്കു ശക്തിയുണ്ടോ? ഏതായാലും ഇനി നീ മരിക്കുകയല്ലാതെ ഇവിടെ നിന്നുതപ്പിപ്പിഴയ്ക്കാൻ സാധിക്കുമെന്നുതോന്നുന്നില്ല.”

കബീറിന്റെ ഈ ഗൃഷ്ണവചനങ്ങൾ കേട്ടുകൊണ്ടു ഭയാകുലനായി മറഞ്ഞിനകത്തിരുന്ന രാമാനന്ദസ്വാമികൾ, പേശംവെളിയിൽവന്ന്, “എടാതുവക്കുപ്പയലേ! ചെറുതേനീ എന്നെക്കുറിച്ചുപൊക്കം പറയുന്നോ? ഞാൻ ശാപമിട്ടതല്ലോ! ഗോരക്ഷസ്വാമികൾക്കു എന്നിൽ ദോഷം വലിക്കാത്തതു വഴിയാണോ നിന്നോക്കുന്നത്?—നീമൂലം മറഞ്ഞിരുന്ന എനിക്കും ഈ നാട്ടിനുതന്നെയും അപത്തുസംഭവിക്കല്ലോ ഭൃഷ്ട! ഭൃഷ്ട! അകലെമാറിപ്പോയോ”—എന്നു ശാസിച്ചുകൊണ്ടു, ഗോരക്ഷന്റെ മുമ്പിൽവെന്ന്, നമസ്കരിക്കാൻ ഭാവിച്ചപ്പോൾ.

“അയ്യോ! സ്വാമി! ചതിക്കരുതേ! എന്നോടു ശിഷ്യപ്പെടാൻപോകുന്ന ഈ ഗോരക്ഷനെ സ്വാമി വന്ദിക്കരുതേ” എന്നു സംഭ്രാന്തോടു കൂടി കബീർ തടുത്തു. ഉടനേ കോപപരിതാപചർച്ചാകുലനായ സ്വാമികൾ കബീർ നെ പിടിച്ചുതള്ളി നിർത്തിയിട്ടു മഹാപാപി! നീ ചെറുതേ വഴക്കുണ്ടാക്കാൻ വന്നിരിക്കുന്നോ? സ്വാമിയെ വന്ദിക്കാൻ നീ സമ്മതിക്കില്ലയോ? എന്നു ചോദിച്ചു.

കബീർ, ഉടൻതന്നെ, രാമാനന്ദസ്വാമികളുടെ പാദങ്ങളിൽവീണു നമസ്കരിച്ചെഴുന്നേറ്റുവെന്ന്, ഗോരക്ഷൻ ഇരുന്ന ശുദ്ധത്തെ കൈകൊണ്ടു തല്ലിയൊടിച്ചുതഴത്തിട്ടിട്ടു, തന്റെ കൈയിലുണ്ടായിരുന്ന പട്ടുരുലുണ്ടുവഴിച്ചു, നെലിന്റെ അഗ്രം ഭൂമിയലൂന്നി നിർത്തിക്കൊണ്ടു, ഉണ്ട മേലോട്ടെറിഞ്ഞു. മുഴുവൻ അഴിഞ്ഞുഴിഞ്ഞുപോയ, അകാശത്തിൽ കുത്തനെ ആ നെൽ നിണ്ടുനില്പായി. കണ്ടുനിന്നവരെല്ലാം അതുതപരതന്ത്രമായായി നിൽക്കുന്നതിനിടയിൽ കബീർ ജഗദരാമാനന്ദശബ്ദം മുഴക്കു നിഷ്പ്രയാസം ആ നെൽവഴികൾ വിട്ടുവെന്ന്, അതിന്റെ മുമ്പിൽനിന്നുപോകു, ഗോരക്ഷനെ നോക്കി “ചുടാഗോരക്ഷ! ശുദ്ധത്തിൽ മുന്നേലിരിപ്പാൻ സാധിച്ചുവെന്നുള്ള അധഃഭാവം ഇനി മതിയാക്കാമോ? യോഗാഭ്യസനമുമാവുന്നില്ല എന്നോളം നിനക്കില്ലെന്നു ഭയമുണ്ടാകുമോ? ഉണ്ടെങ്കിൽ ഇതുപോലെ ഒരു നെൽ നാട്ടി അതിന്റെ മുമ്പിൽകുറിച്ചിരുന്ന് എന്നോടുവാദം നടത്തിയാൽ നീ സമർത്ഥൻ! മറേതുവിധത്തിലാ എന്നെ നിനക്കു പരീക്ഷിക്കാൻകഴിയുമെങ്കിൽ, കാണട്ടെ—ശക്തിയില്ലെങ്കിൽ, ചുന്റെ പാദങ്ങളിൽ, വീണു, അഭയം അപേക്ഷിച്ചുകൊൾക. രാമാനന്ദസ്വാമികളുടെ അനുഗ്രഹത്തിന്റെ മഹാത്മ്യം ഇപ്പോൾ നിനക്കു മെസ്സിലായോ? ഇനിയെങ്കിലും അദ്ദേഹത്തിന്റെ പാദങ്ങളിൽ നമസ്കരിച്ചു, അശീർവാദം വാങ്ങിക്കൊൾക. അദ്ദേഹത്തിന്റെ തൂക്കാലുകൾ നിന്റെ ശിരസ്സിൽ അലങ്കരിച്ചുകൊൾക. ഇഷ്ടംപോലെ യുള്ളവരും വാങ്ങിക്കൊൾക. അല്ലെങ്കിൽ, നിന്നാൽ തട്ടാൻ കഴിയാത്ത അപത്തുവന്നു കൂടും. കണ്ടുനിൽക്കുന്നവരെല്ലാം നിന്നെ പരിമനിക്കയും ഉപദ്രവിക്കയും ചെയ്യുന്നതും. സ്വാമിയെ അഭയപ്രാപിച്ചുകൊണ്ടാൽ രക്ഷകിട്ടും” എന്നു പറഞ്ഞു.

ഗോരക്ഷൻ, കബീറിന്റെ അതുതകർമ്മങ്ങളും, അധികോപവാക്കുകൾ കേട്ടും വല്ലാതെ പരിഭ്രമിച്ചുപോയി. തനിക്ക് അഷ്ടസിലകൾ സ്വാധീനമായിരുന്നിട്ടും,

ബലനായ കബീരിനെ അനുകരിക്കാൻ ശക്തിയില്ലാതെയായതോത്തു ലജ്ജിച്ചും വൃന്ദ നില്ക്കു, അവൻ ഒരു ഉപായം ആലോചിച്ചു നിശ്ചയിച്ചുകൊണ്ടിങ്ങനെ വിളിച്ചുപറഞ്ഞു. “ഓ കബീരേ! അകാശത്തിലിരുന്നു നമ്മൾ തമ്മിൽ വാദിച്ചാൽ, ജയവും തോൽവിയും ആരെയും? താഴെവരിക, ഇവിടെവെച്ച് നമ്മുടെ സാമന്ത്രിയെ ചർച്ചിച്ചു കളയാം”—

കബീർ:—“കൊള്ളാം മേലോട്ടു കയറിവരുന്നതിന്നു നിവൃത്തിയില്ലെന്നായപ്പോൾ, താഴെ വന്നാൽ പരീക്ഷ നടത്താമെന്നായോ? ആട്ടെ, അതിനും ചിരോധമില്ല—” എന്നു പറഞ്ഞിറങ്ങിപ്പോയി. രാമാനുജസ്വാമികളുടെ പാദങ്ങളിൽ ഭണ്ഡനമസ്കാരം ചെയ്തപ്പോൾ, അഞ്ചലിഖിതത്തോടുകൂടി, ദൂരെ മാറിനിന്നു. ഉടനെ,

ഗോരക്ഷൻ:—“എടാ കബീരേ! നീ ഇതു അഹംകരിക്കുന്നതുളളു? എന്നെ ജയിക്കുന്നതിന്നു നിന്നെക്കൊണ്ടു കഴിയുമോ? എന്നാൽകൊണ്ടുളളു” എന്നു പറഞ്ഞു രാമാനുജസ്വാമികളുടെ രൂപമെടുത്തു നിലനിന്നു. കണ്ടുനിന്നവരെല്ലാം അതുതപരതന്ത്രമായി വീക്ഷിച്ചു. ഇതെന്തു?—രണ്ടുരാമാനുജസ്വാമികളുണ്ടായോ? എന്നു സംഭവിക്കുന്നതിനിടയ്ക്കു രാമാനുജസ്വാമികളും വിചണ്ണനായിത്തീർന്നു—“ഓ! ദൈവമേ! മായാവിയാണു ഈ ഗോരക്ഷൻ! ഇനി പുറത്തുപോയി അപതുവരുത്തിത്തീർക്കണം? ഇവനെ ജയിക്കുന്നതിന്നു ബാലനായ കബീരിനെക്കൊണ്ടു നാല്പതാകുമോ? അകയില്ല. ഇന്നത്തോടുകൂടി, ഞാൻ നശിച്ചുപോകത്തക്കസംഗതിയാണു കാണുന്നത്. ഇനി എന്തു ചെയ്യും? “ഓ! ദൈവമേ! ഹൈന്ദവനായ ഈ ഗോരക്ഷനെ ജയിക്കത്തക്ക സാമന്ത്രി ഈ കബീരിന്നുണ്ടാക്കി, എന്നെയും, മറഞ്ഞെയും ഈ കാശിയേയും രക്ഷിക്കുന്നമേ” എന്നുപേക്ഷിച്ചു. അതുകേട്ടപ്പോൾ കബീരിനു ഉത്സാഹവും പതിന്മടങ്ങു വർദ്ധിച്ചു. അവൻ വീണ്ടും സ്വാമിപാദങ്ങളെപ്പറ്റി ഞ്ഞ രാമാനുജസ്വാമികളുടെരൂപം ധരിച്ചു നിൽക്കുന്ന ഗോരക്ഷനെ നോക്കി, “എടാ ഗോരക്ഷ! നീ എന്നെ നോക്കുക” എന്നു പറഞ്ഞു, മക്ഷേത്രനാഥന്റെ രൂപമെടുത്തുനിന്നു.

ഗോരക്ഷൻ:—എടാ കബീർ! നിന്റെ ഉപാസനദൈവമായ വിഷ്ണുദേവനെ ഞാനായിരിക്കെ, എന്നെ ജയിക്കാൻ നീ മതിയാകുമോ? നോക്കുക—എന്നു വിഷ്ണുസ്വരൂപം കാണിച്ചുകൊണ്ടു എടാ! നിന്നെയും നിന്റെ അപായുന്നായ രാമാനുജനെയും, ഈ മന്ത്രംകൊണ്ടു ഇഷ്ടാർത്ഥത്തിൽ കഷണകേവലമായി നശിക്കട്ടെ, എന്നാൽഭട്ടിച്ചു അട്ടാമാസം ചെയ്യൂ.

കബീർ:—എടാ ഗോരക്ഷ! നിന്റെ മായാവിത്വമെന്തെന്നും ചൂട്ടുകണ്ടു. ഇതാ നോക്കു എന്നു പരമശിവന്റെരൂപം ധരിച്ചു നിന്നുകൊണ്ടു—“എടാ നിന്റെ ഉപാസനദൈവമായ തദനു ഞാനാണു്. ഈ പശുപതാസ്ത്രത്താൽ നിന്നെ ഞാൻ കഷണിച്ചു തള്ളുന്നുണ്ടു്. കണ്ടുകൊൾക” എന്നു പറഞ്ഞു.

അതിലും ജയമില്ലെന്നു കണ്ടു ഗോരക്ഷൻ, തൽക്ഷണം ഒരു സിംഹത്തിന്റെ രൂപമായി നിന്നു. അപ്പോൾ കബീർ, വ്യാളിരൂപധാരിയായി അവനെച്ചുറ്റത്തു ഗോരക്ഷൻ ചുറ്റും അഗ്നിജ്വാലകൾ വീശി; അദ്ദേഹം അടുക്കാത്തവണ്ണം സമീപപ്രദേശമെല്ലാം ദഹിപ്പിക്കാൻ തുടങ്ങി. കബീർ ഉടനെ, ഒരു മഴമേഘത്തിന്റെ രൂപമായി, ഗുരുസംകീർത്തനങ്ങളാകുന്ന മഹാജനത്തോടുകൂടി, ധാരാവിഷ്ണുത്താൽ അഗ്നിജ്വാലകൾ മുഴുവൻ ശമിപ്പിച്ചശേഷം, കോടിനൂറുപ്രഭനായി, ഗോരക്ഷനു ചുറ്റും കിരണങ്ങളെ വമിക്കാൻ തുടങ്ങി. ശാക്തീകളുടെ ചൂടേൽക്കുകൊണ്ടുള്ള വേവു സമിക്കാനും എന്തെങ്കിലും വിധത്തിൽ അതിനെ പരിഹാര കാണും ശക്തിയില്ലാതെ, രാമാനുജസ്വാമികളെല്ലാപിന്നിലവിളിച്ചു “പൂജ്യപാദരാജരാമാനുജസ്വാമികളേ! അഭയം അഭയം!” എന്നു നിലവളിക്കുന്നതുകേട്ടുനിന്നവരുംസ്വാമികളും കബീരോണുവിളിക്കുന്നതെന്നു തെറ്ററിദ്ധരിച്ചു, ഭാരോഹനിച്ചപ്പോൾ ഈ കാശിയേയും ഭസ്മമാക്കും എന്നു വ്യസനിച്ചു നിൽക്കവേ, ഞാൻതന്നെജയിച്ചുഭട്ടിച്ചു എന്നു വിളിച്ചുപറഞ്ഞുകൊണ്ടു, കിരണങ്ങളെ അടക്കി പ്രത്യക്ഷപ്പെട്ടു നിന്ന കബീരിനെ

എല്ലാവരും കണ്ടുസന്തോഷിച്ചു. കബീർ, ഗോരക്ഷനെ നോക്കി—“എടാ! ഇനി നീ എന്തുനിശ്ചയിച്ചു” എന്നു ചോദിച്ചു. ഗോരക്ഷൻ വേഗത്തിൽ ഓടിച്ചെന്നു രാമാനന്ദരുടെ പാദങ്ങളിൽവീണു, സ്വാമിൻ! രക്ഷരക്ഷ! എന്നുച്ചരിച്ചു. കബീരും സ്വാമികളെ വന്ദിച്ചു, കല്പനയുണ്ടെങ്കിൽ ഈ ഗോരക്ഷനെ ഞാൻ ഇപ്പോൾ സ്മരിക്കിയേക്കാം എന്നു റിവിച്ചു. അതുകേട്ടുനിന്ന് ഗോരക്ഷൻ, ഇനി നമുക്കു മഠത്തിനുള്ളിൽ പ്രവേശിച്ചു ചില പരീക്ഷകൾ നടത്താനുണ്ടു. അതിൽകൂടി, ജയിച്ചെങ്കിലെ, നീ വിജയിയാണെന്നു ഞാൻ സമ്മതിക്കയുള്ളു എന്നു പറഞ്ഞു.

ഇനി, എന്തൊരു ധാർമികപരീക്ഷയെന്നാലോ നിനക്കെന്നോട്ട്? എന്നുചോദിച്ചു നിൽക്കുന്ന കബീരിനെ സ്വാമികൾ പിടിച്ചുണർത്താത്തതായ്ക്കൊണ്ട്, സുഖജീവിതമായി ഭവിച്ചാലും എന്നനുഗ്രഹിച്ചുകൊണ്ടു, “ഞങ്ങളെ എല്ലാവരെയും രക്ഷിച്ചതിന്നു്, നിനക്കു ഞാൻ എന്തൊരു പ്രത്യുപകാരമാണു് ചെയ്യുന്നതു്? ഗുരുക്കന്മാരുള്ളവർക്കു് ദുസ്സാധമായി യാതൊന്നുമില്ലെന്നുള്ളതിന്നു് നന്ദി കഥ ഒരു ഉത്തമദൃഷ്ടാന്തമാണു്. ഞാൻ നിന്റെ മാധാന്യം അറിയാതെ, ഗോരക്ഷനെ ജയിക്കാൻ നീ രതിയാകുമോയെന്നു സംശയിച്ചു ച്യവസനിച്ചു” എന്നുതളിച്ചു.

കാഴ്ചക്കാരായി അവിടെക്കൂടിയിരുന്ന കാരാദേശനിവാസികൾ എല്ലാവരും, കബീർ ചെയ്തതു്, അത്ഭുതമത്ഭുതമെന്നു് പ്രശംസിക്കയും അനുഭവാനുഭവകമായി അവന്റെ ശിഷ്യരിൽ പുഷ്പങ്ങൾ വാരി വർഷിക്കുകയും ചെയ്തു. ഗോരക്ഷന്റെ മുമ്പാകെ ഭയം വിട്ടുപോയി. സ്വാമികൾ അതുകണ്ടു്, അവരെ വിലക്കി മാറ്റിനിർത്തി. അന്നുതന്നെ ഗോരക്ഷനെയും കബീരെയും കൂട്ടിക്കൊണ്ടു മാത്തിനുള്ളിൽ പ്രവേശിച്ചു. “ഘോരഗോരക്ഷനാഥരെ! കബീർ, പുന്റെ ശിഷ്യനാണു്. അവനെ താങ്കൾക്കു ജയിക്കാമെന്നുണ്ടെങ്കിൽ ഏതുവിഷയത്തെക്കുറിച്ചോ വാദിച്ചുകൊൾക” എന്നു സന്തുഷ്ടനായി അരുളിച്ചെയ്തു. ഗോരക്ഷൻ ഉടനെ, കബീരിനോട്ടു്—“ഘോരബാലക! നിനക്കു വയസ്സേതുതായി?” എന്നുചോദിച്ചു.

കബീർ:—ഘോര അല്പജ്ഞനായ ഗോരക്ഷ! കോടികോടിവിഷ്ണുദേവന്മാരും ബ്രഹ്മദേവന്മാരും തദന്മാരും ഞാനുണ്ടായതിൽപിന്നെ ഉണ്ടായി നശിച്ചുപോയിട്ടുണ്ടു്. അങ്ങനെയുള്ള എന്റെ അയ്യപ്പിനെ കണ്ടുകാണാൻ നിന്നാൽ കഴിയുമോ?

ഗോരക്ഷൻ:—ഞാൻ പലതവണ, ഇക്കാശിയിൽ വന്നിട്ടുണ്ടു്. അന്നൊന്നും നിന്നെക്കണ്ടിട്ടില്ലല്ലോ.

കബീർ:—നിന്നെ നിനക്കുതന്നെ അറിവാൻപാടില്ലാതെയിരിക്കുന്നസ്ഥിതിക്കു്, എന്തെന്നു നീ അറിയുന്നതെങ്ങനെ? സമുച്ചിതനന്ദസമ്പന്നനായ പരമാത്മാവാണു ഞാൻ. ഈ പരമാത്മം അറിവാൻപാടില്ലാത്ത നീ മോക്ഷമടയുന്നതെങ്ങനെ? അതുമല്ലാ ദുഷ്ടസ്വപരിപൂർണ്ണമായ ദേഹത്തെ, ഞാൻ എന്നഭിമാനിച്ചു്, അനേകനാൾ ചെയ്തുകൊണ്ടു്, നിനക്കു ശ്രേഷ്ഠമുണ്ടെന്നു ഭാവിക്കുന്നുവോ?

ഗോരക്ഷൻ:—ഈ ശരീരത്തെ എന്നും നശിക്കാതെ വച്ചുകൊള്ളുന്ന വിദ്യയാണു് ബ്രഹ്മവിദ്യ. മറ്റുവിദ്യകളെല്ലാം, നഷ്ടമാകുമല്ലോ? അതിനാൽ, ഈ ശരീരത്തെ ഞാൻ എത്രനാളായി അത്യാസത്താൽ വിമുഖമാക്കി സംരക്ഷിച്ചു വച്ചിരിക്കുന്നു.

കബീർ:—ജനിച്ചുപെട്ടൊരാളെ മരിച്ചുപോകുമെന്നു ശങ്കയുണ്ടോ? ഒരിക്കലും ജന്മമില്ലാത്ത എന്നിങ്ങു മണമേതു്? മരണമില്ലാത്ത എന്നിങ്ങു ജനനമേതു്? ഈ വാക്കിന്റെ രഹസ്യമറിഞ്ഞവർക്കു ബ്രഹ്മവിദ്യയറിയാവു. മറ്റുള്ളവർക്കു അറിവാൻപ്രയാസമാണു്.

ഗോരക്ഷൻ:—ദേഹത്തെ നശിക്കാതെയെന്നു വിദ്യയാണു് ബ്രഹ്മവിദ്യ. മറ്റുവിദ്യകൾ ബ്രഹ്മവിദ്യയൊക്കയില്ല. കൂടാതെയും, പ്രത്യക്ഷത്തിൽ ജനിച്ചിരിക്കുന്ന നീ ജനിച്ചില്ലെന്നുപറയുന്നതെത്ര അബദ്ധമാണു്?

കബീർ:—ബ്രഹ്മത്തെ അറിയുന്നതു ബ്രഹ്മവിദ്യയെന്നു പറയപ്പെടുന്നു. ദേഹത്തെ ചിരകാലം വെട്ടുസൂക്ഷിക്കുന്നത്, അവിദ്യയാകുന്നു. ബ്രഹ്മമാത്രമായിരിക്കുന്നവൻ ത്രികാലങ്ങളിലും ജനനമരണമില്ല. അപരമാർത്ഥം അജ്ഞാനികൾക്കു അറിഞ്ഞുകൂടാ.

ഗോരക്ഷൻ:—യോഗധാരണത്താൽ, കൗശലധിമെയ്ത്ത്, വളരെക്കാലം ബ്രഹ്മനിഷ്ഠാശാസനം ചെയ്താലേ ബ്രഹ്മൈക്യം സിദ്ധിക്കൂ. അനിത്യമായ ഈ ദേഹത്താൽ, മോക്ഷശാസനംചെയ്യാൻ അധികമോ? വാക്കുമാത്രംകൊണ്ടു ബ്രഹ്മഹിം, ബ്രഹ്മഹിം, എന്നുപറഞ്ഞുപോയ്ത്, ബ്രഹ്മൈക്യം സിദ്ധിക്കുമോ? ബ്രഹ്മജ്ഞാനികളായാൽ സിദ്ധികളെ കാണിക്കാൻ കഴിയാമോ?

കബീർ:—അശുഭമായ ഈ ശരീരം ത്രികാലങ്ങളിലും, അനിത്യംതന്നെയാണു്. ബ്രഹ്മം എപ്പോഴും നിത്യവുമാണു്. ദേഹം ത്രികാലങ്ങളിലും, താനാകുന്നില്ല. ത്രികാലങ്ങളിലും ബ്രഹ്മം താനാകുന്നു. ദേഹത്തിൽ അഹംബുദ്ധിയുണ്ടാകുന്നത് മായാസംബന്ധംകൊണ്ടാണു്. താൻ ബ്രഹ്മമാണെന്നുള്ള ഉണർവുണ്ടാകുന്നതാണു്, പരമായ ബ്രഹ്മജ്ഞാനം. ബ്രഹ്മത്തെ ഉന്നി, തപസ്സുചെയ്യുന്നവർക്കു അഷ്ടസിദ്ധികൾ വിളങ്ങുമെങ്കിൽ, ബ്രഹ്മമേ, അനായിരിക്കുന്നവർക്കു് സിദ്ധികൾ ഉണ്ടാകാതെ പോകുമോ? അഹംഭാവംനശിച്ചവർ, യാതൊരുപദവും പറകയോ പ്രവർത്തിക്കയോ ചെയ്തയില്ല. അവർ, അത്യാത്മധ്യാനനാശായി അനന്താനന്ദഭൂതിയോടുകൂടിയിരുന്നാലും, അവരറിയാതെതന്നെ അനേകസിദ്ധികൾ അർപ്പിക്കു വശപ്പെടുന്നു. ഇതിനെ വകതിരിച്ചറിയുന്നതിനോ പറയുന്നതിനോ ആർക്കും പ്രയാസംവരുന്നെ.

ഗോരക്ഷൻ:—യോഗാശ്വാസമില്ലാതെ, ബ്രഹ്മജ്ഞാനംസിദ്ധിക്കുക വളരെ ദുർല്ലഭമാണു്. ബ്രഹ്മമെന്നതു്, ഏതാണ്ടു നിസ്സാരകാര്യമാണോ?

കബീർ:—ഗുരുമുഖംതന്നെയാണു് ബ്രഹ്മമെന്നറിഞ്ഞു്, മൗനനിഷ്ഠനായിരുന്നാൽ ബ്രഹ്മജ്ഞാനം സിദ്ധിക്കുന്നു. അഭിലാഷ മറ്റു പ്രയാസങ്ങളൊന്നുമാവശ്യമില്ലെന്നാണെന്റെ പക്ഷം.

ഗോരക്ഷൻ:—ഗുരുമുഖത്തുനിന്നും ബ്രഹ്മഹിംസ സിദ്ധിക്കുകൊണ്ടുമാത്രം ബ്രഹ്മൈക്യം സിദ്ധിക്കുക സംഭവ്യമാണോ?

കബീർ:—ഗുരുപദേശം ലഭിച്ചതിൽപിന്നെയും അതിനുപുറവും ബ്രഹ്മൈക്യം സിദ്ധിക്കാം—ഈ ദേഹം, ഇരുന്നൂറു ചരിച്ചാലും പ്രേതംതന്നെ. എങ്ങനെയെന്നാൽ, ഭൂമിയെക്കുഴിക്കുന്നതിനുമുമ്പും അവിടെ അകാരം ഉണ്ടായിരുന്നു. കുഴിച്ചതിൽപിന്നെയും അ അകാരംതന്നെ അവിടെകാണപ്പെടുന്നു. അല്ലാതെ, കുഴിച്ചതിൽപിന്നെ അ അകാരം അവിടെ യുണ്ടായതാണെന്നു നിശ്ചയിക്കാമോ? അതുപോലെ, പാത്രം ഉടഞ്ഞിരുന്നാലും, ഉടഞ്ഞതിനുശേഷവും, മണ്ണുതന്നെയാണു്. അസംഗതിക്കു വല്ലവർക്കും വാദമുണ്ടോ? ബ്രഹ്മസ്വരൂപനാണു് താൻ എന്നറിയിക്കുന്നതാണു്, ഗുരുപദേശം. ബ്രഹ്മമാണു താൻ എന്നറിയുന്നതു ബ്രഹ്മജ്ഞാനവുമാണു്. സംശയമില്ല.

ഗോരക്ഷൻ:—അത്രെ, താൻ ബ്രഹ്മമാണെന്നുള്ള അറിവുസിദ്ധിക്കുന്നതുകൊണ്ടു്, ഏതു പ്രയോജനമാണുള്ളതു്?

കബീർ:—(ചിരിച്ചുകൊണ്ടു്) ഗോരക്ഷ! നീ ഇത്ര മൂഢനാണെന്നു ഞാൻ വിചാരിച്ചില്ല. തന്നെ ബ്രഹ്മമാക്കിത്തന്നതുകൊണ്ടു്, ഏതുപ്രയോജനമാണെന്നാണോ ചോദിച്ചതു്? കൈയ്ക്കും ബ്രഹ്മജ്ഞാനികൾക്കു മണഭയമുണ്ടോ? ലോകവ്യവഹാരസാധാരണമായ ദുഃഖമുണ്ടോ? സിദ്ധികളാൽ ഉണ്ടാകുന്ന അഭീഷ്ടസാധ്യങ്ങളോ അഭിമാനങ്ങളോ ഉണ്ടോ? നരകഭയമുണ്ടോ? മനോവികല്പങ്ങളുണ്ടോ? മാനാഭിമാനങ്ങളുണ്ടോ. കാമക്രോധാദിദോഷങ്ങളുണ്ടോ? യോഗധാരണം മുതലായ ക്ലേശങ്ങളുണ്ടോ? ഒന്നുമില്ല. സർവ്വ മൗനനിഷ്ഠനായി അനന്തസാഗര നിമഗ്നനായി, നിത്യസുഖമനുഭവിക്കുന്നു.

വിളിയിക്കാം. അതുതന്നെ പ്രയോജനം? മനുഷ്യജന്മത്തിലെ പരമമായ അത്മവും അതുതന്നെ.

ഗോരക്ഷൻ:—ദേഹത്തെ കരിക്കലും നശിക്കാതെ, യോഗാഭ്യാസമുറകളാൽ സൂക്ഷിച്ചു രക്ഷിച്ചുവയ്ക്കുന്നതുകൊണ്ടു പ്രയോജനമില്ലയോ?

കബീർ:—ദുർഗ്ഗന്ധപരിപൂർണ്ണമായ ഈ ശരീരത്തെ, വളരെനാൾ സൂക്ഷിച്ചുവയ്ക്കുന്നതുകൊണ്ടു എന്തുപ്രയോജനം? മോക്ഷം കിട്ടുമോ? ബ്രഹ്മാദിവേകർക്കുപോലും അയ്യസ്സിനു പ്രമാണമുണ്ടല്ലോ. ആ സ്ഥിതിക്ക്, കേവലം നിരപയോഗമായ ഈ ശരീരത്തെ മണ്ണാക്കാൻ സമ്മതിക്കാതെ, ദുഃഖഭൂമിപ്പുറമായ യോഗാഭ്യാസംകൊണ്ടു കാത്തുരക്ഷിച്ചുവയ്ക്കുന്നതു നിശ്ചയമായും നിഷ്പ്രയോജനമാണ്.

ഗോരക്ഷൻ:—യോഗപരിശീലനത്താൽ ജീവനെ ഉദ്ധരിച്ചുബ്രഹ്മസ്രോത്തിലാക്കി തനിയെ കേൾക്കപ്പെടുന്ന പത്തുവിധനാദങ്ങളെ കേട്ടാനറിച്ച്, അത്മജ്യോതിസ്സിനെക്കണ്ടു്, ദേഹം സംപൂർണ്ണസുഖത്തിൽ ലയിപ്പിച്ചു, ബ്രഹ്മാനന്ദം അനുഭവിക്കാമല്ലോ. പോരെങ്കിൽ, കൂടുതൽ കൂടുതലായും, മുതലായ അഷ്ടാസിദ്ധികളാൽ, കൃതാത്മതയടയുകയും ചെയ്യരുതോ?

കബീർ:—

പദ്യം.

യോഗാഭ്യാസജനാദഗീതമഭിമാനിച്ചീശ്വരഭാവംവുമൊ
 ഹേ, ഗോരക്ഷ! മിദാത്മബോധികർവ്വാനാരെന്നുചോദിക്കുകിൽ
 ഭോഗാധീനശരീരമെന്നതഥവാ, ജീവാത്മചൈതന്യമെ-
 ന്നതാണോതുക? സൂക്ഷ്മമോക്ഷമളവിന്ദേഗംഗാതീർത്ഥംവുമം.
 നാദത്തിൽധ്വനി; കേൾക്കുമധ്വനിയെന്നല്ലോക്കൽവെവേറേയൊം.
 ജ്യോതിസ്സൊന്നതുകണ്ടറിഞ്ഞവിചലജ്യോതിസ്സുരൊറാനന്താൻ
 ദേഹത്തമ്മിളിപ്പുണ്ണമാകുമളവെദൈവപ്രസംഗംവുമൊ-
 വാദംതാനതയുക്തമല്ലി? അതിനാൽതത്വപാൽമോശ്ശീടനീ
 ലോകംവസ്തുപമല്ല, മൃഗജന്മതയ്ക്കൊക്കുന്നൊരല്പാസമെ-
 ന്നാകുമ്പോൾ, ജനനനാദത്തെയഭിവാഞ്ഛിക്കുന്നതെന്തേദയാൻ?
 ലോകംചെയ്തൊരുസേവയെന്തിൻ? ചിഞ്ചേ! പിതാമഹനിന്നു? ചൊ-
 ല്ലാകേത്തൽഫലമാത്രമായതവയോഗാഭ്യാസമെന്നിന്നെടൊ!
 എന്താണോതുകകൂടുതൽകൂടുതലുള്ളതെന്നനിൻവിദ്യകൊ-
 ണ്ടെന്നേകൂടുകൾതമ്മിലന്തര? മഹോപാദൈവത്തിടംജീവികൾ
 ബന്ധത്താൽജനപാന്നിടുന്നകഥയുംതത്തുല്യമല്ലൊതെമ-
 റൊന്താണന്നുപച്ചുണ്ണുതതുപരമാരുംവിദ്യയല്ലേഅതും?
 ലോകംദേഹസുഖത്തിനായിനിന്ദതംസേവിക്കു ചാക്കെപ്പാദം
 ശോശംവന്നിടുകൂടാതെരവനാർതിനൊരെന്നോതനീ?
 അഗസ്തിൻനിധിയാമദേഹമൊഴിവാൻപദപാർവ്വതച്ചിട്ടു-
 ന്നാഗർഹ്വശ്ച വിദേഹമോത്തയിദേവൻചെപ്പുതപശ്ചയുകൾ.
 ഞാനെന്നുചൂഭിമാനമാറുപതിനാൽപ്പതുനയതംപശ
 ജ്ഞാനംപൂണ്ടുപർവ്വതമുറയ്ക്കുതുറളുത്തന്തപോവൃത്തിയാൽ
 ഞാനുംലോകസുഖത്തിന്നീശജ്ഞാനംചെയ്ത നിദാമുദ്രമാം
 ദീനതപത്തിനുവാഞ്ഛയെന്നുതപസ്സാകണ്ണിക്കുപോരെടോ?
 ഞനംജ്ഞാനംഗ്രാഹസ്ഥാശ്രമമവിചകൊപല്ലതപഃധനാധ്യ-
 സ്ഥാനം, ചൂഷാവിധാനം; പലസകലസന്യാസമഞ്ചേകാമിമാഗ്നം
 മാനാതിതപ്രദംതമമവിചകാസംസിലി, നാലാനവരരിൽ
 ജ്ഞാനംചേരായ്യിലെജ്ഞാനമച്ഛന്ദനിയമാതുളളയ്യൊചെയ്തെന്നം.

പ

൨

൩

൪

൫

൬

അന്നദാപ്തിക്കുഴയോഗമുചിതസിദ്ധിപ്രദം യോഗവുനി-
ത്യാനന്ദോദാമാത്യാഗമവിതപശ്ചത്യുബുദ്ധിവാത്സ്യം
ദാനം, ധ്യനം, ജപം, ഹോമവുമഥബലികർമ്മങ്ങൾ ധർമ്മമരറും
ജ്ഞാനം ചോരാൽക്കൈലാസമുദാരിയലാതുളളമെയ് പോലെതന്നെ.

വ

ഏകശാന്തിക്കുചെയ്യും പ്രസിദ്ധിധികൾ, മഹായുക്തിവിദ്യാവശേഷം
ധാനം ചോരാൻ ചരിക്കും സുതവിധികളും ദൈവസങ്കല്പവും താൻ
മൗനം തത്സാധനോദ്യന്ത്രചണ്ഡനനമുഖ്യങ്ങളും സർവ്വമാത്മ-
ജ്ഞാനം ചോരാൽക്കൈലാസമുദാരിയലാതുളളമെയ് പോലെതന്നെ.

ൻ

ഇങ്ങനെ പാടിയാശേഷം ഗോരക്ഷനെ നോക്കിപ്പറഞ്ഞു. “ഹേഗോരക്ഷരേ! ബ്രഹ്മജ്ഞാനികൾ സർവ്വ ബ്രഹ്മമയമായിക്കണ്ടു്, തങ്ങളെ അറിഞ്ഞു സേവിക്കുന്നവർക്കു് അഹംഭാവദിദോഷങ്ങളുണ്ടാകാതെ രക്ഷിച്ചുനഗ്രാമിച്ചു്, സർവ്വദോഷങ്ങളെയും നിവൃത്തി വരുത്തി, ചിന്തയുമായി തേജോമയമായി ചിതകളുനന്ദമയമായിരിക്കുന്ന ബ്രഹ്മത്തോടു ഏകീഭവിച്ചു സർവ്വ പരപുണ്യനാശിയിക്കുന്നു. ദോഷമോ ശ്രേഷ്ഠം, ജ്ഞാനമോ ശ്രേഷ്ഠം എന്നതിനെക്കുറിച്ചു, ചണ്ടു് സുബ്രഹ്മണ്യസ്വാമികളോടു് അഗ്രി, അംഗിരസ്സ്, ശ്രംഗ, ഭംഗി, മാക്കണ്ഡൻ, വസിഷ്ഠൻ, പുലസ്ത്യൻ, മുതലായ മുനിമാരിൽവെച്ചു ശ്രേഷ്ഠനായ അഗസ്ത്യമഹർഷി പന്ത്രണ്ടുപാർവ്വതീകളോടു ചേർന്നു. ഒടുവിൽ ജ്ഞാനമാണ് ശ്രേഷ്ഠമെന്നു സമ്മതിക്കേണ്ടിവന്നു. കൂടാതെ അക്കാൽ ബ്രഹ്മാപു, തനിക്കതുല്യമായ ദീർഘായുസ്സുള്ള പർവ്വതകുടുംബത്തിൽപ്പെട്ടുള്ള അഹങ്കാരത്തോടു കൂടി വാല്മീകീയന്റെ അരികിൽ ചെന്നു്, എന്നിങ്ങനെയുള്ള പർവ്വതകുടുംബമുള്ളവർക്കുണ്ടായെന്നു ചോദിച്ചു. ഉടനെ ഗോദാൻ മന്ദഹാസത്തോടു കൂടി ഇങ്ങനെ പറഞ്ഞു.

(കിളിപ്പാട്ടരീതി)

സാരസോത്ഭവ! തവചോദ്യമത്രയും മഹാ സാരമാണിക്കാണായലോകങ്ങളുഖിലവും * നിരചിപ്തമുഖം നിന്നോളമായുസ്സുള്ളൊരാരെദോ? വൃഥാചോദ്യം ചെയ്തതാണവിവേകം * യുഗങ്ങളെത്രയെത്രതീരുന്നനിന്നായുസ്സി? പശുചന്ദ്രവേദായുഷഃപരിമാണം * അതുവണ്ണിച്ചുത്താനിന്നോതിവിസ്മയമുൾക്കൊണ്ടഭിനന്ദിക്കുന്നിതുകൊണ്ടൊരുമലംവര * നിന്നേക്കാൾ വലിയവരുണ്ടെങ്കിലെന്നെപാടി ചെന്നുചോദിച്ചാലപ്പൊളരിയാം പരമാത്മം * എന്നരുൾ ചെയ്തനാഥൻ ഗരുഡൻമുതുകേറി അന്നത്തിൽ മുക്കളേറികമലവേനനും * ചെന്നവരികുവരുമായന്നുരാമർഷീന്ദ്രൻതന്നധിവാസസ്ഥാനം പ്രാപിച്ചോളവികൽ * ഇന്ദ്രാദിദേവവൃന്ദവന്ദ്യരെ വരുത്തും പുണ്യരീകാക്ഷപിതാമഹന്മാർതമ്മെക്കണ്ടു * വന്ദിച്ചുമുനിശ്രേഷ്ഠൻവിഷ്ണുദേവനെ മുനി ഞാനിച്ചുകുപ്ലിസ്തുതിച്ചീടിനാൻ കേന്ദ്രാസമം * നിന്തിരുവടികളിങ്ങഴുന്നള്ളിയമൂലമെന്നെ പസ്സാഫലം കൈവന്നുലോകേശന്മാരേ * ബ്രഹ്മജ്ഞാനവുനിത്യാനന്ദവുമുദാഭൂതമായ് വന്നു, മൽപൂർവ്വപുണ്യമെന്നെ നിണ്ണയിക്കുന്നേൻ * ഇങ്ങനെ വാഴ്ത്തിനിൽക്കുമുനിവർത്തുന്നോക്കി മന്ദഹാസം പൂണ്ടരുൾ ചെയ്തിതുകുറുത്തും * ധന്യനാത്മപോധനനിന്നുടൊഴുപ്പിന്റെ നിണ്ണയം പിതാമഹന്റിയിക്കേവേണം * തന്നോളമായുസ്സുള്ളൊരവിടെയെത്രയെത്രയെന്നെ പാടി ചെന്നു ചോദിച്ചാൽ പുറപ്പെട്ടു മെടോ! * മേമുനിചൊന്നാൻ, ദേവദേവശാ! ഭാൽപദം കാമിച്ചുതപസ്സെടുത്തൊന്നിയിലുള്ള * ദോഷമോണമോദോവേധാചനശിക്കുമ്പോൾ താനെന്മേലുള്ളൊന്നെക്കൊഴിയുന്നു * അങ്ങനെ രാമമെല്ലാം കൊഴിഞ്ഞുതീർക്കാല മിങ്ങുവർഗ്ഗപുഷ്പികൈവന്നുനരിക്കേഞ്ഞാൻ * മൂന്നുക്കേടിബ്രഹ്മക്കന്മാർ നഷ്ടന്മാരായിത്തീർന്നു ചെൻപോ മെല്ലാം കൊഴിഞ്ഞുതുലഞ്ഞുപോം * അക്കാലംവരെയെന്നിക്കാഴ്ചസ്സുണ്ടിതിലില്ലേൾ ഇക്കാണമൊരുക്കോടരോമമെക്കൊഴിഞ്ഞുള്ളു * തൽക്ഷണേവിഷ്ണുദേവൻ ചാല്പിനാനെക്കൊമുനിസ്സുത്തമ! ചോദിതുദീർഘകാലം വീറിക്കുൻ * പത്തനമൊന്നു കെട്ടി വെക്കിയതിലിന്നിത്തപോവൃത്തിപാലക്കരതോ? പരമർഷ! * ചൊല്ലിനാൻ മുനിശ്രേഷ്ഠൻ, കഷ്ടമീവിധമേവേൻ ചൊല്ലുവന്നുള്ളവേതുവെന്നെന്നുശംകിക്കു

നേർ *തെല്ലുനംകൊണ്ടുമാനാൻ പൂച്ചയ്ക്കു മൂച്ചാമോദമായ പീട്ടിൽ പട്ടമുഖം
* വല്ലായ്പാമുണ്ടിങ്ങ നീനെ സൂക്ഷിക്കുവ നല്ലതോ പീടാനിനിത്താൻ കെട്ടി മൂണ്ടു കോ
ണ്ടി * ഉള്ളതു കളയേക്കുതന്നെ നന്നേ നന്മയായ പൂത്തുണ്ടു ക്കുവാനാവാൻ തനിയെ
മോ? * സൂക്ഷിച്ചു പയ്ക്കു നക്കു പസ്തു പാദമോ? * തെ പസു ക്കു തൊ നികർക്കതിനാഗ്രാമം ജ
നിക്കുമോ? * ഏ പംമുനി വാക്യം കേട്ടു മാധവൻ താൻ സവലപലോകശരണേ വാമു
ജം പാത്തു * കേ പലം മുനിക്കു നഗ്രാമ പൂ നൽ കി ബ്രഹ്മ ദേവനാതിയാത്ര പറഞ്ഞു പുറപ്പെട്ടാ
ൻ * അപ്പോഴത്രെ നമ്മു മാമുനി പരൻ്റെ നീന്ത്രിധി വാസസ്ഥം നം പ്രാപിച്ചാരിതവ
രം * തത്താദൃങ് മഹിമാക്കളായ ദേവന്മാരെക്കണ്ടു തത്താകളുൻ രോമാഞ്ചാപുണ്ടു ചിവ
രൻ * പൊൽത്താമരപ്പൂക്കൾ വന്ദിച്ചു നമസ്കരിച്ചു ഭരണ വിഷ്ണുദേവനെ നോക്കി ഹൃദ
നാൻ * ഭഗവൻ പേരു പാദമല്ലാതെ ശരണമില്ലാ നിക്കാൻ നാ യാത്ഥാ മുഴുവൻ തിരഞ്ഞാലും *
അറിവാ നന്മതാത്ത ചേവടികാ നാൻ യാഗം അടിയാക്കു തളി മകൃപതൻ നിവയേതോ? * സം
ജ്ഞാത്രത്താലേ കിങ്കരനാകുമെന്ന നി തിരു പടിക്കണ്ടു പരത്താമെന്നുള്ളപ്പോൾ * പുന്തി
നിങ്ങാട്ടെല്ലെഴുന്നള്ളി? അപ്പനാമിവനെ നൂപചാമമാണമെ യേണ്ടതരൾ ചെയ്തു * നിന്നു
ക്കൈയ്യപ്പാരിമാണമിങ്ങരിയുവാൻ ചെന്നിതു തങ്ങളെന്നു വിഷ്ണുദേവനും ചെന്നാൻ * എ
ന്നതു കേട്ടു ചൊല്ലി മുനിയുമെന്നായുസ്സു നിണ്ണയിച്ചറിഞ്ഞിരിക്കുന്ന നിന്തിരുവടി * കനില്ലേ
വാനറിയാതെയിവിശപത്തിങ്കൽ എന്നിരിക്കിലും ചോട്ടാ ചെയ്തു മാരി മിക്കാം * ഒന്നാ
നായ് മുതുകിലെക്കു നല്ലെന്നിവിതന്നു ജെന്നാ മുസ്സാടുണ്ടിട്ടു മെന്നല്ലോ വിധിമ * എങ്ങ
നെ നിവരും നൽകുനക്കളന്നു കേട്ടു പുണ്യരീക ക്കനോടു പിന്നെയും മുനി ചെന്നാൻ * ബ്ര
ഹ്മാക്കളു നവധിയൊടുങ്ങും കാലംക ലാമ്കത്തെയട മുന്നോക്ഷി വരുന്നനാൾ * പുനരു കി
ലെക്കു നിജാ നിഹനാൻ പന്നീടു മങ്ങനെ രോഷികളാ വർത്തിച്ചുട്ടാർ ചത്താൽ * കൂനക്കള
ല്ലാം നാ വന്നു തമായ പദം ഞാനാ മാപിക്കും മുതുവെത്തുകില്ലതുവരെ * വിസ്മയാകലലോലം
ബ്രഹ്മാവിൻ മുഖം നോക്കി വിഷ്ണുദേവനുമ്പോൾ മൂന്നു യോടരൾ ചെയ്താൻ * നിർദ്ദമതിയാ
യി ദീർഘായുസ്സായി ബ്രഹ്മ പിഞ്ചായി, ബ്രഹ്മാത്രരൂപനാ മാ നായാത്ഥ * ചിദപസ്തുവായ
ചോൽ സുഖഭജനമായ വിഗ്രഹാധിനിയി പിങ്ങനെ കാഴ്ച പോലെ * നിക്ഷേപിച്ചു ന
ന്നോ നല്ല ക്കടി കെട്ടി നിത്യ സൗഖ്യ ത്വരമതിൽ താമസിക്കരുതായോ * ഉത്തരം ചെന്നാ
ൻ മുനികഴും ദുഃഖാനഭൂതി ദുസ്സമാ മീടു ചിത്രപഞ്ച സമുദത്തിൽ * തൽക്ഷണം മറഞ്ഞു പോം
ജലമേവ യെപ്പോലെ മിഥ്യയാ മിദ്രമത്തെ രക്ഷിപ്പാനൊരുങ്ങിത്താൻ * പണ്ണശാലയ്ക്കു വേ
ലമെയ്തി ചോരക്കാലം നിന്നിലെന്നതിനെ നൂ സാധുതപമതു മല്ല * ഒന്നുമേ ചെല്ലാപ്പി
യില്ലാതകമ് ചെയ്താൻ ബ്രഹ്മ പൂനത്തെങ്ങേക്കെന്നു ചിതമാമോ * ദോഷം ഞാനെന്ന
ബുദ്ധി നീങ്ങിട്ടു നതുവരെ മോഹ മുന്തിരാ പരമായുസ്സുമെ നിക്കോർത്താൽ * കാൽക്ഷണ
മാത്രമല്ലാ തില്ലല്ലോ ഭഗവാനേ! സൂക്ഷിപ്പാനതിനിടയ്ക്കു നുള്ളു ശരീരത്തെ? * അത്രയല്ല
ഹംദോമെന്ന ബുദ്ധിയാൽ ബ്രഹ്മ മാത്രോമെന്ന ബുദ്ധി നീങ്ങുവാനിടവരും * ഞാനെ
ന്ന ബുദ്ധി ദോഷത്തിങ്കൽ നിന്നൊഴിപ്പതേ ജ്ഞാനമെന്നറിവുള്ളാർ പറയുന്നതുകൊണ്ടും *
ഞാനെന്തിനിദ്രമത്തെ യിവക്കൊട്ടിച്ചു കെട്ടി മാ നിച്ചു സൂക്ഷിക്കുന്നു? ദീനവത്സവ! വിഭേ!”
ഇങ്ങനെ വദാന്ത സാരത്വങ്ങളുൾ ചെയ്തു ധന്യനാമപ്പോഴത്രെ മുനിയൊമോദൻ * കുൻ
മുനയാലേ കളുക്കേക്കടക്കി ചുരുതി വന്നീടു ചാദരതല്ല ജങ്ങളാൽ പിന്നെ * പ്രീതനായനു
ഗ്രാമം ചെയ്ത നാനുപനായ് യാതനാകാ വാനു മുതിന്നോള വിങ്കൽ * ഇനിയും മൊതകറി
ഭഗവൻ! നിന്നെ കാണാൻ കനിവോടനുഗ്രഹിക്കണമെന്ന പേക്ഷിച്ചു * മുനിയെ യെത്തു മാ
കെന്നനുജയും നൽകി വനജേക്ഷ നൻദേ പർവ്വ പാപിച്ചാൻ നിജം ധാമം * പില്ലാടു പിതാമ
ഹൻ തന്മുഖാമുജം പാത്തു പൊൽപൂമാനി നീമണ ചളനം ചൊല്ലി ടിനാൻ * ദ്വാതിരക
ത്താൽ നിന്നിനക്കു സേമയു വിസ്താരമാക്കുള്ള ന്ന ചെററഭിമാനിക്കാം * ഇപ്രമാസങ്ങൾ
പേണ്ടിവന്നു; വാസുപതപ ചിപ്പൊഴകിലും നിനക്കറിയാൻ പ്പന്നല്ലോ * പുണ്യശേഷ
ത്താ പരംകാരവും നശിച്ചിതു ധന്യനായി നിസ്സത്യം കൈത്തു പാപിച്ചാലും * ഞാനെന്നോ
രഹംകാരമുള്ളാൾ പരമാത്മ ജ്ഞാനമോ പരിശുദ്ധഭക്തി പൂർവ്വവികാശം? * ഭൂതം നാനാകൾ
തിമല്ലാതെ പല്ലസുഖസ്ഥാനപൂർവ്വ വിശാഖവതു കിടക്കേ? * അരുളപ്പാടിങ്ങനെ കേട്ടു

നാനുപന്ദിതപെരുമകിതുപ്പാടങ്ങുവന്നിപ്പോഴെപ്പോഴെന്നാൻ* അരിയതവകൃപാപൂർത്താ
ലിപ്പോൾതപാ ഗരിമാവളംമുനിയൊളർശിക്ഷയാനം* കളിൽകടികൊണ്ടൊരംകാരാ
ദിദോഷ മറുതിപരവാനംസംഗതിവേിച്ചുമേ* പരമാത്മൻ! നിനടിമവരിലുന്നംഭക്തി കുറ
യായെന്നുംഭവഭേതനമസ്സാരം * ഇത്തരമുചെയ്തുപദിച്ചുപിഴാമമൻ സത്യഭോകപ്രോ
പിച്ചുവസിപ്പിച്ചയമാസുഖം * ഗോരക്ഷ! നീനുമേവംകാരത്തേനിക്കി പാരമാർമികന്മാ
രാംജ്ഞാനികൾക്കടിമയായ് * പാദശുശ്രൂഷചെയ്തുസേവിച്ചുകൊണ്ടാൽമുക്തി സാധിച്ചു
സന്നാതനസൗഖ്യത്തെപ്രാപിച്ചീടാം * ചൊല്ലിനാനതുനോംഗോരക്ഷൻ, കബീരേ! നീ
ചൊല്ലിയതംഗീകാർച്ചമല്ലെന്നുശംകിക്കുന്നേൻ * വല്ലഭപംചേൻജ്ഞാമരയോഗികളുടെക
ല്യാണനിലകണ്ടതല്ലനീമൂഢാത്മാവേ! * * *

ഗോരക്ഷൻ:—ഹേ കബീരേ! അക്ഷരമക്ഷണംമുതൽ സംഹാരവിദ്യയുടെ അറുപത്തുനാലു
കുലാവിദ്യകളും അറിഞ്ഞിരിക്കുന്ന എന്റെ മുമ്പാകെ, ചെറുഞ്ചാലനായ നീ, മ
നനനേക്കേ പട്ടികൾക്കു നതുപാലെ, അസംബന്ധങ്ങൾ പുറമ്പിത്തുടങ്ങിയി
രിക്കുന്നുവോ? ഇതു, ബ്രാഹ്മണൻ, ബ്രഹ്മാവിനോടു വാദിക്കാൻ ഒരുങ്ങുന്നതുപോ
ലെയാണു്.

കബീർ:—“ഹേ ഗോരക്ഷ! അറുപത്തുനാലുസിലികളുമടഞ്ഞ സിദ്ധനാണെന്നുള്ള അഹം
ഭാവംവേണ്ടു. എന്നെന്നാൽ, നിന്നെപ്പോലെ സകലവിദ്യകളുംഗ്രഹിച്ച സമത്വ
ന്മാരായ അനേകകോടി സിദ്ധന്മാർ ലോകത്തുണ്ടു്. എന്നല്ല, ബ്രഹ്മാവിനെപ്പോ
ലെ സൃഷ്ടിശക്തിയുള്ള അനേകം ഋഷീശ്വരന്മാരുമുണ്ടു്. അതു നിനക്കു മറിയാം.
വിശ്വാമിത്രൻ അല്പമായ അഹംകാരം കാണിച്ചതിനാൽ ദേവസഭയിൽ ചെന്നുകൂ
ടും എന്നു വിശ്വസിക്കപ്പെട്ടതും, അതിനാൽ വളരെക്കാലം അവമാനപ്പെട്ടിരിക്കേ
ണ്ടിവന്നതും സുപ്രസിദ്ധമാണല്ലോ. ബ്രഹ്മാവു സൃഷ്ടിക്കുന്താവായിരുന്നിട്ടും, അല്പ
മായ അപമാധത്തിനു പരമശിവൻ ഒരു തലവെട്ടിക്കളഞ്ഞു. അ സ്ഥാനത്തു മ
റെറാരു തല സൃഷ്ടിക്കാൻ ബ്രഹ്മാവിനു ഇതുവരെ സാധിച്ചിട്ടുമില്ല. അതിൽനി
ന്നും, ബ്രഹ്മാദിവേദന്മാരായാലും കുററൊക്കെയും ദൈവശിക്ഷ അനുഭവിച്ചു തീത്ര
എന്നു ചെളിപ്പെടുന്നു. കുററൊക്കെയും നിസ്സാരനായാലും യാതൊന്നും ഭയ
പ്പെടാനില്ല. നീ മഹാസിദ്ധനാണെന്നുള്ള അഹംകാരം മുഴുത്തു്, തപസ്വികളെ
അകമാനം ഭയപ്പെടുത്തിയും അധികേഷപിച്ചും നടക്കുന്നത്, എത്ര വലുതായ അ
പമാധമാണെന്നും അതിനതക്ക ദൈവശിക്ഷയുണ്ടാകുമെന്നും നീ അറിയുന്നില്ല.
അ കുററൊക്കെയും പാപനിവൃത്തി വരണമെങ്കിൽ, പൂജ്യപാദരായ രാമാനന്ദസ്വാ
മികളുടെ പാദശുശ്രൂഷചെയ്തു് പരമേശ്വരർഷം താമസിക്കണം,”

സശ്രദ്ധം ഈ സംഭാഷണം കേട്ടുകൊണ്ടിരുന്ന രാമാനന്ദസ്വാമികൾ, ഉടനെ
കബീരെ നോക്കി—“കുഞ്ഞേ! ഉത്തമന്മാർക്കു് അധികേഷപവാകകൾ, മരണഭയങ്ങൾ,
വലുതായ ശിക്ഷയാണു്. അങ്ങനെയിരിക്കെ ഈ വാക്കുകൾ ഗോരക്ഷനെക്കേറിച്ചു നിന
ക്കു ചെറുതാമോ?” എന്നു ചോദിച്ചു.

ഗോരക്ഷൻ, അതുകേട്ടു്, മനശ്ശുദ്ധത്തോടെ, “ആകട്ടെ,—കൊള്ളാം—കബീരി
നെ ഇന്നിങ്ങൊരിക്കൽ ഞാൻ വന്നു കണ്ടുകൊള്ളാം” എന്നു പറഞ്ഞു മാന്മാശക്തിയാൽ മ
റഞ്ഞു തന്റെ വസ്തിയിലെത്തി, കബീരെ ജയിക്കണമെന്നുള്ള അഗ്രഹത്താൽ, അതു
ഗ്രമായ തപസ്സുതുടങ്ങി. രാമാനന്ദസ്വാമികൾ അതുതപാതത്രനായി ഇങ്ങനെ വിചാ
രിച്ചു. “ഹേ! ലോകവിജയിയായ ഗോരക്ഷൻ, കബീരിനെ ഭയന്നോടിങ്ങൊളിച്ചു അവ
നെ കരുതാഴിക്കൊണ്ടു ജയിക്കത്തക്ക സാമർത്ഥ്യമുള്ള കബീർ എനിക്കു ശിഷ്യനായിവ
രത്തക്ക പുണ്യം മുജ്ജിമാ ഞാൻ ചെയ്തതെന്താണാലോ? ഈജന്മാ ചരിച്ചതപസ്സേതോ?”

അനന്തരം സ്വാമികൾ അഞ്ചാലനെപ്പിടിച്ചു മരോടണച്ചാശ്ശേയിച്ചുകൊണ്ടു്
കുഞ്ഞേ! നീ മൂഢമാണല്ലോ ത്രക്ഷനായ ഗോരക്ഷനെ ജയിക്കാൻ എനിക്കു സാധിച്ചതു്.
അപ്പോഴുണ്ടെന്ന ചെറുമാനസംഭയം ഞാൻ അഹംകാരമുതൽക്കൊണ്ടാണല്ലോ. കബീർ!

നിന്റെ മാന്മാത്മമറിയാതെ നിന്നെ പുത്രനാകും ഞാൻബുദ്ധിമുട്ടിച്ചു. എന്റെ അഭാവം വിവേകത്തെ നീ ക്ഷമിക്കണം" എന്നുതളിച്ചു.

ഗുരുകൃപാകടാക്ഷത്താൽ അനന്തരൂപനായ കബീർ, പെട്ടെന്നു അദ്ദേഹത്തിന്റെ പാദങ്ങളിൽ നമസ്കരിച്ചു വീണുകിടന്നു, അനന്ത ശ്രദ്ധാധാരയായി കഴുകിക്കൊണ്ടുപറഞ്ഞു. "ഹേ സർഗുരോ! അങ്ങേ അനുഗ്രഹാശങ്കിയൊന്നാകാകയും കൊണ്ടാണു്, ഗോരക്ഷനെ ജയിക്കാൻ എനിക്കുസാധിച്ചതു്. അല്ലാതെ അല്പജ്ഞനായ ഞാൻ അതിനു ശക്തനാകുന്നതെങ്ങിനെ? അങ്ങേ മഹിമയെക്കുറിച്ച് അങ്ങേക്കുറിവിടയ്ക്കുകൊണ്ടാണു് എന്നെപ്പുകഴ്ത്തുന്നതു് അതു്, സർബുദ്ധിയുള്ള മാന്മാത്മാക്കളുടെ സ്വഭാവമാണെന്നാണു്, എന്റെ സമാധാനം. അല്പയോ സർഗുരനായക! ജഗന്നായക! എന്നെ അത്മജ്ഞാനം പ്രകാശിപ്പിച്ചു രക്ഷിച്ച ദേവ! മേലും, സർവ്വകാര്യങ്ങളിലും ഏല്പോഴും എന്നെ രക്ഷിച്ചുകൊള്ളണമേ!" ഇങ്ങനെ സ്തോത്രംചെയ്തുവെട്ടിച്ചുനിൽക്കുമ്പോൾ സന്തോഷസാഗരനിമഗ്നനായ രാമാനന്ദസ്വാമികൾ, കബീറിന്റെ അയ്യരമ്മമാരെ അരുളിച്ചെയ്തതിൽ, സകലവസ്തുതകളും പറയും അവന്റെ ബാല്യചരിത്രങ്ങൾ അവർ പറഞ്ഞുകേട്ടു അത്ഭുതപ്പെട്ടുകയറിയെ. കബീർ കവതാപുരപ്പുറത്തുനിന്നു അല്പേകൾ സ്വാമികൾക്കു മനസ്സിലായി. എന്നിട്ടു്, തമാലിനെനോക്കിപ്പറഞ്ഞു. "ഹേ വൃദ്ധയോഗീശ്വര! താങ്കൾ മാന്മാദാ ഗുരവായിയായ്. താങ്കളുടെ പുത്രനായ ബാലൻ ദിവ്യതപമുള്ള ഒരു മാന്മാത്മാവാകുന്നു. അവനെ പുത്രനായി ലഭിക്കാൻ നിങ്ങൾക്കു ശിഷ്യനാക്കിവരിക്കാൻ എനിക്കു സാധിച്ചായതു്, നമ്മുടെ പൂർവ്വജന്മവിശേഷംതന്നെ അതിനാകാം. അവന്റെ നോക്കിൽ ജ്ഞാനവും, നാക്കിൽ ചേദവും ഏല്പോഴും ഗുണംചെയ്തുകൊണ്ടിരിക്കുകയാണു്. പുത്രന്മാർ അധികമെന്തിനു്? കഥയില്ലാതെ, പല പുത്രന്മാർ ജനിക്കുന്നതിൽ ഭേദം, അധാരവാനും അത്മജ്ഞാനിയുമായ ഒരു ഒരുപുത്രൻ ജനിക്കുന്നതാണു്. പന്നി, കരിങ്കൽ അഞ്ചും അറുക്കട്ടികളെ പ്രസവിക്കുന്നു. നേരേമറിച്ച്, അന, ഒന്നിനെ മാത്രമേ പ്രസവിക്കുന്നുള്ളൂ. തുറന്നാണെങ്കിലും ചിലപ്പോൾ ചന്ദനാക്ഷരം എന്ന പഴയൊല്ലുപോലെ നിസ്സാരങ്ങളായ പലതിനേക്കാൾ സാമോദം ഒന്നാണു് നന്നു്." ഇങ്ങനെ കബീറിനെക്കുറിച്ച് സ്തുതിപരമായി സ്വാമികൾ ചലയുറങ്ങുന്നതിൽ, അതിൽപിന്നെ അദ്ദേഹം ഒരുനാൾമുൻപോലും മറക്കാതെ അവനെ വിചാരിക്കു പതിവായിരുന്നു.

കബീർ ഗോക്ഷനെ ജയിച്ചു അല്പായം സമാപ്തം.

പത്താമദ്ധ്യായം.

കബീറിന്റെ വിവാഹം.

തമാലും ജിജ്ഞാസീന്ദിയും രാമാനന്ദസ്വാമികളുടെ തിരുവടികളിൽ ചീങ്ങുവെട്ടിച്ച യാത്രപറഞ്ഞു പുറപ്പെടാൻ ഭാവിച്ചപ്പോൾ, വീട്ടിലേക്കുപോവാൻ വാത്സല്യപൂർവ്വം കബീറിനെക്കൂട്ടിവിളിച്ചു. കബീർ, വേഗംതന്നെ, സ്വാമിപാദങ്ങളെ വെട്ടിച്ച്, അഞ്ചുലിഖിതങ്ങളാക്കി, അനന്തരൂപനോടുകൂടി എന്തു കല്പിക്കുന്നുവെന്നറിവാൻ കാര്യമില്ല. കാലത്തും വൈകുന്നേരവും മുടങ്ങാതെ, തന്നെവന്നു സന്ദർശിക്കണമെന്നു സ്വാമികൾ അജ്ഞാപിച്ചശേഷം, കബീറിനെ പൊയ്ക്കൊള്ളാൻ അനുവദിച്ചു. വളരെ നാളായി താൻ അഗ്രഹിച്ചിരുന്ന ഗുരുകടാക്ഷം, പൂർണ്ണമായി ലഭിക്കുകൊണ്ടു്, അത്യന്തം അപര്യാലോചിതനായ കബീർ, മാതാപിതാക്കളെ തമ്മിൽ സ്വഗൃഹത്തിൽവന്നുചേർന്നു. അന്നുമുതൽക്കു കബീറിന്റെ ധ്യാനം നിർമ്മാധ്യം നിരന്തരവുമായിത്തീർന്നുഗുരുകല്പനപ്രകാരം അദ്ദേഹത്തെപ്പോയി സന്ദർശിക്കുകയെന്നതു്, കബീർമുടങ്ങാതെനടത്തിസുഖമായിതാമ

സിദ്ധവനം. അങ്ങനെ ഭഴിഞ്ഞുവായ്പേ, കബീരിനു മനസ്സുപതിനായി. അന്നൊരു ദിവസം ഭഗവാൻ, തമാലിൻ സ്വപ്നത്തിൽ പ്രത്യക്ഷപ്പെട്ടു, “എന്താൽ നിന്റെ മകൻ വിവാഹത്തിനായി നിശ്ചയിച്ചുവെച്ചിരിക്കുന്ന പെൺകുട്ടിയുടെ അമ്മനമ്മമാരെച്ചെന്നുകണ്ടു് താമസിയാതെ, തന്നെ ഒരു വിവാഹം നേിപ്പാരിക്കുക” എന്നുളളിച്ചെയ്തിട്ട്, മറഞ്ഞു. ഉടനെ തമാൽ ഉണർന്ന ഭയത്തോടെ ചിരിച്ചു, “പ്രിയരേ! നമ്മുടെ പുത്രൻ വിവാഹം ചെയ്തിക്കേണ്ടകാലം അടുത്തിരിക്കുന്നുവെന്നു ഭഗവാൻ സ്വപ്നത്തിൽവന്നെന്നുളള അരുളിച്ചെയ്തിരിക്കുന്നു. അതുകൊണ്ടു്, അവനെ വിവാഹത്തിനായി നമ്മൾ വാങ്ങുകൊടുത്തുവെച്ചിരിക്കുന്ന ആ പെൺകുട്ടിയുടെ അമ്മനമ്മമാരെ നീ ചെന്നുകണ്ടു്, അവരുടെ അഭിപ്രായം അറിയണം. ആ കുട്ടിയെ ഇവയ്ക്കൊടുക്കാമെന്നു അവർ സമ്മതിച്ചിട്ടുണ്ടല്ലോ” എന്നു പറഞ്ഞു. ജിജ്ഞാസീബി കുറേക്കേട്ടപ്പോൾ വളരെ സന്തോഷമായി. അവർ പിറേറ്റി വസം രാവിലെ ഏഴുപോൾ പെൺപിള്ളയെക്കണ്ടുവായി. വീട്ടുകർ ജിജ്ഞാസീബിയെ യഥായോഗ്യം ഉപചരിച്ചിരുന്നതി, കൗതുകപൂർവ്വമായു. സംഭാഷണമേറ്റു ജിജ്ഞാസീബി വിവാഹസംഗതിയെക്കുറിച്ചു പ്രസ്താവിച്ചപ്പോൾ, സുന്ദരനായൊരു ഭ്രാന്തൻ, തങ്ങളുടെ മകളെക്കൊടുക്കുന്നതല്ലെന്നു അവർ നിർബന്ധപൂർവ്വം പറഞ്ഞൊഴിഞ്ഞുപോയതു.

ജിജ്ഞാസീബി, അതുകേട്ടു്, വിരണ്ണയായി, ഉത്തരം പറയാൻ യാതൊന്നും തോന്നാതെയിരുന്നപ്പോൾ. ഒട്ടാകെ, മടങ്ങിയെഴുന്നേറ്റു മടങ്ങിവന്നു്, തോന്നിനോടു വിവരം പറഞ്ഞു. തമാൽ അതുകേട്ടു്, അത്ഭുതം വ്യാകുലിതനായിപ്പോയി. പെൺ വീട്ടുകാർ നിശ്ചയിക്കാൻ തക്കകാര്യമുണ്ടായിരുന്നതിനാൽ, യാതൊരു ന്യായവും കാണാതെ, ചുല്ലം ഭഗവാൻതന്നെ, മുന്നിട്ടുനിന്നു ശരിപ്പെടുത്തണം എന്നു പ്രാർത്ഥിച്ച ദിവസങ്ങൾ കഴിഞ്ഞു. സന്ദർശിച്ച അമ്മനമ്മമാർ, തങ്ങളുടെ മക്കൾക്കു പ്രായപൂർത്തിയായ ഒരു സ്ത്രീയെ നൽകിയിട്ടു്, ഉചിതമായ വരനേടുമേന്തുനെന്നതിന്നു മാർഗ്ഗം അലോചിച്ചു തുടങ്ങി. പെൺകുട്ടിയുടെ സുന്ദര്യത്താൽ മോഹിതനായ പലരും വന്നു ലോചിച്ചതിൽ അഭിജ്ഞാദിഗുണങ്ങൾ തികഞ്ഞ ഒരുവനെക്കൊടുക്കാമെന്നു നിശ്ചയം ചെയ്തു്, വിവാഹം വാങ്ങുന്നതിന്നുണ്ടു് ഒരുക്കങ്ങൾ ചെയ്യാൻ ആരംഭിച്ചു. അന്നൊരു ദിവസം രാത്രിയിൽ ആ പെൺകുട്ടിയുടെ അമ്മനമ്മമാരെ ഭഗവാൻ ഒരു പക്ഷിയുടെ രൂപമായിപ്പോന്നു്, സ്വപ്നം കാണിച്ചു കന്യകയെ കബീർക്കുളളതെ മററുകെങ്കിലും കൊടുത്താൽ അവരുടെ വശം വിരോധമുണ്ടാകുമെന്നു്, അരുളിച്ചെയ്തുകൊണ്ടു് ചെന്നു. ഉടനെ ഉണർന്ന ഭയത്തോടുകൂടി രണ്ടുപേരും അത്ഭുതം അവരുടെ സ്വപ്നത്തെക്കുറിച്ചു പറഞ്ഞു. ഒരുപോലെ രണ്ടുപേരും സ്വപ്നമുണ്ടായതിനെക്കുറിച്ചു്, അവർ അത്ഭുതപ്പെടുകയും ഭയപ്പെടുകയും ചെയ്തു. പിറേറ്റി വസം രാവിലെ ബന്ധുക്കളെയും മറ്റും ചേർത്തി, ഈ സ്വപ്നമുണ്ടായതും പറഞ്ഞുകേൾപ്പിച്ചു. ഭഗവാൻതന്നെയും ഇങ്ങനെ വന്നു സ്വപ്നം കാണിച്ചതെന്നുവരികിലും; അമാശ്ചര്യമായ പ്രവൃത്തിയെന്നതു കറവെന്നെന്നു തന്നെ അവർ അഭിപ്രായപ്പെട്ടു. ഇങ്ങല്ലാം കേട്ടുനിന്ന കന്യക, ഇങ്ങനെ പറഞ്ഞു. “പ്രിയമാതാപിതാക്കളേ! മന്ത്രിയന്യന്യന്മാരേ! എന്നെ കബീരിനു വിവാഹം ചെയ്തുകൊടുക്കാമെന്നു വാങ്ങുകൊടുത്തുവെച്ചു്, മററൊരു തോന്നിയായി നിശ്ചയിച്ചതു മററു ഒരു പരാധമാണു്. കബീരിനെ നല്ലതെ മററു വളരെ ഉജ്ജ്വലം ഞാൻ തോന്നായി സ്വീകരിച്ചിട്ടില്ല. എന്നതാൽ കബീരിനെ മനസ്സുകൊണ്ടു തോന്നായി ചരിച്ചിരിക്കുന്ന ഞാൻ ഇനി മററുവളരെ സ്വീകരിക്കുന്നതാണു്, അതു സർവ്വമർത്ത്യനായി വിശ്വസമാണു്. നരകാന്തരീക്ഷമുണ്ടാകും. മതിവൃത്തയായാൾ ഒരുത്തനെ തോന്നായിചരിച്ചാൽ, പിന്നെ മററൊരുത്തനെ ചിന്തിക്കുവേണ്ടു് ചെയ്യുമോ? ഇങ്ങനെ ചിന്തിച്ചാൽ അവർ പതിവുതന്നെക്കോ? തോന്നിയെക്കുറിച്ചു മററൊരുവനെക്കുറിച്ചു അഗ്രഹിക്കുന്ന സതി, മുഴുവേ വേർക്കുളളും അവരായിനിൽക്കും. അവരുടെ കൈകൊണ്ടു ജഡപോലും വാണിപ്പിക്കരുതെന്നാണു് ശാസ്ത്രവിധി. മനുഷ്യരടേയും അറിവുള്ള മൃഗങ്ങളുടെയും കൂട്ടത്തിൽ അവളെ മേന്തുളളാ. മൃഗങ്ങളിൽവെച്ചുതന്നെ ഹീനമായ കഴുതയാണെന്നുവേ

ണം അവളെപ്പറവാൻ. അതുകൊണ്ട്, കബീറിനെ ഒഴിച്ചു, മറെറാരുത്തർ ഈ ജനം ഞാൻ ഭർത്താവായി സ്വീകരിക്കയില്ല. സത്യം—”

സുന്ദരിയുടെ ഈ വാക്കുകൾ കേട്ടവർക്കും അത്യാത്മാ അതുതപ്പട്ടുപോയി. കേവലം ബാലയായ ഈ പെൺകുട്ടി സഹീധർമ്മത്തെ പുത്ര ഭാഗിയായി പ്രശംസിക്കുന്നു. ഓ! ഇവളുടെ ഈ നിർമ്മാസ്യം അചാര്യശ്രോതാകാരുടെയും കാരാലമാകുമല്ലോ” എന്നു, അവർ അന്യോന്യം പറഞ്ഞു. അനന്തരം അവളേനോക്കി—“കഞ്ഞി! നിന്റെ മാതാപിതാക്കളും ബന്ധുക്കളും മറ്റു വേഷത്താഴ്വരകളെയും പറയുന്നതു നീ കേൾക്കണം. സ്വയം ഗുണഭോഷിപ്രേമനം ചെയ്യത്തക്ക ശക്തി ഇല്ലാൻ നിനക്കില്ല. അതെ വിവാഹം ചെയ്യണമെന്നു അവർ പറയുമ്പോ അവനെക്കൊന്നു നീ ഭർത്താവായി സ്വീകരിക്കണം. നീമൂലം കലത്തിനും ബന്ധുക്കൾക്കും അവമാന്ദം ഉണ്ടാകരുത്. കന്യകതന്നെ ഇങ്ങനെ ലജ്ജകളാതെ നശിച്ചിറങ്ങി അഭിപ്രായം പറയുന്നതു, ഏതാതും നിന്ദ്രമാണു്?

സുന്ദരി, അതുകേട്ടു പറഞ്ഞു—“കബീറിന പുണ്യ വിചാരമെന്തെങ്കിലും കൊടുത്തു കൊള്ളാമെന്ന്; അച്ഛനമ്മയും എപ്പോൾ വാക്കുപറഞ്ഞാ അന്നുമുതൽ ഞാൻ അദ്ദേഹത്തെത്തന്നെ ഭർത്താക്കി എന്നു വരിച്ചുഴിഞ്ഞു. മനോവണ്ണമാണു വരണം; അല്ലാതെ ബാഹ്യമായ പാണിപീഡനമല്ല. കബീർ നെ ഞാൻ ഭർത്താവായി വരിച്ചുപോയി. ഇനി മറെറാരാളെ എന്നിങ്ങനെ കൊള്ളുകില്ല. കബീറിനെത്തന്നെ ഭർത്താവായി സ്വീകരിക്കണമെന്നുള്ളതു പുണ്യ വിധിയായിരിക്കാം. അതുകൊണ്ടു നിങ്ങളാലും എന്താ ആ പ്രതഞ്ഞ ഭംഗം ചെയ്യാൻ ആരംഭിക്കരുത്. ബന്ധുജനങ്ങൾക്കു ഇതുകേട്ടു, ഓഹോ! കബീർ, ഇവളുടെ സന്ദർശനത്തിൽ മോഹിതനായി പല്ലറശീകർണ്ണ പ്രയോഗവും ചെയ്തതായിരിക്കാം. എന്നാലിനി നാം ഈയൊരു അനുസരിപ്പിക്കാൻ ശ്രമിക്കണം. ഏതായാലും, ഇവളെ ഭദ്രമായി സൂക്ഷിച്ചുകൊള്ളണം” എന്നുപറഞ്ഞു, അവരായുടെ വീട്ടിലേക്കുപോകയും ചെയ്തു. അനന്തരം, സുന്ദരിയുടെ, കാലപിതാക്കൾ, അവളുടെ അനുശാസനമായ നിർമ്മാസ്യംകൊണ്ട്, മനോഭംഗത്തോടെ പറഞ്ഞു—“പുട്ടി പൊട്ടിപ്പണ്ണ! നീ പുത്രയുണ്ടു്? നിനക്കു വയസ്സത്രയുണ്ടു്? അതൊന്നും അഭിപ്രായം പറഞ്ഞു തുടങ്ങിയോ? നമ്മുടെ ജാതിക്രമത്തിനു വിരോധമായി ഹിന്ദുക്കളെ മിക്കവാറും അനുസിച്ചിരിക്കുന്ന, കബീറിനെ ഞാനോ നീ അഗ്രഹിക്കുന്നതു്? കൊള്ളാം! ഇതുവല്ലവർക്കു കേൾക്കുകയില്ലേ? നീകാണും ഞങ്ങളുടെ അനുമതിയും ചെയ്യേണ്ടല്ലോ. ബന്ധുജനങ്ങൾതന്നെ, നിന്നെപ്പറ്റിയത്രപുഷ്പമായി വിചാരിച്ചിട്ടുണ്ടിരിക്കുമ്പോഴെന്തു്? ജാതിമയ്ക്കുപ്രകാരം മുറിക്കുകയെന്നിന്നിന്നെക്കു വെളിക്കിറങ്ങുമോ? ഇക്കാര്യം തുടങ്ങിയിരിക്കുന്നതു്? അല്ല, ഇനിയൊരിക്കൽകൂടി ഇങ്ങനെ ഇറങ്ങിനിന്നഭിപ്രായം പറയുന്നതു കാണട്ടെ. അന്നാണു് നിന്റെ കഥ ഒഴിക്കുന്നതു്? അധികപ്രസംഗക്കാരില്ലെന്ന്! കണ്ടാ കാണണമെങ്കിൽ” —അവർ, ഇങ്ങനെ യെപ്പെടുത്തി, അവളെപ്പിടിച്ചുപൊക്കി വെട്ടി മുറിക്കുകയാക്കിയപ്പോൾ, സൂക്ഷിച്ചുകൊൾവാൻ അളുപ്പെടുത്തുകയും ചെയ്തു.

ഇങ്ങനെ മുറിയ്ക്കുമ്പോൾ കയ്യെപ്പട്ട സുന്ദരി ഗന്ധാരപാലുണക്കുട, ഗേവരകുജനംതുടങ്ങി. അഭിഷിഷ്ഠസിലി വരുന്നതിനുമുമ്പേയുള്ള ഗേവരപ്രദത്തോടു കൂടി അങ്ങനെ കുറെക്കുലം ചെന്നപ്പോൾ തെളിവാലും, ഗേവാൻ ഒരു ചക്കിരസന്യാസിന്റെ വേഷംധരിച്ചു, ശക്തജനപരിവൃത്തനായി അവളുടെ വീട്ടിൽചെന്നു. സുന്ദരിയുടെ പിതാവു, തൽക്ഷണംവന്നു സന്യാസിയെ കണ്ടിടുകയും, അദ്ദേഹം പുത്തണെന്തെ ചോദിക്കുകയും ചെയ്തു. തനിക്കും ശക്തനാകും ഭക്ഷണത്തിനുമെല്ലാം തയ്യാറാക്കുകയുണ്ടാകുമോ എന്നു സന്യാസിയോടിച്ചു.

വീട്ടുമാസ്വൻ—അഹോ! നാഡുക്കളായ നിങ്ങൾക്കു ഭക്ഷണംതയ്യാർ ഇവിടെ പുറത്തുവെക്കുകയുണ്ടാകുമല്ലോ. ഏതുമോഹം ദിവ്യംതോറും ഇവിടെ വന്നുകേണം കഴിച്ചു സന്തോഷിച്ചുപോകുന്നു?

സന്യാസി—അയ്യോ! ഈകാശിയിൽ നമ്മുടെ വംശത്തിൽ, അന്നദാനപ്രഭവായി ത മാൽ മാത്രമേയുള്ളൂവെന്നായിരുന്നു ഇതുവരെ എന്റെ വിചാരം. ഇവിടെവന്നുക ണ്ടതിൽ നീ! അവനെക്കൊള്ളും ധർമ്മിയുനാണെന്നു തോന്നുന്നു. അവന്റെ സംബ ഡക്കാരനായ നീയും ഗുണവാനായിരിക്കുന്നതിൽ അതുതപ്പെടുചാനില്ല. സന്യാ സിമുട്ടെ വാക്കുകേട്ട്. അല്പംനീസത്തോടെ വീട്ടുമസ്ഥൻ, “ഹേ ഞാൻ തമാലി ണ്റെ സംബന്ധിയാണെന്നു നിങ്ങളോടൊക്കെ പറഞ്ഞു? അവൻ ഭ്രഷ്ടനല്ലേ? ഇനി നിങ്ങൾ ഇവിടെനിന്നു പോകുന്നതുവരെ ദയചെയ്ത്, അവന്റെപേർപറയാതിരി ക്കണം.

സന്യാസി—തമാൽ ഭ്രഷ്ടനോ? അവൻ മഹാശ്രേഷ്ഠനാണെന്നാണെന്റെ അറിവ്.

വീട്ടുമസ്ഥൻ:—നമ്മുടെ കുലമയ്യുടപ്രകാരമുള്ള സുന്നത്തുകൾ അചരിക്കാത്ത നിന്ദ്യ നായ കബീർ എന്നവൻ പറയുന്നതുകേട്ട്, ഹിന്ദുമതാചാരങ്ങളെ സ്വീകരിച്ചു് ന മ്മുടെ പള്ളികളിലും സമാജങ്ങളിലും എങ്ങും വരാതെ കഴിച്ചുകൂട്ടുന്ന അവൻഭ്രഷ്ട നല്ലെന്നാണോ പറയുന്നത്?

സന്യാസി:—അല്ലതന്നെ. ഞങ്ങൾ എല്ലാവരുംതാമസി തമാലിനെക്കാണാൻ നാലഞ്ചൊ ള്ചിനു മുമ്പാരികൽ പോയിരുന്നു. അന്ന്, അവന്റെ സൽക്കാരം സ്വീകരിച്ചു ണ്ടങ്ങൾ കേഴിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുമ്പോൾ, ഒരു പക്കീർവന്ന്,—“ഹേ സുന്നത്തു ചെ യ്യാത്ത മൃതരക്ഷിതയുടെ അച്ഛന്റെന്ന ചോദാണോ നിങ്ങൾ കേഴിച്ചത്? ഇം വീ ടിൽ നമുക്കു തൊട്ടതിന്നാമോ” എന്നുചോദിച്ചു ണ്ടങ്ങളെ വിരോധിച്ചു. അതു ശ രിതനെയെന്നു നിശ്ചയിച്ചു, ണ്ടങ്ങളും ഉണ്ണാതെ എഴുന്നേറ്റുകൂളത്തു. കബീർ ഉ ടനേരെന്ന സുന്നത്തുകൾ ചെയ്യിക്കുകയും, രണ്ടാമതു ണ്ടങ്ങളെ ഇരുത്തി ഭജിപ്പിച്ചു സന്തോഷിപ്പിക്കുകയുംചെയ്തു. അനന്തരം ണ്ടങ്ങൾ കബീറെനോക്കി—“എന്താ ക ണ്ത്തെ നീപ്പുന്നതാണ്, തുളനീമണിമാലയും സൂക്ഷരിക്കുംമറ്റുംഹിന്ദുക്കളെപ്പോലെ ധരിച്ചിരിക്കുന്നത്? അതുശരിയാണോ” എന്നു ചോദിച്ചതുകേട്ടു, അപ്പോൾതന്നെമാ ലയും കുറിയുമൊക്കെ ഉപേക്ഷിച്ചു. ഹരിനാരായണാദികീർത്തനങ്ങളും നിറുത്തൽ ചെയ്തു. അന്നുമുതൽക്കു മഹമ്മദുമതാചാരപ്രകാരമുള്ള ചന്ദനക്കുറിയും അജ്ഞാപെ പ്രാർത്ഥനയും മറ്റുമാണു പരിശീലനം. അക്കലയൊന്നും നിങ്ങളറിഞ്ഞിട്ടില്ലയോ? താമസിന സംബന്ധിയെന്നുപറവാൻ ഭ്രഷ്ട്തോന്നിയത്, അശരിയായ്കൊണ്ടാ യിരിക്കാം. അതു പരാജയമാണെന്നു ബോധപ്പെടുത്തിത്തന്നാൽ, കബീരിനു മ കളെ വിവാഹം ചെയ്തുകൊടുക്കത്തോ? ഇങ്ങനെ പലതും പറഞ്ഞു. കൂടിയുണ്ടാ യിരുന്ന പക്കീരുകളെക്കൊണ്ടു അതുപോലൊക്കെത്തന്നെ പറയിച്ചു്, വീട്ടുമസ്ഥ നെ ഒരുവിധത്തിൽ സമ്മതിപ്പിച്ചുവച്ചുകൊണ്ടു, ബന്ധുക്കളേയും കാലിയേയും മ ററും അളയച്ചുവരുത്ത! അവനോടും അതുപോലെയൊക്കെപ്പറഞ്ഞു ധരിപ്പിച്ചു. അ നന്നരം, സുന്ദരിയെ കബീരിനു വിവാഹംചെയ്തുകൊടുക്കുന്നതിനു വല്ല വിരോധചു മുണ്ടോയെന്നു ചോദിച്ചു, കാലി അതിനു മറുപടിയായി ‘പലകലംഹിന്ദുമതത്തിൽ ചേർന്നടന്നശേഷം പന്നെവന്നു നമ്മുടെ മതത്തിൽചേർന്നു പെണ്ണിനെ ചോദി ച്ചാൽ കൊടുക്കുന്നതെങ്ങനെ?’

സന്യാസി—ഹിന്ദുമതത്തെ ഉപേക്ഷിച്ചു നമ്മുടെ മതത്തിൽ ചേർന്നിട്ടു പലനാളായല്ലോ എന്നല്ല ഹിന്ദുമതാചാരങ്ങൾ അനുഷ്ഠിച്ചുവെന്നല്ലാതെ, ഹിന്ദുമതത്തിൽ ചേർന്ന ടന്നുവോ?

കാലി:—അല്ല, അവനു സുന്നത്തുചെയ്തവനെപറഞ്ഞതു വാസ്തവംതന്നെയാണോ?

പക്കീർസന്യാസി:—വേ! നിങ്ങൾ, സുന്നത്തുസുന്നത്തെന്നിത്ര മഹാകാര്യമായി ചോദി ക്കുന്നതെന്താണ്? നമ്മുടെ വംശത്താൽ ആദിമനുഷ്യനായ അദാമിനു സുന്നത്തു ചെയ്തതായി കേട്ടിട്ടുണ്ടോ?

കാദി:—അഭാമിനു സുന്നത്തു ചെയ്തിട്ടില്ലെങ്കിലും, ചിതക്കാലത്തിലുണ്ടായ അചാതുനായ ഇബ്രാഹിമി പയമ്പരയുടെ കാലംമുതൽ, നമ്മുടെ വംശത്തിൽ ഏല്പാവരം നടത്തിവരുന്ന ഓചാരമല്ലെന്നു അതു?

സന്യാസി:—ഘോരം, കാഷ്ടം, പകർ, അറമ്പ്, പഞ്ചാബ്, ദില്ലി, മുതലായ നഗരങ്ങളിൽപോലും, ഉത്കൃഷ്ടമായി നമ്മുടെ ചക്രവർത്തിയുടെ സ്ഥാനമായ റോംപട്ടണത്തിലെ അധിപതിക്കെല്ലാവരും മംഗലസ്സർശവിശുദ്ധിയെ നമ്പരോ സുന്നത്തു ചെയ്തവരോ അല്ലല്ലോ. അവർക്കു, സിംഹാസനമേറയത്തന്നെ എല്ലാവർക്കും ശിക്ഷനിയ്ക്കുന്നവർ? നമ്മുടെ മർദ്ദങ്ങളെ നാംതന്നെ വെളിപ്പെടുത്തുന്നതു ധർമ്മമാകുമോ? ഇബ്രാഹിംപയമ്പർ ഇളയഭാര്യയോടുകൂടെയല്ല സത്യത്തെ രക്ഷിക്കാത്തതുകൊണ്ടു്, അദ്ദേഹത്തിനകിട്ടിയശിക്ഷയ്ക്കു നാമെല്ലാവരും ഇപ്പോൾ അധീനന്മാരായിത്തീർന്നിരിക്കുന്നു. അതിനെത്തന്നെയാണിപ്പോൾ കബീരമാർക്കുവരിച്ചതു്. ഇനി, സുന്ദരിയെ അവർ വിവാഹംചെയ്തുകൊടുക്കാൻ തമാഷിനു അളയക്കുരുതോ?

കാദി:—അയ്യോനമ്മമാർ നിശ്ചയിക്കുന്നതിനുമുമ്പ്, ഒരുത്തനെ വിവാഹത്തിനിടയിൽ
 നമ്പളുടെ വിവാഹത്തിനു വരുവാൻ അങ്ങൾക്കു സമ്മതമല്ല. നിശ്ചയമായും ഞ
 ങ്ങൾ വരികില്ലതന്നെ.

സന്നയാസി:—ശരി, സുന്ദരിക്കു നിങ്ങൾ അതാനോ ഒരു കുറവുകളേതു? നമ്മുടെ മതാചാര്യനായ ഇസ്തായിലിന്റെ മാതാപാപങ്ങളാലോ, യുഗാധിപയമ്പരമേന്താവാക്കി സ്വീകരിച്ചതു, അമ്മയും അമ്മരും ബന്ധുക്കളും പഠത്തവാക്കു നിശ്ശേഷം ബാഹ്യമാനിക്കാതെ സ്വന്തം ശുദ്ധകാലമല്ലായിരുന്നോ? അങ്ങനെ ചെയ്തുകൊണ്ടു അമ്മാലോപി വന്ദ്യമല്ലാതെ മോചിച്ചോ? നമ്മുടെ പൂർവ്വതാദികളായ ഇസ്താക് പയമ്പരുടെ പാപമായിട്ടെ നട്ടപ്പറഞ്ഞു കളി? എത്രകാലത്തും സ്രീ ഏതൊരു പുരുഷനെ ഇച്ഛിക്കുന്നുവോ അയാളായി അപരമ വിചാരം ചെയ്തുകൊടുക്കേണ്ടതെന്ന നാനേപ്പട്ട വെച്ചിരിക്കുന്നത്- എന്നല്ലാതെ മനസ്സാ ആഗ്രഹിച്ചവർ മറ്റൊരാളെ പിന്നെ വിചാരം ചെയ്യുന്നതു്. കുറവുകളല്ലേയോ? താങ്കളോടു ഈ പണ്ഡിതങ്ങളാണോ ഞാൻ പറഞ്ഞു കൾപ്പിക്കണമെന്നില്ലല്ലോ. എന്നിങ്ങനെ പലനീതി പക്യങ്ങളും ഗുണഭോധങ്ങളും പറഞ്ഞു മാമകൊണ്ടു മയക്കി, ഏല്പാലരെയും വിചാരം ചെയ്തും സമ്മതിപ്പിച്ചു. അടുത്തദിവസത്തേക്കു വിവാഹമുറപ്പു് നിശ്ചയിക്കുകയും ചെയ്തു. അനന്തരം തന്റെ ശിഷ്യന്മാരായ പക്കീരന്മാരെ അവിടെയിരുത്തി മോചിച്ചു, ഗോപാൽ, നേരേതാലിന്റെ ഭവനത്തിൽ എത്തി. അഗതനായ വൃദ്ധനെ താൽ യഥാമോശം ഉപചരിച്ചു വരിച്ചു നിന്നു. ഉടനേ വൃദ്ധതുലുക്കർ—“താൽ! താങ്കളുടെ പുത്രൻ വിവാഹത്തിനാവശ്യപ്പെട്ട സുന്ദരി എന്ന പെൺകുട്ടിയുടെ വിവാഹം നാളെയാണ്. അതിലക്കു താങ്കൾ ഇന്നേതന്നെ ചെല്ലണമെന്നു പറഞ്ഞു വെച്ചിരിക്കുന്നു. ഞാൻ അ പെൺകുട്ടിയുടെ അപ്പപ്പനാണ്—” എന്നു പറഞ്ഞു ഈ വർത്തമാനം കേട്ടപ്പോൾ തമാലിനും ജിജ്ഞാസിനിക്കും അളവറ്റ മനസ്സാധം ഉണ്ടായി. ഹാ! കഷ്ടം! തൈയോക്തൃസുന്ദരിയായ സുന്ദരിയെ മറ്റൊരാളെ വിവാഹം ചെയ്തുകൊടുക്കുന്നതായാൽ, നമ്മുടെ കമ്പീരിനതക്കു ഗുണോൽക്കഷ്ടമുള്ള ഒരു പെൺകുട്ടിയെ കിട്ടിയാൽ പ്രമാസപ്പെട്ടമല്ലോ എന്നോരോരം വിലപിച്ച്, അ സാധുവതികൾ കണ്ണുനീർ ഞെക്കുവാൻ തുടങ്ങി. അതുകണ്ടു, വൃദ്ധതുലുക്കർ—“ഹേ താൽ! നിങ്ങൾ ഇനി വ്യസനിക്കുവാൻ കാരണമെന്തു്? ശുഭമായ ഒരു കാര്യത്തിനു കഷണിക്കുമ്പോൾ കഷ്ടകാരണമാണാവാമേതു്? അഥവാ ഒരു പെൺകുട്ടിയെ നിങ്ങളുടെ പുത്രൻ വിവാഹത്തിനു കിട്ടിയെന്നു കൊണ്ടുള്ള കണ്ണിമയായിരിക്കാം. എന്നാലും വ്യസനിച്ചിട്ടു കാര്യമില്ല. “ബ്രഹ്മാവിനായി സ്സിനു പണ്ടതമോ?” എന്നു പറഞ്ഞതുപോലെ ഇക്കാര്യം നിവ്വഹിക്കാൻ ഞാൻ വിചാരിച്ചാൽ വല്ല പ്രമാസപുരുഷനോ? അതാ;

ഈ മുഹൂർത്തത്തിൽനിന്നെ നിങ്ങളുടെ പുത്രൻ അവളെ വിവാഹം ചെയ്ത തരുവിച്ചാൽ എനിക്ക് എന്തുതാ?

ഈ വാക്കുകൾ കേട്ട്, മേലും ജിജ്ഞാസീനിയും ഭക്ത്യന്തഃ സന്തോഷിച്ചു. ഫേമാനൃപുലരേ! അങ്ങനെ വാദിച്ചുതന്നപക്ഷം, ഞാൻ അജീവനാനന്ദം, അങ്ങേക്കു സന്നായിതന്നുകൊള്ളാം സത്യം എന്നു താൻ മറുപടി പറഞ്ഞു.

മായത്തുലകൻ:—സത്യംതന്നെമോ? എന്നാൽ ഇന്നുമുതൽ നിങ്ങൾ ചിഷ്ണുനാമത്തെ ഉച്ചരിക്കാതെയിരിക്കണമെന്നു ഞാൻ അഗ്രഹിക്കുന്നു. അതു സമ്മതമാണോ?

കുഞ്ചീർ:—അതുകേട്ടു, —“ഘോ! എനിക്ക്, ആ ചെണ്ണുവേണ്ടതാകട്ടെ സഹായവുംവേണ്ടു. വേഗം വന്നുവരിക പെയ്തൊള്ളുവോ” എന്നുപറഞ്ഞു.

മായത്തുലകൻ:—അദ്വം ദക്ഷിണത്തിൽ പറഞ്ഞിട്ടു പിന്നെ മറ്റൊരുവിധം മാറിപ്പറയുന്നതു യോഗ്യമാകു ചേർന്നല്ല. ഫേമാ കുഞ്ചീർ! നിനക്കുതന്നെ ഞാൻ ആ ചെണ്ണിനെ വിവാഹം ചെയ്തതുകൊണ്ടു. എന്റെ വാക്കിനു കരിക്കലും വ്യത്യാസം വരികയില്ല. അതുകൊണ്ടു നിങ്ങൾ ഇന്നുമുതൽ എന്റെ ദാസ്യം വഹിക്കേണ്ടിയിരിക്കുന്നു.

കുഞ്ചീർ:—ശരിതന്നെ അയ്യൻ പറഞ്ഞുവെങ്കിലും സത്യം വഹിച്ചുകൊള്ളാം. പക്ഷെ, രാമനാമത്തെ കീർത്തിക്കാതിരിക്കണമെന്നു നിർബന്ധിക്കരുത്.

വൃ-ത:—അതുകൊണ്ടു ബ്രഹ്മത്തെ ഉപേക്ഷിച്ചു ഒരു മനുഷ്യന്റെ നാമം ജപിക്കുന്നതു കൊണ്ടു, പാപമല്ലതെ പാപ്യകീടമോ? വെറുതേ സകത്തിൽവീഴാനുള്ള വഴി നോക്കുകയാണു്.

കുഞ്ചീർ:—മൃഗനാമപുല! ഹോകേശാസനായ രാമചന്ദ്രസ്വമിയെയാണോ താങ്കൾ മനുഷ്യനെന്നുപറഞ്ഞതു്? ഇപ്പോൾ പറഞ്ഞതു ഞാൻ കേൾക്കുകയുണ്ടാകുന്നു. എങ്കിലും ഇനിന്നു കൂടിപ്പറഞ്ഞാൽ കഷ്ടിക്കാൻ ഞാൻ ശക്തനാകയില്ലെന്നു കാമ്യമായിരിക്കട്ടെ.

വൃ-ത:—തന്റെ ഭാര്യയെ രാജാസൻ കട്ടുകൊണ്ടുപോയതിനാൽ കുട്ടികളെപ്പോലെ കാട്ടി ലോക്കങ്ങളെ അശ്വോസീത സീത, എന്നു നിലവിളിച്ച ദർശനമായ ആ മനുഷ്യനാണോ നിന്റെ ദൈവം? പരമാർത്ഥം പറയുമ്പോൾ കോപിക്കുന്നതെന്തു്?

ഇതുകേട്ടപ്പോൾ, കുഞ്ചീർ കോപം സമീകവയാതെത്തരിച്ചു. അവൻ ആ വൃദ്ധന്റെമേൽ ചാടിപ്പിന്നു, “എന്താ ദൈവദൂഷകനായദൂഷ നിന്നെ അറക്കണം ഇനി ഞാൻ ഭൂമിയിൽ വെട്ടേക്കുകയില്ല” എന്നു മുതൽപറഞ്ഞു.

വൃ-ത:—എന്താ ദൂഷാധമയേ! നിനക്കു ഗുണപര്യായവന്ന എന്നെ നീ ഉപദക്ഷിക്കാൻ തുടങ്ങുന്നു? എന്താ ആ സുന്ദരിയോടൊരുമിച്ചു ചേർന്നിരിക്കുന്ന സുഖംകിട്ടാൻപോകുന്നതു നിനക്കല്ലയോ അതോ എനിക്കോ നന്ദിക്കട്ടെക്കൂ!

കുഞ്ചീർ:—എന്താ ദൈവദൂഷക! നിന്റെ സുന്ദരിയുടെ സുഖവാസം എനിക്കാവശ്യമില്ല. അതിലേക്കു നീ സഹായിക്കുകയേവേണ്ട. വേഗം ഇവിടെനിന്നു പൊയ്ക്കൊണ്ടു മതി.

വൃ-ത:—അവളെ വേണ്ടെന്നോപറഞ്ഞതു്? വേണമെന്നുപറഞ്ഞു നീവെന്നന്റെ കാൽപിടിക്കുമല്ലോ. കഷ്ടം കാണണമെങ്കിൽ?

കുഞ്ചീർ:—(പൊട്ടിച്ചിരിച്ചുകൊണ്ടു) എത്ര അത്ഭുതകരമായ വാക്കുകളാണു് കേൾക്കുന്നതു്. അവളെ ഞാൻ തിണ്ടുകയില്ലെന്നും അതിലേക്കു നിന്റെ സഹായം ആവശ്യമില്ലെന്നും ഞാനല്ലെപറഞ്ഞതു്. അതിനിനി മണിപിടിച്ചു സത്യമോമറവാ ചെയ്യണമോ?

കുഞ്ചീറിന്റെ ഗൃഹത്തേ ഈ നിശ്ചയംകേട്ടു ഇവൻ സ്വതഃ ശ്രീവിരക്തനാകയാൽ ഇനിയും ഈ സംഗതിയെക്കുറിച്ചുപറഞ്ഞാൽ ഇവന്റെ വൈരാഗ്യം വലിക്കുകയുള്ളു എന്നു നിശ്ചയിച്ചു ഗോൻ സംഭവങ്ങൾ വലിപ്പിക്കാതെ അതിലേക്കു ഒരു ഉപായം അഭ്യർത്ഥിച്ചുകൊണ്ടു്, നാദോപാധിയെ സ്വീകരിച്ചു. “ഫേ! നാദേ നീയും, പരമേശ്വരനായവൻ മറുപടിയിരുത്തി, രാമചന്ദ്രസ്വമികളുടെയും ശിഷ്യന്മാരുടെയും ഇ

പരധരിച്ചു ഇവിടെവന്നു കബീറിന്റെ വിചാരത്തിനു വേണ്ടുപ്രവർത്തിക്കുക" എന്നു സംകല്പിച്ചു. ഭഗവൽസങ്കല്പമനുസരിച്ചു നാരദൻ രാമാനുജരൂപമെടുത്തു, ശിഷ്യന്മാരുടെ രൂപത്തിൽ മറ്റു ചില മൂന്നുമാരെയുംചേർത്ത്, സൂർയാസ്തമയത്തോടുകൂടി കബീർ കബീർ എന്നുചിളിച്ചുകൊണ്ടു് തമാലിന്റെ വേനത്തിൽ കടന്നുചെന്നു. ഏറ്റവുംപ്രിയപ്പെട്ട തന്റെ പരമഗുരുവിന്റെ കച്ചമനസ്സിലാക്കിയ കബീർ സംഭ്രമത്തോടുകൂടി ഓടിയിറങ്ങി അദ്ദേഹത്തിന്റെ പാദങ്ങളിൽവീണുനമസ്കരിച്ചു ഭഗവൻ! നിന്തിരുവടിയുടെ പാദസ്पर्ശത്താൽ ഞങ്ങളുടെ ഭവനംഇന്നു പരിശുദ്ധമായി. ഞങ്ങൾ ധന്യന്മാരുമായി എന്നറിയിച്ചു പൂജിച്ചുകൊണ്ടുപോയി ഭഗവനത്തിൽ നിവേശിപ്പിച്ചു. സ്വാമികളെക്കണ്ടു സന്തോഷം തമാലും ജിജ്ഞാബീബിയും വന്ദിച്ചുപചരിക്കാൻതുടങ്ങി. ഉടനെ സ്വാമികൾ തമാലിനെനോക്കി "ഹേ! നിങ്ങൾ എന്താണിങ്ങനെ ഉദാസീനന്മാരായിരിക്കുന്നത്? നിങ്ങളുടെ പുത്രന്മാരു കബീറിന്റെ വിചാരംനങ്ങളെ പ്രഭാതത്തിലാണെന്നു കേട്ടുപല്ലേ?" എന്നുപറഞ്ഞു.

തമാൽ:—അ പെൺകുട്ടിയുടെ പിതാമഹൻ ഇവിടെ വന്നിരുന്നു. അദ്ദേഹവും ഈ വസ്തുത പറയാതിരുന്നില്ല. പക്ഷെ വിഷ്ണുജനനം നിറുത്തൽ ചെയ്യുന്നുവെങ്കിലും പെണ്ണിനെ വിചാരം ചെയ്തു തരികയുള്ളുവെന്നു അദ്ദേഹം ശഠ്യം പടിക്കുകയാൽ കബീരുമായി കുറേ എതിർവാദത്തിനും മുഷിച്ചിലനും സംഗതിയായി. അതുകൊണ്ടിനി അക്കാര്യം വഹിക്കുമോയെന്നു സംശയമാണു്.

സ്വാമികൾ:—അദ്ദേഹം ആ പെൺകുട്ടിയെ കബീരിനു കൊടുക്കാമെന്നു പറഞ്ഞിട്ടില്ലേ? പിന്നീടു മാറിപ്പറയുമോ? എന്നോടൊരുമിച്ചുവരുവിൻ! ഞാൻ അക്കാര്യം പറഞ്ഞു ശരിപ്പെടുത്താം.

തമാൽ:—സൂര്യവും രാക്ഷസവും ക്ഷൈധരിച്ചു ശിഷ്യന്മാരുമായി സ്വാമികൾ ഈ വേഷത്തിൽച്ചെന്നാൽ കാര്യം നടപ്പിൽവരുമെന്നുതോന്നുന്നില്ല. ഹിന്ദുക്കൾ എന്നു കേൾക്കുന്നതുതന്നെ അവർക്കു വളരെ വെറുപ്പാണു്.

സ്വാമികൾ:—അങ്ങനെയാണെങ്കിൽ ഞാൻ ഒരു പക്ഷീരിന്റെ വേഷംധരിച്ചുപൊയ്ക്കൊള്ളാം. ഈ കാശിദേശത്തിന്നധിപതിയായ രാജാവിനെവരുത്തി അദ്ദേഹത്തെ കൊണ്ടുവരേണ്ടുപറയിച്ചു വിചാരംനിറവേറാം. സ്വാമികൾ ഇങ്ങനെ അരുളിച്ചെയ്തശേഷം രാജാവിനെ കൂട്ടിക്കൊണ്ടുവരുവാൻ രാജധാനിയിലേക്കു തന്റെ ശിഷ്യന്മാരിൽഒരുത്തനെ നിയോഗിച്ചുയച്ചു. ഉടനെ ഭഗവാൻതന്നെമായയാൽ കാശിരാജന്റെ രൂപംധരിച്ചു പരിവാരജനങ്ങളോടും വാദ്യഘോഷത്തോടുംകൂടി തമാലിന്റെ വേനത്തിൽവന്നുചേർന്നു. സ്വാമികൾ ഒഴിച്ചുള്ളവരെല്ലാം രാജാവിനെയും രാജാവും സ്വാമികളെയും ഭക്തിപൂർവ്വം വന്ദിച്ചുനിന്നു. സ്വാമികൾ ഉടനെ ബഹുമാനപൂർവ്വം രാജാവിനെനോക്കി ഹേരാജൻ! നമ്മുടെ പ്രിയശിഷ്യനായ കബീരിനെ നാമെല്ലാവരുമായി കൂട്ടിക്കൊണ്ടുചെന്നു വിചാരകർമ്മം നടത്തിക്കണം. അതിലേക്കാണ് അങ്ങനെ അരുളിച്ചുവരുത്തിയതു് എന്നുകല്പിച്ചു. അനന്തരം കബീരിനെ മണവാളവേഷംചമയിച്ചു അനേകം തുലക്കന്മാരോടുകൂടി വാദ്യദിമേളങ്ങൾ ഘോഷിച്ചു യാത്രയാരുങ്ങി. സ്വാമികളും രാജാവും ശിഷ്യപരിജനപരിവൃതന്മാരായി മുൻ നടന്നു. ഈ വരവുകളു മണവാട്ടിയുടെ വീട്ടുകാർ സംഭ്രമത്തോടുകൂടിവന്നു എതിരേൽക്കുകയും രാജകല്പനപ്രകാരം വിചാരം ഉടൻതന്നെ നടത്താൻ നിശ്ചയിക്കുകയും ചെയ്തു. മണവാട്ടിയെ ചയിച്ചുകൊണ്ടുവന്നു പ്രഭാതത്തിലെ സുമുഹൂർത്തത്തിൽ വിചാരക്രിയ ഭോഗിയായും മംഗളമായും നിവ്വഹിക്കപ്പെട്ടു. അനന്തരം യഥോചിതോപചാരങ്ങളും സൽക്കാരങ്ങളും പരിഗ്രഹിച്ചു എല്ലാവരും പിരിഞ്ഞുപോയി. ബാലദമ്പതിമാരോടും ബന്ധുജനങ്ങളോടും മറ്റുപരിവാരത്തോടുംകൂടി തമാൽ സ്വന്തഭവനത്തിൽ മടങ്ങിയെത്തി ബന്ധുജനങ്ങളെ ഭക്ഷണസംഭാവനാദികളാൽ സൽക്കരിച്ചയയ്ക്കുകയും ചെയ്തു. കബീർ പതിവനുസരിച്ചു അന്നേദിവസവും സാധാരണസന്ധ്യയടുത്തപ്പോൾ സ്വാമികളെ സന്ദർശിക്കാനായി യാത്രയാം.

ഭിച്വ. സുന്ദരി അതുകണ്ടു കബീരിന്റെ പാദങ്ങളിൽ വന്ദിച്ചു “സ്വാമിൻ രാമാനന്ദസ്വാമികളെ സന്ദർശിക്കണമെന്നു പചനാളായി ഞാനും ആഗ്രഹിച്ചിരിക്കുകയാണ്. ഇന്നെങ്കിലും അതുസാധിച്ചുതന്നു എന്നു അനുഗ്രഹിക്കണ” മെന്നപേക്ഷിച്ചു. അതുകേട്ടു അനന്ദരാമാഞ്ചംകൊണ്ടു കബീർ:—ഓ സുന്ദരി! നിതുലുക്സപംശത്തിൽ ജനിച്ചവളായിരുന്നിട്ടും രാമാനന്ദസ്വാമികളെക്കണ്ടണമെന്നു ഗ്രഹിച്ചല്ലോ. അദ്ദേഹത്തിൽ നിന്നുക്കു ഭക്തിയുണ്ടായതിനെക്കുറിച്ച് ഞാൻ വളരെ സന്തോഷിക്കുന്നു. അതുകൊണ്ടു എന്നോടു ചേർന്നിരിക്കുന്നവളാണെങ്കിൽ എന്റെ അജ്ഞയനുസരിച്ചിരിക്കണം. മറ്റുഞൊരാൾക്കു പറയരുത്. മരിക്കുന്നതുവരെ അതിനു ദോഷമുള്ളതുകൂടും അതും. എന്താ അങ്ങനെ ചെയ്യാമോ?

സുന്ദരി,—സ്വാമിൻ! സാധപികളായ സ്ത്രീകൾക്കു ദൈവം ഭർത്താവല്ലയോ? ഭർത്താവായതെ നിരസിക്കുന്നവർക്കു ഗതിയുണ്ടോ? പണ്ടു ഭർത്താവിന്റെ വാക്കുകേൾക്കേണ്ടതാണു ദേവിയായ സീതയ്ക്കുപോലും അപത്തുപറ്റിയെന്നു ഞാൻ കേട്ടിട്ടുണ്ട്. ആ സ്ഥിതിക്കു ഞാൻ അങ്ങോട്ടുക്കുറക്കുമോ? പതിവുതയല്ലെന്നുള്ളപ്പോഴിനു പാത്രീഭവിക്കുമോ? സീതാദേവി ഒടുവിൽ ഭർത്താവിന്റെ വാക്കനുസരിച്ചു, തീക്ഷണ്യത്തിൽ ചാടുകപോലും ചെയ്തല്ലയോ? ആ കീർത്തി ഇന്നും ദേവിക്കു നിലനിൽക്കുന്നില്ലേ? ഓ ജീവനാഥ! ഭർത്താവായതെ നിരസിക്കുന്നതു കഠിനമായവ്യഭിചാരത്തിലും പാപമാണെന്നു എന്നിക്കു നല്ലവണ്ണം അറിയാം.

കബീർ—(സന്തോഷസാഗരാനിമഗ്നനായി)ഓസുന്ദരി! നിന്റെ പാതിവ്രത്യവും സൗശീല്യവും വിശ്വസിച്ചാണു നിന്നെ ഞാൻ വിവാഹംചെയ്തത്. സ്വാമികീർത്തിനത്തിൽ താൽപര്യമുള്ള ഓ ഉത്തമസ്ത്രീത്തേമേ! എന്റെ പരമഗുരുവിനെ വന്ദനം ചെയ്യാൻ സന്തോഷപൂർവ്വം വരിക എന്നു പറഞ്ഞു, വാത്സല്യത്തോടെ, ആശ്ലേഷിച്ചുകൂട്ടിക്കൊണ്ടുപോയി. സ്വാമികളുടെ സമീപത്തിലെത്തി ഭയഭക്തിയോടെ, പാദങ്ങളിൽവീണുവന്ദിച്ചുനിന്നു. സുന്ദരിയും സ്വാമിതൃപ്പാദങ്ങളിൽ ഭണ്ഡനമസ്കാരം ചെയ്തു, അനന്ദാശ്രുക്കളാൽ തൃപ്പാദങ്ങളിൽ നമിച്ചു, ഗോപൻ അനുഗ്രഹിക്കണമേ” എന്നുള്ള അപേക്ഷയോടുകൂടി വളരെനേരം പാദങ്ങളെതലോടിക്കൊണ്ടുകിടക്കുമ്പോൾ രാമാനന്ദസ്വാമികൾ അതുതപ്പെട്ടു, ഓ ധന്യയായ സ്ത്രീത്തേമേ! എഴുന്നേറ്റാലും എന്നരുളിച്ചെയ്തു. അന്വരണം കബീരേനോക്കി, ഓ പുണ്യപുരുഷ! ഈ സായാഹ്നത്തിൽ നീ കൂട്ടിക്കൊണ്ടുവന്ന ഈ പെൺകുട്ടി ഏതാണു എന്നു ചോദിച്ചു.

കബീർ:—സ്വാമിൻ! നിന്തിരുവടി, ഇന്നലെക്കാവത്തു, ശിഷ്യജനത്തോടുകൂടി എഴുന്നള്ളി വന്നിരുന്നു, ഈ കന്യയെ എന്നിക്കായി വിവാഹംചെയ്യിച്ചുതന്നതു മറന്നുപോയതുപോലെ ചോദിക്കാൻ കാരണമെന്താണാവോ?

കബീരിന്റെ വാക്കുകൾ കേട്ടുസ്വാമികൾ ആശ്ചര്യപരതന്ത്രനായി ഭവിച്ചു. എന്നിട്ടു കബീരിനോടു,—“ഓ കബീർ! ഈ പെൺകുട്ടിയെ നീ വിവാഹംചെയ്തുകൊണ്ടാണു ഇപ്പോൾ അറിയുകയാണല്ലോ. ഞാൻകൂടി വന്നിരുന്നു വിവാഹം കഴിപ്പിച്ചുവെന്നോ നീ പറഞ്ഞത്?”

കബീർ;—സ്വാമിൻ! നിന്തിരുവടി ശിഷ്യജനപരിവൃതനായി എഴുന്നള്ളിവന്നിരുന്നു കാശിരാജനേയും അമൃതച്ചുവരത്തി അദ്ദേഹത്തിന്റെ കല്പനപ്രകാരം ഇന്നുകാലത്തു ഈ വിവാഹം നടത്തിയ കഥ മറന്നുപോയതു, അതുതക്കരമായിരിക്കുന്നു.

സ്വാമികൾ:—എന്താ ഭക്തിവിശ്വാസമില്ലാത്തവനെ! ഞാൻ നിന്റെ അരികിൽ വരികയോ വിവാഹംചെയ്യിച്ചതുകയോ ചെയ്തില്ലെന്നല്ലേ പറഞ്ഞത്? എന്നിട്ടും വീണ്ടും വീണ്ടും നീ പ്യാജംതന്നെ പറയുന്നുവോ?

അനന്തരം സ്വാമികൾ സുന്ദരിയെന്നോക്കിച്ചോദിച്ചു—“ഓ സ്ത്രീത്തേമേ! ഞാൻ നിന്റെ വിവാഹത്തിനു പങ്കിടുന്നതായി നീ എന്നെക്കണ്ടുമോ? സത്യംപറയണം” ഇങ്ങനെ സ്വാമികൾ ചോദിച്ചപ്പോൾ, അതിലേക്കു മറുപടി പറയുന്നതിനു സുന്ദരി ഭർത്താ

വായ സ്വാമികളുടെ അനുഗ്രഹംതന്നെ അനുഗ്രഹം!” എന്ന്, തന്നത്താൻമറന്ന്, കാരോ
ന്നു പറഞ്ഞുതുടങ്ങി. സ്വാമീകൾ, അ ദിവ്യദമ്പതിമാരെ അനുഗ്രഹിച്ചു, ‘ദിവസംതോ
റും ദർശനംതന്നുപോകണം’ എന്നാജ്ഞാപിച്ചു യാത്രയാക്കുകയും ചെയ്തു.

കബീറിന്റെ വിവാഹാലുധായം സമാപ്തം

പതിനൊന്നാം അദ്ധ്യായം

(കബീർ, പശുക്കുട്ടിയെ കൊല്ലാതെത്തടുത്തത്.)

പരിപാവനഹൃദയന്മാരുടെ അധിപസ്വസ്ഥാനമായ ശ്രീകാശിപട്ടണത്തിൽ,
പ്രാണിധാംസയെ വിലക്കി, എല്ലാവർക്കും ആത്മജ്ഞാനോപദേശം ചെയ്തു, അജ്ഞാനി
കളുടെ മനസ്സിനെ പരിശുദ്ധമാക്കി, ബ്രഹ്മൈക്യം സിലിക്കത്തക്കവണ്ണം നന്നാക്കി,
ബന്ധപാശങ്ങളെ നശിപ്പിച്ചു, അഹംഭാവദാടികളെ പരിത്യജിച്ചു, അഹിംസ
എന്ന ധർമ്മത്തെ പുരസ്കരിച്ച് ജീവകാരുണ്യമുതൽ, ജീവികളിൽ വഹിച്ചു സകല വ
ന്ദ്യനായി മഹാത്മാവായിരുന്ന കബീർ, നക്ഷത്രമണ്ഡലമധ്യസ്ഥനായ ചന്ദ്രനെപ്പോ
ലെ തദ്ദേശവാസികളായജനങ്ങളുടെയിടയിൽ വിളങ്ങി സഹധർമ്മിണിയായ സുന്ദരി
യോടു കൂടി, ഭഗവദ്യുഗവും സ്വാമിപൂജയും ചെയ്തു, പരമാനുഭവരിപ്തനായി അദ്ദേഹം
ദിവസങ്ങളെ നയിച്ചുവരുമ്പോൾ, ഒരുദിവസം ബന്ധുഗൃഹത്തിൽ ഒരു സദ്യയ്ക്കായി, ത
മാൽജിജ്ജാബീബിസുന്ദരിമുതലായ എല്ലാവരെയും ക്ഷണിച്ചുകൂട്ടിക്കൊണ്ടുപോകയും അ
ദ്ദേഹത്തെമാത്രം ക്ഷണിക്കാതിരിക്കുകയും ചെയ്തതറിഞ്ഞു, പ്രാകലഹൃദയനായിരവിച്ചു ത
ന്നെവിളിക്കാതിരിക്കാൻ കാരണമെന്താണെന്നു സംശയിച്ച്, കബീർ എഴുന്നേറ്റു വെളി
ക്കിറങ്ങി, നേരെ ബന്ധുഭവനത്തിൽചെന്നു. മറ്റുള്ളവരെക്ഷണിച്ചുകൂട്ടത്തിൽ തന്നെ
വിസ്മരിച്ചു കളഞ്ഞതെന്താണെന്ന്, പിതൃപ്രസാദമോദിച്ചുകൊണ്ടു നിൽക്കുമ്പോൾ, ഒ
ട്ടകലെ കുറെ അളുക്കൾകൂടി നിൽക്കുന്നതുകണ്ടു, കബീർ അടുത്തുചെന്നുനോക്കി. കഷ്ടം!
അവരുടെ മധ്യത്തിലായിട്ട്, ഒരു പശുക്കുട്ടിയെ നിറുത്തി, കാലുകളിലും തലയ്ക്കും അളു
കൾ പിടിച്ചുകൊണ്ടു, വെട്ടാൻഭാവിക്കുന്ന ഭേരുക്കുഴ്ചയാണ് അവിടെകബീറിന്റെ
പ്പിയിൽപെട്ടത്. അതുകണ്ടപ്പോൾ ജീവകാരുണ്യനിധാനമായ കബീറിന്റെ ഹൃദയം
പൊട്ടിത്തകന്നുപോയി. ഓ! ദൈവമേ! ഈ ഘാതകന്മാർ നിരപരാധിയായ എന്നെ
നിർദ്ദയം നിരസിച്ചതിനാൽ പോകുന്നു. ഈ ദുഷ്പ്രവൃത്തിക്കു ഇവരെ വിലക്കി, എ
ന്നെ രക്ഷിക്കാൻ കരുണാശാലികളായ അരെയും ഞാൻ ഇവടെക്കാണുന്നില്ല. എനി
ക്കു, ഈ അനുഭവം വന്നത്, പൂർവ്വജന്മകൃതപാപപവിചാകംതന്നെ. എന്നാൽപാഴിൽമ
ണ്ണോടു ചേരാനുള്ള ഈ ശരീരം ജീവികൾക്കു ഭക്ഷണമാമിത്തീരുകയാണെങ്കിൽ അതു പു
ണ്യമാണല്ലോ. എന്നിങ്ങനെ കബീറിനു അറിയത്തക്കവണ്ണം പരിഭവനം ചെയ്യുകണ്ണ
നീശ്വാഴ്ക്കി നിലവിളിച്ചുകൊണ്ടു നിൽക്കുന്ന അർജ്ജുനപിൻറമേൽ ഒരു ബാലൻ അളുവ
ററ അനുകമ്പയുണ്ടായി. അദ്ദേഹം അ പശുക്കുട്ടിയുടെ അരികിൽചെന്നു, അതിനെപ്പി
ടിച്ചു മാറോടണച്ച്, ഗോമത്തി, മഹാപാപമാണെന്ന്, കൂടിനിന്ന തുലുക്കന്മാരോടു വി
ലക്കി, ‘ഹംഗോവത്സമേ! നീ ജീവിച്ചാലും! എന്നുള്ളിച്ചെയ്തു അതിനെപ്പരിപാലിച്ചു
വധകർമ്മഭേദമായ “ഇബിഖീസ്” തന്നെക്കണ്ടുമുഖപ്പെട്ടോടുന്നതുകണ്ടു, “ഹേ ദുഷ്ടപി
ശാച! തുലുക്കരെ! അകമാനം ജീവകാരുണ്യമില്ലാത്തവരാക്കി, വധകർമ്മം അചരിപ്പി
ക്കാൻ ശ്രമിക്കുക, അതിലുൾപ്പെടുന്നവർക്കു മോക്ഷമാർഗ്ഗം നിരോധിച്ചുനാകാ സിദ്ധമാ
ക്കുകയും ചെയ്യുക നിന്റെ പ്രവൃത്തിയല്ലേ? വധകർമ്മവാക്കി നീശാകയാൽ, നിന്നെ

ഞാൻ വെറുതേ വിട്ടയയ്ക്കുകയില്ല. ഈ അഗ്നിയിൽ തന്നെത്തള്ളിമറിച്ച് സ്പർശിക്കി വിടുന്നുണ്ട്. കണ്ടോ കാണണമെങ്കിൽ” എന്ന അധികേഷപാപാശ്ചഭോക്തൃമുഖത്തോന്നുചൊരിച്ചു. പ്രഥമം ഏറ്റം ഇഞ്ചിപ്പീസ്, പ്രാണവേദനയോടു നിലവിളിച്ചു—“സ്വാമിൻ! കരുണാനിധിയായ അങ്ങ്, എന്നെ നിഗ്രഹിക്കുന്നതു ശരിയാണോ? “ഹേ! അയാനിജനായ ദേവ! കരുണാനിധേ! സകലജീവപ്രിയ! ഭൃഷ്ണാശനാ!” ഇത്യാദി സ്തുതിപാഠങ്ങളോടുകൂടി അത്രുപിയായിരുന്ന ആ ദേവത ശരിയായി നിന്നുകൊണ്ട്,—“ഹേശു കബ്രഹ്മണ്യ! ധർമ്മസ്വരൂപ! പരമാത്മമറിയാതെ കോപിക്കരുതേ. ഈ പശുക്കുട്ടി മുജ്ജന്മംചെയ്ത കർമ്മത്തിന്റെ ഫലമാണ്, ഈജന്മം അനുഭവിക്കുന്നത്—(അനന്തരം തുല്യക്കന്മാരനോക്കി) ഹേ വൃദ്ധന്മാരേ! മതധർമ്മമറിയുന്ന വിശുദ്ധന്മാരേ! ഈ പശുക്കുട്ടിയുടെ കഴുത്തറുക്കുവിൻ! പൂർവ്വജന്മത്തിൽ, ഇതു അതിനന്തക്ക പാപംചെയ്തതാണ്—അച്ഛായനായ കാടിനെ വെട്ടുതുച്ഛിൻ”

അക്ഷമന്മാരായ തുല്യക്കന്മാർ, ഇപ്രകാരം പറഞ്ഞുകൊണ്ടുനിൽക്കുന്ന ആ ദുർദ്ദേവതയുടെ നീണ്ട നിലയങ്കിരും നെടിയ താടിയും വെളുത്തമുഖവും നറച്ച രോമവും നാനാവണ്ണങ്ങളായ പല്ലുകളും കണ്ടിട്ടും അവർ അവരുടെ കൂട്ടത്തിൽ ഉൾപ്പെട്ട ഒരു വൃദ്ധമുസ്തിമാനാണെന്നെ നിശ്ചയിച്ചുള്ളു. തമാൽമാത്രം അവനെനോക്കി സംശയഗ്രസ്തനായി ഇങ്ങനെ പറഞ്ഞു. “മാന്യസഹോദരന്മാരേ! ഈ വൃദ്ധൻ എന്തോ ഒരു ദുർദ്ദേവതമുത്തീകരിച്ചുനിൽക്കുന്നവനാണെന്നു തോന്നുന്നു. വധകർമ്മത്തിനു അവൻ നിങ്ങളെ പ്രേരിപ്പിക്കും. നിങ്ങൾ കരുണയോടുകൂടി എന്റെ വാക്കുകൾ കേൾക്കുകെങ്കിൽ ഈ സ്വാധുപശുക്കുട്ടിയെ കൊല്ലരുതെന്നപേക്ഷയുണ്ട്. തമാലിന്റെ മതവിരുദ്ധമായ ഈ വാക്കുകൾ കേട്ട് പൊട്ടിച്ചിരിച്ചുകൊണ്ട് ആ ഭൃഷ്ണഭൂതം പറഞ്ഞു. ഹേ തമാൽ! നീ തുല്യക്കന്മാശ്വത്തിൽ ജനിച്ചുപനല്ലേ? കായ്യാകായ്ചിന്ദേകം ഇല്ലാത്തവനും അല്ലല്ലോ? എന്നിട്ടും അജ്ഞാപിന്റെ കല്പനയെ മറക്കാൻ ആരംഭിക്കുന്നുവോ? വേദധാക്യത്തെ നിരസിക്കുന്നുവോ? മറെറല്ലാജീവികളെയും മനുഷ്യരുടെ ഉപയോഗത്തിലേക്കായിട്ടാണ് ദൈവം സൃഷ്ടിച്ചിരിക്കുന്നത്. അതിൽ അടു മാടു മുതലായവയെ തിന്നുന്നതിനായി ഉണ്ടാക്കിയതാണ്. ഇങ്ങനെ ദൈവത്താൽ കല്പിക്കപ്പെട്ട വേദത്തിൽ പറഞ്ഞിരിക്കുന്നു. ഇതാ ഈ കാണുന്ന മൌലിയും കടിയും വേദം അദ്വൈതം നല്ലപോലെ വായിച്ചു പറിച്ചുവെണ്ണ്. പശുവിനെ ഹിംസിക്കരുതെന്ന്, അവർ പറയുന്നില്ല. പ്രത്യുത, ഹിംസിക്കണമെന്നാണായ്ക്കൊണ്ടുപിടിക്കുന്നത്; അതിനു വിപരീതമായി നീയും നിന്റെ മകനുമേ പറയുന്നുള്ളു. വേദം ഹസ്ത്യത്തെ ജരീയാത്ത നിങ്ങളോടു വാദിച്ച പരമാത്മം മനസ്സിലാക്കുന്നതിനു അവർ മതിയാകും. വെറുതേ ഈ അനാശാസ്ത്രവാക്കുകൾ മേലാൽ പറയരുതു.” അതിനു മറുപടിയായി കബീർ പറഞ്ഞു “ഹേ മായാഭൂതമേ! നീ എന്തൊരസംബന്ധമാണ് പറഞ്ഞത്? നീ പാപിയാണ്: നിന്നെ വിശ്വസിക്കുന്നവരും പാപികളായിത്തീരും. സ്വതഃ വധശീലന്മാരായ തുല്യക്കന്മാരേ അതിവേക്കു വീണ്ടും പ്രേരിപ്പിക്കാൻ വന്നവനല്ലേനീ? ജ്ഞാനമർഗ്ഗത്തെത്തടുക്കുന്ന ഭൃഷ്ണ! നിന്നെ സംഹരിപ്പാൻ ഞാൻ മതിയാകും. നിന്റെ നാട്യങ്ങളൊന്നും എന്തോടു ഫലിക്കുമെന്നു വിചാരിക്കേണ്ട. അല്പം മുമ്പേ നീ നിലവിളിച്ചതുമാണോ? നപുംസക!” ഇങ്ങനെഅധികേഷിച്ചുകൊണ്ട്, ആ പശുക്കുട്ടിയെനോക്കി, മേപ്പെടേണ്ട എന്നാശ്വസിപ്പിച്ചു, അതിന്റെ മസ്തകത്തിൽ തടവി, മാറോടുചേർത്താശ്ലേഷംചെയ്ത്, രാമനാമമന്ത്രം ഉച്ചരിച്ചു. “സ്വാധുഗോപത്വമേ! നീ മുജ്ജന്മം എന്തൊരുഭൃഷ്ണമുഖംചെയ്തു. എങ്കിലും ഗോപൽജനത്താൽ നിന്റെ ഭയംതീർന്നിരിക്കുന്നു. തന്നെ ഭജിക്കുന്നവർക്കു അഭയപ്രദനാണദ്വൈതം; അദ്വൈതത്തിന്റെ അനുഗ്രഹത്താൽ ഈ കാശിവാസികൾക്കു ഞാനും അഭയംകൊടുക്കുന്നു,” എന്നോരോന്നു പറഞ്ഞുകൊണ്ട്, അവിടെക്കിടന്ന ഒരു ചടിയെടുത്തു ഇഞ്ചിപ്പീസിനെനോക്കി വീശിപ്പിറുത്തു. അത്, ഈക്കോടുകൂടി നേരേ പാഞ്ഞുകൊല്ലുന്നതുകണ്ടു ഇഞ്ചിപ്പീസ് പരിഭ്രമിച്ചോടിച്ചെന്നു, മൌലിയുടേയും കാടിയുടേയും പുറകിൽ ഒളിച്ചു. അതാ ആ വരുന്ന തടി എന്നെസംഹരിക്കാതെ രക്ഷിച്ചുകൊള്ളണം. ചേദോക്തപ്രകാരമുള്ള വധകർമ്മം നിങ്ങൾ ഉപദേശിക്ക

കൊണ്ടാണല്ലോ എന്നിങ്ങനെ ഈ അപത്തു പറിയതു്. അതുകൊണ്ടു അതിനെ നിങ്ങൾ തടുത്തു രക്ഷിക്കണം എന്നുപക്ഷിച്ചു. അതുകണ്ടു തമാഹിനും സംഭ്രമമുണ്ടായി. അപ്രകാരം ചെയ്തതു നന്നായില്ലെന്നു കബീറിനെക്കുറിച്ചു. ഈ കലഹങ്ങളെല്ലാം കണ്ടു്, കോപഭ്രാന്തനായ തുച്ഛനാർ കബീറിന്റെ കൈക്കുപിടിച്ചുവെച്ചു്, എന്താ കബീർ നീ ഞങ്ങളുടെ കയ്യിൽ ജനിച്ചു വൃദ്ധനെ ഉപദ്രവിച്ചോടിച്ചതെന്തിനു്? ദേവധിപ്രകാരം ചെയ്യാൻവെച്ചു ഗോപധത്തത്തത്തതെന്തിനു്? സ്വന്തമതത്തെ ഉപേക്ഷിച്ചു ഹിന്ദുമതത്തെ വിശ്വസിച്ചു ഞങ്ങളെയൊക്കെ നശിപ്പിക്കാൻ പരിജപിച്ചുയച്ചുവോ? നീ നശിക്കും സംശയമില്ല. നീ ഇവിടെ ഇപ്പോൾ എന്തിനു വന്നു് വല്ലവരും അളയച്ചുവോ? ദുഷ്ട! എന്നൊക്കെപ്പറവിധത്തിൽ അധിക്ഷേപങ്ങൾതുടങ്ങി. കബീർ—ജീവകാരുണ്യമില്ലാത്ത ദുഷ്ട കൊപപാതകന്മാരേ! നമ്മെപ്പോലെ ഒരു ജീവിയല്ലേ പശുവും? അതിനെകുറിക്കൂടാതെ കൊല്ലുന്നതു ദീതിമകുമാരേ! പഞ്ചമഹാപാതകങ്ങളിൽപ്രധാനംകൊലപാപമല്ലയോ? “പരോപകാരപുണ്യായ പാപമപപീഡനം” എന്നല്ലേ ശാസ്ത്രം? പരമമായധർമ്മം ജീവകാരുണ്യവും അധർമ്മംഹിംസയും ആണെന്നുള്ളതെല്ലാം, സത്യമോ അസത്യമോ? ഹേ പേദാസ്ത്രപാരംഗതന്മാരായ ശൗചീന്ദ്രേ! കാടിയേ! നിങ്ങൾക്കും കാത്യാകാത്യഞ്ചോധം ഇല്ലമോ. ഒരു ജീവപ്രാണിയെക്കൊല്ലുന്നതും കൊല്ലാൻവിധിക്കുന്നതും ഏതൊരു ധർമ്മമനുസരിച്ചാണ്.

മൗലി:—ഞങ്ങളുടെ പേദത്തിൽ വിധിച്ചിരിക്കുന്ന പ്രകാരം പശുനിഗ്രഹത്തിനായ്ക്കാപിക്കയും ആ കർമ്മം നടത്തപ്പെടുകയും ചെയ്യുന്നു. അതിനെ വിരോധിക്കുന്നതു ഓരിക്കലും നിനക്കു ധർമ്മമല്ല. ജീവകാരുണ്യത്തെക്കുറിച്ചു പറയുന്നതു ഞങ്ങൾക്കു കേട്ടുകൂടാ. പശുക്കളെത്തന്നെത്തന്നെ തുച്ഛനായ പാൽ കുടിക്കാമെന്നും അതിന്റെ മാംസംതിന്നുകയും ഉള്ളതിനു ന്യായമെന്താണ്?

കബീർ:—അമ്മയുടെ പാൽ ശിശുക്കളെല്ലാം കുടിക്കുമല്ലോ. അവർക്കു അമ്മയുടെ മാംസംകൂടി ഭക്ഷിക്കരുതേ!

മൗലി:—മനുഷ്യരും മൃഗങ്ങളുംതമ്മിൽ ഭേദമില്ലയോ? എന്നല്ല മനുഷ്യരുടെഉപയോഗത്തിനായിസൃഷ്ടിക്കപ്പെട്ടമൃഗങ്ങളെക്കൊല്ലുന്നതുകൊണ്ടു യാതൊരു ദോഷവും വരാനില്ല.

കബീർ:—എല്ലാജീവജാലങ്ങളെയും പശുക്കളെയും രക്ഷിച്ചുപോകുന്ന ജഗദീശ്വരൻ പക്ഷപാതംകാണിക്കുമോ? മൃഗങ്ങളും മനുഷ്യരായുള്ള വൃത്രാസം മനുഷ്യനു ഭാഷാജ്ഞാനവും വിശേഷബുദ്ധിയുമുണ്ടെന്നുള്ളതല്ലാതെ മറ്റൊന്നാണ്? മൃഗങ്ങൾക്കുപശുക്കളുള്ള ചില ബുദ്ധിവിശേഷങ്ങൾ മനുഷ്യർക്കുണ്ടോ? മനുഷ്യന്റെ വിശേഷബുദ്ധി മൃഗങ്ങൾക്കുണ്ടോ? തണ്ടും കണ്ടുതന്തിൽ ശ്രേഷ്ഠൻതന്നെയാണ്. ഒന്നിനു മറ്റൊന്നിനേക്കാൾ മേന്മകല്പിക്കാൻ ദൈവദൂഷിയിൽ ന്യായം കാണുകയില്ല. നമ്മെപ്പോലെ യുക്തിയും ശക്തിയും മൃഗങ്ങൾക്കുണ്ടാകുന്നുവെങ്കിൽ, അവന്റെ നാം കൊല്ലാൻ സാധിക്കുമോ? വിരോധിച്ചും പശു വളരെ മാമാന്യമുള്ള ഒരു മൃഗമല്ലേ? അതിന്റെ മാംസം സസ്യധാന്യങ്ങൾക്കു എത്ര മെച്ചമേറിയ ഒരു ഉമാണ്? പാൽ തൈർ മോത നെയ്യു ഇതുകൾ ഭക്ഷണത്തിന്നു എത്ര അധികരങ്ങളാണ്. കൃഷിക്കുപയോഗിക്കുന്ന ചാളകൾ ജനിക്കുന്നതും പശുക്കളിൽനിന്നല്ലേ? ഇത്രത്തോളം ഉപകാരംചെയ്യുന്ന അജ്ഞാപിനെക്കൊല്ലുന്നതു പാപമല്ലയോ? നിങ്ങളുടെ പാപശേഷത്താലായിരിക്കാം ധർമ്മമന്ത്രിനു അജ്ഞാപിക്കാൻഈജന്മം സംഗതിയായതു്. തന്റെ ജീവൻപേ മൈയാണ് മറ്റുജീവനമെന്നു വിചാരിപ്പാൻ നിങ്ങൾക്കു വിവേകമില്ലയോ? ജീവകാരുണ്യം ഉത്കൃഷ്ടമായ ഒരു ധർമ്മമല്ലയോ? ഇതിനുശരിയായമറുപടി പറഞ്ഞുകേട്ടാൽ കൊള്ളാമെന്നു എന്നിങ്ങനെ ഗ്രഹമുണ്ടു്. അതു സമ്മതിക്കത്തക്കതാണെങ്കിൽ പശുധത്തിനു ഞാൻ വിരോധിക്കുന്നില്ല.

മൗലി:—ദൈവനാമംചൊല്ലിപ്പശുവിനെ ചെട്ടുന്നതിനു യാതൊരു ദോഷവുമില്ല.

കബീർ:—വധാദിദുഷ്ട മർമ്മംചെയ്യാനിടയുണ്ടെന്നുള്ള പ്രാബ്ധനത്തോടുകൂടിയ നോവാക്കായങ്ങളാകുന്ന ത്രിവധകുലങ്ങളെക്കൊണ്ടും ഈശ്വരനെഭജിക്കണം, ചുവല്ലാ

ജീവികളുടെ കഴുത്തറുക്കുമ്പോൾ ദൈവനാമം പറഞ്ഞാൽ പാപശാന്തിയുണ്ടാകുന്നതല്ല.

മൗലി:—വേദം ചൊല്ലി അറുക്കുന്ന മാംസമല്ലാതെ തിന്നുപോകരുതെന്നു വേദത്തിൽ വിശദീകരിച്ചിട്ടുണ്ട്—അവിധിപ്രകാരം കൊല്ലുന്നതിനും തിന്നുന്നതിനും യാതൊരു പാപവുമില്ല.

കബീർ:—നാല്കോലിമൃഗങ്ങളെ ഇങ്ങനെ വധിക്കുമ്പോൾ, അതിന്റെ ഗർഭത്തിൽ കിടക്കുന്ന കുട്ടികൾക്കു മരിച്ചുപോകുന്നില്ലയോ? അതിനെ വേദം ചൊല്ലി അറുക്കുന്നുണ്ടോ? ആ സ്ഥിതിക്കു അതിനെത്തിന്നുന്നതു ധർമ്മമാണോ?

മൗലി:—അതിനെ വേദം ചൊല്ലി അറുക്കണമെന്നു ദൈവം വിധിക്കുന്നില്ലല്ലോ.

കബീർ:—അഖിലബ്രഹ്മാണ്ഡനായകനായി കരുത്തുനിശ്ചയിച്ചിരിക്കുന്ന ദൈവം ജീവപ്രാണികളെ കഴുത്തറുത്തുകൊല്ലുക എന്ന കഠോരകർമ്മം ചെയ്യാൻ വിധിക്കുമോ? അങ്ങനെ വിധിച്ചു കരുത്തുനിശ്ചയിച്ചുള്ള ദൈവനാമത്തിനു കളങ്കം വരുത്തുമോ? വധിക്കുന്നവൻ നരകത്തിൽ വീഴാതെ തടുക്കുമോ? ജീവരക്ഷണവൃതത്തെ ഒരു നിമിഷമെങ്കിലും മറക്കുമോ? കോടി കോടി ജീവജാലങ്ങളുള്ളതിൽ അടുമാടുകൾ മാത്രം വധിക്കപ്പെടണമെന്ന ഭ്രാന്തം നിശ്ചയിക്കുമോ?—ഓ കോടി! വൃക്ഷാദികൾക്കു ജലവും മനുഷ്യമൃഗാദികൾക്കു സസ്യധാന്യാദികളും ശരീരപോഷണവസ്തുക്കളായി നിശ്ചയിച്ചിരിക്കുന്ന ഈശ്വരൻ നരകമുഖമായ പ്രാണിഹിംസ ചെയ്തു ആ മാംസം ക്ഷേപിക്കാൻ അജ്ഞാപിച്ചിട്ടുണ്ടെന്നു പറഞ്ഞാൽ ന്യായവിരുദ്ധവും ശാസ്ത്രവിരുദ്ധവുമാണെന്നുമാത്രമല്ലാ ഔരോധാദി നരകപ്രാപ്തിക്കു കാരണമാണെന്നും പറയപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു.

മൗലി:—അദ്ദേഹം പ്രാണികളെ ഉപദ്രവിക്കുന്ന ദുഷ്ടമൃഗങ്ങളെ ദൈവം എന്തിനു സൃഷ്ടിച്ചു?

കബീർ:—ഗുണഭാവജ്ഞാനമില്ലാത്ത മൃഗങ്ങളുടെ പ്രവൃത്തികൾ ധർമ്മപരങ്ങളാകാതിരിക്കത്തക്ക പണ്ണമാണു ഈശ്വരൻ നിശ്ചയിച്ചിരിക്കുന്നതു എന്നുമാത്രമല്ല, ഉത്ഭവപോഷണശക്തികൾ പ്രപഞ്ചത്തിൽ കലർന്നിരിക്കുന്നതുപോലെ നാശശക്തികളും ഇടയ്ക്കിടെ കലർന്നിട്ടുണ്ട്. പ്രപഞ്ചത്തിന്റെ നിലനില്പിനു അത്യാവശ്യമാണെന്നു വിവേകികൾക്കു മനസ്സിലാക്കാൻ പ്രയാസവുമില്ല.

മൗലി:—ജീവൻ എല്ലാവരിനും കൺപോലെയാണല്ലോ?

കബീർ:—പരാമർശങ്ങളുടെ ജീവപ്രവൃത്തിക്കു അല്പഭേദമുണ്ടെന്നേയുള്ളൂ.

മൗലി:—ചെള്ളും വായു മുതലായ ഭൂതങ്ങൾക്കും ജീവനുള്ളതായി ഭ്രാന്തനപ്പോട്ടു നുണയല്ലോ.

കബീർ:—അതേ—അവറ്റിൽ പ്രവർത്തനശക്തിയുണ്ടെങ്കിലും; അതു പ്രത്യേകമെടുത്തുപറയാൻ കാരണമെന്തു?

മൗലി:—കൊലചെയ്യുന്നതു കൊടിയപാപമാണെന്നു ഹിന്ദുക്കൾ പറയുന്നസ്ഥിതിക്കു അവർ ജന്തുക്കളെ വെട്ടിത്തലിപ്പിക്കുന്നതു പാപമല്ലെന്നുണ്ടോ?

കബീർ:—ഇപ്പോഴപ്പോഴായി അജ്ഞാനമായ ചില ഹിന്ദുക്കൾ അങ്ങനെ ചെയ്യുന്നില്ലെന്നില്ല. ദുഷ്ടദേവതകൾ അതുകൊണ്ടു പ്രസാദിക്കുമെന്നാണു അവരുടെ മോഹം. പക്ഷേ, ഒരു ജ്ഞാനിയുടെ ദൃഷ്ടിയിൽ അതു പാപംതന്നെയാണു്. അങ്ങനെ ചെയ്യുന്നവർക്കു കടുവിൽ നരകമാണുവേണം.

മൗലി:—ദേവതകളിലും അപ്പോൾ രണ്ടുതരക്കാരുണ്ടോ?

കബീർ:—ബ്രഹ്മവിഷ്ണുമഹേശ്വരാദികൾ ശ്രേഷ്ഠദേവതകളും; കാളി വാമാനമുതലായവർ ദുഷ്ടദേവതകളുമാണെന്നു പറയപ്പെടുന്നു അതിൽ ശ്രേഷ്ഠദേവതകൾ ധൂപദീപനിവേദ്യാദികളെക്കൊണ്ടും ദുഷ്ടദേവതകൾ രക്തമാംസാദികളെക്കൊണ്ടും തൃപ്തിപ്പെടുന്നു.

മൗലി:—അശ്വപക്ഷിമുതലായ യാഗങ്ങളിൽ കൊല്ലപ്പെടുന്ന പശുക്കളുടെ ഹവിശ്വംഗത്തെ വിഷ്ണുമുതലായ ദേവന്മാർ ഭുജിച്ചു സംതൃപ്തമാകുന്നില്ലയോ?

കബീർ:—ബ്രഹ്മം, ദൈവം, ഭഗവതാ, ചൈതന്യം, മാനുഷം എന്നുമുവിധയാശയുള്ളതിൽ, വേദാദ്ധ്യയനം ബ്രാഹ്മയോഗവും; ധോമകർമ്മം ദൈവയാഗവും; ഇലികർമ്മം ഭൂ

തയാഗവും, തപ്പണം പിതൃയാഗവും, അത്മീകർഷണീകൃതികളെന്നത് മാനുഷയാഗപുമാണെന്നുവേദത്തിൽ പറഞ്ഞിട്ടുണ്ട്. ഖചികർഹ്വരദാങ്ങിക്കൊള്ളുന്നതു ഭൂതങ്ങളുടെസ്വഭാവമാകുന്നു. ബ്രഹ്മാദിദേവന്മാർ, മന്ത്രോച്ചാടനങ്ങളാൽമരിച്ചജീവനങ്ങൾഗിഷ്ടോമങ്ങളാൽ സ്മരിക്കി, ആ ഭൂതിയയും, പുരാധാരാദിമറ്റ വസ്തുക്കളേയും ഹവിഭാഗായിസ്വീകരിച്ച്, വീണ്ടുംഅജീവനെ മന്ത്രബലത്താൽ, ഉണർത്തേണ്ടതാകുന്നു. ഇല്ലെങ്കിൽഅതിനുമേന്മയായ ഒരുപദവിയെ കൊടുക്കേണ്ടതാണ്. കൊല്ലുക,ജീവിപ്പിക്കുക മുതലായതിനുസാമന്ത്രിമുള്ളവർ ഭൂതയാഗംചെയ്യണം. യാഗമന്ത്രം ജപിക്കുന്ന ബ്രാഹ്മണൻ, യാഗാവസാനംവരെ ഉണ്ണുംഉറക്കവും ഉപേക്ഷിച്ചിരിക്കേണ്ടതാണെന്നും, ഭൂതയാഗം കാര്യംതത്വമായി ചെയ്യപ്പെടുന്നതാണെന്നും, അതുമദ്വയാംസാദികൾ ഭക്ഷിക്കുന്ന അരികൾക്കുചേർന്നതാണെന്നും ഇതിൽ ഉൾപ്പെടുന്നവർ മായാബന്ധത്തോടുകൂടിയവരാണെന്നും ഇതിനെഎത്രഭംഗിയായിനിവർത്തിച്ചാലും, ശാകിനി, ഡാകിനി മുതലായഭൂതങ്ങൾ പുളച്ചഹംകുറിക്കുന്നതു ഭൂതയാഗം എന്നുപറയപ്പെട്ടു. പ്രാണിബലി, വേദത്തിൽ വിരോധിച്ചിരിക്കുകയാണ്. ചെയ്യേണ്ടപ്രകാരങ്ങളെ അതിൽപറഞ്ഞിട്ടില്ല. നിങ്ങളുടെ കൊറാനിലോ,മായാവിമരിന്നുമായി, അത്രപമായി, നിർദ്ദേശമായിരിക്കുന്ന പരബ്രഹ്മത്തെധ്യാനിച്ചുകൊണ്ട്, ജന്തുക്കളുടെ കഴുത്തറ്റത്താൽ പാപമില്ലെന്നും, അതുദൈവത്തിന്റെ കല്പനയാണെന്നും അല്ലേപറയുന്നത്? അതുസത്യമാണെന്നു വിശ്വസിക്കുന്ന മൃഗന്മാർ, ദിവസംതോറും അനേക പശുക്കളെ അറയ്ക്കുകയും, നരകഭൂതിക്കു ചാത്രീഭവിക്കുന്നു. ഡിന്റുകൾ അയിരുംവർഷംകൂടുമ്പോഴോമറ്റൊരു ഭൂതയാഗം ചെയ്തുകൊള്ളാമെന്നായി. നിങ്ങൾ, അന്നാഴികയ്ക്കു കാ അയിരും പശുക്കളെ അറയ്ക്കുകയും ചെയ്താൽ, കഷ്ടം! പശുക്കളെ കഴിയുന്നതു ശുശ്രൂഷചെയ്തു പ്രസാദിച്ചിട്ടുവേണം ദിവസംപ്രതി ഭക്ഷണംകഴിക്കേണ്ടതു്. അത്രയ്ക്കു മാഹാത്മ്യം അവയ്ക്കുണ്ട്; അപശുക്കളെയെന്നോക്കുന്നതിന്നേണ്ടതു്. നോമേധാമുതലായ യാഗങ്ങളെച്ചെയ്യുന്നവർക്കും സ്വർഗ്ഗം മുതലായനശ്വരങ്ങളായേ ലോകങ്ങൾ ലഭിക്കുമെന്നല്ലാതെ മോക്ഷംസിലിക്കുന്നില്ല. പശുക്കൾ വിളമ്പുന്നമേന്മമറ്റൊരു ചെയ്താലും ശബ്ദംപറപ്പെടുവിച്ച് അവിടെ വിരട്ടിയോടിക്കയല്ലാതെ കൈകൊണ്ടുതോടുകപോലുംചെയ്യരുതെന്നും അല്ലാതെത്തോട്ടുപാവാൽ, ഒരുരോമമെങ്കിലും പൊഴിഞ്ഞാൽകയ്യതുപാപമുണ്ടെന്നും വേദത്തിൽപറയുന്നുണ്ട്. അല്ലാതെ, അശുലഭമായവരെ ഭക്ഷിക്കരുതെന്നും അഭാമിനോദത്തിലുള്ളവരുടെയും പശുമുതലായ ജന്തുക്കളെ അറയ്ക്കുന്നതിനും മെന്നുംഅറക്കുമ്പോൾ, അദ്ദേഹത്തെ സ്മരിച്ചുകൊണ്ടുജ്ഞാതാരുപാപമില്ലെന്നുംഅരുളിച്ചെയ്യുമോ? മിണ്ടാപ്രാണികളായ ജന്തുക്കളോടു അദ്ദേഹത്തിനു വല്ലവിരോധമുണ്ടോ? കൊല്ലുന്നപാപം ഏല്പാഴ്ചയായും അനുഭവിക്കാതെകഴിയുമോ? അതിലും, ഗോഹത്തി മാഹാനരകത്തിനുചാരണമാണ്. പരാഹ്ന കഷ്ടം! നിങ്ങളുടെവേദത്തിൽ ഇങ്ങനെപറഞ്ഞിരിക്കുന്നതുകൊണ്ട് ചെയ്യാക്കു്, പ്രമദിച്ചിട്ടുപോലുംവേദത്തിൽനിന്നുതന്നെയും നിർമ്മലമായിരിക്കുന്ന പരബ്രഹ്മത്തിനുമുന്നെത്തോട്ടുവെച്ചി കൊടുക്കണമെന്നും, അങ്ങനെബലികൊടുക്കുന്നതു പാപമോചനത്തിനുകാരണമാണെന്നും അതുദൈവകല്പനയാണെന്നും പറഞ്ഞിരിക്കുന്നതല്ലയോ അന്ത്യാമം! മൃഗങ്ങളെ കൊടുക്കുന്നതുകൊണ്ടു ദൈവംപ്രസാദിക്കുന്നതെങ്ങനെ? അതുകൊണ്ടു പാപമോചനം സിലിക്കുന്നതെങ്ങനെ? അയ്യോ!മൃഗവേദപ്രസ്താവത്തെ ദൈവകല്പനയാണെന്നു വിചാരിച്ചു വിശ്വസിക്കുമോ? വിശ്വസിക്കുന്നവർക്കുതോന്നുകയോ? ഭൂതാദികൾ ഏൽക്കുന്നബലി, കൃപാധാരിധിയായ പരമേശ്വരൻ ഏറ്റുകൊള്ളുമോ? പരിശുദ്ധസ്വരൂപനായ ആ പരമാത്മാവ്, അശുലഭമായ രക്തത്തെ ഇഷ്ടപ്പെടുമോ? വധകന്മാരായ മറ്റൊരാളെങ്കിലും ഭക്ഷിക്കുമോ? കൊലയും ഗുരുനിയമം കൈശാസിച്ചതു്, ദീനദയാലുവായ ഇശ്വരനാണെന്നു പറഞ്ഞതല്ലേ അതുതന്നെ? അതോഅഭാമിനെനശിപ്പിച്ചുപിശാചിന്റെ ശാസനമോരതു്. അഥവാ മാനുഷമൃഗങ്ങളെമനുഷ്യർതന്നെഎഴുതിക്കുട്ടിച്ചതുതോ എന്തോ? സൂക്ഷ്മവിന്തിച്ചാൽ മാഹാഭൂതസ്വഭാവമുള്ള ഭൂതപ്രേതാദികളുടെ അപേക്ഷമുള്ളഭ്രാന്തമനുഷ്യർ എഴുതി ചെച്ചതാണെന്നുസ്പഷ്ടമാകും. അങ്ങനെയല്ലെന്നുണ്ടെങ്കിൽമെലിതന്നെ പറയണം കേൾക്കട്ടേ.”

[illegible][illegible]

© 1999 by The McGraw-Hill Companies, Inc.

ചുവച്ചു വരുന്നവയ്ക്കൊക്കെ, കണ്ണു നീരാഴിക്കൊത്തു, —“സ്വാമിൻ! സദയം എന്റെ ചരിത്രത്തെ ചെപിതന്നു കേൾക്കുമെന്നുണ്ടെങ്കിൽ, അങ്ങേ ചോദ്യത്തിനു അതു ശരിയായ മറുപടിയാകും. നരകമെന്നതു മറ്റൊരു ലോകത്തിലല്ല. “മലയും മൃതയും ചലവും ചോരയും ക്രിമിയും മാംസമെല്ലാം തൊലിക്കൊണ്ടുളളി” വെച്ചിരിക്കുന്ന ഈ ശരീരമാണ് നരകസ്ഥാനമെന്നു പറയപ്പെടുന്നത്. ഇതിനു വിധിച്ചിരിക്കുന്ന ഗുണം, കഷ്ടം, വാതം മുതലായ മഹാപ്രാധികാരം യമപീഡകളെന്നും പറയപ്പെടുന്നു. ഈ പരാധർമ്മം അങ്ങേക്കറിയാമല്ലോ. ഇനി, എന്റെ ചരിത്രം പറയുന്നതായാൽ, അതു അതുതകരവും അധിപലം വരുമായിരിക്കും. കഴിഞ്ഞജന്മത്തിൽ ഞാൻ വേദജ്ഞനായ ഒരു ബ്രാഹ്മണനായിരുന്നു. ഒരിക്കൽ ഞാൻ ഒരു കാര്യവശാൽ ഹിമവൽപവത്സമീപങ്ങളിലേക്കു പോകുമ്പോൾ, വഴിമേൽ കുറേതുലക്കുമ്പാർ കൂടിനിന്നു, വധിച്ച ഒരു മാനിന്റെ ഇറച്ചി അറുത്തു പങ്കിടുന്നതു കാണാനിടയായി. വാൻചാണുടക്കുന്ന ആ പശുമാംസത്തെ കണ്ടപ്പോൾ എന്റെ കണ്ണുകളിൽ കൂടി മായാസംമന്ദസമുളള ഒരു മനസ്സിൽ കടന്നു. ആ മാംസത്തിൽ എനിക്കു മനസ്സറിയാതെ ഒരു കടന്നുകൂടിയെന്നു പറഞ്ഞാൽ കഴിഞ്ഞല്ലോ. അശാപേശത്താൽ ഞാൻ ഒട്ടുപളുക്കനോം നോക്കിക്കൊണ്ടുനിന്നുപോയി. അല്പസമയംകൊണ്ട്, എന്റെ മനോഭാവത്തെ ഞാൻ ജയിച്ചു. അനന്തരം ഞാൻ ഇങ്ങനെ തന്നെ പഠിപ്പാൻ പറഞ്ഞു. അല്പയോ ചപലമനസ്സു! ഈ ശരീരത്തിൽ നിന്നൊക്കെ മാത്രം വാത്സല്യമുണ്ടോ അത്രത്തോളമെന്ന മറുജീവികൾക്കും ഉണ്ടായിരിക്കുന്നതാണ്. അങ്ങനെയുള്ള ഒരു ജീവിയെ ഉപദ്രവിച്ചു നിഗ്രഹിച്ചു, അതിന്റെ മാംസംകൊണ്ടു ദേഹം തടിപ്പിച്ചുവെച്ചാൽ, അതു ഇവിടെ എത്രകാലം വെച്ചേക്കാൻ സാധിക്കും. പുല്ലുതിന്നു നടക്കുന്ന നിരപദ്രവികളായ മൃഗങ്ങളെ അറുത്തുതിന്നുന്നതുകൊണ്ട് നരകം അനുഭവിക്കണമെന്നുമാത്രമല്ല, ഹിംസാകർമ്മപിശാചിന്റെ ഉപദ്രവവും വാതപിത്തകഫങ്ങൾ കോപിച്ചുണ്ടാകുന്ന നാനാവിധരോഗങ്ങളാകുന്ന കാലദൂതന്മാരുടെ ദണ്ഡനവും അനുഭവിക്കേണ്ടിവരും. ഒരു ജീവജന്തുവിന്റെ മാംസത്തെ തന്റെ മാംസംപോലെയാണെന്നു പ്രത്യക്ഷമായറിഞ്ഞിരുന്നിട്ടും അജ്ഞാനത്താൽ എനിക്കു അതിൽ മോഹം സംഭവിച്ചുവല്ലോ. അയ്യോ! കൊല്ലുന്നവർക്കു ഒരുപാടും തിന്നുന്നവർക്കു എടുപാടും പാപമുണ്ടെന്നു വിധിക്കുന്ന വേദംപഠിച്ചിരുന്നിട്ടും, മദ്യമാംസങ്ങൾ മറന്നിട്ടും ഭുജിക്കരുതെന്നുള്ള ആചാരം അറിഞ്ഞിരുന്നിട്ടും മനസ്സറിയാതെ ഞാൻ മാംസത്തെ അഗ്രഹിച്ചുപോയല്ലോ! അഗ്രഹിച്ചതു ക്ഷയിച്ചുതിന്നുതുല്യംതന്നെ. ഓ! കഷ്ടം! ഒരിക്കലല്ലെങ്കിൽ മറ്റൊരിക്കൽപോലും തിന്നാൻകൊള്ളാത്ത കൃമിഭജനമായ മാംസത്തെ തിന്നുന്നവരുടെമേൽ ഈശ്വരൻ അനുഗ്രഹിക്കുമോ! ഓ ചപലമനസ്സു! ദൈവസ്തോത്രങ്ങളോടുകൂടി ഹോമകണ്ഡത്തിൽ നൈകഴിച്ചു, ഒരുക്കോടി വാജിമേധയാഗം ചെയ്യുന്ന ഫലത്തേക്കാളും പ്രാണിഹിംസചെയ്യാത്ത ജീവകാരുണ്യപ്രതപ്തം, ഫലമുള്ളതാണെന്നു പറയപ്പെടുന്നു. ഇങ്ങനെ പശ്ചാത്താപവിലാപങ്ങളോടുകൂടി, നിൽക്കുന്ന എന്നെന്നോക്കി, മാംസകൃതകന്മാരായ ആ തുലക്കന്മാർ, ആ ദമനസ്തന്മാരായിപ്പറഞ്ഞു. അയ്യോ ഞങ്ങൾ അറിവില്ലാതെ ഈ മാനിനെക്കൊന്നുപാപംചെയ്തിട്ടുവെച്ചല്ലോ. ഇനി അതുതീക്കാൻ എന്തുമാറ്റം? ഓ ബ്രാഹ്മണോത്തമ! നീ അഗ്രഹിച്ച മാംസത്തെ നീതന്നെ എടുത്തുകൊള്ളുക എന്നുപറഞ്ഞു, ഇറച്ചി എന്റെ ദേഹത്തിൽ എറിഞ്ഞുവെച്ചു, അവർപൊയ്ക്കളഞ്ഞു. അവിചാരിതമായി ദേഹത്തിൽപതിച്ച മാംസത്തെ നോക്കുന്നതിനുപോലും മനസ്സില്ലാതെ ഞാൻ, കണ്ണുമടച്ചു നിശ്ചലനായിനിന്നു. അങ്ങനെ നിൽക്കുമ്പോൾ ഏതോ ഒരുമൃഗം അതിന്റെകൊമ്പുകൊണ്ടു എന്നെ കുത്തിത്തള്ളി ദൂരെമറിച്ചിട്ടു. കണ്ണുതുറന്നു നോക്കിയതിൽ, കണ്ണുനീരാഴിക്കു എന്നെന്നോക്കിക്കൊണ്ടു, രേല്ലനേരംനിന്നു തിരിഞ്ഞുപോകുന്ന കലമാനിനെയാണ് ഞാൻ കണ്ടതു്. അതിന്റെ പിടിയെ ഹിംസിച്ചതു ഞാനാണെന്നുള്ള ബോധത്താൽ, അതെന്നെ ഉപദ്രവിച്ചതാണെന്നു എനിക്കു മനസ്സിലായി. വീണസ്ഥലത്തുനിന്നും ഞാൻ ഒരു വിധത്തിൽ എഴുന്നേറ്റു, പണിപ്പെട്ടുനടന്നു, പവ്തപരിസരത്തിൽ എത്തിയപ്പോഴേക്കു നേരം ഇരുട്ടുകയാൽ, രാത്രി കഴിച്ചുകൂട്ടുവാനായി മരു ഗുഹയിൽ കയറിക്കിടന്നു. പാ

ദിച്ച പ്രത്യക്ഷപ്പെട്ടുണ്ടെന്നതിൽ എനിക്ക ഒരു നരബലി തരുന്നതായാൽ നിന്റെ ഇഷ്ടംസ്വച്ഛിതമാമെന്നു രാജാവിനോടു പറഞ്ഞു. രാജാവും മന്ത്രിയോനോക്കി അതിനു ഉപായം എന്നുതന്നെ ചോദിച്ചു.

മന്ത്രി, നാമിനി, പട്ടണത്തിൽപോയി അർക്കോണ്ടവരുംപോഴേക്കു നേരം സൂര്യോദയമായിപ്പോകും എന്നുള്ളതിനാൽ എന്നെത്തന്നെ വെട്ടിബലികൊടുത്തു് അങ്ങേയുടെ സിദ്ധി വരുത്തിക്കൊൾക.

രാജാ:—ഇപ്പോഴിരിക്കുന്ന നമ്മൾ രണ്ടാളും ഒരുമിച്ചാണല്ലോ പന്ത്രണ്ടുവർഷമായി ജീച്ചുവരുന്നതു. അസ്ഥിതിക്കു നീ ഇങ്ങനെ പറയുന്നതു ശരിയല്ല. ബലികൊടുക്കാൻ മറുവല്ലവരേയും അന്വേഷിക്കുന്നവേണം.

മന്ത്രി:—നാം രണ്ടാളും അല്ലാതെ വേറൊരാളേയും ഇല്ലല്ലോ. അതിനെന്താചെയ്യ?

രാജാ:—ചുരുക്കിക്കുന്ന ബ്രാഹ്മണൻ ഉണ്ടല്ലോ. അദ്ദേഹത്തെ ബലികൊടുത്താലോ?

മന്ത്രി:—സ്രീഹത്തിനെക്കൊണ്ടും ശിശുഹത്തി മഹാപാപമാണെന്നും ശിശുഹത്തിയേക്കാൾ ഗോഹത്തിയും അതിനേക്കാൾ ഗുരുഹത്തിയും അതിനേക്കാളും ബ്രഹ്മഹത്തിയും പാപകരമാണെന്നും ബ്രഹ്മഹത്തിക്കു അതും ഒരുവെടവുതെന്നും ശാസ്ത്രങ്ങൾ വ്യക്തിപ്പിക്കുന്നു. അവിധി അറിഞ്ഞിരിക്കുന്നനമ്മൾ അതിനൊരുവെടുത്തു യുക്തമാണോ?

രാജാ:—നീ പറയുന്നതു പരമാർത്ഥംതന്നെ; എങ്കിലും, ഈ വൃദ്ധബ്രാഹ്മണനെ കൊല്ലുന്ന പാപം തീർക്കാൻ ഞാൻ ഒരു വഴികണ്ടിട്ടുണ്ടു്. അതായതു് ബലിഹ്നരൂപസന്നയാകുന്ന ഭഗവതി, തരുന്ന അനുഗ്രഹത്തിൽ പകുതി, ബ്രാഹ്മണന്റെ മകനു കൊടുത്തു കൊള്ളാം എന്നുള്ളതാണു്.

മന്ത്രി, ഇതുകേട്ടു ശാന്തിക്കാരനായിട്ടിട്ടു്, രാജാവിന്റെ അഭിപ്രായം അറിയിച്ചു. എന്നിട്ടു് അദ്ദേഹം, അതിനു മറുപടിയാതെന്നും പറയായുകൊണ്ടു്, ചടങ്ങിച്ചെന്നു്, അവിവരം രാജാവിനോടു പറഞ്ഞു. അപ്രകാരം, ബ്രാഹ്മണൻ സമ്മതിക്കുന്നതായും പ്രയാസമാണെന്നുള്ള ഉദ്ദേശത്താൽ, മന്ത്രിയും രാജാവും അല്പനേരം മൌനംഭീക്ഷിച്ചു. അനന്തരം രാജാവും, ബ്രാഹ്മണനോടായിട്ടു്, —“ഹേഭൂസരശ്രേഷ്ഠ! തങ്കൾപ്പുറന്റെ ഇപ്പോഴുകാരും അനുവർത്തിക്കാമെങ്കിൽ, തങ്കളുടെ പുത്രനാണു് റാജ്യത്തിൽ പകുതി കൊടുക്കാൻ ഞാൻ ഒരുക്കമാണു്. അതുകൊണ്ടു് ക്ഷിക്കേണ്ട എന്നു പറഞ്ഞു. ബ്രാഹ്മണൻ ഇതുകേട്ടു്, കൊള്ളാം നമുക്കു നാശകാരം സമീപിച്ചോ? വളരെനാളായി ഭക്ഷിച്ചുവം സേവിച്ചുവെന്നു എന്നയാണോദേഹകാളിക്കു ബലിക്കു വേണ്ടതു്! അക്കാര്യം എനിക്കൊന്നു ചോദിക്കണമെന്നു നിശ്ചയിച്ചു, കോപഭ്രാന്തനായി കോപിപ്പിനക്കത്തു കടന്നു്, കാളിയുടെ കണ്ണത്തിൽ കണക്കിനെന്നു പ്രഹരിച്ചു. എടീ! കാളി! ചാമുണ്ഡീ! ചണ്ഡിക! കപാലമാലിനി! ശൂലിനി ഏഴാ മത്തെ വയസ്സുമുതൽപ്പുഴുപതാമത്തെ വയസ്സുവരെ നിന്നെ പൂജിച്ചു സേവിച്ചുവെന്നു എന്നയാണോ ബലിക്കു വേണ്ട മെന്നു നീ അഗ്രഹിച്ചതു്; നീയെന്നിന്റെ കോവിലും നശിച്ചുപോകട്ടെ എന്നു പറഞ്ഞു വീണ്ടും പ്രഹരം തുടങ്ങി. ശൂലാത്മാവും ഭക്തനുമായ ഒരു ബ്രാഹ്മണനെക്കുറിച്ചു പ്രസാദിച്ചു ഭഗവതി പ്രത്യക്ഷയായി,—ഹേവിപ്രേതാ! നീകഴിഞ്ഞജന്മത്തിൽ ഒരു ദശദൂരനായിരുന്നു. ഇപ്പോഴപ്പോഴായി, നീ അന്നു് എന്നെ സേവിച്ചു പ്രീതിപ്പെടുത്താൻ രണ്ടാളുകളെ പുറന്റെ മുമ്പിൽ കൊണ്ടുനിൽത്തി ഒരു പെട്ടിനു് രണ്ടിന്റെയും കഴുത്തു മുറിച്ചു് എന്നിങ്ങനെ ബലിതരികയുണ്ടായിട്ടുണ്ടു്. ആ അടുക്കൾ രണ്ടുമാണു്, ഈ രാജാവും മന്ത്രിയും. അവരെ വെട്ടിയതിനു പകരം അവരുടെ കൈകൊണ്ടു നിന്നെ വെട്ടി എന്നിങ്ങനെ ബലിതാൻ ചോകുന്നു. കൊന്നതിനു പകരം കൊലഹ്നരായല്ലാതെ ആ പാപത്തിൽക്കുയില്ല. അതുകൊണ്ടു്, ഈ വിധി അനുസരിക്കുന്നതാണു നല്ലതു്. അല്ലാത്ത പക്ഷം, ഇനിയും അതിനായി ഒരു ജന്മം ജനിച്ചേൽക്കൂ—ചെറുതെ കോപിക്കേണ്ട—എന്നതളി ചൊല്ലു ബിംബാൻതർഭാഗത്തിൽ മറഞ്ഞു. ബ്രാഹ്മണൻ, ജാതനിർവേദനായി ആ വിധി

ക്കനുസരിക്കുന്നതുതന്നെ നല്ലതെന്നുനിശ്ചയിച്ചു. അനന്തരം വെളിക്കിറങ്ങിയപ്പോൾ, മന്ത്രിയോട്:—“നിങ്ങൾ ഇരുപതാംഏകാലത്തിൽ എന്നെവെട്ടിക്കൊല്ലാമെന്നു വാക്കുതരു നപക്ഷം, നിങ്ങളുടെ അഭിപ്രായത്തെ ഞാൻ അനുസരിക്കാം” എന്നു പറഞ്ഞു. അതി നിടയായജ്ഞാനബന്ധം ഭദ്രകാളിഅരുളിച്ചെയ്തതും പറഞ്ഞുകേൾപ്പിച്ചു. മന്ത്രി, അതു കേട്ടുവേഗമായി ഓടിച്ചെന്നുരാജാവിനെത്തൊഴുതുകൊണ്ടു്—“സ്വാമിൻ! നമ്മൾ രണ്ടാളും, കുഴിഞ്ഞു ജന്മത്തിൽ ഈ ബ്രഹ്മണൻ ഭദ്രകാളിക്കുവെട്ടി ബലികൊടുത്തരണ്ടാളുക ളാണത്രേ—അദ്ദേഹം അക്കാലത്തു് ഒരുശുഭനായിരുന്നു. അതിനുപകരമായിനമ്മൾ രണ്ടാ ളുംചേർന്ന്, ഒരേനമയത്തു്, അദ്ദേഹത്തിന്റെ കുഴുത്തുവെട്ടിബലികൊടുക്കേണമെന്നുള്ള കർമ്മബന്ധത്താലാണ് ഇങ്ങനെയൊക്കെ സംഗതിയായതെന്നും, ഏഴുപയസ്സുമുതൽ ഏഴുപ തുപയസ്സുവരെകാളിയെപൂജിച്ചിട്ടും അ പാപം തുലഞ്ഞില്ലെന്നും ഭദ്രകാളി പ്രത്യക്ഷമായി അരുളിച്ചെയ്തപാൽ! അസ്ഥിതിക്കു നമ്മൾ ഈവേദിയനെവെട്ടിക്കൊല്ലുന്നപാപം ഇനി എത്രജന്മം അനുഭവിച്ചാൽതീരും? നമുക്കുവരവും വേണ്ടാ—വഴുചയും വേണ്ടാ—ബലി യും വേണ്ടാ—കൊലയും വേണ്ടാ—വനപഴിമടങ്ങിപ്പോകുന്നതാണെന്നു്”.

രാജാവു്—നാം ഇപ്പോൾ ഈബ്രഹ്മണനെ വെട്ടിബലികൊടുക്കാത്തപക്ഷം, അ തിനായി ഇനിയെന്തെങ്കിലും ജനിക്കേണ്ടി പരമല്ലൊ—കർമ്മഫലം എപ്പോഴായാലും അനുഭവി ച്ചപ്പൊതെതീരുമോ? അതുകൊണ്ടുനാം ഒന്നുചേർന്ന് അദ്ദേഹത്തെവെട്ടി ബലികൊടുത്തു്, രണ്ടുകുട്ടരുടെയും കുടുംബാദര്യം കടപ്പാടുതീർക്കുന്നതാണെന്നു്—അതിനുപകരം പിന്നെ നമ്മൾ അദ്ദേ ഹത്തിന്റെ കൈയാൽ വധിക്കപ്പെടുകതീരിക്കാൻ ഉപായം ഞാൻകണ്ടിട്ടുണ്ടു്—വരിക—

ഇങ്ങനെ പറഞ്ഞുമന്ത്രിയെ സമ്മതിപ്പിച്ചു്, രണ്ടാളുമായിച്ചെന്നു ബ്രാഹ്മണനെന മസ്ക്കരിച്ചു കൂട്ടിക്കൊണ്ടുപോയിഭദ്രകാളിയുടെ മുമ്പിൽ എത്തി. ഏകാലത്തിൽതന്നെ രണ്ടാളുമായിഅദ്ദേഹത്തെവെട്ടിബലികൊടുത്തു. ഉടനെ, പ്രസന്നയായദേവി, പ്രത്യക്ഷയായി എന്തു പരമാണുവേണ്ടതെന്നു രാജാവിന്നുടേതോടിച്ചു.

രാജാവു്:—“ദേവി, ജയിച്ചാലും! ജയിച്ചാലും! ഈബ്രാഹ്മണശ്രേഷ്ഠൻ വീണ്ടും, ജീ വിച്ചെഴുന്നേൽക്കുന്നതിനും, മന്ത്രിയുടെ ഇഷ്ടമേതോ അതു ലഭിക്കുന്നതിനും എനിക്കുവരം തരണം” എന്നുപേക്ഷിച്ചു.

രാജാവിന്റെ യുക്തിമുക്തമായ അപേക്ഷകേട്ടു സന്തുഷ്ടയായദേവി അ വരങ്ങൾ രണ്ടാ കൊടുത്തിരിക്കുന്നുവെന്നും, മൂന്നാമതൊരുവരം കൂടി അവശ്യപ്പെട്ടാൽ കൊടുക്കാമെന്നും അരുളിച്ചെയ്തു. ഉടനെ,

രാജാവു്:—“ദേവീ! അങ്ങനെയൊന്നെങ്കിൽ ഞങ്ങൾക്കു മൂന്നാൾക്കും മോക്ഷപ്രാപ്തിയു ണ്ടാകാൻവരം തരണം.” എന്നുഭ്യർത്ഥിച്ചു.

ദേവി:—“ഇതാ! ഈമന്ത്രം മുടങ്ങാതെ ജപിച്ചുകൊണ്ടാൽ ഓട്ടവിൽ നിങ്ങൾക്കു മൂ ന്നാൾക്കും മോക്ഷംലഭിക്കും” എന്നരുളിച്ചെയ്തു് ബ്രാഹ്മണനെയും ജീവിപ്പിച്ചെഴുന്നേൽപ്പി ച്ചശേഷം, മറഞ്ഞു.

രാജാവുംമന്ത്രിയും ബ്രാഹ്മണനുംസന്തോഷസാഗരനിമഗ്നന്മാരായി, പട്ടണത്തിലെത്തി, സുഖമായിതാമസിച്ചു. ജീവഹിംസമെന്നുവരെ വീഴ്ചയാകാളിക്കു ബലികൊടു ക്കുന്നതാണെന്നു അദ്ദേഹം നാടൊട്ടുക്കു വിളംബരം പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തി: അനന്തരം, ജീവ കാരുണ്യപ്രതം ചൂണ്ടു്, കാളി ഉപദേശിച്ചമന്ത്രജപത്തോടുകൂടിമിരുന്നു്, ഓട്ടവിൽ മോക്ഷ പദം അടയുകയുംചെയ്തു. അതുകൊണ്ടു്, ജീവകാരുണ്യം തന്നെയാണ് ഉത്തമപ്രതമെ ന്നുള്ളതിനു സംശയമില്ല. കൂടാതെ, ജഡഭാതനും ജീവകാരുണ്യ പ്രതത്താലാണല്ലോ ബ്രഹ്മാനന്ദത്തെ അടഞ്ഞതു്.

ഇപ്പോൾ കബീർ പറഞ്ഞപ്രസംഗിപ്പിച്ചപ്പോൾ, ജഡഭാതന്റെ കഥ എങ്ങനെ യാണു കേൾക്കട്ടെ എന്നുതാൽ പോദിച്ചു അതിനത്തരമായി—കബീർ:—

(കിളിപ്പാട്ടു്)

എങ്കിലും:—കിളിപ്പാട്ടു് പക്ഷികൾക്കുവേണ്ടി പക്ഷിലോരോരുത്തജീവകാരുണ്യപ്ര തം പണ്ടൊരുകാലമുണ്ടായപ്പോൾ, നാപലാൽ രണ്ടെടുപ്പിച്ചാൻ, ജഡഭാതൻതന്നെക്കൊ

നേരംപൊങ്ങുനാക്കൊപ്പം നടന്നെത്തായ് നിമിത്തമായ് * ഇങ്ങലാമാറുഭൂപനവനെപ്രധരി
ച്ചാൻ * തല്ലുന്നരാജാവിങ്കലപ്രിയമുണ്ടായില്ല തെല്ലമക്കാലംതത്തപദർശിയാംഭരതനം * ഇ
ല്ലന്യന്തർക്കൽനിന്നെന്നുള്ളൊരാതൈക്യജ്ഞാനമുള്ളുണൻ ഹോദേഹസ്തേഹമെന്നിയേ ധീ
രൻ * വല്ലകീടവുംകാലിനുള്ളിൽപെട്ടുഹോനശിക്കില്ലല്ലീചുറ്റുന്നശങ്കമുഴുത്തുമന്ദംമന്ദം * കാ
ലുകുളനിപ്പിന്നെ നിശ്ചലംനിന്നാൻ മഹാജീവകാരുണ്യശാധി; ജീവാത്മമുക്കൻ പീമാൻ * ഭൂ
പനമതുകണ്ടുധിക്കാരമെന്നോത്തിട്ട കോപേനഭരതനെ പൂർവ്വാദിയാൽ വീണ്ടും * ദണ്ഡിച്ഛോ
ളേവിലും ഏതുമാനിച്ചകീഴ പണ്ഡിതന്മാർക്കുദേഹസ്തേഹമുടേവിക്കുമോ? * ജീവാത്മശിക്ഷ
ളെല്ലാമേകനാമാത്മാവിന്റെ ഭാവദോഷമെന്നതത്തപത്തെ സൂരിച്ചവൻ * സാധനാനന്ദയ്
ഹിംസാകർമ്മത്തിൽ പെറ്റപ്പോഴു മാവിരാഗനദമാർദ്ദനിർമ്മലമനസ്സോടും * ഭൂവിതജ്ജലാഗ്നി
വാതങ്ങൾ ചേർന്നുകൂടി ഹോപിനദേഹത്തിന്റെ ക്ഷണഭംഗരത്വവും * ചേർപെട്ടുമാത്മാവിങ്ക
ൽനിന്നുള്ളതെല്ലാമോത്തു താപകോപങ്ങൾ ചേർന്നുപുണ്ണമുണ്ടായതു * ഭൂപതാൻപ്രധരി
ക്കിലെന്താഹോതലപ്പെട്ടിത്താഴത്തുള്ളിയിലുമിപ്പിന്നിക്കൊരഭയം * കാലത്താലുദോഷമേണാ
യിമാറേണ്ടു നഭാഗങ്ങൾ രണ്ടുതമ്മിൽ മുട്ടുന്നു ചിത്രതിരിയിൽ * കേവലംസ്വയം ജ്യാംത്രപനാമെ
നിക്കിന്നു താപലോശത്തിനുണ്ടാകാമെന്നമതുല്ല * ജീവഹിംസയിലിച്ഛുവരുമോനമുക്കതു ഭൂ
പതേ! മനക്കുവൃന്തളിഞ്ഞുനിരൂപിക്കു തന്നെപ്പോൽതന്നെ മറ്റുള്ളവരുമെന്നെണ്ണി ധ
ന്യദാംപദവിനെ പ്രാപിക്കാതവിപേകാൽ * എന്നുമെശരീരത്തിലിച്ഛുവുണ്ടുള്ള ജീവൻ ത
ന്നെ ഹിംസിച്ഛാലൊന്നപാപമെന്ന് യേഹം! * ഇങ്ങനെഭരതന്റെ ചാരുഗീതകർമ്മകേട്ടു മ
ന്ദനാംമഹീപാലൻ യവിഹാപലനായി * തന്നത്താനറിഞ്ഞൊരുശാന്തനാതേഹാധനൻ ത
ന്നെയീ മഹാത്മാവെന്നെണ്ണി നാൽഭരതനെ * എന്നെനിതിരുവടിക്കാത്തുകൊണ്ടു കീഴ്ത്താൻ
തന്നനുഗ്രഹിക്കണമെന്നു ചീന്തപേക്ഷിച്ചാൻ * പിന്നെയും ചൊന്നാൻ നൃപൻ ഭഗവൻ വേല്ലാ
ദപുണ്ഡരീകത്തിലുറക്കേതിയുവിവേകവും * എന്നുകമലർക്കാവിലുണരാൻ പെൽകൃപാ ബി
ന്ദുജാലങ്ങൾ വെച്ചിക്കേണമേ മാനിധേ! * രാജാധ്യങ്ങൾ കേട്ടുസന്തുഷ്ടാത്മനാ ചൊന്നാൻ
പൂജനീയനാം ബ്രഹ്മനിരതൻ ഭരതനും * മോക്ഷനശാപ! മനേമദത്താൽ ധധം ചെയ്യാൻ ഭൂജ
ന്മുന്തികളായ ചിന്മുഖന്മാരായും * പാപത്തിൽ ഫലമനുഭവിച്ചാൻ ധരണിയെ പ്രവിച്ചു
ശരീരിരയ് പലനാൾ നരകിക്കും * ഭൂപതേതത്തപയോധിയായ് ഭോനതുമുഖം ജീവഹിംസ
ചെയ്തജീച്ചിരിക്കനിരന്തരം * ദേവദേവനാമീ ഭർതാൻ സൃഷ്ടിയിൽ പെട്ട കേവലപു
ണ്ഡപാപാധീനായ് പത്തിക്കുന്ന * ജീവികൾക്കണ്ണോന്യഥാ സയ്യേഴുമധികമോദാമെന്ന
തുമല്ല പിതാസിച്ഛിരിക്കുന്ന * ജീവിയെഹിംസിച്ഛവൻ ചിന്തനകേത്തിൽ മേവിനീങ്ങാള
പ്പാപം ഭജിച്ചുതുലയ്ക്കുന്നു * മനീഷിമാനുഷ്യർക്കുശാന്തതയത്രേ മഹാ മാനുഷയ്ക്കധികമേ ഭവയ
ന്നറിയണം * മന്നിലും കുമ്മയെണ്ണുകോപശീലന്മാരായ മന്നേ ശൈലാതില്ലാകാണാനിങ്ങൊ
രേടത്തും * എറുമുതലായ ചെറുജന്തുക്കൾ മെയ്യി ലൊരുഭാഗത്തെക്കൊന്നൊന്നു ദംശിച്ചിട്ട
കിൽ * തിരകു, ഭരട്ടി, തല്ലി, യതിവൈധികിലേ പൊറുതിമനുഷ്യർക്കുള്ള നാനാകണ്ടിട്ട
ന്നു * നോവെല്ലാറ്റിനൊന്നൊന്നു പോലെയെന്നു തവിൽ ഭാവമില്ലാഹോകഷ്ടമതിനാൽ മനുജന്മാ
ർ * ജീവനുക്കരാജ്ഞീരാതനപാറത്താലും പൂണ്ടു ഭൂവിചിങ്ങനെ ദുഃഖിപ്പതിനെന്തൊരുക്ക
ററം! * മുറുന്താത്താങ്ങൾ മെയ്യുദേഹി മൃതസൂകൃതവും മററുതേളിപ്പതിനല്ലെന്നധരിക്ക
ണം * മല്ലുകോടികൾ കൊണ്ടും മാങ്ങുപോലുമല്ല തൽഫലമനുഭവിച്ചൊടുങ്ങിടാതെന്തറനം
ജീവിയെക്കൊന്നു തിന്നുടേ പോഷണമെയ്യുപാപിയെക്കണ്ടാൽ കണ്ണുദഴുകിക്കളിക്കണം
* അവിധം പോറപ്പെട്ടദേഹമെത്ര നാർന്നിൽക്കുമാചാരതതുകൊണ്ടു ഫലമുണ്ടെന്നുള്ളു
അകയാലജ്ഞാനാധികാരത്തനീക്കി ബാലൻ ജീവകാരുണ്യമുപുവൃതമായ് രരിച്ചുട
ൻ * ജീവിതശേഷം നയിച്ചാലുമെന്നജ്ഞാപിച്ചു പാപനാത്മാവു ജഡഭരതൻനിൽക്കുന്നേ
രം * നിമിയാമബ് ഭൂമീന്ദ്രൻ ചന്ദിച്ചു മന്ദംതെളിഞ്ഞമലപ്രപൂക്കുന്നിത്തൻ പുരംപുക്കാൻ
അമലാത്മാവായ ജ്ഞാനപരിപൂർണ്ണനും കലത്തിങ്കൽ ബ്രഹ്മാനന്ദത്തേൻ നിറയവേ *
നിളതംസ്ഥിതിചെയ്യും ഭരതൻ പരബ്രഹ്മ മലമല്ലെന്നായ് തന്നിലെതെളിഞ്ഞുകണ്ട
ദൈവമുച്ഛാസാധിസ്ഥനായ് ജീവനുകൾ വിദ്യയാവിനോദിച്ചു മംഗിരനുള്ളിനാൻ പ
ല്ലക്കുമുക്കുവാൻ വിളിച്ചു കേൾക്കൽ തെല്ലമല്ലിയമെന്നു ചൊന്നുരാൻ നൃപാലന്റെ * ത

പ്ലകളേറപോതുമ്പ്രിയംകരുതാതെചൊല്ലിനാനുപദേശവാക്യങ്ങളുമല്ല* വല്ലാത്തമനോ
 മോഹംതീർത്തുതന്നരേറ്റുന*നല്ലസദ്ഗതികൊടുത്തോരുപുണ്യാത്മാവായ ഭരതൻതന്റെറചാ
 രുചരിതുകൃപാമൃതപരിപാചനമിദമോത്തുകൊള്ളുവിൻനിങ്ങൾ* ഒരുനാളുമേജീവഹിംസ
 ചെയ്യരുതെന്നപരമതത്വസാരമിതിനാലറിയുവിൻ * പേധാവിൻഗളച്ഛേടുംചെയ്തയാൽമ
 ഹേശ്വരൻആധാരമെന്യേപരിഭ്രമിച്ചുപലേടും ബോധാത്മാവായരാമചന്ദ്രനുംമറഞ്ഞുനി
 ന്നാദിതേയേരൂപുനായബാലിയെബുലാൽ * അന്വെയ്യധിഷ്ഠയാലടുത്തജന്മത്തിങ്കൽശം
 ബരാകൃതിപൂണ്ടബാലിതാനയച്ചൊരു * ബാണത്താൽ പ്രാണാപായംഭവിക്കാനിടയായി
 റുന്നമിക്കുമ്മബന്ധം ഭൂജിക്കാതൊടുങ്ങുമോ * ആനയെന്നോത്തുമുന്നമൊരുനാളിരവിങ്കൽ
 മാനിയാംദശരഥൻ താപസകുമാരനെ വധിക്കയാലേനിജപുത്രന്റെ വിധോഗത്താൽ
 മരിച്ചു കാമലീലാവേളയിൽഹരിണത്തെഹനിച്ചുപാണ്ഡുരാജൻപതിയെപഞ്ചബാണസ
 ത്താൽതൊട്ടനേരം പഞ്ചതപംപ്രാപിച്ചുപോൽ * ബാലകാലത്തിലൊരുതുവിയെക്കഴുവേ
 ററി ലീലയാമഹാമുനിമാന്ധവ്യനതൃളം * ശുലത്തിൽപതിക്കുമാറായിപോലനന്തരം കാ
 ലത്തിൽ,പ്രാബ്ധങ്ങൾഭൂജിക്കാതൊടുങ്ങുമോ? * ഇലപലൻപാതാപിയുംതമ്മിൽചേർന്നു
 ദിനം നല്ലതാപസന്മാരെച്ചരിച്ചുവധിക്കയാൽ* കല്യാണാമഗസ്ത്വനക്ഷേണമായിത്തീർന്നു
 വല്ലാപാതാപിയെന്നടുപ്പാക്ഷ സപരൻ * ജീവകാരുണ്യമില്ലാത്തജന്മമേറ്റജനം ജീവകാ
 രുണ്യമില്ലാത്തപസ്സുപ്രാഥമം * ജീവകാരുണ്യമില്ലാത്തജന്മമേറ്റജനം ജീവിതംദുഃഖപൂ
 ണ്ണമായിട്ടുനയിപ്പുപർ*ജീവകാരുണ്യമുള്ളോർസർവ്വവദ്യന്മാരാം ജീവകാരുണ്യംകൊണ്ടു
 കുതിയുംലഭിക്കുന്നു * ജീവകാരുണ്യമെന്യേധർമ്മംകൊണ്ടേതുഫലം? ജീവകാരുണ്യമില്ലാത്ത
 ജ്ഞാനംനശിക്കുമോ? * തപവുജപംധ്യാനംദാനംയോഗംയോഗംസപര്യമുന്വായവജീവ
 കാരുണ്യമുള്ളോർ * ചെയ്യേണ്ടതനുംമനോഹരത്താൽതന്നെസംഖ്യം കൈവന്നുകൈവ
 ല്യവുംപ്രാപിക്കുമെസംശയം*ദേവപൂജയിൽതന്നെനിത്യമിരിക്കിലും ചേതസ്സിൽജ്ഞാനദൃ
 ഷ്ടിയുളവാകിലുംസർവ്വ * ദേവതാപ്രതിമകൾവെച്ചുപൂജിച്ചിടിലും ദേവതാലയങ്ങളിലിരുന്നു
 ജിക്കിലും*സാധുജ്ഞമൻധർമ്മിപുണ്യപേർലഭിക്കിലും സാധുവായ്വരാജീവകാരുണ്യമില്ല
 ന്നാകിൽ*ജീവഹിംസകൾചെയ്തുകടുംബപുലത്തുന്ന പാപിതൻദുഷ്ടർമ്മത്തിൻഫലസഞ്ച
 യമെല്ലാം * ഭ്രമിച്ചുലയ്യാപുത്രർപാണ്ടുമാമരിക്കുമ്പാർപാപംചെയ്തവൻതന്നെഭൂജിക്കെ
 ന്നതേവത്ര * ആകയാൽസർവ്വോത്തമമായപരംനമ്മൾക്കു ജീവാവാതകനെന്ന പേരിനുവ
 ശേഷം * ഏതെല്ലാമാപത്തുകൾക്കിടയാകിലും,പക്ഷേ ജീവഹിംസാവിരോധനവന്നസം
 ഭവിക്കിലും * ധീരനായവൻവഴികൂട്ടാതെമരിക്കണം സാരമാമുപദേശമില്ലിതിൽകവി
 ണ്ണത്താനും.

ജീവകാരുണ്യപ്രധാനമായ ഭരതേജമയെ ഇങ്ങനെ, കബീർ പറഞ്ഞതുകേട്ടപ്പോ
 ട്, തമാൽ സന്തോഷസാഗരനിമഗ്നനായി. പുത്രനെ ഗാഢാശ്ലേഷംചെയ്ത- “ഹേ സല്ല
 ത്വ! നിന്റെറപിതൃഭാവംലഭിക്കുകൊണ്ട് ഞാൻ ഭാഗ്യവാനായിത്തീർന്നിരിക്കുന്നു. അമൃതധാ
 രാമധൂരവും അമലസാരഭരിതവുമായ നിന്റെ വാഗ്ദീപാസം ആയോന്നാനദിപ്പിക്കാത്ത
 ത്ത്?” എന്നോരോധന്യവാദങ്ങളോടുകൂടി പുല്ലാർച്ചാസമേതനായി അദ്ദേഹം സ്വന്തഭവന
 തെപ്രാപിച്ചു.

തുല്യക്കന്മാർ, കബീറിന്റെ വാഗ്ദൈവഭവത്താൽ വശീകൃതനായി ജീവഹിംസ
 യിൽ വിരക്തനായി ഭവിച്ചു. അല്ലോ സിദ്ധന്മാരേ! അവതാരപുരുഷനായ കബീർദാസ
 ന്റെ വചോദീപത്താൽ ഏതൊരുജ്ഞാൻഹൃദയമാണ് പ്രകാശിതമാകാത്തത്?

കബീർ ഗോവത്സവചരണത്തട്ടത്ത അല്പായം സമാപ്തം.

പന്ത്രണ്ടാം അദ്ധ്യായം.

(കബീർ തന്റെ പതിയെ കച്ചവടക്കാരൻ വിററത്.)

അനന്തകാലത്തിൽ, ജീവകാരുണ്യപ്രതീഷ്ഠനായ കബീർ അർത്ഥികർക്കു അന്നം സ്രാഭിദാനങ്ങൾ, ലോഭമില്ലാതെ ചെയ്തുതന്നിട്ടു. തൻമൂലം പൂർവ്വപത്തും തമാലിന്റെ സകലസമ്പാദ്യങ്ങളും, അല്പകാലംകൊണ്ടു തുലഞ്ഞു. ഒടുവിൽ, നെയ്ത്തുപണിയെടുത്തു, അതിൽനിന്നുകിട്ടുന്ന അഭായംകൊണ്ടു സുതൃതിയായ ഒരു കുടാലം ഉപജീവനംകഴിക്കാൻ നിർബലമായിത്തീർന്നു. അങ്ങനെ കഴിഞ്ഞുപോയപ്പോൾ, ഒരുദിവസംവസ്ത്രംവിലപ്പോകാത്തതുകൊണ്ട്, കാലത്തുമുതൽ വൈകുന്നതുപരെ ക്ഷണത്തിൽ യാതൊന്നുംവലിക്കാതെ, കബീരും കുടുംബവും ഉപവസിക്കാൻ ഇടയായി. ഒരു അവസരത്തിൽ കബീരിനൊക്കുന്ന പരീക്ഷിക്കണമെന്നു നിശ്ചയിച്ചു, ഗോധൻ ഒരുരറ്റുടീനന്മാരുടെ രൂപത്തിൽ, അദ്ദേഹത്തിന്റെ (കബീരിന്റെ) പടിവാതുക്കൽ എത്തി—“ഹേ! ധർമ്മശീല! പുണ്യപുരുഷ! ഇന്നു സുയ്യോദയംമുതൽ ഇതുപരെ ഞങ്ങൾക്കു ഭക്ഷണം ലഭിച്ചില്ല. പലദിക്കിലും നടന്നു ഞങ്ങൾ യാചിച്ചു. യാതൊരുഫലവുമുണ്ടായില്ല. താങ്കൾ അന്നഭവനപ്രഭുവെന്നു പലരും പറഞ്ഞുകേട്ടാണിങ്ങോട്ടുവന്നത്. ഞങ്ങൾക്കു വിരപ്പു സാധിക്കാൻപറ്റാ. സഭയം ഞങ്ങളുടെ കക്ഷിപൂരണത്തിന്നു വല്ലതും തന്നു രക്ഷിക്കണമേ” എന്നുപേക്ഷിച്ചു. ഈ അപേക്ഷ, കബീരിന്റെ കാതുകളിൽ “പുണ്ണിലൊരമ്പുതറച്ചതുപോലെ” ദൃസ്സാമാനമായ സങ്കടത്തെച്ചെയ്തു. അദ്ദേഹം സഹധർമ്മിണിയെവിളിച്ചു, —“ഹേ. സാധവീരത്നമേ! ഇന്നത്തെപ്പകൽമുഴുവൻ ഉപവസിച്ചു ഭുജിച്ചുകിടക്കുന്ന മാതാപിതാക്കളെ അശ്വസിപ്പിക്കുന്നതിന്നുപോലും ശക്തിയില്ലാതെ വിചാരിക്കുന്ന നാം, ഒരു ററ്റുജനങ്ങൾക്കു ഭക്ഷണംകൊടുത്ത് തൃപ്തിപ്പെടുത്തുന്നതെങ്ങനെയെന്ന്—“തരാൻ ഒന്നും ഞങ്ങളുടെ കൈയിലില്ല എന്നെങ്ങനെയൊന്നു പറക. അതു ഗൃഹസ്ഥാശ്രമികൾക്കു ധർമ്മമാണോ? “ഇരുന്നുംകൊടുക്കണം. ഇപ്പോൾ” എന്നാണല്ലോ പഴമൊഴിതന്നെ—“ഹേപ്രിയതമേ! വിലയ്ക്കുകൊടുക്കാൻ ഇവന്റെ വല്ലതുമുണ്ടെങ്കിൽ കൊടുത്തുകുളഞ്ഞാലും വേണ്ടില്ല, ഇവരെ തൃപ്തിപ്പെടുത്തി പേണം അയയ്ക്കാൻ. അല്ലെങ്കിൽ അതുമാറ്റം കാഴ്ചമാണ്”.

ഇങ്ങനെ തോറുചെയ്ത ധർമ്മസങ്കടവിലാപത്തിനത്തമായി സുന്ദരി പറഞ്ഞു. സ്വാമിൻ! അങ്ങു, കുറിയൊത്തരായി യാതൊന്നും എന്റെ കൈവശമില്ല. ഈ ഗൃഹത്തെത്തന്നെ വിലയ്ക്കുകൊടുക്കാമെന്നുവെച്ചാലും, അതു മറെറൊരാളുടെ കടപ്പാടിൽ അകപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. കഴുത്തിൽകിടക്കുന്ന മംഗല്യം വിൽക്കാമെന്നുവെച്ചാൽ, മിന്നൊഴികെയുള്ളതെല്ലാം കൊടുത്തുകഴിഞ്ഞുപോയി. മിന്നുകൊടുത്താൽ ഇത്രപളരെ അളുകൾക്ക് വേണ്ട ഭക്ഷണപദാർത്ഥം കിട്ടുകയുമില്ല. ഇനി എന്താചെയ്യൂ? എന്നെ അർക്കുങ്കിലും വിലയ്ക്കുകൊടുത്തു കിട്ടുന്ന പണംവാങ്ങിക്കണം. എന്നാലും ഈ സാധുക്കളെ വെറുതേ അയച്ചുകൂടാ.

കബീർ:—“പാതിരുംമനുഷ്യരും ഭയ്യയെന്നറിഞ്ഞാലും” എന്നല്ലെ പുരാണങ്ങളിൽ പറഞ്ഞിരിക്കുന്നത്? ഒരു ഭയ്യയെ വിലയ്ക്കുകൊടുത്താൽ പിന്നെ പുരുഷന്റെ ജീവിതംകൊണ്ടുളളതുമഹം.

സുന്ദരി:—അങ്ങനെ വിചാരിക്കാൻ പാടില്ല. സത്യസന്ദക്ഷണത്തിനായി പണ്ടു, അയോദ്ധ്യയിലായിരുന്ന ഹരിശ്ചന്ദ്രൻ തന്റെ ഭാര്യയെയും പുത്രനെയും വിലയ്ക്കുകൊടുത്ത കഥ ധരിച്ചറിഞ്ഞിട്ടില്ലേ?

കബീർ:—ഹേ സാധവർമ്മി! നിന്നെക്കൂടാതെ ലോകം എനിക്കു ശൂന്യപ്രായമാണ്. എന്റെ സുഖദുഃഖങ്ങളിൽ ഭാഗഭാക്കായി നിന്നെക്കൂടാതെ ജീവിച്ചിരിക്കാൻ എനിക്കു അസാദ്ധ്യമാണെന്നു.

സുന്ദരി:—എന്നാൽ, ഒന്നോ രണ്ടോ ദിവസത്തെ ദാസ്യത്തിനായി എന്നെ വിൽക്കണം.

കബീർ:—വിലതന്നു വാങ്ങുന്നവൻ ദൈവബുദ്ധിയുള്ളവനല്ലെങ്കിൽ വല്ല വിടവത്തിനും അഗ്രഹിച്ചെന്നുവരാമല്ലോ. ചാരിത്രഭംഗം മരണാധികമായ സങ്കടത്തെച്ചെയ്യുന്നതും മഹാ നരകപ്രഭവമല്ലേ?

സുന്ദരി:—അതു ശരി പക്ഷേ, അതുമൂലം ഉണ്ടാകുന്ന നരകാനുഭൂതി നാം രണ്ടാളും മാത്രം അനുഭവിച്ചാൽ മതിയാകുമല്ലോ. നൂറുസാധുക്കളുടെ അർത്ഥിതീക്ഷണ പുണ്യമല്ലേ അതേക്കാൾ വലുത്? എന്നുമാത്രമല്ല ആ ദോഷം ചെയ്യുന്നവനല്ലാതെ അനുസരിക്കുന്നവർക്കു സംഭവിക്കുകയില്ല.

കബീർ:—എന്നാൽ ഈ പുണ്യകർമ്മത്തിനായി ഒരുദിവസത്തേക്ക് നീ അന്യനെ പരിചരിച്ചുകൊള്ളാൻ ഞാൻ സമ്മതിച്ചു. അതിനു ആൾ ആരാണ്?

സുന്ദരി:—നാം ഗംഗാതീരത്തിൽവെച്ചു പലപ്പൊഴും കാണാറുള്ള ഒരു വർത്തകയുവാവു്, എന്നെ സകാങ്ക്ഷം ദർശിക്കുന്നതു ഞാൻ പലപ്പൊഴും കണ്ടിട്ടുണ്ട്. അവനോടു നാം ഈ സംഗതിയെക്കുറിച്ചുവോചിക്കതന്നെ.

സുന്ദരിയുടെ ഈ ഗൃഹവചനങ്ങൾക്കേട്ടു മൗനാനുവാദംപൂണ്ടു നിന്ന കബീറിനെയും വിളിച്ചുകൊണ്ടു അവൾ ആ വർത്തകന്റെ വസതി അന്വേഷിച്ചു പുറപ്പെട്ടു. ദൈവകാര്യത്താൽ അചിരേണ അവനെ പഴിമേൽക്കുണ്ടു മുട്ടുകയും, കബീർ, തന്റെ അഭിപ്രായത്തെക്കുറിച്ചു നിശ്ശങ്കം അവനെ ധരിപ്പിക്കുകയുംചെയ്തു. അപ്രതീക്ഷിതമായ ഒരു അനുഗ്രഹത്തെക്കുറിച്ചു സന്തുഷ്ടനായ യുവാവു്, ഒരു ദിവസത്തേക്കു തന്റെ ഭാര്യയായിരിക്കാൻ സുന്ദരിയെ അയക്കുന്നപക്ഷം നൂറോളക്കൂറോ സാധുക്കൾക്കു ഭക്ഷണത്തിനു് വേണ്ട വക തന്നുകൊള്ളാം എന്നു സമ്മതിച്ചു. അതനുസരിച്ചു്, സുന്ദരിയെ അവന്റെ പക്കൽ എല്പിച്ചു് ‘ഭക്ഷണപദാർത്ഥങ്ങളും വാങ്ങിക്കൊണ്ടു്, കബീർ സ്വഭവനത്തിലേക്കു മടങ്ങിച്ചെന്നു്, അച്ഛനമ്മമാരുടെ സഹായത്തോടുകൂടി ഭക്ഷണപദാർത്ഥങ്ങൾ പാകംചെയ്തു്, ഒരു സാധുക്കളെ ഉദ്ദി സന്തുഷ്ടരാക്കിയതു. സുന്ദരിയെ വിലയ്ക്കു വാങ്ങിയ വർത്തകൻ, പണ്ടു ചാഞ്ചാലിയെക്കണ്ടു കീഴുകുന്നല്ലോലെ അതുതന്നെയായി, രാത്രിയായപ്പോൾ, വേഷഭൂഷാദികൾ അലങ്കരിച്ചു്, ഒരു ദേവിയുമായി പള്ളിയറയിൽ പ്രവേശിച്ചുവരികയും ബന്ധിച്ചു-“പ്രിയതമേ! പലനാളായി നിന്നെഞാൻ അഗ്രഹിക്കുന്നു.” എന്നോരോന്നു പറഞ്ഞുതുടങ്ങിയ അവസരത്തിൽ, ഭഗവാൻ, ഒരു നഗരാധ്യക്ഷന്റെ വേഷത്തിൽചെന്നു്, കതകിൽമുട്ടി. എന്താ ദുശ്ശീല! തിരിച്ചില്ലാത്ത മൃഗ! നീ എന്തോന്നിനാണ് അരംഭിക്കുന്നതു്? ഭഗവം കതകുതറക്കു പഞ്ചമഹാപാതകങ്ങളിൽഒന്നായപരസ്രീസംഗമത്തിനല്ലേ നിന്റെദാപം? എന്നുചോദിച്ചുകൊണ്ടു്, കതകുപൊളിയത്തക്കവണ്ണം ഉറക്കെ മുട്ടിത്തുടങ്ങി. വർത്തകൻ ഭയപ്പെട്ടു നടുങ്ങി, സുന്ദരിയോടു, കട്ടിലിൻ കീഴിൽ ഒളിച്ചിരുന്നുവൊള്ളാൻ പറഞ്ഞിട്ടു്, ചെന്നു കതകുതറന്നു. വിളിച്ചു അളിനെ അവിടെയെങ്ങും കണ്ടില്ല. അവൻ പൂർവ്വാധികം ഭയപ്പെട്ടു്, വീണ്ടും കതകടച്ചുവെച്ചു്, സുന്ദരിയുടെ സമീപത്തിൽ ചെന്നിരുന്നു. ഉടനേ വീണ്ടുംകതകിനു പ്രഹരംകേട്ടുതുടങ്ങി. വീണ്ടും വർത്തകൻ എഴുന്നേറ്റു കതകുതറന്നു. ചുറ്റുംനോക്കിമതിൽ അരെയും കണ്ടില്ല. പിന്നെയും, കതകുബന്ധിച്ചുവെച്ചു സുന്ദരിയുടെ അരികിൽ എത്തി, അവളെ അവിംഗനംചെയ്യാൻ ഭാവിച്ചപ്പോൾ, കതകു ഭേദമായിപ്പോകത്തക്കവണ്ണം പ്രഹരിച്ചു പട്ടണുതള്ളി, ഭഗവാൻ, നഗരാധ്യക്ഷന്റെരൂപത്തിൽ അകത്തുകടന്നുചെന്നു്, എന്താപഞ്ചമഹാപാതക!നീ എന്തൊരു സാഹസമാണു പ്രവർത്തിക്കാൻ അരംഭിച്ചതു്? “ഗുരുപത്നി രാജപത്നി ബ്രഹ്മപത്നി തന്മൈവ ച പത്നീമാതാ സ്വമാതാ ച പഞ്ചൈതാ മാതരസ്മൃതാഃ” എന്നു നീ തിവാക്യത്തെ ലംഘിക്കാനാണോ നീ പ്രയത്നിച്ചതു്? ഈ മഹതി അതാണെന്നു നിനക്കറിയാമോ? നമ്മുടെ ഗുരുസ്വാമിയായ കബീർദാസരുടെ സഹധർമ്മിണിയല്ലേ? നമസ്കരിച്ചു പൂജിക്കേണ്ട ദേവിയെ നീ പത്നിയാക്കി സ്വീകരിച്ചുവോ? അവരെക്കാമിച്ചു നിന്റെ കരളും ദർശിച്ചുക്കണ്ണും ചൂഴ്ന്നെടുക്കാതെയും, സ്തർശിക്കാൻ ഭാവിച്ചുകൈയും അസംബന്ധ

ങ്ങൾ പുലമ്പിയനാലും അറുത്തുകുളയാതെയും, ഞാൻ അങ്ങുന്നതല്ല. എന്നിങ്ങനെ ക
റിനമായി അധിഷ്ഠിപ്പിച്ചു വടിക്കാണ്ടു പ്രഹരംതുടങ്ങി. അവൻ പരവശനായി തള
ന്നുവീണപ്പോൾ, സുന്ദരിയെ കൈക്കലിടിച്ചുകൊണ്ടുവെളിക്കിറങ്ങി, കബീരിന്റെവേന
ത്തിൽ കൊണ്ടാക്കിയുവെച്ചു മറയുകയുംചെയ്തു. സത്യസന്ധനായ അവൾ മടങ്ങിപ്പോ
കാതിരിക്കത്തക്കവണ്ണം, ഭഗവന്മാനന്താൽ അപ്പോൾ അവിടെ കിനമായ ഒരു കാര്യം മ
ഴയും ഉണ്ടായി. മനസ്സിനിനായ ഒരു സാധുപിരത്തം ധർമ്മസങ്കടത്തിലകപ്പെട്ട്, ഓരോന്നു
വിചാരിക്കാൻതുടങ്ങി. ഹാ! ദൈവമേ! ധനംതന്നെ ഒരു വർത്തകൻ കടപ്പെട്ടു എന്നെ,
ഇപ്രകാരം ബലാൽപിടിച്ചുകൊണ്ടുപോന്നതു നീതിയാണോ? തോചറിഞ്ഞാൽ എന്തുച
രയു? ഇങ്ങനെ വിലപിച്ചുകൊണ്ട്, അകത്തുകടന്നു ചെന്നപ്പോൾ, സാധുപുഷ്പമെല്ല
സാരപൂനായി ഭഗവദ്ഗുണത്തോടു കൂടിയിരുന്ന കബീർ, അവളെക്കണ്ട്, കോപാകലനാ
യി ഭവിച്ചു. ഹാ പ്രിയപ്പെട്ടദേവി! നീ എന്തൊരു സാധുസമാണു കാണിച്ചതു? ഇ
നേക്കു നീ ആ വർത്തകൻ കടപ്പെട്ടവളല്ലയോ? അവന്റെ അനുവാദംകൂടാതെ, ഇപ്പോൾ
ഇങ്ങോട്ടുപോവാൻ കാരണമെന്ത്? നീ അവനെ വെച്ചിട്ടുവെച്ച്, ഒളിച്ചുപോന്നതായി
രിക്കണം അല്ലേ? ഗുരുതരമായ ഒരു പ്രയോജനത്തിനായി പഞ്ചമഹാപാതകങ്ങളിൽ ഒ
ന്നായ വ്യഭിചാരം ചെയ്യുന്നതിനു യാതൊരു ഭോശയുംഇല്ല. പാതകങ്ങൾക്കു പ്രായശ്ചി
ത്തം വിധിച്ചിട്ടുണ്ട്. എന്നാൽ സത്യലംഘനമാകുന്ന പാപം പരിഹരിക്കാൻ പ്രായ
ശ്ചിത്തവിധികളില്ല. സത്യപരിപാലത്തിനായി പണ്ട്, ഹരിശ്ചന്ദ്രൻ പലകേശങ്ങ
ൾ സഹിച്ചു. ദശാഗ്രന്ഥം കണ്ണനും ജീവനെപ്പറ്റിയുമിട്ടു. പരമശിവൻപോലും ഐകാ
സ്യനേ ഭയന്നോടി. അജ്ഞാൻ കൃഷ്ണനോടു യുദ്ധംചെയ്തു. ഇക്കഥകളൊന്നും നീ അറി
ഞ്ഞിട്ടില്ലയോ?" ഇങ്ങനെ പലതും പരചംപറഞ്ഞു തോചറിനെ വെച്ചിട്ടു സുന്ദരിപറ
ഞ്ഞു "നവദീപ്! പതിവ്രതകൾക്കു ഭർത്തൃശാസനം വേദവാക്യമാണെന്നറിഞ്ഞിരിക്കുന്ന
ഞാൻ അതിനെ ലംഘിക്കണമെന്നോ വിചാരം? ഒരിക്കലും ഇല്ല. ഞാൻ മടങ്ങിപ്പോ
ന്നതു സ്വയമേവ ചെയ്തതല്ല. വർത്തകവേനത്തിൽ ഞങ്ങൾ ഉറക്കറയിൽ പ്രവേശിച്ചു
പ്പോൾ, അക്കഥ എങ്ങനെയാ മനസ്സിലാക്കിയ, നഗരാധ്യക്ഷൻവന്നു കതകിനുമുട്ടിവി
ളിച്ചു. വർത്തകൻ കതകുതറന്നതിൽ വിളിച്ചു അളിനെക്കണ്ടില്ല. ഇങ്ങനെ ഒന്നരണ്ടു
പരിവൃത്തികഴിഞ്ഞപ്പോൾ വർത്തകൻ പിന്നെക്കതകുതറന്നില്ല. ഉടനെ കോപാധീന
നായി നഗരാധ്യക്ഷൻ പാതിൽ തല്ലിപ്പൊളിച്ചുകത്തുകടന്നു. പരദാങ്ങളെ ഇമ്മരിച്ച
അനീതിയെപ്പറ്റി വർത്തകനെ കറിനമായി അധിഷ്ഠിപ്പിക്കുകയും, പ്രഹരിക്കുകയും ചെയ്ത
ശേഷം, എന്നെപ്പിടിച്ചു വെച്ചിട്ടു, ഇവിടെക്കൊണ്ടു പന്നാക്കിട്ടു ചെയ്തേളഞ്ഞു. ഭർത്താ
വനെക്കാണാതെ വർത്തകവേനത്തിലേക്കുതന്നെ മടങ്ങിപ്പോകാമെന്നുവെച്ചാൽ, അതിനു
നിവൃത്തിയില്ലാതെവണ്ണം മഴയും കാര്യം തുടങ്ങിയതുകൊണ്ടാണു്, ഞാൻ ഇങ്ങോട്ടുപോന്ന
തു്." ഇത്രയും പറഞ്ഞശേഷം, സുന്ദരി, സത്യലംഘനസങ്കടത്താൽ വാവിട്ടു നിലവിളി
ച്ചു. അതുകേട്ടു തെട്ടിയുണർന്നു തമാലും ജിജ്ഞാബിബിയും കാരണമറിയാതെ പരിഭ്രമി
ച്ചു, അവിടെ കാടിയെത്തി. ഉടനെ, ക്രോധപരവശനായി കൈയ്യിൽ ഒരുവടിയും ഏ
ന്തിക്കൊണ്ടു്, നിന്ന കബീർ, അവരെനോക്കിപ്പറഞ്ഞു — അച്ഛനമ്മമാരേ! നിങ്ങളും ഞാ
നും ഇന്നുവരെ ചരിച്ച സുകൃതത്തിന്റെ ഫലം ഒരു കടപ്പാടുക്കൊണ്ടുനശിച്ചുപോകുമെന്നു
തോന്നുന്നു. ഞാൻ ഇവളെ ഇനേക്കു ദാസ്യത്തിനായി ഒരു വർത്തകൻ വിലയ്ക്കുകൊടുത്താ
ണു്, ഭക്ഷണപദാർത്ഥങ്ങൾപാങ്ങി, ഇന്നിവിടെവന്ന സാധുക്കളെ ഭജിപ്പിച്ചതു്. എ
ന്നിട്ടു്, അതെങ്ങനെയോ മനസ്സിലാക്കിയ നഗരാധ്യക്ഷൻ, വർത്തകന്റെ വീട്ടിൽ ബലാ
ൽ കടന്നുചെന്നു, അവനെ കറിനമായി ഉപഭവിച്ചു്, ഇവളെപ്പിടിച്ചിറക്കിക്കൊണ്ടുവ
ന്നു്, ഇവിടെ വിട്ടുവെച്ചു ചെയ്തേളഞ്ഞു. അവൻ അത്രധികാരം ചെയ്യാൻ കാരണം
എന്താണെന്നെന്തിക്കറിയാം എന്റെ യോഗദണ്ഡാൽ ഇക്കണ്ണം അവനെ ഞാൻ
സംഹരിക്കുന്നുണ്ടു്. എന്നുപറഞ്ഞു്, ഭയ്യേയും കൈക്കലിടിച്ചുകൊണ്ടു്, വെളിക്കിറ
ങ്ങി കാടി, കണ്ണേനനഗരാധ്യക്ഷന്റെ വീട്ടിൽചെന്നു കതകുതട്ടിപ്പൊളിച്ചുകത്തുകടന്നു.
"എങ്ങാപ്പോ! അനീതി പ്രവർത്തിക്കുമെന്നോ നഗരാധ്യക്ഷന്റെ കടമ? ഞാൻ എന്റെസ

ഹൃദയത്തിനെയെ ഇന്നേക്കു കച്ചവടക്കാരൻ വിലയ്ക്കുകൊടുത്ത സംഗതിയിൽ എടുപെടാനും, അതിനെ വിരോധിക്കാനും നിനക്കെന്തുകാര്യം? കഷണം വെളിക്കിറങ്ങിപ്പോയപ്പോൾ, തക്കസമയം പഠത്തില്ലെങ്കിൽ, ഈ യോഗദണ്ഡാൽ പ്രവേശിച്ചു, നിന്റെ വംശവിജ്ഞാനം വരുത്തുന്നുണ്ട്” എന്നു മനസ്സിലാക്കി ക്രോധത്താൽ കഷ്ടമായി നിൽക്കുന്ന കബീർദാസനെക്കണ്ടു, അപ്പോൾ നഗരാധ്യക്ഷൻ, സഭയ്ക്കു നായ അദ്ദേഹത്തിന്റെ പദങ്ങളിൽ വീണ ശരണം പ്രാപിച്ചു. “ഓ യോഗയോഗേനായ മനീശ്വര! ജ്ഞാനനിയമ! നിന്തിരുവടി അല്പനായ അടിയനിൽ കോപിക്കരുത്. നിന്തിരുപ്പാദങ്ങളെല്ലാം അടിയൻ വേറെ ശരണമില്ല. ഇപ്പോൾ ഇവിടെ അരുളിച്ചെയ്യുകയാണെന്നും അടിയൻ പ്രവർത്തിച്ചിട്ടില്ല. അതോ അങ്ങനെ ചെയ്തിട്ടു, അടിയന്റെ പേരിൽ അപവാദമുണ്ടായിരുന്നതായിരിക്കാം. ഇപ്പോൾതന്നെ ഒരു വർത്തകനെപ്പോയിക്കണ്ടു, നമുക്ക് ഒരു പരമാർത്ഥം അറിയാവുന്നതാണ്.” എന്നറിവിച്ചശേഷം, എല്ലാവരെയും നേരെ വർത്തകന്റെ വീട്ടിൽ ചെന്നുചേർന്നു. വർത്തകൻ അടിക്കൊണ്ടു മോഹാലസ്യപ്പെട്ടു കിടക്കുകയായിരുന്നു. എല്ലാവരെയും ഉപമർച്ചിച്ചു, ഒരുവിധത്തിൽ ബോധം ഉണ്ടാക്കിയപ്പോൾ നഗരാധ്യക്ഷനെനോക്കി സാധുവർത്തകൻ നടുങ്ങി നിൽക്കുകയുണ്ടായി. രണ്ടാമതും എന്നെ രല്ലിക്കൊല്ലാനാണോ വന്നിരിക്കുന്നത്? എന്നു ചോദിച്ചു വീണ്ടും മർദ്ദിതനായിരിക്കുന്നു ഇത്രയും കണ്ടപ്പോൾ, കബീർദാസന്റെയും ക്രോധത്താൽ വേർപെട്ടു. അദ്ദേഹം സഹോദരനെപ്പോലെ നഗരാധ്യക്ഷനെനോക്കി, എന്താ ദുഷ്ട! ഈ സാധുവർത്തകനെ പ്രവേശിപ്പിച്ചു നീയല്ലെന്നല്ലെ പഠത്തിൽ? ഇപ്പോൾ കള്ളിവെളിക്കായില്ലേ? സുന്ദരിയും വർത്തകനും അതിലേക്കു സാക്ഷിയായിരിക്കുന്നു. ഇതാനോക്കു എന്നു ചോദിച്ചു, അപ്പോൾ മസ്കത്തെ ലക്ഷ്യമാക്കി യോഗദണ്ഡാൽ ഇപ്പോൾ, കേതവത്സലനും കേതാസനമായ ഭഗവാൻ ശ്രീനാരായണൻ, പ്രസന്നമുഖനായി പ്രത്യക്ഷപ്പെട്ടു, ‘ഓ! കോപപരിഭൂതനായ കബീർ ദാസ! നഗരാധ്യക്ഷൻ വർത്തകനെ പ്രവേശിപ്പിച്ചെന്നുപഠത്തിൽ പരമാർത്ഥമാണ്. പ്രവേശിച്ച നഗരാധ്യക്ഷൻ ഇതാ ഈ നിൽക്കുന്ന ഞാനാണ്—അതിനാൽ അവന്റെ നേക്കോണ്ടിയ യോഗദണ്ഡിനെ എന്റെ മുതുകിൽ എല്പിച്ചു, നിന്റെ കോപംശമിപ്പിച്ചുകൊള്ളുക. എന്നിങ്ങനെ മന്ദമാസമധുരമാം വണ്ണം അരുളിച്ചെയ്തിട്ട്, നവതോലചിതമായ കനകകിരീടത്താൽ വിളങ്ങുന്ന ഭഗവച്ചിസ്സേ, കനിഞ്ഞു കബീർദാസന്റെ നേക്കു മുതുകുകാട്ടിനിന്നുകൊടുത്തു.

ഭഗവാനെക്കണ്ടു, കേതവത്സലനായ കബീർ, യോഗദണ്ഡം ഭൂമി എറിഞ്ഞുകളഞ്ഞിട്ടു അനന്ദബാഹുപരിപ്ലവനായി തുല്യാദങ്ങളിൽ ദണ്ഡനമസ്കാരം ചെയ്തു. അനാമരക്ഷക! അഖിലബ്രഹ്മാണ്ഡനായക! ശ്രീരാമ! പരശുരാമ! ബലരാമ കേതജന ഹൃദയരാമ! വിഗതവിരാമ! മുനിജനഭംഗാരാമ! മുഖചിഹ്നസ്വരൂപ!—നിന്തിരുവടി അവർത്തകനെ തുറക്കുകയാൽ സ്തർശിച്ചുനഗ്രമായി അടിയനുണ്ടി നഗരാധ്യക്ഷവേഷവും ധരിച്ചുവോ? ഹാഹാ! നിന്തിരുവടിയുടെ കരസ്ഥം ഏൽക്കത്തക്കവണ്ണം ഇവൻ ചെയ്തഗണ്യമായ പുണ്യം ഏതായിരിക്കാം? അടിയനെ, ഈ തുറക്കുകയാൽ ഞാൻ പ്രവേശിക്കാൻ കരുണചെയ്തില്ലയോ? അടിയന്റെ മുമ്പിൽ സർവ്വവസ്തുവായ ഈശ്വരസ്തുതാഴ്ത്തക്കതോ? പാദകേതയായ സുന്ദരിയുടെ പാതിപ്രത്യുത്തെ പരിപാലിക്കാനല്ലേ ചുഴുന്നള്ളിയതു? ഹാ കേതാസ നിന്തിരുവടിയുടെ കരുണയ്ക്കു നമസ്കാരം.

ഭഗവാൻ:—കബീർദാസ! നീയെ യോഗത്താൽ നന്നാക്ക സമാണ്? തന്റെ ഭഗവതയെ മറ്റൊരാളെ നോക്കിപ്പോയെങ്കിൽ കൊലപാതകത്തിന് നിൽക്കുകയാണെന്നു കരുതാം. അങ്ങനെയിരിക്കെ, നീ മനസ്സാർക്കെ മറ്റൊരാളെ നോക്കി ഭാഗ്യമെക്കൊടുക്കാമെന്നായിട്ടായിട്ടുതെത്താമുൾത്താലാണ്? നിനക്കുമാനമില്ലയോ? മന്ദ്രാഭയമില്ലയോ? പാപനാശമില്ലയോ? ധർമ്മാർത്ഥമാകും ഭയമേ വിലക്കുന്നവർ ചല്ലവരുണ്ടോ? തന്റെ കാരുണ്യത്തിനായി സാധുസ്ത്രീകളുടെ ചാരിത്രഭംഗമെന്നതു എത്ര നീക്കമാണ്? ചുരു അപകീർത്തിക്കുമാണു പരമേശ്വരനും രാജാമനും അവരുടെ പതികളെ അന്യോധീനത്തിൽ അയച്ചില്ലയോ

ന്നു നീ ചോദിക്കുമായിരിക്കാം. ശരിതന്നെ പക്ഷേ, അവർ ഈശ്വരമാണെന്ന്. അന്യന്മാരുടെ അശയെനിറവോറി ബന്ധംനീക്കുന്നതിനും, ധർമ്മസ്ഥാപനത്തിനും മായിട്ടാണ് അവർ അങ്ങനെ ചെയ്തിട്ടുള്ളത്. എന്നാലും, അവർക്കും അതുസംബന്ധമായിട്ടുള്ളിടങ്ങളിലായിട്ടുണ്ട്. പിന്നെ മനുഷ്യരുടെ കർമ്മപരമാണോ? നീ ആരും അവശ്യപ്പെടാതെ, അവശ്യമുള്ളവരെ അന്നേപക്ഷിച്ചു ചെന്നല്ലേ ഭയ്യയെക്കൊടുത്തത്? ഹാ! നിനക്കുനാണ, മില്ലല്ലോ. അല്പഭക്ഷണപദാർത്ഥങ്ങൾക്കായി സ്വന്തഭയ്യയെക്കൊടുത്തവർ പലപക്ഷമുണ്ടോ? ഉണ്ടെങ്കിൽ, മഹാഭക്തന്റെ കൈകൾ നീക്കം!

കബീർ.—ഭഗവാനെ നോക്കി, സ്വാമിൻ! ഞാൻ, നീ, എന്തൊരു നിർഭയൻ, മാനം, അപമാനം, മുതലായവകളെല്ലാം നിന്തിരുവടിയുടെ മായാസംബന്ധമായുള്ള മിഥ്യാബോധങ്ങളെല്ലാം അതേവിശ്വാസപൂർവ്വം സേവിക്കുന്നവർക്കും, അജ്ഞാനാസക്തപത്തിൽ വീണു, മാർഗ്ഗവിഭ്രാന്തോടു കൂടി ഉഴലുന്ന, സംസാരിക്കുവാൻ മിഥ്യാഭ്രാന്തികൾ സംഭവിക്കുമോ? നിന്തിരുവടികളുടെ സമോദാഹാര സുഭോധ ബലഭേദനിമിത്തം അജ്ഞാനംകൊടുത്തത് അപമാനമല്ലയോ? അജ്ഞാനം, അശ്വമേധയാഗത്തിനു കുതിരയെന്നെത്തിപ്പോയപ്പോൾ, ഒരു ടിപ്പസംഗ്രാമിയിൽ കാമപാവശനാകവേ, സുഭോധായി അഭേദത്തെ അശ്വസിപ്പിച്ചതു കുറവല്ലയോ? അങ്ങനെയുടെ മായാവിശ്വാസങ്ങളെത്താൻ വിസ്തരിച്ചുപറയണമെന്നുണ്ടോ? “മർമ്മറിത്തവർക്കുമാനമില്ല അതുപോലെ ഇച്ഛകളെ പരിത്യജിച്ചവർക്കു കുറവുമില്ല” എന്നപഴമൊഴികളുമോ നേരോ? അതുപോകട്ടെ, സാധുക്കൾക്കു പേണ്ടി, സഹായം ചെയ്തു വർത്തനം, നിന്തിരുവടി, വെറുതേ അടിച്ചു, എന്തൊരു വാഗ്ദാനത്തെയും വിഫലമാക്കിയെടുത്തല്ലോ? എന്നു പറഞ്ഞു വന്നിരിക്കുമ്പോൾ,

ഭഗവാൻ:—ഹേ കബീർദാസ! വർത്തനം സാധുക്കൾക്കു അന്നും കൊടുത്തതൊക്കെ ശരിതന്നെ എങ്കിലും, സാധുവിനായനിന്റെ സഹധർമ്മിയായ തൊട്ടുപോയെങ്കിൽ ഉടനേഭൂതമായിത്തീരുകയായിരുന്നുവെന്നുള്ളതിന്നു സംശയമില്ല; നിനക്കു സഹായം ചെയ്തവന്റെ ജീവനാശം വരുത്തുകയാണോ നീ ചെയ്യേണ്ട പ്രത്യുപകാരം? നിന്റെ പത്നിയെ തൊട്ട ഭൂതമാകാൻ ഭാവിച്ചവനെ അതിനിടയാക്കാതെ, ഞാൻ അടിച്ചത്, അധർമ്മന്നാണോ നീ പറയുന്നത്? അതുനിന്നു അഭയമായി നോക്കിയാൽ അറിയാവുന്നതാണല്ലോ.

കബീർ:—സ്വാമിൻ! ഞാൻ “നമ്മളെക്കൊടുത്തിട്ടല്ലേ അവൻ പരിഗ്രഹിക്കുന്നത്? അതിന്നു അവന്റെ പേരിൽ കുറവുണ്ടോ? അവൻ ബലാൽക്കാരം ഒന്നും ചെയ്തിട്ടില്ലല്ലോ.

ഭഗവാൻ:—ഭക്താത്മനായ കബീർദാസ! അവനാഗ്രഹിച്ചതായിട്ടല്ലയോ നീ കൊടുക്കാൻ ഇടയായത്. എന്നാലും പുറിയുന്നതീക്കനലിൽ തൊട്ടാൽ ചൂടാപിടിക്കാതിരിക്കുമോ? നീ അവനു സ്വന്തമാക്കിക്കൊടുത്തെന്നുപോലും, ചാരിത്രമാകുന്നവനെ ചൂടിത്തളിക്കാണെന്നിൽക്കൂടി അസന്തോഷത്തിനെതൊട്ടാൽ പേകാതിരിക്കുന്നതെങ്ങനെ? സ്വന്തമാണു വളക്കെടുത്തപ്പോൾ, അതിലെ ദീപത്തെപ്പിടിച്ചാൽ കൈപൊള്ളുമെന്നുള്ളതിന്നു സംശയമുണ്ടോ? പരസ്പരീകരണം ശാസ്ത്രത്താൽ വിശദീകരിക്കപ്പെട്ടതല്ലയോ? പരസ്പരീകരണങ്ങൾക്കു അധോഗതിയല്ലാതെ, മേന്മയുണ്ടായി കേട്ടിട്ടുണ്ടോ? ബലാൽ തന്നെ ഒരു സ്ത്രീസമീപത്തുവന്നാലും അവർ വേശ്യമാണെന്നു കരുതി, അവർക്കുമുമ്പം കൊടുക്കാതിരിക്കണമെന്നു വേദവിധി; പരസ്പരീകരണ മോഹിക്കാൻ പെരുമ്പായായിപ്പോകുമെന്നു രാപാകിട്ടിയനാളായന്റെ കഥ നീ കേട്ടിട്ടില്ലയോ? പരസ്പരീകരണം ചെയ്ത പാർശ്വ ലോകത്തിലും പാശ്ചാത്യ ലോകത്തിലുമായിത്തന്നെയുള്ളതുമെന്നും, പാപികളിൽ പട്ടു മഹാപാപിയായ അവന്റെ വാശി പോലും നശിക്കുമെന്നും, ശരവാദിനരകങ്ങൾ അനുഭവിച്ചശേഷം, അവൻ പിശാചായിത്തീർന്നു, ലോകങ്ങളിൽ അലയുമെന്നും വേദവിധിയുണ്ട്. പരസ്പരീകരണ സ്പർശിക്കുന്നതൊക്കെയും ദർശിക്കുന്നതും, ശ്രംഗാധാകൾ പറയുന്നതും പ്രത്യേകം കാലഭൂതമാർ അറുത്തു മുറിച്ചു തള്ളുകയും ചെയ്യും. അസ്ഥിതിക്കു കരുത്തനെ കുടുംബത്തോടു കൂടി നശിപ്പിക്കുന്നതു നീതിയാകുമോ? ചാരിത്രമുള്ളിയില്ലാത്ത പത്നി പരമശത്രുവെന്നു പറയപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. സാധുക്കൾക്കു കഷണം കൊടുത്തു നീ പിശുലനായിത്തീർന്നിരിക്കെ,

വർത്തകൻ നിന്റെ പതിയെമോഹിക്കയാൽ നരകവാസത്തിനർഹനായി തീർന്നിരിക്കുകയാണ്. ബലാൽതന്നെ നീ ആ സാധുവർത്തകൻ നിന്റെ ഭാര്യയെക്കൊടുത്തിട്ട്, അവനെ നരകാസക്തപത്തിൽ തള്ളിയതു നീതിയാണോ?

കബീർ:—ജഗന്നാഥക! നിന്തിരുവടിയുടെ തൃക്കൈകളാൽ പ്രഹരം ഏൽക്കാൻ ഭാഗ്യമെത്തിയ അവൻ ഇനി നരകങ്ങളുണ്ടോ? വളരെക്കാലം തപസ്സുചെയ്യുന്നവർക്കു പോലും ലഭിക്കാത്ത അങ്ങേദർശനം സിദ്ധിച്ചു പുണ്യമായ അവൻ അപരാധതന്മുണ്ടാകുന്നതെങ്ങനെ? അല്ലയോ ദീനദാലുപായ ഭഗവാനേ! എന്റെ വാഗ്ദാനത്തെ ഏതു വിധത്തിലെങ്കിലും സത്യമാക്കാൻ ഒരുവഴി പറഞ്ഞുതന്നു്, എന്നെ രക്ഷിക്കണമേ! .

ഭഗവാൻ :—നിനക്കധീനപ്പെട്ടിരിക്കുന്ന മൂർത്തിയാകുന്ന ഭാര്യയെ അവൻ കൊടുത്തു്, അവളോടായി സ്നേഹിച്ചിരിക്കത്തക്കവണ്ണം ചെയ്തല്ലോ!—എന്തെന്നാൽ, “സാധുസംഗതിതന്നെ മോക്ഷകാരണം” എന്നുള്ളതിന്നു സംശയമില്ല. ഇങ്ങനെ അരുളിച്ചെയ്തശേഷം, ഭഗവാൻ മറഞ്ഞു.

അനന്തരം വർത്തകൻ കബീറിന്റെ തിരുവടികൾവന്ദിച്ചു ചുവ്വിച്ചു:—“അല്ലയോ സർഗ്ഗനാഥ! പരിശുദ്ധജ്ഞാനിൻ! നിന്തിരുവടിയുടെ മഹിമയറിയാതെ ഞാൻ ചെയ്ത അപരാധത്തെ സദനം ചർച്ചിച്ചു നരക്ഷിക്കണമേ” എന്നിങ്ങനെ സ്തുതിപാത്രങ്ങൾ വെച്ചിട്ടുണ്ടാണു്, സുന്ദരീദേവിയുടെ കാൽപ്പുകളിൽ ദണ്ഡനമസ്താം ചെയ്തു പറഞ്ഞു. “എന്നെ ജനിച്ചിട്ടു അമ്മേ! കാമവിഭ്രാന്തനായ നിന്തിരുവടിയെ ദർശിച്ച എന്റെ കണ്ണുകൾ പൊട്ടാത്തതും ശൃംഗാരവാക്കുകൾ പറഞ്ഞതാലുപുഴുക്കാത്തതും മദ്ഗുണംതന്നെ. തത്ര ഭവതിയെപ്പോലെ മുളള ദേവീമാരുടെ പാതിപ്രത്യുനിയുണ്ടാണല്ലയോ കടൽക്കര കവിഞ്ഞു കയറാതെ നിൽക്കുന്നതും സൂര്യോദയാസ്തമയങ്ങൾ നിവിംബമായി നടക്കുന്നതും. ദേവിയുടെ മഹിമയുടെ മൌഢവം വിചാരിച്ചാൽ അതിനോടു പമിക്കാൻ ഒന്നുംതന്നെ ഞാൻ കാണുന്നില്ല. അകാശവും ഭൂമിയും ഒന്നും അതിനോടു തുല്യമാണെന്നെ നിക്കുതോന്നുന്നില്ല. ശ്രീനാരായണസ്വാമിയുടെ ദർശനത്തെ അരക്ഷിക്കണമെന്നു് കൊണ്ടു സാധിച്ചുതന്ന അമ്മേ! അപരാധിയായ ഇവന്റെമേൽ അപ്രിയമുണ്ടാകാതെ രക്ഷിച്ചുകൊള്ളണമേ!”

വർത്തകന്റെ സ്തുതിപാത്രങ്ങളാൽ പ്രസന്നനായ സുന്ദരീദേവി, കരണാകടാക്ഷംതുക്കി അനുഗ്രഹിച്ചു്, പരാഭക്തോത്തമനായി ഭവിക്കട്ടെ എന്നാശീർവദിച്ചു. അനന്തരം ഭർത്താവിനെ നോക്കി—“പ്രിയരേ! മണവാളനാകാൻ പന്ന മകനായി തീർന്ന കഥ:പാലെ പുത്രഭാവേന നമ്മെ ശരണംപ്രാപിച്ചുനിൽക്കുന്ന ഈ വർത്തകനെ സകലജനകടാക്ഷിച്ചു സന്തുഷ്ടനാക്കി രക്ഷിച്ചാലും” എന്നുപേക്ഷിച്ചു.

യോദ്ധായ കബീർദാസൻ ഉടൻതന്നെ വർത്തകന്റെ നാവിന്മേൽ താമരമന്ത്രാക്ഷരം ചുഴുതി, നിഷ്കാമിയായി ഭവിക്കട്ടെ എന്നാശീർവദാമെയ്തു്, ബന്ധുപാശങ്ങൾ തീർത്തു മോക്ഷവനിതയുമായി അനന്ദിച്ചിരിക്കുമാറു അനുഗ്രഹിച്ചശേഷം, പത്നീസമേതനായി സ്വഗൃഹത്തെ പ്രാപിച്ചു. അപ്പോൾ, അവിടെ നാരദാദിമുനിയുനപരിപൂതനായ ഭഗവാൻ ദൂഴനരുളിയ്ക്കുന്നതു കണ്ടു്, വിസ്മയാനന്ദപരവശരായ ആ ദമ്പതിമാർ സാഷ്ടാംഗപൂജാമയയ്ക്കു വാഴ്ത്തപ്പെട്ടു. വർത്തകഭവനത്തിൽവെച്ചു്, ആ ക്ഷണത്തിൽ മറഞ്ഞരുളിയ ഭഗവാനേ, വീണ്ടും സന്ദർശിക്കാൻ ഇടയായതിനെക്കുറിച്ച് നുണോഷഭാശരായി അവർ നിൽക്കുമ്പോൾ, ഭഗവാൻ, തൃക്കൈകളാൽ കബീർദാസന്റെ മസ്തകത്തിൽ തലോടി—“ഹേ പാരഭാഗവതനായ കബീർദാസ! ഗൃഹസ്ഥാശ്രമപ്രധാനമായ അന്നഭവനധർമ്മത്തെ സാരകരിക്കുന്നതിൽ നിനക്കെന്തുമാത്രം നിഷ്ഠയുണ്ടെന്നു പരീക്ഷിക്കുന്നതിന്നു ഞാൻതന്നെയാണ്, ഊമുനീശാഹ്യമാരുമായി, അർത്ഥികളുടെ വേഷത്തിൽനിന്നോടുവന്നു അന്നം യാചിച്ചതു്. അതുസംബന്ധമായി നീ കാണിച്ച ധർമ്മനിഷ്ഠ എന്ന അതുന്തം സന്തുഷ്ടനാക്കിയ്ക്കുന്നു. ദേവന്മാരും ഭക്തന്മാരും മൂലം ദുഷ്ടന്മാരായ അസുരാദികൾക്കു ഞാൻ നരകാഭാസരത്തിൽ ദർശനം കൊടുത്തിട്ടുള്ളതുപോലെ, നീമൂലം ഇപ്പോൾ, പരസ്മിഗമനം ഇച്ഛിച്ചവർത്തകൻമുതലായവർക്കും എന്റെ ദർശനം ലഭിക്കാൻ ഇടയായിരിക്കുന്നു” എന്നരുളിച്ചെയ്തു. എന്നിട്ടു്, ജിജ്ജാബിമിയേ

യും തമാലിനേയും നോക്കി—“ഹേ സുകൃതികളേ! നിങ്ങൾ ഇനി ധാനപ്രസ്ഥാശ്രമത്തെ സ്വീകരിച്ച്, വൈരാഗ്യത്തെ സ്വധൃകരിച്ച് മോക്ഷപദം അടഞ്ഞുകൊടുവിൻ” എന്നുനഗ്രഹിച്ച് മുനീശ്വരനാരുമാർ അന്തർധ്വജം ചെയ്തു.

അനന്തരം, തമാൽ സർവ്വോൽകൃഷ്ടമായ ഗുരുവാക്യത്തെക്കൊണ്ടും അദാനീയമാണുണ്ടെങ്കിലും നിശ്ചയത്തോടുകൂടി സഭായ്ക്കുനായിവനയാത്രയ്ക്കുതക്കമായി. ഭഗവൽ ഭക്തനും ഭഗവത്തുല്പന്നമായ മകനെ മാറോടണച്ചാശ്ശേഷം ചെയ്തു ഭാഗ്യവാനായ തമാൽ ഇങ്ങനെ ഉപദേശിച്ചു—“സുകൃതിയാമപുത്ര! ശ്രീഭഗവാൻ നമുക്ക്, അടിക്കടി ദർശനം തരണമെന്നു നീ അർപ്പിക്കേണ്ട. ദൈവകടാക്ഷത്താലോ ഗുരുകടാക്ഷത്താലോ മോക്ഷമാർഗ്ഗം അറിയാവുക. എന്നല്ലാതെ, യോഗം, ത്രാഗം, ദാനം, ധ്യാനം, മൗനം, ജ്ഞാനം, ജപം, തപം, മുതലായവകളാൽ അത്മജ്ഞാനം ലഭിക്കയില്ല. അചാര്യകടാക്ഷമില്ലാതെ ജ്ഞാനമാർഗ്ഗത്തിലേക്കു മനസ്സു ചായുകയില്ല. ഉപായകൊണ്ടു സാധിക്കേണ്ടകാര്യം പരാക്രമംകൊണ്ടു സാധിക്കയില്ലെന്നു നിനക്കറിയാമല്ലോ, വെള്ളത്തിലെങ്കുളയ്ക്കു ഉല്പന്നമായ ഇടേമത്തേ, കേവലം അസ്ഥിരമെന്നല്ലാതെ സ്ഥിരമെന്നു വിദ്വാന്മാർ വിചാരിക്കുന്നില്ല. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ, മലമൂത്രാദിദുർഗന്ധ പസ്തു പരിപൂർണ്ണമായിരിക്കുന്ന ഈ സ്ഥലദോഷത്തെത്താൽ പുണ്യഭിമനിച്ചു തന്നത്താൽ മറന്നിരിക്കുന്ന അവിപേക്ഷിതം അജ്ഞാനാസകാരനരകക്കുഴിയിൽപിന്നെ നരകഭവനമായ ഇശ്വരത്തിൽമോഹിച്ച രാജയക്ഷ്യാവുകയും മുറുപ്പായ വ്യാധികളാൽ പിഡിക്കപ്പെട്ടു, ഹതാശനായി നശിച്ചുചെന്നു, കാലന്റെ ദണ്ഡനാടുകൾക്കു അധീനന്മാരായിപ്പോകുന്നു. അനന്തരം പാപപുണ്യപരിശോധനക്കുശേഷം ദൈവത്തിന്റെ ദയയാക സങ്കോചപ്പെട്ടു, അദ്ദേഹത്തിന്റെ അജ്ഞതാൽ മാതൃഗർഭത്തിൽപതിച്ച് കലലബുദ്ധിദാരിദ്ര്യം സമ്പേദിക്കുകയും ക്രമേണ അവയവ്യക്തിവേച്ച് പൂർവ്വസ്മരണത്താൽപ്പൊതുതെ ഭൂമിച്ച്, യഥാകാലം ഭൂമിയിൽ പിറന്നുവീഴുന്നു. പിന്നീടു ശൈശവം മലമൂത്രാദിമലിനമായ ശയ്യയിൽ കിടന്നുകഴിച്ചുകൂട്ടി, പരസഹായത്താൽ വളർന്നുകൊൾക്കുമാരപ്രാപിക്കുന്നു. അ കാലം വിദ്യാഭ്യാസത്താലും ബാലലീലകളാലും കഴിയുന്നു. യൗവനയുക്തനായാൽ കാമിനീസംമതനായി കാമലീലകളിൽ മോഹിച്ച്, ദൈവഭയനം ചെയ്യാതെ വാല്മീകിത്തിലെന്നു അപ്പോൾ, പുത്രൻ, ഭാര്യധനം, എന്നീമോഹങ്ങളാൽ ജ്ഞാനത്തിനോ ഭഗവദ്ഗുണത്തിനോ സംഗതിയാകാതെ, നരകത്തിനുകെട്ടിയ വിത്തായി ജീവിക്കുന്നു. ദയസ്സേഴുപതായാലും മരണം സമീപസ്ഥമായി എന്നുസമ്മതിക്കാൻ അവർക്കു തരുകയില്ല. ഇനിയും അയസ്സുകിടക്കുന്നസ്ഥിതിക്ക്, ഇപ്പോഴേക്കു തന്നെ പ്രയത്നിക്കേണ്ട അപശ്ചരിച്ചു എന്നാണ് അപ്പോഴും അവരുടെഭാവം. ഇങ്ങനെ മോഹിതന്മാരായി മുടലപ്പിണമെന്നപ്രത്യക്ഷമായ ഈ ശരീരത്തെ, ഏതൊരുമായാമോഹത്താൽ വിശ്വസിച്ചിരിക്കുന്നുവോ അങ്ങനെയുള്ള പക്ഷ വസ്തുമാണുപ്രമാണം. വാചാജ്ഞാനികൾക്കു മാസമാണുപ്രമാണം. മോക്ഷേച്ഛശക്തികൾക്കു ദ്വാസപുണ്യോഗാഭ്യാസികൾക്കു നാഴികയും, സിദ്ധന്മാർക്കു ശാസനപുണ്യമാണുപ്രമാണമായിരിക്കുന്നു. അതുകൊണ്ട്, ഒരുമുഹൂർത്തത്തിനിടയ്ക്കു മുപ്പത്തിയാറുപ്രാപദ്യം, ഭഗവാൻപ്രത്യക്ഷനായാലും പോരെന്നുഭയംകരുതുവാൻ; മായയെന്നതു് നിഴൽപോലെ പിരിയാതെയിരുന്നുകൊണ്ട്, ഏകകാൽത്താൽ നമുക്ക് അധീനപ്പെട്ടു മോ, നമുക്കു പ്രപഞ്ചരൂപ ദാമാദികളെക്കടക്കുന്നമാർഗ്ഗങ്ങളെ അന്വേഷിക്കുവോ എന്ന വിചാരത്തോടുകൂടി കല്പോചാരണതുപോലെ നമുക്കു മനസ്സിനെക്കൊണ്ടി മോക്ഷമാർഗ്ഗത്തെ നിരോധിച്ച്, മുഴുകിക്കരയിൽ പെട്ടുകരിച്ചിപ്പോലെ ജനനമരണത്തിനുമായകളോടുകൂടിയ സംസാരനമുദത്തിൽ മുങ്ങിക്കടക്കുകയെന്നു്, പ്രതിനിമിഷം ശാസിച്ചുകൊണ്ടേയിരിക്കും. എന്നുമാത്രമല്ല, പ്രിയപുത്ര! ദൈവത്തെക്കൊണ്ടും വലിയവാൻ ഗുരുവെന്നു ഹോസ്മുണ്ടും സിദ്ധാന്തിക്കുന്നു. ദൈവത്തിന്റെ അനിഷ്ടം പാപാചാര്യകടാക്ഷത്താൽ പരിഹരിക്കപ്പെടും. എന്നാൽ ഗുരുവിന്റെ ശാപത്തെപ്പരിഹരിക്കുന്നതിനുള്ള വത്താലും സാധ്യമല്ല. അതിലും കാര്യദാർശണ്യമുള്ള ഒരുമാർഗ്ഗങ്ങളെ അറിഞ്ഞിരിക്കുന്ന അചാര്യന്മാരിൽ കാണുന്ന ഗുരുധർമ്മ പ്രധാനശാസ്ത്രങ്ങൾ. കാണുന്ന ഗുരുവിന്റെ പക്ഷത്താൽ തിരിച്ചറിവു നന്നായി അത്മജ്ഞാനികൾക്കു സാധിച്ചു എന്നത്രേ വിദ്വാന്മാർ

പറയുന്നത്. ഈ ലോകബന്ധങ്ങളെ നശിപ്പിച്ച്, അത്മമാത്രബോധമായിരിക്കുന്ന കാരണഗുരു പരബ്രഹ്മമാണെന്നു വേണമെന്നു പറയാൻ. മാതൃദ്രോഹി പിതൃദ്രോഹി ദൈവദ്രോഹി എന്നൊക്കെപ്പറയാതെ, ഗുരുദ്രോഹി എന്നു സാധാരണപറയുന്നത്, ശരീരമനോവ്യഥകളെ നശിപ്പിച്ച്, എപ്പോഴും ഏകാഗ്രമനസ്സായി ഗുരുപാദശുശ്രൂഷകൾ ചെയ്ത്, ഗുരുനാമങ്ങളെത്തന്നെ മനസ്സിൽ ധ്യാനിച്ചു, ശിഷ്യത്തിൽ കൈകളെ വെച്ച്, മായാകാശങ്ങളിലേക്കു വൃത്തിചലിക്കുന്ന മനസ്സിനെ നിയന്ത്രിച്ചു നശിപ്പിച്ച്, സങ്കല്പചിന്തകളും നാമരൂപാദികളുമില്ലാത്ത പരബ്രഹ്മമായി, മനസ്സിനഗോചരമായി, വാക്കാൽ വെളിപ്പെടുത്താൻ പാടില്ലാത്തതായി അന്യമാത്രമായിരിക്കുന്ന പദപ്രാപ്തിയെ അറിയിച്ച് തന്ന സർഗ്ഗഗുരുനാഥനെ ചെയ്യേണ്ടുന്ന പ്രത്യുപകാരമൊരവത്തെ സൂചിപ്പിച്ചാണ്. ഗുരു നിഷ്ഠയെക്കൊണ്ടും ശ്രേഷ്ഠതയും ബ്രഹ്മനിഷ്ഠക്കുറിച്ചു. ശുദ്ധാശുദ്ധങ്ങളെന്നു രണ്ടുവിധത്തിലുള്ള വിഷയാനന്ദങ്ങൾക്കായി, കാര്യം, ശ്വാഭാവിതമായ നിത്യജീവിതങ്ങളെപ്പോലെ പരിഭ്രമിക്കുന്ന ശരീരവും, ദേഹസുഖത്തെക്കാൾ ഇന്ദ്രിയസുഖമാണുവെന്നു തന്നെയെന്നു പോലെ മനസ്സുവെത്തേക്കാൾ ജീവസുഖമാണുവെന്നു തന്നെ തിരിച്ചറിയണമെന്നാണ്. ബ്രഹ്മാനന്ദമല്ലാതെ മറെറാതെ! അതു ബ്രഹ്മാനന്ദത്തെത്തന്നെ അർത്ഥാർത്ഥന്റെ പാദശുശ്രൂഷകൾ ചെയ്യരുതോ? അതു മുഖം സങ്കല്പപാപങ്ങളും നശിക്കയില്ലയോ? ദേഹസുഖം മരണപര്യന്തമല്ലാതെ നിലനിൽക്കുമോ? മനസ്സുവെ മനസ്സിന്റെ മററം വരെയല്ലയോ? ജീവസുഖം മരണപര്യന്തമല്ലയോ? മരണകാലത്തിൽ ദേഹസുഖത്തെയും ഇന്ദ്രിയസുഖത്തെയും മനസ്സുവെത്തെയും അഗ്രഹിക്കാതെ ജീവസുഖത്തെ വാഞ്ഛിക്കുന്നു എന്നുള്ളത്, പരമാർത്ഥമല്ലയോ? സൂഷുപ്തിയിൽ ബ്രഹ്മാനന്ദമല്ലാതെ വേറുണ്ടോ? അതു സുഖത്തെ ഇപ്പോഴെ അന്വേഷിക്കുന്നതു നന്നല്ലെന്നുണ്ടോ? സങ്കല്പം ജനനമെന്നും വികല്പം മരണമെന്നും ഉള്ള വാക്യം പരമാർത്ഥമത്രേ. ദേഹം അസത്യമെന്നു കരുതുന്നവൻ അരനിമിഷമെങ്കിലും ഈ ലോകകാര്യങ്ങളിൽ ശ്രദ്ധയുള്ളവനായിരിക്കുന്നുണ്ടോ? കാട്ടിൽ ചെന്നു തപോവൃത്തി അനുഷ്ഠിച്ചിരിക്കുന്നവർക്ക്, ബന്ധശ്ലേഷങ്ങൾ സംഭവിക്കുമോ? വാക്കിന്റെയും മനസ്സിന്റെയും വ്യാപാരത്തെ നിയന്ത്രിച്ചു ശാന്തമാക്കു കർമ്മസംബന്ധമുണ്ടോ? ഇന്ദ്രിയവ്യാപാരങ്ങളോടു കൂടാതെ നിശ്ചലനായി നിത്യമൗനികളായിരിക്കുന്നവർക്ക് കൈവെച്ചു സിദ്ധിയുണ്ടാകൂ എന്നും, താരകമന്ത്രോപദേശാദായ കാരണഗുരു ഉപദേശിക്കുന്നു. അദ്വൈതബ്രഹ്മത്തെ കരുതലാമലകംപോലെ കാണിച്ചു തന്ന കരുണാനിധി അദ്വൈതമല്ലേ? ത്രികരണങ്ങളുടെയും വ്യാപാരങ്ങളെ ഇല്ലാതാക്കുന്ന മോക്ഷത്തെക്കണ്ടു നാനിടയാകുന്ന ഗുരു അർക്കതുല്യൻ എന്നു വെച്ചാൽ, എന്നെക്കാട്ടിൽ പോയി തപസ്സു ചെയ്യുന്നതിനാൽ അപരിചിതമായ ഈ നിൽക്കുന്ന പരമാത്മസ്വരൂപനു തൃപ്തനാകുന്നു എന്നു പറഞ്ഞു, കബീറിന്റെ പുറകിൽ മറഞ്ഞു നിന്ന വിഷ്ണുഭഗവാനെ ചൂണ്ടിക്കാണിച്ചു.

കബീർ, തിരിഞ്ഞു നോക്കിയപ്പോൾ, സീതാസമേതനായി നിൽക്കുന്ന ഭഗവാനെയാണ് കണ്ടത്. ജഗദേകമുന്തിയായ ഭഗവാന്റെ സാന്നിദ്ധ്യത്താൽ അനന്തതന്ത്രലഭനായ കബീർദാസൻ വിമലങ്ങളായ സ്തോത്രങ്ങൾ ചൊല്ലി അവരെ ആരാധിച്ചു ഭണ്ഡനമസ്സാരം ചെയ്തശേഷം പിതാവിനെ നോക്കി, “പ്രിയപ്പെട്ട അച്ഛ! അനന്തതാപായ രക്ഷക! നിന്തിരുവടി എന്നെ പ്പരിഞ്ഞു പോകാനാണെന്നിച്ഛിച്ചതു? കാട്ടിൽ പോയിട്ടു കാര്യമെന്താണ്? നമുക്കു പരലോകസുഖവും മുക്തിയും തന്ന ഭഗവാനല്ല ഈ നിൽക്കുന്നത്? അവിടെയും ഇവിടെയും എന്നല്ല എവിടെയും നിറഞ്ഞു സർവ്വസാക്ഷിനായി നിൽക്കുന്നതു ഇദ്ദേഹം തന്നെയല്ലേ? എന്നു ചോദിച്ചു.

തമാൽ:—പ്രിയപുത്ര! സർവ്വതന്ത്രിയായിരിക്കുന്നത്, ബ്രഹ്മൈകരൂപനായ ഈ ഭഗവാൻ തന്നെ എന്നിരുന്നാലും, ഇഹലോകത്തിനും പരലോകത്തിനും തമ്മിൽ എത്രദേമുണ്ടോ അത്രയും ദേഹം നാട്ടിനും കാട്ടിനും തമ്മിൽ ഉണ്ടു്. അതുകൊണ്ടു്, നീ ഭഗവദ്യുക്തത്തോടു കൂടി ഇവിടെത്തന്നെ സുഖമായിരിക്കുക. ഞാൻ കാട്ടിൽ പോകയാണ്. എന്നു പറഞ്ഞു, സാധുർത്ഥിനിയോടു കൂടി, യാത്ര പുറപ്പെട്ടു. എങ്കിലും പ്രിയപുത്രനായ കബീറിന്റെ നേർക്കുള്ള അതിരഹിത വാത്സല്യം അദ്വൈതമാരുടെ ജ്ഞാനദൃഷ്ടിയെ അന്ധീഭവി

ക്ഷിച്ചതുകൊണ്ട്, തിരിഞ്ഞുതിരിഞ്ഞുനോക്കി, മനസ്സു കമ്പിമിന്നി മേലും ശരീരം തപസ്സിപ്പും ഉന്നി ഗതി മന്ദീഭവിപ്പിക്കേണ്ടിവന്നു. പിതൃവാത്സല്യനിധിയായ കമ്പിതം അപ്രകാരംതന്നെ മനോവൃത്തിയെ വശീകരിച്ചു വാത്സല്യബന്ധത്താൽ, പിന്നാലെ ഓടിച്ചെന്ന്, തമാലിനെ കെട്ടിപ്പിടിച്ചു കരഞ്ഞുതുടങ്ങി. സുന്ദരിയും അതുകണ്ട്, ജിജ്ഞാബിബിയെ അശ്ലേഷിച്ചു, കരയാൻ ആരംഭിച്ചു. “ചലയാദ്ഭവമായ ചന്ദനത്തിലുമേറാമലിയും പശിരൂപിയും സുതനെപ്പൂർക്കുന്നേരം” എന്ന അപൂർവ്വമായ സംഭവം, തമാലിനും മനസ്സുപിഞ്ഞു, അശ്രുക്കൾ ധാരാധാരയായി വാണുഴുകി. പണ്ടുവനവാസത്തിനായി കരഞ്ഞിപ്പോയ പാഞ്ചാലിയെ സാന്ത്വനവാക്കുമാളാൽ അശ്വപതിപ്പിച്ചു വൃന്ദനിച്ച കന്തിദേവിയെപ്പോലെ, ജിജ്ഞാബീബി, ശരീരഭംഗത്തോടുകൂടിയവതും പറഞ്ഞു കരഞ്ഞു. ഇങ്ങനെ അവർ നാലാളും പരദേവനുമെഴുന്നതിനിടയിൽ, ശ്രീരാമന്റെയും സീതാദേവിയുടേയും രൂപം ധരിച്ചുനിന്ന, ഭഗവാൻ മഹാലക്ഷ്മിയും തമാൽകടുംബക്കാരുടെ ഉടപ്പമുറ അളകളെപ്പോലെ, ഓടി അടുത്തുചെന്ന്, ഭഗവാൻ, തമാലെയും കമ്പിരിനേയും ഒന്നാകെക്കെട്ടിപ്പിടിച്ചും, സീതാദേവി, ജിജ്ഞാബീബിയേയും സുന്ദരിയേയും കെട്ടിപ്പിടിച്ചും നില്പിച്ചിരുന്നു. ഭൂമികുലുങ്ങിയാൽ, അതിൽ ഉൾപ്പെട്ട സകലജാലാലാളും കുലുങ്ങിപ്പോകുന്നതുപോലെ പുരുഷനും പ്രകൃതിയും, ഭഗവാനും മഹാവിഷ്ണുവും മഹാലക്ഷ്മിയും കരഞ്ഞപ്പോൾ കാശിയിലുള്ള പശുപക്ഷ്യാദി സകലജീവപ്രാണികൾപോലും, കണ്ണീർതുകി പരിദേവനുംതുടങ്ങി. ഇങ്ങനെ ഏതാനുംത്തോളം സകലപ്രാണികളും മുറയിട്ടുകൊണ്ടിരിക്കുമ്പോൾ, ശ്രീകാശിവിശ്വനാഥൻ പാർവതീസമേതനായി എഴുന്നള്ളി, കമ്പിരിന്റെ വീട്ടിൽവന്ന്, ഭഗവാനെയും ഭഗവതിയെയും കണ്ട്, അല്പയോ ത്രിലോകഭൈരവങ്ങളേ! ദേവധിദേവ! സമ്പദ്ഭവതയായ ദേവി! നിങ്ങൾ എന്തൊരു കളിക്കുത്താണ് കാണിക്കുന്നത്? — ഇതെന്തൊരു ദേവരിമാരായ്മാണ്? അങ്ങനെയൊന്നിനെ കളെപ്പോലെ ഇവരെ മായയിൽ മുഴുക്കി വൃന്ദനിച്ചിട്ടുള്ളതുകൊണ്ട്, നിങ്ങളും അങ്ങനെയൊന്നെപ്പോലെ പരിദേവനുമെഴുത്ത്, ഇക്കാശിമുഴുവൻ, രണ്ടുപാദമായിട്ടു നില്പിച്ചിട്ടുണ്ടെങ്കിൽ ശബ്ദംകൊണ്ടു നന്ദിച്ചിരിക്കണം; നിങ്ങൾ അങ്ങനെയുള്ള കഥ, വിസ്മയിച്ചു പോയെന്നുണ്ടോ ഭഗവാനേ! ശ്രീനാരായണ! നിന്തിരുവടി നെയ്യാണോ തമാലിന്റെ മകൻ? ദുഃഖാലാഭത്താൽ നിന്തിരുവടി ഇക്കാശിമുഴുവൻ ദുഃഖപാപിപുണ്ണമാക്കിയെഴുത്തുപോ? ഈ ലീല അനുഷ്ഠിച്ചത്, ഞാൻപുകഴ്ത്താനോ കമ്പീർപുകഴ്ത്താനോ തമാൽ പുകഴ്ത്താനോ എന്തൊന്നിനായിട്ടാണ്? അതുകൊണ്ടല്ലല്ലോ!” എന്നിങ്ങനെ ചോദ്യമെഴുതുന്ന വാശിനാഥനോടു യാതൊരു മറുപടിയും പറയാതെ, ഭഗവാൻ വീണ്ടും തമാലിനെയും കമ്പിരിനേയും അലിംഗനമെഴുതുകണ്ടുകൊണ്ടു നിൽക്കുന്നതുകണ്ട്, പരമശിവൻതന്നെ അദ്ദേഹത്തെപ്പിടിച്ചുമാറി. പാർവതീദേവി മഹാലക്ഷ്മിയേയും സമാധാനപ്പെടുത്തി. അനന്തരം കമ്പിരിനേനോക്കി—പരമശിവൻ—“ഓ കമ്പീർദാസ! അയരനമ്മമാരെക്കുറിച്ചുള്ള സ്നേഹബന്ധം ഞാനിരിക്കുകയുണ്ടോ? യുക്തമായാൽതന്നെ ഇങ്ങനെ ദുഃഖിക്കാമോ? നിനക്കുപേണ്ടി എത്രനേരമായി ഭഗവാൻ പരിദേവനുമെഴുതുന്നു! ദയമെഴുത്ത് അദ്ദേഹത്തേയും എന്തെയും നന്ദിക്കാണെന്നോക്കരുതോ?” എന്നതുകൊണ്ടല്ല. കമ്പീർ, പെട്ടെന്നു കയ്യുറച്ചു കണ്ണുതറന്നുനോക്കിയപ്പോൾ, താൻ കെട്ടിപ്പിടിച്ചിരുന്ന അയരനേയും, അകലെനിന്ന അമ്മയെയും കാണാത്തതുകൊണ്ട്, അവർ കാട്ടിൽ പൊയ്ക്കുളഞ്ഞതായിരിക്കുമെന്നു നിശ്ചയിച്ചു, പൂർവ്വാധിക ഉച്ചത്തിൽ നിലവിളിച്ചു. അതുകണ്ട് ഭഗവാൻ പറഞ്ഞു. കമ്പീർദാസ! നീ എന്തിനുകരയുന്നു? നിന്റെ അച്ഛനമ്മമാർ കാട്ടുകുത്തല്ല പോയത്. എന്റെ അസ്ഥാനമായ പൈകുണ്ഠത്തിലാണ്. കീംബഹുനാ, നിന്റെ അച്ഛൻ ഞാൻതന്നെയാണ്. മഹാലക്ഷ്മിയാണമ്മ. ഇതുവരെ നീ വിചാരിച്ചതു നിന്റെ അച്ഛനമ്മമാർ മായാശാസനമല്ലേ? നീതന്നെ അങ്ങനെയൊന്നിനെക്കുറിച്ചോ? അതറിഞ്ഞാൽ, ഈ സംശയങ്ങളൊക്കെത്തീരും. നീ ഭൂമിയിൽ ജനിക്കണമെന്നു ഞാൻ അജ്ഞാപിച്ചപ്പോൾ, മാതൃഗർഭത്തിൽ പിറക്കുകയില്ലെന്നു പറഞ്ഞതനുസരിച്ചു, നിന്നെ യഥാവിധി ഉള്ളതനുസരിച്ചായി അങ്ങൻ രണ്ടാളും തമാലും ജിജ്ഞാബീബിയും

അയി വന്നുജനിച്ചതാണ്. ഈ സ്വപത്രയും ഞങ്ങളിൽനിന്നു കാണണമെങ്കിൽ കണ്ടോളൂ. എന്നുപറഞ്ഞു, ഗോപാൻ തമാലിന്റെ പ്രപമെടുത്തുനിന്നു. മഹാലക്ഷ്മി, ഉന്നൈ ജിജ്ഞാസീഭവിച്ചായി. പരമശിവനും പാർവ്വിയും അതുകണ്ടു സന്തോഷിച്ചു, ഗോപാന്റെ ലീലാചിലാസങ്ങളെക്കുറുത്താൻ തല്ലിച്ചു മുട്ടുവരെപ്പോലെ, നോക്കിക്കൊണ്ടുനില്പായി, തൽക്ഷണംതന്നെ ഗോപാനും ലക്ഷ്മീദേവിയും അന്തർലാസം ചെയ്തുകൊണ്ടു, ഉദ്യമനായ കബീർ, “ഗോപാനും ലക്ഷ്മീയും എന്റെ അച്ഛനമ്മമാരായി ജനിച്ചുവോ? അതു അളവറവെഴുവും അതുതവുതന്നെ. ഇനി ഞാൻ അച്ഛനമ്മമാരെക്കുറിച്ച് ഭുജിക്കുന്നതു ശരിയല്ല.” എന്നീവിചാരത്തോടെ സന്തുഷ്ടനായി പാർവ്വീപരമേശ്വരന്മാരെ സ്തുതിച്ചു. “സ്വാമിൻ! പരമേശ്വ! അച്ഛനമ്മമാരെക്കുറിച്ച് ഭുജിച്ചു ഈ അജ്ഞാനിക്കു നിങ്ങൾ ഭർശനംതന്നുവോ? അതുയുക്തമാണോ? ഹേ ദേവദേവ! നിടിലാക! അമ്മേ! ഭദ്രകാളി! അന്നപൂണ്ണേശ്വരി! വിശാലാക്ഷി! എന്നൊക്കെ സ്തുതിച്ചപ്പോൾ, അവർ പ്രസന്നരായി—“ഹേ ഭഗവതോത്തമനായ കബീർദാസ! നീ ബ്രഹ്മജ്ഞാനനിഷ്ഠനായി പരമാനന്ദപദം പ്രാപിച്ചുവോ! എന്നുശീവാദംചെയ്തശേഷം മറഞ്ഞു. അനന്തരം കബീർ അച്ഛനമ്മമാരുടെ വിധോഗത്താൽ അല്പം മനഃഃക്ഷാഭത്തോടെ അന്നത്തേടും കഴിച്ചുകൂട്ടി. പിറേറ്റാലസം രാമാനന്ദസ്വാമികളെച്ചെന്നുകണ്ടു, അദ്ദേഹത്തിന്റെ സാന്നിധ്യത്താൽ ബുദ്ധിതെളിഞ്ഞു സന്തുഷ്ടനായി ഭവിക്കുകയും ചെയ്തു.

പതിമൂന്നാം അദ്ധ്യായം.

(കബീരിന്റെ ചുത്രനായ കമാൽ തീർത്ഥയാത്ര പോയതു.)

കബീർ, ഇങ്ങനെ സുന്ദരിയുമായി സുഖിച്ചിരിക്കുന്ന കാലത്തിങ്കൽ, അവളുടെ അപേക്ഷകൊണ്ടും, അവൾ രംഭയായിരുന്നകാലത്തു, ഇപ്പോഴത്തെ നിറവേറ്റിക്കൊള്ളാമെന്നുള്ള വാക്യത്തെ സത്യമാക്കാനായും, കബീർദാസൻ ഒരു ശുഭമേൽപ്പാത്രത്തിൽ അവളിൽഗർഭനീഷേധംചെയ്തു. യഥാകാലം നാരദമഹർഷിയുടെ അംശഭൂതനായി മൂപ്പത്തിരണ്ടുവക്ഷണങ്ങളുംതികഞ്ഞു കൊണ്ടുകൂടി അവളിൽനിന്നുജാതനായി. അവന്റെ മുഖം കമലം പോലെ സുകുമാരമായിരുന്നതുകൊണ്ടു അവനെ കമാലു എന്നുപേരിട്ടു, വാത്സല്യപൂർവ്വം വളർത്തി, നെയ്ത്തുകൊണ്ടു നിത്യവൃത്തി സുഖമായി കഴിച്ചുവന്നു. അങ്ങനെ ഏഴുവർഷം കഴിഞ്ഞപ്പോൾ ഒരുദിവസം കമാലു, അച്ഛന്റെ പാദങ്ങളിൽ വന്നങ്ങി “പ്രിയപിതാവേ എന്നിക്കു ഒരുതീർത്ഥയാത്ര പോയിയാണമെന്നുഗ്രഹമുണ്ടു്. അതിലേക്കു അനുവാദംതരണമെന്നപേക്ഷിച്ചു, കബീർ മകനെ വാരിയെടുത്തു മടിയിൽപെട്ടുകൊണ്ടു,—“കുഞ്ഞേ നീ അറിയാത്ത ശിശുവല്ലയോ? നീ തന്നിയേ ഇപ്പോൾ തീർത്ഥയാത്രയ്ക്കു ഒരുങ്ങിപ്പോകുന്നതെങ്ങനെ? നിസ്സഹായനായി നിന്നെ അയയ്ക്കാൻ എന്റെ മനസ്സനുവദിക്കുമോ? അല്പം കൂടി, പ്രായമായിട്ടുപോകാം” എന്നുപറഞ്ഞു. കമാൽ അച്ഛന്റെ പാദങ്ങളെ നമസ്കരിച്ചിങ്ങനെ യറിയിച്ചു. പ്രിയപിതാവേ! വെള്ളത്തിലെ കുതിച്ചപ്പോലെ, ക്ഷണഭംഗരമായ ഈ ദോഷത്തെ, നിത്യമെന്നവിചാരിക്കുന്നവരല്ലയോ നിശ്ചയിച്ചുകാഴ്ചത്തെ പിന്നെയൊഴിക്കുവേണ്ടു നീക്കിവെക്കുന്നതു്? ഇതു ക്ഷണഭംഗരമാണെന്നറിഞ്ഞാൽ ഒരുനിമിഷമെങ്കിലും ചെറുതെക്കളയാനോ പ്രയോജനകരങ്ങളായ കാര്യങ്ങളെ മാറ്റിവെക്കാനോതു നിയമമോ? അതുകൊണ്ടു്, എന്നെ ഇപ്പോൾ തട്ടാതെ കരുണാപൂർണ്ണരും അനുവദിക്കുവാനു ചേണ്ടതു്.

കബീർ: —കുഞ്ഞേ! എള്ളിൽ എണ്ണ എന്നപോലെ സർവ്വത നിറഞ്ഞിരിക്കുന്നു. ജ്ഞാനം

ഗതീശപരനെ, തന്റെ ഇരിപ്പടത്തിൽ ഇരുന്നുതന്നെ ധ്യാനിച്ചുകൂടൂ, അനന്ദമുൾക്കൊണ്ടു മോക്ഷമുക്തനായെ, വെറുതേ ദേശസഞ്ചാരം ചെയ്തുകൊണ്ടിരുന്നവൻ?

കുമാർ: — അച്ഛ! അച്ഛൻ പറഞ്ഞതു സത്യംതന്നെയെങ്കിലും, പുണ്യസ്ഥലങ്ങളെ ദർശിക്കുന്നതു മോക്ഷപ്രദമാണെന്നും, പരിശുദ്ധതീർത്ഥങ്ങളിൽ സ്നാനം ചെയ്താൽ പാപം ക്ഷയിക്കുമെന്നും; സാധുനന്ദൻ ഗ്ലക്കൊണ്ടു സന്ദേഹങ്ങളെല്ലാം അറുമെന്നും, പലദേശങ്ങളിലും സഞ്ചരിക്കുന്നതു ബുദ്ധിവികാസത്തിന്നു നന്നാണെന്നും, വിദയാന്മാർ പറഞ്ഞുകേട്ടിട്ടുള്ളതുകൊണ്ടു ഞാൻ യാത്രയ്ക്കൊരുങ്ങിയതാണ്. എന്നെത്തടുക്കാതെ, അനുവദിച്ചയയ്ക്കണം. കബീർ, മകന്റെ വാക്കുകൾ കേട്ടു, അതുതരിപ്പട്ടു, മകനേ

“ഏകനായ് ചിന്തിച്ചുകല്പിക്കരുതൊരു കാര്യം
ഏകനായ് പെരുവഴി പോകയും അരുതല്ലോ”

എന്നുവിധിതന്നെയുണ്ടു്. അരിനാൽ നീ സാധുക്കളിൽ ഒരുവനെ സഹായത്തിനായി കൂട്ടിക്കൊണ്ടുപോകുന്നതാണ് നല്ലതു് എന്നുപറഞ്ഞു.

കുമാർ: — അച്ഛ! അച്ഛൻ അജ്ഞാനികളെപ്പോലെ പറയുന്നതെന്താണ്? രാമനാമമന്ത്രമാകുന്ന വാക്യം ക്ഷമയാകുന്ന കവചവും, ജീവകാരുണ്യമാകുന്ന തോഴനും എന്നിങ്ങനെ നിത്യസഹായമായുള്ളപ്പോൾ മറ്റുസാരായം എന്തിനാണ്? അങ്ങു്, ഇങ്ങനെ പറയുന്നതു്, അതിരറ്റ പുത്രവാത്സല്യം കൊണ്ടായിരിക്കാം? എന്നുപറഞ്ഞെഴുന്നേറ്റുവെന്ന് മാതാവിന്റെ പാദങ്ങളിൽ വണങ്ങി ഞാൻ പോയിവരട്ടെ എന്നു യാത്രചോദിച്ചപ്പോൾ, ഓമനപ്പത്രം! സൽക്കർമ്മത്തെ വിരോധിക്കരുതെന്നു ശാസ്ത്രം ഉണ്ടു്. എന്നുമാത്രമല്ല, നിന്റെ ഈ നൽബുദ്ധിയെക്കുറിച്ചു്, എത്രതന്നെ സ്മരിച്ചാലും മതിയാകുന്നതല്ല. അച്ഛന്റെ അനുജൻ വാങ്ങിയാൽപിന്നെ, അമ്മയോടു ചോദിക്കണമെന്നുതന്നെയില്ല. അതുകൊണ്ടു്, നീപോയി മംഗലപ്രദമായ തീർത്ഥാടനം ചെയ്തുവന്നാലും! എന്നു് അജ്ഞ കൊടുത്തു.

അനന്തരം, ബാല്യത്തിലെ മകനുണ്ടായ സൽബുദ്ധിയെക്കുറിച്ചു്, അവർ വിസ്മയിച്ചു ഭർത്താവിനോടു പറഞ്ഞു. സ്വാമി! ഇത്ര ബാല്യത്തിലേ തന്നിച്ചു തീർത്ഥയാത്ര പുറപ്പെട്ടുപോയേ കട്ടികൾ ലോകത്താരുണ്ടു്? അഞ്ചാമത്തെ വയസ്സിൽ അഭാം വരുണനോടു തക്കിച്ചതുപോലെ, അങ്ങേ പുത്രൻ ഏഴാമത്തെ വയസ്സിൽ പരദേശങ്ങളിൽപോയി, വിവിധമതങ്ങളെ ലഘുവിചാരിച്ചുപോകുമെന്നുള്ള ഉദ്ദേശത്തോടുകൂടിയാണ് പുറപ്പെട്ടിരിക്കുന്നതു്. ഈ കാരണത്തിൽ അങ്ങേ കീർത്തിപിളയാടുന്നതുകൊണ്ടു്, അവൻ, അന്ത്യദേശത്തിൽ കീർത്തിപരത്താമെന്നുദ്ദേശിച്ചതാണ്. ഇങ്ങനെ ഒരുത്തരും ഒരു യുഗത്തിലും നടന്നതായി അറിവില്ല.

കബീർ—ദശാഥപുത്രനായ ശ്രീരാമസ്വാമിപോലും പന്ത്രണ്ടാമത്തെ വയസ്സുകഴിഞ്ഞതിൽപിന്നെയാണ്, യാത്രയ്ക്കൊരുങ്ങിപ്പോയതു്. നമ്മുടെ മകൻ ഏഴാമത്തെ വയസ്സിൽ ഇങ്ങനെ നിശ്ചയിച്ചതു്, അതുതന്നെയാണ്. പതിവ്രതാശീലമണിയായ നിന്റെ അനുവാദം വാങ്ങിക്കൊണ്ടുപോകുന്ന മകനു വല്ല സങ്കടങ്ങളും നേരിടുമോ? ഒരിക്കലുമില്ല. അവൻ മംഗലമായിത്തന്നെ മടങ്ങിയെത്തും” എന്നുപറഞ്ഞു്, ഗോവല്യൂനത്തോടുകൂടിയിരിപ്പായി.

അവർ, ഇങ്ങനെ മിരിക്കുമ്പോൾ, കുമാർ, ഏകനായി നടന്നുപോയി ഗംഗാതീരത്തിലെത്തി; മോക്ഷദായിനിയായ അ ദേവനടിയെക്കണ്ടു്, ബാലൻ അനന്ദതുന്ദിലനായി അതിന്റെ മഹിമംഗീശയത്തെക്കുറിച്ചു്, അതുതരിപ്പട്ടു. ഏതുവിധത്തിലേങ്കിലും മറ്റുക്കരകടന്നാൽ കൊള്ളാമെന്നുള്ള ഉദ്ദേശത്തോടുകൂടി, ഗംഗയെ പൂജിച്ചു സ്മരിക്കാൻ തുടങ്ങി—“അല്ലയോ ഗംഗാദേവതി! ശ്രീനാരായണസ്വാമിയുടെ തൃപ്താഭങ്ങളെവിട്ടുപിരിഞ്ഞുപോന്ന സങ്കടത്താലെന്നപോലെ ശബ്ദായമാനയായിരിക്കുന്ന ത്രിപഥഗേ! ശ്രീപാപത്തിനെ ശങ്കിച്ചു്, ശിഖന്റെ ഭടന്മാരുടെ അടങ്ങിയൊതുങ്ങിയിരിക്കുന്ന പുണ്യവതി! കാത്തിരുന്നെൻ ജനിപ്പിച്ചു്, പുത്രവാഞ്ചനയെ നിറവേറ്റിയിരിക്കുന്ന മന്ദാകിനി!

അജ്ഞനൻ പുത്രനായ ബുദ്ധവാഹനന്റെ കയ്യാൽ മരണപ്രാപിക്കട്ടെയെന്നു ശപിച്ചു. അവിതമ്മേ! ഭഗീരഥന്റെ തപസ്സാൽ സന്തുഷ്ടയായി അവന്റെ അപേക്ഷയനുസരിച്ച്, അധോലോകങ്ങളിലേക്കിറങ്ങിയ ഭാഗീരഥീ! സഗരചുത്രന്മാരുടെ ഹേനശേഷത്തെ സ്पर्ശിച്ച് അവർക്കു സ്വർഗ്ഗത്തിലുള്ള സുരതടിനി! തങ്കൽ മജ്ജിക്കുന്നവരുടെ പാപങ്ങളെ നിശ്ശേഷം നശിപ്പിക്കണമെന്നു ഭഗീരഥനോടു ചാഗ്ദാനം ചെയ്തു വരാതിനി! പശുരൂപമായി, ബ്രഹ്മാണയത്തെ ദേശിച്ച ഹിരണ്യന്റെ പത്മപുത്രിയിൽ കൂടി നിഗ്ളിച്ച അകാശഗംഗേ! എന്റെ പിതാവായ കബീർദാസരെ ഇക്കരപേയത്തു രക്ഷിച്ചതുപോലെ എന്നെ അക്കരയാക്കി രക്ഷിക്കണമേ!” എന്നപേക്ഷിച്ചുകൊണ്ടു, വെള്ളത്തിലിറങ്ങി മറുകരയ്ക്കു നടന്നു. വിവേകശൂന്യമാണെന്നു തോന്നത്തക്ക ഈ പ്രവൃത്തികളെവെല്ലാം കമാലിനെ അധിക്ഷേപിച്ചുതുടങ്ങി. “എടാ മൂഢ! കമാലേ! നീ എവിടേയ്ക്കാണ് പോകുന്നതു്! സമുദ്രത്തിലിറങ്ങി മറുകരയ്ക്കു കാൻ സാധിക്കുമോ? അതു സാധിക്കുകിലേ ദുസ്സരമായ ഈ ഗംഗാനദിയേയും കടന്നുകയറാൻ സാധിക്കുകയുള്ളു- സമുദ്രത്തെക്കാൾ. അഴമുള്ള ഈ ഗംഗാനദിയിൽ ഇറങ്ങി മറുകരയറാമെന്നുള്ള നിന്റെ ബാലബുദ്ധി, അപരക്കാരാണെന്നുള്ളതിന്നു സംശയമില്ല. അതുകൊണ്ടു തിരിഞ്ഞുകയറിപ്പോകിക എല്ലാഭം, വെള്ളത്തിലാണെല്ലോ മറുകരയ്ക്കോകുന്നതു് അതുപോലെ നിനക്കും പോകരുതോ? അല്ലാതെ ഇതു് കഥകഴിയാനുള്ളവിദ്യയാണു്—മൂഢ!” ഈ അധിക്ഷേപങ്ങൾ സ്വമിച്ച്, തിരിഞ്ഞുനോക്കുകപോലും ചെയ്യാതെ മുന്നോട്ടു നടന്ന കമാലിനു മാർഗ്ഗനിരോധംവേിക്കത്തക്കവണ്ണം ഗംഗയുടെ അഴവും നടന്നുണ്ടായക്ഷീണവും സാധിക്കയാൽ നിശ്ചലനായി നിൽക്കുമ്പോൾ, ഗംഗാദേവി പ്രവന്നയായി പ്രത്യക്ഷപ്പെട്ടു, “എന്റെ കൈകളിന്മേൽ കൂടി നടന്നുപോയി അക്കരപറിക്കൊൾക” എന്നനുഗ്രഹിച്ചതളിച്ചെയ്തു. കമാലു് തൽക്ഷണം തന്നെ ഭഗവതിയുടെ കൈയ്ക്കു കളിന്മേൽ പാദങ്ങളെ ഉന്നി സ്വച്ഛന്ദം നടന്നുതുടങ്ങി. അതുകണ്ടു്, അതുതപ്പെട്ടുനിന്ന ജനങ്ങളെ നോക്കി, “മഹാജനങ്ങളേ! നിങ്ങളുടെ നിരോധവാക്കുകൾ കേട്ടുണ്ടാൻ മടങ്ങിപ്പോരാത്തതിന്റെ ഫലം നിങ്ങൾ കണ്ടുകൊൾവിൻ! വിപ്ലവങ്ങളേയെന്നു്, ഉദ്യമങ്ങളിൽനിന്നു പിന്മാറുന്നതു്, ഏതായാ അധമന്തരമാണെന്നു കേട്ടിട്ടില്ലയോ? ഗംഗാഭഗവതിയുടെ സ്വന്തം ലഭിക്കുമെന്നുള്ള വിശ്വാസത്തോടുകൂടി അക്കരയ്ക്കു കയറാൻ ശ്രമിച്ചശേഷം മനോഭംഗപ്പെട്ടു പിന്തിരിഞ്ഞുകിട്ടി, കബീർദാസരുടെ പുത്രനാണെന്നുള്ള യശസ്സിനാൽ പാത്രീഭവിക്കുമോ?” എന്നു പറഞ്ഞു, ഗംഗാദേവിയെ സ്തുതിച്ചുകൊണ്ടു്, അപിരണെ മറുകര എത്തിക്കയറി—ഉടനെ, ശ്രീനാരായണഭഗവാൻ കമാലിനെ നെപടിക്കിക്കണമെന്നു നിശ്ചയിച്ച്, നാരദാദി മഹർഷിമാരോടുകൂടി, എല്ലാവരും സന്യാസിമാരുടെ വേഷത്തിൽ അവിടെ പ്രത്യക്ഷീഭവിച്ചു; എന്നിട്ടു്, കമാലിനെ നോക്കി, എടാ തെറിയനായകുട്ടി, നീ എവിടെപ്പോകുന്നു? നില്പവിടെ” എന്നു തടുത്തു.

കമാലു്, വന്ദനം ചെയ്തു്,—സ്വാമിൻ! ഞാൻ, അയോദ്ധ്യാ, ഗന്ധ, ഓദരി, നാരായണ, വൃന്ദാവനം, ഹരിദാശം മുതലായ പുണ്യസ്ഥലങ്ങളെ ദർശിച്ചു്, അവിടങ്ങളിലുള്ള പരമഭഗവതന്മാരായ സാധുക്കളെ വന്ദിച്ചു്, പരിശുദ്ധനാകണമെന്നുള്ള ഉദ്ദേശത്തോടുകൂടി പുറപ്പെട്ടിരിക്കയാണു്” എന്നു നിരോധിക്കരുതു് എന്നറിവിച്ചു. ഭഗവാൻ, അതുകേട്ടു്, തന്റെ സഹചാരികളായ സന്യാസികളെ നോക്കി—“ഹേ സാധുക്കളേ! ഈ ബാലനെ നിങ്ങളാശാനുമാരിയുമോ? ഇവൻ തുല്യകന്മാരിലും ഹിന്ദുക്കളിലും ചേരാതെ മദ്ധ്യമസ്ഥിതിയിൽ ഇരിക്കുന്ന കബീർ എന്നവന്റെ മകനാണു്. അക്കബീരിന്റെ അച്ഛനമ്മമാരും ഭാര്യയും തുല്യക്കർത്തവ്യനായാണു്. അവനോരണ്ടു മല്ലാത്ത കരനിവർത്തനാണു്. അവന്റെ ഗുരു രാമാനുജനാണു്. കലംതുല്യക്കർക്കും മതമോ ഹിന്ദുമതം. വേദമോ കൈ തുല്യക്കന്മാരുടെ; അഥവാ ബ്രാഹ്മണരുടെ; പറയുന്നതൊക്കെ വേദാന്തം. ചെയ്തിഭഗവദ്ഗ്രന്ഥം പൂജ്യമുത്ഭവയതു്. ശിഷ്യന്മാർക്കു ഉപദേശിക്കുന്നതു് അദ്വൈതം തന്റെ ഉരിപ്പ ദൈവം—ഇങ്ങനെ രണ്ടുംകൂട്ട ദുഷ്ടനായ കബീർദാസന്റെ മകനാണിവൻ. കത്രീയകൾക്കു കൈകൾ മുളച്ചതുപോലെ ഒരുച്ചാണു് നീളംപോലുമില്ലാത്ത ഇവൻ, സ

ഹായത്തിനു അരെയും ചേക്കാതെ, തനിയെ ഇറങ്ങിത്തിരിച്ചിരിക്കുന്നതല്ലേ അതുതന്നെ? അതുമാത്രമേ? പലദിക്കിലും സഞ്ചരിച്ച് അവിടവിടെയുള്ള മതാചാര്യന്മാരോടു വാദിച്ചു ജയിച്ച്, ഷൺമതങ്ങളെയും ചണ്ഡിച്ച്, അദ്വൈതമതത്തെ സ്വാപിക്കണമെന്നാണ് ഉദ്ദേശവും. ഇത്, കവിക്കാവചൈവമെന്നല്ലാതെ എന്താണു പറകു? എന്നു പരിഹാസപൂർവ്വമായി അരുളിച്ചെയ്ത ചിരിച്ചപ്പോൾ കമാൽ അല്ലം നീസത്തോടെ, —“ഹേ കപടസ്വന്ത്യാസിൻ! അങ്ങുപറഞ്ഞത്, ദൈവീധത്തിൽ ശരിയും മറ്റൊരുവായത്തിൽ ശരിക്കേടുമാണെന്നു പറയേണ്ടിയിരിക്കുന്നു. സ്തുതിപരമായും നിന്ദാപരമായും പറഞ്ഞവക്കുകൾ കേവലം വികടങ്ങളാണെന്നുപറയാതെ തമില്ലു. അഥവാ പരമാർത്ഥപറയുന്നതിൽ മുഷിയാനെന്നുള്ളു? അങ്ങനെ മുഷിഞ്ഞാൽ അതജ്ഞതപമല്ലേ! അങ്ങു പറഞ്ഞതൊക്കെ സത്യംതന്നെയാണ്. ഞങ്ങൾക്കു ജാതിഭേദമില്ല. ഞങ്ങളുടെഗോചരം ജാതിഭേദമില്ല. മത്സ്യഗന്ധി എന്ന മുക്കുവസ്ത്രീയുടെകുറുത്ത ചേദഗ്വാസന്റെ മകന്റെ മകനല്ലേ അജ്ജനൻ അദ്ദേഹത്തിനു ഇടയവംശത്തിൽ ജനിച്ചു ഞങ്ങളുടെഗോചരം സ്വന്ത സഹോദരിയെ ഭർത്സിച്ചുകൊടുത്തില്ലേ?” എന്നുപറഞ്ഞു.

ഭഗവാൻ:—എന്താ കമാൽ! മത്സ്യഗന്ധി മുക്കുവസ്ത്രീയെന്നാണെന്നു നിപറഞ്ഞത്; ഒരു ക്ഷത്രിയരാജാവിന്റെ വീട്ടും ഒരു മത്സ്യം വിഴുങ്ങി, അതിൽനിന്നുണ്ടായ മത്സ്യഗന്ധി മുക്കുവസ്ത്രീയാകുന്നതെങ്ങനെ? അതുപോലെതന്നെ ക്ഷത്രിയനായ വസുദേവന്റെ മക്കളല്ലേ കൃഷ്ണനും സുഭദ്രയും? കൃഷ്ണനെ ഇടയവംശക്കാർ എടുത്തു വളർത്തിയെന്നു വെച്ച്, അദ്ദേഹം ഇടയനായിപ്പോകുമോ? ക്ഷത്രിയനായ അജ്ജനൻ ക്ഷത്രിയസ്ത്രീയായ സുഭദ്രയെ കൊടുത്തു എന്നാണു പരമാർത്ഥം—അല്ലാതെ ജാതിഭേദമില്ലാതെയല്ല അങ്ങനെ ചെയ്തത്?

കമാൽ:—അങ്ങനെയാണെങ്കിൽ, അയോനിജനായി ഗംഗയിൽകൂടി ഒഴുകുന്ന എന്റെ അച്ഛനെ തുലുക്കർഎടുത്തുവളർത്തിയതുകൊണ്ടുദ്ദേഹം തുലുക്കനായിപ്പോകുമോ ജാതിഭേദം അദ്ദേഹത്തിനു സംബന്ധിക്കുമോ?—സ്വന്ത്യാസിന്റെയെന്നിങ്ങൾ ജാതിഭേദത്തെക്കുറിച്ച് പറയുന്നതുതന്നെ കൊള്ളാമോ?—എന്നുമാത്രമല്ല നിങ്ങൾക്കു യാതൊരു വിശ്വാസവും ചെയ്യാത്ത കബീർദാസന്റെ നിങ്ങൾചെറുതെടുപ്പിക്കാൻ കോല്പിട്ടിരിക്കുന്നതെന്തുന്യായമാണ്? വിശ്വാചിത്രൻ, ഹരിശ്ചന്ദ്രനെ എത്രമാത്രം കാഴ്ചപ്പെടുത്തിട്ടും അദ്ദേഹം വിശ്വാചിത്രനെ ഭുജിച്ചു, ഒരുവാക്കുകേൾവും പറഞ്ഞുവോ? ഹരിശ്ചന്ദ്രൻ കേവലം ഒരുമയംകിടന്നല്ലേ? അദ്ദേഹംപോലും ഞങ്ങൾപറയാതിരുന്നസ്ഥിക്ക്, ദൈവിക മർഗ്ഗത്തെ അശ്രയിച്ചിരിക്കുന്ന അങ്ങു, പരമസംയുവും നിരപരാധിയുമായ എന്റെ അച്ഛനെ ഭുജിക്കാമോ?—ജാതിഭേദംതന്നെ, ഇടയവംശത്തിലെ മന്ത്രിയുടെ അശ്രയിച്ചുള്ള ശുദ്ധാചാര്യന്മാരല്ലേ? പരമാർത്ഥത്തിൽ മനുഷ്യർ തമ്മിൽപല്ലഭേദമുണ്ടോ? ഭേദമില്ലായയല്ലെ ബ്രഹ്മജ്ഞാനിയുടെ ലക്ഷണം? ഒരു വാരംവംശസംബന്ധമല്ലേയോ?

അദ്ദേഹിതി അദ്വൈതമല്ലയോ? ഭഗവാൻ ശ്രീകൃഷ്ണൻ അർജ്ജുനനെ ഉപദേശിച്ച ഭഗവൽഗീതയിൽ, ദൈവതാദൈവതങ്ങൾ മണ്ടിനെയും സമ്മിശ്രമാക്കിയല്ലേ പറഞ്ഞു കൊണ്ടുപോയിരിക്കുന്നത്? കന്നിനേരം സ്ഥിരമായി സ്ഥാപിച്ചിട്ടും വണ്ഡിച്ചിട്ടുമില്ല. രണ്ടുംഒരുപോലെ സ്വീകാര്യമാണെന്നാണു പറഞ്ഞിരിക്കുന്നത്. ഗീതാവാക്യം കള്ളതാകുമോ? അദ്വൈതപ്രസംഗം ചെല്ലാമു താൻ എന്തുതന്നെ വിടുന്നതുവരെ ദൈവതത്തിലല്ലേ ഇരിപ്പു? ജാഗ്രൽസുഷുപ്തിനിയന്ത്രണങ്ങൾ ധ്യാനത്തിനു യോഗ്യനാകുമോ? ആനില വരാതെവൻ അദ്വൈതഭാവമടങ്ങുവന്നാണോ? ചേദഗ്വാസകൃതമായ ഭഗവതതത്വം, ദൈവതാദൈവതങ്ങളെ സമമായ കർത്തിയല്ലേ പറഞ്ഞിരിക്കുന്നത്? ദേഹസുഖമവിടുന്നതുവരെ ഇഷ്ടദൈവത്തെയും ഗുരുവിനെയും മറക്കാമോ? അങ്ങു, പരിശുദ്ധനായ കടസ്വന്ത്യാസിനാണെങ്കിൽ, ഇപ്രകാരംപറയുമോ? അഹംകാരത്തെക്കുറിക്കുമോ? എന്തെന്തിനെക്കുറിക്കുമോ? ജന്മമണ്ഡം ഉണ്ടാക്കിയല്ലേയോ? ശിവാംശഭൂതനാമശ്രകബ്രഹ്മ

പിതപ്പെട്ട എന്റെ അച്ഛൻ? അമ്മ ദേവതയേയല്ലേ? ഷർമകൃഷ്ണപരമാർ ചേർന്നുണ്ടായ സുബ്രഹ്മണ്യന്റെ അംശഭൂതനല്ലേയെന്നോ? അഭിമന്യുവിനു സുന്ദരിയെ കൂട്ടിക്കൊടുത്തശ്രീ കൃഷ്ണഗോപാലല്ലേ അങ്ങ്? ഈ നിൽക്കുന്നവർ നാരദാദിമുനീശ്വരന്മാരല്ലയോ? ഇനിയും വിസ്മയിച്ചു പറയണമോ? ശുദ്ധാദൈവമായ ഗോവർഗീതയിൽ ദൈവതഭാവത്തെ കൂട്ടിക്കലർത്തിയിട്ടിരിക്കുന്നത് അങ്ങേയുടെ മാത്രമല്ലേ? അങ്ങേ രൂപമേതാണ്? മത്സ്യരൂപമോ! കരകരൂപമോ? അതോ വരാഹം, നരസിംഹം! ഇതുകളിലേതാനമോ? അതോ വാമനൻ. പശുരാമൻ, രഘുരാമൻ, ബലരാമൻ, ശ്രീകൃഷ്ണൻ, ഇവരിലാരുടെയെങ്കിലുമോ? അതോ പരബ്രഹ്മരൂപമോ? അതോ മോഹിനീരൂപമോ? അങ്ങേയുടെ സ്ഥിരമായ രൂപം ഏതെന്നാണ് പറയപ്പെടുന്നത്. അങ്ങല്ലാതെ ചരാചരപ്രപഞ്ചത്തിൽ മറ്റൊരു രൂപമുണ്ടോ? ഉണ്ടെങ്കിൽ കാണിച്ചുതരണം. എന്താണ് അനന്താനന്ദനിൽക്കുന്നത്? കൈമുണ്ടികാണിക്കണം. ഒരുമാമൻ പലരാമന്മാരേയിന്നു രാവണന്റെ മൂലബലത്തെ എതിർത്താലത്തു്, അ രാമന്മാരെക്കൊന്നു വിടണമെന്നുണ്ടായി? രാസക്രീഡയിലും നാരദപരീക്ഷയിലും, ഓരോ സ്ത്രീക്കു ഓരോ കൃഷ്ണൻപിതാ എവിടെനിന്നുണ്ടായി? ഭർത്താവാൻ അധികേഷ്ടിച്ചു പാതാളത്തിൽ തള്ളാൻഭാവിച്ചുസന്ദർഭത്തിൽ അങ്ങേയെ വിശ്വരൂപമുണ്ടായതെവിടുന്നു? സകല ഭയംകരമായ ആ വിശ്വരൂപംകണ്ടിട്ടും കൈരഥന്മാർ അങ്ങേ പിരോധിച്ചു പ്രവർത്തിക്കാൻ ചെയ്യപ്പെട്ടതു അരുടെമായമാണ്. ഒരുപുത്രന്റെ നാശത്തെക്കുറിച്ചു വിലപിച്ചു അർജ്ജുനൻ, അങ്ങുസമാധാനം പറഞ്ഞുയൊഴുംകൊടുത്തില്ലേ! അങ്ങ്, പതിനാലാം പുത്രന്മാരെ ബലികൊടുത്ത അളല്ലേ? അങ്ങേയ്ക്ക് പുത്രന്മാർമരിച്ചതിനെക്കുറിച്ചു ദുഃഖമില്ലയോ? വിഷ്ണുനന്ദസംഹിതനായിരുന്നാൽ അങ്ങേയ്ക്ക് ബാലബ്രഹ്മചാരി എന്നുപേരുണ്ടാകുമോ? അങ്ങേ ജഗദനന്ദാഗതിയിൽ, സകല ബ്രഹ്മാണുക്കളും അടങ്ങിയിരിക്കുന്നസ്ഥിതിയിൽ, രാവണാജധാനിരായ ലങ്ക ഭരതിൽ ഉൾപ്പെട്ടതെപ്പോകുമോ? ലോകനായികയായ ദേവിയെ എടുത്തുകൊണ്ടുപോകാൻ രാവണൻ എവിടെനിന്നുവന്നു? ഏകലവ്യന്റെ വാക്കുകേട്ടു്, ദേവിയെ കാട്ടിയിരിക്കൊണ്ടുചെന്നു ചെട്ടിക്കളവാൾ കല്ലിച്ചു നിന്തിരവടി, അദേവിയെ രാവണൻ കട്ടുകൊണ്ടുപോയപ്പോൾ, കാട്ടിൽ നടന്നു കാഞ്ഞുഎന്നുപറഞ്ഞിരിക്കുന്ന പാക്കു വിശ്വസിക്കത്തക്കതാണോ? ഓരോന്നും ഭാരതമുതലായ ഇതിഹാസങ്ങൾ, കട്ടുകൾ മണ്ണുകൊണ്ടു വീടുകെട്ടിക്കളിക്കുന്നതുപോലെ കേവലം അന്ത്യാപദേശശർങ്ങളായ അത്യാവദേശമല്ലയോ? എന്നുപരിപൂർണ്ണനായിരിക്കുന്ന അങ്ങ്, അയോദ്ധ്യയിലോ മധുരയിലോ വൃന്ദാവനത്തിലോ ഇരിക്കയാണെന്നുപറയാമോ? അങ്ങനെ മനുഷ്യക്കു തോന്നിപ്പിക്കുന്നത് അങ്ങേയുടെ മായാവിചാരങ്ങളല്ലയോ? അരൂപനായി നിന്നാമാശായി നിർഗ്ഗുണനായിരിക്കുന്ന അങ്ങേയ്ക്ക്, നാമരൂപദികളെകല്പിച്ചതും അങ്ങേ മായാശക്തിയുടെ ഫലമല്ലയോ? പരബ്രഹ്മരൂപൻ എന്നല്ലാതെ മറ്റൊരാളാകാതെ അങ്ങേനിർദ്ദേശിക്കാമോ? അങ്ങനെ നിർദ്ദേശിച്ചാൽ സ്ഥിരമായ ഏതൊരു രൂപമാണു അതിൽ അധോപിക്കേണ്ടതു്? ഒന്നുമറിയാത്ത ഈ ശിശുവിനെ പരീക്ഷിക്കാനും വാദിച്ചു മടക്കാനും, ഒരുവെട്ടു അങ്ങേയെ യുക്തമാണോ? അല്ലെന്നു അജ്ഞാനമായ ഈ ബാലനു അങ്ങേ ദർശനം തരത്തക്കതാണോ! ഓ അനാഥകുഞ്ജ! അഖിലബ്രഹ്മാണുനാഥക! അഭിമന്യുനരഹിത! വിമുക്തനന്ദസംഹിത! ചേരഗോവൻ! ഓഹാവിഷ്ണു! എനിങ്ങനെ സ്തുതച്ചപ്പോൾ, ഭഗവാൻ ഗതസ്തത്രയനായി, സീതാമത ലക്ഷ്മണശത്രുഘ്നന്മാരോടുകൂടി, പ്രത്യക്ഷപ്പെട്ടു. തുക്കൈകളാൽ കമലിന്റെ ശാസ്സിൽതലോടി, ഇങ്ങനെ അരുളിച്ചെയ്തു. “എന്താ കമൽ! ശബരകോടിയനായ കമാലിന്റെ പിതാവിനു ഉപദേശിച്ചു കാത്തിരു്കേയെന്നല്ലോ, നിന്റെ പിതാപായ ക്ഷയിാനുവദിച്ചുള്ള സകല ഉപദേശങ്ങളും, നിനക്കു അറിവിൽപെടത്തക്കവണ്ണം ഞാൻ അനുഗ്രഹിക്കുന്നു. ഇനിയാതൊരു വിഷ്ണുപുഷ്പത്തെയും സകലയേജുജ്ജ്വലിച്ചു, സാധുവെന്നു പുകൾ ചെറു്, എന്നിങ്ങ പ്രിയനായി വേിച്ചാലും.” നീ തിരിച്ചുവരുമ്പോൾ എന്നിക്കു ഒരു കാണിക്കൂട്ടി കൊണ്ടു പോരണം ഇങ്ങനെ അരുളിച്ചെയ്തപ്പോഴും ഭഗവാൻ അന്തർലാസം ചെയ്തു. അന്നന്തരംകുമാൽ സന്തോഷസാഗരാനിഭഗനായി, നൈമിശാരണ്യം മുതലായ വനങ്ങളിലും ഹിമാ

നമുതലായ പവ്തങ്ങളിലും, ഹരിദാസമുതലായ പുണ്യസ്ഥലങ്ങളിലും നൃത്തമിട്ടു, അവ
വിടെയുള്ള വിദാന്മാരെ വാദിച്ചുജയിച്ചു, ദൈവം, വാമം, പാശുപാതം, ശൈവമു
തലായ മതങ്ങളേയും, ഉലകായുധം, ബുദ്ധം, ശമനം, മീമാംസം, പഞ്ചരാത്രം, ദ്രോഹാ
തും മുതലായ ശാസ്ത്രസിദ്ധാന്തങ്ങളേയും പണ്ഡിച്ച്, അനുഭവഭേദിതന്മാരെ ഭണ്ഡിച്ച്,
മരിച്ചവരേയും മറഞ്ഞവരേയും ഉജ്ജീവിപ്പിക്കുകയാകുന്ന അതുതകർമ്മം നടത്തി, മളരെ
പ്രഖ്യാതിസമ്പാദിച്ചു. കമാലിന്റെ വാദപ്രസംഗം താഴെപ്പറയുംപ്രകാരമായിരുന്നു—
പണ്ഡിതന്മാരേ! ജീവൻ എന്നാൽ എന്തു? ജീവനെ സൃഷ്ടിക്കുന്നതാ? ജീവനും മരണമു
ണ്ടോ ഇല്ലയോ ജീവൻ ഭേദത്തിൽ അഭേദിക്കാൻ കൗതുകമെന്തു? ജീവനു ബന്ധം പ
രാർക്കാരണമെന്തു? ജീവൻ പവത്രപത്തിലുള്ള ഭേദത്തിൽ അഭേദിക്കാൻ കാരണമായ
തെങ്ങനെ! മോക്ഷം ഏതുപാതയിൽ ഇരിക്കുന്നു? ഏതുവിധത്തിലായാൽ പരമാനന്ദം
സംഭവിക്കും? ജീവശബ്ദത്തിന് അർത്ഥമെന്ത്? ജീവൻ മായബന്ധമുള്ളതോ? ബ്രഹ്മ
സംബന്ധമുള്ളതോ? ജീവനെ തുസ്ഥാനത്തിൽനിന്നു വരുന്നു? ഏതു സ്ഥാനത്തിൽനിന്നു
വന്നുവന്നിരിക്കുന്നു? ജീവൻപോയി ജീവൻ വന്നു എന്നു പറയുന്നതിന്റെ രാമസ്മയമെന്തു?
സ്വർഗ്ഗനരകാനുഭൂതികൾ ഭേദത്തിനോ ജീവനെ? ഭേദത്തിനെ അനുസരിച്ചു വല്ലവ
രുമുണ്ടോ? ജീവൻ എന്നു പറയുന്നതിനു രൂപമുണ്ടോ? ശുദ്ധശുക്ലമായ അകശത്തെ പെ
ട്ടിച്ചിട്ടുകൊണ്ട് സാധിക്കുമോ? അങ്ങനെ ചെയ്യുന്നവർക്കു യോഗസംതന്നെ ഫലമല്ലയോ? ജ
നനും നരകവും ജന്മനിവൃത്തിമോക്ഷവുമല്ലയോ! പിറവിബന്ധവുപിറവിചാരമുതൽ വിദ്വാ
നും ചന്ദ്രനും എന്നു പറയപ്പെടുന്ന വേദവാക്കു കള്ളമാകുമോ ബ്രഹ്മപ്രളയകാലത്തു പോലും ജീ
വനും ജന്മവിമോചനം ഇല്ലെന്നുള്ളതിന്റെ കാരണം അഹംഭാവത്തെ നാശം ചെയ്തായു
രുമല്ലയോ? അഹംഭാവനാശനംതന്നെയാണു മായാവിമോചനം. മിഥ്യയായ മായയെ
ക്കടന്നുവരല്ലയോ പൂണ്ണബ്രഹ്മത്തിൽ ചെറുക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നത്? അരുണോദയത്തിൽ അ
ന്ധകാരങ്ങൾ നീങ്ങുന്നതെപ്പോഴൊക്കെ അപ്രകാരം ബ്രഹ്മജ്യോതിസ് പ്രകാശിക്കുമ്പോൾ
അഹംഭാവാനന്ധകാരം പാടെ നീങ്ങുന്നു. നിർഭേദമായ ബ്രഹ്മജ്യോതിസ്സിൽ ചെറുക്കപ്പെ
ട്ടാൽ, പിന്നെ ഏതുവിധമായ അന്ധകാരവും ഉണ്ടാകുമോ? സൂര്യനാൽ പ്രകാശിക്കപ്പെ
ടുന്നതു കേവലം മാംസചക്ഷുസ്സല്ലയോ? അതിനു മറുപുറം. ജ്ഞാനചക്ഷുസ്സിനു അതു
ണ്ടോ? ജ്ഞാനചക്ഷുസ്സിനെ തെളിക്കാതെ റെച്ചുവെച്ചിരിക്കുന്നത് മായ എന്നതിശ്ശീലാ
ല്ലയോ? അതിശ്ശീലയുടെ മറുപുറം, മതിമയങ്ങുകയാലല്ലയോ? ബ്രഹ്മാവി
ന്റെ ശിരസ്സു നഷ്ടപ്പെടാനിടയായതു മഹാവിഷ്ണു ശ്രീരാമനായി അവത
രിച്ചുകൊണ്ടു, ബാലിയെ ഏയ്യാനായി മറഞ്ഞുനിന്നപ്പോൾ, ബാലിയേതു്, സു
ഗ്രീവനേതു്, എന്നുള്ള സംശയം ബാധിച്ചുപോയില്ലയോ! മഹാഭേദൻ, മോഹിനിയാ
യിരുന്ന മഹാവിഷ്ണുവിനെക്കണ്ടു ഭ്രമിച്ചുപോയില്ലയോ? ഈ വിശ്വാസത്തെ മായാ
നന്ദമല്ലയോ! അഭിസംഹരിച്ചുബ്രഹ്മത്തിൽ അതതു് പ്രതീതിയോടുകൂടിയിരിക്കുന്നവർക്കു
ബ്രഹ്മസ്ഥം പലവിധത്തിലല്ലേതെന്നു ചൊല്ലുന്നത്. ക്ഷണഭേദമായ ശരീരമുപേക്ഷാ
പിന്നെയോ എന്നറിയാതെ നശിച്ചുപോകുന്നവല്ലയോ? അനിത്യവും ദർശനധർമ്മ പ
രിപൂണ്ണവുമായ ഈ ശരീരത്തെ ഞാനെന്നഭിമാനിക്കുന്നത്, ശരിയാണോ? ത്രികരണങ്ങ
ളെ നിശ്ചലമാക്കിനിർത്തി അനന്തമിഷ്ണുനേരേക്കിലും ബ്രഹ്മാനന്ദമനുഭവിക്കുന്നതും ത്രി
കരണങ്ങളെ നിശ്ചലമാക്കി നിർത്തി അന്ധരും ചന്ദ്രനും തപസ്സുചെയ്യുന്നതും ഒരു
പോലെല്ലയോ? അല്ലമായ അരുണോദയമിവിടെ, ജാഗ്രദവസ്ഥയിലും അത്യന്തം അഗ്ര
ഹമുള്ളവർ—ജാഗ്രതയിലും സ്വപ്നത്തിലും ജപം അനുഷ്ഠിക്കുന്നു, സൂക്ഷ്മപുലിയിൽ തപ
സ്സുചെയ്യാൻ സാധിക്കുമോ? മൂന്നുവസ്ത്രങ്ങളിലും നിർഭേദമായി ഉലക്കിക്കൊണ്ടിരിക്കുന്നപ
രമാത്മാവു്, അജ്ഞമന്ത്രാത്ത പലപരിവൃത്തി ജപിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുമ്പോൾ, അതറിയാ
തെ ചങ്ങലാഘ്രയെന്നായി ജപകർമ്മത്തെ അനുഷ്ഠിക്കുന്നത് എത്ര മൂഢതപമാണ്? ശ
രീരത്തെ ഞാനെന്നഭിമാനിച്ചു ഭൂതാത്മങ്ങൾ ചെയ്തു് കലഹാശത്തിൽ അകപ്പെടുന്നതു ശ
രിയാണോ? ഇന്ദ്രിയഭോഗങ്ങളിൽ ഇഹരിച്ചു പരമാർത്ഥം ചെയ്തു്, ജീവജാലങ്ങളെ കേറിച്ചു
ഭൂതാത്മവെലിച്ചുപോയോ? ജോനിയപോലെ നടന്നു്, മായാപലയിൽ കുടുങ്ങി, വിഭ്രമി

അന്നുശരിയോ? അതതിന്ദ്രിയങ്ങളിലും അന്തഃകരണത്തിലും അതതിന്റെ ദേവതകൾ അധിവസിച്ചു ചലനമുണ്ടാക്കി നകോന്നഭൂതിയുണ്ടാക്കുന്ന കഥ വിസ്മരിക്കത്തക്കതാണോ? ദേവപൂജാപരനായ മനുഷ്യന്റെ മനസ്സിനെ വൃതിചലിപ്പിക്കുന്ന അന്തഃകരണമഹിഷ് രാജദേവതകളുടെ പ്രവർത്തനശക്തിയെ നിരോധിക്കുന്നതിനു മെന്തനിഷ്ടയെന്നല്ലാതെ, സ്നാനം, സാമഗ്രാനം, ധ്യാനം എന്നിങ്ങനെ ത്രികരണങ്ങളാൽ ചെയ്യപ്പെടുന്ന കർമ്മങ്ങൾ മതിയാകുമോ? കർമ്മങ്ങൾക്കുമേലോയാണ് അകർമ്മം. അകർമ്മത്തിനു മേലോയാണ് ധർമ്മം. യോഗധർമ്മങ്ങൾക്കുമേലേമർമ്മം, അററംകാര്യഗ്രന്ഥി മുളുവയ്ക്ക് പറഞ്ഞുകൊടുത്തുകൂടാത്ത അതിഗുപ്തമായ മർമ്മത്തിനു മേലോയാണ് ആ ബ്രഹ്മം. അനന്ദമാത്രമായിരിക്കുന്ന അഖണ്ഡബ്രഹ്മമേ താനായിരിക്കുമ്പോൾ, അതിനെ അന്യമാക്കി വ്യവഹരിക്കുന്നത്, അവിചേകമല്ലയോ? ബ്രഹ്മം അവാത്മനോഗോചരമായ വസ്തുവാണെന്നു പറഞ്ഞിട്ട്, അതിനെ ധ്യാനിച്ചു മോക്ഷമടയണമെന്നു വിചാരിക്കുന്നത്, എത്ര ലജ്ജാകരമാണ്? ധ്യാനിക്കുന്നമനസ്സും അതിൽ അധിവസിക്കുന്ന ചൈതന്യവും ധ്യാനിക്കുന്ന ആളും എല്ലാം ബ്രഹ്മമാണല്ലാതെ മറെറാതാണ്? എന്നൊക്കെ ഓരോരോ തത്വപ്രസ്താവവാദങ്ങളാൽ എതിർകക്ഷികളുടെ നാവടപ്പിച്ചു മെന്തികളാക്കി. കബീർദേവന്റെ അനുഗ്രഹം ചാങ്ങിക്കൊള്ളുന്നതിനുപദേശിച്ച്, പണ്ടു, ശ്രീരാമന്റെ വീര്യപരാക്രമങ്ങളെ രാവണസദസ്സിൽ പ്രസംഗിച്ച ഹനുമാനപ്പോലെയും വിഷ്ണുനാമമാഹാത്മ്യത്തെ ഹിരണ്യകശിപുവിനു പദേശിച്ച പ്രഹ്ലാദനെപ്പോലെയും, തന്റെ പിതാവിന്റെ മഹിമയെ പലരുമറിയത്തക്കവണ്ണം പ്രശംസിച്ചു, റോം, ഷാം, കാബൂൾ, പഞ്ചാബ് മെക്ക അറേബ്ബ, മുതലായ ഭിക്ഷകളിൽ സഞ്ചരിച്ച് അവിടങ്ങളിലുള്ള മഹമ്മദതസ്ഥന്മാരെ നോക്കി, കമാൽ “ഹേ മാനുസഃവാദങ്ങളേ! ഇറുമിഴയുന്ന ശബ്ദംപോലും കേൾക്കത്തക്കവണ്ണം സ്വർഗ്ഗ ശ്രവണശക്തിയോടുകൂടി, സർവ്വപ്രാപിയായിരിക്കുന്ന ദൈവത്തെ നിങ്ങൾ ഹമളാ! അബുളളാ! എന്നൊക്കെ ഉച്ചത്തിൽ വിളിച്ചറിയിക്കുന്നതിന്റെ ഉദ്ദേശമെന്തു? നിന്നാമമായ ദൈവത്തിനു പേർ കല്പിക്കുന്ന മൂഢന്മാരേ? എള്ളിൽ എണ്ണുന്നപോലെ ഈ വിശ്വത്തിൽ സ്വർഗ്ഗ പ്രാപിച്ചിരിക്കുന്ന പരബ്രഹ്മം സപ്തമാണ്ഡത്തിൽ സ്ഥിതിചെയ്തതാണെന്നു എഴുതിവെച്ചതാരു? വായുമണ്ഡലം, വരുന്ന (മോച) മണ്ഡലം, ചന്ദ്രമണ്ഡലം സൂര്യമണ്ഡലം, നക്ഷത്രമണ്ഡലം, അഗ്നിമണ്ഡലം, എന്നീ ആറു മണ്ഡലങ്ങൾക്കുമപ്പുറമാണ് ത്രിശങ്കമണ്ഡലം; ആ മണ്ഡലത്തിനധിപതിയായ വിശ്വപാമിത്രനെ ചൂണ്ടിക്കാണിക്കുന്നുവോ? കർമ്മങ്ങളിൽനിന്നു നിവർത്തിച്ച്, ബ്രഹ്മധ്യാനം ചെയ്ത് ബ്രാഹ്മമാത്രന്മാരായി അനന്ദിച്ചിരിക്കാതെ, പലകർമ്മങ്ങളിൽ ഏർപ്പെട്ടിരിക്കുന്നതു മായയുടെ ശക്തിവിശേഷമല്ലയോ? ഏകനായ ദൈവത്തോടു ഏകീകരിക്കുന്നിനുള്ള മാർഗ്ഗമറിയാതെ, മോക്ഷപദം ലഭിക്കാൻ എളുപ്പമുണ്ടോ? പടിഞ്ഞാറോട്ടുനോക്കി നമസ്കരിക്കണമെന്നു പറഞ്ഞിരിക്കുന്ന നിങ്ങളുടെ പേടത്തിൽ കിഴക്കു ദൈവമില്ലെന്നാണോ പറയുന്നത്? മനസ്സി ലുണ്ടാക്കുന്ന വിചയസങ്കല്പങ്ങൾ മായാസംഭ്രമങ്ങളാണെന്നറിയാതെ, വെളുതിട്ടും തോളിൽ മാറിമാറി നോക്കുന്നതെന്തൊരു പൂജാമോഹമാണ്? ഗുണരഹിതനായ ദൈവത്തിന്റെ നാമം ചൊല്ലിസ്തുതിച്ചുകൊണ്ടു, കോഴിമുതലായതിന്റെ കഴുത്തറുക്കുന്നത് എന്തൊരു മായാമോഹമാണ്?

അതുപനായ ഈശ്വരൻ മഹമ്മദിനോടു സംസാരിച്ചതെങ്ങനെയാണ്? ഉപദേശിച്ചതെങ്ങനെ? മറഞ്ഞിരുന്ന് ഉത്തരം പറഞ്ഞതെങ്ങനെ? സംസാരിക്കണമെങ്കിൽ ശരീരമുണ്ടായിരിക്കണം. ശരീരം വേണമെങ്കിൽ ജന്മമുണ്ടായിരിക്കണം. ഹേ മുസൽമാന്മാർകളേ! ദൈവത്തിനു രൂപമാകട്ടെ, സ്ത്രീപുരുഷമാകട്ടെ ഇല്ലെന്നും, ദൈവം, അഖണ്ഡബ്രഹ്മാത്മകമായ ഒരു ചൈതന്യം മാത്രമാണെന്നും, അനന്ദധർമ്മത്തോടുകൂടിയിരിക്കുന്നുവെന്നുമുള്ള ബ്രാഹ്മജ്ഞാനിയുടെ അനുഭവത്തെ നിങ്ങൾക്കു വിചാരിച്ചുനോക്കിമനസ്സിലാക്കാൻ പാടില്ലയോ അതുവഴി അനുഭവജ്ഞാനമുണ്ടാകയില്ലേ? ജ്ഞാനാനന്ദബുദ്ധികളായി മെന്തികളായിരിക്കുന്ന പുണ്യപുരുഷന്മാരുടെ അനുഭവമാർഗ്ഗത്തെ അനുകരിക്കാതെ, എന്നുമെന്നു പടിഞ്ഞാറോട്ടുനോക്കിനമസ്കരിച്ച് ആയസ്സുപോക്കുന്നതുകൊണ്ടു

ഏകദേശം അനുഭവമെന്നും സിദ്ധിക്കാതെ മോക്ഷം ലഭിക്കുമോ? അനന്ദമുദിക്കുമോ? ക
 ഹമ്മദിന്റെ അനന്തതയായ സിദ്ധാന്തങ്ങളോടൊത്ത്, അദ്ദേഹത്തിന് മഹാമന്ദം എ
 ന്നുള്ള പോലും യോജിക്കുന്നതെന്നു തോന്നിപ്പോകുന്നു. അഹംകാരമുള്ളവർ ആദരണീയ
 നാരാകുന്നതെങ്ങനെ? അഹംകാരിയായ ഒരു രാജാവു്, ഒരു മാതാമനീനെ അനുധാവ
 നംചെയ്ത്, കാട്ടിൽ അലഞ്ഞു കഴിഞ്ഞിട്ടുകിടക്കുമ്പോൾ, അയാളെ വിദേശികളായ ചില
 കാവൽക്കാർ, വന്നു ചുറ്റിവളഞ്ഞു പിടിച്ചുകെട്ടിക്കൊണ്ടുപോയി. കള്ളനാണെന്നുപ
 റഞ്ഞു്, കൈകാലുകളെല്ലാം വെട്ടിക്കളഞ്ഞു. അനന്തരം ആ രാജാവിന്റെ അഹംഭാവം
 എല്ലാം ശമിച്ചു, ശാന്തനായി ഭവിച്ചപ്പോൾ വെട്ടിക്കളഞ്ഞ കൈകാലുകൾ വീണ്ടും മുള
 ച്ചുവന്നു എന്നു്, നിങ്ങളുടെ ശാസ്ത്രത്തിൽ പറയുന്നതു ശരിയല്ലേ? അങ്ങനെയിരിക്കെ അ
 ല്ലകാലത്തിനുമുമ്പ്, ഒരു സാധുകടുംബത്തിലുണ്ടായ മഹമ്മദ് എന്നവൻ അഹംഭാവത്താ
 ൽ പ്രാണാവധത്തിനു ഭോഷമില്ലെന്നും ഏഴുതിവച്ച പുസ്തകത്തെ വിശ്വസിച്ചു്,
 നാകത്തിൽ പതിക്കുന്നതു നന്നാണോ? എല്ലാമുഗങ്ങളെയും മനുഷ്യരുടെ ഉപയോഗത്തി
 നാണു സൃഷ്ടിച്ചിരിക്കുന്നതെന്നു പറയുന്ന വേദോക്തത്തെ വിശ്വസിച്ചിരിക്കുന്ന നിങ്ങൾ
 മനുഷ്യരെത്തിന്നു ഭൂമുഗങ്ങളെ ദൈവം സൃഷ്ടിച്ചതെന്തിനാണെന്നു കണക്കാത്തു നോ
 ക്കേണ്ടല്ലോ? അപ്പോൾ അതു ശരിയല്ലെന്നും അഹംസത്യാണു പരമമായ ധർമ്മമെ
 ന്നും അറിയാറാകും. പലനാൾ തപസ്സുചെയ്താലും കരകൈകാലുകൊണ്ടു്, അതിന്റെപു
 ണ്യമെല്ലാം നശിച്ചുപോകയില്ലയോ? ഇങ്ങനെ പലപലയുക്തികളെ പ്രത്യക്ഷപ്രമാണമാ
 യിപ്പിക്കാറില്ല, അനുഭവജ്ഞാനവാക്കുകളാൽ സമ്മതിപ്പിച്ചു്, കബീർദാസനെ പ്രശംസി
 ച്ചു അജ്ഞാനത്തെ ഉദ്ധരിക്കാനായി ശുഭബ്രഹ്മചാരിയെന്ന ഭൂമിയിൽ അപതരിച്ചിരിക്കു
 ന്ന അളാണു കബീർ എന്നും, അദ്ദേഹത്തിനു ജാതിഭേദമാകട്ടെ, മാനുഷമനമാകട്ടെ, അ
 ഷ്ടനമ്മമാകട്ടെ, ഇല്ലെന്നും, വിശ്വസിച്ചുകൊൾവിൻ എന്നുപറഞ്ഞു്, പുല്ലാമതാഭിമാ
 നികളെയും തലതാഴ്ത്തി സമ്മതിച്ചു്, കമാൽ അവിടെനിന്നുപുറപ്പെട്ടു സ്വദേശമായ
 കശ്മീരിലേക്കു തിരിച്ചു. റഴിമേൽ ഒരു പട്ടണത്തിൽ ഇരിക്കുമ്പോൾ അ പട്ടണവാസി
 യായ ഒരു വർത്തകൻ കശാപ്പിന്റെ മഹിമകളെ ചേട്ടറിഞ്ഞു്, അദ്ദേഹത്തെ കാണാനായി
 പോകുന്ന ജനങ്ങളെപ്പോക്കി, ഡേ മഹാജനങ്ങളേ! കേവലം അജ്ഞാനം ബാലനമായ ക
 മലിന ഏതൊരു മഹിമയുണ്ടെന്നു നിശ്ചയിച്ചാണു നിങ്ങൾ പോകുന്നതു്? അവ
 ണ്റെ അടുക്കൽ ചെന്നാൽ പിന്നിന്നിങ്ങുമോ? പീഡനീങ്ങുമോ? പെരുമയുണ്ടാകുമോ? ഭ
 വ്യം ലഭിക്കുമോ? അതോ ജനനാഫല്യം കിട്ടുമോ? അന്ധപരമ്പരാഗതപ്രകാരം, അവി
 വേകിയായ ഒരുത്തൻ പുകഴ്ത്തുന്നതു കേട്ടു്, പരമാർത്ഥമറിയാതെ പലരും പുകഴ്ത്തി പട്ട
 ണങ്ങളിലുള്ളവരെല്ലാം ഇളകി കൂട്ടംകൂട്ടമായിപ്പോകുന്നു. ഇപ്പോഴതിൽ അറക്കുകിലും വ
 ല്ല ഗുണവും നേടിയിട്ടുണ്ടോ? വല്ലവർക്കു പ്രപഞ്ചദുഃഖമൊഴിഞ്ഞാനന്ദമയുവാൻ ഇടവ
 നിട്ടുണ്ടോ? പറവിൻ! എന്നു ചോദിച്ചു അതുകേട്ടു ജനങ്ങൾ—“ഹേ മാനുവർത്ത
 ക! നാകൾ വിചാരശൂന്യനാണോ? കല്ലുകൾക്കു് തിരികെപററിയാൽകാക്കയ്ക്കും അതി
 മുതലായ അതിന്റെഫലം അനുഭവിക്കാൻ ഇടവരുമെന്നുള്ള പഴഞ്ചൊല്ലുപോലെ, ക
 മാലിനക്കാണ്മാൻ ആദ്യം ലഭിച്ചവർക്കു് ഗുണവും സിദ്ധിച്ചിട്ടുണ്ടു്. എന്റെ അ
 ജ്ഞാനംനിന്നി എന്റെ അശാബ്ദം നിന്നി എന്നിങ്ങനെ കണ്ടവരിൽ പലരും
 പറയുന്നു” എന്നുപറഞ്ഞു. അതുകേട്ടു വർത്തകൻ അത്ഭുതപ്പെട്ടു, “എന്റെ ശരീരത്തി
 ൽ പലനാളായി ഉപദിച്ചവരുന്ന ഗേന്ദ്രാധി തീർത്തതാൽ ഞാൻ അദ്ദേഹത്തിനു
 അർപ്പം വെൽനന്നായം വിലയുള്ള ഒരു പച്ചക്കല്ലു്, സമ്മാനമായി കൊടുക്കാം” എന്നു
 ശപഥംചെയ്തു. ഇത്രയും പറഞ്ഞുതീർപ്പോൾതന്നെ അതളുടെ ഗ്വാധി നിശ്ശേഷം ശ
 മിച്ചതായിക്കണ്ടു്, വാസുനാക്ഷരനായി ഒരു സ്വപ്നത്തട്ടത്തിൽ, വലയേറിയ ഒരു പച്ചര
 താവും വഹിച്ചുകൊണ്ടു് കമാലിനക്കാണ്മാനായി തിരിച്ചു. കണ്ടുമടന്നു ഭക്തിപൂർവ്വം
 ദണ്ഡനമസ്താരംചെയ്യയും, ആ ബാലയോഗിയുടെ സൗജന്യാഭി ഗുണങ്ങളാൽ സന്തോ
 ഷാത്തുതപാതത്രനായിത്തീരുകയും ചെയ്തു. —“ഹാ! ഈ ബാലന്റെ മഹാത്മ്യം അവ
 ണ്ണനായെന്നെ. ഈ വിധമുള്ള കുട്ടികളെത്തന്നെവേണം സ്ത്രീകൾ പ്രസവിക്കാൻ. അ

ല്ലാതെ കഥയില്ലാത്ത അനേകം കുട്ടികളെ പ്രസവിക്കുന്നതുകൊണ്ടുമാവാം? കണക്കുകൂട്ടാൻമാത്രംകൊള്ളാം. ഇതുപോലെ ഒരു പുത്രൻ എനിക്കില്ലാത്തതുകൊണ്ട് മറുത്തഭാഗ്യങ്ങളെല്ലാം ശൂന്യപ്രായങ്ങൾതന്നെ. വർത്തകൻ്റെ ഇപ്രകാരമുള്ള വിചാരങ്ങൾ മുഴുവൻ മനസ്സിലാക്കിക്കൊണ്ട് കമാൽ അവനെനോക്കിപ്പറഞ്ഞു ധനവാനായ വർത്തകി താങ്കളുടെ ഭാഗ്യവശ്യാധി നിശ്ശേഷം ഒഴിഞ്ഞുമാറുമോ? എന്നേപ്പോലെ ഒരു പുത്രൻ വേണമെന്നുള്ള ആശങ്കകൊണ്ട്, പാപശനായി നിൽക്കയാണു്—അല്ലേ?—അതിനൊരു വിഷമതയുള്ളൂ? എന്നെത്തന്നെ താങ്കൾക്കു പുത്രന്മാന സ്വീകരിച്ചുകൂടയോ? അതു ഗുണകരമാകയില്ലെന്നു തോന്നുന്നുണ്ടോ?” ഇങ്ങനെ പറഞ്ഞശേഷം കമാൽ വർത്തകനെ ഉപചരിച്ച് ഓസാനത്തിലിരുത്തി സൽക്കരിച്ചു. ഉടനേ വർത്തകൻ മയോമുശ്ലനായി കമാലിനെ സ്വന്തപുത്രനായി വിചാരിച്ചു പിടിച്ചു മാറോടണച്ചാശ്ശേപ്പുംചെയ്തു. ഇനി ഈ കുട്ടിയെ പിരിഞ്ഞിരുന്നുകൂടാ എന്നുള്ള ഉദ്ദേശത്തോടുകൂടി തന്റെ വീട്ടിൽകൂടി വരണമെന്നു കമാലിനോടാവശ്യപ്പെട്ടു. അപ്രകാരം സമ്മതിച്ചു കമാൽ വീട്ടിൽ എത്തിയ ഉടനേ വർത്തകനെനോക്കി ഹേ മഹാനഭാവ! അങ്ങേ അമ്മൻ അങ്ങേക്കായി ഇവിടെ കുറേപ്പച്ചക്കല്ലുകൾ കുഴിച്ചിട്ടുണ്ട്. അതു വെട്ടിയെടുത്തുകൊൾക. എന്നു പറഞ്ഞു് ഒരു സ്ഥലം ചൂണ്ടിക്കാണിച്ചുകൊണ്ടു്. വർത്തകൻ ആ ഭാഗം കുഴിച്ചുനോക്കിയപ്പോൾ അവനു അത്ഭുതമുണ്ടാകമാറു അകേനം പച്ചത്തോണ്ടും പലമാതിരി രത്നങ്ങളാൽ അലങ്കൃതമായി സാധാരണ ശിശുക്കൾക്കു അണിയത്തക്ക അഭരണങ്ങളും അവിടെ കാണപ്പെട്ടു. ഈ അഭരണങ്ങൾ അണിയത്തക്ക ഒരു ശിശുപോലുമില്ലാത്ത എനിക്കു ഇതെന്തിനു കാണിച്ചുതന്നു എന്നിങ്ങനെ വിചാരിച്ചു കണ്ണുനീർതുകിക്കൊണ്ടു നിൽക്കുമ്പോൾ കമാൽ മറയുകയും ആ സ്ഥാനത്തു് കണ്ടുകൊണ്ടു്കിടന്ന ഒരു ചെറുശിശുവിനെ കാണുകയും ചെയ്തു. ദിച്ഛപ്രഭാവനായ കമാൽ എന്റെ പുത്രന്മാരെക്കൊണ്ടു നിറവേറ്റുന്നതിനായിസ്വയം ബാലഭാവത്തെ അംഗീരിച്ചു ചുട്ടുകൊണ്ടെന്നു മനസ്സിലാക്കി സന്തോഷാത്മക പരവശനായ വർത്തകൻ തന്റെ സഹധർമ്മിണിയെ വിളിച്ചു സകല വസ്തുതകളും അറിയിച്ചശേഷം—

“പ്രിയതമേ! നമ്മുടെ ഭാഗ്യക്കേടു നീക്കത്തക്കവണ്ണം കോമളനായ ഉണ്ണിയെ നമുക്കുവേദിച്ചിരിക്കുന്നു. അവൻ ഇതാ വിശന്നുകിടന്നുകയുന്നതു നീ കണ്ടല്ലോ? വേഗം എടുത്തു മുലകൊടുത്തുതാലോലിക്കുക!” എന്നുപറഞ്ഞു. ഉടനേ, ഗൃഹനായിക, പുത്രാശയാൽ അതിവേഗത്തിൽ ചെന്നുകയ്യിനെ എടുത്തു് താലോലിച്ചു മുലകൊടുത്തപ്പോൾ, ഊശാലാശാഗ്രാമത്താൽ മുലയിൽ ചാൽനിറയുകയും, അതുകൂടിച്ചു സംതൃപ്തനായ ബാലൻ, കമാലച്ചുണ്ടു വീടുത്തി മാതാപിതാക്കളുടെ മനസ്സലിയിക്കത്തക്കവണ്ണം മന്ദമാസം തുകിക്കൈകാൽ കുടഞ്ഞു കളിച്ചു്, അച്ഛനമ്മമാരെ വ്യാമോഹിപ്പിക്കുകയും ചെയ്തു. പുത്രലാഭത്താൽ സന്തുഷ്ടനായ വർത്തകൻ, മംഗലസൂചകമായി, കുറേ പഞ്ചസാരയെടുത്തു പരിജനങ്ങൾക്കുംമറ്റും പങ്കിട്ടുകൊടുത്തു. അതറിഞ്ഞവർ പലതും അതിന്റെ കാരണമന്വേഷിച്ചപ്പോൾ ദിച്ഛചരിത്രനായകമാൽ വർത്തകനു പുത്രനായി ശിശുഭാവം പൂണ്ടിരിക്കയാണെന്നു മനസ്സിലാകയാൽ, അശ്ചര്യപരതന്ത്രന്മാരായി കയ്യിനെച്ചെന്നുകണ്ടു്, ഹേ കമാൽദേവ! “നിന്തിവവടിത്തങ്ങൾക്കു പുത്രനായിപ്പിറക്കണമെന്നു് അപുത്രനായിപ്പിറക്കണം,” എന്നിങ്ങനെ ഓരോരുത്തരും അപേക്ഷിച്ചു സ്തോത്രംചെയ്തു. ഭക്തചത്സലനായ കമാൽ അവരുടെ അഭിമതത്തെ സാധിക്കുന്നതിനായി നോരണങ്ങളണിഞ്ഞ പലശിശുക്കളുടെ രൂപമെടുത്തു്, എല്ലാവരുടെയും അഭിലാഷത്തെ നിറവേറ്റിയശേഷം, നോരവരണസിക്കിരിച്ചു. അപ്പോൾവർത്തകൻ അതറിഞ്ഞു്, തന്റെ മുമ്പുകമാലിനു സമ്മാനിക്കണമെന്നു നിശ്ചയിച്ചിരുന്ന പച്ചരത്നം, കയ്യിലെടുത്തുകൊണ്ടു് “ഛാ ഇതു ഞാൻ കമാലിനുസമ്മാനിക്കാൻ നിശ്ചയിച്ചിരുന്നതാണല്ലോ. ഇനി അതു ഞാൻതന്നെ വെട്ടുകൊള്ളുന്നതു പാപമല്ലയോ? നമ്മുടെ ദേഹവും ധനവും പ്രാണനുമെല്ലാം ഇപ്രകാരമുള്ള മഹാത്മാക്കു വേണ്ടിയില്ലയോ ഖലികഴിക്കേണ്ടതു്? പുത്രഭാഗ്യമില്ലാതെയിരുന്ന മാസമാതാവിലെപുത്രനെ നുണ്ടാക്കാൻ ശ്രീമന്മാര മഹാക്ഷിവിചാരിച്ചിട്ടുപോലും സാധി

ചില. ദൈവമാണ് പുത്രമാണെന്നു ചൊല്ലുന്നത് വസിഷ്ഠമഹർഷിസ്വന്തരത്തെ ജനിപ്പിച്ചത്. അതുതന്നെയും ഋഗ്വേദം മഹർഷിയെക്കൊണ്ടാണ് സാധിച്ചത്. ഇപ്പോൾ ഇതും ഒരു കളിപ്പോലെ കമാൽ, ദുർല്ലഭമായ പുത്രമാത്രത്തെപ്പലക്കുന്നിപ്പുമാസം പ്രദാനം ചെയ്തിരിക്കുന്നു. അത്രമാത്രമല്ല കമാലിനെപ്പിരിഞ്ഞു, ഞാൻ ഇനി ജീവിച്ചിരിക്കുമോ! അദ്ദേഹത്തിന്റെ അനുഗ്രഹം സിദ്ധിച്ചാൽ ഉടലോടെതന്നെ സ്വർഗ്ഗത്തെപ്പാപിക്കാമെന്നുള്ളതിനു വല്ലസംശയവുമുണ്ടോ? വിലയേറിയവസ്ത്രാഭരണാദികൾ വരിച്ചു. അത്യുന്നതമായ മേടയിൽ താമസിച്ചാലും, മരിക്കുമ്പോൾ അതുകൾ കൂടി വരുമോ? ഭാര്യാപുത്രാദികളെ പ്രാണനിവിശേഷമായിപ്പോറ്റി രക്ഷിച്ചാലും, നമ്മുടെ പാപപുണ്യങ്ങളിൽ അവർ പങ്കുകൊള്ളുമോ? “യാവദപിത്തോപാജ്ജനശക്തസ്താവന്നിജ പരിചാരോക്തഃ” എന്നു പറഞ്ഞതുപോലെ, പണമുള്ള കാലം വരെയല്ലാതെ അവരുടെ സ്നേഹമിരിക്കുമോ? “പണമില്ലാത്തവൻ പിണം” എന്നല്ലെപ്പഴയൊല്ലതന്നെ. നിൽക്കുന്നവനെ, എല്ലാവരും കൈവെട്ടിയെന്നു. അപനോടു അഭിമുഖ്യം പോലും കാണിക്കയില്ല. പണലോകശക്തിയാണെങ്കിലും മനുഷ്യർ മിക്കവാറും അതിനെ ദുഷിച്ചയത്തിലേക്കല്ലാതെ സദാചര്യത്തിലേക്കു വിനിയോഗിക്കുന്നില്ല. എല്ലാവരും അവരുടെ ഭാര്യാപുത്രാദികളെ സംരക്ഷിക്കുന്ന വിഷയത്തിലല്ലാതെ, ഭാവൽപ്പുഷ്പം സാധുസേവയ്ക്കോ അസക്തനായിരിക്കാണെന്നില്ല. സാധുപൂജനത്തിനായി ശരീരസമ്പത്തുകളെ വിനിയോഗിച്ചു, ഇഹഭോഗവാഞ്ഛകളെ പരിത്യജിച്ചു പരലോകസുഖത്തെ ഇഹരിക്കുന്നവരാണ്, ഉത്തമന്മാരെന്നു പറയേണ്ടതു്. അല്ലാതെ പാശ്ചാത്യം കൊണ്ടു്, കാനനത്തിലധിപതിയായി സിംഹം ഭാവിക്കുന്നതുപോലെ ധനസമൃദ്ധിക്കൊണ്ടു്, ദേശാധിപത്യം ലഭിച്ചിരിക്കുന്ന മനുഷ്യൻ യഥേഷ്ടം സിംഹാദികളിൽ മനസ്സിറക്കി, അഹംകാരപ്രകാരമായി പരോപദ്രവങ്ങൾ ചെയ്തു ഒടുവിൽ, രാജ്യക്ഷാമമായ ശാശ്വതം കയ്യിനനായി മരിച്ചു പലനാൾക്കു കമറുവെച്ചശേഷം, മീനയോനികളിൽ വീണ്ടും ജന്മങ്ങളെ അപത്തിക്കാൻ ഇടയാക്കുന്നതാണെന്നല്ലതു് എന്നിങ്ങനെ പലവിചാരങ്ങളോടുകൂടി തന്റെ ഭയ്യയേച്ചിട്ടിട്ടു്, “നി ഈ കുട്ടിയുമായി നിന്റെ അച്ഛന്റെ വീട്ടിൽ പോയി താമസിച്ചുകൊള്ളുക” ഞാൻ കമലോടൊന്നിച്ചു പോകയാണ്. എന്നു യാത്രപറഞ്ഞയച്ചശേഷം തന്റെ മുതലുകളെല്ലാം സാധുക്കൾക്കായി ദാനം ചെയ്തു് താമസിച്ചു വീട്ടുപേലും വിട്ടുകൊടുത്തശേഷം നിഷ്കാമനായി നിരാശനായി വിസ്താരമെന്നായി വെളിക്കിറങ്ങി കമാലിന്റെ പുറകേ കാടിയെത്തി പാങ്ങുകളിൽ വീണുനമസ്കരിച്ചു്—ഓ ദയാലുധായ ദേവ! നിന്തിരുവടി എന്നെ വിട്ടു പിരിഞ്ഞു പോകാറാണോ ഭവിക്കുന്നത്? എന്നു ചോദിച്ചു കരഞ്ഞുളക്കി,

കമാൽ:—“ഓ മന്യവർത്തക! ഞാൻതന്നെ ശിശുരൂപത്തിൽ താങ്കളുടെ വീട്ടിലിരിക്കുമ്പോൾ വിട്ടുപിരിഞ്ഞുപോന്നതായി വിചാരിച്ചതൊക്കെണ്ടു്? താങ്കൾ ഇങ്ങു പോന്നാൽ പിന്നെ എന്നെ രക്ഷിക്കുന്നതിനവിടെയാരുണ്ടു്? അതുകൊണ്ടു് വാക്കമറുക്കാതെ വേഗം മടങ്ങിപ്പോയി എന്റെ അശഭൂതനായ അ കുട്ടിയെ സൂക്ഷിച്ചുകൊൾക.

വർത്തകൻ:—നിന്തിരുവടികൂടി വന്നാലല്ലാതെ ഞാൻ പോകയില്ല.

കമാൽ:—താങ്കളെപ്പോലെതന്നെ ഒരുമണിയനായ എന്റെ പിതാവു് കഞ്ചീർവാസർ എന്നൊക്കുമ്പോൾ അഗ്രാമിച്ചിരിക്കുകയാണ്. ഞാൻ അദ്ദേഹത്തെ ചെന്നുകണ്ടശേഷം നിശ്ചയമായും താങ്കളുടെ അടുക്കൽ മടങ്ങിവരും, പറയുന്നതുകേട്ടു വീട്ടിൽ പോകണം.

വർത്തകൻ:—അദ്ദേ, അങ്ങേ ഇപ്പോഴപ്പോലെ ചെയ്യാം, പക്ഷെ, ഇക്കാണിക്കെ അങ്ങു സ്വീകരിക്കണം.

കമാൽ:—മഹാശാലനായ വർത്തക! എനിക്കു ദ്രവ്യത്തെ ഇച്ഛിക്കാൻ പാടില്ല. ദ്രവ്യമനുഭവിക്കാൻ ഉണ്ടാക്കുന്നതാണ്. താങ്കളുടെ സ്വത്തുല്ലാം അർത്ഥികൾക്കായി ദാനം ചെയ്യുകൊണ്ടു്, ഇപ്പോൾ കേവലം ദരിദ്രനായിരിക്കയല്ലേ? അതിനാൽ ഈ രത്നത്തെ സൂക്ഷിച്ചു അതുവരുന്ന നിത്യവൃത്തിയിലിട്ടുകൊണ്ടിരിക്കുന്നത് താമസിയാതെ അത് വന്നു കണ്ടുകൊള്ളും.

ഇങ്ങനെ പറഞ്ഞു കമാൽ പിരിഞ്ഞുപോകാൻതുടങ്ങിയപ്പോൾ, വർത്തകൻ അദ്ദേഹത്തിന്റെ പാദങ്ങളിൽ സാഷ്ടാംഗപൂജാമഠം ചെയ്തുകൊണ്ടു, കമാലിന്റെ വസ്ത്രാഞ്ചലത്തിൽ ഒരു തോത്തെ ഗ്രന്ഥമായി കെട്ടി ഉറപ്പിച്ചശേഷം യാത്രചോദിച്ചുപോകയും ചെയ്തു. നേരെ ശപഥഭവനത്തിലേക്കാണ് പോയത്. അവിടെ എത്തിയകമാലിന്റെ അംശത്തൽ ഉത്ഭവിച്ചുകുഞ്ഞിന്റെ മെയ്യാരോണങ്ങളിൽ, ചിത്രവിരറ് അതുകൊണ്ടുവ്യാപാരം ചെയ്തു. മുമ്പിലത്തെക്കാളും അത്യുന്നതമായ മേട മാളിക, മുതലായതുപണികഴിച്ചു ധനസമൃദ്ധിയോടുകൂടി കമാലിന്റെ വരവും നോക്കിത്താമസിച്ചുവന്നു.

കമാലാകട്ടെ, മാതാപിതാക്കളാറെ ദർശിക്കുന്നതിലുള്ള അഭിനിവേശത്താൽ അകൃഷ്ടചിത്തനായിത്തീർന്നു കൊണ്ടു്, വസ്ത്രക്കോണിൽ തറാകെട്ടിയ കഥയറിയാതെ, ഉഴറിനടന്നുപോയിഗംഗാതീരത്തിലേക്കി. മുമ്പിലത്തെപ്പോലെതന്നെ ഗംഗയെസ്തുതിച്ചു് മറുകര കടന്നു വീട്ടിൽ ചെന്നുചേർന്നു. ചിരവിഹാരിതനായപുത്രനെക്കണ്ടു് സന്തോഷസാഗരത്തിൽമുങ്ങിയപിതാക്കളാറെ കമാൽ വലംവെച്ചു വാദിച്ചു് തന്റെ ദീർഘമായ തീർത്ഥയാത്രയിലെ സഭവേങ്ങൾ വസ്തുരിച്ചുപറയാൻതുടങ്ങി. പുത്രദർശനവായ്ക്കൊണ്ട് പരവശനായിത്തന്ന കബീർ തൽക്ഷണംതന്നെ അക്ഷമനായി എഴുന്നേറ്റുചെന്ന് കമാലിനെ പാടിച്ച് മാറോടനച്ചു് അശ്ലേഷംചെയ്തപ്പോൾ വസ്ത്രാഞ്ചലത്തിലെ കെട്ടുകണ്ടുമുട്ടി. അതഴിച്ചുനോക്കിയതിൽ അതിനകത്തു് ഒരു നീലാത്മമാണെന്നു കണ്ടു് അദ്ദേഹത്തിന്റെ മുഖം വിവർണ്ണമായി ഭവിച്ചു. ചെട്ടെന്നു ദൂരെമാറി പൂജാവിഗ്രഹത്തിന്റെ മുമ്പിൽനിന്നുകൊണ്ടു, കണ്ണുനീരൊഴുക്കിക്കരച്ചിൽ അരംഭിച്ചു. അതുകണ്ടു സുന്ദരിയും കാരണമറിയാതെ നിലവിളിച്ചു. മാതാപിതാക്കളാരുടെ കരച്ചിൽകണ്ടുസംഗതി മനസ്സിലാകാഞ്ഞു കമാലുംകരഞ്ഞുപോയി. അപ്പോൾ മായാചിലാസപതുരനായ ഭഗവാൻ ശ്രീനാരായണൻ, ശ്രീരാമരൂപമെടുത്തു, സീതാഭാരതലക്ഷ്മണ ശത്രുഘ്നവരേതനായി, അവിടെഅവിർഭവിച്ചു്, കബീർ, കമാൽ, സുന്ദരി ഇവരെക്കുട്ടിപ്പിടിച്ചുകൊണ്ടു്, അവരെപ്പോലെ വിലാപംതുടങ്ങി. ഈസംഗതികൾ അറിഞ്ഞ രാമാനന്ദസ്വാമികളും തന്റെ ശിഷ്യന്മാരോടുകൂടി പ്ലറപ്പെട്ടു് കബീരിന്റെ ചാതുക്കലത്തു്, കതകിനുമുട്ടിവിളിച്ചു. ഹേ കബീർദാസ! കതകും മൂടിയടച്ചു് എല്ലാവരുംകൂടി കൂട്ടനിലവിളിതുടങ്ങിയിരിക്കുന്ന കാരണമെന്തു്? വിളിച്ചാൽകൂടിയേൽക്കാൻ പാടില്ലമോ? എന്നുചോദിച്ചു. കബീർഅതുകേട്ടു സ്വാമിൻ! ഇതാങ്ങാൻപറന്നുകഴിഞ്ഞു. എന്നുപറഞ്ഞു കണ്ണുതുറന്നുനോക്കിയപ്പോൾ കെട്ടിപ്പിടിച്ചുകരഞ്ഞുകൊണ്ടു നിൽക്കുന്ന ശ്രീരാമസ്വാമിയേയും കൂട്ടരേയും അറക്കണ്ടതു്. വേഗംതന്നെ സാഷ്ടാംഗനമസ്കാരം ചെയ്തുഴുന്നേറ്റുപൂജിച്ചശേഷംപോയി വാതിൽതുറന്നു് രാമാനന്ദസ്വാമികളെ എതിരേറ്റു അകത്തേക്കു കൂട്ടിക്കൊണ്ടുവന്നു. അവിടെ സന്നിധാനംചെയ്തിരുന്ന ശ്രീരാമാദികളെക്കണ്ടു ഭക്തിയാൽ പരവശനായസ്വാമികൾ തൃപ്താദങ്ങളിൽ നമസ്കരിച്ചു ഭഗവാൻ! നിന്തിയവടി ഇക്കബീർകുടുംബക്കാലോടൊരുമിച്ചു കഴുന്നതിന്റെ മഹത്വം എന്താണെന്നു അടിയന്തമനസ്സിലാകുന്തില്ല. നിന്തികരുണാഭടാകുത്താൽ ഏതൊരുപത്താണൊഴിയാത്തതു്? ഏതൊരു കുറവാണു നിറവേറാത്തതു്? എന്നിങ്ങനെ ഉണർത്തിച്ചു നിൽക്കുമ്പോൾ ഭഗവാൻ:—ഹേ രാമാനന്ദ! പുന്റെ മാവിൽ അണിഞ്ഞിരിക്കുന്ന പതക്കത്തിന്റെ നടുവിൽ ചാരിക്കുന്നതിനുള്ള ഒരു പച്ചക്കല്ലുകിട്ടാഞ്ഞു വളരുന്നോളായി അനാഗ്രഹിച്ചിരിക്കുന്നു. ഈകമാൽ ദുഃഖശയാത്രയിച്ചപ്പോൾ വഴിമേഴ്ചച്ചുങ്ങാൻ കണ്ടുഒരുപച്ചത്തോകൂടി എന്നിങ്ങാണിക്കയ്യാതിരിക്കണ്ടുപരണമെന്നു പറഞ്ഞയച്ചിട്ടുണ്ടായിരുന്നു. അവൻ എന്റെ വാക്കുമാറക്കൊരു ഒരുപച്ചക്കൽകൂടി കണ്ടുപോന്നു. അതിനാണു കബീർ നിന്നുകരഞ്ഞതു. അതുകൊണ്ടു ഞങ്ങളും കരഞ്ഞുവെന്നുയുളു. അതും അതാ കബീരിന്റെകയ്യിൽഇരിക്കുന്നു. അതുനീ ഇണ്ടുവാങ്ങാത്താൽ കൊള്ളാം” എന്നുരളിച്ചതു.

കബീർ ഉടനേ തന്റെ കയ്യിലിരുന്ന പച്ചത്തോത്തെ രാമാനന്ദസ്വാമികളെ കാണിച്ചു്—“സ്വാമി! ഭഗവാൻ ഇങ്ങനെ അരുളിച്ചെയ്തു, കമാലിന്റെ ദുഃഖശയക്കുറി

ചു പരിഹസിപ്പിച്ചാണെന്നു ഞാൻ വിചാരിക്കുന്നു. അല്ലാതെ പരമാത്മമായി വരാൻ വഴി കാണുന്നില്ല. തിരുമാറിൽ അണിയത്തക്ക ഒരുത്തൻ അവിടേക്കുപോന്നെന്നുണ്ടെങ്കിൽ അതു ചുമതലപ്പെടുത്തപ്പെട്ടുകൊണ്ടു കൊടുക്കാൻ കുഞ്ചൻ മുതലായ ലോകേശ്വരന്മാരിൽ എത്രപേരാണുള്ളതു? അസ്ഥിതിക്കു കമാലിനെന്നുണ്ടു അക്കാര്യം സാധിക്കണം എന്നു വരികില്ല. കസ്തുരികൊടുത്തു ചാണകം ചാങ്ങിക്കുന്നതുപോലെയും പാച്ചുകൊടുത്തു കുളു വാങ്ങിക്കുന്നതുപോലെയും കുല്പകക്കൊടുത്തു കാഞ്ഞിരക്കായ് വാങ്ങിക്കുന്നതുപോലെയും അമൃതകൊടുത്തു വിഷം ചാങ്ങിക്കുന്നതുപോലെയും ഭഗവത്തിനു മണമുള്ള വിലകൊടുത്തു് ഇവൻ ഈ പച്ചത്തൊത്തൊക്കെ ചെയ്തെന്നു പറയുന്നു. ഇതു മൂലം അവൻ നരകവാസത്തിനർഹനായിത്തീർന്നിരിക്കുന്നു എത്ര ഉപദേശത്തിൽ പറന്നാലും പരമ ഗുരുധനം കേമീ? ദീപങ്ങൾ എത്ര ചേർന്നാലും സൂര്യൻ സമമാകുമോ? നക്ഷത്രങ്ങൾ എത്ര ചേർന്നാലും ചന്ദ്രൻ പ്രഭാതമോ? അതുപോലെ ഇക്കമാൽ എത്രതീർത്ഥം ചെയ്താലും ഏതെല്ലാം ഉപദേശം കേട്ടാലും അവന്റെ ദുഷ്ടാശയം മോക്ഷത്തിനധികാരിയാകുമോ? ഒരു നിശ്ശരനെ പൊലുസുകൃതിയാകുമോ? ഇനി ഇവന്റെ മുഖത്തു നോക്കാൻ കൊള്ളുകയില്ല. ഹേ സുന്ദരി! ക്ഷണത്തിൽ ഇവനെ വെളിപ്പെടുത്തിക്കൊടുക്കുക!” എന്നു പറഞ്ഞു മടന്നുകൊണ്ട് “പ്രിയപിതാവേ! നിന്തിരുവടി ചെറുതെ കോപിക്കരുതു്. ഇപ്പറഞ്ഞതിൽ അശേഷം വാസ്തവമില്ല. ഞാൻ അല്പമായ ഹൃദയത്തിൽ മോഹിച്ചിട്ടു. മോഹിക്കുകയല്ല. പൂവി പൂർണ്ണമോ? സ്വർഗ്ഗം കുറുനരിയുടെ മാണ്ഡലത്തെ ഇളക്കുമോ? വിവേകി എത്ര സങ്കടപ്പെട്ടാലും ലോഭം യോടുകൂടിക്കുമോ? പുണ്യചാർ എത്ര ദുരാനുഭവം ധർമ്മനിഷ്ഠനെ വീട്ടുമോ? അതുപോലെ വൈദ്യന്തത്താൽ കൂടിയ ഞാൻ അല്പസാരവും നശപരവുമായ ഈ മതത്തിൽ അശവയ്യമോ? ഇതു ഞാൻ അറിയാതെ ഒരു കച്ചവടക്കാരൻ വരുത്തിവെച്ച അപരാധം. അവൻ എന്നിലുള്ള ഭയഭക്തികൊണ്ടു ഹൃദയം സമ്മാനിപ്പാൻ കൊണ്ടുവന്നു. ഞാൻ അതിനെ നിഷേധിക്കയാണു ചെയ്തതു്. എത്ര വിധത്തിലേക്കിലും എന്നെ ഈ തോം ഏർപ്പിക്കണമെന്നു ദേശിച്ചു ഞാൻ അറിയാതെ അവൻ ഇതു മുണ്ടിന്റെ കോണിൽ കെട്ടിയതായിരിക്കണം. മനസ്സറിയാതെ ആയാലും അന്ത്യന്റെ മുതൽ അപമാനിക്കരുതെന്നുള്ളതിന്നു ഇതൊരു ഉദാഹരണമായി. അതു മൂലം ഇപ്പോൾ ഇവിടെ ചുന്തെല്ലാം കഴുപ്പും സംഭവിച്ചു? ഇപ്പോൾ തന്നെ തിരിച്ചുകൊണ്ടുപോയി ഞാൻ അവനു കൊടുത്തിട്ടുവന്നു കൊള്ളാം. എന്നു പറഞ്ഞു, പിതാവിന്റെ കയ്യിൽ നിന്നും മത്തത്തെയും വാങ്ങിക്കൊണ്ടുകൊണ്ട് മറഞ്ഞു. അക്ഷണത്തിനകം വർത്തകന്റെ ഭവനത്തിലെത്തി തോം കൊടുത്തിട്ടു “ഹേമുഖാത്മാവേ! തപസ്വിയും ത്രാഗിയുമായ എന്നെ നീ ഈ മത്തം കൊണ്ടു മെന്തിച്ചു നരകത്തിലിടാൻ ശ്രമിച്ചുവോ? മേലാൽ ഈ വക അവിവേകങ്ങൾ സംഭവിക്കരുതു്”. എന്നിങ്ങനെ അനുശാസിച്ചു തുറന്നു മടങ്ങി ഉത്തരകുടുന്നത്തിൽ കാമ്പീരിന്റെ മുമ്പിൽ ധാജമായി. പിതാവേ ഞാൻ മത്തത്തെ വർത്തകൻ തിരികെ കൊടുത്തു അനുശാസനത്തിൽ നിന്നൊഴിഞ്ഞു കഴിഞ്ഞു. ഇനി, അക്കാര്യത്തിൽ അന്തസ്സാപം വേണ്ടോ” എന്നറിവിച്ചു.

കമ്പീർ:—പുത്ര! നീ പറഞ്ഞതു വാസ്തവം തന്നെയോ? ഒരു നിമിഷത്തിനകം ഏതു വിധത്തിലാണു നീ അവിടെപ്പോയി മടങ്ങിയെന്നതു്?

അതുകേട്ടു ഭഗവൻ പറഞ്ഞു:—ഹേ കമ്പീർദാസ! നീ അങ്ങനെ സംശയിക്കേണ്ട. അവൻ ഞാൻ അഗ്രാരിച്ച മത്തത്തെ കച്ചവടക്കാരനു മടക്കിക്കൊടുത്തുപോയതെന്നു വന്നിരിക്കയാണു. അതിൽ എന്തിങ്കു പറയാനുള്ളതു, പുന്റെ സന്തോഷത്തെക്കൊണ്ടു നീ ദ്രവ്യവൈരാഗ്യത്തെയാണല്ലോ മേന്മയാക്കിയതു്” എന്നതാണു.

കുമാർ:—ഭഗവാനെ! കളഞ്ഞുകിട്ടിയ കാതു കാണിക്കുവാൻ കൊണ്ടു ഏതെങ്കിലും അതുപോലെ ഒരു കച്ചവടക്കാരന്റെ മത്തം നിന്തിരുവടിക്കു കാഴ്ചപ്പാൽ അതുകൊണ്ടു നോക്കു പ്രയോജനം സിദ്ധിക്കു? നന്ദത്തിൽ നിന്തിരുവടി അ മത്തത്തെ അഗ്രാരിച്ചിരുന്നുവോ? ഇങ്ങനെ പുത്രന്റെ വാക്കുകൾ കേട്ടു അനന്ദമൂർദ്ധ്വനായ കമ്പീർ അവനെ

പ്പിടിച്ചു മാറോടനച്ചു; ശുചിച്ചുകൊണ്ടു ഭഗവാനെനോക്കി ഭഗവാൻ! നിന്തിരുവടിക്കടുത്തു രത്തനത്തിൽ അശയുണ്ടെങ്കിൽ കല്പിച്ചാലും! ഇക്ഷണം അടിയന്തരമായി അതുവാങ്ങിക്കൊണ്ടുവരുന്നണ്ടു” എന്നുണർത്തിച്ചു.

ഭഗവാൻ:—കബീർദാസ്! ഞാൻ അങ്ങനെ പറഞ്ഞതു നിങ്ങളെ പരീക്ഷിക്കാനല്ലാതെ മറ്റൊന്നിന്നല്ല. എന്നിങ്കു ഒന്നിലുംതന്നെ അശയില്ലെന്നു നിനക്കറിഞ്ഞുകൂടുമോ? നിങ്ങളുടെ ത്രാഗാഭിഗുണങ്ങളെക്കുറിച്ചു ഞാൻ അത്യന്തം സൂക്ഷ്മമായിത്തീർന്നിരിക്കുന്നു എന്നതളിപ്പെടുത്തേണ്ട സഹജാദികളോടുകൂടി അവിടെത്തന്നെ അന്തർലാസം ചെയ്തു. അനന്തരം രാമാനന്ദസ്വാമിപ്പട്ടം കൂട്ടരും അവിടെനിന്നു അതുതങ്ങളെക്കണ്ടു. അനന്ദപരവശന്മാരായിത്തീർന്നുപറഞ്ഞു പിരിഞ്ഞു. കബീറും കമാലും സാധുക്കൾക്കു ഇപ്പോഴൊന്നു ഭഗവദ്ഗുണമുണ്ടെന്നു നന്ദിച്ചുവരികയാണു്.

അനന്തരം കബീർദാസൻ ധർമ്മമായി പുത്രന്റെ കണ്ഠമേദംചെയ്തതും അതിന്നു സജീവമെന്നുപോലെ കാടിക്കളിച്ചതും ഭഗവദനുഗ്രഹത്താൽ അവൻ ജീവിച്ചപ്പോഴേറ്റവും വീണ്ടും ശോകമുൾവന്നു കശിമിപ്പട്ടം ചെയ്തതും ഇല്ലാതാകത്തക്കവിധത്തിൽ ചെയ്തപ്പോൾ കബീർ ഇരുന്ന ഇരുപ്പിൽനിന്നു പെരുവിരൽക്കൊണ്ടു മണ്ണു ചൂഴ്ത്തുമാറി അദ്ദേഹം ശ്വാസികൾക്കെല്ലാം അഭയം നൽകി തികയത്തക്കവണ്ണം ചെയ്തതും പുറപ്പെടുവിച്ചതും ഒരു പണ്ഡിതന്റെ അച്ഛൻ വാഴുന്ന ഡിരിലുള്ള ഒരു കുച്ചുവടക്കാരന്റെ ഭവനത്തിൽ കണ്ണുണ്ടുപോട്ടിയ ഒരു കാളയാനിയെ ജനിച്ചുവരും ആ പണ്ഡിതൻ തന്റെ അച്ഛനുനിപാപനടാനം ചെയ്തപ്പോൾ പരിച്ഛിച്ചു അവനെ രക്ഷിച്ചതും ഞാനുംനീയും ഒരുപോലെ സാരികളായിരുന്നിട്ടും എനിക്കു നിന്നെപ്പോലെ ഭഗവദ്ദർശനം ലഭിക്കാത്തതെന്തു് എന്നിങ്ങനെ സംശയഗ്രസ്തനായി ചോദിച്ച ഒരു ബ്രാഹ്മണൻ തന്റെ ഭാര്യയുടേയും പുത്രന്റെയും മേലായിട്ടെ ചെളിപ്പെടുത്തിക്കാണിച്ചുകൊടുത്തതും നാനകാചാര്യരോടൊത്തു വരേണ്ടതാക്കിയതും ശിവൻ, ശക്തി ബ്രഹ്മാഗണപതി ഇവർക്കു സീതാരാമനരായണാദികളെത്തന്നെ നീവിച്ചതും രാമദാസൻ ഭഗവദ്ദർശനം കൊടുപ്പിച്ചതും മറ്റും വിവരിക്കുന്ന ഒരു പ്രായശ്ചിത്തം മേൽ ഓരോ ഭക്തന്മാരുടെ കഥകളെക്കുറിച്ചു പറയുന്ന ഭാഗത്തു കാണപ്പെടും.

ശ്രീജയദേവചരിത്രം.

ഒന്നാം അദ്ധ്യായം.

(ജയദേവരുടെ ഉദ്ഭവം.)

ഗോപഭട്ടസ്തുതി.

ഭാമിത്യാത്മാത്മപാപപ്രകാശനിരതമനഃപൂർണ്ണവൽപുലൻ
കുമാരസുതത്വാനനമന്തകമതിമധുരതേനീശ്വരമുണ്ടെന്നർക്കം
കാമപ്രഭാപ്രദമുന്മാദമുദാധിപതികർക്കംതിരഞ്ഞെത്തിടാതോ
രാമഭീഷാടരുൾതമാധവചമരണീഭൂതമാക്കണമെന്നും.

ജയദേവസ്തുതി.

ജയസാധുധർമ്മിഹനിവനിത്തുപനവനിതലമാൻദേശികപര!
ജയസർവ്വമണ്ഡലമുഖരാജസ്തരദിവലിപുൻശാന്തഹൃദയ!
മൃതയാംകുടുംബിനിയെയുയർത്തേപ്പിഴ്യാതപരമേഷ്ടിതൃപ്തപാമൻ
ജയദേവദേവതവചരണംനമുക്കായശബോപശാന്തികരണം.

ജയദേവരുടെ ഉദ്ഭവവും വിചാരവും.

ഉദ്ധവസിലാൻ മുതലായ തപസ്വികൾ ദേവാംശഭൂതനായ ഭക്തോത്തമാരുടെ ചരിത്രചരിത്രങ്ങൾ കേൾക്കുന്നതിൽ അസക്തമനസ്സുമാരായി, അടുത്തടിവസപ്പുരയിലേ പുഴുനേറ്റു ചന്ദ്രഭാഗാനദിയിൽ സ്നാനം ചെയ്തു നിത്യകർമ്മങ്ങളനുഷ്ഠിച്ചുകഴിഞ്ഞ ശേഷം കാത്തികേരകവാഭൂതനായ നാദജിസിലരുടെ സമീപത്തെ പ്രാപിച്ചു, വരിച്ചു തങ്ങളുടെ അഭിലാഷം അറിയിച്ചു. വിഷ്ണുശാസ്തർ ത്രിമൂർത്തികൾ മുതലായ ദേവന്മാരെ അതത്യാധാരങ്ങളിൽ ഉറപ്പിച്ചു അത്മതേജോമയനായ സാക്ഷാൽ സുബ്രഹ്മണ്യനെ ധ്യാനിച്ചു, ബ്രഹ്മരസ്യത്തിൽ പ്രതിഷ്ഠിച്ചു, കണ്ടുകണ്ടാനന്ദിച്ചിരുന്ന നാദജിസിലർ, അഗതന്മാരായ താപസന്മാരെക്കണ്ടു, സതുഷ്ഠനായി അവരെ അനുഗ്രഹിച്ചശേഷം ശ്രീജയദേവസ്വാമിയുടെ ചരിത്രം പറയാൻ തുടങ്ങി.

ഓര സുശീലനായ സിലന്മാരേ! സൽസംഗത്തിൽ രതിമോടു കൂടിയ മുക്കന്മാരേ! നിങ്ങളുടെ അഭിലാഷപ്രകാരം ഞാൻ പറയാൻ പോകുന്ന ചരിതാവനമായ ഈ ചരിത്രത്തെ നിങ്ങൾ ഭക്തിശ്രദ്ധയോടുകൂടി കേട്ടുകൊള്ളണം; വിശ്വവപുരാതമായി, ജനനാഥം എന്ന ഭിദ്യനാമത്തെ ധരിച്ചിരുന്ന നഗരം സുകൃതജനങ്ങളുടെ തപഃഫലായത്തമായ ഒരു മഹനീയസ്ഥാനമാണ്. അവിടെ പൂണ്ബ്രഹ്മജ്ഞാനിയായ ശ്രീഹരനാന്റെ രൂപം ഭംഗിയായി എഴുതിയിരിക്കുന്ന ഹരനാൽ കൊടികളും പരമേശിവനെ ചിത്രകടിക്കാററുകൊണ്ടു യേശുപ്പുത്തിയ ഗണപ്രതിമകൾ വെച്ചിട്ടുള്ള കൊടിമരങ്ങളും ധർമ്മമുത്തിയായ ധർമ്മപുത്രനെപ്പോലും അത്ശരിയ്ക്കുന്ന നീരിമോടു കൂടിയ മഹാത്മാരാൽ നിർമ്മിക്കപ്പെട്ട അത്ഭുതങ്ങളായ ഗോപുരങ്ങളും മാളികകളും പരശുരാമനായ നരതൃലോകനിവാസികൾപോലും, ഓളമടിക്കത്തക്ക മോരകണ്ഡങ്ങളും തപശ്ശുരളും യാഗശാലകളും സ്വയമുണ്ടായ പെരുഞ്ചെലകളും ധർമ്മപുരാൻ ഏറ്റെടുത്തിരുന്നതിനാൽ അനേകം അനുസത്രങ്ങളും, അതുകളിൽ വിവിധങ്ങളായ വണ്ണചിത്രങ്ങളും, സാധുപൂജിത

നാരായണ മഹാഷിമന്ദിരം അധിവസിക്കപ്പെട്ട സുരഭിലകസുന്ദരമായ പുഷ്പാട്ടങ്ങളും അതു കൂടി സ്ഫടികപ്രസന്നങ്ങളായ നീലോട്ടങ്ങളും അലങ്കാരപൂർണ്ണങ്ങളും അതിശയിക്കമാറുള്ള കനകമണിമയങ്ങളായ പ്രാസാദങ്ങളും ശൃംഗാരഭാവങ്ങളും ഉദ്ദേശ്യമായ ഭവസ്ത്രീകൾപോലും അടർഭരണമുള്ള, അകാര്യവാനിന ശ്രദ്ധിച്ചാണുവെന്നു മറ്റും ഗ്രഹണമുള്ള, വിജ്ഞാനങ്ങളും പാലാഴിയെ ഉപേക്ഷിച്ച്, വിജ്ഞാനത്തിനെ ചാലാമുറപ്പിച്ചിരിക്കുന്നതു ശരിയല്ലെന്നു സങ്കടം പറഞ്ഞു പാലാഴിയിലേക്കു ക്ഷണിക്കുകയാണോ എന്നു നോക്കുന്നതു പ്രാണഭാഗത്തിൽ അലയുന്ന സമുദ്രത്തിലേ ശബ്ദകോലാഹലങ്ങളും, സർവ്വ മോഹനവും വിശിഷ്ടവുമായ ഒരു നഗരത്തെ ഉപേക്ഷിച്ചു പോകുന്നതെന്നു ഗോപനോടഭ്യർത്ഥിക്കുകയാണോ എന്നു നോക്കുന്നതു കേരളമാരുടെ നാമസംകീർത്തനങ്ങളും നിരന്തരാനന്ദകരവും മാഹാത്മ്യസൂചകവുമായിരുന്നു.

അ പട്ടണത്തിനടുത്തുള്ള ചിലപഗമെന്ന ദിക്കിൽ ശ്രീനാരായണ കേരളീരോമണിയായ നാരായണശാസ്ത്രി എന്ന ഒരു മഹാബ്രാഹ്മണൻ പാർത്തിരുന്നു. അദ്ദേഹം അശാപാശങ്ങളെ പരിശുദ്ധിച്ചു വിരക്തനും ജ്ഞാനിയും ദേവശാസ്ത്രങ്ങളെ ഉരക്കഴിച്ചു പണ്ഡിതനും ആയിരുന്നു. സുശീലയും സുന്ദരിയുമായ കമലാദേവി എന്ന ഉത്തമപത്നിയോടുകൂടി, അദ്ദേഹം ഗൃഹസ്ഥശ്രമത്തെ വിധിച്ചുകാരം പരിപാലിച്ചു സാധുപൂജ അതിഥിസൽക്കാരം പുരാനപാരായണം, ഹരിനാമസംകീർത്തനം മുതലായവയാൽ ദിവസം കഴിക്കുകയും, അജ്ഞാനപാശങ്ങളെ പണയിച്ച്, അധികസമയവും ബ്രഹ്മാനന്ദത്തിൽ ലയിച്ചിരിക്കുകയും ചെയ്തുവന്നു. അങ്ങനെയിരിക്കുമ്പോൾ കമലാദേവിക്ക് പുത്രന്മാരില്ലായ്ക കൊണ്ട് സന്താപം വലിച്ചു; വിരക്തനായ ഭർത്താവിനോടു ഒരു സംഗതി പറഞ്ഞാൽ ഫലമില്ലെന്നു നിശ്ചയിച്ച്, ഒരു സാധവിശ്രീ ജഗന്നാഥസ്വാമിയെ ദിവസംതോറും ഭക്തിയോടുകൂടി ഭജിച്ചു. ഹരേജനാർദ്ദന, മുഹൂർത്ത, നാമം! എന്നിങ്ങനെ പരമസാത്വികനായ ഒരു പുത്രനെ പ്രദാനം ചെയ്യണമെന്നു ഭഗവതുമ്പിക്ക പതിവായിരുന്നു. അങ്ങനെയിരിക്കുമ്പോൾ ഒരു ദിവസം രാത്രിയിൽ ഭഗവാൻ നാരായണശാസ്ത്രിയുടെ സ്വപ്നത്തിൽ പ്രത്യക്ഷനായി, ഹേ ഭക്തമാത്മ! നിന്റെയും സാധവിയുടെയും പാപനശയ്ക്കായി തപസ്സുകൊണ്ടു ഞാൻ പരമസന്തോഷനായിത്തീർന്നിരിക്കുന്നു. നിന്റെ ഭാര്യ അഭ്യർത്ഥിച്ച വരത്തേയും പ്രദാനം ചെയ്തിരിക്കുന്നു. അതു മൂലം നിന്റെയും നിന്റെ പുത്രികന്മാരുടെയും പാപങ്ങളും ദുഃഖങ്ങളും ശാന്തമായിപ്പോകും എന്നു തളിച്ചു മറഞ്ഞു.

തൽക്ഷണംതന്നെ ശാസ്ത്രീകൾ കണ്ണുതുറന്നു സ്വപ്നത്തെക്കുറിച്ചു അറിയുകയും അദ്ദേഹത്തിനു അതുതന്നെയും അനന്ദപൂർവ്വമായി വേഗംതന്നെ ഭാര്യയെ വിളിച്ചുണർത്തി പ്രിയതമേ! ഭഗവാൻ എന്റെ സ്വപ്നത്തിൽ പ്രത്യക്ഷനായി വന്നു നമ്മെ അനുഗ്രഹിച്ചിരിക്കുന്നു. നീ അപേക്ഷിച്ചവരും ദാനം ചെയ്തിരിക്കുന്നുവെന്നും, അതു നമ്മുടെയും നമ്മുടെ പുത്രികളുടെയും ദുഃഖങ്ങളും പാപങ്ങളും തീർത്തു മാറ്റുമാകുമെന്നും അരുളിച്ചെയ്യുകയായി, ഹേ ക്ഷമപരമായ സാധവി! നീ എന്തൊരു വാമാണ ഭഗവാനോടപേക്ഷിച്ചു? അതുകേൾപ്പാൻ ഞാൻ അക്ഷമനായിത്തീർന്നിരിക്കുന്നു എന്നു പറഞ്ഞു. ദാമിളയെന്ന വേഷാൽപക്ഷിക്ക് മഴത്തുള്ളിയിൽ ഇറങ്ങിപ്പോയതു പോലെ, ഈ വാക്കുകൾ കേട്ടു സന്തോഷമായ കമലാദേവി ഭർത്താവിന്റെ പാദങ്ങളെ വന്ദിച്ചു സ്വാമിൻ നമ്മുടെ അനപത്രിമാകുന്ന ദോഷത്തിന് ഞാനിച്ഛിക്കാകുന്നതിന്നു സാത്വികനായ ഒരു പുത്രനെ ലഭിക്കണമെന്നാണ് ഞാൻ പ്രാർത്ഥിച്ചതു എന്നറിവിച്ചു.

ശാസ്ത്രീക്കു അനിവേദനത്തെക്കുറിച്ച് നീരസമാണെന്നു. അദ്ദേഹം വ്രാതാലോചനയോടെ ഭാര്യയെ നോക്കി മുമ്പേ! നീ എന്തൊരു സാധവിയെ പ്രാർത്ഥിച്ചു? “എണ്ണമറ്റാശാസ്ത്രങ്ങൾ പഠിച്ചാലും പെണ്ണങ്ങൾ പേയുട്ടികൾതന്നെ” എന്ന പഴമൊഴി ശരിയാണെന്നു നിന്റെ ഈജ്ജ്വലമായ പ്രാർത്ഥനയിൽ നിന്നു. നിത്യസുഖത്തെ തനിക്കു മുക്തിപദത്തെ യോ മുക്തിപദത്തെത്തന്നെ ഭഗവദ്ദർശനത്തെ യോ അഭ്യർത്ഥിക്കാതെ, സംസാരമൂർത്തിയെ നാശിപ്പിക്കുന്ന പുത്രസുഖത്തെത്തന്നെയാണോ നിവർത്തിച്ചു? ക

ഏ! അമൃതകലശം മുന്തിരിവിക്കുമ്പോൾ വിഷംചോദിച്ചു വാങ്ങിയതുപോലെയാണു നീ ഈ ചെയ്തത്. പ്രാബല്യത്തെ നശിപ്പിക്കാനല്ലാതെ വലിപ്പിക്കാൻ ശ്രമിക്കുന്നവർ വല്ലവരുമുണ്ടോ? സർവ്വരാമൻ ഗുരുവായ ഭഗവാനോടു നിത്യസുഖത്തെയോ അനിത്യസുഖത്തെയോ അപേക്ഷിക്കേണ്ടതു്? ഏഷണത്രയത്തെ വർജ്ജിച്ചിരിക്കണമെന്നാണു ശാസ്ത്രങ്ങൾ ശാസിക്കുന്നതു്. അതു വായിച്ചറിഞ്ഞു ഏഷണത്രയത്തിൽ പ്രധാനമായതിനെത്തന്നെ ചോദിച്ചുവാങ്ങിയിരിക്കുന്നു. കൃപ്രമമായ തപശ്ചക്രം അനുഷ്ഠിക്കാൻ പ്രയാസമെടുത്തതു് ഇതിലേക്കായിരുന്നോ? നല്ലകൃത്യത്തന്നെ, പാതാളാഞ്ജനംനോക്കി, സ്വർണ്ണകനക കുടങ്ങളുടെ അരികിൽ കണ്ടുമുട്ടിയ എല്ലുകഴിച്ചെടുത്തതുപോലെയായി. പലനാൾ തപസ്സുചെയ്ത ഭഗവാൻ പ്രത്യക്ഷപ്പെട്ടപ്പോൾ, യുദ്ധംവേണമെന്നു ബാണാസുരൻ അപേക്ഷിച്ചതായി കേട്ടിട്ടുണ്ടു്. അതുപോലെ അഭീഷ്ടംചോദിച്ച ഭഗവാനോടു കുബ്ജശ്രംഗാസുഖം മതിയെന്നപേക്ഷിക്കയും ചെയ്തിട്ടുണ്ടു്. ഏകദേശം അതുപോലെയാണു നീ ഈ ചെയ്തതും; പുത്രനെക്കൊണ്ടു മോക്ഷമോ പരമാനന്ദമോ ലഭിക്കാൻ സാധിക്കുമോ? കഷ്ടം! ഈ നരകവാസത്തന്നു കാപ്പുകെട്ടിയിറങ്ങിയല്ലോ" എന്നൊക്കെ ഭത്സിച്ചു പറഞ്ഞു്, കണ്ണിതത്തോടുകൂടി ഭഗവന്നു മണലൊപ്പാടി ബ്രഹ്മധ്യാനത്തിൽ ലയിച്ചിരുന്നു. ധ്യാനനിഷ്ഠവിട്ടതിൽ പിന്നീടു ഭായ്യയോടു സൗമുഖ്യം കാണിക്കാതെ മൗനംദീക്ഷിച്ചിരുന്നുകളഞ്ഞു.

ഭക്താവിന്റെ ഔക്തികൾക്കേട്ടു കമലാഭവിഷ്ണു മജ്ജയും ഭേദവും വിവേകവും ഉണ്ടായി. പുത്രമില്ലാത്തവക്കു മുക്തിസിലിക്കയില്ലെന്നു കർമ്മകാണ്ഡത്തിൽ പറഞ്ഞവാക്കുപ്രമാണമാക്കി ഞാൻ ഭ്രമിച്ചുപോയല്ലോ—എന്നു കഷ്ടം തുച്ഛമായ സംസാരസുഖത്തെയോണല്ലോ ഞാൻ അഗ്രഹിച്ചതു്. എന്നിങ്ങനെ പശ്ചാത്തപിച്ചു വിലപിക്കാൻ തുടങ്ങി. ഭക്താവിന്റെ മുഖത്തുനോക്കാൻചോവും ഭയമുൾമില്ലാതെകരഞ്ഞു കണ്ണുനീരിൽ കുളിച്ചു ഭഗവദ്ധ്യാനകീർത്തനങ്ങൾചെയ്തു. തന്നിടവന്നുപോയ അവിവേകത്തെ ക്ഷമിക്കണമെന്നും, തങ്ങൾക്കും തങ്ങളുടെ പൂർവികന്മാർക്കും പാപശാന്തിയും മുക്തിയും നൽകി അനുഗ്രഹിക്കണമെന്നും അപേക്ഷിച്ചു. ഭായ്യയുടെ വിവേകശീലംകണ്ടു ശാസ്ത്രികളും സന്തുഷ്ടനായിവേിച്ചു. അനന്തരം അമർത്താണ്ടുചോദി ഭഗവാനെസ്തുതിച്ചു്, അന്നുപകൽ മുഴുവൻ യാതൊരുഭക്ഷണവും കഴിക്കാതെ വ്രതത്തോടുകൂടിയിരുന്നു ഭജിച്ചു്, നേരംഇരട്ടിയതിൽപിന്നീടും ഉറങ്ങാതെന്നാമജപം അനുഷ്ഠിച്ചുകൊണ്ടിരുന്നു. അങ്ങനെയിരിക്കുമ്പോൾ കരുണാനിധിയായ ഭഗവാൻ ഒരുബ്രാഹ്മണവേഷംധരിച്ചു്, അ സാധുദമ്പതിമാരുടെ മുന്തിരിപ്രത്യക്ഷപ്പെട്ടു. നാരായണശാസ്ത്രിയും പത്നിയും അഭൂതപൂർവ്വമായ അ ഭാഗ്യോദയത്താൽ സന്തോഷമായി സംഭ്രമിച്ചുഴുന്നേറ്റു വന്ദിക്കുമ്പോൾ, ഭഗവാൻ അവരെനോക്കി, ഹേ ഭക്തശീലമേണികളെ! പുത്രഭാഗത്താൽ നിങ്ങളുംപൂർവികന്മാരും മുക്തരാകുമാറും, നിങ്ങൾക്കു അഹംബുദ്ധിയാനവും അനവദ്യമായ ഭക്തിയുൾപാദിക്കുമാറും ഞാൻ അനുഗ്രഹിക്കുന്നു. സൽപുത്രന്മാരെഅഭിലഷിക്കുന്നതു്, മുക്തിക്കുക്കാരണമാണെന്നുള്ള ഉപദേശം തരികയുംചെയ്യുന്നു എന്നുളിച്ചെയ്തതാണതു്.

അ അതുതന്നെക്കണ്ടു ശാസ്ത്രികൾ തന്റെ ദുശ്ശങ്കകളൊക്കെ നീക്കിഭായ്യയെ അഭിനന്ദിച്ചു്, കമലാഭവി! നിന്റെ പുത്രാർത്ഥനം അവിവേകമായ ഒരുപ്രവൃത്തിയായിപ്പോയിയെന്നു്, ഞാൻഅനുശാസിച്ചതിനെ നിക്ഷമിച്ചുകൊൾക. നീമൂലം നാമു നമ്മുടെ പൂർവികരും മുക്തരായിവേിച്ചിരിക്കുന്നു. സാക്ഷാൽ സാധികളുടെ മനസ്സു കലിക്കലും അധർമ്മത്തിൽ പ്രവർത്തിക്കയില്ലെന്നുള്ളതാലും, ഇരിൽനിന്നു പഠിക്കുവാൻ എനിക്കു സംഗതിയായി. എന്നോടോ ധന്യവാദങ്ങൾ വെച്ചിട്ടു്, ഭായ്യയിൽപൂർവാധികമായ സ്നേഹാദരങ്ങൾ പ്രദശർശിപ്പിച്ചുസുഖിച്ചിരുന്നു.

കുറേനാൾ കഴിഞ്ഞപ്പോൾ, അദമ്പതിമാരുടെ തപോബലത്താലും ഭഗവദാജ്ഞയാലും, വിഷ്ണുകലാഭൂതനും പരാശരപുത്രനുമായ സാക്ഷാൽ ശ്രീവേദപുരാസമഹർഷി ലോകത്തിലവതരിച്ചവാനായി കമലാഭവിയുടെ ഗർഭത്തെ പ്രാപിച്ചു. ചിരഞ്ജീവിയും നീതിജ്ഞനും വേദവിജ്ഞനകർത്താപുമായ മഹർഷിശ്രേഷ്ഠനെ ഗർഭത്തിൽധരിച്ച അഭവി വി

ജ്ഞകലയെന്തെത്തിൽ ധരിച്ചു, കൈസലയെപ്പോലെയും ദേവകീദേവിയെപ്പോലെയും പ്രഭുവീരി പ്രകാശിച്ചുതുടങ്ങി. അരംഭാരംഹിതമായി കർമ്മങ്ങളെല്ലാം ഈശ്വരൻ സമർപ്പിച്ചു ചെയ്യുന്ന സാധുലോകത്തിന്റെ എഴുപതും എന്നപോലെ വർദ്ധിച്ചുപന്ന ഗർഭം പൂർണ്ണമായപ്പോൾ, ദിവ്യമംഗളവിഗ്രഹത്തോടുകൂടിയ തോജോനിധിയായ ഒരു ബാലൻ ലോകത്തിൽ അവതരിച്ചു.

സർവ്വലക്ഷണസമ്പന്നനായ പുത്രനെക്കണ്ടു്, മാതാപിതാക്കൾ അനന്ദത്തിനകളിൽ മുങ്ങിപ്പൊങ്ങി നീന്തിക്കളിച്ചു; പുത്രനെ വാത്സല്യപൂർവ്വം വാരിയെടുത്തു ഗാഢശ്ലേഷം ചെയ്തു് സന്തോഷശ്രേഷ്ഠം വർഷിക്കയും, യഥാവിധി ഉദക്രീയകളും, ദാനധർമ്മങ്ങളും നിർവ്വഹിക്കയുംചെയ്തു. ദിദ്രു നീധികിട്ടിയപോലെ എന്നല്ല, കുരുക്കു കണ്ണുകിട്ടിയതുപോലെയും സന്തോഷിച്ചു്, ശാസ്ത്രികളും പത്നിയും ജീവനെസൂക്ഷിക്കുന്ന ദോഷത്തെപ്പോലെ ബാലനെ സൂക്ഷിച്ചുരക്ഷിച്ചുവളർത്തിവന്നു. വിവിധദാന ധർമ്മങ്ങളോടുകൂടി, യഥാകാലം ജയദേവൻ എന്നു പേരിട്ടു അഞ്ചുവയസ്സായപ്പോൾ ഒരു ശുഭമുഹൂർത്തം നിശ്ചയിച്ചു്, ഉപനയനകർമ്മം നടത്തി അക്കാലത്തു തന്നെ വദ്യാഭ്യാസത്തിനാക്കുകയും മഹാനഭാവനായ ബാലൻ അഭിമാന വേദവേദാംഗവദാ നാദി വിദ്യകളെല്ലാം നിഷ്പ്രയാസം പാഠമാക്കുകയും ചെയ്തു.

പ്രായമായപ്പോൾ പുത്രനെ ഗുഹസ്ഥശ്രമത്തിലിരുത്തണമെന്നു മാതാപിതാക്കൾ നിശ്ചയിച്ചു. അത്തരസരിച്ചുകലശുദ്ധിയും ശീലഗുണവും സൗന്ദര്യസമ്പത്തും ധനപുഷ്ടിയും തികഞ്ഞ ഒരു പെൺകുട്ടിയെ ജയദേവൻ വിവാഹത്തിന്നനിശ്ചയിച്ചു. ഒരു കന്യകയുടെ നാമം പത്മാവതി എന്നായിരുന്നു. മനോവികാസവും വിജ്ഞാനവും വിരക്തിയും സൗന്ദര്യാദിഗുണങ്ങളുൾക്കൊണ്ടു് ഒരു സ്ത്രീരത്നം ജയദേവൻ അനുരൂപതന്നെയായിരുന്നു. നെടിയ പന്തൽ കെട്ടിവിതാനിച്ചു്, കലവാഴകൾ മുതലായവ അലംകരിച്ചു്, വലിയ അഭയാഷത്തോടുകൂടി വിവാഹകർമ്മം വിധിപ്രകാരം മംഗളമായി നടത്തി. അനന്തരം സകലതടേയും അശീർവാദങ്ങളും പുഷ്പവർഷങ്ങളുമേറു്, അന്നം താമ്രലാ മന്ദനം മുതലായവ ദാനംചെയ്തു ജാതിമർത്യാദപ്രകാരം മന്യജനങ്ങളോടുകൂടി വധുവരന്മാർ വരന്റെ ഭവനത്തെ പ്രാപിക്കയുംചെയ്തു.

അന്നുമുതൽ ജയദേവനും പത്നിയും മഹാവിഷ്ണുവു ലക്ഷ്മീദേവിയും എന്നപോലെ കാമനും രതിയുംഎന്നപോലെ, ശിവനും ശക്തിയും എന്നപോലെ ബ്രഹ്മവും ധർമ്മദേവിയും എന്നപോലെ അന്യേന്ത്യം അനുരാഗത്തോടും സ്നേഹബഹുമാനങ്ങളോടുംകൂടി, കാരോരോഭോഗങ്ങളെ അനുഭവിച്ചു സുഖിച്ചിരുന്നു. ദേഹരണ്ടെങ്കിലുംമനസ്സും ജീവനും ഒന്നെന്നുള്ളനിലയിൽ അനുരക്തരായി അനുസരണവാക്കുകളോടുംകൂടി, ധർമ്മത്തിൽനിന്നു് അണുപോലും വ്യതിചലിക്കാതെ ദിവസംനയിച്ചുവന്നു. ദിവസംതോറും ബ്രാഹ്മമുഹൂർത്തത്തിൽ ഉണർന്ന ഭഗവന്നാമങ്ങളെയും വേദമന്ത്രങ്ങളെയും ഉച്ചരിച്ചു്, നിത്യം മൗഢ്യംകഴിക്കുക, അതിഥിസൽക്കാരം സ്വർണ്ണവസ്ത്രാദിദാനംമുതലായവ ചെയ്യുക, അജ്ഞന്മാർക്കു് ഊണമാർഗ്ഗങ്ങൾ ഉപദേശിക്കുക, നിത്യപ്പൊരളിനെത്തന്നെ അത്മാവിൽ നിലനിർത്തി സ്നേഹിക്കുക, മുതലായ സദനുഷ്ഠാനക്രമങ്ങളാൽ ദേവാദികൾപോലും അത്ഭുതപ്പെടത്തക്കവിധത്തിൽ സമുഷ്ഠരായിപ്പാർത്തു.

ഇങ്ങനെയിരിക്കുമ്പോൾ ജയദേവന്റെ മാതാപിതാക്കൾ, വിരക്തിയാൽ ഭക്തിയും ഭക്തിയാൽമുക്തിയും ഉണ്ടാകുമെന്നുള്ള ഭാവദാക്ഷ്യത്തെ അനുസരിച്ചു്, തപസ്സിനായി വനത്തിൽപോകണമെന്നു നിശ്ചയിച്ചു. പരമസാത്വികനായ ജയദേവൻ പതിവ്രതാത്തമായ പത്മാദേവിയോടുചേർന്നതുകൊണ്ടു്, ശിവനും ശക്തിയുംഎന്നപോലെ അവർസംവൈശ്വര്യസംപൂർണ്ണരായി ഭവിക്കുമെന്നുള്ള വിശ്വാസത്തോടുകൂടി ഒരു വൃദ്ധവ്രതാദികൾ

പുത്രൻ പതിക്കും ഉചിതങ്ങളായ പല ഉപദേശങ്ങൾ ചെയ്ത്, അശീർവ്വിച്ചശേഷം വനത്തിൽപോയി, ബ്രഹ്മധ്യാനത്തോടുകൂടി അനന്ദിച്ചിരുന്നു. ജയദേവനും പതിയും അതുകണ്ട്, തങ്ങൾക്കും അചിരേണ അത്രൈശ്വര്യത്തെത്തന്നെ സ്വീകരിക്കണമെന്നുള്ള അഭിലാഷത്തോടുകൂടി നിത്യവൈശ്വര്യത്തിൽ ചന്ദ്രസ്തർക്കത്തിനുശ്രമിച്ചുവന്നു.

ഒന്നാം അദ്ധ്യായം സമാപ്തം.

രണ്ടാം അദ്ധ്യായം.

(ജയദേവരുടെ വിരക്തി.)

അനന്തരം ജയദേവ ചാതുര്യപരമാവതീഭവിയും, ഗുഹസ്വാശ്രമവിധിക്കുചേർന്ന സുലഭോഗങ്ങളിൽ മുഷിഞ്ഞു, തപോവൃത്തിക്കു കൂലമായ ജീവകാരുണ്യവും, മോക്ഷപ്രാപ്തിക്കുമായ ബ്രഹ്മജ്ഞാനവും അന്തഃകരണത്തിൽ താനേവർത്തിച്ചു പ്രകാശിച്ചുതുടങ്ങി. അതിനാൽ ഉത്തമശ്രോത്രീയന്മാർക്കും ഭക്തന്മാർക്കും അത്ഥികൾക്കുമായി ജയദേവൻ തന്റെ സകലമുതലുകളും ദാനം ചെയ്തതും, താമസിച്ച് വീടുപോലും കൊടുത്തു മംഗല്യസൂത്രം മാത്രം ശേഷിച്ചു ഭാര്യയോടുകൂടി കൈപിന്ധാരിയായ് പുറപ്പെട്ടു, ധർമ്മസത്രങ്ങളിലും ചാവടികളിലും താമസിച്ച്, ഭിക്ഷയെടുത്തു നിത്യവൃത്തി കഴിച്ചുവന്നു. ഭിക്ഷാടനം ഒഴിച്ചുള്ള സമയങ്ങളിൽ ഭഗവൽപരാധായണം നാമസങ്കീർത്തനം തീർത്ഥസ്നാനം അതിഥിപൂജനം മുതലായ സൽക്കർമ്മങ്ങൾ അനുഷ്ഠിച്ചും, ഭഗവൽപ്പരമായി അപ്പുകുടുംബം കീർത്തനങ്ങളും നിർമ്മിച്ചുപാടിയും, സ്തവം നയിച്ചു. ഭിക്ഷയേറുകൊണ്ടുവരുന്ന സാധനങ്ങൾ അമൃതപോലെ സ്വാദിഷ്ഠമാക്കിപ്പാകും ചെയ്ത്, ഭർത്താവിനോ അതിഥികൾക്കും കൊടുത്തു സംതൃപ്തരാക്കിയശേഷം, ഉണ്ടെങ്കിൽ മാത്രമേ പരമാവതീഭവിക്കേണ്ട പതിവുണ്ടായിരുന്നുള്ളൂ. അതിഥികൾക്കു കൊടുക്കാൻ മാത്രം ഭക്ഷണം ലഭിക്കുന്ന ദിവസം ദവതിമാർ അതുകൊണ്ടു സംതൃപ്തരായി ഉപവസിക്കും. അതിഥികൾക്കു അന്നം കൊടുക്കുക അവരെ ശുശ്രൂഷിക്കുക, എന്തെന്നാലും ജയദേവന്റെ മുഖകമലത്തിലും അതിഥികളെ ഭക്ഷണദാനശുശ്രൂഷാദികളാൽ ഞാൻ സംതൃപ്തരാക്കിയിട്ടുള്ളു എന്നു ശബ്ദം പത്മാദേവിയുടെ മുഖകമലത്തിലും, നിരന്തരമായി മുഴങ്ങിക്കൊണ്ടിരുന്നു. അതിഥിസൽക്കാരവും ഭക്ഷണവും കഴിച്ചാൽ ജയദേവൻ, വേദമന്ത്രങ്ങളും സാമസങ്കീർത്തനങ്ങളും ഉച്ചരിച്ച്, പ്രപഞ്ചപരിത്യാഗത്തിനും മനോനിശ്ചലതപത്തിനും വേദവാക്യത്തെ പരമസാധനമെന്നു ധോഷിച്ചു, ബ്രഹ്മൈകധ്യാനമാത്രനായി പരമാന്തരത്തിൽ മുങ്ങി, ബ്രഹ്മത്തോടുകീഴ്പ്പെട്ടു, ജാഗ്രൽസ്വപ്നാവസ്ഥകളെ അതിക്രമിച്ചു സുഷുപ്താനന്ദം ജാഗ്രത്തിൽത്തന്നെ അനുഭവിച്ച്, അനന്ദബാഷ്പം നിറഞ്ഞ കണ്ണുകളോടുകൂടി, കാരകൊണ്ടിളകാതെ കത്തിനില്ക്കുന്ന ദീപംപോലെയും, തിരകളില്ലാതെ നിശ്ചലമായ സമുദ്രംപോലെയും ബ്രഹ്മനിഷ്ഠയിൽ ലയിച്ചിരിക്കും.

പത്മാദേവി, അതിഥികളെ ഗൃഹനിവേശിയായി പൂജിച്ചു യാത്രയാക്കിയശേഷം, അമ്മരച്ചുണ്ടുതലയായവരും ദൈവവുമെല്ലാം ഭർത്താവുതന്നെയെന്നു സങ്കല്പിച്ച് ഭർത്താവുതന്നെ സകലമംഗലങ്ങൾക്കും കാരണമെന്നും വിശ്വസിച്ചു, കാലം കഴിച്ചുവന്നു ഇങ്ങനെയിരിക്കെ അ ഉൾപ്പെട്ടുള്ള ചുല്ലാചരം ജയദേവസ്വാമിയാൽ ഉണ്ടാക്കപ്പെട്ട, കീർത്തനങ്ങളും അപ്പുകുടുംബത്തു് ഒരു പുസ്തകമാക്കി, അതിനെ ഭക്തിപൂർവ്വം നിത്യപാരായണത്തിനുപയോഗിച്ചുവന്നു. ഒരിക്കൽ ജഗന്നഥക്ഷത്രത്തിൽ ഉത്സവസമയത്തു്, ശ്രീ. വിവേകനഗരത്തിൽനിന്നും വന്ന ചില ഭക്തന്മാർ ശ്രീ. കോവിലിന്റെ മുൻഭാഗത്തുള്ള മ

ജന്മപത്തിലിരുന്ന്, ജയദേവസപാമിയുടെ സഭയ്ക്കുണ്ടായ അപ്പുകുടുംബം ളോകങ്ങളും കീർത്തനങ്ങളുംചൊല്ലിസ്തുതിച്ചപ്പോൾ ശ്രീകോവിലിൽ, അൻ അംഗീകരിച്ചു; അൻ അംഗീകരിച്ചു എന്നിങ്ങനെയോടുകൂടി എന്നിങ്ങനെയോടുകൂടി എന്നിങ്ങനെയോടുകൂടി പറ്റിത്തുടങ്ങി. അതുകേട്ട്, ഉത്സവത്തിനവനിന്നവരെല്ലാം അതുതപ്പെടുകയും, ജയദേവസപാമിയുടെ വാക്യങ്ങൾ, വേദവാക്യങ്ങളെന്നപോലെ ദിവ്യങ്ങളാണെന്നു നമ്മതിച്ചു, പാടിസ്തുതിച്ചു, അദ്ദേഹത്തെക്കൊണ്ടാടി അനന്തശ്രേഷ്ഠപാഴിച്ചു, മനസ്സറിയാതെ സന്തോഷത്തോടെയെന്നു. ഇക്കാരണത്താലും ആ രാജ്യത്തെ രാജാവിനു കണ്ണി തുറന്നു. അങ്ങനെയും ജഗന്നാഥക്ഷേത്രത്തിൽ ഉത്സവത്തിനു ചൊല്ലുന്നതിനു കീർത്തനങ്ങളും നിർമ്മിച്ചുകൊടുക്കുന്നതു അദ്ദേഹം ആരംഭിക്കുന്നു. ജയദേവന്റെ അപ്പുകുടുംബം കീർത്തനങ്ങളും പ്രചാരത്തിൽ വന്നതോടുകൂടി, രാജാവിന്റെ കീർത്തനങ്ങൾ അതും അംഗീകരിക്കാതെത്തന്നെ. അതിനാൽ കോപിയുന്ന രാജാവു, ബ്രാഹ്മണരെല്ലാം അയച്ചുവരുത്തി അർപ്പണാക്കിയ സ്തോത്രങ്ങളെ നിരക്കരിച്ചു, അകാരണമായി ജയദേവന്റെ സ്തോത്രങ്ങളെ അവർ ചൊല്ലുന്നതിന്റെ ഉദ്ദേശം എന്താണെന്നു ചോദിച്ചു. ജയദേവരുടെ സ്തോത്രങ്ങൾ ഭഗവാൻ അംഗീകരിച്ചതായി അശരീരിപാക്കുണ്ടായിട്ടുണ്ടെന്നും അതുപോലെ രാജാവിന്റെ സ്തോത്രങ്ങളും അംഗീകരിക്കുന്നപക്ഷം, അതുചൊല്ലി സ്തുതിക്കുന്നതിനു തങ്ങൾക്കു യാതൊരുപൈനസ്യവും ഇല്ലെന്നും, ബ്രാഹ്മണർ മറുപടി പറഞ്ഞു. അപരീക്ഷയ്ക്കായി ബ്രാഹ്മണർ അന്നുതന്നെ ഭഗവാന്റെയും ജയദേവരുടെയും സ്തോത്രങ്ങൾ ജഗന്നാഥസപാമിയുടെ ശ്രീകോവിലിനകത്തു തുല്യങ്ങൾക്കു സമീപം വെച്ചു, പൂജിച്ചു, കാവൽക്കാരെ മേല്പെടുത്തി കോവിലിൽ അടുപ്പിച്ചു രാജമുദ്രയും വെച്ചു, അവരവരുടെ വസതികളിലേക്കു പോയി. പിറ്റേദിവസം രാവിലെ എല്ലാവരും ഒന്നുമേൽ വന്നുനോക്കുമ്പോൾ, രാജാവിന്റെ സ്തോത്രങ്ങൾ വെളിയിൽക്കിടക്കുന്നതു കണ്ടു. കതകുതുറന്ന ജയദേവരുടെ പുസ്തകം എടുത്തു നോക്കിയതിൽ അംഗീകരിച്ചു എന്ന അക്ഷരങ്ങൾ അതിന്റെ പുറത്തെഴുതിയിരിക്കുന്നതായി കാണപ്പെട്ടു. എല്ലാവരും അതിനെക്കുറിച്ചു തുടർച്ചപ്പെട്ടു, ജയദേവകീർത്തനങ്ങളെ പൂർവ്വധികം ഭക്തിയോടുകൂടി അഭരിച്ചു പാരായണം ചെയ്തു കൊണ്ടിരുന്നു.

ഈ സംഭവം രാജാവിനു തന്റെ യശസ്സോടത്തോടു കൂടി ചാളവീണതുപോലെ തോന്നുകയാൽ, വലുതായ മനഃക്ഷോഭം ഉണ്ടായി. അദ്ദേഹം ധർമ്മനായി മടങ്ങി കൊട്ടാരത്തിൽ ചെന്നു, കുളിക്കുകയോ ഭക്ഷണം കഴിക്കുകയോ ചെയ്യാതെ വൃസന്നക്രാന്തനായി ഇരുന്നു. പക്ഷെല്ലാം ഇങ്ങനെ കഴിച്ചുകൂട്ടി. രാത്രിയായിട്ടും ഉറക്കം വന്നില്ല. അദ്ദേഹം ഭക്തിപാരവശ്യത്തോടുകൂടി ഭഗവനെ സ്തുതിക്കുൻതുടങ്ങി. ഫേ ദീനദയാലോകതപസ്വല! പുണ്യരീക്ഷ! പുരുഷാത്മ! ശ്രദ്ധയോടുകൂടി വാരിയെന്നാകിലും ഭക്തനായുള്ള ചന്തന്നാലതിപ്പിച്ചും എന്നു നിന്തിരുവടിതന്നെ അരുളിച്ചെയ്തിരിക്കുന്നുവല്ലോ. ഭക്തോത്തമനായ ഭഗവാനിന്റെ പാദദക്ഷിണമുദ അങ്ങേ വക്ഷസ്സഥലത്തിൽ ഒരു ഭൂഷണമാക്കി അംഗീകരിച്ചിരിക്കുന്നുവല്ലോ. ദുഷ്ടനായ അസുരന്മാരുടെ ദുഷണ വാക്കുകൾ പോലും ആരോടൊന്നുമാക്കി സമീകരിക്കാതെ സത്യമുതൽ! നിന്തിരുവടി അടിയന്റെ സ്തോത്രങ്ങളെ മാത്രം അംഗീകരിക്കാതെ വെളിക്കെടുത്തു ധർമ്മകാരണമെന്നാണു്?—ജഗദീശ! അതെന്റെ പാപഫലമായിരിക്കുമോ? അതോഭഗവന്റെ ലീലാവിനോടോ? അത്രയും ഭക്തനായ രണ്ടാൾ നിർമ്മിക്കുന്ന കാവ്യത്തിൽ ഒന്നല്ലതും മറ്റേതുതീർത്തു മെന്നുവരമോ? ഒരു കൽക്കണ്ടത്തുണ്ടുമെടുത്തു മുറിച്ചാൽ അതിൽ ഒരു കഷണത്തിനു മറ്റൊരിടത്തിൽനിന്നും എന്തൊരു രഹസ്യം അന്വേഷിക്കാൻ കഴിയും? ഫേ അനാഥം കഷ്ട! നിന്തിരുവടി സമഭാവനല്ലേ? വിശേഷിച്ചും അശ്രിതവത്സവനല്ലേ? അച്ഛന്റെ മടിയിൽക്കുറവ് ധർമ്മനാദംകിട്ടായ്ക്കൊണ്ടു ഓടിച്ചുപോയ്, അവിടുത്തെയ്ക്കു അനുഗ്രഹം സുപ്രസിദ്ധമല്ലേ? സത്യസന്ധനെന്നും അശ്രിതവത്സവനെന്നും കരുണാവിധിയെന്നും മറ്റുമുള്ള അങ്ങേ ഗുണനാമങ്ങൾ അനവധിമുള്ളല്ലേ?—തുല്യാദാസിനായ ഗോപസ്ത്രീകളുടെ പ്രാർത്ഥന പോലും അങ്ങു ക്ഷമയോടുകൂടി സഹിച്ചതായി പുരാണപര്യന്തം. അസ്ഥിതി

ക്കു എന്റെ സ്നേഹത്തെ ഇപ്രകാരം നിരാകരിക്കത്തക്ക ക്ഷമകേടുണ്ടാവാൻ കാരണം എന്തു് ജഗത്തിനെല്ലാം നാഥൻ എന്നുപേരുള്ള നിന്തിരുവടിക്കു പക്ഷപാതം ഉണ്ടാകാവുന്നതാണോ? ഭക്തനായ അജ്ഞാനവേഷി ഭീഷ്മദ്രോണാദികളുടെ എത്രശാസ്ത്രങ്ങളാണു തിരുമേനിയിൽ ഏറ്റുകൊണ്ടതു്? ചക്രം എടുത്തു്, അദൃശ്യചിംബം മറച്ചു ജന്മഭ്രമനെക്കൊല്ലിച്ചതും ധർമ്മപുത്രനെക്കൊണ്ടു കള്ളം പറയിച്ച ഭോണരെക്കൊല്ലിച്ചതും എല്ലാം ഭക്തക്ഷാത്രിമല്ലയോ? ഭക്തനായ ഞാൻ മാത്രം അങ്ങേക്കു അഭിമതനല്ലാതെ വരാൻ എന്തു കാരണം? — ഹേ രാമ! ഹേ രാമ! ദേവദേവ! ദാസ്യദേവ! ശേഷശരണ! കമലനയന എന്നിങ്ങനെ പരമശരണായി സ്മരിച്ചും വിചാരിച്ചും നിറയെ പ്രാപിച്ചു.

ഭഗവാൻ രാജാവിന്റെ സ്വപ്നത്തിൽ പ്രത്യക്ഷനായി ഹേ രാജൻ! ജയദേവന്റെ സ്നേഹകീർത്തനങ്ങൾ കേതിപൂർവ്വം നീ പാരായണം ചെയ്യുന്നതായാൽ നീ നിർമ്മിച്ച സ്നേഹമാലയിൽ നിന്നും പതിമൂന്നു പദ്യഖണ്ഡങ്ങളെ ഞാൻ അംഗീകരിക്കാം. എന്നു ജിഹ്വയുടനടത്തു. രാജാപ്പു പെട്ടെന്നുണർന്നു നേറ്റു്, അ സ്വപ്നത്തെക്കുറിച്ചു വിചാരിക്കുൻ തുടങ്ങി— വിചാരിക്കേതോറും അദ്ദേഹത്തിനു ജയദേവനിൽ കേതിയും ബഹുമാനവും വെളിച്ചം. ജയദേവൻ ഭഗവാന്റെ അവതാരത്തെ നമിക്കുന്ന തീരുമാനിച്ചു്, വെളുപ്പിച്ചു എഴുന്നേറ്റു ജഗന്നാഥക്ഷേത്രത്തിലെത്തി ഭഗവദപദനം കുഴിച്ചശേഷം, മുഖഃസ്വപത്തിലിരിക്കുന്ന ബ്രാഹ്മണരോടൊരുമിച്ചു്, ജയദേവകൃഷ്ണയുടെ സ്നേഹങ്ങൾ ചൊല്ലി സ്മരിക്കാൻ തുടങ്ങി. ഒട്ടനേരം കഴിഞ്ഞപ്പോൾ ശ്രീ ഭാഗവതിനകത്തുനിന്നും കൾശരീരി ശബ്ദം ഉണ്ടായി. അതിപ്രകാരമായിരുന്നു. “രാജാപ്പേ നീ എഴുതിട്ടുള്ള സ്നേഹമാലയിൽ അഭിയിലുള്ള പതിമൂന്നു പദ്യഖണ്ഡങ്ങളെ ഞാൻ അംഗീകരിച്ചിരിക്കുന്നു.”

ബ്രാഹ്മണൻ ഇതുകേട്ടയുടനെ അ പദ്യഖണ്ഡങ്ങൾ പതിമൂന്നും പകർത്തി ജയദേവന്റെ പൂജാസ്ഥലത്തിൽ കേട്ടുത്തഴുതി പാരായണം ചെയ്യാൻ തുടങ്ങി ജനങ്ങൾക്കു ജയദേവനിൽ കേതി പൂർവ്വധികം വെളിച്ചം. ഇത്രത്തോളം മഹത്വമുള്ള ജയദേവസ്വാമികൾ എവിടെ എഴുന്നള്ളിയിരിക്കുന്നുവോ അവിടത്തെ ഭക്തസ്ഥാനമെന്നും അച്ഛൈശ്വര്യങ്ങളെ പ്രദാനം ചെയ്യുന്ന പുണ്യസ്ഥലവും അതുതന്നെയെന്നും, അദ്ദേഹത്തിന്റെ ദർശനമാത്രം തന്നെ പരമപുരുഷാരത്ഥമെന്നും, അദ്ദേഹത്തെ ദർശിക്കാത്തവന്റെ ജന്മം വൃശ്ചികമാണെന്നും, മറ്റും പലസ്മൃതിവാക്കുകൾ പലരുടെ മുഖത്തുനിന്നും പൊഴിഞ്ഞു.

പത്മാദേവിയുടെ അച്ഛൻ ജയദേവന്റെയും പത്നിയുടെയും സ്ഥിതികളെക്കുറിച്ചു കേട്ടറിഞ്ഞു്, കണ്മനയായി അന്വേഷിക്കുന്ന സ്ഥലത്തേക്കുപോയി അവടെച്ചെന്നു കണ്ടപ്പോൾ കേൾവി ഒന്നും സാരമില്ലെന്നു അദ്ദേഹത്തിനു തോന്നി. അത്രത്തോളം ബ്രഹ്മതേജസ്സു അ സാധുദമ്പതിമാരിൽ കളിയാടുന്നുണ്ടായിരുന്നു. ഹാ! ഇവരെ ഈ സ്ഥിതിയിൽ കാണുന്നതിന്നു ഞാൻ ചെയ്തപുണ്യം എന്താ? വന്ദിക്കാൻ ഇടയാക്കിയ തപസ്സേതോ? ഇവർ എന്റെ മരുമകനും മകളുമാണെന്നോ? കണ്ടാൽ സാക്ഷാൽ ലക്ഷ്മീനാരായണന്മാരാണെന്നു അർക്കം തോന്നിപ്പോകും. ഇത്ര സൂക്തമുള്ള ഒരു മിഥുനത്തെ ഇതുവരെ ഞാൻ കണ്ടിട്ടില്ല. ഇവരെ ദർശിക്കുന്ന മാത്രയിൽ തന്നെ ഭക്തിയും ജ്ഞാനവും ഉള്ളിൽ പ്രകാശിക്കുന്നു. ഹാ! എന്റെ മകൾ എത്ര വന്ദ്യസ്ഥിതിയിലായിരിക്കുന്നു. മഹാലക്ഷ്മിയോ പാർവതിയോ ഭാരതീയോ അരുന്ധതിയോ ഭരണസുതയോ ഇവരാരെന്നെ ഇവളിൽ കൂടിയ പ്രഭാവം ഉള്ളവരായി വരാൻ പാടില്ല. ഏതായാലും ഞാൻ ഒരു പിതാവെന്നുള്ള നിലയിൽ തന്നെ ഇവളോടു പെരുമാറി നോക്കാം എന്നു വിചാരിച്ചു പുത്രിയുടെ അരികേചെന്നു്, മകളേ എന്നു വിളിച്ചു. തൽക്ഷണം ധ്യാനത്തിൽ നിന്നും ഉദ്ബുദ്ധനായ പത്മാദേവി, പിതാവെന്നെന്നോക്കി വേഗത്തിൽ എഴുന്നേറ്റു ഭണ്ഡനമസ്താരം ചെയ്തു വന്ദിച്ചുനിന്നു പ്രിയപിതാവേ! എത്ര കാലമായി കണ്ടിട്ടു്— എന്നെക്കുറിച്ചു, ഇപ്പോഴെങ്കിലും ഒന്നോർമ്മിക്കാൻ കരുണതോന്നിയല്ലോ. മറന്നുപോയിരിക്കുമെന്നാണു ഞാൻ വിചാരിച്ചതു് എന്നോരോ പെരുജന്മവാക്കുകൾ പറഞ്ഞുകൊണ്ടു നിൽക്കുമ്പോൾ ജയദേവസ്വാമികൾ സമാധിയിൽനിന്നും വിശ്രമിച്ചു. ശപതൂതനെക്കണ്ട മാത്രയിൽ എഴുന്നേറ്റു വന്ദിച്ചു്, പല ഉപഹാരവാക്കുകളു വർഷിക്കാൻ തുടങ്ങി. ഹേ ഉത്തമോത്തമ! അങ്ങു പുത്രിയുടെ മഹിമാ

ത'ശയത്താലാണു സാധു സംഗത്തിനും ബ്രഹ്മധ്യാനത്തിനും ഇതു എളുപ്പത്തിൽ എനി ക്കു സംഗതിയായതു്. ഇങ്ങനെ ഓരോ ധന്യവാങ്ങേൾ ഉച്ചരിക്കുന്നതിനിടയിൽ വിധം മാറി വീണ്ടും ബ്രഹ്മനിഷ്ഠയിൽ ലയിച്ചിരുന്നു.

പത്മാഭവിയുടെ അച്ഛൻ അതുകണ്ടുതുടച്ചപ്പോൾ, കേതിച്ചുവം ജന്മദേവനെ വന്ദി ച്ച്, പലവിധത്തിൽ സ്തുതിച്ച്, താൻ കൊണ്ടുപന്ന വസ്ത്രാഭരണങ്ങൾ മകൾക്കായിക്കൊ ടുത്തശേഷം എന്നാൽ ഞാൻ പോയ് ചരട്ടെയെന്നയാത്രപറഞ്ഞു പുറപ്പെട്ടു. പത്മാഭവി, മനുഷ്യസഹജമായ സ്നേഹബന്ധത്താൽ പിതാവിനെ അനുഗമിച്ചു നേർവഴിയിൽകൊ ണ്ടുപിട്ടിട്ടു മടങ്ങിപ്പോന്നു! അതിനകം ജന്മദേവസ്വാമികൾ സമാധിവിരതനായി കണ്ണു കൾ തുറന്നു. പത്മാഭവിനെക്കൊന്നാഴിക്കയാൽ വേഗംതന്നെ അവന്റെ നിന്നെഴുന്നേറ്റു വെളിയിലിറങ്ങിനടന്നു. ഒട്ടേറെ നടന്നപ്പോൾ അവന്റെയെങ്ങും മനുഷ്യസഞ്ചാരികളാ യെയും പക്ഷിമൃഗാദികൾ നിറഞ്ഞും ഉള്ളുകാഴ്ചയി കാണപ്പെട്ടതുകൊണ്ട്, ഉയർന്ന ഒരു പർവ്വതത്തിൽ ഉള്ള ഗുഹയിൽകയറി പത്മാസനമുറപ്പിച്ച്, ബ്രഹ്മധ്യാനം ചെയ്തുകൊ ണ്ടിരുന്നു.

പത്മാഭവി തിരികെ വന്നുനോക്കിയപ്പോൾ ഭർത്താവിനെക്കൊന്നായ്യാൽ ഭൂഖപര വശമായി കാടിനടന്നന്നേപക്ഷണം തുടങ്ങി; നിസ്സഹായരായ ഒരുസ്ത്രീയെക്കൊണ്ട്, എ തുടരും അന്നേപക്ഷിക്കാൻ സാധിക്കും? എങ്കിലും പാതിപ്രത്യക്ഷാകവചത്തോടുകൂടിയ ആ സാധവീരനും നിർഭയം വെളിയിലിറങ്ങിക്കാടി കാട്ടിൽകടന്നു. വനപ്രദേശമെല്ലാം മുററി നടന്നു നോക്കുകയും കല്ലും മുളളും കുഴിയും മേടും ചവിട്ടിക്കടക്കുന്ന സംകടങ്ങൾ സന്ദർ ഷിച്ചു വിലപിക്കുകയും ഇടയ്ക്കിടെ യേങ്കുമൃഗങ്ങളുടെ ദർശനത്താൽ നടുങ്ങുകയും ചെയ്തുകൊ ണ്ട്, പണ്ട്, നളനെപ്പിരിഞ്ഞു കാട്ടിൽ നടന്ന ഭയത്തിയെപ്പോലെ, പക്ഷിമൃഗാദികളോ ടുപോലും ഭർത്താവിനെക്കണ്ടോ കണ്ടോ എന്നുപോദിച്ചും കണ്ണുനീർ ധാരധാരയായി ഒഴു ക്കിയും നടന്നുവീശിമിച്ഛു. വളരെനേരം അങ്ങനെ ജലത്തെപ്പോൾ, ഒടുവിൽ ദൈവകാ യസ്ത്രത്താൽ ജന്മദേവനിരിക്കുന്ന ഗുഹയ്ക്കടുത്തു പത്മാഭവിചെന്നു കടന്നു. ഭർത്താവി നെക്കണ്ട് ആ സാധവിക്കുണ്ടായ സന്തോഷം അപർണ്യമായിരുന്നു. പെട്ടെന്നു പാദങ്ങളി ല് വീണു വന്ദിച്ചെഴുന്നേറ്റു തൊഴുകൈയോടുകൂടി അകലെമാറി നിന്നമാത്രമായി ജന്മദേവ ന് നിശ്ചുപിട്ടു കണ്ണുതുറന്നു. ക്ഷേണമില്ലായ്ക്കൊണ്ടുള്ള കഷീണത്തെത്തീർക്കുന്നതിനായി വേഗംതന്നെ രണ്ടാളും നാട്ടിലേക്കു പോകയുംചെയ്തു.

രണ്ടാമദ്ധ്യായം സമാപ്തം.

മൂന്നാം അദ്ധ്യായം

(ജന്മദേവരുടെ കൈകാലുകളെ കള്ളന്മാർക്കു മറുപിച്ചതു.)

ഹേ സിദ്ധോത്തമന്മാരേ! ഇങ്ങനെകഴിഞ്ഞുപരുമ്പോൾ, ദൈവസം ജന്മദേവസ്വാ മി നിഷ്ഠയിലിരുന്നസമയത്തു്, പത്മാഭവി അല്ലാ അകലംവിട്ടു എവിടെയോ മാറിപ്പോ കുന്നതിനിടയായി. ആ അവസരത്തിൽ സ്വാമി, സമാധിവിരതനായി വെളിയിലിറ ങ്ങി തെരുവിൽ ഉലാച്ചിക്കൊണ്ടിരുന്നു. അപ്പോൾ രഥത്തിന്മേൽ അതുവഴികടന്നുപോയഭ ഗവൽ ദാസൻ എന്നു പേരായ ഒരു ഭക്തൻ അദ്ദേഹത്തെക്കണ്ടു. അയാൾ അടുത്തദേശ ക്കാരനും ധനവാനായ ഒരു വർത്തകനും ആയിരുന്നു. സ്വാമിയെക്കണ്ടയുടെനെ പാദങ്ങ ലിൽവീണു ദണ്ഡനമസ്കാരംചെയ്തു്, ഹാ! ഈ പൂജ്യപാദരെ ദർശിക്കാൻ എനിക്കു ഭാ ഗ്യമെത്തിയതു എന്തൊരുപുണ്യപുണ്യത്താലായിരിക്കുമെന്നുചൂരിച്ചുകൊണ്ടു സങ്കല്പിച്ചതേ

രിന്മേൽ കയറിയിരുത്തി തിരിച്ച്, വഴിമധ്യേയുള്ള ചില കാടുകളും കടന്ന്, സ്വാതന്ത്ര്യവനത്തിൽ ചെന്നുചേർന്നു. ഉടനെ ഭയ്യയെവിളിച്ച്, ഭക്തിപൂർവ്വം സ്വാമികളുടെ ചരിത്രങ്ങൾ പാഞ്ഞുകേൾപ്പിക്കുകയും രണ്ടാളുമായി അഭ്യോമന്തെ പൂജിച്ചുവന്ദിച്ചു, സ്നേഹങ്ങളാൽ കീർത്തിച്ച് അനുഗ്രഹംപാങ്ങി കൃതാർത്ഥരാകുകയും ചെയ്തു. സ്വാമികളെകൂട്ടിച്ചുകൊണ്ടു പോന്നത്, പത്മാവതിയെ അറിയിക്കാതെ അയ്യിരുന്നതിനാൽ, ക്ഷണത്തിൽ തിരിച്ചയയ്ക്കണമെന്നു നിശ്ചയിച്ച്, ഭക്തനായ അവർത്തകൻ, പത്മാവതിക്കണിയുന്നതിന്നു അനുവധി വസ്യഭരണങ്ങളും ആ ദേവിക്കു സമ്മാനമായി അയ്യിം വരാഹനും സ്വാമിയുടെ മുമ്പാകെ കൊണ്ടുവന്നു തിരുമുതുകാഴ്ചചട്ടു വിവരമറിയിച്ചു. സ്വാമികൾ ബന്ധുപാശമായ ആ ധനത്തെനോക്കി, —“ഹേ ഭക്തോത്തമ! അത്ഭുതം ലോകത്താൽ അഭിലഷിക്കപ്പെടുന്നതും ലോകത്തിനൊരിക്കലും മതിയാകാത്തതുമായ കരുസാധനമാണ്. അതു, ആരുടെ വൈശാമ്യമില്ലെന്നുവോ അവൻ മറ്റുള്ളവരുടെ ഉപദ്രവം തട്ടാതെ അതിനെ അക്ഷിക്കേണ്ടിയിരിക്കുന്നു. അതുമൂലം അർത്ഥമുള്ളവനു പല ശത്രുക്കളുമുണ്ടാകുന്നു. അകയാൽ ശത്രുക്കളെ ഉരക്കുട്ടുന്നതും പ്രാണങ്ങളെ നശിപ്പിക്കുന്നതും, മനസ്സിനെ ദുഃഖിപ്പിക്കുന്നതുമായ അർത്ഥത്തെ കഴിയുന്നതും വർജ്ജിച്ചിരിക്കേണ്ടതു്, അത്ഥമജ്ഞാനികളുടെ കടമയാകുന്നു. ഏതായാലും എനിക്കിതാവശ്യമില്ല. തിരികെ എടുത്തുകൊൾക” എന്നരുളിച്ചെയ്തു.

വർത്തകൻ:—“സ്വാമി! അങ്ങനെ കല്പിക്കുന്നതു അടിയന്തര സങ്കടമാണ്. അടിയൻറെ അമ്മയായ പത്മാവതിക്കണിയുന്നതിന്നും ധർമ്മമെല്ലാവിന്നുമായിട്ടാണു ഇതുകൾ തന്നെയെന്നതു്. സദയം ഈ ദക്ഷിണയെ ദേവി സ്വീകരിക്കുവാനനുഗ്രഹിക്കണം” എന്നപേക്ഷിച്ചു.

സ്വാമികൾ:—ഇതുകൾ കൂട്ടിക്കെണ്ടു പോകുന്നപക്ഷം, വഴിയത്രത്തന്നെ സൂക്ഷിതമായിരിക്കുമോ എന്നു ഞാൻ സംശയിക്കുന്നു. പത്മാവതിയെ ഉദ്ദേശിച്ചു നിങ്ങൾ തന്നെ ഇവിടെവെച്ച് ഈ മുതൽ അർത്ഥികൾക്കു ദാനമെല്ലാമതിയാകും. ദക്ഷിണയെ യുന്നതിൽ കൂടുതൽ ഫലമുള്ളൊരു സിദ്ധിക്കും.

വർത്തകൻ:—“സ്വാമി! അടിയങ്ങളുടെ മനസ്സുതുറപ്പിക്കുവേണ്ടി ഈധനംദേവിതന്നെ സ്വീകരിക്കണമെന്നാശയുണ്ടു്. “സമസ്തകർമ്മങ്ങൾക്കും സമസ്തപ്രതങ്ങൾക്കും ക്രമത്താലനുഷ്ഠിച്ചാലന്തം ദക്ഷിണതല്പോ” എന്നുചിന്തിക്കട്ടേല്ലോ”

ഇങ്ങനെ നിർമ്മന്ധ്യത്താടുകൂടിയ വർത്തകൻ വരാഹനും വസ്യഭരണങ്ങളും സ്വാമിയുടെ സമ്മതം കൂടാതെതന്നെ തേരിൽ എടുത്തുവെച്ച്, സ്വാമികളേയും അതിൽ അശോധിപ്പിച്ചു, ചേഗത്തിൻ അടിച്ചുവിടുന്നതിന്നു സാരഥിയെ പ്രേരിപ്പിച്ചു വന്ദിച്ചു വാങ്ങിപ്പോയിക്കയുംചെയ്തു.

സൂതൻ, കാറ്ററിനേക്കാൾ ചേഗത്തിൽ തോരാടിച്ചുപോയി. കാട്ടിൽ കടന്നപ്പോൾ മോഹനമായ ചിലകളുമ്മാർ ശബ്ദംകേട്ടോടിവന്നു മുമ്പത്തെത്തടഞ്ഞുനിൽത്തു. അവരുടെ അകൃതിയും അരംഭവും ആകപ്പോടെ കണ്ടപ്പോൾ, സൂതൻ കുതിച്ചുചാടിക്കടന്നുകളഞ്ഞു. നിർഭയനായസ്വാമികൾ മന്ത്രം ചൊല്ലി ശേഷിച്ചു. ഗതിരോധം ഭവിച്ചതുകണ്ടു്, സ്വാമികൾ പട്ടക്കെ ഭൂമിയിലിറങ്ങി, രഥത്തേയോ അതിലുള്ള ധനത്തേയോഗണിക്കാതെ ഒരുവഴിക്കു നടന്നുപോയി. അഭ്യോമന്തൻറെ മഹിമയറിയാതെ കള്ളന്മാർ കാടിച്ചെന്നു പിടികൂടി. വിട്ടയച്ചാൽ മോശമുണ്ടെന്നും അതുവഴി തങ്ങളുടെ കള്ളംവെളിപ്പെട്ടേക്കാൻ ഇടയുണ്ടെന്നും അവർ യേപ്പെട്ടു—എടാകള്ള! നിന്നെ വിട്ടയയ്ക്കാൻഞങ്ങൾനിശ്ചയിച്ചിട്ടില്ല. നടു മുമ്പോട്ടു, എന്നു പറഞ്ഞുനിൽത്തുള്ളി കാട്ടിൻ നടുവിലേക്കുകൊണ്ടു പോകുമ്പോൾ

“ഏതുമൊന്നുംകുലുങ്ങിലഭൂതനാഥൻമഹായോഗീ
ഹേതുവില്ലതേത്തിന്നദേഹജസ്സേഹമില്ലാഞ്ഞാൽ”
എന്നുപറഞ്ഞതുപോലെ, മാഞ്ചല്യം തെല്ലും പ്രദർശിക്കാതെ സ്വാമികൾ അവരുടെ കൂടെപ്പോയി. അപ്പോൾ ഒരുക്കള്ളൻ.

“എന്താ കള്ളബ്രാഹ്മണ! നീ പതിനെട്ടുവും പഠിച്ചുവന്നാണെന്നു തോന്നുന്നല്ലോ. ഞങ്ങളെക്കണ്ടിട്ടും ഞങ്ങൾ ഉപദ്രവിച്ചിട്ടും ഒരു ശബ്ദം കരകയോ ഓക്ഷരം സംസാരിക്കുവാൻ ചെയ്യുന്നില്ല. നീ പെരുങ്കള്ളൻതന്നെ. നിന്നെ വിട്ടുക്കൊണ്ട് നിവൃത്തിയില്ല. നടുക്കുമുമ്പേട്ട്—” എന്നു പറഞ്ഞു പുറകിൽനിന്നു തള്ളി; ഇതെന്നൊരു പ്രാബ്ധശേഷമാണെന്നു അതുതപ്പെട്ടുകൊണ്ടു സ്വാമികൾ പറഞ്ഞു.

“ഘോരമാന്യജനങ്ങളെ! പ്രാബ്ധധീനമായ എന്റെ ഈ ശരീരം നിങ്ങൾക്കെന്തിന്? അതിനെ നിങ്ങൾ ഉന്തിത്തള്ളി എവിടെക്കൊണ്ടുപോകുന്നു? മനുഷ്യശരീരം ഭക്ഷിക്കാൻപോലും കൊള്ളുന്നതല്ലല്ലോ. എന്നിങ്ങ അല്പനാൾകൂടി അതിൽ ആത്മാവിനെ വച്ചുസൂക്ഷിക്കേണ്ട അവശ്യമിരിക്കുന്നതുകൊണ്ടു തൽക്കാലം നിങ്ങൾ അതിനെ നശിപ്പിക്കരുതെ തന്നാൽകൊള്ളാം. തേര അതിലുള്ള ധനമെല്ലാം നിങ്ങൾതന്നെ കൊണ്ടുപൊയ്ക്കാം. പക്ഷാപദ്രവം പാപമാണെന്നു ഇനിയെങ്കിലും നിങ്ങൾ മനസ്സിലാക്കണം.

കള്ളൻമാർ:—ശരി! നിന്റെ തത്വജ്ഞാനങ്ങൾ കേൾപ്പാനാണു ഞങ്ങൾ വന്നിരിക്കുന്നത്; നീ എത്രയായാലും ബ്രാഹ്മണനല്ലേ, ഇതു ഭയന്നുജാതിയല്ല; വല്ലവരും കണ്ണുരുട്ടിക്കാട്ടിയാൽ ഉടനെ നീ നേരെക്കൊപ്പറഞ്ഞുകൊടുക്കും, അതുകൊണ്ടു നിന്നെ വിട്ടയയ്ക്കുന്നതു ഞങ്ങൾക്കാപത്താണ്. അല്ല! തത്വജ്ഞാനമാക്കൊപ്പറഞ്ഞുടുത്തിരിക്കുന്ന നിന്റെ അർത്ഥോഷണ ഇതുവരെ മാറിയില്ലല്ലോ. മുങ്ങല്ലെ ഉടുത്തിരിക്കുന്നത്.

എന്നുപറഞ്ഞു വസുമുഖിച്ചെടുത്തുകൊണ്ടു കടുവാകൾമേൽ പശുക്കുട്ടിയെത്തുക്കിക്കൊണ്ടുപോകുന്നതുപോലെ ക്രുരമായ ആ കള്ളന്മാർ സ്വാമിയെ വന്നാൽപ്പറത്തിൽ കൊണ്ടുപോയി നിറുത്തി വാളെടുത്തു കഴുത്തുചീശുവാൻഭാവിച്ചു. ഉടനെ “സ്വാമികൾ ചിരിച്ചുകൊണ്ടു നിങ്ങൾ അനുസരണമില്ലാത്ത അവിധേകികളാണെന്നു തോന്നുന്നു. ആത്മാക്ഷണത്തിനു ഈ ശരീരം ഏതാനുംനാളെക്കൂടി നിങ്ങൾ എന്നിങ്ങ തരണമെന്നു നശിപ്പിക്കരുതെന്നും ഞാൻ പറഞ്ഞതു കേൾപ്പാൻ നിങ്ങൾക്കു മനസ്സില്ലായിരിക്കും? അല്ലേ? നിങ്ങൾക്കിതു വല്ല അവശ്യത്തിനും കൊള്ളിക്കാമെങ്കിൽ അതു കഴിഞ്ഞിട്ട് നിങ്ങളെത്തന്നെ ഞാൻ കൊണ്ടുവന്നേൽപ്പിക്കാം” എന്നുളിച്ചെയ്തു.

കള്ളന്മാർ:—കഴുത്തുവെട്ടരുതെന്നാണോ നീ പറയുന്നത്. ആട്ടെ, അങ്ങനെ ചെയ്യാം. കടുവിൽ ശരീരം നീ ഞങ്ങൾക്കുകൊണ്ടുവന്നു തരികയുംവേണ്ട. അങ്ങനെ ഒരു സാധാരണവുമായി. എന്താ പോരേ? എന്നു പരിഹാസമായിപ്പറഞ്ഞു, സ്വാമികളുടെ കൈകാലുകൾ വെട്ടിമുറിച്ച്, ആസന്നമരണനാക്കി ഒരു പൊട്ടക്കിണറിൽ തള്ളി മരിച്ചുപോകുമെന്നു തീർച്ചയാക്കി തേരിൽകേറി ഓടിച്ചുകൊണ്ടു പോകയുംചെയ്തു.

കേതശിരോമണിയും പരബ്രഹ്മജ്ഞാനിയുമായ ജയദേവൻ തലകീഴായിച്ചെന്നു, കല്ലും മുളയും നിറഞ്ഞ ആ പാഴുകിണറിൽപിന്നു. മുറിഞ്ഞുകൈകാലുകളിൽനിന്നു രക്തം വാൻപോകുകൊണ്ടുള്ള ക്ഷീണവും, ചീഴുയുടെദീനവും കല്ലും മുളയും ഏറ്റുമുട്ടുന്നോടും ശരീരത്തിനു പിഡയെച്ചെയ്യുവെങ്കിലും ആത്മാവിൽ ആ ദുഃഖത്തെ സാക്ഷാത്കരിക്കാതെ പരമാത്മഭർശിയായ ആ മുക്തൻ, പാപങ്ങളെച്ചെയ്യുന്ന കൈകാലുകളെ ചേർത്തു കള്ളന്മാർ തന്റെ ഉപകർത്താക്കളാണെന്നു തന്നത്താൻ പറയും കൃതജ്ഞതയെ പ്രദർശിപ്പിക്കാനായി അവരെ ഉച്ചത്തിൽ വിളിച്ചു കൂടുകയുംചെയ്തു. പ്രാബ്ധധീനമായി തന്നിങ്ങ ശേഷിച്ച ശരീരത്തേയും അവർ വല്ല കല്ലോ മറ്റോ ഏടുത്തിട്ടു നശിപ്പിച്ചുകളഞ്ഞെങ്കിൽ ആ സ്വല്പ തീർന്നെന്നു എന്നുപേക്ഷിച്ചു പറയാതെയുരുന്നില്ല. എന്നല്ല രക്തവാർച്ചയാലും മറ്റും പ്രാണവായുമാരും സംഭവിക്കുമെന്നു നിശ്ചയിക്കുകയുംചെയ്തു. മരിക്കുകയാണെങ്കിൽ ഇഷ്ടദൈവമായ നാരായണനെ ധ്യാനിച്ചു, ബ്രഹ്മനിഷ്ഠന്മാർ ഭഗവദ്ഗുണയെമാറി വിദേഹമുക്തിയെ പ്രാപിച്ചു ഭോക്താസമുദായമെങ്കിലുമെന്ന സംകല്പത്തോടുകൂടി, മുറിക്കൈകളെത്തമ്മിൽ ചേർത്തൊഴുതുകൊണ്ടു, നാരായണനെ ധ്യാനിച്ചു ഉച്ചത്തിൽ അഭയമപേക്ഷിച്ചു. “അച്യുത ഗോവിന്ദ കേശവ! ശരണം—സമീപാനന്ദ

സ്വരൂപനേ ശരണം—പുണ്ഡരീകാക്ഷ! പരിപൂർണ്ണ! ചരണം മണ്ഡലീധിതി ചന്ദ്രഭാ
ചന! ശരണം പരമപുരുഷ! പത്മലോചന! ശരണം സുമണ്ഡലസ്തുത! ശുഭേഭാവ ശ
രണം മോക്ഷപ്രദ! ശൈലകുമാരനേ! ശരണം സങ്കീർണ്ണ! സകലാത്മക! ശരണം മ
ത്യാകൃതേ കൃതരൂപാദേ ശരണം പൃഥ്വീധര വാരാഹകൃതേ ശരണംമാനുഷമരിരൂപാ
മന! ശരണം. ക്ഷോണീഗുസുദന! ഓഹവ! ശരണം കാമപാല നന്ദനന്ദന! ശരണം
ശ്രീമന്മഹാ ബലരൂപ മേ ശരണം ദേവ! ദേവ! വാസുദേവ! ഭൂമേശ ശരണം പാപ
നാശന! പരാത്മൻ പത്മനഭേ! ശരണം” എന്നിങ്ങനെ ഉച്ചത്തിൽ സ്മരിച്ചു മുറയിട
ന്നശബ്ദം ശ്രീ വൈകുണ്ഠത്തിൽദോമനജന പരിവൃതനായി ഭൂഷ്മീദേവിമാരാൽപ
രിലാളിതനായി രത്നസിംഹാസനത്തിൽ ഇരിക്കുന്ന ഡാക്ഷാൽ ശ്രീനാരായണന്റെ ശ്ര
വണപുടവള്ളിൽ വിഷലിപ്ത നാദാമങ്ങളെന്നപോലെ പതിച്ചു കേരവത്സല
നായ ആ ഗോവാന്റെ തിരുമേനി ഉടനേ വിരക്തകയം ചുറ്റുന്നിന്ന ദേവന്മാർ മുനിമാ
ർ മുതലായവരോടോ ലക്ഷ്മീദേവിയോടോ ഗരുഡനോടോ യാതൊരക്ഷരവും ശബ്ദിക്കാതെ
തൽക്ഷണം അവിടെനിന്നും ദേവകയംചെയ്തു. ധാ ധാ പരമഭക്ത! ജീവൻമുക്ത! എ
ന്നെ ഭജിക്കുന്നവർക്കു യാതൊരുദുഃഖവും ഉണ്ടാകയില്ലെന്നു ഭവമായി വിശ്വസിച്ചുകൊള്ളു
ക. കഷ്ടം! നീ ഇത്ര ദുഃഖാവസ്ഥയിൽ അകപ്പെട്ടുപോ ഞാൻ ഇതാ വന്നുകഴിഞ്ഞു. അ
ഭീഷ്ടങ്ങൾ തന്നുകഴിഞ്ഞു. എന്നതളിച്ചെയ്യുകൊണ്ട് തുളസീദാമം ഉതിർന്നു വഴിമേൽചി
തറത്തക്കവണ്ണവും പീതാംബരം കീഴ്ത്തിയെടുത്തുപോയിപുറമുതക്കവണ്ണവും പിന്തുട
ന്നോടിച്ചെല്ലുന്ന സുദർശനത്തെപ്പോലും നോക്കാതെ, ബലപ്പെട്ടെഴുന്നള്ളിപ്പോകുമ്പോൾ
ദേവകൾ പൂമാരി തൂക്കുകയും ബ്രഹ്മരത്നാദികൾ സ്തോത്രംചെയ്യുകയും അഷ്ടദിഗ്ഗജങ്ങൾ തു
രയിക്കരഞ്ഞെ ഉയർത്തി അഭയകയും, ഭൂദേവി ദുഃഖിക്കുകയും ലക്ഷ്മീദേവി അശ്വതുഷ്പദക
കയും ചെയ്യുകൊണ്ടിരുന്നു.

ഉത്തരക്ഷണത്തിൽ ഗോവാൻ ജഗന്നാഥത്തിലെത്തി, ജയദേവൻ വീണകിടക്ക
ന്ന കിണറ്റിന്റെ അരികിൽചെന്നു് അദ്ദേഹത്തെ നോക്കി, കരുണാമൃതംവർഷിച്ച് അ
ദ്ദേഹത്തിന്റെ ഹൃദയകമലത്തിൽ അനന്ദസ്വരൂപനായി പ്രവേശിച്ച്, ജ്ഞാനദൃഷ്ടിക്കു
പ്രത്യക്ഷപ്പെട്ടു്, മേലാൽ ഒരിക്കലും ദുഃഖം ലേശംപോലും ഉണ്ടാകാതെയിരിക്കത്തക്കവ
ണ്ണം അശരീർവാദംചെയ്തു. മേ! ഭക്തേത്തമ! നീ എന്റെ രൂപം സ്വരൂപം, നിരൂപം
ഇതുകൊള മുനിനേയും ഇങ്ങനെ ഭർശിച്ചുകൊൾക—എന്നു് അശരീരിയായി കല്പിച്ച
തിനെക്കേട്ടു് ജയദേവർ മുഖിൽതന്നെ ജ്ഞാനദൃഷ്ടിയാൽ തന്റെ ഹൃദയകമലത്തിൽ
ശ്രീകൃഷ്ണപരമാത്മസ്വരൂപമായു് വിളങ്ങിക്കൊണ്ടിരുന്ന സാക്ഷാൽ ഗോവാനെക്കണ്ടു്, അ
നന്ദതുന്ദിലനായി സകല ദുഃഖങ്ങളും ശമിച്ചു, തന്നത്താൻ ഇങ്ങനെ പറഞ്ഞതുടങ്ങി—
“ധാ ധാ! എന്റെ രക്ഷിതാദായ ഗോവാനേ, വഴിക്കും വെളിക്കും കണ്ണൊളിക്കും സമീപ
മായു് പൂർണ്ണചന്ദ്രനെ ചുറ്റിയിരിക്കുന്ന അതിശീതളകിരണങ്ങൾപോലെ, എന്നെ അ
നന്ദസ്വരൂപനായി ചുറ്റി എന്നാൽ സ്മരിക്കപ്പെടുന്നതിനുപേണ്ട കേതിയെത്തന്നു്
എന്റെ അന്തരംഗത്തിൽ ഇരിക്കുന്നതിനെ വിചാരിക്കാതെ ജ്ഞാനക്കണ്ഠമിഴിച്ചുനോ
ക്കാതെ, സർവ്വരൂപനായ ഈശ്വരൻതന്നെ ഞാനെന്നുള്ള ബോധവുമുദിക്കാതെ, ശരീര
ത്തെ താനെന്നറിഞ്ഞു നടക്കുന്ന അജ്ഞാനമായ മനുഷ്യരപ്പോലെ, ഭവജ്ഞാനം മറ
ച്ച്, ദുഃഖാർത്തനായി ഞാൻ ഉച്ചത്തിൽ രോദനംചെയ്യവല്ലോ. ധാ! ധാ! ഗോവാൻ
എന്നു അന്തരംഗത്തിൽ ധ്യാനിക്കുന്ന ഭക്തന്മാർക്കു ആരാധനവിഷയമായ രൂപത്തെയും
പരമയോഗികൾ കാണുന്ന സ്വരൂപത്തെയും, പരമയോഗികൾ ഐക്യമായിരിക്കും നീ
രൂപത്തെയും കാണാതെ, വിഷയാനന്ദങ്ങളെ ഇച്ഛിക്കുന്ന ശ്രോതാദീന്ദ്രിയങ്ങളായപാ
ഞ്ചതന്ത്രങ്ങളും മനസ്സുതുടങ്ങിയുള്ള നാമരൂപികളും, പലതിനേയും ചോദിക്കുന്ന ഇഹര
യെന്നവഞ്ചകനും കേമക്രോധാദിവിരന്മാരും ശബ്ദാദിശൂന്യന്മാരും വാക്കുമുതലായ ശൂശ്രൂ
ഷകന്മാരും പ്രണവമുതലായ കാർത്തികങ്ങൾ വാനുനതുടങ്ങിയുള്ള നേനാധിപതികളും
കൂടി ചുറ്റുന്നിന്നു ശബ്ദിക്കുവാൻ എന്തു ഭജാവു്, അഹംകാരമെന്ന രാജ്യഭരണചെ
യ്യമ്പോൾ വിവേകമെന്ന രാജംഗത്തിന്റെ സുഖത്തെ ഞാൻ അറിഞ്ഞിപ്പല്ലോ, മേ

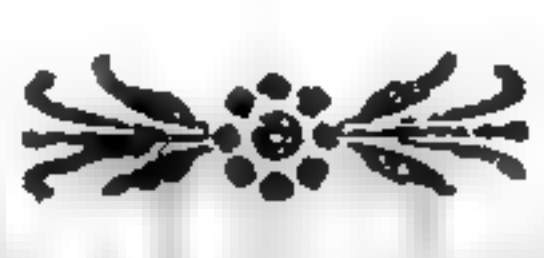
കുസൃദ്ധത്തെ അഗ്രാമിക്കാതെ സംസാരസുഖത്തെ ഇച്ഛിച്ചു, ഗുണദോഷവിവേചനമില്ലാത്ത മൃഗങ്ങളെപ്പോലെ, മൃഗമനസ്സായിപ്പോയല്ലോ. ഓ കഷ്ടം! ദുഃഖലേശം ഇല്ലാതെ ചുറ്റും ഉള്ളിൽ ഇരിക്കുന്ന പരമാത്മാവിനെ; ഞാനാണെന്നു ഭർശിപ്പാൻ എനിക്കു ഭാഗ്യമെത്തില്ലല്ലോ. ദൈവതുല്യനായ ഭർത്താവിനെ ചെടിഞ്ഞു വൃഥിചാരത്തിൽ മനസ്സുഴിച്ചു സ്രിയെപ്പോലെ, അന്തസ്ഥനംനിത്യനുമായ അത്മാവിനെ വിശ്വസിക്കാതെ അന്ത്യയുദ്ധഃപഥയുദ്ധയശരീരത്തെവിശ്വസിച്ചിരുന്നുപോയല്ലോ. ഇങ്ങനെപശ്ചാത്താപപഥമെടുത്തുപോകാണ്ടു ഭാഗ്യദർശനസുഖത്താൽ ആനന്ദപാപ്പങ്ങളോടുകൂടെ തന്റെജ്ഞാനദൃഷ്ടിക്കുശോചനമായിത്തന്നെമാത്രരൂപനായിദേവകീദേവിയുടെഗർഭത്തിൽനന്നുരുവിച്ചുപോകും, സ്വപ്നരൂപനായും നന്ദപതിയായയശോദയുടെ ദൃഷ്ടികൾക്കു ബാലരൂപനായും അവതരിച്ചവനായിരിക്കുന്ന ശ്രീനാരായണനെ ഹൃദയത്തിൽ ധ്യാനിച്ചുറപ്പിച്ചു നിർവൃതനായിവേിച്ചു ഓ! ഗോവൽനഗരിയിലെപാതിക്കുകുതലായ അതുതകൃത്യങ്ങൾ ഇങ്ങനെയൊക്കെയോ നിവർത്തിച്ചു; ഇദ്ദേഹത്തെ ഞാനെങ്ങനെ സ്മരിക്കേണ്ടു എന്നഭോ! ഓൻ അകൃതികേശമുതൽ പാദംവരെ സൂക്ഷിച്ചുനോക്കി മനസ്സിനെ അതിനോടു ഏകീകരിച്ച്, ഭഗവൽസ്മൃതി അർഹിച്ചു; കോടിസൂര്യപ്രകാശം വിളങ്ങുന്ന കിരീടവും നവരത്നവലിതമകുടകേന്ദ്രവുമായ വിശാലമായ നിടിലവും ദിവ്യത്രിപുണ്ഡ്രവും പത്മനേത്രവും വികസിച്ചപത്മംപോലെയുള്ള മുഖവും കണ്ഠസമാനകണ്ഠവും ലക്ഷ്മീനിവാസസ്ഥാനമായ മാർദ്ദികവും, വസന്തമായും പത്മംബായും അലങ്കരിച്ചതുള്ള ദേവീശാധാമനാഥൻ! തക്മിണീവല്ലഭ! ഗോപികാമണ! അഖിലബ്രഹ്മണ്യനായക! പരമശിവൻ ശിഷ്യരിൽധരിക്കുന്ന ഗംഗാഭഗവതി ഉരുവിച്ചു തുല്യദണ്ഡോടുകൂടിയദേവ! ജഗൽസൃഷ്ടികർത്താവായബ്രഹ്മദേവൻ ഉരുവിച്ചുധിവാസിക്കുന്ന പത്മത്തെ നാഭിയിൽ ധരിച്ചിരിക്കുന്നവാന! അഖിലലോകങ്ങളെ ഉള്ളിൽ ധരിച്ചിരിക്കുന്ന ജഗദീശ! ലീലാവിനോദ! വേണുഗോപാല! നിശാല നിർഭേ! നിഷ്പള! നിഃജന! എന്നിങ്ങനെസ്മരിച്ച് സന്ദേഹങ്ങളെതീർത്ത് ദേഹത്തെമറന്ന്, ഇന്ദ്രിയങ്ങളെയും മനസ്സിനെയും അന്തർമ്മുഖമാക്കി നിരർത്ഥിച്ച്, ശ്വാസങ്ങളെഅടക്കി ജീവാത്മാവിനെ ഓരോരാധാരങ്ങൾ വഴിയായി ഉയർത്തിക്കൊണ്ടുപോയി ബ്രഹ്മരസ്യത്തിങ്കലാക്കി ശംഖനാദവും മേളധ്വനിയും വീണാനാദവും, മദ്യധ്വനിയും തബുരനാദവും, നാരദന്റെവീണാഗാനവും താളങ്ങളുടെ ശബ്ദങ്ങളും ശരണ്യലധ്വനിയും സ്രീകൃഷ്ണൻ നീതവും വണ്ടുകളുടെയംകാരനാദവുംകയീൽനാദവും മയിൽനാദവും സമുദ്രമോഷ്ടംകേട്ട്, പാദരാജാവളിയിൽ സഹസ്രാർപ്പതമലഗുത്തിൽ ഗംഗായമനകളുടെ സംഗമസ്ഥാനത്തിൽ സുഷുപ്തനാനാഥിയുടെഅഗ്രഭാഗത്തു അനേകകോടി സൂര്യന്മാരുടെ പ്രഭോദകൂടി വിളങ്ങുന്ന ഭഗവാൻ സ്വരൂപമായജ്യോതിസ്സിനെകണ്ടാനന്ദിച്ച്, മാനഭിമാനങ്ങളെ ഉളവാക്കുന്ന അജ്ഞാനപാശത്തെ നശ്ശോഷംപണിച്ച് ജ്ഞാനം അത്മാവിന്റെകുറുപ്പു പരബ്രഹ്മസ്വരൂപനായി വിളങ്ങിയിരിക്കുന്ന ഭഗവാന്റെ അരൂപതേജസ്സിനെ കാണാതെകണ്ടു അനന്ദിച്ച്, നിർവാതദീപംപോലെ ചലനരഹിതനായി അല്ലനേരം ഇരുന്നശേഷം ഭഗവൽത്തപത്തെ ക്ഷരിച്ച് പരമാത്മമായ ഉണറുണ്ടായിചീണ്ടുസ്മരിച്ചുതുടങ്ങി. ഓ! ഭഗവൻ! ദോഷസുരഗന്ധപ്കിന്നം സിലസാല്യവിദ്യാധരപന്നഗയക്ഷ രാക്ഷസ പിശാചമനുഷ്യപശുപക്ഷപ്രാദികൾ, പൃഥ്വിപ്രാച്യ തേജോചതാകാശഭൂതങ്ങൾ, ശബ്ദസ്വർശരൂപസേഗന്ധങ്ങൾ, മനോബുദ്ധിചിത്താഹംകാരങ്ങൾ, ഇതുകൾക്കെല്ലാം സാക്ഷിയും നിത്യയുമായ അത്മാവു, എന്നീരൂപങ്ങളോടുകൂടി സഗുണനിഗുണധ്യാനരൂപനായി വിളങ്ങുന്ന ഭഗവാനേ! വിദ്യാവിദ്യകൾ സത്യാസത്യങ്ങൾ പ്രവൃത്തിനിവൃത്തികൾ, സുഖദുഃഖങ്ങൾ ഗുണദോഷങ്ങൾ, പാപപുണ്യങ്ങൾ ഇതുകളെല്ലാം ഏകനായ നിന്തിരുചടകിതനെ. സകലകർമ്മയോഗാനുഭോക്താവും, സകലകർമ്മസാധനവും കർമ്മഫലങ്ങളും കർമ്മങ്ങളെ ശാസിക്കുന്ന വേദവിധികളും, നീതനെ. ഹേമഹാപ്രഭോ! ലോകത്തിന്റെ നിമിത്തകാരണവും ഉപാദാനകാരണവും പ്രവൃത്തികാരണവും നീതനെ. അഷ്ടൈശ്വര്യങ്ങളും അനന്ദജ്ഞാനശക്ത്യാദി കല്യാണഗുണങ്ങളും നീതനെ. പരമജ്ഞാനികളായ യോഗീന്ദ്രന്മാർനി

നെ ധ്യാനിക്കുന്നു ഭക്തന്മാർ സ്മരിക്കുന്നു. യാഗശീലന്മാർ യജിക്കുന്നു. പിതൃദേവരൂപങ്ങളെ ധരിച്ച ഹവ്യകവ്യങ്ങളെ ഭജിക്കുന്നതും നീതന്നെ. സകലലോഭങ്ങളും നിന്നിലും സകലാലോകങ്ങളിലും നീയും അധിപനിക്കുന്നു. അസംഗമായി അപരാജിതമായി അവാങ്മനോഗോചരമായിരിക്കുന്ന ആത്മാവും നീതന്നെ അകുന്നു. ഇങ്ങനെയിരിക്കുന്ന പരമാത്മസ്വരൂപനായ നീന്നെത്തന്നെ ഞാൻ സ്വന്തമാവാൻ വാങ്ങിക്കുന്നു. ഹേസകലാത്മക! സകല ചരാചരങ്ങളിലും നിറഞ്ഞിരിക്കുന്നതു നീന്റെ അപ്രകൃതശക്തിയാകുന്നു, അതിന്നെത്തന്നെ ഞാൻ നമസ്കരിക്കുന്നു. വാങ്മനോവാചാരങ്ങളെ കവിത്താനിരിക്കുന്നതേതോ, ഏതുവിശേഷങ്ങളാലും വിശേഷിപ്പിക്കുവാൻ കഴിവില്ലാത്തതേതോ, പരാജ്ഞാനികളുടെ ജ്ഞാനത്താൽപോലും ചെളിപ്പെടാത്ത പരമതത്വം ഏതോ ഈ പരമാത്മസ്വരൂപത്തെ ഞാൻ നമസ്കരിക്കുന്നു. ഏവനിൽനിന്നും അന്യമായി യാതൊരുപദാർത്ഥങ്ങളുമില്ലയോ സകല പദാർത്ഥങ്ങളിൽനിന്നും അന്യനായി യാതൊന്നുമുണ്ടാകാത്ത ഇരിക്കുന്നുവോ, അങ്ങനെയുള്ള വാസുദേവനായ ഭഗവാനെ നമസ്കരിക്കുന്നു. കർമ്മാധീനങ്ങളായ നാമരൂപങ്ങളില്ലാതെ, കർമ്മാകർമ്മവികർമ്മങ്ങളിൽ സംബന്ധമില്ലാതെ, കേവലസ്വരൂപനായി യാതൊന്നുമുണ്ടാകാത്ത സ്ഥിതിചെയ്യുന്നുവോ അവനെ ഞാൻ നമസ്കരിക്കുന്നു. മേലും അപരത്തെത്തന്നെ നമസ്കരിക്കാൻ ഞാൻ അഗ്രഹിക്കുകയുചെയ്യുന്നു. ദോഷികൾപോലും യാതൊന്നുമുണ്ടാകാത്ത സാക്ഷാൽസ്വരൂപം ധ്യാനിക്കാൻ കഴിവില്ലാഞ്ഞിട്ട്, മന്യുകുലരപാത്രവരാമരൂപങ്ങളെ പൂജിക്കുന്നുവോ, അങ്ങനെയുള്ള പരമാത്മാവിനെ ഞാൻ നമസ്കരിക്കുന്നു. തദ്ദാദിസകലഭൂതങ്ങൾക്കും അന്തർയ്യാമിയായി ശുഭാശുഭങ്ങളെ ദർശിച്ചുകൊണ്ടു യാതൊന്നുമുണ്ടാകാത്ത ഇരിക്കുന്നുവോ സർവ്വസാക്ഷിയായ ആ പരാചരനെ ഞാൻ നമസ്കരിക്കുന്നു. അനിത്യമായ ഈ പ്രപഞ്ചം നിത്യനായ യാതൊന്നുമുണ്ടാകാത്ത തോന്നപ്പെടുമ്പോൾ, നിത്യനായ യാതൊന്നുമുണ്ടാകാത്ത അനിത്യമായ ഈ പ്രപഞ്ചമായും തോന്നപ്പെടുന്നുവോ അദ്ദിച്ഛ്വരൂപനെ ഞാൻ നമസ്കരിക്കുന്നു. മണികർപ്പുകളിൽ പരമപോലെ സകല ചരാചരന്മാര്യ്യാമിയായി യാതൊന്നുമുണ്ടാകാത്ത ഭവിക്കുന്നുവോ ആ പരമാത്മാവിനെ ഞാൻ നമസ്കരിക്കുന്നു. സർവ്വം യുക്തകൽനിന്നുണ്ടായോ യാതൊന്നുമുണ്ടാകാത്ത സ്ഥിതിചെയ്യുന്നുവോ യാതൊന്നുമുണ്ടാകാത്ത ഒട്ടാകിൽ ഒട്ടുണ്ടുകയുചെയ്യുമോ അവനെ ഞാൻ നമസ്കരിക്കുന്നു. ഇങ്ങനെസ്മരിച്ചു പരമാത്മസ്വരൂപനായി അദ്വൈതാനന്ദത്തിൽ ലയിച്ചു നിശ്ചലനായിരുന്നു.

ഹേ സിദ്ധന്മാരേ! ജയദേവൻ ഇങ്ങനെ ആനന്ദമഗ്നനായി കാട്ടിലുള്ളകിണറിൽ ഇരിക്കുമ്പോൾ, നാട്ടിൽ അദ്ദേഹത്തിന്റെറാപതിയായ പത്മാവതി, പതിവ്രതമാരിൽ അത്യധി, പാപനാശനത്തിങ്കൽ ഭാഗീരഥീഭക്തരക്ഷണത്തിങ്കൽ പാർവതി, വൈദ്യശ്യാത്തിൽസരസ്വതി, പരമജ്ഞാനവതിയായ ഭാഗ്യവതി, ബന്ധത്തെ വെടിഞ്ഞഗുണവതി, മടങ്ങി വീട്ടിൽവന്നുനോക്കുമ്പോൾ, ഭർത്താവിനെക്കാണായ്ക്കയാൽ കാത്തിരുന്നു, നേരംവെക്കീട്ടും വരായ്കൊണ്ടു പലസ്ഥലങ്ങളിലും അന്വേഷിക്കുകയും, ഏറ്റവുംദുഃഖിക്കുകയും, എന്റെഭർത്താവു വല്ലസ്ഥലത്തും നിഷ്കരിവിരിക്കുന്നുവോ വല്ലവിശിഷ്ടന്മാരുടേയും സമീപത്തിൽ അകപ്പെട്ടുവോ. വിശപ്പിനാൽതളൻ വല്ലഭിക്കിലുംകിടന്നുറങ്ങുന്നുവോ ഈ സംസാരബന്ധത്തെ ഉപേക്ഷിച്ചൊഴുത്തു മറഞ്ഞിരിക്കുന്നുവോ ബ്രഹ്മാനന്ദത്തിൽലയിച്ചു എന്നെ മറന്നിരിക്കുന്നുവോ, എന്ന് പലവിധത്തിൽ വിലപിച്ചു കാണായ്കൊണ്ടു; പലവിട്ടുകളിലും കയറിനോക്കുകയും പല ദൂരദേശങ്ങളിലു അന്വേഷിക്കുകയും മറ്റും ചെയ്തു. അയൽ പക്കത്തുള്ള വീടുകളിൽപോലും കടക്കാതെയും അതുകൾ അറിയാതെയും ഇരുന്ന ആ ദേവി അല്പസമയം കൊണ്ടു അനേകവീടുകളിൽ കയറിയിറങ്ങി കണ്ണിൽ കണ്ട കട്ടികളോടുപോലും തന്റെ ഭർത്താവിനെ കണ്ടോ കണ്ടോ എന്ന്യോദിക്കുകയും അനുകൂലമറുപടി കിട്ടാത്തു ഓടിക്കുകയും ചെയ്തുകൊണ്ടു മറ്റിനടക്കുമ്പോൾ, ആ ദേവിയുടെ അയൽ മകളെ അന്വേഷിച്ചുചെന്നു കണ്ടുകൂടി ഏറ്റവും വ്യസനിച്ചു—മകളേ! നീ ഇങ്ങനെഅലഞ്ഞുകഴിഞ്ഞുപോയോ. നീന്റെ ഭർത്താവിനെഞാൻ

ൻ ഇപ്പോൾതന്നെപോയി അന്വേഷിച്ചുകൂട്ടിക്കൊണ്ടുവരാം. എന്നു പറഞ്ഞു സമാധാനപ്പെട്ടു വീട്ടിലേക്കുവന്നു. അനന്തരം അദ്ദേഹൻ ജയദേവൻ പലദിക്കിലും അന്വേഷിച്ചിട്ടും കാണാഞ്ഞുദുഃഖിച്ചു, നേരേപിട്ടിപ്പേക്കു മടങ്ങിപ്പോന്നു. ജയദേവൻ ഏതാരുമെങ്കിലും ഗൃഹത്തിൽത്തന്നെ തപസ്സു ചെയ്തതായിരിക്കാം എന്നും അവിരോധം തീർത്തുവെന്നും വാങ്ങാത്തതന്നെ മകളോടു ചെന്നു സമാധാനപ്പെട്ടു. എന്നിട്ടും പത്മാഭായി സമാധാനപ്പെടാതെ കരഞ്ഞുവിളിച്ചു, ഹൃദയം നേർത്തു, തലമുടി അഴിച്ചിട്ടു നിലത്തുശായിച്ചു, ഉടുത്തുവസ്ത്രം അല്ലാതെ ഉത്തരീയം ധരിക്കാതെയും അരോടു സംസാരിക്കാതെയും ദിവസങ്ങൾ കഴിക്കുകയും, മുമ്പേയ്ക്കു പോ ജാമീൻ! കരുണാകരഭക്തപത്മ! എന്റെ ദൈവപിതാ ഞാൻ ഇനി എന്നു കാണുമോ? എന്നു കരഞ്ഞതിൽ അതിനു സംഗതിയാകുമോ അഥവാ അതിനു സംഗതിയില്ലാതെത്തന്നെ പോകുമോ അദ്ദേഹം നാട്ടിലോകാട്ടിലോ എവിടെയിരിക്കുന്നുവെന്നു യാതൊരു നിശ്ചയവുമില്ലല്ലോ. പകൽ ചിലപ്പോൾ അടുത്തുള്ള കാട്ടിലും നാട്ടിലും അന്വേഷിക്കുകയും രാത്രിയിൽ ഗൃഹത്തിൽ വന്നു അഭീഷ്ടസിദ്ധിക്കായി ഹൃദയം നേർത്തു ചെയ്തുകൊണ്ടിരുന്നു.

മൂന്നാമദ്ധ്യായം സമാപ്തം.

നാലാമദ്ധ്യായം.

(ജയദേവൻ നാട്ടിൽവന്നതു.)

പത്മാഭായി ഇങ്ങനെ ദിവസങ്ങളെ നയിച്ചുവരുമ്പോൾ ക്രൗഞ്ചരാജാപ്പു് ഒരുദിവസം വേട്ടയ്ക്കായി കാട്ടിലുപോകയും, വേട്ടയാടി മടങ്ങിവരുമ്പോഴി കാടത്താൽ ജലം അന്വേഷിച്ചുവെന്നു്, ജയദേവൻ കിടക്കുന്ന കിണറ്റിൽ നോക്കാൻ സംഗതിയാകുകയും ചെയ്തു. അതിൽ ഒരു മനുഷ്യൻ കിടക്കുന്നതിനെക്കണ്ടു് ഭൂതമദ്ധ്യമായ രാജാപ്പു്, പരിഭ്രമത്തോടു കൂടി ഭൂതമുഖത്തോടെ അദ്ദേഹത്തെ മുകളിൽ എടുപ്പിച്ചു്, അങ്ങു അരാണ്, എന്നും അവയവംഗം വന്നു കിണറ്റിൽ അകപ്പെടാൻ സംഗതിയെന്നെന്നും, ചോദിക്കുകയും ചെയ്തു. ജയദേവസാമി മൌനത്തോടെ അവളെ ചൊല്ലുന്നതിൽ കണ്ണിതഞ്ഞോടുകൂടി രാജാപ്പു്, ഹേ മൌനനിഷ്ഠനായ ബ്രാഹ്മണ! ശത്രുക്കളോടു ചേർന്നു് ഇപ്രകാരം സംഭവിച്ചോ, അതോ ദുഷ്ടന്മാരാണെങ്കിലും ഇങ്ങനെയൊക്കെ, അതോ മറ്റു പല്ലു അപത്താലും ഇതിനു സംഗതിയാരോ? കൈകാലുകൾ ചൊല്ലോകാരം കിണറ്റിൽ വീഴാനും കാരണമെന്തു്? സത്യം പറയണം. അങ്ങു ഒരു കള്ളനോ അതല്ല നീയാണോ അല്ലെങ്കിൽ ദേവനോ കരുടനോ ബാധിതനോ എന്നു പറയണമെന്നു ചോദിച്ചപ്പോൾ ജയദേവൻ സമാധിയിട്ടു കണ്ണുതുറന്നു നോക്കി—“ഹേ രാജാപ്പേ! അങ്ങനെ എന്നതിനാണു് കരയുകയുണ്ടാകുന്നതു്? എന്റെ സമാധിയെ മുടക്കിയതെന്നതിനാണു്? ഞാൻ ദേവനല്ല, സിംഹനല്ല, പാശുലായനായ ഭക്തനല്ല, സാധുവായ ഒരു ബ്രാഹ്മണനാകുന്നു— ജ്യേഷ്ഠനായ ബ്രാഹ്മണനാണെന്നു തന്നെ പറയാം. എന്റെ പ്രാർത്ഥനയാണു് എന്നിങ്ങനെ ഉപദേശം നേരിട്ടതു്. ഗോവർത്തിനെ ശ്രീരാമനായി അപരിചിതനാക്കുന്നതും, സ്ത്രീത്വം ദേവീത്വം അദ്ദേഹം ഏതെല്ലാംകഴുതകൾ അനുഭവിച്ചതായി പുലർന്നു പറയുന്നു. പരമശിവൻപേ ലും ബ്രഹ്മരൂപിയെ ധൈര്യത്തോടെ നോക്കി കഴുത്തു മുറിച്ചു നങ്കൂരം ബ്രഹ്മാപ്പു് അനുഭവിച്ചിട്ടില്ലേ? പിന്നെ ഈ മനുഷ്യകീടമാനു് എന്റെ കഥ പറയാനുണ്ടോ? പ്രാർത്ഥനയെക്കൊണ്ടു് എന്നിങ്ങനെ

നെയൊക്കെ സംഗതിയായെന്നുയ്യു. എന്റെ കൈകാലുകളെ നശിപ്പിച്ചതും അതു കളെ സൃഷ്ടിച്ച കരുണാചരനെന്നാണ്. ഞാൻ ഈ കിണറിൽ ബ്രഹ്മസമാധിയിലിരിക്കുകയായിരുന്നു, എന്നെ ചീണ്ടും അതുപോലെതന്നെ വയ്ക്കണം. സഞ്ചാരസമാധി ചാഞ്ചല്യത്തെ ഉണ്ടാക്കും. സ്ഥിരമായുള്ള സമാധി മോക്ഷത്തെ നൽകും. എനിക്കതിനുസമാധിച്ചവർ നല്ലവരുമല്ലേ? ഭഗവൽകാരണ്യത്താൽ അതിന്റെ സുഖം ഞാൻ അനുഭവിച്ചിരിക്കുകയുണ്ടെന്ന് കൈകാലുകൾ നശിച്ചാൽ ജീവകാരുണ്യം ചെയ്യാൻ സകലകഷ്ടതകളെ ഉണ്ടാക്കുന്നതും പാപങ്ങളെയെന്നും കൈകാലുകളല്ലേ? അതുകൂടി ഒപ്പം പാപം ചെയ്യുന്നതെന്തെന്നെ? ജഡഭരതന്റെ കഥകേട്ടിട്ടില്ലയോ? അദ്ദേഹം ശരീരത്തെയാലൊക്കെ അത്മാവിനെ അശേഷം അഭിമാനിച്ചിരുന്നില്ല, ജഡമായ ശരീരത്തെ അറിയാത്തവർ അഭിമാനിക്കുകയുണ്ടല്ലോ.”

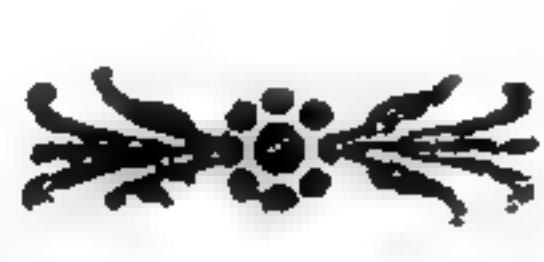
ഇങ്ങനെ ഓരോ ജ്ഞാനവിഷയങ്ങൾ പറഞ്ഞു, രാജാവിന്റെ മനസ്സിനെ അലിയിച്ച്, കണ്ണുകളെ അടച്ച ബ്രഹ്മനിഷ്ഠനായിത്തീർത്ത അദ്ദേഹം ശിവഭക്തനായ രാജാവിന് പരിഭ്രമത്തോടും ദുഃഖത്തോടുംകൂടി, ഹര! നമ്മുടെ ഭാഗ്യത്താൽ ഇങ്ങനെയുള്ള അപത്തു സംഭവിച്ചുവോ? കഷ്ടം! ദുഷ്ടന്മാരിൽ അതോ ഈ മഹാത്മാവിനെ ഉപദ്രവിച്ചിരിക്കുന്നു. ശിവശിവ! ഞാൻ അതിനെന്താ ചെയ്തു? എങ്ങനെയാണ് പരമേശ്വരൻ അന്വേഷിച്ചിരിക്കുന്നത്? എന്നു പറഞ്ഞു കണ്ണുനീർ ഞെക്കിക്കൊണ്ടു, ദൈവമേ എന്നതൊഴുതു മഹാത്മാക്കൾക്കും അപത്തു സംഭവിക്കുന്നുല്ലോ എന്നു പറഞ്ഞുപോയി. പാപശനായിത്തീർന്നു. അനന്തരം അദ്ദേഹത്തെ പ്രദക്ഷിണം ചെയ്തപ്പോൾ, കേതിപൂർവ്വം പാദങ്ങളെ കണ്ണിൽ ചേർത്തു നമസ്കരിച്ചു, പുറപ്പെട്ടപ്പോൾ വാലിട്ടുനിൽക്കുകയും ചെയ്തു. ഹര! ഹര! അശ്വരൂപം ബ്രഹ്മതേജോമഹിമ അവർണ്യമാണെന്നു. അല്ലനായ ഞാൻ ഇവിടെ എന്താണു ചെയ്യേണ്ടത്? “ശംകര ശംഭോ ഗൌരീശ! മങ്കയ്ക്കു ശരീരം പങ്കിട്ടുകൊടുത്തു കരുണാകര! ദോഷവിമുക്തശാ! ഭൂതിഭൂഷണ! വേദസാരമക! കാമദാന! ഋഷഭവാഹന! നോമസുന്ദര! നീലകന്ധര! അഭിനയകമുകിടായക! പരപനാശന! വഹ്നിഭോമന! നിത്യനിർമ്മല സത്യസമ്മതി ശിവവിഭംബര! വേദിഗംഭര!” എന്നിങ്ങനെ അശ്രുധാരയോടുകൂടി സ്തുതിച്ചു, ഹര! ഈ പുണ്യാത്മാവെന്നെ രക്ഷിക്കുന്നതിനായി സർഗ്ഗരൂപത്തിൽ ഇവിടെ പ്രത്യക്ഷപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു, എന്നു അഹർജ്ജാപൂർവ്വം ഉച്ചരിച്ചു.

എന്നിട്ടു മന്ത്രിമാരെ നോക്കി, ഹേ ഭരതാക്ഷര! നിങ്ങൾ എന്റെ സർഗ്ഗരൂപം മനസ്സിലാക്കുകയോ? എന്റെ പുണ്യോൽക്കർഷ്വരന്റെ മഹിമ കണ്ടുവോ? എന്നു പറഞ്ഞു, ജയഭേരം പല്ലക്കിൽ എടുത്തുനീട്ടി നാട്ടിൽ കൊണ്ടുപോയി മണിമാളികയിലിരുത്തി ശുഭ്രവസ്ത്രം ധരിപ്പിച്ചു, കൈകാലുകളിലെ മുറിച്ച് ഭൗഷഡം പുരട്ടിക്കുറ്റി, കേതിപൂർവ്വം ശുശ്രൂഷിച്ചു ഉപദേശമായ ഗുരുഭൂതൻ അദ്ദേഹത്തെ നെയെന്നു നാട്ടിൽ പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തി. എന്നെ രക്ഷിക്കാൻവന്ന പ്രത്യക്ഷദൈവമാണിദ്ദേവമെന്നും ഇനി എനിക്കു യാതൊരു കഷ്ടതയുമില്ലെന്നും വിശ്വസിച്ചു ഭേദവും ജീവനുംപോലെ വെള്ളവുംപാലുംപോലെ, പുഷ്പവും സുഗന്ധവുംപോലെ അത്മാവും ജ്യോതിസ്സുംപോലെ ശക്തിയും മധുരവുംപോലെ ചെയ്തുകൊടുത്തു, പലശുശ്രൂഷകളെയുംകൊണ്ടു താമസിപ്പിച്ചു. അക്കാലത്തു രാജാവിനു പ്രപഞ്ചവ്യാപാരങ്ങളിൽ ചൈതന്യം വർദ്ധിക്കുകയും ജ്ഞാനം ഉദിച്ചു പരലോകസുഖത്തെപ്പോലും ഉറപ്പുള്ള മോക്ഷത്തിലിറങ്ങുവാനായി ശ്രദ്ധപൂർവ്വമായി ഗുരുതന്നെ ശരണമെന്നു നിശ്ചയിച്ച്, ജ്ഞാനശാസ്ത്രപ്രതിപാദകങ്ങളായ ശാസ്ത്രങ്ങൾ ചായിക്കുകയും സൂക്തങ്ങളെ സ്തോടിക്കുകയും ചെയ്തു. ഗുരുമുഖത്തു നിന്നും ഉപദേശം വാങ്ങി, ബ്രഹ്മനിഷ്ഠനായിത്തീർന്നു. കേതിപൂർവ്വം ജയഭേരസ്വാമിയെ പ്രദക്ഷിണം ചെയ്തു വന്നിട്ട്, രാജഭോഗത്തിൽ വിമുഖനായി ഹേ “പരിശുദ്ധയോഗീശ്വര! ശരീരം വെള്ളത്തിലെ കുളുപോലെ ക്ഷണഭൂതവും ശരീരസുഖം ജഡഭേരപോലെ അവാസ്തവവും ദുഃഖം അഗാധമായ സമുദ്രപോലെ ഭേങ്കാവും സുഖത്തിന്റെ കണക്കറിയാത്ത മാനദണ്ഡവുമാകുന്നു. ഇനിയും ഈ സംസാരകൂപത്തിൽ തന്നെ ഞാൻ കിടന്നാൽ കഷ്ടതകൾ എത്രകാലത്താണ് സാധിക്കുന്നത്? എത്രകാലത്തു

ഈ അനന്ദമനുഭവിക്കുന്നത്? പശുവിൻപാൽ കുടിച്ചാലെന്ത്? പഴംകുഞ്ഞി കുടിച്ചാ
 ലെന്ത്? കസചിട്ടുതുട്ടത്താലെന്ത്? കന്മതന്നെ ധരിച്ചാലെന്ത്? മെത്തയിൽ ശയിച്ചാ
 ലെന്ത്? മേനിക്കല്ലിൽ കിടന്നാലെന്ത്? കനകഭൂഷണമണിഞ്ഞാലെന്ത്? കസ്തൂരിപ്പൊ
 ളിച്ചാലെന്ത്? നാടുപാവിച്ചാലെന്ത്? നാട്ടാർ വന്ദിച്ചാലെന്ത്? പാടുപെട്ടുഴന്നാലെന്ത്?
 പടിപാതിൽ കാത്താലെന്ത്? സമദൃഷ്ടികൾക്കു ഇതുകൾതമ്മിൽ എന്തുഭേദം? അതുകൊ
 ണ്ടു മോക്ഷമാഗ്ഗമായ ജ്ഞാനം ലഭിച്ച് അനന്ദപാനാദി അങ്ങേപ്പോലെ സമദൃഷ്ടിയായി
 ഭവിച്ച്, ദേഹസുഖങ്ങളെ ഉപേക്ഷിച്ച്, ഭിക്ഷവാങ്ങി ഉഭയം ഭരിച്ച്, തെരുത്തിണ്ണകളിൽ
 ശയിച്ച്, കാണുന്നവർക്കു ഭ്രാന്തൻ എന്നു തോന്നത്തക്കവണ്ണം, മാതാകാശ്വത്തളിൽ മമതപ
 വ്യം വിശ്വാസവ്യം ഇല്ലാത്തവനായി ഭോമസുണേവിട്ടു, അത്മജ്ഞാനം ലഭിക്കുന്നതിനു ക
 തന്നചെയ്യാനാകണമെന്നുപേക്ഷിച്ചു.

രാജാവിന്റെ വൈരാഗ്യബുദ്ധികളുടെ സന്തുഷ്ടനായ ജയദേവസ്വാമി അദ്ദേഹത്തെ
 നോക്കിപ്പറഞ്ഞു:—രാജശബ്ദത്തെ അർത്ഥാൽകരിച്ചു വർത്തിക്കുന്ന പുണ്യാത്മാവേ! ഈ
 സംസാരത്തെ ഉപേക്ഷിക്കുന്നതുണ്ടോണ്ടു എന്തുപ്രയോജനം! ദേഹോഹം എന്ന ഭാവംവി
 ള്ളാൽ സംസാരത്തിലിരുന്നല്ലോ ഒഴിഞ്ഞുപോയി വന്നത്തിലിരുന്നാലും ഒരുപോലെതന്നെ.
 അവനെ മന്ത്രിയെന്നോ ഭാഷിക്കുന്നോ ഭവസ്തുവിനും ഒരുജീവിക്കും ശക്തിയില്ല. ക
 മ്ബഹ്വപേക്ഷയോടുകൂടാതെ ചെയ്താൽ അതിന്റെഹ്വപം ജീവാത്മാവിനെ മന്ത്രിയെന്നും
 ഇല്ല. വസിഷ്ഠൻ, അത്രി മുതലായ ഗുഹസ്വാശ്രമത്തിലിരുന്നല്ലയോ അ
 ത്മാനന്ദം അനുഭവിക്കുന്നത്? മരുത്തൻ, സുഭന്ദൻ, ജനകൻ മുതലായ രാജാക്കന്മാർ രാജ്യ
 ഭാരം ചെയ്തിരുന്നവെങ്കിലും, ജ്ഞാനംലഭിച്ചു മോക്ഷത്തെ പ്രാപിച്ചില്ലയോ? അതിനുകൊ
 ണ്ടു സാധുസേവനംതന്നെ അയിരുന്നു. നീയും ഭോമാഭിമാനത്തോടുകൂടാതെ സാധുസം
 സർഗ്ഗത്തോടുകൂടിയിരുന്നു രാജ്യഭാരം ചെയ്യുന്നതിൽ വിരോധമില്ല. അതു, ഭക്തിക്കോ മുക്തി
 ക്കോ തടസ്സമാകയുമില്ല. “സാധുസംഗതിതന്നെ മോക്ഷകാണം” എന്നുപിധിയുണ്ടു്.
 എന്നല്ല, സാധുസംസർഗ്ഗം സർവ്വഭീഷണസാധനവുമാകുന്നു. ഭവാൻ രാജാവിനങ്ങളെ ഉട
 നേ സ്വീകരിക്കണം. എന്നെപ്പോലെ ഗുഹസ്വാശ്രമത്തിലിരുന്നു കർമ്മങ്ങളെ ഈശ്വരാ
 പ്ലവണമാക്കിയെടുത്തുപോണം. എന്നാൽ അവിരോധം അഭീഷ്ടസിദ്ധിയുണ്ടാകും. എന്ന
 തളിച്ചെയ്ത്ത്, തന്റെ മുറിക്കൈകളാജ്ഞാനം കിരീടം എടുത്തു രാജാവിനെ ധരിപ്പിച്ച്,
 പൂർവ്വാധിനിയിൽ സിംഹാസനസ്ഥനാക്കിയശേഷം, താൻ മൗനനിയമനായി ബ്രഹ്മ
 ധ്യാനത്തിൽ ലയിച്ചിരുന്നു.

നാലാമദ്ധ്യായം സമാപ്തം.

അഞ്ചാമദ്ധ്യായം.

(ജയദേവൻ പത്മാവതിയെ ദർശിച്ചതു്.)

എന്നെപ്പോലെ നീയും ഗുഹസ്വാശ്രമത്തിലിരിക്കുക എന്ന ജയദേവന്റെ വാക്കി
 നെ വ്യാഖ്യാനിച്ചുനോക്കി രാജാപ്പു അദ്ദേഹത്തിന്റെ പാദങ്ങളിൽ വന്ദിച്ചു, സ്വാമി! അ
 ണ്ടേപ്പോലെ ഗുഹസ്വാശ്രമത്തിലിരിക്കണമെന്നാണല്ലോ എന്നോജ്ഞാപിച്ചതു്. അ
 ണ്ടേക്കു ഭാര്യയുണ്ടോ എന്നു ചോദിച്ചു. സ്വാമികൾ, ഉണ്ടു്, എന്നുത്തരം പറഞ്ഞു. ഉട
 നേ, സ്വാമികൾ, ആ ദേവിയെ വിട്ടുപിരിയാൻ കാരണമെന്താണെന്നു ചോദിച്ചതിന്നു്,
 ജയദേവൻ, നടന്ന സംഭവങ്ങളെല്ലാം രാജാവിനെപ്പറഞ്ഞറിയിച്ചു. അതുകേട്ടപ്പോൾഹം
 കഷ്ടം! ഇക്കാര്യം ഇതുവരെ അറിയാതെയിരുന്നതാൻ എന്തുപാപിയാണു്, എന്നു തന്നത്താ

ൻ പറഞ്ഞുകൊണ്ട് രാജാവും, ദേവിയെ കൂട്ടിച്ചുകൊണ്ടുവരുന്നതിനു വിലയേറിയ വസ്ത്രാഭരണങ്ങളും ശ്രേഷ്ഠമായ ഒരുപല്ലക്കും കൊടുത്തുതന്നു. അദ്ദേഹം മന്ത്രിമാരെതന്നെ വിവരനഗരത്തിലേക്ക് കല്പിച്ചു. അനന്തരം, ജയദേവസ്വാമികളെ വന്ദിച്ചുചോദിച്ചു. സ്വാമി! പരമജ്ഞാനികൾ, നിലന്മാർ, ഭക്തന്മാർ, എന്നിവർ വ്യസനിക്കുകയോ കോപിക്കുകയോ ചെയ്താൽ അതിനിടയാക്കുന്നവർക്കും അപത്തുണ്ടാകുമെന്നാണ് പറഞ്ഞുകേട്ടിട്ടുള്ളത്. അതു, സത്യമാണെങ്കിൽ നിന്തിരുവടിയെ ഇങ്ങനെ അവയവഭംഗം ചെയ്തു പാഴ്ചിണററിൽ തള്ളിയിട്ട ഒരു കള്ളന്മാർ ഉടനെ ഭസ്മമായിപ്പോകാതരിപ്പാൻ കാരണമെന്തു്? പരമജ്ഞാനിയും പരമശുദ്ധനുമായ നിന്തിരുവടിക്കു ഈ അപത്തുചെന്നുകൂടാൻ കാരണമെന്തു്? അങ്ങുചിചാരിച്ചാൽ അവരെ ഉപദ്രവിക്കാൻ തുടങ്ങുന്ന മന്ത്രയിൽതന്നെ നശിപ്പിച്ചുകളയാൻ പാടില്ലായിരുന്നോ? ഈ സംശയങ്ങളെത്തീർത്തതുകൊണ്ടു കരുണയുണ്ടാകണം.

ജയദേവസ്വാമി പറഞ്ഞു:—ഘോരസത്യസന്ധനും പരിശുദ്ധനുമായ രാജാവേ! പ്രാബല്യം ത്രിമൂർത്തികളെയും മൂന്നിമാരെയും മറന്നെയുംതന്നെ ചാടിപ്പൊക്കിയൊരിക്കലും ഇല്ല. അപ്പോൾപിന്നെ ഈ നിസ്സാരനായ എന്നെ വിട്ടുകളയുമോ? ഇതിനാലാണെന്നായി ഞാൻ ഒരു ചരിത്രം പറയാം.

ത്രികാലജ്ഞാനും പരമജ്ഞാനിയും ജീവൻമുക്തപദത്തെ പ്രാപിച്ചവനുമായ ഒരുമുനി ശ്രേഷ്ഠനായ മോക്ഷാശയുള്ള ഒരു ശിഷ്യൻചെന്നുകണ്ട് വന്ദിച്ചു, സമാധിസ്ഥനായ അദ്ദേഹത്തെ ശുശ്രൂഷിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കിരുന്നെന്നിന്നു. മഹർഷി സമാധിയിൽനിന്നും വിരമിച്ചു കണ്ണുതുറക്കുമ്പോൾ, ശിഷ്യൻ അദ്ദേഹം ഏതുസത്യവസ്തുവിന്നു ധ്യാനിക്കുന്നുവോ അതിനെ ഉദ്ദേശിച്ചു വന്ദിക്കുക പതിവായിരുന്നതുകൊണ്ട്, ഗുരു ഒരുദിവസമെങ്കിലും നിന്നക്കെന്തുചേണമെന്നു ചോദിക്കയോ എന്നിരിക്കുന്നതുവേണമെന്നു ശിഷ്യൻ പറയുകയോ ചെയ്തില്ല. ഇങ്ങനെ അസാധാരണമായിത്തോളുകയും ആ ശിഷ്യനെ ഒന്നുപരീക്ഷിക്കാനായി ഗുരു ഒരുദിവസം ധ്യാനലക്ഷ്യംവെച്ചാൽ കണ്ണുകളെതുറന്നു മൌനംഭീക്ഷിച്ചു ശ്വാസങ്ങളു മടക്കിയിരുന്നു. അതുകണ്ടു ശിഷ്യൻ ഹാ കഷ്ടമേ! ഗുരുനാഥൻ ധ്യാനിച്ച പരമവസ്തുവിൽനിന്നും അന്യമായ വാചാലത്തോടുകൂടി ഞാൻ ഇരുന്നതുകൊണ്ടായിരിക്കാം അദ്ദേഹം ഉണരതെ, ചലനമറിതനായിരിക്കുന്നത്. എന്നാൽ ഞാൻ ചെയ്തതു വലുതായ ഒരു രാധമാണ് അത്രത്തോളം അപരാധിയായ ഞാൻ ഇനി ജീവിച്ചിരിക്കുന്നതുകൊണ്ടു ഏതുപാപം? എന്നുപറഞ്ഞു മൂന്നിനെ വന്ദിച്ചു, മരിച്ചുകളയാനായി തന്റെ കഴുത്തുറക്കാൻ ഭാവിച്ചു വെട്ടിത്തു. പെട്ടെന്നു മൂന്നി ഉണർന്നു ശിഷ്യനെനോക്കി, ഘോരശിഷ്യാത്മനേ! ഞാൻ ചോദിക്കുന്നതിനുമുമ്പാണെന്ന അഭിപ്രായത്തെ വന്ദനക്രിയകൊണ്ടു അറിയിച്ചുവന്ന നിന്റെ ഘോരയെക്കുറിച്ച് അശ്ചര്യപ്പെട്ടു, അതൊന്നു പരീക്ഷിക്കാനായി മാത്രമാണ്. മനസ്സിനെ ശുശ്രൂഷിക്കി, ഞാൻ കണ്ണുതുറന്നു നിശ്ചലനായിരുന്നത്. അതുതന്നെയാണു നിനക്കു ധ്യാനലക്ഷ്യം കിട്ടാതെയിരിപ്പാനും കാരണം. നിന്നെപ്പോലെ വിവേചികൾ ഈ ലോകത്തിൽ മറവില്ല. നിന്നെ ഞാൻ അഭിനന്ദിക്കുന്നു. നീ എന്നിക്കുതക്കശിഷ്യൻ തന്നെ സംശയമില്ല. ഇനി നിനക്കു ഉപദേശം തരുന്നതിനു യാതൊരുതടസ്സവുമില്ല. അറുപത്തുനാലുനിലകളെയും ജീവൻമുക്തിയുടെ ദുർല്ലഭമായ നിലയേയുപേക്ഷിക്കാൻ നിന്റെ സകലപ്രാണാധിപങ്ങളെയും നശിപ്പിക്കാം. നിന്നക്കെന്തുകുറവുണ്ടാകുമെങ്കിൽ അക്കാര്യത്തിൽ ത്രിമൂർത്തികളോടായലും ഞാൻ വാദിക്കാം. വേണ്ടിവന്നാൽ അഖിലബ്രഹ്മാണുക്കളെയും ഭേദിക്കാം എന്നുപറഞ്ഞു, തന്റെ കൈകളെ ശിഷ്യന്റെ മസ്തകത്തിൽവെച്ച്, മഹാവാക്യോപദേശംചെയ്താൻ ഭാവിച്ചപ്പോൾ, ഇനിയും ഉവന്നെതുകാലം അയ്യപ്പുണ്ടെന്നു ജ്ഞാനദൃഷ്ടികൊണ്ടുനോക്കി എഴുപത്തിരണ്ടുനാഴികമാത്രമേയുള്ളുവെന്നു കണ്ടായപ്പോൾ, അകാശശമനനിലിരിക്കുമായ ഒരു ഗുളിക എടുത്തുവായിലിട്ട്, ശിഷ്യന്റെ വായിലും ഒന്നിട്ടുകൊടുത്തിട്ട്, രണ്ടാളുമായി, ഭൂലോകം ഭൂവർല്ലോകം, സ്വർല്ലോകം, ജനലോകം തപാലോകം മഹാലോകം, ഈഭൂമിനേയുംകടന്ന്, സത്യലോകത്തിലെത്തി ബ്രഹ്മാവിനെക്കണ്ടുവന്ദിച്ചു, ഘോരലോകനായക! നിന്തിരുവടി ഏന്റെ ശിഷ്യനു

അല്പായുസ്സുകൊടുക്കാൻ കാരണമെന്നാണെന്നു മഹർഷി ചോദിച്ചപ്പോൾ, ബ്രഹ്മാപു, അതവന്റെ കർമ്മത്തിന്നനുസരിച്ചുള്ള വിധിയാണെന്നും; അതിനെ ഭേദം ചെയ്യുന്നതിന്നു യാതൊരു നിവൃത്തിയുമില്ലെന്നും പറഞ്ഞു. അപ്പോഴേക്കു എഴുപത്തിണ്ടിൽതന്നെ കുറേ നാഴികകൾ കഴിഞ്ഞു. ഉടനേ മഹർഷി ബലപ്പെട്ടു വൈകുണ്ഠത്തിൽചെന്നു വന്ദിച്ചു സംഗതി പറഞ്ഞു. വിഷ്ണുമേധാൻ അതുകേട്ടു, ഇനി ഇവനുപതിനാറു മുഹൂർത്തംമാത്രമേ അയ്യസ്സുള്ളുവെന്നും ആ വിധിയെ ഭേദപ്പെടുത്താനുള്ള ശക്തി തനിക്കില്ലെന്നും ഒഴിഞ്ഞു. മൂന്നി കൈലാസത്തിൽചെന്നു, വല്ല പരിഹാരവും ചെയ്യാൻ നിവൃത്തിയുണ്ടോയെന്നു പരമശിവനോടു ചോദിച്ചു. ഇനി ഇവനു അറു മുഹൂർത്തംമാത്രമേ ജീവിതമുള്ളുവെന്നും, അതു ഭേദപ്പെടുത്തുന്നതിന്നു താൻ അളപ്പെന്നും അദ്ദേഹവും ഒഴിഞ്ഞു പറഞ്ഞതുകേട്ടു മനോഭംഗത്തോടെ പ്രാണമന്താചാര്യ കാലനെ ഒന്നുകാണേണ്ടതുണ്ടെന്നു നിശ്ചയിച്ചുകൊണ്ടു നേരേകാലപുരിയിലേക്കുചെന്നു. അവിടെ എത്തിയപ്പോഴേക്കു ശേഷിച്ച മുഹൂർത്തം അറു കഴിഞ്ഞുപോകയാൽ, കോട്ടവാതിൽപടിയിൽ കാലുതട്ടി മറിഞ്ഞുപിന്നു ശിഷ്യൻ മരിച്ചു പോയി. മഹർഷിക്ക അതുകണ്ടുണ്ടായകോപം അഗ്നിരൂപത്തിൽ വ്യാപിച്ചു, യമപുരത്തെ ദാരിപ്രീക്ഷണതിനാരംഭിക്കുന്നതുകണ്ടു, ധർമ്മജൻ ഓടിച്ചെന്നു മഹർഷിയെത്തൊഴുതു, ഫേമഹർഷേ! അങ്ങേശിഷ്യൻമരിച്ചതിന്നു അന്നല്ല ഉത്തരവാദി ഏങ്ങുതന്നെയാണു. അങ്ങേഅശ്രമത്തിൽ ഇരുന്നു, ഞാൻ അവിടെ കടക്കാതിരിക്കത്തക്ക പണ്ണം ശിഷ്യനെ അശീർവദിച്ചുതന്നെങ്കിൽ ഇവൻ മരിക്കുമായിരുന്നോ! മുമ്മുർത്തികളാകട്ടെ, തങ്ങളുടെ ലോകജന്മത്തിൽതാമസിപ്പിച്ചാശീർവദിച്ചെങ്കിൽ എന്റെവാതിലിൽവന്നിങ്ങനെക്കരിക്കാൻ ഇടയാകുമോ? ഇതിനെന്നാണു സംഗതിയാകാഞ്ഞതു വിധിബലമാണെന്നു സമാധാനപ്പെടണം. ഗുരുശ്രേഷ്ഠയിൽ ശ്രദ്ധാലുവും ഗുരുവിന്റെ അനുഗ്രഹം ലഭിച്ചവനുമായിരുന്നതുകൊണ്ടാണു, അവനു ത്രിമുർത്തികളെ ദർശിപ്പാൻ ഭാഗ്യമുണ്ടായതു. എന്നല്ല എന്നെ കാണാനിടയാകാതെ മരിച്ചതും. ഈ പടിവാതിൽക്കൽ വന്നുവീണതന്നെ മരിക്കണമെന്നാണു അവന്റെവിധി. അങ്ങേക്കോ ത്രിമുർത്തികൾക്കോ അശീർവദിക്കാൻ തോന്നാഞ്ഞതും അങ്ങേ ഇത്രദൂരം നടക്കാൻ ഇടയാക്കിയും അതുകൊണ്ടാണു. പ്രാബല്യമഹം ആർക്കും തടുക്കാവതല്ലെന്നുള്ളതിന്നു ഇതൊരു ദൃഷ്ടാന്തമാണു. അല്പമൗർത്ഥമറിയാതെ എന്നോടു കോപിക്കുന്നതു ശരിയാണോ? പ്രാബല്യം ധർമ്മമായ വിധിയെന്തിക്കാൻ അതംശകതല്ലെങ്കിലും അയ്യർദ്രാണമെന്നു പുനഃജീവിപ്പിക്കാൻ ഈശ്വരവുമായ ചോദശനാർക്കു സാധ്യമായേക്കാം. അതുകൊണ്ടു നിന്തിരുവടി അമൃതദേഹത്തിന്റെ ശിരസ്സിൽ കൈവച്ചു, അനുഗ്രഹിച്ചാൽ അവൻ ജീവിച്ചെഴുന്നേൽക്കും എന്നുപറഞ്ഞു. അതുകേട്ടു സന്തുഷ്ടനായ മഹർഷി അപ്രകാരം ചെയ്തും ശിഷ്യൻ ജീവിച്ചെഴുന്നേറ്റശേഷം രണ്ടാളുമായി അശ്രമത്തിലേക്കു പോകുകയുണ്ടായു. അറുപത്തുനാലു സിലികളെയും ബ്രഹ്മാനന്ദനിലയെയും ശിഷ്യനുപദേശിച്ചു, മഹർഷി സുഖസമാധിയിൽ ലയിച്ചിരുന്നു.

ഫേ രാജാവേ! പ്രാമണ്യം അരെയുതന്നെ വിട്ടുകളകയില്ല. ചെറുതേ ഭൂഃഖംസംഭവിക്കുകയില്ല. അതുകൊണ്ടു ഈശ്വരകൊക്ഷവും സാധുക്കളുടെ അശീർവദവും ഉള്ളവരുടെ അപത്തു് എത്ര ഘോരമായിവന്നാലും ലാലുചായിപ്പോകുമെന്നുള്ളതിന്നു സംശയമില്ല. എന്റെ കൈകാലുകൾ ചെട്ടിട്ടും ശ്രീനാരായണകൊക്ഷത്താൽ യാതൊരു വേദനയും സംകടവും എന്നിക്കുണ്ടായില്ല. ഏതേതു കാലത്തു ഏതേതു സുഖദുഃഖങ്ങൾ അനുഭവിക്കണമെന്നു വിധിയുണ്ടോ അതതു കാലത്തു, അഥവാ അനുഭവിക്കാതെ കഴികയില്ല. പക്ഷേ ആ അനുഭവത്തിന്റെ ഘോരതയെ ലഘുപ്പെടുത്തുന്നതിന്നു സാധുസവനം പ്രധാനംതന്നെയാണു്. എന്നെന്നാൽ ത്രിമുർത്തികളാലും തീക്കാൻ കഴിവില്ലാത്ത അപത്തു്, ജീവൻമുക്തന്മാർ തീർത്തതായി അനുഭവമുണ്ടു്.

പണ്ടു്, മാന്ധാതാവെന്നരാജാവു് പുത്രന്മാരില്ലാഞ്ഞു ഭൂഖിച്ചിരിക്കുമ്പോൾ, ഒരിക്കൽ നാദമഹർഷി അവിടെച്ചെന്നു, പുത്രസിലിക്കാശീർവദിക്കണമെന്നു രാജാവുപേക്ഷിച്ചശിരസ്സിൽ, പുത്രഭാഗ്യം നിനക്കില്ലായ്കൊണ്ടതിന്നു നിവൃത്തിയില്ലെന്നു പറഞ്ഞു, അദ്ദേഹം പൊയ്ക്കളഞ്ഞു. രാജാവു പിന്നീടു ത്രിമുർത്തികളെപ്പൂജിച്ചു വരമപേക്ഷിച്ചു. അവരും

വാംകൊട്ടക്കായ്ക്കുണ്ടു, പുത്രഭാഗ്യംനമുക്കില്ലെന്നതന്നെ നിശ്ചയിച്ചു, രാജാവു കാട്ടിൽ പോയി തപസ്സുചെയ്തുകൊണ്ടിരുന്നു. അപ്പോൾ യോഗനാഥ ഒരു മുനി യദൃച്ഛയാ മാന്ധാതാവിന്റെ രാജധാനിയിൽ ചെല്ലാനിടയായി. മാന്ധാതാവിന്റെ പത്നി അദ്ദേഹത്തെ ഭക്തിപൂർവ്വം പൂജിച്ചു നാലുവിധം പലാഹാരങ്ങൾ ഉണ്ടാക്കി സൽക്കരിച്ചു. സന്തുഷ്ടനായമുനി നാലുപുത്രന്മാർ നിനക്കുണ്ടാകട്ടെയെന്നുഗ്രാമിച്ചുപോകയുംചെയ്തു. ഒരു അനുഗ്രാഹപ്രകാരം രാജാവിനു നാലുപുത്രന്മാരുണ്ടാകയും അദ്ദേഹം അനന്ദസാഗരത്തിൽ മുഴുകി സുഖിച്ചിരിക്കുകയും ചെയ്തു.

അതുകൊണ്ടു മഹാത്മാക്കളെ പൂജിച്ചാൽ അന്താരികവും പാഴായിപ്പോകയില്ല. ഹരദാൻമുതലായ ഭക്തന്മാർ ചിഞ്ജേഴിവകളായിവേിച്ചതും ഓരോമഹാത്മാരുടെ അനുഗ്രാഹം കൊണ്ടല്ലയോ? ഹേമന്തരാജ! നീയും സാധുപൂജ ചെയ്തുകൊണ്ടിരുന്നാൽ ദേവം ശ്രേയസ്സുതന്നെയുണ്ടാകുന്നള്ളതിനു സംശയമില്ല ഇങ്ങനെ സ്വാമികളുടെ വാക്കുകൾ കേട്ടു രാജാവു നിത്യവും സാധുസേവനതൽപരനായിവേിച്ചു, നിത്യവും അദ്ദേഹത്തെ ശുശ്രൂഷിച്ചുകൊണ്ടിരുന്നു.

അവരിങ്ങനെയിരിക്കുമ്പോൾ പത്മാവതിയെക്കൊണ്ടുവരുന്നതിനായിപ്പോകുമന്ത്രി മാരും ഭൂതന്മാരും വിലപാശനഗരത്തിലെത്തി ആ ദേവിയുടെ വാസസ്ഥാനമന്വേഷിച്ചു റിഞ്ഞുചെന്നുകണ്ടുവന്നിട്ടു, സാക്ഷാൽ പാർവ്വതീ ദേവിയെപ്പോലെ വീക്ഷണ പത്മാവതിയിൽ അത്യന്തം ഭക്തിബഹുമാനങ്ങളോടുകൂടി മന്ത്രിമാർ പറഞ്ഞു. സൂകൃതിനിന്ധായ ദേവീ! ദേവതിയുടെ ഭാഗ്യസ്ഥസ്വപനായ ജയദേവസ്വാമികൾക്രൈഞ്ചമഹാരാജന്റെ രാജധാനിയിൽസുഖമാർജ്ജിച്ചിരുന്നു. ദേവിയെകൂട്ടിക്കൊണ്ടു ചെല്ലുന്നതിനു അമഹാരാജാവിനാൽകല്പിച്ച യജ്ഞപ്പെട്ടവരാണു ഞങ്ങൾ. ദേവതിക്കുലങ്കരിക്കുന്നതിനു ദിവ്യങ്ങളായ ഈ വസ്ത്രാഭരണങ്ങൾ അനുജാവുതന്നെ തന്നെയല്ലവയാണു് എന്നുപറഞ്ഞു. അഗ്രകളെ മുറിയിൽ വച്ചുവീണ്ടും വന്നിട്ടു. പത്മാവതിക്കു ആ വർത്തമാനം കേട്ടപ്പോൾഉണ്ടായ നന്തോഷം അവാർണ്യമായിരുന്നു. നിങ്ങളാത്ത ഇരുളിൽപെട്ടു വിഷമിക്കുന്ന കുരുടനു കാഴ്ചകിട്ടിയതുപോലെ സന്തുഷ്ടനായ ദേവി അവരെനോക്കി, ഹേ ഉത്തമന്മാരെ! പണ്ടുശ്രീരാമനെപ്പിരിഞ്ഞു അശോകനത്തിൽ ഇരുന്നു ദുഃഖിച്ചു സ്വീതാദേവിയുടെ മുമ്പിൽ പ്രത്യക്ഷനായ ഹരദാമനേപ്പോലെ നിങ്ങൾ ചെന്നു അശപസിപ്പിച്ചിരിക്കുന്നു. മരിച്ചുകളയാൻ നിശ്ചയിച്ച എന്റെ ജീവനെ ക്ഷേപിച്ചിരിക്കുന്നു. ഇനി, യാത്രാക്ലേശം തീക്കുന്നതിനു നിങ്ങൾ കളിച്ചുകുണ്ഡലംകഴിക്കവിൻ! എന്നു സൽക്കരിച്ചുവേണ്ടുപലാഹാരങ്ങൾ ചെയ്യുന്നതിനു ഏല്പാടു ചെയ്തു. പണ്ടു നളനെപ്പിരിഞ്ഞു ദമയന്തി അദ്ദേഹത്തെ ണ്ടോമതു കാണുന്നതുപരെ ഒരു കീറവസ്ത്രംതന്നെ ധരിച്ചിരുന്നതുപോലെ, ജയദേവനെപ്പിരിഞ്ഞതുമുതൽ പത്മാവതി മലിനമായ ഏകവസ്ത്രംതന്നെയായിരുന്നു ധരിച്ചിരുന്നതു്. എന്നല്ല നിലത്തുതന്നെ ശയിക്കുകയും മിക്കപ്പോൾ നിരന്ദാരയായി കാഴ്ചിച്ചു ജീവസന്ധാരണംചെയ്യുകയും ചെയ്തിരുന്നു. മന്ത്രിമാരുടെ വാക്കുകേട്ടു് ഒരു പതിവ്രതാരത്നം വേഗംതന്നെ യാത്രയയ്ക്കാക്കു ഒരുങ്ങി. കഥകളെല്ലാം അച്ഛനമ്മമാൾക്കു പറഞ്ഞു്, അമ്മയുടെ അനുവാദംവാങ്ങി, ഭർത്താവിനെക്കൊണ്ടുന്നതുപരെ പല്ലക്കിൽ കയറുന്നതു ശരിയല്ലെന്നുപറഞ്ഞു്, കാൽനടയായിത്തന്നെ തിരിക്കാൻ ഭാവിച്ചു; പൂങ്കിഴും മന്ത്രിമാരുടെ നർമ്മവസ്തുതാൽ ഒരുപിധത്തിൽ പല്ലക്കിൽ കയറിപ്പുറപ്പെട്ടു—ഹേ കഷ്ടം! ഇത്രനാളും ഭർത്താവിനു ഏന്നെക്കുറിച്ചു വിചാരിക്കാൻ കരുണതോന്നിയില്ലല്ലോ. ഞാൻ പാപിയുതന്നെ. ഭർത്താവിനോഗമാകുന്ന ഭാഗിയിൽ ഇതുവരെദേഹിച്ചുപോകുഞ്ഞതും, പ്രാഞ്ചീകത്തിന്റെ ശക്തിവിശേഷംകൊണ്ടായിരിക്കാം.

“അപത്തുഭാവിയിലിരിക്കുവതായഭാഗ്യ-
ദീപത്തിനുള്ളനിഴലും”

ണെന്നു യോഗനാഥ പറയുന്നതും പരമർത്ഥമാണു്. ഇങ്ങനെ കാരോന്നു ചിന്തിച്ചിരിക്കുമ്പോഴേക്കു ക്രൈഞ്ചരാജധാനിയിലെത്തി. പത്മാവതിക്കുണ്ഡലംതന്നെ ജയദേവരുടെമാളികയിൽചെന്നു് അദ്ദേഹത്തെക്കണ്ടുവന്നിട്ടു. കൈകാലുകൾവെട്ടപ്പെട്ടിരിക്കുന്നതുകണ്ടു

പ്രോൾ ദേവികുടുംബപാരമായ സംകടവും വേദനയും ഉണ്ടായി. അശ്രുക്കൾ കഴുകിക്കരഞ്ഞുകൊണ്ടു അതു, എന്തു ദുഷ്ടന്മാർ ചെയ്ത അപകാരമാണെന്നും അവർ യാതൊരാപത്തും കൂടാതെ ജീവിച്ചിരിക്കയാണോ എന്നും സ്വാമിയോടു ചോദിച്ചു. ജയദേവൻ അതുകേട്ട്, ഹേ! തരുന്നീരതാമേ! എന്റെ കൈകാലുകളെപ്പോലെയായിട്ടുവർ ദുഷ്ടന്മാരാണെന്നാണോ നീ പറയുന്നത്? അവർ എനിക്കു ഉപകാരമെന്തെന്നു സൂക്ഷ്മമായിത്തന്നെ പറഞ്ഞു. കൈകാലുകൾ പ്രവൃത്തിക്കുള്ള കരണങ്ങളാണ്. പ്രവൃത്തിയെ ഒഴിച്ചിരിക്കുന്നതിന്നു അതുകൾ ഇല്ലാതെ ആകുന്നത് ഒരു സൗകര്യമാണ്. കൈകാലുകൾ പോലെയും ഇങ്ങനെയും എന്തിനൊരുപോലെതന്നെ. അതമ്മത്തൊന്നിനോ ധ്യാനത്തിനോ അതുകൾ ഉപരിയായില്ല. അതല്ല, കൈകാലുകളെപ്പോലെയുള്ളതല്ല ഒരു ദുഷ്ടകർമ്മമാണെന്നു ലൗകികദുഷ്ടഗ്രന്ഥോന്നതായാലും അത് വിധിബലത്താൽ സംഭവിക്കുന്നതാണല്ലാതെ, കാരണഭൂതന്മാരാകുന്നവർ അതിലേക്കു ഉത്തരവാദികളല്ല. ശരംചെയ്യുന്നവനെല്ലാതെ ശരത്തെ ദുഷിക്കാൻ ഒരിക്കലും കാരണമില്ല. അതുപോലെ ഈ അവയവഭംഗത്തിന്നു എന്റെ പ്രാബല്യത്തെ അല്ലാതെ അതുമെന്തെല്ലാമൊരു ദുഷിക്കാൻ പാടില്ല. പ്രാബല്യം അതല്ല നീക്കപ്പെടാവുന്നതല്ല. നമ്മുടെ കർമ്മംതന്നെ നമ്മെ പീഡിപ്പിക്കുന്നതിന്നു മറ്റുള്ളവർ എന്തു ചെയ്യൂ? ദൈവം എന്തു ചെയ്യൂ? ശ്രേഷ്ഠനാകുന്നതും ഹീനനാകുന്നതും സുഖിയാകുന്നതും ദുഃഖിയാകുന്നതും എല്ലാം ദൈവകല്പന അനുസരിച്ചാകുന്നു. പണ്ടു നാടുവാണിരുന്ന ഹരിശ്ചന്ദ്രനും പുരുവസ്സും മറ്റും അനുഭവിച്ച കഷ്ടതകൾ നീ കേട്ടറിഞ്ഞിട്ടില്ലേ? കേൾക്കണമെങ്കിൽ കേട്ടോളൂ. എന്നു പറഞ്ഞു, ഹരിശ്ചന്ദ്രന്റെ കഥ പറയാൻ തുടങ്ങി.

ഹരിശ്ചന്ദ്രോപാഖ്യാനം
കുളിപ്പാട്ട്.

ഉണ്ടായിരുന്ന ഹരിശ്ചന്ദ്രനാമാവാം നൂപൻ രണ്ടാമതൊരു വിഷ്ണുദേവനെന്നതുപോലെ * കണ്ടാൽ കാര്യമളഗാത്രൻ വീഴ്ച വിക്രമാഭേദി വിനയർകൾ മഹാനീതിമാൻ വിനയവാൻ * സത്യം താൻതന്നെ യൊരുമുത്തിയായ് ജനിച്ചുപോൽ കൃത്യം തെറ്റാതെ ധർമ്മം പാലിച്ചുവസിപ്പവൻ * ശ്രുത്യന്തപാരായണൻ ഭാഗ്യഭക്തൻ രാജാ പുത്തരകോസലത്തെ രക്ഷിച്ചുവാഴുംകാലം * അമരസഭയിൽ വെച്ചു മലൻവസിയുനും ക്ഷമയല്ലാത്ത മുനി വിശ്വാമിത്രൻ തമ്മിൽ * സുമഹാഹരിശ്ചന്ദ്രൻ നിഷ്ഠയെപ്പറ്റി സമയകതികൾ ചൊല്ലി വാദിച്ചു തുടങ്ങിനാൻ * പറയുകയുള്ള ഹരിശ്ചന്ദ്രനെ നാൻ ഗാഥിജൻ പറകയില്ലയെന്നുവസിപ്പൻ താനും ചൊന്നാൻ * അങ്ങനെ പരീക്ഷിപ്പാൻ വിശ്വാമിത്രൻ ചെന്നു മന്നവൻതന്നെ കണ്ടു തനിയ്ക്കു യാഗാത്ഥമായ് * രന്നീടവേണം ധനമുരമേറിയൊരു കന്നോളമെന്നത്ഥി ചൂസമ്മതവോങ്ങിപ്പോയാൻ * രണ്ടു ചണ്ഡാലദാസിമാരെ മോഹിനിമാരായുണ്ടാക്കി രാജാവിന്റെ ധർമ്മത്തെ വിധവംസിപ്പാൻ * ചിന്തിച്ചു വിശ്വാമിത്രനയച്ചു പിന്നെയതും ചിന്തിച്ചു പോലെ സാധിയാഞ്ഞു കണ്ഠിതം പൂണ്ടാൻ * പ്രതിജ്ഞ പോലെ ധനം തരികെന്നത്ഥി ചൂതാൻ ക്ഷിതി ക്ഷിത്തിനെച്ചെന്നു കണ്ടു കേശികൻ വീണ്ടും * രതിക്കു മൃഗമാരംഭനുടെ ദാസിമാരെ പ്രതിഷേധിച്ചു കററസ്ഥാപിച്ചു പുനരവൻ * രാജ്യവും രാജ്യതപസ്സുതന്നെത്താനടക്കിക്കൊണ്ടു കോടരചനെപ്പറമ്പു കിട്ടുവോളം * ചാക്കാതെ ധനം നൽകുകെന്നു പൂർത്തിയാലെ പാർത്ഥിവിൻ സാധിച്ചായതൻ കടംബിനിയേയും * അതമ്മജനെയും വിലക്കൊടുത്തു ധനം വാങ്ങി ഗാഥിജൻ തനിക്കേകിയതിലും തികയാഞ്ഞു * തന്നെയും മൊരു പറയന്നു വിററുവുവും നന്ദിച്ചു നൽകി സ്തബ്ധനായി ചൂമേവുമാലം * മുടിമന്നനാം ഹരിശ്ചന്ദ്രനെപ്പറന്നും ചൂലക്കൊടു സൂക്ഷിച്ചിട്ടു വാനാക്കിടിനാൻ * അക്കാലമൊരു സപ്തം കടിച്ചു മുതനായ പുത്രനെ ചന്ദ്രമതിയായ ഭൂമിശാപത്തി * കൈക്കലോതിത്തൽകൊടുക്കി തുടങ്ങിപ്പിക്കാൻ നിൽക്കുന്നി യാണെന്നതിന്റെ തിന്നാൻ നന്ദനും * വയ്ക്കു കോശവപ്പണം പിന്നീടേ ശവം ചൂടാൻ ഭൂതനയ്യെളുവെന്നാൽ പതിയെന്നറിയാതെ * അത്യർത്ഥം വിചാരിച്ചു രാജപതിയുമ്പോൾ കൈക്കലില്ലാത്തവസ്തു അതിനെ നന്നാക്കെയൊ * ഇല്ലയോ കള്ളി? നിന്റെ കഴുത്തിൽ കിടക്കുന്നതു

ലുബ്ധാത്മാവയഴിച്ചിട്ടതിൽനിന്നും * വല്ലാത്തമോസപണ്ണമണിയൊതന്ന ത്വപോരു മി
ല്ലെന്നുവുമായ്യാജമെന്തിനെന്ന്മചരം * പറഞ്ഞാനതു കേട്ടുസാധപിയാംരജപതികര
ഞ്ഞുവിളിച്ചുവോറിച്ചുഭൂമിയിൽവീണാർ * ധരകേഷ്ഠഘ്നൻമംഗല്യംതോവാണൊഴിഞ്ഞാ
ക്കും ലോകത്തിൽകാണാർകഴിവില്ലാതെയിടിക്കുപേ * പാപിഷ്ഠനാമിപ്പറയൻറഭൃഷ്ടി
യിൽപെട്ടോ ചാരിത്രശുദ്ധിക്കൊതുമാവിന്മുക്തപ്പെട്ടോ? * ഇങ്ങനെ കേഴുന്നരരാജാവുമ
റിഞ്ഞു പന്നംബുജാക്ഷി മക്കതലത്താൽരലോടിനാൻ * അന്യോന്യംപറഞ്ഞവരറി
ഞ്ഞുകഥകളു മൊന്നൊഴിവാതെതമ്മിലറിയിച്ചുനന്തരം * നന്ദനശവമെടുത്തുജന്മത്തില
ണച്ചുപച്ചുനൂനപേദംപൂണ്ടുനവൻചൊല്ലിട്നാൻ * ഉത്തമേവേതിപോയ്ഘോരയപ്ര
മാണിക്കു കൃത്യമായ്കൊടുക്കേണ്ടദ്രവ്യമാനയിച്ചാലും * തൽപ്രകാരേണചന്ദ്രതിയ്യം
സ്വാമിയായ വിപ്രൻറസവിധംപ്രാപിച്ചതഥപേക്ഷിച്ചാർ * ദുഷ്ടനീനിഹനിച്ചതാ
ണമ്പാലനെസ്സപ്ത ഭക്തനെനരേചയ്ക്കുതസത്യമത്രേനനം * ശിക്ഷയുണ്ടതിനെന്നഭൂസുര
ൻകുന്തൽക്കല കെട്ടികൽ പിടിച്ചുഴിച്ചുമാംഗിയെഞ്ചലൽ * മുടലക്കളമെത്തിച്ചിവളെ
വാളാൽപെട്ടി യുടലുംതലമുറേർപടുത്തീടുകയെന്ന * കടുതായ്ഘരിശ്വരഭൂപനോടാ
ജ്ഞാപിച്ചാർ തടവെങ്ങാനവരംവിധിച്ചവിധിക്കോത്താൽ * വാത്സല്യനിലയമാംക
ൻറശവംവെച്ചു സൂക്ഷിച്ചു കണ്ണനീരുംപൊഴിച്ചുതരുവുന്ധോർ * നാധപിയാംകാന്തയേ
യുപെട്ടിനഗ്രാമിക്കെന്നു ജ്ഞാജ്ഞരാജാവിനെനൂക്കുകമാകാം! * ദുർമ്മടവിധിയിതു
വന്നുകൂടിയപോതും ധൃഷ്ടനായ്സത്യനിഷ്പാപിച്ചുനരവരൻ * പതിതൻരലപിടിച്ചീ
ഴീടിപാളിക്കൊണ്ടു പെട്ടുവാൻവെട്ടുകയ്യുയർത്തിത്താഴീടവേ * മകൃപാണിയ റോൻ
കരുണാലയൻബ്രഹ്മ ശക്രാദിവേദനാകംമമുനമാരുമായി * പ്രത്യക്ഷീഭവിച്ചുകൈവാളു
മക്കയ്യുംകൂടെ ചിക്കെന്നുപിടിപെട്ടുതടുത്തുനിർത്തിടിനാൻ * ഭൂപതേതവസത്യവ്രതത്തി
നുണ്ടോഭേദ മാപത്തികലുമെന്നുപരിശോധിച്ചീടുവാൻ * താപത്തിൽമഗ്നനാക്കിനിന്നെ
ത്താൻ പാശാധമാം പാപരതിന്ഫലംഭോനനുഭൂതവുമായി * ഇന്നിന്വേദിക്കേണ്ടാ
ലോകനീയയോല്യയ്ക്കു പുണ്യപ്ലാതെപാപലേശമില്ലിനിത്തവ * ഏന്നതർചെയ്തരാജ
പുത്രനെജീവിപ്പിച്ചു പുണ്യരീക്ഷാക്ഷൻക്ഷോണീനാമനുസമ്മാനിച്ചാർ * പ്രാരബ്ധ
ശേഷത്തൻറശക്തിയാൽനന്ദോദാരം മിച്ചഭുജമിടകൂടിയെന്നാറികനി * ചാരിജേക്ഷ
ണേ,പുത്രാവസ്സ,നളൻധർമ്മാ ധാരനാംയുധിഷ്ഠിരൻ:മുമ്പായഭൂപന്മാരും * അപൽഗർത്ത
ത്തിൽപ്പെട്ടുഭുജിച്ചാർ,കർമ്മശക്തി ജീവികൾക്കെല്ലാംസുഖഭുജക രണമല്ലോ *

ഇങ്ങനെ ഓരോകഥകൾ പറഞ്ഞു്, ജയദേവസ്വാമികൾ പത്മാവതിയുടെ ഭുജം
ശമിപ്പിച്ചു്, ധ്യാനനിഷ്ഠനായിരുന്നു. പത്മാവതിയും ഭർത്താവുകൃമനുസരിച്ചു്, വിധി
ബലത്താൽ ഭർത്താവിനുവന്ന അപത്താനിതെന്നു സമാധാനപ്പെടുകയും, ഭർത്താ
വുതന്നെ ദൈവമെന്നും, ഭർത്താവുകൃതന്നെ വേദമെന്നും, ഭർത്താശുശ്രൂഷതന്നെ പൂജ
യെന്നും, ഭർത്താചിന്തനംതന്നെ ധ്യാനമെന്നും, ഭർത്താഹിതമറിയുന്നതുതന്നെ ജ്ഞാനമെന്നും
ഭർത്താവിനോടുചേർന്നിരിക്കുന്നതുതന്നെ മോക്ഷമെന്നും, നിശ്ചയിച്ചു്, ഭക്തിപൂർവ്വജയദേവ
സ്വാമിയെ ശുശ്രൂഷിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുകയുംചെയ്തു. ഈ അതുതങ്ങളെക്കണ്ട രാജാവു്, അ
മാനുഷമഹിമയോടുകൂടിയ അ ദമ്പതിമാരെ നമസ്കരിച്ചു്, ഹാ ഈ സ്വാമികൾതന്നെമ
ഹാദേവൻ! മഹാപാണ്ഡുവും ഇദ്ദേഹംതന്നെ. ബ്രാഹ്മദേവനും ഇദ്ദേഹമാണു് ശ്രീപാർവതി
ഈ ദേവിതന്നെ. ലക്ഷ്മീദേവിയും സരസ്വതിയും ഇവർതന്നെ. ഇങ്ങനെസ്തുതിച്ചു്, ര
ണ്ടുപേരെയും പ്രദക്ഷിണംപച്ചു നമസ്കരിച്ചു. ഇവരുടെ ശുശ്രൂഷതന്നെ മോക്ഷത്തിനു
ജ്ഞ വഴിയെന്നു വിശ്വസിച്ചു്, പൂജിക്കുകയും മറ്റുംസാധുക്കളാ മവരെഅന്വേഷിച്ചുറിഞ്ഞു
വരുത്തി അവരെയും സേവിക്കുകയുംചെയ്തുപന്നു. അന്യദേശങ്ങളിലേക്കുപോകണമെന്നാവ
ശ്യപ്പെടുന്നവർക്കു അളവറാ ഭൂപും ദാനംചെയ്തു. നാട്ടിൽ വിഷ്ണുഭക്തന്മാർ ശിവഭക്തന്മാർ
ബ്രഹ്മജ്ഞാനികൾ അതർഥികൾ ഇവരിൽ അർത്ഥവന്നാലും, നൽക്കരിച്ചു രജധാനിയൽ
കൂട്ടിക്കൊണ്ടുവന്നു തന്നെക്കൊണ്ടു ശുശ്രൂഷിപ്പിക്കണമെന്നു മന്ത്രിമാരെ ശുഭംകെട്ടി. രാജ
കല്പനയനുസരിച്ചു മന്ത്രിമാർ പ്രവർത്തിച്ചുതുടങ്ങിയപ്പോൾ, നാലുജാതിയിലുമുള്ള ഭക്തന്മാ

അദ്ദേഹം സഞ്ചാരംകൊണ്ടു തെരുവീഥികൾ സർവ്വ നിമന്തരമായി ഭവിക്കയും വേദകീർത്തനങ്ങളും നാമധേവ്യങ്ങളും മുഴങ്ങുകയും ചെയ്തു. സമ്പ്രദികളും ഗോക്കളുംമറ്റും രാജ്യത്തു വെളിച്ചം. ഭാരിത്രം അസ്തമിച്ചു. മഹാവിഷ്ണു ഇരുന്നതല്ലെന്ന് പൈകണ്ഠംപോലെയും പരമശിവന്റെ കൈലാസംപോലെയും ബ്രഹ്മദേവന്റെ സത്യലോകംപോലെയും, അ രാജധാനി പ്രകാശിച്ചു. രാജ്യ ഭൂമിപ്പുറം മുതലായ രാജാക്കളുടെ ഭാഗത്തെ ഈ രാജധാനിയുടെ ഭരണം അതിശയിക്കുന്നു എന്ന് സകലജനങ്ങളും കൊണ്ടാടി.

അഞ്ചാം അദ്ധ്യായം സമാപ്തം.

ആറാം അദ്ധ്യായം.

(കള്ളന്മാർ ഭൂമിയിലുൾന്നതാഴ്ന്ന നരകത്തെപ്രാപിച്ചത്.)

ഇങ്ങിനെയിരിക്കുമ്പോൾ ജയദേവസ്വാമിയുടെ കൈകാലുകളുമേടിച്ച ഭൂഷണമായ ഒരു കള്ളന്മാർ ക്രൗഞ്ചരാജന്റെ ദാനാർത്ഥത്തെപ്പറ്റിക്കേട്ട്, ചോഷിച്ചു നിത്യവൃത്തി കഴിക്കുന്നതിനേക്കാൾ സാധുവേണം ധരിച്ചുവെന്നാൽ രാജാച്ച അനവധി ധനം ദാനം ചെയ്യുമെന്നു നിശ്ചയിച്ച് കാഷായവസ്ത്രവും കമണ്ഡലുവും ഭണ്ഡവും ധരിച്ചു സമ്പ്രദി സിമാരെപ്പോലെ ക്രൗഞ്ചരാജധാനിയിൽവെന്ന് ഉള്ളിൽ കടക്കുന്നമെന്നു കാവൽക്കാരോടാവശ്യപ്പെട്ടു. കാവൽക്കാർ അവരെക്കൂട്ടിക്കൊണ്ടുപോയി രാജാവിന്റെയുംസ്വാമികളുടെയും ഇരിപ്പിടംകാണിച്ചുകൊടുത്തു ധനേന്ദ്രശുക്ലായഭാവർ, അദ്വൈത രാജാവിനെത്തന്നെ ചെന്നുക്കണ്ടാൽ അല്പധനമേലഭിക്കുമുള്ളവനും സ്വാമികളെക്കണ്ടു്, അന്നു ഗ്രഹംചാങ്ങിപ്പോയാൽ കൂട്ടാൽധനംവരിക്കുമെന്നും അറിച്ച്, അദ്വൈതസ്വാമികളുടെ മേടയിൽത്തന്നെ കടന്നുവന്നു സ്വാമികളെക്കണ്ടപ്പോൾ കള്ളന്മാരുടെ മുഖം വാടിയതുപോലെ. തങ്ങൾ കാട്ടിൽ പച്ചു് കരചരണങ്ങളെ മേടിച്ചു കിണററിൽത്തള്ളിയപൂജ്യപാദങ്ങളോടൊന്നു മനസ്സിലായി. അദ്വൈത രാജപൂജിതനായി അവിടെയിരിക്കുന്ന സ്ഥിതിക്കു്, തങ്ങളാടു പകുതിക്കാൽ പൂജപ്പൂജിക്കുന്നു നിശ്ചയിച്ച്, ഭരണോദ്യമി പിന്തിരിഞ്ഞുനടന്നു. ജയദേവക്കും അദ്വൈതനിക്കും അപമാനംചെയ്ത കള്ളന്മാരെന്നു മനസ്സിലാക്കത്തെയിരുന്നില്ല. പൂങ്കിലും മഹാജ്ഞാനിയും സമഭാവനാമായ അദ്വൈത അവരിൽ ദേവതാ വിചാരിക്കാതെ സ്തേഹപൂർവ്വം തിരികെവിളിച്ചു. ശാന്തസ്വരത്തിൽ വിളിക്കുന്നതു കഴുത്തറുക്കാനാണെന്നു മിശ്രിച്ചുകേൾക്കു്, കള്ളന്മാർ അതിവേഗത്തിൽ മുന്നോട്ടുനടന്നു കാടി. അവരുടെ കാട്ടും പരിഭ്രമവുംകണ്ടു് ജയദേവസ്വാമികൾക്കു സംഗതമനസ്സിലായി പൂങ്കിലും അതൊന്നും ചെളിക്കു പരമാതെ അദ്വൈത ഭൂതന്മാരെ അയച്ചു് അവരെപ്പിടിപ്പിച്ചുപറത്തി അറിയില്ലാതെ തങ്ങൾചെയ്തപോയ അപരാധത്തെ കുറിക്കണമെന്നും, സ്വാമികളുടെ മഹിമയെക്കുറിച്ചറിയാതെയിരുന്നതുകൊണ്ടാണു് തങ്ങൾക്കുണ്ടായലംഭഗംപോയതെന്നും, മറ്റും കള്ളന്മാർ വളരെ ദയനീയമായവിധത്തിൽ സ്വാമികളുടെ പദങ്ങളിൽ വീണുപറയുകയും കരയുകയും ചെയ്തു.

അതൊന്നും ഗണിക്കാതെ സ്വാമികൾ അവരെ പൂജിച്ചു നില്ക്കുമ്പോൾ രാജാവിനെ കൂട്ടിക്കൊണ്ടുവരുന്നതിന്നു ഭൂതനെ നിരോധിച്ചു.

കള്ളന്മാർക്കു അതുകണ്ടപ്പോൾ അധിപുയാധികംവെളിച്ചം. രാജാച്ചുവരുന്നതാണെന്നു മനസ്സിലാക്കു് പ്രാണധാരണംചെയ്യാൻ സാധിക്കുമുള്ളവനാൽ ശങ്കിച്ചു. ഏതുരംഗത്തിലും അവരെന്നിന്നുതപ്പിപ്പിഴച്ചാൽ മതിയെന്നു കരുതി ശ്രമിച്ചുവെങ്കിലും കാവൽക്കാർ നീച്ചർപ്പമായി സൂക്ഷിച്ചതുകാരണം അതു സധിച്ചില്ല. രാജാച്ചുവന്നപ്പോൾ സ്വാമികൾ

അ സാധുക്കളെ ചൂണ്ടിക്കാട്ടി “ഹേരാജൻ! അങ്ങേപൂർവ്വപുണ്യഫലത്താലോ ഈ രാജ്യത്തിന്റെ ഭാഗ്യോൽക്കർഷവലത്താലോ ആണ് സാധുക്കളായ ഈ മാനുഷന്മാരെ പൂജിപ്പാൻ നമുക്കു സംഗതിയായത്. മേക്കേതിയോടുകൂടി പേരത്തിൽ അവരെ വന്ദിച്ചുപൂജിക്കണം. അവർക്കു അഭീഷ്ടം എന്താണെന്നു ചോദിച്ച് അതിനെ നൽകുകയും വേണം.” എന്നരുളിച്ചെയ്ത രാജാവ് അവരെ ഒരു പല്ലക്കിൽ എടുപ്പിച്ചുകൊണ്ടുപോയി തന്റെ മണിമാളികമേൽ കയ്യാക്കുപ്പുപിരിയായ ഒരു മുറിയിൽ വിചിത്രാസനങ്ങളിൽ ഉപവേശിപ്പിച്ചുകേതിപൂർവ്വശ്രുതിച്ചിരുന്നു. കള്ളന്മാർക്കുതാക്കൂടെ കണ്ടപ്പോൾ സംഭവവുംസംഭവവും ഉണ്ടായി കൊല്ലപ്പള്ളികളെ കോടിമുണ്ടുടുപ്പിച്ചു കൊലച്ചോറുട്ടി തുക്കാരത്തലേക്കു കൊണ്ടു പോകുന്നതുപോലെ, തങ്ങളെയും ഇങ്ങനെ പൂജിക്കുന്നതു ഗളച്ഛേദം ചെയ്യാൻ തന്നെ അയിരിക്കണമെന്നു കള്ളന്മാർ തീർച്ചപ്പെടുത്തിക്കഴിഞ്ഞു. കാവൽക്കാരടെ തടസ്സംകൊണ്ടു തപ്പിപ്പിഴയ്ക്കാൻ മാറ്റുറിപ്പാത അവർ കഴങ്ങിനിന്നു. രാജാവിന്റെ സേവനവും പൂജനയും വലിക്കുന്നോരും ആ കള്ളന്മാർക്കു് അധിയും ഭീതിയും വലിച്ചു. മേലകിതയും തേജോരാമിതയുമായ അവരുടെ മുഖഭാവംകണ്ടു് രാജാവിന്നു ശങ്കതോന്നി അദ്ദേഹം ജയദേവരുടെ അടുക്കൽചെന്നു വാദിച്ചു “സ്വാമിൻ! സാധുക്കളുടെ മുഖം ബ്രഹ്മതേജോവിലാസത്താൽ വിളക്കുമാറാണു ഞാൻ കിണ്ടട്ടുള്ളതു്. എന്നാൽ ഇപ്പോൾ വന്നിട്ടുള്ള സമ്പ്രദായം നിസ്സേവനമാകും യേശുവന്മാരുമാണെന്നു അവരുടെ മുഖംനോക്കിയാലറിയാം. അവർ ഭേദലാ അജ്ഞാനികളെന്നുതന്നെ ഞാൻവിചാരിക്കുന്നു. അതിന്റെ വശസ്തവം തിരിച്ചരുളിച്ചെയ്യാറാകണം” എന്നുപേക്ഷിച്ചു.

സ്വാമി അതിനു മറുപടിയിായി ഇങ്ങനെ പറഞ്ഞു:—“രാജാപേ! മഹാത്മാരുടെ ലക്ഷണങ്ങളെ തിരിച്ചറിയുന്നതിനുള്ള ശക്തി എന്നിക്കുന്നപ്പോഴെങ്കിലും എങ്കിലും അറിഞ്ഞതുപറയാം. ബ്രഹ്മജ്ഞാനികളായ ജീവനുക്കന്മാർ സമാധിസാധനങ്ങൾ ചെയ്തതുടങ്ങിയാൽ അതുപൂർണ്ണമാകുന്നതുവരെ മറ്റൊരുത്തരോടധികമായി സംസാരിക്കുമോ ദോഷികളിൽ മമതപം കാണിക്കുമോ കുറ്റവാളികൾക്കു് എല്ലാശേഷകളും സംസാരിക്കുമോ ചെയ്യാതെ മിക്കസമയവും മൌനദീക്ഷയോടുകൂടിത്തന്നെയിരിക്കും. മനസ്സറയ്ക്കാതെ നിഷ്പയിച്ചു കിപ്പോയാൽ ഭ്രാന്തരപ്പോലെ തോന്നിയതുപറഞ്ഞു തെരുവുനീളെ അലഞ്ഞുനടക്കാൻ ഇടയാകുന്നു. മനസ്സറച്ചു നിഷ്പസാധിച്ചാൽ അനന്താധിക്യംകൊണ്ടു്, അടുകയും പാടുകയും ചെയ്യുന്നു. അപിരേണ അങ്ങനെയുള്ളവർക്കു ബ്രഹ്മമെപ്പും സിദ്ധിക്കുന്നു. മനസ്സ് ബാഹ്യാർത്ഥങ്ങളിലേക്കു വൃത്തിപവിച്ചാൽ ദുഃഖക്കയും അന്തർമുഖമാക്കാൻ പാശ്രമിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. അങ്ങനെ മനസ്സിനെ ഏകാഗ്രമാക്കിനിർത്തിക്കൊണ്ട് സാധിച്ചാൽ ദോഷസംബിടുന്നു. കാടെന്നും നാടെന്നും നല്ലതെന്നും തീയെന്നും മറ്റുമുള്ള ദോഷമറിയാതെ ബ്രഹ്മത്തിൽ പവിച്ച്, നിശ്ചലരായിരിക്കുന്നു. അവർക്കു ദോഷസംബന്ധമോ ഇന്ദ്രാദി ലോകസുഖത്തെയോ കുറിച്ച് ശ്രദ്ധയുണ്ടാകുന്നില്ല. ലോകത്തിനു അവരെക്കൊണ്ടു് യാതൊരു ലോകത്തെയോ അവർക്കു് യാതൊരു ഭവിക്കുന്നില്ല. പ്രാഞ്ചന്മാരായ ഗൃഹസ്ഥാശ്രമത്തിൽ തന്നെയിരുന്നാലും അശാടിപാശങ്ങൾ അവരെ സ്തർഭിക്കുന്നില്ല. അവയുതന്മാരായജ്ഞാനികൾ സകലസംഗപരിത്യാഗികളായ ഒരുതരം ഭ്രാന്തന്മാരെപ്പോലെയാണു ലോകത്തു സഞ്ചരിക്കുന്നതു്. ബ്രഹ്മജ്ഞാനികളുടെ ലക്ഷണങ്ങൾ ഇനിയും ചിലവിധത്തിൽ വിസ്തരിച്ചു പറയാനുണ്ടു്. നിശ്ശേഷം പരിച്ഛേദിച്ചുപറവാൻ ത്രിമൂർത്തികൾക്കുപോലും സാധ്യമല്ല. ആ സ്ഥിതിക്കു ഞാനെങ്ങനെ പറയും? ഹേ രാജാപേ! ഇപ്പോൾ നമ്മുടെ സമീപത്തിൽ വന്നിരിക്കുന്ന ആ സമ്പ്രദായം നമ്മെ അനുഗ്രഹിച്ചു മംഗളത്തെ പ്രദാനം ചെയ്യുതക്ക മഹാമഹോദയമാണു്. അവർക്കു സഞ്ചാര സമാധിയാണിപ്പം. അതിനു സമ്മതിക്കാതെ മേടയിൽ തടുത്തു വെച്ചിരിക്കുന്നതായിരിക്കാം ഭാവദോഷത്തിനുകാരണം അതുകൊണ്ടു് അവർക്കു അവശ്യമുള്ള ധനംമുതലായതുകൊടുത്തു അശീവാദംവാങ്ങിയെന്നു്. ‘ധനേച്ഛ അപർക്കങ്ങളെന്നുള്ളതിനു സംശയമില്ല’ എന്നരുളിച്ചെയ്തു.

അതുദേദോരാജാവു്:—സ്വാമിൻ! നിഷ്കാമശീലന്മാരായതപസികൾ, ശരീരത്തിൽ പാലും അഭിമാനവും അഗ്രഹവും ഇല്ലാത്തവരായിരിക്കെ, ദുഃഖഹേതുവായ ധനം അവർ

അവഗ്രഹിച്ചോ? ദ്രവ്യവാഞ്ഛയുള്ളവരെ ജ്ഞാനികളെന്നുപറയാമോ? എന്നു ചോദിച്ചു.

സ്വാമികൾ:—രാജൻ! പർവ്വതങ്ങളെപ്പോലും സ്വപ്നമാക്കത്തക്കസാമർത്ഥ്യമുള്ളവരും സമുദ്രങ്ങളും ചുറ്റുകത്തിലാക്കിപ്പാനം ചെയ്യാനും കുംഭത്തിൽനിന്നും ജനിച്ചവനും വാതാ പിപ്ലി എന്ന വേദാസുരനെ ജംഭാഗിയിൽ ദഹിപ്പിച്ചവനും, ദാരുകവനത്തിലെ ജാഷീശപരമാരെ ജയിച്ചവനുമായ അഗസ്ത്യമഹർഷി ഒരു സ്ത്രീയെ മോഹിക്കുവാൻ പലരാജാക്കന്മാരെച്ചെന്നു കണ്ടു ധനം സ്വന്തമാക്കിയുണ്ടായി. ജനകരാജൻ യാഗം ചെയ്ത നവധിപശ്രുക്കളെയും വളരെദ്രവ്യവും ജ്ഞാനിയായ ഒരു ജാഷീശപരനും ദാനം ചെയ്യാൻ പോകുന്നുവെന്നു ധീമതിയും അറിഞ്ഞു പ്രസാദം ചെയ്തപ്പോൾ, യാജ്ഞപല്യ മഹർഷിതാൻ ജ്ഞാനിയെന്നു സാക്ഷ്യം കൊടുത്തു, അവനെ വാങ്ങിക്കൊണ്ടുപോയില്ലയോ? അങ്ങനെ എത്രയെത്ര മഹർഷിമാർ ധനേച്ഛയോടെ വിട്ടുകൊടുത്തു. അ സ്ഥിതിക്ക്, ഈ സാധുക്കളും ധനം ഇച്ഛിക്കയാണെന്നിൽ അതിലൊന്നും ദോഷം? ഓരോരുത്തരുടെ പ്രാബല്യം എത്രനിലയിലാണെന്നു നമുക്കറിയാമോ? വന്ദ്യന്മാരായവർ എത്രസാധനം അഗ്രഹിച്ചാലും അതുകൊണ്ടൊന്നും അവർക്കു ദാനം ചെയ്യേണ്ടതാണ്. അതാണു ഉത്തമപുരുഷവർണ്ണനും. ദധീചി, കണ്ണൻ, ഫലഹരിശ്വരൻ മുതലായവരുടെ കഥകൾ അലോചിച്ചു നോക്കുക. അതുകൊണ്ട്, ജ്ഞാനികൾ ദ്രവ്യത്തെ ഇച്ഛിക്കാമോ എന്നു ശങ്കിച്ചത് ഒരിക്കലും ശരിയല്ല. എന്നല്ല അസ്പഷ്ടതയുടെ കുറ്റത്തെക്കുറിച്ച് സംസാരിക്കുന്നതുപോലും യോഗ്യപുരുഷന്മാർക്കു വേണ്ടതല്ല. അതുകൊണ്ട് അ സാധുക്കൾ ഇച്ഛിക്കുന്ന ദ്രവ്യം കൊടുത്തതായെന്നു നന്നെന്നു എനിക്കു തോന്നുന്നു. ബ്രാഹ്മണർ യാചകർ കവികൾ വഴിപോക്കർ അംഗഹീനന്മാർ ദരിദ്രന്മാർ ഇവർക്കു യഥാശക്തി ദാനം ചെയ്യണമെന്നും അതിലും അത്മജ്ഞാനികളായ ധ്യാനനിഷ്ഠന്മാർക്കു സ്വപ്നാദിദാനങ്ങൾ ചെയ്താൽ ഗ്രഹം വാങ്ങുന്നത്, യാഗദികൾക്കു കൊടുക്കാനും ഫലമുള്ളതാണെന്നും പറയപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. ജ്ഞാനികളായ സിദ്ധന്മാർക്കു ഭക്തിയോടുകൂടി ഒരു കൈ വെള്ളമായാലും, ദാനം ചെയ്താൽ അതുകൊണ്ടു ബ്രഹ്മാനന്ദം സിദ്ധിക്കുമെന്നു വേദത്തിൽ പറയുന്നുണ്ട്. എന്തിനധികം! ഈ സാധുക്കൾക്കു സ്വപ്നാദിദാനങ്ങൾ ചെയ്തു സന്തോഷിപ്പിച്ചുയക്കണമെന്നു നിങ്ങളു തോന്നുന്നു. ഇങ്ങനെ സ്വാമികളുടെ കല്പനകളോട്, രാജാവു മറുത്തൊന്നും പറയാതെ, ഏതാനും അനുകൂലയും ക്ലേശകരമായും കുതിരകളെയും വരത്തി അതുകൂടെ പുറത്തു ധനം കൊട്ടിയിട്ട്, സാധുക്കളെ ഓരോ പല്ലക്കുകളിൽ കയറ്റി ചില ഭൂതന്മാരെ വിളിച്ചുനിൽക്കും ഇവരോടൊന്നിച്ചുപോയി അവർ പറയുന്നതിങ്കിൽ ഈ പണച്ചുമടുകൾ ഏല്പിച്ചുപോണമെന്നു അനുചിതമായി. ഭൂതന്മാർ കല്പനപ്രകാരം സാധുക്കളോടൊന്നിച്ചുപോയി ഒട്ടുറ്റത്തായപ്പോൾ അവരുടെ (സാധുക്കളുടെ) അശ്രമം എവിടെയാണെന്നു ചോദിച്ചു. അകലത്തുകാണുന്ന കാട്ടിലാണെന്നു അവർ ഉത്തരം പറകയും എല്ലാവരും അവിടെ കാട്ടിൽനിന്നു ചെന്നുത്തക്കയും ചെയ്തു. ഉടനേ, കള്ളന്മാർ ഭൂതന്മാരെ നോക്കിത്തങ്ങളുടെ വാസസ്ഥാനം അതാണെന്നും തങ്ങളുടെ പണച്ചുമടുകൾ അവിടെ ഇറക്കിവെച്ചു അനുകൂലയും കുതിരകളെയും ക്ലേശകരമായും ഓരോവർണ്ണങ്ങളിൽ കെട്ടിമുറക്കിയും വെച്ചു, പൊയ്ക്കൊള്ളുവാനും പറഞ്ഞു. ഭൂതന്മാർ, അതുപോലെ ചെയ്തശേഷം അവരെ വന്ദിച്ചുചോദിച്ചു. അല്ലയോ മഹാത്മാവേ! അനേകമനേകം സാധുക്കൾ ദീവസംതാരും രാജധാനിയിൽ വന്നുപോകുന്നതും അവരെ രാജാവു സൽക്കരിക്കുന്നതും ഞങ്ങൾ കണ്ടിട്ടുണ്ട്. ഇതുപോലെ അരയും സൽക്കരിച്ചു കണ്ടില്ല. ജയദേവസ്വാമികൾക്കു നിങ്ങളോടു ഇത്ര വിശേഷപ്രതിപത്തിക്കു കാരണമെന്തു? ഇതിനുമുമ്പു നിങ്ങൾതമ്മിൽ അറിയുമോ? അതോ നിങ്ങൾ അന്യോന്യം റ്റല്ലാചർച്ചയുമുള്ളവരാണോ?

ഈ ചോദ്യം കേട്ട്, തന്നത്താൻ അനന്തരം വെളിച്ചം വെക്കുന്ന ശീലത്തോടുകൂടിയ അ കള്ളന്മാർ, അവരെ നോക്കിപ്പറഞ്ഞു:—“ഹേരാജസേവകന്മാരേ! സ്വാമികൾ എന്നു പേരുള്ളത്, എല്ലാവരും പുഷ്പനായി ഇപ്പോൾ അ രാജധാനിയിൽ കടന്നിരിക്കുന്ന ജയദേവൻ മഹാകള്ളനും വഞ്ചകനുമാണ്. ഇവൻ ഇതിനുമുമ്പു കരുതാജാവിനെ വഞ്ചിച്ചി

ട്ടുണ്ട്, വലിയദൈവഭക്തനും സർവ്വമാണെന്നുള്ള ഭാവത്തിൽ അവിടെ കടന്നുകൂടി. ശുദ്ധമനസ്സനായ ആ രാജാവു, വിശ്വാസത്തോടുകൂടി ഇവനെപ്പൂജിച്ചു, അരാജധാനിയിൽ പാർപ്പിച്ചിരുന്നു. ഒരിക്കൽ തക്കംകിട്ടിയപ്പോൾ കരോതങ്ങളും പണവുംമറ്റും മോഷ്ടിച്ചുകൊണ്ടവൻ വെളിയിൽ ചാടി കാവൽക്കാർ വിട്ടില്ല. കണ്ടുപിടിച്ചു, തൊണ്ടിനോടുകൂടി കള്ളനെ രാജാവിന്റെ മുമ്പിൽ ധാരാളമായി. അദ്ദേഹം കോപിച്ചു, ഇവനെകഷ്ടനംകു ചെന്നുവെട്ടി കോട്ടുവാതുക്കൽക്കെട്ടിത്തൂക്കണമെന്നാജ്ഞാപിച്ചു, സേവകന്മാരായതെങ്ങെല്ലെപ്പിച്ചു. ജീവകാരുണ്യത്താൽ ഞങ്ങൾ കൊല്ലാതെകയ്യുംകാലുംമാത്രം ചെയ്തിട്ടില്ലെങ്കിൽ പൊട്ടക്കിണറിൽകൊണ്ടുതള്ളിക്കളഞ്ഞു. ആ കിണറിൽ നിന്നാണ്, ക്രൈസ്തവരാജൻ കണ്ടെടുത്തുകൊണ്ടുപോയി പൂജിച്ചുവെച്ചിരിക്കുന്നത്? ഞങ്ങൾ ഇക്കാര്യം വല്ലതും രാജാവിനോടു പറഞ്ഞേക്കുമെന്നുള്ള ഭയത്താലാണ്, ഞങ്ങളെഇത്രയൊക്കെപൂജിച്ചുയച്ചത്.” എന്നുനിശ്ശങ്കം പ്രാജ്ഞാനെ പറഞ്ഞു. ദൈവത്തിനും ലോകത്തിനും സഹിക്കാത്ത ഈ വാക്കുകൾക്കേട്ടു സേവകന്മാർ മുഖത്തു് ഓഹോസ്തോഭങ്ങൾ പുറപ്പെടുവിച്ചുകൊണ്ടു നിൽക്കുന്നതിനിടയിൽ, മഹാപാപികളായ ആ ദുഷ്ടന്മാർ നിന്നിരുന്ന ഭൂതഗം താനേപിളന്നു, പെട്ടെന്നു അവർ പാതാളത്തിലേക്കു താഴ്ന്നുചെന്ന്, പഞ്ചമഹാപാതകികൾപോലും അനുഭവിക്കാത്ത ഉഗ്രമായമഹാഭയരവത്തേക്കാൾ കൂറവും ഭയംവുമായനരകത്തിൽപതിച്ചു.

ഏഴാം അദ്ധ്യായം.

(ജയദേവസ്വാമി കള്ളന്മാരെക്കുറിച്ച് പരിതപിച്ചത്.)

അധിംസാരതന്മാരായി പരമാത്മകൃപരമാനന്ദപരിപാവനന്മാരായിരിക്കുന്നസിദ്ധന്മാരേ! നിത്യമുക്തന്മാരേ! പാപന്മാരായ അതസ്തന്മരേ, ഭൂമിപിളന്നു താഴ്ന്നുപോയ ആ അദ്ഭുതസംഭവത്തെക്കണ്ടു്, ഭയവിഹ്വലന്മാരായ രാജഭൃത്യന്മാർ, ജയദേവസ്വാമിയുടെ മഹിമയെക്കുറിച്ചുതുളുതപ്പെട്ടു്, അന്തഃ, കർമ്മ, മുതലായ മനേയും ധനത്തേയും അവിടെത്തന്നെ തള്ളിപ്പോയി, കാറ്റിടുന്നക്കാൾ ഭഗത്തിൽ ചാഞ്ഞുപോയി രാജധാനിയിലെത്തി, രാജാവിന്റെ പാദങ്ങളിൽ നമസ്കരിച്ചുഴന്നുറു്, കക്ഷേരം പറവാൻ ശക്തരാകുതെ കിടക്കിട വിറച്ചുകൊണ്ടുനിന്നു. അവരുടെ നിലയും ഭാവവും കണ്ടപ്പോൾ ക്രൈസ്തവരാജനും പലശങ്കകളുണ്ടായി. എന്നിട്ടദ്ദേഹം ഇങ്ങനെ ചോദിച്ചു. എന്ത്? സാധുക്കളായ ആ സത്യാസിമാക്കു വല്ല അപത്തും സംഭവിച്ചുവോ? നിങ്ങളെ ഏല്പിച്ചുമുതൽ വഴിമേൽവെച്ചു വല്ലകള്ളന്മാരും അപഹരിച്ചുവോ? സത്യം പറയുവിൻ? നിങ്ങൾ ഇത്രപിളമിക്കുന്നതെന്തു്?

ഈ ചോദ്യംകേട്ടു്, ഭൃത്യന്മാർ ശല്യത്തോടുകൂടി നടന്നുകഥകളെല്ലാം പറഞ്ഞുകേൾപ്പിച്ചു. സ്വാമികളെദൂഷിച്ചുപറകുകകണ്ടു്, അവർ പത്തോളത്തിൽ താഴ്ന്നുപോയിയെന്നു്കേട്ടപ്പോൾ രാജാവിനു അശ്ചര്യവും സ്വാമികളിൽ ഐഹ്വമാനവും ഉണ്ടായി. അദ്ദേഹം ഭഗത്തിൽ ജയദേവരുടെ സമീപത്തെത്തി ആ സംഭവത്തെക്കുറിച്ച് പറഞ്ഞു. സത്യാസിവേഷം ധരിച്ചുവന്ന ആ ദുഷ്ടന്മാർ പെരുംകള്ളന്മാരെന്നും അവരെസേൽക്കരിച്ചുപൂജിച്ചതു അസ്വാനത്തിലായിപ്പോയിയെന്നുംമറ്റും അഭിപ്രായപ്പെടുകയുംചെയ്തു. സ്വാമികൾക്കു അഅഭിപ്രായംതീരെസീച്ചില്ല. അദ്ദേഹം രാജാവിനെ ശാസിച്ചുപറഞ്ഞു. ധേരാജൻ! അങ്ങു്, ഇങ്ങനെ അറിവില്ലാത്തവരെപ്പോലെ സംസാരിക്കുന്നതെന്തുകൊണ്ടു്? അപരമസാധുക്കൾ ദുഷ്ടന്മാരോ? അതെന്നിന്ദ്രന്മാരോ? ഒരിക്കലുമല്ല. അവർ സത്തുക്കളാണ്; എന്നിങ്ങവയുതായ ഉപകാരം ചെയ്തവരാണ്. അവർ പറഞ്ഞതിൽ വളരെമാസ്മദമുണ്ടല്ലോ. അവരെ എന്തിനുദൂഷിക്കുന്നു? ഭൂമിഅവർക്കുവേണ്ടിസ്ഥലംകൊടുത്തതു

അവരുടെ മഹിമകൊണ്ടല്ലയോ? സാധപീതമായ സീതാദേവിമാത്രമേ ഭൂമിപിളർന്നു അതിൽ പ്രവേശിച്ചതായി അറിവുള്ളൂ; അ സ്ഥിതിക്കു ഇവർ എത്രദിവ്യന്മാരാണെന്നതെന്ന നാംനിശ്ചയിക്കണം. കള്ളനെന്നും ദുഷ്ടനെന്നും സത്യസന്ധനെന്നും സുശീലനെന്നുംകൊണ്ടു പറയുന്നത്, എല്ലാം സർവ്വേശ്വരൻ വിഭൂതിമാത്രമാല്ലയോ? ഈശ്വരരൂപമല്ലാതെ ലോകത്തു വല്ലതുമുണ്ടോ? അതുകൊണ്ടുനാം അറിയുന്നതിനുള്ളതും ഈശ്വരനെ നിന്ദിക്കുന്നതിന്നു സമമാണ്. പരനിന്ദനം ക്രമിക്കലും നല്ലതല്ല. ധാകപ്പും! എന്നെ സഹായിച്ചു അ മാന്യബന്ധുക്കൾ, പരമസാധുക്കൾ ഭൂമിയിലാണുപോയോ? കേൾപ്പാൻപോലും അതു കണ്ണുകൾക്കു മുമ്പായിരിക്കണം. ഈശ്വരഭയംകൊണ്ടു, ഇങ്ങനെ ദുഃഖപരവശനായ സ്വാമിയുടെ ജീവകാരുണ്യത്തെ അഭിനന്ദിച്ചു, അദ്ദേഹത്തെ വന്ദിച്ചു രാജാപുരത്തു. സ്വാമിൻ അ സാധുക്കൾ പാതാളഗതിയെ പ്രാപിച്ചു പുണ്യസ്ഥലം കാണാൻ ഞാൻ അഗ്രഹിക്കുന്നു. നിന്ദിതവടിക്കും അഭിമതമാണെങ്കിൽ എന്നോടൊന്നിച്ചു വരണം.

“എനിക്കും അതിലാഗ്രഹമുണ്ട്. പരിശുദ്ധന്മാക്കൾ ഗതിമടഞ്ഞ പുണ്യസ്ഥലം ദർശിക്കുന്നതു പാപനാശനകമാണ്” എന്നു ജയദേവർ അരുളിച്ചെയ്യയും രണ്ടാളുമായി ഉടനെ ഒരുതേരിൽകയറി ചതുരഗന്ധേനയോടു കൂടി പുറപ്പെട്ടു. വനത്തിൽ അവർ ഭൂപ്രവേശം ചെയ്തു സ്ഥലത്തെ പ്രാപിക്കുകയും ചെയ്തു.

രാജാവും, അ ഭൂപ്രദേശത്തെ ഒരു കല്ലാടെ നോക്കിത്തന്നു കല്പിതം; കള്ളന്മാർ താഴ്ന്നു വിള്ളലിനു സമീപമായി, സ്വാമികളെ മുറുപ്പുതള്ളിയിട്ടിരുന്ന പാഴ്കിണറും ഉണ്ടായിരുന്നു. ദുഷ്ടന്മാരായ തസ്തമന്മാരുടെ ക്രൂരതയെ അറിയിച്ചു ഉടനെ ഓർത്തു. അവരെക്കുറിച്ച് അത്യാധികം നിന്ദയും വെറുപ്പും അർജ്ജുനൻ സ്വാമിയുടെ ദയാശീലത്തെയും സമദൃഷ്ടിയെയും അഭിനന്ദിക്കുകയും ചെയ്തു. ഇങ്ങനെ ചിന്താമഗ്നനായി രാജാവും നിൽക്കുമ്പോൾ സ്വാമികൾ, ഭൂമിയിലെ അ പിളർപ്പുകൾ പരിശോധനയ്ക്കുള്ള പലാപങ്ങൾ തുടങ്ങി. ധാകപ്പുംകഷ്ടം! പരമസാധുക്കളായ ഇവരെക്കൊണ്ടു ഭൂമിയിൽ താഴ്ത്താമോ? ദേവദേവ! മഹാദേവ! നിന്ദിതവടി ഇത്രനിഷ്ഠുരനാണോ? പ്രാപിയായ എന്റെ നാമം ഉച്ചരിച്ച സമയത്താണല്ലോ പരിശുദ്ധന്മാരായ ഇവർ ഭൂമിയിൽ താഴ്ന്നതു—അതിന്നും കാരണം ഞാനാണല്ലോ—ദൈവമേ! ഇതെന്തൊരു നിഷ്ഠുരനാണവൻ? ഇനിഞാൻ ജീവിച്ചിരുന്നതുകൊണ്ടു പ്രയോജനം? ഹേ പരമസാധുക്കളേ! പരബ്രഹ്മജ്ഞാനികളേ! നിങ്ങൾ ഭൂപ്രവേശം ചെയ്തു പുണ്യഗർഭത്തിൽത്തന്നെത്താനും പതിക്കട്ടെയോ?” ഇങ്ങനെ ചിലച്ചിട്ടു ജയദേവർ തന്നെ ഭൂമിയിലിറക്കിയിരുന്നതന്നെ അ രാജാവിനോടു പറഞ്ഞു—രാജാവും, അ പ്രകാരം ചെയ്ത ഉടൻ ഭ്രാന്തന്മാരെപ്പോലെ ഭൂമിയിലെ അ പിളർപ്പിൽ പതിക്കുന്നതിനായി ജയദേവൻ ഉരുണ്ടുതു; കരപാണങ്ങളോടു കൂടാതെ സ്വാമികൾ വെറുംതറയിൽ കിടന്നുരുളുന്നതുകൾ ദുഃഖിതനായ രാജാവും, അദ്ദേഹത്തെ വന്ദിച്ചു, സംകടങ്ങൾ പറകയും ചെയ്താൽ കാരമായി തടുത്തു നിറുത്തുകയും ചെയ്തു. അപ്പോഴേക്കു സ്വാമികൾ ജഗത്തിനെ മറന്നു, ബ്രഹ്മാഗ്നത്തിൽ ലയിച്ചു നിശ്ചലനായിത്തീർന്നു.

സ്വാമികൾ ചലനരഹിതനായി കിടക്കുന്നതുകൾ, രാജാവും പരിഭ്രമിച്ചു. ഇപ്പോഴാണു വിപരീതമായി പ്രവർത്തിക്കുകൊണ്ടു അദ്ദേഹം ദീർഘസമാധി അടങ്ങുന്നതായിരിക്കുമെന്നുള്ള ശങ്കയാൽ രാജാവും ദുഃഖിതനായി പരിഭവനം തുടങ്ങി. ധാമം ദൈവമേ! സൂക്തമായ ഈ സ്വാമികളുടെ ദേഹവിജ്ഞാപത്തിന്നു കാരണഭൂതൻ ഞാനാണല്ലോ. ഇനിഞാൻ ജീവിച്ചിരുന്നതുകൊണ്ടു പ്രയോജനം? ഹേമന്ത്രിപ്രഭുതികളേ നിങ്ങൾ ഈ പുണ്യപാദങ്ങളുടെ തിരുമൊഴിപ്പിച്ചു നാട്ടിൽ കൊണ്ടുപോയി യഥാവിധി സംസ്കരിപ്പിക്കണം. ഞാൻ ഈ പാതാളത്തിൽ പതിച്ചു മരിക്കാൻ തുടങ്ങുകയാണ്. ഗുരുമരണത്തിന്നു ഹേതുഭൂതനായ ഞാൻ ഇനി ജീവിച്ചിരുന്നതുകൊണ്ടു “ജനപരിഹാസവും ദുഃഖവും തന്നെ ഫലം” എന്നു പറഞ്ഞു പ്രാണത്യാഗാർത്ഥം ഭ്രാന്തത്തിൽ പതിക്കുവാൻ ഭാവിച്ചു.

രാജാവിന്റെ സാമസംകൾ മന്ത്രിപ്രഭുതികൾ അദ്ദേഹത്തെ തടുത്തു. വിവേകിയായ രാജാവും, ഉടനെ ഉദ്യമനായി തന്റെ ഇഷ്ടദൈവമായ പരമേശ്വരനെ ഭക്തിപൂർവ്വം ധ്യാനിച്ചു വന്ദിച്ചു സ്മരിച്ചു തുടങ്ങി.

ശിവശങ്കരകർമ്മാനുകരപരമേശ്വരഭഗവൻ
ചേസങ്കടഹരണ! ഹര പരമേശ്വരമാരിമൻ
നിവസിച്ച് ഇസുവമേഗുരുജ്ഞനത്തൊടു കൂടിയ
തവസംകടമണയാതാമവില്വേശപരശരണം.

൧

ജഗദ്ഗുണാഗുരുനാഥനത്തിനുവിധിമുരറിതവിപിനേ
കടനാകുലമുഴുപ്പുനീതുക്കുരിദാനവമനാ!
മടനാന്തകതവപൊൽ പദഭയംതരികവിചര-
ന്തിനായിത്തൊഴുത്തേൻപുരഹരശങ്കരശരണം.
നിടിലേക്ഷണം! വിധിസേവിതവിധിപോൽതവജ്ഞനം
തുടരുന്നവനൊരു സംകടമൊരു കാലവുമിതലാ
കെടുപ്പുജകൾപലമെയ്യിവനതിനാലുഴുപ്പുവായ്
വടിപോടിനിയമംശിവശിവശങ്കരശരണം.

൨

൩

ദശകണ്ഡരക്ഷിദ്ധൻ മരുമടനാശയലഹരീ-
വശനാ മഗ്നിമിസുതയെട്ടിശമയെന്നടിതൊഴുവേ
വിനയംചെറുതിയലാതവനുടനേകിയഭഗവാൻ
വിശദീകരതവകോമളതനുഭവഹരശരണം.

൪

തവമേശ്വരമാരിമാചണമറിയാതകുമിതിയാ
ബലിനന്ദനനടർക്കുറിയാളവിൽകുമയൊടുനീ
പിടിപാടുക്കുരുൾമെയ്യുമപടിചാതിലിലനിശം
കടിക്കൊണ്ടൊരുഹരമാമവശിവശങ്കരശരണം.

൫

പരമൻതവപദസേവനവിധിചെയ്തഭിമതമാം
വരമാണൊരുപുകനോടിയൊളവോടിരുഭഗവൻ
ഗുരുമാണകരനാകിയൊരിവനെത്തവകൃപയാ-
ലൊട്ടുകുചരമീട്ടുക! പരമേശ്വര ശരണം.

൬

ദൃഢഭക്തിയൊടന്ദ്രശാതവ പദപൂജനവിധിചെയ്-
യിടമെന്നിയെനിവസിച്ച് ഗുണസ്വപാത്മജനയിനീ
നെടുവാഴ്കയതരുളി തവ പദപങ്കജമഗതി-
ക്കുടനേകീടുകയോർത്ഥകമയോഞ്ചിതശരണം.

൭

പദസേവനമതാകിയമനുജ്ഞതമയം
പദമേകുപതിചാണയിതവപവ്തവസതേ!
കർമ്മാമൃതമരുളാനിനിയണതാമസമുളവായ്
വരികിൽതലതരുവൻമശിവശങ്കരശരണം.

൮

സുരതംടിതിസുതരംഫണിവരനാൽജലനിധിയെ
ക്കടയുപൊഴുതുളവാകിയഗരുളംഭയതരുളം
ഹരിമുഖ്യമൊഴിയുന്നളവതുവാഞ്ചിയഭയമോ
ഭരമുണ്ടൊരുഹരമാമവപുനാശന! ശരണം.

൯

അജപങ്കജനയനാദികളുജരാമരതതിയും
അജപാകുരദൃഢഭക്തികമയിനിന്നടിപണിപോർ
ഗജനാശനരിപുളിഷണഫണിഭൂഷണഭഗവൻ
പ്രജിനാപഹരിവമാമവചേനാശനശരണം.

൧൦

ഇങ്ങനെ സ്തോത്രകീർത്തനങ്ങൾ ചെയ്തുകൊണ്ടും കൈലാസവാസിയായ ഭഗവാൻ

ശ്രീപരമേശ്വരൻ രാജാവിന്റെ പരിതാപത്തെയും ജയദേവസ്വാമികളുടെ ജീവകാരുണ്യത്തെയും കേൾക്കുകയും, തിരുവുള്ളത്തിൽ അറിഞ്ഞു, വൃഷഭവാഹനാനുരൂപനായി ശ്രീപാർവതിയോടും ഭൂഗണത്തോടും ദേവാദികളും പരിവൃതനായി പ്രത്യക്ഷപ്പെട്ടു, രാജാവിനെ അനുഗ്രഹിച്ചു. ഫേരേക്കി നീ എന്നെ പ്രാർത്ഥിച്ചതു എന്തൊരു സങ്കടത്താലാണ്? നിന്റെ അഭീഷ്ടമെന്തു? അറിവില്ലാത്ത ഒരുവൻ ഞാൻ സന്നദ്ധനായിരിക്കുന്നു എന്നരുളിച്ചെയ്തു. ക്രൗഞ്ചരാജൻ തൃപ്പാദത്തിൽ നമസ്കരിച്ചു, ഇങ്ങനെ ഉണർന്നു.

“സ്വാമിൻ! നിന്തിരുവടിയെക്കൊണ്ടാൻ എന്നിക്കു ഭാഗ്യമെത്തിയതെന്തോ! പാപിയായ എന്റെ മുമ്പിലെഴുന്നള്ളുവാൻ കരുണയുടിച്ചുവോ? എന്നെയും തിരുമനസ്സിലെ ഭക്തകോടിയിൽ ചേർത്തു ഗണിച്ചുവോ? ഇതിന്നു തക്ക സൂക്തം ഒന്നുതന്നെ ചെയ്തതായി എന്നിക്കോർമ്മയില്ല. നിന്തിരുവടി എഴുന്നള്ളിനിന്നിട്ടും എന്റെ ഗുരുനാഥൻ ഉണർന്നുഴന്നേൽക്കാത്തതിനെക്കുറിച്ചു, എന്നിക്കു കണ്ണിനമുണ്ടു. ഗുരുവിനെ കൊന്നപാപിയായിട്ടാണു ഞാൻ ഇപ്പോൾ അങ്ങനെയൊരുവിൽ നിൽക്കുന്നത്. ആ പാപവും അപരാധവും എന്നിക്കുന്നു തിരാനാണു! ഈ സംഭവം കൊണ്ടാണു ഞാൻ പ്രാർത്ഥിച്ചതു്. കൃപയുണ്ടായി അദ്ദേഹത്തെ ജീവിപ്പിച്ചു തരണം, അല്ലാത്തപക്ഷം എന്റെ ജീവനെക്കൂടി അപമാരിച്ചു കൊള്ളണം.”

പരമശിവൻ:—ഫേരേക്കി! നീ ദുഃഖിക്കേണ്ട. ജയദേവൻ മരിച്ചു പോയെന്നു നോചിയാരും. അവൻ മരിച്ചിട്ടില്ലാ ഇപ്പോൾ ഏതല്ലാം വിധത്തിൽ മായാമഗ്നമാക്കുതോന്നപ്പെടുമോ അവിധത്തിലൊന്നും അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഭക്തോത്തമന്മാർക്കു തോന്നപ്പെടും. അജ്ഞാനികൾ അതുകണ്ടുഭ്രമിച്ചുപോകുകയും ചെയ്യും, നീയും ജയദേവൻ മരിച്ചുപോയിയെന്നു ശങ്കിച്ചുതുക്കറാമല്ല. അവൻ ശ്വാസത്തെ ബ്രഹ്മരസ്യത്തിലോറി ദേഹാശ്വാസിച്ച്, പരമാനന്ദത്തിൽ മുഴുകിക്കിടക്കുകയാണ്. അ പരമാത്മമറിയാതെയാണ്, നീ ഈ സാഹസത്തിനൊരുക്കപ്പെട്ടതു്. ഒട്ടുംഅധൈര്യപ്പെടേണ്ട എന്നരുളിച്ചെയ്തു. അപ്പോൾ രാജാവു് മഹേശ്വരനായിട്ടു്.

“ഭഗവൻ ജാഗ്രൽസ്വപ്നം സുഷുപ്തി, തത്ത്വം, തത്ത്വാതീതം എന്നീ അഞ്ചുവസ്ഥകളും സകലജീവജാലങ്ങൾക്കും സാധാരണ ഉള്ളതാണ്. ഈ അവസ്ഥകളെ അഞ്ചിനേയുംപ്രാരംഭത്തിൽതന്നെ നല്ലപോലെ വിചാരിച്ചറിഞ്ഞു്, ജ്ഞാനമാഗ്നംതെളിയിച്ചു്, അജ്ഞാനത്താൽ, ഭക്തിയും സിദ്ധിയും വൈരാഗ്യവും നിവികല്പധ്യാനവും മൌനവും ലഭിച്ചു് പരമാണ്മുതൽ ബ്രഹ്മാണയാവരെ സ്വപ്നം ബ്രഹ്മായമാണെന്നും, പ്രപഞ്ചം മിഥ്യയും ബ്രഹ്മം സത്യവുമാണെന്നും തന്നെ ഭാഗ്യം എന്തെന്ന മമതയും അജ്ഞാനജന്മമായ മിഥ്യാഭ്രമങ്ങളാണെന്നും അറിഞ്ഞു് വിഷയഭോഗങ്ങളിൽ കടക്കാതെ മനസ്സിനെ നിയമിച്ചു്, യാതൊരു ചിന്തകൾക്കുമിടം കൊടുക്കാതെ ഏകാഗ്രമാക്കി ലോഭമോഹാദിരതൃക്കളാറിനെയും ഉന്മൂലനം ചെയ്തതാൻ പരമാത്മാവാണെന്നുള്ള യഥാർത്ഥ ബോധത്തോടും സദ്ഗുരുഭക്തിയോടും സൽസംഗത്തോടും കൂടി സംകല്പവികല്പങ്ങളില്ലാതെ ബ്രഹ്മത്തിൽ ലയിച്ചു്, അഖണ്ഡാനന്ദനിർത്തമായ സൽഭാവവൈരാഗ്യവും അഭാവവൈരാഗ്യവും സ്ഥാനവൈരാഗ്യവും ദ്രവ്യവൈരാഗ്യവും സമ്മതവൈരാഗ്യവും വിചാരവൈരാഗ്യവും നിർവാണവൈരാഗ്യവും മഹാവൈരാഗ്യവും അടങ്ങിയിരിക്കുന്ന എന്റെ ഗുരുസ്വാമികളായ ജയദേവർക്കു ഈ ജന്മത്തിൽ ചെട്ടുകൊണ്ടു കൈകാലുകൾ നല്കപ്പെട്ടപ്പോകത്തക്കവണ്ണം കഴിഞ്ഞ ജന്മത്തിൽ അദ്ദേഹം എന്തൊരു മഹാപാപമാണു ചെയ്തെന്നു അരുളിച്ചെയ്തു്, അടിയന്റെ സംശയനിവൃത്തിപരത്തിത്തരുമാറാകണം.

പരമശിവൻ:—ഫേരേക്കി! കർമ്മം ത്രിമൂർത്തികളെപ്പോലും ബന്ധിച്ചിരിക്കുന്ന ഒരു പാശമാണു്. ഈ ജയദേവൻ കഴിഞ്ഞജന്മത്തിൽ പരാശരമുനിക്കും പരിമള ഗന്ധിക്കും ജനിച്ചു് ദ്രോഹസമാധനിയായു്. അന്നു ഇവൻ വേദങ്ങളെ നാലായിപ്പകർത്തു്, കാരോ ശിഷ്യന്മാർക്കുപദേശിച്ചശേഷം ഒടുവിൽ ഗംഗയിലിറങ്ങി നിന്നു കൈകളായ് ത്തിപ്പിടിച്ചുകൊണ്ടു് ശ്രീനാരായണനാണു സത്യദൈവമെന്നു മൂന്നുരസത്വം ചെയ്തുകൊണ്ടു്.

ണ്ടായി. മുത്തിരയത്തിന്റെ പരമാർത്ഥതത്താലായിതെ അങ്ങനെ സത്യംചെയ്ത അങ്ങനത്തിനു ഗംഗയിൽ മുങ്ങിയിരുന്നിട്ടത്തോളം മുഴക്കാലുകളും തലയ്ക്കുമേൽ ഉയർത്തിപ്പിടിച്ചിരുന്ന ഭാഗ്യമുഴക്കൈകളും അടുത്തജന്മത്തിൽ നഷ്ടപ്പെട്ടുപോകട്ടെയെന്നു ഗംഗാഭഗവതി ശപിച്ചു. ആ ശാപത്തിന്റെ ഫലമാണ് ഈ ജന്മത്തിൽ അവൻ അനുഭവിച്ചത്. എങ്കിലും ബ്രഹ്മജ്ഞാനിയാകുകൊണ്ട്, അവനാഭംഗത്താലുള്ള ചേദനയോ സംകടമോ അധഃപാതപ്പെട്ടില്ല. അവൻ ഇപ്പോൾ ഉണർന്നുവന്നു. കൈകൾ പൂർവ്വസ്ഥിതിയിൽ ഉണ്ടാകയും ചെയ്യും അതിനു ഞാൻ അനുഗ്രഹിക്കുന്നു. എന്നുള്ളതായ്ക്കൊക്കെ കർമ്മം കൊണ്ടു ജയദേവനെ അപദാസ്തകം ഒന്നുതലോടി. തൽക്കാലം തന്നെ ജയദേവൻ ഉറങ്ങി ഉണർന്നു പരമേശ്വരനെ എഴുന്നേറ്റു, കൈകൾ പൂർവ്വസ്ഥിതിയിൽ ഉണ്ടായതിനെക്കുറിച്ചുള്ളതോടും ഈശ്വരപദങ്ങളും ലഭിച്ചതിനാൽ സകലഭുജശാന്തികരമായ അനന്ദത്തോടും കൂടി എഴുന്നേറ്റു, ശിവാക്ഷരങ്ങളിൽ നമസ്കരിച്ചു. “ഹരഃ ഹരഃ ഹരഃ ഹരഃ ഹരഃ, പുരഃ ഹരഃ ഹരഃ! ഗംഗേശ! പരിഹരശോകം പരമേശ! മുഹൂർത്തസേവിതലോകേശ!” എന്നു ഭക്തിരസകോളങ്ങളായ സ്തുതിവാക്യങ്ങൾ വെച്ചുകൊണ്ടു പ്രസന്നനായ പരമശിവൻ ഹേ ഭക്തോത്തമ! നിനക്കെന്തൊരു ദീപ്തമാണു സാധിച്ചാനുള്ളതെന്നു ചോദ്യം ചെയ്തു. ജയദേവൻ തൃപ്താഭങ്ങളിൽ വീണ്ടും പറഞ്ഞു, സ്വാമി! ഏന്റെ കൈകൾ പൂർവ്വസ്ഥിതിയിൽ ഉണ്ടായിട്ടുണ്ട്, അധോഗതിയെ പ്രാപിച്ച ഈ കള്ളന്മാർക്കു പരമപദം കൊടുക്കണമെന്നല്ലാതെ എനിക്ക് യാതൊരുപേക്ഷയുമില്ല എന്നറിയിച്ചു.

പരമശിവൻ:—ഹേ ജയദേവ! അവർക്കു ഞാൻ ഏന്റെ പദംതന്നെ നൽകിയിരിക്കുന്നു. അതുകൊണ്ടു നിനക്കു ഭുജമുണ്ടാകേണ്ട അധഃപാതവിരുദ്ധൻ കാരണം നീതന്നെയാണ് നിന്റെ ശുശ്രൂഷകളും ഉപചാരവാക്കുകളും അവരുടെ പാപത്തെ വെളിപ്പെടുത്തിച്ചു. അവരെ ഭുജിച്ചു ഒരുവശക്കെങ്കിലും നീപറഞ്ഞിരുന്നെങ്കിൽ ആ പാപം നിന്നെയും ബാധിക്കുമായിരുന്നു. എന്നാൽ അവർ പാപങ്ങളിൽ തഴുവാൻ ഇടവരികയും ഇല്ലായിരുന്നു. നിന്റെ ചാതുര്യങ്ങളും പത്മാവതിയുടെ ശാപവുമാണ്, അവരെ അധഃപാതപ്പെടുത്തിച്ചത്.

“താനന്തരനിരന്തരചെയ്യുന്ന കർമ്മങ്ങൾ
താനന്തരഭവിച്ചിട്ടുണ്ടെന്നുവത്ര”

എന്നന്യായപ്രകാരം അവർ ഭൂതഭൂതത്തിൽ താഴ്ന്നുവന്നിട്ടുണ്ട്, അവരുടെ കർമ്മജന്മമായ പാപശക്തികൊണ്ടാണ്. നീയതിനു കാരണമെന്നും ഭുജിക്കേണ്ട അവശ്യമില്ല. നീ മൂലം അവർക്കു ഏന്റെ പദം ലഭിക്കാനിടയായി. അതുതന്നെ നിനക്കു കൃതാർത്ഥതയ്ക്കു കാരണം; എന്നുള്ളതായ്ക്കൊക്കെ ജയദേവൻ, സന്തുഷ്ടനായി, ഈശ്വരപദങ്ങളിൽ വണങ്ങി വീണ്ടും പറഞ്ഞു:—മഹാദേവ! ദേവദേവ! വാമദേവ! വൃഷഭരൂപ! മഹാനദ! സർവ്വേശ്വര! പരമേശ്വര! ഞങ്ങൾ ഈ കാട്ടിൽ വീണ്ടും വരുവാനും സർവ്വഭോജനനായനി നിരുവദിതെദർശിക്കാനും എനിക്ക് കരഹണങ്ങൾയഥാ പൂർവ്വം ലഭിക്കാനല്ലാമിടയായത്, പരമസാധുക്കളായ അവർമൂലമാണെന്നുള്ളതു വിസ്മരിക്കത്തക്കതല്ല. അവർ ഒരുക്കലും പാപികളല്ല. പാപികൾക്കു യാതൊരുവിധത്തിലും നിന്തിരുവടിയുടെ പാദപ്രാപ്തിയുണ്ടാകയില്ല.

പരമശിവൻ:—ഭക്തോത്തമ! സാധുസംസർഗ്ഗം മോക്ഷകാരണമാണ്. നിന്നെ ദർശിച്ചമാത്രയിൽ അവരുടെ പാപം നശിച്ചു കഴിഞ്ഞു. അവർക്കു ഏന്റെ പദം ലഭിച്ചതും നിന്റെ മഹിമകൊണ്ടല്ലാതെ മറ്റൊന്നുകൊണ്ടുമല്ല. നീയും രാജാവും ഇതിരൂപധാരിണി ഭക്തപോകുക. ഇനി നിനക്കു ശ്രീനാരായണന്റെ ദർശനവും അർച്ചനാബലവും. അനന്ദമായി ഏതൊന്നും ജീവിച്ചിരിക്കാൻ ഇടയാകയും ചെയ്യും. നിന്റെനാമം കീർത്തിക്കുന്നവർ പോലും പാപമുക്തനായി ഭവിക്കും എന്നുള്ളതായ്ക്കൊക്കെ, രാജാവെന്നൊക്കി, ഹേതുകൃഷ്ണരാജ ഗുരുഭക്തിയുള്ളവർക്കു വല്ല താഴ്ന്നതുമുണ്ടാകുമോ? ഗുരുഭക്തന്മാരിൽ വെച്ചു, അഗ്രഗണ്യനാണീ. അതുകൊണ്ടു ചേർക്കുമേൽ ശ്രേഷ്ഠസ്തോത്ര കൂടി പരമാനന്ദ

വാരിയിൽ നീരാടി, വളരുന്നാൾ നി ജീവിച്ചിരിക്കാനിടയാകും. എന്നാശീർവാദംചെയ്തും, അനുഭവംചെയ്തും. ഉടനെ, അകാശത്തിൽനിന്നും പുഷ്പച്ചുഴിയുണ്ടായി, ദേവദൂർഭി കളും മുഴങ്ങി. പ്രാചീനർ ജയദേവരുടെ മഹാമതിശയത്തേയും രാജാവിന്റെ ഗുരുക്കേതി വിശേഷത്തേയും കുറിച്ചാശ്ചര്യപ്പെട്ട്, ജയവിജയീവേശബ്ദം അനുരീക്ഷത്തിൽ മുഴക്കി. ക്രൊഞ്ചാജൻ ജയദേവരെ വന്ദിച്ചു വാഴ്ത്തിപ്പിരിച്ചു. അനന്തരം തേരിന്മേൽ കരറി മന്ത്രിമാരോടും ചതുരംഗസേനയോടുംകൂടി നാട്ടിലേക്കു തിരികുകയും ചെയ്തു.

ഏഴാമദ്ധ്യായം സമാപ്തം.

എട്ടാമദ്ധ്യായം.

(പത്മാവതിയുടെമരണം.)

ഇങ്ങനെ ജയദേവരും രാജാവും ചതുരംഗസേനാസമേതം നാട്ടിലേക്കു വരികയാൽ, രാജധാനിയിൽ താമസിച്ചിരുന്ന രാജപതി പത്മാവതിയുടെ സമീപത്തുചെന്നു ഭക്തിപൂർവ്വം വന്ദിച്ചു, അല്പയോമഹാഭാഗേ! ഞാൻ യാതൊരു ജ്ഞാനവുമില്ലാത്തവളാകുന്നു. എന്നിങ്കു സദ്ഗതിപ്രദിക്കുന്നതാലേക്കു ജ്ഞാനോപദേശം ചെയ്ത് കുരുനവുപും രക്ഷിച്ചു കൊള്ളണമെന്നപക്ഷിക്കുന്നു. എന്നറിയിച്ചു. പത്മാവതി, അതുകേട്ടു പറഞ്ഞു. അല്പയോ ഭാഗ്യവതി! എന്നിങ്കു ജ്ഞാനമാർഗ്ഗങ്ങളുപദേശിക്കത്തക്ക യോഗ്യയെന്നായില്ല. ചുങ്കിലും ചുനിക്കറിയാവുന്ന മോക്ഷമാർഗ്ഗത്തെമറയ്ക്കാതെ ഞാൻ പറഞ്ഞുതരാം. സ്രീകർക്കു ഭർത്താവുതന്നെ ദൈവം. മുക്തിപ്രദനായ ജഗദീശ്വരനും ഭർത്താവുതന്നെ. ജ്ഞാനത്തെ പ്രദാനം ചെയ്യുന്ന ഗുരുനാഥനും മഹാരഥല്ല. ഭർത്തൃശുശ്രൂഷതന്നെ ഭഗവൽപൂജ. ഭർത്തൃ നിരോധത്തെചംഘിക്കായ്ക്കുന്നതെന്ന മുക്തിക്കുള്ളനിഷ്ഠ പാതീവ്രത്യത്തെ രക്ഷിക്കുന്നതാനാത്മജ്ഞാനം. ഭർത്താവിനെച്ചിരിക്കുന്നതുതന്നെ ബ്രഹ്മധ്യാനം. ഭർത്താവിനോടൊന്നിച്ചിരിക്കുന്നതാകുന്നുമോക്ഷം. ഭർത്താവു നോട്ടുകൂടി മരിക്കുന്നതുതന്നെ, മോക്ഷമടയുന്നവർലഭിക്കുന്ന ബ്രഹ്മൈക്യം. ശീലാദിസർവ്വഗുണഗണങ്ങളും സ്രീകർക്കു പാതീവ്രത്യം തന്നെ, പാതീവ്രത്യമില്ലെങ്കിൽ സ്രീകർക്കു രൂപഗുണാകൊണ്ടോ ദാനധർമ്മാദികൾകൊണ്ടോ യാതൊരുഫലവുമില്ലെന്നും പാതീവ്രത്യമുള്ളവളെ തിമുന്തികൾപോലും ശംകിച്ചിരിക്കുമെന്നും പേദശാസ്ത്രങ്ങളിൽ പറയുന്നു. പാതീവ്രതക്കു ജ്ഞാനഖണ്ഡിക്കൊ മോക്ഷത്തിനോദ്ധ്യാനമോപൂജനമോ യാതൊന്നും അപര്യവേച്ഛിക്കുന്ന പാതീവ്രത്യംകൊണ്ടു്, അതുസാധിക്കാമെന്നും പറയപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. സാവിത്രിദേവി പാതീവ്രത്യനിഷ്ഠയാൽ മൃതനാമതന്റെ ഭർത്താവിനെ ജീവിപ്പിച്ചു. മേയന്തിയോടുപഹർത്തുകൊണ്ടുതന്നെ കാട്ടാളനെപാതീവ്രത്യശക്തിയാൽ അവൾ ഭവിപ്പിച്ചു. ചന്ദ്രമതി; അഗ്നിയെ പച്ചവെള്ളംപോലെതണുപ്പിച്ചു രേണുകജലത്തെ ഉരുട്ടിയെടുത്തുവുദ്ധഭർത്തൃപേഷംധരിച്ചു ദാനമഹാവിഷ്ണുവിനെപ്പറ്റി ഞ്ഞു. ജലന്ധരൻ, ഭാര്യയുടെ പാതീവ്രത്യശക്തിയാൽ ത്രിമുന്തികളെ ജയിച്ചു. അനന്യ, നാരദമഹർഷികൊടുത്ത ഊർവ്വപാഷാണ്ടങ്ങളാക്കിയ കുടലുകളെ ചുറ്റത്തുപാരിച്ചു ത്രിമുന്തികളെ ബാലരൂപത്തിൽ അർക്കിത്തിരിക്കുകയും ചെയ്തു. സീതാദേവി രാവണനോടെതിർത്തുനിന്നു. നാളാമണി, ഏഴുദിവസത്തേക്കുസൂര്യൻ ഉദിക്കാതെ തടുത്തു. അരുന്ധതിമണ്ണുകൊണ്ടുപോറ്റുണ്ടാക്കി. ലക്ഷ്മീദേവി പരമശിവന്റെ ബ്രഹ്മഹത്യയെ നീക്കി അഗ്നിയുടെ മോഹം തീർക്കുന്നതിനായിട്ട് സ്വാധാരാ അരുന്ധതിയുടെ രൂപമെടുക്കാൻ ശ്രമിച്ചതിൽ സാധിച്ചില്ല. പാപിനി, പരമശിവന്റെ ഇടത്തുഭാഗം പകുത്തുപാങ്ങി. ഇങ്ങല്ലാം പാതീവ്രത്യമഹിമയ്ക്കു ഉത്താദൃഷ്ടാന്തങ്ങളല്ലയോ? ഹേ രാജപതി! അരുന്ധതി നീവകലത്തിൽ ജനിച്ചവളായിരുന്നിട്ടും നക്ഷത്രരൂപത്തിൽ അകാശത്തിൽ സ്ഥാനംലഭിച്ചിരിക്കു

നില്പേ? അഥവ പഞ്ചസുന്ദരിമാരിൽ ഒരുവളല്ലേ? തൃപ്പാൽക്കടലിൽ ജനിച്ചവളുമല്ലേ? എന്നിട്ടും പാതിവ്രതമാകുന്ന ഭൂഷണമില്ലായ്മയാൽ കല്ലായപ്പോഴും കേട്ടിട്ടില്ലയോ? ഇന്നും വിവാഹകർമ്മങ്ങളിൽ പണ്ടു കല്ലായ അഥവയെ ഉദ്ദേശിച്ച്, വൃദിമാരും എന്താലോ രിട്ട അമ്മിയെ ചുറ്റിയിരിക്കുകയുണ്ടാകുമ്പോൾ പാതിവ്രതനിഷ്ഠയായി അന്യ തീനകത്തുത്തേക്കുണിച്ചു വന്ദിപ്പിക്കുന്നതും നടപ്പുണ്ടല്ലോ. ദേവഗുരുവായ ബ്രഹ്മസ്മരിയുടെ ഭാഗ്യമായതാ, ചന്ദ്രനെസ്സൊഴിച്ചുപ്രഭാമരിക്കയാൽ സർവ്വന്ദ്യയായി വെച്ചുറേണ ക, അകാരത്തിൽ കൂടിപ്പോയഗന്ധർവന്റെ പ്രതിച്ഛായ വെള്ളത്തിൽ കണ്ടുമോദിക്കയാൽ പാതിവ്രതമഴിഞ്ഞു, വെള്ളമുരട്ടിക്കൊണ്ടു പോകാൻ കഴിയില്ലാതായും മകനായ പരശുരാമന്റെ കൈകൊണ്ടു വെട്ടാറു മരിക്കയും ചെയ്തു പാഞ്ചാലിയുടെ അഴകുകളെ മോദിച്ച ഒരു ഋഷി, സാധാരണഭജിക്കാറുള്ള ഫലം വൃക്ഷത്തിൽ ഒട്ടിച്ചെറിക്കുകപതിവായിരുന്നതു്, അതുമൂലം താഴെ വീഴുകയും, അതു പാണ്ഡവന്മാർ കണ്ടു കയക്കുകയാൽ മഹർഷി ലജ്ജിക്കയും ചെയ്തുകുല സുപ്രസിദ്ധമല്ലേ? അതുകൊണ്ട്, സ്രീകർപാതിവ്രതാക്ഷണത്തിൽനിഷ്ഠയുള്ളവരായിരിക്കണമെന്നു വ്യക്തമാകുന്നു. മരിച്ചവരെ ജീവിപ്പിക്കാനോ ത്രിമൂർത്തിയെ പ്രസാദിപ്പിക്കാനോ ഭൂമിതലകീഴായിമരിക്കാനോ നഷ്ടമാസംസാധിക്കുമെങ്കിലും പാതിവ്രതത്തെ രക്ഷിക്കുക അത്രസുസാധ്യമല്ല. മഹർഷിമാർ ബ്രഹ്മാർത്ഥങ്ങളിൽനിന്നും മനസ്സിനെ നീക്കിത്തരിച്ച്, ഏകാഗ്രമാക്കുന്നതിനുകൾ, പ്രയാസമേറിയതാണു പാതിവ്രതാക്ഷണം എന്നു പറയാം. പുരുഷന്മാർക്കു ബ്രഹ്മധ്യാനനിഷ്ഠയോക്ഷണം കൊടുക്കുമെങ്കിൽ സ്രീകർക്കുമേക്ഷേത്തിന്നു പാതിവ്രതനിഷ്ഠ മതിയാകുന്നതാണ്. തപോധനന്മാരും തത്പരദീക്ഷമായ മഹർഷിമാർ, പാണ്ഡികളെ എത്രമാത്രം വെറുക്കുന്നുവോ അത്രമാത്രം പരപുരുഷനെ പതിവ്രതയും വെറുക്കുന്നു. അതുകൊണ്ടു ഭർത്താവുതന്നെ ദൈവാപ്തനുകരണി ശുശ്രൂഷിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുവാൻ, സ്രീകർക്കു പരമോത്തമമായധർമ്മം.”

ഇങ്ങനെ പത്മാവതിയുടെ നിഷ്ഠയ്ക്കും നിരവദ്യമായ നിവേദനംകേട്ടു രാജപതിപറഞ്ഞു.

ദേവി! ദേവിപറഞ്ഞതുപോലെ ഭർത്താവിനോടൊത്തു് ഒരു വാക്കുപറഞ്ഞതെയും ഭർത്താവുതന്നെ ഗുരുവെന്നും ദൈവമെന്നും വശപരിചയും പാതിവ്രതാധർമ്മത്തെ സർവ്വത്വം പരിചരിക്കും ഇരിക്കാൻ ഒരുസ്രീക്കു സാധിച്ചേക്കാം. എന്നാൽ ഭർത്താവിനോടുകൂടിയെരിക്കുകയെന്നതുപ്രയാസമാണ്. അങ്ങനെ പലരും പറയുന്നുവെങ്കിലും അതും ചെയ്തതായി കണ്ടുകേട്ടു അറിഞ്ഞിട്ടില്ല.

പത്മാവതി:—അറിഞ്ഞിട്ടില്ലേ? നാശാസ്രുതാൽ ശ്രീരാമലക്ഷ്മണന്മാരെ ഇത്രജിതുവെച്ചിട്ടുണ്ടെന്നു കേട്ടപ്പോൾ സീതാദേവിപ്രാണശ്വാസം ചെയ്യാൻറെങ്ങിയതും ത്രിമൂർത്തിയുടെ ഉടനേപരമാർത്ഥം പറഞ്ഞാശ്വസിപ്പിക്കുകയുണ്ടു പ്രാണസന്ധാരണമെയ്തതുംകേട്ടിട്ടില്ലേ? രാമന്റെ മരിച്ചുടനേ ഉത്തമസ്രീയായമണ്ഡാദരി ഉടനടി ചാടിയകഥയും പ്രസിദ്ധമല്ലയോ? അപ്രകാരമുള്ള പതിവ്രതമാർ വിചാരിച്ചാൽ ലോകത്തെസാധ്യമായൊന്നാണുള്ളതു്? സീതാദേവി അവളൊപ്പമുണ്ടാകാൻ ഭ്രമമുണ്ടു കൊടുത്തില്ലയോ? ശകുന്തളവൃന്ദനിച്ചപ്പോൾ അശ്വീനീവാക്കങ്ങളായില്ലയോ? ഭർത്താവു മരിച്ചുതന്റെ ജീവിച്ചിരിക്കുന്നതുകൊണ്ടുതുപയോജനം? ദുഃഖിക്കുമെന്നുചൊല്ലുള്ളു. ഭർത്താവു മരിച്ചുവന്നറിഞ്ഞാൽ ജീവിച്ചിരിക്കുന്നവർക്കും അധമസ്രീയാണെന്നും ഉടനടി ചാടിയെറിയുവാൻ മദ്ധ്യമസ്രീയാണെന്നും അതേമാത്രയിൽതന്നെ പ്രാണനെ ഉപേക്ഷിക്കുന്നവർ ഉത്തമസ്രീയാണെന്നും മഹാത്മാർ പറഞ്ഞിരിക്കുന്നു. ഉത്തമസ്രീകൾ സ്വന്തംപ്രാണങ്ങളേക്കാൾ കാര്യമായിട്ടാണു ഭർത്താവിനെഗണിക്കുന്നതു്, പുറത്തുവിചാരം അങ്ങനെതന്നെയാണ്.

രാജപതിയുകേട്ടു് “മേദേവി! ദേവിമനുഷ്യാസാധ്യമല്ലാത്തവിധത്തിൽ അനുഷ്ഠിക്കേണമെന്നു ഉപദേശിക്കുന്നു. അതു ഉപദേശപ്രകാരം നടക്കുമെന്നുള്ളതെയും എനിക്കില്ലാത്തതു് ഇല്ല. ഇങ്ങനെ ഞാൻ പറയുന്നതു അവിവേകമോ അജ്ഞതമോമൂലമാണെന്നു തോന്നുന്നെങ്കിൽ ക്ഷമിക്കുവാൻകുന്നു” എന്നുപറഞ്ഞപ്പോൾ തന്റെ മേളികയിലേക്കു

പോയി. അനന്തരം വിശ്വസ്തകളായ ചിലദാസിമാരെ അരികിൽവിളിച്ചു, ഓരോന്നു മന്ത്രിച്ചു. ഹേദാസിമാരേ! പത്മാവതീദേവിയും ഞാനുമായിഇന്നുകറേനേരം സംസാരിക്കുകയുണ്ടായി. അദേവിപാതിപ്രത്യസംഗതിയാൽ അല്പം അത്ഥപ്രശംസചെയ്യുന്നുവെന്നു ഞാനിരിക്കുംതോന്നുന്നതു്. “സർവ്വമുപേക്ഷിച്ചു അത്ഥാചെരുകിക്കണം” എന്നുരാസ്രുവിധിയുള്ളതുകൊണ്ടു സ്വന്തംപ്രാണനെക്കാൾ സ്നേഹം ഈലോകത്തു് അർക്കംകുറിച്ചുമില്ല. അദേവിപറയുന്നതു്, ഭർത്താവിനെപ്രാണനെക്കാൾ സ്നേഹിക്കേണ്ടതാണു് പതിവുതയുടെ മറയെന്നും അവർഅങ്ങനെ സ്നേഹിക്കുന്നുവെന്നുമാണു്. മുന്യാരാക്കൽ ഭർത്താവുമരിച്ച ഒരുസ്ത്രീകായുന്നതുകണ്ടു്, കഷ്ടം നീയാണോപതിവുത? ഭർത്താവുമരിച്ചാൽ പിന്നെദുഃഖിക്കാനും കരയാനുമായി ദുഃഖിച്ചിരിക്കുന്നസ്ത്രീ ഉത്തമയാണോ? അപ്പോൾകൂടെ മരിക്കേണ്ടതല്ലായിരുന്നോ എന്നുചോദിക്കുകയുണ്ടായി. ഇങ്ങനെതന്നത്താൻ പുകഴുന്നസ്ത്രീയെ ഞാൻ കണ്ടിട്ടില്ല. പക്ഷെ, വാക്കുപോലെ പ്രവർത്തിക്കുകയും ചെയ്യുമോ എന്നെന്നിരിക്ക സംശയമായിരിക്കുന്നു—ഈ ലോകത്തു്, ഭർത്താവിനോടു കൂടി മരിച്ചവർ അരെങ്കിലുമുണ്ടോ? പത്മാവതി ഇങ്ങനെ പറയുന്നുവെങ്കിലും ഇന്നു ജയദേവസ്വാമി മരിച്ചാൽ ഒരു ഭാഗത്തിരുന്നു കരഞ്ഞു ദുഃഖിക്കുമെന്നല്ലാതെ അദ്ദേഹത്തോടൊരുമിച്ചു മരിക്കുമെന്നു എന്നിരിക്ക തോന്നുന്നില്ല. വാചാപ്രസംഗം ചെയ്യുന്നതിന്നു എല്ലാവർക്കും കഴിയും; പ്രയാഗത്തിൽ കാണിച്ചുകൊടുക്കുന്ന കാര്യമാണു് വിഷമം. തനിക്കുകഴിയാത്തകാര്യം മറ്റുള്ളവർക്കു് ഉപദേശിക്കുന്നതും നല്ലതല്ല. ഏതായാലും അതു നമുക്കൊന്നു പരീക്ഷിച്ചറിഞ്ഞേയിരിക്കുന്നു. തനിക്കു എടുക്കാൻപാടില്ലാത്ത ഭാരം എടുക്കുന്നതിന്നു് തുല്യശക്തിമാത്രമുള്ള മറ്റുള്ളവരെ പ്രേരിപ്പിക്കുന്നതുപോലെയാണു് ദേവിയുടെ സംസാരം. ഏതായാലും അവരുടെ കാര്യത്തിൽ ഇതു നമുക്കൊന്നു പരീക്ഷിക്കണം. അതിന്നു നിങ്ങൾ അല്പമായ ഒരുവ്യാജം സന്ധ്യയും പ്രവർത്തിക്കണം.

ദാസികൾ:—സ്വാമിനി! ഭവതിയുടെവാക്കു പ്രത്യക്ഷരും പരമാത്ഥമായിരിക്കുന്നു. ഭർത്താവിനോടൊരുമിച്ചു മരിക്കാനൊരുങ്ങുന്ന സ്ത്രീകൾ അതുംതന്നെ ഈ ലോകത്തുണ്ടാകയില്ല. പുരാണങ്ങളിലോ മറ്റോ അപൂർവ്വമായി അങ്ങനെചിലപ്രസ്താവങ്ങൾ കണ്ടേക്കാമെങ്കിലും, അതിനെ നമ്മൾ വിശ്വസിക്കുന്നതു്, ഒരിക്കലും ശരിയല്ല. അതിലും ഇതു കലിയുഗമാണു് “എട്ടിലപ്പിടിചീട്ടിലിപ്പിടി” എന്നു പറഞ്ഞതുപോലെ പുസ്തകങ്ങൾവായിക്കുമ്പോൾ അങ്ങനെപേണം ഇങ്ങനെപേണം എന്നൊക്കെ ഉപദേശിക്കുന്നവരും തൻ കാര്യത്തിൽ അതുനോക്കാറില്ല. അതു ലോകസ്വഭാവമാകയാൽ അതെയുംകുറവുപറവാനില്ല. അങ്ങൾ അല്പമായഒരുവ്യാജം ധൈര്യപൂർവ്വം പ്രവർത്തിക്കണമെന്നുദേവിഅരുളിച്ചെയ്യുന്നതാണു്? തന്റെ അഭിപ്രായത്തിന്നനുകൂലമായിത്തന്നെദാസികളുംപറഞ്ഞപ്പോൾപത്മാവതിക്കു പൂർവാധികം ഉത്സാഹവും അധങ്കാരവും പത്മാവതിയെക്കുറിച്ചു നിന്ദയും ഉണ്ടായിത്തുടങ്ങി:—എന്നിട്ടു ദാസിമാരേനോക്കി—“എന്റെ പ്രിയപ്പെട്ട കുൺമണികളേ! നിങ്ങൾ ചെയ്യേണ്ടതു മറ്റൊന്നുമല്ല. ജയദേവസ്വാമി മരിച്ചുപോയിയെന്നു പത്മാവതിയെ വിശ്വസിച്ചിപ്പോൾ പേണ്ടതു പ്രവർത്തിക്കണം. അപ്പോൾ ദേവിയുടെ പാതിപ്രത്യത്തിന്റെ നിഷ്ഠനമുക്കറിയാറാകും. അതിന്നു നിങ്ങൾ സ്വാമികൾ ഉടുക്കാറുള്ള മാതിരിദരുസോമൻ എടുത്തു, വല്ല ജന്തുക്കളുടെയും ചോര അതിൽപുരട്ടിക്കൊണ്ടുപോയി ദേവിയെക്കാണിക്കണം. കാട്ടിൽപോയ ജയദേവനെ പുലി പിടിച്ചുകൊണ്ടുവെന്നും, ചോരപുറങ്ങുവസ്രുമാണു് അതെന്നും വ്യാജംതന്നെ പറയണം. അപ്പോൾദേവിഎന്താണു് പ്രവർത്തിക്കുന്നതെന്നുനമുക്കുനോക്കാം. ഉടനേമരിച്ചുകൂടിയുമെങ്കിൽ അക്കഥഅതും അരികയില്ലാത്തതുകൊണ്ടു്, നിങ്ങൾ കുററക്കാലികളാകുമിട്ടു. ഒരുപക്ഷെ, മരിച്ചിരിപ്പുകിൽ—മരിക്കയില്ലെന്നുതന്നെയാണെന്റെ വിശ്വാസം—നമുക്കു വ്യാജാപദേശം ചെയ്തതു്, എന്തർത്ഥത്തിലാണെന്നു നമുക്കു ചോദിക്കുകയും ചെയ്യാമല്ലോ എന്നു പറഞ്ഞു.

ദാസികൾ അതുകേട്ടു്, ഭയത്തോടുകൂടി, “ഹേ രാജേശ്വരി! ഭവതിയുടെ ഈ ഉപായം അപര്യവേശ്യമായി പഠിപ്പിച്ചുകൊടുക്കണം. മഹാജ്ഞാപുരസ്വാമികളും അറിയാൻ ഇടയാക്കാൻ എന്തെല്ലാമാണു് വരുന്നതെന്നുകണ്ടെ അറിഞ്ഞുകൂട്ടു്” എന്നുണർത്തിച്ചു.

രാജാ, ധോ ദാസിമാരേ! മഹാപതിവ്രതകളായിരുന്ന കൌസല്യ കൈകേയി സുമിത്ര, കുന്തി മുതലായവർ ഭർത്താവുമരിച്ചതിനുശേഷം ജീവിച്ചിരുന്നില്ലേയോ? സ്രീകർക്ക പ്രധാനമായി സ്തംഭം മന്ത്യാഭരണങ്ങളിലാണെന്നും, അതിലും അധികം പ്രീതി ഭർത്താവിലാണെന്നും, അതിലും പ്രീതിപൂർവ്വമായിട്ടാണെന്നും, കക്കേക്കാർ സ്തംഭം പ്രാണങ്ങളിലാണെന്നും പറയപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. പത്മാവതിതന്നെ ഇപ്പോൾ ഇങ്ങനെ പറയുന്നതു ശരിയാണെങ്കിൽ, അവരുടെഭർത്താവിന്റെ കൈകൾ വെട്ടിക്കിടന്നതിൽ തള്ളിക്കളഞ്ഞുകാലത്തു്, എത്രമാകാലം അദ്ദേഹം മരിച്ചുപോയെന്നുള്ള വിചാരത്തോടുകൂടി അവർ ദുഃഖിച്ചിരുന്നു. ഭർത്താവിനോടൊരുമിച്ചു മരിക്കുമെങ്കിൽ അന്നു കാണേണ്ടതായിരുന്നു. ഭർത്താവു മരിച്ചതുസഹിക്കാതെ പ്രാണശ്വാസം ചെയ്ത സ്രീകളെ നിങ്ങളെങ്ങാനും കണ്ടിട്ടോ കേട്ടിട്ടോ ഉണ്ടോ? മഹാലക്ഷ്മിയായ സീതാദേവിപോലും ശ്രീരാമലക്ഷ്മണന്മാർ മരിച്ചുപോയിയെന്നു കേട്ടപ്പോൾ, ദുഃഖിക്കയും അവരെക്കാണണമെന്നാഗ്രഹിക്കുകയും ചെയ്തപ്പോൾ, പ്രാണശ്വാസത്തിനൊരുമ്പെട്ടുവാ; മണ്ഡാദരിയും രാവണന്റെ ശവത്തിന്മേൽകിടന്നു നിലവെളിച്ചപ്പോൾ, അധികൊണ്ടുജീവൻ ചേർപെട്ടുപോയതായിരിക്കണം മരിക്കണമെന്നവർ ഒരിക്കലും വിചാരിച്ചിരിക്കയില്ല. എന്നല്ല, ഭർത്താവിന്റെ മരണവൃത്താന്തം കേട്ടയുടനെ മരിച്ചുവോ? അങ്ങനെമരിക്കാൻ ആരാൽതന്നെ സാധിക്കും?—

ദാസിമാർ:—അപ്രകാരം നടന്നതായി ഞങ്ങൾക്കൊരറിവുമില്ല. നാളായന്നി സൂര്യോദയാന്ത തടുത്തെന്നും, ദമയന്തി കുട്ടാളനെ എരിച്ചെന്നും, ചന്ദ്രമതിജനനിയിൽ കുളിച്ചെന്നും, സാവത്രി ഭർത്താവിനെ ജീവിപ്പിച്ചെന്നും, സീത,രാമനോടൊന്നിച്ചു വനത്തിൽപോയിയെന്നും, കൈപുരാണങ്ങളിൽ പറയുന്നെങ്കിലും ഭർത്താവു മരിച്ചെന്നുകേട്ടയുടനെ ജീവനെയുപേക്ഷിച്ചതായി, ഏതെങ്കിലും ഒരുസ്രീയുടെ കഥപറയുന്നുണ്ടോ? അങ്ങനെപറഞ്ഞാൽതന്നെ അതുസത്യമാണെന്നുള്ളതിനു നമുക്കു വല്ലലക്ഷ്യമുണ്ടോ?

രാജാ:—ധോ ദാസിമാരേ! അഭിമുഖപ്പെടുത്തായ ശ്രീകൃഷ്ണ ഭഗവാന്റെ സഹോദരിയായ സുഭദ്രാദേവി, തന്റെ ഭർത്താവായ അജ്ഞാനൻ ദിഗ്ജയത്തിനുപോയി മരിച്ചുവെന്നു കേട്ടപ്പോൾ പ്രാണശ്വാസം ചെയ്തയുണ്ടോയോ? ഉത്തമേ ഞനയായ ഉത്തരയും അഭിമന്യുവിന്റെ മരണശേഷം മരിക്കാൻ ഒരമ്പെട്ടുവോ? (അല്ല അസുയാകുലാചാരസ്വരത്തിൽ) പിന്നെയല്ല പിതൃവൃത്തിക്കതെങ്ങി നടക്കുന്ന ഈ പത്മാവതി മരിക്കാൻപോകുന്നതു്? മരിക്കേ എന്നുപറഞ്ഞാൽ എഴുപ്താസമില്ലാത്ത കാര്യമോ? അങ്ങനെ അദേവി ഒരുപക്ഷേ ചെയ്യുന്നവരുടെയൊക്കെങ്കിൽ, വാളുകൊണ്ടോ വിഷംകൊണ്ടോ കല്ലുകൊണ്ടോ മറ്റോ മരയ്ക്കിക്കണമല്ലോ. അങ്ങനെയൊരിക്കലുമ്പോൾ നിങ്ങൾ ബലാൽ കാരമാണെങ്കിലും ഭയത്തുകൊണ്ടു്, വിചരം എന്നു അറിയിച്ചാൽ ഞാൻ ഉടനേറുന്ന അതിനിടയാകാതെ വേണ്ടതു പ്രാർത്ഥിക്കാം. ദേവിയെ പരീക്ഷിക്കാനാണ്, നാം ഇങ്ങനെ വ്യാജം കെട്ടിച്ചമച്ചതെന്നുള്ള പക്ഷാത്ഥത്തെ പറഞ്ഞേക്കാം. എന്നാലും നിങ്ങൾ യേശ്വദാനൊന്നിപ്പ. വേഗംപോയി പറഞ്ഞതുപോലെ ചെയ്യവിൻ! എന്നാമതാപിച്ചു.

ദാസിമാർ, പിന്നെയും ഭയവിചാപചരമായി, സ്വാമിനി! പത്മാവതി. പരമസാധുവായിരുന്നെന്നു പ്രസിദ്ധം. ഭർത്താവിനെപ്പിരിഞ്ഞിരുന്നകാലം മുഴുവനും ഏകവസ്ത്രത്തോടുകൂടി ഭൂമിയിൽതന്നെ ശരിക്കയും, അതേവസ്ത്രത്തോടുകൂടിത്തന്നെവന്ന ഭർത്താവിനെക്കാണുകയും മറ്റും ചെയ്തസ്ഥിതിക്കു്, ഈ ഭയങ്കരവർത്തമാനം ഞങ്ങൾ പറയുമ്പോൾ, പ്രാണങ്ങളെ ഉള്ളിൽവച്ചുതന്നെ അടക്കിവെർപെടുത്തിക്കളഞ്ഞേക്കാം. അതു വലുതായ അപത്തിനും താപത്തിനും പാപത്തിനും കാരണമാകുമല്ലയോ?

രാജാ:—ധോ പാപകളേ! അങ്ങനെ നിങ്ങൾക്കു സംശയമുണ്ടെങ്കിൽ ഞാൻ മുൻകൂട്ടിപ്പോയി അദേവിയുടെ മുറിയിൽ ഇരിക്കാം. നിങ്ങൾ രക്തംപുറപ്പെട്ടു വസ്രവുമായി അവിടെവന്നു നിന്നെച്ചാൽ മാത്രമേ എന്നു കല്പിച്ചു്, വേഗംതന്നെ പത്മാവതിയുടെ മുറിയിലേക്കുപോയി. എന്നിട്ട ദേവിയെ വന്ദിച്ചു് ദുഃഖഭാവം അഭിനയിച്ചു പറഞ്ഞു തു

ടങ്ങി. “സുതതിനിയായദേവി! ഞാൻ ഒരു ദുഃഖവർത്തമാനം അറിയിക്കാനാണുവന്നത്. കാട്ടിൽപോയ സ്വാമികളെയും രാജാവു തിരുമനസ്സിനേയും പുലിപിടിച്ചുവെന്ന് ആരോ പറയുന്നതുകേട്ടു. പോയപ്പോൾതന്നെ ഞാൻ കഴിയുന്നത്ര വിലക്കി. പക്ഷേ, ഇനി അതുപാഞ്ഞിട്ടെത്രഫലം? പുലിപിടിച്ചെങ്കിൽ കൈകാലുകളില്ലാത്ത സ്വാമിയുടെ കഥയാണു ഭയംകരം. ഏതായാലും അതിന്റെ പരമാർത്ഥം അന്വേഷിച്ചുവരികുന്നതിനു ദാസിമാരെ ഞാൻ ദൂതന്മാരുടെ അടുക്കലേക്കയച്ചുച്ചാണ്, ഇങ്ങോട്ടുപോന്നത്. അവരിപ്പോൾതന്നെ കടന്നുവരാതിരിക്കുകയല്ല.

തേന്മവിയേന്മാഗതിയിൽ ഭാരിച്ച ഭാരിച്ചിരുന്ന പത്മാവതിക്കു ഈ നിവേദനം കണ്ണനാരാധംപോലെ ശല്യശല്യമായിരുന്നു. രാജപത്നി പൂജയും പറയുമെന്നു ദേവി സ്വപ്നത്തിൽപോലും ശംകിച്ചില്ല. കഷ്ടം! പാപിയായ എനിക്ക്, ഇങ്ങനെയങ്ങോ സംഗതി. സ്വാമി, ദുഷ്ടമൃഗങ്ങളെ മേമുള്ള അളമല്ല. പൂർവ്വമായാലും ആനയായാലുംനേരിട്ടാൽ ഭയംകൊണ്ടു്, അദ്ദേഹം ഓടിമാറുകില്ല. മേമെന്നുള്ളതു്, അദ്ദേഹത്തിനറിഞ്ഞുകൂടാ. ആ സ്ഥിതിക്ക്, ഇങ്ങനെ സംഭവിച്ചുകൊണ്ട് എളുപ്പമുണ്ടു്.” എന്നിങ്ങനെ കാശോദുഃഖവിചാരങ്ങളോടുകൂടി കണ്ണനീർ പൊഴിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുമ്പോൾ, ദാസിമാർ മുൻപറഞ്ഞതുപോലെ രക്തം പുറപ്പെടുവിക്കുകയായി, ആ മുറിയിൽ കടന്നുവെന്ന് പത്മാവതിയുടെ മുമ്പിൽനിന്നു. എങ്കിലും തേജസ്വിനിയും സുതതിനിയുമായ ആ മഹാഭാഗ്യയുടെ മുഖത്തുനോക്കി; പൂജയും പറയാൻ അവർക്കു ധൈര്യമുണ്ടായില്ല. അതുകാരണം ഒന്നാമിങ്ങാതെ അവർ മൌനം ഭീക്ഷിച്ചുനിന്നു. അങ്ങനെയായിട്ടെങ്കിലും, രാജപത്നി പേഗത്തിൽ എഴുന്നേറ്റുവെന്ന്, ആ വസ്ത്രം വാങ്ങിനോക്കിട്ടു്, അല്ല! ജന്മദേവസ്വാമി ഉടുത്തിരുന്ന വസ്ത്രമല്ലേ ഇതു്? ഇതിൽരക്തം പുറപ്പെട്ടിരിക്കുന്നുവല്ലോ അദ്ദേഹം എവിടെ? അറിഞ്ഞപരമാർത്ഥം പറയുവിൻ മറയ്ക്കേണ്ട. എന്നു ദുഃഖം അഭിനയിച്ചുപറഞ്ഞു. രാജ്ഞിയിൽ ഭയത്തോടുകൂടിയ ദാസിമാർ തൊണ്ടയിടറിക്കൊണ്ടു്, “സ്വാമികളെ പുലിപിടിച്ചുകൊണ്ടു പോയതായി ദൂതന്മാർപറഞ്ഞു. എന്നൊരുചിഹ്നത്തിൽ പണിപ്പെട്ടുചരിച്ചു. കണ്ണശല്യമായ ഈ വാക്കുകൾകേട്ടു്, തേൻമാന്തയിൽ ഇടിവാൾ വീണപോലെ പത്മാവതി മുർച്ഛിതയായിത്താഴെവീണു. അല്പനേരംകൊണ്ടു ബോധംവന്നപ്പോൾ തോന്നിനൊച്ചൊല്ലിവിളാപംതുടങ്ങി. പ്രാണനാഥാ! ഹാഹാ! എന്തിക്കിങ്ങനെയോ സംഗതി! ഈ ജന്മത്തിൽ ഞാൻ മനസ്സറിഞ്ഞു യാതൊരു പാപവും ചെയ്തിട്ടില്ല. ഭർത്താമരണംകേട്ടുകൊണ്ടു അരനിമിഷവും ജീവിച്ചിരിക്കാൻ ഏന്തിക്കുമനസ്സില്ല. കരുണാനിധിയായ ഭഗവാനേ! നിന്തിരുവടിയുടെ ഭക്തോത്തമനെ ഒരു ഹിംസ്രമൃഗത്തിന്റെ വായിൽ അകപ്പെടുത്തിയോ? ആ സങ്കടം നിന്തിരുവടികളുടെ സഹിച്ചിരുന്നുവോ? അഥവാ, ആത്മജ്ഞാനിയായസ്വാമിക്കും ആത്മസ്വരൂപനായ നിന്തിരുവടിക്കും ശരീരനാശംകൂടെ സംകടമല്ലായിരിക്കാം. എന്നാൽ ജ്ഞാനഹീനയായ സാധുസ്രീക്കു തേന്മനാശം ദുസ്സഹമായ ഒരുപത്തായിത്തന്നെ തോന്നിപ്പോകുന്നു. ഹാ പ്രാണനാഥാ! നിന്തിരുവടി എന്നെക്കൈവെടിഞ്ഞുവോ? ഞാനും ഇതാ കൂടെ വന്നുകഴിഞ്ഞു. ധരമേ കൃഷ്ണകൃഷ്ണ! കരുണാകര! ലക്ഷ്മീധര! ഹാഹാ! ഗംഗാധര! എന്നിങ്ങനെ നാരായണശംകരദേവന്മാരെ സ്മരിച്ചുകൊണ്ടു്, ഉത്തരകുണ്ഡത്തിൽ പ്രാണങ്ങളെതുജിച്ചു നിലത്തുപരിച്ചു. ദേവിയുടെ ജീവാത്മാവു്, ജ്യോത്സ്സെന്നപോലെ ആകാശത്തിലേക്കുയർന്നുപായി. അത്യുത്തമകരമായ ആ മിന്നൽപ്രഭ കണ്ടു്, പരിസരവാസികളെല്ലാം ഭയോക്താവുമായിട്ടാടി പത്മാവതിയുടെ മാളികയിലെത്തി, സംഗതിയറിഞ്ഞപ്പോൾ വിഷാദിക്കുകയും വിസ്മയിക്കുകയുമായു. ദാസിമാർ, യേചിഹ്വലമായായി ബോധംകെട്ടു നിലത്തുപരിച്ചുകഴിഞ്ഞു. രാജസ്രീയും പരിഭ്രമിച്ചു യാതൊന്നും തോന്നാതെ കൊത്തിച്ചു മരപ്പാവപോലെ അവടെത്തന്നെ ഇരുന്നു പശ്ചാത്തപിച്ചു. കഷ്ടം! ഈ സാധുവീര്യത്തിന്റെ പാതിവ്രത്യത്തെക്കുറിച്ചുഹിപ്പാൻ ഏന്തിക്കു ബുദ്ധിയുണ്ടായില്ലല്ലോ. പാപിയായ ഞാൻ അസൂയകൊണ്ടു അജ്ഞതകൊണ്ടു ഒരു പരമനാലുപിത്തത്തെ നിഗ്രഹിക്കാൻ ഇടയായല്ലോ. ഈ മഹാപാപം ഞാൻ എങ്ങനെ പരിഹരിക്കും? രാജാവു ചെയ്തധർമ്മംപോലും ഞാൻ പാഴാക്കിയല്ലോ. രാജ്യം നശിക്കാനും കാരണം വചി

ചുവച്ചല്ലോ. രാജാവും സ്വാമിയും വരുമ്പോൾ ഇനി ഞാൻ എന്താണുപറയേണ്ടത്? ഹാ ദൈവമേ?" എന്നീ വിലാപവാക്കുകളോടുകൂടി മുർച്ഛിതയായി നില്ക്കുന്ന പാർവ്വതി. അപ്പൊഴേക്കുദാസിമാർ ഉത്സുലരായി ഏഴുനേരം, രാജാവിനെ ശുശ്രൂഷിച്ചുകൊണ്ടും വില്പിച്ചുകൊണ്ടും അവിടേ കെണിയില്ലായി. ഈ ഹോഷങ്ങൾക്കേറ്റ്, രാജഭൃത്യവർഗ്ഗങ്ങളും, മറ്റു പലരും അവർക്കുടനനുചെന്നു, പത്മാവതിയുടെ ശവവും രാജാവിന്റെയും മുർച്ഛയും, ദാസിമാരുടെ വിലാപവും മറ്റും കണ്ട്, സംകടപ്പെട്ടുകൊണ്ടുനിന്നു ഈ അപരസത്തിൽ തന്നെ രാജാവും ജയദേവനും, പരിവാരങ്ങളും പട്ടണമായാക്കൽ എത്തി രാജധാനി നിഃശ്രീകമായും വേദഹോഷാദി സന്തോഷലക്ഷണ രഹിതമായും കാണപ്പെട്ടുകൊണ്ടു രാജാവു സംശയിച്ചു. രാജാവിനോട് പത്മാവതിക്കോ മറ്റു രാജകുടുംബത്തിൽ പെട്ട ആർക്കെങ്കിലുമോ അവർക്കു സംഭവിച്ചിരിക്കും എന്നുള്ള വിചാരത്തോടുകൂടി സ്വാമികളെ വർത്തിച്ചു, ഹേ ഗുരുവര! രാജധാനി ഇങ്ങനെ ലക്ഷ്മീവിചാസം മറഞ്ഞുകാണപ്പെട്ടാൽ കാരണം എന്തായിരിക്കും? ബ്രാഹ്മണാദി ചതുവർണ്ണികളെല്ലാം ഒരുപോലെ ദുഃഖാർത്തനാശായിരിക്കുന്നു; രാജകുടുംബത്തിൽ ആരോമരിച്ചുപോയതുപോലെ തോന്നുന്നു. പട്ടണത്തിൽ ചെന്നാലുടൻ ശ്രീനാരായണ ദർശനം ലഭിക്കുമെന്നു പരമശിവൻ അനുഗ്രഹിച്ചതിന്റെ ഫലം ഇതാണോ? എന്റെ ഇടതുഭാഗം ചലിക്കുന്നു; നെഞ്ചകം തുടിക്കുന്നു. കാരണം എന്താണെന്നു നിന്തിരുവടിതന്നെ ചിന്തിച്ചുനോക്കി അരുളിച്ചെയ്യണം എന്നുവേക്ഷിച്ചു.

സ്വാമികൾ ചിന്തിച്ചുനോക്കി വസ്തുതകളൊക്കെ ഗ്രഹിച്ചുവെങ്കിലും; രത്നകുണ്ഡം പ്രകാശിപ്പിക്കാതെ രാജാവിനോടിങ്ങനെ പറഞ്ഞു. "ഹേകൃത്യേണ രാജ! യേപ്പെടുന്നുണ്ടെങ്കിലും ഉത്തമരായ ആർക്കോ ദേഹവിശോഗം സംഭവിച്ചിട്ടുണ്ടെന്നുവെള്ളം. അർക്കം എന്നാണെന്നുവെല്ലാം വോൽതന്നെ പ്രജകളോടു ചോദിച്ചറിഞ്ഞുകൊൾക. അവർക്കു, ദേവനെന്നൊക്കും എന്നെ സംബന്ധിച്ചതായിട്ടാണു തോന്നുന്നത്. എന്തെന്നാൽ, എന്റെ ഇടതുഭാഗവും ഏതായും കഠിനമായിത്തുടിക്കുന്നു."

ജയദേവന്റെ വാക്കുകൾക്കേറ്റ്, രാജാവിനു പൂർവ്വാധികം സംഭ്രമമുണ്ടായി. അദ്ദേഹം മുൻഭാഗത്തുകാണപ്പെട്ട കിങ്കരന്മാരോടും പുരവാസികളോടും ചോദിച്ചതിൽ, അവരെല്ലാം കണ്ണൻ തൂകിനിന്നു തൊഴുതതല്ലാതെ ഒരുക്കരം ശബ്ദിക്കായ്ക്കൊണ്ടു, പേഗത്തിൽ വാസ്തവം അന്നേപരിചിതപ്പെട്ടവരെന്നു മന്ത്രിമാരെ നിയോഗിച്ചയച്ചു. അവർ പോയി മടങ്ങിവന്നിങ്ങനെ പറഞ്ഞു. "സ്വാമിൻ! നമ്മുടെ രാജ്യത്തിനും രാജവംശത്തിനും അമംഗളകരമായ ഒരു സംഭവമാണിപ്പോൾ സംഭവിച്ചിരിക്കുന്നത്. പത്മാവതിദേവി മരിച്ചുപോയിരിക്കുന്നു. ദേവിയായ രാജാവിന്റെയും ശവംകിടക്കുന്ന ആ മുറിയിലുണ്ടു്. നിന്നുകണ്ണൻ തൂകിക്കരയുന്നതല്ലാതെ ഒന്നും പറയുന്നില്ല. ഏതോ വിശേഷ കാരണത്താൽ മരിച്ചതാണെന്നു കണ്ടാൽതോന്നും. ദാസിമാരോടുചോദിച്ചതിലും വ്യക്തമായി യാതൊന്നും പറഞ്ഞില്ല. അതുകൊണ്ടു തിരുമേനിതന്നെപോയി രാജാവിനെക്കണ്ടു ചോദിച്ചാൽ വസ്തുതകളൊക്കെ അറിയാമെന്നുതോന്നുന്നു."

രാജാവുടൻതന്നെ ബലപ്പെട്ടു തേരിൽനിന്നിറങ്ങി, സ്വാമിയെ മുൻനടത്തിക്കൊണ്ടു പത്മാവതിദേവിയുടെ മണ്ണിരയിലേക്കുചെന്നു. അവരെക്കണ്ടപ്പോൾ ചുറ്റും നിന്നിരുന്നവരെല്ലാം യേക്കേരിപൂർവ്വം വെട്ടിച്ചുമാറിനിന്നു. രാജാവോരോന്നുചോദിച്ചിട്ടും രാജാവിന്റെ പൂർവ്വാധികം ഉച്ചത്തിൽ നിലവിളിച്ചതല്ലാതെ യാതൊന്നും പറഞ്ഞില്ല. ഒടുവിൽ അദ്ദേഹം ദാസിമാരെ അരികിൽവിളിച്ച് വസ്തുതകളൊക്കെച്ചോദിച്ചു മനസ്സിലാക്കി. അവർ യാതൊന്നും മറയ്ക്കാതെ ഉണ്ടായതുപോലെയെല്ലാം രാജാവിനെ ധരിപ്പിക്കയാൽ അദ്ദേഹം ക്രോധതാമ്രാക്ഷനായി അട്ടഹസിച്ച് വാൾ ഉഴി രാജാവിനെ നിഗ്രഹിക്കാനായി അവരുടെ തലമുടിക്കുപിടിച്ചു കഴുത്തുകുനിച്ചതുകണ്ടു കരുണാചയനും ശാന്തനുമായ സ്വാമികൾ, അടുത്തുചെന്നു രാജാവിനെത്തടുത്ത് വാളോടുകൂടിയ കൈക്കുപിടിച്ചുകൊണ്ടു പറഞ്ഞു. "രാജാവേ! നിന്റെ അജ്ഞാനം ഇനിയും മാറിയില്ലയോ?"

“ജനിതനേരത്തന്നെ വിധിച്ചുമാണത്തെ
 നിനച്ചുഭരിക്കുന്ന ജനത്തെനിരൂപിച്ചാൽ
 എനിക്കുതുമുണ്ടായ് വരുന്നധർമ്മമേ!
 മനക്കാമ്പിങ്കുവതും മായാചൈവേദമല്ലോ.”

എന്നു ഒരു മാറപ്പി യുധിഷ്ഠിരാജനോടു പരിമാസപൂർവ്വം അരുളിച്ചെയ്ത നീ
 ടേട്ടില്ലേ? — പത്മാവതി മരിച്ചത്, അദ്ദേഹം കർമ്മമലകൊണ്ടാണെന്നല്ലാതെ രാ
 ജ്ഞി പുതുപിഴച്ചു?

“കന്യദുഃഖസ്ത്രകോമേതുജ്ജനന്ത്രഃ
 കന്യസുഖസ്ത്രവാകോപിമേതുസ്സുഖേ
 പൂർവ്വജനാജ്ജിതകർമ്മമത്രേദവി
 സർവ്വോകക്ഷംസുചാദുഃഖകാരണം.”

എന്നുപറഞ്ഞതുപോലെ, ഭർത്താദുഃഖത്താൽ മരിക്കണമെന്നു പത്മാവതിക്കു വി
 ധിയുണ്ടായിരിക്കാം. രാജ്ഞി അതിനു മേതുഭൂതയാകണമെന്നായിരിക്കാം വിധി. അ
 ങ്ങനെയുള്ള ദൈവഗതികൾ അരാൽത്തന്നെ തടുക്കാൻ കഴിയും? ആ പരമാർത്ഥം വിചാ
 രിക്കാതെ നീ എന്തൊരു സാഹസമാണ് പ്രവർത്തിക്കാൻ ഭാവിച്ചത്?

ഇപ്രകാരം സ്വാമികൾ ചെയ്ത ഉപദേശങ്ങളൊന്നും കോപതാപക്രാന്തനായ രാ
 ജാവിനു ഗ്രഹിക്കാൻ ശക്തിയുണ്ടായില്ല. അദ്ദേഹം വീണ്ടും മൂർഛിതനായിവീണു. വി
 ത്രസ്തയും ലജ്ജിതയുമായ രാജ്ഞി ഉടനേരത്തന്നെ സ്വാമികളുടെ തൃപ്പാദങ്ങളിൽ ചന്ദിച്ചു
 വീണയേമപേക്ഷിച്ചു.

ഭിദ്യപ്രഭാവനും ശാന്തശാന്തനുമായ സ്വാമി! അടിയനെ രക്ഷിക്കണേ! അടിയ
 ന്റെ അപരാധം ക്ഷമിക്കണമേ! അയേമരുളണമേ! — എന്നെ വധിക്കുന്നുവെങ്കിൽ പോ
 കട്ടെ—അതിനെനിന്നു സങ്കടമശേഷമില്ല. രാജാവിനെയും രാജ്യത്തെയും രക്ഷിക്കാൻ
 കരുണതോന്നണമേ! നിപരാധികളായ ഈ ദാസിമാരെയും രക്ഷിക്കണമേ! നഷ്ടപ്പെട്ട
 പോയ കൈകാലുകൾ ഉണ്ടാക്കാൻ സാധിച്ചു നിന്തിരുവടിക്കു ഈ പത്മാവതിയെ ജീവി
 പ്പിക്കാൻ കഴിയില്ലെന്നു വരുമോ? കഴിയില്ലെങ്കിൽത്തന്നെ നിന്തിരുവടി അഭ്യർത്ഥിച്ചാൽ
 ഭഗവാൻ ജീവിപ്പിച്ചുതരാനായിരിക്കുമോ? സ്രീസഹജമായ ചാപല്യത്താൽ അടിയൻ ഇ
 ദഃപ്രഥമമായി ചെയ്തപോയ ഈ കുറ്റത്തെ സഭയ്ക്കു ക്ഷമിക്കണമേ! എല്ലാം അറിഞ്ഞിരി
 ക്കുന്ന നിന്തിരുവടിയോടു ഇതിലധികം അടിയൻ പറയണമെന്നുണ്ടോ?

ഇങ്ങനെ അഭ്യർത്ഥിച്ചുകൊണ്ടു രാജ്ഞി കിടക്കുമ്പോൾ, രാജാച്ചു ഉദ്ബുദ്ധനായി
 എഴുന്നേറ്റു വീണ്ടും വാൾ കൈയിലെടുത്തു. “ചാവർതിദേവിയെപ്പോലെ പരമപാവനയാ
 യ പത്മാവതീദേവിയ്ക്കു പ്രാണവിയോഗംവരുത്തിയ ഈ ചാപികളെ നിഗ്രഹിച്ചു, ഇക്ഷ
 ണത്തിൽ ഞാനും മരിക്കുന്നുണ്ടെന്നു അട്ടമസിദ്ധ്യുകൊണ്ടു ദാസിമാരെയും രാജ്ഞിയെയും
 വെട്ടിക്കളയുന്നതിനായി ഓടി അടുത്തു. സ്വാമികൾ രണ്ടാമതും രാജാവിനെത്തടുത്തു
 ശാന്തിമന്ത്രം ഉപദേശിച്ചു, അ മന്ത്രപ്രഭാവത്താൽ രാജാച്ചു ശാന്തനായി ഒരുഭാഗത്തു മാ
 റിനിന്നു. ജയദേവൻ പത്മാവതിയുടെ ശവത്തിന്റെ സമീപത്തുചെന്നിരുന്നു തൊട്ടുത
 ലോടിക്കൊണ്ടു, — “പ്രിയേ! ഭവതി ഇതുവേഗത്തിൽ എന്നെ വിട്ടുപിരിഞ്ഞുപോയോ? ഭ
 ത്തപ്രണയിനിയായ ഭവതി, പുറൻ മരണത്തെക്കുറിച്ചു കേട്ടപ്പോൾ സൂക്ഷ്മചിന്തചെ
 യ്ത പരമാർത്ഥമറിയാതെ പ്രാണങ്ങളെതുജ്ജിച്ചത്, ശരിയോ? ഭവതിയോടുകൂടാതെ ജീവ
 സന്ധാരണംചെയ്യാൻ എനിക്കശേഷം തൃപ്തിതോന്നുന്നില്ല. ഹാ കഷ്ടം! ജഗദീശ!
 പ്രപഞ്ചിതസ്തേഹമന്യസങ്ങളും പുത്രാശകളും എത്രരിമിലം! ഹരേ! വൈകുണ്ഠ! ഈ
 സാധവി, സർവ്വപരമായി ഭവിക്കാമു് നന്തിരവടി അനുഗ്രഹിക്കണമേ!” എന്നോരോ
 വികാരങ്ങളോടുകൂടി, ഭഗവാനെച്ചൊരിച്ചു ദശാപതാസ്തോത്രംചെയ്തു.

ദശാപതാസ്തോത്രം.

ശ്രീമഹാവിഷ്ണു പത്മസാർ ഞ്ഞാജഗദ്ഭാഷേമപോദിസുധാമഞ്ജുകക-നാധാരോവി
 ഭാ * നാമതുവാദിപി.ന.നാമനിമടിമമാ മാമയശാന്തിക്കുറാമിക്കേകേതദാസി * മ

പ്രാശ്നശ്രോണരതയായനദിനം തൃപ്താദങ്ങളുംതപചിന്തിച്ചുവസിച്ചൊരു * പത്മാവത്യാ
പ്രയാഗെൻപതിയെജീവിപ്പിക്ക പത്മാക്ഷ! ഭവൽകൃപാകനമഭ്യർത്ഥിക്കുന്നേൻ * പണ്ടു
മേടങ്ങർകട്ടുകൊണ്ടുപാതാളംപൂക്കോ രണ്ടർറെരിയാംപായഗ്രീവനെഹനിക്കുവാൻ * ച
ണ്ഡമസ്ത്യാകാരംപൂണ്ടു മധ്യയിൽവിഹരിച്ചു പുണ്യരീകാക്ഷപുരുഷോത്തമജയജയ *
മന്ദമുയർത്തുവാൻദേവകളർത്ഥിക്കതാൽ ഇന്ദ്രരാവര! കൃഷ്ണാകൃതിയായ് ഭവിച്ചതും * പന്നി
യായ് ഹിണ്യോക്ഷദൈത്യനെവധിച്ചിട്ടാ മണ്ഡലമുണേപ്പോലെപാലിയിൽപൊന്തിച്ചു
തും * നന്ദനൻവിഷ്ണുഭക്തനാകയാപചനോടു ദുർന്നംപ്രവർത്തിച്ചാമിണ്യുകൾചുവേ *
കൈനുലോകത്രാണചെയ്തിട്ടുവാൻതു ഹിംഹരമായ് വന്നതുംഭക്താക്ഷാലോലനാംഭോന
ല്ലോ * ബലിയാംകൂവർത്തിതന്നിൽമത്സരംപൂണ്ടു വലനാശനനഭ്യർത്ഥിക്കയാൽവടുവാ
യി * ഹലമംഗിതൃമൂന്നടിയായ് ത്രിഭുവനം ജലഭൂതലമയംവാങ്ങിനീജഗല്പതേ * പര
ശുരാമനായിമുവേഴുവട്ടംകുന്തു ധാരിത്രീശമെക്കൊന്നുചോരയിൽകളിച്ചുനീ * ദശഗ്രീ
വനെക്കൊൽവാൻരേഖുപംശത്തിൽപിന്നെ ദശസ്യന്ദനസുതനായവതാരംചെയ്തു * ക്രമ
പാലനായ് പ്രലംബാദദൈത്യേന്മാരെ ശമനപുരത്തിങ്കലാക്കിനിന്തിരുവടി * കോമളാ
കൃതിപൂണ്ടുതൃണ്ണനായവതരി- ചാമയംജഗത്തിനുപോക്കുവാൻകംസാദിക * താമസന്മാരെ
ക്കൊന്നാൻപാർത്ഥസുതനായ് ദുഷ്ട ഭൂമിപന്മാരെയാക്കൊവധിപ്പിക്കയുംചെയ്തു * ശ്രീമ
ഹാഭക്തസാർവ്വഭൗമപ്പാൻമണികൾക്കു തുമയംവിലയുമേറ്റുമധ്യത്തോമായി * സോമസു
ര്യന്മാരുള്ള കാലത്തോളവും സർവ്വക്ഷേമസുഖത്താനദീപ്രംശമിവിശുന്നതായി * വിളങ്ങും
ഗീതാപ്യമംവേദത്തെയുപദേശി ചുലംവ്യഗർണ്ഡമിതിഭൂമിയിൽസംസ്ഥാപിച്ചു * നിർ
ന്തരേനോമിശ്രമാകുകിക്കലിയുഗ ദുന്തമോരതപത്തെശമിപ്പിച്ചതുംഭോൻ * കൽക്കിയാ
യിനിക്കലിയുഗംതന്നത്തത്തിങ്കൽ ഉത്ഭവിച്ചമോദുഷ്ടനിഗ്രഹംചെയ്യുന്നതും * പത്മാലാ
ചനപ്രഭാഭാവൻഭോൻതന്നെ ഭക്തനാമിവനോടൊന്നിത്തന്നെത്തുടങ്ങുവാൻ? * മൽപാദ
ശ്രശ്രോണരതയായനദിനം തൃപ്താദങ്ങളുംതപചിന്തിച്ചുവസിച്ചൊരു * പത്മാവത്യാപ്ര
യാഗെൻപതിയെജീവിപ്പിക്ക ഭക്തവത്സല! ഭവനാരേന! ജയജയ!”

ഇങ്ങനെ സ്തോത്രംചെയ്തിട്ടും ഭഗവാൻ പ്രത്യക്ഷപ്പെടായ്കൊണ്ടു്, അശ്രുക്കൾ വാ
ർത്തുവിലവിട്ടു. “ഗരുഡചാമന! ഗജേന്ദ്രചാമനാശന! രാധാനയനമോഹന! നന്ദന
ദന! ദേവദേവ! വാസുദേവ! ഹർഷകൃഷ്ണകൃഷ്ണ! കരുണാപൂർവ്വം പാദസേവകനായ ഈ ഭക്ത
നെ അനുഗ്രഹിക്കണമേ! എന്റെ ഈ വിലാപം നിന്തിരുവടി കേൾക്കുന്നില്ലയോ?
സുധമ്മാജന്റെ വില്ലുകൊണ്ടടിക്കൊണ്ടു മോഹിച്ചുകിടക്കുന്ന അജ്ഞാനനെ അശ്വപതി
പ്പിക്കാൻ നിന്തിരുവടി പോയിരിക്കയാണോ? ഭരതോ വിരഹാതുരയായ രാധയെ അശ്വപ
തിപ്പിക്കാൻ പോയിരിക്കണോ? പണ്ടു്, സീതയുടെ മുഖക്കണ്ണിൽ കൊത്തിയ കാകാസുര
നെ അശ്വപതിപ്പിക്കുന്നതിനു ഒരു പുൽക്കൊടിയല്ലയോ നിന്തിരുവടി ജപിച്ചയച്ചതു്?
അ പുൽക്കൊടിയെത്തട്ടുതു്, അവനെരക്ഷിക്കുന്നതിനു് ബ്രഹ്മാദികൾ അളായില്ലല്ലോ.
അങ്ങനെയുള്ള നിന്തിരുവടിക്കു പത്മാവതിയുടെ കരയുസ്സുനൽകുന്നതിനെത്താമവിഷ
മതയാണു്? ഹേ ലക്ഷ്മീദേവി! സഹധർമ്മിണിയുടെ വിയോഗത്തിൽ വിലപിക്കുന്ന ഈ
ഭക്തനിൽ കരുണതോന്നി ഭവതി, ഭഗവാനെ ഇവിടെ എഴുന്നരുളിക്കണമേ! ഹേ കരുണാ
വതികളായ ദേവസ്ത്രീകളേ! നിങ്ങളുടെ ഗോഷ്ടികൾകാണാൻമാൻ മനസ്സഴിച്ച ഭക്തവത്സല
നായ ഭഗവാൻ ശ്രീകൃഷ്ണനെ, ഈ ജയദേവന്റെ സമീപത്തിൽ അരങ്ങിമിഷ്ണനേരത്തേക്കു
യച്ചുതണമേ!” ഇപ്രകാരം ഭക്തിപരവശനായി പടിയ ജയദേവനെക്കുറിച്ചു കരുണ
തോന്നിമ ഭഗവാൻ ഗരുഡാത്രയനായി എഴുന്നള്ളിപ്പൻ ജയദേവന്റെമുമ്പിൽ അവിർഭ
വിച്ചു. അഗദൈകമുൽത്തിയ ശ്രീനാരായണനെ, പ്രത്യക്ഷനായി കണ്ടമാത്രയിൽ ജയ
ദേവതം രാജാവും പമിജനങ്ങളും ആനന്ദാകലാപമായി ദണ്ഡനമസ്കാരംചെയ്തു്, സ്തോത്രകീ
ർത്തനങ്ങൾ വർഷിക്കയും അതുകണ്ടു നാരദൻ തുംബുരുമിട്ടി ഗാനംചെയ്തും അപ്പാരസ്മി
കൾ നൃത്തംചെയ്തുകയും ചെയ്തു. ഭഗവാൻ സന്തുഷ്ടനായി ജയദേവനെപ്പിടിച്ചെഴുന്നേല്പി
ച്ചു് ശിരസ്സിൽ കൈവച്ചുനഗ്രഹിച്ചു്, ഹേ പുണ്യത്മാവേ! ഭക്തലോകമണിയായ നീ എ
ന്നെ ധ്യാനിച്ചതു്, എന്തൊരഭിലാഷത്താലാണു്—എന്തൊരുവരമാണു് നിനക്കാവശ്യം

ചോദിച്ചുകൊൾക എന്നുതളിച്ചു. ജയദേവൻ അതുകേട്ടു തൃപ്പാദങ്ങളിൽ വീണ്ടും വന്ദിച്ചു, കൈപാലകനായ ഭഗവാനേ കൃപണമന്യോ കൃപാസിന്ധോ നിന്തിരുവടിയെ പ്രത്യക്ഷമായിക്കാണാൻ ലഭിച്ചതിൽ കൂടുതലായി അഭിലാഷമെന്നാണെന്നിടേ ചോദിക്കാനുള്ളതു്? എങ്കിലും ഈ രാജാവിനെയും രാജ്ഞിയെയും അശപസിപ്പിക്കുന്നതിന്നു പത്മാവതിയെ സജീവയാക്കിയെന്നുതന്നെ അഭിലാഷമുണ്ടു്, എന്നറിവിച്ചു.

ഭഗവാൻ:—“ഓമ ജയദേവ! പത്മാവതിയെ ജീവിപ്പിക്കുന്നതിന്നു എന്റെ സഹായത്തെ അപേക്ഷിക്കേണ്ട ഭവശ്യാ നിനക്കുണ്ടോ? നിന്നിൽ കഴിയാത്തകാര്യം എന്നാൽ കഴിച്ചുമോ? എന്നെ നീ ഇക്കാര്യത്തിൽ അപേക്ഷിച്ചതു്, നിന്റെ അഹംഭാവമില്ലായ്മയുടെ ലക്ഷണമാണെന്നുതന്നെ ഞാൻ വിചാരിക്കുന്നു. ഓ! ജീവകാരുണ്യനിധിയായ ഭക്തി! അശാപാശങ്ങളെ പരിശുദ്ധിച്ചുകൊണ്ട് പത്മാവതിയെ ഇപ്പോൾതന്നെ ജീവിപ്പിക്കാം. അതുകൊണ്ടു നിനക്കു ദുഃഖമുണ്ടാകേണ്ട” (അന്നന്തരം ക്രൗഞ്ചരാജനെ നോക്കി) “ഓമരാജൻ നിനക്കെന്താണഭിലാഷം? എന്തായാലും എന്നെ അറിയിച്ചാൽ ഇക്കണ്ണം സാധിച്ചുതരാവുന്നതാണു്” എന്നുതളിച്ചു.

രാജാപ്പു:—സ്വാമി! ഞങ്ങൾക്കെല്ലാം അമ്മയായ പത്മാവതിദേവിയെ ജീവിപ്പിച്ചുതരുന്നതിൽ കൂടുതലായി യാതൊരഭിലാഷവും എനിക്കറിവിടാറില്ല. അതുകേട്ടപ്പോൾ ഭഗവാൻ പത്മാവതിയെ നോക്കി,—ഓമ സാധവീത്താലേ പത്മാവതീ! പത്മാവതീ! എഴുന്നേറ്റാലും എന്നുതളിച്ചു. ഉടനെ ഭഗവാന്റെ മുഖത്തുനിന്നും ഒരു തേജസ്സ്, അവിർഭവിച്ചു, പത്മാവതിയുടെ ശരീരത്തിൽ പതിക്കയും പത്മാവതി ഉറങ്ങിപ്പഴുനേറ്റതുപോലെ, എഴുന്നേറ്റു ഭഗവജ്വലങ്ങളിൽ നമസ്കരിക്കുകയും ചെയ്തു. അന്നന്തരം കൈകാലുകളോടു കൂടി സമീപത്തുനില്ക്കുന്ന സ്വാമികളെക്കണ്ടു അല്പതത്തോടെ ചെന്നു, അദ്ദേഹത്തിന്റെ പുറകിലായി മാറിനിന്നു. ഭഗവാൻ മനസ്സുതൃപ്തവും ജയദേവരെനോക്കി—ഓമ ഈശ്വരസമനായ തപസ്വീശാ! നീയും പത്മാവതിയും രാജാവും ബ്രഹ്മജ്ഞാനസമനപിതായി പലനാൾ ജീവിച്ചുരിക്കുമാറാകട്ടെ റീ എന്റെ കലയോടു കൂടിയ വേദപ്രാസന്റെ അവതരമാണെന്നും ഓർത്തുകൊൾക. അതുകൊണ്ടു നിന്റെ ശാസ്ത്രജ്ഞാനത്തെയും ബ്രഹ്മജ്ഞാനത്തെയും ലോകോപകാരമാക്കിത്തീർക്കുന്നതിന്നു്, ഭക്തിമുക്തിമാഗ്ഗങ്ങളെ പ്രതിപാദിക്കുന്ന ഒരു ഭഗവതം നിമ്മിച്ചു, അവതാരകാര്യം നിറവേറ്റി ഒടുവിൽ എന്റെ പദത്തെ പ്രാപിച്ചുകൊൾക; എന്നാജ്ഞാപിച്ചു, സകലദേവർ സമേതനായി അശാശമണ്ഡലത്തിൽ അന്തർദ്ധാനം ചെയ്തു.

ജയദേവദികൾ ഭഗവാനന്തർദ്ധാനം ചെയ്ത ദിക്കുനോക്കി നമസ്കരിച്ചു, സന്തുഷ്ടരായി അന്യോന്യസല്ലാപം ചെയ്തുകൊണ്ടിരുന്നു. ക്രൗഞ്ചരാജൻ ഭക്തിപൂർവ്വം പത്മാവതിയുടെ പാദങ്ങളെററിച്ചു, ഹേദേവി! ദേവിയുടെ പ്രാണനാശത്തിന്നു കാരണഭൂതയായ ഈ ദുഷ്ടരാജ്ഞിയെ ഇപ്പോഴേപ്പോലെ ശിക്ഷിച്ചുകൊള്ളുന്നതിന്നു ഞാൻ തൃപ്പാദങ്ങളിൽ സമർപ്പിച്ചിരിക്കുന്നു. സ്വാമികൾ മരിച്ചുവെന്നു ദേവിയെ വിശ്വസിച്ചാൽ ഇവൾ ചെയ്തതെല്ലാം വെറുംപ്രാജമാലിക്കുന്നു. അതുകൊണ്ടു ഇവളെ ഏതുപിടത്തിൽ ശിക്ഷിക്കണമെന്നാജ്ഞാപിച്ചാലും! എന്നറിവിച്ചു.

പത്മാവതി:—“രാജാവേ! എന്താണു വിവേകമില്ലാത്തവരെപ്പോലെ സംസാരിക്കുന്നതു്? രാജ്ഞി എന്റെ നിഗ്രഹത്തിന്നു കാരണഭൂതയാകെങ്കിൽ ഭഗവൽദർശനമാകുന്ന അനുഗ്രഹത്തിന്നും കാരണഭൂതയായില്ലേ? നാം പുല്ലാവരം ഇപ്പോൾ അനുഗ്രഹിക്കുകയായതു്, അ ദേവിയുടെ മേമിടകൊണ്ടല്ലയോ?” എന്നുപറഞ്ഞു, രാജ്ഞിയെ അശീകിച്ച് വിട്ടിച്ചാലിംഗനം ചെയ്തും പലപല ഉപഹാരപാക്കകൾ വഹിക്കുകയും ചെയ്തു. സ്വാമികളും രാജപതിയെ അശീകിച്ചു അനുഗ്രഹിച്ചു. അന്നന്തരം ബ്രഹ്മഗുഹത്തിൽ ലയിച്ചു സമാധിസ്ഥനായിരുന്നു. രാജാപ്പു, ഗുരുശുശ്രൂഷ തൽപരനായി പൂർവാധികം ഉത്സാഹത്തോടും ധർമ്മനിഷ്ഠയോടുംകൂടി പ്രജകളെ രക്ഷിച്ചു, രാജശബ്ദം അമ്മാൽക്കരിച്ചു. ഇങ്ങനെ കുറേനാൾ കഴിഞ്ഞപ്പോൾ, ജയദേവൻ ഭഗവാൻ യോഗമനുസരിച്ചു, ഭക്തിമുക്തിമാഗ്ഗങ്ങളെയും ഭക്തന്മാരുടെ ചരത്രങ്ങളെയും, ഉൾപ്പെടുത്തി ഭഗവജ്ജീവകളെ പ്ര

തിപാദിക്കുന്നതായി ലക്ഷണസംപൂർണ്ണമായ ഒരു ഭാഗവതഗ്രന്ഥത്തെ സംസ്കൃതഭാഷയിൽ നൽകിച്ച്, അതിനെത്തന്നെ എപ്പോഴും പാടിക്കൊണ്ടിരുന്നു.

അപതാമല്യായം സമാപ്തം.

പത്താമല്യായം.

(ജയദേവരുടെ ഭാഗവതത്തെ ഭഗവാൻ ബ്രാഹ്മണരൂപമായിവന്ന ചൊല്ലിക്കേൾപ്പിച്ചതും സ്വന്തരൂപം കാണിച്ചതും.)

ജയദേവസ്വാമി, താൻ എഴുതിയ ഭാഗവതം രാജാവിനേയും മറ്റുകേന്ദ്രന്മാരേയും വായിച്ചു കേൾപ്പിക്കണമെന്നു നിശ്ചയിച്ച്, അതെടുത്തുകൊണ്ടു രാജധാനിയിൽ ചെന്നു വരും പറഞ്ഞു. രാജാവു സന്തുഷ്ടനായി, സർവ്വമാശ്രവണത്തിൽ ഉത്സുകരായ പദ്മബ്രാഹ്മണരെയും പെരുന്തരെയും മന്ത്രിമാരെയും മറ്റും അളയച്ചുവരുത്തി, സ്വാമിയെ ഒരു ഭദ്രാസനത്തിൽ പൂജിച്ചിരുത്തി, എല്ലാവരുമായി ചുറ്റുമിരുന്നു പൂജണം വായിച്ചുകേൾപ്പിക്കാൻ അപേക്ഷിച്ചു. വായന അരഭിച്ചപ്പോൾ തന്നെ ഭഗവാൻ ഒരു ബ്രാഹ്മണവേഷം ധരിച്ച്, അ സഭയിൽ പ്രവേശിച്ചു. തേജസ്വിയും ലക്ഷണയുക്തനുമായ ആ ബ്രാഹ്മണനെ സഭാവാസികൾ വന്ദിച്ചു, ഉവിതോപചാരങ്ങൾ ചെയ്ത് പൂജിച്ചു സന്തോഷിപ്പിച്ചിരുന്നു. അദ്ദേഹത്തിന്റെ സ്വഭാവം ഏതാണെന്നും അഗമിക്കാൻ കാരണം എന്താണെന്നും മറ്റും രാജാവു ചോദിച്ചതിന്നു മറുപടിയായി,—“അദ്ദേഹം, ഹേ രാജാവേ! എന്റെ ദേശം ശോകലവ്യാപനമാണ്. ഞാൻ ബാല്യമുതൽക്കേ വേദശാസ്ത്രാദികളുൾപ്പെട്ടു സിച്ച്, ഒരുവിധം പാണ്ഡിത്യം സമ്പാദിച്ചു അറിയുന്നവരെല്ലാം എന്നെ ഒരു പണ്ഡിതനാണെന്നു സമ്മതിച്ചിട്ടുണ്ട്. ശാസ്ത്രവിഷയമായി ഞാൻ പഠിക്കിലും നടന്നു വാദിക്കുന്നവരാണ്. ഇതുവരെ വാദത്തിൽ എന്നെ ജയിക്കാൻ ആരെയും ഞാൻ കണ്ടില്ല. അങ്ങനെ സഞ്ചരിക്കുന്ന കൂട്ടത്തിൽ ഇവിടെ ജയദേവൻ എന്നൊരു പണ്ഡിതൻ ഉണ്ടെന്നറിഞ്ഞാണിങ്ങോട്ടു പോന്നത്. അദ്ദേഹത്തോടും ഒന്നുവാദിച്ചു നോക്കാമെന്നാണ് എന്റെ അശ. ജയിച്ചാലുമായി, തോറ്റാലുമായി, ഞായാലും അതൊന്നു പരീക്ഷിക്കാതിരിക്കാൻ നിവൃത്തിയില്ല” എന്നു പറഞ്ഞു.

ജയദേവൻ ഇതുകേട്ട്, ഓടിയെഴുന്നേറ്റുചെന്ന് അദ്ദേഹത്തിന്റെ പാദങ്ങളിൽ വന്ദിച്ച്, സ്വാമി! എന്നെ അനുഗ്രഹിക്കണം—ഞാൻ ഒരു പണ്ഡിതനല്ല. അങ്ങേയ്ക്കോലെയുള്ള പൂജ്യന്മാരുടെ പാദ സാക്ഷൻ മാത്രമാണ് എന്ററ വിദ്യ.

മാതാ-ബ്രാ:—ശരി, ശരി, നീയങ്ങോ ജയദേവൻ—വിഷയസുഖകാരിണിയായ ഭാര്യയെ മീവിടിക്കുവാൻ അർപ്പാദി രാടിയവൻ നീയങ്ങോ? കള്ളന്മാർ കൈകാലുകൾക്കൊട്ടി കണ്ണറ്റിൽ തള്ളിയതു നീനെയങ്ങോ? പണെല്ലാശിവിനെ സേവിച്ച്, അ കൈകാലുകൾ വാങ്ങിയവനും നീയെങ്ങോ?—മുക്കാൽമൂവനെ മുഴുവൻ കൊണ്ടുവന്നതു പോലെ ഇങ്ങനത്തൊന്നിന്റെ ശ്രദ്ധം പൊലുമാല്ലാത്ത ഇത്തരക്കാർ, നന്നെ മത്താനെന്നും സ്വാമിയെന്നും ലോകമെങ്കിലൊന്നെന്നും കൈപ്പുഴുപ്പു കഴി നിനക്കവേ കാരം കേറുന്ന ലിംഗമിരിക്കുന്നുണ്ട്, അല്ലേ?—നീന്റെ വിദ്യ പരമവും വാഗ്ദാദികളെല്ലാമറിഞ്ഞു എന്നൊന്നൊന്നിടത്തുവോക്കുമ്പോഴാണ്. അതിന്നു സാർവ്വത്രികമുണ്ടെങ്കിൽ ഒരുങ്ങിക്കൊൾവെ എന്നു് ഉഭയരൂപത്തിൽ പറഞ്ഞു. ജയദേവൻ അതുകേട്ട്, വിനയഭാവപൂർണ്ണം ബ്രാഹ്മണനെന്നു തോഴുത്, സ്വാമി! ഞാൻ ഹാദ—കം—പുന അഭിഷേകമുണ്ടെങ്കിൽ അർത്ഥപേലും അറിഞ്ഞുവരല്ല. വ്യാകുണ്ഠാദി ശാസ്ത്രപാരങ്ങളും എനിക്കില്ല. എന്നെ

കൈതരിയായി കരുതാതെയിരിക്കാൻ കരുണയുണ്ടാകണം എന്നുപേക്ഷിച്ചു. മേവാൻ, അതുകേട്ട്, കോപിച്ചതുപോലെ ഭവിച്ചു; എന്താ ജയദേവ! നിന്റെ ഗ്രന്ഥാത്മപ്രയോഗങ്ങൾ മറ്റുള്ളവർക്കു മനസ്സിലാക്കയില്ലെന്നാണോ വിചാരി? നീ എന്താണു പറഞ്ഞത്? ഹരിഃ—ഓം എന്ന അക്ഷരങ്ങളുടെ അർത്ഥം നിനക്കറിയാൻ പാടില്ലേന്നോ? അതിന്റെ മനുഷ്യർ ലോകത്താണുണ്ടു? അതിന്റെ പരിണയം പിന്നെയറിയാൻ എന്താണുണ്ടു? പണ്ടു സുബ്രഹ്മണ്യൻ ബ്രഹ്മാവിനോടു് ഓങ്കാരത്തിന്റെ അർത്ഥം ചോദിച്ചതിൽ അറിവാൻ പാടില്ലാത്തതിനാൽ അദ്ദേഹത്തെ പിടിച്ചുകെട്ടി തടവിലാക്കിയെന്നും, പരമശിവൻ അറിവാൻ പാടില്ലാതെ ചോദിച്ചാൽ, സുബ്രഹ്മണ്യൻ തന്നെ ഉപദേശിച്ചുവെന്നും നീ കേട്ടില്ലയോ? ഹരിഃ—ഓം—എന്ന അക്ഷരങ്ങൾക്കൊണ്ടു്, നീ എന്നോടെതിരികാൻ ഭവിച്ചതു്, അതുപറ്റി എന്നെ മടക്കി കീർത്തിനേടിക്കൊള്ളാമെന്നുള്ള ഗ്രന്ഥാഭ്യർത്ഥത്തിന്നു ലാഭമെന്നു എന്നിങ്ങനെ മനസ്സിലായി. ആ മഹാക്ഷരങ്ങളുടെ അർത്ഥം അറിഞ്ഞാൽ പിന്നെ, ചേദങ്ങളോ ശാസ്ത്രങ്ങളോ പഠിക്കേണ്ട ആവശ്യമുണ്ടോ? അതിന്റെ മറുപടി മറ്റൊരു കരുതനാ ജയിക്കാൻ സാധിക്കുമോ? അയ്യയ്യോ! നീ അങ്ങനെയൊരു ബ്രഹ്മാസൂത്രമാണല്ലോ എടുത്തു പ്രയോഗിച്ചതു്? അതുപോലെ തറച്ചാൽ ഏതൊരു തിരുമുഖത്തെയും ഏതൊരു തകരാറേതു്? നീ മഹാപണ്ഡിതനെന്നു ഇതുകൊണ്ടു പറയാതെ പറഞ്ഞു. ഇതിന്റെ അർത്ഥം എനിക്കു മനസ്സിലാക്കയില്ലെന്നാണോ നീ കരുതിയതു്?—ഏതായാലും കേട്ടു—നിന്റെ സാമർത്ഥ്യമിതിൽ പച്ചറിയാം. നീ സമർത്ഥനാണെങ്കിൽ എന്നെ ജയിക്കണം. അകട്ടെ—വാടാ തുടങ്ങിക്കൊള്ളു. കഴിയുമെങ്കിൽ—എന്നും മറ്റും പരമേശ്വരത്തിൽ പറഞ്ഞതുടക്കിയതുകേട്ടു്, ജയദേവൻ “ഹാ! ഇതെന്തൊരു ദുഷ്ടക്കാരനാ? ഹരിഃ, ഓം എന്നു കൂട്ടക്ഷരങ്ങളുടെ അർത്ഥം എനിക്കറിയാൻ പാടില്ലെന്നു പറഞ്ഞതിന്നു ഇതുവളരെയാക്കെ വ്യാഖ്യാനിക്കാൻണ്ടോ? ഏതായാലും ഇനി, ഞാൻ ഒന്നും പറയുന്നില്ല. എന്നു മൌനം ഭവിക്കുകയും ചെയ്തു. മായാബ്രഹ്മണൻ അതുകേട്ടു്, മേവാൻ ജയദേവേ! “മത്തോന്നത്തന്നാലോടുമുത്തരം പറയുക” എന്ന ന്യായമനുസരിച്ചു്, ഞാൻ ദുസ്ഥഭാവിയാണെന്നു ദ്രോശിച്ചാണോ നീ മണ്ടാതെയിരുന്നുകൊള്ളത്തു്? സത്യമാരെല്ലാം എന്നെ നിന്ദിക്കട്ടെ എന്നായിരിക്കാം നിന്റെ വിചാരം—ഇവിടെയിൽ എന്നെ ജയിക്കാമെന്നാണു ദ്രോഹം—അല്ലേ?—എന്തായാലും ശരി—നിന്നെ പടിച്ചു മടക്കാതെ ഇവിടുന്നു ചോദിക്കാൻ ഞാൻ നിശ്ചയിച്ചിട്ടില്ല. ഹരിഃ—ഓം—എന്ന അക്ഷരങ്ങളുടെ അർത്ഥം എനിക്കറിഞ്ഞുകൂടാ എന്ന അർത്ഥത്തിൽ എന്നെ തോല്പിച്ചുകൊള്ളാമെന്നു നിശ്ചയിക്കുന്നു. അതു ഞാൻ വിസ്മയിച്ചു പറഞ്ഞുകേൾപ്പിക്കാം—കേട്ടുകൊൾക.”

എന്നു പറഞ്ഞു്, സത്യമാരെ നോക്കി, മേവാൻ സഭാവാസികളേ! നിങ്ങളെല്ലാവരും സശ്രദ്ധം കേട്ടുകൊള്ളണം എന്നു ജ്ഞാപിച്ചശേഷം പറയാൻ തുടങ്ങി—

കേരളത്തിന്റെ പാപം ഹരിക്കുന്നവൻ ഏന്താ അർത്ഥത്തിലാണു് മേവാൻ ഹരിഃ എന്നു പേരുണ്ടാത്തതു്. ആ മേവാന്റെത്തന്നെ പ്രണവസ്വരൂപൻ എന്നും പറയപ്പെടുന്നു പ്രണവമെന്നതു്, അകാരമകാരമകാരവണ്ണങ്ങൾമേന്നു് ഓങ്കാരമാകുന്നു. ഇതിന്റെ അർത്ഥം പൂണ്ണബ്രഹ്മത്തായും സമുച്ചയകല്പം മറ്റുള്ളവർക്കറിയാൻ പ്രയാസമാണു. ഓങ്കാരം ബ്രഹ്മാ തന്നെയാണു് ചേദം ചോദിക്കുന്നതു്. ഓങ്കാരത്തിന്റെ അർത്ഥം അറിയാത്തവർ സകലചൈതന്യത്തോടുകൂടിയിരുന്നാലും, അവർ കേവലം മൂഢന്മാരായിത്തീർന്നുപോയവർ അവരുടെ മായാമോഹം മാറിയതായില്ലാത്തതുകൊണ്ടു. സദ്ഗുണപദേശമുണ്ടായല്ലോ, പ്രണവത്തിന്റെ അർത്ഥം അറിയാൻ സാധിക്കുമല്ല. ചേദം ചോദിക്കാൻ പാടില്ലാത്തതുകൊണ്ടു് അയാൾ ഓങ്കാരമാണു്. ചേദത്തിന്റെ സാരസ്വത്വം ഓങ്കാരമാണെന്നുപോലും പറയാൻ ഭവിയ്ക്കുകയും അയാൾക്കും അയാൾക്കുമിരിക്കുന്നതും അതുതന്നെ. സകലവസ്തുക്കളും ഉൾക്കൊള്ളുന്ന മൂലാക്ഷരവും അതുതന്നെ. തപം, ജപം, യോഗം, ധ്യാനം, വേദധ്യാനം, വേദാന്തശ്രവണം, മനനം, നിദിച്ഛാസനം, സാധി മുതലായതിനെല്ലാം അത്രയും ഓങ്കാരം ഒന്നുതന്നെയാണു്. ചക്രങ്ങൾക്കു നാലുപ്രകാരം പാപം ഈ പ്രപഞ്ചചക്രത്തിന്റെ തിരുക്കാണ്ഡാണെന്നാകുന്നു. അ

തിന്റെ അർത്ഥമറിഞ്ഞാൽ ഭൂതവിഷ്ണുവർമ്മമാനകാലജ്ഞാനം താനേയുണ്ടാകുന്നു. പ്രണവാർത്ഥശോധനകൾക്കുണ്ട്, അജ്ഞാനം, സന്ദേഹം, ലോകചാസന, ദോഷാസന മുതലായവയെല്ലാം നശിച്ചു, ദൃഢപ്രജ്ഞയുണ്ടാകുന്നത്. അപ്പോഴപ്പോഴൊക്കെ അർത്ഥം സരിമോയ ശ്രേഷ്ഠപമുണ്ടാക്കുന്നതു പ്രണവമാകുന്നു. വൃക്ഷങ്ങൾക്കു ജലവും സ്രീകർക്കപോതിവൃത്യവും പുഷ്പങ്ങൾക്കു വിവേകവും അധാരം അയിരിക്കുന്നതുപോലെ, സമസ്തകർമ്മങ്ങൾക്കും സമസ്തകരൂപങ്ങൾക്കും സമസ്തശാസ്ത്രങ്ങൾക്കും അധാരം കാങ്കാരംതന്നെയാകുന്നു. ബ്രഹ്മൈക്യം സിദ്ധിച്ച പരമജ്ഞാനികൾക്കു അതിന്റെ അർത്ഥം അറിയാൻ നിഷ്പ്രയാസം സാധിക്കുന്നതുപോലെ ബ്രഹ്മൈക്യം സിദ്ധിക്കാത്തവർ എത്രതന്നെ ശ്രമിച്ചാലും അർത്ഥം അറിവാൻ സാധിക്കുന്നില്ല. ബുദ്ധിമാനെന്നോ യുക്തിമാനെന്നോ വ്യക്തമാനെന്നോ മുമ്പുചെന്നോ ശ്രേഷ്ഠനെന്നോ പണ്ഡിതനെന്നോ ഭക്തനെന്നോ മുക്തനെന്നോ സിദ്ധനെന്നോ ശുദ്ധനെന്നോ ഭക്തനെപ്പറ്റിയൊന്നുമെങ്കിൽ അവൻ പ്രണവാർത്ഥമറിഞ്ഞവനായിരിക്കണം. പ്രണവാർത്ഥമറിഞ്ഞവനെ ഭ്രാന്തിരഹിതനായ ബ്രഹ്മജ്ഞനാകയ്ക്കു. അല്ലാത്തവൻ ഭ്രാന്തനായ ഹീനൻതന്നെയാണെന്നു പറയാം. ബ്രഹ്മജ്ഞാനത്തിനു മുഖ്യമായിവേണ്ടുന്ന ഉപകരണം അററംഭാവന ശമാകുന്നു. അതു നീങ്ങാതെയുള്ളവർക്കു കല്പകാടിപ്പുകൊണ്ടും ജന്മമോ ഭുവനമോ അവസാനിക്കുന്നില്ല. അവർ മായാകന്യകയ്ക്കു അടുത്തുനിന്നുള്ള ഒരു പാത്രപോലു ഭൂമിച്ചു, ബ്രഹ്മപുരുഷപുരുഷം മുഴുവിക്കാറിവകപ്പെട്ട ഇലവിൻപത്തിപോലെയും കാട്ടുതീയാൽ ചുറ്റപ്പെട്ട സ്പർശത്തെപ്പോലെയും ഉഴന്നു ഭുവിച്ചു, ഒടുവിൽ നരകത്തിനു പാത്രമായിത്തീരുന്നു. ഹേ! സഭാവാസികളേ! മൂന്നരോത്രയോടു കൂടിയ കാങ്കാരത്തിന്റെ അകാരം ജാഗ്രദവസ്തയെന്നും ബ്രഹ്മഭാവനെന്നും സൂഷ്മയെന്നും ദാനെന്നും പ്രഗോപഭവെന്നും മർത്യഭാവമെന്നും മനസ്സെന്നും അർത്ഥത്തോടു കൂടിയതാകുന്നു. ഉകാരം സ്വപ്നാവസ്തയെന്നും വിഷ്ണുഭാവമെന്നും അവസ്ഥിതിയെന്നും ഐന്ദ്രവെന്നും യജുർഭവമെന്നും സ്വർഗ്ഗഭാവമെന്നും ബുദ്ധിയെന്നും അർത്ഥത്തോടു കൂടിയതാണ്. ഛകാരം സൂക്ഷ്മാവസ്തയെന്നും ഭൂതനെന്നും സംഹാരമെന്നും കലയെന്നും സാമവേദമെന്നും പാതാളഭാവമെന്നും അഹംകാരമെന്നും അർത്ഥമുള്ളതു മത്രേ. അലംകാരം തുല്യാവസ്തയെന്നും അഭിശക്തിയെന്നും ജ്ഞാനമെന്നും അഥർവ്വവേദമെന്നും മോക്ഷഭാവമെന്നും ചിത്തമെന്നും പറയപ്പെടുന്നതുമാണ്. കൂടാതെ കാങ്കാരത്തെ അണ്ഡപിണ്ഡബ്രഹ്മണ്ഡങ്ങളെന്നും ഇച്ഛാക്രിയാജ്ഞാനശക്തികളെന്നും, സതപരമസ്മരണാഗ്രന്ഥങ്ങളെന്നും, ഉപാധിഗർഭാ സൂക്ഷ്മാനന്ദാധികളെന്നും, ഗംഗാ യമുനാ സരസ്വതി നദികളെന്നും മനോവാക്കായങ്ങളെന്നും വാണീ ലക്ഷ്മീ വേണീ ഭഗതിമാരെന്നും അഭിമല്യാന്തങ്ങളെന്നും, മാതാപിതാഗൃഹകുടുംബമെന്നും വാസനാവഞ്ചിതപ്രാബല്യങ്ങളെന്നും അല്പാത്മികാധിദൈവകാധി ഭൗതികതാപങ്ങളെന്നും മന്ത്രസൂത്രാഗ്നിതേജസ്സുകളെന്നും പറയപ്പെടുന്നു. മനസ്സ് എന്നശബ്ദത്തിൽ മ എന്നതുതമോഗുണവും ന എന്നതുരജോഗുണവും അലംസകാരം സതപഗുണവുമാണ്. അത നാൽ ശരീരത്തിലുണ്ടായ തൊണ്ണൂറോളം രൂപങ്ങളിൽ കാണിലും, കാങ്കാരാധിപതികളായ ത്രിമൂർത്തികൾ ഇതാണ്, അവരുടെ തൊഴിലിടനെയ്യുന്നു. ത്രിമൂർത്തികൾക്കു ധാരമായ അകാരഉകാരമകാരാക്ഷരങ്ങളില്ലാത്തവസ്തു ഏതുഭാവമെന്നും ഏതുചാലത്തുമില്ലെന്നുതന്നെ പറയണം.

കാങ്കാരത്തെ ഇനിയുമൊരുവിധത്തിൽ പ്രാപ്താനിക്കാം. അകാരംസ്വരഭാവമുള്ള കാരം സൂക്ഷ്മഭാവവും, മകാരം കാണഭാവവും അലംകാരം മഹാഭാവമെന്നുമാകുന്നു. മൂന്നുഭാവങ്ങൾക്കും സാക്ഷിയായ മഹാഭാവമെന്നുമാണഭാവമെന്നും അനുഭവമെന്നും അനുഭവിക്കാമെന്നും, ബ്രഹ്മൈക്യസാധനമെന്നും, നിത്യസത്യവസ്തുവെന്നും, നിർവ്യാണഭാവമെന്നും സംശുദ്ധമേഗീശ്വരന്മാർ പറയുന്നു. തുല്യഭാവിയോടു കൂടി സുഖിച്ചിരിക്കുന്ന അത്മാവനെ തുല്യാതീതനെന്നും, പരമാത്മാവെന്നും, പരിപൂർണ്ണനെന്നും, പരമേശ്വരനെന്നും, ഭാവനെന്നും പറയുന്നു. അതിനാൽ തുല്യഭാവിയെന്നതു് അനുഭവമാണെന്നും അതിനെ അനുഭവിക്കുന്നവൻ അത്മാവാനെന്നെന്നും പറയാം. കല്പിതാലംകാരമായ മായയോടു് സത്യാലംകാരമായ ബ്രഹ്മകൂടി ചേർന്നുപാടില്ലായ്ക്കൊണ്ടു്, മദ്ധ്യേ അ

കാമകാലാമകാലാക്ഷരങ്ങൾക്കിടംകൊടുത്തിരിക്കുന്നു. നിശ്ശബ്ദമായ ബ്രഹ്മത്തിൽനിന്നും, കാങ്കാരം ഉണ്ടായി. അതിൽ ശബ്ദവും പദവും വാക്കും വേദഗമങ്ങളുമല്ലാമുണ്ടായി. വേദഗമങ്ങൾ വാച്യാത്മമെന്നും കാങ്കാരം ലക്ഷ്യാർത്ഥമെന്നും, ജ്ഞാനികൾ പറയുന്നു. വാചജ്ഞാനികൾക്കു വാച്യാർത്ഥമറിവാൻ പാടില്ലാത്തതുപോലെ ജാഗ്രത്സ്വപ്നസ്വപ്ന ഭൂതിയുള്ളപ്പോൾ, തുല്യനഭവം ഉണ്ടാവുക ഭർത്താക്കുന്നു. അകാരത്തിൽ മനുഷ്യരും ഉകാരത്തിൽ ദേവന്മാരും മകാരത്തിൽ രാക്ഷസന്മാരും അലംഭാരായി മുക്കുമ്പോഴെ ജ്ഞാനികളും ഉണ്ടാകുന്നുവെന്നു വേദത്തിൽ പറയുന്നു. അതുകൊണ്ടു ത്രിമൂർത്തികളെക്കാളും ശ്രേഷ്ഠതാം ബ്രഹ്മജ്ഞാനികൾക്കുണ്ടെന്നു സിദ്ധിക്കുന്നു. കൂടാതെ, കാംനമോനാരായണായ കാം നമശ്ശിവായ എന്നീ സഗുണബ്രഹ്മപ്രധാനമന്ത്രങ്ങൾക്ക് അഭിയിലിരിക്കുന്നതു കാങ്കാരമാകുന്നു അതുകൊണ്ടു സഗുണനിർഗുണബ്രഹ്മസ്വരൂപതാം കാങ്കാരത്തിനുണ്ട്. കാങ്കാരത്തെ ഉച്ചരിക്കുന്നവർ ത്രിമൂർത്തികളെയും അഭിശക്തിയേയും ഭഗവതേയും ഉപാസിക്കുന്നു. നിർഗുണമർമ്മമായ ഹംസോഹം എന്ന ജപമന്ത്രത്തെ അർജ്ജുനാനീ ജപിച്ചാലും എന്നും, ശ്രീകൃഷ്ണഭഗവാനും, ശിവോഹമെന്ന അദ്വൈതമന്ത്രത്തെത്തന്നെ ശ്രീരാമ! നീ ജപിച്ചാലുമെന്നു വസിയുമാറുപിഴയും അരുളിച്ചെയ്തു. മഹാവാക്യങ്ങൾക്കു പ്രധാനഭാവവചനവും ആധാരവുമായിരിക്കുന്നതു കാങ്കാരമാകുകൊണ്ട്, പ്രണവത്തിന്റെ മഹിമ അർക്കതന്നെ പറയാൻ കഴിയും. ഹേ ജയദേവ! പ്രണവത്തിന്റെ അർത്ഥം ഇതുകൊണ്ടുണ്ടെന്നു മനസ്സാണിട്ടില്ല. ഇനിയുപേക്ഷാം കേട്ടുകൊൾക. “കാ” അഹമെന്നും അബ്രഹ്മമെന്നുമർത്ഥമായി, അഹംബ്രഹ്മ എന്ന മഹാവാക്യത്തെ പ്രകടിപ്പിച്ച്, നിർഗുണബ്രഹ്മകൃതത്തെ പ്രകാശിപ്പിക്കുന്ന തത്വമായി വിളങ്ങുന്നു. എല്ലാവർവും പ്രധാനമായതും, കാങ്കാരമാണെന്നറിഞ്ഞുകൊൾക. അഭിയിൽ പരബ്രഹ്മത്തിൽനിന്നും കാങ്കാരരൂപഭൂതന്മാരായ ത്രിമൂർത്തികൾ ഉണ്ടായി. ആ ക്രമത്തിന്നാണു ബ്രഹ്മാവിന്റെ സൃഷ്ടിയും. കാങ്കാരരൂപമായ ശിരസ്സിനെ ആദ്യം സൃഷ്ടിക്കയും അപ്രധാനങ്ങളായ അവയവങ്ങളെ പിന്നീടു സൃഷ്ടിക്കുകയും ചെയ്തു. അതുപോലെ ഏതുജാതിയലോ ഏതുവസ്തുവിലോ പ്രധാനമായതെല്ലാം കാങ്കാരമുമാകുന്നു. ഹേ ജയദേവ! ഇത്രയും പറഞ്ഞതുകൊണ്ടു കാങ്കാരത്തിന്റെ അർത്ഥം നിനക്കു വെളിപ്പെട്ടുവോ? നിനക്കതുസമ്മതമായോ? ഞാൻ പറഞ്ഞതിൽ പല്ല അയ്യക്കഭാഗങ്ങളുമുണ്ടെങ്കിൽ അതു പറഞ്ഞതെന്നതോല്പിച്ചുകൊൾക എന്നരുളിച്ചെയ്തു. ജയദേവർ മായാബ്രാഹ്മണനെത്തൊഴുതു, സ്വാമി! ഇതെന്തൊരു വഴക്കാണ്. സൂര്യന്റെ മുമ്പിൽ മിന്നാമിനുണ്ട് എന്നുപോലെയും സമുദ്രത്തിന്റെ മുമ്പിൽ നീർക്കുമുള്ള എന്നുപോലെയും അങ്ങേ മുമ്പിലിരിക്കുന്ന എന്നെ എതിരാളിയായിക്കല്പിച്ച് വാദത്തിനെ തുറന്നു നങ്കടമാണ്. ഞാൻ അജ്ഞനായ ഒരു സാധുബ്രാഹ്മണനാണ്. ഇതാ എന്റെ അറിവുകൊണ്ടുണ്ടാക്കിയ ഗ്രന്ഥമാണിത്. എനിക്കറിയാവുന്നതെല്ലാം അതിൽ അന്തർവെച്ചിട്ടുണ്ട്. അതിനെ വായിച്ചുനോക്കി എന്നെ അനുഗ്രഹിക്കണം. എന്നു പറഞ്ഞു ഭഗവതഗ്രന്ഥത്തെ മായാബ്രാഹ്മണന്റെ കൈയിൽ കൊടുത്തു. അദ്ദേഹം അതു വായിച്ചുനോക്കി, ഇത് നീ ഉണ്ടാക്കിയ ഭഗവതമല്ല; ചണ്ടാരോ എഴുതിയതാണ്. ഇങ്ങനെയൊന്നോ നീ കവിയും വിദ്വാനുമൊക്കെ ശ്രമിക്കരുത്. എന്നു പറഞ്ഞ പാശ്ചാത്യർ ചിരിച്ചതുകേട്ടു രാജാവു, സ്വാമി! ഈ ഭഗവതം ജയദേവസ്വാമിതന്നെ നിർമ്മിച്ചതാണ്. അതിന്റെ വാസ്തവം എനിക്കറിയാം. ലോകംകീഴ് മേൽമറിഞ്ഞാലും അദ്ദേഹം ഒരു കർമ്മം കള്ളം പറയുന്ന അളല്ല. എന്നു പറഞ്ഞു. ഭഗവാൻ, അതുകേട്ടു, ഹേ ജയദേവ! നിനക്കുവണ്ടി കള്ളസ്സാക്ഷി പറയണമെന്നു നീ ഈ രാജാവിനെ ശത്രുക്കളായിട്ടുണ്ടായിരുന്നു. ഇല്ലേ? അല്ലെങ്കിൽ നീ ഇപ്പോൾ ഞാനായി എഴുതിയ ഭഗവതം ഞാൻ പണ്ടേ കാണാപ്പാഠമാക്കി വെച്ചിരിക്കുന്നതെങ്ങനെയോ? ചഴയകാലത്തേ ഇതു ഞാൻ വായിച്ചു പഠിച്ചിട്ടുള്ളതാണ്. ഇപ്പോൾ എനിക്കു മറയ്ക്കുതോന്നുകയും ചെയ്യും. പരീക്ഷിക്കണമെങ്കിൽ ഈ ഭഗവതം നീ കൈയിൽ വെച്ചുനോക്കിക്കൊൾക അതിൽനിന്നു ഒരു കർമ്മം ദേവല്ലാതെ ഞാൻ ചൊല്ലിക്കേൾപ്പിച്ചതല്ല എന്നു പറഞ്ഞു, അ ഗ്രന്ഥത്തെ ജയദേവന്റെ കൈയിൽ കൊടുത്തു, ഭഗവാൻ കാണാപ്പാഠമായി ചൊല്ലാൻ തുടങ്ങി. ജയദേവർ, ത

ന്റെ ഭാഗവതം നോക്കിത്തരിൽ അതിൽ എഴുതിയിരിക്കുന്നതിന്നു യാതൊരു ഭേദമില്ലാതെ ബ്രാഹ്മണൻ ചൊല്ലുന്നതുകേട്ടു, ഭ്രാന്തചിത്തനായിത്തീർത്തുകൊണ്ടു ശൂന്യമാസ്സോടെ നിശ്ചലനായി നിന്നുപോയി. ഭഗവാൻ ജയദേവനാമയുടെ സഭഭരിച്ചു പുറം ചളിതകോമളമധുരമായ കാവ്യംസത്തിൽ മുഴുകി അനന്ദിച്ച്, തന്നെ സ്തുതിച്ചുഴുതിയിരിക്കുന്നഭാഗം വന്നപ്പോൾ അതിന്റെ അർത്ഥസാരത്തിൽ മനസ്സുവെച്ചു അല്പനേരത്തേക്കിളകാതിരുന്നു. ഉടനേ, മാതൃരൂപംനീക്കി ഭഗവാന്റെ സാക്ഷാൽ സ്വരൂപം പ്രദർശിച്ചു തുടങ്ങി. ശംഖചക്രഗദാചന്ദ്രശോഭമാനചതുർഭുജനായ ശ്രീനാരായണനെ അഗ്രഭാഗത്തു കാണപ്പെട്ട ഉടനേ, സദസ്സാകമാനം വിസ്മയാനന്ദപരവശമായി ഹരേജന ശബ്ദത്തോടു കൂടി എഴുന്നേറ്റു വന്നിട്ടുനിന്നു. ബ്രഹ്മാദി ദേവന്മാരെല്ലാം തൽക്ഷണം എഴുന്നള്ളിവന്ന്, അകാശത്തിൽ പരന്നു, കല്പകല്പക്കൾ കലയോടെവാരി വർഷിച്ചു തുടങ്ങി. ദുർഭിമുതലായ വാദ്യങ്ങളും മുഴക്കി. നാരദൻ വീണാഗാനവും അപ്പംസ്സുകൾ നൃത്തവും ആരംഭിച്ചു. ജയദേവരുടെ ഭക്തിമസപ്രസന്നമായ, സരസചട്ടുങ്ങൾ ചൊല്ലുന്നതോടും അനന്ദം വലിക്കയാൽ ഭഗവാൻ ആ സഭാമണ്ഡലത്തിൽ എഴുന്നേറ്റുനിന്നുതന്നെ മറന്നു സന്തോഷനൃത്തം തുടങ്ങി. ചുവടു ഉലഞ്ഞാൽ വൃക്ഷംമുഴുവൻ ഉലയും എന്ന പോലെ ഭഗവാൻ നൃത്തം തുടങ്ങിയപ്പോൾ, അവിടെ ഭക്തിമന്ദിതരായിരുന്ന എല്ലാവരും അനന്ദനൃത്തം ആരംഭിച്ചു. ഇങ്ങനെ നല്ല യാമത്തോളം നൃത്തം നടന്നുകൊണ്ടേയിരുന്നു. ഈ അത്ഭുതംകണ്ടു പരമാശിവൻ പാവ്തിയോടു കൂടി വൃഷഭാരുഡനായി ആ സഭയിൽ എഴുന്നള്ളി ശ്രീമൻ നാരായണരുടെകൈകളിൽ പിടിച്ചുകൊണ്ടു ഭഗവൻജനാർദ്ദന! സുഖവൽന! കാളിയർദ്ദന! രക്ഷിതനീലന! ഇതെന്തൊരു ലീലാവില്ലാസമാണു? സ്വന്തമായയിൽ മുഴുകിപ്പോയെന്നുണ്ടോ? തന്നത്താൻ മറന്ന് ആത്മപ്രശംസ ചെയ്യുകൊണ്ടു ഇങ്ങനെ അനന്ദനൃത്തം ആരംഭിച്ചത് ശരിയോ എന്നു കാരോന്നു പറഞ്ഞു സ്തുതിക്കുമ്പോൾ ഭഗവാൻ കണ്ണുതുറന്നു നോക്കി - തന്റെ സ്വന്തരൂപപ്രകാശിതമായി ചൂന്നുള്ളതു അപ്പോഴാണറിമുക. തന്മൂലം ആശ്ചര്യഭരിതനായ ഭഗവാൻ, ജയദേവനെ ആശ്ലേഷിച്ചു, ഹേ ഭക്താത്തമ! നിന്നാൽ ഏഴുതപ്പട്ട ഭാഗവതം അദ്വൈതമായി ഞാൻതന്നെ വായിച്ചുറസി കണമെന്നുള്ള ഉദ്ദേശത്തോടു കൂടി ബ്രാഹ്മണരൂപം ഏടുത്തുവന്നതാണു. വായിച്ചു വന്നപ്പോൾ അതിന്റെ സ്വാമന്യത്താൽ അപഹൃതനായ ഞാൻ ഏതെന്നത്തന്നെ മറന്ന് അനന്ദനടനം ചെയ്യാൻ ഇടയായി. പഴയഭാഗവതം മുഴുവൻ വായിക്കുന്നഫലം നീന്റെ ഈ ഭാഗവതത്തിൽ കാല്പ്രായം വായിച്ചാൽ ലഭിക്കുന്നതാണു. ഇതിൽ കൂടുതലായലോകോപകാരം നീ ചെയ്യാനില്ല എന്നുള്ളിച്ചെയ്ത്, പരമാശിവനെ സംഭാവിച്ചു അന്തർലാസം ചെയ്തു. മഹേശ്വരൻ മുതലായ മറെറപ്പാവരും ജയദേവക്കുടാജാവിനും മേൽക്കുമേൽ അശിസ്സുവെച്ചുകൊണ്ടു നഭോമണ്ഡലത്തിൽ മറഞ്ഞു.

പത്താമദ്ധ്യായം കഴിഞ്ഞു.

പതിനൊന്നാമദ്ധ്യായം

(ജയദേവരുടെ അഷ്ടകങ്ങളെ ഗംഗയിലിട്ടു പരിശോധിച്ചതു)

വിഷ്ണുഭഗവാൻ മുതലായവർ ഇങ്ങനെ ഭക്തഗ്രാഹിച്ച് അന്തർലാസം ചെയ്തശേഷം ജയദേവസ്വാമികൾ നന്ദിച്ചുനായി ഭഗവല്ലീലകളെ വിചാരിച്ചു, കാരോ അഷ്ടകങ്ങൾ നിർമ്മിച്ച് പാടിക്കൊണ്ടിരുന്നു. അതിലൊന്നിടയായുടെ കലടികൾ ഭഗവാന്റെ ശിരസ്സിൽ വെച്ചതായ ചുറ്റുഭാഗമെന്നതോന്നി പദങ്ങളും അതിന്നുകൂലമാമിത്തന്നെ നാവിലുദിച്ചു. അതു മുക്കമല്ലെന്നതോന്നുകയാൽ അഷ്ടകത്തെ മറ്റി മറെറാരു വിധത്തിൽ എഴുതിത്തുടങ്ങി. എന്നിട്ടും സന്ദേശവിചാസനത്തോടെ നാവിലുദിച്ച പദങ്ങൾ

മേൽപറഞ്ഞ വിധത്തിൽ തന്നെയായിരുന്നു. രാധയുടെ പാദങ്ങൾ ഭഗവാന്റെ ശിരസ്സിൽ വച്ചതായി വല്ലപുരാണങ്ങളിലോ സ്തോത്രങ്ങളിലോ പറഞ്ഞിട്ടുണ്ടോയെന്നു സാരമായി വീണ്ടും അപ്പുകുമാരിയെഴുതിയുടങ്ങി. ഇങ്ങനെ ഇരുപത്തഞ്ചുപ്രാവശ്യം മാറിപ്പഴുതിട്ടും രാധയുടെ പാദങ്ങൾ ഭഗവച്ഛിരസ്സിൽ വച്ചതായിത്തന്നെ മനസ്സിലും നാവിലുമുദിച്ചു. അതൊന്നൊത്തുമെന്നു നിശ്ചയിച്ച്, സ്വാമികൾ വേദപുരാണാദികൾ പരിഭോധിക്കുന്നതിനും വിജ്ഞാനാരോടു ചോദിച്ചുസംഭരണിവൃത്തിവരുത്തുന്നതിനുമായിരവിടെ നിന്നും ഇറങ്ങിത്തിരിച്ചു. അതുകണ്ടു രാജാവും പത്മാവതിയും, അദ്ദേഹത്തോടുകൂടി പോകാനായി പിന്തുടർന്നു. ഉടനെ രാജമന്ത്രികൾ ചെന്നു രാജാവിനേയും സ്വാമികളെയും വന്ദിച്ചു, നടന്നു ജലിമുട്ടാതെ വാഹനങ്ങളിൽ കയറിപ്പോകാൻ കരുണയുണ്ടാകണമെന്നപേക്ഷിച്ചു. സ്വാമി, അതിനിടങ്ങനെ മറുപടി പറഞ്ഞു. ഹേ മന്ത്രിപ്രധാനന്മാരേ! പുണ്യസ്ഥലദർശനത്തിനു പോകുന്നതു കാൽനടയായിത്തന്നെ വേണ്ടതാണ്. എന്തെന്നാൽ ഒരു വാക്യത്താൽ സ്വാർത്ഥഭോഗങ്ങളെ അനുഭൂതമാക്കിക്കൊടുക്കാൻ ശക്തിയുള്ള ഉത്തമന്മാർ പോലും കാൽനടയായി സഞ്ചരിച്ചു, പുണ്യസ്ഥലങ്ങളെ ദർശിക്കുന്ന സ്ഥിതിക്ക്, അവരിൽ എത്രയോ താഴ്ന്ന നിലയിലുള്ള ഞാനും ഈ രാജാവും വാഹനത്തിന്മേൽ സ്വാരിചെയ്യണമെന്നാണോ നിങ്ങൾ പറയുന്നത്? രാജാവിനെക്കാണാൻ സാധാരണ പ്രജകൾ വരുന്നതുകാൽനടയായല്ലെ അങ്ങനെയല്ലേവേണ്ടതു്? അതുപോലെ നമ്മേക്കാൾ ശ്രേഷ്ഠന്മാരായ പുണ്യാത്മാക്കളെ കാണാൻ പോകുന്ന നാം വാഹനങ്ങളിൽ പോകുന്നതു ശരിയല്ല; എന്നു പറഞ്ഞു മുന്നോട്ടു നടന്നു. ഉടനേ രാജാവും, മന്ത്രിമാരേ. കി, നിങ്ങൾ ഞാൻ മടങ്ങിവരുന്നതുവരെ, രാജാഭംഗമായി ഭരിച്ചിരിക്കണം. സ്വാമിയെ അനുഗമിക്കാതെ എന്നിക്കു നിവൃത്തിയില്ല എന്നു പറഞ്ഞു. അതുകേട്ടു, മന്ത്രിമാർ, സ്വാമി! തളിരുപോലെ മുറ്റിയ ഈ പാദങ്ങൾ, കല്ലിലും മുളളിലും പതിക്കാൻ ശക്തങ്ങളാകുമോ എന്നു ചോദിച്ചു. രാജാവും, ഹേ അമാത്യന്മാരേ! ദുഃഖമനുഭവിക്കാതെ സുഖം ലഭിക്കുമോ പുണ്യംവേണമെങ്കിൽ നടന്നുതന്നെ പോകണമെന്നു സ്വാമിതന്നെ അരുളിച്ചെയ്ത നിങ്ങൾ കേട്ടിട്ടില്ലേ? പണ്ടുപാണ്ഡവന്മാരും പാണ്ഡവിയുംകാട്ടിൽ പോയതും തേരിൽ കയറിയായിരുന്നോ! അജ്ഞാനനുംബലഭദ്രനും തീർത്ഥയാത്രപോയതു തേരിൽ കയറിയിരുന്നോ? ശ്രീരാമൻവനത്തിൽ ചുറ്റിനടന്നതും പരമശിവൻ ബ്രഹ്മാമന്ത്രരീക്കാൻ ഭിക്ഷാടനത്തിനിറങ്ങിയതും തേരിൽ കയറാൻ കഴിവില്ലായ്കാണ്ടായിരുന്നോ? ഹേ മന്ത്രിമാരേ! മഹാദേവൻ വാസുദേവൻ നളൻ ഹരിശ്ചന്ദ്രൻ മുതലായവരെല്ലാം കാൽനടയായി നടന്നു, കല്ലിലും മുളളിലും ചവിട്ടി സംകടമനുഭവിച്ചിട്ടുള്ളതോത്താൽ എന്നിക്കാൽനടസഞ്ചരിക്കാൻ പാടില്ലാതിരിക്കത്തക്ക മേന്മയെന്താണ്? സമ്പത്തുവെള്ളത്തിലെ കുമ്പളപ്പോലെയല്ലയോ? രാജുതപം കേവലം മനുഷ്യകല്പിതമായ ഒരു സ്ഥാനമെന്നല്ലാതെ, അത്മജ്ഞാനികളുടെ ഭൂമിയിൽ അതിനെന്തൊരു ശ്രേഷ്ഠതമാണുള്ളതു്? എന്നോരോ തത്വസാരങ്ങൾ പറഞ്ഞു, സ്വാമികളോടൊന്നിച്ച്, കാൽനടയായിത്തന്നെ യാത്രതിരിച്ചു. അതുകണ്ടു വിദൂഷികയായ രാജാജിയും സന്യാസവേഷം ധരിച്ച്, അദ്ദേഹത്തെ അനുഗമിച്ചു. ജയദേവനും പത്നിയും രാജാവും പത്നിയും ഇങ്ങനെ നാലുപേരുമായിത്തിരിച്ചു, പലരാജ്യങ്ങളിലും സഞ്ചരിച്ചു, ഒടുവിൽ കാശിയിൽ ചെന്നു ചേർന്നു. അദ്ദേഹമായി എല്ലാവരും ഗംഗാസ്നാനചെയ്തു, വിശ്വനാഥദർശനം കഴിച്ചശേഷം, പരിസരപ്രദേശത്തിൽ സ്ഥിതിചെയ്യുന്ന സാധുക്കളെല്ലാവരെയും വന്ദിച്ച്, ജയദേവൻ തന്റെ സംശയത്തെക്കുറിച്ചു ചോദിച്ചു. ശരിയായ മറുപടി അവിടെനിന്നും ലഭിക്കായ്കയാൽ കുഞ്ഞിത്തോടുകൂടി മാതിരായപ്പോൾ, അവിടെ ഒരു സത്രത്തിൽ കേറിക്കിടന്നുറങ്ങി. ഉടനെ കാശിവിശ്വനാഥൻ ജയദേവരുടെ സ്വപ്നത്തിൽ പ്രത്യക്ഷപ്പെട്ടു, വിശ്വനാഥപരമായി അഞ്ചാഴ്ചകൾ നിമ്നിച്ചാൽ സംശയനിവർത്തിയുണ്ടാകുമെന്നരുളിച്ചെയ്തു മറഞ്ഞു. അപ്പോൾത്തന്നെ ജയദേവൻ ഉണർന്നു, പ്രഭാതമകുന്നതിനുമുമ്പ്, അഞ്ചാഴ്ചകളും ഏഴുതന്തിയ്ക്കുവെച്ചു. പ്രഭാതമായപ്പോൾ വിശ്വനാഥൻ ഒരുപണ്ഡിതബ്രാഹ്മണന്റെ രൂപം ധരിച്ചു, പല ശിഷ്യന്മാരോടുകൂടി ജയദേവൻ ഇരിക്കുന്ന സത്രത്തിന്റെ പടിവതുക്കൽ എത്തി

സകലശാസ്ത്രപാരംഗതനായ ഒരുമഹാബ്രാഹ്മണൻ ജയദേവനെക്കാണാൻ ആഗ്രഹിക്കുന്നു എന്നു ചെന്നറിയിക്കാൻ ശിഷ്യന്മാരിൽ ഒരുത്തനെ നിയോഗിച്ചു. ജയദേവൻ അതുകേട്ട്, അദ്ദേഹത്തോടു ചോദിച്ചു തന്റെ സംശയനിവൃത്തിവരുത്താമെന്നുള്ള ആശയോടുകൂടി, തൽക്ഷണം തന്നെ ചെന്നു, അദ്ദേഹത്തെ വന്ദിച്ചു; അകത്തുകൂട്ടിക്കൊണ്ടുപോയി ഒരു ഭോജനത്തിൽ ഉപവേശിപ്പിച്ചു. അനന്തരം തന്റെ സംശയത്തെക്കുറിച്ച്, ബ്രാഹ്മണശ്രേഷ്ഠനോടു ചോദിച്ചു. ബ്രാഹ്മണൻ ആ അഷ്ടകുടുംബങ്ങളെപ്പറ്റിയും വാങ്ങിപ്പോയിട്ടു നോക്കുകയും, സമീപമുള്ള വിദ്വാന്മാരെക്കൊണ്ടു ചോദിച്ചുവരുത്തി, ജയദേവന്റെ അയ്യപ്പസ്തോത്രത്തെക്കുറിച്ച്, അഭിപ്രായം ചോദിക്കുകയും ചെയ്തു. ഭഗവാൻ പാദങ്ങൾ ചേർത്തു ശിരസ്സിൽ അർപ്പിച്ചിരിക്കുന്നതായി ശാസ്ത്രങ്ങളിൽ വേദാക്ഷിപ്പിച്ചിരിക്കുന്ന സ്ഥിതിക്കു, രാധയുടെ പാദങ്ങൾ ഭഗവാന്റെ ശിരസ്സിൽ വച്ചതായി പറഞ്ഞത്, ഒട്ടും യുക്തമല്ലെന്നു തന്നെ എല്ലാവർക്കും അറിയാതെ ചെറുകുഞ്ഞുന അഭിപ്രായപ്പെട്ടു. ജയദേവൻ, ലജ്ജിതനായി പ്രമാദത്താൽ തനിക്കു വന്നുപോയ തെറ്റിനെ! ക്ഷമിക്കണമെന്ന്, അപമോദപേക്ഷിച്ചു. മായാബ്രാഹ്മണൻ അതുകേട്ട്, ഹേ ജയദേവ! ഇരുപത്തഞ്ചു കണ്ഠങ്ങളിലും ഒരുപോലെ പ്രമാദം വരുന്നതെങ്ങനെയെന്നു ചോദിച്ചുപററിക്കുകയും, കവിസാർവഭൗമനെന്നു ജയദേവനെ എല്ലാവരും കൊണ്ടുതന്നെ മിഥ്യാബോധത്താലാണെന്നു സ്ഥാപിച്ചു കേൾക്കുകയും ചെയ്തു. അരിലേക്കു ഒരു പരീക്ഷയായി അഷ്ടകുടുംബങ്ങളെയെല്ലാം ഗംഗയിൽ ഇട്ടു നോക്കണമെന്നും ഗംഗ അതുകളെ അംഗീകരിക്കാത്തപക്ഷം, അതുകളും ജയദേവൻ അതിനുമുമ്പുതീർത്ത ഭാഗ്യവും നിഷിദ്ധകോടിയിൽ തള്ളണമെന്നും ഒരു തീരുമാനം ഉണ്ടാക്കി. അതനുസരിച്ച്, മായാബ്രാഹ്മണൻ തന്നെ അഷ്ടകുടുംബങ്ങളെ എല്ലാവരെയും വിളിച്ചുകൊണ്ടു, ഗംഗാതീരത്തിലെത്തി. ഹേ ഗംഗാഭഗവതി! ഭവതിയുടെ കമിതാവായ, കാളകുണ്ഠനെ സ്തുതിച്ച്, പാടിയിരിക്കുന്ന ഈ അഞ്ചു കണ്ഠങ്ങളിലും ശ്രീകൃഷ്ണഭഗവാനെ കീർത്തിച്ചു പാടിയിരിക്കുന്ന ഇരുപത്തഞ്ചു കണ്ഠങ്ങളിലും, ശബ്ദത്തിലോ അർത്ഥത്തിലോ യാതൊരു സംഭവങ്ങളും ഇല്ലെന്നുള്ളത്. സത്യമാണെങ്കിൽ ഭവതിയുടെ ജലപ്രവാഹത്തിൽ നിക്ഷേപിക്കുന്ന അതുകളെക്കൊണ്ടു ഏറ്റവും അധികം എന്റെ പക്കൽ തരണം. അല്ലാത്തപക്ഷം ജലപ്രവാഹത്തിൽ മുക്കി നശിപ്പിച്ചുകളയുകയും വേണം. എന്നു ചുറ്റത്തിൽ പറഞ്ഞ്, അഷ്ടകുടുംബങ്ങളെ ഒന്നാകെ ഗംഗാജലത്തിൽ വലിച്ചെറിഞ്ഞു. ഉടനേ, ഗംഗാഭഗവതി, ത്രിലോകസുന്ദരിയായ ഒരു ഭാഗ്യവതിയുടെ രൂപത്തിൽ എല്ലാവരും കാണത്തക്കവണ്ണം പ്രത്യക്ഷപ്പെട്ടു, വിഷ്ണുപാദങ്ങളിലുപത്തെയും ശിവാപ്പാദങ്ങളെയും പ്രത്യേകം രണ്ടു കൈകളിലുമായി ധരിച്ചുകൊണ്ടു, തീരപ്രദേശമണഞ്ഞു, മായാബ്രാഹ്മണന്റെ കൈകളിൽ സമർപ്പിച്ചു. അഷ്ടകുടുംബങ്ങളിൽ ഒന്നിലും വള്ളിച്ചുള്ളി വിസർഗ്ഗാദികൾക്കുപോലും തെറ്റില്ലെന്നും, ശിവാപ്പാദങ്ങളെയും തനിക്കു നിത്യപരായണത്തിന്നു കിട്ടിയാൽ കൊള്ളാമെന്നും എല്ലാവരും കേൾക്കുകയും ചെയ്തു. മായാബ്രാഹ്മണൻ അതുകേട്ടു, ദേവീ! ഭഗവാന്റെ ശിരസ്സിൽ രാധയുടെ പാദങ്ങൾ വെച്ചു എന്നു പറഞ്ഞ ഭാഗം ഭവതിക്കു സമ്മതം തന്നെ. മോ അതു സത്യം തന്നെയോ എന്നു ചോദിച്ചു. എന്നിരിക്കാൻ ത്രിമൂർത്തികൾക്കുപോലും അതു സമ്മതം തന്നെ സത്യവും തന്നെ എന്നു ദേവിരൂപം ധരിച്ചു.

മായാബ്രാഹ്മണൻ:..... ദേവീ! ഭഗവതി പരമശിവന്റെ ശിരസ്സിൽ പാദങ്ങൾ വെച്ചിരിക്കുന്നതുകൊണ്ടു, ഇങ്ങനെ സമ്മതിച്ചു തന്നെല്ലാതെ രാധ, ശ്രീകൃഷ്ണന്റെ ശിരസ്സിൽ ഒരിക്കലും പാദസ്पर्ശം ചെയ്തിട്ടില്ല. അങ്ങനെ ചെയ്താൽ അതു ഭഗവാൻ സഹിക്കുകയുമില്ല. അതുകൊണ്ടു, അഷ്ടകുടുംബങ്ങൾ ഇരുപത്തഞ്ചും നിഷിദ്ധങ്ങൾ തന്നെയാണു്. മറ്റൊരുതെയും സ്വീകരിച്ചാണെന്നു സമ്മതിക്കാം. എന്നിങ്ങു പ്രിയപ്പെട്ടവയും തന്നെ എന്നു പറഞ്ഞ്, വിഷ്ണുപാദങ്ങൾ ഇരുപത്തഞ്ചും എടുത്തു, രണ്ടാമതും ഗംഗാജലത്തിലേക്കു വീശിയിറക്കിത്തള്ളിത്തു. ഉടനേ ഭക്തവത്സലനായ ഭഗവാൻ ശ്രീകൃഷ്ണൻ ഗതധാരാപരനായി രാധാദേവിയോടു കൂടി എഴുന്നള്ളി ഗംഗാജലത്തിന്റെ മേൽഭാഗത്തു പ്രത്യക്ഷനായിനിന്നു് അഷ്ടകുടുംബങ്ങൾ അതിൽ വിഴാതെ തുക്കുകളിൽ ഏറ്റം—ഹേ! പാപവീചല്യ! ആ അഷ്ടകുടുംബങ്ങളെയും അങ്ങേയ്ക്കു പ്രിയപ്പെട്ടവയാണെങ്കിൽ ഈ അഷ്ടകുടുംബങ്ങൾ

ഇരുപത്തഞ്ചും എനിക്കു പ്രിയപ്പെട്ടവയുമാണെന്നു മനസ്സിലാക്കുന്നതോടുകൂടി അതഭിമുഖ്യം ഉടനെ പരമശിവൻ പാവതിസമേതനായി വൃഷഭവാഹനത്തിൽ എഴുന്നള്ളിനിന്നു. ജയഭവസപാമി, ഉടനെ ലോകകർത്താക്കന്മാരായ ദേവന്മാരെ വന്ദിച്ചു, അനന്ദബാഷ്പങ്ങൾ വഹിച്ചു കേന്ദ്രീകൃതം സ്തുതിച്ചു. അല്ലയോ ലോകേശ്വരന്മാരായ ദേവന്മാർ! കാമക്രോധാദിമാറാജ്ഞാസമൃദ്ധം സംസാരസമുദത്തൈക്കത്തുന്ന ദൈവത്തേള! നിങ്ങൾക്കു നമസ്കാരം. ഫലദായകതാലീപാവിനോടനായ വിഷ്ണുഭഗവൻ! ദിക്കാലാദ്യനവച്ഛിന്നപരബ്രഹ്മസപരൂപിൻ! കർമ്മജലകുതിജ്ഞാനയോഗങ്ങളുടെഫലലക്ഷ്യമായ പരമാത്മൻ! സകല ചരാചരങ്ങളുടെ അധിപാസസ്ഥാനമായും സകലചരാചരങ്ങളേയും തന്റെ അധിവാസസ്ഥാനമാക്കിയും ഇരുന്നരുളുന്ന നിരതിശ്ശാനന്ദസപരൂപിൻ! ഫലപരമശിവ! കാലകാല! ലോകാന്തകാരണ! ത്രിപുരസംഹാരപവ്തചാസ! പാവതിസാധ്വഭയ! നിങ്ങൾക്കു നമസ്കാരം. ബ്രഹ്മാദികളെപ്പോലെ കാലവശഗനാകാതെ സകല ശക്തിയുടേതായി നിത്യനായി തേജോമയനായി ദീപ്യമാനമവിഗ്രഹനായിരിക്കുന്ന വിഷ്ണു പ്രഭവിഷ്ണു ജഗൽക്കാരണ വിരാട് പുരുഷരൂപ! അഷ്ടാധനോസംയുക്ത ബ്രഹ്മാണ്ഡസപരൂപ! കാര്യകാരണമുന്മേൽ! മണ്ഡാനബലൈശ്ചതുരൂപ! ശിവചാസല്യശൈത്യം ധൈത്യാദി സകലകല്യാണഗുണങ്ങൾക്കും ഇരിപ്പിടമായി പേടങ്ങൾക്കധിപിയായി പേദവദാനപേദ്യനായിരിക്കുന്ന അങ്ങേക്കു നമസ്കാരം. താമസഗുണത്തെ അംഗീകരിച്ചു ലോകസംഹാരത്തിൽ പ്രവർത്തിക്കുന്ന ഉഗ്രമുർത്തിയായ കപാലിൻ മഹാനാട! പരമേശ്വര! പർത്ഥപ്രിയ! ദൈവ സചാസ! കണ്ഠേകാള! കപാലമാലിൻ ശുദ്ധവദാനപരശപാദ്യായുധധരിൻ നിന്തിരുവടിക്കു നമസ്കാരം.

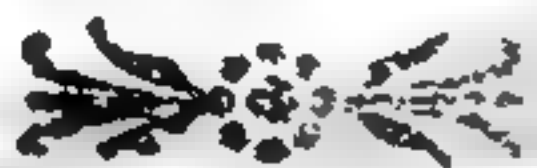
“യേശുതൈശ്വര്യംപകലാപഭൂഷണകണ്ഠമുക്താസ്ഥിമാലാധരൈഃ
ദൈവജപരവതീശ്വരശാനനിഖയൈനാഗരിതോവാഹനൈഃ
ദഹിത്യക്ഷൗന്ധലിദക്ഷയജ്ഞമനൈശ്ശ്രീശൈലജാപല്യഭയേ
പാപംമേഹതതാംജനാർദ്ദനഹരൈശ്ശ്രീപത്സംഗോധരൈഃ”

ജയഭവർ ഇങ്ങനെ സ്തുതിച്ചുകൊണ്ടുനിൽക്കുമ്പോൾ, പത്മാവതിയും ക്രൗഞ്ചരാജനും പത്നിയും യഥാമതി, സ്തോത്രകീർത്തനങ്ങൾ വർഷിച്ചു. മറ്റുള്ള ബ്രഹ്മണരും തിരുനാമങ്ങൾ പാടി ഈശ്വരന്മാരെ അർപ്പിച്ചുകൊണ്ടുനിന്നു. ഉടനെ, മായാബ്രാഹ്മണന്റെ ശിഷ്യരൂപം ധരിച്ചുവന്നവരെല്ലാം ഋഷീശ്വരന്മാരായി സ്വന്തരൂപം അംഗീകരിച്ചുനിന്നു. ദേവന്മാർ പുഷ്പവൃഷ്ടിചെയ്തു. അപ്സരസ്ത്രീകൾ അകാശത്തിൽ നൃത്തനാടങ്ങൾ അരംഭിച്ചു. ഉടനെ, ഭഗവാൻ തുടക്കകളിൽ ഇരുന്ന അഷ്ടഭുജർക്കും ഇരുപത്തഞ്ചും, ജയഭവരുടെ കൈയിൽ കൊടുത്തു—“ഫലജയഭവ! എന്റെ രഥസ്യങ്ങൾനിനക്കുപ്രാതെ മററാക്കും അത്ര അറിഞ്ഞുകൂടാ നിന്റെ അഷ്ടകുന്ദളിൽ പാടിയിരിക്കുന്നതു പരമാർത്ഥമാണെന്നതാണ്. നിന്നിൽ ചുഴുതപ്പെട്ട ഭഗവതവും ഈ അഷ്ടകുന്ദളും നിത്യപരായണമെന്നുവരുന്നവരുടെ മനസ്സിൽ ഞാൻ അധിപസിക്കുന്നതാണ്, എന്നരുളിച്ചെയ്തതാണ്. പരമശിവൻ ജയഭവരെ നോക്കി, ഫലപുഷ്പാത്മൻ! നീ എന്നെക്കുറിച്ചുഴുതിട്ടുള്ള അഷ്ടകുന്ദളം അഞ്ചും, കേന്ദ്രിയോടുകൂടി പാരായണമെന്നുവരുന്നവർക്കു അഷ്ടൈശ്വര്യങ്ങളും സിദ്ധിക്കുമാറാകട്ടെ എന്നുഞാൻ അനുഗ്രഹിക്കുന്നു.” എന്നരുളി അന്തർലാസംചെയ്തു. ദേവർക്കു മുതലായവരും ജയഭവരെ അനുഗ്രഹിച്ചു. ജയഭവശബ്ദം ജപിക്കുന്നവർക്കുപോലും മോക്ഷം ലഭിക്കുമെന്നാശീർവദിച്ചാകാശമണ്ഡലത്തിൽ മറഞ്ഞു.

അതിനുശേഷം, ശ്രീകാശീയിലുള്ള കേതന്മാരെല്ലാവരും ജയഭവരെ ഭഗവാനെന്നു ചിന്തിച്ചു പൂജിച്ചുവന്നു. ജയഭവർ ചാസുദേവനേയും മഹാദേവനേയും ദർശിച്ചു സന്തോഷത്താലും, ബ്രഹ്മൈക്യനിലയാലും നിർമ്മലഹൃദയനായ, ദിദേശാദീഭേദങ്ങളും ശരീരവും മറന്ന്, ഭ്രാന്തനെപ്പോലെയും ഉന്മത്തനെപ്പോലെയും ചുറ്റിനടന്ന്, കരിക്കൽ

ജ്യോതിഃസ്വരൂപനായും മറെറാരിക്കൽ ഭാവത്സ്വരൂപനായും മറെറാരിക്കൽ മനുഷ്യ സ്വരൂപനായും, ഇങ്ങനെ പലരുടെ ദൃഷ്ടിക്ക് പലരൂപത്തിൽ കാണപ്പെട്ട്, ബ്രഹ്മതേ ജോവിലാസമഹിമ ലോകകുടുംബനസ്സിലാക്കാൻ ഒരു മാതൃകാപുരുഷനായി ശോഭിച്ചു. അദ്ദേഹം സംസാരിക്കുമ്പോൾ അരുടെമെങ്കിലും മുഖത്തുനോക്കുകയോ അർക്കിലും പറയുന്നതു ശ്രദ്ധിക്കുകയോ ചെയ്യുന്നില്ലെന്നുമായി. പത്മാവതി ഇതുകണ്ടു രാജാവിനെനോക്കി, ഹേ രാജാ! സ്വാമികൾ ദേഹസുന്ദരവിട്ട്, ബ്രഹ്മൈക്യം അടഞ്ഞിരിക്കുന്നു. മേലാൽ നമ്മോടു സംസാരിക്കുവോളം ചെയ്യുമെന്നു തോന്നുന്നില്ല. അതുകൊണ്ടു നീ രാജ്യത്തുപോയി നീതിയോടുകൂടി രാജ്യംപാലിച്ചു സുഖമായിരുന്നാലും, എന്നാൽ അവിട്ടു. രാജാവിന്, അതുകേട്ട്, അ മഹതിയുടെ പാദങ്ങളിൽ വന്ദിച്ചു, സുകൃതിനിരായ അമ്മേ! വമിച്ചതു കേൾക്കുന്നതു കൊള്ളുമോ? ഞാൻ ഉപേക്ഷിച്ച രാജഭോഗം ഇനി അഗ്രാരിക്കുമോ? മോക്ഷമാഗ്രഹിച്ചു, സ്വാമികളെ അശ്രയിച്ചുപറന്നു എന്നെ, സംസാരഭുജപത്ഥിലേക്കു തള്ളിയയയ്ക്കുന്നതു ധർമ്മമെന്നോ? രാജഭോഗത്തിൽ അജ്ഞാനികളല്ലാതെ ജ്ഞാനികൾ ഭ്രമിക്കുമോ? മലത്തിൽ സുഖമുണ്ടെന്നു ഭ്രമിക്കുന്ന ക്രിമിപ്പോലെയോ രാജ്യപത്തിൽ സുഖമല്ലാ ഭ്രമിക്കുന്നതു അജ്ഞാനാപ്തയോ? ജ്ഞാനികൾ രാജ്യപത്തെ എന്നല്ല സ്വാർത്ഥലോക സുഖത്തെപ്പോലും ഇച്ഛിക്കുന്നവരാണോ? ചൈതന്യംതന്നെ ലഭിച്ചാലും അർത്ഥ സർഗ്ഗത്തെ സേവനത്തെ പരിത്യജിക്കുമോ? വിഷയാനന്ദത്തിൽ പരിഭ്രമിക്കുമോ? വൈരാഗ്യത്തെ കൈവെടിയുമോ? സൽസംഗത്തെ ഉപേക്ഷിക്കുമോ? ജനസമൂഹത്തിൽ അധിവസിക്കാൻ പോലും ഇഷ്ടപ്പെടുമോ? പ്രിയപ്പെട്ട അമ്മേ! ഭവതി എന്നെ ഉപേക്ഷിച്ചുപോകാൻ കല്പിച്ചുവോ? എന്നുപറഞ്ഞു ജയദേവരുടെ പാദങ്ങളിൽവീണു കരഞ്ഞുതുടങ്ങി. ജയദേവനേയും പത്മാവതീദേവിയേയും പിരിയുന്ന സങ്കടമോത്തു രാജ്ഞിയും വിലപിച്ചു സങ്കടങ്ങൾ പറഞ്ഞുകൊണ്ടിരുന്നു.

പതിനൊന്നാംദ്ധ്യായം സമാപ്തം.

പന്ത്രണ്ടാമദ്ധ്യായം.

(ബ്രഹ്മോപദേശം)

തന്നിക്കേറവും വത്സലനായ ക്രൈസ്തവരാജന്റെ ദൂതന്മാരാണ്, സ്വാമികൾ അതിന്റെ കാരണം എന്താണെന്നു ചോദിച്ചു. രാജാവിന്, പരിതാപപരവശനായി ഇങ്ങനെ ഉണർത്തിച്ചു. ഹേ സർഗ്ഗരോ! പരാത്പര! അനന്ദനായ സർവേശ്വര! നിന്തിരുവടിയുടെ കരണാകടാക്ഷമുണ്ടെങ്കിൽ പ്രാഞ്ചീകർമ്മമലം അഗാമികാലത്തിൽ എന്നെ പീഡിക്കുമോ? മോഹാന്ധകാരത്തിൽപതിപ്പിക്കുമോ? അതുനവ്വാപനാശകവും അനന്ദപ്രദായകവുമല്ലയോ? ഹേ അഭികാഞ്ഛ! സർവ്വരൂപരിപൂർണ്ണ! മൃദുവായ അടിയനെ ബ്രഹ്മജ്ഞാനോപദേശംചെയ്തു പരിപാലിക്കണമേ! പുതുകുടത്തിലെ ചെളുംപോലെ നീമിഷാന്തേഭ്യം എന്റെ അയസ്സു കുറഞ്ഞുകുറഞ്ഞു, കാലസപ്തത്തിന്റെ വിഷപ്പല്ലുകളോടേ റവുടക്കുന്നു. കുളി, കുറി, വസ്ത്രാഭരണം മുതലായവകളിൽ പരിപാലിക്കപ്പെടുന്ന ഈ സമുപദേശം, ഇപ്പോഴല്ലെങ്കിൽ മറെറാരിക്കൽ ഭൂമിയിൽ പതിച്ചു ഭൂവിച്ചുപോകാനുള്ള മണ്ണല്ലയോ? — അതിന്, ഇവിടെ പുത്രകാലം ഇരപ്പുണ്ടെന്നാക്കിയാം. തേനിമിഷമോ തേനാഴികയോ, തേനാമമോ, തേദിവസമോ, മാസമോ, വത്സരമോ, വത്സര

ങ്ങളോ ആയുസ്സുനുള്ളതാക്കു നിശ്ചയിക്കാം. പകലോ രാത്രിയോ കാട്ടിലോ നാട്ടിലോ രോഗംകൊണ്ടോ, ആയുധാദികൾകൊണ്ടോ, എപ്പോൾ എവിടെവെച്ചുണ്ടിനെ നശിക്കുമെന്നും ഖണ്ഡിക്കാവുന്നതാണോ? ഇത്രത്തോളം അസ്ഥിമമായ വസ്തു ലോകത്തു മററില്ല. കാരറത്തുവെച്ചു വിളക്കുപോലെയും, പഴുത്തു തുണിനിൽക്കുന്ന വൃക്ഷഫലംപോലെയും; വെള്ളത്തിലുണ്ടാകുന്ന കുരുമുളകുപോലെയും, വെയിലിൽ അകപ്പെട്ട മഞ്ഞുതുള്ളിപോലെയും ക്ഷണഭംഗമായ ജീവനെങ്ങിനെയെന്നും വിശ്വസിച്ചും ഇതുവരെയുള്ള കാലം പാപിയായ ഞാൻ പഴുതേ കഴിച്ചുകൂട്ടി. വല്ല മുഗുണ്ടർക്കോ ചിതലിനോ അഗ്നിക്ക്ക്കോ ഇരയാകാനുള്ള ഈ മലീമസമായ ശരീരത്തെ സുഖിപ്പിക്കുന്നതിന്നു എത്രപ്രയത്നിച്ചു. അതുകൊണ്ടെത്രഫലംകിട്ടി? മാംസമേദോസ്ഥിവിൺമൂത്രമയമായ ഈ ശരീരത്തെ വിശുദ്ധമാണെന്നഭിമാനിച്ചു, അജ്ഞാനത്താൽ ഈ പ്രപഞ്ചവും മനുഷ്യവായുവും സത്യമാണെന്നഭൂമിച്ചുപോയി. ദുർല്ലഭമായ ഈ മനുഷ്യജന്മത്തെ പരമാത്മജ്ഞാനപരിശ്രമത്തിനായി വിനിയോഗിക്കുകയല്ലാതെ, നരകമുഖമായ മിഥ്യാഭോഗങ്ങളാൽ നശിപ്പിക്കുന്നതും എത്രമുശ്കതമാണു? അന്തകൻ അവത്തന്റേപയ്ക്കിച്ചുകൊണ്ടു്, എപ്പോഴും കൂടെത്തന്നെയുണ്ടു്. സൂര്യൻ ദിവസരൂപമായ നാഴികകൊണ്ടു്. ആയുസ്സിനെ കാരോന്നായി അളന്നെടുക്കുന്നു. ഹിംസ്രജന്തു സഞ്ചയത്താൽനിറയപ്പെട്ട കടൽ വെള്ളത്തിൽ പൊന്തിക്കിടക്കുന്നു. മാംസക്കഷണംപോലെ, ഈ ശരീരവും എപ്പോഴെന്നറിയാതെ മൃത്യുവിനാൽ ഗ്രസിക്കപ്പെടുന്നു. കാരോടുവ്യാപരങ്ങളാലും മനുഷ്യാവകളാലും മരണകാരണങ്ങളായ രോഗങ്ങൾ ശരീരത്തിൽ സ്ഥാപിടിച്ചു വലിച്ചു്, അതിനെ വിലക്ഷണമാക്കി നശിപ്പിക്കുന്നു. മണ്ണാശ, പെണ്ണാശ, പൊന്നാശ, എന്നീഏഷണത്രയത്തിൽ മനുസ്സിനെ മഹിനപ്പെടുത്തി ദുഃഖദേവതയെ ക്ഷണിച്ചുവരുത്തി അതിന്റെ ശല്യങ്ങൾക്കിരയായി കഷ്ടപ്പെടുന്നു. പലനാളായി നിന്തിരുവടിയുടെ സഹവാസസുഖം അനുഭവിക്കുന്ന എനിക്കു്, നിന്തിരുവടി അനുഭവിക്കുന്ന അത്മാനന്ദസുഖം ഒരുനിമിഷനേരമെങ്കിലും അനുഭവിക്കാൻ ഫലം സിദ്ധിച്ചില്ല. അതിന്നുകാരണം എന്റെ മനോവിശുദ്ധിക്കുറവാണെന്നു ഞാൻ വിശ്വസിക്കുന്നു. ഞാൻ എത്രയൊക്കെപ്പരിശ്രമിച്ചിട്ടും, അജ്ഞാനാധികാരത്താലും ദ്വാസനകളാൽ മനസ്സിലുടിക്കുന്ന ഇച്ഛകൾക്കു വശപ്പെട്ട പഞ്ചേന്ദ്രിയങ്ങളുടെ വ്യാപാരത്താലും, സംസാരക്കടൽനടുവിൽ പതിച്ചു്, മുങ്ങിയും പൊങ്ങിയും കുടിച്ചും മറിഞ്ഞും കരകാണാതെ, കഷ്ടപ്പെടുന്ന തല്ലാതെ യാതൊരുനവിയ്ക്കിയും കാണുന്നില്ല. മോക്ഷപദവിയിൽ പ്രവേശം ലഭിക്കുന്നതിന്നു ബന്ധപാശത്തെ അഴിച്ചുതള്ളാൻ ശ്രമിച്ചിട്ടുണ്ടെന്നില്ല. നിത്യമായ പരമാത്മാവിനെ മനസ്സിലുറപ്പിക്കാമെന്നുപോയ്ക്കൽ, കോപകാമാദികളായ അനിത്യാവികാരങ്ങൾ അതിൽനിന്നൊഴിയുന്നില്ല. ദുഃഖത്തെ നിശ്ശേഷംനീക്കി ഒരുനിമിഷനേരമെങ്കിലും സുഖമനുഭവിക്കാൻ കഴിയുന്നില്ല. നിന്തിരുവടിക്കു കരുണയുണ്ടായി, അടിയന്റെ ദുഃഖം ശമിക്കത്തക്കപണ്ണം കരുണാമൃതം പൊഴിയുന്നുമില്ല. ഉത്തമപുരുഷാത്മമായ മോക്ഷമന്റേപ്പിടിക്കാത്ത മനുഷ്യജന്മം വിഫലവും മുഗുജന്മത്തെക്കാൾ കഷ്ടവുമാകുന്നു. പിറക്കുമ്പോഴുള്ള ദുഃഖത്തേക്കാൾ അയിരംമടങ്ങുദുഃഖം മാിക്കുമ്പോൾ മനുഷ്യർ അനുഭവിക്കുന്നതായി കണ്ടുപറുന്നു. അതു്, മനുഷ്യന്റെ വിവേകമില്ലായ്മയാണെന്നുള്ളതിന്നു സംശയമില്ല. ബ്രഹ്മജ്ഞാനം സിദ്ധിക്കാതെ ജന്മത്തേയോ ദുഃഖത്തേയോ മനുഷ്യനു മോചിക്കാതല്ല. രാജകുലത്തിൽ ജന്മംകിട്ടി സുകൃതചിരോച്ഛത്താൽ മോക്ഷത്തിൽ ഇച്ഛയുണ്ടായി മോക്ഷപ്രാപ്തിക്കു ജ്ഞാനോപദേശം ചെയ്യത്തക്ക പണ്ണം സാക്ഷാൽ ദേവദേവനു സദൃശനായ നിന്തിരുവടിയെ ഗുരുനാഥനായി ലഭിക്കുകയെന്നുള്ളതു. ഇത്രയൊക്കെയായാലും അജ്ഞാനം കഴിച്ചു്, ജ്ഞാനംസിദ്ധിക്കാൻ കഴിവില്ലാതെപോയാൽ ഇനി ഏതുജന്മത്തെത്തന്നെയാണതു ലഭിക്കുന്നതു്? സ്വാമി! ഇരളിനെ വിളക്കുന്നപോലെ എന്റെ മനസ്സിലെ അജ്ഞാനം നീക്കുന്നതിന്നു സമത്ഥനായ നിന്തിരുവടിയല്ലാതെ എനിക്കു മറ്റൊരത്രയമില്ല. ഞാൻ അനേകശസ്ത്രാങ്ങൾ വായിച്ചിട്ടുംഇഷ്ടദൈവത്തെ പൂജിച്ചിട്ടും, പലപല സാധുക്കളെ സേവിച്ചിട്ടും, ഒരുനിമിഷമെങ്കിലും ദുഃഖംനീങ്ങി അനന്ദമായിരിക്കാൻ എനിക്കു സാധിച്ചിട്ടില്ല. അതിനുവഴി അനന്ദസ്വരൂപനായ നിന്തിരുവടി എന്നെ എനിക്കുണ്ടാക്കിത്ത

രണം. എന്നിങ്ങനെ കണ്ണനീശ്ശക്കിക്കരഞ്ഞു ശരണം പ്രാപിച്ചപ്പോൾ, ജന്മദോഷാധിനിവേശം അദ്ദേഹത്തെ കരുണാപൂർവ്വം കടാക്ഷിച്ചു, ഉപദേശം വാങ്ങത്തക്ക മനഃപാകത തന്റെ പ്രയശ്ചിത്തം (രാജാവിന്) സിദ്ധിച്ചുവെന്നു മനസ്സിലാക്കി, ഇങ്ങനെ അരുളിച്ചെയ്തു. “രാജാവേ! ശക്തനെന്നു പറഞ്ഞാൽ മധുരിക്കുമോ? ചോരെന്നു പറഞ്ഞാൽ വിശപ്പുതീരുമോ? ഗംഗാശബ്ദം ഉച്ചരിച്ചാൽ പാപം നശിക്കുമോ? വിളക്കെന്നു പേർ പറഞ്ഞാൽ ഇരുൾ നീങ്ങുമോ? ചെട്ടുപുസ്തകം എടുത്തു വായിച്ചാൽ ദീനം പൊറുക്കുമോ? അതുപോലെ വാക്കുകൊണ്ടു ജ്ഞാനപ്രസംഗം ചെയ്തുവെന്നുവെച്ചു, അനന്ദമുദിക്കയില്ല മോക്ഷേച്ഛയുള്ളവൻ ഒന്നാമതായി വശപ്പെടുത്തേണ്ടതു വൈരാഗ്യമാണ്. വൈരാഗ്യത്തോടുകൂടാതെയുള്ള ജ്ഞാനം കത്തിയെരിയാൻ വസ്തുവില്ലാത്ത തീപ്പൊരിപോലെ എളുപ്പം മറഞ്ഞുപോകുന്നു. വൈരാഗ്യവും പലതരത്തിലുണ്ട്. എങ്ങനെയെന്നാൽ ശാസ്ത്രങ്ങളോ പുണ്യപുരാണങ്ങളോമററാ വായിച്ചുകേൾക്കുമ്പോൾ അങ്ങനെയോണം ഇങ്ങനെയോണം പാപം ചെയ്യരുത്” പുണ്യം ചെയ്യണം എന്നൊക്കെയോരോ വിചാരങ്ങൾ മനസ്സിലാക്കുന്നതു പുരാണവൈരാഗ്യമെന്നും, പ്രസവവേദന തുടങ്ങുമ്പോൾ വിഷയസുഖം കേവലം ദുഃഖോദക്മാണെന്നു ഗർഭിണികൾക്കു തോന്നാറുള്ളതുപോലെ, വല്ലകീനദുഃഖങ്ങളും വന്നുസംഭവിക്കുമ്പോൾമാത്രം ഈശ്വരനെ വിചാരിക്കയും വിശ്വസിക്കയും പാപങ്ങൾ ചെയ്യാൻ ഭയപ്പെടുകയും സംസാരത്തെ വെറുക്കുകയും ചെയ്യുന്നതു പ്രസ്തുതിവൈരാഗ്യമെന്നും, കോപകലമാദികളാൽ പെരുത്തോ ദുഃഖീച്ചോ വീടുപേക്ഷിച്ചു ന്യൂട്ടിക്കിലേക്കു കഴിഞ്ഞുപോയി വീടും മറ്റും നിസ്സാരമാണെന്നു തള്ളി സന്യസിക്കുന്നതു ചലനവൈരാഗ്യമെന്നും, രീലക്കേടുകളാൽ സ്വജനത്തെ വെറുപ്പിച്ചുപോയി, ശത്രുബാധയാൽ സ്വഭവനത്തിൽ താമസിക്കാൻ സുഖമില്ലാഞ്ഞോ കഴിവില്ലാഞ്ഞോ സന്യസിച്ചുപോയുള്ളതെന്നതു മൂഢവൈരാഗ്യമെന്നും ഇമ്മരിച്ചുകാഴ്ചയും സാധിക്കാതെപോയാൽ അതു സാധിക്കുന്നതിനുവേണ്ടി, എന്തുവന്നാലും സഹിച്ചുകൊള്ളാമെന്നു നിശ്ചയിച്ചു, സർവ്വമുപേക്ഷിച്ചാലും വേണ്ടില്ലെന്നുറയ്ക്കുന്നതു രാക്ഷസവൈരാഗ്യമെന്നും, വിഷ്ണുപക്ഷത്തിലും ശിവപക്ഷത്തിലും മേന്മകല്പിക്കാൻ കക്ഷിപിടിച്ചു വാദിച്ചു വീരത്വം പ്രകടിപ്പിക്കുന്ന നിഷ്വാമതവൈരാഗ്യമെന്നും കാരണഗുരുവിനെ അന്വേഷിച്ചു ബ്രഹ്മജ്ഞാനത്തിനു ഉപദേശം വാങ്ങിക്കാതെ കായ്കുരുക്കളോടു ദൈവോപാസനക്രമങ്ങൾ അഭ്യസിച്ചു, അതിനെ നിയമനേ അനുഷ്ഠിച്ചു, ഞാൻ എന്ന അഭിമാനത്തോടുകൂടിയിരിക്കുന്നതു അജ്ഞാനവൈരാഗ്യമെന്നും അനിത്യമലഭാഗ്യമായ ഈ ഭോമത്തെ ഒരിക്കലും സ്തർശിക്കാതെ സൂക്ഷിക്കാനായിക്കൊണ്ടു യോഗമുറകൾ ശീലിച്ചു, അത്മജ്യോത്സ്സിനെ ദർശിച്ചു, ഒടുവിൽ ശൂന്യഭാവമണയുന്നതു, ഹറൈവൈരാഗ്യമെന്നും, മോക്ഷേച്ഛയാൽ സന്യസിച്ചു, തപശ്ചര്യകൾ അനുഷ്ഠിച്ചാലും ഉപനിഷദ് സാരത്തെ സൽഗുരുവിൽനിന്നും ലഭിച്ചു, പ്രപഞ്ചം അനിത്യമെന്നും താൻ നിത്യമെന്നും ബ്രഹ്മംതന്നെ താനെന്നും, സർവ്വം ബ്രഹ്മമയമെന്നും ഉള്ള ദൃഢജ്ഞാനത്തിനാഗ്രാഹിക്കാതെയിരിക്കുന്നതു അഹമലവൈരാഗ്യമെന്നും, പറയപ്പെടുന്നു. അജ്ഞാനലക്ഷണങ്ങളായ വൈരാഗ്യങ്ങൾ ഇനിയും ചലതുണ്ട്. ഈവൈരാഗ്യങ്ങളെ ശീലിച്ചു, അനേകകല്പകാലം പരിശ്രമിച്ചാലും; ജ്ഞാനം സിദ്ധിക്കുന്നില്ല. എന്നെന്നെത്താൽ ഈ വൈരാഗ്യങ്ങളെക്കൊണ്ടു ഞാൻ എന്നഭാവം നീങ്ങുന്നില്ല. ഞാനെന്നഭാവം നീങ്ങാതെ സാക്ഷാൽ ജ്ഞാനം പ്രകാശിക്കുകയില്ല, ജ്ഞാനിയായാൽ സമഭാവനായി ബ്രഹ്മൈകദൃഷ്ടമായി ഭവിക്കുന്നു. ബ്രഹ്മജ്ഞാനികളുടെ മാർഗ്ഗങ്ങൾ അജ്ഞാനികളുടെ ദൃഷ്ടിയിൽ വിചിത്രങ്ങളായി തോന്നപ്പെടുന്നു. ജാഗ്രത്, സ്വപ്നം, സൂഷുപ്തി തുടും, തത്ത്വാതിതം എന്നീ അവസ്ഥകളെയും സകലജന്തുക്കൾക്കും പൊതുവായുള്ളതാകയാൽ ഇതുകളുടെ നിലയേയും ഭേദത്തേയും സദ്ഗുരുമുഖത്തിൽനിന്നും ഗ്രഹിച്ചാലല്ലാതെ ജ്ഞാനമാർഗ്ഗം ഔളിഞ്ഞുകാണുകയില്ല. ജ്ഞാനമില്ലാത്ത ഭക്തിയും സിദ്ധിയും വൈരാഗ്യവും ശ്രദ്ധയില്ലാത്ത അല്പയനവും മോക്ഷം നിഷ്പ്രയോജനമാകുന്നു. മോക്ഷം എളുപ്പത്തിൽ സിദ്ധിക്കുന്നതിനു പ്രധാനമായി ജ്ഞാനവൈരാഗ്യങ്ങൾ അവശ്യമാകുന്നു. പരമാണ്മുതൽ ബ്രഹ്മാപുവരെയുള്ളതെല്ലാം ബ്രഹ്മമയമാണെന്നും താനും ബ്രഹ്മമല്ലാതെ

മരണാനുമല്ലെന്നും, പ്രപഞ്ചം മിഥ്യയാണെന്നും സത്യവസ്തു ബ്രഹ്മമാണെന്നും മാത്രമാണെന്നും ഞാനെന്ന അഹംഭാവത്തെയും ഏന്റേതെന്ന മമതവത്തെയും നിശ്ശേഷം പരിത്യജിക്കത്തക്കതാണെന്നും കാണുന്നതു പൂണ്ണവൈരാഗ്യമാകുന്നു. കാനൽവെള്ളത്തിനു സമമായ പ്രപഞ്ചം മിഥ്യയെന്നും, വിഷയഭോഗാദികൾ നിഷിദ്ധങ്ങളെന്നും നിശ്ചയിച്ച്, ബാഹ്യാത്മങ്ങളിൽ ഇന്ദ്രിയങ്ങൾ വശപ്പെടാതെ നിയമിച്ച്, കാമക്രാധാദികളെ ഒഴിച്ച്, മനസ്സിനെ ശുദ്ധമാക്കി കുടുംബരക്ഷണാഭിബന്ധപാശങ്ങളുറുത്തു, അനന്ദാനന്ദഭൂതിയോടുകൂടി അത്മജ്ഞാനിയായിരിക്കുന്നതു യഥാർത്ഥവൈരാഗ്യമാകുന്നു. ഗുരുഭക്തിയോടുകൂടി ഏല്പാഴും സൽസംഗംചെയ്താൻ ബ്രഹ്മമാണെന്നറിഞ്ഞ്, 'ഭാവാഭിമാനപാശത്തിൽനിന്നൊഴിഞ്ഞ്', സങ്കല്പചികല്പാദികളെ വെടിഞ്ഞ്, ജ്ഞാനനിഷ്ഠനായി, അത്മാവിനെ ബ്രഹ്മത്തിലൈക്യപ്പെടുത്തി അഖണ്ഡനന്ദനിരമയ സാക്ഷിയായിരിക്കുന്നത് നന്ദാവൈരാഗ്യമാകുന്നു. കർമ്മങ്ങൾക്കകാണും സർവ്വജന്മസ്തമോഗുണങ്ങളാകുന്നു. ഞാൻ ഗുണാതീതനെന്നും, കർമ്മഭക്തിയോഗങ്ങളാൽ ഒരുപ്രയോജനവുമില്ലെന്നു മറിഞ്ഞ്, യാതൊന്നും സംസാരിക്കാത്തവാന്റെ മനോഭാവം വിചാരിക്കാത്ത മനോമയനായും ഒന്നിനെയും ഇച്ഛിക്കാത്ത ജീവമെന്നും കൈക്കൊണ്ടു സാധിനിഷ്ഠാപരനായി ദൈവതഭാവനയോടുകൂടിയിരിക്കുന്നത്, അഭവൈരാഗ്യം. ഏല്പാം സ്വപ്നതുല്യമായി വിചാരിച്ച്, സുഖദുഃഖാതീതനായി നിത്യസന്തുഷ്ടനായി ഞാൻ നീ എന്നുള്ള ഭേദഭാവനയോടുകൂടാതെ സർവ്വം ബ്രഹ്മമയമെന്നറിഞ്ഞ്, പ്രപഞ്ചഭാവനനശിപ്പിച്ച്, സ്വപ്നത്തിലും ഇഹലോകഭാവനവെടിഞ്ഞിരിക്കുന്നതു സ്വാപനവൈരാഗ്യമാകുന്നു. സുഖദുഃഖമയമായ മായാശരീരം പ്രാഞ്ചീകനമെന്നും, പ്രാഞ്ചീകം തന്നെ സുഖദുഃഖകരമെന്നും, ഭേദപോഷണവും ഭേദഭേദവും ഉപേക്ഷിച്ച്, വിധിനിഷേധങ്ങളെ മണിക്കാതെ, സമഭാവനനായി സകലസന്ദേഹങ്ങളെയുരുഞ്ഞ്, തൃപ്തിയിൽ മനസ്സിനെ ഉറപ്പിച്ചിരിക്കുന്നതു ദൃഢവൈരാഗ്യമാകുന്നു. പ്രാഞ്ചീകാസനത്തിൽ ഇരുന്നുകൊണ്ട്, ജ്ഞാനാഗ്നിരാൽ അജ്ഞാനമയമായ അപരണവിഷ്ടേപാദികളെ ഭസ്മമാക്കിക്കാലഭയത്തോടു കൂടാതെ ഭ്രാന്തനെപ്പോലെയും ഉന്മത്തനെപ്പോലെയും ശിശുവിനെപ്പോലെയും രാജാവിനെപ്പോലെയും ഉള്ള സ്വഭാവത്തോടുകൂടി നിർദ്വന്ദ്വനായിരിക്കുന്നതു വിശ്രമവൈരാഗ്യമാകുന്നു. അലപ്യം നിദ്ര ഇവയെ ഉപേക്ഷിച്ചു നിദ്രസ്തുതി ഇവറിൽ ഭവഭേദം കൂടാതെയും ഭേദസ്മരണയില്ലാതെയും അഖണ്ഡശ്രവണമനനങ്ങളാൽ പൂർത്തിയടഞ്ഞ്, പരമാത്മാവിൽ ഐക്യപ്പെട്ട മൗനമായിരിക്കുന്നതു സമ്മതവൈരാഗ്യമാകുന്നു. പെട്ടെന്നു ഇടിവീണാൽ പോലും ഭേദപ്പെടാതെ ഞാൻ; നാശരഹിതൻ, വിശേഷണരഹിതൻ, അതുലൻ, അചലൻ, അനായൻ, പരിപൂണ്ണൻ എന്നിക്ക്, മരണമേതു, ജനനമേതു, പാപമേതു, പുണ്യമേതു, നരകമേതു മോക്ഷമേതു, സകലപ്രപഞ്ചവും എന്നിൽതന്നെയടങ്ങിയിരിക്കുന്നു. എന്നിങ്ങനെ ദൃഢനിശ്ചയത്തോടുകൂടിയിരിക്കുന്നതു വിചാരവൈരാഗ്യം. ബ്രഹ്മം യാതൊരു ച്ചാകലതയുമില്ലാതെ സ്ഥിതി ചെയ്യുന്നതാണെന്നും അനിവചനീയമാണെന്നും, അതിന്റെ കാരണവും കാര്യവും അതുതന്നെയാണെന്നും അറിഞ്ഞ്, അതിൽ ഐക്യപ്പെട്ട്, നിശ്ചിന്തനായി, ഞാൻ ബ്രഹ്മമാത്രനാകുകൊണ്ട് എന്നിങ്ങും, വിചാരവിശേഷണാദികൾ ഇല്ലയെന്നും, നാമരൂപാദി ഭാവനകളെക്കളഞ്ഞ്, പ്രശാന്തനായി നിർവാണഭാവപോലെയും നിസ്കാരം സമുദ്രം പോലെയും ഇരിക്കുന്നതു നിർവാണവൈരാഗ്യം. ഇനിയും വൈരാഗ്യങ്ങൾ പലതരത്തിൽ ശാസ്ത്രങ്ങളിൽ പറഞ്ഞിട്ടുണ്ട്. ഈ ഒട്ടിൽ പറഞ്ഞ വൈരാഗ്യങ്ങളാണ് ജ്ഞാനസാധനത്തിനു പ്രധാനങ്ങൾ. ഇതുകളൊഴിച്ച്, മറ്റുള്ളവ നിസ്സാരങ്ങളാകുന്നു. (അതുകളെ വിട്ടുനേമെന്നും ഉദ്ദണ്ഡകല്പനമെന്നും പറയുന്നു) ഏതേതു മനോവാക്കുകൾക്കു ഗോചരമായിരിക്കുന്നുവോ അതുകളെല്ലാം കല്പിതങ്ങളെന്നോത്തുകൊള്ളണം. മനോവാക്കുകൾക്കു അഗോചരമായി വേദാതീതമായി ത്രിമൂർത്തികളാൽ പോലും നിഷേധ്യമാണമായ പൊതുവെ ഏതോ മൗനനിദ്രയെ പ്രതിഷ്ഠിക്കുന്ന വസ്തു ഏതോ അതുതന്നെ സത്യജ്ഞാനാനന്ദനിത്യനിർമ്മലമായിരിക്കുന്ന പരബ്രഹ്മമെന്നും അ പരബ്രഹ്മമേ അഭിദൈവമെന്നും അതിലൈക്യപ്പെടുന്നവർക്കു അനന്ദാനന്ദഭൂതിയുണ്ടാകയുള്ളവെന്നും, അനന്ദംതന്നെ മോക്ഷമെന്നാല

റയപ്പെടുന്നു. ഫോജൻ! നീ ചന്ദ്രകിരണത്തെ ഭജിച്ചുതുപ്പോഴെയെന്ന ചാക്കാപക്ഷിയെ
പ്പോലെ ജ്ഞാനാസനയായ ബ്രഹ്മാനന്ദത്തെ ഭജിച്ച്, അഹംഭാവദീപ്തികൾക്കിടകൈടു
ക്കാതെ തുരുഭൂമിയിൽ വസിച്ചു, ബ്രഹ്മത്തിലൈക്യപ്പെട്ടു, സഞ്ചാരമോ സംസാരമോ
ശ്രമമോ വിശ്രമമോ ഭേദാഭിമാനമോ കൂടാതെ സ്വസ്ഥനായി അകംകുളുത്ത്, പരിപൂർണ്ണ
സ്വരൂപനായിത്തീർന്നുപോകുന്നതും” എന്നു ജയദേവസ്വാമികൾ അരുളിച്ചെയ്തു.
രാജാവു, ഭഗവാനും മഹനീയവും മനോഹരനാശങ്കരവുമായ ഈ ഉപദേശം കേട്ടു, സന്തു
ഷ്ടനായി അദ്ദേഹത്തിന്റെ ദീപ്തിഭവദീപ്തികളിൽ നമസ്കരിച്ച്, അഹംഭാവദീപ്തി അജ്ഞാ
നവികാരങ്ങളിൽനിന്നും വിമുക്തനായി ഇങ്ങനെയറിവിച്ചു. സ്വാമി! ഇങ്ങനെ ശ്രദ്ധാ
ത്ഥമായും ക്രമരഹിതമായും അരുളിച്ചെയ്താൽ മുഴുവനായ അടിയൻ അറിവുനന്തെങ്ങ
നെയെന്നു ചോദിച്ചു.

ജയദേവൻ:—ഫോജാവേ! പ്രഭാവത്സല! ബ്രഹ്മാനന്ദത്തെ ഇച്ഛിക്കുന്നവൻ, സ
മുഖബ്രഹ്മമായ ത്രിമൂർത്തികളിൽ അങ്ങനെയെങ്കിലുമോ നിഗൂഢബ്രഹ്മത്തെത്തന്നെയോ ഭക്തി
പൂർവ്വം ഉപാസിച്ചു, ശീലിക്കേണ്ടതാകുന്നു. പാപങ്ങളെ നിശ്ശേഷം നശിപ്പിക്കാനും പു
ണ്യത്തെ വർദ്ധിപ്പിക്കാനും അതുകൊണ്ടു സാധിക്കുകയുള്ളു. പുണ്യം വർദ്ധിക്കുമ്പോൾ അനി
ത്യമായ സംസാരം, ദുഃഖബാഹുല്യമായിത്തീരുന്നതും മുഖ്യമായ മോക്ഷമാർഗ്ഗം താനേതെ
ളിഞ്ഞുകൊണ്ടുകയംചെയ്യും. ദൈവയോഗത്താൽ ഒരു സൽഗുണനാഥനെയും ഭവിക്കും അ
ദ്ദേഹത്തെ ഭക്തിപൂർവ്വം ശുശ്രൂഷിച്ചാൽ കടുത്തവെയിലിൽ ധൂളിപ്പിച്ച മഞ്ഞുതുള്ളിപ്പോ
ലെ സകലപ്രാരബ്ധങ്ങളും നശിക്കും. കോപകലാഹാദികളാൽ പീഡിതമാകാതെ മനസ്സു
സ്വർഗ്ഗ സന്തോഷമടക്കം. അത്രയുമാത്രം അവൻ ഗുരുപദേശത്തിനധികാരിയായി. ഉ
ടനേ മഹാവാക്യോപദേശം വാങ്ങി അതിനെ വിജനസ്ഥാനത്തിലിരുത്തു മനസ്സേകാഗ്രമാ
ക്കി ധ്യാനിക്കണം. അ ധ്യാനംകൊണ്ടു കാറുവീശി ഇളകാത്ത ദീപംപോലെ മനസ്സേ
കാഗ്രമായി ഭവിക്കും. അനന്തരം സൽഗുരുമുഖത്തുനിന്നും മഹാവാക്യാത്മശ്രവണം
ചെയ്യണം. അതു ദേഹത്തെയും അതിലുള്ള നവദപാരങ്ങളെയും ഉള്ളിലുള്ള ശ്വാസങ്ങളേ
യും അന്തഃകരണത്തെയും അതുകളെയെല്ലാം ഞാനെന്നദിമാനിക്കുന്ന ജീവനെയും അ
തിനാധാരമായ ശുദ്ധശുന്യായ അജ്ഞാനത്തെയും ജാഗ്രദവസ്ഥയിലുള്ള ഇന്ദ്രിയവ്യാപാ
രങ്ങളെയും സ്വപ്നത്തിലെ മനോവ്യാപാരത്തെയും സൂഷ്മപീഠത്തിലെ ശുന്യാവസ്ഥയേയും അ
റിഞ്ഞുകൊണ്ടിരിക്കുന്ന സാക്ഷിയായതാനും അപ്രകാരം സർവ്വചരാചരങ്ങളിലും സാക്ഷി
യായിരിക്കുന്ന പരബ്രഹ്മവും ഒന്നെന്നു ചെളിപ്പെടുത്തിക്കാണിക്കുന്നതാകുന്നു. അതുവഴി
സൂര്യോദയത്താൽ ഇരുളെന്നപോലെ അജ്ഞാനം നിശ്ശേഷം നശിക്കുന്നു. അനന്തരം,
ദേഹം അനിത്യം, നാം നിത്യം, ഇന്ദ്രിയങ്ങൾ ദുഃഖമയം, നാം അനന്ദമയം, അന്തഃകര
ണങ്ങൾ ചലനസ്വഭാവം, നാം നിശ്ചലസ്വഭാവം, വായു ദേഹത്തിനാധാരം, നാം സർവ്വ
ത്തിനും അധാരം, ജീവൻ അഹംഭാവത്തോടുകൂടിയതു, നാം അഹംഭാവത്തോടുകൂടാത്തവ
ൻ അജ്ഞാനം ശുദ്ധശുന്യം നാം അബദ്ധപരിപൂർണ്ണൻ എന്നിങ്ങനെ വിചാരിച്ചറി
യേണ്ടതാകുന്നു. ഇതു മുഖം സർവ്വദേഹങ്ങളും താനേനിവർത്തിക്കുന്നു. അതിൽപിന്നെ
ദേഹാദികൾ നാം അല്പയുക്തം, നമുക്കു ധർമ്മാധർമ്മബന്ധമോക്ഷജരാമരണങ്ങൾ ത്രി
കാലത്തിലും ഇല്ല. പലതുള്ളി പെരുവെള്ളം എന്നപോലെ സകലസാക്ഷികളുടെ സമു
ഹമാണ്, സർവ്വസാക്ഷിയായ പരബ്രഹ്മമെന്നും ബ്രഹ്മംതന്നെ സാക്ഷിസ്വരൂപനായതാ
നെന്നും ജനനമില്ലാത്ത എനിക്കു മരണമേതെന്നും രൂപമില്ലാത്ത എനിക്കു വിചാരമേ
തെന്നും സകലമില്ലാത്ത എനിക്കു വികല്പമേതെന്നും മരണമില്ലാത്ത എനിക്കു മാറമേതെ
ന്നും എങ്ങും പരിപൂർണ്ണനായിരിക്കുന്ന എനിക്കു ഭേദമേതെന്നും ത്രികാലങ്ങളും ഒരുപോ
ലെ നിർഭേദമായിക്കൊണ്ടു എനിക്കു, കാലമേതെന്നും ഒരിക്കലും അഴിയില്ലാത്തതും
എല്ലാം ഞാനായും ഇരിക്കുന്ന എനിക്കു, ഇന്ദ്രജാലസ്ഥാനമായ ഈ പ്രപഞ്ചം മിഥ്യയെ
ന്നും അവയോടുകൂടിയിരിക്കുന്ന ഞാൻതന്നെ ബ്രഹ്മമെന്നുള്ളതിനസംശയമില്ലെന്നും ദൃഢ
മായ നിശ്ചിന്താസത്താൽ തെളിഞ്ഞുകൊള്ളേണ്ടതാകുന്നു.

ഇമ്മൂട്ടിൽ കയറുകയും പാമ്പാണെന്നുള്ള തോന്നൽ വെളിച്ചത്തു ഒഴിഞ്ഞുപോകുന്നതുപോലെ പ്രപഞ്ചം സത്യമെന്നും ഭേദം താനെന്നും ഖണ്ഡമോക്ഷങ്ങൾ വാസ്തവമെന്നും മറ്റുമുള്ള വിപരീതഭാവനകൾ ഒഴിഞ്ഞുപോകും. പിന്നെ ഭേദമിരുന്നാലെയോ? മരിച്ചാലെയോ? കാട്ടിലിരുന്നാലും നാട്ടിലിരുന്നാലും, പ്രാഞ്ചീനമായ ഈ ഭേദമനുസൃതപദങ്ങളെ അനുഭവിച്ചതന്നെ നീക്കണമെന്നും, എങ്ങനെയെല്ലാം ശ്രമിച്ചാലും വരാത്തതുപരികളില്ലെന്നും എങ്ങനെയെല്ലാം തൃജിച്ചാലും പോകാത്തതു പോകയില്ലെന്നും നിശ്ചയിച്ച്, സകല ഇന്ദ്രിയങ്ങളും അറുത്ത്, സങ്കല്പവികല്പങ്ങൾ ഉള്ളിൽ ഉദിക്കാതെയും ഇന്ദ്രിയങ്ങളിൽ പ്രവേശിക്കാതെയും തടുത്ത്, തിര്യക്ക കടലുപോലെ നിശ്ചലനായി കൂടസ്ഥബ്രഹ്മമാത്രനായിരിക്കുന്നതു സമാധിയാകുന്നു. ഇതിനാൽ സൃഷ്ടിയിലുണ്ടാകുന്ന സുഖത്തെപ്പോലെ അഖണ്ഡാനന്ദമുണ്ടാകും. ഇപ്രകാരമുള്ള തുല്യമില്ലാത്ത അനന്ദകടലിൽ മുങ്ങി, തന്നെ മറന്ന്, കാലദേശാദിഭേദാവനയില്ലാതെ എങ്ങും നിറഞ്ഞ്, മുകൾഭാഗത്തെ കടന്ന്, താൻ ഇന്നുവൻ എന്നറിയാതെയും ശുദ്ധാശുദ്ധഭേദം ഇല്ലാതെയും പ്രവൃത്തികളെല്ലാം സ്വപ്നംപോലെതള്ളി ഭ്രാന്തനെപ്പോലെയും ഉന്മത്തനെപ്പോലെയും ശിശുവെപ്പോലെയും ഉള്ള പ്രകൃതിയോടുകൂടി, ചരിയരാദികൾ പ്രത്യക്ഷരായാലും മായാമയമെന്നു ഗണിച്ച്, ഭൂതമുത്താലും അറിയാത്ത അനന്ദത്തിൽ മുഴുകി ജാഗ്രൽ സൃഷ്ടി നിമിത്തം പ്രാപിച്ച്, ബ്രഹ്മമാത്രനായി വേർപെടുന്നതു സാക്ഷാൽകാരമാകുന്നു. ഇതിനാൽ, സാമോക്യ സാമീപ്യസംരൂപ്യ സാമുദ്യമങ്ങളെല്ലാം നശിച്ചുപോകുവാനുള്ളതും കടന്ന്, അഖണ്ഡാപരമായ അനന്ദത്തെക്കൈവല്യത്തെ പ്രാപിക്കുന്നു. അതുകൊണ്ട് ബ്രഹ്മാതന്നെ ഇഷ്ടദൈവമെന്നും ദൈവമേ സദ്ഗുരുവെന്നും, ഗുരുസേവതന്നെ സർവ്വകർമ്മങ്ങളെന്നും, ഗുരുപദഭേദംതന്നെ ഭേദമെന്നും, വേദസാരസർവ്വം വേദാന്തമെന്നും വേദാന്തശ്രോണമെന്നെ മോക്ഷമാർഗ്ഗമെന്നും, മോക്ഷമുതന്നെ തപസ്സെന്നും തപസ്സു മനനമെന്നും മനനമെന്നെ നിദിശ്ശ്യാസനമെന്നും, നിദിശ്ശ്യാസനം സമാധിനിഷ്ഠയെന്നും, സമാധിനിഷ്ഠ സാക്ഷാൽകാരമെന്നും, സാക്ഷാൽകാരമേ ബ്രഹ്മമെന്നും, ബ്രഹ്മാതന്നെ അനന്ദമെന്നും അനന്ദമുക്തിയെന്നും നിശ്ചയമായി അറിഞ്ഞു കൊള്ളേണ്ടതാകുന്നു. ഹേരാജൻ! സദ്ഗുരുവിങ്കിലും ഇഷ്ടദൈവത്തിലും, ശ്രവണാദികളിലും ശ്രദ്ധ പുണ്ണമാക്കിയിരിക്കേണ്ടതാണ്. പുറത്തുനിന്നാൽ സദ്ഗുരുശ്രദ്ധപരമജ്ഞാനത്തെയും, ഇഷ്ടദൈവശ്രദ്ധ പാപനാശത്തെയും, ശ്രവണാർത്ഥശ്രദ്ധ അജ്ഞാനനാശത്തെയും ചെയ്യുന്നു. ജ്ഞാനഗർഭത്തിൽനിന്നും അനന്ദശിശു ഉത്ഭവിക്കുന്നതിനുശ്രദ്ധയും ഉപദേശവും ശോണിതശുക്ലങ്ങളാണെന്നു പറയാം. ഗുരുതൃപതില്ലെങ്കിൽ ശ്രവണാദികൾ ഫലപ്പെടുകയില്ല. ഭേദമനുഭവിച്ചിട്ടാകുന്നതുവരെ മേൽപറഞ്ഞതുമൂന്നിലും ശ്രദ്ധപുണ്ണമായിരിക്കുന്നവനായാത്രമേ ബ്രഹ്മാനന്ദമുണ്ടാകുകയുള്ളൂ. അച്ഛാച്ഛാ എപ്പോൾ പരിപൂണ്ണമാക്കി ലഭിക്കുന്നുവോ അപ്പോൾ, ഹൃദയത്തിൽ ജ്ഞാനം പ്രകാശിക്കുന്നു. അജ്ഞാനം നശിക്കുന്നു. സഞ്ചിത പ്രാഞ്ചീനങ്ങളെല്ലാം അറുപോകുന്നു. ചിന്ത അസ്തമിക്കുന്നു. എങ്ങുവേണ്ടാ, സകല ഖണ്ഡങ്ങളിൽനിന്നും ചികാരങ്ങളിൽനിന്നും മുക്തനായിവേക്കുന്നു. ഹേരാജൻ! ഭേദം അന്വേതന ജഡമായ ഖടം. നീ നിത്യസുജ്ഞാനമൈതന്യം. ഭേദം ഖണ്ഡരൂപനാമം- നീ അഖണ്ഡപരിപൂണ്ണനിരൂപനിർന്നാമബ്രഹ്മം. ഭേദം വികാരഫലം ഭുവനമം. നീ നിവികാരനിർമ്മലാനന്ദം. ഈ ഭാവനമനസ്സിൽ ഉദിക്കുന്നതന്നെ സത്യജ്ഞാനമെന്നറിഞ്ഞുകൊൾക. മറ്റുവിധത്തിലുള്ള ജ്ഞാനം മൂഢമാകുന്നു. ഇങ്ങനെ അഹംകാരം ശമിച്ച്, ബ്രഹ്മമാത്രഭാവനനായ ജ്ഞാനിത്രിമുത്തികൾക്കു തുല്യനാകുന്നു. ഹേരാജൻ! ഇനിയും കേട്ടുകൊൾക. ഭേദത്തെ പ്രകാശിപ്പിക്കുന്നതു പ്രാണൻ പ്രാണനെ പ്രകാശിപ്പിക്കുന്നതു ജീവൻ, ജീവനെ പ്രകാശിപ്പിക്കുന്നതു അത്മാവു. അതിനാൽ ഭേദാദികളിലഹംഭാവം ഉണ്ടായിക്കൂടാത്തതാകുന്നു. പ്രാഞ്ചീനമായ ഈ ഭേദത്തെക്കുറിച്ച് നീനക്കു സ്തോത്രം ഉണ്ടാകരുത്. അത് ഈ മാത്രമുതൽ ഉപേക്ഷിച്ചു കളയണം. നീ അജ്ഞാനമുള്ള പാപാത്മം ചിന്തിച്ചുനോക്കുക. അനന്ദമുണ്ടാകും. ഭേദാദികളുടെ ചലനമറിഞ്ഞാൽ നിദ്രയുണ്ടാകുന്നതുപോലെ, മനസ്സിന്റെ ചലനമറി

തന്നാൽ അനന്ദനിദ്രയുണ്ടാകുന്നു. ഉറങ്ങുന്നവൻ തന്നെക്കുറിച്ചുള്ള കാമ്യയുണ്ടാകുന്നുണ്ടോ? അതുപോലെ അനന്ദനിദ്രയിൽ ലയിക്കുന്നവനും ദേഹസ്മരണയില്ലാതായിത്തീരുന്നു. ജന്മാന്തരസൂക്തം കൊണ്ടാണ് നിനക്കിപ്പോൾ ജ്ഞാനോപദേശം ലഭിക്കാൻസംഗതിയായത്. ത്രിഗുണങ്ങളും ത്രിഗുണമേഷുകളും പഞ്ചഭൂതങ്ങളും പഞ്ചകർത്താക്കളും എല്ലാം മായയാൽ നിർമ്മിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. മായയോ ഒരുവെറുംതോന്നൽ മാത്രവുമാണ്. എന്നാൽ നീസർവ്വസാക്ഷിയും നിത്യരമാണ്. സാക്ഷിയായിനിന്ന്, ഇതുകളെയെല്ലാം അറിയുന്ന നിനക്കു്, മായയും ത്രിഗുണങ്ങളും പഞ്ചഭൂതവികാരങ്ങളുമൊന്നും ഒരുകാലത്തുമുണ്ടാകയില്ല. നീ പൂമിവ്യപ്തേജോ വാതാകാശങ്ങളിൽ നിറഞ്ഞിരിക്കുന്ന ബ്രഹ്മമാകുന്നു. ഇപ്രകാരമുള്ള ദൈവതാദൈവത ഭാവനയാൽ ഞാനെന്ന ജീവഭാവം നിശ്ശേഷം നശിച്ചു്, സർവ്വ നിർമൂകനായി ശോഭിക്കുന്നു; എന്നിങ്ങനെ പലവേദാന്തരമന്യങ്ങളെ ഉപദേശിച്ചിട്ടു് ഫേരാജൻ! ഈ തത്ത്വംതന്നെ നാലുവേദങ്ങളിലും, വസിഷ്ഠസംഹിതസുതസംഹിത ഭഗവൽഗീത, അത്മഗീത, രാമഗീത, ഉത്തരഗീത, രിപുഗീത, പാണ്ഡവഗീത, പരമഗീത, അഷ്ടാഷ്ടകഗീത, മുതലായവയിലും പേദപ്രാസൻ നിർമ്മിച്ചപതിനെട്ടു പുരാണങ്ങളിലും ഉപപുരാണങ്ങളിലും, പറഞ്ഞിരിക്കുന്നതെന്നും ഇതിനെ തിരസ്കരിക്കുന്നവർ, ശൈവാദിനരകങ്ങളിൽ പതിക്കുന്നപാപികളാണെന്നും, അരുളിച്ചെയ്തശേഷം രാജാമുതലായവർക്കു്, വിശ്വാസമുണ്ടാകുന്നതിനായി വാശ്വനാഥക്ഷേത്രത്തിന്റെ മുമ്പിൽചെന്നു്, മുഴുജന്മത്തിൽ ഏകം, നാരായണൻ ദൈവതംനാസ്തി എന്നുസത്യംചെയ്തതിനു പകരം ഏകോബ്രഹ്മമൈവതോനാസ്തി എന്നെല്ലാവരും കേൾക്കെ ഉച്ചത്തിൽ സത്യചെയ്തു. തൽക്ഷണംതന്നെ ശ്രീകാശിവിശ്വനാഥനും വിശ്വലക്ഷ്മിയമ്മയും, തൃക്കോവിലിൽനിന്നും പലരംകാണെങ്കൊളിപ്പെട്ടു്, ഇതുതന്നെ വേദാന്തസാരസർവ്വപരമെന്നരുളിച്ചെയ്തു്, ജയദേവനെ അശീർവ്വിച്ചുനൽകാനുണ്ടായു.

ഉടനേ, ഭഗവാൻ ശ്രീനാരായണനും പ്രസന്നനായി ദർശനംകൊടുത്തു. ജയദേവരുടെ വാക്യംതന്നെയാണു ഗീതാസാര സർവ്വപരമെന്നരുളിച്ചെയ്തഗ്രഹിച്ചുനൽകാനുണ്ടായു. ദേവകൾ പഷ്ടപുഷ്ടിചെയ്തു. നാരദാദി മഹർഷിമാർ അകാശഭാഗത്തിൽഏഴുന്നരുളിനിന്നു്, വ്യാസോക്തങ്ങളായ സർവ്വപുരാണങ്ങളുടെയും തത്ത്വസാരം ജയദേവരാൽ ഉച്ചരിക്കപ്പെട്ടമഹാവാക്യമാണെന്നു്, ഘോഷിച്ചാശീർവ്വിച്ചു. അനന്തരം ജയദേവരുംകൂടെ ബ്രഹ്മാജനംമറ്റും രാജധാനിയിലേക്കു മടങ്ങിച്ചെന്നു്, യഥാപൂർവ്വം ബ്രഹ്മധ്യാനനിഷ്ഠരായിക്കാലത്തെനയിച്ചു. അല്പമോ ഉദ്ധവസിലാദി ഭാഗവതോത്തമന്മാരേ! ജയദേവരുടെ ചരിത്രം വിസ്തരിച്ചു പറയുന്നതിനു്, അഭിശേഷനാൽപോലും സാധിക്കയില്ല. ഗുരുകാരുണ്യത്താൽ ഇത്രയും നിങ്ങളുടെ അറിവ്നായിക്കാൻപറഞ്ഞു. ശേഷം ഇനിയും ഞാൻ ഓരോരോ ഭക്തന്മാരുടെ ചരിത്രം പറയുന്നതിനിടയ്ക്കു പാഞ്ഞുതരാൻ സംഗതിയാകാം. ഇപ്പോൾ ഇങ്ങനെ അവസാനിക്കട്ടെ.

ഇങ്ങനെ പറഞ്ഞു വിരമിച്ചനാരദാജിസിലഭവ വണങ്ങി ഉദ്ധവസിലർ മുതലായവർ വിഷ്ണുശിവൻ, എന്നീദേവന്മാരിൽ അർക്കാണമേന ചല്ലിക്കാവതെന്നു ചോദിച്ചു. നാരദാജിസിലർ അതുകേട്ടു ചിരിച്ചു, ഫേ സിലോത്തമന്മാരേ! നിങ്ങളുടെചോദ്യം എന്നിക്കു അതുതന്നെ ഉണ്ടാക്കുന്നു. അ ദേവന്മാർ തമ്മിൽ ഭേദമില്ലെന്നു ഗണിക്കാൻ ഞാനും അർക്കുണ്ടോ അവർക്കാണ്, മേനകല്ലിക്കാവതെന്നു മറുപടി പറകയും ഉദ്ധവസിലാദികൾ വന്ദിച്ചു സന്ധ്യാവന്ദനാദികൾക്കായി സ്വാശ്രമത്തിലേയ്ക്കു മടങ്ങുകയുംചെയ്തു.

മനനോനിവരശോഭിയാമമണിദീപമായിവിലസുന്നസ-
ച്ചിന്മമാത്മക! ചിദംബര! ധൃതദുരാത്മദൈത്യജനധംബര!
അമ്മയച്ഛനഖിപുററുസദ്ഗുരുവുമായിമദ്ധ്യഭയതാപമ-
ന്യന്മാദികളൊഴിച്ചുകാത്തരുളമീശ!നിമമസദാശ്രയം.

ഇതി ജയദേവചരിത്രം.

தஞ்சாவூர்

ഒന്നാം അദ്ധ്യായം.

മദ്യം ഗലാചരണം.

ലോകം സൃഷ്ടിക്കുമ്പോൾ ഉൾപ്പെടെയെല്ലാം ഉണ്ടായിരുന്നതായി
 ശ്ലോകം കൂടാതെ തന്റെ ഭാര്യ മലിനമുദാദമംഗീകരിച്ചു
 മേലും പിന്നോക്കം വെക്കുക എന്നതാണ് പരമ്പരാഗതം
 നാലാം—പാലിക്കുവാനെന്നതാണ് വിഷയം തീർക്കുകയാണ്
 തുളസീദാസമന്ത്രി.

കാമാസക്തിമൃഗ്ഗത്തിനനുപലനാർ; പിൻക്കാലമുടൻമുലനായ്
പുമാതിൻ ചരണത്തിന്മേൽപുനരശ്രീമലമുമാനെയും
കാമംപോലമി വീക്ഷ്യതൽകരണയാചിശ്ശപരണക്കണ്ടുനി.
ഈമാമൈ പതപമാത്മസക്തതൃപ്തിദാസർഷിയെക്കൈതാഴാം.

(ഇളസീദാസരുടെ ഉത്ഭവം.)

മൂലാധാരമുതലായ അറാധനങ്ങളേയും ദർശിച്ച്, നാദാനന്ദത്തിനധീനരായി ബ്രഹ്മജ്യാതിസ്സിറനക്കണ്ടു്, പരമാനന്ദത്തിൽ മുഴുകിയിരിക്കുന്ന ഉലപസിദ്ധർ മുതലായ സിദ്ധന്മാർ പിറേറ്റി വസം കാലത്തേ കളികഴിഞ്ഞു് നിത്യകർമ്മങ്ങളും നാവിച്ചരേഷാ, വാല്മീകിമഹർഷിയുടെ അവതാരമായ തുല്യ ഭാസന്റെ ചരിത്രം കേൾക്കണമെന്നുള്ള അഗ്രഹത്താൽ, നാദജിസിദ്ധരുടെ അടുക്കൽ ചെന്നു വന്നിച്ച്, അഭിലാഷം അറിയിച്ചപ്പോൾ, അദ്ദേഹം സന്തോഷപൂർവ്വം ആ ചരിത്രത്തെപ്പറയാനാർഭിച്ചു.

അല്ലയോ സിദ്ധന്മാരേ! ശ്രീകൃഷ്ണഭക്തന്മാരായ പാണ്ഡവന്മാരുടെ രാജധാനിയും, ശ്രീകൃഷ്ണൻ വിശ്വരൂപം കാണിച്ച സ്ഥാനവുമായ ഹസ്തിനപുരം എന്നു പ്രസിദ്ധിച്ചുള്ള ദില്ലിപ്പട്ടണത്തിൽ, ഈ രാജനാമജപത്തോടും, “സാധുസംഗതിതന്നെ മോക്ഷകാരണമെന്നുള്ള ബോധത്തോടും, ഭക്തമണികളുടെ ശുശ്രൂഷയാകുന്ന വൃതത്തോടും പരിപൂർണ്ണവേദാന്തപാരത്തോടും അനന്ദനാത്മമായ ചിത്തപ്പുത്തിയോടും, അത്ഥികൾക്കു അന്നാദികളൊന്നും ചെയ്യുന്നതിൽ ശ്രദ്ധയോടും സത്യനിഷ്ഠയോടുംകൂടി, സകലരാസ്രജ്ഞാനിയും മറ്റും ശീലസംഹിതകൾമായ, കരുതാമബ്രാഹ്മണൻ പാർത്തിരുന്നു. അദ്ദേഹം തുലക്കർ, ഹിന്ദുക്കൾ മുതലായവർക്കു പ്ലാം, സമസ്തപുരാതനമായ നല്ല തത്വത്തെ ഉപദേശിച്ചു. ബ്രഹ്മവിഷ്ണുമഹേശ്വരന്മാരും, ഹയ്യ, യേശു, മുതലായ ഇതരമതങ്ങളെയും, സകലവിശിഷ്ടവസ്തുക്കളും തത്വങ്ങളും പദങ്ങളും ഫലങ്ങളും എല്ലാം അത്മാവല്ലാതെ മറ്റൊന്നുമല്ലെന്നും, അഹംഭാവം നീങ്ങി, ജ്ഞാനം ലഭിക്കുന്നതിന്, രാമമന്ത്രംതന്നെ പ്രധാനം എന്നും, അഭിയിക്കുന്നു അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഉപദേശം. അതുമൂലം അദ്ദേഹത്തെ എല്ലാവരും അത്മാരാമൻ എന്നു വിളിച്ചുവന്നു.

അക്കാലത്ത്, ടില്ലിയെ തവസ്ഥാനമാക്കി നാട്ടുചാണിരുന്ന അക്ഷയമചക്രവർത്തി
 അത്മാത്മരുടെ വിദ്വത്തപശേയും, സമഗ്രങ്ങളേയും, അദ്വൈതജ്ഞാനത്തേയും, സ
 ഫലമായ ജ്ഞാനോപദേശത്തേയുംകുറിച്ച്, കേട്ട്, അദ്ദേഹനാണെന്നു അറിയച്ചുവരുത്തി,

ഒരു ഉപദേശവും ഗുരുവും എന്നുള്ള നിലയിൽ, തന്നോടൊന്നിച്ചു താമസിപ്പിച്ചു. ചക്രവർത്തിക്കു അന്നുമുതൽക്കു അത്മാരാമൻ, ജ്ഞാനമഗ്ഗത്തെ ഉപദേശിച്ചുവന്നു. അതുമൂലം ദൈവഭക്തിയും അദ്ദേഹത്തിൽ ഭയഭക്തിയും വർദ്ധിച്ചു ചക്രവർത്തി, അദ്ദേഹത്തെ സകലത്തിനും ഗുരുഭൂതനെന്നും, ഉപദേശാചാര്യനും വിശ്വസിച്ചു, പ്രതിമാസം അതിരം സ്വപ്ന്നനാമയം ശമ്പളം പതിച്ചുകൊടുക്കുകയും ചെയ്തു.

ഇങ്ങനെ താമസിച്ചുവരവേ, ഭഗവന്നിയോഗത്താൽ ശ്രീവാല്മീകിമഹർഷി ധർമ്മസ്ഥാപനത്തിനായി ഭൂമിയിൽ അവതരിക്കാൻ അരംഭിച്ചു. മാരമരേതിമന്ത്രജപത്താൽ മഹർഷിപദത്തെ വലിക്കുകയും സകലവേദശാസ്ത്രപാരംഗതനാകയും—രാമായണകഥയെ ശ്ലോകരൂപേണ നിർമ്മിക്കുകയും—ദേവാജമഹർഷിക്ക് വാസിയുത്തെ ഉപദേശിക്കുകയും ചെയ്തു. പുണ്യാത്മാവായ ഒരു മഹർഷിശ്രേഷ്ഠൻ, അവതാരാത്മം പുഷ്പാദരായ അത്മാരാമബ്രാഹ്മണന്റെ സഹധർമ്മിണിയുടെ ഗർഭത്തിൽ പ്രവേശിച്ചു. യഥാകാലം ഒരു സാധവി, തേജസ്സുജന്മപ്പെട്ടുകൊണ്ടുവന്ന ഒരു പുത്രനെ പ്രസാദിക്കുകയും ചെയ്തു.

അത്മാരാമൻ, പുത്രന്റെ സുകുമാരമായ മുഖകമലത്തെക്കണ്ടാനന്ദിച്ചു, ഉദകക്രിയാദികളും, ദാനധർമ്മാദികളും യഥാവിധി നിർവ്വഹിച്ചു. ബ്രഹ്മതത്ത്വജ്ഞാനിയായ പുത്രന്റെ ശുഭോദിയിൽ വിശ്വാസത്തോടുകൂടി അദ്ദേഹം അവനെ തുളസീദാസനെന്നു പേരിട്ടു വാത്സല്യപൂർവ്വം വളർത്തിവന്നു. ഉപനയനംകഴിഞ്ഞ് ച'ദ്യാഭ്യാസം അരംഭിച്ചതോടുകൂടി പുത്രന്റെ ബുദ്ധിവിസ്ഫാരത്തെക്കുറിച്ച് പിതാവ് അതുഭൂതപ്പെട്ടു. വേദശാസ്ത്രപുരാണേതിയാസാദികളെല്ലാം അല്പകാലംകൊണ്ടു അഭ്യസിക്കുകയും അവശ്യം അവശ്യമുള്ള ലോകപരിചയം സമ്പാദിക്കുകയും ചെയ്തു.

യൗവനമാരംഭിച്ചപ്പോൾ അഭിജാത്യവും അഴകും സൗശീല്യാദിഗുണങ്ങളും വൈദഗ്ദ്ധ്യമുള്ള മമതാദേവിയെന്നുപോലായ ഒരു കന്യകയെ വലിയ ഉത്സാഹോദ്ധങ്ങളോടുകൂടി മഹാജനസമക്ഷം വിവാഹംചെയ്യിച്ചു. അന്നുമുതൽക്കു, അത്മാരാമൻ തുളസീദാസനെക്കൂടി കൊട്ടാരത്തിൽ കൂട്ടിക്കൊണ്ടുപോയി രാജകുന്യാഭോധനകളിലും മറ്റും പ്രവർത്തിപ്പിച്ചു പരിചയിപ്പിക്കുകയും ചെയ്തു. അവിടേണ ചക്രവർത്തി തുളസീദാസനെ തന്റെ കുന്യാഭോധനയ്ക്കായി നിയമിച്ചു. ബാലനായ തുളസീദാസൻ രാജധാനിയിൽ അമോഹമായി ചെരുമാറുന്നതിന്നു പേണ്ട സാമർത്ഥ്യം ഉണ്ടായിരിക്കയില്ലെന്നു ശങ്കിച്ചു, പിതാവ് അദ്ദേഹത്തെ അടുക്കൽ വിളിച്ചിരുത്തി ചില ഉപദേശങ്ങൾചെയ്തു. അല്ലനേ! തുളസീദാസ! നീ ലോകനീതികളറിയാത്ത ബാലനാണ്. രാജാക്കന്മാരോടൊപ്പമെന്ന സംഗതി വളരെ ഭയപ്പെടുത്തക്ക ഒരു കാര്യമാണ്.

“മുഴുച്ചുരുളൊരുവധ്വംഗംഭംഗനമെയ്യിടാമോ
 മുർക്കുപാമ്പിന്റെമുഖംചുംബനമെയ്യിടാമോ
 സിംഹത്തെച്ചെന്നുചരിവേണമെയ്യിടാമോ
 സിദ്ധമാമിതെങ്കിലുംസിദ്ധിയാഗ്രപാർത്ഥനം”

എന്നാണ് അനുഭവസ്ഥന്മാർ പറഞ്ഞിരിക്കുന്നത്. കളിർമാറാൻ നമ്മൾ തീകായുന്നപോലെ, ക്രൂരമായ ഒരുവത്തിൽനിന്നുവേണം അപദോടു ചെരുമാറാൻ. അധികം അടുത്തൽ അഗ്നി ചൂടും. അകന്നാൽ ചൂടുകിടുകില്ല. അതുപോലെ രാജാക്കന്മാരോടും അധികമടുത്താലും അകന്നാലും തരക്കേടുണ്ട്. അസ്ഥാനമണ്ഡപത്തിൽ ചെന്നാൽ രാജനീതികളിൽതന്നെ മനസ്സുവച്ചിരിക്കണം. എപ്പോഴെങ്കിലും അല്പം ഉദാസീനതയോ മറവിയോ വന്നുപോയാൽ, അതിന്നുത്തരംപറയേണ്ടതു സ്വന്തം രസ്സാണെന്നു കരുതിക്കൊള്ളണം. ന്യായംതീർക്കുന്നതിൽ വലിയവരെന്നും ചെറിയവരെന്നും ഉള്ള ഭേദംനോക്കരുത്. രാജാവ് എന്തെങ്കിലും ഒരു ചോദിച്ചാൽ, വളരെ അഭയമില്ലാത്തവനോ അതിന്നുത്തരം

രംപാവൻ. എന്തെന്നാൽ മന്ത്രിയുടെ ദോഷംകൊണ്ടു്, രാജാവു നശിച്ചുപോകാൻ എളുപ്പമുണ്ടു്. രാജ്യത്തെ യാതൊരുമാനിയുംകൂടാതെ നിലനിൽക്കിക്കൊണ്ടുപോകുന്ന കാര്യം അത്ര എളുപ്പമല്ല. അതിനെ നശിപ്പിക്കാൻ തീരെ പ്രയാസവുമില്ല.

“തന്നെപ്പോൽ മറ്റുള്ളരെക്കൂടെ വേകാണുന്നവൻ
ധന്യപുരുഷൻ എന്നു ചൊല്ലുന്ന മഹത്തുക്കൾ”

എന്ന അപൂർവ്വവും എപ്പോഴും ഓർമ്മയിരിക്കണം. അ നിലയിൽനിന്നും രാജാവും വ്യതിചലിക്കാതെ, സൂക്ഷിക്കേണ്ടതു്, ഒരു ഉത്തമമന്ത്രിയുടെ ധർമ്മമാകുന്നു. ഒരുപക്ഷേ, രാജാവു് അധർമ്മം പ്രവർത്തിക്കാൻ തുടങ്ങിയാലും, അദ്ദേഹത്തെ പല ദുഷ്ടാന്തദാർഢ്യാന്തികങ്ങളാൽ, നീതിമാർഗ്ഗത്തിലേക്കു നയിക്കാൻ ശ്രമിച്ചു്, ജനങ്ങളുടെ പ്രീതിയും പ്രശംസയും സമ്പാദിക്കണം. സത്തുക്കൾക്കു സമ്പത്തുണ്ടായാൽ, അതിനെ സദാചാരത്തിൽ വിനിയോഗിക്കുന്ന പ്രകാരമോ അപ്രകാരമോ ഉത്തമന്മാർക്കു രാജാധികാരം കിട്ടിയാൽ, അതു്, സാധുസംരക്ഷണത്തിനും ധർമ്മസ്ഥാപനത്തിനും ആയി വിനിയോഗിക്കുകയും അധർമ്മങ്ങൾ അതും പ്രവർത്തിക്കാതെ സൂക്ഷിക്കുകയും നിയമനിഷ്ഠയുള്ളവരെ വിശ്വസിച്ചു്, രാജാവുമുതൽ ഒരിടൻവരെയുള്ള സകലരുടെയും ക്ഷേമത്തെ നിലനിൽക്കുകയും കൊല, കളവു്, ധർമ്മവിരുദ്ധമായ കാര്യം മുതലായവറ്റിൽ പ്രവർത്തിക്കുന്നവരെ കുറ്റനമായ ശിക്ഷിച്ചു്, ധർമ്മനിഷ്ഠനെന്നുള്ള പേർ സമ്പാദിക്കുകയും, അതിഥികളെ പൂജിക്കുകയും, അത്ഥാരാമന്മാരായ തപസ്വീശ്വരന്മാർക്കു യോഗ്യസ്ഥാനങ്ങൾ ഏർപ്പാടുത്തി, ഒരിക്കലും അവർക്കു പ്രിയംവദത്തെ സൂക്ഷിച്ചു്, അവരുടെ അനുഗ്രഹത്താൽ രാജവംശത്തിന്നു മംഗളം പുലർത്തുകയും ചെയ്യേണ്ടതാകുന്നു.

എന്തെന്നാൽ ഗ്രാമസ്ഥാശ്രമികൾക്കു തപസ്വികളുടെ തപസ്സാണുശ്രമം. അതുപോലെ തപസ്വികൾക്കു ഗ്രാമസ്ഥാശ്രമികളുടെ ധർമ്മാണുശ്രമമെന്നും പറയാം. അതുകൊണ്ടു ഭക്തന്മാർ, സിദ്ധന്മാർ മുതലായവരുടെ അപ്രിയം രാജ്യനാശത്തിന്നു ഘോരവാണെന്നും, ഗ്രാമസ്ഥാശ്രമികളുടെ അധർമ്മം മർദ്ദിപ്പാത്ത തപസ്വികളുടെ അപ്രിയത്തിന്നു ഘോരവാണെന്നും ഓർമ്മയിരിക്കണം. തപസ്വികളുടെ അശീർവാദത്താൽ ശൂന്യമായ പട്ടണവും, പൂർവ്വാധികം സമൃദ്ധമായി വേിക്കും. പട്ടണത്തിന്നു പ്രകാരമുണ്ടാക്കുന്നതു സൂര്യചന്ദ്രന്മാരല്ല. സാധുക്കളായ തപസ്വികളാണു്. അയോദ്ധ്യാധിപതിയായ ദശരഥൻ, ചെറുശ്ശേരി സമൃദ്ധിയോടു കൂടിയിരുന്നതു്, വസിഷ്ഠമാർഷിയുടെ സാന്നിദ്ധ്യവും അനുഗ്രഹവും കൊണ്ടായിരുന്നു. തപസ്വികളില്ലാത്ത നാടു്, ഭൂഷ്ടമനുഷ്ടനിറഞ്ഞ കാടാണെന്നുതന്നെ പറയണം. സാധുക്കളുടെ സമുഹമെന്നയാണു് സന്തോഷത്തിന്റെ സ്ഥാനമെന്നു വിദ്വാന്മാർ പറയുന്നു. അമാത്യന്മാർക്കു പ്രധാനമായി ക്ഷമയും യുക്തിയും ബുദ്ധിയും വേണ്ടതാകുന്നു. ശാന്ത, സാധാരണക്കാരും വലിപ്പമേറിയതാണെന്നു ഒരു മഹാത്മാവെഴുതിയ ഒരു ചിട്ടകൊണ്ടും, മന്ത്രിയുടെ ബുദ്ധിക്ഷൗര്യംകൊണ്ടും ഒരു രാജാവു്, അധർമ്മത്തിൽ ഏർപ്പെടാതെയിരിക്കാനും നിരപരാധിനിയാകു ഒരു സ്ത്രീയെ വധിക്കാതിരിക്കാനും ഇടമായി. അതെങ്ങനെയെന്നാൽ ഒരു നഗരത്തിൽ ഭക്താത്മനായ ഒരു മനുഷ്യൻ, വിധിപ്രകാരം ഗ്രാമസ്ഥാശ്രമത്തിൽ ഇരുന്നു്, ഒടുവിൽ സന്യസിച്ച്, ബ്രഹ്മാനന്ദത്തെ അനുഭവിച്ച്, നിർമ്മാണകാലമായപ്പോൾ, അദ്ദേഹത്തിന്റെ പുത്രൻ—“പ്രിയപിതാവേ! എന്റെ ഉപജീവനത്തിന്നോ വിവാഹത്തിന്നോ കന്നിനുംതന്നെ, അർപ്പണംപോലും സമ്പാദിച്ചുപയ്യേക്കാതെയാണല്ലോ അങ്ങുന്നു മരിക്കാൻ ഭാവിക്കുന്നതു്. ഇവി, ഞാൻ കാലക്ഷേപംചെയ്യേണ്ടതെങ്ങനെ?” എന്നു വേദനയോടു കൂടി നിലവിളിക്കുന്നതുകേട്ടു്, അദ്ദേഹം ഒരു തുണ്ടെടുത്തു, “ശാന്തത കടലിനേക്കാൾ വലിപ്പമുള്ളതാകുന്നു” എന്നുഴുതി അവന്റെ കയ്യിൽ കൊടുത്തിട്ടു്, ഇതിനെ നീ സൂക്ഷിച്ചുപയ്യുകൊൾക മുതൽസംബന്ധമായി പല്ല ബുദ്ധിമുട്ടും വരുമ്പോൾ, ഏറ്റുത്തുകൊണ്ടു പോയി, നമ്മുടെ രാജാവിന്റെ പക്കൽ കൊടുത്താൽ നിന്റെ കഷ്ടത തീർന്നുപോകും എന്നുപറഞ്ഞു മരിക്കുകയുംചെയ്തു. പുത്രൻ പിതാവിന്നു ചെയ്യേണ്ട ചാമക്രിയകളെല്ലാം

ചെയ്തശേഷം, പിറേറ്റിവസം ഉദയത്തിൽത്തന്നെ ആ ചീട്ടും എടുത്തുകൊണ്ട്, രാജധാനിയിലേക്കു ചെന്നു. രാജാവു, അതു വാങ്ങിച്ചുനോക്കിയപ്പോൾ, “ശാന്തത സാഗരത്തിലും വലിപ്പമുള്ളതു്” എന്നെഴുതിയിരിക്കുന്നതുകണ്ട്, അതിന്റെ അന്തസ്സാരം മനസ്സിലാക്കി, ആ സാധുവിനു ചേണ്ട മുതൽകൊടുത്തു സന്തോഷിപ്പിച്ചു. അനന്തരം അദ്ദേഹം ആ ചീട്ടു്, തന്റെ നിത്യാധ്യയമായ വാൾ ഇടുന്ന ഉറയിൽ നിക്ഷേപിച്ചിരുന്നു.

അങ്ങനെ കുറേക്കാലം കഴിഞ്ഞപ്പോൾ, ഒരിക്കൽ രാജാവു പരിവാരങ്ങളോടുകൂടി, കാട്ടിൽ വേട്ടയ്ക്കായിപ്പോയി. പള്ളിയറവിചാരിപ്പുകാരൻ രാജാവിന്റെ പള്ളിമെത്തയിൽ ഒന്നു കിടന്നുറങ്ങണമെന്നുള്ള ആഗ്രഹത്തോടെ, പലനാളായി അവസരംനോക്കി ഇരിക്കുമായിരുന്നതുകൊണ്ട്, അന്നു മെത്ത നല്ലതുപോലെ അലംകരിച്ചു, നേരത്തേതന്നെ അതിന്മേൽ കയറി രതക്കവിളിമുതലായതുമെടുത്തു പുതച്ചു, സുഖമായിക്കിടന്നുറങ്ങിത്തുടങ്ങി.

ആ അവസരത്തിൽ രാജപത്നി, രാജാവുമടങ്ങിവന്നോ എന്നും പള്ളിയറയിൽ ഉണ്ടായെന്നും നോക്കിവരുന്നതിനായി ഒരു ഭാസ്യയെന്നിയോഗിച്ചു. ഉണ്ടെന്നും നിദ്ര ചെയ്യുന്നു എന്നും അവൾ മടങ്ങിച്ചെന്നു പറയുമ്പോൾ, ആ ദേവി സംശയലേശംകൂടാതെ ചെന്നു മെത്തയുടെ അരികിൽ നിന്നു സൂക്ഷിച്ചു. അപ്പോൾ, നായാട്ടിലുള്ള ശ്രമത്താൽ ക്ഷീണിച്ചുറങ്ങുകയാണെന്നും, അതുകൊണ്ട്, ഉപദ്രവിക്കേണ്ട എന്നും നിശ്ചയിച്ചു, ആ മഞ്ചത്തിൽത്തന്നെ ഒരുഭാഗത്തു കയറിക്കിടന്നു. അപ്പോഴാണ് വേട്ടയ്ക്കുപോയ രാജാവു മടങ്ങിവന്നതു്. മന്ത്രിയോടുകൂടിത്തന്നെ പള്ളിയറവാതുക്കൽ എത്തി അകത്തേക്കു സൂക്ഷിച്ചുനോക്കിയപ്പോൾ, പള്ളിമെത്തമേൽ ശയിച്ചിരിക്കുന്ന തന്റെ പ്രിയതമയേയും അന്യനായ പുരുഷനെയുംകണ്ട്, കോപതാപപരവശനായി ഇവരെ ഇപ്പോൾത്തന്നെ കഷണം കഷണമായി വെട്ടിമുറിക്കണമെന്നുഭ്രൂശിച്ചു, ഉറയിൽ നിന്നും വാളുറിയെടുത്തു. ഉടനേ, പണ്ടൊരിക്കൽ അതിൽ നിക്ഷേപിച്ചിരുന്ന ചീട്ടു്, ദൈവശക്തിയാൽ രാജാവിന്റെ മുമ്പാൽ റീഴാൻ ഇടയായി. അദ്ദേഹം അതെടുത്തുനോക്കിയപ്പോൾ, “ശാന്തത, സാഗരത്തേക്കാൾ വലിയതാണെ” എന്നെഴുതിയിരിക്കുന്നതുകണ്ട്, ഉദ്ബുദ്ധനായി സ്വപ്നനേരം അറങ്ങാതെ നിന്നുപോയി. സമ്പ്രദായമനുസരിച്ചുകൊണ്ടുകൊടുത്ത ചീട്ടാണ് അതെന്നുള്ളകഥ അദ്ദേഹം അപ്പോൾ ഓർത്തില്ല. ദൈവശക്തിയാൽ അകാശത്തു നിന്നുപതിച്ചതാണെന്നുള്ള വിചാരത്താൽ, വാൾ പ്രയോഗം ചെയ്യാൻ ഭയപ്പെട്ടു, സമാധാനത്തോടുകൂടി, വെളിക്കിറങ്ങി, മന്ത്രിയോടു അവിചാരിതം പറഞ്ഞു. അതുകേട്ടു, ബുദ്ധിമാനായ മന്ത്രി, രാജാവിനെ ഒരുഭാഗത്തു മാറിനാൽക്കാൽ എപ്പോഴുമെത്തുംവെച്ചു, പള്ളിയറവാതുക്കൽചെന്നുനിന്നു ഉച്ചത്താൽ കയറിച്ചീട്ടു, ശബ്ദം ഉണ്ടാക്കി. ആ കച്ചകേട്ടു, രാജസ്രീ പെട്ടെന്നു കണ്ണുതുറന്നുനോക്കി. അപ്രതീക്ഷിതമായും അചാരവിരുദ്ധമായി പള്ളിയറവാതുക്കൽ വന്നുനിൽക്കുന്ന മന്ത്രിയെക്കണ്ട്, ഹേ മന്ത്രിസുത്തമ! ഇതെന്തൊരക്രമമാണ്? രാജശേഖരനായി ഞാൻ ശയിച്ചിരിക്കുന്ന ഈ പള്ളിയറയിൽ, അനുവാദം ചോദിക്കാതെ കടന്നുകയറിവന്നതു്, എത്രമാത്രം ഉചിതമാണെന്നു്, അറിയുള്ള താങ്കൾത്തന്നെ, വിചാരിച്ചുനോക്കേണ്ടതാണെന്നുപറഞ്ഞെഴുന്നേറ്റു, തന്റെ അന്തഃപുരത്തിലേക്കു പോകാൻ ഭാവിച്ചു.

മന്ത്രിപറഞ്ഞു:—സപാമ്നി! ഭവതി പറഞ്ഞതുശരിതന്നെ. രാജാവു തിരുമനസ്സു കൊണ്ടു വേട്ടയ്ക്കുപോയശേഷം മടങ്ങിവന്നതു എപ്പോഴാണെന്നുകൂടിപ്പറഞ്ഞു തന്നാൽ കൊള്ളാമായിരുന്നു.

റാണി — തിരുമനസ്സുകൊണ്ട്, മന്ത്രിയുടെ ആദ്യഭാഗത്തിൽത്തന്നെ തിരിച്ചെഴുന്നള്ളി ഇവിടെ കിടക്കുമായിരുന്നു. അദ്ദേഹം അറിയാതെയാണു ഞാൻ വന്നുകിടന്നതു.

മന്ത്രി:—തിരുമനസ്സുകൊണ്ടു മടങ്ങിവന്നതു ദേവിക്കുണ്ടുപോ?

റാണി—കണ്ടില്ല. ഞാൻ വന്നപ്പോൾ അദ്ദേഹം നല്ല ഉറക്കമായിരുന്നു. നായാട്ടുകൊണ്ടു ക്ഷീണിച്ചുകിടക്കുകയാൽ, ഉപദ്രവിക്കേണ്ടെന്നുവെച്ചു ഞാൻ വിളിച്ചില്ല. ഏ

തായാലും അദ്ദേഹം ഉറങ്ങിക്കിടക്കുമ്പോൾ, നാം തമ്മിൽ ഇവിടെ ഇങ്ങനെ സംസാരിച്ചുകൊണ്ടു നിൽക്കുന്നതു ഒന്നുകൊണ്ടും ഭംഗിയല്ല. മുമ്പേ ഞാൻ പറഞ്ഞതുപോലെ, തനിയേകടന്നുവന്നു കയറിയതും, താങ്കൾക്കു യോഗ്യതയായില്ല. വല്ലകായുചുമുണ്ടെങ്കിൽ കാവൽക്കാരോ തവണക്കാരോ മുഖന, തിരുമനസ്സിലെ അവസരം അന്വേഷിക്കുമായ്കുന്നു നന്നു്. അദ്ദേഹംനന്നേ ക്ഷീണിച്ചുറങ്ങുകയാണു്. തക്കകായുചുമുണ്ടെങ്കിൽ മാത്രമേ ഉണർത്താവൂ. എന്നുപറഞ്ഞു തന്റെ മുറിയിലേക്കുപോകയും ചെയ്തു. ഉടനേ, മന്ത്രി അകത്തുകടന്നു്, പള്ളിമഞ്ചത്തിൽ കിടന്നുറങ്ങുന്ന ചള്ളിയറ വിചാരിപ്പുകാരനെ തട്ടിയുണർത്തിയെഴുന്നേല്പിച്ചു. അപ്പൻ മന്ത്രിയെക്കണ്ടു് അത്യന്തം ഭയപ്പെടുന്നതായിന്നു്, കിടന്നിറങ്ങി. ഉടനേ, മന്ത്രി, അവനെനോക്കി, എന്താ ദ്രോഹി നിന്റെ അടുക്കൽ ഈ മെത്തയിൽ കിടന്നിരുന്നതാണു്? പരമാർത്ഥം പറ നല്ലതിന്നു്! എന്നുപറഞ്ഞുതേച്ചെടുത്തി.

വിചാരിപ്പുകാരൻ:—അന്നൊത്തത്തല്ലാതെ മറ്റാരും ഇതിൽ കിടന്നിരുന്നില്ല.

മന്ത്രി:—അതുകൊണ്ടു, നീ തിരുമനസ്സിലെമെത്തയിൽ കയറിക്കിടക്കാൻ എന്തു കാരണം?

വിചാരിപ്പുകാരൻ:—എനിക്കു ഈ മെത്തയിൽ ഒന്നുകിടന്നാൽ കൊള്ളാമെന്നു പലനാളായി ഉണ്ടായിരുന്ന അഗ്രഹാരം സാധിക്കാൻ ഇന്നവസരമുണ്ടെന്നു കണ്ടു്, അങ്ങനെ ചെയ്തുപോയെന്നു കേൾക്കും. ദയയുണ്ടായി എന്റെ അപരാധം ക്ഷമിച്ചെന്നു രക്ഷിക്കണം.

ഇതുകേട്ടു്, മന്ത്രി, അവനെത്തടവിലേക്കയച്ചിട്ടു്, മറഞ്ഞുനിന്ന രാജാവിനെ നോക്കി “സ്വാമി! അങ്ങേ സംശയം ഇപ്പോൾ തീർന്നുവോ? എന്നു ചോദിച്ചു.

രാജാവു:—ഒന്നുകൂടിപ്പരീക്ഷിച്ചുനോക്കേണ്ടതായിട്ടാണിരിക്കുന്നതു്. എന്റെ സംശയം തീർന്നില്ല. എന്നുപറഞ്ഞു രാജിയെ വിളിച്ചു്, ദേവ! നീ വലിയഅപരാധം ചെയ്തിരിക്കുന്നു. പള്ളിയറവിചാരിപ്പുകാരനോടുകൂടിയാണു നീ മെത്തയിൽ കിടന്നിരുന്നതു്. അതു മൂലം എനിക്കു ദുഷ്കൃത്യം കാരണമായിരിക്കുന്നു. ഇനി, എനിക്കു യോഗ്യംവണമെങ്കിൽ, എണ്ണ അടുപ്പിൽവെച്ചു തിളപ്പിച്ചു്, അതുവെട്ടിത്തിളയ്ക്കുമ്പോൾ, അതിൽ ചാടി നീ കുളിക്കണം. സത്യവതിയാണെങ്കിൽ നിന്റെ ദേഹം പൊള്ളുകയില്ല. അപരീക്ഷ കഴിക്കാതെ നിന്നെ എനിക്കു സ്വീകരിക്കാൻ പാടില്ല. അതിലേക്കു വല്ല മടിയുമുണ്ടെങ്കിൽ, ഇപ്പോൾതന്നെ നിന്റെ ഭവനത്തിലേക്കു പൊയ്ക്കാം, എന്നുകല്പിച്ചു.

റാണി അതുകേട്ടു്,—“അന്യപുരുഷസ്पर्ശത്തിനിടയാക്കിയ ഈ ശരീരം ഏതായാലും ഇനിവെച്ചിരുന്നതുകൊണ്ടു യാതൊരു പ്രയോജനവുമില്ല. ഇതുഇപ്പോൾതന്നെ അഗ്നിക്കു ഓരോമാക്കിയേക്കാം.” എന്നുപറഞ്ഞു് തൽക്ഷണംതന്നെ എണ്ണ അടുപ്പിലാക്കിച്ചു്, വെട്ടിത്തിളച്ചപ്പോൾ അതിൽ ചാടാനായി ഭാവിച്ചു.

അതുകണ്ടു്, അർദ്ധശതകയനായ രാജാവു്, അവളെനോക്കി, “ദേവി! നിന്റെ ചാരി ശൂലയിലെ സാക്ഷികരിച്ചാണു് ദൈവം ഈ ചിട്ടു്, എന്റെ മുമ്പൽ ഇടുവിച്ചതു്. അതിൽനിന്നും നീ കുററക്കാരിയല്ലെന്നു തെളിയുന്നുണ്ടു്. അതുകൊണ്ടു്, ഇനി എണ്ണയിൽ ചാടി പരീക്ഷിക്കണമെന്നല്ല എന്നുപറഞ്ഞു.

റാണി:—“പ്രാണനാഥ! ഞാൻ കുററക്കാരിയല്ലെങ്കിലും, മനസ്സറിയാതെ യെങ്കിലും, ഒരു പുരുഷസ്पर्ശം എനിക്കു സിദ്ധിച്ചുപോകുകയൊണ്ടു്, ഇനി, പ്രദോഷത്തിൽ പാശാലനായ അങ്ങുസ്पर्ശിച്ചുകൂടാ. ഇപ്പോൾതന്നെ ഞാൻ അന്നിന്നു അഹാരമാക്കിയേക്കാം” എന്നു സന്ധ്യയും പ്രസാദിച്ചശേഷം, വീണ്ടും എണ്ണയിൽ ചാടാൻ ഭാവിച്ചു.

അ സാഹസംകണ്ടു്, രാജാവു്, തോഴിമാരെക്കൊണ്ടുദേവിയെ തടസ്സംചെയ്യിച്ചു്, ഹേദേവി! വെറുതേ സാഹസം പ്രവർത്തിക്കരുതു്. ഭവതിക്കുവേണ്ടിയാണു്, ദൈവം ഈ ചിട്ടു്, എന്റെമുമ്പിൽ ഇട്ടതെന്നുള്ളതിൽ സംശയമില്ല. അതുകൊണ്ടു ഭവതിക്കുപക

ഈ ചീട്ടതന്നെ എണ്ണയിലിട്ടാൽ പരമാത്മമറിയാമെന്നു ഞാൻ വിചാരിക്കുന്നു. എന്തപറഞ്ഞു അതിനെ എണ്ണയിൽ ഇടാൻ ഭാവിച്ചപ്പോൾ,

മന്ത്രി:—സ്വാമി! ഈ ചീട്ട്, ഒരു സമ്പ്രദായമുണ്ടെങ്കിൽ ഇവിടെക്കൊണ്ടുവന്നു തന്നതാണെന്നോർക്കുന്നില്ലേ? ഒരുപക്ഷേ, അത്, എണ്ണയിലിട്ടാൽ കരിഞ്ഞുപോകാൻ ചുറ്റുമുണ്ട്. അതുമൂലം ദേവിയുടെ പേരിൽ ശങ്കിക്കുന്നില്ലെങ്കിൽ അതു ശരിയല്ല. അതുകൊണ്ട്, അങ്ങനെയല്ല വേണ്ടത്. ശാക്തസാഗരത്തിലും വലിയതാണെന്നുള്ള വാക്കും, ദേവിയുടെ പാതിപ്രത്യയം സത്യമാണെങ്കിൽ ഈ ചീട്ടുകരിയാതിരിക്കുമെന്നുള്ള സംകല്പത്തോടുകൂടി എണ്ണയിൽ ഇടണം എന്നറിവിട്ടു. രാജാവും അതു സമ്മതിച്ച്, ഇപ്പോൾ വെട്ടെടുത്ത ധ്യാനിച്ചുകൊണ്ട്, ചീട്ടുതെരുത്തിയിട്ടു. അത്, ഇട്ടുപോകാത്തതെന്ന, യാതൊരുവായുവും തട്ടാതെ, എണ്ണയിൽ തിളച്ചുപൊങ്ങിക്കൊണ്ടേയിരുന്നു. എല്ലാവരെയും നോക്കി അത്ഭുതപ്പെട്ടു നിൽക്കുമ്പോൾ, രാജാ, മുന്നോട്ടുവന്ന്, ഹേ മഹാജനങ്ങളേ! ഈ ചീട്ടിങ്ങനെ വേകാതിരിക്കുന്നതുകൊണ്ട്, ഞാൻ പരിശുദ്ധയാക്കുന്നതെങ്ങനെ? പരിശുദ്ധയാക്കുന്നു നിങ്ങൾ സമ്മതിക്കുന്നതെങ്ങനെ? എന്നുപറഞ്ഞു, ഒരു കരിപ്പിന്നു അതിയായ എണ്ണയിൽ ചുറ്റത്തു ചാടിക്കഴിഞ്ഞു. ഉടനേ, വെട്ടിത്തീർത്തു കിടന്ന ഒരു തൈലം പനിനീർപോലെ തണുത്തു, എരിഞ്ഞുകൊണ്ടു നിന്ന അഗ്നിയും പോയിത്തീർന്നു, അപ്പോഴുനിന്നും പുഷ്പമുഖി നിന്നോരോടൊപ്പം ചുറ്റിത്തീർത്തു. ദേവദൂതങ്ങളും ഉള്ളിൽ മുഴങ്ങി. രാജാവ്, ഉടനേതന്നെ തന്റെ പ്രിയതമയെ അശ്ലേഷയെക്കൊണ്ട്, ഹേ സുഖപീതാമേ! നിന്നെപ്പോലെയുള്ള ഭാഗ്യവാന്മാരുടെ വൃത്തിശുദ്ധിക്കൊണ്ടാണു ധർമ്മനിവൃത്തിയായ ഈ പ്രാഞ്ചം പരിവർത്തിക്കുന്നത്. അഭിത്യക്തന്മാർ കാലംതെറ്റാതെ ഉദിച്ചുസ്മരിക്കുന്നതും വേദപ്രേഷാദം മറ്റൊന്നുമില്ലെന്നതും, സമുദ്രം ഭൂമിയെ ലംഘിക്കാതെ നിൽക്കുന്നതും, ഭൂമിതന്നെ അധഃപതിക്കാതെ അന്തരാളത്തിൽ സ്ഥിതിചെയ്യുന്നതും, എല്ലാം അതുകൊണ്ടുതന്നെ എന്നുപ്രശംസിച്ചിട്ട്, മന്ത്രിയെന്നോക്കി, “വിവേകിയായ മന്ത്രിസത്താ! ഈ ദേവിയെ എന്റെ കൈവെട്ടിന് ഇരയാക്കാതെ രക്ഷിച്ചത്, താങ്കളുടെ ബുദ്ധിവിശേഷമാണെന്നുള്ളതിന്നു സംശയമില്ല” എന്നുള്ളിയ്യ. അനന്തരം, “ശാന്തത, സാഗരത്തിലും വലിപ്പമുള്ളതാണെന്നു ഏഴുതിയ ചീട്ടുകൊണ്ടു കൊടുത്ത സാധുക്കൾക്കുവേണ്ടി അവർ പകുതിരാജ്യം സാക്ഷാത്കാരിച്ചു സന്തുഷ്ടനായിപ്പോയ്തു. ഇങ്ങനെയൊന്നു ഒരു കഥ.

അതുകൊണ്ട്, ഹേ തുളസീദാസ! മന്ത്രിമാർ അനല്പമായ ബുദ്ധി സാമർത്ഥ്യവും ശാന്തതയും ഉള്ളവരായിരിക്കേണ്ടതാവശ്യമാകുന്നു. അത്, അത്ഭുതകൃത്യം, സ്വാമിരക്ഷയ്ക്കും രാജ്യരക്ഷയ്ക്കും പ്രയോജനപ്പെടും. ഈ ലോകത്തിൽ കീഴ്ത്തിയും പരലോകത്തിൽ സൗഖ്യവും സിദ്ധിക്കും.

ഇങ്ങനെ ഓരോ നീതികൾ പുത്രൻ ഉപദേശിച്ചശേഷം, അമ്മാരാമൻ, മറുചില സമ്പ്രദായങ്ങളോടൊത്തായി, തീർത്ഥയാത്രയായി പുറപ്പെട്ടുപോയി. തുളസീദാസർക്കു കബർ ചക്രവർത്തിയിൽ അത്യന്തം ഭക്തിയോടും സത്യസന്ധതയോടുംകൂടി വിവേകപൂർവ്വം രാജ്യകാര്യങ്ങൾ നടത്തുകയാൽ, അവിരോധ പ്രധാനമന്ത്രി സ്ഥാനം അദ്ദേഹത്തിൽ ലഭിക്കുന്നതിനും, രാജാവിനെ എന്നപോലെ പ്രജകൾക്കെന്നയും ബഹുമാനിക്കുന്നതിനും ഇടയായി. ഭക്ഷണസൗകര്യം, സമ്പ്രദായങ്ങൾ, ദേവലയങ്ങൾ വിസ്താരമുള്ള കളങ്ങൾ, മുതലായവ രാജ്യത്തിൽ നാനാഭാഗങ്ങളിലും ഉണ്ടാക്കിച്ച്, ധർമ്മനിവൃത്തി വർദ്ധിപ്പിച്ച് പിതാവിനെക്കാളും ഗുണവാൻ സമർത്ഥനാണെന്നുള്ള പ്രാതിസന്ധിച്ച്, സാധുസംസ്കൃതത്തിൽ സന്തുഷ്ടനായി കാലംകഴിച്ചുവന്നു.

നന്നമല്ലായം സമാപ്തം.

22

തൃശ്ശീദാസരാകട്ടെ, ഭഗവന്മാരയാൽ ചേർത്തുവന്നിരുന്നതിൽ ഭൂമിച്ച്, വീടുംനാടും
കറന്നിരുന്നപ്പോൾ. അങ്ങിനെകഴിയുന്നകാലത്തു്, തീർത്ഥാടനത്തു് പോയിരുന്ന അമ്മാ
മർ, മടങ്ങി വീട്ടിൽ വന്നപ്പോൾ. തൃശ്ശീദാസനെ അന്വേഷിച്ചപ്പോൾ സകലവിധ
ങ്ങളും മാതാപു പറഞ്ഞുകേൾപ്പിക്കയാൽ, കോപാകവനായ അദ്ദേഹം നേരേപേശ്ശാവേ
നത്തിലേക്കു തന്നെതിരിച്ചു. പിതാവിനെക്കണ്ടപ്പോൾ വിരക്തനായി ഏഴനേര നീ
ന്ന തൃശ്ശീദാസനെ, അദ്ദേഹം അധിഷ്ഠിപ്പിച്ചാലേക്കും വെച്ചിട്ടു പിടിച്ചിട്ടു കൊണ്ടു
വെളിക്കിറങ്ങി; തിര കെ വീട്ടിൽ കൊണ്ടുപോകുന്നതു നാണക്കേടാണെന്നു നിശ്ചയിച്ച്,
ചക്രവർത്തിയുടെ ഒരു പുറത്തുത്തലുള്ള ഒരു ശുദ്ധത്തിൽ കൊണ്ടുപോയി താമസിപ്പിച്ചു. സ
മയസ്തനാൽ സദാചാര നിഷ്ഠനായ ഒരു ഏതാനും ബ്രാഹ്മണരെക്കൂടി അവിടെത്താ
സിപ്പിക്കയും വേദാഭ്യസ്തനായൊരു തപഃമുതലായതിൽ പ്രവർത്തിച്ചു പിശുദ്ധമാനായിരി
ക്കത്തക്കവണ്ണം, പേടാലപ്പാട്ടുകൾ ചെയ്തു്, താനും ബ്രഹ്മചര്യം പഠനമായി അവിടെത്ത
ന്നെ സ്ഥിതിചെയ്തുകൊണ്ടിരുന്നു. അങ്ങനെതിരിക്കുന്നകാലത്തു്, തൃശ്ശീദാസനെക്കണ്ടപ്പോൾ
കുറുപ്പാൽ വെട്ടി ഭഗവാൻ ഒരു ദേവസ്ത്രീയെ വെളിച്ചിച്ച്, “ഹേ സുന്ദരീ! നീ ഇപ്പോൾ തന്നെ
പ്രിയനാണെങ്കിൽ പോയി, അകംബർ അജാപിൻറെ ഒരു ദൂതനത്തിൽ താമസിക്കുന്ന തൃശ്ശീ
ദാസനെക്കണ്ടു്, അ പൻറെ തപോനഷ്ടവും ധൈര്യവും അഴിച്ചു്, അവനെ നീതിപാ
കളാൽ ഗുണദോഷിച്ചു അതാ നിന്റാക്കിമടങ്ങിപരണം” എന്നു കല്പിച്ചു. അതുകേട്ടു ദേവസ്ത്രീ
കുസമൃദ്ധമായി നേരേ അകംബർ ചക്രവർത്തിയുടെ ഉദ്യാനത്തിൽ ചെന്നു ചെന്നു. അവിടെ
തപസ്സു ചെയ്തുകൊണ്ടു നില്ക്കുന്ന അനേകം നന്യാസിമാരെക്കണ്ടു്, ഇതിൽ തൃശ്ശീദാസൻ
ഏതായിരിക്കും എന്നിങ്ങനെ സംശയിച്ചു്, അതടക്കം കണ്ണുകൾക്കുപ്രത്യക്ഷപ്പെടാതെ,
അതോട്ടത്തിൽ തന്നെ അങ്ങോട്ടുമിങ്ങോട്ടും ഉദ്ധരിക്കാഞ്ഞിരുന്നു. അ അപസംത്തിൽ തൃശ്ശീ
ദാസനും കൂട്ടുകാരും കൂടിക്കാണുന്നതിനായി അ തോട്ടത്തിലുള്ള ഒരു കുളത്തിലേക്കു പോകുന്നതു
കണ്ടു്, ദേവസ്ത്രീകൾ അതിൻറെ കായൽ നിൽക്കുന്ന ഒരു വൃക്ഷത്തിൻറെ ചുവട്ടിൽ ചെ
ന്നു, അത്യുത്തമമായ സൗന്ദര്യത്തെ പ്രകാശിപ്പിച്ചുകൊണ്ടിരുന്നു. അവളുടെ മനോഹരരൂ
പവും വിവാസാദികളും കണ്ടു മനസ്സുവിഞ്ഞു തൃശ്ശീദാസൻ, അത്യുത്തമത്തോടുകൂടുകാരനേക്കീ
ഹേ സന്ദീപ്തന്മാരേ! മനോഹരീനിയായ ഒരു കന്യകയെക്കൊണ്ടി അതാ നിൽക്കുന്നതു നിന്റാ
കണ്ടില്ലേ? ഇത്ര അകലെയായ ഒരു ലാലസ്യധാമം ഭൂമിയിലെങ്ങാനും കാണാൻ കിട്ടുമോ?
ഹാ! ഈ രൂപം എത്ര നയനാനന്ദകരമായിരിക്കുന്നു” എന്നു പറഞ്ഞു കൊണ്ടു അവൾനി
ന്ന സ്ഥാനത്തേക്കു ചെന്നു. അവൾ അതിനനുചയപ്പെടുന്നതു ഭാഗത്തിൽ, അമ്മാമർ
ഇരിക്കുന്ന സ്ഥാനത്തെ വിട്ടു്, ദൂരത്തുള്ള ഒരു വൃക്ഷക്കൂട്ടത്തിലേക്കു നടന്നു. തൃശ്ശീദാസൻ
അവളുടെ മരയയെ നോക്കി പിൽതുടന്നു ചെന്നു്, അരികിൽ നിന്നു കൊണ്ടു്, സതീ
ത്വന്മാരെ നോക്കി, ഹേ സുന്ദരിതന്മാരേ! ഇതാ സർവ്വ സൗന്ദര്യസാരമുള്ള ഒരു സ്വ
രൂപം നിൽക്കുന്നതു നിന്റാ കണ്ടില്ലേ? ഇവളുടെ സൗന്ദര്യം വണ്ണിക്കുന്നതിനു അയിരും
നാലുള്ള അനന്തനാലും സാധിക്കുമോ? വിഷയാശരണസിദ്ധയോഗികളുടെയും മനസ്സി
നെ മയക്കത്തക്ക സൗന്ദര്യവിവാസാദികൾ ഇവളിൽ കളിയാടുന്നതു കാണുന്നില്ലേ? ഇത്ര
ത്തോളം അത്ഭുതസൗന്ദര്യം ദേവസ്ത്രീകൾക്കുള്ളതായപുരാണങ്ങളിലും മറ്റും വണ്ണിച്ചുകേ
ട്ടിട്ടുള്ളതല്ലാതെ, ഭൂമിയിൽ കണ്ടറിഞ്ഞതായൊരു കാമയില്ല. മനുഷ്യജാതിയിൽ ഇത്രമാത്രം
സൗന്ദര്യ സമ്പത്തുണ്ടാകുമോ എന്നും സംശയമാണു്.

“പങ്കജകോകം, പമ്പരം, പന്തു്, ചെ-
ങ്കുമാലംകൃതകുടികുടാഭം
ശുഭേ സുപണ്ണാദകുടേ മെന്നിത്തരം
കമ്പിടം കെങ്കു്”

യുടെ ശരിമാപിനെത്താങ്ങുന്നതിനു വിഷമിക്കുന്ന മദ്ധ്യപല്ലിയുടെ ഉലച്ചലോടുകൂടി
നിൽക്കുന്ന ഇവളിൽ നിങ്ങളുടെ മനസ്സു മിക്കുന്നില്ലയോ? അതുതന്നെ. ഇവളുടെ
ശൃംഗാരവിവാസാദികൾ നിങ്ങളെ അകലിക്കുന്നില്ലയോ? എന്നിങ്ങനെ പലതും പറഞ്ഞു
മടനമാലാൽ വിവരമായി രോമാഞ്ചംകൊണ്ടു് മോഹാലസ്യപ്പെട്ടു വീണുപോയി. അല്ല

യോസിലന്മാരേ! ഇപ്രകാരം മോഹിച്ചുണർന്ന തൃശ്ശീദാസനും ദേവകന്യകയുമായി താഴെ
പ്പറയുംപ്രകാരം നീതിപ്രസംഗങ്ങളാരംഭിച്ചു. ഉദ്യോഗനായതൃശ്ശീദാസൻ, അവളെന്നോ
ക്കി. കിളിപ്പാട്ട്.

ഓന്ത! കാമുകജനമാനസമഴിക്കുന്ന ബന്ധുവില്പനങ്ങൾകവൻവിളങ്ങീട്ടും പന്ത
ണിക്കൊക്കുമാർ കണ്ടുപാഠംകഴുതൊഴും ചെന്തളിർമേനിയാളാമിക്കരുംകഴുലിയാൾ * ആ
രഹോമനോജരാജന്റെ ദേവിയോസാക്ഷാൽ ഭാരതിതാനോതാരിൽതനപിലോകാംബിക
യോ? * മാമവൈരിതൻമനോഹാരിണിഭവാനിയോ മാമന്റെമണിത്തേരിൽകൊടിയോ ശി
വശിവ! വടനംതിങ്കൾബിംബംകുന്തളംകരിമുക്കിൽമദനഗുത്തംജ്ഞാക്കണ്ണുകൾ കരിർവാളം
* രദനംമുത്തുതന്നെ നെറ്റിതിങ്കൾക്കുറ്റാൻരദനച്ചുടപുത്തൻപവിഴക്കൊടിയല്ലോ * പ
ഞ്ചതാരയെക്കാളുംമധുരമല്ലാവച- സ്സഞ്ചിതഗണ്ഡസഫലംചൊൻകണ്ണാടികൾരണ്ടും *
പുഞ്ചിരിപ്പുതുമയപ്പൂണ്ണു ചന്ദ്രൻറകാന്തി യഞ്ചിയുറുന്നപീയൂഷത്തിരുന്നമേതന്നെ * ഇ
വളക്കാണമാനന്റെ കണ്ണിനങ്ങായപുണ്യമചിതക്കിതപൂവ്തപസ്സിൻഫലമത്രേ! * നവ
കോമളമായചാവണ്യസവ്സപമി ബ്രൂവിൽമററാക്കുമേവംകണ്ടിട്ടില്ലല്ലോമുന്നം * കർക്ക
വോടുക്കൂടി ജീവനെമരിച്ചെന്നെ മരപ്പാവയെപ്പോലെനിമ്ബലാനിമിച്ഛിച്ചു * ചരസ്ത്രീമ
ണിയിവളാരെന്നധരിക്കുവാ നരത്തകെട്ടുമാലമുദിക്കുന്നകതാരിൽ * എന്നുചിന്തിച്ചുമെ
ല്ലെത്തൃശ്ശീദാസൻചെന്നുകുന്നൽനേർമിഴിയോടുചോദിച്ചുമധുരമായ് * എന്നുകതാരിലൂറും
പ്രേമധാരയിൽമുങ്ങും മിന്നലേകാമമുട്ടുകറയ്ക്കുംനന്തെന്നെഖെ! * പുന്യ! തവതനുവല്ലിയോ
വീയുദ്യാനം ധന്യമാക്കിയതില്ലോളെന്തുകാണത്താലോ? * ഏനല്ലവേതിയാരകന്നവെ
ന്നുംനമുക്കുന്യനകെട്ടുകുടുംപുണ്ടറിയിക്കുകപേണം * എന്നുക്കേട്ടുചെയ്യാൾസുരസ്ത്രീമ
ണിസവ് വന്ദ്യനാമതപോധനസത്തമ! നമോസ്തുതേ * നിന്നുതൊതനായസുകൃതിതരത്താലോ
കർ തന്നടിമലറിനകണ്ടുകൈതൊഴുവാനും * നന്നായ്ജ്ഞാനോപദേശംവാങ്ങുവാനായുമി
ന്നു വന്നേൻ, ഞാനൊരുദേവകന്യയാണറിഞ്ഞാലും * ചുങ്കിലോനമുക്കുനീതരനകൂലമായ്
മാമ സങ്കടംകെടുത്തുകുപണമേമനോഭോ! * തിങ്കൾനേർമുഖീ! നീയീയുദ്യാനംതവപാദപ
ങ്കജസ്തർശത്താലെപൂതമാക്കുവാനുള്ള * ദൈവമോ മേൽഭാഗധേയരെ ഭവംതന്നെ നൈ
വസംശയമെന്നിൽകനിവുതോന്നേണ്ടമേ * ദേവകന്യയുംചൊന്നുളാമന്തകപ്പും! ഭൂമിദേ
വവംശജ! തവനന്ദപ്രീതിയാലും * പാപനമരിത്രയെന്നെന്നേനീയറിവേണം അവതില്ലി
വയൊന്നുംകേൾക്കുവാനെനിക്കുഭോ! ഞാനിഹതവതാതപാദരൈസ്സരി * മൂന്നുദ
ലബ്ധിക്കുള്ളമാറ്റങ്ങളറിവുവാൻ വാനലകത്തുനിന്നുവന്നോവതുപോലെ * ജ്ഞാനമഗ്നോ
പദേശംചെയ്താലുമെന്നിക്കുനി അസദൃശതകളെല്ലാമകലെത്തള്ളിക്കളു * ഞാനുത്തരം
സത്തരംതിരിച്ചറിഞ്ഞുവർത്തിക്കുഭോ! വിസപ്പൂക്കണ്ണാൾതടൻറവ്യാകൃത്തുളവംകേട്ടു * തൃശ്ശ
ശീദാസൻഹാസമഞ്ജളമുരചെയ്താൻ * കാദേവതേദേവി! കർക്കവേചിത്തേനീ മാമ
കമലിലാഷംസാധിച്ചാലനന്തരം താമസഗുണജന്യമജ്ഞാനമെല്ലാംനീക്കി * ത്താമസി
യാതെ നിന്നെവിശുദ്ധയാക്കീട്ടുനേൻ * ദേവിചെല്ലുന്നമേരാപസിതപോജുവ ഭാ
വശുലികൾചേർന്നിസ്സംഗരായ്മേവീടും * പാവനന്മാരാനിൻകരകയർത്തികേൾ
ചിത്തം താവുകവിധിവിചരീതമാണറിഞ്ഞാലും! * പണ്ടുദേവചാതുരൻറപതിയാരോ
രാദേവി തണ്ടലർശരാർദ്രിതചിത്തയായ ശീതാംശുവെ * കണ്ടുകമിക്കുമുലംഎന്നെല്ലാംക
ടുത്തു ശബ്ദവഴക്കുതെവമാനപുംപന്നു? * ഭേണകഗന്ധവൻറ സൗന്ദര്യവിലാസ
ങ്ങൾ കാണുവാൻമനസ്സുവിഞ്ഞൊന്നുനാക്കുകമൂലം * പ്രാണഹാനിക്കുതന്നെനുംഗതവ
ന്നുപുനരേണ നേർമിഴിദേവയാനിയാംശുക്രാന്തജാ * കമനക്കണ്ടുമോഹിച്ചതിനാല്പ്ര
തിലോമവിധിയാംവിവാഹത്തിൻറുല്ലാസനിടയായി * രജനീചരിയായരാവണസഹോദരി
കമനീയാജ്ഞാനയരാമചന്ദ്രനെസ്വപനം * രമണനാകെന്നുകാമിച്ചുപക്ഷിക്കയെശ്രവ
ണനാസാക്ഷമേരദനമകപ്പെട്ടു * വൃന്ദരാജപന്ധരപതിതൻപ്രാമോഹത്താൽ തന്ന
ദൈവരിത്രത്തെധപംസിച്ച്കിടക്കുമൂലം * വന്നിതുഭേതൂനാശം, നാമിമകുൻറമദം പൊ
ന്മണിച്ചുട്ടുവത്തശുദ്ധിയാണറിഞ്ഞാലും * ദേവമാമുനിപുന്ദസ്തുതയായ് പലോഴിയിൽ
അവിർഭൂതയായ് പഞ്ചകന്യകാമണികളിൽ * ഏകയായന്യോന്യാനുരാഗത്താൽസഫസ്ത്രാ

ബുഃശോകമെന്നിയേതപഃചെയ്തഗൗതമൻതന്റെ * സാധാർമ്മിണീപദഃലഭിച്ചുസുഖിച്ചി
രുന്നഹംമാനിതപാദിഭാഷങ്ങളെന്നിയേനിത്യം * വാണതാപസിയാശോഹമച്ഛേദേതോ
ഭവ ബാണപീഡിതയായിശക്തനെ പ്രാപിക്കുന്നത് * പ്രാണസംക്ഷത്തോടുംശിവയായനേ
കനാൾ ക്ഷോണയിൽവസിക്കുമാറായ്വന്നുകഷ്ടംകഷ്ടം! * അതിനാലിന്നുംവിവാഹ
ത്തിങ്കൽഅഹമച്ഛായായ് ശിവനെക്കല്പിച്ചതിൽമതിപ്പിക്കുന്നുണ്ടല്ലോ * കവസംശുദ്ധിതെ
ല്ലമില്ലാത്തോരന്ധരി യുവകിൽസർവ്വവന്ദ്യനക്ഷത്രാകൃതിയായി * വിലസുന്നതും,വിവാ
ഹത്തെങ്കൽവധൂദപക്കൊ ഭഭ്രമാനക്ഷത്രത്തെനോക്കിക്കുന്നതുമെല്ലാം * തുലയ
ഹാരപാതിപ്രത്യശുദ്ധിയാലാണെ നനിക,തപോധനക്കുറിയമകടമേ! * ഭർത്താവുതന്നെ
ദൈവനോരിമാക്കല്ലാമെന്നു ശബ്ദിച്ചിടുന്നപുരാണങ്ങളുംവേദങ്ങളും * മുശാധായന്ത്യ
സംഗമചെയ്യുന്നകവസ്ത്രീതാൻ ദർശനീയഭയത്തപരാസഭജനമാകും * ഇക്കമാപ്രസ്താവ
ങ്ങളരിയുംചോന്നോടു വിസ്തരിക്കണമെന്നില്ലല്ലോഅൻ പിശാചായ് * സുന്ദരീപരമാ
ത്ഥമാണനീപറഞ്ഞവ യെന്നിരിക്കിലുപായമിത്തമുണ്ടല്ലാററിനും * എന്നാശാഗതി
നിവർത്തിച്ചനീതരുമെങ്കിൽ ഋണേതൽപാപശാന്തിവരുത്തിക്കൊൾവൻതാനും * കന്ദു
ക്കൊടിനിനക്കശുദ്ധഭവിക്കാതെ വിണ്ണിലേക്കുയറ്റുന്നെന്നോതിമാമുനിസുതൻ * ചര
ത്തുചെയ്യുന്നേരം ദേവകന്യകതാനും ദൂരത്തെന്നതികോപകവുഷംനോക്കിച്ചൊന്നാൾ * ചാ
രിത്രവിധപംസമാക്രമംമുൻനിൽക്കുംക്ഷമേരുമോഭവാദശാസാധുമാമുനിസുതാ! * ഇങ്ങ
നോപദേശമെയ്യേണമെന്നപക്ഷിച്ചു ഞാനിഹവേൽസകാശത്തെപ്രാപിച്ചിതെ
ന്നാൻ * മാനപുംവിവേകവുമില്ലാതെസംഭോഗമുദമിദ്രാമോഹമുണ്ടൊള,മങ്ങൊട്ടുങ്ങ
ൻ* ഇങ്ങനമിന്നുപദേരിക്കേണ്ടതായിരിക്കുന്നു എന്നമാകയാൽചെയിതന്നുകേട്ടതുക * പ
രസ്രീഗമനത്തിലിച്ഛിച്ചശശ്രീവൻ മരിച്ചുകലഞ്ചലമന്ത്രിഭിസ്സമനപിതം * പരസ്രീവാ
ഞ്ചരയാപെബ്രഹ്മാപിൻശിരസ്സൊന്നു പതിച്ചിതതിനാൽതൻ കീചകൻമരിച്ചതും * അ
ളകേശൻറമിഴാപോയതും,നാറ്റുപ്പൻതാൻ വളരെക്കാലംചെരുവായായിക്കിടന്നതും*
ബലവാൻബാചിരാമബാണത്താൽമരിച്ചതും വിലയംകിമ്മരനവന്നസംഭവിച്ചതും * പര
ദാഹമരയായദർപ്പത്തികൊണ്ടാണെന്നു പറയുന്നിതിഹാസപൗരാണഗ്രന്ഥങ്ങളിൽ * സു
ന്ദോപസുന്ദന്മാരുംമരിച്ചാർ,തിലോത്തമ തന്നെക്കാമിക്കയാലഗ്നതവിൻദപിതീയയെ * ക
ന്ദുപ്പവിവശനായ്കാമിച്ച ചന്ദ്രൻതാനും അന്യനകുഷ്ഠാശ്വഗത്രനായ്വിചാരിച്ചാൻ *
ഹാരിതൻപതിമാരെക്കാമിക്കയാലേമുന്നം നമകാസുൻതാനുംമരിച്ചുമുനിസുത! * വരവ
ണ്ണിനിശാമദമന്തിയെയിച്ചി ചൂറ്റിപന്നസേവ്വിട്ടുകിടത്തനും * ഏവമന്യമരോത
നരിമാർത്തന്നക്കാമി ചൂപദംബുധൗപീണനരിച്ചപുരുഷന്മാ * റോയുണ്ടൊ;ദേ
ഹംമുഴുവൻപുണ്യജനം പേറിനാൻമുന്നമിത്രനഹല്യാസംസർഗത്താൽ * മൃഗുലകിനും
നാമനെങ്കിലുദേവേന്ദ്രന പ്രാപകർമ്മത്തിൻഫലമൊഴിക്കാനാളായില്ല * ഇങ്ങനെപല
നീതിപാത്രങ്ങളുമെയ്യും അംഗനാകുലമൊഴിതൻമുഖംമുഖംനോക്കി * തിങ്ങിനവി
ചാടത്താൽതുളസീദാസൻചൊന്നാൻ മംഗലേ!വിദ്യചിമാണ്ഡിയുംപുറത്താങ്ങലേ * നന്നു
നിന്നുപദേശവാക്യങ്ങൾപരമാർത്ഥം എന്നിരിക്കിലുമൊന്നുപുന്നന്നേമതിയായു * കന്ദു
വൈവ ഗുണമൊഴിച്ചശേഷംനമു കൊന്നിച്ചപാപശാന്തിമാഗ്നങ്ങളനുഷ്ഠിക്കാം * മു
ശാധാക്യങ്ങളേവംകേട്ടുദേവിയുംചൊന്നാൾ ദർശനംതന്നെമുഖജനത്തെരഞ്ജിപ്പിക്കാ
ൻ * മുപ്പാശാതിതന്നെചൊൽകുലുംജ്ഞതന്മാർതൻ മക്കമുഹ്യാക്കുണ്ടോമാറംസംഭ
വിക്കുന്നു! * എന്നുചെയ്തദേവലോകത്തേക്കയൻപോയ്സുന്ദരീജ്ഞിശീഘ്രംമറഞ്ഞാരുന
ത്തം * ഉന്നിദ്രപ്രേംകിളത്തിലകൾതഴച്ചൊരുകന്ദുപ്പഗാമത്തയിലിടിചാൾപീണപോലെ*
നിന്നിശേഷനായ്സുബ്ധനായ്മനോഭംഗത്താടെ നിന്നിതുതെല്ലുന്നേരംതുളസീദാസ
ൻതാനും*ചിന്തെത്തൻകരൾനൊതുവിഭ്രാന്തനെന്നപോലെയങ്ങിങ്ങുനടന്നുവെത്തത്യന്തം
വിലപിച്ചാൻ * മിന്നൽവള്ളിപോലെനെറുമുണ്ടിൽനിന്നരുളിയ കന്നൽനേർമിഴിയവ
ളെങ്ങുപോയ്മറഞ്ഞാളോ? * ഇന്നിനിവിണ്ടുമെൻറമുനിലമ്മാറുവന്നു കണ്ണിനുകളിൽ
തരുമതുതപൊഴിക്കുമോ? * നിന്നധിപാസസ്ഥാനമേതെങ്ങോനോഹരേ! വന്നുകൂട്ടുവൻത
തുങ്ങാനുമെന്നോരാതരം * പറഞ്ഞുംകരഞ്ഞുമെൻപ്രാണനായികെ!ദേവീ!പരമസൗഖ്യദ

സർവ്വപദമേവരികെന്നു * വിളിച്ചും മോഹിച്ചുവീണീടിനോളവിങ്കൽ മിളസന്താപം സഹ
 ചാരിവേദിയല്ലോ * അടുത്തു സതീത്വനെയുമുണർക്കണമെന്നു താപം കടുത്തു മനസ്സു നൊ
 ന്തെയും വിളപിച്ചാർ * മുറയ്ക്കു ശുശ്രൂഷിച്ചു ബോധമുണ്ടാക്കീട്ടതിലൊരുത്തൻ ചൊന്നൊന്നെ
 ന്റെ തേഴേരേ വോനേവം * ഭൂമിപ്പൊന്നെ നൂതമുലതാപമൊക്കയും പോകാൻ തക്കതാവഴി
 പറഞ്ഞീടാഞ്ഞാനതു കേൾക്ക * “ഇല്ലൊഴേക്കു മചിന്ത സന്യജിച്ചു കക്കാമ്പു ദർശനമുണ്ടി
 ത്തപതിപ്പിച്ചു കന്നുകയേയും * വിസ്മയിച്ചിത്താമപ്പൊയ്ക്കയിൽ മുങ്ങിക്കേറി ശ്രദ്ധനാനിത്യ
 കർമ്മനിവഹിച്ചിരിക്കുനീ! * കാമമാന്തടാകത്തിൽ മുഴു പൻ മുങ്ങിക്കളി ചൂമയമടഞ്ഞിവി
 ക്കെന്നമുക്കിനിയപ്പോൾ * താമരക്കളം തന്നിൽ കളിപ്പാൻ തോന്നുന്നില്ല ധീമതാം വരാ! ചു
 ന്നു തൃശ്ശീദാസൻ ചൊന്നാൻ * അന്നുൻ ചൊല്ലി നാനപ്പോൾ കാമമോഹത്തെ നീക്കി ധ
 ന്നു മാന്തപശ്ചാത്തു നിവഹിച്ചിരിക്കുനീ * “ഇന്നതും നമ്മാൽ സാധ്യമല്ലതൊഴുരേ! ദേവ കന്യാ
 ലാഭത്തിനായിത്തപസ്സു ചെയ്യാം പക്ഷേ” * അതുകേട്ടു ന്നുൻ ചൊന്നാൻ “ഭഗവദ് പാദാംബു
 ജം മതിയിൽ ധ്യാനിച്ചു നീ വാഴ് കെടോയധാസുഖം” * അതുമാമല്ല നമ്മാൽ സുന്ദരമുഖി മാമ
 സ്സതിയാളെന്റെ മുമ്പിൽ വരുവാൻ യോഗം വന്നാൽ * വന്ദിക്കാം പൂജിക്കാം ഞാൻ സേവിക്കാം
 മരണാനിലെ മരണമാം മനസ്സുടുത്തീട്ടു നീ ലെത്തു ചെയ്യാം * അപരൻ ചൊന്നാൻ “സഖേ ഭൂ
 സുകലേ ഭട്ടൻ തപസാൻ ധീഭോനാകയാലുപോലെ * രൂപയെന്നിയേ കാമമാപല്യം
 തുടരുന്നതവവാദാപാമാസരേതുവായ് വരുമല്ലോ” “ശരിയാണീത്യാപഥസ്ഥിതനായ് ശ്രേ
 ഷ്ടഭൂമി സുരവംശത്തിൽ ജനിച്ചവനായിരിക്കയാൽ വരുമോലജ്ജവൃത്തിയതിനെ നിഷ്ഠാസി
 ച്ചു. സുരസുന്ദരിതന്നിൽ മാഴ് കി വൈവശ്യം പൂണ്ടേൻ * അപ്പോഴുതന്നുൻ ചൊന്നാൻ സർവ്വാ
 ക്ഷിയായ് സത്യനിത്യഭാവം പൂണ്ടൊരദൈവത്തിൽ ശംകയെന്നേ * ദുഷ്ടകഥാപദ്യത്താൽ
 മനസ്സുടുപ്പിച്ച ദർശനതപതാപകുന്ദകപ്രഭമല്ലോ” * “നരകം സുരകന്യാമോഹത്താ
 ലൊന്നെച്ചുറ്റി ചെറിയും കാമത്തിയെക്കടന്നു വരാതെന്നും * മോക്ഷത്തെ യടമണമെങ്കിലൊ
 വോനിന്നീ മോഹത്തെയുപേക്ഷിക്കാതാമോ ചുണ്ണാൻ ന്നുൻ * “നീക്കമെന്നിയേ മരണ
 സംഭവം നാരു ചേർക്കുണ്ണാൻ കണ്ണുകൾ കേൾപ്പൂരത്തിരിപോലെ * ലാക്കാഞ്ചെന്മുന്നിൽ
 വന്നുനിന്നെങ്കിൽ നിത്യാനന്ദമോക്ഷാമടഞ്ഞു ഞാൻ ഭാഗ്യവാനായിത്തീരും * “തൃശ്ശീ
 ദാസ! വോൻ ദൈവചിന്തകളെല്ലാം അലസതെന്തപരിത്യജിച്ചതെ” ന്നാനന്നുൻ * ചല
 ത്തക്കണ്ണാളെൻ ദൈവചിന്തകൾ കചൻ ചാനകത്തു പൂക്കാളല്ലോ എന്നു വന്നു ചൊല്ലാൻ * “സം
 സാരവിശ്വാസിയായതവതാതന്റെ മുമ്പിൽ പുസേപുണ്ഡ്രവ! നമ്മൾ പോകുന്നവർ ചൊ
 ന്നാൻ * സംസാരമേതുവാമിസ്സന്ദരാങ്ഗിയേക്കുണ്ടു സ. സാരിപ്പതിനിടകൂടാതെ യാരിക്കലും
 * ഇവിടം വിട്ടു മാറല്ലോ യിങ്ങാൻ ജനകന്റെ സവിധം പൂകാ എന്നു തൃശ്ശീദാസൻ ചൊന്നാൻ

അല്ലയോ സിദ്ധന്മാരേ! തൃശ്ശീദാസൻ റസതീർത്ഥസ്നാനാദയ ബ്രാഹ്മണർ ഇങ്ങനെ പ
 ല നീതികൾ പറഞ്ഞിട്ടും പ്രയോജനപ്പെടായ്ക്കൊണ്ടു്, അച്ഛൻ അദ്ദേഹത്തെ നോക്കി
 “അല്ലയോ തൃശ്ശീദാസ! ഈ സംഗതി! ഞങ്ങൾ ഇപ്പോൾ തന്റെ അച്ഛനോടു പോയി
 അറിവിച്ച് അദ്ദേഹത്തെ കൂട്ടിച്ചുകൊണ്ടു വരുന്നേണ്ടു്” എന്നു പറഞ്ഞു്, അതിവേഗത്തിൽ
 ഓടി അത്ഥാശാമരുടെ സവിധം പ്രാപിച്ചു്, ഇങ്ങനെ ഉണർത്തിച്ചു് “സ്വാമി! അങ്ങേയ്യത്ര
 നായ തൃശ്ശീദാസൻ അകാശത്തിൽ നിന്നും വന്നിറങ്ങിയതെ കന്യകയെ കണ്ടിച്ച്, മോഹ
 പരവശനായി അവളോടു ച്ഛല പ്രേമസല്ലപങ്ങൾ തുടങ്ങിയപ്പോൾ, അ ദേവി! പ
 രസ്ത്രീഗമനഭോഷത്തെ പുറസ്തരിച്ചു്, ചലനീതിയാപദേശങ്ങളും ചെയ്തതിൽ, തൃശ്ശീദാ
 സൻ അതനുസരിക്കായ്ക്കൊണ്ടു് അവർ പെട്ടെന്നു അകാശത്തിലുയർന്നു മറഞ്ഞുകളഞ്ഞു.
 അപ്പോൾ മുതൽ തൃശ്ശീദാസൻ ഒരു ഭ്രാന്തനെപ്പോലെ നിരത്ഥവാക്കുകളും പുലമ്പിക്കൊ
 ണ്ടുവീടെത്തന്നെ നീക്കുന്നു. അതുകൊണ്ടു് സ്വാമി എഴുന്നള്ളി വന്നു്, അ അഭിനിവേ
 ശത്തെ മാറ്റി, കമാമനെ യഥാസ്ഥിതനാക്കുന്നു.”

ശിഷ്യന്മാരുടെ വാക്കുകൾ കേട്ടു അത്ഥാശാമർ അത്യന്തം ആശ്ചര്യഭരിതനായി, വേ
 ഗം തന്നെ എഴുന്നേറ്റുപോയി, തടാകത്തിന്റെ കരയിൽ ചുത്തി. അവന്റെ കാമനേ! പ്രി
 യതമ! എന്നൊക്കെ കാരോ ശൃംഗാരവാക്കുകൾ പുലമ്പി ഭ്രാന്തനെപ്പോലെ നീക്കുന്ന
 മകന്റെ വദനത്തെ അശാഭിതനായി നിരീക്ഷിച്ചു.

മുന്നാമദ്ധ്യായം

(തുളസീദാസരുടെ അനുരാഗത്തെ അസ്തമിപ്പിച്ചത്.)

പണ്ടു്, ഗോവാന്റെ മായാവിലാസത്താൽ ഭാസിമാരിൽ അനുരാഗം ഉദിക്കയും വേഗ്യാ
വേനംതന്നെ ശരണമാക്കി കുറെക്കാലം നീങ്ങിച്ചശേഷം അത്മാരാമരുടെ ഉപദേശപ്ര
കാരം അതിൽ നിന്നുനീങ്ങുന്നതായി മേലാൽ, പരസ്പരമനം ചെയ്തയില്ലെന്നു സത്യം
ചെയ്തു വിരക്തനായിരിക്കയും ചെയ്തു തുളസീദാസൻ വീണ്ടും വിഷ്ണുമായ മയക്കുകയാൽ
കാമാസക്തി ഉദ്ദീപിച്ചു സ്ത്രീലമ്പടനായിനിൽക്കുന്ന നിലകണ്ടു്, അത്മാരാമർ വാത്സല്യ
പൂർവ്വം പറഞ്ഞു.

(കിളിപ്പാട്ടു് മട്ടു്.)

നന്ദന! മഹാവേശസാരങ്ങളുണ്ടെന്നു ന്യായമുണ്ടെന്നു വദനായിരിക്കുന്ന * പുണ്യ
പുതപ്പ! നീയെന്തിങ്ങനെ വിഷം പോലെ നിന്ദ്രമാംസ്രീഭേമത്തെ കാമിച്ചുവെലുന്നു. * മല
മൂത്രാശാരമായ് പ്രണപൂതമേല്പുമായ ഓലിയാൽ മുടക്കുട്ടരക്കുമാംസാസ്ഥിയായ * മരി
നവസ്താവണരളുതെയിരിലിപ്പു യുദ്ധാകുമാരതപഞ്ചോധികർക്കൊരിക്കലും * കുട
ലുത്തരേകർ ചമയുന്നെവലയും അടയുറ്റു സ്വിയംസ്രീമെയിലഭിലാഷം * കെട്ടുമ
യെന്നു ബോധിക്കാനൊരഞ്ജാനിദുഃഖകടലിൽ കരപറന്നു നാലുമായ് വരാതെന്നും * പലന
രൂതപസ്സു ചെയ്തങ്ങായ പുണ്യാത്മാവാം കലടിപമേ! വിദ്യാസ്വപ്നപരിധാനമേ! തുളസീദാ
സ! മാധാപതിയാംസ്രീഭേമംകുണ്ടലനാലാപം ചെയ്ത നിനക്കു ചേരുന്നതോ? * പണ്ടൊരു
കാലം ബ്രഹ്മനിഷ്ഠനാഭൂതമുനിക്കു ഞായിതൊരു സുതൻ സങ്കല്പമത്രത്താലെ * കണ്ടാൽകോ
മളൻ, കലാവല്ലഭൻ, ശുക്രാഭിധൻ അങ്ങൻ നാട്ടിലും നിജകീർത്തിയെ വരിത്തൻ * തണ്ടാർ
സായകുചശനായ് വന്നാണൊരുദേവ വണ്ടർ വഴിയെ മുന്തികാക്കുയാലൊരുദിനം *
കണ്ടമാത്രയിൽ തന്നെ മറഞ്ഞാളു പളതു കൊണ്ടു ശുക്രാമുള്ളിലാധിപുണ്ടതിവേലം * തൻ
പിതാവിങ്കൽ ഭേമം സൂക്ഷിപ്പാൻ സാധിച്ചു ശങ്കാദിട്ട താപുപോയ് ദേവയോനിയിലഥോ
* ജനിച്ചു ദേവകന്യാവശേഷം നൂല മന്ദവിച്ചുമതിയാകാഞ്ഞതിനൽപലപല * ജനു
ക്കൾക്കധീനനായ് സ്വപ്നദാപിഷയങ്ങൾ ഭൂജിച്ചു പശുക്കിനശിപ്പിച്ചെന്നു കേൾപ്പു
* അതുപോലേ നീയും തീവ്രതപസ്സി ഫലപേടൈനെ ഞാതിയാൽ നശിപ്പിക്കാൻതു
ങ്ങുന്നുവോ ഖലാൽ * ക്ഷിതിതൽപതിയായ വിശ്വാമിത്രനും മൂന്നും അതിതീവ്രമാന്ത
പസ്സു ചരിച്ചതിൻ ഫലം * മതിനേർമുഖത്തളം ദേവസ്രീമേനകയെ മദനവേഗാൽ കണ്ടു
കാമിച്ചു ടുകുമാരെ * നഷ്ടമാക്കി നാനതു മൂലമായു ചികുല സത്തമരുടെ മുമ്പിൽ ചെല്ലു
വാൻ നാണം പൂണ്ടാൻ * കേളിന്നു ദേവമാധുപുത്രനാകു കർമ്മനം കാലേ സഞ്ജീവിമത്ര
മദ്യസിക്ഷവാനായേ * ദേവാരികുലഗുരുചാരഗുർവൻതന്നെ സേവിച്ചു ശുശ്രൂഷിച്ചു വാഴ
നകാലത്തിങ്കൽ * പുഷ്പമെയ്യാളാം ശുക്രനന്ദിനിമനോഹരി ദേവയാനിയെന്നു ചു
പ്പൊറന്നാർ പല്ലരി * ജീവപുത്രനെ കാമിച്ചു ഞ്ഞതുമനോവേ താപമൊക്കെയും ഉജ്ജ
കൈവിട്ടു പറഞ്ഞു പോൾ മാതൃതുല്യയാനീ ഏന്നേ ടു ചെല്ലരുതേവം * പാതകനിദാന
മാമധമ്മോക്തികളെന്നു * സാധുപൂജിതൻ കഷ്ട നിരസിക്കയാലവ ഊധിയുമെപ്പു
മവമാനവും പൂണ്ടാൾ * ദുർഗ്ഗ! നീയച്ഛന്നോഭൂസി ചൊരുമത്രം നിഷ്ഠുലമാകെന്നാശുശ
പിച്ചു പോയി നിനാൾ * തൽക്കണ്ഠേയമ്ബുനാക ചനക്കുമെയല്ലാം ശുക്രനെ ധരിപ്പി
ച്ചു ദുഃഖിച്ചു പണങ്ങുവേ * ഫലിക്കില്ല പട്ടുടൊരാലമെന്നനുഗ്രഹ പചസ്സമോതി ശുക്രനയ
ച്ചു നവനെയും * തുളസീദാസ! നീയുമവണ്ണമുണ്ണു പോലെ യലസാപംഗിമാരെയെ കലെ
വെടിയണം * ദേവകൾമുന്നം ശുക്രബ്രഹ്മാചികുടൈതപസ്സാചിലതരമഴിക്കേണമെന്നിഹരി
ക്കയാൽ * ദേവസ്രീകുലകിരമാലാനായകുല്ലാദേവിരും യെത്തന്നെ കല്പിച്ചാരതുകാലം *
താപസജന പരിവൃതനായ് താരാമല്യം പ്രാപിച്ചു നിൽക്കും പൂണ്ണ ചന്ദ്രമസ്സിനെപ്പോലെ *
ദ്രോവോളം പ്രവേശിണമലതപാവഹി ദീപിച്ചു ശുക്രാനി കംപ്രാപിച്ചു ഉവർത്താനം *

കറവാർക്കുഴലാളാംരണ്ടെയെർശിക്കയാൽ മറുത്തു മഹർ ക്രികൾ മന്മഥാതുരായി * നിൽക്കവേഗേവാനാംശ്രുക്കനംവൃത്താന്തങ്ങളുൾക്കണ്ണാൽ കണ്ടു കണ്ണുതുറന്നു നോക്കീടിനാൻ * അരുനീശ്രഭംഗി? ചൊൽകെന്നു കേട്ടു പർവ്വതം നാരിത്താൻ രണ്ടെയെന്നാൾ, ഏകിൽ നീദേവന്മാരെ * ഭൂതതുവെടിഞ്ഞിങ്ങു പരചെന്നതു മൂലം നേരേ ചൊൽകെന്നു കേട്ടു പറഞ്ഞാളു പർവതാനന്ദം * ഏകനായ് മുന്നേ! ചോൻ ചെയ്യുന്നത പസ്സുതു ലോകസമ്മതമല്ല, ഫലപൂർക്കുറഞ്ഞീടും * പാതിയും പുരുഷനെന്നാരിയെന്നല്ലോ സർവ്വഭവദോഷങ്ങളാൽ ബോധിക്കപ്പെടുന്നതു കൈയാൽ ഭയ്യുസമമാ ചരിക്കുന്നത പസ്സുകലം വേണ്ടാതാ പദത്തിന്ധീനന്മാൻ * രണ്ടതൻ വാക്യമേവം കേട്ടു ചൊല്ലിനാൻ മുന്നി സഭതാപജ്ഞാ പീഠ പർവ്വതം ചെണ്ടുകോലം * റ്റാൻ പ്രിയവാചങ്ങളും കൊഞ്ചലും കഴിച്ചിളംബർ മുവിലോ മരോ കാണിച്ചാൽ ഫലപ്പെടും * ഉണക്കയിലവെള്ളം മുതലായവ കൊണ്ടു ദിവസവൃത്തി കഴിയിരിക്കുമുന്നി മാക്കും * കലശസ്തനിമാക്കുമെന്തു സംബന്ധം പാൽ ത്ത അലസാചണ്ഡം! തപചിത്ത പിദ്രമംചിത്രം * നാരിയില്ലാതെ കനായ് പുരുഷൻ ചെയ്യും തപം സാരമല്ല നാരദാ നിന്നാടു പറഞ്ഞതും? * അരവാർ മുഖയാളു ചൊല്ലിനാളു കേട്ടു ധീരനാമുന! വിഷ്ണു ബ്രഹ്മാദൈവതങ്ങൾ * നേരിമാരോടു കൂടിയല്ല യോഗസിദ്ധനെന്നാദാദിർ പോലും സേവിക്കുന്നാർ കളെ * നിന്ദിത പടിതാനമെന്നോടു കൂടി നിത്യ സതുഷ്ഠനായ് ഗർവ്വം പാലിച്ചു മോക്ഷാനന്ദം * സംപ്രാപിക്കാനെന്നു കേട്ടു മാമുൻ ചൊന്നാൻ ചെണ്ട പിശ്ചി കേപോക പോക നീ മറയ്ത്തു * നാറു നപുതുച്ചോര നിറഞ്ഞു കൽക്കടം മാറുമുഞ്ഞിയും കാലം കയ്യുമാർ കാണപ്പെട്ടാൽ * അരോഭാമോഹിക്കുന്നതാർ നിന്നെയെച്ചു പർവ്വതം മാറിപ്പോകുമെങ്കിലൊന്നു പെട്ടെത്താലോ * പറഞ്ഞാളു കേട്ടു രണ്ടും മനോജ്ഞൻ യാങ്ങാട്ടത്തിൽ ചിന്താമഴി മാതാനുണ്ടോ? * പാമേഴ്സി യും പാമേശനും കാവണ്ണനാം പരോത്ഥാപം പത്മം ചൊന്നു ജനത്തിന്റെ * കിങ്കരന്മാരായ് വാഴുന്നില്ല യോ? ചോന്നെന്തെ പെണ്ട കവനം! നെ ചിത്ര നിന്ദിച്ചു വെറുത്തതും? * എന്തെല്ലാം പറകിലും ഞാനിന്നു ബാൽ തപ ചിന്തയിൽ മനിക്കെട്ടിപ്പുറം തടങ്ങുമോ? * ചെണ്ടൻ തനപുയരകതം നിറഞ്ഞു കലെന്ന തെന്താരു പാലോ മമാനങ്ങു നു പറഞ്ഞതും * കണ്ടാലുമെന്നു നിജനഖത്താൽ ജറഞ്ഞെ രണ്ടായി കീറിക്കാട്ടിക്കെട്ടു താൾ മുനിക്കാലും * വരിക സുഖം താനെന്നു ലജ്ജയും വിട്ടു ചെറികെല്ലാ പശ്ചാപുണ്ടു ഞോട്ടു കയ്യോലും * ഏരിയും കോപം പൂണ്ടു ഞ്ഞെന്നാരു നോക്കോ ട്ടു ചൊല്ലി ഉന്നിത്യമുക്കനാം മുന്നി പരൻ * വരവണ്ണി നിവാമകോമളാംഗികളിൽ വച്ചു റയശ്രുചിയുണ്ടു നിനക്കെന്നിരിക്കിലും * ഒരുനാളുമെന്നാരിദോമാം വാഷമയ നരകപിണ്ഡത്തിൽ ഞാൻ തെടു കില്ലറികനീ * “രമ്യമായിരിപ്പോരു നാരിവന്ന പേക്ഷിച്ചാൽ സമ്മതിക്കെന്നു പരം ധർമ്മമുണ്ടാകുന്നു” * എന്നുള്ള പുരാണവാക്യത്തെയാ ചരിക്കാത്ത തെന്തു നീശ പരമ ലക്ഷ്മി നിറഞ്ഞതോ? * എന്നിവർ ചൊല്ലി ഭ്രാന്ത ചിത്തയാ മടുക്കവേ ധന്യനാം ശ്രുക്കനാട്ടിയ കുറി, സരഭസം * മന്മഥാതുരേ! ഹോരേ! ഭൂതമാറിപ്പോകായ്ക്കിൽ നിന്നെ ഞാൻ ശാപവഹിക്കിയൊക്കുവനിന്നേ * കോപിച്ചു ചൊന്ന വാക്കു കേട്ടു രണ്ടും പരം പേപിച്ചു മനം നൊന്തുമിങ്ങു തെ പാങ്ങിപ്പോമാൾ * താപസരെല്ലാം ശ്രുക്ക ബ്രഹ്മാപി പരന്റെ പാവനമെന്നോ ധന്യം കണ്ടു കൊണ്ടാടിയേ * ദേവന്മാർ പുകഴ്ത്തേ, മുത്തുകൾ മൂന്നും ബ്രഹ്മ സേവനമഹിമയെ മോദിച്ചു കമിപ്പവേ * സാവധാനം ശ്രീശ്രുക്കൻ, ചിന്നെയും സമാധിയി ലാവിരുന്ന നന്മ മിച്ചമലാത്മനാ നിന്നാൻ * നന്ദന നീയുമിന്നു മണ്ണമിപ്പെണ്ണക്കോലത്തെ നന്ദിച്ചു മനസ്സഴിക്കാതെ ബോധിയായ് ചെമ്മേ * ഉന്നതമോക്ഷ പദമർത്ഥിക്കാ ചരിക്കെന്നു വന്ദ്യനാമാത്മാരാമനുള്ളിച്ചെയ്യിടിനാൻ * പിതൃവാക്യത്തെ ബഹുമാനിച്ചു മന്ദം മന്ദം തളസീദാസൻ ചെറു തട്ടത്തു ചെന്നെന്നാലും * മതിനേർ മുഖിത നിലഴിഞ്ഞു വലഞ്ഞൊരു മതിയെപ്പിൻ വലിക്കുന്ന കാതെ നിന്നീടിനാൻ * അക്കഥയോധിക്കയാൽ യേവം വ്യസനവും ഉൾക്കലന്നാത്മാമർ വിവിധം വിചാരിച്ചാൻ * പത്മലോചനാ വിഭാസി നിരകടാക്ഷമീ ഭർഗേകുമാരനല്ലെങ്കിൽ തന്നെമെന്നോ? * പത്മസഭ പരംകരാട്ടു രാലാലാലുനാം നീഷ്ട! നിഗമാന്തസാരനിർമ്മലരൂപ! * ഉൾബോധമുള്ള പുത്രർ പുന്യ വാത്മാക്കല്ലാതെ സിദ്ധിക്കയില്ലെന്നല്ലോ ചൊല്ലുന്ന പേടങ്ങളിൽ * എത്രയും മധ്യമനായ് വന്നാൻ ഹോമമ പുത്രൻ മുജ്ജന്മപാപശക്തിയെന്നതേവത്ര * സച്ചിദാനന്ദരൂപ! സകല പരാചര

നിത്യധിവാസ! സർവ്വംഗലാപരസ്തുത! * മച്ചിത്തമണിപീഠനിലയ! നിഗമാന്ത രത്നപ
വേദ്യ! താമരപ്പൂങ്കണ്ണ! പുരാതന! * മൽപത്രമനോമൗഘ്യമകരറിപ്പാലിഷവാൻഉൾക്കാമ്പി
ൽകൃപാരസമുദയീവരേണമേ * * * * *

അത്ഥാരാമർ, ഇങ്ങനെ ചിലപിച്ചുകൊണ്ട്; ഇനി തുളസീദാസന്റെ വിഷയാലോചനയെ ഏതൊരു പാത്രത്താലാണു മാറ്റുന്നതെന്നുള്ള വിചാരത്തോടുകൂടി വളരെ നേരം ഇരുന്നു. ഒടുവിൽ ഹാ ഇനി ആ ദേവകന്യകയുടെ വരുമോ? വരുമെങ്കിൽ നിശ്ചയമായും ഇവന്റെ മോചനം ഞാൻ എന്തെങ്കിലും നിലപിടിക്കാൻ ശ്രമിച്ചിട്ടുണ്ടാകുമല്ലോ. എന്നിങ്ങനെ അലോചിച്ചപ്പോൾ- ആ സമയം ഭക്തജനാധിപതികാരിയായ ഗോപാൽ ആ ദേവകന്യകയെ ചിലിച്ച് നീ ഉപ്സോഹം തന്നെ പോയി തുളസീദാസനെ വിണ്ടു മോഹിപ്പിക്കണം എന്നു കല്പിച്ചു. അവർ സന്തോഷത്തോടു കൂടി വന്നുണ്ടിരിക്കെ തുളസീദാസന്റെ മുമ്പിൽ വന്നു നിൽക്കുമ്പോൾ അത്ഥാരാമൻ അവളെ കണ്ടു ഭ്രമിച്ചു നീ ആർ? ഇവിടെ എന്തിനു വന്നു? എന്നു ചോദിച്ചു. അതു കേട്ട ദേവകന്യക വന്ദിച്ചു, “അല്ലയോ മഹാത്മാവേ ഞാനൊരു ദേവസ്ത്രീയാണ്. ലിവസന്തേരും ഈ ചോലയിൽ കുളിക്കാൻ വരിക പതിച്ചുണ്ട്; അതനുസരിച്ച്, ഇന്നും വന്നുവെന്നുള്ളു. എന്നു പറഞ്ഞു. ഈ ചോദ്യോത്തരങ്ങൾ കേട്ടുകൊണ്ടു നിന്ന തുളസീദാസൻ, മോഹാവിഷ്ണുനായി നിലത്തു വീണുപോയി. ഉടനെ, ബാലസ്രാഹ്മണ്യർ അത്ഥാരാമനെ നോക്കി, “സ്വാമിൻ! മുമ്പു തുളസീദാസനെ മോഹിപ്പിച്ച ദേവകന്യക ഇതുതന്നെയാണ്. എന്നു പറഞ്ഞു അതുകേട്ട അത്ഥാരാമൻ, അവളെ സ്നേഹഭാവത്തിൽ ഏല്പിച്ചു അരികിൽ നിർത്തി ഒരു വിശേഷതന്ത്രത്താൽ അവളുടെ ശരീരത്തിലുള്ള രക്തമെല്ലാം ഉററ ഒരു പാത്രത്തിൽ നിറച്ചു വച്ചു അപ്പോൾ ആ സുന്ദരിയുടെ ശരീരം പൈശ്ചാലിക വികൃതമായി കവിർത്തുണ്ടെങ്കിലും മറ്റൊരു ഒട്ടി ദേഹം വിളറിത്തളന്ന് ഒരു നന്നായി മരംപോലെ സ്ഥിതിചെയ്തു. അത്ഥാരാമൻ ഉടനെ, തുളസീദാസന്റെ മോഹാലസ്യം തീർത്തു ആ കന്യകയുടെ അരികിൽ കൊണ്ടു നിറുത്തി.

മകനേ! നിന്റെ പിത്തമയക്കീടിനമഞ്ജു മധുരധരിയാളെക്കാണുകനീകനിവോദേ * മതിനേർമുഖമിംബം പത്മകോകസ്തനം മൃദുമസ്തകൾ മന്ദമാസാദിവിഭാസങ്ങൾ * സകലമിവനോക്കിക്കാണുകനീ മനകോമ്പിൽ സുഖമോനീരസമോതോന്നുന്നപറഞ്ഞാലും! * തുളസീദാസൻ താനും ഭയനീരസങ്ങളാൽ കളഭാഷിണിതന്നെനോക്കുവാൻ സഹിയാഞ്ഞു * വിളറിവിരൂപമായ് നിൽക്കുമപ്പോൾ കോലത്തെ യകലത്താക്കി മുഖം തിരിച്ചുനാണപൂണ്ടാൾ * എന്തെന്റെ കമാരക! മുഖം നീതിരിക്കുന്നു! പന്തണമുലചന്ദ്രവദനമിവകണ്ടാൽ * അന്തരംഗത്തിലിച്ഛതോന്നുന്നില്ലയോനിന കൈത്തെന്തു? നല്ലപോലെ നോക്കിക്കണ്ടറികനീ * ചോരയുമിറച്ചിളും മലപുഷ്പസ്രാവവും നാറുന്നെവലശുക്രമുതയായ വകളാൽ * പൂരിച്ചതൊലിക്കൂടിയിച്ഛിക്കും നാഡമനാദൈവ! സുഖമവനേതെടാ? മൃഗമൃഗ! * നാരിയെയിച്ഛിക്കുന്ന പുരുഷൻ വിവേകിയായ് തീരുമോരുപശ്ശകരിയവന്നുവേദിക്കുമോ? * ചേരുമോസാധുസംഘമെല്ലാഴുകിലുമവ നാണപാദങ്ങളിലാസകതിജനിക്കുമോ? * മാനമോ; മാനുമാകംസ്ഥാനമൊപരാപര ജ്ഞാനമോകാമിയയേ പുരുഷനുണ്ടാകുമോ? * ദീനനായനുലോഭീനവൃത്തിയാമവൻ ധനംനാമിമാർദോഷഭാഗ്യമാണറികനീ * കലഹാഞ്ചീജമത്രോതിമാദിനവ കലസംവൃദ്ധികലഹാശവും ചരുത്തിടും * പലജീവനെ നശിപ്പിക്കുന്ന മഹായുദ്ധ മലസാക്ഷികൾ മൂലമുണ്ടാകപതിവല്ലോ * പെരിയരാമായണഭാരതമഹായുദ്ധ ചരിതം സീതാപാഞ്ചാലികളാലുൽപാദിതം * വരവണ്ണിന്മാരെ മോഹിച്ചുനാശമുറപ്പുരുഷന്മാർതൻസംപ്രദിണ്ണയിക്കരുതല്ലോ * വേദങ്ങൾ പഠിച്ചാലും തപസ്സുചരിച്ചാലും സാദരം ദേവപൂജാവിധിയാചരിച്ചാലും * ഭാര്യയെയൊഴിഞ്ഞു മറ്റൊന്നുമറിയില്ല മേരുവോന്നാകിലവൻ നരകംഗമിക്കുന്നു * പരന്നുറിയെക്കാമിന്റെ രൂപം നശിച്ചുപോയ് പരദാരോപ്യയറോടെ രൂപജന്മരാമായർ * പരന്റെ കളത്രത്തെക്കാമിക്കും നാഡമന്ധാരയിൽ കണ്ഡപൊട്ടിയ പട്ടിയായ് ജനിക്കുമ്പോൾ * സൂര്യനാദം സാലപിമാനെയിമരിക്കുന്നവൻ മഹത്താമരഭോഗിയിലെ മിയമനംശരം * വിരോധിത്തനായി നരകക്കുഴിക്കുള്ളിൽ തപി

ജാത്തിവിനയെഴിക്കുന്നീയുജ്വാൽ * ഉത്തമാജനമെഴുതിരതമാംസതീദേവി ക്ഷണമു
ണ്ടാക്കിക്കുന്നതിനാലുപാദേ * അലപരമുടിഞ്ഞുപോയ്, സീതാദേവിമു മൃഗം ചിത്ത
ത്തിലിച്ഛിച്ചപ്പോൾ, ഭൂതവംപിളർന്നിതു * അഗ്നിമുതമുപോലെതന്നെതു വിശുദ്ധിക്കാമ്
മുപ്പുരോർക്കാക്കെയതിൽദേവിമാടിയാനാം * ദയന്തിനെക്കാമിച്ചുത്തകാട്ടാളനു മാ
ൾതൻശാപാഗ്നിയിൽസ്മേദായ്ദേവിച്ചിതു * ചാരിത്രവതിമാർതൻശുദ്ധിയാചത്രഭൂമ
മാരിപെയ്യുന്നു സൽകർമ്മങ്ങളുംഫലിക്കുന്നു സൂര്യചന്ദ്രന്മാർകാലംതെറ്റാതെഅകാരസഞ്ചാ
രമാളുന്നുകടൽനിൽജനനിയതിത്തിയിൽ * അദിത്യചന്ദ്രന്മാർതദശ്മിയെപെടിക്കിലും ഭൂത
ധാത്രികാർത്ഥകീഴായിരുകിലും * പുതപ്പുത്തയാംസാലപിശാകനാളുമേനിയ പാതിവ്ര
ത്യത്തെലംഘിച്ചിടുകിലിറുകനി * ദേവേന്ദ്രൻതന്നെവന്നുപറഞ്ഞെന്നിരിക്കിലും ഭൂപദ
ണ്ഡാരംപാടേകൊടുത്തുയാചിക്കിലും * വേദനപ്പെട്ടപേക്ഷിച്ചാലുംഎന്തായാലുമപ്പാതിവ്ര
ത്യത്തെസാലപിശംഘിച്ചിടുകയില്ല അത്രമാമാത്മ്യംപാതിവ്രത്യത്തിനിരിക്കവേ * യിദ
രാചാരംനിനക്കൊത്തതല്ലറിഞ്ഞാലും!

എന്നിങ്ങനെ പലവിധനീതിവാക്യങ്ങളെ അത്ഭുതമാർ തൃശ്ശീലാസനായി ഉപ
ദേശിക്കുന്നതുകേട്ട്, നിശ്ചലയായിനിന്ന ദേവകന്യക, അത്ഭുതമാർചെയ്ത തന്ത്രത്തെക്ക
റിച്ച് അത്യാശ്ചര്യപ്പെട്ട് തളൻപിളരി, വിചാദിച്ചു, ശ്രീനാരായണപാദപത്മങ്ങളെ സ്മ
രിച്ചു. “അല്ലയോ ഭഗവാൻ! ജീവച്ഛങ്കിക്കയ്യിച്ചിരിക്കുന്ന അടിമനെ ഇപ്പോൾ പ
രിചാലിച്ചില്ലെങ്കിൽ, അത്യന്തം ദയനീയാവസ്ഥയിലകപ്പെട്ട്, അടിമൻ നശിക്കാനിട
വരും” എന്നുഅങ്ങനെ പറഞ്ഞുകരഞ്ഞുതുടങ്ങി. ഭഗവാൻ അവളുടെ വിലാപം കേട്ട്,
കരുണാപൂർവ്വം അവളുടെ അപയവങ്ങളിൽ രക്തപ്പൂജിമുണ്ടാക്കിപ്പൂർവാധികം തേജസ്സംബ
ലവും പ്രകാശിപ്പിച്ചു. അപ്പോൾ അത്ഭുതമാരുടെ മുമ്പിൽ നിൽക്കാൻ ഭയപ്പെട്ട്, ഭൂത
നേതന്നെ അകാശത്തിൽ ഉയർന്നു മറഞ്ഞുകളഞ്ഞു.

അനന്തരം, അത്ഭുതമാർ, തൃശ്ശീലാസനെ അരികിൽ ചിളിച്ച്, അനന്തയവാക്യ
ങ്ങളാൽ, ബോധിപ്പിച്ചു, ധർമ്മവിലാസ കാരത്തിന്റെ ദോഷങ്ങളെ പ്രതിപാദിച്ചു, ദേവ
കന്യകയിലുള്ള അഭിനവേശം അശേഷം പോക്കി, വിശുദ്ധനാക്കിയെഴുതു. ഭഗവദനു
ഗ്രഹത്താൽ തൃശ്ശീലാസന്റെ മായാമോഹവും നീങ്ങി, എന്നിട്ടു, അത്ഭുതമാർ പുത്രനെ
നോക്കി—“തൃശ്ശീലാസ! ഇന്നുമുതൽനിന്റെ സഹധർമ്മിണിയെ അല്ലാതെ മറ്റുസ്ത്രീക
ളെ നോക്കുകപോലും ചെയ്യരുത്. അതുപാപമാണ്. പ്രത്യേകിച്ചും, വേശ്യമാരിൽമനസ്സുര
മിക്കുന്നതു മഹാനരകാന്തരൂപിയെ ഉണ്ടാക്കുന്നു. ഒരു വേശ്യയുടെ ശരീരവും പെട്ടുത്തേടൻ
വസ്ത്രം അലക്കുന്ന കല്ലും ചെലപോലെയാണെന്നാണ് യോഗ്യന്മാർ പറഞ്ഞിരിക്കുന്നത്. ക
ളുപുപറക, ജീവഹിംസചെയ്യ, ഇതുകളും നിഷിദ്ധങ്ങളാണെന്നോർമ്മയിരിക്കണം. സാധു
ക്കളിൽ ബലംപ്രയാഗിക്കരുതു. സ്ത്രീജനങ്ങളോടുള്ള സംസർഗ്ഗം കുറയ്ക്കണം. അതു ദുഃഖ
കാരണമാണ്. മുതക്കത്തിൽ, അനിത്യധനങ്ങളിലൊന്നിലും അശവയ്ക്കരുതു. നിത്യശാ
യ മുക്തിപദത്തിൽതന്നെ മനസ്സിനെ ഏകാഗ്രമാക്കി വയ്ക്കണം. അത്യന്തമായ പവ്ത
ത്തോടാണു ജ്ഞാനിയെ ഉപമിച്ചിരിക്കുന്നത്. തദ്യവരയ്ക്കും, കടകപ്രദേശത്തിലും വൃ
ക്ഷാദികളും മേഘങ്ങളും അടിഞ്ഞു, അലട്ടിക്കൊണ്ടിരുന്നാലും പവ്തത്തിന്റെ കൊടുമു
ടി, നിത്യനിരന്തരമായ സൂര്യപ്രകാശത്താൽ ശോഭമാനമായിരിക്കുന്നു. അതുപോലെ, അ
നിത്യമായ ലോകധ്വജപാദത്തിൽ ജ്ഞാനിയുടെ വാക്കും മനസ്സും ഏർപ്പെട്ടിരുന്നാലും അ
ത്ഭുതാവ് നിത്യമായ ബ്രഹ്മത്തിൽ തന്നെലയിച്ചിരിക്കുന്നു. അതുകൊണ്ടു ജപതപങ്ങളിൽ
ബലശ്രദ്ധനായി ദൈവഭക്തിയോടുകൂടിയിരിക്കണം. ജന്മാവൃത്തിക്കിടയാക്കുന്ന കർമ്മങ്ങ
ളെ പരിത്യജിക്കണം. സത്യധർമ്മങ്ങളെ പെടിയരുതു. ദുർജ്ജനസംസർഗ്ഗത്തെപരിത്യ
ജിക്കണം. ദിനന്മാരിൽ ദയവേണം. ഗുരുക്കന്മാരെനിന്ദിക്കരുതു” എന്നിങ്ങനെ കാ
രോ സാരോപദേശംചെയ്തു സന്മാർഗ്ഗത്തിൽ നയിച്ച്, മേലാൽ മന്ത്രിസ്ഥാനത്തിൽ
തൃശ്ശീലാസനെ ഇരുത്തുന്നതിനോ അക്ബർചക്രവർത്തിയുടെ രാജസ്ഥാനത്തിൽ പാക്കു
ന്നതിനോ നിശ്ചയിക്കാതെ, അത്ഭുതമാർ, തന്റെ പൂർവ്വന്മാർ അധിവസിച്ചിരുന്ന രാ
ജപുരിൽ ഭാഷ്യാപുത്രാദികളോടുകൂടിപ്പോയി, അവിടെത്തത്താമസമുറപ്പിച്ചു. അനന്തരം

അമ്മാരാമൻ പ്രിയതമയെ വിളിച്ച്, “സാധുപിതായ സഹധർമ്മിണീ! നമ്മുടെ കാമന പ്പത്രനായ തുളസീദാസനെ ഭദ്രമായി സൂക്ഷിച്ചുകൊള്ളുന്നതു കൂടാതെ നമ്മുടെ മരുമകളായ മമതാദേവിയേയും കൂട്ടിച്ചുകൊണ്ടുവന്നു സൂക്ഷിച്ചുകൊൾക. ഞാൻ മുനിജനനിഷേധിതമായ നൈമിശാരണ്യത്തിൽ തപസ്സിനായി പോകയാണ്” എന്നു പറഞ്ഞു. അതു കേട്ടു ആ സാധുവി: — ഹേ പ്രാണനാഥ! അങ്ങേപ്പിരിഞ്ഞിരിക്കാൻ എനിക്കു പ്രയാസമാണ്. ഞാൻ കൂടി നൈമിശാരണ്യത്തിലേക്കു വരാൻ തന്നെ നിശ്ചയിച്ചു എന്നു പറഞ്ഞു.

അമ്മാരാമൻ: — പ്രിയേ! നമ്മുടെ പുത്രൻ ഇനിയും പ്രായപൂർത്തി വന്നിട്ടില്ല നീയും എന്നോടൊരുമിച്ചു പോന്നാൽ പിന്നെ, അവനെ സൂക്ഷിക്കാനാമാണ്? അതുകൊണ്ടു്, എന്റെ വാക്കു മറുക്കാതെയും അതിനു ചിരോധം പറയാതെയും, പുത്രനെ രക്ഷിച്ചു, നീ ഇവിടെത്തന്നെ ഇരിക്കുക. നിനക്കു മുഖ്യമായ തപസ്സും വ്രതവും എന്റെ വാക്കനുസരിച്ചിരിക്കുന്നതാണ്. ചാതിവ്രത്യത്തെപ്പാലിച്ചിരിക്കുന്നവർക്കു ഈ ലോകത്തിലും പരലോകത്തിലും നിന്തരസുഖപ്രാപ്തിയുണ്ടാകുമെന്നു ശാസ്ത്രങ്ങൾ ഘോഷിക്കുന്നു. ഞാൻ സകല ശാസ്ത്രങ്ങളുമറിഞ്ഞിരുന്നിട്ടും ശാസ്ത്രോക്തപ്രകാരം നടക്കാതെ അപരാധിയായിരുന്നു പോയി. ഇനി, ചുണ്ണാട്ടു നീ തക്കിക്കേണ്ടോ. സംസാരത്തിൽ മുഴുകിയിരുന്ന സുഖം എന്നി ക്കുമതിയായി. നിനക്കു് എന്തെങ്കിലും ഒരു കുറവു നരിട്ടു ന്നുവെങ്കിൽ ഉടനെ നൈമിശാരണ്യത്തിലേക്കു വരുന്നതിനു തക്കക്കിട്ടില്ല. അവന്റെ മുനിമാധികമുണ്ടു്. അവനെ ദർശിക്കുന്നതിനും ജ്ഞാനോപദേശം സിലിക്കുന്നതിനും വഴിയുണ്ടാകും. ഗുരുനാഥനെ നീക്കു ഉപദേശിച്ച ജ്ഞാനമാഗ്ഗത്തിനും, ഗൃഹസ്ഥാശ്രമത്തിനും തമ്മിൽ ചലിച്ചു അന്തരമുണ്ടു് എന്റെ മനസ്സു നിത്യബ്രഹ്മാനന്ദത്തിൽ മുഴുകിയിരിക്കത്തക്ക ജ്ഞാനം സിലിച്ചതാണ് മനുഷ്യജന്മത്തിന്റെ മുഖ്യാത്മമായ തപസ്സു ചെയ്യാത്തവൻ ശവം പോലെയാണ്. ഭോമോ, വെള്ളത്തിലെ കുമിളപോലെ ക്ഷണഭംഗമാണ്. അവിചേകികളായ മനുഷ്യരെപ്പോലെ ഞാനിരിക്കുന്നതു ഭംഗിയല്ല. പിറവിക്കാൽ കടക്കുന്നതിനുള്ള കപ്പൽ തപസ്സല്ലാതെ മരൊന്നുമല്ല. ദേഹേന്ദ്രിയാദികളെക്കടന്നു്, സുഷുപ്തിനിലയെ പ്രാപിച്ചു, അത്മമാത്രമായിരിക്കുന്ന സമാധിസാധിക്കുന്നതിനു സംസാരിക്കുവാൻ കഴിഞ്ഞില്ല. അവർക്കു മനസ്സിനെ ഏകമായി നിർത്താൻ സാധിക്കയില്ല. സാധുക്കളോടൊരുമിച്ചിരുന്നു ധ്യാനിച്ചാലല്ലാതെ, സംരക്ഷണത്തോടെ അടയുന്നതിനു കഴികയില്ല. നിസ്സാരമായ സ്വർഗ്ഗാദിഭോഗങ്ങൾക്കായി സാരതമോയ തപസ്സു ചെയ്യുന്നതായാൽ, ഒരുനാളും ലഭമില്ലാത്ത അദ്വൈതമോക്ഷപ്രാപ്തിക്കു് എത്രമാത്രാ പ്രയാസപ്പെടണം? “ലക്ഷ്മണാൻവർകൂടും സഭയിൽ ലക്ഷണമൊത്തതിലൊന്നോ രണ്ടോ” എന്നു പറഞ്ഞതുപോലെ, കോടികോടി ജനങ്ങളാൽ നിറയപ്പെട്ടിരിക്കുന്ന ഈ ഭൂവനത്തിൽ, പരമാത്മജ്ഞാനിയായി ഒരുത്തനെക്കണ്ടു മുട്ടിയാൽ ഭാഗ്യമെന്നേ പറയേണ്ടു. ഇങ്ങനെ കാമോത്തതപസാരങ്ങൾ പറഞ്ഞു്. അമ്മാരാമൻ, നൈമിശാരണ്യത്തെ ലക്ഷ്യമാക്കിപ്പോകുമ്പോൾ, തുളസീദാസൻ പിതാവിന്റെ ജ്ഞാനോപദേശങ്ങൾ കേട്ടു്, മനസ്സുതളിഞ്ഞു്, അദ്വൈതത്തിന്റെ അടുക്കൽ ചെന്നു ചെരിച്ചു് “പിതാവേ! ഞാനും ചോന്നോടൊന്നിച്ചുവരികയാണ്; ഭാതിലേക്കു അനുവദിച്ചു നഗ്രഹിക്കണം” എന്നു ചേക്കിച്ചു.

അമ്മാരാമൻ: — ഓരനപ്പത്ര! നീ എന്നോടൊരുമിച്ചു പോരാൻ ഒരു ക്ഷയിച്ചുവെല്ല. എങ്കിലും നീ ഇപ്പോൾ വിഷയവിരക്തനായിത്തീർന്നിട്ടില്ല. സകലവിഷയങ്ങളോ ഗങ്ങളുമനുഭവിച്ചാണു വിരക്തിവരേണ്ടതു്. അല്ലാതെ ജ്ഞാനോപദേശങ്ങൾ കേട്ടുണ്ടാകുന്ന വിരക്തിനിലനിൽക്കത്തക്കതല്ല. അങ്ങനെ വിരക്തനാകുന്നവൻ, ഒരിക്കലല്ലെങ്കിൽ മരൊരിക്കൽ വിഷയശബ്ദമിമപ്പെട്ട ഗൃഹസ്ഥാശ്രമധർമ്മവും പാലിക്കാനിടവരാതെ, ഭ്രാന്തനായി ഭവിക്കാനുണ്ടു്. “ദുഷ്ടകുടുംബം വരട്ടും വ്രണമതുപൊട്ടും പിന്നെയു മൊരു സമയത്തു്” എന്നു പറഞ്ഞതുപോലെ ചെയ്തുകൂടാത്തതാണെന്നും ചെയ്താൽ നരകമുണ്ടെന്നും അറിഞ്ഞിരിക്കുന്ന സ്വപ്നമായ ഒരിന്ദ്രിയസുഖത്തെ അടക്കുന്നതിനു ശക്തിയല്ലാത്തനമ്മൾ, ശതഗുണശക്തിയോടുകൂടിയ ചപലമായ മനസ്സിനെ ജയിക്കാൻ സാധിക്ക

മോ? ഭഗവാന്റെ രൂപാഭിമുഖീകരണത്തിൽ ചേരാൻ സാധിക്കുമോ? ദശരൂപിണിയിൽ ഒരിടത്തു
 ഞ്ഞ അടക്കാൻ സാധിക്കാതെ, മാനവാനിഷം അധ്യാഗതിക്കും വശം വരാകുന്നനാം
 ഇത്രയദശകത്തെ ജയിക്കുന്നതെപ്പോൾ? പരിശുദ്ധമായ മനസ്സോടുകൂടി ഭഗവാനേ ധ്യാ
 നിക്കുന്നതെപ്പോൾ? പുരുഷനും സ്ത്രീക്കും വൃത്തശുദ്ധിയാണു മോക്ഷത്തിനു പെരുവഴി.
 ചരിത്രത്തെ രക്ഷിക്കുന്നതുതന്നെ, തപസ്സും ചോദ്യവും നിയമവും ജപവും വ്രതവും ശീ
 ലവും എന്നു ദൃഢനിശ്ചയത്തോടുകൂടിയ കെസ്രീ, അജീവനാന്തം പാതിവ്രത്യത്തെ രക്ഷി
 കുന്നതായാൽ, അളകെണ്ടു്, അപരംകു മുക്തിയിലിരിക്കുന്നു. മുക്തിക്കു കാട്ടിൽപേരുകേ
 യോ തപസ്സുചെയ്യയോ വേണമെന്നില്ല. ചിത്തവൃത്തി നിരോധമാണു മുക്തിക്കു പ്രധാ
 നസാധനം നീ അറിയാത്ത കുട്ടിയാണു്. നിനക്കു വിഷയവിക്തി വന്നിട്ടില്ല. നി
 ന്റെ പതിയും ചെറിയകുട്ടിതന്നെ അപളെപ്പിരിഞ്ഞു നീ എന്നോടൊരുമിച്ചു വരുന്ന
 തു ശരിയല്ല. ഇനിയും കുറക്കാലം നീ പതിവ്രതയായ പതിയുമായിത്താമസിച്ചു്,
 താനേ വിഷയവൈരാഗ്യം വരുമ്പോൾ, സംസാരത്തെ ഉപേക്ഷിച്ചു മോക്ഷമാർഗ്ഗമന്വേ
 ഷിച്ചു്, സാധുക്കളോടൊപ്പമിട്ടു്, നിശ്ചാനന്ദപദവിയിലെ ലഭിക്കുന്നതാണു നിനക്കു യോഗ്യ
 ത്വം എന്നു പറഞ്ഞു പുത്രനെ അനുസരിപ്പിച്ചു മടക്കിയയച്ചശേഷം, നൈമിശാരണ്യത്തി
 ല്ലെത്തുന്നവേണം. അവിടെ സാധുക്കളായ മഹർഷിമാരുമായി, വേദാന്തചുവഹാരാദികളാ
 ല് ഉല്പാദിച്ചു്, ഔദ്യോഗികങ്ങളെ നിശ്ശേഷം ഖണ്ഡിച്ചു്, ബ്രഹ്മനിഷ്ഠാപനമായി സ
 കലസന്ദേഹനിവൃത്തിയെക്കൂടി, നിവൃത്തിപ്പെടുത്തിയവനായി, ബ്രഹ്മാനന്ദ കല്യാണമാല
 യിൽ മുങ്ങിപ്പോകുന്നതു.

നാലാം അദ്ധ്യായം.

(തൃശ്ശൂർ സിദ്ധാസരുടെ പ്രമാധക്യം)

അമ്മാമൻ നൈമിശാരണ്യത്തിൽ പോയതിൽപിന്നെ, അദ്ദേഹത്തിന്റെ പതി
 മരുമകളു അളയച്ചവരുത്തി, കുമാരനോടൊന്നിച്ചു് അവിടെത്താമസിച്ചു. എന്നി
 ട്ടു പുത്രനെനോക്കി, “തൃശ്ശൂർ സിദ്ധാസ! ഇനിമേലൊരിക്കലും, ദുഷ്ടകളായ വേശ്യമാരെ എന്ന
 ല്ല, നിന്റെ സാധ്യർമ്മിയിലെക്കൊഴിച്ചു്, അന്യസ്ത്രീകളെ അറയ്ക്കുന്നതെന്നു സ്വപ്നേപിചി
 ന്തിക്കരുതു്” എന്നു ശഠിച്ചു്, ദൈവനിവൃത്തിയേക്കാലമായിത്തന്റെ തോപിനെ ഭജി
 ചു്, അദ്ദേഹത്തിന്റെ പാദങ്ങൾ മനസ്സിലുനി, കാലംകഴിച്ചുവന്നു. തൃശ്ശൂർ സിദ്ധാസർ മാ
 തൃവാക്യത്തെ അനുസരിക്കുകയും, ഭഗവാനുമാധിപതിയാസത്താലും മമതാദേവിയിൽ അ
 തൃപ്തി അനുഭവനായിവെച്ചു. തന്റെ ഭാര്യസ്വാഭാവികമായ അപരംതന്നെയെന്നു നിശ്ച
 യിച്ചു്, രാപ്പകൽ വെളിക്കിറങ്ങാതെ മാളികമേൽ അപമുഖമായിത്തന്നോടിച്ചിരിക്കുക പതി
 വായിത്തീർന്നു. കാര്യകാരണബോധമോ കർമ്മവൃദ്ധോധമോ ഇല്ലാതെ, ധർമ്മവിരുദ്ധമായ
 കാര്യത്തിൽ മനസ്സിറക്കിയിരുന്നതാണു നായിച്ചുവന്നു. ഇങ്ങനെ ഏതാനുംദിവസങ്ങൾക
 ഴിഞ്ഞപ്പോൾ അർക്കംകൂടി വർദ്ധിച്ചു സകല ദാസ്യതകളും ഭേദിഞ്ഞു്, തൃശ്ശൂർ സിദ്ധാസനെക്കാ
 ണണമെന്നുള്ള അഗ്രാധത്തോടുകൂടി; അദ്ദേഹത്തെ കൂട്ടിക്കൊണ്ടുവെല്ലുന്നതിനു പല്ലക്കു
 കൊടുത്തയച്ചു. അവർ, രാജപുരിയിൽവെക്കു്, തൃശ്ശൂർ സിദ്ധാസനെക്കണ്ടു്, ചക്രവർത്തിയു
 ടെ കല്പന അറിയിച്ചു. തൃശ്ശൂർ സിദ്ധാസർ, അതുകേട്ടു്, കല്പന അനുസരിച്ചു പോകുന്നപ
 ക്ഷം, ഏതാനുംദിവസത്തെ താമസം ചെയ്തിവരുന്നതും അതുവരെ തന്റെ പ്രേമഭാജന
 മായ പ്രിയതമയെപ്പിരിഞ്ഞിരിക്കാൻ നിവൃത്തിയില്ലെന്നും നിശ്ചയിച്ചു് തൽക്കാലം വ
 രുന്നതിനു സൗകര്യമില്ലെന്നതന്നെ ഖണ്ഡിതമായി മറുപടി പറഞ്ഞയച്ചു. പല്ലക്കുമുട്ട

കാർ, അതുകേട്ട്, നന്നായിഎന്നുനിശ്ചയിച്ച്, മടങ്ങി ഭില്ലിയിൽചെന്നു, വിവരം ചക്രവർത്തിയെ വന്ദിച്ചു ധരിപ്പിച്ചു. ഏതാനുംദിവസംകഴിഞ്ഞു, ചക്രവർത്തി വീണ്ടും പഴയപോലെ, പല്ലക്കംകൊടുത്തുളളതു. അന്നു തുളസീദാസൻ മുൻപത്തേപ്പോലെതന്നെ മറുപടിപറഞ്ഞതു ഇങ്ങനെ പലപാഠവൃത്തി ചക്രവർത്തി അളയയ്ക്കുകയും, തുളസീദാസൻ സമാധാനപറഞ്ഞയ്ക്കുകയും കഴിഞ്ഞു. ഉടനെ ചക്രവർത്തി അശ്വത്ഥപരതന്ത്രനായി, മന്ത്രിമാരെവിളിച്ച്, “അല്ലയോ വിവേകികളും വിചക്ഷണന്മാരായ മന്ത്രിസന്തമന്മാരേ! രാജാവും, ലോകവാസികളുടെ അഭരണത്തിനും ഐഹ്വമാനത്തിനും ഹൃദയമാണെന്നായിരുന്നു ഇതുപരെ എന്റെ വിചാരം. സമ്പത്തുമോഹിയ്ക്കോ ശിക്ഷയെപ്പോലോ രാജാവുവിളിച്ചാൽ, രാജാവാസികൾ ചെല്ലുക പതിവുണ്ടു. ഇപ്പോൾ അനുഭവം നേരെ വിപരീതമായിരിക്കുന്നു. ഹേ മന്ത്രികളേ! ഞാൻ തുളസീദാസനെ, ഇവിടെ വരുത്തണമെന്നുനിശ്ചയിച്ച്, പലപ്രാപശ്ചം അളയച്ചു എന്നിട്ട്, അദ്ദേഹം ഇരുവരെ മണിപ്പൂ. അതിനു കാരണം എന്തായിരിക്കും? ഔരവനമടംകൊണ്ടോ ചെറുശ്ചക്രവർത്തിയായോ വിദ്യാഗവ്ത്തായോ അവിദ്യാസംബന്ധംകൊണ്ടോ അച്ഛനമ്മമാരെ പിരിഞ്ഞവിഷാദംകൊണ്ടോ വല്ലവരുംചെയ്ത ഉപദ്രവത്തായോ വിചാരക്കോലോ പുറത്തുകൊണ്ടായിരിക്കും? അതോ പല്ല ഹാസിയും നേർട്ടുപോ? ആയിരം ചൊന്നുവീരം പ്രതിമാസം ഇവിടെനിന്നും കൊടുത്തുവരുന്നതു മുടക്കുമുണ്ടു? അതോ നീങ്ങളിൽ അരെങ്കിലും അദ്ദേഹത്തിനു അപ്രിയം ചെയ്തിട്ടുണ്ടോ? എന്താണു കാരണംപറയുവിൻ!” എന്നു കല്പിച്ചു. അതുകേട്ടു മന്ത്രിമാർ വന്ദിച്ചു, അല്ലയോ രാജാവിനേ! തുളസീദാസൻ വിദ്യയും യുക്തിയും ഉള്ള ഒരു ദേഹമായിരുന്നിട്ടും, ബുദ്ധിയില്ലാത്തവനു വിദ്യയും യുക്തിയും എത്രയുണ്ടായാലും, ശ്രദ്ധയില്ലാത്ത ഭക്തിപേ ചെ,നിഷ്ഠയല്ലേ? അദ്ദേഹം ഇവിടെ വരാതിരിക്കാൻ കാരണം, തന്റെ പതിയോടുള്ള അതിരറ്റപ്രേമാണ്. മുമ്പു പിതാവിനെ ഭയപ്പെടാതെ വേശ്യാമാരുടെ വീട്ടിൽനിന്നിറങ്ങാതെയിരിക്കുകയായിരുന്നു പതിവ്. അദ്ദേഹത്തെ മാറുന്നതിനു പിതാവായ അമ്മാരാമൻ, നമ്മുടെ ഉദ്യമത്തിൽ ഓശ്വരമുണ്ടാക്കി, അവിടെത്താമസിപ്പിച്ചിരുന്നിട്ടും, അവിടെയും ഒരുപെണ്ണിനെക്കണ്ടുമുട്ടി, അവളെ മോഹിച്ചു പിതാവിനെ ബുദ്ധിമുട്ടിച്ചു. അദ്ദേഹംമുഖമാണ് അമ്മാരാമൻ, ഇവിടെനിന്നും കുടുംബസമേതം, രാജപുരിയിലേക്കുപോയതു. അനന്തരം വിരക്തനായി നൈമിശാരണ്യത്തിൽ തപസ്സിനുപോകാനും കാരണംഅതുതന്നെ. എന്നു പറഞ്ഞതുകേട്ടു ചക്രവർത്തി അത്ഭുതപ്പെട്ടുപോയി. അഹ! നീങ്ങളുടെ വാക്കു അത്രയും അശ്വത്ഥകരമായിരിക്കുന്നു. അദ്ദേഹം ഒരുനാഴികപോലും ഭയപ്പെട്ടിരുന്നതെന്തുവരികുന്നു എന്നുപറഞ്ഞതു വാസ്തവംതന്നെയോ? എന്നുരളിച്ചെയ്ത്ത്, അതാണു പരീക്ഷിച്ചറിഞ്ഞെന്നു നിശ്ചയിച്ചിരുന്നു.

അങ്ങിനെ യിരിക്കെ, അമ്മാരാമരുടെ പതി തുളസീദാസരെവിളിച്ച്, “കേഞ്ഞ ഇതെന്തായിരിപ്പാണു? നിന്നെകാണണമെന്നാഗ്രഹിച്ച് ചക്രവർത്തിപല്ലക്കംകൊടുത്തു, എത്രതവണ അളയച്ചു? നീ പോകാത്തതെന്തുകൊണ്ടു? അങ്ങനെനിരന്ദരമായിപ്പറഞ്ഞയയ്ക്കാമേ? ഉണ്ണുന്നപ്പോറിനു ഉചിതക്കേടുകാണിക്കാമോ? മാസംതോറും ആയിരം ചൊന്നുതന്ന കഥനീ വിസ്മരിച്ചുപോ? വളരെനോളായി നമ്മെ രക്ഷിച്ചുപോരുന്ന ധർമ്മിഷ്ഠരാജൻ അളയയ്ക്കാതെതന്നെ ചെന്നു കാണേണ്ടതല്ലേ? അപ്പോൾ ചെന്നു അളയച്ചാലുള്ള കഥ പറയാനാണോ? ഭയപ്പെടാൻ മുണ്ടായ്തില്ലയോ? എന്നും ഇങ്ങനെയിരുന്നു കഴിച്ചുകൂട്ടാമെന്നാണു നിന്റെ വിചാരം? നാലുവേദങ്ങളും നീതിശാസ്ത്രങ്ങളും നല്ലപോലെ നിനക്കു പാഠമായ രുന്നിട്ടും, ഇപ്രകാരമുള്ള അപക്വതയ്ക്കിടയാക്കുന്നതു നന്നാണോ? ഒരുത്തനെങ്കിലും നിന്റെ നടത്തനന്നാണെന്നു പറയുന്നില്ല. ഭയ്യാഭർത്താക്കന്മാർ തമ്മിൽ ചേർന്നിരിക്കുന്ന കഥാ നാട്ടുകാരു അറിയിക്കണമെന്നുണ്ടോ സകലാക്ഷിതാവായ രാജാവിനെ, ചെറുപ്പിക്കാമോ? പുണ്യവാനാർ കാണെ പ്പോലെയും, പാപികൾ ശപാവിനെപ്പോലെയും, ശീലവന്മാർ നരസനെപ്പോലെയും, ശീലഗുണമില്ലാത്തവൻ കോഴിയെപ്പോലെയും, അങ്ങനെ ശാസ്ത്രങ്ങളിൽ പറഞ്ഞിരിക്കുന്നു. നീ അങ്ങനെയൊരിക്കലും

എന്നപാഞ്ഞുവിഷാടത്തോടുകൂടി മമതാദേവിയെ വിളിച്ചു:—“എടീദർശനേ! നീയപ്പോൾ തന്നെ, നിന്റെഅച്ഛന്റെ വീട്ടിലേക്കുപോയ്ക്കാക എന്നറിയാം. മമതാദേവി, ഭർതൃമാതാവിന്റെ അജ്ഞയെ ശിംസാപഥമിച്ചു, അക്കഥത്താവിനോടു പറഞ്ഞു. ഉടനേതൃദാസൻ വിചണ്ണനായി—“പ്രിയതമേ! നിന്നെനിന്റെ അച്ഛന്റെ വീട്ടിൽ നിന്നുകൊണ്ടുവന്നതുമുതൽ അന്നിമിഷമെങ്കിലും നമ്മൾ തമ്മിൽ പിരിഞ്ഞിരുന്നിട്ടുണ്ടോ? ചക്രവർത്തി അളയച്ചിട്ടുപോലും ഞാൻ പോകാത്തതു് നിന്നെപ്പിരിയുന്ന അധികൊണ്ടല്ലയോ? അത്രമാത്രം വാത്സല്യം എനിക്കുണ്ടെന്നറിഞ്ഞുകൊണ്ടല്ലേ നീ ഇപ്പോൾ വന്നയാത്രചേടിക്കുന്നത്. നിന്നെപ്പിരിഞ്ഞുകാൽ കഴണം ഈഭൂമിയിൽ ഞാൻ ജീവിച്ചിരിക്കയില്ല. ഓ മനോരഞ്ജിനി! ഹൃദയനന്ദിനീ! സ്രീകലാദീപമേ! മന്ദമധാമമേ ഈ സംഗതിയിൽ അമ്മയുടെ വാക്കു്, നീ അനുസരിക്കാതിരിക്കണം എന്നപേക്ഷിച്ചു പറഞ്ഞു. “മൂർച്ഛനാകിലും ഭർത്താനാരിമാർക്കു് പ്ലാം ദൈവം” എന്നതപത്തെ അനുസരിച്ചു് അ പതിവ്രത, ഭർതൃവാക്യത്തെ തന്നെ അനുസരിച്ചുതാമസിച്ചു.

ഇങ്ങനെ ഭാര്യാഭർത്താക്കന്മാർ, ഒന്നുചേർന്നു സുഖമായിതാമസിക്കുന്നകാളതു്, അക്ബർ ചക്രവർത്തി തൃശ്ശീദാസനെക്കണ്ടമാറായി ചതുരംഗസേനയോടുകൂടി, രാജ്യത്തിൽ എഴുന്നള്ളി അവിടെ ഒരുദ്രാണത്തിൽ പാളയം അടിച്ചു താമസിച്ചു. അപ്പോൾ തന്നെ അദ്ദേഹം മന്ത്രിമാരെവിളിച്ചു് താൽവന്നിരിക്കുന്ന കഥ തൃശ്ശീദാസനെ അറിയിച്ചു് വേഗത്തിൽ കൂട്ടിക്കൊണ്ടു വരണമെന്നു കല്പനകൊടുത്തു. മന്ത്രിമാർ തൃശ്ശീദാസന്റെ വേനത്തിൽച്ചുത്തി രാജകല്പനയനുസരിച്ചു ഉദ്രാണത്തിൽ ചെല്ലുന്നതിനായി വിളിച്ചു. അതിനമറുപടിയായി തൃശ്ശീദാസൻ—“ഹേമന്ത്രിസത്തമന്മാരേ! ഞാൻ ഇപ്പോൾ വന്നാൽ ചക്രവർത്തി എന്നെക്കൂടി ദില്ലിയിലേക്കു കൂട്ടിക്കൊണ്ടുപോകുന്നതിനും അതു മൂലം മടങ്ങിവരാൻ താമസം നേരിടുന്നതിനും ഇടവന്നേക്കും. എന്റെ പ്രിയതമയെ അതുവരെ കാണാതെ കഴിച്ചുകൂട്ടുന്നതിനാൽ ശക്തനല്ലാത്തതുകൊണ്ടു് ഇപ്പോൾ വരാൻ സൗകര്യമില്ലെന്നും, അതിലേക്കു മാപ്പുപെയ്യണമെന്നും നിങ്ങൾ തിരുമനസ്സറിയിക്കണമെന്നും പറഞ്ഞു. അതുകേട്ടു കോപാകലന്മാരായ മന്ത്രിമാർ തൃശ്ശീദാസനെ ശങ്കരവാക്കുകൾ വർഷിച്ചു്, അധികേഷ്പിച്ചശേഷം, വാചം തിരുമനസ്സറിയിച്ചു “സ്വാമിൻ! ഞങ്ങൾ അഭ്യർത്ഥനോടു്, രാജാധിരാജനായ തിരുമനസ്സിലെകല്പന അറിയിച്ചതിൽ അയാൾ തുണഞ്ഞാളും വകവെച്ചില്ല. തിരുമനസ്സിലെ അപ്രിയത്തക്കൊളം ഭാര്യയുടെ വേർപാടാണത്രേ അയാൾക്കു ദുസ്സഹമായിരിക്കുന്നത്. അതുകൊണ്ടു് ആ കാര്യം മലന്റെ മുഖത്തെ അങ്ങു ദർശിക്കാതിരിക്കയാണു നന്നം”

മന്ത്രിമാരുടെ വാക്കു കേട്ടപ്പോൾ, ചക്രവർത്തിക്കു മുഷിച്ചിലാണു തോന്നിയതു്. അദ്ദേഹം പറഞ്ഞു—“ഹേ അമാത്യന്മാരേ! നിങ്ങളുടെവാക്കു ശരിയാണെന്നു ഞാൻ വിചാരിക്കുന്നില്ല. പരസ്പര്യുടെ സംസർഗ്ഗത്തിൽപ്പെട്ടിരിക്കുന്നവരുടെ മുഖത്തു നോക്കുന്നതു നിന്ദ്രമാകുമെന്നല്ലാതെ, കലസ്പ്രിയമായി ചേർന്നിരിക്കുന്ന തൃശ്ശീദാസരുടെ മുഖത്തു നോക്കിക്കൂടെന്നില്ല. അതുകൊണ്ടു് അങ്ങോട്ടുതന്നെ പോയി അദ്ദേഹത്തെക്കണ്ടു കളയാം” എന്നു പറഞ്ഞു, തന്റെ വാഹനമായ അമ്പാരി അനപ്പറത്തുകയറി ചതുരംഗസേനാസമേതനായി തൃശ്ശീദാസന്റെ മാളികത്താഴത്തഴുന്നള്ളിനിന്നു. പോകുമ്പഴിക്കത്തന്നെ അദ്ദേഹം ഇങ്ങനെ അലോചിച്ചു—“അശ്ചസ്തംതന്നെ. ഇത്രത്തോളം കാമാസക്തിയുള്ളവരാരുതന്നെ ഭൂമിയിലുണ്ടെന്നുതോന്നുന്നില്ല. അത്മാരാമക്കുണ്ടായ പുത്രൻ ഇത്ര ചലലാഹൃദയനായിത്തീർന്നുവോ? അദ്ദേഹം നല്ല വിവേകവു മനശ്ശാന്തിയുമുള്ള ഒരുളാണല്ലോ. പഠിപ്പിൽ ഇദ്ദേഹം അദ്ദേഹത്തേക്കാൾ പിന്നോക്കമല്ല. കൂടുതലാണെന്നുവാനും പഠവാൻ പഠന്നെ, ഇങ്ങനെ വരാറേന്തു? പുലിയുടെകുട്ടി പൂച്ചയായിത്തീരമോ? “താതാജഗ്ഗണാസ്സന്തതയോലഭന്തേ” എന്നാണല്ലോ ശാസ്ത്രസിദ്ധാന്തം. ഒരുപക്ഷേ ഞാൻ തന്നെ ചെന്നു വിളിക്കണമെന്നുള്ള ഉദ്ദേശമുണ്ടായിരിക്കുമോ? അതും ഇന്നു പരീക്ഷിച്ചുകളയാമല്ലോ.

ഈ അലോചനകളോടുകൂടി ചെന്നുനിന്ന ചക്രവർത്തി തന്റെ ഗുരുപുത്രനും ബ്രാഹ്മ

ണമാണെന്നുള്ള ബഹുമാനത്തോടെ തുളസീദാസനെവിളിച്ചു. “ഹേ ബ്രാഹ്മണോത്തമ അച്ഛായ്യനന്ദന! അങ്ങേക്കാണ്മെന്നുള്ള എന്റെ ഇച്ഛയെ നിറവേറ്റിത്തരികയില്ല യോ? അങ്ങേയെപ്പറ്റുന്നതിൽ വളരെ പ്രീതിയുണ്ടായിരുന്നതായി അറിയാമല്ലോ അങ്ങ് അതിനു വിപരീതമായി എന്തോടു ഭരപ്രിയംകാണിക്കുന്നതെന്തുകൊണ്ട് അതു ശരിയാ നോ? ഞാൻ അതിനുതക്കകറാം എന്തു ചെയ്ത് വല്ലതും ചെയ്തവെങ്കിൽ പറയരുതോ? എന്നിങ്ങനെ ചലചലശാന്തിവാക്കുകൾ പറഞ്ഞുവരിച്ചുനിന്നു.

അതുകേട്ടുതുളസീദാസൻ—“ഹാകഷ്ടം! എന്റെ ഭാഗ്യത്തെപ്പിരിഞ്ഞിരിക്കാൻ ഇ ന്നു സാഗതിയായിരിക്കുന്നോ? ഞാൻ ചക്രവർത്തിയെച്ചെന്നുകണ്ടാൽ അദ്ദേഹംഎന്നൊ ജ്ഞാനിയിലേക്കു കൂട്ടിക്കൊണ്ടുപോകുമെന്നുള്ളതിനു സംശയമുണ്ടോ? അങ്ങനെ പോയാ ല്പിന്നെ ഏതാനുംദിവസത്തേക്കു ഇങ്ങോട്ടുവരാൻ സാധിക്കുമോ? അതുകൊണ്ടു മറഞ്ഞി രിക്കുകതന്നെ—” എന്നുനിശ്ചയിച്ചുകൊണ്ടു് കരയ്ക്കുകത്തു കേറിച്ചതുങ്ങിയിരുന്നു. അക്ക ഫ, എങ്ങനെയോ അറിഞ്ഞു തുളസീദാസന്റെ അമ്മചേഗത്തിൽ അവിടെ കാടിയെത്തി “എടാദ്രോഹി! നീഅറയ്ക്കുകത്തുകേറി ഒളിച്ചിരിക്കുന്നോ? പെണ്ണിനെ വിട്ടുപിരിയാൻ മനസ്സില്ലാത്ത വിദ്യയാണോഇതു? നമ്മുടെക്ഷിതാവായ ചക്രവർത്തിയല്ലേ, വളരുന്നേര മായിട്ടു നിന്നെ വണനിന്നുവിളിക്കുന്നത്? ഒരുപെണ്ണുമൂലം നീ കലപോലും നശിപ്പി ക്കാനോ നിശ്ചയിച്ചതു? എന്നിങ്ങനെതുളസീദാസനെ അധിക്ഷേപിച്ചശേഷം മമ താദേവിയെനോക്കി—“എടീഭർഗ്ഗ! എന്റെകുഞ്ഞിനെ നശിപ്പിച്ചുദോഷി! നീമരം പോലെ മിണ്ടാതെ നിൽക്കുന്നോ? നിനക്ക് അവനെപ്പറഞ്ഞയച്ചുകൂടെയോ? വന്നുവി ളിക്കുന്ന അർദ്ധ അമാണെന്നറിയാമോ? ചോദിച്ചു. ഈചോദ്യംകേട്ടു മമതാദേവി ക്കു ലജ്ജയുംനങ്കുടയുംതോന്നി. വേഗംതന്നെചെന്നു്, ഭർത്താവിനെ വരിച്ചു്, പ്രാണനാ മ! അങ്ങേയ്ക്കുനിർമ്മന്യം അപമാനകുടവും അപൽകരുവുമാണ്. അതുകൊണ്ടു അങ്ങ്, ഇപ്പോൾതന്നെപോയി ചക്രവർത്തിയെ കാണണം. അല്ലാത്തപക്ഷം ഞാൻഎ ന്റെ ജീവഹാനിവരുത്താൻ നിശ്ചയിച്ചിരിക്കുന്നു എന്നു സത്യംചെയ്യു. തന്റെ ജീവി തസംസ്ഥമായ രല്ലയുടെ സത്യംകേട്ടു്, തുളസീദാസനു അധിവർത്തിച്ചു “ഹാ! എന്റെ ജീവവല്ലി പടൻപിടിച്ചിരിക്കുന്ന ഈ മന്മഥക്കൊടി നശിച്ചുപോയാൽ; പിന്നെ ഞാൻ എന്തിനു ജീവിക്കുന്നു? അതിൽഭേദം ചക്രവർത്തിയെപ്പോയിക്കാണുകയാണു എന്നു നിശ്ച യിച്ചു്, വേഗത്തിൽ ഇറങ്ങിപ്പോന്നു ചക്രവർത്തിയെക്കണ്ടു, അദ്ദേഹം തന്റെ ഗുരുനാഥ നായ അത്മാഭാമരെ എന്നപോലെ ബഹുമാനിച്ചു, തുളസീദാസനെ തന്റെ അന്ധാരിയാ നപ്പറത്തു കയറ്റിയിരുത്തി, അദ്ധോഷത്തോടുകൂടി നേരേതാജ്ഞാനിക്കു പുറപ്പെട്ടു.

തുളസീദാസൻ, തന്നെപ്പോലെയുള്ള ബ്രാഹ്മണയുവാക്കന്മാർ പലരും, ചുഴുവുകൂടി നടന്നുവരുന്നതുകണ്ടു്, ഭാഗ്യാചിന്താഗതാലും കാമാചാരത്താലും അത്ഭുതം വേദനപ്പെട്ടു, ചക്രവർത്തിയോടു യാതൊന്നും സംസാരിക്കാതെ മൌനിയായിത്തന്നെയിരുന്നതേയുള്ളു. ഗൃഹത്തിൽ, ഇരുന്ന തുളസീദാസന്റെ മാതാപു, മമതാദേവിയെനോക്കി—“എടീമമതേ ഇനി നീ അരക്ഷണംപോലും ഇവിടെത്താസിച്ചുകൂടാ. ഇപ്പോൾതന്നെ നീന്റെ അ ച്ഛനമ്മമാരുടെ ഭവനത്തിൽ പൊയ്ക്കൊള്ളണം” എന്നു നിരോധിച്ചു. നിരോധനംശ രിച്ചു്, മമതാദേവി സ്വന്തഭവനത്തിലേക്കുപോയി. അവിടെ അച്ഛനമ്മമാരെവരിച്ചു്; വൃത്താന്തങ്ങളും പറഞ്ഞു്, സന്തുഷ്ടയായിരിക്കുമ്പോൾ; മുമ്പു, അവളെ സ്നേഹിച്ചിരുന്ന തോഴിമാർ പലരും അടുത്തുകൂടി ഓരോവർത്തമാനങ്ങൾ തുടങ്ങി. “പ്രിയപ്പെട്ടതോഴി! ഭ വതി, ഭർത്താവിനെപ്പിരിഞ്ഞുപോന്നതു്, അത്ഭുതം അശ്ചര്യകരമായിരിക്കുന്നു. ഭവതിയെ കാണാതെ; അരക്ഷണംപോലും അദ്ദേഹം ജീവിച്ചിരിക്കുമോ? അതുപോലെതന്നെ ഭവതി യും അദ്ദേഹത്തെപ്പിരിഞ്ഞിരിക്കാൻ ധൈര്യപ്പെട്ടുമാ? നിങ്ങളെപ്പോലെ കാമാനുകൂലാ യ ഭവതിമാർ ഈ ലോകത്തിലില്ലെന്നാണല്ലോ കേട്ടുകേൾവി. എല്ലായിടത്തും ഭാഗ്യം തേടാക്കുന്തോഴിയോ? അവരല്ലോ ഇങ്ങനെ ചുറ്റും കെട്ടിപ്പിണഞ്ഞുകൊണ്ടിരിക്കുന്തോ ണോ? നായ്ക്കളെപ്പോലെ നാട്ടുകാക്കൊക്കെണ്ടു ചർച്ചിക്കുന്നതാണോ കലസ്സീകൾക്കു യോ ഗ്യം? ഇങ്ങനെ ഓരോവിധത്തിൽ കുറപ്പെടുത്തിയതുകൂടാതെ പരവിധത്തിൽ അറളെ

പ്രാഥമികമായി ചിരിക്കാനുണ്ടായി. അതുകേട്ട മമതാദേവി പറഞ്ഞു. “തോഴിമാരേ! നിങ്ങളെന്നപ്രാഥമികമാക്കുന്നതോ? എന്നെക്കൊള്ളുന്നതോ? കണ്യപുരുഷനായി ഭാഗ്യമെന്തെന്നോ അന്നുമുതൽ അപുരുഷൻതന്നെ ദൈവമെന്നും അദ്ദേഹത്തിന്റെ വാക്കുകൾതന്നെ വേദമെന്നും, അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഇഷ്ടപ്രകാരം നടക്കുന്നതുതന്നെ വ്രതമെന്നും ഉള്ള വേദശാസനത്തെ അറിഞ്ഞുനോക്കിപ്പോയെന്നു എന്നെ, പരമപുരുഷനായി നീ മാത്രം പരസ്യീകരണപ്രാഥമികമാക്കുന്നതുപോലെ നിങ്ങൾ പ്രാഥമികമാക്കുന്നതു എന്തുകൊണ്ട്?”

തോഴിമാർ:—“അപ്രാഥമികമാക്കുന്നതു. ശരിതന്നെ. അതും ഭക്തിയും നാഴിക നേരംപോലും വിടയാതെ, വിടതപംപ്രകടിപ്പിച്ചു കാമപരവശമായി കഴിച്ചുകൂട്ടുന്നമെന്നു വല്ലശാസ്ത്രത്തിലും പറഞ്ഞിട്ടുണ്ടോ? ഉണ്ടെങ്കിൽ പറക? എല്ലാവരിനും ദാശാസമയം വിധിച്ചിട്ടില്ലേ? മൃഗങ്ങൾക്കുപോലും ഗ്രാമ്യധർമ്മമാർപ്പിക്കുന്നതിന്നു കാര്യകൃത്യസംയമങ്ങളുണ്ടല്ലോ. നിങ്ങളുടെ പ്രവൃത്തിക്കുതന്നെയാണോ? അപ്പോൾ ശൗചാർത്ഥികളിൽതന്നെ മുഴുകിയിരിക്കില്ലേ? അതേക്കുറിച്ച് പറഞ്ഞു ചിരിക്കുന്നവരെപ്പോലും ചാണകമാണല്ലോ. ഭവതിയെ ഒരുനിമിഷംപോലും ഭക്തിയോ വിടർത്തിക്കൊണ്ടിരിക്കുന്നതു നാട്ടിലെ പ്രസ്ഥാനം. അതുശരിയാണോ? വേദത്തിൽ അങ്ങനെ വിധിച്ചിട്ടുണ്ടോ? ഒരുപക്ഷേ, പുരുഷന്മാർ മനസ്സടക്കമില്ലായ്മയാൽ അങ്ങനെയുപജ്ഞിച്ചുപോകാം, അതുപോലെ മറ്റുള്ളവരുമത്രെ സ്ത്രീകൾക്കിരിക്കുന്നുണ്ടോ? അങ്ങനെയൊരിക്കൽ സ്ത്രീകൾക്കുവേണ്ടി വേദമെന്നോ അതുപോലെല്ലോ? നല്ലശിക്ഷതന്നെ” ഇങ്ങനെ അനൗചിത്യശാസ്ത്രം പലക്ഷമമായാൽ കളം പറഞ്ഞു, അവരവരുടെ വസ്തുതകളിലേക്കുപോയി.

മമതാദേവിക്ക് അവരുടെവാക്കുകൾ കഠിനമായ നാദമെന്നു ഉണ്ടാക്കി. അവർ പറഞ്ഞതു ശരിതന്നെയെന്നു ദേവിക്കുണ്ടായാൽ അന്നത്തരം ദൈവത്തെ മന്യമാക്കി വിലപിച്ചു. ഹാ സർവ്വശരണനായ ദൈവമേ! നിന്തിരുവടി എന്നെഉപേക്ഷിച്ചോ? ഞാൻ കലധർമ്മംചെയ്തതു നടന്നവളല്ലല്ലോ. എന്നെ എല്ലാവരും പ്രാഥമികമാക്കുന്നതിരുവടി സംഗതിയാക്കിയോ? ഹാഹാ! എന്റെ ഭക്തിയെക്കൊണ്ടു കാമാസക്തിയാകുന്ന വിഭ്രാന്തിയിൽ മുക്കിയോ? അദ്ദേഹത്തിന്റെ നിത്യകർമ്മങ്ങളും ജപമോമാടികളുംഎല്ലാം നിന്തിരുവടി കാലംകരയായി. അതുകൊണ്ടു കാമരല്ലായ്മയെന്റെ അർത്ഥമെന്നോണോ? ഹാദൈവമേ! വേദവിധിപ്രകാരം പുരുഷന്മാരും ഭക്തനിയോഗപ്രകാരം സ്ത്രീകളും നടക്കണമെന്നല്ലേവിധി. എങ്കിലല്ലേ രണ്ടുകക്ഷിക്കും മോക്ഷമുള്ളൂ. പലരും പ്രാഥമികമാക്കുന്നവണ്ണം കർമ്മങ്ങളെ എപ്പോൾ ഭൂഷിച്ചിരിക്കുന്നുവോ, അപ്പോൾ നരകക്കുഴിയിൽ പതിച്ചതിന്നു സമാനമെന്നു. ഹാഹാ! നാട്ടുകാർ ചിരിക്കുന്നതെന്തെന്നു അറിഞ്ഞിട്ടും ഞാനെന്നെല്ലേ ചെറുത്തുയെങ്കിലും ഒരുദൃഷ്ട്യയെ പരന്നിരിക്കുന്നതു? ഇനി, അദ്ദേഹം എന്നു നല്ലസ്ഥിതിയിൽവരും? അതിന്നു വഴിയെന്തു?” എന്നാലോചിച്ചു. സംകടവാക്കുകൾ വെച്ചിട്ടു വന്നിട്ടു വീണ്ടും കണ്ടുകൊണ്ടിരുന്നു.

ചക്രവർത്തിയോടുകൂടിയപ്പോൾ തൃശ്ശീദാസൻ, മമതാദേവിയെ ചിന്തിച്ചുചിന്തിച്ചു മനസ്സുകുടി അവശനായിപ്പോയി. താമസിയാതെതന്നെ ചെന്നു കണ്ടുകൊള്ളാമെന്നും തല്ലാലം പോകാൻ അനുവാദംതരണമെന്നും ചക്രവർത്തിയെ ഒരുവിധത്തിൽസമ്മതിപ്പിച്ചുകൊണ്ടു, കന്നുകുട്ടിയെപ്പിരിഞ്ഞപശുവിനെപ്പോലെ തിരിഞ്ഞൊടി, അരുന്നാടിയിടുകൊണ്ടു സ്വപ്നഭവനത്തിൽ വന്നുചേർന്നു. ദേവി! ദേവി! എന്നു വിളിച്ചുകൊണ്ടായിരുന്നു മേടയിൽ കടന്നുചെന്നതു്. മമതാദേവിയെ അവിടെയെങ്ങും കാണുകയാൽ ആധാരമൊന്നാകാൻ അരികിൽചെന്നു, “മമതയെവിടെ?” എന്നു ചോദിച്ചു. മാതാപുത്രന്മാരുടെയും ഭ്രാതൃമാരുടെയും തെല്ലൊരവയത്തെയോടും കൂടി പുത്രനെനേക്കി. “കാമനമകനേ! നീ പരിഭ്രമിക്കുന്നതെന്തു്? അവൾ മരിച്ചുപോയോ പോയില്ല. അവളുടെ അച്ഛനമ്മമാർക്കുണ്ടാൻ പോയിരിക്കുന്നു. നാളെത്തന്നെ മടങ്ങുവരും, അതിനി-യ്യത്രം വരുമ്പോൾ അവിടെ എത്തുമെന്നു ചോദിച്ചു. തൃശ്ശീദാസൻ ഈ വാക്കുകൾകേട്ടപ്പോൾ, മരിക്കുകയെന്നു കേൾക്കുന്നതിലകപ്പെട്ടുപോയെ, ആശാചക്രം തലകീഴായിമറഞ്ഞു. ലോകസുഖങ്ങൾനീക്കി

മോക്ഷപദം അഭ്യസനകാലം വന്നാലും പത്നിയെ പിരിഞ്ഞിരിക്കുക സാധ്യമല്ലെന്നു അർക്ക
മനായിരിക്കുന്ന തുളസീദാസൻ, ഉടനെ വെളിക്കിറങ്ങി, വലയിൽ നിന്നും വിടുത്തിവിട്ടുക
ലമാനിനെപ്പോലെയും തീക്കനൽ ചാട്ടിയവനെപ്പോലെയും അതിവേഗത്തിൽ ഓടി
മമതാദേവിയുടെ ഭവനത്തിലേക്കു പോകുമ്പോൾ, ഭഗവാൻ, തുളസീദാസനിൽ കരുണ
യോടുകൂടി, തുളസീദാസൻ പത്നിയെ പിരിഞ്ഞിരിക്കുന്നതും സംസാരശൃംഖലയുടെ കണ്ണി
കയറുന്നതുമിന്നുതന്നെയെന്നും അതുകൊണ്ടു ജുകാരംഗംഗാസ്ഥാനം ചെയ്യണമെന്നും
നിശ്ചയിച്ച്, വലിയകാരോടുകൂടിയ ഒരു പർവ്വമാരംഭിച്ചു. അതുവകവയ്ക്കാതെത്തന്നെ
തുളസീദാസൻ, അതിശീഘ്രമായി ഓടിക്കൊണ്ടിയിരുന്നു. കണ്ടവരെല്ലാം കാരണമെ
ന്താണെന്നു ചോദിച്ചു തടുത്തിട്ടും, വകവയ്ക്കാതെയും ഇതുതന്നെ തരമെന്നു നിശ്ചയിച്ചുകാ
മദേവൻ പൊഴിക്കുന്ന അസ്രങ്ങൾ തടുക്കാൻ ശക്തിയില്ലാതെ പരവശപ്പെട്ടു, അരണെ
ചസ്രാദികൾ വഴിമേൽക്കഴന്നു വീഴുന്നതേക്കുറിച്ചു ഗൗനിക്കാതെയും, ഓടിയോടി യമുനാ
നദിയുടെ തീരത്തെത്തി. അപ്പോഴേക്കു നേരം വൈകിയതുകൊണ്ടും അത്യാശയുദ്ധയാ
യ അമരാനദി കടക്കുന്നതിനു മാറ്റം കാണായ്ക്കൊണ്ടും വിവശനായിനിന്നു അകാ
ശം ചമരണമായിത്തന്നെ കൊണ്ടു കൂരിരുൾനിമിഷമായി തിങ്ങിനിറഞ്ഞിരുന്നു. ക
രകവിഞ്ഞൊഴുകുന്ന നദിയുടെ ഭയങ്കരതയ്ക്കൊണ്ടു്, നിന്തിക്കടപ്പാൻ മാറ്റമില്ലെന്നു ക
ണ്ടും മറുകരകടത്താൻ അടുത്തൊട്ടും സഹായത്തിനായും കാണായ്ക്കൊണ്ടു് വിചിത്രമായി
തീക്കുമ്പോൾ, അററിൽ കൂടി ഒരുപേരും ഒഴുകിവരുന്നതുകണ്ടു്, മന്ദമന്ദം പരിഭ്രാന്തിയാൽ അ
ററിൽ എടുത്തു ചാടി നീന്തിച്ചെന്നു് അശവത്തിൽമേൽ തുങ്ങിക്കിടന്നു നീന്തി ഒരുവിധ
ത്തിൽ മറുകരപററി. അതെല്ലാം ഭഗവല്ലീലയാണെന്നുള്ള പരമാത്മമറിയാതെയും കാമാ
സക്തിയാൽ ക്ഷീണം അശേഷം തോന്നാതെയും വേഗത്തിൽ ഓടി പത്നീഭവനത്തിലെത്തി,
അവിടെ ചാതിലുകൾക്കെല്ലാം അടച്ചിരിക്കുന്നതുകണ്ടു് അകത്തുകടക്കാൻ മാർഗ്ഗമില്ലാതെ പത
ങ്ങിനിന്നു. തന്റെ ജീവനായി കയെക്കാണായ്ക്കൊണ്ടുള്ള താപവേഗത്താൽ ചുറ്റിനട
ന്നുകരകൾ പരിശോധിക്കയും ഒന്നുംതന്നെ തുറന്നിട്ടില്ലായ്കയാൽ മനോഭംഗപ്പെട്ടു
മമതാദേവി! ദേവി! എന്നിങ്ങനെ വിളിച്ചു വിലപിക്കയും ചെയ്തു. കുറാൻറെയും മഴ
യുടേയും ശബ്ദങ്ങൾ ഉച്ചയ്ക്കത്താലാണു് വിളി അതുകേൾക്കാത്തതെന്നും കേട്ടാൽ തന്റെ പ്രി
യതമനിശ്ചയമായുംതന്നെ മാനിച്ചുകരകളുറക്കാതിരിക്കയില്ലെന്നും നന്നത്തു പന്നതിനെ
ക്കുറിച്ചു വേദനപ്പെട്ടമെന്നും മറ്റും കാരണം പുലമ്പിക്കൊണ്ടു വീണ്ടും ചുറ്റിനടന്നു. ജ
നാലകൾ പരിശോധിച്ചപ്പോൾ ആ മേടയുടെ മേലേറിയിലുള്ള ഒരു ജനാലതുറന്നിരി
ക്കുന്നതായി കാണപ്പെട്ടു. അപ്പോൾ തുളസീദാസൻ തെല്ലൊരാശ്വാസമായി. എങ്കിലും
ഉയരത്തിൽ എത്തുന്നതിനു അശേഷം മാർഗ്ഗമില്ലാതെ അമ്പരന്നുനിൽക്കുമ്പോൾ ഭഗവാൻ
ആ സംകടംകണ്ടു് ഒരു പാമ്പിന്റെ രൂപത്തിൽ ജനാലയുടെ പടിയിൽ ശിശ്യാരൂപിച്ചുതാ
ഴോട്ടു തുങ്ങിക്കിടന്നുകൊടുത്തു. പാമ്പിന്റെ വാൽ തുളസീദാസൻ എത്തിപ്പിടിക്കത്തക്കവ
ണ്ണം കിട്ടിയതുകൊണ്ടു് ഒരു കയറാണെന്നുതന്നെ നിശ്ചയിച്ച് അതിൽ പാടി ഉങ്ങിമേ
ലോട്ടുകയറി ജനാലയിൽ കൂടിക്കയറുന്ന കടന്നു. മമതാദേവി! ദേവി! എന്നു വിളിക്കയും
നിരപ്പേകിടന്നുറങ്ങുന്ന അളകളുടെ പുറത്തു ചവട്ടിത്തട്ടിത്തടഞ്ഞു നെടുക്കെ മറിഞ്ഞു വീഴ്
കയും ചെയ്തു. അല്പരാത്രിയെ നിർബാധമായിക്കിടന്നുറങ്ങുന്ന ജനകുട്ടത്തിൽ തുളസീദാസൻ
ചെന്നുകയറി വിളിച്ചുകൂടി തട്ടിത്തടഞ്ഞു് മറിഞ്ഞു വീണപ്പോൾ പലരും ഉണർന്നു പരിഭ്രമി
ച്ചെഴുന്നേറ്റു നോക്കിയതിൽ കാലമുഴുവൻ ചേരും പുറമേ ദേവനെന്നത്തു് തലമുടിയും അ
ഴിച്ചിട്ടുകൊണ്ടു നിൽക്കുന്ന ഒരു സ്വരൂപത്തിനെയെന്നും മുമ്പിൽകണ്ടതു്. വല്ലഭതമോ
പ്രേതമോ പേയോമരോ അതെന്നും ഭയപ്പെട്ടു ഓരോരുത്തരും പലദിക്കിലേക്കോടിക്കളിച്ചു.
മമതാദേവിദേവി! എന്നു വിളിക്കുന്ന ശബ്ദംകേട്ടു് അൾ മനസ്സിലാക്കി മമതാദേവിവേഗം
തന്നെ ചുഴുന്നേറ്റു പ്രാണനാഥ ഞാൻ ഇവിടെ തന്നെയുണ്ടു്. ചരണം എന്നു പറഞ്ഞു വ
രിച്ചുനിന്നു. അവകളെക്കണ്ടയുടെനെ തുളസീദാസൻ, ശ്വശ്രുശ്വശ്രുരാദികൾ അവിടെ
നില്ക്കുന്നതു ഗണിക്കാതെ നിർല്ലജനായി ശൃംഗാരപരങ്ങളായ പല സംവേദനകളോടുകൂടി
അവളെ വിളിച്ചു പ്രിയതമേ! ഇതുകാലം നീയുണ്ടെന്നു പിരിഞ്ഞിരിക്കുവാൻ ശക്തനായ് ദേവി

മുഖം? നിന്നെ അന്വേഷിച്ചിരിക്കുന്നവർ ഞാൻ ശക്തനല്ല. അടുത്തുവരിക:— നിന്റെ ദോഷങ്ങൾ എനിക്കു അമൃതമായമാനമാണ്. ഇങ്ങനെ ഉള്ളിട്ടു പറഞ്ഞുകൊണ്ട് ദേവിയുടെ കൈക്കു എത്തിപ്പിടിച്ചു. അതുകൊണ്ടു നിന്നവരെല്ലാം നാണിച്ച് അപ്പോൾത്തന്നെ ഇറങ്ങിതാഴേനിലയിലേക്കു പോയ്ക്കളഞ്ഞു. തൃശ്ശീദാസന്റെ ഈ സാഹസംകണ്ടു ലജ്ജിച്ച അല്പം പിന്മാറിനിന്നുകൊണ്ടു മമതാദേവി—“പ്രാണനാഥ ഈ പാതിരാത്രിക്ക് അങ്ങു എവിടെനിന്നും വരുന്നു? മേടയിൽ കടന്നുകൂടിയതെങ്ങനെ?” എന്നു ചോദിച്ചു.

തൃശ്ശ:—പ്രിയേ! ഞാൻ വളരെ നേരമായി വെളിയിൽവന്നു നിൽക്കുന്നു. ചക്രവർത്തിയോടു സമാധാനം പറഞ്ഞുകൊണ്ടു ഞാൻ അപ്പോൾ തന്നെ പോന്നു. വീട്ടിൽവന്നപ്പോൾ നിന്നെക്കൊന്നായ്യാൽ ഇങ്ങോട്ടുവരികയാണ്. മുന്നോട്ടു തീർത്തതായിപ്പോൾ നേരം ഇരട്ടി. അതിൽകൂടി ഭയംകൊണ്ടു ഒരുപേരത്തു തുണി നീന്തിയാണ് ഞാൻ ഇക്കുറിച്ചിട്ടത്. ഇവിടെവന്നിട്ടും ഉള്ളിൽക്കടക്കാൻ വഴികാണാതെ വളരെ നേരം വിഷമിച്ചുനിന്നുപോയി. പിന്നീടാണ് ജനാലയിൽ തുങ്ങിക്കിടന്ന കയറുകണ്ടു മുട്ടിയത്. അതിൽ പിടിച്ചു തുങ്ങിയാണ് മേടയിൽ കേറിയത്. ഇനി എന്തെ നിറുത്തി വിഷമിപ്പിക്കരുത്.

മമതാദേവി:—പ്രിയരേ! ഈ ജനാലയിൽ കയറുതുക്കിയിരുന്നുവെന്നാണു അടുത്തു പറഞ്ഞത്? അതിൽ കയറുണ്ടായിരുന്നില്ലല്ലോ. വരണംനോക്കാം. എന്നു പറഞ്ഞു, രണ്ടാളുമായിച്ചെന്നു നോക്കിയപ്പോൾ, ജനാലപ്പടിയിൽ ശിരസ്സുറപ്പിച്ചു തുങ്ങിക്കിടക്കുന്ന പരുത്ത ഒരുവലിയ സർപ്പത്തെയുണ്ടു കണ്ടു. ഉടനെ, അവർ ക്രമത്തിലധികം യേശുപ്പടുകയും അതുതപ്പെടുക്കുകയും ചെയ്തു. എന്നിട്ടു, മമതാദേവി പറഞ്ഞു. പ്രാണവല്ലഭേ! അങ്ങു സാഹസം അത്യുത്തമംതന്നെ. കാമാസക്തിക്കു അതിരില്ലെന്നുണ്ടോ? എന്നിലുള്ള മോഹം കൊണ്ടു, എന്തെല്ലാം അപത്തുകളിലാണ് അങ്ങു ചാടിയതു? മഴനനമുന്നതിനും, അററിൽ ചാടി, ശവത്തിൽ തുങ്ങി നീന്തുന്നതിനും, രാത്രിയിൽ ഈ മോഹസൂപ്പുതെ കയറാണെന്നു തെറ്റിദ്ധരിച്ചു, അതിൽ പിടിച്ചു കയറി സ്വജനങ്ങളുടെ മേൽ ചാടി അവരെ ഉണർത്തി യേശുപ്പെടുത്തുന്നതിനും അവരുടെ സമക്ഷം ലജ്ജപിടു ഓരോ ശ്രംഗാരമാക്കുകയും പുലയുന്നതിനും എല്ലാം കാരണം അതാണല്ലോ? കാമവികാരത്തിന്റെ ദോഷകോടികളിൽ ഒരംശം ഇപ്പോൾ അങ്ങു അനുഭവിച്ചതാണെന്നു മനസ്സിലാക്കണം. അതുകൊണ്ടു ഈ ദുർവികാരത്തെ ഇപ്പോൾത്തന്നെ നിശ്ശേഷം നശിപ്പിച്ച് ശ്രീനാരായണപദപത്മങ്ങൾ മനസ്സിൽ ഉറപ്പിച്ചു മുക്തിയടയുവാൻ ശ്രമിക്കണം. അതുദുഃഖമില്ലാത്തതും അഴിവില്ലാത്തതും അദ്ദേഹത്തെ ഭജിച്ചാൽ, കാമാദിദുർവികാരങ്ങൾ മനസ്സിൽനിന്നു തന്നെ നീങ്ങും. പരമാനന്ദവും സിദ്ധിക്കും. നരകം എന്ന ശബ്ദം ചൊല്ലാൻ ഇടവരികയില്ല. ലോകികസുഖത്തെക്കാളും അത്മാനന്ദപ്രാപ്തിയല്ലയോ ശ്രേഷ്ഠം? നിത്യാനന്ദവൃത്തികളായ മഹാപിമാർ അനുഭവിച്ചു സുഖിക്കുന്ന ബ്രഹ്മാനന്ദത്തെത്തുളിമലമൂത്രാദി ദുഃശൃംഗസങ്കരമായ എന്റെ ഈ ശരീരത്തെ അനുഭവിക്കുമ്പോൾ ഉണ്ടാകുന്ന സുഖം അഗ്രാമിച്ചതു എത്രമുശ്ശേപമാണ്? അതുഗതംകൂടും വിധിക്കും വിപരീതമല്ലയോ? വൈരാഗ്യസിദ്ധിക്കു വിചാരമല്ലയോ പരപരിമാനത്തിനു കാരണമല്ലയോ? പുണ്യദുഷ്ടക്കാലബ്രഹ്മചാരിയായിരുന്നു ഭീഷ്മരെന്നു പേരെടുത്ത ഗണ്ഡാദത്തന്റെ വൈരാഗ്യത്തേയും ബലരാജേന്ദ്രന്മാരുടെ മന്നുപെകുന്ന പേക്ഷിച്ച ജഗന്മാമിനിയായ ഉവ്ശിയെ തിരസ്കരിച്ചു അജ്ഞാപാപാധവന്റെ ധൈര്യത്തേയും നിത്യബ്രഹ്മചാരിയായി പലയുഗങ്ങളായി ജീവിച്ചിരിക്കുന്ന ഹരമൽപുഷ്പാദരഭദ്രപ്രതാപിയായും ഇതുവരെക്കും വിവാഹം ഇച്ഛിക്കാതെ അത്മാനന്ദമനുഭവിക്കുന്ന വിഷ്ണുശ്വരഭഗവാന്റെ ഇത്താനവശേഷത്തേയു കേറിച്ചു, അങ്ങു കേട്ടിട്ടില്ലയോ? മായാസഹായനായ വിഷ്ണുഭഗവാന്റെ പുത്രനായ കാമദേവനെക്കൊണ്ടു ഇത്താനമാർഗ്ഗത്തിൽ പ്രവർത്തിച്ചു തപസ്സുചെയ്യുന്ന മുനീശ്വരന്മാരുടെ മനോധൈര്യത്തെ അഴിപ്പിച്ചു അധഃപതിപ്പിക്കുവാനുള്ള കഥ, അങ്ങു അറിഞ്ഞിട്ടില്ലയോ? അ കാമദേവനെ നെററിത്തീക്കുണ്ണിലെരിച്ച പരമശിവന്റെ മഹിമ അരാജ്ഞെന്നു പുകഴ്ത്താൻ കഴിയും? എല്ലാത്താഴ്ചകൾക്കും ഫേതുഭൂതനായ

കാമഭവനെ അങ്ങേയ്ക്കൊപ്പമുള്ളവർക്കുയിക്കാൻ സാധിക്കുമോ? കാമം എന്ന മദയാനയെക്കൊന്നുകീറിയൊ എറിയുന്ന പുരുഷസിംഹങ്ങളാണു മുക്തിപദത്തിനധികാരികൾ. എന്നാൽ കാമത്തെ ജയിക്കുന്നതിനു വിദ്യയുണ്ടെന്നതാണ് പറഞ്ഞറിയിക്കത്തക്കതല്ല. കാമം കൊണ്ടു നശിച്ചുപോയ ജനം അനുഷ്ഠാനമാണ്. അസുരന്മാരുടെ കൈയിൽ കീട്ടിയ അമൃതപോയ്യോയ്കാമവേഗത്തിന്റെ മൂർച്ഛകൊണ്ടല്ലയോ? രാക്ഷസചംഗത്തോടുകൂടി രാവണൻ നശിച്ചുപോയതും അദ്ദേഹം കൊണ്ടല്ലയോ? പാണ്ഡവരാജാർക്കു മരിക്കാൻ ഇടയായതും കാമാസക്തിയുടെ കഠിനഗുണമാല്ലയോ? യയാതിക്കു ജലാനാധനകൂടിയതോ? അതും കാമത്തിന്റെ ദോഷത്താലല്ലയോ? അഷ്ടമസൂക്തം മനുഷ്യരായി ജനിക്കാൻ ഇടയായതു കാമത്തിന്റെ ശക്തികൊണ്ടല്ലയോ? നരകം, ബന്ധം, രോഗം, ശോകം, മരണം മുതലായവയ്ക്കു കാരണം, കാമം ഒന്നല്ലെങ്കിൽ മറെറാതാണ്? കാമവചയിൽ അകപ്പെട്ടുപോയവർക്കു പിന്നെ മോക്ഷവഴികാണാൻ പോലും സാധിക്കയില്ല എന്നാണു വിദഗ്ദ്ധന്മാർ പറയുന്നത്.

“കാമാസക്തഃ പ്രകൃതി കൃപണാശ്ചേതനാചേതനേഷു”

എന്ന അപൂർവ്വവും എത്രയോ പരമാർത്ഥമാണ്. എന്നിങ്ങനെ ഓരോ നീതിചക്രങ്ങളും പറഞ്ഞുകൊണ്ടു നിന്നു.

അഞ്ചാമദ്ധ്യായം.

(തുളസീദാസന്റെ വൈരാഗ്യം)

അല്ലയോ സിദ്ധന്മാരേ! അത്യന്തം സാരതരങ്ങളായ ഈ ഉപദേശങ്ങൾ മമതാഭേദിയുടെ മുഖകമലത്തിൽനിന്നും പുറപ്പെടുന്നതുകേട്ടു തുളസീദാസൻ, ഉദ്ബുദ്ധനായി സിംഹശർജ്ജനം കേട്ട മദകർയ്യാലാലം, തലത്തുഴിപ്പോയി; ചൂന്നിട്ടുതന്നത്താൻ ഇങ്ങനെ പറഞ്ഞു “കഷ്ടം! ഞാൻ മഹത്തുകളായ എല്ലാജനങ്ങളുടെയും പരിമാസത്തിനു പാത്രീഭവിച്ചതു എന്റെ ചാഞ്ചല്യം കൊണ്ടാണല്ലോ? അച്ഛന്റെ അമ്മയെ നിഷേധിച്ചു — അമ്മയെ അത്യന്തം ദുഃഖിപ്പിച്ചു — നാണവും മാനവും വിറുത്തിന്നു. കഷ്ടം! കഷ്ടം! എന്തൊരു മൃഗത്വമായിപ്പോയി എന്റെ ചാപല്യവും അനാദര്യം കൊണ്ടു് അച്ഛൻ ഒരു ദേവകന്യകയെ ചിലകുഞ്ഞാക്കി കാണിച്ചു്, അവളിൽനിന്നും എന്റെ മനസ്സിനെ പിൻചാലിപ്പിക്കേണ്ടിവന്നു. അനന്തരം, എന്നെ ബാൽ പിടിച്ചുകൊണ്ടുവന്നു്, സാധുക്കളോടൊരുമിച്ചു താമസിപ്പിച്ചു്, എന്റെ ചേശ്വാമോഹങ്ങളെ ഒക്കനീക്കി, ഒടുവിൽ അദ്ദേഹം, എന്നിക്കുവേണ്ട ഉപദേശങ്ങൾ ചെയ്തശേഷം, വിഷയഭോഗവിരക്തനായി, ബന്ധപാശങ്ങളെ ഖണ്ഡിച്ചു്, ദേഹം അനിത്യമാണെന്നുള്ള മതിപ്പോടുകൂടി കാട്ടിൽപോയി, വൈരാഗ്യം നിറഞ്ഞു്, തപസ്സുതുടങ്ങി. അത്രാപിശുലാത്മാവായ അമ്മനെ നിന്ദിക്കാനും അമ്മയെ വൃസനിപ്പിക്കാനും ഭാര്യയെ ചെറുപ്പിക്കാനും, അവളെക്കൊണ്ടു ഗുണദോഷങ്ങൾ പറയിക്കാനും, ഒക്ക സംഗതിയായല്ലെ, കഷ്ടം! അജ്ഞാനമൃഗമായ മനസ്സേ! നിയാണല്ലോ എന്നെ ഈ ചാപല്യങ്ങൾക്കൊക്കെ വശംവദനാക്കിയതു്. അഥവാ നിന്നെ എന്തിനു പറയുന്നു? എല്ലാം നിന്റെ കുറ്റമെന്നു പറഞ്ഞാൽ മതി. ഇനിക്കു ചൂനിമേൽ ഇച്ഛയുണ്ടായോ അതിനെ അപ്പോഴപ്പോൾ വലിപ്പിച്ചു്, ചൂന്നെ നീ കെട്ടുത്തിയെന്നുള്ളു. ഇപ്പോൾ എന്നിക്കു ഭഗവൽസ്മരണമുദിച്ചിരിക്കുന്നു. അപ്പോൾ നീ അതിനെയും അനുഭവിക്കുന്നു. ഹേ മനസ്സേ! നീന്റെ ചാപല്യങ്ങൾക്കു ആത്മാവിനെ വശപ്പെടുത്താതെ ആത്മാവിന്റെ നിശ്ചയങ്ങൾക്കു നിന്നെ ബലിമയാക്കി വയ്ക്കണമെന്നുള്ള തത്ത്വം ഇപ്പോൾ എ

നിഷമനസ്സിലായി ഇനിക്കിടക്കവും ഞാൻ നിനക്കധീനനാകുമില്ല മരിക്കുന്നതുവരെ മനോഹാരിണികളായ സ്ത്രീജനങ്ങളെ സപ്തപി ഞാൻ സ്മരിക്കുകയും, വിഷ്ണു തിരുനാമങ്ങൾ മറക്കുകയും ചെയ്തു. അപ്പോൾ ഉപദേശങ്ങൾ നിരസിക്കുകയും ചെയ്തു. ഇങ്ങനെ പലതും പറഞ്ഞുകൊണ്ടു തുളസീദാസൻ കാമചികാരമശേഷമാക്കി കാലസപരൂപനായ ഈശ്വരജൽ മനസ്സുറപ്പിച്ചു, തന്റെ പൂർവ്വചരിത്രത്തെക്കുറിച്ചു പശ്ചാത്താപത്തോടുകൂടി മമതാദേവിയെനോക്കി, പ്രിയതമേ! നീ എന്നിങ്ങനെ ഒരു ഗുരുഭൃതനെ ഇന്നുമുതൽക്കു നിന്നെ ഞാൻ എന്റെ അമ്മയെപ്പോലെതന്നെ കരുതുന്നു. എന്നറിവിച്ചു, വന്ദനം പറഞ്ഞശേഷം, പൈതൃകത്തോടുകൂടി ഇ ശ്വശുരാനത്തിനായി കതകുതുറന്നു ചെളിക്കിറങ്ങി നിന്നു. ഉടനേ മമതാദേവി, “പ്രിയതമേ! അങ്ങ്, എന്റെ ജീവനാണ്. എന്നെ വിട്ടുപിരിയരുത്.” എന്നു നിലവിളിച്ചുകൊണ്ടു, പുറകേ ഓടിച്ചെന്നു, പാദങ്ങളിൽവെണു നമസ്കരിച്ചു. സ്വാമി ചിന്തിച്ചാൽ അങ്ങേക്കുതന്നെ ഭരിയാവുന്ന ജ്ഞാനമാർഗ്ഗലേഖനത്തെ അല്പജ്ഞയായ ഇവൾ പറഞ്ഞതുകൊണ്ടു, ഈ പാപയെ അമ്മയെന്നു ഗുരുഭൃതയെന്നു പറഞ്ഞു തള്ളിക്കളയുന്നതു ശരിയാണോ? എന്നുവെച്ചു സ്നേഹം മുഴുവൻ മറക്കുന്നതു ധർമ്മമാണോ? പൈതൃകത്തിന്നു് കരകൾ ഇല്ലെന്നുണ്ടോ? വിരാഗികൾ ഗ്രാമസ്ഥധർമ്മത്തെ വിസ്മരിക്കണമെന്നുണ്ടോ? എന്നോരോന്നു പറഞ്ഞുകരഞ്ഞുതുടങ്ങി.

തുളസീദാസൻ:—മമതാദേവി ഇന്നുമുതൽ നാംതമ്മിലുള്ള സംബന്ധം തീർന്നിരിക്കുന്നു. കാമചികാരം വളരെ ദോഷത്തെ ചെയ്യുന്നതാണ്. എന്റെ മനസ്സിനെ ദുഷിപ്പിച്ചതു് അതൊന്നുതന്നെ. ഇപ്പോൾ ദൈവഗത്യാ ഭാവജ്യാനത്തിലേക്കു എന്റെ മനസ്സു ഉറച്ചിരിക്കുന്നു. സത്യത്തിൽ ഞാൻ ചെയ്തതു്, അപരാധവും നീ ചെയ്തതു ഉപകാരവുമാണെന്നു. നിന്നെ ഞാൻ മറക്കുമോ? മരണംവരെ പെറുക്കുമോ? നീ അമ്മയാണെന്നു പറഞ്ഞതിന്നു നീക്കമില്ല. അതു നീതന്നെ അഭ്യർത്ഥിച്ചുനോക്കിയാലും പാമാർത്ഥമാണെന്നറിയാം. ഇനി, ഇഹദോശാരകങ്ങളെല്ലാം വെറുത്തു്, മനശ്ചാപലയങ്ങളേയും മറുത്തു്, ഭാവജ്യാനത്തോടുകൂടിയിരിക്കാൻ നിശ്ചയിച്ചിരിക്കുന്നതു്. എന്നു പറഞ്ഞു് ഭഗദ്ദർശനലോലനായ തുളസീദാസൻ തപസ്സിനായി കാട്ടിലേക്കുതന്നെ തിരിച്ചു. ഒരു അതുലകൃത്യത്തെക്കണ്ടു്, മമതാദേവിയുടെ അച്ഛനമ്മമാർ ബന്ധുക്കൾ മുതലായവരും തുളസീദാസനെ സ്മരിച്ചു്, മമതാദേവിയെ പ്രശംസിച്ചുകൊണ്ടു്, എന്തുചെയ്യണമെന്നറിയാതെ നിശ്ചലരായി നിന്നുപോയി. മമതാദേവിയാകട്ടെ, തൽക്ഷണം ഓടിച്ചെന്നു്, തുളസീദാസന്റെ മുമ്പിൽ കുമ്പുഴുവീണു—‘പ്രാണനാഥ! എന്നെ വിട്ടുപിരിയുവാൻ അങ്ങേക്കു മനസ്സുണ്ടായോ? കഷ്ടം! എന്റെ വാക്കുകളാണല്ലോ അതിന്നു കാരണമായതു്. അയ്യോ എന്നു ഉപേക്ഷിക്കരുതേ. തിരിഞ്ഞു വീട്ടിൽപാകാം വരണം. നമുക്കു പഴയപടി ഭാര്യയേക്കാക്കമാരായി സുഖിച്ചിരിക്കാം—അതാണെന്നു്’—എന്നു പേക്ഷിച്ചുപറഞ്ഞു.

തുളസീദാസൻ:—ദേവി! കമതേ! ഞാൻ നിന്നെ അമ്മയെപ്പോലെ വിചരിച്ചു തള്ളിപ്പോയി. ഇനി ഭർത്തൃമെന്നുള്ള നിലയിൽ എന്റെ മനസ്സ് മാറാൻ നീ വിചാരിച്ചാൽ സാധിക്കുമെന്നുമാധരിക്കേണ്ട.” എന്നു പറഞ്ഞു ചിരിച്ചുകൊണ്ടു, കാമദേവനെ ഏരിച്ച പരമശിവനെപ്പോലെ, വികേതനായി അവളെ നോക്കി അല്പം കോപത്തോടെ, മുമ്പേ! ധേര്യം വീട്ടിയേയ്ക്കു ചെയ്തു—‘ഭീതിഭയം ഭാവജ്യാനത്തോടുകൂടി നയിച്ചുകൊൾക. പതിവുതന്നെ നിനക്കു്, എന്റെ അമ്മയെന്നിറങ്ങിച്ചുകൂടാ. എന്നാൽ അവിടുത്തെ പാദങ്ങളിൽ വീണ്ടും നമസ്കരിച്ചു കണ്ണുനീരാഴുകിക്കൊണ്ടു മമത പറഞ്ഞു—‘പ്രിയതമേ! അങ്ങേപ്പിരിഞ്ഞു ഞാൻ ജീവിച്ചിരിക്കയെന്നുള്ളതുണ്ടാകുമോ? നാംതമ്മിലുള്ള ബന്ധം ഇന്നേക്കു കൊണ്ടു തിന്നുപോയോ? എന്റെ വാക്കുകൾ അങ്ങേ ഹൃദയത്തെ പ്രണപ്പെടുത്തിയോ! ഞാൻ ചുങ്ങുന്നനിരയിലായി വിസ്മരിക്കും? അശ്രുധാരമെ ചുങ്ങുന്നതടുക്കും? ഏകാകിനിയായി എന്നിങ്ങനെ ജീവിക്കും ഇപ്പോഴോടെ അരോടു സംസാരിക്കും? ചന്ദനാദികൾ ആരുടെദോഷത്തുപൂർത്തും? അരുടെമുമ്പത്തുനോക്കിച്ചിരിക്കും? അരോടു കലഹിച്ചിരിക്കും? അരോടു സല്ലപിക്കും? എ

ന്റെ അഭീഷ്ടങ്ങൾ അക്കൊണ്ടു സാധിച്ചിട്ടുണ്ടോ? ഇനി എനിക്കു പൂമാലകൾ എന്തിനാ? മുത്തുമാലകൾ എന്തിനാ? ചന്ദ്രമാലകൾ എന്തിനാ? എന്റെ അഴകുനോക്കി അനന്ദിക്കുവാൻ ഇനിഞാൻ?—അതാ?” എന്നു പറഞ്ഞു ദീർഘശ്വാസത്തോടുകൂടി തളുന്ന് മോഹാലസ്യപ്പെട്ട ഭൂമിയിൽ വീണു.

ഇതു കണ്ടല്ലാം ഭേട്ടം കണ്ടു മിന്നു തുളസീദാസൻ, അശേഷം കുടുങ്ങാതെ ഭാര്യയിലുള്ള അഭിപ്രായത്തെ നീക്കി, ഭഗവദ്യുക്തത്തിൽ തന്നെ മനസ്സുറപ്പിച്ചു, ഭഗവാനെക്കാണണമെന്നുള്ള അഗ്രഹത്തോടുകൂടി, അല്പനേരം അവടെ നിന്നശേഷം പിന്തിരിഞ്ഞു നടന്നു. അദ്ദേഹം തനിക്കഭിമുഖമായി വരുന്നവരെ നോക്കി—“ഹേ ധന്യന്മാരേ! നിങ്ങൾ സുതൃഷ്ണന്മാരായിരിക്കുന്നുവല്ലോ. എന്തുകൊണ്ടാണത്. ഭഗവാനെക്കാണാൻ നിങ്ങൾക്കു ഭാഗ്യം ലഭിച്ചുവോ! ആ തൃപ്തിയിൽ ശിഷ്യന്മാർക്കുണ്ടോ? നിങ്ങളുടെ ഇഹ ലോകബന്ധങ്ങളെല്ലാം അറുത്തുവോ? അഹംഭാവം ചിന്തകളെ മുറിച്ചുവോ? ഭഗവാൻ ഇതുവഴി എഴുന്നള്ളിയോ? നിങ്ങൾക്കു, ഇഷ്ടപദങ്ങളെത്തന്നെവോ? നിങ്ങൾ അദ്ദേഹത്തെ ദർശിച്ചു പുഷ്പം നൽകി വോ? അനന്ദമലധിയിൽ മുഴങ്ങുവോ? ഹാ ഹാ! എനിക്കു അഭീഷ്ടദാനം ചെയ്തയില്ലയോ? എന്നിൽ കരുണയുടിക്കയില്ലയോ? തൃക്കണ്ണുകളാൽ എന്നെ നോക്കുകയില്ലയോ? കഷ്ടം! കാലം ഞാൻ വെറുതെ കഴിച്ചുകൂട്ടി. ഇതുവരെയുള്ള എന്റെ അയ്യപ്പ പാഴായി. അജ്ഞാനികൾക്കിടയിൽ പശ്ചാത്താപത്താൽ ഇടവരിക സാധ്യം തന്നെയാണു്. എന്റെയും പിറിയതായിരിക്കാം—” എന്നോരോന്നു പറഞ്ഞും പശ്ചാത്താപത്താൽ ദീർഘശ്വാസങ്ങൾ വിട്ടും ഉഴറി നടന്നു പോയി. ഹരിഹരി എന്ന നാമങ്ങളല്ലാതെ മറെറാരു മുച്ചരിക്കാതെയും എങ്ങും നിൽക്കാതെയും കാടകളും നാടകളും കല്ലെണ്ണയും മുളയ്ക്കയും നന്നോക്കാതെയും ഭഗവാനെ കാണണമെന്നുള്ള അശയോടുകൂടി മുമ്പോട്ടു നടന്നു.

മമതാദേവി, മോഹാലസ്യം തീർന്നപ്പോൾ നോക്കിയപ്പോൾ, ഭർത്താവിനെ കാണാത്തു്, ദുഃഖാർത്തമായി വിണ്ടും താഴെ വീണു മോഹിച്ചു പോയി. ഇങ്ങനെ ഉണർന്നും മോഹിച്ചും കരഞ്ഞും, കണ്ണുനീരിൽ നനഞ്ഞും വളരെ നേരം കഴിഞ്ഞു. അനന്തരം എഴുന്നേറ്റു നിന്നു മാറത്തടിച്ചു—“അയ്യയ്യോ ദൈവമേ! ഇനി ഞാൻ എന്തു ചെയ്യേണ്ടു്? എവിടെ പോകേണ്ടു്? എങ്ങനെ ജീവൻ വരിക്കേണ്ടു്? എന്നോരോ വിചാരിപ്പങ്ങളോടുകൂടി മനസ്സു നിലവിട്ടപ്പോൾ, ഭർത്താവിനെ കാണാൻ കാട്ടിലേക്കു പോകുതന്നെ എന്നു നിശ്ചയിച്ചു എഴുന്നേറ്റു നടന്നു. അതുകണ്ടുകൊണ്ടു നിന്ന അപളുടെ അച്ഛനമ്മമാരും ബന്ധുജനങ്ങളുമെല്ലാം തിടുക്കത്തിൽ കാടിയില്ലെന്നു മുനിട്ടു തുടങ്ങി. ഒരു സ്ത്രീ തനിയെ അങ്ങനെ കാട്ടിൽ പോകുന്നതു വിചിത്രമല്ലെന്നും തങ്ങൾ പോയി തുളസീദാസനെ കൂട്ടിക്കൊണ്ടു വന്നു കാണിക്കാമെന്നും അതുവരെ വീട്ടിൽ കയറുതോടുകൂടിയിരിക്കണമെന്നും പറഞ്ഞു് ഒരു പിഡത്തിൽ കുറഞ്ഞൊന്നു സമ്മതിച്ചു. ഉടനെ മമതാദേവി പറഞ്ഞു. “മാന്യബന്ധുജനങ്ങളേ! നിങ്ങളുടെ ഈ സംരംഭം പുത്രകളുടെ സാധ്യമാകുമെന്നു നിന്നു സംശയമാണു് കഴിയുമെങ്കിൽ പോയി അദ്ദേഹത്തിന്റെ അമ്മയെ നിങ്ങൾ കൂട്ടിക്കൊണ്ടു വരണം അവർ പോയി കണ്ടു പറഞ്ഞാൽ ഒരുപക്ഷേ അദ്ദേഹം മടങ്ങിവന്നേക്കും ഈ അഭിപ്രായം ശരിതന്നെയെന്നു സമ്മതിച്ചു മമതാദേവിയുടെ സഹോദരന്മാർ ഇപ്പോൾ അവരെ കൂട്ടിക്കൊണ്ടു വരണമെന്നും പറഞ്ഞു് വേഗത്തിൽ പുറപ്പെട്ടു. എങ്ങും നിൽക്കാതെ അവർ കാടിപ്പോയിയെന്നു നാദിയുടെ തീർത്തതായിപ്പോൾ ആ മഹാനദിയെ കടന്നു നദി അരയുടക്കാനായ്ക്കൊണ്ടു സുഷോഭനം വരെ കാത്തു നിൽക്കേണ്ടിവന്നു.

തുളസീദാസനാകട്ടെ, ആ രാത്രിയിൽ തന്നെ നാടുവിട്ടു ചെന്നു്, ഒരു കാട്ടിൽ കടന്നു കല്ലിലും മുളയിലും ചേറ്റിലും കഴിയിലും എല്ലാം തട്ടിയും തടഞ്ഞും വീണും എഴുന്നേറ്റും നടന്നു പോയി. സുഷോഭനമാകുന്നതിന്നുമുമ്പു നന്നു, ഒരു മലയുടെ മുകളിൽ ചെന്നു കയറി അവിടെയിരുന്നു അല്പം തളർച്ച തീർത്തശേഷം, സുഷോഭനമായപ്പോൾ, താഴത്തിറങ്ങി പലകാടുകളിലും നാടുകളിലും ചുറ്റി സഞ്ചരിച്ചു, ഭഗവാനെ ചൊല്ലി സങ്കടനിവേദനം ചെയ്തും ഭഗവന്നാമം പറഞ്ഞു വിളിച്ചും കാലം നയിച്ചു. ദൈവമേ! ഇന്നു് എനിക്കു ഭഗ

വട്ടർശനം ലഭിക്കുമോ? ഞാൻ അനന്ദത്തിരയിൽ കുളിക്കുമോ? കരുണാനിധിയായ അവി
 ട്നാ, ഇന്നെന്റെറുമ്പിൽ എഴുന്നള്ളുമോ? ഇങ്ങനെ ഭ്രാന്തനെപ്പോലെ പുരയിരിക്കാൻ
 കാലത്തുമുതൽ ഉച്ചയാകുന്നതുവരെ നടന്നു. ഒടുവിൽ ശ്രമപ്പെട്ട്, ഞാൻ പതിനാലു
 നാഴിക ഇങ്ങനെ ചൊല്ലിവിളിച്ചുകൊണ്ടുനടന്നിട്ടും, ഗോവാനെക്കാൾമാൻ കിട്ടിയില്ല
 ല്ലോ. ഇനി, എപ്പോൾ എങ്ങനെ കാണാനാണു്? ഒരുപക്ഷേ, അദ്ദേഹം എനിക്കു
 ദർശനംതന്നെക്കുമോ? നിത്യാനന്ദംതന്നെഗ്രഹിക്കുമോ? എന്നോരോ അശാഗർഭങ്ങളായ
 വാക്കുകളുമുച്ചരിച്ചുകൊണ്ടു ഓരോ ദേവാലയങ്ങളിൽ ചെന്നു കടന്നു. അതിൽ കാണപ്പെട്ട
 വിഗ്രഹങ്ങളെനോക്കി. “ഗോവാൻ ഇതുതന്നെയാണോ? അന്നെങ്കിൽ സാസാരിക്കയില്ല
 യോ എഴുന്നേറ്റുവരികയില്ലയോ? എന്റെ സംകടംകേട്ടു്, എന്നെ അനുഗ്രഹിക്കയില്ല
 യോ? എന്നുള്ള സംശയസമാധാനങ്ങളോടുകൂടെ, ആ വിഗ്രഹങ്ങളെ എടുത്തു്, മാറോട
 ണച്ചുപിടിച്ചുകൊണ്ടു സ്വാമിൻ! ഞാൻ നിന്തിരുവടിയെക്കാൾമാനായി എത്ര കാട്ടിച്ചും
 മലയിലുമൊക്കെ ചുറ്റിനടന്നു. മുളും കല്ലും തറച്ചു്, കാലത്തുമാത്രം മുറിഞ്ഞു? എ
 ന്നല്ലാം സങ്കടം അനുഭവിച്ചു. നേരവുമിതാ അസ്തമിക്കാറായിരിക്കുന്നു. എന്നിട്ടും
 നിന്തിരുവടി ഒന്നും അനുണ്ടുനില്പില്ല. ഞാൻ രാപ്പകൽ കൂക്കിവിളിച്ചുകൊണ്ടുനടന്നിട്ടും
 ഗോവാൻ വായ്തുറന്നു് ഒരുക്കാരം ശബ്ദിക്കുന്നില്ലല്ലോ. ഇതങ്ങയ്യുധമ്മാണോ? അ
 ണ്ടു നിശ്ശബ്ദമായ ബ്രഹ്മമാണോ? എന്നൊക്കെ സ്തുതിച്ചു്, രാത്രിയായപ്പോൾ അതിൽ
 ഒരുവലത്തിൽതന്നെ കിടന്നു. അനന്തരം “സ്വപ്നത്തിൽ ഗോവാനെന്നിങ്ക്, ദർശനം
 തരുമോ? ഇപ്പോഴോലെ എന്നെ അനുഗ്രഹിക്കുമോ? താമരമന്ത്രമുപദേശിക്കുമോ? താമര
 പോലെയുള്ള ആ തൃക്കാലുകൾ കാൾമാൻ എനിക്കിടയാകുമോ? അതോ ഇനിയും പല
 നാൾ ഞാൻ ഇങ്ങനെതന്നെ കഴിച്ചുകൂട്ടണമോ? എന്നോരോ വിചാരങ്ങളോടുംകൂടി കിട
 ന്നറങ്ങി. അല്പരാത്രിയായപ്പോൾ, ഉണൺഴുന്നേറ്റു വെളിക്കിറങ്ങി. ഗോവാനേ! നി
 ന്തിരുവടി പ്രസന്നനായി എന്റെറുമ്പിൽ എഴുന്നള്ളുമോ? എന്നിക്കൊന്നുകാൾമാനാഗ്ര
 ഹായമായിരിക്കുന്നു. അങ്ങേ തിരുവരയ്ക്കൊഴികൾ കേൾപ്പാൻ എന്റെ കാതുകൾ അഗ്ര
 ഹിക്കുന്നു. അതിനെനിക്കിനി ഭാഗ്യമെത്തുന്നതു ഇന്നോ നാളയോ എന്നോ? ഇത്യാദി
 വാചകങ്ങളോടുകൂടി, ഗോവാനെ സ്വപ്നത്തിൽപോലും മറക്കാതെ ഹരിഹരിശബ്ദത്തെ
 അരന്നിമിഷംപോലും കുറയ്ക്കാതെ നടന്നുവെത്തു്, ഇടയ്ക്കിടെ വിഷ്ണുസ്തോത്രങ്ങളുംപാടി
 ഒടുവിൽ കാശിപട്ടണത്തിൽ ചെന്നുചേർന്നു. അവിടെക്കുടിക്കൊണ്ടു താമസി
 ക്കുന്ന ഭക്തജനത്തോടൊപ്പെട്ടു്, വിശ്വപനാഥപൂജചെയ്തു്, അവസാനമുള്ളപ്പോൾ വിഷ്ണു
 ചരിത്രങ്ങൾ വായിച്ചും പറഞ്ഞും, അനന്ദമായി കാലംകഴിച്ചുവന്നു. ഇതിനിടയ്ക്കു തൃശ്ശ
 സീദാസന്റെ അമ്മ, അദ്ദേഹം പോയ അന്നുതന്നെ മടങ്ങിവന്നുകാണായ്ക്കൊണ്ടു്, പി
 റേറ്റിപ്പസം രാവിലെ എഴുന്നീറ്റു്, പുതുനെത്തിരക്കി, ചെളിക്കിറങ്ങി പല തെരുവുകളി
 ലും ഗ്രാമങ്ങളിലുംമറയും അന്വേഷിച്ചിട്ടും കാണായ്കയാൽ, മമതയുടെ വീട്ടിലേക്കുതന്നെ
 പോകാമെന്നുനിശ്ചയിച്ചു. നേരേനടന്നുപോയുമുനാനദിയുടെ തീരത്തെത്തി. അവി
 ടെ അധികനേരംനിന്നുവിഷമിക്കുന്നതിനുമുമ്പുതന്നെ ഓടുകടത്തുകാരുടെ സഹായത്താ
 ൽ മറുതീത്തെത്തി മമതയുടെ സഹോദരന്മാർ അവിടെ നിൽക്കുന്നതുകണ്ടപ്പോൾ, കുറ
 ച്ചാശ്വത്തോടെ, തൃശ്ശീദാസരെവിടെയെന്നുചോദിച്ചു. അവർ സകലചരിത്രങ്ങളുംവി
 സ്തരിച്ചുപറഞ്ഞുകേൾപ്പിച്ചു. അതുകേട്ടയുടനെ, അസ്ത്രീ മോമാലസ്യപ്പെട്ടു വീണു
 പോയി. അനന്തരം ഉണൺഴുന്നേറ്റു, അലച്ചുതൊഴിച്ചുകൊണ്ടു്, പേഗത്തിലോടി മമ
 തയുടെ വീട്ടിലെത്തി. മമതാദേവിയെ വിളിച്ചുകൊണ്ടാണു കടന്നുചെന്നതു്. അതു
 കേട്ടു പൊട്ടിക്കരഞ്ഞുകൊണ്ടു്, അടുത്തുചെന്ന മമതാദേവി, തൃശ്ശീദാസന്റെ അമ്മയെ
 കെട്ടിപ്പിടിച്ചുകൊണ്ടു്, അമ്മേ! ഭവതി, എന്നെ ഇങ്ങോട്ടു പറഞ്ഞയയ്ക്കാതിരുന്നെങ്കിൽ
 ഈ അപത്തുകൾക്കിടയാകുമായിരുന്നോ? എന്നുപറകയും കണ്ണുനീർ പൊഴിക്കയും ചെ
 യ്ക്കുകൊണ്ടു നിൽക്കുമ്പോൾ ആ അമ്മയും വാവിട്ടുരഞ്ഞു—“പ്രിയപുത്ര! എന്നെയും ഈ
 അറിയാത്ത പെൺകുട്ടിയേയും നീ ഉപേക്ഷിച്ചുപോ? നീ എവിടെക്കുപോയിരിക്കുന്നു?
 കഷ്ടം! നിന്റെ കരുണകാലുകൾ കല്ലിലുംമുളളിലും ഉണന്നതെങ്ങനെ? വിശക്കുമ്പോൾ

നത്തിൽ മനസ്സുകാഗ്രമാക്കി ഭഗവാന്നേക്കാണെന്നുള്ള അഗ്രഹത്തോടെ ചുറ്റിനടന്നു തുടങ്ങിയോ? കാണായ്കൊണ്ടു ദുഃഖനാമഗാനായിരിക്കുന്നുവോ? അതുതന്നെ അവനെ എന്നിക്കൊണ്ടുമാൻ ചൊല്ലുന്നു. വരിക എന്നു പറഞ്ഞു പതിയേയും കൂട്ടിക്കൊണ്ടു അതിഭാഗത്തിൽ വാണസിയിൽ എത്തിത്തുളസിദാസനെക്കണ്ടമാത്രയിൽ അനന്ദനിമഗനായി അടുത്തുപിടിച്ചു മാറോടണച്ചു അശ്ലേഷിച്ചു പറഞ്ഞു. ക്ഷമനപ്പതു! നിന്നെക്കുറിച്ചു എനിക്കുണ്ടായിരുന്ന നൈരാശ്യം നിശ്ശേഷം അസ്തമിച്ചിരിക്കുന്നു നിന്റെ വിഷയം രക്തമെല്ലാം പരിത്യജിച്ചതിനെക്കുറിച്ചു ഞാൻ അത്യന്തം സന്തോഷിക്കുന്നു. ഓ ഹൃദയപുത്ര! നിന്നെ ഇത്രവേഗം ഇങ്ങനെ നല്ലസ്ഥിതിയിൽ കാണുമാനിടവരുമെന്നു ഞാൻ വിചാരിച്ചിരുന്നില്ല. ഇപ്പോൾ നീ എന്റെ പ്രതീക്ഷയിലും അധികമായ മേന്മയെ പ്രാപിച്ചിരിക്കുന്നു ഇങ്ങനെ ചുറ്റിനടന്നാൽ ഉദ്യമായ നിന്റെ പാദങ്ങൾക്കു നൈവേദ്യം ഉണ്ടാകയില്ലയോ? ഭഗവദ്ഗുണത്തിനു ഒരു സ്ഥലത്തിനും മതിയാകുമല്ലോ. കേവലം യുവയസ്കനായ നിന്റെ ശരീരം പുത്രമാത്രം ക്ഷീണിച്ചുപോയി. എന്നെപ്പോലെ മാംസശിഷ്ടമായ അസ്ഥികൂടം മാത്രമേ നിന്റെ ശരീരത്തിലുള്ളൂ. ശരീരം മുഴുവൻ മണ്ണല്ലെ പുറംഭാഗം ഉള്ളിയിരിക്കുന്നു. ഹാ ഹാ! നിന്നെ ജനിച്ചിരിക്കുന്നതു ഭാഗ്യം എന്നിക്കുണ്ടായിരല്ലോ. നിന്നെപ്പോലെ സൂക്ഷ്മമായ പുത്രനെ സൂക്ഷ്മം കൊണ്ടല്ലാതെ അർക്കംകൊണ്ടുവളർത്തിക്കൊണ്ടിരിക്കുകയല്ല. ഹാ മകനേ! നീ വിഷ്ണുഭഗവാനേ അന്വേഷിച്ചു നടക്കയാണല്ലോ? കാണാഞ്ഞു വിഷാദമുണ്ടു- ഇല്ലേ? ഇപ്പോഴാണ് എന്റെ തപസ്സു ഫലിച്ചതു. മുക്തനായിത്തീർന്നു മിപ്പോഴാണ്. ഇനി എന്നിക്കു ഈ ലോകത്തിൽ യാതൊരു ശയ്യമില്ല. നിന്നെപ്പോലെ ഒരു പുത്രനെ ഉണ്ടാക്കിയിട്ടില്ലെന്നു എന്തൊരു കറുപ്പാണുള്ളതു? നിന്നെ എന്റെ മാറോടണച്ചു അശ്ലേഷിക്കുന്ന സമയം ജീവൻ പോകാൻ സംഗതിയായെങ്കിൽ അതുതന്നെ എന്നിക്കു മഹാഭാഗ്യം. മുക്തിക്കും മരണാനന്ദം വേണ്ടതില്ല. ഹാ ഹാ! ഞാൻ കൃതാർത്ഥനായി. ഇനി ഈ ശരീരത്തെ ഉപേക്ഷിക്കണമെന്നു എന്നിക്കാശായില്ല. എന്റെ ബന്ധുപാദങ്ങളെല്ലാം അറുക്കപ്പെട്ടു. പരമാനന്ദവും സിദ്ധിച്ചു. നിന്റെ പാവനങ്ങളായ കരങ്ങളാൽ ഇനി എന്നെ ഈ ഗർഭത്തിൽ നിക്ഷേപിച്ചാലും! നിനക്കിനി യാതൊരു കറുപ്പുമില്ല. ശ്രീനാരായണസ്വാമിയെ നീ ദർശിച്ചാലും! പരമാനന്ദമുണ്ടാകും! പരിപൂർണ്ണജ്ഞാനിയായിത്തീർന്നാലും! എന്നിങ്ങനെ പല അശീർവാദങ്ങളോടുകൂടി തന്റെ പുത്രനെക്കണ്ട സന്തോഷത്താലോ ശരീരത്തിലുള്ള അനിച്ഛയാലോ കൈപലയ്ക്കു സിദ്ധിയെക്കുറിച്ചുള്ള അഭിവാജ്യത്താലോ മകനെ മാറിൽപെർത്താശ്ലേഷിക്കുകൊണ്ടുണ്ടായ അനന്ദത്താലോ മകന്റെ വികൃതമായ രൂപം കാണുമാനുള്ള നീരസത്താലോ അതോ മകനെക്കുറിച്ചുള്ള അതിരഹിത വാത്സല്യത്താലോ വിധിമലത്താലോ അഥവാ മറുകാരണങ്ങളാലോ തുളസിദാസനെത്തഴുകിക്കൊണ്ടിരിക്കുമ്പോൾ തന്നെ ദേഹേന്ദ്രിയാദികളുണററു ജീവാത്മാവു സ്വതന്ത്രതപത്തെ പ്രാപിച്ചു പരമാത്മാവിനെ കൃത്യപ്പെട്ട സ്മരണയില്ലാതെ ഭൂമിയിൽ ചാഞ്ഞുകിടന്ന അനന്ദശബ്ദം ഉച്ചരിച്ചുകൊണ്ടു അത്മാരാമൻ ദിർഘസമാധിയടഞ്ഞു.

അത്മാരാമരുടെ ജീവാത്മാവു, മിന്നൽപോലെ പ്രകാശിച്ചുയന്നുപോയി അകാശത്തിൽ മറഞ്ഞു. അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഭാഗ്യം അധിയാൽ സൂര്യധരായി മുറയിട്ടുകൊണ്ടു, അശവത്തിന്മേൽ ബോധരഹിതയായി വീണു. സംസാരപരിത്യാഗിയായ തുളസിദാസനും പിതാവിനെക്കുറിച്ചുള്ള അത്യാദാത്താൽ നയനങ്ങളിൽ അശ്രുക്കൾ നിറഞ്ഞു. ക്ഷണനേരത്തേക്കു അത്മജ്ഞാനം അദ്ദേഹത്തെ വിട്ടുപിരിഞ്ഞുപോയി. ഒരു സാധാരണ ബാലനെപ്പോലെ പിതാവിന്റെ ശവശരീരത്തെ കെട്ടിപ്പിടിച്ചുകൊണ്ടു, ഒരു പുണ്യപുരുഷൻ പരിഭവനം അരംഭിച്ചു. ഹാ ഹൃദയപ്പെട്ട പിതാവേ! അങ്ങു, അനാഥരായ ഞങ്ങളെ കൈവെടിഞ്ഞുവോ? അലിംഗനം ചെയ്തുകൊണ്ടിരിക്കു മരുച്ചവരായി അങ്ങനെയും ഇതിനുമുമ്പു കേട്ടിട്ടില്ല. അങ്ങു, സർവ്വജ്ഞാനം ഉത്താനിയും ആയിരുന്നിട്ടും, എന്നിൽ എന്തൊരു വാത്സല്യമാണു പ്രകടിപ്പിച്ചിരുന്നതു്. ഇത്രാവഗത്തിൽ ജീവനെ ഉപേക്ഷിക്കാമോ? മരിക്കുന്നതിനു എന്റെ അരികിൽ വരുന്ന താമസമേ ഉള്ളായിരുന്നോ? എന്റെ ഈ മുഖദർശനമായിരുന്നോ അങ്ങു അയ്യപ്പന്റെ പരമാവധി. അഥവാ, പാപിയായ

എന്റെ ശരീരസർവ്വമാണോ അങ്ങേ മരിച്ചിട്ടുത്? ഞാൻ ബന്ധനത്തിലിരുന്നപ്പോഴും എന്തെങ്കിലും അനുഭവിക്കാതെയല്ലയോ വളർന്നിട്ടുത്. കാട്ടിൽ തപസ്സനുപോയപ്പോഴും ജീവനെ എന്റെ മേലാണല്ലോ അങ്ങേ സമർപ്പിച്ചിരുന്നതു്? ഹാ എന്റെ ഭൂമികളൊക്കെയും അച്ഛ! അമ്മ, എന്തെല്ലാവിധത്തുപോയോ? ഇനി, എന്തെങ്കിലും മകനെന്നു വിളിച്ചാലോളിക്കുന്നതിനുള്ളതു്? എന്നിങ്ങനെ നീതയ്യപദോദിച്ചതുകൊണ്ടാണല്ലോ? എന്നോരോ ദുഃഖവാരങ്ങളോടുകൂടി തൃശ്ശീദാസൻ വിചാരിച്ചുകൊണ്ടിരുന്നു. അല്ലയോ സിദ്ധന്മാരേ! പിതൃവാത്സല്യം ഭേദിക്കുകയും ഏതവസ്ഥയിലും, ഒഴിക്കാൻ പാടില്ലാത്ത ഒരു ബന്ധമാണെന്നുള്ളതിന്നു ഇതൊരു ഉത്തമദൃഷ്ടാന്തമാണ്. തൃശ്ശീദാസൻ ജ്ഞാനിയാക്കിത്തീർന്നിട്ടും, പിതൃമരണത്താൽ അദ്ദേഹത്തിന്റെ ചിത്തം അത്യന്തം വ്യാകുലമായിത്തീർന്നു. ഇങ്ങനെ തൃശ്ശീദാസൻ വിചാരിച്ചുകൊണ്ടിരുന്നപ്പോൾ, അദ്ദേഹത്തിന്റെ മാതാവു്, ദേവദാസ്യത്തിൽനിന്നും ഉണ്ടാൻ, പൂർവ്വാധികം ഭയങ്കരമായവിധത്തിൽ, അലയും മുറയും തുടങ്ങി. തൃശ്ശീദാസൻ സാന്തപനവാക്കുകളാൽ അവരെ അശ്വസിപ്പിച്ചപ്പോൾ, ശരണമുണ്ടാക്കിക്കൊണ്ടിരുന്നാൽ, മാതാവിൻ ദുഃഖം വർദ്ധിക്കുമെന്നുള്ള അപ്രായത്നവും, പിതൃവാത്സല്യത്തെ അഭരിക്കേണ്ടതാണെന്നുള്ള കർത്തവ്യത്തെ, അനുസരിച്ചും അശ്വസിക്കാൻ ശരീരത്തെ ചുമലിൽ വെച്ചുകൊണ്ടുപോയി, ഗംഗാദേവിയെ സ്തുതിച്ചുകൊണ്ടു തലമുഖത്തിൽ നിക്ഷേപിച്ചു്, കാണിക്കളുടെ മനസ്സിലിയത്തക്കവണ്ണം, കുണ്ഡലിന്റെയടുക്കലിരിക്കുന്നിന്നു. ഉടനേ, അദ്ദേഹത്തിന്റെ അമ്മ തേന്താവിനെ പിൻതുടർന്നു്, ഗംഗയിൽ ചാടി മരിച്ചുകൊള്ളണമെന്നുള്ള ഉദ്ദേശത്തോടുകൂടി, പുത്രനെ അശ്വേഷിച്ചുപറഞ്ഞു. “പുത്ര! എനിക്കിനി ഭൂമിയിൽ ജീവിച്ചിരിക്കാൻ അശയ്യം അധികാരവുമില്ല. പുത്രൻ അലർശരീരം പാശത്തിൽക്കെട്ടുകഴിഞ്ഞിരിക്കുന്നു. ഇനി ഞാൻ ജീവിക്കുന്നപക്ഷിൽ, അത്ര, നിന്റെ മുഖദർശനത്താൽ അശ്വസിക്കുന്നതിന്നു മാത്രമാണ്. എന്നാൽ നിന്റെ മുഖദർശനം ഇപ്പോൾ എനിക്കു അധിവൽനമായിട്ടാണ് തീർന്നിരിക്കുന്നതു്. നി സുഖസ്ഥിതിയിലിരുന്നതു കണ്ടുണ്ടു്, അനന്ദിച്ചിരുന്ന എനിക്കു് നിന്റെ ഈകഷ്ടാവസ്ഥ ദുസ്സഹമായിത്തീർന്നിരിക്കുന്നു. അധികകൊണ്ടാണ് എന്റെ ശരീരം ഇത്ര ശോഷിച്ചുപോയതു്. നിന്നെ ദുഃഖിയാക്കിക്കൊണ്ടു നിന്റെ പിതാവിന്റെ വിധേയം സഹിച്ചും, ധൈര്യമവലംബിച്ചു ഞാൻ എന്തിനായിരിക്കുന്നു? നിന്നെ ഇങ്ങനെ കാണുന്നതോരും അനാധിപിടിച്ചു താനേമരിക്കും. അതിൽ ഭേദം ഈ ഗംഗയിൽ ചാടിമരിക്കുന്നതാണ്. നിനക്കു്, അമിരേണ, “ഭഗവദ്ദർശനംസിദ്ധിക്കട്ടെ. നീ പരമഭഗവതനായി ഭവിക്കട്ടെ” ഇത്രയും പറഞ്ഞു്, അസന്ധിരത്നം കത്തിച്ചു ഗംഗയിൽ ചാടി, കല്ലോലമാലയ്ക്കിടയിൽ മറഞ്ഞു. അല്ലയോ സിദ്ധന്മാരേ! തൃശ്ശീദാസന്റെ അപ്പോഴത്തെ അവസ്ഥ എന്താണെന്നു പറയാനുള്ളോ? രണ്ടു ചിറകുകളും അറുപോയ ഒരു പക്ഷിയെപ്പോലെ, മാതാപിതാക്കളുടെ വിധേയത്താൽ, അദ്ദേഹം കണ്ണും അറിയാതെയും, ഒന്നിന്നും അറുല്ലാതെയും, വളരേനേരം അ മാധാനമിയുടെ തീരത്തു നിന്നും അകൽകി ഗംഗയിൽ ചാടിമരിക്കട്ടോ എന്നു പലപ്പോഴും വിചാരിച്ചു. ഭഗവാനെ കാണാതെ മരിക്കുന്നതു്, ശരീരപ്പെണ്ണ വീണ്ടുവാൻ ചാരിക്കൊണ്ടും, ഏതാനും അടികൾ തിരിഞ്ഞുനടന്നു അവിടെ നില്ക്കുകയും, വീണ്ടും ഗംഗാതീരത്തിലേക്കു പോകയും ചെയ്തുകൊണ്ടിരുന്നു.

അല്ലയോ സിദ്ധന്മാരേ! പുത്രവാത്സല്യവും, പിതൃവാത്സല്യവും ഇത്രത്തോളം ഉള്ളതായ ഒരു കുടുംബം, മറുപടിയായിട്ടില്ല. തൃശ്ശീദാസൻ വിരഹിതായി ഭവിച്ചിട്ടും, അദ്ദേഹം അന്നു മാതാപിതാക്കളെക്കുറിച്ചുണ്ടായിരുന്ന ഒരു സ്നേഹബന്ധം ഒഴിഞ്ഞിട്ടില്ലായിരുന്നു. അതുപോണ്ടു്, അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഹൃദയത്തെ വർദ്ധിച്ചുമാക്കണമെന്നുള്ള ഭഗവന്നിശ്ചയമനുസരിച്ചാണ്, മേൽപ്രകാരം തൃശ്ശീദാസന്റെ അമ്മനമ്മമാർ ഏകപദമരണപ്രാപിച്ചതു്. അപ്പോൾ അന്നേയോ ഭഗവദ്ദർശനത്തിന്നു പരമപദം ഗംഗയിൽ ചാടിമരിക്കേണ്ടതെന്നു സംശയഗ്രസ്തമായ മനസ്സോടുകൂടി തൃശ്ശീദാസൻ വളരേനേരം ചർച്ചപ്പെട്ടുനിന്നു. ഒടുവിൽ, ഭഗവദ്ദർശനത്തെ അഭ്യം ചെയ്യേണ്ടതെന്നു നിശ്ചയിച്ചു. അച്ഛൻ മരണപരമ്പരയായെന്നതുപോണ്ടു്, അദ്ദേഹത്തിന്നു പരമപദം ലഭിച്ചുകൊണ്ടെന്നുള്ള സം

ഗതിയിൽ, തുളസീദാസൻ സംശയമുണ്ടായില്ല. എന്നാൽ, തന്നെ പരിചരിച്ചുകൊണ്ടു ഗൃഹത്തിൽ താമസിച്ചു കഴിച്ചുകൂട്ടിയതായാ, മുക്തിപദമടയത്തക്ക യാതൊരുപ്രവൃത്തിയും ചെയ്തിട്ടില്ലെന്ന്, അദ്ദേഹത്തിനോർമ്മയുണ്ടായി. പുത്രൻ പരമഭാഗവതനായിരുന്നാൽ, മാതാപു മുക്തയുണ്ടെന്നുള്ള ശാസ്ത്രവിധിയെ, അദ്ദേഹം ജ്ഞാസ്മരിച്ചു. അതുകൊണ്ട്, മാതാപിതൻ ഗതിയെ ഉദ്ദേശിച്ചുതന്നെ മറൊരുത്തനായ ഒരു യോഗിയായി ഭവിക്കണമെന്നും മാതാപിത നിഷ്കൃതിചെയ്യാത്ത പുത്രൻ പാപിയെന്നെന്നും, നിശ്ചയിച്ച്, ഗംഗയെ നോക്കി—“അല്ലയോ ശിവപ്രഭയാഗ ഗംഗാഭഗവതീ! ഇതുകാലംവരെത്താൻ ചെയ്ത തപസ്സിന്റെ ഫലമെല്ലാം, എന്റെ അമ്മയുടെ സർഗ്ഗത്തിക്കായി ഇതാപ്രദാനം ചെയ്തിരിക്കുന്നു. എന്നെച്ചൊല്ലി, ആ മഹതിയെ എന്റെ അമ്മൻ അടുത്തെ പുണ്യലോകത്തിലേക്കു നയിക്കാറാകണം എന്നുപേക്ഷിച്ചു. ഉടനേ ഗംഗയിൽനിന്ന്, ഒരുശരീരി വാക്കുണ്ടായി. അതിങ്ങനെയായിരുന്നു—“നീ ഇനെയും ഈശ്വരി തപസ്സോടുകൂടി പരബ്രഹ്മസംവത്സരം ഇരുന്നാലല്ലാതെ, നിന്റെ അച്ഛൻ പ്രാപിച്ച പരമപദം അമ്മയ്ക്കു ലഭിക്കയില്ല.”

ആ വാക്കുകേട്ടു തുളസീദാസൻ, “ഇതാ ഇന്നോ നാളെയോ ഞാൻ ഭഗവാനെ ദർശിച്ചു സകല അഭിലാഷങ്ങളേയും നിറവേറുന്നുണ്ട്” എന്നു നിശ്ചയിച്ചുകൊണ്ടുവിടെനിന്നും തിരിച്ചു പഴയപടി ഭഗവാനെ അന്വേഷിച്ചു നടന്നുതുടങ്ങി. അങ്ങനെയിരിക്കുമ്പോൾ, ആ കാശിയിലുള്ള ഒരു ബ്രാഹ്മണൻ, തുളസീദാസന്റെ ഭക്തിവിശേഷത്തെക്കുറിച്ചു കേട്ടറിഞ്ഞു അദ്ദേഹത്തെ വന്നു കണ്ടു തന്റെ വേദാന്തത്തിലേക്കു കൂട്ടിക്കൊണ്ടുപോയി. “ഹേ ഭക്തോത്തമ! നിന്തിരുവടി ഇവിടെത്തന്നെയെന്നു ഐശ്വര്യഭരണം ചെയ്യണം. ഞാനും അങ്ങേപ്പോലെ ഒരു ത്രാഗിയായും. ഇവിടെ മറ്റൊരുത്തനെയില്ല എന്നു പറഞ്ഞു. സാധുസംസർഗ്ഗം മുക്തിപ്രദമാണെന്നുള്ള ബോധത്തോടുകൂടി തുളസീദാസൻ, ആ ബ്രാഹ്മണന്റെ അപേക്ഷപ്രകാരം സമ്മതിച്ചു അവിടെ താമസിച്ചുവന്നു. പക്ഷമുഴുവൻ എവിടെയൊക്കെച്ചുറ്റിനടന്നാലും, വൈകുന്നേരം അവിടെ എത്തുക പതിവായിരുന്നു. അങ്ങനെയിരിക്കെ, രാജപുരിയിലേക്കു പോയിരുന്ന മരുതാദേവ്, കരേമുതലുകളുമായി തിരിച്ചു കാശിയിൽവന്ന്, ഭർത്താവിന്റെ അച്ഛനമ്മമാർ മരിച്ചുപോയ കഥയറിഞ്ഞു ദുഃഖിച്ചു, സകല അപത്തുകൾക്കും കാരണം താനാണെന്നുള്ള വിചാരത്താൽ വിഷണ്ണനായി ഭവിച്ചു. അനന്തരം, മുൻനിശ്ചയമനുസരിച്ചു വിശാലമായ ഒരു മരം പണികഴിപ്പിച്ചു അതിൽ അനേകം സാധുക്കളെ കുടിപാർപ്പിച്ചു നിത്യവും വേദാഭ്യയനാദി പുണ്യശബ്ദങ്ങളെക്കേട്ടു സന്തോഷിച്ചു ഭർത്താവിനു ഇഷ്ടമായവ അന്വേഷിച്ചുറിഞ്ഞു നിറവേറിക്കൊണ്ടു താമസിച്ചുവന്നു.

തുളസീദാസന്റെ വൈരാഗ്യാധ്യായം സമാപ്തം.

ആറാം അദ്ധ്യായം.

(തുളസീദാസൻ ഭൂതദർശനം ലഭിച്ചത്.)

അല്ലയോ സിദ്ധന്മാരേ! തുളസീദാസൻ ഇപ്പോൾ ഭഗവൽഭജനത്തോടുകൂടി പരബ്രഹ്മസം ആ ബ്രാഹ്മണന്റെ വീട്ടിൽതാമസിച്ചു. അതിൽപലനാളുകൾക്കു കാലത്തെ അദ്ദേഹം പതിച്ചുപോലെ കാലംമുഖവും ശുദ്ധിച്ചെയ്യുമ്പോൾ ഇരിക്കാറുള്ള കല്ലിൽവെണിരുന്നു മുഖം കഴുകിയശേഷം വെള്ളമൊഴിച്ചു കാൽ അതിൽത്തേച്ചു. ഉടനേ ഒരു ഭൂതം ആ കല്ലിൽനിന്നും ചെളിപ്പെട്ടിറങ്ങിവന്നു തുളസീദാസനെത്തൊഴുതു, ഹേ ബ്രാ

ഫണോത്തമ! അങ്ങേക്കു എന്തൊരു പരാമർശം? ചോദിച്ചുകൊൾക. താൻതാൻ ഒരുക്കമാണ്—എന്നുപറഞ്ഞു. അപ്രതീക്ഷിതമായ ഒരു വികൃതരൂപത്തെക്കണ്ടു “നീ ഒരു” എന്നു തുളസീദാസൻ ചോദിച്ചു.

ഭൂതം:—ഹേ ചേദിയരോ! ഞാൻ ഈ കല്ലിൽ കുടികൊണ്ടിരുന്ന ഒരു ഭൂതമാണ്. അങ്ങ്, പന്ത്രണ്ടുപർവ്വകാലമായിട്ടു ഈ കല്ലിൽതന്നെ അങ്ങേ തിരുവടികൾ തേച്ചുകഴുകി വന്നതുകൊണ്ടു ഏന്റെ ശാപം തീർന്നിരിക്കുന്നു. അതിനാൽ ഞാൻ അങ്ങങ്ങളുടേ സർവ്വമാകട്ടെപ്പിരിയ്ക്കുന്നു. അങ്ങേക്കൊരുതാപശ്വാ? അതിരൂപവതിയായ ഒരു കന്യകയെവേണമോ അതോ രാജതപംവേണമേ? ഏഴാംകുടിലിനക്കരെ അങ്ങേക്കൊണ്ടു വിടുന്നോ? അളുചില്ലാത്തധനംവേണമോ? അനർത്ഥങ്ങളായ രത്നങ്ങൾവേണമോ? ഇതിലേതാണ് വേണ്ടതെന്നു പറഞ്ഞാൽ തൽക്ഷണം ഞാൻ സാധിച്ചുതരാം.

തുളസീദാസൻ, (ചിരിച്ചുകൊണ്ടു) ഹേ മൃഡപിശാചേ! എനിക്കു വരും ധനവും താൻ നീ അതോ? കല്പകഥയെന്നുപറിച്ചു നടക്കുകയാണു കാഞ്ഞിരക്കായെന്തിന്? നീയേ എന്റെ പാദസ്पर्ശംകൊണ്ടു വിശുദ്ധിയെ പ്രാപിച്ചു എന്നു പറയുന്നു. അനീയാനോ എനിക്കു സമ്പത്തുതരുന്നത്? സകലചരാചരഗുണമായ ശ്രീനാരായണസ്വാമിയെ ഭജിച്ചും അദ്ദേഹത്തിന്റെ ദർശനം കാംക്ഷിച്ചും ഇരിക്കുന്ന എനിക്കു കേവലക്ഷുദ്രപിശാചവർഗ്ഗത്തിലുൾപ്പെട്ടനീയാനോ ഇഷ്ടാനം ചെയ്യാൻ പാടിരിക്കുന്നത്? മോക്ഷസുഖത്തെ അപേക്ഷിച്ചിരിക്കുന്നവൻ വിഷയസുഖമിച്ഛിക്കുമോ? അമൃതമെന്നു പറിച്ചു നടക്കുന്നവൻ വിഷമാഗ്രഹിക്കുമോ? ഡോഡോ പേപിടിപ്പിച്ച പിശാചേ—(എന്നധികൃഷ്ടം.)

ഭൂതം:—തപസ്വീശ്വരാ! എന്റെ പേരിൽ അങ്ങക്കു അപ്രിയംതോന്നേണ്ട. അങ്ങക്കു ശ്രീനാരായണന്റെ അനുഗ്രഹമല്ലയോ അവയ്ക്കും? അതുവളക്കുന്നതിനു പേടഭയംതാൻപെയ്യും. എന്നോടൊന്നിച്ചുവരിക.

തുളസിദാസൻ: — ഫേ ഭാഷാപിശാചേ! കച്ചുഭജത്തുവായ നിന്റെ വാക്കുകൾക്കു ന്നു കേൾക്കുകയോ? സ്വർഗ്ഗം കർമ്മ ഉപദേശമെന്താൻ നമുക്കിതരും ശക്തരായിത്തീരുകയോ? അതുപോലെ അജ്ഞാനിയായ നിന്റെവാക്കു ജ്ഞാനിയായ പുനിക്കുകൾക്കു ന്നു പാടില്ല. അതുകൊണ്ടു നീ വെറുതേനീക്കു സംസാരിച്ചു സമയംകളയാതെ നിന്റ വഴിക്കുപോയി പുനിക്കു ഭഗവാനെ അന്വേഷിച്ചു പോകണമിതിന്നു വെറുതേ സമയംകളഞ്ഞതുക ള്ലാമായിപ്പോയി. ഭാഷാസംസർഗ്ഗം എപ്പോഴും അപലിക്കേണ്ടതാണ്. നീ ഇനി ഇ വിടെനിൽക്കേണ്ട. മാറിത്തുറന്നുപോയെങ്കിലും.

ഭൂതം: — ധേ ബ്രാഹ്മണശ്രേഷ്ഠ! ക്ഷുദ്രജീവികളെക്കൊണ്ടും മറ്റൊക്കെയുണ്ടും സാധിച്ചുകൊണ്ട്. കളക്കോഴി സമുദത്തോടു കലാമിച്ചുകഥ അങ്ങുകേട്ടിട്ടില്ലയോ? ക്ഷുദ്രങ്ങളായ മുളകൾ തമ്മിൽ ഉണ്ടായ തീപ്പൊരി, ചന്ദനാദി മറ്റാമങ്ങളിൽ നിറഞ്ഞ വനങ്ങളെ സ്പർശിക്കുന്നതു അങ്ങു കണ്ടിട്ടില്ലയോ? അതുപോലെ ഭഗവദ്ദർശനത്തെ നമുക്കുണ്ടാക്കുവാനാണു് എനിക്കുകഴിച്ചു. അതിൽ മറ്റൊന്നും സംശയിക്കേണ്ട. ഏകാകിണി അധികം പരമാർത്ഥം കഴിച്ചില്ല. നല്ല മനസ്സുണ്ടായി എന്നോടൊന്നു ചുവന്നാൽ ഞങ്ങളുടെ മക്ഷിതാപായ വേതാളത്തിന്റെ അരികിൽ കൂട്ടിക്കൊണ്ടുപോകാം. അതു ചെയ്തി ഭഗവദ്ദർശനം സിദ്ധിക്കുകയുണ്ടായതു്.

തുളസീദാ:- ഫാ ഭൂതമേ! ഭഗവദ്ഗുണം നീമൂലം പുനിക്കുലഭിക്കുമെന്നിരിക്കട്ടെ എന്നാലും അതത്രശുഭമല്ല. ദുഷ്ടസേവനം ചെയ്തും പാടില്ലെന്നാണ് ശാസ്ത്രങ്ങൾ വിധിക്കുന്നത്. സജ്ജനങ്ങൾക്കും ദുസ്സംസ്കൃതർക്കൊക്കെയും സ്വഭാവം ദുഷ്ടിച്ചേക്കും ഏതുതരത്തിലായാലും നിന്റെ സഹായം പുനിക്കുവശ്യമില്ല. നാശനഷ്ടസ്ഥിതിയെ ദർശിക്കാൻ ജന്മമാഗ്നം നിനക്കറിയാമെങ്കിൽ നിന്റെ ഈ വിശ്വാസത്തെ മാറിവരുമെങ്കിലും പ്രാപിച്ചുകൂടാത്തതെന്നോ? കണ്ടാൽ, ഭയംതോന്നുന്ന ഈ അകൃതിയെപ്പോലെയല്ലാത്തതെന്നോ?

ഭൂതം:—അവരവർ ചെയ്യുന്ന പാപം അവരവർ തന്നെ അനുഭവിച്ചതിനേക്കു യോഗ്യമായിരിക്കട്ടെ.

തമോ? മോക്ഷസാധനങ്ങൾ ഇന്നിന്നവയാണെന്നറിഞ്ഞിരുന്നാലും, വിഷയാശക്തർ മാറി മനസ്സു ശുദ്ധമാകാതെ ആ പദംലഭിക്കുമോ? അതുപോലെ എനിക്കു ശ്രീനാരായണനെ ദർശിക്കുവാൻഗുണങ്ങൾ അറിയാമെന്നിരുന്നാലും പൂർവ്വമുക്തനായ മഹാപാപം അതിലേക്കു എന്തെത്തട്ടെന്നു അങ്ങേ പാദസ്തംഭംകൊണ്ടു ഇപ്പോൾ എനിക്കു വിശുദ്ധി വരിച്ചു. ഇനി ഉൽകൃഷ്ടപദവി എനിക്കു ലഭിക്കും.

തുള നീദഃ—നീകഴിഞ്ഞജന്മംചെയ്തപാപം എന്താണു? ഭൂമായിത്തീരാൻ കാരണവുമെന്തു? എന്റെ പാദസ്തംഭംകൊണ്ടു പാപംനീങ്ങാൻ ഹേതുവെന്തു?

ഭൂതഃ—ഹേ വിപ്രേശ്വര! ഞാൻ ഈ വീട്ടുമന്ഥനായ ബ്രാഹ്മണന്റെ പത്നിയായിരുന്നു. യൌവനത്തിലുണ്ടായിരുന്നെങ്കിൽ, ഞാൻ ഞാനു ഈശ്വരനേയും ഭർത്താവിനേയും മേല്പെടാതെ, എന്റെ മനസ്സിനിടങ്ങിയ പുരുഷന്മാരെക്കാലിച്ചു വൃഥാചരിച്ചിട്ടുണ്ടു്. ആ ദുസ്സഭാപംകണ്ടു സഹിക്കാഞ്ഞു്, ഭർത്താവിനെ അറിയിക്കുവാൻ വിളിച്ചിരുന്നു; “പ്രിയേ നിന്റെ ഈ ദുസ്സഭാപം എനിക്കു അവമാനകാരണമായിത്തീർന്നിരിക്കുന്നു. കരുത്തന്റെ മുഖത്തുനോക്കുന്നും, അവനോടു ഹൃദയത്താലുപാക്ഷപാദനം എന്നിങ്ങനെയുതീർന്നിട്ടില്ലെന്നായി എല്ലാവരും എന്നെ പരാമർശിച്ചു ചിരിക്കുന്നു. വൃഥാചരണത്തിന്റെ മഹാദോഷങ്ങൾ അല്പമേതായ നീ മനസ്സിലാക്കുന്നില്ല. ദൈവത്തെ വിചാരിച്ചു ഇനി മേലാചരിക്കിലും നീ പന്മാർഗ്ഗത്തെ ഇതു് തെറ്റാക്കൊള്ളാം. അതിന്നു മനസ്സുല്പാത്തപക്ഷം ഇന്നുനി ഇപ്രദാനിന്നിറങ്ങിക്കൊള്ളണം. എവിടെയോപോയി താമസിച്ചുകൊള്ളുന്നതിന്നും എനിക്കുസമ്മതംതന്നെ. എന്തെന്നാൽ അവിടെ എഴുന്നേറ്റു വൃഥാചരിച്ചുകൊള്ളുകയാൽ അനുപോകുന്നവഴിക്കു ഗുണംകിട്ടുകയില്ല. ദാരിദ്ര്യം വളരുംപോലുംകുടിക്കാൻ അനുസാധിക്കുകയുമില്ല. ഇത്രനീചമായ ഒരുപ്രവൃത്തിമററില്ലെന്നാണു യോഗ്യന്മാർ പറയുന്നതു്. വൃഥാചരിണിയോടുകൂടിയിരിക്കുന്നവൻ മനോദുഃഖവും ദാരിദ്ര്യവുംരരിക്കലുംകഴിഞ്ഞു നവരിക്കയില്ല വൃഥാചരിയിൽനിന്നുതടവിക്കുന്ന വംശപരമ്പരയ്ക്കു ഒരിക്കലും മേന്മ സിദ്ധിക്കുകയുമില്ല. വൃഥാചരിക്കുന്ന കുലസ്ത്രീ വേഗമുണ്ടാകാതെ നിത്യജ്ഞാണെന്നുള്ളതിന്നു സംശയമില്ല. വൃഥാചരിച്ചുകൊള്ളാൻ, കൈ, മോഷണം, കള്ളം, കാമം, നിന്ദ, വെറുപ്പു്, ചാഞ്ചല്യം, വഞ്ചന, വാതു, ദാരിദ്ര്യം, ദുഃഖം, അവമാനം, അശ്രീ മുതലായവ കുടിയിരിക്കുന്നവനെ ശാസ്ത്രത്തിൽ പറഞ്ഞിരിക്കുന്നു. അതിനാൽ ദുർഗമമായ നീന്നോടൊരുമിച്ചിരുന്നു. ഈ അവമാനം സ്ഥിരപ്പെടുന്നതിന്നുക്കാരും, കാട്ടിൽപോയി തപസ്സു ചെയ്യുന്നതാണു് നന്നെന്നു ഞാൻ വിചാരിക്കുന്നു. നീ ഈ വീട്ടിൽനിന്നും ഒഴിഞ്ഞു ഴിതന്നാൽ മേലാൽ ഞാൻ സന്തുസിച്ചുകൊള്ളാം. ഇനി മാനമായി ഗൃഹസ്ഥശ്രമം പാലിക്കാൻ നാമിക്കയില്ല. ഈവിധത്തിൽ വൃഥാചരിച്ചാൽ ഞാൻ സഹിക്കുകയുമില്ല.” എന്നോരോ ഗുണദോഷപാശകൾപറഞ്ഞ ഭർത്താവിനോടു്; അതിനുമുപദിയായി ഞാൻ പറഞ്ഞു—“ഇനിമേൽ ആ ദുഷ്പ്രവൃത്തി എനിക്കു നിന്നുണ്ടാകയില്ല. എന്നാൽ തുറന്നുവന്നുകഴിഞ്ഞു. പാതപ്രത്യം ഇന്നുമുതൽ ഞാൻ ക്ഷേമിച്ചുകൊള്ളാം” എന്റെ ഈ പാശകൾകേട്ട ഭർത്താവിനു വളരെ അനന്ദമുണ്ടായി. പ്രിയതമ! ഇന്നുമുതൽ നീ എന്റെ അജ്ഞാനസാക്ഷി ദുർവൃത്തികളിൽ പ്രവൃത്തിക്കരുതെന്നാൽ ഇതുവരെ ചെയ്തുകരണം ഞാൻ ക്ഷമിച്ചുകൊള്ളാം. വീട്ടിൽനിന്നും വെളക്കിറങ്ങിപ്പോകയോ ജാതാമരെ വീട്ടിലേക്കു ക്ഷണിക്കുകയോ മേലാൽ ചെയ്യരുതു്. അങ്ങനെയൊന്നും, കാലംകൊണ്ടു നമ്മുടെ ഈ അവമാനം തീർന്നുപോയേക്കും. ഈ ബുദ്ധി നിനക്കു കരമുന്മേൽ അറിയിക്കുന്നുവെങ്കിൽ, എന്റെ അധിക്ഷേപങ്ങൾക്കും ശാപനങ്ങൾക്കും ഒന്നും നീ പാശീവേക്കേണ്ടിവരികയില്ലെന്നു്. മേലാൽ ഈകരണവയാൽ ഞാൻ തീരെ സഹിക്കയില്ലെന്നും, നിന്നെ കുറിയമായി ശിക്ഷിക്കുമെന്നും കാത്തുകൊള്ളണം. എന്നു് അദ്ദേഹം എന്നെ ഗുണഭാഷിച്ചു വീട്ടിൽനിന്നും എങ്ങും ഇറങ്ങിപ്പോകാതെ ചട്ടംചെയ്തു സൂക്ഷിച്ചുവന്നു. അങ്ങനെ കുറേനാൾ ഭർത്താവിന്റെ നിയോഗത്തെ അനുസരിച്ചുതന്നെ ഞാനിരുന്നു. ഒരിക്കൽ അദ്ദേഹം ഭിക്ഷയ്ക്കുപോയിരുന്നപ്പോൾ ഭുജിക്കളെ അയച്ചു ഞാൻ അപ്പുരുഷന്മാരെവരുത്തി പഴയപടി ദുർവൃത്തികൾ അരംഭിച്ചു. ഭർത്താവിനെ മടങ്ങിയെത്തിയ

പോൾ ഞാൻ സത്യവതിയെപ്പോലെ ഒരു അഭിനയിക്കുകയും ശുദ്ധാത്മാവായ അദ്ദേഹം എന്റെ വഞ്ചനകളെ മനസ്സിലാക്കാതീരിക്കുകയും ചെയ്തു. അങ്ങനെ കുറെനാൾ കഴിഞ്ഞു ഒരിക്കൽ യദൃച്ഛയാ ഞാനും ജാതനമായി സംസാരിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്നത് അദ്ദേഹം വന്നുകാണാൻ ഇടയായി. ഉടനെ കോപകരമായ മുഖഃശാന്തതയിൽ എണേ നോക്കി, —“എടീ! കാമപ്പെടിപ്പിച്ചുവേ! നീ ഒരു പേയായിത്തന്നെ വേർതിരിയ്ക്കട്ടെ” എന്നു ശപിച്ചുവെച്ചു, വീട്ടിനുള്ളിലിരിക്കിറങ്ങി തപസ്സിനായി കാട്ടിലേക്കു തിരിച്ചു. അതുകണ്ടു ദുഃഖിതയായ ഞാൻ പേരത്തിൽ പുറമേകാടിപ്പിടിച്ചു, അദ്ദേഹത്തിന്റെ പാദങ്ങളിൽ വീണു, അരിയുതെയെല്ല അപരാധത്തെ കുറിക്കണമെന്നും എനിക്കു ശാപമോക്ഷം തരണമെന്നും അപേക്ഷിച്ചു. ശാന്തനായ അദ്ദേഹം താൻ കോപിച്ചു ശപിച്ചുപോയതിനെക്കുറിച്ച് പശ്ചാത്താപത്തോടുകൂടി പറഞ്ഞു. “എടീ ദുഷ്ട! നീ എന്നെ കോപിപ്പിക്കയാണു ചെയ്തത്. കോപം പുണ്യകർമ്മമാണ്. ഇനി അതുപറഞ്ഞിട്ടു കാര്യമില്ല. നീ ഈ ഗംഗയിൽ ചാടിമരിച്ച ഒരു ഭൂതമായി നമ്മുടെ കിണറും കൈകീടക്കുന്ന കല്ലിൽ അപേരിച്ചിരുന്നു കൊൾക. പുണ്യാത്മാക്കളുടെ പാദതീർത്ഥം കൊണ്ടു, പന്ത്രണ്ടു വർഷം അ കല്ലു ദിവസംതോറും നന്നയുപോൾ നിനക്കു ശാപമോക്ഷം സിദ്ധിക്കും. എന്നനുഗ്രഹിച്ചശേഷം അദ്ദേഹം കാട്ടിലേക്കു പോകാതെ തിരിഞ്ഞുപോയി വീട്ടിൽത്തന്നെ പ്രവേശിച്ചു എന്റെ ശാപനവർത്തിക്കു പേണ്ടമാറ്റങ്ങളിൽ പ്രവർത്തിച്ചുവന്നു ഞാൻ അന്ധാനത്തിൽ വന്നുകൂടിയ അപത്തിനെ അനുസരിക്കതന്നെയെന്നറിയിച്ചു ഞ്ഞാവിന്റെ കാലടികളെ മനസ്സിൽ ധ്വാനിച്ചു ഗംഗയിൽ കുതിച്ചു ചാടിമരിച്ചു, ഭൂതസ്വരൂപത്താൽ ഈ കല്ലിൽ പ്രവേശിച്ചു ശാപനിച്ചു തികാലത്തെ അനുഗ്രഹിച്ചിരുന്നു. ഞ്ഞാവും എന്റെ ശാപമോക്ഷത്തെ ഉദ്ദേശിച്ചു അന്നുമുതൽ അനേകം സാധുക്കളെ വീട്ടിൽ താമസിപ്പിച്ചു അവരുടെ പാദതീർത്ഥം ദിവസംതോറും ഈ കല്ലിൽ ഒഴിക്കുന്നതിനു ഏല്പാട്ടു ചെയ്തും അതുവഴി എനിക്കു ശാപമോക്ഷമാർഗ്ഗത്തെ ഉണ്ടാക്കുകയും ചെയ്തു. അവർ പതിനെട്ടു സംവത്സരക്കാലത്തോളം പാദതീർത്ഥം കല്ലിൽ ഒഴിച്ചിട്ടും പറയത്തക്ക ഫലം യാതൊന്നും ഉണ്ടായില്ല. അങ്ങനെയിരിക്കുമ്പോഴാണ് അങ്ങേ അദ്ദേഹം കാണിച്ചുകൊണ്ടുവന്ന ഇവിടെ പാർപ്പാക്കിയത്. ചരിശുദ്ധനായ അങ്ങേ പാദസ്पर्ശം പന്ത്രണ്ടു വർഷം ഏറ്റുപോയപ്പോൾ ഞാൻ വിശുദ്ധിയെ പ്രാപിച്ചിരിക്കുന്നു. ഇനി ഞാൻ ഉൽകൃഷ്ടാത്മാക്കളിൽ ലേക്കു പോകയാണ്; ഇത്രത്തോളം ഉപകാരം ചെയ്ത അങ്ങേക്കു എന്തെങ്കിലും ഒരു സഹായം ചെയ്യാതെ പോകുന്നതിനു മനസ്സനുവദിക്കാത്തതുകൊണ്ടാണ്, എങ്ങനെയൊരുമിച്ചു വരണമെന്നു ഞാൻ അപേക്ഷിക്കുന്നത്. സംശയിക്കാതെ വരണം.

ഭൂതത്തിന്റെ വാക്കുകൾ കേട്ടു തൃശ്ശീദാസൻ ഇങ്ങനെ ആലോചിച്ചു. ഇതു ഒരു ക്ഷുദ്രദേവതയായിരുന്നിട്ടും അനേകനീതികൾ പറയുന്നവല്ല. എനിക്കു ഏതു വധത്തിലായാലും ഭഗവദ്ഭരണം ലഭിച്ചാൽ മതി. “ജാതിനാമാദികൾക്കല്ല ഗുണഗുണഭേദം” എന്നാണല്ലോ വിദ്വാന്മാർ പറയുന്നത്. അതുകൊണ്ട്, ഗുണം മാത്രമേ നോക്കാനുള്ളൂ. എന്നുമാത്രല്ല ഭാരതമാരാജാവിന്റെ അടുത്തുപാ നൽകിയത്, ഒരു ഭൂതം വെച്ചു കൊണ്ടുവന്ന പായസത്തിന്റെ മഹിമയെ ലല്ലയേ? അനന്തരം ഭൂതത്തെ നോക്കി “ഉത്തമ ഭൂതമേ! നീ പറഞ്ഞ പ്രകാരം നമുക്കു വേതാളത്തിന്റെ അരികിൽ പോകാം. വരിക” എന്നു പറഞ്ഞു. അനന്തരം അവർ രണ്ടുമാരും ചേർന്നു വേതാളം ഇരിക്കുന്ന കാട്ടിൽ പ്രവേശിച്ചു, അ ഭൂതം വേതാളത്തെ സ്തുതിച്ചു. അപ്പോൾ വേതാളം പ്രസാദിച്ചു പ്രത്യക്ഷപ്പെട്ടു, ധേ ഭൂതമേ! നീ എന്നെ സ്തുതിക്കാൻ കാരണമെന്തു? എന്നെ കൊണ്ടു സാധിക്കേണ്ട കാര്യം നിനക്കെന്തു? എന്നു ചോദിച്ചു.

ഭൂതം:— ധേ രാജാധിരാജ! എന്നെ വിശുദ്ധീകരിച്ചു ഈ ബ്രാഹ്മണൻ അങ്ങേ ദർശനം കൊടുത്തു, ശ്രീനാരായണനെ ദർശിക്കുന്നതിനുപേഞ്ഞ് മാർഗ്ഗം ഉപദേശിക്കണം (എന്നുപേക്ഷിച്ചു)

വേതാളം:— ശ്രീനാരായണനെ ദർശിക്കുന്നതിനുള്ള ഉപായം പരമാൻ ഞാൻ അല്ല. പക്ഷേ ഭഗവൽക്കേതശിരോമണിയായ ഹനുമാനെ ഞാൻ കാണിച്ചുകൊടുക്കാം

അദ്ദേഹത്തിങ്കൽനിന്നും ഗോവർദ്ധനത്തിന്നു വഴികിട്ടുകയുംചെയ്യും. എന്നാൽ ഹനുമാദ്ഗർഭനത്തിന്നും സാധാരണന്മാർ അധികരിക്കില്ല. തക്കതപസ്സുള്ളവർക്ക് അതു സാധിക്കുകയുള്ളു. അതിന്നുവേണ്ടതപശ്ശകതി, ഈ ബ്രഹ്മണനങ്ങോ എന്നു ഞാൻ സംശയിക്കുന്നു.

നാഥ! ഇദ്ദേഹം പന്ത്രണ്ടു വർഷമായി ഭഗവൽഭജനം ചെയ്തുകൊണ്ടിരിക്കുന്ന ഒരുളാൺ.

വേതാളം:—അങ്ങനെ യാതൊരു കാര്യത്തിലും താല്പര്യമില്ല. എന്നു പറഞ്ഞു തുളസീദാസനെ വന്ദിച്ചുകൊണ്ടു്, ഹേ ബ്രാഹ്മണ! മണ്ണാശ, പെണ്ണാശ, സ്വപ്ണാശ, ഇതുമൂന്നും പരിത്യജിക്കാത്തവർക്കു്, ഹനുമാദ്ഗർഭനം സിദ്ധിക്കുകയില്ല ഇതുമൂന്നും പരിത്യജിച്ച ഒരുളാണോ അങ്ങു്? എന്നു ചോദിച്ചു.

തുളസീദാ:—ഹേ വേതാളമേ! മണ്ണാശ, പെണ്ണാശ, സ്വപ്ണാശ, ഖോകാശ, ഭോശാശ, മുതലായതെല്ലാം ഞാൻ ഉപേക്ഷിച്ചിട്ടു് പന്ത്രണ്ടു വർഷമായി, അന്നുമുതൽക്കു് ഭഗവാനെക്കുറിച്ച് ഓശമാത്രമേ എന്നിക്കുള്ളൂ. ഒരു പരമാത്മം സർവ്വസാക്ഷിയായ അദ്ദേഹത്തിന്നറിയാം.

വേതാളം, (സന്തോഷത്തോടു കൂടി) സ്വാമിൻ! ഈ കാര്യത്തിൽ അസിദ്ധി എന്നൊരു തെരുവുണ്ടു്. അവിടെ ഒരു പുരാണപാഠകൻ വാല്മീകിയായെന്നു് വായിച്ചു്, നിത്യവും അത്മം പഠക പതിവാണ്. ആ പഠിച്ചിലിന്റെ ശുദ്ധിയും ഭംഗിയുംകൊണ്ടു്, അതുകേൾക്കാനായി പലരും വരുന്ന കൂട്ടത്തിൽ ബ്രാഹ്മണവേഷം ധരിച്ചു ശ്രീഹനുമാൽസ്വാമിയും വരിക പതിവാണ്. അവിടെച്ചെന്നാൽ ഹനുമാദ്ഗർഭനം ലഭിക്കാൻ പ്രയാസമില്ല.

തുളസീദാ:— (അപമാസത്തോടു കൂടി) സർവ്വഭാരതവേദിയും വൈയാകരണശ്രേഷ്ഠനും സർവ്വലാപല്ലഭനുമായി സ്വാമി, ഹനുമാൻ കേവലം ഒരു മനുഷ്യൻ പറയുന്ന ഓമയണായാതും കേൾപ്പാൻ വരുമെന്നാണോ പറഞ്ഞതു്. ഈ ച്ഛാജ്ഞാപരഞ്ഞു കേൾപ്പിക്കാനാണോ എന്നെ വളിച്ചുകൊണ്ടുവന്നതു്. ചേല്ലിശാമുക്കളെ ചിശ്വസിക്കുന്നുവെന്നും പേയൽക്കുന്നെന്നു്; ഇപ്പോൾ എന്നിക്കത്തോന്നു.

വേതാളം:—പുണ്യാത്മാവായ ബ്രാഹ്മണ! അങ്ങനെ തെറ്റിദ്ധരിക്കരുതേ. സാധുക്കൾക്കു് കൂടിയിരുന്നു ഭഗവൽകഥകൾ കിട്ടിക്കിട്ടെന്നിടത്തു് ഭഗവാൻപോലും വേഷംമാറിവന്നിരിക്കാ പതിവുണ്ടെന്നു് കേട്ടിട്ടുണ്ടു്. അതുകൂളമാണെന്നു സംശയിക്കരുതു്. കാരണമറിയാതെ കോപിക്കുന്നതു ശമിക്കട്ടെ, എന്നിങ്ങ താങ്കളോടു ച്ഛാജ്ഞാപരത്തിട്ടൊരു ഫലമില്ല. താങ്കൾ ഭഗവാനെക്കണ്ടുന്നതിന്നു കൈക്കൊണ്ടുവരുന്ന ഫലിക്കാറായിരിക്കുന്നു മണ്ടുമുണ്ടിപസത്തിനകം ഭഗവാനെ ദർശിക്കാനും ഭഗവൽപാദങ്ങളെ സ്തർശിക്കാനും അങ്ങേക്കു സംഗതിയാകും.

തുളസീദാസൻ ഇതുകേട്ടു് ഭഗവാനെ, ദർശിച്ചതുപോലെ, പുളകാങ്കിതശരീരനായി അനന്ദബാഹ്യാ തൂകിക്കൊണ്ടു്, പറഞ്ഞു “ഹേ വേതാളമേ! പലബ്രാഹ്മണർ വരുന്ന കൂട്ടത്തിൽ ഹനുമാൻ ഏതാണെന്നു തിരിച്ചറിവാൻ വഴിയെന്തു്?

വേതാളം:—ബ്രാഹ്മണ! ഹനുമാൽ പുഷ്പാപാദർ എല്ലാവരെയും മുമ്പേ സദസ്സിൽ വരികയും എല്ലാവരും പോയതിനുശേഷം പോകുകയും ചെയ്തു പതിവാണ്. അതുകൂടാതെ, പലരും കേൾക്കത്തക്കവണ്ണം അദ്ദേഹം താമര മന്ത്രമുച്ചരിക്കാറുണ്ടു്— അതു തന്നെയുമല്ല, സന്തോഷാധികൃത്താൽ നടക്കുമ്പോൾ ഇടയ്ക്കിടെ നിൽക്കുന്നതുംകൂടാണു്. ഇതൊക്കെയാണു് അദ്ദേഹം. ഇങ്ങനെ പറഞ്ഞശേഷം തുളസീദാസനെ വന്ദിച്ചുകൊണ്ടു് ഭട്ടാശർമ്മൻ മണ്ടുമാറഞ്ഞു.

(തുളസീദാസൻ ഹരമാൻ ദർശനം കൊടുത്തത്.)

ഹേ! ഹിലോത്തമനാമേ! ഇപ്രകാരം ഭൂതങ്ങൾ പറഞ്ഞതിൽപിന്നെ, തുളസീദാസൻ ഭഗവദ്ദർശനാഭയോടുകൂടി, തിരുനാമങ്ങളുംപാടി വൈകുന്നതുമെ ചുറ്റിനടന്നു സായാഹ്നസന്ധ്യയായപ്പോൾ കാര്യബദ്ധമായൊന്നു ചെയ്യുന്ന ബ്രാഹ്മണന്റെ മഠത്തിലെത്തി ഹരമാന്റെ വരവുനോക്കിക്കൊണ്ടിരുന്നു. ഉടനെ, വേതളം പറഞ്ഞപ്രകാരം ഒരു വൃദ്ധബ്രാഹ്മണൻ എതിരേവരുന്നതുകാണായി. അടയാളംകൊണ്ട്, അത് ഹരമാൻതന്നെ എന്നു മനസ്സിലാക്കിയ തുളസീദാസൻ വേഗംതന്നെ എഴുന്നേറ്റുചെന്നു, അബ്രാഹ്മണനെ പ്രദക്ഷിണം ചെയ്തുവരിച്ചുകൊണ്ട്, “സ്വാമിൻ! അങ്ങേയെന്നും ഏതുതെരുവിലാണ് സ്ഥിതിചെയ്യുന്നതെന്നു ചോദിച്ചു. അചോദ്യത്തിനുത്തരം പറയാതെ, ബ്രാഹ്മണൻ നേരേക്കാരായ പാദാഭയംകൊണ്ടു ചെന്നിരുന്നു പരായണം കീഴുന്നതുമെ തുളസീദാസനും അതുകേട്ടുകൊണ്ട് അവിടെത്തന്നെയിരുന്നു. ഒടുവിൽ എല്ലാവരുംപോയശേഷം എഴുന്നേറ്റു തിരിച്ച്, ഹരമാൻ ബ്രാഹ്മണന്റെ മുമ്പിൽ ചെന്നു വന്നിട്ടു. തുളസീദാസൻ, സ്വാമിൻ! അങ്ങേക്കണ്ടിടത്തോളം അങ്ങു ഒരു പുഷ്പപുഷ്പനാണെന്നെന്നിങ്ങു തോന്നുന്നു. അതിനാൽ അങ്ങേ ഒരു വനവാസത്തിലേക്കു എന്നെക്കൂടി കൊണ്ടുപോയാൽ കൊള്ളാമെന്നുപേക്ഷിച്ചു.

ഹരമാൻ:—എന്റെ വസതി മേളമെ ഭൂതമാണ്. എന്നുതന്നെയല്ല. ഞാൻ ഏകനായി താമസിക്കുന്നവനാണ്. മറെറാരുളോടുകൂടി ഇരിക്കുന്നത് എന്നിരിക്കുകയില്ല.

തുളസീദാ:—അങ്ങേ പക്കൽനിന്നും അനുഗ്രഹം വാങ്ങിക്കണമെന്നു എന്നിങ്ങു ഗ്രഹമായിരിക്കുന്നു. അതിനാൽ അങ്ങേ അഗ്രമത്തിലേക്കു എന്നെക്കൂടി കൊണ്ടുപോകണമെന്നുപേക്ഷിക്കുന്നു.

ഹരമാൻ:—ഞാൻ അനുഗ്രഹമില്ലാത്ത ഉപദേശമില്ലാത്ത ഒന്നും അല്ല. ഞാൻ ഒരു സാധുബ്രാഹ്മണനാണ്. എന്നെ നീ വെറുതെ വെട്ടിക്കൊല്ലാൻ. മരണവും തന്ത്രവും ഒന്നും എന്നിരിക്കുന്നതുകൂടാ. ഈ പുരോഹിതൻ മഹാജ്ഞാനിയായ ഒരു ബ്രാഹ്മണനാണ്. പലക്കുറുപ്പുകൾ കൊടുക്കുന്നുമുണ്ട്. അദ്ദേഹത്തെ സേവിച്ചാൽ നിന്റെ ഇഷ്ടം സാധിക്കുന്നതുമുണ്ട്. ഇത്രയും പറഞ്ഞശേഷം അദ്ദേഹം വേഗം നടന്നുബ്രാഹ്മണരുടെ കൂട്ടത്തിൽ കടന്നു മറഞ്ഞുകൊണ്ടു.

ഉടനെ, തുളസീദാസൻ പുറകേ കാടിയിട്ടു ബ്രാഹ്മണക്കൂട്ടത്തിൽ കയറി. വൃദ്ധബ്രാഹ്മണനെ അന്വേഷണംതുടങ്ങി. കാരോത്തരയേതെന്നു്, അവരുടെമുമ്പം പരിശോധിച്ചു. അതൊരു ഇത്? എന്തൊരു ഇത്? മുന്നോട്ടുപോകാൻ സമ്മതിക്കാതെ മുഖംപരിശോധിക്കാൻവന്നിരിക്കുന്ന പൈത്യാൻ ഇവനേതൊരു? എന്നൊക്കെ ബ്രാഹ്മണൻ കലശൽകൂട്ടിത്തുടങ്ങി. അതൊന്നും വകവെക്കാതെ തുളസീദാസൻ എല്ലാവരെയും പരിശോധിച്ചിട്ടും, വൃദ്ധബ്രാഹ്മണനെക്കണ്ടായാൽ അദ്ദേഹം ഹരമാൻതന്നെയെന്നു നിശ്ചയിച്ചുകൊണ്ട്; അന്നും മടങ്ങിപ്പോന്നു. പിറ്റേദിവസവും വൈകുന്നേരം കൃത്യമായി പുരോഹിതന്റെ മുമ്പിൽ ഹരമാൻ വരവുനോക്കിക്കൊണ്ടിരുന്നു. പതിച്ചുപോലെ, ഹരമാൻ അന്നും ബ്രാഹ്മണവേഷത്തിൽ അവടെ വരികയുണ്ടായി. തുളസീദാസൻ തന്നെ കാത്തിരിക്കുന്നതുകൂടി, എന്തൊരു ശരണമെന്നും ഇവിടെ വന്നുകൂടീട്ടുണ്ടോ? ഉപദേശമായി എന്നു നിശ്ചയിച്ച്, മുഖത്തെ മറെറാരു ഭാഗത്തേക്കു തിരിച്ചുകൊണ്ട്, വേഗംതന്നെ പാറകാംഗത്തിലേക്കു നടന്നു. തുളസീദാസൻ അതുകൂടി, ഹേ! എന്നെന്നോക്കെ മുഖവും തിരിച്ചുചിരിച്ചു, പോകുന്ന ബ്രാഹ്മണശ്രേഷ്ഠ! എന്നു ചിരിച്ചുകൊണ്ടു കാടിയിട്ടു്, അദ്ദേഹത്തിന്റെ പാദങ്ങളിൽ സാഷ്ടാംഗപൂജാമന്ദിച്ചുപറഞ്ഞു.

സ്വാമിൻ! നിന്തിരുപടി, ഇന്നലെ എന്നെ കണ്ടിപ്പിച്ചുപോയപ്പോൾ ബ്രാഹ്മണക്കുട്ടത്തിൽ ചാടി മറഞ്ഞുകളഞ്ഞല്ലോ. ഇന്ന് അങ്ങനെ പോകാൻ ഞാൻ സമ്മതിക്കയില്ല. എന്നു പറഞ്ഞു പാടങ്ങളിൽ ചേട്ടിപ്പിടിച്ചു തടുത്തുനിൽക്കി. ഉടനെ ഹരമദ്ബ്രാഹ്മണൻ അല്പം കോപത്തോടുകൂടി, എന്തുമൂലം! ഭഗവൽക്കഥാപാരായണം കേൾക്കാൻ പോകുന്ന എന്നെ നീ തടുത്തുനിൽക്കുന്നു? എന്റെ കാലടികൾ വിട്ടു ഭൂതതുപോലായിരിക്കട്ടെ ഉപദേശം ചെയ്യുന്നതിന് എന്തെങ്കിലും ഒരു മന്ത്രം ഇപ്പോൾ പാഠമാകുമോ? എന്ന് ചോദിച്ചു റിയാം.

തുളസീദാസ്: _അങ്ങനെയോ? സ്വദേശം ഏതാണ്? ചേരമാനാണ്? വൈനാമത്തിൽ സത്യം പറയണം.

ഹരമാൻ: _ഇതെന്തൊരു പ്ലാറ്റി? ഞാൻ അങ്ങനെയൊന്നും നിനക്കെന്താണ്? നാമതമ്മിൽ വല്ല സഞ്ചന്ധ്യയുണ്ടോ? ഉണ്ടെങ്കിലല്ലേ നീ ഇങ്ങനെയൊക്കെ ചോദിക്കട്ടെ. വെറും അഭാസനല്ലോയെ അങ്ങിനെ സമാധി ഇതെന്തൊരു പദപ്രമാണം? മാർഗ്ഗം കണ്ടു കാലം വിട്ടുപോയപ്പോൾ ഭൂതതുപോലായിരിക്കട്ടെ അങ്ങനെയല്ലേ. എന്നു ശാസനാരൂപത്തിൽ പറഞ്ഞു.

തുളസീദാസ്: _സ്വാമി! അങ്ങനെയൊന്നും എന്നോട് പറയുന്നതുവരെ ഞാൻ വിട്ടുപോകയില്ല. ഭാസനായ ഇവനെ എന്തൊക്കെയൊക്കെക്കൊള്ളണം. സമ്മതം തന്നെ, എന്നു പറഞ്ഞു. ഹരമാൻ അതുകേട്ടു ചോദിച്ചു, കാലം കടന്നു പോയി ഭൂതമായി നിന്നുകൊണ്ടു, എന്താ ശനി പിടിച്ചുവന്നു! പുറത്തു കേൾപ്പാൻ പറഞ്ഞു എന്നെ നീ തടുക്കുന്നു? എന്റെ ഭഗവൽക്കഥാപാരായണം മുടക്കണമെന്നാണോ നിന്റെ പക്ഷം. ഈ ബലാൽക്കാരം നന്നാണെന്നു വിചാരിക്കണ്ടോ - ഇനിയും ഇങ്ങനെ ചെയ്യുന്നതായാൽ നിന്നെ ഞാൻ മർദ്ദിപ്പിക്കാൻ വിട്ടുകൊടുക്കുകയില്ല. കണ്ടുകൊണ്ടിരിക്കുകയിൽ, എന്നു പറഞ്ഞു, പ്രസംഗരംഗത്തിൽ കടന്നിറങ്ങി. അദ്ദേഹം ഹരമാൻ തന്നെയെന്നു തുളസീദാസ് തീർച്ചപ്പെടുത്തി. മടങ്ങിവരുമ്പോൾ പുറകേ ചൊല്ലേണ്ടതൊന്നു നിശ്ചയിച്ചു, വാതുക്കൽ കാത്തിരുന്നു. പാരായണം കഴിഞ്ഞു, എല്ലാവരും പരിഞ്ഞുപോയതിനുശേഷവും, ഹരമാൻ വെളിക്കിറങ്ങാതെ തുളസീദാസന്റെ ഉപദേശം ശ്രദ്ധിച്ചു, അവിടെത്തന്നെ ഇരുന്നു കളഞ്ഞു. വളരെ നേരം കഴിഞ്ഞിട്ടും ഹരമദ്ബ്രാഹ്മണനെ കാണാത്തതുകൊണ്ട്, തുളസീദാസ് അകത്തുകടന്ന്, സ്വാമി! വരണം - ഞാൻ വളരെ നേരമായി അങ്ങെപ്പറ്റി ചിന്തിച്ചിരിക്കുന്നു എന്നു പറഞ്ഞു.

ഹരമാൻ: _അഹ! ഇവൻ കൈശലമറിഞ്ഞുകൊള്ളുന്നു, ഇനി എന്താണിവിടെ? എന്നു നിശ്ചയിച്ചു വെളിക്കിറങ്ങി ചെട്ടന്നു മറഞ്ഞുകളഞ്ഞു. തുളസീദാസ് ആടിക്കൊല്ലാമന്നോ പക്ഷിപ്പിടിയും കാണാത്ത കണ്ണിത്തത്തോടുകൂടി അദ്ദേഹത്തെയും അദ്ദേഹം വരുമെങ്കിൽ ഞാൻ ഒരു പാതം കാണിട്ടുണ്ട്. എന്നു നിശ്ചയിച്ചു വീട്ടിലേക്കു മടങ്ങിപ്പോകുകയും ചെയ്തു. പിറേറ്റിവസവും വൈകുന്നേരം പുറത്തുപോകാൻ പതിവായിരുന്നു ഹരമാന്റെ പരവും നോക്കിയിരിപ്പായി. നേർപഴിക്കുവാനാൽ തുളസീദാസ് കണ്ടുകൊണ്ടിരിക്കുന്നതിനായിട്ടു ഹരമാൻ അപ്രത്യക്ഷനായിത്തന്നെ പാറകുസഭയിൽ ചെന്നിരുന്നു പുറത്തു കേട്ടു കേൾക്കി. എല്ലാവരും വന്നതിനുശേഷവും വൃദ്ധബ്രാഹ്മണനെ കാണാത്തതുകൊണ്ടു കണ്ണിത്തത്തോടുകൂടി തുളസീദാസ് പുറത്തു പാറകുസഭയിൽ വീട്ടിൽ കടന്നുവന്നു നോക്കി. അവിടെ സന്ധ്യയുടെ കൂട്ടത്തിൽ വൃദ്ധബ്രാഹ്മണൻ ഇരിക്കുന്നതുകണ്ടപ്പോൾ ഭരതനാഥപരിപാലനായി കാണിയടുത്തുവന്നു പാടങ്ങളിൽ വീണു നമസ്കരിച്ചു സ്വാമി! ഇന്നലെ ഏതു പഴി ചാൽ കൂടിയാണ് വെളയിൽ പോയതു. ഞാൻ കാത്തിരുന്ന് ഇരിക്കുകയല്ലേ ഇന്ന് അകത്തുകടന്നുവന്നു തുമ്പു ചഴിയാണ്? സത്യം പറയണം എന്നു ചോദിച്ചു.

ഹരമാൻ: _ഹാ! ഇതെന്തൊരു പദപ്രമാണം? ഇവൻ അകത്തുകടന്നുവന്നുവോ? എന്നു നിശ്ചയിച്ചു യാതൊരു മറുപടിയും പറയാതെ പുറത്തു നിൽക്കുന്നതും ഞാൻ കേട്ടു പുറത്തു കേട്ടു ഇങ്ങനെ തുളസീദാസ് ചതുക്കെ അടുത്തുവന്നു അദ്ദേഹത്തിന്റെ കാലുകളിൽ മുക്കം ചെയ്തു കൊണ്ടു സ്വാമി അടിയനോടൊന്നിനെ ചോദിക്കാൻ കാരണമെന്താണ്? പ്രസംഗമായി

കണ്ണകൾക്കുറന്നു മറുപടി പറയണമെന്നുപേക്ഷിച്ചു. പുറത്തുവന്നതിന്നു ഇവൻ ഉപദേശം ചെയ്യുന്നപ്പോഴോ എന്നു നിശ്ചയിച്ചു ഹരദാസ് ഒന്നു മറുപടി പറയാതെ മൗനിയായിത്തന്നെ കളഞ്ഞു. തൃശ്ശീദാസൻ വീണ്ടും മുഖത്തെപ്പോലെ അലട്ടിത്തുടങ്ങി. ഉപദേശസഹിക്കുവയാതായപ്പോൾ ഹരദാസ് “എന്താണിത്! പറഞ്ഞാൽ നീ കേൾക്കില്ലല്ലോ? പുറത്തു കേൾക്കുകയോ കേൾക്കുമ്പോൾ ‘മണമണ’യെന്നൊരു ചിലപ്പാണു. പോ ദൂരത്തെ അന്തരം പോയിരി—എന്നു പറഞ്ഞു.

തൃശ്ശീദാസൻ അതുകേട്ടു “സ്വാമി! അങ്ങനെ കല്പിക്കുന്നതു സങ്കടമാണു. ഞാൻ ദൂരത്തുപോയിരുന്നാൽ സ്വാമി എന്നു കളിച്ചിട്ടു ചച്ചുപൊയ്ക്കളയും. അതുകൊണ്ടു ഞാൻ അടുത്തിവിടെത്തന്നെത്തന്നെയിരുന്നുകൊള്ളാം” എന്നു പറഞ്ഞു.

ഹരദാസ്:—എന്താ സൊല്ലൊ! നിനക്കുവല്ലതരത്തിലും കടപ്പെട്ടവനാണോ ഞാൻ? എന്നു ചിട്ടിച്ചിത്തത്താലും ഒരു നടക്കാനും നിനക്കെന്തു കാര്യമാണു? പോടേ എന്നു പറഞ്ഞു മാടിപ്പറന്നു. കട്ടകലയായി മറ്റൊരിടത്തു മാറിപ്പോയിരുന്നു. അപ്പോഴൊന്നിരിക്കെ നടുക്കു പുറത്തുപോയി, തൃശ്ശീദാസൻ പുറകുചെന്നു, മുഖത്തുപോയി അടുക്കുന്നവനെ വഴിയേതു? ഇറക്കിപ്പോയവഴിയേതു? എന്നിങ്ങനെ ചോദ്യംതുടങ്ങി.

ഹരദാസ്:—എന്താ നീ ഉപദേശം കേൾക്കുകയില്ലയോ! ഞാൻ ചോദിക്കും വരികയും ചെയ്യുന്ന വഴിയേക്കു നീ അത്? ചൊല്ലാം ദൂരത്തു. എന്നു പറഞ്ഞു കഥകളാക്കൊണ്ടിരുന്നു. തൃശ്ശീദാസൻ—സ്വാമി! അവിടുത്തെ ഭക്തനായ എന്നോടു കോപിക്കരുതെ. കരുണയുണ്ടായി രക്ഷിക്കണമേ! ഇന്നുവെക്കുപോയി പെട്ടെന്നു പറഞ്ഞു പൊയ്ക്കളയരുതെ എന്നൊക്കെ വിനയപൂർവ്വം അപേക്ഷിച്ചു പറഞ്ഞുതുടങ്ങി.

ഹരദാസ്:—എന്താ മുഴുവൻ! നിനക്കു കാര്യം പറഞ്ഞാൽ മനസ്സിലാക്കയില്ലെന്നുണ്ടോ? ഈ കഥകൾക്കു നീ സമ്മതിക്കുകയില്ലയോ? നിന്നെ കണക്കിനു മർദ്ദിച്ചതിനു മേലല്ലാതെ നീ കേൾക്കുകയില്ലെന്നാണു തോന്നുന്നതു. എന്നു പറഞ്ഞു, അവിടെനിന്നു പുറത്തു മറ്റൊരിടത്തുപോയിരുന്നു. തൃശ്ശീദാസനും പുറകുപോയി അദ്ദേഹത്തിന്റെ അരികിൽ ചെന്നിരുന്നു. സ്വാമിൻ നിഷ്കാമനുകോപം ഉചിതമല്ല. അങ്ങു ഹരദാസനാണെന്നുള്ളതിന്നു സംശയമില്ല. അടയൻ ചത്തുവെച്ചുവായി ശവധാനം കാണണമെന്നു ഭ്രമിച്ചു തപസ്സു ചെയ്തുവരുന്നു. അതുകൊണ്ടു അ പരമാത്മാവിനെ, ഭർശിക്കുന്നതിനുവേണ്ട മാറ്റം അവിടുത്തെ നടന്നു അരുളിച്ചെയ്യണം എന്നുപേക്ഷിച്ചു.

ഹരദാസ്:—ഇതെന്തൊരു സൊല്ലൊ! ഇവനോടേതെല്ലാം വിധത്തിൽ പറഞ്ഞിട്ടും കേൾക്കാതെ എന്നോടൊക്കെ പുലമ്പിക്കൊണ്ടു എന്നു ഉപദേശിക്കാനായി വന്നിരിക്കുന്നു. രാമ! രാമ! ഇനി എന്താ ചെയ്തു എന്നു വിഷമം പ്രകടിപ്പിച്ചിരുന്നു.

തൃശ്ശീദാസൻ:—സ്വാമി! ഇപ്പോൾ നിന്തിരുവടി സ്തുതിച്ചതു എന്തൊരു പരമാത്മാവിനെയോ അദ്ദേഹത്തെ കാണുന്നതിനാണു പലനാളായി ഞാൻ അഗ്രഹിക്കുന്നതു. എന്നിങ്ങ അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഭർശനം ലഭിക്കാറാക്കിത്തന്നാൽ, ഞാൻ മരിക്കുന്നതുവരെ അങ്ങേ മറുപടി സേവിച്ചുകൊള്ളാം എന്നു സത്യം ചെയ്തു പറഞ്ഞു.

ഹരദാസ്:—എന്തൊരു! നിന്നെത്താൻ തൊഴാം. വേണമെങ്കിൽ അല്പനേരം മിണ്ടാതിരിക്കണം. കഥാപുസ്തകമവസാനിച്ചാൽ പിന്നെ നമുക്കു സംസാരിക്കാം.

തൃശ്ശീദാസൻ:—(വന്ദിച്ചുകൊണ്ടു) സ്വാമി! രാമായണംകഥയ്ക്കു മുഖ്യപാത്രമായിരുന്ന അരുണാക്ഷ, മറ്റൊരാൾ രാമായണം പറയുന്നതു കേൾക്കണമെന്നുണ്ടോ?

ഈ വാക്കുകൾ കേട്ടു, ഹരദാസ് പരിഭ്രമിച്ചു, അമ്മാ ഇവൻ നമ്മുടെ മമ്മമല്ലാറിഞ്ഞ ബ്രഹ്മജ്ഞാനിയെപ്പോലെ സംസാരിക്കുന്നു. ഇവൻമുഖേന, ഈ സഭക്കാരു ഞാൻ ഹരദാസനാണെന്നറിയുന്നപക്ഷം ഇവനെപ്പോലെ നമ്മെ ഉപദേശിച്ചുതുടങ്ങും. അതുകൊണ്ടു, ഏതുവിധത്തിലൊക്കെയും ഇനി ഇവിടുന്നു തല്പിപ്പിക്കാൻ നോക്കണം എന്നോ

ശോചിയാത്തുളളപ്പോൾ, പ്രസംഗമവസാനിച്ചപ്പോൾ മാഞ്ഞാന്നും മറുപടി പറയാതെ, ബ്രാഹ്മണരുടെ കൂട്ടത്തിൽ ഇറങ്ങി മറഞ്ഞു കളഞ്ഞു.

ഉടനേ, തുളസീദാസൻ മുൻകൂട്ടി ഓടിയിറങ്ങി വാതുക്കൽ ചെന്നുനിന്നു, ബ്രാഹ്മണരെ ഓരോരുത്തരെയും പരിശോധിച്ചു വെളുക്കേട്ടവക്കാൽ തുടങ്ങി. അതുകണ്ടുകൊപിച്ച്, ബ്രാഹ്മണരെല്ലാം ഇവനാൻ? ചുങ്കക്കാരപ്പോലെ നമ്മെ ഓരോരുത്തരെയും തട്ടത്തു പരിശോധിക്കാൻ വന്നിരിക്കുന്ന ഇവനെ കണക്കിനുശരിക്കിക്കൊത വിടാൻ തരമില്ല. ഓരോരുത്തർ ഓരോരുത്തിപോലും കൊടുത്താൽ ഇവൻ നല്ല മയ്യോടുകൂടാനാകുമെന്നു തോന്നുന്നു. അഥവാ ഇവനെ ശപിച്ചു ദുഷ്ടമാക്കിയാവാ? എന്നാലും ദോഷമില്ല. പിടിച്ചുകെട്ടിക്കൊണ്ടുപോയി ശുദ്ധത്തിലിട്ടാലും തരക്കേടില്ല. ഇങ്ങനെ ഓരോവിധത്തിൽ അധികേഷപടങ്ങൾ തുടങ്ങിയതെന്നും വക പയ്യംതെ തുളസീദാസൻ ഹന്ദമാനെന്നു കണക്കാക്കുന്ന ഒരു ഏകാശയോടു കൂടി, പരിശോധന നടത്തിക്കൊണ്ടുതന്നെ നിന്നു. ഒടുവിൽ അദ്ദേഹത്തെക്കുറിച്ചു യുവാക്കളും പരിഭ്രാന്തനായി അവിടെക്കു കൂറ്റിക്കൊണ്ടുവന്നു. എന്നിട്ടും ഹമിയ്ക്കായ്ക്കൊണ്ടു അടുത്തുപിടിച്ചു അദ്ദേഹത്തെ വിടാതെ പിടിച്ചുകൊള്ളാമെന്നു നാശിച്ചു തിരികെ വീട്ടിൽ മടങ്ങിപ്പോകയു ചെയ്തു. പിറേറ്റിവരും നോത്തെന്നു പുരണപാക്കൻ വീട്ടിൽ പടിയാനുക്കൽ ഹാജരായി ഹന്ദമാനനെ തെളിയിച്ചു കിട്ടി. ഹന്ദമാൻ അന്നും പതിച്ചു ലേ വന്നു അപ്രത്യക്ഷനായി ഭേദത്തുകടന്ന് രാമായണം കേട്ടുകൊണ്ടിരിപ്പായി. ചെളിയിൽ വളരെ നേരം ഇരുത്തിട്ടു കാണായ്ക്കൊണ്ട് തുളസീദാസൻ ഉള്ളിൽക്കടന്ന് ഹന്ദമാൻ സ്വപ്നമുണ്ടെന്നു അറിയിച്ചു സാക്ഷാത്കാശം ചെയ്തു. “മായാഗ്രന്ഥനായ സ്വാമി! നിന്തിരുവടിയെ കണ്ടുപിടിപ്പാൻ ഞാൻ ശക്തനല്ല. എന്റെ സങ്കടം തീർത്തു തന്നാൻ മഹാഭാരതമല്ല. ദയയുണ്ടായി ഇന്നെങ്കിലും ഗോപൽഭർത്തനും എനിയ്ക്കു ലഭിച്ചാൽ ഇടയാക്കണം” എന്നു വിനയാദം പൂർവ്വം പറഞ്ഞുകൊണ്ടു പാദങ്ങളിൽ തന്നെ കിടന്നു സ്മരിക്കാൻ തുടങ്ങി.

ഹന്ദമാൻ.—“എന്തിനാ! ഭൂമിയിൽ! ഇതൊരു കഴിയാപ്പറ്റിയാണിത്! നിന്നെ ഗോപാലനെന്നു കണക്കാക്കുന്നവരിൽ അതിനു ഞാൻ എന്തു ചെയ്യാം? ഗോപൽഭേരിശരിയായുണ്ടെങ്കിൽ വൈകുണ്ഠത്തിൽ ചെന്നു അദ്ദേഹത്തെ കാണാം. അതിനിവിടെ നിന്നുപഴക്കുടിച്ചാൽ വല്ലാത്ത വ്യഥയുണ്ടോ? നിന്നെ പിടിച്ചുപിടിച്ചെന്നുണ്ടെന്നു തോന്നുന്നു. അങ്ങനെയൊന്നെങ്കിൽ അതിനു വല്ലവൈദ്യനായൊരു മന്ത്രിയെ ചുമ്പിച്ചു പോകണം. ഇവിടെ നീ നിൽക്കേണ്ട എന്നോടൊന്നും പറയുകയുണ്ടോ? എന്നു പറഞ്ഞു.

തുളസീദാസൻ.—ഹേ സൽഗുരുനാഥ! സത്യജ്ഞാനസാഗര! അങ്ങേ കരുന്നയുണ്ടെങ്കിൽ വൈകുണ്ഠത്തിൽ പോയി മഹാവിഷ്ണു ഗോപാലൻ ദർശിക്കാൻ പ്രയാസമുണ്ടെന്നു നിന്നു തോന്നിപ്പോയില്ല. ലോകം നിഷ്ഠാം ഹിമവാൽ മുതലായ പർവ്വതങ്ങളെക്കണ്ടുപോയി അതിരോളം ജനവിസ്താരവും അതിരോളം യാജന ഉയരവും ഉള്ള സഞ്ജീവിപർവ്വതത്തെ ചുമ്പാക്കു പറ്റിച്ചു ഒരു കൈയിൽ താങ്ങിക്കൊണ്ടു, അരക്ഷണത്തിൽ രാമരാവണയുദ്ധങ്ങളിൽ ഉൾത്തിരുന്ന വീരവീരൻ അങ്ങല്ലാതെ മറ്റൊരാളാണോ? അങ്ങനെയുള്ള നിന്തിരുവടിയെ അഭയം പ്രാപിച്ചു പിടിക്കുന്ന എന്നിങ്ങ, എന്തൊരു കുറവാണ് വരാനുള്ളത്? എന്നു പറഞ്ഞു, അനന്തസാഗരത്തിൽ കുളിച്ചു കൂത്താടി പലസ്തോത്രങ്ങളും പാടിക്കൊണ്ടുനിന്നു.

അതുകണ്ടു, ഹന്ദമാൻ.—എന്തിനാ! നീ തുളുക്കുളിക്കുന്നതെന്താണ്? ചേണ്ടാ സന്ദർഭം കളിക്കുന്നതും കാണിക്കുന്നതും നീ ഇവിടെ വന്നതും ചെളിക്കിറങ്ങിപ്പോയി നിന്നുപോലെയുള്ള അജ്ഞാനികളുടെ മുമ്പിൽ ഈ കളികളൊക്കെക്കൊണ്ടു പക്ഷെ, അവർ ചെറുപ്പം നീക്കമായിരിക്കും എന്നല്ല നീ മനോഹരത്തിൽ പറഞ്ഞു.

തുളസീദാ:—മിശ്രിപ്പിയായവേ! ഇനി ജീവനുള്ളപ്പോൾ നിന്തിരുവടിയെ പ്പിരിഞ്ഞു ഞാൻ പോകുമോ? നിന്തിരുവടി അത്യന്തം ഭൂതദയയുള്ള ആളായിരിക്കെ, വളരെ നാളായി അശ്രയിച്ചു, അലഞ്ഞു തിരിയുന്ന എന്നു ചെറുക്കാമോ? അനന്തഗ്രഹലോഭമായ മനസ്സു കെ പിൻതിരിയുമോ? അങ്ങനെയൊന്നു കളയാമോ? അങ്ങനെയൊന്നു

ൽ വല്ലഭപരായവും ചെയ്തിട്ടുണ്ടെങ്കിൽ അതെല്ലാം ക്ഷമിച്ചു ഏതുവിധത്തിലാവാ ഭഗവാനെ ഇന്നെന്നിരിക്ക കാണിച്ചുതരണം ദയാലുധന ദേവ! കേവലത്വം! ലോകവിജയിയായ വീര! എന്നിങ്ങനെ പരവിധത്തിൽ സ്തുതിച്ചുതുടങ്ങി.

ഹന്തമാൻ—“ഇതെന്തു? കേൾക്കൂതു” ഭ്രാന്തായിത്തീർന്നാ? ഇരുന്നിരുന്നു വെറും വാക്കുകളല്ലയോ പുറപ്പെന്നതു്. ചേശ്വരസീകളെപ്പോലെ കൊഞ്ചിക്കഴുത്തുതേടുന്നതു്, മതി, മതി; അതുകാണാൻ ഇവിടെ ഒരുതരം ഇരിപ്പില്ല” എന്നു പറഞ്ഞു പുരാണപാഠകന്റെ സമീപം ബ്രഹ്മണൻ ഞെങ്ങങ്ങിയിരിക്കുന്നതിനിടയ്ക്കു പോയിരുന്നു.

തൂതസീദാസൻ, അതുകണ്ടു്, “ഓഹോ ഇദ്ദേഹം ഇന്നലത്തെപ്പോലെ എന്നെക്കൊഞ്ചിപ്പിച്ചു മറഞ്ഞുകുളയാനായിരിക്കാലോവാ” എന്നു സംശയിച്ചു പുറപ്പെടുന്നു; സ്വമിൻ കരുണാനിധേ! അശ്രുതമില്ലാത്ത ഈ അഗതിയെ ഉപേക്ഷിച്ചുപോയ്ക്കുളയരുതേ. എന്നു പ്രാർത്ഥിച്ചുകൊണ്ടു വിശ്വാസത്തിനായി ഹന്തമദ്ദേവന്റെ ഇടതുക്കൈ തന്റെ വസ്ത്രാഞ്ചലംകൊണ്ടു കെട്ടിമുറക്കിത്തുടങ്ങി.

ഹന്തമാൻ—ഓഹോ ഇതെന്തൊരു വിഷമത? സൽകുമാശ്രവണം ചെയ്തുകൊണ്ടിരിക്കുമ്പോൾ ഈ മുട്ടാളൻവന്നു കള്ളനെക്കെട്ടുന്നതുപോലെ എന്നെ കെട്ടിമുറക്കുന്നു. ഇത്രത്തോളം ധാർഷ്ട്യം ഞാൻ മററാക്കും കണ്ടിട്ടില്ല. എന്താമുഖം! ഏതെന്നേമോയി ഇപ്പോഴതിനു ഭംഗം ചെയ്തുതുടങ്ങിയിരിക്കുന്ന നിന്നെ ഇതേവരെ ഉപദ്രവിക്കാതിരുന്നതു എന്റെ കരുണാവിശ്വാസവും നിന്റെ നല്ലകാലവുമാണെന്നു കരുതിക്കൊൾക. ഉനിയെങ്കിലും ദുഃഖമൊറ്റപ്പെട്ടൊരു നല്ലതിനു. എന്നിങ്ങനെ അധികേഷപിച്ചു പടിഞ്ഞാറത്തട്ടുകൊടുത്തു. തൂതസീദാസൻ അരികെ ഇരുന്ന ബ്രാഹ്മണരുടെമേൽ ചെന്നു മന്ദൻവീണു. പെട്ടെന്നു ചാടിയെഴുന്നേറ്റു അനന്ദരോമാഞ്ചത്തോടു കൂടി കൈകൾ കൂപ്പി നിന്നുകൊണ്ടു ഹാഹാ! നിന്തിരുവടിയിടു കണ്ണേർശത്താൽ ഞൻ കൃതാർത്ഥനായ് വേിച്ചിരിക്കുന്നു. ഇത്രത്തോളം പുണ്യം എന്നിരിക്കണെന്നു ബോധപ്പെട്ടതില്ലാഴാണം. എന്നിങ്ങനെ അഹംഭാവം വാക്കുകൾ പൊഴിച്ചു വിഷ്ണുസംകീർത്തനങ്ങളും ഹന്തമൽസ്തോത്രങ്ങളും പാടുകയും കൂത്താടുകയും ചെയ്തുശേഷം, വീണ്ടും ഹന്തമദ്ദേവന്റെ സമീപത്തെത്തി, ഇനി ഞാൻ വിട്ടയയ്ക്കുന്നില്ലെന്നു പറഞ്ഞു് അദ്ദേഹത്തിന്റെ കൈകൾ രണ്ടാമതും മുണ്ടുകൊണ്ടുകെട്ടിത്തുടങ്ങി. അതുകണ്ടുകൊണ്ടിരുന്ന ബ്രാഹ്മണന്റെയും തൂതസീദാസനെപ്പോക്കി, “എന്താമുട്ടാളാ! അ വൃദ്ധബ്രാഹ്മണന്മാർ നീ മല്ലടിക്കുന്നതെന്തിനാ? ചേപ്പുട്ടുകൾ പാടിപ്പുറം കാട്ടുന്നതെന്തിനാ? നാളെമുതൽ നീ ഈ നദീതീർ വന്നേക്കരുതു്. ഇറങ്ങുവെളിക്കു്—” എന്നു ശാസിച്ചു അതിനു മറുപടിയെന്നും പറയാതെ തൂതസീദാസൻ ഹന്തമദ്ദേവന്റെ കൈക്കൊടു മുറുക്കിപ്പിടിച്ചുകൊണ്ടു്, “സ്വമിൻ! നിന്തിരുവടി കാടില്ലായ്ക്കുളയുന്നതു ഇനി എന്നിരിക്കണമെന്നാണു്” എന്നു നന്ദഭീഷണനായി ചിരിച്ചു.

ഹന്തമാൻ—ഓഹോ ഇവൻ രാമസ്വദിത്തുകളാളൻതന്നെ. നമ്മുടെ രാമസ്വം ഇവനാണോ പറഞ്ഞുകൊടുത്തു് ഇട്ടുണ്ടു്. അതുകൊണ്ടിനി ഇവൻ നമ്മെ വിട്ടമെന്നുതോന്നുന്നില്ല. കണ്ടു്, സഹദേവനോടും ഇരവാനോടും ഇടപ്പെട്ട ശ്രീകൃഷ്ണഭഗവാനെപ്പോലെ, ഞാൻ ഇവന്റെ പക്കൽ അകപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. ഇനി കോപം കാണിക്കാതെ തപ്പിപ്പിഴയ്ക്കുന്നതാണു് നല്ലതെന്നു നിശ്ചയിച്ചു, തൂതസീദാസനോടു, ഹേ ബ്രാഹ്മണശ്രേഷ്ഠ! ഭഗവൽകുമാരമായ നമ്മെത്തന്നെ സംസാരിക്കുന്നതു പാപമാണു്. സീതാദാമന്ത്രത്തെ ധ്യാനിച്ചുകൊണ്ടു ഉപദ്രവിക്കാതെയിരിക്കണം. ഭഗവൽകുമാശ്രവണം സകലഭാഗ്യവും നേടുന്നതാണു്. എല്ലാവർക്കും ഗുരു ഭഗവാൻതന്നെയാണു്. എന്നു നമുക്കു സിദ്ധശേഷം കഥാശ്രവണത്തിൽ ശ്രദ്ധപതിപ്പിച്ചു മൌനിയായിരുന്നു.

തൂതസീദാസൻ—സ്വമിൻ! നിന്തിരുവടി മടങ്ങിപ്പോകുമ്പോൾ, ഭഗവാനെ എന്നിരിക്കു കാണിച്ചുതന്നുവെച്ചുപോകുമോ എന്നു പറഞ്ഞുതരി്ക.

ഹന്തമാൻ—നിനക്കു അനുസരണം എന്നൊന്നില്ല—അല്ലേ? ഉപ്പോഴാനും സംസാരിക്കരുതെന്നല്ലേ പറഞ്ഞതു്? കഥാപുസ്തകം തീർത്തു. ചിന്തിച്ചു നിന്റെ ചേട്ടന്റെ കൈക്കൊടു മറുപടി പറഞ്ഞുതരാം.

തുളസീദാസ്:—അങ്ങനെ പറഞ്ഞാൽപോരാ. കഥാപുസ്തകം കഴിഞ്ഞുപോകുമ്പോൾ ഭഗവാനെ എന്നിങ്ങനെ കാണിച്ചുതന്നതല്ല സത്യം ചെയ്യണം. അല്ലാതെ എന്നിങ്ങനെ സമാധാനം ഉണ്ടാകുന്നില്ല. നായനസ്വപാദിച്ചപ്പോൾ അങ്ങനെ കരണയിടാമെങ്കിൽ ഞാൻ ഏതൊക്കെയായിരുന്നേക്കാം.

ഹന്തമാൻ, അതുകേട്ട്: “ഹാ! ഇവൻ ഒരു ദുസ്സാമത്വക്കാരൻതന്നെ. അനുസരണമില്ല. മുറയ്ക്കുമുറയ്ക്കും. ഇനി ഇവനോടു സംസാരിക്കുന്നതിനുള്ളതാണ് നല്ലത്” ഇങ്ങനെ നിശ്ചയിച്ചു മൗനംദീക്ഷിച്ചിരുന്നു.

തുളസീദാസ്:—അതുകേട്ട്, “ഹേ സീതാമാ! ഭക്തശീരോത്തമേ! ഇങ്ങനെ മൗനം വെച്ചു മറഞ്ഞുപോയ്ക്കിട്ടുണ്ടാണോ” എന്നെക്കുറിച്ചറിയാൻ. അങ്ങനെയൊന്നും ഞാൻ അറിയാതിരിക്കുകയല്ല. അതുകൊണ്ട് ഭഗവാനെ കാണിച്ചുതന്നതിനുമേലേ ഇനി ചെയ്തുകൊള്ളാം. എന്നുപറഞ്ഞു മോറക്കയ്യും പിടിച്ചുകെട്ടിത്തുടങ്ങി. ഉടനെ ഹന്തമാൻ കോപഭാവത്തിൽ തുളസീദാസനെ തള്ളിമാറി, “എന്താ, ദാസ്യം! മുട്ടാ! നിന്നെപ്പോലെ അനുസരണവും വക്താരില്ലാത്ത ജന്തുക്കളെ ഞാൻ കാണിയിട്ടില്ല” എന്നുധികേഷിച്ചു. ബ്രാഹ്മണനെന്നോക്കി “ഹേപുരുഷശ്രവണമോഹനായ ബ്രാഹ്മണേ! നിങ്ങൾ ഇവന്റെ അക്രമങ്ങളൊന്നും കാണുന്നില്ലയോ? രണ്ടുമുന്നടിയെടുത്തു ഇവൻ ഇവിടെ വന്നു”, ഈ കഥാപുസ്തകം കേൾക്കാൻ സമ്മതിക്കാതെ എന്നെ ഉപദ്രവിക്കുന്നു. ഇവനെ അടിച്ചുവെട്ടിക്കൊല്ലാൻ അതും ഇല്ലേ? എന്നോടൊന്നും ഇവൻ ഈയുദ്ധം എന്താണാവോ? എന്റെ കഷ്ടകാലമായിരിക്കാം—” എന്നുവിളിച്ചുപറഞ്ഞു.

ഉടനെ അടുത്തിരുന്ന വിപ്രൻ ചാടിപ്പുഴുന്നേറ്റു, തുളസീദാസനെ പിടികൂടി. എന്താദാസ്യം! നീ രണ്ടുമുന്നടിയെടുത്തു ഈ വൃദ്ധബ്രാഹ്മണനെ ഉപദ്രവിക്കുകയും “ഭഗവൽ കഥാശ്രവണത്തെ അസ്വസ്ഥമാക്കുകയും ചെയ്തുവരുന്നു. നിന്നെ ഇവിടെ ക്ഷണിച്ചുവരുത്തിയ നേയും നിന്നെയും ഇപ്പോൾതന്നെ വെളിയിലാക്കുന്നുണ്ട്” എന്നുപറഞ്ഞു. അതുകേട്ടുകൊണ്ടിരുന്ന പുരാണപരമൻ, “ശരിതന്നെ ഇവൻ വലിയ ഉപദ്രവിനായിട്ടാണ് തീർന്നിരിക്കുന്നത്. അതുകൊണ്ട് നിങ്ങൾ എല്ലാവരുംകൂടി ഇവന്റെ അഹങ്കാരം ശമിപ്പിച്ചു വെളിയിലാക്കുകതന്നെവേണം എന്നഭിപ്രായമുണ്ട്. അതുകേട്ടു സദസ്യന്മാർ, “ഇതെന്തൊരുമട്ടിടി, എന്നുപറഞ്ഞു, രണ്ടുപേരെയും വെട്ടിക്കൊല്ലാൻ അരുളിച്ചു. അപ്പോൾ ഹന്തമാൻ ഹേ ബ്രാഹ്മണേ! നിങ്ങൾ വൃദ്ധനായ എന്നെക്കൂടി ഈ ദുഷ്ടനോടൊന്നിച്ചു തള്ളിക്കളയുന്നതു ഉചിതമാണോ? എന്നുചോദിച്ചപ്പോൾ തുളസീദാസന്റെ ചിരി വിട്ടുപോകുന്നതിനായി അർക്കക്കൂട്ടത്തിൽ തെരുങ്ങിക്കയറി ഓടുന്നതിനായി ബ്രാഹ്മണനെത്തള്ളിമാറിക്കളയും അവരുടെപ്പറ്റത്തു മറിഞ്ഞുവീഴുകയും മറ്റും ചെയ്തുകൊണ്ടു വളരെനേരം ചുറ്റിക്കടിയതലും തുളസീദാസൻ പിട വീട തെ തുങ്ങിക്കിടക്കുകയായിരുന്നു. അകലാത്തതിനിടയ്ക്ക്, ഭീത്തികളിലും തുണകളിലും ബ്രാഹ്മണരുടെ രലകളിലും മുറയ്ക്കു തട്ടിമുട്ടി തുളസീദാസന്റെദേഹം പലഭാഗം മുറിഞ്ഞു രക്തം ഒഴുകിത്തുടങ്ങി. എന്നിട്ടും വസുത്തിലെ ചിരിവട്ടല്ല. ഹന്തമാൻ ഉടനെ കൂക്കിവിളിച്ചു ശബ്ദമുണ്ടാക്കിക്കൊണ്ടുവെട്ടിക്കിറങ്ങി കുറ്റിനേക്കാൾ വേഗത്തിൽകൂടി. ഒരുവിധത്തിലും അനുനയിക്കാൻ ശക്തിയില്ലായ്ക്കൊണ്ടു തുളസീദാസൻ താഴെചീങ്ങ വളരെദൂരം ഇഴയേണ്ടിവന്നു. അതുമൂലം ദേഹംപൊളിഞ്ഞു മുറിഞ്ഞു ഉണ്ടായ തീവ്രവേദനയാലുംമറ്റും അദ്ദേഹം അചിരേണമോധംകെട്ടു വസുത്തിലെ പിടിയുംവിട്ടു ഏഴിമേൽകിടന്നു. ഹന്തമാൻ ചെട്ടെന്നുവന്നുവന്നു ചെയ്തു എങ്കിലും ഭക്തനും വൈരാഗ്യശാലിയുമായ തുളസീദാസനെക്കുറിച്ച് അദ്ദേഹത്തിനു കരുണ തോന്നാതിരുന്നില്ല. ഇവിടേ എന്തായാലും ഒർശനം കൊടുക്കണമെന്നു നിശ്ചയിച്ചു ഒരുഭാഗത്തു മറഞ്ഞുനിന്നു. വളരെനേരം മുർച്ചയിൽകിടന്നശേഷം ഉണർന്നു തുളസീദാസൻ ഭഗവദ്ഗുണചിന്തയാണു ചിന്തിച്ചുകൊണ്ടിരുന്നത്. ഹന്തമാദാസ്! ദേവ! എന്നുരവിപ്പോകൊണ്ടു നാലുദിക്കിലും നോക്കിയതിൽ അദ്ദേഹത്തെക്കാണുന്നതായാൽ അധിവലിച്ചു ഇനി ജീവിച്ചിരിക്കുന്നതേക്കാൾ മരിക്കുന്നതാണെന്നെന്നുനിശ്ചയിച്ചു തറയിൽതല്പിത്തല്പി മരിക്കാനായിപ്പോയിച്ചു കരുണാനിധിയായ ഹന്തമാൽ തൽക്ഷണം തന്റെകൈവലങ്ങളാ

ൽ തുളസീദാസന്റെ ശിഷ്യനെത്താങ്ങിപ്പിടിച്ച ഫേ കേതശിരോമണേ!നീ വെറുതേ മരിക്കേണ്ട നിനക്കു ദർശനംതാൻ ഞാൻ ഇതസേനലനായിരിക്കുന്നു. പ്രത്യാശയോടെ നിന്നെ ഭജിച്ചിട്ടു എന്റെ അവിവേകത്തെ ക്ഷമിച്ചു! എന്നരുളിച്ചെയ്തു. അതുകേട്ടു തുളസീദാസൻ മുഖംതിരിച്ചുനോക്കിയതു ലോകവിജയിയായ ശ്രീരാമദൂതന്റെ മുഖത്തായിരുന്നു. ഉടനേ ശാശ്വതമായ ദേവനെയല്ലാതെന്നീക്കി പൂണ്ണാശാഗ്രം സമുദിച്ചതായി തോന്നുകയാൽ പെട്ടെന്നു ചാടിയെഴുന്നേറ്റു. അ പരാത്മാവിന്റെ പാദങ്ങളിൽസാഷ്ടാംഗംപ്രണാമംചെയ്തു. സ്വാമി നിന്തിരുവടിക്കു അടിയനാൽ കാരുണ്യമുദിച്ചുവോ? പാപിയായ അടിയനാ നിന്തിരുവടിയെ ദർശിക്കാൻ ഭാഗ്യംഅരുളിയോ? അഥാ ഞാനെത്രപുണ്യവാൻ! എന്നുപറഞ്ഞു സ്തുതിവാക്യങ്ങൾ വഹിക്കുമ്പോൾ ഹരമാൻ സമുഷ്ടചിത്തനായിതുളസീദാസനെ മാറോടുചേർത്തങ്ങു ഫേ കേതാത്തമ! നിനക്കു എന്നെക്കൊണ്ടുസാധിക്കേണ്ടകാര്യം എന്താണ് എന്നുചോദ്യംചെയ്തു.

തുളസീദാ:—ശ്രീരാമചന്ദ്രന്റെ ദർശനം എന്നിങ്ങു സിദ്ധിപ്പാൻ നിന്തിരുവടി അനുഗ്രഹിക്കണം.

ഹരമാൻ:—നീ വളരുന്നൊളായി തപസ്സുചെയ്തിട്ടും പ്രസാദിക്കാത്തതുകൊണ്ടു നിന്തിരുവടി ഞാൻപറഞ്ഞാൽ നിനക്കു ദർശനംതരമേ?

തുളസീദാ:—ഭഗവാന്റെദർശനം ലഭിച്ചില്ലെങ്കിൽ ഞാൻ ജീവനോടു കൂടിയിരിക്കയില്ലെന്നുള്ളതു നിശ്ചയമാണ്.

ഹരമാൻ:—ഭഗവാൻ കാർച്ചാർത്ഥമായി കാശാകാലത്തു അവതാരരൂപങ്ങൾ എടുത്തിട്ടുണ്ടെങ്കിലും പരമാർത്ഥത്തിൽ അരൂപനാണ്. രൂപമില്ലാത്തതെ പരബ്രഹ്മത്തെ കാണുന്നമെന്നു നീ അവശ്യപ്പെട്ടാൽ ഞാനെന്താചെയ്യും?

തുളസീദാ:—കേതന്മാരുടെ മനസ്സുകളുമനുസരിച്ചുള്ള രൂപത്തിൽ ദർശനം കൊടുക്കുക അ കരുണാനിധിയുടെ പരിചരിക്കൊണ്ട്, രാമചന്ദ്രസ്വാമി, സീതാസമേതനായി ഗരുഡവാഹനത്തിന്മേൽ എഴുന്നള്ളിവന്ന് ദർശനംതന്നാലല്ലോ എന്റെ ഇഹ നിർബന്ധം ഒഴിയുന്നതല്ല.

ഹരമാൻ:—ശ്രീരാമരൂപം ത്രൈലോകത്തിൽ ഭഗവാൻ സ്വീകരിച്ചിട്ടുണ്ടാണു്. അതു്, ഏത കലിയുഗത്തിൽ കാണുവാൻ അനുഗ്രഹിച്ചാൽ സാധിക്കുന്നതെങ്ങനെ?

തുളസീദാ:—പ്രഹ്ലാദനുവേണ്ടി, മനുഷ്യമൃഗാകൃതികൾന്നു തരൂപം കൈക്കൊണ്ടു തൂണിൽനിന്നു പുറപ്പെട്ട അ കരുണാനിധിക്കു ശ്രീരാമരൂപത്തിൽ എന്നിങ്ങു ദർശനം തരാൻ സാധിക്കാതെവരമോ? ശ്രീരാമരൂപം അഴിച്ചെങ്കിലും രക്ഷമല്ലേ ചേർത്തിരിക്കുന്നതു്. വീണ്ടും അ രൂപത്തെ പ്രകാശിപ്പിക്കാൻ സർവ്വകരുണയായ അവിടേക്കു പുറത്തു ഞപ്രയാസം? എന്നുമാത്രമല്ല, കേതാക്ഷണത്തിനുവേണ്ടി മത്സ്യകൂടാരരൂപങ്ങളും മോഹിന്യാദിരൂപങ്ങളും, അംഗീകരിച്ചു കരുണാലയനായ അദ്ദേഹത്തിനു എന്നെന്നേക്കുമായി ശ്രീരാമരൂപം ധരിച്ചെഴുന്നള്ളാൻ വിഷമതയുണ്ടോ? അതുകൊണ്ട്, ദേഹം ഭഗവാനെ എന്നിങ്ങു ശ്രീരാമരൂപത്തിൽ കാണിച്ചുരക്ഷണം.

ഹരമാൻ:—നിശ്ചയിച്ചു ഉടനേ അദ്ദേഹം എഴുന്നള്ളിവരാൻ നമ്മുടെ കളിപ്പിച്ചുയാണോ?

തുളസീദാ:—ഇക്ഷണത്തിൽ അ പരാത്മാവിന്റെ ദർശനം എന്നിങ്ങു ലഭിച്ചില്ലെങ്കിൽ ഞാൻ ജീവനോടു കൂടി മരിക്കുമെന്നുള്ളതുണ്ടാകയില്ല.

ഹരമാൻ:—ഫേ പുണ്യാത്മാവേ! നാളെ നീവരികുന്ന തെരുവിൽവെച്ചുതന്നെ നിനക്കു ഭഗവദർശനം ലഭിക്കാൻ വേണ്ടെല്ലാമു ഞാൻ ഇന്നുതന്നെചെയ്യാം. നാളെ നിനക്കു അ പരാത്മാവിനെ ദർശിക്കാൻ സംഗതിയാകും സംശയമില്ല.

ഇത്രയുംപറഞ്ഞശേഷം, ഹരമാൻ അന്തർലാസംചെയ്തു.

എട്ടാം അദ്ധ്യായം.

(തൃശ്ശീദാസൻ ശ്രീരാമദർശനം ലഭിച്ചതു.)

ഓ സിദ്ധന്മാരേ! ബ്രഹ്മൈകനീഷ്ഠനായ ഹനുമാദേവൻ ഇപ്രകാരം അരുളിച്ചെയ്തതോടുകൂടി, തൃശ്ശീദാസൻ അനന്തസാഗരികനാഗനായി തന്റെ വാസതിയിലേക്കുപോയി. “രാത്രി എപ്പോൾ അവസാനിക്കും സൂര്യൻ എപ്പോൾ ഉദിക്കും? ഭഗവാൻ എപ്പോൾ പ്രസാദിച്ചു പ്രത്യക്ഷപ്പെടും. ഭഗവാനെ കാണത്തക്കവണ്ണം മുജുരുതം ഞാൻ എന്തൊരുപുണ്യമാണ് ചെയ്തു? ഭഗവദ്ദർശനം സത്യത്തിൽ എന്തിനു ലഭിക്കുമോ? കരുണാനിധിയായ അവിടുന്ന് പാപിയായ ഇവനിൽ പ്രസാദിക്കുമോ? കാട്ടിൽപോയി അനേകവർഷം ഉഗ്രമായ തപസ്സാചരിക്കുന്ന മുനിമാർക്കുപോലും ദർശനംകൊടുക്കാത്ത ഭഗവാൻ പാപിയായ എന്റെ മുമ്പിൽ എഴുന്നള്ളിവരുമോ? ഭഗവദ്ദർശനത്തിനെന്ന സഹായിച്ച ഹനുമാദേവൻ ഞാനെന്തൊരു പ്രത്യുപകാരമാണ് ചെയ്യേണ്ടതു്? ഹനുമാനെക്കാണാൻ ഇയാക്കിയ അ ഭൂതത്തിനും എന്തുപക്കം ചെയ്യാൻ മതിയാകും? ഭഗവാനായ ഹനുമാൻ അരുളിച്ചെയ്തവാക്കു കേൾക്കുവാൻ ധ്യാനമാകുമോ? ബ്രഹ്മൈകനീഷ്ഠനായ അദ്ദേഹംകളുപറയുമോ? ബ്രഹ്മരൂപിളാൽപോലും സ്വപ്നദർശനമാൻ സ്വാധിക്കാത്ത രാമചന്ദ്രസ്വാമി, ഹനുമാന്റെ അപേക്ഷയെ സ്വീകരിച്ചെന്നുവരുമോ?” എന്നോരോ വിചാരധാരയാൽ വിവശമായ മനോവൃത്തിയോടുകൂടി, രാത്രി മിക്കവാറും ഉറങ്ങാതെതന്നെകഴിച്ച്, ഒരു വിധത്തിൽ നേരംചെല്ലിച്ചു.

തൃശ്ശീദാസൻ, ഏകാഗ്രഹിതമായ മനോരാജ്യങ്ങളോടുകൂടി, സമുഷ്ണനായിരിക്കുമ്പോൾ, ഹനുമാൻ വൈകുണ്ഠത്തിലെഴുന്നള്ളി, വിജ്ഞാനദിയിൽ കുളിച്ചു നിത്യകർമ്മങ്ങളനുഷ്ഠിച്ചശേഷം, ശ്രീനാരായണന്റെ സാന്നിധ്യത്തിൽചെന്നു്, പ്രദക്ഷിണംചെയ്തു വന്നിട്ടുണ്ടാത്തതു്. സ്വാമിൻ നിന്ദിതവദിക്കുക ഭക്തനായ വാഴ്ചീകിമഹർഷിയുടെമനസ്സാലോചനയായ തൃശ്ശീദാസബ്രാഹ്മണൻ അങ്ങേദർശനം വളരെനാളായി അഗ്രഹിക്കുന്നു. ശ്രീരാമരൂപത്തിൽ ഇന്നുതന്നെ അങ്ങേ ദർശനം ലഭിക്കാത്തപക്ഷം, അവൻ ജീവസന്ധ്യാഭംഗം ചെയ്തുപിളയന്നു ഭയന ശ്വാശ്വത്തോടുകൂടിയിരിക്കുന്നു. സർവസാക്ഷിയായ നിന്ദിതവദിക്കു്, അടിയന്തരത്തിക്കാരെതന്നെ അറവസ്തുത അറിയാവുന്നതാണല്ലോ.

ഹനുമാന്റെ വാക്കുകൾക്കേട്ട് മദസ്സിക്കത്തോടുകൂടി ശ്രീനാരായണൻ പറഞ്ഞുപോകുന്നു ! കേശശിരോമണിയായ തൃശ്ശീദാസനെ പരീക്ഷിക്കാനായി നീ വളരെ കഷ്ടപ്പെടുത്തി അല്ലേ? അത് ഭരണിയില്ലായിരുന്നു. ഭഗവാൻ പരമഭാഗവതനാണ്. ഈ അരുളപ്പാടുകേട്ട്, ഹനുമാൻ അല്ലാഹുജനോടുകൂടി, സ്വാമി അടിയൻചെയ്തു അപമാനത്തെക്കുറിച്ചു, തിരുവുള്ളക്കേടുണ്ടാകരുത്. കേതോത്തമനായ തൃശ്ശീദാസനുണ്ടാകുന്ന ദർശനം കൊടുക്കണമെന്ന അടിയൻ അപേക്ഷയുണ്ടു്.

അതുകേട്ടു ഭഗവാൻ ചിരിച്ച് ലക്ഷ്മിനെ നോക്കി, ഓലോകമാതേ! ഈ ഹനുമാൻ നിമപരധിയായ തൃശ്ശീദാസനെ, നിദ്രയുമായി ഉപദ്രവിച്ചതിന്റെകാരണം നീ കാക്കുന്നുവോ? മുജുരുതത്തിൽ തൃശ്ശീദാസൻ രാമനാണെന്നെ ഇരുപത്തിനാലായിരം പദ്യങ്ങളാക്കി നിർമ്മിച്ചു. ഹനുമാൻ അതൊന്നു, രാമനാണെന്നു വിസ്തരിച്ചു നല്ലത്തി എണ്ണയിരമാക്കിപ്പാടുകയും, വല്ലീകിരമായും സ്തോത്രമാണെന്നു ജനതയ്ക്കു ബോധ്യമുണ്ടാക്കുകയുണ്ടായു്. അന്നുമുതൽ വല്ലീകിരമായും അരുഹരിക്കാതെയായി, അതുമൂലം വീഴ്ന്നുനായ പാപിണി വല്ലഭനോടുകൂടി ഉണ്ടാത്തു. ഞാൻ ഉടനെ ഇവനെ വരുത്തി, അറവകമട്ടു രാമനാണെന്നിലെ സുന്ദരഭംഗം ഒന്നുചൊല്ലിക്കേൾപ്പിക്കാൻ അരുണാചിട്ടു. അതിന്നുവന്നുചെയ്തു വിക്രമപ്രകാശങ്ങളെല്ലാം സവിശേഷംവണ്ണിച്ചിട്ടു

ണ്ടായിരുന്നു. അതുകേട്ടു ഞാൻ ചിരിച്ചുപോയി. തന്നെത്താൻ പുകഴ്ത്തുന്ന മറ്റു സ്വഭാവം അവനുണ്ടായതിനെക്കുറിച്ച് ഞാൻ ചോദിക്കുകയുണ്ടായി. അതുകേട്ടു ലളിച്ചു, ആ രാമായണത്തെ അപ്പോൾതന്നെ ഇവൻ സമുദത്തിലെറിഞ്ഞു കളയും ചെയ്തു. അന്നുമുതൽക്കു വാത്മീകിയോടുണ്ടായിരുന്ന മത്സരബുദ്ധിയിന്റെ ഫലമായിട്ടാണ് ഇപ്പോൾ തൃശ്ശൂർ സിദ്ധാസനെ അകാശമായി ഉപദ്രവിച്ചതെന്നു തോന്നുന്നു എന്നുള്ളതേയ്ക്കു വീണ്ടും ചിരിച്ചു അതുകേട്ടു മഹാലക്ഷ്മിവും സദസ്യന്മാരും അകമാനം ചിരിച്ചുപോയി. ഫരമാൻ കള്ളാവിവശനായി ഭഗവൽപാദങ്ങളെ നമസ്കരിച്ചു, സ്വാമിൻ! “തിരുവായ്മുതിർവായല്ല” എങ്കിലും അടിയനെപ്പോലാരിമാനപാത്രമാക്കായെ രിപ്പാൻ കരുണയുണ്ടാകണം വിശേഷിച്ചും ഭക്തനായ തൃശ്ശൂർ സിദ്ധാസനു ഇന്നുതന്നെ ദർശനം കൊടുക്കയും ചെയ്യണം എന്നറിവിച്ചു.

ഭഗവാൻ, ഇതുകേട്ടു, മന്ദമാസത്തോടുകൂടി “എന്നിരിക്കിലാത്ത സങ്കടം നിനക്കിക്കാഴ്ചയ്ക്കുന്തിലുണ്ടോ? എന്തെങ്കിലും ദർശനംകൊടുക്കണമെന്നു നീ സഹായംപറയണമെന്നില്ല. വന്നവഴിക്കു പോയ്ക്കൊണ്ടാൽമതി.

ഫരമാൻ:.....ഇന്ന് ഭഗവാൻ ദർശനം തരുമെന്നു തൃശ്ശൂർ സിദ്ധാസനോടു അടിയൻ ഉറപ്പുപറഞ്ഞുപോയി. അവർക്കു സത്യമാക്കാൻ കരുണയുണ്ടാകണം എന്നറിവിച്ചതൊഴുതു.

ഭഗവാൻ:—എന്റെ അഭിപ്രായം അറിയാതെ അങ്ങനെ വാക്കുപറവാൻ നിന്നോടൊരു പറഞ്ഞു. കാമാത്മാസങ്കതികൾ ഇനിയും തൃശ്ശൂർ സിദ്ധാസന്റെ മനസ്സിൽനിന്നും നിശ്ശേഷം നീങ്ങിയിട്ടില്ല. അതുനിശ്ചയംതെ അവൻ ദർശനം കൊടുക്കാൻ പാടില്ല. മനഃശുദ്ധിക്കു, ഇനിയും അവൻ പന്ത്രണ്ടുപക്ഷം തപസ്സുചെയ്യേണ്ടതിന്നു. അതിനാൽ, അക്കാര്യം പറയാതെ നീ മടങ്ങിപ്പോയ്ക്കൊക്ക” എന്നിങ്ങനെ വിനോദധാരമായി അരുളിച്ചെയ്തു.

ഫരമാൻ, ഈ അരുളപ്പാടുകേട്ടു, എതിർത്ത യാതൊന്നും പറവാൻ ശക്തനല്ലാതെ നിശ്ചലനായി നിന്നുപോയി. ലക്ഷ്മീദേവി അതുകണ്ടു, പുഷ്പിനിതുകി ഇങ്ങനെ അരുളിച്ചെയ്തു. പ്രിയപുത്ര! നീ വിഷാദിക്കേണ്ട. നിന്റെ അഭിപ്രായപ്പകരം ഇന്നുതന്നെ തൃശ്ശൂർ സിദ്ധാസനു ദർശനം കൊടുക്കും. നീ പോയ്ക്കൊക്ക, ദേവിയുടെ അനുഗ്രഹവാക്കുകൾകേട്ടു; കൃതാർത്ഥനായ ഫരമാൻ, ലോകപിതാക്കന്മാരെ വണങ്ങി സ്വസ്ഥനായെ പ്രാപിച്ചു. അനന്തരം ദേവി ഭഗവാനെന്നോക്കി—“ജഗന്നായക! പന്ത്രണ്ടുപത്സരമായി നമ്മെ ഉന്നിതപസ്സുചെയ്യുന്ന ആ സാധുബ്രഹ്മണനുനന്നെനമുക്കു ദർശനം കൊടുക്കണം. എന്നറിവിച്ചു സീതാദേവിയുടെരൂപം അംഗീകരിച്ചുനിന്നു. തൽക്ഷണം ഭക്തവത്സലനായ ഭഗവാൻ ഭക്തലക്ഷണശത്രുക്കൾസമേതനായി പ്രത്യക്ഷപ്പെട്ടു ഗന്ധനനെ അരികിൽ വിളിച്ചു എല്ലാവരെയും അഭയമേറിയതായെ അകാശമാർഗ്ഗേണ യാത്രതുടങ്ങി. വൈകുണ്ഠസുന്ദരിമാരും മഹർഷിമാരുമെല്ലാം ഭഗവാന്റെ ഭക്തചാത്സല്യത്തെപ്പുകഴ്ത്തിസ്തുതിച്ചുകൊണ്ടു നില്ക്കുന്നതിനിടയ്ക്കു തൃശ്ശൂർ സിദ്ധാസൻ ഇരിക്കുന്ന തെരുവിന്റെ മേൽഭാഗത്തു ഭഗവാൻ അപ്രതക്ഷണമായി എഴുന്നള്ളിനിന്നു. അതിനുവ്യുതനെന്ന ഭഗവാനെ ദർശിക്കുന്നതിനു ആഗ്രഹത്തോടുകൂടി തൃശ്ശൂർ സിദ്ധാസൻ ആ തെരുവൽ ഇറങ്ങിനിന്നു ഭഗവദ്ദർശനം, ഇന്നുതന്നെ എന്നിങ്ങനെ ലഭിക്കുമെന്നുള്ളതിനു സംശയമില്ല ആ പരമാത്മാവിന്റെ സുകുമാരമായ തികമേനിയും, മാധവയണങ്ങൾ മാറിച്ച് തുറക്കുകയും കരുണാപൂർണ്ണങ്ങളായ കൺതാമരകളും, വേദാന്താരമങ്ങളാൽപോലും കാഴ്ചകിട്ടാത്ത പാദപ്പാളുകളും പ്രത്യക്ഷമായി കാണത്തക്ക പുഷ്പചാലരായം ഞാൻ ചെയ്തതെന്താണോ? എന്നിങ്ങനെ ഉച്ചരിച്ചുകൊണ്ടു ശ്രീരാമായണപതാംകഥയെക്കുറിച്ചായികിട്ടി ചുരുട്ടി.

ശ്രീരാമായണം! ഭഗവാനെ നമിക്ക! ബാലചീലാവനോടി തടകാരോ! അഹസ്തമേക്കുപ്രഭ! യാഗമങ്കുക! മഹേശ്വരമാപഭജന! സീതാനന്ദനനന്ദന! ഇത്രാദി! സമാധാനകഥാകീർത്തനങ്ങളോടുകൂടി തെരുവിൽകൂടി വരുന്നവരും പോകുന്നവരും നോക്കിക്കൊള്ളണം

സീതാരാമ എന്നു ജപിച്ചുകൊണ്ടു ഭഗവാന്റെ വരവിനെത്തന്നെ പ്രതീക്ഷിച്ചുകൊണ്ടുളള നിയായിരുന്നു.

അപ്പോൾ ഭഗവാൻ തുളസീദാസന്റെ ഭക്തികളുടെ അർദ്ദാഹുതനായി അദ്ദേഹത്തെ നെഞ്ചലിപ്പിക്കണമെന്നുദ്ദേശിച്ചു, ശ്രീരാമരൂപത്തെ മറച്ച്, ഒരു വൃദ്ധതുലക്കന്റെ രൂപത്തിൽ തുളസീദാസന്റെ മുമ്പിലിറങ്ങിനിന്നു. ഭക്തലക്ഷണശതകൃപാശങ്കയോടുകൂടി സീതാദേവിയും തുച്ഛവേഷത്തെത്തന്നെ അംഗീകരിച്ചു. ഗർഭധാർ അരാധരൂപമായിവേിച്ചു. തുളസീദാസന്റെ ഭക്തികളുടെ ലക്ഷ്മീദേവി ഭഗവാനിങ്ങു പരമഭാഗവതനായ ഇവൻ എന്തൊരു വരമാണുകൊടുക്കേണ്ടതെന്നു അഭ്യോചനയോടുകൂടി അല്പനേരം നിന്നപ്പോഴേക്കു ഭഗവാൻ മഹാലക്ഷ്മിയെന്നോക്കി—പ്രിയേ ഇവന്റെ മൃഗരൂപം നോക്കൂ. എന്നെ അലർക്കണ്ടില്ലെങ്കിലാട്ടെ—നിന്നെക്കണ്ടുകിട്ടിയില്ലെന്നില്ലല്ലോ. ഇവൻ പാപിയും മൃഗരൂപമാണെന്നു ഞാൻ വിചാരിക്കുന്നു. അതുകൊണ്ടു നമുക്കിനി ഇവിടെ നിൽക്കേണ്ട എന്നു പറഞ്ഞുതന്നു. തുളസീദാസൻ ഇക്കാര്യം അറിയാതെ തന്റെ മുമ്പിൽ നിന്നുതുലക്കന്മാരെന്നു നിശ്ചയിച്ചു അദ്ദേഹം ഇരട്ടുന്നതുവരെ ഭഗവാനെ നോക്കിക്കൊണ്ടുനിന്നു. കഷ്ടം ഹരമാരെ. വാക്കനുസരിച്ചു ഭഗവാൻ വരാതിരിക്കാൻ കാരണമെന്തായിരിക്കും, എന്നുശങ്കിച്ചുകൊണ്ടു, പെട്ടെന്നോടി രമായണപാരായണ സദസ്സിൽ ചെന്നു വൃദ്ധബ്രാഹ്മണവേഷധാരിയായ ഹരമാന്റെ പാദങ്ങളിൽ നമസ്കരിച്ചു നില്പിച്ചിട്ടുകരഞ്ഞുതുടങ്ങി. ഒരു ശബ്ദം കേട്ടു സദസ്സെല്ലാം പരിഭ്രമിച്ചോടിയെഴുന്നേറ്റു ഇതെന്തുമാണിത്? എന്നുചോദിച്ചുകൊണ്ടു വൃദ്ധബ്രാഹ്മണന്റെ ചുറ്റും കൂടി.

തുളസീദാസന്റെ മഹിമയെ പലക്കും അറിയിച്ചുകൊടുക്കണമെന്നുദ്ദേശിച്ചു ഹരമാൻ അദ്ദേഹത്തെനോക്കി “അപ്പോൾ തുളസീദാസ ഭഗവാനെ ഇന്നുകാണാൻ നിനക്കു സാധിച്ചില്ലയോ” എന്നുചോദിച്ചു.

തുളസീദാ;—കാത്തുമുതൽ വൈകുന്നതുവരെ ഞാൻ കാത്തിരുന്നിട്ടും ഒരു കണക്കിനിവിട്ടിട്ടുണ്ടാകാതെ ചുറ്റുമുള്ളിടങ്ങളിലും ഹരമാൻ ഇങ്ങനെയൊന്നു കൊണ്ടുനോക്കി, പരമാർത്ഥമറിഞ്ഞിട്ടുണ്ടെന്ന് പറഞ്ഞു—അയാൾ നിനക്കു തെറ്റിപ്പോയി. തുച്ഛവേഷത്തിൽ നിന്റെ മുമ്പിൽ ഒരു കർമ്മപുറത്തു സീതാസമേതനായ ഭഗവാൻ എഴുന്നള്ളിവന്നു നിന്നിരുന്നു. നീ അദ്ദേഹത്തെനോക്കുകപോലും ചെയ്യുകയൊണ്ടു മറഞ്ഞു പോയതാണ്.

തുളസീദാ;—സ്വാമി! അക്കാര്യം ഞാൻ എങ്ങനെയറിയാനാണ്. സ്വന്തരൂപത്തിൽ എനിക്കു ദർശനം താൻ അദ്ദേഹത്തിന്നു കഴികയില്ലയോ? ഇങ്ങനെ മായാരൂപത്തിൽ വന്നു, ഭക്തനായ എന്നെത്തന്നെത്തന്നെ ധർമ്മമാണോ? ഭഗവാൻ എന്റെ മുമ്പിൽ വന്നു ദർശനം തന്നിട്ടു മാ കഷ്ടം! അദ്ദേഹത്തെ ദർശിക്കാൻ എനിക്കു ഭാഗ്യമുണ്ടായില്ലല്ലോ ദൈവമേ! ഞാൻ മഹാപാപിതന്നെ. എന്നുപറഞ്ഞുവീണ്ടും കരഞ്ഞുതുടങ്ങി. അപ്പോൾ ഹരമാൻ ഹേ ഭക്താത്തമ! കാര്യം വിശദമാക്കു നാളെ നിനക്കു ഭഗവദ്ദർശനം ലഭിക്കും നിന്റെ സഹധർമ്മിനിയായ മനോദേവി ഇപ്പോൾ പുതുതായി കെട്ടിയിരിക്കുന്ന മറത്തിൽ നീപോയിരിക്കണം; ഞാൻതന്നെനാളെ അവിടെ ഭഗവാനെക്കൂട്ടിക്കൊണ്ടുവരാം.

തുളസീദാ;—സ്വാമി! സത്യമാണോ പറയുന്നതു? നാളെ എനിക്കു ഭഗവദ്ദർശന ഭാഗ്യം സിദ്ധിക്കുമോ?

ഹരമാൻ;—തുളസീദാസ! നീവൃദ്ധാസംശയിക്കേണ്ട, നാളെനിനക്കു ഭഗവദ്ദർശനം ലഭിക്കുമെന്നുള്ളതിന്നു സംശയമില്ല. നീ പരമഭക്തനാണെന്നു അദ്ദേഹം തന്നെ അരുളിച്ചെയ്യുകയായി എന്നു പറഞ്ഞുതന്റെ സ്വന്തരൂപത്തെ അ സദസ്സന്മാർക്കു കാണിച്ചുനോക്കിച്ചശേഷം അന്തർലാഭം ചെയ്തു. അതുകണ്ടുകേട്ടു നിന്ന സദസ്സന്മാരെല്ലാം തുളസീദാസന്റെ പാദങ്ങളിൽ സാജ്ജംഗമായി വീണു വന്ദിച്ചു ഹേ ധന്യധന്യനായ ഭക്താത്തമ! നിന്തികവടി ഞങ്ങളെ അനുഗ്രഹിക്കണമേ എന്നു പലവിധത്തിൽ സ്തോത്രകീർത്തനങ്ങൾ വർഷിച്ചുകൊണ്ടു മനോദേവിയുടെ മറത്തിൽ ചെന്നു അവിടെ

ണ്ടായിരുന്ന എല്ലാവരോടും കാശിരാജൻമുതലായവരോടും എന്തുവേണ്ടാ നാടൊട്ടുക്കു, അ അതുതപസ്സാചാര്യം പറഞ്ഞറിയിച്ചു.

ഇതുകേട്ടു രാജാവുമുതലായവരെയും അനന്താതുതപസ്സാചാര്യരായിത്തീർന്നു. അദ്ദേഹം പിറേറ്റിപ്പിന്നെ രാജ്യമെല്ലാം അലംകരിക്കുന്നതിനാൽ അപിഷ്ടയും പെരുന്നാരോടുകൂടിയെഴുന്നള്ളിയിറങ്ങി, മമതാദേവിയുടെ മഠത്തിൽചെന്നു, തൃശ്ശീദാസനെയും മമതാദേവിയെയും വന്ദിച്ചു അനവധി സ്തോത്രകീർത്തനങ്ങൾ വഹിച്ചു സുകൃതമുത്തികളായ ആ ദമ്പതികളെ ബ്രഹ്മപുരസ്കരിച്ചായി എഴുന്നള്ളിച്ചിരുന്നതി അഭിവാഞ്ഛത്തോടുകൂടി ഗംഗയിൽകൊണ്ടുപോയി സ്നാനം ചെയ്തിച്ചു വിശിഷ്ടവസ്ത്രാഭരണങ്ങളും വിവിധപരിമളവസ്തുക്കളും അർപ്പിക്കപ്പെട്ടു പലനേണിത്തരകരാനുപുരത്തുകയറിയിരുന്നതി സകലജനകണ്ഠാനന്ദകരമായ ഗാനങ്ങളോടും വാദ്യമോഷങ്ങളോടുംകൂടി പട്ടണപ്രദക്ഷിണം ചെയ്തിപ്പിച്ചു വിഷ്ണുലക്ഷ്മീനിവിശേഷമായി ആ ദമ്പതിമാരെ സ്തുരിച്ചു ശ്രോത്രിയപ്രധാനന്മാരെ മുന്നണിയിൽനിടത്തി വേദസൂക്തങ്ങളെ മുഴക്കിച്ചുകൊണ്ടുപോയി. മഠത്തിൽചെന്നു അവരെ രണ്ടുദ്രോശനങ്ങളിൽ ഉപവേശിപ്പിച്ചശേഷം എല്ലാവരും ചുറ്റുമായി വന്ദിച്ചുനിന്നു. നന്മനങ്ങൾക്കു അമൃതമുഖരിച്ചുമാറു ഭഗവാന്റെ എഴുന്നള്ളത്തുണ്ടാകുമെന്നും അപ്പോൾ തങ്ങൾക്കും ദർശിക്കാൻ ഇടവരുമെന്നും അശിച്ചു പ്രാർത്ഥിച്ചു നിൽക്കുമ്പോൾ, ശ്രീ ഹരദാസ് വൈകുണ്ഠത്തിലെത്തി ഭഗവൽ പാദങ്ങളെ വന്ദിച്ചു, തൃശ്ശീദാസന്റെ സങ്കടങ്ങളെല്ലാം ഉണർത്തിച്ചുകഴിഞ്ഞിരുന്നു. ഉടനേഭഗവാൻ കോപഭാവത്തിൽ ഹേ അഞ്ജനേയ നീ ഉത്താനമുലിയാണെന്നു ഞാൻ വിചാരിക്കുന്നു. ഇന്നലെ അവനു ഞാൻ ദർശനംകൊടുക്കാതിരുന്നില്ല. എന്റെ മായാരൂപം തിരിച്ചുവന്ന് ശക്തനാകാത്ത അവൻ പകപമനസ്സാണെന്നും പറയാൻ പാടില്ല. അതിനാൽ അവനെക്കാണാൻ ഇന്നു ഞാൻ ചരുന്നതേയില്ല. ഇനിയും പന്ത്രണ്ടുവർഷം അവൻ തപസ്സുതന്നെ ചെയ്യട്ടെ. അപ്പോഴേക്കു മനുശ്രദ്ധിവരുമെങ്കിൽ ദർശനം അന്നുകൊടുത്തുകൊള്ളാം എന്നരുളിച്ചെയ്തു.

ഹരദാസ്:—സ്വാമിൻ നിന്തിരുവടിയുടെ കല്പനയനുസരിച്ചു അങ്ങേരിടനാമ മഹിമകളെ മനുഷ്യരുടെയിടയിൽ പ്രചരിപ്പിക്കാനായി അവതരിച്ചവളെന്നൊളായി ഹോരതപസ്സുകൾ ചെയ്തു കഷ്ടപ്പെടുന്ന ആ പുണ്യപുരുഷനെ ഇനിയും പരിശോധിക്കാനാണു ലവമെങ്കിൽ അതിനെരിയ്തുപറവാനാരുള്ളു? എന്റെ അക്കിനെ അസത്യമാക്കാതിരിക്കാൻ വേണ്ടിയെങ്കിലും നിന്തിരുവടി ഇന്നെഴുന്നള്ളിവന്നു അഭക്തനു ദർശനംകൊടുക്കാൻ കരുണയുണ്ടാകാറാകണം എന്നിങ്ങനെ അപേക്ഷിച്ചു ഭഗവാന് വീണ്ടും അതുനിരസിച്ചുതന്നെ പറഞ്ഞു. അതുകേട്ടു ഹരദാസൻ ഞായവിഷാദം അപരിമിതമായിത്തീർന്നു. എന്നിട്ടു വീണ്ടും ഭഗവൽ പാദങ്ങളെ നമസ്കരിച്ചു അല്പയോ ജനനായക! എന്റെ പ്രതിജ്ഞയെ സത്യവൽക്കരിക്കുന്നതിന്നു നിന്തിരുവടി കരുണ ചെയ്യാത്തപക്ഷം അങ്ങേ അനുഗ്രഹത്താൽ ഈ വൈകുണ്ഠത്തെ ഇളക്കിയെടുത്തു അങ്ങേകൊണ്ടുപോയി കാശിയിലാക്കുന്നതിന്നു അനുവാദം ഉണ്ടാകണം, അല്ലാതെ ക്ഷമിച്ചിരിക്കാൻ എനിക്കു നിവൃത്തിയില്ല എന്നറിയിച്ചു. ഭക്തവത്സലനായ ഭഗവാൻ അതുകേട്ടു ചിരിച്ചുപോയി. അനന്തരം ലക്ഷ്മിയെന്നോ ക്ഷപ്രിയേ നീ ഇവന്റെ ഗൃഹവാക്കുകൾ കേട്ടില്ലേ? പണ്ടൊരിക്കൽ രാവണൻപോയി ഇതുപോലെ കൈലാസത്തെ അടിയോടെ കത്തിയെടുക്കുകയുണ്ടായിട്ടുണ്ടു. അതിന്നുതക്കഫലം അവനു ലഭിച്ചിട്ടുമുണ്ടു്. ഇതും ഏകദേശം അതുപോലെതന്നെ വരും എന്നരുളിച്ചെയ്തു. മധാലക്ഷ്മി അതുകേട്ടു ചിരിച്ചുപറഞ്ഞു. സ്വാമിൻ! എന്റെ കാമനമകനായ ഇവൻ പണ്ടു നമുക്കുവേണ്ടി സഞ്ജീവിപവ്തത്തെക്കൈയിൽ പൊക്കിയെടുത്തുപന്ത്രപോലെ പിടിച്ചുകൊണ്ടു വളരെ ദൂരം അകാശസഞ്ചാരം ചെയ്തവനല്ലേ? അങ്ങേ അനുഗ്രഹം ഉണ്ടെങ്കിൽ അവനു ഈ വൈകുണ്ഠം എടുക്കാൻ ഏതുപ്രയാസം?

ഭഗവാൻ:—എന്നാൽ അങ്ങനെ ചെയ്തുകൊള്ളട്ടെ. അല്ലാതെ ഞാൻ തൃശ്ശീദാസനെക്കാണാൻ പോകയില്ലതന്നെ എന്നരുളിച്ചെയ്തു വീണ്ടും ചിരിച്ചു. ഹരദാസ് അതുകേട്ടുപറഞ്ഞു. പ്രതിജ്ഞയെ നിറവേറ്റുന്നതിനായി പണ്ടു കാമദേവൻ അഗ്നിയിലെറിഞ്ഞു. സഗൗരവനായ നാർ മരിച്ചു. എന്നിങ്ങും അതുപോലെ മരണം സംഭവിക്ക

മെങ്കിലും സംകടമാണ്. സ്വാമി! വൈകുണ്ഠത്തോടെ ഞാൻസ്വാമിയെ എടുത്തുകൊണ്ടു പോയി കാശിയിൽവെച്ചു ഈ തൃപ്പാദങ്ങളിൽ വീണുവണങ്ങട്ടേയോ?

ഭഗവാൻ:—കൈമാസത്തെ കുത്തിയെടുത്ത രാധണനുവന്ന അനുഭവം നിനക്കു ഓർമ്മയുണ്ടോ?

ഹരമാൻ:—പരോപകാരാത്മ്യം ശ്രമിക്കുന്ന അടിയറ നിന്തിരുവടിയിൽനിന്നും എന്തു സംഭവം നേരിട്ടാലും സന്തോഷം തന്നെ. എന്നു പറഞ്ഞു മഹാകൃതിയായി ഉന്നു അത്യായതസ്സുഖമായവയ്ക്കൊണ്ടു വൈകുണ്ഠത്തെച്ചുറ്റിപ്പിടിച്ചു മുറുക്കി ഉലച്ചിളക്കാനായി പോയിച്ചു. അപ്പോൾ അണ്ഡകടാഹങ്ങൾ ആകെ കിടുകിടവിറച്ചുതുടങ്ങി. സപ്തസമുദ്രങ്ങൾ വൻ തിരകളുലച്ചു കലങ്ങി. അപ്രതീക്ഷിതമായ ഈ കോലത്തോൽഭവകളും മുന്നുകളും അത്യാനന്ദോക്തമായി വർണ്ണസ്തോത്രം തുടങ്ങി. ഹരമാന്റെ വൈരാഗ്യം കണ്ട് ഭഗവാൻ സന്തുഷ്ടനായി പ്രിയമാരുതപുത്ര! നീ എന്തൊരു സാഹസമാണു തുടങ്ങുന്നത്? വൈകുണ്ഠത്തെപ്പൊക്കിയെടുത്തുകൊണ്ടുപോയ്ക്കുളയാമെന്നാണോ വിചാരം? അതു നിന്റെ അസ്വസ്ഥലിക്കൊണ്ടു തോന്നുന്ന ഒരു വ്യാജോഹരമാത്രമാണു. ഏതായാലും നീ വെറുതേ പരിശ്രമിക്കണമെന്നില്ല. നിന്റെ ഇഷ്ടംപോലെ ചെയ്യാൻ ഞാൻ സന്നദ്ധനാണു. എന്നു തുടിച്ചു.

ഹരമാൻ:—ഭഗവൻ, നിന്തിരുവടിയുടെ അനുഗ്രഹത്തോടുകൂടിയ എന്റെ ഈ വൈകുണ്ഠകേവലം നിസ്സാരമായ ഒരു ഭാരമാണു. ഇപ്പോൾതന്നെ എടുത്തുകൊണ്ടു പോയി തുളസീദാസന്റെ മുമ്പിൽ വയ്ക്കാൻ ഞാൻ നിശ്ചയിച്ചു. ധൃഷ്ടമായ ഈ മറുപടികേട്ട്, ഭഗവാൻ ഭക്തന്മാരെ ജയിക്കുക നമുക്കു സാധ്യമല്ല എന്നു കരുതി തൽക്ഷണംതന്നെ കാശിയിലേക്കുപോകാനായി; ശ്രീരാമരൂപം അംഗീകരിച്ചു നിന്നു. അതുകണ്ടു സന്തുഷ്ടനായ ഹരമാൻ യഥാസ്ഥിതിരൂപത്തിൽ, അദ്ദേഹത്തിന്റെ തൃപ്പാദങ്ങളിൽവീണു നമസ്കാരം ചെയ്തു. അപ്പിരേണ, ഭക്തലക്ഷണശതൃഷ്ടമായിട്ടു കൈയും, ലക്ഷ്മീദേവി സ്തീതാരൂപം അംഗീകരിക്കുകയും അവരോടുകൂടി ഗന്ധധാരാധനായ ഭഗവാൻ സകലഭവന്മാരോടും മഹർഷിമാരോടുംകൂടി, വിവിധദേവചാക്രങ്ങൾ ചോഷിച്ചു, ഹരമാനെ പൂജിക്കുകയും കാശിയിലേക്കു യാത്ര തിരിക്കുകയും ചെയ്തു. തുളസീദാസന്റെ മുന്നിൽ നമുക്കു കൈകൾക്കു തൊട്ടിയിൽ അപരോമിക്കുമ്പോൾ, കാശിദേശരാജൻ മുതലായവരെല്ലാം, അനന്ദബാഷ്പാകലാക്ഷന്മാരായി ഭഗവാനെയും തുളസീദാസനെയും സ്തോത്രം ചെയ്തു. തുളസീദാസനെ ചിലർ മുജ്ജന്മത്തിൽ ഇദ്ദേഹംവല്ല ബ്രഹ്മർഷിയോമരോ അതിരുന്നിരിക്കണം. അതോ ലോകാക്ഷാത്മ്യം അവതരിച്ചു വിഷ്ണുപരഭൂതനോ? എന്നിങ്ങനെ ചോദ്യവും വന്നങ്ങിയും നിന്നിരുന്നു.

അപ്പോൾ, തുളസീദാസൻ ഭഗവാൻ വരുന്ന കോലാഹലത്തെ നോക്കി, അനന്ദരോ രാജ്യം കൊണ്ടു, അഹോ! എന്റെ ഭഗവാൻ ഇത്ര അപോഷത്തോടുകൂടി എഴുന്നള്ളി എന്നിങ്ങനെ ദർശനം തരത്തക്ക പുണ്യം, തന്നെത്തന്നെ ചെയ്തു? കാര്യം അകാര്യമുഴുവനും ദേവകളാലും ഭൃഷികളാലും, നിറഞ്ഞുപൊങ്ങിയിരിക്കുന്നുവല്ലോ. ഹാഹാ! ഹരമാദ്വേപനംകൂടി വന്നിരിക്കുന്നു? ഭഗവാനെ സ്തീതാലക്ഷണഭരതശതൃഷ്ടസമേതനായി ഗന്ധധാരാ പുറത്തെഴുന്നള്ളിയിരിക്കുന്നു എന്നു പറഞ്ഞു, കൈകുപ്പിപ്പണങ്ങി, അനന്ദബാഷ്പങ്ങൾ തുടച്ചുപോൾ, ഭഗവാനും പരിചാരങ്ങളും ഭൂമിയിൽ അവതരിച്ചു കഴിഞ്ഞു. ഉടനേ, എല്ലാവരും ഭക്തിപൂർവ്വം ഭണ്ഡനമസ്കാരം ചെയ്തു, കോലാഹലശബ്ദം മുഴക്കി സ്തോത്രകീർത്തനങ്ങൾ പാടി. തുളസീദാസൻ ബ്രഹ്മാനന്ദത്തിൽ ലയിച്ചു, യാതൊരു ചലനത്തിനും അളല്ലാതെ സന്തോഷസ്തബ്ധനായി നിന്നുപോയി. ഭക്തവത്സലനായി ഉടനേ അടുത്തുവെന്ന്, അദ്ദേഹത്തെ (തുളസീദാസനെ) മാറിൽ ചേർത്താശ്ശേപ്പിച്ചുകൊണ്ടു ഫേ പ്രിയഭക്ത! നീ വളരെ കഷ്ടങ്ങൾ സഹിക്കാൻ സഹതിയായി. ഇല്ലേ? ഇനി നീ സന്തുഷ്ടനായി പോയില്ലേ? നീ ഭക്തന്മാരിൽ പെട്ടു, ഉത്തമോത്തമനാണെന്നുള്ളതിനു സംശയമില്ല. അതിനാൽ എന്തൊരു വരമാണു നിനക്കു ലഭിച്ചത്? എന്നിനിപ്പാകേവേണ്ടു. മേലാൽ, തവ സ്നേഹമുള്ള കഷ്ടപ്പെടേണ്ടു. മമതാദേവിയും നീയും മോക്ഷപടംപ്രാപിച്ചാലും! നിന്റെ

ഇപ്പോഴോലൊന്നെ എന്റെ രാമാവതാരരൂപത്തെ, ഇതാ കണ്ടുകൊൾക. പൂർവാട്ടുപേരുന്ന. നാരിനും മേന്മകിട്ടുന്നതുപോലെ, നിന്നോടുചേർന്നുകൊണ്ടു്, ഈ പുരാവസ്കർക്കെല്ലാം, ഇന്നു് എന്റെ ദർശനം ലഭിച്ചിരിക്കുന്നു എന്നുള്ളിച്ചെയ്തു്, തൃശ്ശൂർ സിദ്ധാസനെ പാദാദികൾക്കു നമസ്കാരം തൃക്കൈകളാൽ തലോടി.

തൃശ്ശൂർ സിദ്ധാസൻ തന്റെ മുമ്പിൽ എഴുന്നള്ളിനിൽക്കുന്ന സർവ്വേശ്വരനെക്കണ്ടും തൽക്കരസ്സർവ്വകൊണ്ടും മതിമറന്നു്, ഹരിഹരീ! എന്നു ചരിച്ചു സ്തുതിച്ചുതുടങ്ങി. പങ്കജാക്ഷ! ഹരേ! ശാഖ! മാധവ! കേശവ! അഭിഭാവ! ദേവദേവ! രാവണാത്തക! ഭക്തബാധവ! കാളീന്ദ്രമർദ്ദന! ജനകേന്ദ്രന! ശരഡാവ ഹന! നയനമോഹന! സകലസാധവ! ഭാജബാധന! നാരായണ! ഭക്തപരായണ! അശ്രിതഭരണ! പങ്കജചരണ! അമിതകരുണ! കൈസ്തുഭഭരണ! ഭഗവൻ മഹാവിഷ്ണോ നിന്തിരുവടിക്കു്, ഇപ്പോഴെങ്കിലും, ഈ പാഴ്വനിൽ കരുണയുണ്ടായല്ലോ. ഹരമദ്വേദന്റെ അനുഗ്രഹത്താലാണു്, ഇതുപേഗത്തിൽ എനിക്കീ അനുഗ്രഹം സിദ്ധിച്ചതെന്നു ഞാൻ വിചാരിക്കുന്നു. നിന്തിരുവടി ശ്രീരാമാവതാരരൂപം ഇപ്പോൾ കാണിക്കുകൊണ്ടു്, അങ്ങേ സുപ്രസിദ്ധമായ ഭക്തചാത്സല്യം ഞാൻ അനുഭവിക്കുന്നു. നിന്തിരുവടി തുലക്കവേഷത്തിൽ എനിക്കു ദർശനംതന്നെ മറഞ്ഞുകളഞ്ഞതിനേക്കുറിച്ച് ഭക്തനായ ഞാൻ അതിശയിക്കുന്നു. എന്നിങ്ങനെ സ്തുതിപാത്രങ്ങൾ പൊഴിക്കയും ഭക്ത്യതിശയത്താൽ വീണ്ടും രാമാവതാരകഥയെ വർണ്ണിച്ചു പുകഴ്ത്തുകയും ചെയ്തു.

രാമാവതാരകഥാവർണ്ണനം (കിളിപ്പാട്ടുരീതി)

അദ്വൈതാനന്ദരൂപ, മാധവമഹാവിഷ്ണോ! നിത്യനിമ്ബലമല്യാന്താദിവർജ്ജിതഭവ! * ഭക്തനാമിപ്പാഴ്വരവേദുർശനമിന്നു സിദ്ധിക്കാരായപുണ്യാൽക്കഷ്ണൈതപുകഴ്ത്തുന്നേൻ * ദേവദേവേശ്വരഭൂമിപരിയാദേശമ നാവിരാനന്ദനിത്യാനന്ദമാംഭംഗംകാൻ * ശോഭനപുത്രനായിവന്നവതാരംചെയ്തു പാവനാത്മൻ! നിന്തിരുവടിക്കായ് നമസ്കാരം * വിശ്വപാമിത്രാപേക്ഷയാപ്പോകുമ്പോൾമല്യേമർദ്ദനം വിശ്വകണ്ടകിയായരാക്ഷസിതാടകയേ * നിഗ്രഹിച്ചൊരുനിന്റെദർശനമിപ്പാഴ്വര സിദ്ധിക്കാരായപുണ്യാൽക്കഷ്ണൈതപുകഴ്ത്തുന്നേൻ * ഉത്തമയാകുമഹദ്യയ്യു മോക്ഷചൂനൽകി നിഗ്രഹിച്ചപ്രസന്നാഹുപ്രമുഖനായും * നപുതനവെപ്പാലിച്ചൊരുനിന്തിരുമേനി ദർശിക്കാരായപുണ്യാൽക്കഷ്ണൈതപുകഴ്ത്തുന്നേൻ * മിഥിലപുക്കുക്കൊരാം പാപംബുധിച്ചുപിന്നെ മധുരാധരിയാമിദ്രാദിയെവേട്ടുകൊണ്ടാൻ * വഴിപേൽത്തട്ടത്തഭാഗ്ഗവന്റെരമദംകീർത്തി തവദർശനപുണ്യാൽക്കഷ്ണൈതപുകഴ്ത്തുന്നേൻ * കൈകേയിപറകയാൽവനത്തിലേഴുന്നള്ളി കൈതുടത്തോടും ഗുഹാതിഥിയായ് വാണുപിന്നെ * വൈകാതെപോയത്രിയെക്കണ്ടുനിന്നദർശിപ്പാൻ കൈവന്നൊരന്റെപുണ്യാൽക്കഷ്ണൈതപുകഴ്ത്തുന്നേൻ * ചന്ദ്രകൂടാലലത്തിൽവാഴവേവുന്നതുമ്പിച്ച ചന്തജാതരായായരാവണദഗിനിയേ * കൃത്തശാത്രയംകൊണ്ടുയിച്ചനിന്തിരുമേനി ദർശിക്കാരായപുണ്യാൽക്കഷ്ണൈതപുകഴ്ത്തുന്നേൻ * സുഗ്രീവനോടുസഖ്യംചെയ്തു ബാലിയെക്കൊന്നു മുശുതാംദേവിതന്നെത്തിരവൻകപികളെ * ദിക്കെങ്ങുമെച്ചനിൽ തിരുമൈകാൺമാൻമമ സിദ്ധിച്ചമഹാപുണ്യാൽക്കഷ്ണൈതപുകഴ്ത്തുന്നേൻ * ഹരമാൻ പോക്കൽനിന്നുദേവിതൻവൃത്താന്തങ്ങ ഉറിഞ്ഞുവാഴിധിയാടുന്നവഴിപിന്നെ * നളനെക്കൊണ്ടുസേതുക്കെട്ടിച്ചുലങ്കപുക്കു തവദർശനപുണ്യാൽക്കഷ്ണൈതപുകഴ്ത്തുന്നേൻ * അഭയംപുക്കുവിഭീഷണനെരാജാവാക്കി അഭിഷേകവുംചെയ്തുലത്സംലനന്തരം * ചലാക്ഷസന്മാരെവധിച്ചുവഹരിച്ചു തവദർശനപുണ്യാൽക്കഷ്ണൈതപുകഴ്ത്തുന്നേൻ * ഉരൂചിത്തിനെക്കൊന്നുലങ്കുണൻദവാൻപിന്നെ യുഗതകായനന്ദകുണ്ടേണനെക്കൊന്നു * വന്നരാവണമുഖൈലപുനശിപ്പിച്ച നിന്മൈകാണുചന്ദ്രരൂപനെപ്പുക്കഴ്ത്തുന്നേൻ * അഗസ്തേശ്വരപടിപ്പുമാമാദിത്യാദൃമത്തെ ജപിച്ചശത്രുനാശശക്തിപ്രദിച്ചിപ്പോൻ * നമസ്കരിക്കുകനാംദുഗ്രീവനെക്കൊന്ന തവദർശനപുണ്യാൽക്കഷ്ണൈതപുകഴ്ത്തുന്നേൻ * സീതയെവഹിശുലയാക്കിസ്വപ്നമിച്ഛതാ നാദരാജദൈവതങ്ങൾ തൃക്കുംപുമഴയേറു് * പുഷ്പ

കവിമാനത്തിലാഹോരിച്ചയോദ്ധ്യയെ പുകുന്നിന്നെക്കാണ്യപുണ്യത്തെപുകഴ്ത്തുന്നേൻ*
ലോകങ്ങളടക്കിവാണിരുന്നപരമാത്മൻ ലോകനായക!ലോകമാതുവല്ലേ! വിഭോ * നാഗാ
രികേതോസവാഹതോനിൻദർശനമാം ഭഗധേയംമാമകമനപാപംപുകഴ്ത്തുന്നേൻ *

ഇങ്ങനെ സ്തോത്രംചെയ്ത ഭക്തിയിലഴിഞ്ഞുനിൽക്കുന്ന തുളസീദാസന്റെ ശിരസ്സിൽ
തൃക്കൈകൾവെച്ചു് ഭഗവാൻ: —“ഹേ! ഭക്തരിരോരതാമേ! നീ ഞാൻതന്നെയെന്നുവി
ശ്വസിച്ചുകൊൾക. നിനക്കു ഏതൊരുവരം വേണമെന്നു ഇച്ഛയുണ്ടോ അതു തരാൻ
ഞാൻ സന്നദ്ധനായിരിക്കുന്നു. ചോദിച്ചുകൊൾക—” എന്നരുളിച്ചെയ്തു.

അതുകേട്ടു തുളസീദാസൻ വന്ദിച്ചുണർന്നിട്ടു. സകലപരാചരനിയാമകനായ ഭേ
വദേവേശ! നിന്തിരുവടിയെ ദർശിക്കണമെന്നുള്ള അഭിവാഞ്ചത്തോടുകൂടി ഞാൻസ്മരിക്ക
ന്നതെല്ലൊഴി അപ്പോൾ എന്റെ മാതാവായ സീതാദേവിയോടുകൂടി എഴുന്നള്ളിവന്ന്
ദർശനംതരുവാൻ കരുണയുണ്ടാകണം.

എന്നുമാത്രമല്ല, എല്ലാ അനന്ദങ്ങൾക്കും മേലായ അനന്ദം ഏതൊ എല്ലാപദവി
കൾക്കും മേലായപദവിതോ ഏതൊരുകർമ്മംകൊണ്ടു നിന്തിരുവടിയുടെ പദത്തെ പ്രാ
പിക്കാൻ കഴിയുമോ ഏതൊന്നുകൊണ്ടിന്ദ്രിയനിഗ്രഹം ലഭിക്കുമോ ഏതൊന്നുകൊണ്ടു മ
നോനിഗ്രഹം സാധിക്കുമോ നാരദാദിമഹർഷിശ്രേഷ്ഠന്മാർ ഏതൊരൽകൃഷ്ണനിലയിലാണു
സ്ഥിതിചെയ്യുന്നത് അതുകൾ എനിക്കു ലഭിക്കത്തക്കവണ്ണം അനുഗ്രഹീപ്പാറാകയുംവേ
ണം എന്നുണർത്തിച്ചു വന്ദിക്കുമ്പോൾ ഭഗവൻ ഹേ! ജ്ഞാനനിഷ്ഠനായഭക്ത! നിന്നെ
പ്പോലെ വിശുദ്ധന്മാരും ജ്ഞാനികളും ഈലോകത്തിൽ മററില്ല. ഹേ മഹാത്മാവേ നീ
രേദപാജമഹർഷിക്ക് അത്മജ്ഞാനത്തെ ഉപദേശിച്ചു വാല്മീകി അണ്. ആ പരമാത്മം
നീ ഇപ്പോൾ നോക്കിയാൽ കാണാം എന്നരുളിച്ചെയ്തു് ഭഗവാൻ തുളസീദാസൻ ജ്ഞാന
ഭൃഷ്ടിയെ പ്രദാനംചെയ്തു. തൽക്ഷണം തുളസീദാസൻ പൂർവ്വജന്മസ്മരണയുണ്ടായി. മുജ്ജ
ന്മത്തിൽ താൻ പാത്ഥമീകിയാണെന്നറിഞ്ഞപ്പോൾ അദ്ദേഹം ഇങ്ങനെ വിചാരിച്ചു. ആ
ഹാ ഞാൻ ഈ ലോകത്തുള്ള മനുഷ്യക്ക് ഭക്തിയും മുക്തിമാർഗ്ഗവും ഉപദേശിക്കാ
നാണല്ലോ അപതരിച്ചതു്. പൂർവ്വജന്മസ്മരണ ഇല്ലായ്മകൊണ്ടു സാധാരണ മനു
ഷ്യർപോലും ചെയ്യാത്ത മഹാപാപങ്ങൾ ചെയ്യാല്ലേ. ലോകം നന്നാക്കാൻ
അപതരിച്ച ഞാൻ, ഹീനമായ സ്രീപാഞ്ചരത്രിൽ മുഴുകി ലോകത്തെ ദുഷിപ്പി
ക്കാനാണല്ലോ സംഗതിയായതു്. എന്നിങ്ങനെ പലപല വിചാരങ്ങളോടുകൂടി
ഭഗവാന്റെ സമീപത്തുനിൽക്കുന്ന നാരദാദിമഹർഷിമാരുടെ മുഖത്തുനോക്കി ലജ്ജിച്ചു
അനന്താം ഭഗവാനെവചനംവെച്ചു വന്ദിച്ചു്, സ്വാമിൻ! അങ്ങു അനുഗ്രഹം സിദ്ധിച്ചു
അടിയൻ,ഹീനച്ചത്തിയായ കാമാസക്തിയിൽ മുഴുകി, ബ്രഹ്മജ്ഞാനത്തെമറന്ന്, മായാ
രലയിൽപെട്ടു പലദുഃഖങ്ങൾക്കും പാത്രീഭവിക്കാൻ ഇടയായ കാരണം എന്താണെന്നു
അരുളിച്ചെയ്യണം. അതുകേട്ടുഭഗവാൻ പറഞ്ഞു. “ഹേഭഗവതോത്തമ! നിനക്കില്ലോ
ൾ ഇത്രമാത്രം വ്യസനം വന്നതിനെക്കുറിച്ചു ചഞ്ചലപ്പെടേണ്ടാ ഞാൻ തന്നെ ത്രോതാ
യുഗത്തിൽ മാമാചതാമെടുത്തുകാലത്തെക്കഥകൾ നീ അറിഞ്ഞിട്ടില്ലേ? മായാഹോമി
തനായി പലപല ദുഃഖങ്ങൾക്കും അജ്ഞാനജ്വലികാരങ്ങൾക്കും പാത്രീഭവിച്ചില്ലയോ?
മറസ്സിനെ അജ്ഞാനംബോധിക്കുകയാൽ വസിഷ്ഠജ്ഞിനും ജ്ഞാനേവദേശം ലഭി
ക്കാൻ ഇടയായില്ലയോ? അതുകൊണ്ടു മായാസംബന്ധമായ ജന്മമെടുക്കുന്നപക്ഷെല്ലാം ദുഃ
ഖാനുഭൂതികളാണു തന്നെ ചെയ്യും. നിനക്കും വിഷ്ണുസക്തിവന്നതു്, മായാശക്തിയിൽ
അകപ്പെട്ടുകൊണ്ടാണെന്നോത്തുകൊൾക കാമത്തെ ജയിച്ചുവരായി ഇത്രിലോകത്തിൽ അ
ന്തെന്നെയില്ല. അതോളു് നീ ധൃമാചഞ്ചലപ്പെടരുതു്.

എന്തെന്നാൽ, ഈ നിൽക്കുന്ന നാരദന്റെ ചരിത്രം കേട്ടാൽ നിന്റെ മനോവി
ഹാദം മുഴുവൻ തീർന്നു നീ അശ്വയ്യപ്പെടും. കൃത്യയുഗത്തിൽ, ഈ നാരദൻ, അത്മജ്ഞാ
നത്തെ വികസിപ്പിക്കുന്നതിനായി ദേവലോകത്തുനിന്നുതിരിച്ചു തപസ്സിനായി കാട്ടിൽ
ഹേയി പതിന്നാലുദിവസവും ഇടവിടാതെ തപസ്സുചെയ്തു. അപ്പോഴേക്കു കാമക്രോധാ
ദികളശോധം നശിച്ചു്, അത്മജ്ഞാനം പരിപൂർണ്ണമായി പ്രകാശിച്ചു എങ്കിലും താൻ കാ

മാടികളെ ജയിച്ചുവന്നാണെന്നു ഒരു അഹങ്കാരം ഇവനുണ്ടായി. ദേവലോകത്തുചെന്നു, തപസ്സിന്റെ മഹാത്മ്യത്തെക്കുറിച്ചും, കാനനവാസസുഖത്തെക്കുറിച്ചും, പ്രശംസിച്ചുപറഞ്ഞു. അനന്തരം സത്യലോകത്തിൽ ചെന്നു ബ്രഹ്മാവിനോടും കൈലാസത്തിൽ ചെന്നു പരമശിവനോടും അതേപ്രകാരം പ്രശംസിക്കുന്നുണ്ടായി. എന്നിട്ടു വൈകുണ്ഠത്തിൽ വന്നെന്നു സൂതിച്ചു. തപസ്സിന്റെ മഹിമയെക്കുറിച്ചു പ്രശംസിക്കുന്നതിനിടയിൽ യഥാർത്ഥതപസ്വതികളെ മായമായിക്കാൻ സാധിക്കയില്ലെന്നു അഭിപ്രായപ്പെട്ടുകയുണ്ടായി അതുകേട്ടു ഞാൻ ഹേ നാരദ! സൃഷ്ടിയിൽ ലയിച്ചിരിക്കുന്നവർക്കുണ്ടാകുന്ന അനന്ദം സ്വപ്നസ്ഥിതിയാർക്കുണ്ടാകുമോ എന്നു ചോദിച്ചു. ഇവൻ അതിനു മറുപടിയാതെ സ്വാമി! എപ്പോഴും സൃഷ്ടിയിൽ ലയിച്ചിരിക്കുന്നവർ സ്വപ്നത്തിൽ വിഭ്രാന്തികൾ ഉണ്ടാകയില്ലതന്നെ എന്നു പറഞ്ഞു.

ഞാൻ:—സൃഷ്ടി സുഖത്തിൽ എപ്പോഴും ലയിച്ചിരിക്കാൻ അർക്കം സാധിക്കുക?

ഇവൻ:—സ്വാമി! യഥാർത്ഥജ്ഞാനമുള്ളവൻ എപ്പോഴും സമാധിനിഷ്ഠയിൽ ലയിച്ചുതന്നെയിരിക്കും.

ഞാൻ അതുകേട്ടു ഇവനെ ഒന്നാലിപ്പിക്കണമെന്നു നിശ്ചയിച്ചു, “ഹേ നാരദമഹദ്യ! നിന്നെപ്പോലെജ്ഞാനം സിദ്ധിച്ചവർ മറ്റൊരുമില്ല. നീ കാര്യമെന്തെങ്കിലും ദാരിദ്ര്യമുള്ളവരായിവന്നാണെന്നുതന്നെ പറയണം” എന്നു അല്പം സൂതിപരമായി പറഞ്ഞു. ഇവൻ അതുകേട്ടു അല്പം അഹങ്കാരത്തോടുകൂടി, “സ്വാമി! ഞാൻ തപസ്സിനായി കാട്ടിലേക്കു പോകുകയാണ്. അത്ര സുഖം നാട്ടിലുണ്ടാകയില്ലെന്നാണു എന്റെ വാക്കും.” എന്നു പറഞ്ഞു നേരേകാട്ടിലേക്കു പോകുകയും ചെയ്തു.

അപ്പോൾ ഞാൻ, ഇവൻ പോകുന്നവഴിമേൽ മായകൊണ്ടു ഒരു പട്ടണമുണ്ടാക്കി അപട്ടണത്തിനു അധിപതിയായി ഒരു രാജാവിനെയും ഒരു രാജാവിനു അതിരൂപവതിയായ ഒരു പുത്രിയെയും, അവർക്കു സ്വയംഭരം നടക്കുന്നതായും അതിലേക്കു അനേകം രാജാക്കന്മാർ സന്നിഹിതരായിരിക്കുന്നതായും മറ്റും തോന്നിച്ചു. രാജകുമാരിയുടെ അച്ഛൻ വിവാഹസംബന്ധമായ അലോചനകൾക്കു ഒരു ജ്യേഷ്ഠിപ്പിള്ളിനെ അന്വേഷിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്ന സമയത്താണ്, നാരദൻ അവിടെച്ചെന്നു ചാടിത്തു്. ഉടനേ, രാജാപ്പു, ഇവനെ ചിളിപ്പിച്ചുകൊണ്ടുപോയി, പുത്രിയെ വിളിച്ചു മുയൽനിർത്തി—“ഹേ മുനിശ്രേഷ്ഠ! ഇക്കന്യകയ്ക്കു ഏതൊരു രാജാവാണ്, അത്രയുപേനയും മറ്റുള്ള ഗുണഭോജങ്ങളും അരുളിച്ചെയ്യണം, എന്നു ചോദിച്ചു. ഇവൻ രാജകന്യകയെ ഒരു നോക്കുകയെടുത്തതന്നെ അവളുടെ കടാക്ഷവലയിൽ കുടുങ്ങിപ്പോയി. രാജാവിന്റെ ക്ഷണനവും അപേക്ഷയും അകറ്റാതെ ഒരു ഗ്രഹമായിത്തോന്നി കന്യകയെ തനിക്കുതന്നെ വിവാഹം ചെയ്യാൻ കൊള്ളാമെന്നുള്ള അഭിലാഷത്തോടുകൂടി, രാജാവിൽനിന്നു സ്നേഹബഹുമാനങ്ങൾ കാണിക്കുകയും, പുത്രിക്കു അനുരൂപനായ വരൻ സ്വർഗ്ഗലോകത്തുനിന്നും, ഒരു മറ്റു തർത്തനകം വരുമാനറിയിക്കുകയും ചെയ്തു. അനന്തരം അവളെ നോക്കി—“ഹേ പെൺകുടുംബലിമാലാരത്തമ! നിനക്കു ഏതുവിധത്തിലുള്ള വരൻ ചേണമെന്നാണഭിപ്രായം എന്നു ചോദിച്ചു.

അവൾ:—എനിക്കു സാക്ഷാൽ മഹാവിഷ്ണുദേവനു തുല്യനായ ഒരുവരനെ തേടാ വാകണം. രൂപംകൊണ്ടും ദൈവരൂപംകൊണ്ടും അദ്ദേഹത്തിനു സദൃശനായിരിക്കണം.

ഇവൻ, അതുകേട്ടു, ഇപ്പോൾ വരുമെന്നു പറഞ്ഞവരൻ സർവ്വകാരണയും “മഹാവിഷ്ണുവിനു സദൃശനാണ്” എന്നു പറഞ്ഞശേഷം അവിടെ നിന്നും ഇറങ്ങി തപോവനത്തിൽ പ്രവേശിച്ചു. ജപവും തപവും എല്ലാം അകന്യകയെക്കുറിച്ചായിത്തീർന്നു. ജഗദീശ! എനിക്കു അകന്യകയെ പത്നിയായി വേണ്ടിയില്ലെങ്കിൽ എന്റെ ജന്മംകൊണ്ടുതന്നെ ഫലം? ഏതൊരു രൂപംധരിച്ചു ചെന്നാൽ, അവൾ എന്നെത്തോന്നാവാൻ വരികു? അവൾ പ്രസന്നമുഖം കാണിക്കു? അഥവാ അവളുടെ മുഖംതന്നെ മുഖം—ചിലാസംതന്നെ വിചാസം—എന്തു സൗന്ദര്യം! അവളെ ഭജിക്കുന്നവൻതന്നെ ഭാഗ്യവാൻ. ഇത്യാദികൾ ചോദി

ചാരങ്ങളോടുകൂടി, എന്ന സ്മരിച്ചു, സ്വാമിൻ! നാരായണ! നിന്തിരുവടി ഇവിടെ എഴുന്നള്ളിപ്പൻ, എന്നിങ്ങനെ നിന്തിരുവടിയുടെ അകൃതി തരുമെന്നു. അങ്ങനെ ചെയ്യുന്നതിന്നു കരുണചെയ്യാത്തവർക്കും, അടിയൻ കാമാഗ്നിയിലെരിഞ്ഞുപോകും, നാരായണൻ ഒരു കന്യകയെ മോഹിച്ചു മരിച്ചുവെന്നുള്ള ഭക്തിയിൽ പരക്കുകയും ചെയ്യും. അങ്ങനെയായ ജ്ഞിക്കാൻ അർക്കംതന്നെ സാധ്യമല്ല, എന്നെന്നിരിക്കിലോർ, അറിയാനായി. ഇങ്ങനെ പലവിധത്തിൽ പരിശോധനയോടുകൂടി, പരിഭവനം ചെയ്തതിന്റെ, ഞാൻ നേരിട്ടുചെന്ന്, രൂപഭാവം ചെയ്യുന്നതായാൽ ഇവന്റെ മായാമോഹം നീങ്ങാനിടവന്നേക്കുമെന്നു ഭയപ്പെട്ടു, അപ്രത്യക്ഷനായിനിന്നുകൊണ്ട് “ഹേ മനീശ്രോതൃ! നിന്റെ അപേക്ഷപ്രകാരം എന്റെ രൂപത്തെ ഞാൻ പ്രദാനം ചെയ്തിരിക്കുന്നു, വേഗംപോയി നിന്റെ കാമനാശവേഗിക്കാർക്കും.” എന്നു പറഞ്ഞു. ഇവൻ തന്റെ ശരീരം പരിശോധിച്ചു നോക്കിയപ്പോൾ, പച്ചനിറവും ചിതറുംവെളും കൈസ്തവും മറ്റുംകണ്ട് സന്തോഷനായി സൂര്യനേയും ദേവേന്ദ്രനേയും, തന്റെ ദ്വാപരപാലനാശി വരുത്തണമെന്നു നിശ്ചയിച്ചു നിമിഷത്തിൽ വൈകുണ്ഠത്തിലെ ദ്വാപരപാലനാശി വേഷത്തിൽ അവർ രണ്ടാളും ധാരാളമായി വന്നിരുന്നിരുന്നു. തൽക്ഷണംതന്നെ അപേക്ഷിക്കുന്നിട്ട് ഇവൻ വിചാരസഭാ രംഗത്തിലേക്കു തിരിച്ചു. അവിടെച്ചെന്നപ്പോൾ അലംകൃതനായി സഭയിൽ സ്ഥിതി ചെയ്യുന്ന അന്വത്താർ രാജാക്കന്മാരെയുംകൈയിൽ മാലയുമായി മദ്ധ്യേ നിൽക്കുന്ന മനോഹരിയായ രാജകന്യകയേയുംകണ്ട്, കാമത്തനായി കാടിമടുത്തു, ദേവേന്ദ്രൻ എടുത്തു കൊണ്ടുവന്ന്, ഇടുകൊടുത്തസിംഹാസനത്തിൽ കയറിയിരുത്തുകൊണ്ട്, ഹേ മനോഹരി! നീയല്ലാതെ എന്നിക്കു മറ്റൊരുകൾക്കില്ല. അതിനാൽ സഭയും എന്നെക്കൊണ്ടുവന്നുവെങ്കിൽ ഇരിക്കുന്ന ആ പൂമാല എന്റെ കണ്ണത്തിൽ അലങ്കരിച്ചാലും! എന്നു, കാരോപാത്ഥനാവാക്കുകൾ വെച്ചിട്ടുണ്ടു. അതുകേട്ടു, ആ സുന്ദരി ഇദ്ദേഹത്തിന്റെ മുഖത്തു കണ്ണനോക്കുകയുണ്ടായി. മുഖം കരിക്കരണിന്റെതുപോലെ ഇരിക്കുകയായിരുന്നു. അക്കഥ ഈ സാധു അറിഞ്ഞിട്ടില്ലായിരുന്നു. അവർ അതുകണ്ടയടന്നു, പൊട്ടിവന്ന ചിരിയെ അടക്കിക്കൊണ്ട്, മുഖംതിരിച്ചു, രാജാക്കന്മാരുടെ അംഗീകാരം നേടുന്നപൊയ്ക്കുളഞ്ഞു. ഇവൻ അവളെക്കൊണ്ടു സമീപിച്ചിരിക്കാൻ നിവൃത്തിയില്ലാതെ എഴുന്നേറ്റു. കൈകൾ പിന്തെഴുതുകൊണ്ട്, “ഹേ മനോഹരി! നിനക്കുതക്കവരൻ ഞാനല്ലാതെ മറ്റൊരാൾ? അതിനാൽ മാലയെ എന്റെ കണ്ണത്തിൽതന്നെ ഇടുക” എന്നു പ്രാർത്ഥിച്ചുകൊണ്ട്, ഒരു തരം വിടനാരെപ്പോലെ ചില ശൃംഗാരാഭിനയങ്ങൾ തുടങ്ങി. കാടിമടുത്തു അലിംഗനം ചെയ്യാൻ ഭാവിച്ചു. അവർ, കോപത്തോടുകൂടി വളരെ അധികംപവാക്കുകൾ പറകയും അകലെമാറി നിൽക്കുകയും ചെയ്തു.

ഇവൻ, വീണ്ടും, അടുത്തു, തെഴുതും കാണും പലതും പറഞ്ഞും പിടിക്കാനായി ഭാവിച്ചപ്പോൾ, അവർ കാടിമടുത്തു, ഒരു നീരാഴിയിൽ ചാടി. ഇവനും പുറകേചെന്നു, അതിലോട്ടു ഇറങ്ങാൻ ഭാവിച്ചപ്പോൾ, സ്വന്തം പ്രതിമയായ വെള്ളത്തിൽ നിഴലിച്ചുകാണാനിടയായി. അപ്പോഴാണ് കരിക്കരണിന്റെ മുത്തുതാണു തനിക്കുലഭിച്ചിരിക്കുന്നതെന്നു മനസ്സിലായതു്. ഹാ കഷ്ടം! എന്റെ മുഖം കരിക്കരണിന്റെതുപോലെ യാണോ? രാജകന്യക കാടിപ്പൊയ്ക്കുളഞ്ഞു റെറ്റയല്ലല്ലോ. എന്നാൽസുപപ്പെട്ടു: ഈ രംഗത്തി സൂര്യനും ഇന്ദ്രനും എന്നൊട്ടു പറയാതെ മനസ്സിൽ അടക്കിവെച്ചിരുന്നു, എന്നെ പ്പരിഹാസപാത്രമാക്കുകയാണല്ലോ ചെയ്തതു്, എന്നു വിചാരിച്ചപ്പോൾ രാജധാനിയും കന്യകയും രാജാക്കന്മാരുമെല്ലാം മറഞ്ഞു യഥാപ്രകാരം കാണാതെന്നു പ്രകാശിച്ചു. അപ്പോഴാണിവനുരംഗത്തി മനസ്സിലായതു്. “അഹ! ഇതെല്ലാംഎന്നെ പ്പരീക്ഷിക്കാനായി ഭഗവാൻ ചെയ്ത മായാവിദ്യയാണല്ലോ. എന്റെ ദൃഢമനസ്സിനെ ഇളക്കി, എന്നെച്ചുപെന്നാക്കി തപശ്ശത്തിൽ റെപ്പിച്ചിട്ടു, ഇന്ദ്രസൂര്യന്മാരെക്കൊണ്ടു ചിരിപ്പിച്ചു നാണക്കേടുത്തിച്ചുവല്ലോ. കഷ്ടം! ഹേ ഭഗവൻ! അങ്ങനെയിങ്ങനെയേ ജ്ഞിക്കാൻ അർക്കംതന്നെ സാധിക്കയില്ലെന്നുള്ളതു നിശ്ചയമാണ്—എന്നു പശ്ചാത്തപിച്ചുകൊണ്ട്, സൂര്യനെയും ഇന്ദ്രനെയുംനേക്കി “ഹേ ഭഗവനേ! നിങ്ങൾ രണ്ടാളും എന്റെ വാനരമുഖ

ഞാനോക്കിച്ചിരിച്ചതുകൊണ്ട് മേൽക്കാലം നിങ്ങൾ വാനരകുലത്തിൽ ജനിച്ചു, ഒരു ഭൂതത്തിൽ ചേർന്നിരുന്നു, അന്യോന്യം ശത്രുക്കളായി വേർതിരിയുകയും ചെയ്തു. അതുകേട്ട് ആ ദേവന്മാർ യോഗപ്പെട്ട്, ഹേമന്തിശ്രേഷ്ഠ! നിരപരാധികളായ ഞങ്ങളെ ഇങ്ങനെ ശപിച്ചതു മഹാകഷ്ടമാണ്. സദയം ശാപമോക്ഷത്തിനുള്ള മാർഗ്ഗം അന്വേഷിച്ചു നോക്കണം എന്നു അപേക്ഷിച്ചു. അതിനുമുമ്പടിയായ! ശ്രീനാരായണനെക്കൊണ്ടാൽ ഇടവരുന്ന കാലത്തു നിങ്ങൾക്കു ശാപമോക്ഷം വരുമെന്നു പറഞ്ഞു, അവനെ അയയ്ക്കുകയും ചെയ്തു. അന്നുമുതൽക്കു, ഇവൻ എന്നെപ്പിരിയാതെ എന്റെ ദർശനസ്സർശനാദികളാൽ നിഷ്ഠാമനായ ചിത്രലിഖിതപ്രാപിച്ചിരിക്കുകയുമാണ്. അതിനാൽ ഹേമതൃശ്ശീദാസകാമസക്തിയാൽ കണ്ണനായി വേർതിരിക്കുകൊണ്ടു നിനക്കു ചാഞ്ചല്യം വേണ്ട, മായയെ ജയിക്കാൻ ശക്തിയുള്ളവരായി അരുന്തെന്നായില്ല. മുജ്ജന്മാം നീ നിന്ദാർത്ഥത്തെയും ജ്ഞാനോപദേശം ചെയ്തതിനു പകരമായിട്ടാണ്, ഇജ്ജന്മാം നിന്ദാർത്ഥം നിനക്കു, ജ്ഞാനോപദേശം ചെയ്യാനിടയായത്. ഇങ്ങിനെ ഒന്നിനെ അപകരം വീടുക, പ്രകൃതിയുടെ അഴിവില്ലാത്ത ഒരു സത്യമാകുന്നു. ഇപ്രകാരമുള്ള ഋണാബന്ധങ്ങൾക്കും ഭ്രാന്തികൾക്കുമാണ്, മായയെന്നു പേര്; അല്ലാതെ മായയെന്നൊരു സ്വരൂപമില്ല. അത്മജ്ഞാനം ഉദിക്കുമ്പോൾ മായയും, മായകൂർച്ച മായപ്രപഞ്ചമുമാക്കെ നശിച്ചു ബ്രഹ്മമാത്രം ശേഷിക്കും. പക്ഷേ അത്മജ്ഞാനത്തെ നിവർത്തിക്കൊണ്ടു കഴിച്ചു കൂട്ടുന്നതിന്നു ബ്രഹ്മാദിദേവന്മാരും സാധുമാരും എന്നിങ്ങനെ ഭഗവാന്റെ അരുളപ്പാടുകേട്ടു തൃശ്ശീദാസൻ — അല്ലയോ ഭഗവാൻ! നിന്ദിതവദിതല്ലാതെ മായ വേറെയുണ്ടോ? അങ്ങനെ തന്നെക്കിൽ അദ്വൈതസിലാന്തത്തിനു അധാരമുണ്ടോ? മായയിൽ ഇപ്രപഞ്ചം തോന്നിച്ചുഴിക്കുന്നതു നിന്ദിതവദിതെന്നല്ലയോ? സകല ജീവജാലങ്ങളെയും കാമക്രാധാദികൾക്കു വഴപ്പെടുത്തിയിട്ടുണ്ടെന്നും നിന്ദിതവദിതല്ലേ? വിഷയാനുഭവങ്ങൾക്കു സകലമുണ്ടെന്നും നിന്ദിതവദിതല്ലാതെ മറ്റൊരുമല്ല. പിപീലികാദിബ്രഹ്മപര്യന്തമുള്ള ജീവരാശികൾക്കെല്ലാം അവരവരുടെ കർമ്മഫലത്തിനനുസരിച്ചുള്ള സുഖദുഃഖങ്ങളെക്കൊടുക്കുന്നതും സാധാരണ കാര്യഗ്രാമത്തിൽനിന്നും വെളികിറങ്ങാതെ ജ്ഞാനകവാടത്തെ ബന്ധിച്ചിരിക്കുന്നതും നിന്ദിതവദിതെന്നു പാപപുണ്യങ്ങളെ ജീവിക്കുവാനിച്ഛിക്കൊണ്ടു നടക്കുന്നതായാണു വേണ്ട വ്യവസ്ഥ ചെയ്തിരിക്കുന്നതും മറ്റൊരുമല്ല. മൃഗങ്ങളെപ്പോലെ സമസൃഷ്ടങ്ങൾ, തമ്മിൽ താൽപ്പര്യം ചെയ്യുന്നതിന്നു ഇടയാക്കുന്നതും അങ്ങൊരാൾതന്നെ. ഭക്തിയോടുകൂടി ഭജിക്കുന്ന പരമഭഗവതന്മാരെ എളുപ്പത്തിൽ അനുഗ്രഹിക്കാതെ, കടുവിൽ, എന്നോളം കരുണാ ശാലിയായ ദൈവം മററില്ലെന്നു ചെളിപ്പെടുത്തിക്കൊടുക്കുന്നതും നിന്ദിതവദിതെന്നു. ഭക്തന്മാരെ യുദ്ധവിജ്ഞാൻ ഭക്തിക്കുറിക്കാൻ യഥാകാലം കാരുഭ്യകരരൂപങ്ങൾ എടുക്കുന്നതും അങ്ങല്ലാതെ മറ്റൊരുമല്ല. വിശ്വസിച്ചു ഭജിക്കുന്ന അടിയങ്ങളെ ധ്യാനീപരമാതെ സൂക്ഷിച്ചു രക്ഷിക്കുന്നതും അഹംഭാവത്തെ നശിപ്പിച്ചു മൗനമുദയോടുകൂടി, ബ്രഹ്മജ്ഞാനമടങ്ങിയിരിക്കുന്ന മഹർഷിമന്ത്രം രക്ഷിക്കുന്നതും, പരമാത്മാവും കരുണാനിധിയുമായ നിന്ദിതവദിതത്രേ. എന്നിങ്ങനെ പലവിധത്തിൽ സൂതിവാക്കുകൾ വർഷിച്ചുകൊണ്ടു നിൽക്കുന്നതൃശ്ശീദാസനെ ഭഗവാൻ കരുണാപൂർവ്വം പിടിച്ചു മാറാട്ടെച്ചാറ്റേപ്പിച്ചു. ഹേമകേശിപാമണെ! പരമജ്ഞാനിയായ നിനക്കു അറിവാൻ പാടില്ലാത്തതായി യാതൊന്നും തന്നെയില്ല. നീ, രാമാമന്ത്രജ്ഞാൽ അത്മജ്ഞാനം സുഖിച്ചു മഹർഷിയല്ലേ? ഇനി ഉൽകൃഷ്ടമായ ബ്രഹ്മാനന്ദം ലഭിച്ചു, സുഖജീവിയായി വേർതിരിച്ചാലും!” എന്നനുഗ്രഹിച്ചു, ഇനി ഞാൻ പോകട്ടെയോ എന്നു ചോദിച്ചു. ഉടനെ തൃശ്ശീദാസൻ ഭഗവാൻ! ബ്രഹ്മജ്ഞാനം ഒരു സർഗ്ഗരവിന്റെ ഉപദേശത്താൽ ലഭിക്കണമെന്നാണല്ലോ പേടങ്ങൾ മുറയിടുന്നത്. അതു തനിയെ ഉണർത്തക്കുതല്ലായ്ക്കൊണ്ടു, അടിയനു അതു ഉപദേശിക്കാറാകണമെന്നു പേക്ഷിച്ചു.

ഭഗവൻ:—തൃശ്ശീദാസ! ചിരജീവിതവും ഭഗവതോത്തമനും വൈയാകരണപട്ടയുമായ ഈ ഹരദ്രാമനോഭുപദേശം വാങ്ങി അനന്ദം അടങ്ങാലും!

തൃശ്ശീദാസൻ:—സ്വാമി! അങ്ങനെ തന്നെ ചെയ്തുകൊള്ളാം. നിന്ദിതവദിയുടെ ഏ

തൊരു ലീല പാരായണം ചെയ്യാമെന്നു ഭക്തിയും ശുദ്ധിയും സിദ്ധിയും മുക്തിയും ലഭിക്കുന്നതെന്നുകൂടി അരുളിച്ചെയ്യുമാറാകുന്നു.

ഭഗവദ്ഗോപാല! ഭക്ത! ജീവിതം ആയ ഭാസതപത്തിൽ പെട്ടുഴലുന്നവർക്ക്, ഭക്തിയും അത്മതപമറിഞ്ഞവർക്ക് അന്നപൂർവ്വമായും മുഖ്യമാകുന്നു. അതിനാൽ ഭാസതപമുള്ളവർക്ക് ഭക്തിയും അനന്ദപൂർവ്വമായൊന്നാകുന്നപാരായണത്തിന്നു ശ്രേഷ്ഠം; മുഖജനത്തിൽ അതുവേദപ്രാർത്ഥനയിൽ ചമച്ചതുപോലെ ഉത്തമം ഹിന്ദുസ്ഥാനിഭാഷയിൽ എഴുതിത്തീർത്ത തുളസീരാമായണം എന്നപേരുകൊടുത്തു പലരും പാരായണം ചെയ്യാൻ ഇടയാക്കി എന്റെ പദത്തിൽ ചെന്ന് കൊൾക എന്നരുളിച്ചെയ്തു, പല ആശീർവാദങ്ങളും ചെയ്തശേഷം ദേവർഷിജനസമേതനായി അകശത്തിൽ അന്തർലാഭം ചെയ്തു. തുളസീഭാസൻ മുതലായവരെല്ലാം ജയവിജയീഭവശബ്ദം മുഴക്കി.

എട്ടാമദ്ധ്യായം സമാപ്തം.

ഒൻപതാമദ്ധ്യായം.

(തുളസീഭാസൻ ജ്ഞാനോപദേശം ലഭിച്ചത്.)

“അല്ലായ്ക്കാ സിദ്ധന്മാരേ! ശ്രീനാരായണൻ അന്തർലാഭം ചെയ്തശേഷം തുളസീഭാസൻ അനേകസന്ത്യാസിമാരോടുകൂടി ഒരു മഠത്തിൽ തന്നെ പലനാൾ താമസിച്ചു, ഭഗവൽ സ്മൃതിപരങ്ങളായ പല ഗാനങ്ങളും പദ്യശകലങ്ങളും നിർമ്മിക്കയും ദേവഭാഷയിലുള്ള വാല്മീകീഭാഷയെന്നതെ ഹിന്ദുസ്ഥാനിഭാഷയിലാക്കി തുളസീരാമായണം എന്നു പേരുമിട്ടു ഉത്തരദേശനിവാസികൾക്കെല്ലാം പാരായണയോഗ്യമാക്കിത്തീർക്കുകയും ചെയ്തു. ദൈവകീർത്തി (ഭാസതപ) ചർഗ്ഗത്തിൽ കുറച്ചുനാൾ കഴിച്ചശേഷം, സാധുസംഗത്താലും വിഷയനിഗ്രഹത്താലും അന്നഭാസനുമെന്താലും വേദപാരായണത്താലും ഇന്ദ്രിയനിഗ്രഹം ചെയ്യണമെന്നുള്ള അഭിലാഷത്താലും സമാധിസുഖചാര്യയോഗ്യതാലും കർമ്മകാണ്ഡത്തിലും ഭക്തികാണ്ഡത്തിലും ശ്രേഷ്ഠമാണ് ജ്ഞാനകാണ്ഡം എന്നു വേദത്തിൽ വായിച്ചിട്ടുള്ളതിനാലും ബ്രഹ്മജ്ഞാനം സിദ്ധിക്കാതെ, മനോനിഗ്രഹം സാധിക്കയില്ലെന്നു ബോധത്താലും മനസ്സുണ്ടെന്നു, കരുടിവസം ഇങ്ങനെ ആലോചിച്ചു—“അഹ! ഉൽകൃഷ്ടമായ ബ്രഹ്മജ്ഞാനത്തെ എന്റെ സർഗ്ഗനാഥനായ ഹരനോടു ഉപദേശരൂപേണ വാങ്ങിക്കണമെന്നഭഗവാൻ തന്നെ മുഖതാപിൽ ചെന്നോടു പറഞ്ഞിരുന്നിട്ടും വളരെനാൾ അതിനു സംഗതിയാകാതെ വെറുതെ കഴിച്ചുകൂടാത്ത കഷ്ടമായിപ്പോയി. ഇങ്ങനെ ആലോചിച്ച ഭഗവാനെ സ്മൃതിച്ചശേഷം, തന്റെ ഗുരുവായ ഹരനോട് ധ്യാനിച്ചു “ഓ ഭഗവതാർ! വായുക്കുമാ! ശ്രീരാമഭട്ട! സീതാഭട്ട! പാർവ്വത! അശരവംശൻ! ഷൂദൻ! രാവണലംകാദാഹക!

“മേന്മയുപോരുന്നവർക്കൊക്കിലും
പോരാവിധയതിനങ്ങിനെയുള്ളൊരു
ഹാരം”

ശ്രീരാമചന്ദ്രൻ കൊടുത്തപ്പോൾ അതിലെ ഓരോ മുത്തുമണിയും കടിച്ചുനോക്കി, ജ്ഞാനരസമില്ലെന്നു പറഞ്ഞു, ഭൂതങ്ങൾത്തന്നെ പരമഭഗവതാണെന്നു അനുഗ്രഹിച്ചു കരുണാനിധേ! എന്നിങ്ങനെ പല സ്തോത്രങ്ങൾ ചെയ്തപ്പോൾ അറിഞ്ഞു ഹരനാൻ—“ഓ ശ്രീനാരായണഭക്ത! സാധുജനശുശ്രൂഷക! ഭക്തജനദാസ! ഹേതുളസീഭാസ! ജ്ഞാനിഭാവനകഴിഞ്ഞു; വന്നുകഴിഞ്ഞു. ഇതുവരെ എന്നെ, വിചാരിക്കാത്തൊരാളെ ഞാൻ വ്യസനിച്ചിരിക്കുകയായിരുന്നു. എന്നുപറഞ്ഞു പ്രത്യക്ഷനായിനിന്നു, ആശീർവാദം ചെയ്തു. അദ്വൈതജ്ഞാലോ ഹിതത്തിനിൽക്കുന്ന ഹരനോടു പറയുന്ന പാദങ്ങളിൽ സാക്ഷാൽ

നമസ്കാരം ചെയ്തു ദേവപന്ത്രനായ കപീശം! ജ്ഞാനസ്വരൂപ! എന്നെ ഇപ്പോൾ രക്ഷിക്കണം" എന്നറിവിട്ടു. തൊഴുകെക്കോട്ടുകൂടി നിന്നു.

ഹന്തമാൻ തൃശ്ശീദാസനെ മാറോടണച്ചുപിടിച്ചുകൊണ്ട് ഹേ വിഷ്ണുക്കേ! ജീവൻമുക്ത! നീയെന്നിധ്വാനിച്ചതെന്തിനാണു്. വളരുന്നാൾ വിചാരിക്കാതെയിരുന്നിട്ടു്, ഇപ്പോൾ വിചാരിക്കാൻ കാരണമെന്തു്? നീ ജ്ഞാതാനുജായ മനോവികാരങ്ങളോടു കൂടാതെ, പരമജ്ഞാനിയായി പരന്നാൾ ജീവിച്ചിരുന്നാലും എന്നരുൾചെയ്യ.

തൃശ്ശീദാസൻ വീണ്ടും വന്ദിച്ചു പറഞ്ഞു:—“സ്വാമിൻ! ഇന്ദ്രിയനിഗ്രഹത്തിനും അത്മാഭിമാനനാശത്തിനും, നിത്യാനന്ദലബ്ധിക്കും ഉതകുന്നതായി സർവ്വപരിപൂർണ്ണമായി, അഭിമല്യാന്തരഹിതമായി ജ്യോതിരൂപമായി അനന്ദമാത്രമായി, നിത്യമായി, സത്യമായി നിഷ്പളങ്കമായി എല്ലാവും എല്ലാമല്ലാത്തതുമായി, വിലക്ഷണസുലക്ഷണമായി, നിവികാരമായി താതൊരുവസ്തു ചുമുണ്ടോ ആ പരമതത്വത്തെ അടിയന്തരദോഷിച്ചുനഗ്രഹിപ്പാനാകണം" എന്നുപേക്ഷിച്ചു. ഹന്തമാൻ വാത്സല്യപൂർവ്വം തൃശ്ശീദാസനെന്നോക്കി അല്പനേ പരമാർത്ഥജ്ഞാനോപദേശം ചെയ്യാൻ, കേവലം ഒരു പാമ്പനായ ഞാൻ ശക്തനാകുമോ? എങ്കിലും നീ മുജ്ജന്മത്തിൽ, പുഴുതിത്തിൽ രാമായണത്തിൽ നീയില്ലേടുംപോദിച്ച പരമാർത്ഥജ്ഞാനാഹരസ്യം അടങ്ങിയിട്ടുണ്ടു്. അതിനെ പാപായണം ചെയ്യാൽനിസ്സംശയമായി മുക്തിലഭിക്കും. എങ്ങനെയെന്നുചെയ്താൽ, ശ്രീനാരായണകഥയായ രാമായണത്തെ പാപായണം ചെയ്തു ഭംഗിയായി ച്ചാപ്യാനിച്ച് ശ്രോതാക്കളെ അനന്ദനിമിത്തരാക്കിത്തീർക്കുന്ന ഒരു മഹാശയപുരാണപാഠകൻ ഉല്പദാസനെന്നുപേരോട്ടുകൂടി ഈ കാശിയിലുണ്ടല്ലോ, അദ്ദേഹം പരമാർത്ഥബ്രഹ്മജ്ഞാനിയാണു്. അദ്ദേഹം പറയുന്നജ്ഞാനാർത്ഥങ്ങളെ കേട്ടു ബന്ധപാശവും അഹംഭാവവും നങ്കുലച്ചികളുണ്ടും ഏഷണത്രയവും ദീപ്തദോഷങ്ങളും എന്നല്ല ദേഹസുഖബോധവും വിട്ടു വളരെപ്പേർ ഇപ്പോൾസമാധിയിലിരിക്കുന്നവർ ഉണ്ടു്. ഞാനും അതുകേട്ടു ബ്രഹ്മാനന്ദത്തിൽ മുഴുകി, ഇരിക്കുകയായിരുന്നു. അപ്പോഴാണു് നിന്റെ സ്തോത്രങ്ങൾ എന്റെ കാതിൽപ്പെട്ടതു്. എന്നുപറയുന്നതുകേട്ടു തൃശ്ശീദാസൻ—“സ്വാമി! എന്റെ ഹൃദയം സംകല്പച്ചികല്പാദിവികാരങ്ങളാൽ മലിനമായിത്തീർന്നിരിക്കുന്നു. അശ്രിതന്മാർക്കു കല്പവൃക്ഷംപോലെ കരുണാനിധിയായ എന്റെഹൃദയനന്ദം! ഉത്തമബ്രാഹ്മണനും നിന്ദിതപടിയും കേട്ടാനന്ദമടഞ്ഞതായ അജ്ഞാനരാമായണത്തെ അതളിച്ചെയ്തു്, എന്റെ പൂജാർചനത്തെ തീർത്തു എന്നിക്കാനന്ദസിദ്ധി ഉണ്ടാക്കിത്തരണം.

ഹന്തമാൻ:—ഹേ ഹരിക്കേ! വിശാലാക്ഷിയമ്മയുടെയും വിശ്വനാഥസ്വാമിയുടെയും സാന്നിദ്ധ്യത്താൽ, പരിശുദ്ധമായ ഈ കാശിയിൽ വസിക്കുന്നതു മോക്ഷപ്രദമാണെന്നു നിശ്ചയിച്ച് വസിഷ്ഠമഹർഷി ഒരു ബ്രാഹ്മണനായിവന്നവതരിച്ച്, ഉല്പദാസനെന്നുള്ള പേരോട്ടുകൂടിയിരുന്നു അല്പാത്മരാമായണത്തെ പാപായണം ചെയ്തു പരിക്ഷാണം. അതുകേൾക്കുന്നതിനു കാട്ടിൽനിവസിക്കുന്ന തപസ്വികളെല്ലാം ബ്രാഹ്മണവേഷത്തിൽ ഇവിടെവന്നു്, അനന്ദിച്ചുപോകുമാണു് പതിച്ചു്. അതറിഞ്ഞാണു ഞാനുംകാലഗതിയാൽ അത്മാവിൽ വല്ല പാസനാബന്ധങ്ങളും പററുന്നുണ്ടെങ്കിൽ അവയെ നിഷ്കാസനം ചെയ്യാനായി അതു കേൾക്കാൻപോയതു്. അതിനെ സമ്പ്രദിച്ചു ഞാൻ പറയാം. ശ്രദ്ധിച്ചുകേട്ടു പരമജ്ഞാനത്തെലഭിച്ചു കൊൾക. എന്നുപറഞ്ഞു്, ജ്ഞാനരാമായണത്തെ വിവരിച്ചുതുടങ്ങി. എങ്ങനെയെന്നാൽ മോക്ഷമാകുന്ന അയോധ്യയിൽ ബ്രഹ്മമാകുന്ന ദശധേനു, ജ്ഞാനശക്തി ഇന്ദ്രാശക്തി, ക്രിയാശക്തി, എന്ന മൂന്നുഭയുമാരോട്ടുകൂടി വസിക്കുമ്പോൾ, ജ്ഞാനശക്തിയാകുന്ന കേശവയുടെ ഗർഭത്തിൽ അത്മാവായ ശ്രീരാമൻ ഉത്ഭവിച്ചു. അദ്വൈതമനഃബാല്യത്താൽതന്നെ മറന്നു് അജ്ഞാനമയനായ ജീവനാണു താനെന്നു നിശ്ചയിച്ച് ദേഹേന്ദ്രിയങ്ങൾക്കു നാഥനായി ശ്രവണമെന്ന വസിഷ്ഠമുനിയെ പ്രാപിച്ച്, മനനമാകുന്ന വിശ്വപാമിത്രനെ അനുഗമിച്ച് വൈരാഗ്യമാകുന്ന ലക്ഷ്മണനോട്ടുകൂടെ നടന്നു് പഞ്ചമഹാപാതകങ്ങളാകുന്ന പാവനങ്ങൾ, ക്ഷണകർ, കാമ്പനങ്ങൾ, മേടകൾ വനാന്തരങ്ങൾ, ഇതുകളെക്കടന്നു് ജ്ഞാനമെന്ന

ബാണത്തെ തൊടുത്തു ആവണമെന്നതാടുകയെ നിഗ്രഹിച്ചു, ഇയ്യരയെന്ന മാരിചനെ യേപ്പെടുത്തി, നേരിട്ടുപന്നാൽ നശിച്ചുപോകുമെന്നു മനസ്സിലാക്കിയോടിച്ചു, വൃദിചാര മെന്ന കല്ലിനെ ചപട്ടി, ആ പാരമെന്ന അഥ്യായെ പുകഴ്ത്തി, ഏകാന്തമെന്ന മിഥില യിൽചെന്ന്, ശാന്തിയാകുന്ന ജനക്കനെക്കണ്ടു, അക്ഷാതിയാകുന്ന വില്ലിനെ മുറിച്ചു, നന്ദമാകുന്ന സീതയെ വരിച്ചു, മദമെന്ന പരശുരാമനെ മടക്കി മോക്ഷമാകുന്ന അയോ ധ്യയെ പ്രാപിച്ചു ഞൻ ജീവാത്മാവല്ലെന്നു്, ബ്രഹ്മമാകുന്ന ദശരഥനോടു ചേ ണ്റിരിക്കുമ്പോൾ, ജീവനുകുതിയാകുന്ന മകുടാഭിഷേകത്തിനാരംഭിക്കുവേ, ക്രിയയാകുന്ന കൈകേയി മൂലമുണ്ടായ ചലനംകൊണ്ടു, ബ്രഹ്മമാകുന്ന ദശരഥനെപ്പിരിഞ്ഞു, മോക്ഷ മാകുന്ന അയോധ്യയെ ഉപേക്ഷിച്ചു വൈരാഗ്യമെന്ന ലക്ഷ്യമെന്നോടും അനന്ദമെന്ന വൈദേഹിയോടുംകൂടെ ചിത്തമെന്ന സരയൂനടിയെക്കടന്നു, ബുദ്ധിയെന്ന ഗുഹനോടു ചേർന്ന്, വിഷേപമെന്ന വനത്തിൽ പ്രവേശിച്ചു തപമെന്ന ചിത്രകൂടത്തിൽ താമസി ച്ചു, അഹംകാരമെന്ന വിരാധനെക്കൊന്നു, മനമെന്ന കാകാസുരനെവെന്ന്, സങ്കല്പമെ ന്ന കണ്ണു നശിപ്പിച്ചു, നിവികല്പമെന്ന കണ്ണുകൊടുത്തു, വീര്യമെന്ന അഗസ്ത്യമഹർ ഷിയെക്കണ്ടു, ധീരതയെന്ന അസ്ട്രംവാങ്ങിക്കൊണ്ടു, കാമംഎന്ന ശുദ്ധ്വജയെ ദ ണ്ഡിച്ചു; ആശാമികം എന്ന ചന്ദ്രേഷണാദികളെ ചണ്ഡിച്ചു, ഇയ്യരയെന്ന മാരിചന്റെ ആവേശത്താൽ അനന്ദമെന്ന സീതയെപ്പിരിയാനിടയായപ്പോൾ, രാജസംഎന്ന രാവണ നടുത്തു, അനന്ദമെന്ന സീതയെയുമെടുത്തു ദുഃഖമെന്ന ലങ്കയിലുള്ള ദുർവാസനയെന്ന രാക്ഷസരാൽ വളയപ്പെട്ടു ചിന്തയെന്ന അശോകവനിയിൽ വച്ചപ്പോൾ അത്മാവായ ശ്രീരാമൻ കോപിച്ചു, ഇയ്യരയെന്ന മാരിചനെ നിഗ്രഹിച്ചു, നിരാശയെന്ന ഭൂമിയിൽ പതിപ്പിച്ചു, കരിക്കലം തന്റെ മുമ്പിൽ വരാതെവണ്ണം നശിപ്പിച്ചു, അനന്ദമെന്ന സീ തയെ അന്നേപഷിച്ചതിൽ കാണായ്യാൽ വ്യസനിച്ചു വൈരാഗ്യമെന്ന ലക്ഷ്യമെന്നോടുകൂ ടി, വിഷേപമെന്ന കാകനത്തിൽ അലഞ്ഞുനടന്നു, ചിന്തന എന്ന കണ്വന്ധനെക്കൊ ന്നു, സന്തോഷമെന്ന ശബരിയുടെ അരികിൽചെന്ന്, നിദിലുഗ്രാസനം എന്ന ഹന്തമാ നോടുചേർന്ന്, അനന്ദമെന്ന സീതയെ അന്നേപഷിച്ചു, ജനനമെന്ന സപ്തസാലങ്ങളെ മുറിച്ചു, യേംഎന്ന ബാലിയെ വധിച്ചു, അയേംഎന്ന സുഗ്രീവനെപ്പാലിച്ചു, സദാ സനകളാകുന്ന കപികളെയെത്തു്, നിദിലുഗ്രാസനം എന്ന ഹന്തമാനെക്കൊണ്ടു, മൊ ഹം എന്ന സമുദ്രംകടന്നു, ലോഭമെന്ന ലങ്കാലക്ഷ്മിയെയോടിച്ചു ദുർവാസനയെന്ന രാ ക്ഷസരെ മടക്കി, അനന്ദമെന്ന സീതയെക്കണ്ടു, അനുഭവമാകുന്ന അനുഗ്രഹം ഏറ്റു കൊണ്ടു, ചിന്തയെന്ന അശോകവനത്തെ അഴിച്ചു, അജ്ഞാനമെന്നമാല്യവാനെ നിഗ്ര ഹിച്ചു, സന്ദേഹമെന്ന അക്ഷേകുമാരനെയും നശിപ്പിച്ചു വിപരീതതപംഎന്ന ഇന്ദ്രജി ത്തിനാൽ മോഹിപ്പിക്കപ്പെട്ടപ്പോൾ നിദിലുഗ്രാസനം എന്ന ഹന്തമാൻ മോഹമെന്ന പാ ശത്തെ ചണ്ഡിച്ചു രാജസമെന്ന രാവണനെ എതിർത്ത്, മൌനമെന്ന അഗ്നിയെ വല്പി പ്പിച്ചു, ദുഃഖമെന്നലങ്കയെച്ചുട്ടു, മോഹമെന്ന വെള്ളത്തെമററി ധൈര്യംഎന്ന സേതു ബന്ധിച്ചു, സാതപിക്തനമെന്ന വിഭീഷണനെ ആശ്രയിച്ചു, താമസഗുണം എന്നകും കേണ്ണനെക്കൊന്നു, അതു് രാജസമെന്ന രാവണനെ കോപിപ്പിച്ചു, വിപരീതതപമെന്ന ഇന്ദ്രജിത്തിനെ ഇളക്കിവിട്ടു, വിദ്വന്തി (മയക്കം)എന്ന പാശത്താൽ അത്മാവായ ശ്രീ രാമനും വൈരാഗ്യാദികളായ ലക്ഷ്മണാദികളുംമടങ്ങി നിദിലുഗ്രാസനം ആയ ഹന്തമാനുമോ തും ഉണർന്നിരിക്കുമ്പോൾ, ആ ഹന്തമാന്റെ സഹായത്താൽ നിഷ്പന്ദയെ ന്ന സഞ്ചിവിഭജിച്ചപ്പോൾ, വൈരാഗ്യമെന്ന ലക്ഷ്യമൻ വിപരീതതപമെന്ന ഇന്ദ്രജിത്തി നെ നിഗ്രഹിച്ചു, സഞ്ചിതമെന്നമുഹൂർത്തലമെതിർത്തപ്പോൾ, ധീരതപമെന്ന മോഹനാ സൃത്താൽ അവരെ വധിച്ചു, അശുഭവാസനകളാകുന്ന രാക്ഷസരെ തിർത്തപ്പോൾ ശുഭ വാസനകളാകുന്ന വാനരന്മാർ അവരെ നശിപ്പിച്ചു, ഉടനേ അത്മാവെന്ന ശ്രീരാമൻ കോപിച്ചു, വിവേകമാകുന്ന വില്ലെടുത്തു, രാജസമാകുന്ന രാവണനോടെതിർത്ത് ജ്ഞാ നമാകുന്നബാണംതൊടുത്തു് അഹംഭാവംഎന്ന കലശത്തെയുടച്ചു, ദശേന്ദ്രിയങ്ങളാകു ന്ന പത്തുതലകളെയും മുറിച്ചു, അനന്ദമെന്ന സീതയെക്കണ്ടു, മൌനമെന്ന അഗ്നിയി

നാരായണതത്ത്വത്തെക്കുറിച്ചു വസ്തുതയറിയാതെ ആരോ കാവൽക്കാരായിരിക്കുമെന്നുഭയപ്പെട്ടപ്പോൾ
ഗർഭത്തിൽ പിൻപലിഞ്ഞു മറഞ്ഞിരിക്കുന്നുണ്ടല്ലോനേരം കഴിഞ്ഞുവന്നുവഴിയിൽകൂടിവെളി
ക്കിറങ്ങുന്നതിനായിത്തുടങ്ങി, അവിടെയും മുൻപിലത്തെപ്പോലെ ശ്രീരാമലക്ഷ്മണന്മാർ
വന്നുതടുത്തു. “എന്താ ഭയപ്പെടുന്നവരേ! നിങ്ങൾ തുളസീദാസന്റെ മുതൽ കട്ടുകൊണ്ടെ
വിടേക്കാണുപോകുന്നത്? നിൽപിന്നവിടെ എന്നുപറഞ്ഞു യേശുപ്പട്ടത്തി.

ഉടനെ സന്യാസിമാർ, ഒരുഭാഗത്തൊതുങ്ങി ഭയത്തോടുകൂടി മറഞ്ഞിരിക്കുന്നു ഒരുക്കോ
ണിൽ കളിച്ചിരുന്നു. ഇക്കഥ മറ്റുള്ളസന്യാസിമാർ അറിയുന്നതിനുമുമ്പ് അവിടെ നി
ന്നും കടക്കണമെന്നുഭയപ്പെട്ടപ്പോൾ, ഗ്രാമമായി വേറൊരുവഴിയിൽകൂടി കാലോശപോലും കേൾ
ക്കാതെ പതുക്കെ പോകാൻഭാവിച്ചപ്പോൾ അവിടെയും ശ്രീരാമലക്ഷ്മണന്മാർ എത്തിക്കു
ടിത്തടുത്തു, എന്താ തിടുമുട്ടുന്നവരേ! നിങ്ങൾ എവിടേക്കാണുപോകുന്നത്? നില്പിൻ”
എന്നുപറഞ്ഞു. അപ്പോൾ കള്ളന്മാർ ഭ്രമിച്ചു തങ്ങളുടെ കള്ളം വെളിപ്പെടുപോകുമെ
ന്നു നിശ്ചയിച്ചു കാവൽക്കാരനോക്കി ഹേ സ്തേഹിതന്മാരേ! നിങ്ങൾ ഞങ്ങളെ തടുത്തു
പമാനിക്കാൻ തുടങ്ങുകയ്യ്. ഞങ്ങൾ കള്ളത്തു മുതലിൽ പകുതി നിങ്ങൾക്കു തന്നെ
ക്കാം. മെങ്ങാതികൾ മിണ്ടാതെ ഞങ്ങളെ വെളിക്കുവിട്ടേക്കണം എന്നുപറഞ്ഞു. ശ്രീ
രാമലക്ഷ്മണന്മാർ അതു കേട്ടു ഹേ സാധുബ്രാഹ്മണരേ! ഇപ്പോൾ നാം ഭാഗിച്ചെടുക്കുമെന്നു
പറഞ്ഞതു നിങ്ങൾ അപഹരിച്ച മുതലൊ അപഹരണകർമ്മത്തിന്റെ പാപമോ ഏതാ
ണെന്നുപറയുവിൻ.

ബ്രാഹ്മണർ:—പാപവും മുതലുംനമുക്കുഭാഗംതന്നെ.

ശ്രീരാമ:—അതിനു ഞങ്ങൾക്കു സമ്മതമല്ല. പാപം മുഴുവൻനിങ്ങൾ എടുത്തു
കൊണ്ടു മുതലിൽപകുതി ഞങ്ങൾക്കുതന്നാൽമതി.

ബ്രാഹ്മണർ:—അങ്ങനെതന്നെ. എന്നാൽ നിങ്ങൾ മുതൽമാത്രംഭാഗിച്ചെടുത്തു
കൊൾവിൻ.

ശ്രീരാമ:—നിങ്ങൾ ബ്രാഹ്മണരായിരുന്നും, പാപകർമ്മം ചെയ്തതു, പരമാത്മം
പോലെ അറിഞ്ഞിരിക്കുന്ന ഞങ്ങൾ, നിങ്ങൾക്കു ഭയംതന്നെ, ആ പാപകർമ്മത്തിന്റെ
ഫലമായ മുതലിൽപകുതി അപഹരിച്ചാൽ പാപം ഞങ്ങൾക്കുപറന്നുകൂടാ.

അതിനുപരിഹാരമായി, നിങ്ങൾ ഇതുവരെ തപോവൃത്തിയാൽ സമ്പാദിച്ച പു
ണ്യം മുഴുവൻ വിട്ടുതരാൻ സമ്മതമുണ്ടോ?

ബ്രാഹ്മണർ:—“ഓരോ എങ്ങനെയാകെയൊ. പേഗം ഇവിടം വിട്ടൊഴിഞ്ഞു
മാറിപ്പോയാൽ മതി നമുക്ക്”, അകലത്തെങ്ങാനും ചെന്നിരുന്നു ഭാഗിക്കാം വരുവിൻ”

ശ്രീരാമ:—ഞങ്ങൾ ഈരാത്രിയെത്ത രാജാവിന്റെ കല്പനപ്രകാരം തുളസീദാസ
ന്റെ മുതലുകൾ സൂക്ഷിക്കാൻ വന്നുനിൽക്കുന്ന കാവൽക്കാരാണ് അന്ത്യയാമംവരെഞങ്ങ
ൾക്കു ഇവിടംവിട്ടു കരടിനീങ്ങാൻ നിവൃത്തിയല്ല. നിങ്ങൾ ഒട്ടാകുന്നതൊക്കെ തുളസീ
ദാസനോടുകൂടിയിരുന്ന ബ്രഹ്മധ്യാനമനുഷ്ഠിച്ചതിന്റെഫലമായി കിട്ടിയത് കൈയിൽഇ
രിക്കുന്ന ഈ മുതലുകൾ മാത്രമാണ്. അല്ലെ? ആ കർമ്മത്തിന്റെ പാപവുമാണ്. അല്ലെ?

ബ്രാഹ്മണർ:—കൊള്ളാം വൃദിചാരണിക്കു പതിവുതാഡർമ്മം പറഞ്ഞുകൊടുക്കു
ന്നതുപോലെ കള്ളന്മാരായ ഞങ്ങളോടു ഈ തത്വജ്ഞാനമൊക്കെയെന്തിനാണ് പറയുന്ന
തു? മറ്റുള്ള സന്യാസിമാരുടേന്നാൽ ഞങ്ങളുടെ മാനംപോയി. ഞങ്ങൾ പേഗംഇവിടെ
നിന്നുംപോയൊള്ളട്ടെ.

രാമലക്ഷ്മ:—നിങ്ങൾമോഷ്ടിച്ചുകൊണ്ടുവന്ന മുതലുകളും ഇതുവരെ ചെയ്തതപസ്സി
ന്റെ പുണ്യവും മുഴുവൻ ഞങ്ങൾതന്നെ പാപംമാത്രം നിങ്ങൾകൊണ്ടുപോയൊള്ളാമെങ്കി
ൽ വിട്ടുതയ്ക്കാം. അല്ലാതെ വിട്ടുതയ്ക്കാൻപാടില്ല.

ബ്രാഹ്മണർ:—നിങ്ങൾ മാനദുരാഗ്രാമികൾതന്നെ. നിങ്ങളെയൊന്നോഇവിടെപ്പി
ടിച്ചുകാവലാക്കിയിരിക്കുന്നതു?പെരുംകള്ളന്മാരായ നിങ്ങൾക്കു മുതൽഭാഗമേതാൻ നിവൃ
ത്തിയില്ല. പിന്നെയല്ലെപുണ്യംതന്നെതു്?

ശ്രീരാമ:—ഇതെന്തു കൃത്യമാണ്, ഭാഗംതരാമെന്നു നിങ്ങളല്ലേ ബലാൽ ഇങ്ങോട്ടു പറഞ്ഞതു? അങ്ങനെയൊന്നു ഞങ്ങളെക്കുളള രാജിത്തീർത്തിട്ടു ഇപ്പോൾ തരികയില്ലെന്നു പറയുന്നതു. ഏതായാലും ഞങ്ങൾക്കു തീർപ്പുവേണ്ടാ പുണ്യവുമ്പേണ്ടാ. ഉത്തമോത്തമനായ തൃശ്ശീദാസന്റെ മുതലുകൾ അദ്ദേഹത്തിനു തിരിച്ചുകൊടുപ്പിക്കേണ്ട ചുമതലയെ ഞങ്ങൾക്കുള്ളൂ.

ബ്രാഹ്മണർ:—അഹ! ഈ അസന്തതിയിൽ ഞങ്ങളെ വിട്ടയയ്ക്കാതെ കള്ളനെ വരുത്തിക്കൂട്ടുന്നതു കഷ്ടമാണ്. ഏതായാലും ഞങ്ങളെ വിട്ടയയ്ക്കണമെന്നു ചേക്കിക്കുന്നു.

ശ്രീരാമ:—കൊള്ളാം—വിട്ടയയ്ക്കണമെന്നു പറഞ്ഞതു? വൃദിചാരികളുടെയും കള്ളന്മാരുടെയും പക്കൽ വൃദ്ധ, കൊല, നിന്ദ കോപം മുതലായവ അധീനമാകുന്നു. അതിനാൽ കള്ളന്മാർ ഈ ലോകത്തിൽ വളരെ നിന്ദനാർത്ഥം നീചന്മാരുമാകുന്നു. അവരെ കഴിയുന്നത്ര ശിക്ഷിക്കാതെ വിട്ടയയ്ക്കുന്നവരാരുംതന്നെയില്ല. നിങ്ങളെ ഇങ്ങനെ വിട്ടച്ചാൽ ഞങ്ങൾക്കു കുറ്റമുണ്ടു. അതുകൊണ്ടു നിങ്ങൾ ഈ രാത്രി വെളിക്കുപൊയ്ക്കൂടാതന്നെ.

ബ്രാഹ്മണർ:—ഓ സുഹൃത്തുമാരേ! ഞങ്ങളുടെ ഈ ഹീനകൃത്യം ചെളിക്കുറിയിക്കാതെ വിട്ടച്ചാൽ, നിങ്ങൾക്കു ഞങ്ങൾ ചെയ്തപുണ്യവും ഈ മുതലുമുഴുവൻ തന്നെക്കാം.

ശ്രീരാമ:—വൃദിചാരികളെയും കള്ളന്മാരെയും, വിട്ടയയ്ക്കരുതെന്നു വേദവിധിയുണ്ട്. അതുകൊണ്ടു ചെയ്തുള്ളയാമെന്നു ലോചിക്കണ്ടാ.

ബ്രാഹ്മണർ:—ഞങ്ങൾ ബ്രാഹ്മണരാകയാൽ, ഞങ്ങളുടെ കുറ്റത്തെ നിങ്ങൾ സദയംക്ഷമിക്കണം.

ശ്രീരാമ:—വൃദിചരിച്ചു അവലുക്കയും തപസ്സുരിച്ചു അഷ്ടവസ്തുകളെയും ശാപത്തിലകപ്പെടുത്തിയതല്ലാതെ വിട്ടച്ചുവോ? അങ്ങനെയുള്ളവരെ വിട്ടയയ്ക്കുന്നവർക്കു പാപമുണ്ടെന്നാണ് ശാസ്ത്രം. അതുകൊണ്ടു നിങ്ങളെ ഇനി വിട്ടയയ്ക്കമെന്നു നപല്ലേപിചിചാരിക്കേണ്ടാ.

ബ്രാഹ്മണർ:—ഞങ്ങൾക്കിങ്ങനെ ദൈവധർമ്മവന്നുപോയതാണ്. ഇനി മരണചക്രം ഞങ്ങൾ മോക്ഷത്തിനൊരുങ്ങുകയില്ല.

ശ്രീരാമ:—കണ്ണില്ലാത്തവർ വഴിമറിമാത്രമല്ല, ശാസ്ത്രമറിഞ്ഞവരാണ് തെറ്റായി പ്രവൃത്തിക്കുന്നത്. നിങ്ങൾ ചേർന്നുപോയിരുന്നിട്ടും ഈ ഹീനപ്രവൃത്തിക്കൊരുങ്ങിയതുകൊണ്ടു, നിങ്ങളെ ഇനി വിട്ടയയ്ക്കാൻ നിശ്ചയിച്ചിട്ടില്ല. വേഗം മറഞ്ഞിരുന്നില്ലേയെന്നു ചോദിച്ചാൽ എന്നു പറഞ്ഞു നിർബന്ധിച്ചു. ഉടനെ അ ബ്രാഹ്മണർ, തങ്ങൾ അപമാനിച്ചുകൊണ്ടുവന്ന വസ്തുക്കളെല്ലാം അവിടെ ഇട്ടുപച്ചു പലവഴിക്കോടിക്കളഞ്ഞു. ഉടനെ ശ്രീരാമാദികൾ പുറകെ ഓടി അവരെ കാരോത്തരരേയും പിടിച്ചു തിരിച്ചുകൊണ്ടുവന്നു, അവർമേൽപ്പിച്ചവസ്തുക്കൾ അവരെവരെക്കൊണ്ടു ചുമപ്പിച്ചു, എന്താ കള്ളന്മാരെ! നിങ്ങൾ കണ്ടവരുടെ മുതൽമോഷ്ടിച്ചും പച്ചോടിപ്പൊയ്ക്കുള്ളയാണോ ഭാവിച്ചതു്. കോപംമെഴുതുംവെച്ചു, അപമാനിച്ചു മുതലും തപഃപുണ്യവും തന്നെ കളയാമെന്നു പറഞ്ഞു, നിങ്ങൾ ഞങ്ങളെ വശീകരിക്കാൻ ശ്രമിച്ചു, നിഷ്പ്രഭന്മാരും നിന്ദനാർത്ഥമായ നിങ്ങളുടെ പുണ്യവും പാപത്തിന്നുല്പാദനം. എന്നു പറഞ്ഞു കഴുത്തിൽ പിടിച്ചുകൊണ്ടു, “ഇതാ മറത്തിൽ കള്ളന്മാർ കയറിയേ! കള്ളന്മാർ” എന്നു കൂക്കിവിളിച്ചു. മറത്തിൽ കിടന്നവർ ഉണർന്നവർ കള്ളന്മാരെ പിടികൂടുന്നതുകണ്ടുകൊണ്ടു തൽക്ഷണം മറഞ്ഞുകളഞ്ഞു.

കള്ളന്മാരെ അവർ പിടിച്ചുകൊണ്ടുപോയി വിളക്കിന് വെളിച്ചത്തു നോക്കിയപ്പോൾ, തങ്ങളുടെ കൂട്ടക്കാരായ ചില സന്യാസിമാർതന്നെ അണുണുകണ്ടു, കോപത്തോടും അപമാനത്തോടും “എന്താ പാപം ദ്രാഹ്ണികളേ! ദ്രവ്യമോഹികളേ ഇതാണോ നിങ്ങളുടെ സന്യാസം? എന്നു പറഞ്ഞു, മുറയ്ക്ക ‘പ്രഹരദിക്കായ’ സേവിപ്പിച്ചു. അനന്തരം അവരെ മുതലോടുകൂടി പിടിച്ചുതള്ളിക്കൊണ്ടുപോയി. തൃശ്ശീദാസന്റെ മുമ്പിൽ നിൽക്കി,

സ്കോത്രങ്ങൾചൊല്ലി “സ്വാമിൻതട്ടത്തു നിന്തിരുവടിയാണെന്നറിയാത്തുകൊണ്ടാണ് കാവൽക്കാരെ ശിക്ഷിക്കുമെന്നു ഞാൻപറഞ്ഞുപോയത്. സ്വാംസഹനായ കരുണാനിധേ! നിന്തിരുവടിക്കു അതുമൂലം അപ്രിയംഉണ്ടാകരുത്. കോപാദിക്കളെ നിശ്ശേഷം വെള്ളിച്ചിരിക്കേണ്ട ധർമ്മത്തെ വിസ്മരിച്ചു അടിയൻറെ അപരാധം ക്ഷമിച്ചുനാകണം എന്നുപേക്ഷിച്ചുകൊണ്ടു നേതൃങ്ങളിൽ അശ്രുധാരപഷിച്ചു. ഭക്തവത്സലനായ ഭഗവാൻ തൃശ്ശീദാസനെപ്പിടിച്ചു മാറോടുചേർത്താശ്ശേപ്പിച്ചു ഫേബ്രുവരി! മുക്തിമാർഗ്ഗമന്യനെ നീബ്രഹ്മജ്ഞാനത്താൽ എന്നെവിസ്മരിച്ചുവോ? അനന്ദാധിപ്യത്താലും വിസ്മരിച്ചുവോ? എന്നുചോദിച്ചു.

തൃശ്ശീദാസൻ:—ജഗന്നാഥകീ സകലദേവദേവ! നിന്തിരുവടിയല്ലാതെ ബ്രഹ്മവേദമെന്താ? നിന്തിരുവടിയുടെ വക്ഷസ്സഥലത്തിൽ അധിപനാകുന്ന സീതാദേവി ഒഴികെ അനന്ദംവേദമെന്താ? വേദമെന്തെന്നുവെച്ചു പരമർത്ഥമായതോ മുക്തിയോലഭിക്കുന്നതാ? അങ്ങേജീവിക്കുന്നവർക്കു വല്ലതാഴ്ചയുണ്ടാകുന്നുണ്ടോ? ഫേ! ഭഗവാൻ നിന്തിരുവടിയെ പെട്ടാൻ വാൾ ഈയോകത്തുണ്ടോ? നിന്തിരുവടിയല്ലാതെ മറ്റുവല്ലാതെ ഈ പതിനാലുലോകത്തുണ്ടോ? അല്ലയോഭഗവാൻ! അടിയൻറെ അപരാധങ്ങളെ തപസ്സുപോലെഗണിച്ചു ഭൂഷണങ്ങളെയും ഭൂഷണമായിവിചാരിച്ചു എന്നുരക്ഷിക്കണം. അങ്ങേജനത്തിനു ഒരിക്കലുംപാപംപരാതരിക്കുന്നതിനു മോശ്ശായത്തോ അതിനെ എന്നിക്കുപദേശിച്ചു അനുഗ്രഹിച്ചുനാകണം. ഇങ്ങനെ പലവിധത്തിൽ സ്തുതിക്കുന്ന തൃശ്ശീദാസനെന്നോക്കി ഭഗവാൻ “ഫേ ഭക്തശിരോമണേ! നീഅറിയാതെ നിന്റെ മുതലുകൾ മോഷ്ടിച്ചുകൊണ്ടുപോയ കള്ളന്മാരെ ഞങ്ങൾ തടയാതെല്ലാതെ വേറൊന്നും നിനക്കു അനിഷ്ടമായി പ്രവർത്തിച്ചില്ലല്ലോ. അതുനിനക്കു ഉപകാരമല്ലയോചെയ്തത്? അതിനു വാളുമെടുത്തുകോപിച്ചു പുറപ്പെടാൻ എന്തുഭാരമുണ്ടു? നിനക്കിത്ര കോപംകൊള്ളാമോ എന്നുചോദിച്ചു.

തൃശ്ശീദാസൻ അത്യന്തഭക്തിവിശ്വാസങ്ങളോടുകൂടി അനന്ദബാഷ്പംതൂകി ഭഗവാൻറെപാദങ്ങളിൽവീണുകിടന്നു സ്വാമിൻ! പുണ്യശിക്ഷ! അനേകയുഗം തപസ്സുചെയ്താലും കാണാൻകിട്ടാത്ത നിന്തിരുവടിയുടെ ദിവ്യദർശനംകൊടുത്തുതിരുമൊഴികളാൽ അധിക്ഷേപംചെയ്തതു ഇരവിപ്രസാദമെന്നല്ലോ. അവരെ തൃക്കൈകൾകൊണ്ടു അടിക്കുകയും ചെയ്തുവല്ലോ. ഇനിയതിൽകൂടുതലായഭാഗ്യം അവർക്കുണ്ടോന്നാണുവരാനുള്ളത്? കന്നമില്ല. അങ്ങനെയുള്ള ഈപുണ്യപാപങ്ങൾ നാശവും നിസ്സാരവുമായ ഈ അല്പസ്വപത്ഥാൽ അഭിലാഷംവരാമോ? ഒരിക്കലുംപാടില്ല. അങ്ങേദർശനത്തേക്കാൾ ഇതുവലുതോ? അങ്ങേതൃക്കൈകൾകൊണ്ടു കരുപ്രഹരംനൽകി അടിയനെ അനുഗ്രഹിക്കണമെന്നാഗ്രഹമുണ്ടു്. നിന്തിരുവടിയുടെലീലാഗതി തിരിച്ചറിയുന്നതിനു ബ്രഹ്മാദിവേദമാക്കുപോലും സാധ്യമില്ലാതിരിക്കുന്നസ്ഥിതിക്കു് അല്പജ്ഞനായ ഞാൻഎന്തിനാ ഞാൻ? എന്നിങ്ങനെ പലവിധത്തിൽ ധന്യവാദങ്ങൾ വെക്കുമ്പോൾ ശ്രീനാരായണൻ അശ്രീഭക്തൻറെശിരസ്സിൽ തൃക്കൈകൾവച്ചുതലോടി അനുഗ്രഹിച്ചിങ്ങനെപറഞ്ഞു.

തൃശ്ശീദാസ! ഈബ്രാഹ്മണർവളരുന്നൊളായി നിന്നോടൊന്നിച്ചു സംസർഗ്ഗം ചെയ്യുന്നവരല്ലേ? അതുകൊണ്ടുഅവർ വീണ്ടും അജ്ഞാനത്തിൽമാഴ്കി കുതിച്ചുയറിപ്പിക്കാതെ ഞാൻതട്ടത്തുവെന്നെയുള്ളു. സൽസംസ്കൃതം സിദ്ധിച്ചവർ നരകത്തിൽ പതിക്കുന്നതു നന്നല്ലെന്നുള്ള പരമാർത്ഥംകാത്താണങ്ങളെന്നെയെല്ലാം. രാമ്മാംഗദൻ പണ്ടു വിഷ്ണുഭജനംചെയ്തുകൊണ്ടു അവൻറെ പട്ടണത്തിൽ നിപസിച്ചു നവരം വൈകുണ്ഠത്തെ പ്രവർത്തിച്ചു യോ? തൃശ്ശീദാസൻ “സ്വാമി! നിന്തിരുവടിപറയുന്നതു പരമർത്ഥമാണെങ്കിലും “പരോപകാരപുണ്യായ പാപായപരപീഡനം” എന്നതത്വത്തെ അനുസ്മരിച്ചു അടിയൻ അത്രയുപറഞ്ഞുവെന്നുള്ളു. ഇത്രത്തോളം കൃപാകടാക്ഷം നിന്തിരുവടിക്കുണ്ടാകത്തക്കവണ്ണം അടിയൻചെയ്യുപുണ്യം ഏതാണെന്നറിയുന്നില്ല. അല്ലയോ ലോകദൈവമേ! അത്രപവും അനന്ദമാത്രവുമായ ബ്രഹ്മാ അടിയൻറെ മനോമതിക്കനുസരിച്ചുള്ള രൂപത്തിൽ പ്രത്യക്ഷപ്പെടുന്ന നിന്തിരുവടിയല്ലാതെ മറ്റുണ്ടോ? പാരില്ലാതെനീരുണ്ടോ? അ

അല്ലാതെ പരമാത്മദൈവംവേറെയുണ്ടോ? ഉണ്ടെന്നു പറഞ്ഞു അങ്ങേ മാതാപിതൃസ്തരികിൽ നിന്നു ഒഴിഞ്ഞവരുണ്ടോ? ഹേദേവധീദേവ! വാസുദേവ! മഹാനാഭാ! എന്നു സ്തുതിച്ചുവരികുമ്പോൾ ഭഗവാൻ പ്രിയഭക്ത! മോക്ഷാനന്ദനിധാനമേ! ഇനി നിന്റെമുമ്പിൽ നിന്നു കീഴ്ന്നുവെക്കുക കൊടുത്തുകൊൾക. ഞങ്ങൾ തടുക്കയില്ല. എന്നുള്ളിടത്തു യുദ്ധരോഷം അന്തർഗ്ഗതം ചെയ്തു. അനന്തരം തുളസീദാസൻ ഭഗവാന്റെ കൈകൊണ്ടു അടിക്കൊണ്ടു ബ്രാഹ്മണവേഷമായി അല്ലയോ മഹാഭാഗ്യവാന്മാരേ! നിങ്ങൾ ഭഗവാന്റെ ദർശനവും പ്രഹരവും ലഭിച്ചുപുണ്യവാന്മാരല്ലേ? അദ്ദേഹത്തിന്റെ അധീക്ഷേപങ്ങൾ ശ്രമിക്കുവാൻ ഇടയായവരല്ലേ? നിങ്ങളുടെപേരിൽ ഭഗവാൻ ഇത്ര വളർച്ചയുണ്ടാവാൻ കാരണമെന്തായിരിക്കാം. അല്ലയോ സ്വാമികളേ! നിഷ്കാമന്മാരെ വളരുന്നതായി ഭഗവാനെക്കാണാതെയിരുന്നപാപിയായ എനിക്ക്, അദ്ദേഹത്തിന്റെ ദർശനം തരവിക്കുന്നതിനും അപരിചിതമായ നിങ്ങളുടെ തപോമഹിമയെ മററുള്ളവർ കാട്ടിക്കൊടുക്കുന്നതിനുമായിട്ടായിരിക്കാം നിങ്ങൾ നിസ്സാരമായ ഈ മുതൽ മോഷ്ടിച്ചത്. നിങ്ങളുടെ ഈ മഹിമ ഇതുവരെ അറിയാതെയിരുന്ന എന്റെ അപരാധത്തെ നിങ്ങൾ സദയം ക്ഷമിക്കണം. ഇങ്ങനെയുള്ള നിങ്ങളെ യഥാഭാഗ്യം പൂജിച്ച് വയ്ക്കാനിടയാകാത്തതുകൊണ്ട്, എനിക്കു മനസ്സാപമുണ്ട്. ഇനിമേൽ നിങ്ങൾ എന്നെക്കൊണ്ടു ശുശ്രൂഷചെയ്യിച്ച്, മോക്ഷമാർഗ്ഗങ്ങളെ ഉപദേശിച്ചു കാണിച്ചുകൊള്ളണമെന്നുവേക്ഷിക്കുന്നു. എന്നു പറഞ്ഞ്, അവരുടെ കൈകൾ പിടിച്ചു, മന്ത്രിനുള്ളിൽ കയറിച്ചെന്നു മറാധിപതികൾ അവർതന്നെയെന്നും പറഞ്ഞ്, ശ്രീനാരായണനെ സ്തുതിച്ച്, ബ്രഹ്മാനന്ദത്തിൽ ലയിച്ച്, മുക്താചന്ദനത്തെ പ്രാപിച്ചു സ്ഥിതിചെയ്തു.

പതിനൊന്നാം അദ്ധ്യായം.

(തുളസീദാസനെപ്പരീക്ഷിച്ച അദ്ധ്യായം.)

അല്ലയോ സീലന്മാരേ! തുളസീദാസൻ ഇങ്ങനെയിരിക്കുന്നകാലത്തു്, ഒരുദിവസം മമതാദേവി-അനേകം സാധുക്കൾക്കു അന്നദാനം ചെയ്യണമെന്നു ഭേദിച്ചു്, സ്വർഗ്ഗപാതിലേകാദശിയുടെ പിറോദിവസം വലുതായ ഒരു സദ്യയൊരുക്കി, മണ്ഡലിനം ബ്രാഹ്മണരെ ക്ഷണിച്ചുവരുത്തി ഭക്ഷണംകൊടുത്തു.

അവർ ഉണ്ടുകൊണ്ടിരിക്കുമ്പോൾ, ഭഗവാൻ, ഒരു വൃദ്ധബ്രാഹ്മണന്റെ വേഷത്തിൽ മന്ത്രിനുള്ളിൽ കടന്നുവെന്ന്, തുളസീദാസനെ വന്ദിച്ചു്, “സ്വാമി! ഞാൻ ഒരു ദാസ്യബ്രാഹ്മണനാണ്. വിശപ്പു സഹിക്കാൻ നിവൃത്തിയില്ല. അല്പം അന്നംതരവാൻ കരുണയുണ്ടാകണം” എന്നുവേക്ഷിച്ചു, ഉടനെ, ബ്രാഹ്മണരുടെ അചാരമനുസരിച്ച്, അദ്ദേഹത്തെ മറ്റു ബ്രാഹ്മണരുടെ പാതിയിൽത്തന്നെയിരുത്തി, ചോറുവിളമ്പി ഉണ്ണാൻ ഭാവിച്ചപ്പോൾ, അ ബ്രാഹ്മണൻ മറ്റുള്ളവർക്കു നോക്കി, മാനുഷമനുഭവേ! നിങ്ങളെല്ലാം അത്യന്തം പരിശുദ്ധന്മാരാണ്. നേരമറിച്ച്, ഞാൻ മഹാപാപിയാണ്. അതെന്തെന്നുവെച്ചാൽ, ഞാൻ അത്യന്തം ബ്രഹ്മജ്ഞാനിയായ ഒരു ബ്രാഹ്മണനെ അറിവില്ലായ്മയാൽകൊന്ന്, അ ബ്രഹ്മമയ്യ ഏറ്റുകൊണ്ട്, അതുതീമാനായി ഈ ഗംഗയിൽവന്നു കുളിച്ചപ്പോൾ, വിശപ്പുസഹിക്കാതെക്കൊണ്ടിങ്ങോട്ടുവന്നതാണ്. അതിനാൽ നിങ്ങളുടെ പാതയിൽ എത്തിയതിൽ ഉത്തമനെന്നുവല്ല തൃപ്തിയും ഉണ്ടെങ്കിൽ അതു പറയണം. സത്യംപ്രകാരമുള്ള ഏതായാലും നന്നാണല്ലോ” എന്നു പറഞ്ഞു ഉടനെ ബ്രാഹ്മണരെല്ലാം പാതയിൽനിന്നുഴന്നുപോയി, അദ്ദേഹത്തെ പിടിച്ചുവലിച്ചു വെളിയിൽകൊണ്ടുപോയി തള്ളാൻഭാവിച്ചു. ഉടനെ, തുളസീദാസൻ അവരെ വലക്കി, വൃദ്ധബ്രാഹ്മ

ണനെ അടുക്കൽ ചിളിച്ച് വന്ദനം ചെയ്തു പറഞ്ഞു. ഫേ ബ്രഹ്മണോത്തമ! വേഗം സീതാഭാരതം ഉച്ചരിക്കുക. താങ്കളെ ബാധിച്ചിരിക്കുന്ന സകല മഹാപാതകങ്ങളും അതുകൊണ്ടു നീങ്ങും. അതുകേട്ടു വൃദ്ധബ്രാഹ്മണൻ അല്പനേരം മൗനം അവലംബിച്ചശേഷം പറഞ്ഞു. ഫേ തൃശ്ശൂർ സിംഹാസനം! സാധുജനരക്ഷകരേ! ഇപ്പോൾ താങ്കൾ പറഞ്ഞവാക്കു, ഏന്റെ നാക്കിൽ വരുന്നില്ല. എന്നിങ്ങനെ അതു ഉച്ചരിക്കാൻ തോന്നുന്നമില്ല. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ ഞാൻ അനേകപേദശാസ്ത്രങ്ങൾ വായിച്ചറിഞ്ഞവനാണ്. അതിലൊന്നും ഈ നാമം കണ്ടിട്ടില്ലെന്നു മാത്രവുമല്ല, ഇതുതോളം ഉച്ചാരണവിഷമമുള്ള വാക്കുകേട്ടിട്ടില്ല. ഒന്നു പറഞ്ഞു നോക്കാമെന്നുവെച്ചാൽ വളരെ തടസ്സം തോന്നുന്നു. ഇനി, ഞാൻ ചുരുക്കം ചെയ്യേണ്ടതു്? എന്നു്, വിചിന്തയിൽ അകപ്പെട്ടതുപോലെ ഭവിച്ചിരുന്നു. അതുകേട്ടു സാധുബ്രാഹ്മണരെല്ലാം അത്ഭുതപ്പെട്ടു്, എല്ലാവർക്കും നിഷ്പ്രയാസമായി പറയാവുന്ന ജയസീതാഭാരതവും, കൊടുംപാപിയായ നിന്റെ നാവിൽ ഉദിക്കുമോ? ബ്രഹ്മഹത്യ മൂടിയിരിക്കുന്ന നിനക്കു്, അതു് ഉച്ചരിക്കാൻ സംഗതിവരുമോ? അഥവാ ഉച്ചരിച്ചാലും ഫലപ്പെടുമോ? വേഗം ഇവിടെനിന്നും ചെളിക്കിരങ്ങിപ്പോയ്ക്കാം എന്നു് ഓർത്തു. ഓർത്തു് അങ്ങു് ചെല്ലാതിരിയ്ക്കുന്നതിന്നു് നിനക്കിരിക്കുമോ? പാശ്ചാത്യന്മാരും നിനക്കു്! എന്നു് ചിന്തിച്ചു പറഞ്ഞു. അതുകേട്ടു തൃശ്ശൂർ സിംഹാസനം അവരടെ നേരെ കോപിച്ചു്, വൃദ്ധബ്രാഹ്മണന്റെ അരികിൽ ചെന്നു്, ഫേ ബ്രാഹ്മണശ്രേയ! വേദങ്ങളിൽ മോഹിച്ചിരിക്കുന്ന താരകമന്ത്രത്തേ അതന്തന്നെ ഉച്ചരിക്കുന്നതു് അങ്ങു് കേട്ടിട്ടില്ലേ? കേട്ടിട്ടില്ലെങ്കിൽ ഞാൻ ഇനിയും ഉദിക്കുകയും ചെയ്തുകൊള്ളാം എന്നു് പറഞ്ഞു. അദ്ദേഹത്തിന്റെ കാതിനരികിൽ മുഖം ചേർത്തുകൊണ്ടു്, “ജയസീതാഭാരതം” എന്നു് ചെയ്തു് ഉച്ചരിക്കണം എന്നു് പറഞ്ഞു.

മാധവബ്രാഹ്മണൻ—ജയ എന്നതു നല്ല ശബ്ദം തന്നെ. അതിന്റെ പുറകെ നിങ്ങൾ പറഞ്ഞതു വളരെ നീചമായിരിക്കുന്നു. അതിനാൽ അതു മേലാൽ നിങ്ങളും മറ്റാരും തന്നെ ഉച്ചരിക്കരുതെന്നാണെന്റെ പക്ഷം. തൃശ്ശൂർ സിംഹാസനം അതുകേട്ടു്, അല്പം വെറുപ്പോടെ, ഫേ ബ്രാഹ്മണശ്രേയ! ഈ കാശിയിൽ പച്ച മരിക്കാൻ ഇടയാകുന്ന പരിശുദ്ധന്മാരുടെ വലതു കാശിൽ പരമശിവൻ ഉപദേശിക്കുന്ന തിരുനാമമാണെന്നു നീചമെന്നു പറഞ്ഞതു്? അതെന്തുകൊണ്ടു പറഞ്ഞു കൂടാ?

ബ്രാഹ്മണൻ:—മരിച്ചു പ്രേതത്തെ മുമ്പാകെ കൊണ്ടു പോകും പോഴും മരിക്കുമ്പോഴും പറയുന്ന ഹീനവർത്തമാനം സുഖമായി ജീവിച്ചിരിക്കുമ്പോൾ ഉച്ചരിക്കരുതെന്നാണോ? അമൃതകുന്ദങ്ങളും ഉപയോഗിക്കുന്നതു മംഗലകാർയ്യങ്ങൾക്കു നന്നാണോ? ഇനി, ഈ വർത്തമാനമേ പറഞ്ഞിട്ടാവശ്യമില്ല.

തൃശ്ശൂർ സിംഹാസനം:—ഭവസംതോരം പരമശിവൻ മുതലായവർ, ജപിക്കുന്ന ഈ ദിവ്യനാമത്തിൽ, അങ്ങേക്കു ചെറുപ്പിനു സംഗതി എന്തു്? വേദാന്തം കൊണ്ടു ബ്രഹ്മഹത്തിനീങ്ങുമോ? അതിനാൽ ദയയെപ്പോലെ അതിൽ അനാമം ഉച്ചരിക്കണം.

ബ്രാഹ്മണൻ:—എന്നിങ്ങനെ കഴികയില്ലെന്നു പറഞ്ഞാൽ ഇങ്ങനെയൊരു നിർവ്വന്ധമുണ്ടോ? താങ്കൾ പറയുന്നതെന്നും ഏന്റെ നെഞ്ചിൽ കടക്കുന്നില്ല. മനസ്സു മാറി വരുമെന്നും വിചാരിക്കുന്നു. ഞാൻ അ നാമം ഉച്ചരിക്കുമല്ല.

തൃശ്ശൂർ സിംഹാസനം:—ഹാ കഷ്ടം! അങ്ങു ചെന്നെ ഏതൊരു ദേവനെയാണ് ധ്യാനിക്കുന്നതു്?

ബ്രാഹ്മണൻ:—ഞാനോ? ഞാൻ പുജിക്കുന്നതും ധ്യാനിക്കുന്നതും എല്ലാം പരമശിവനെയാണ്.

തൃശ്ശൂർ സിംഹാസനം:—ശിവനെയാണെങ്കിൽ, സ്പർശിക്കാതെ നാമക്കുറി ധരിച്ചിരിക്കുന്നതെന്തു്?

ബ്രാഹ്മണൻ:—എന്തോ ചമക്കേടു കൊണ്ടു്, കുറുകേയിടാനുള്ള കുറിനെടുക്കെ ഇട്ടു പോയിട്ടുണ്ടെന്നു്. കുറിയും മറ്റും ഞാൻ അതുകാർയ്യമായി വിചാരിച്ചിട്ടില്ല. പ്രധാനമായി ഞാൻ കരുതിയിരിക്കുന്നതു്, ഇശ്വരഭക്തനും ഭക്തനാണു്.

തളസീദാ:—അതെ, ശിവനാമം ആയ ധാരാളവും ശക്തിനാമമായ ഉമാശബ്ദവും ഉച്ചരിക്കണം കേൾക്കട്ടെ.

ബ്രാഹ്മണൻ:—(വളരെ സന്തോഷത്തോടെ) ഹര, ഹര, ഉമാ എന്നു പലവുരു ജപിച്ചു.

തളസീദാ:—അതിൽ 'ഹ' എന്നും 'ഉ' എന്നും ഉള്ള അക്ഷരങ്ങൾ രണ്ടും തള്ളി മററക്ഷരങ്ങൾ കൂട്ടിച്ചുത്തു പറയണം.

ബ്രാഹ്മണൻ:—ഇതെന്തൊരു സംബന്ധം? ജീവാക്ഷരങ്ങളെത്തള്ളി, വ്യഞ്ജനാക്ഷരങ്ങളെ മാത്രമെടുത്തു കൂട്ടിച്ചുത്തു പറയണമെന്നാണോ അങ്ങ പറയുന്നത്? മരി ജീവാക്ഷരമില്ലാത്ത നാമം ഞാൻ സ്വപ്നത്തിലും ഉച്ചരിക്കയില്ല. തളസീദാസൻ ഈ ഭ്രാന്തി ശ്രവിക്കേട്ട്, ഇനി ബ്രാഹ്മണൻ സാരിക്കയില്ലെന്നുറച്ച്, ഗോപനാമമത്രം ഒരു പക്ഷെ ഉച്ചരിക്കാൻ കഴിയാത്തവർ, അതുകേട്ടു ലും മരിയാകുന്നതാണ്. സകല പാപങ്ങളും നശിക്ക. എന്നുപറഞ്ഞു, ജയസീതാരാമമത്രത്തെ പലവുരു അദ്ദേഹം ഉച്ചരിച്ചു, വൃദ്ധനെ കേൾപ്പിച്ചു. അനന്തരം ഒരു വൃദ്ധബ്രാഹ്മണന്റെ സകലപാപങ്ങളും സ്മേദമായി പ്പോയിയെന്നും, വിശുദ്ധിയെ പ്രാപിച്ചുകഴിഞ്ഞുവെന്നും, സകല അളുകളും കേൾക്കെ പ്രസ്താവിക്കുകയും ആ ബ്രാഹ്മണനെ വരിച്ച്, സമീപത്തുപിടിച്ചിരുത്തി, മറ്റുള്ള ബ്രാഹ്മണരെല്ലാം അദ്ദേഹത്തോടൊന്നിച്ചിരുന്നു ഭക്ഷണം കഴിക്കുന്നതിനു യാതൊരു ശുദ്ധിയും ഇല്ലെന്നു ധരിപ്പിക്കുകയു ചെയ്തു.

അതിന്നു്, ആ സാധുബ്രാഹ്മണൻ സമ്മതിക്കാരെ, “സ്വാമിൻ! ജയസീതാരാമമത്രം ചെയ്തുന്നതുകൊണ്ടും കേൾക്കുന്നതുകൊണ്ടും പാപങ്ങൾ നശിച്ചുപോകുമോ? അല്ല നശിച്ചാലും മഹാപാപമായ ബ്രഹ്മഹത്യ അതുകൊണ്ടുതീരുമോ? അതു നീങ്ങണമെങ്കിൽ ജപയോമാദികളും പ്രായശ്ചിത്തങ്ങളും മറ്റും ദർശകാലം നിവ്വഹിക്കേണ്ടതയോ? അതൊക്കെ കഴിച്ചതിനു മേലേപ്പേ ഞങ്ങളോടൊരുമിച്ചിരുന്നു ഭക്ഷണം കഴിക്കാൻ വിശുദ്ധിയുണ്ടാകയുള്ളു” എന്നുപറഞ്ഞു.

തളസീദാസൻ:—അതു നിങ്ങളുടെ തെറ്റിദ്ധാരണയാണ്. ഒരുപ്രാവശ്യം രാമനാമം ഉച്ചരിച്ചാലും, അതുകേട്ടാലും ഉടനെ സകലപാപങ്ങളും നശിച്ചുപോകുമെന്നു ശ്രുതിസ്തൂതികളിൽ പറയപ്പെട്ടിരിക്കുന്നുവല്ലോ. ഇദ്ദേഹം രാമനാമമത്രം പലവുരു കേട്ടു അളല്ലേ? ഇനിയും ബ്രഹ്മഹത്യനിഷ്ഠതെ അദ്ദേഹത്തെ ബാധിച്ചിരിക്കുന്നുവോ?

ബ്രാഹ്മണൻ:—“ജന്തുക്കളെല്ലാമൊക്കെ ഒന്നും കൊല്ലരുതല്ലാ” എന്നാണു ശാസ്ത്രം. അങ്ങനെ കൊന്നാൽ അതിനന്തരം പ്രായശ്ചിത്തം ചെയ്യണം. അല്ലാതെ പാപം നശിക്കയില്ലതന്നെ. ആ പ്രായശ്ചിത്തം പലനാളത്തെ ജപയോമാദികളാൽ അനുഷ്ഠിക്കപ്പെടേണ്ടതാകുന്നു. എന്നാണു പേദപിഡി; എന്നുമാത്രമല്ല സ്രീഹത്തി; ശിശുഹത്തി, ഗോഹത്തി മുതലായ പാപങ്ങളെക്കാൾ എത്രയോ മഹാപാപമാണു് ബ്രഹ്മഹത്തി. പതിവ്രത തന്നെ മറിഞ്ഞ ജീവമുക്തൻ, പരമഭക്തൻ എന്നിവരുടെ മനസ്സുവേദനപ്പെടുത്തുക പോലും ചെയ്യരുതെന്നു ശാസ്ത്രമുണ്ടു്. ആ സ്ഥിതിക്കു് ബ്രഹ്മജ്ഞനായ ഒരു ബ്രാഹ്മണനെ ഈ പാപം കൊന്നപാപം എത്രയോ മഹത്തരമാണു്. അതെല്ലാപ്പത്തിൽ നശിക്കത്തക്കതോ? ഇവനെ നമുക്കു തീണ്ടാൻ പാടില്ലെന്നാണു് ഞങ്ങൾക്കു തോന്നുന്നതു്. പിന്നെ വേണ്ട പത്തിഭോജനം കഴിക്കാൻ? അതിപാപിയായ ഇവന്റെ നാവൽ രാമമത്രം ഉടിക്കുമോ?

തളസീദാസൻ:—ഹേ ബ്രാഹ്മണരേ! ഇദ്ദേഹം ഹര! ഹര! ഉമാ ഉമാ എന്നു പലപിച്ചുത്തി പറഞ്ഞതു നിങ്ങൾ കേട്ടില്ലേ? ഹര, ഉമാ, ശബ്ദങ്ങൾ ചേർന്നാൽ, രാമാ എന്ന താരകമത്രമായി. ദശരഥൻ പുത്രനായി ജനിച്ച മഹാവിഷ്ണുഭവനു ഏതൊരു നാമം വിധിക്കേണ്ട എന്നാലോചിച്ചു വസിഷ്ഠമഹാമുനി, ഹര; എന്ന ഈ ശാപനാമത്തെയും ഉമാ എന്ന പാപത്തിനാമത്തെയും ഒന്നായിച്ചുത്തു രാമ, എന്നു പേരിട്ടതാണു്. നിങ്ങൾക്കു രാമനാമത്തിന്റെ മഹിമ അറിഞ്ഞുകൂടയോ? അതേക്കുറിച്ചിങ്ങനെ വാദിക്കുന്നതൊന്നാണു്?

മുനിയനങ്ങളുടെ മനസ്സിൽ രമിക്കശീലമായ ശ്രീരാമചന്ദ്രന്റെ നാമധേയത്തിന്റെ ഫലംപറവാൻ അരക്കൊണ്ടു സാധിക്കും? അതെന്നാണെന്നു പറയാം. രാ, ശബ്ദം സകലപാപങ്ങളെയും വെളിപ്പെടുത്തുകയും മാശബ്ദം അതുകളെയെല്ലാം ഭസ്മമാക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. അതിനു ഭയംഭയം, രാ വാത്ത്യാക്കുകയും മാ, വാത്ത്യാക്കുകയും ചെയ്യുന്നത്. ഫേ സാധുക്കളേ! രാ, അഭിശിഖൻ, മാ, അഭിശക്തി മറ്റൊരുപക്ഷത്തിൽ, രാ പരബ്രഹ്മം മാ ചിച്ഛശക്തി; ഇനിയൊരു പക്ഷത്തിൽ രാ അത്മാവ് മാ, ജീവൻ, രാ, എന്നതു പരബ്രഹ്മപാരിയും മാ എന്നത്, മായാവാചിമുമാണെന്നും പക്ഷമുണ്ട്. രാ, പുനാൽ പാപങ്ങൾ അടക്കയില്ലെന്നും, മാ, എന്നാൽ കാലപട്ടഭേകയില്ലെന്നും അത്ഥം പറഞ്ഞുവരുന്നു. രാശബ്ദത്താൽ കാലപാശം ഭസ്മീഭവിക്കും. നരകപേടനകൾ നീങ്ങിപ്പോകും. കഷ്ടമുതലായ മറ്റൊരധിപർ ശമിക്കും മായാമോഹങ്ങൾ നീങ്ങി അഷ്ടൈശ്വര്യ സിദ്ധിയുണ്ടാകും. സകലഅഭീഷ്ടങ്ങളും സാധിക്കും. ബ്രഹ്മഹത്യമുതലായ മഹാപാപങ്ങളെല്ലാം ഭസ്മമാക്കി ധൂളിച്ചു മുക്തിപദവും സിദ്ധിക്കും. അയ്യർവുലി, വിദ്രാവുലി ഇതുകളെല്ലാം സംഭവിക്കും. ശ്രീരാമനാമത്തെ താരകമന്ത്രം. സകലകർമ്മബന്ധങ്ങളെയും ക്ഷയിപ്പിക്കുന്നതിനും വ്യമന്ത്രമുതലായ മോക്ഷസിദ്ധിക്കും ഉത്തമമായ ഒരു ദിവ്യമന്ത്രനാദാതനെന്നാണ് സകലചരാചരങ്ങളിലും വ്യാപിച്ചിരിക്കുന്ന പരമാത്മാവ്”

ഇപ്രകാരമെല്ലാം തൃശ്ശിരാസൻ പറഞ്ഞിട്ടും, ബ്രാഹ്മണർ സമ്മതംപറയുകയോണ്ടുബ്രഹ്മഹത്യപാപത്തോടുകൂടിയ ബ്രാഹ്മണൻ ഉണ്ണാനായി ഇട്ടുവെച്ച അഭോജ്യവസ്തുവെടുത്തു, ഫേസാധുക്കളേ! നിങ്ങൾക്കു രാമനാമത്തിന്റെ മഹിമപറഞ്ഞിട്ടു മനസ്സിലാക്കുന്നില്ലെങ്കിൽ, അതിന്റെ പരീക്ഷ കാണിച്ചുതരാം വരുവിൻ!—” എന്നു പറഞ്ഞുകൂട്ടിക്കൊണ്ടുപോയി, ശ്രീകൈലാസവാസിയായ പരമശിവൻ സന്നിധാനം ചെയ്തുകൊണ്ടു തൃക്കോവിലിൽ പ്രവേശിച്ചു, ശിലാരൂപമായ വൃഷഭരൂപിയുടെ മുമ്പിൽ ആ ഇലപച്ച, ശിവനെ സാക്ഷാഗതനാക്കുകയും ചെയ്തു. ഓം ഹരഹരമാദേവ! വാമദേവ! നീലകണ്ഠ! ഗംഗാധര! ശംഭുശങ്കര! കൃത്തിവസന! വൃഷഭോമന! മണദമന! കൈലാസസദന! ത്രിപുരദമന! ഉമാപതേ പശുപതേ! സർപ്പഭംഗ! സർവ്വപാപഹരണ! കാലകാല! ത്രിശൂല! അഭിമുന്തേ! ശശിധര! ജടാധര! എന്നിങ്ങനെ പലവിധത്തിൽ സ്തുതിച്ചു. അനന്തരം പുരോഭാഗത്തു സ്ഥിതിചെയ്യുന്ന വൃഷഭരൂപനായ നന്ദികേശവനെ സ്തുതിച്ചു. ഫേനന്ദികേശ! രാ എന്നതു പരമശിവനും മാ എന്നതു അഭിശക്തിയും അങ്ങനെയ്താൽ ആ ശക്തിശിഖന്മാർതന്നെ അഭിമുഖപ്പെടുത്തായ ശ്രീമന്നായണമെന്നെങ്കിൽ, രാ എന്ന ഒരു ക്ഷണത്താൽതന്നെ ബ്രഹ്മഹത്തിമുതലായ പാപങ്ങൾ നീങ്ങുമെന്നുള്ളതു സത്യമാണെങ്കിൽ ഈ ഇലയിൽ ഇരിക്കുന്ന ചേരമുതലായ പദാർത്ഥങ്ങൾ എല്ലാം നിന്തിരുവടി ഭൂമിച്ച്, ഈ സാധുക്കളുടെ അഭോജ്യമാക്കി, ബ്രഹ്മഹത്യചെയ്തു ബ്രാഹ്മണനെ കൃതാർത്ഥനാക്കി, രാമചന്ദ്രത്തിന്റെ ഫലത്തെ പലക്കും ബോധപ്പെടുത്തി, എന്നെ രക്ഷിക്കുമാറാകണം എന്നുപേക്ഷിച്ചുമാത്രയിൽ, ശിലാരൂപമായ ആ വൃഷഭം എഴുന്നേറ്റുനിന്നു; പലമുക്കുശബ്ദങ്ങൾ പുറപ്പെടുവിച്ച്, ബ്രാഹ്മണരൂപമായി നില്ക്കുന്ന ഭഗവാനെന്നോക്കി, മുൻകാലകൾ നീട്ടി തലകുനിച്ചിട്ടൊഴുതു. അന്നുമുതലായ പദാർത്ഥങ്ങൾ അതിരുന്ന ഇലയോടുകൂടിക്കുടിച്ച് മാണകവും ഇട്ടുവീണ്ടും പഴയപടി കിടന്നപ്പോൾ, രാമനാമമാത്രമുബ്രഹ്മണക്കെല്ലാം ബോധപ്പെടുകയും ദേവകൾ ഭുജിച്ചിട്ടിട്ടു, പൂമാരി തൂക്കുകയും ചെയ്തു.

തൃശ്ശിരാസൻ, അനന്തരം നന്ദികേശവനെയും പരമേശ്വരനെയും, വന്ദിച്ചു. ബ്രാഹ്മണരെപ്പോക്കി, ഫേ സാധുക്കളേ! രാ എന്ന ഒരു ക്ഷണത്താൽ സകലപാപങ്ങളും നീങ്ങുമെന്നുള്ളതിന്നു ഈ വൃഷഭംകൂട്ടിയ ഭുജനം പോരെന്നുണ്ടോ? ഇനിയും, ഈ ബ്രഹ്മണൻ അപവാദം പറയാൻ ഒരുക്കമുണ്ടോ? കർമ്മ കൈനിലിരിക്കുമ്പോൾ, നായ്ക്കണ അന്വേഷിച്ചുപോകുന്നതുപോലെല്ലെങ്കിൽ? അഭിത്യൻ പ്രകാശിച്ചുനില്ക്കുമ്പോൾ വെളിച്ചത്തിനു ദീപം അന്വേഷിച്ചുപോകണമോ? ശ്രീരാമനും ഉച്ചരിക്കാൻ കഴിവുള്ളപ്പോൾ, പാപശാന്തിക്കായി ഫോമങ്ങളും പ്രായശ്ചിത്തങ്ങളും ചെയ്യേണ്ട അവശ്യമുണ്ടോ? നി

അർദ്ധം അതർക്കരിച്ചു വളരുന്നേം വെറുതെ തർക്കിച്ചില്ലേ? ഈ സാധുബ്രാഹ്മണനെ അറിയിക്കേണ്ടിയില്ലേ? എന്റെവാക്കു വിശ്വസിക്കേണ്ടതായിരുന്നില്ലേ? അല്ല എന്നു അർക്കരത്തിന്റെ മഹിമ ഇത്രത്തോളമുണ്ടെങ്കിൽ, രാമനാമത്തിനു എത്രമാത്രം മാഹാത്മ്യം ഉണ്ടായിരിക്കും? രാമനാമത്തെ ഭക്തിപൂർവ്വം ഭജിക്കുന്നവർക്കു പാപസംഖ്യമുണ്ടാകുമോ? അവരെ കുലൻ തീണ്ടുമോ? എന്നിങ്ങനെ പലവിധത്തിൽ പ്രശ്നം സിച്ച്, അനന്ദനൃണം ചെയ്തുകൊണ്ടി. ബ്രാഹ്മണരെല്ലാം അതുകേട്ട്, അശ്വതുപരതന്ത്രമായി, ജയസീതാരാം ജയസീതാരാം എന്നു ചൂരിച്ച്, അനന്ദനൃണം അരംഭിച്ചു. അനന്തരം തുളസീദാസനെ വന്ദിച്ച്, സ്വാമി! രാമനാമത്തിന്റെ മഹിമകൊണ്ടു സകലപാപങ്ങളുടേപ്പോലീച്ചപോകുമെന്നുള്ളതു്, ഞങ്ങൾക്കിപ്പോൾ ബോധപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. ഇനി, ഈ വൃദ്ധബ്രാഹ്മണന്റെമേൽ പാപസംഖ്യമേയില്ലെന്നുള്ളതു ഞങ്ങൾ സമ്മതിക്കുന്നു. ഇനി, അദ്ദേഹത്തോടൊരുമിച്ചിരുന്ന്, ഉണക്കഴിക്കാൻ നമുക്കുപോകാം എന്നു പറഞ്ഞു കൂട്ടിക്കൊണ്ടു മരത്തിൽ വന്നു. ബ്രാഹ്മണരെല്ലാം, വൃദ്ധബ്രാഹ്മണനെ വന്ദിച്ച് തുളസീദാസനെ ഭഗവാനെന്നു തീരുമാനിച്ചു വൃദ്ധബ്രാഹ്മണനേയും തങ്ങളുടെ പത്നീയിൽ തന്നെയിരുത്തി. ഭക്ഷണംകഴിച്ചെഴുന്നേറ്റശേഷം, വൃദ്ധനെ ഭസ്മം അണിയിച്ചുവന്ന് തങ്ങൾ എല്ലാവരും ചന്ദനംപൂശി, തങ്ങൾക്കെത്തിയ ഭാഗ്യദീപങ്ങളെ പുകർത്തുകയും, അതു തുളസീദാസന്റെ കടാക്ഷമാണെന്നു പ്രസ്താവിക്കുകയും ചെയ്തശേഷം തുളസീദാസനെയും മഹാപിണ്ഡഭേദനെയും, നിരവട്ടങ്ങളായ കീർത്തനങ്ങളാൽ സ്തുതിച്ച്, അമ്മണിപ്പിണ്ഡിഗുലുപ്രദയനായി, അദ്വൈതാനന്ദാഭരൂതിയോടുകൂടി, യാതൊരു ചലനവും ഇല്ലാതെ ഇരുന്നു.

അപ്പോൾ, മായാപേഷധാരിയായ ഭഗവാൻ അത്യാന്തം, പ്രസന്നനായി, ഇവർക്കു നാദമുഴിച്ചാൽ എന്നെ അറിഞ്ഞാക്കുമോ എന്നുള്ള സന്ദേഹത്തോടുകൂടി ഇടയ്ക്കിടെ കണ്ണുകളെ തുറന്നുനോക്കുകയും അടയ്ക്കുകയും ചെയ്തുകൊണ്ടിരുന്നു. ഇങ്ങനെ സന്ധ്യയാകുന്നതുവരെ എല്ലാവരും നിശ്ചയിച്ചിരുന്നശേഷം, സമാധിയിൽനിന്നു വിരമിച്ച്, സന്ധ്യാവരണത്തിനായി ശംഗയലേക്കുപോയി. ആ അവസരത്തിൽ മമതാദേവി, ദിവസത്തോറും കാലത്തും വൈകുന്നേരവും, വന്നുതുളസീദാസനെ വന്ദിച്ചുപോകുന്ന പത്നിവർസരിച്ചു അന്നുപോൾ തുളസീദാസനെയും അരികിലിരിക്കുന്ന വൃദ്ധബ്രാഹ്മണനേയും വന്ദിച്ചു.

ഉടനേ, വൃദ്ധബ്രാഹ്മണൻ മമതാദേവിയിൽ അസക്തനായതുപോലെ അഭിനയിച്ചു കാമചീലയ്ക്കു താൽപര്യമുണ്ടെന്നു നിർദ്ദയജ്ഞം പ്രസ്താവിക്കുകയും അശാപേരത്താൽ മുർച്ചിതനായി താഴെപ്പിടിക്കുകയും ചെയ്തു.

ഉടനേ, തുളസീദാസൻ പരിഭ്രമിച്ചെഴുന്നേറ്റു്, ആ ബ്രാഹ്മണനെ വണങ്ങി, ഭാര്യയെക്കൊണ്ടു പനനീർകൊണ്ടുവരുവിച്ച്, അദ്ദേഹത്തിന്റെമേൽ തളിച്ചുവീശി മുർച്ചരോക്കി. ബോധംതെളിഞ്ഞപ്പോൾ; ബ്രാഹ്മണൻ പറഞ്ഞു. “ഹേ തുളസീദാസൻ! ഈ സ്ത്രീയിൽ എനിക്കു അസക്തി ജനിച്ചിരിക്കുന്നു. ഇവൾ അരുടെ ഭാര്യയായിരുന്നാലും അവളെ എനിക്കു ഇഷ്ടപ്പെട്ടതാകയാൽ ഹൃദയസമ്മതിപ്പിച്ചു തരണമെന്നുപേക്ഷിച്ചു.

അതുകേട്ടു തുളസീദാസൻ, സാധുബ്രാഹ്മണന്മാരിൽനിന്നു കേൾക്കുന്നു നിശ്ചയിച്ച് മുറുറുനോക്കി, അരുളിപ്പെന്നുകളെ വരുന്നചെയ്തു “ഹേ ബ്രാഹ്മണോത്തമ! സാധുക്കൾ ഇക്കഥയറിഞ്ഞാൽ സാമുദായികമർദ്ദായെഖംബിക്കുന്ന അപരാധം ചുമത്തിയെന്നുവന്നേക്കാം. അന്യസ്ത്രീയെ ചുമക്കുന്നും അന്യപുരുഷനെ സ്ത്രീയും കാമിക്കുന്നതു ശാസ്ത്രവിരുദ്ധവുമാണല്ലോ. എങ്കിലും വന്ദ്യനായ ബ്രാഹ്മണരുടെ അപേക്ഷകൾ സാധിച്ചുകൊടുത്തു കവസ്ത്രീകൾ പണ്ടുമുണ്ടായിട്ടുണ്ട്. എന്നാലും കഴിയുന്നതും പരസ്വമാക്കാതെയിരുന്നാൽ, നാലഞ്ചുനാഴികയിരുട്ടിയതിനുശേഷം, അസ്ത്രീയെ അങ്ങേ അഭിലാഷത്തിനായി നശിപ്പിച്ചുവെന്നു. ഗുതിപ്പെടാതിരുന്നാൽമതി” എന്നറിയിച്ചു.

ബ്രാഹ്മണൻ കുറേനേരം മൌനംദീക്ഷിച്ചിരുന്നശേഷം, സന്ധ്യാവരണത്തിനുപോ

യ ബ്രാഹ്മണരെല്ലാം തിരിച്ചുപറഞ്ഞു. കണ്ടപ്പോൾ, തൃശ്ശൂർ സർവ്വകലാശാലയിൽനിന്നും
കൊണ്ട്, “സപാമിൻ! ഭേദമറിയാത്ത ബ്രാഹ്മണന്മാരിന്! എനിക്ക് അഭയം ക്ഷമിക്കാ
ൻ ശക്തിയില്ല. ഇപ്പോൾ അസൂരി ചവിട്ടിയെടുത്തു. ചേർത്തുവെക്കണം” എന്നു
പറഞ്ഞു.

മറ്റുള്ളവർ കേൾക്കരുതെന്ന അർത്ഥത്തിൽ തൃശ്ശൂർ സർവ്വകലാശാലയിൽനിന്നും
കൊണ്ട്, “സപാമിൻ! ഭേദമറിയാത്ത ബ്രാഹ്മണന്മാരിന്! എനിക്ക് അഭയം ക്ഷമിക്കാ
ൻ ശക്തിയില്ല. ഇപ്പോൾ അസൂരി ചവിട്ടിയെടുത്തു. ചേർത്തുവെക്കണം” എന്നു
പറഞ്ഞു.

ബ്രാഹ്മണർ, ഈ ഭാഗം തീരെ സമ്മതിച്ചില്ല. അവർ വൃദ്ധന്റെ നേരെ കോ
പിച്ച്, “എന്താ മൂർഖ! അന്നത്താഴ്ന്ന ഭാഗം ക്ഷമിക്കുന്ന കൃതജ്ഞനായ നിന്നെ തക്ക
കരു വാൻ പറയുന്നതെന്തെങ്കിലും അർത്ഥമുണ്ടല്ലോ. വന്ദ്യശ്രീമാനായ മഹാഭാഗവത
യെന്നോ നീ ഭയപ്പെടുകയോ? — ഭാഗവത! നിനക്കറിയാമോ സുഖം കിട്ടുമോ
ടാ?” എന്നു ചോദിച്ചുകൊണ്ട്, വൃദ്ധനെത്തന്നെ ഞെട്ടിച്ച്, അദ്ദേഹം കീറാനും
അടിക്കാനും ആരംഭിച്ചു. തൃശ്ശൂർ സർവ്വകലാശാലയിൽനിന്നും, ബ്രാഹ്മണരെല്ലാം കോപിച്ച്, വൃദ്ധ
ബ്രാഹ്മണനെപ്പറ്റി ചോദ്യം ചെയ്തുകൊണ്ടുപോയി, മഹാഭാഗവതയുടെ സമീപത്തെത്തി എ
ന്നുപറഞ്ഞു. എന്നു തെല്ലൊരസംഭരണത്തോടെ മിണ്ടുന്നതിന്നു. മഹാഭാഗവത, അതുക
ണ്ട്, തൃശ്ശൂർ സർവ്വകലാശാലയിൽനിന്നും “സപാമിൻ! ഈ ബ്രാഹ്മണശ്രേഷ്ഠനെ
എന്റെ മുമ്പിൽ കൂട്ടിക്കൊണ്ടുവന്നതെന്തിനാണെന്നറിയാനാഗ്രഹിക്കുന്നു. അങ്ങേ അ
ഭിപ്രായം പ്രസ്താവിച്ചാലും” എന്നു വിളിച്ചു വരുത്തി. ഉടനെ തൃശ്ശൂർ സർവ്വകലാശാല, — പ്രിയേ!
പ്രാണാധികപ്രേയസി! എന്റെ സ്നേഹം നിനക്കിപ്പോഴായിരിക്കുമെങ്കിൽ, നീ നല്ല കല
സ്രീയാണെങ്കിൽ, ആത്മാഭിമാനമുള്ള സമീപത്തെത്തി, മേൽക്കും താഴെക്കും
ജ്ഞാനം തിരുത്തുന്നതിൽ, ഈ ബ്രാഹ്മണശ്രേഷ്ഠന്റെ അഭിപ്രായം സാധിച്ചുകൊടുക്കുന്ന
തിന് അനുവദിക്കണം.

പന്ത്രണ്ടുസംവത്സരകാലമായി ശ്രാഗ്ദ്ധാർക്കകൾ അതൊന്നും പറയാതെയിരുന്നു
ഇങ്ങനെ പറഞ്ഞ ഭാഗവതനെ വരുത്തി. മഹാഭാഗവത — “പ്രാണാധിക! അങ്ങേയുടെ മ
ഹാഭാഗവത മനസ്സോടെ ദാനം ചെയ്താൽ അതു തടുക്കുന്നതിനാൽ? ഭാഗവത, ഭാഗവതത്തി
ന്നനുയോജനം? അങ്ങേ ഇപ്പോൾ എനിക്ക് ഇപ്പോൾ എന്നല്ലാതെ, വല്ലവ്യത്യാസവുമുണ്ടോ?
എന്തെന്നാൽ പരമശിവൻ പാർവതീദേവിയെ, രാവണൻ നൽകുകയല്ലാതെ ഭാഗവത, വി
പരീതമായി വല്ലതും പറയുകയുണ്ടോ? അതിനാൽ നിന്തിരുവടിയുടെ കല്പനപ്രകാരം പ്ര
വർത്തിക്കുന്നതിന് യാതൊരു സംശയവുമില്ല. പക്ഷേ, സാധുബ്രാഹ്മണർ ഇക്കാര്യം
ത്തിരിയുന്നതുകൊണ്ട്, ഇദ്ദേഹത്തെ ഉപദ്രവിച്ചേക്കാം. അതിനാൽ കോപം പൂർണ്ണ
ക്കേണ്ടതു അങ്ങേയുടെതന്നെ” എന്നു പറഞ്ഞു, വൃദ്ധബ്രാഹ്മണന്റെ പാദങ്ങളിൽ ന
മസ്കരിച്ച്, “സപാമിൻ! അങ്ങേ ഇപ്പോൾക്കും ശ്രേഷ്ഠിക്കാൻ ഇതാ കൊണ്ട് സന്നദ്ധനാണ്
വന്നുനിൽക്കുന്നു. അന്തഃപുരത്തിലേക്കുപോകാം” എന്നു വിളിച്ചു. കോപിച്ചിരുന്ന ബ്രാഹ്മ
ണർ, അതിനിടയ്ക്ക് ഭാഗവതത്തോടും ഭാഗവതത്തിനോടും കൈമിട്ടെടുത്തുകൊണ്ട്, പറഞ്ഞുവന്ന്,
വൃദ്ധബ്രാഹ്മണന്റെ പുറത്തുവന്നുവന്നു പ്രവേശിച്ചു. തൃശ്ശൂർ സർവ്വകലാശാല, കഴിഞ്ഞു ത
ടുത്തിട്ടും കേട്ടില്ല; “എന്താ മൂർഖ! ഭേദമറിയാത്ത ബ്രാഹ്മണന്മാരിന്! എനിക്ക് അഭയം ക്ഷമിക്കാ
ൻ ശക്തിയില്ല. ഇപ്പോൾ അസൂരി ചവിട്ടിയെടുത്തു. ചേർത്തുവെക്കണം” എന്നു
പറഞ്ഞു.

ട്ടമസീദായും പ്രഹരിക്കുമ്പോഴും ബ്രാഹ്മണരെ തുളസീദാസൻ വിലക്കുകയും അവരുടെ പ്രഹരങ്ങൾ നോക്കുന്നയാൾ തടുക്കുകയും ചെയ്തു. ഒടുവിൽ അവർ അടുക്കിപ്പെന്നായപ്പോൾ, അദ്ദേഹം കോപിച്ചു തന്റെ കൈവാൾ ഉൾക്കൊണ്ടു കൈയെടുത്തു. “ഓ സാധുബ്രാഹ്മണരേ! നിങ്ങൾക്കു ആവശ്യമില്ലാത്ത കാര്യങ്ങളിൽ തലയിടാൻ വരുത്; എന്റെ ബ്രാഹ്മണന്റെ നേക്കു നിങ്ങൾക്കു ചേക്കേണ്ടതല്ല, വേഗം ഈ മറവിട്ട പെട്ടിക്കുറങ്ങിപ്പോയി ജീവരക്ഷ ചെയ്തുകൊൾവിൻ! അല്ലാത്തപക്ഷം ഈ കൈവാളിനു നിങ്ങൾ ഓരോരുത്തരും ഇരയാകുമെന്നു നിശ്ചയിച്ചുകൊൾവിൻ!” തുളസീദാസന്റെ വാക്കുകൾക്കു സാധുബ്രാഹ്മണൻ പറഞ്ഞു. “സ്വാമി! നിന്തിരുവടിയുടെ കൈവാളിനു ഞങ്ങൾ ഓരോരുത്തരും അഹങ്കാരമായിത്തീർന്നാലും, ഈ ദുഷ്ടൻ മമതാഭേദിയുടെ അരികിൽ പോകാൻ ഞങ്ങൾ വിട്ടയയ്ക്കുകയല്ല” എന്നതും അവർ ആ സാധുബ്രാഹ്മണന്റെ കടുമപിടിച്ചിട്ട്, മുഷ്ടികൊണ്ടും വടികളേണ്ടും ഘോരരീതികളും പല്ലുകളാൽ കുടിക്കുകയും ചെയ്തു. ആ ഉപദ്രവങ്ങളാൽ, സാധുബ്രാഹ്മണൻ വശംകെട്ടു ബോധരഹിതനായി നിലത്തുവീണു.

തുളസീദാസൻ ഈ ക്രൂരപ്രവൃത്തികളുടേ, അത്യന്തം ക്രോധാകുലനായി, “ബ്രാഹ്മണരെ സംഹരിക്കുന്നതിനു നിശ്ചയിച്ചു. യൗങ്കുരാകാരംധരിച്ച്, സംഹാരദുരൈപ്പോലെ അദ്ദേഹം വളന്ന്, സ്പർജിതപോഷല ഇളകുന്ന തന്റെ കൈവാളിലൂക്കി, ബ്രാഹ്മണരുടെ കൈ, കാൽ, തല, തോൾ, ഗളതല, മണിവ” പന്ധിച്ചുവണ്ഡിച്ചു വീഴ്ത്തി ഭരതനെയും വിട്ടയയ്ക്കാതെ നിഗ്രഹിച്ച്, രക്തപ്രവാഹം പരത്തി; മായാബ്രാഹ്മണൻ മോഹിച്ചു വീണുകിടക്കുന്നതുകണ്ടു സങ്കടത്തോടുകൂടി അദ്ദേഹത്തിന്റെ അരികിൽ ചെന്നിരുന്ന്, പനിനിർത്തിച്ചു വശുക്കയും മറുപല ശുശ്രൂഷകൾ ചെയ്തും ചെയ്തു. അപ്പം ബോധം വീണപ്പോൾ അദ്ദേഹത്തിനെ അന്തഃപുരത്തിൽ കൂട്ടിക്കൊണ്ടുപോയി മെത്തയിൽ ശയിപ്പിച്ചശേഷം, ഇഷ്ടംപോലെ ശുശ്രൂഷിക്കുന്നതിനു മമതാഭേദിയെ ചുമതലപ്പെടുത്തി ഏല്പിച്ചുപോയി; അദ്ദേഹം കൈവാളുമായി വരുക്കൽ വന്നുനിന്നു പാവതീപരമേശ്വരന്മാരുടെ രഹഃകളിമുറയുടെ ചതുക്കൽ കാവൽനിൽക്കുന്ന നന്ദികേശവനെപ്പോലെയും ബാണാസുരന്റെ ചാതിൽ കാത്ത പരമേശ്വരനെപ്പോലെയും മഹാബലിയുടെ ചാതിൽ കാത്ത വാസുദേവനെപ്പോലെയും മയിൽരാവണന്റെ ഉപദ്രവം തട്ടാതെ ശ്രീരാമചക്രപ്പാദനാരകാത്ത ഹനുമാനെപ്പോലെയും അദ്ദേഹം അന്തഃപുരം കാത്തുനിൽക്കുന്നതുകണ്ടു, ദേവകളും മൂന്നിടകളും മുക്തകണ്ഠം പുകഴ്ത്തി.

മമതാഭേദി, മുർച്ഛിതനായ ബ്രാഹ്മണനെ ഉണർത്തുന്നതിനായി ചാതിരാത്രിവരെ കഴിയുന്ന ഉപചാരങ്ങളെല്ലാം ചെയ്തിട്ടും ഫലിക്കാത്തതുകൊണ്ട് വിഷണ്ണനായി പെട്ടിയിൽ വന്ന്, തോവ നോട്ട വിചാരം പറഞ്ഞു. “സ്വാമി! ആ ബ്രാഹ്മണോത്തമൻ മരിച്ചുപോയതുപോലെ തോന്നുന്നു. സ്വാമി! അകത്തേക്കു ചരിക” എന്നു പറഞ്ഞു കൂട്ടിക്കൊണ്ടു പോയി; ശവംപോലെ കിടക്കുന്ന ബ്രാഹ്മണനെ കാണിച്ചു. തുളസീദാസൻ, അദ്ദേഹത്തെ ഉണർത്തുന്നതിനു ശ്രമിച്ചതിൽ യാതൊരുഫലവും ഇല്ലെന്നുകണ്ടു, അത്യന്തം വിഷണ്ണനായി ഭവിച്ചു. ഓ! കഷ്ടം, ഈ മറുതിൽ ബ്രാഹ്മണൻ വലിച്ചുവെച്ചല്ലോ. ആ ദുഷ്ടബ്രാഹ്മണരുടെ പ്രഹരംകൊണ്ടാണ്, ഈ സാധു മരിച്ചതെന്നുള്ളതിനു യാതൊരു സംശയവുമില്ല. എന്നെ ശരണാർപ്പിച്ച ദീനനായ ഈ ശ്രോത്രിയനെ കൊല്ലിച്ചു ഞാൻ എന്തിനു ജീവിച്ചിരിക്കുന്നു. ഭക്തവത്സല! നാരായണ! നിന്തിരുവടി ഏതോടു ഇരുന്നോ ചെയ്തു? ഇനി, എനിക്കു ജീവിക്കയിലിഹരമില്ല. എന്നു പറഞ്ഞു, കൈവാൾ കഴുത്തിൽ കുത്തിയിറക്കാൻ ഭാവിച്ചു.

ഉടനെ ഭക്തവത്സലനായ ഭഗവാൻ, ശവംപോലെ കിടന്നതു മാറി പെട്ടെന്നു ചാടിമെഴുന്നേറ്റ്, ശ്രീരാമരൂപത്തിൽ പ്രത്യക്ഷനായി പ്രകാശിച്ചു; തുളസീദാസന്റെ കൈപ്പിടിച്ചുകൊണ്ടു, “ഓ ഭക്തശിരോമണേ! ധർമ്മശിഖാമണി നീ വൃഥാ മരിക്കേണ്ടോ. പിന്നെയെന്നു പരീക്ഷിക്കുന്നതിനായി ഞാൻ ഇത്രയും അംഗീകരിച്ചുവെന്നുള്ളു. എന്നു നായ ആ സാധുബ്രാഹ്മണന്റെ കാമനിവൃത്തിക്കു, സ്വന്തഭാഗ്യത്തെ

തൃശ്ശൂരിൽ അതുകേട്ടു വീണ്ടും തൃപ്പാലങ്ങിൽ വന്നിട്ടു. രണ്ടു. സഹമ! ഈ ഒരു സംഗതിയൊഴികെ, മറ്റ് ഏതുപണയവും കേൾപ്പാൻ ഇതാ അടിയൻ സന്നദ്ധ

നായിരിക്കുന്നു. അത്ഭുതമെന്നു പറയാവുന്ന ഒരു സംഭവത്തിൽ ഇനി അടുത്തു നീ നിന്നുനിൽക്കുന്നതാണ് അത്ഭുതമെന്നു പറയാവുന്നതാണ്. തുല്യഭക്തനായ മമതാദേവിയെ ഇപ്പോഴേ ശ്രീവൈഷ്ണവത്തിലേക്കു കൊണ്ടുപോകാൻ കണ്ടെയ്യുകയും ചെയ്തു.

സംസാരത്തിൽ ഉൾപ്പെട്ടവനായിട്ടുള്ള സീദാസൻ ഒരിക്കലും സമ്മതിക്കുകയല്ലെന്നുള്ളതിന്നു ഈ വാക്കുകൾ ഉത്തമവക്യങ്ങളാണെന്നു ഗോപാൽ ന്യായമായി. എങ്കിലും ഇങ്ങനെ അടുത്തുചെയ്ത “അപ്പോ! തുല്യസീദാസ! നീ കഴിഞ്ഞജന്മത്തിൽ മരമരേതിൽ പിച്ചുകൊണ്ടു തപസ്സിവിരിക്കുമ്പോൾ, നിന്റെ ധർമ്മപത്നി, അരികിൽ വന്ന്, കാമവികാരത്താൽ മതിമറന്ന്, വിഷയം ഒരു നിറവേറ്റണമെന്നുപേക്ഷിച്ചില്ലേ? അതു നീ തടുത്തുപറഞ്ഞിട്ടും സമ്മതിക്കാതെ അവൾ ഉപദ്രവിച്ചതുമൂലം അല്പനാൾ കഴികെ, അവളുടെ ഇഷ്ടം സാധിച്ചുകൊടുക്കാമെന്നു പറഞ്ഞു, അപ്പോൾ തപ്പിപ്പിഴയ്ക്കയും, മറ്റാവശ്യങ്ങളാൽ ചുറ്റപ്പെട്ട ഒരു കൊടുങ്കാട്ടിൽ, മറഞ്ഞിരുന്നു തപസ്സുചെയ്തതും ചെയ്തില്ലേ? മോഹാവിഷ്ണുനായ നിന്റെ പത്നി, പലദിക്കിലും കലയെപ്പിരിഞ്ഞു മാനിനെപ്പോലെ ചുറ്റിത്തീർത്തു, നൈരാശ്യത്താൽ ഭഗവദ്യയയായി മരിച്ച്, എന്റെ പാദങ്ങളിൽ ചേരുകയാണു ചെയ്തത്. നീ ഇപ്പോൾ തുല്യസീദാസനായി പറന്നുതീർത്തു, മുഴുജന്മത്തിലെ അഗ്രഹം നിറവേറ്റു നായി! അവളാണിപ്പോൾ മമതാദേവിയായിവന്നു ജനിച്ചിരിക്കുന്നതു്. അതുകൊണ്ടു, നീ മുഴുജന്മത്തിൽ ചെയ്ത വാഗ്ദാനം അനുസരിച്ച് അവളുടെ അഗ്രഹം തീരുന്നതുവരെ അവളോടൊന്നിച്ചു ഗൃഹശ്രമം പാലിച്ചിരിക്കേണ്ടതാണു്. അങ്ങനെയല്ലേ?

തുല്യസീദാസൻ: ...ദേവദേവി! ഞാൻ മുഴുജന്മത്തിൽ പറഞ്ഞവാക്കനുസരിച്ച്, ഈ മമതാദേവിയുമായി വളരെനാൾ ചേർന്നിരിക്കില്ലേ? അവൾക്കു തൃപ്തിയായതാൽ പിന്നെ അവൾ എന്നിക്കു ജ്ഞാനോപദേശം ചെയ്യാനല്ലൊ വൈരാഗ്യമുണ്ടാക്കിയതു്. പിന്നീട് പാറ തമ്മിൽ ചേരാത്തതുപോലെ, പരിത്യജിച്ച സംസാരത്തെ ഇനി, ഹൃദയം വിട്ടെടുക്കാൻ അടിമനു പ്രയാസമാണു്

തുല്യസീദാസൻ ദുഃഖനിയന്ത്രണമെന്നു കണ്ടു ഗോപാൽ മമതാദേവിയെനോക്കി, “ഉത്തരേ! നിനക്കു ഹാരദോഷത്താലോ പരാതിയിലോ അഗ്രഹം എന്നുചൊദിച്ചു. മമതാദേവി പറഞ്ഞു — “സ്വാമിൻ! ചേണ്ടെന്നുപറയുന്നവരുടെ തലയ്ക്കുകെട്ടിവയ്ക്കാറുണ്ടോ? എന്റെ ഭർത്താവു സ്ത്രീസാസർഗ്ഗാചിട്ടാഴിഞ്ഞുവീക്കുന്നായിരിക്കെ അദ്ദേഹത്തോടു കൂടി ഗൃഹശ്രമം പാലിക്കുന്നതു ഒരിക്കലും നന്നാകയില്ല. അതുകൊണ്ടു ഇതുപോലെ മേലും അദ്ദേഹത്തിന്റെ സാന്നിദ്ധ്യം ഒന്നുകൊണ്ടു ഞാൻ തൃപ്തയായിക്കൊള്ളാം”

തുല്യസീദാസൻ അതുകേട്ടു — “പ്രിയേ! നീ ഇനി, ലോകത്തിന്നു മുഖ്യാഭ്യർത്ഥന ചെയ്തില്ല. പരമപദം ലഭിക്കുന്നതാണെന്നു. ഒട്ടനാൾ കഴികെത്താനും ഒരു പദത്തിൽനിന്നു എത്രയും സംശയമില്ല. എന്റെ വാക്കു നീ ലംഘിക്കരുതു്.

മമതാദേവി: — അങ്ങു ഇപ്പോഴേതോ അതു അനുസ്മരിക്കാൻ ഞാൻ സർവ്വസന്നദ്ധയാണു്.

ഇങ്ങനെ പറഞ്ഞുനിൽക്കുമ്പോൾ, ഗോപാന്റെ സംകല്പമനുസരിച്ചു ഭാരതകൻ (വിഷ്ണുസ്മരൻ) ഒരു പുഷ്പകവിമാനവുമായി അവിടെ അവതരിപ്പിക്കുന്നതു കാണുമാറായി. ഗോപാൽ അതിൽ ചുറ്റുന്നുള്ളിയിൽനിന്നുകൊണ്ടു മമതാദേവിയോടും അതിൽ കയറാൻ പറഞ്ഞു. ഉടനെ അദ്ദേവി അനന്താദ്യഭൂതദുഃഖസമ്മിശ്രമായ മുഖാവത്തോടുകൂടി ഭർത്താവിനെ വരിച്ചുപറഞ്ഞു. സ്വാമി! എന്നിക്കു മനുഷ്യവംശധാരണമല്ലാത്ത ഈ പദവി ലഭിച്ചതു, നിന്തിരുവടിയുടെ അനുഗ്രഹത്താലാണെന്നുതന്നെ ഞാൻ വിചാരിക്കുന്നു. കേതാസനായ ഈ ഗോപാന്റെ കരുണാവിശേഷം അത്യുത്തമംതന്നെ; നിത്യനിർവൃതിയോടുകൂടിയ പരമപദത്തിലേക്കു പോകുന്ന എന്നിക്കു യതൊരു ദുഃഖത്തിന്നും കാരണം ഉണ്ടാകാൻ പാടില്ല. എങ്കിലും മനുഷ്യവംശമായ മമതാദേവിയോടും അദ്ദേവിയോടും എന്നിക്കു ദുഃഖകാരണമായിത്തീർന്നിരിക്കുന്നു. എന്നെ അനുഗ്രഹിച്ചു മാത്രപറയണം”

തുല്യസീദാസൻ ഭാരതകനി നിന്റെ പുഷ്പകവിമാനമായിട്ടു ഇനി ഞാൻ പറയണമെ

ന്നുണ്ടോ? സകലചരാചരഗുണവായ ഭഗവാൻതന്നെ എഴുന്നള്ളിവന്നു പള്ളിവാഹനത്തിൽനിന്നെക്കൂടി കയറിക്കൊണ്ടുപോകാൻ ഇടയായല്ലേ? ഇത്രദാഗ്യാനുഭവം ക്ഷണിച്ചിട്ടുണ്ടു. ഇത്രഭക്തിയും ശുദ്ധിയും മറ്റൊരാൾക്കുണ്ടു? ഇനി, ഭഗവല്ലോകത്തേക്കു സന്തോഷത്തോടെ പൊയ്ക്കാംക താമസിയതെ ഞാൻ വരുന്നുണ്ടു്.”

ഭർത്തൃനിമിത്തപ്രകാരം ഭഗവദായത്തയനുസരിച്ചു മമതാഭേവി പുഷ്പകവിമാനത്തിൽ അഭ്യോമിഷകളും നിമിഷമാത്രത്തിൽ ശ്രീഭവകുണ്ഠം പ്രാപിക്കുകയും ചെയ്തു.

ഈ അശ്വയുദ്ധങ്ങളെക്കണ്ടറിഞ്ഞ മറുപട്ടുള്ള ബ്രാഹ്മണരെല്ലാം ഭയഭക്തിപുരസ്സരം തൂളസീദാസന്റെ പാദങ്ങളിൽ പണങ്ങി സ്മരിച്ചുടങ്ങി. മമതാഭവിയുടെ മഹിമയേയും ഭാഗ്യാതിശയത്തേയും പുകഴ്ത്തി തൂളസീദാസന്റെ പാദത്തൊട്ടുവദിക്കാൻ ബ്രാഹ്മണൻ തിരിക്കുമറി. “അഹാ! ഭഗവാനാണെന്നറിയാതെ ആ തിരുമേനിയിൽ നിങ്ങൾ നിർദ്ദയം പ്രാമരിച്ചുവല്ലോ. സ്വാമിയായ തൂളസീദാസന്റെ പാദം ലംഘിച്ചുവല്ലോ” എന്നിങ്ങനെ പശ്ചാത്തപിച്ചു. അനന്തരം തൂളസീദാസന്റെയും മമതാഭവിയുടെയും ചരിതങ്ങൾ അമർ പാടിക്കൊണ്ടുനാടൊട്ടുക്കു സഞ്ചരിച്ചു. കേട്ടവർ കേട്ടവർ തൂളസീദാസന്റെ മഠത്തിൽ ചെന്നു്, അദ്ദേഹത്തെ കണ്ടുവദിക്കുകയും സ്തുതിക്കുകയും സേവിച്ചു താമസിക്കുകയും അനുഗ്രഹം വാങ്ങിപ്പോകയും മറ്റും പതിവായി. അക്കൂട്ടത്തിൽ കാശിരാജൻപോകയും തൂളസീദാസന്റെ സാന്നിധ്യത്താൽ കാശിക്കണ്ടാമിരിക്കുന്ന മാമാന്ത്യത്തെക്കുറിച്ചു പ്രസ്താവിക്കുകയും അദ്ദേഹത്തെ സേവിച്ചു താമസിക്കുകയും ചെയ്തു.

തൂളസീദാസൻ സ്വദേശത്തുനിന്നുണ്ടു ധ്യാനിച്ചും കീർത്തിച്ചും ബ്രഹ്മാനന്ദത്തിൽ മുഴുകി ദേഹസുഷുപ്തപേലുദിച്ചാതെ ഒരത്മമാത്രനായി സ്ഥിതിചെയ്തു.

പന്ത്രണ്ടാമദ്ധ്യായം.

(ഭഗവാൻ തൂളസീദാസന്റെ രൂപത്തിൽ ചെന്നു മരിച്ച ബ്രാഹ്മണനെ ജീവിപ്പിച്ചതു്.)

ഹേസിലോത്തമനാശ! തൂളസീദാസൻ, ഇപ്രകാരം ദിഗന്തവിശ്രാന്തകീർത്തിയായി സർവ്വവന്ദ്യനായി ശ്രീകാശീപട്ടണത്തിൽ താമസിച്ചുവരേ, ദില്ലി ചക്രവർത്തിയായ അക്ബർ ഷാദക്ഷ, തന്റെ പുരോഹിതപുത്രനായ തൂളസീദാസന്റെ മാമാന്ത്യങ്ങളെക്കുറിച്ചു കേട്ടു്, അദ്ദേഹത്തെക്കാണാൻ മാനായി, ചരിചാരസമേം കാശിയിൽ ചെല്ലുകയും കണ്ടുവദിച്ചു പാദങ്ങളെ സ്पर्ശിച്ചു നമസ്കരിക്കുകയും ചെയ്തു. അനന്തരം അദ്ദേഹത്തിൽനിന്നും ബ്രഹ്മജ്ഞാനോപദേശങ്ങൾ കേട്ടുകൊണ്ടിരിക്കുന്ന കാലത്തു്, ആ കാശിയിലുള്ള ഒരു ബ്രാഹ്മണയുവാവു്, വിചാഹംകഴിഞ്ഞല്ല കാലംകഴികെ വിധി വശാൽ മരിച്ചുപോയി. അദ്ദേഹത്തെ പ്രാണനിവിശേഷമായി സ്നേഹിക്കയും, സുഖഭോഗങ്ങളെ മേലും അനുഭവിക്കണമെന്നാശിക്കുകയും ചെയ്തിരുന്ന മാമാപതിവ്രതയായ അദ്ദേഹത്തിന്റെ പത്നി, ചളമെ വൃസനിച്ച് കണ്ണുനീരൊഴുക്കിക്കൊണ്ടു്, “ഹാ ദൈവമേ! കേവലം ബാല്യവയസ്സായ എന്നെ ഇങ്ങനെ, വിധവയാക്കിയല്ലയോ? എന്നിങ്ങിനി എന്തൊരു ഗതിയാണു്? ഞാൻ സമയം നയിക്കേണ്ടതെങ്ങനെ? പുത്രന്റെ പകൽ യാണല്ലോ ഭർത്താ. ആ സ്ഥിതിക്കു, ചുണെ നിരാധാരയാക്കിത്തള്ളിയുപോയ്ക്കു്, എന്റെ പുത്ര്യത്തെ, അകാലത്തിൽ അങ്ങവഹരിച്ചു കരേക്കറിനമായില്ലോയി. ഭർത്താക്കു ഭർത്താവുതന്നെ ദൈവമെന്നും, ഭർത്തൃശുശ്രൂഷയാണു മോക്ഷസ്വാധനമെന്നും, വേദത്തിൽ അങ്ങുതന്നെയല്ലേ വിധിച്ചിരിക്കുന്നതു്? ഇനി, ഞാൻ ദൈവമെന്നു ഭാവിക്കേണ്ടതാതെയാണു്? മോക്ഷത്തിനായി ദൈവനിർദ്ദിഷ്ടം ചുമ്മിക്കേണ്ടതാതെയാണു്? ഇങ്ങനെ ജീവിക്കളെ കാഴ്ചപ്പെടുത്തുന്നതു അങ്ങേക്കു സ

തോഷമാണോ? ഇപ്രകാരം ദുഃഖമായ ഈ പ്രപഞ്ചത്തെ സൃഷ്ടിച്ച്, ഇണപിരിച്ചും മറ്റും ജീവിക്കട്ടെ ദുഃഖസമുദ്രത്തിൽ മുക്കുന്നതുകൊണ്ട്, അങ്ങേയ്ക്ക്, ലഭിക്കുന്ന മേന്മ എന്തെന്നാണ്? എന്നെപ്പോലെ നിരാശരായകളായി ലോകത്തു ദുഃഖിച്ചിരിക്കുന്ന സ്രീകൾ എത്രമാളുണ്ട്? സ്വാമി! ജീവിചര്യത്തിൽ ഒരെന്നും പെണ്ണെന്നും ഒരു വിഭാഗമുണ്ടാക്കി, അവർക്കുമിടയിൽ ഒരു ഹൃദയ സ്നേഹബന്ധമുണ്ടാക്കി, സ്നേഹം അതിന്റെ പരമകാഴ്ചയിൽ എത്തിയിരിക്കുന്ന അവസരത്തിൽ ഇങ്ങനെ അന്യോന്യം ചിന്തിക്കുന്നതിനിടയാക്കുന്നതത്ര കഷ്ടമാണ്? അതുകൊണ്ടുണ്ടാക്കും പുറത്തു ഫലമാണു സിദ്ധിക്കുന്നത്? ഭൂതവേഷ്യഭവന്തമാനമരിത്രങ്ങളെല്ലാമറിയാവുന്ന നിന്തിഭവടി, പണ്ടു, സീതാദേവിയെ രാമൻ എടുത്തുകൊണ്ടുപോയ അവസരത്തിൽ ദുഃഖാർത്തനായി വിലപിച്ചു മുററിനടന്നില്ലയോ? പിന്നെ അല്പപ്രാണിയായ എന്റെപോലെയുള്ള പരമാർത്ഥരോട് അന്തിമനിമിഷത്തിൽ അന്തിമനിമിഷമെങ്കിലും ജീവസന്ധാരണം ചെയ്യാൻ ഞാൻ ശക്തയല്ലാതെ തീർന്നിരിക്കുന്നു. സഭാലക്ഷണമനുഭവദുഃഖദാരിണിയായ ഒരു സീതാദേവിപോലും, നിന്തിഭവടിയെ പിരിഞ്ഞ അവസരത്തിൽ എത്രമാത്രം ദുഃഖിച്ചു വിലപിച്ചു. ഒരു സ്ഥിതിക്കു് അന്ത്യവിശ്വാസത്താൽ ഞാൻ ദുഃഖിക്കുന്നത് അത്രയേതാണോ? എന്നെപ്പോലെയുള്ള ജീവജന്തുക്കൾ ദുഃഖിക്കുന്നതുകണ്ടു സന്തോഷിക്കുന്നതു ദീനരക്ഷകനായ അങ്ങേയ്ക്കു ധർമ്മമാ! ഈ ദുഃഖമുഖജന്തുക്കൾക്കിടയിൽ ഫലമാണോ? സർവ്വപ്രാപിയും സർവ്വവിധാമകനായ അങ്ങേ അറിവേദുക്കൂടാതെ ജീവിക്കുകയാണെന്നു സഭവിക്കുമോ? അങ്ങനെ ഭവിക്കുന്നതായാൽ അങ്ങേസർവ്വപ്രാപിയും ഈശ്വരത്വവും സാധുവാകുമോ? അഥവാ നിന്റെ മായ ചെയ്യുന്ന ആശ്ചര്യങ്ങൾക്കു അധീനമാകാതെത്തള്ളു് ദുഃഖിച്ചു ജീവിച്ചിരിക്കുന്നതേക്കാൾ മരിക്കുന്നതല്ലയോ നല്ലതു്? പതിവ്രതകൾ അന്തിമനിമിഷത്തിൽ ജീവിച്ചിരിക്കുമോ? പരപരിഹാസത്തിനു പാത്രീഭവിക്കുന്നതിനെ സഹിക്കുമോ? പതിവ്രതയുപയോഗം പ്രായമുള്ള ഞാൻ, വിധവയായി ജീവിച്ചിരുന്നാൽ എന്തെല്ലാം ദുഃഖങ്ങൾക്കും പരിഹാസങ്ങൾക്കും പാത്രീഭവിച്ചേക്കാം. തുറിയപുരുഷാത്മമായ കാമത്തെ ഞാൻ എങ്ങനെ നിവർത്തിക്കും? ത്രിമൂർത്തികൾപോലും കാമവശഗന്മാരാണെന്നു സുപ്രസിദ്ധമല്ലയോ? ചിലപക്ഷിണികൾപോലും അങ്ങനെയുള്ള വിശ്വാസത്തെ സഹിക്കാതെ പ്രാണശ്വാസം ചെയ്തായിരുന്നത്രെ. അപ്പോൾ വിശേഷജ്ഞാനമുള്ള മനുഷ്യക്കു അതെത്രകണ്ടു ദുസ്സഹമായിരിക്കും? എന്നിങ്ങനെ വിലപിച്ചു, ഗംഗയിൽ നിക്ഷേപിക്കുന്നതിനായിക്കൊണ്ടുപോകുന്ന ഭർത്തൃശവത്തെ പിൻതുടന്നു് അന്നും ഗംഗയിൽ ചാടിമരിക്കാൻതന്നെ നിശ്ചയിക്കയും ദേഹം എന്നായാലും നശിക്കുന്നതും പ്രേമം ഭരിക്കലും അഴിവില്ലാത്തതും ഒരെന്നെന്നു സമാധാനപ്പെടുകയും ചെയ്തുകൊണ്ടു്, ദുഃഖത്തെ അകറ്റി ഗംഗാതീരത്തിലേക്കു തിരിച്ചു.

പോകുന്നവഴിക്കായിരുന്നു തുളസീദാസരുടെ ആശ്രമം. അവിടെ ദില്ലിചക്രവർത്തി കാശിരാജൻ മുതലായ മഹാത്മാക്കളായ ഭക്തന്മാരോടുകൂടി, ദ്രോസനത്തിലിരുന്നതുകൊണ്ടു തുളസീദാസപൂജ്യപാദരെക്കാണാൻമാനിടയായി. ഇദ്ദേഹത്തെ ദർശിച്ചു അനുഗ്രഹംവാങ്ങി പരിനശേഷം ഗംഗയിൽ ചാടിമരിക്കാമെന്നു നിശ്ചയിച്ചുകൊണ്ടു്, അവർ ഏകാകിണിയായി മറുതൽ കടന്നുചെന്നു്, തുളസീദാസരുടെ പാദങ്ങളിൽ നാമംഗനമസ്കാരം ചെയ്തു് “ഭഗവൻ അനുഗ്രഹിച്ചാലും എന്നു ചൊല്ലി. അക്ബർഷാജാക്കും ഇത്താനോപദേശം ചെയ്യാനന്ദത്തിൽ മുഴുകിയവരായ തുളസീദാസർ, പ്രസന്നനായി ഒരു ബ്രാഹ്മണസ്ത്രീയെ നോക്കി—“ഉത്തമ! നീ അങ്ങനെയൊരു സ്ത്രീയോടും, അപ്പോഴത്തെപ്പോഴുംകൂടി, സമഗ്രമായി വളരുന്നാൽ ജീവിച്ചിരിക്കാൻ ഇടയാക്കട്ടെ, എന്നനുഗ്രഹിച്ചു. അനുഗ്രഹവചസ്സുകൾക്കു്, ബ്രാഹ്മണി മനസ്സറിയാതെതന്നെ ഒന്നു ചിരിച്ചുപോയി. എന്നിട്ടങ്ങനെ പറഞ്ഞു. “തപസ്വീശാല! അങ്ങേ അർത്ഥം അഭ്യർത്ഥിച്ചു ചെല്ലാതെ തരമുള്ളു. എന്റെ അന്ത്യ മരിച്ചിട്ടു ഒരുതാമം കഴിഞ്ഞിരിക്കുന്നു. എന്റെ ശാലിയും പരിചര്യങ്ങളും. അദ്ദേഹത്തിന്റെശാലം ഗംഗയിൽ നിക്ഷേപിക്കാൻ കൊണ്ടുപോകുന്ന അർക്കുട്ടമാണ് അ കാണുന്നത്. അന്നും ഗംഗയിൽ ചാടി പ്രാണശ്വാസം ചെയ്താനായി പുറകേ

പരികയാൻ. വരുന്നവഴിക്കു മരിക്കുന്നതിനുമുമ്പു സ്വാമിയെ ഒന്നുദർശിക്കാമെന്നഭ്യർത്ഥിച്ചാൻ ഇങ്ങോട്ടു കടന്നുവന്നത്. അതുകൊണ്ടുതന്നെ അശീവദം നിഷ്പലമായല്ലാതെ പശുവസാനിക്കാൻ തരമില്ല. കലശ്ശിയായ എനിക്ക്, ഭർത്താവുമരിച്ചതിൽപിന്നെ പുത്രന്മാരുണ്ടാകുന്നതെങ്ങനെയെന്നു പറഞ്ഞുതരണം. ധർമ്മചിത്രലയായ പ്രവർത്തികൾക്കു ഞാൻ അളപ്പെന്നുള്ളതു നിന്ദിതപദിക്കു അറിയാവുന്നതുമാണ്. അഥവാ, പാപപുരുഷവാണെന്നുള്ള കലടയായി ഞാൻ പുത്രന്മാരെ ഉല്പാദിപ്പിക്കാൻ കഴിയുമെന്നിരുന്നാലും സമഗ്രമായി ഭവിക്കുന്നതെങ്ങനെ? ഭഗവദ്ദർശനം സ്വയംഭവിക്കയും അന്യന്മാർക്കു വരുത്തിക്കൊടുക്കുകയുപേയ മഹാത്മാവായ നിന്ദിതപദിയുടെവാക്കു വിഫലമാകുമോ? അതുകൊണ്ട്, എന്റെ ഈ സന്ദേഹനിവൃത്തി വരുത്തിത്തരമാറാകണം. ഹേ ഭഗവൻ! അങ്ങനെ അശീവാദപ്രകാരം ഞാൻ മംഗല്യത്തോടുകൂടിയിരുന്ന എട്ടുപുത്രന്മാരെ പ്രസവിക്കുന്നതിനു സാധിക്കണമെങ്കിൽ എന്റെ ഭർത്താവു ജീവിച്ചിട്ടുണ്ടേൽക്കണം. അങ്ങനെയുള്ളതിനുവ്യവാർ വിചാരിച്ചാൽ അതു സാധിക്കാത്തതുമാത്രം. അതുകൊണ്ട്, അദ്ദേഹത്തെ കരുണാപൂർവ്വം കടുകിച്ചിട്ട്, ഉണർത്തി എഴുന്നേൽപ്പിക്കാൻ എഴുന്നള്ളണമെന്നപേക്ഷിച്ചു സൂതരിക്കുമ്പോൾ, അക്ബർ ബാദുഷാ മുതലായവർ തൃശ്ശീദാസന്റെ മഹിമ അറിയാൻ ഒരു വസരം ഇതുതന്നെയെന്നു നിശ്ചയിക്കുകയും, മരിച്ചവരെ ജീവിപ്പിക്കുന്നവരുണ്ടോ? സർവശക്തനും ഭഗവൻ ഭക്തന്മാർക്കു കൊടുക്കുമോ! ഏതായാലും അല്പസമയത്തിനകം അറിയാമല്ലോ എന്നന്വേഷിച്ചു മന്ത്രിക്കുകയുപേയ.

തൃശ്ശീദാസൻ ഇതുകേട്ടപ്പോൾ അധിമലിച്ചു. ഹാ! കഷ്ടം! അസത്യമായവാക്കു എന്റെ നാവിൽനിന്നും പുറപ്പെടാൻ എന്തു കാരണം? എന്റെ ഭഗവാനേ! കൃപണജനബന്ധോ! കൃപാപൂരസിന്ധോ! പീതാംബര! സീതാചര! ദാമോദര! എന്നെ ജനങ്ങളെക്കൊണ്ടുവരാനിപ്പിക്കാനാണോ അങ്ങു നിശ്ചയിച്ചത്? മരിച്ചവരെ ജീവിപ്പിക്കാൻ മനുഷ്യരാൽ സാധ്യമാകുമോ? ഋഷിവാശത്തിൽ ജനിച്ചുമാധാത്മ്യമേറിയവരായിരുന്നാലും റിധിയെ ലംഘിക്കാൻ സാധിക്കുമോ? അങ്ങനെയുള്ളവരെക്കൊണ്ടു റിധിക്കു വിപരീതമായ വാക്കുപറയിക്കുന്നതു ധർമ്മമാകുമോ? എന്നിങ്ങനെ ചലച്ചലി പരിഭവനങ്ങളോടുകൂടി ഭഗവനെ ച്ചാനിച്ചു തൃശ്ശീദാസൻ, അ ബ്രാഹ്മണസ്ത്രീയേനോക്കി, അല്പനേരം മറുഭാഗം! ഞാൻ ഇപ്പോൾ പറഞ്ഞ അശീവാദം ഞാനായിട്ടു പറഞ്ഞതല്ല. ശ്രീനാരായണൻ എന്റെ നാവിലിരുന്നു പറയിക്കുകയാണു ചെയ്തത്. അതിന്നു ഞാനെന്തുപേരെ? എങ്ങനെയോ വരുന്നതുപോലെ ചമട്ടെ എന്റെവാക്ക്, അസത്യമായി ഭവിക്കാൻ ഒരു വനകല്പമെങ്കിൽ അതിന്നും മനസ്സാധമില്ല. നീപോയി നിന്റെ ഭർത്താവിനോടുമേൻ കൊൾക" എന്നുപറഞ്ഞു, ബ്രാഹ്മണജാലസിതയായിരുന്ന അദ്ദേഹത്തിന്റെ മുഖം കറുത്തു. അക്ബർ ബാദുഷാ മുതലായവർ മുഖത്തു നോക്കാനും സംസാരിക്കാനും ശക്തനാകാതെ ലജ്ജിച്ചും വ്യസനിച്ചും മുഖംകുഴപ്പിച്ച് നില്പിപ്പായി. ഭഗവജ്ഞാതാരുമാത്രം അദ്ദേഹത്തിന്റെ നാവിൽ വിജയംകിടക്കുണ്ടിരുന്നു.

ഉടനേ, ഭക്തരാത്സലനായ ഭഗവൻശ്രീനാരായണൻ, ഗംഗയിൽനിന്നു കടന്നുവന്ന കൊണ്ടുപോകുന്ന ശവച്ചുമട്ടുകാരുടെമുമ്പിൽ, തൃശ്ശീദാസന്റെ രൂപത്തിൽ പ്രത്യക്ഷപ്പെട്ടുവിട്ട്, പ്രേതമഞ്ചത്തിൽ കിടക്കുന്ന ശവത്തെ ലക്ഷ്യമാക്കി--"ഹേ മരിച്ചുകിടക്കുന്ന ബ്രാഹ്മണ! നിന്റെ പത്നിക്കു ഞാൻ കൊടുത്ത അശീവാദത്തെ സത്യമാക്കാനായി, നീ ഉണർന്നുവന്നോ? എന്നോടൊരുമിച്ച് വരുവാൻ" എന്നുഗ്രാഹിച്ചു വിളിച്ചു. തൽക്ഷണംതന്നെ അ ബ്രാഹ്മണപ്രേതം അപയവങ്ങളില്ലാതെ, കണ്ണുതുറന്നു--"സ്വാമി! ഞാൻ ഇതാവരുന്നു" എന്നു പറയുന്നതും കേൾക്കുകയും ചെയ്തു.

ചുമട്ടുകാർക്കു അതുകണ്ടുണ്ടായ സന്തോഷവും പരിഭ്രമവും അതുതന്നെ പരമാവധി. അവർ, പ്രേതമഞ്ചത്തത്താഴ്ത്തിവെച്ച്, ബ്രാഹ്മണന്റെ കൈകൾക്കൊക്കെ അറുത്തുതള്ളി മുക്കുനാക്കിയശേഷം--"ഹേ ബ്രാഹ്മണപ്പേട്ട! മരിച്ചുകിടന്ന നീ ഇപ്പോൾ ഉറങ്ങിക്കിടന്നുപോയപ്പോൾ ഉണർന്നതിനു കാരണമെന്ത്?" എന്നു ചോദിച്ചു. ബ്രാഹ്മണൻ, സംഭ്രമത്തോടെ ഓടിയെഴുന്നേറ്റുവന്നു തൃശ്ശീദാസന്റെ പാദങ്ങളിൽ നമസ്കരിച്ചു.

രിച്ചു. “സ്വാമിൻ നിന്തിരുവടി അടിയനെ ജീവിപ്പിക്കാനായി മഠത്തിൽനിന്നും ഇ
രട്ടാം നന്നുപരികയാണോപയോഗിച്ച്?” എന്നു ചോദിച്ചുകൊണ്ടു നിൽക്കുമ്പോൾ, മാതാ
തുളസീദാസൻ, നേരെ മഠത്തിലേക്കു നടന്നു. ബ്രാഹ്മണനും പുറകേപോയി. മഠത്തിനു
സമീപമെത്തിയ ഉടനേ, ബ്രാഹ്മണപതി, ഗംഗയിൽ ചാടിമരിക്കണമെന്നുള്ള നെ
രാശ്യത്തോടെ അഭിമുഖമായി വരുന്നതുകണ്ടു മഠത്തിൽ തുളസീദാസനെക്കണ്ടുപോയ ചോ
ന്ന അവൾക്കു, വഴിമേലും അദ്ദേഹത്തെ കണ്ടപ്പോൾ അത്ഭുതമുണ്ടായി. വിശേഷിച്ചും
അദ്ദേഹത്തോടൊന്നിച്ചു, തന്റെ മരിച്ച ഭർത്താവു കൂടി വരുന്നതു കണ്ടപ്പോൾ
ഉണ്ടായ അശ്ചര്യം നിന്നും അനന്ദത്തിനും അതിരില്ലാതെയായി അല്പനേരത്തേക്കു
അവളുടെ കണ്ണുകളെത്തന്നെ അവൾ വിശ്വസിച്ചില്ല. ദൈവമേ! ഇതെന്തൊരുതാ!
മഠത്തിൽ എഴുന്നള്ളിയിരിക്കുന്നതായി ഞാൻ കണ്ടുപോയ സ്വാമിതുളസീദാസന
ല്ലേ ഈ വരുന്നത്? അദ്ദേഹം ഉയിടെ എങ്ങിനെ വന്നു? മരിച്ചുപോയ എന്റെ ഭർത്താവി
നെ ജീവിപ്പിച്ചെഴുന്നേല്പിച്ചുകൊണ്ടല്ലേവരുന്നത്!

“ബലമാകുന്നതെല്ലാം ബ്രഹ്മതേജസ്സിന് ബലം
ഫലമില്ലബ്രഹ്മതേജസ്വിനാംബലംകൊണ്ടും.”

എന്ന അപൂർവ്വവും എത്രസൗഖ്യമായിരിക്കുന്നു? മഹാമഠിമാവാത ഇദ്ദേഹത്തെ ശ
രണംപ്രാപിക്കാൻ എനിക്കുവേണ്ടിയതു്, എന്റെ ഭാഗ്യംതന്നെ. എന്ത്, അനന്ദബാ
ഹ്വത്തോടുകൂടി, തുളസീദാസനേയും ഭർത്താവിനേയും വന്ദിച്ചുകൊണ്ടു്, അവരുടെ പുറകേ
മഠത്തിലേക്കുതന്നെ തിരിഞ്ഞുനടന്നു. തുളസീദാസൻ സാക്ഷാൽ ഭഗവാൻതന്നെയെന്നാ
യിരുന്നു അ സാധുവിന്റെ സങ്കല്പം. അവർ മൂന്നാളും അവിരോധം, അക്വബർബാദിച്ചാ
മുതലായവരാൽ പരിവൃതനായി സ്ഥിതിചെയ്യുന്ന സാക്ഷാൽ തുളസീദാസന്റെ സഭയിൽ
പ്രവേശിച്ചു. ഉടനേ സദസ്യന്മാരെല്ലാം അത്ഭുതസംഭ്രമത്തോടുകൂടിയെഴുന്നേറ്റു് വ
ന്നുനിന്നു നിൽക്കുകയും ചെയ്തു. മാതാതുളസീദാസൻ ബാദിച്ചാപെനോക്കി, —“ഹേ ബാദിച്ചാ!
മരിച്ചബ്രാഹ്മണൻ ഞാൻകണ്ടപ്പോൾ അശ്ചര്യപ്പെട്ടുകാരും ഇതാ ഉണർന്നുവന്നുവന്നിരി
ക്കുന്നു. അവന്റെ പതിയെ ഇതാ സാക്ഷാൽ ഭഗവാനായിത്തീർന്നു. അതിനാൽ തുള
സീദാസനായ എന്റെ വാക്കു സത്യമായിത്തീർന്നു. രമണാമാഹാത്മ്യംകൊണ്ടാണ് എ
നിക്കതു സാധിച്ചതെന്നു ഞാൻവിശ്വസിക്കുന്നു.” എന്നതുകേട്ടപ്പോൾ പെട്ടെന്നു് ലാഭം
ചെയ്തു. ഉടനെ ദേഹമാർ ഭുജിച്ചുവെട്ടും മുഴക്കയും പുഷ്പവൃഷ്ടി തുക്കയും ചെയ്തു അക്വ
ബർ ബാദിച്ചാ മുതലായവർ അത്യത്ഭുതവിഭ്രാന്തരായി, അവിടെ സ്ഥിതിചെയ്യുന്ന തുള
സീദാസനേയും മഠത്തെ തുളസീദാസനേയും, മരിച്ചെഴുന്നേറ്റ ബ്രാഹ്മണനേയും, സമീപ
ത്തു വന്ദിച്ചുനിൽക്കുന്ന ഉത്തമബ്രാഹ്മണന്മാരേയും, കാണുകകൊണ്ടുണ്ടായ അഭക്ത കടമു
ൾക്കു മരിച്ചു, മഹാശക്തി വാഴ്ത്തിത്തീർത്തു. അനന്തരം തുളസീദാസന്റെ പാദങ്ങളിൽ
വന്ദനംചെയ്തുപറഞ്ഞു. സ്വാമി! അങ്ങനെയൊരു യാത്രാത്തരവും പുകഴ്ത്തപ്പെടാവു
ന്നതല്ല. കാമാസക്തനെന്നു പലരടേയും പരമാസത്തിനു പാത്രീഭവിച്ച മുഴുത്ത സം
സാരിയായിരുന്ന നിന്തിരുവടി, ഇപ്പോൾ പരമാത്മഭഗവതനും പരമേശ്വരനുമായി
തീർന്നിരിക്കുന്നു. മരിച്ചവരെ ജീവിപ്പിക്കത്തക്ക പ്രഭാവംപോലും സിദ്ധിച്ചിരിക്കുന്നു. ഇ
നി നി നിന്തിരുവടിയെ ശുശ്രൂഷിച്ചുകൊണ്ടു്, അമൃതംവരെ കൈമാറ്റിക്കൊണ്ടെന്നാണു
അടിയന്റെ അഗ്രഹം. അതിനാൽ, അങ്ങ് ജനിച്ചുവളൻ ദേശത്തേക്കുതന്നെയായി
സുഖമായിരുന്നതിനു കരുണതോന്നണം. ഇപ്പോൾ വിശുദ്ധവും വിശാലവുമായ മഠ
വുംമറ്റും അവിടെ ഇപ്പോഴേക്കു തീർപ്പിച്ചുതന്നുകൊള്ളാം” എന്നറിവിട്ടു്, കൈവിധത്തി
ൽ സ്വാമിയെ അനുവദിച്ചിട്ടു് അന്ധാരിഭരണമേൽ കയറിയ കത്തിയാത്ര അ രണ്ടിച്ച
പ്പോൾ, കാശി രജനെ വിളിച്ചുപറഞ്ഞു —“വേദരാജൻ! ഞാൻ മരഭ്രമംകൊണ്ടു നശി
പ്പിച്ചുപോയ ദേവന്മാരെയും കുളങ്ങളുംമറ്റും യഥാപൂർവ്വം കേട്ടിക്കുന്നതിനും ധർമ്മഗുണ
വും തീർപ്പിക്കുന്നതിനും പൂജാവിധിഗ്രാഹികൾ നടത്തുന്നതിനുമായി പരിനാമിനും സ്വ
ർണ്ണം അനുവദിച്ചിരിക്കുന്നു. വേഗംതന്നെ നിഷ്കരിച്ചു, അതൊക്കെ നടത്തിക്കൊണ്ടു്
എന്നുകല്പിച്ചു.

അനന്തരം ദില്ലിയിലെത്തി, അവിടെ ശ്രീരാമക്കോവിൽ മുതലായ ഭവനങ്ങളെ പണിയിച്ചു, ഉത്തമബ്രാഹ്മണന്മാരവരത്തി, യഥേഷ്ടം സ്വർണ്ണാഭരണം ഓരോന്നെക്കൂടി അർപ്പിക്കുകയും സ്വയം അർപ്പിക്കുകയും ചെയ്തുകൊണ്ടു സഭ്യത്തനായിട്ടി വസങ്ങൾ നയിച്ചുവന്നു.

തൃശ്ശൂർ സിദ്ധാസനാകട്ടെ, ഭഗവാൻ തന്റെ അശീർവാദത്തെ സത്യവർഷിക്കാനായി തന്റെ രൂപമെടുത്തുവന്ന്, മരിച്ചബ്രാഹ്മണനെ ജീവിപ്പിച്ചു തന്നെ രക്ഷിച്ചു കരുണാമൃതത്തെ, തുടരെത്തുടരെ വിചാരിച്ചു, ഭഗവാങ്കൽതന്നെ നേസ്സുവരിപ്പിച്ചു, പലവിധത്തിൽ സ്തോത്രംചെയ്യാൻതുടങ്ങി. ഹേ ഭക്തജനപരിചാലക! ദുഷ്ടജനസംഹാരക! സൃഷ്ടിസ്ഥിതിലയകാരണ! സ്ഥൂലസൂക്ഷ്മകാരുണഭേദങ്ങളെ അതിക്രമിച്ചിരിക്കുന്നകാലസ്വരൂപ! വിപേകികളുടെ ഹൃദയകമലങ്ങളിൽ അധിവസിക്കുന്ന ജ്ഞാനസ്വരൂപ! ജന്മമരണരാഗദോഷസുഖദുഃഖാദിദാസ്യങ്ങളിൽ സംബന്ധമില്ലാതെ അഖണ്ഡാനന്ദാമൃതത്തിൽ മുഴുകുമാറു കരുണാകടാക്ഷമരുളുന്നവാസുദേവ! സുഖകുണ്ഡസൂത്ര ശുഭമംഗലശോഭിതസുന്ദരസ്വരൂപകാര ശുദ്ധാഭിഭൂതമോക്ഷ ധാരാനന്ദോന്മുഖനായനാമോക്ഷ ഭജനസ്ഥാനമായ ഇഷ്ടദൈവമേ! സാക്ഷാൽകാരസദാനന്ദസദാസാക്ഷാതസാത്വിക സമക്ഷ സന്തോഷാമൃതത്തെ ദാനംചെയ്യുന്ന ജഗന്നാഥ! മോഹാസകാരഗുഹയിൽ, ജ്ഞാനക്ഷുഭിതളിൽ അകപ്പെട്ട്, അധോഗതിയടയാൻ ഭാവിച്ച അടിയനെ ഉജ്ജീവിപ്പിച്ചു, ഇപ്രകാരംരക്ഷിച്ചതു നിന്തിരുവടിയുടെ കരുണാകണികയല്ലയോ?" എന്നിങ്ങനെ പലവിധമായ സ്തോത്രംചെയ്തു പരമാനന്ദനിമഗ്നനായിരുന്നു.

പതിമൂന്നാം അദ്ധ്യായം.

(തൃശ്ശൂർ സിദ്ധാസൻ അക്ബർബാദ്ശാഹെ മലിനപ്പെടുത്തിയ അദ്ധ്യായം.)

അല്ലയോ സിദ്ധന്മാരെ! അഷ്ടാക്ഷരമന്ത്രത്തിന്റെയും സ്ഥൂലപഞ്ചാക്ഷരമന്ത്രത്തിന്റെയും ദ്വിതീയാക്ഷരങ്ങൾചേർന്നതായ തിരുനാമമേതോ, അതിനെ എല്ലാപ്പോഴും ഭക്തിപൂർവ്വം ഉച്ചരിച്ചുകൊണ്ടു വിശ്വപൈതൃകസപ്താശ്വതപിന്ദർ ചരിരണ്യപരഭ അപ്രാപ്തതങ്ങളേയുംകണ്ടു സർവ്വതരം പരിപൂർണ്ണമായി സർവ്വാക്ഷിയായിരിക്കുന്ന പരമാത്മാവെ ഭർശിച്ചു, കാമക്രോധാദികൾ ഷഡ്ബുദ്ധികൾ മുതലായവയെ ഉജ്ജീച്ചു ശാന്ത, മനോനൈർമ്മല്യം, സന്തോഷം, ഉപരതി, ജഗദപിലക്ഷണത, സംസാരാശൃതിമോക്ഷം, അന്തർമുഖത, അഖണ്ഡാനന്ദം ഇതുകളെ ഉണ്ടാക്കുന്ന നിയതിമാർഗ്ഗത്തെ പ്രാപിച്ചു, അനന്ദമാത്രവിശ്രാന്തനായി ജന്മകർമ്മങ്ങളെ അറുത്തു, സ്ഥിതിപ്പെടുന്ന സഗുണഭക്തനായ തൃശ്ശൂർ സിദ്ധാസനെ ധീരപീഠഗർഭഭാഗ്യാനുരൂപ, ദാസതപയെച്ചു, ശാസ്ത്രാദിഗുണങ്ങളിന്നങ്ങ, സജ്ജാക്ഷ ചെയ്തുവരുന്ന സദ്ഗുണഗണനിലുനന്നായ അക്ഷബർബാദ്ശാ, ദിവസംതേറും ജേിച്ചു പൂജിച്ചു സേവിക്കുകയും, മഹമ്മദുദയത്തെ ഭോധിച്ചു, ഭഗവാനാമങ്ങളെ ഉച്ചരിക്കുകയും, രാജ്യത്തിൽ പലേടത്തും ശിവാരാധന, വിഷ്ണുഭജനം, അനാമതസതം, വഴിക്കിണറു്, കുളം മുതലായവ ഉണ്ടാക്കിച്ചു, ഗോപധാമ്യമായ അധർമ്മകർമ്മങ്ങളെ നിറുത്തൽചെയ്തു, ഹരഹരഭക്തിയും ഗരുഡാഭക്തിയുമായ കൊടികളെ പലദിക്കിലുംനാട്ടി, ഹിന്ദുമതത്തെ അനുസരിച്ച പരമധർമ്മിയുനായിരുന്നു. അക്കാലത്തു മുസ്ലീംമാർക്കു്, ഉള്ളാൽ അഭൂതീസമായി. എങ്കിലും ചക്രവർത്തിയുടെ അഭിപ്രായത്തെ എത്രത്തുറവാൻ ചെയ്തുമില്ലായ്കൊണ്ടു്, അവർ മൊനംദീക്ഷിക്കുകയും, അദ്ദോഹത്തിൽ കപടഭക്തി പ്രദർശിപ്പിക്കുകയും തൃശ്ശൂർ സിദ്ധാസനെ വ്യാജമായി പൂജിക്കുകയും, തങ്ങളും പരാധിപ്തരായി വിശ്വസിച്ചിരി

ക്കുന്നവരെന്നു നമിക്കുകയും ചെയ്തു. അങ്ങനെയിരിക്കുമ്പോൾ ഒരുദിവസം അവർ രാജസന്നിധിയിലെത്തി ഇങ്ങനെ അറിവാിച്ചു:—“രാജാധിരാജ! നാം വളരുന്നോളായി ഭയാവിഷ്ണുവെ പൂജിച്ചിട്ടും അദ്ദേഹത്തിന്റെ ദർശനം നമുക്കു ലഭിച്ചില്ലല്ലോ; സമയംപാഴാക്കുകയുണ്ടായെന്നു ഞാനുനന്തം. പരമഭക്തനായ ഭക്തന്റെ ശ്രീരാമദർശനം ലഭിക്കേണ്ടതാണ്. മഹാഭഗവാനായ ഭവാദരനാക്കു ദർശനം ലഭിച്ചില്ലെങ്കിൽ കേവലം കൃമിപ്രാണന്മാരായ ഞങ്ങളുടെ കഥ പറയാനേണ്ടി തുളസീദാസർക്കുതിരുമനസ്സിലെപ്പോയിൽ അത്രയും പ്രീതിയുണ്ടെന്നുള്ളതുവാസ്തവമാണെങ്കിൽ, ഒരുനിമിഷത്തിനകം ശ്രീരാമസ്വാമിയെ ഇവിടെ ഭജനമിച്ചു ദർശനം തരവിടേ. അങ്ങു ഇപ്പോൾ തന്നെ തുളസീദാസരുടെ അടുക്കൽചെന്നു ഇന്നുമുതൽ മൂന്നുദിവസത്തിനകം ഭഗവാനെ വരുത്തിക്കാണിച്ചു കഴിക്കണമെന്നുപേക്ഷിച്ചു പറഞ്ഞുവെച്ചു, മാളികയിൽ എഴുന്നള്ളിയിരിക്കണം. അങ്ങൾ ഉടനെതന്നെപോയി അദ്ദേഹത്തെ സ്തുതിച്ചു ഈ സംഗതി ഉണർത്തിക്കയും ചെയ്യാം. എന്നാൽ നശ്വരമായും അദ്ദേഹം ആ സംഗതി സാധിച്ചതായതെയിരിക്കയില്ല.”

ബാദാഷായ്യ ഇതുകേട്ടപ്പോൾ ഭക്തി പൂർവ്വധികം വർദ്ധിച്ചു. അദ്ദേഹം ഇങ്ങനെ വിചാരിച്ചു. “ഹേ ഭഗവൻ! രാമചന്ദ്ര! നിന്തിരുവടിയെ ദർശിക്കാത്ത എന്റെ കണ്ണുകളും നിന്തിരുപ്പാദത്തെ സ്പർശിക്കാത്ത ഈ കൈകളും പാദങ്ങളിൽ നമസ്കരിക്കാത്ത ശിരസ്സും, ഞാൻ എന്തിനുമുരക്കുന്നു?” ഇവിചാരത്തോടുകൂടിപ്പോയി തുളസീദാസനെ വന്ദിച്ചു—“ഹേ മഹാനാഭാവ! ഈ പാപിയിൽ കരുണരോന്നി, ശ്രീരാമചന്ദ്രനെ വരുത്തിക്കാണിച്ചു, അനുഗ്രഹിച്ചു വാക്കണം എന്നുപേക്ഷിച്ചു.

തുളസീദാസൻ:—ഹേരാജൻ! പരമഭക്തനും വത്സരം ഭഗവാനെ ഉന്നിതപസ്സു ചെയ്തതിനുശേഷവും, എന്തിക്കു ദർശനം തരായെ അദ്ദേഹം വളരെ കഷ്ടപ്പെടുത്തി. എന്തെങ്കിലുമൊരു ദർശനം സാധിക്കാൻ കഴിഞ്ഞതുമില്ല. അനേകപക്ഷം നാവികപ്പുരുക്കന്മാരിൽ സ്ഥിതിചെയ്യുന്ന തപസ്വീശാപരന്മാർക്കുപോലും, അദ്ദേഹം ദർശനം കൊടുക്കാറില്ല. ആ സ്ഥിതിക്കു ഞാനാവശ്യപ്പെടുന്ന ഈ മാട്ടത്തിൽ തന്നെ വന്ന് താങ്കൾക്കു ദർശനം തരമെന്നു നിശ്ചയിക്കാവതല്ല. വിശേഷിച്ചും ഈ പട്ടണം ഗോമന്ത്രമുതലായ ഭക്തകൃത്യങ്ങളാൽ മലിനീഭൂതമാണു്. വിഷ്ണുദർശനം അത്ര എളുപ്പത്തിൽ ലഭിക്കാവുന്നതുമല്ല. എന്നാൽ അതു കേവലം അസാധ്യമാണെന്നും ഞാൻ പറയുന്നില്ല. ഇനിയും കുറേനാൾ കഴിയുമ്പോഴെങ്കിലും, അദ്ദേഹം കരുണയായു പ്രത്യക്ഷപ്പെട്ടേക്കാം. എന്നല്ലാതെ ചെട്ടെന്നു അതു സാധിക്കാൻ എളുപ്പമില്ല.

ബാദാഷായ്യ:—സ്വാമി! വളരുന്നോളായി അത്രയും ഭക്തിയോടുകൂടി ഭജിക്കുന്ന എന്റെ മുമ്പിൽ എഴുന്നള്ളുന്നതിനു ഭഗവാനു താതൊപ്രീതിയും ഉണ്ടായിരിക്കയില്ല. നിന്തിരുവടി വിചാരിച്ചാൽ അക്കാർച്ചത്തിനു താതൊരു പ്രമാസാമുണ്ടാകയില്ല. കാരാരിലുള്ളവരെല്ലാം കാണത്തക്കവണ്ണം പ്രത്യക്ഷപ്പെട്ട ഭക്തവത്സലനായ ഭഗവാൻ ഞാൻ കാണാൻ മാത്രം വരാതിരിക്കാൻ കരുണമുണ്ടോ? ബ്രഹ്മാവിനു അയ്യസ്സിനു പ്രയാസമില്ലാത്തതുപോലെ നിന്തിരുവടി വിചാരിച്ചാൽ ഭഗവദ്ദർശനത്തിനും ഒട്ടും പ്രയാസമില്ല. അതുകൊണ്ടു ഇന്നുമുതൽ മൂന്നുദിവസത്തിനകം ഭഗവദ്ദർശനത്തിനു നിന്തിരുവടി ഇടയാക്കി, എന്റെ മണ്ഡപാശങ്ങളെ പണയിച്ചു കെട്ടിക്കണം. എന്നു പറഞ്ഞു തൊഴുതു കൊണ്ടു, ഇനി നമുക്കു ഭഗവാൻ ദർശനം തരമെന്നു വിശ്വസിച്ചുകൊണ്ടും, മന്ത്രിപ്രധാനികളുടെ ഉപദേശം അനുസരിച്ചു തിരികെ കൊട്ടത്തിൽ കടങ്ങിച്ചെന്നു്, പ്രജകളെ വിളിച്ചുവരുത്തി ഭഗവദ്ദർശനം തരവിക്കാൻ തുളസീദാസരുടെ അടുക്കൽചെന്നുപേക്ഷിച്ചു പറയണമെന്നു നിശ്ചയിച്ചുവെച്ചു.

തുളസീദാസൻ തൽക്ഷണം തന്നെ ബദ്ധപ്പെട്ടു, തുളസീദാസരുടെ മാത്തിൽ ചെന്നു,— “ഹേ ഹരിദാസൻ! അങ്ങു് ഇപ്പോൾ ഭഗവാനെ വരുത്തി അങ്ങൾക്കു കാണിച്ചുതന്നില്ലെങ്കിൽ അദ്ദേഹത്തെ അങ്ങുമുവകക്കേതും അനുഗ്രഹം വന്നിട്ടുള്ളതുമെല്ലാം വെറും കള്ളമാണെന്നു

നന്നെന്നെ ഞങ്ങൾ വിചാസിക്കും. അല്ലെങ്കിൽ ഭഗവാനെ വേഗം വരുത്തിക്കൊണ്ടിരുന്നതാണെന്നു നിർബന്ധിച്ചു. തൂളസീദാസൻ അതുകേട്ടു ചിരിച്ചു, “ഹേ മുസൽമാനാ! നിങ്ങൾ ഞാൻ പറയുന്നതുകേൾക്കുവിൻ! ഭഗവാനെ ദർശിക്കാൻ നമ്മൾ നിർബന്ധിച്ചാൽ സാധിക്കയില്ല. അദ്ദേഹത്തിനു കരുണതോന്നി ഇഷ്ടപ്പെടുമ്പോൾ ദർശനം തരുന്നതായുള്ളൂ. ഈ പരമാത്മം നിങ്ങളുടെ രാജാവിനോടു പറഞ്ഞു, ഇവിടെക്കൂട്ടിക്കൊണ്ടുവരുവിൻ എന്നരുളിച്ചെയ്തു.”

തൂലക്കർ:—“സ്വാമി! രാജാവിന്റെ വാക്കുമാത്രം, അങ്ങേ നിയോഗം അനുസരിച്ചാൽ അദ്ദേഹം ഞങ്ങളെ ശിക്ഷിക്കും. ഭഗവാനെക്കൊണ്ടാതെ ഞങ്ങൾ വിട്ടുമാറിപ്പോകയില്ല. അങ്ങേ ഉപാസനമുണ്ടായിരുന്ന ശ്രീരാമനെ വരുത്തിക്കൊണ്ടിരുന്നതുപോലെ അങ്ങു, ഈ സിംഹാസനം വിട്ടെഴുന്നേൽക്കാൻ ഞങ്ങൾ സമ്മതിക്കയില്ല. അങ്ങുമൂലം ഞങ്ങളുടെ കലധർമ്മങ്ങളൊക്കെമാഞ്ഞു. മഹമ്മദിനെ വന്ദിക്കാതെയായി. അനിതികൾ നാടൊട്ടുക്കു വലിച്ചു. അങ്ങേ തന്ത്രങ്ങളെല്ലാം ബാധിച്ചിരുന്നതന്നെല്ലെങ്കിൽ അടുക്കൽ നടക്കുമെന്നല്ലാതെ ഞങ്ങളാടു ഫലിക്കയില്ല. അങ്ങേ ഞങ്ങൾ ചെയ്യേണ്ടിട്ടുള്ളതെന്തെന്നു വിചാരിക്കേണ്ടോ.” എന്നൊക്കെക്കേൾത്തു പറയുന്നതുകേട്ടപ്പോൾ തൂളസീദാസൻ:—“ഹേ തൂലക്കരേ! സന്മാഗ്ഗം കൈവിട്ടു ദുർമാഗ്ഗം തുടങ്ങുന്ന നിങ്ങൾക്കു ഭഗവാനെ ദർശിക്കാൻ സാധിക്കുമോ? എന്നു ഉപദ്രവിക്കുന്നതു നിങ്ങൾക്കു ധർമ്മമാണു? ഇനി ഇവിടെത്താമസിക്കാൻ എനിക്കിഷ്ടമില്ല. ഇഷ്ടമുള്ളടിക്കിൽ പൊയ്ക്കൊള്ളുന്നതിനു നിങ്ങൾ അനുവദിക്കുവിൻ” എന്നരുളിച്ചെയ്തശേഷം സിംഹാസനം വിട്ടെഴുന്നേറ്റു. തൂലക്കരൻ പെട്ടെന്നു ചുറ്റിവളഞ്ഞു, അദ്ദേഹത്തെ എഴുന്നേറ്റുപോകാൻ സമ്മതിക്കാതെ പടിച്ചു, വീണ്ടും സിംഹാസനത്തിലിരുത്തി. “വേഗംഭഗവാനെ വരുത്തിക്കൊണ്ടിരിക്കാതെ അങ്ങേ ഞങ്ങൾ വിട്ടയയ്ക്കുകയില്ല. ജീവൽപോയാലും യേപ്പെടുന്നതുകൂടാല്ല ഞങ്ങൾ. മഹമ്മദിന്റെ വൈരാഗ്യം അങ്ങറിഞ്ഞിട്ടില്ല. എന്ത് കോപിച്ചുചുത്തിൽ പറഞ്ഞു.

തൂളസീദാ:—ഹേ മുസൽമാനാ! ഇപ്രകാരമുള്ള ബലാൽക്കാരത്തോടെയാണോ നിങ്ങൾ ഭഗവാനെക്കൊണ്ടാൻ വന്നിരിക്കുന്നതു? ചാപങ്ങളെ തീക്കാൻ നിശ്ചയിക്കുന്നതും? ഇങ്ങനെയുള്ള ദുഷ്ടന്മാർക്കു ഭഗവദ്ദർശനം ലഭിക്കുമോ? സാധുക്കളാടു് ഈമാതിരി ബലാൽക്കാരം നടക്കുമോ? ഇനി, എന്നെത്തീണ്ടാതെയും ഭഗവാനെക്കൊണ്ടാണെന്നു പറയാതെയും അവരവരുടെ ഇരിപ്പിടത്തിനുപൊയ്ക്കൊൾവിൻ! അതാണെന്നു്, എന്നു പറഞ്ഞു.

തൂലക്കരൻ:—“ഹേ ദുർഗ്ഗണശാലിയായ സന്ത്യാസിൻ! താങ്കളുടെ ദുശ്ശീലമുദാത്തവയും ഞങ്ങളാടു കാണിക്കരുതു്. ചെറുതേ ചാപം വലിച്ചുവയ്ക്കരുതു്. രാജപുത്രപുത്രനും സിംഹാസനം വിട്ടെഴുന്നേൽക്കാൻ പാടില്ല. അഭിപ്രായം ഒന്നും പറയുകയുംവേണ്ടാ അതിനുവിപരീതമായി പ്രവർത്തിച്ചാൽ അനുഭവം വേറേയുണ്ടു്.” എന്നൊക്കെ യേപ്പെടുത്തി. അധികേഷിച്ച്, മൂന്നുദിവസത്തേക്കു് ആ സിംഹാസനം വിട്ടെഴുന്നേൽക്കാതെ സൂക്ഷിച്ചു കൊണ്ടിരുന്നു.

അതിനാൽ തൂളസീദാസൻ വിഷമിച്ചു്, മഹമ്മദിനെന്നോക്കി, ഹേ തൂലക്കരേ! നിങ്ങളുടെ ഇഷ്ടപ്രകാരം ഭഗവാനെ വരുത്തിക്കൊണ്ടിരുന്നതാ. നിങ്ങൾ പോയി ബാധിച്ചെങ്കൂട്ടിക്കൊണ്ടുവരുവിൻ എന്നു പറഞ്ഞു.

തൂലക്കരൻ:—“അദ്വൈതഭഗവാനെ വരുത്തുവാലല്ലാതെ രാജാവിനെ വിളിക്കാൻ ഞങ്ങൾ പോകയില്ല. ഭഗവാനെ വരുത്താൻ പ്രയാസമുണ്ടെന്നു പറഞ്ഞു താങ്കൾ, പ്ലോൾ പ്രയാസമില്ലെന്നു പറയുന്നില്ലേ. ഇനി താമസിച്ചാതെ വരുത്തിക്കുന്നതിനു ഞങ്ങളുടെ കയ്യിൽ വിദ്യയുണ്ടു്. കണ്ടുകൊൾക” എന്നു പറഞ്ഞു വീണ്ടും ഉപദ്രവിക്കാൻ തുടങ്ങി. അവരിങ്ങനെ തൂളസീദാസനെ ഉപദ്രവിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുമ്പോൾ, ഭഗവദ്ദർശനപ്രാപ്തിയെക്കുറിച്ച്, ബാധിച്ചു ചിന്തിക്കുകയായിരുന്നു. തൂളസീദാസൻ മൂന്നുദിവസത്തിനകം ഭഗവദ്ദർശനം തരവിക്കാമെന്നല്ലേ പറഞ്ഞതു്? ഇന്നു മൂന്നാമത്തെ ദിവസമായല്ലോ. എന്തായികഥ? എന്നു മന്ത്രപ്രഭുതികളോടുപോയിച്ചു. മന്ത്രിമാർ അതുകേട്ടു്,

സ്വാമിൻ! നമ്മുടെ അളകളുടെ ഉപദേശംകൊണ്ടും ഉപചാരംകൊണ്ടും ഭക്തികൊണ്ടും ഭഗവാനെ ചരത്തിക്കാണിക്കാണെന്നു അദ്ദേഹം ദൈവികത്തിൽ സമ്മതിച്ചിട്ടുണ്ട്. ഇനിയും മൂന്നുയാമം രാത്രിയുണ്ടല്ലോ. അതു കഴിഞ്ഞതിനകം ഭഗവാൻ പ്രത്യക്ഷനാകും. അപ്പം കഴിക്കണം പുണറിവിട്ടു. ചമോഷാ അതുകേട്ടു സന്തോഷത്തോടുകൂടി, സൂര്യൻ എപ്പോൾ ഉദിക്കും ഭഗവാൻ എപ്പോൾ ദർശനംതരും എന്ന വിചാരത്തോടുകൂടിയിരുന്നു.

അവിടെ തുളസീദാസർ തുലുകന്മാരുടെ ഉപദേശംസംഹരിക്കവയ്ക്കാതെ അയ്യപ്പാർ, അവരെ ഒരു നല്ലപേരും പഠിപ്പിക്കണമെന്നു വിശ്വസിച്ചു, ഹനുമാളേവനെ ധ്യാനിച്ചു. മൃസൽമാൻവംശത്തിനു ആദിഭൂതനായ മോസാമുനിയെ കുത്തി പണ്ടൊരിക്കൽ കുടർമാല വെളിയിൽ തള്ളിച്ചതു ഹനുമാനാണെന്നറിഞ്ഞിരുന്നതുകൊണ്ടു്, അവരെയും അദ്ദേഹത്തോടൊക്കെത്തന്നെ തക്കൊണ്ണം ശിക്ഷിപ്പിക്കണമെന്നു ചു് ഹനുമാൽസ്സോരും തുടങ്ങി.

ഹനുമാൽസ്തുതി.

കമലോപമ ചരണംസുധയൊഴുകുംമുദുമൊഴിയും
വിമലായതളജടണ്ഡവുമതിചിസ്തുതിയടയും
സുമഹോരസിവിലസുന്നൊരുമണിമാലയുമിയലും
രഘുനായകപദസം കമരദ തമജശരണം.
മമസങ്കടവിടവാൻ ലനണയുംപടിതൃപയാ-
മമൃതംചൊഴിയുകനിർജ്ജിതനിഖിലശരണിചയ!
മുദുമാഗമൊടിഹരാഹവതിരുന്നാമമതരുളും
മുടിചരൊരുമൊരിതാശരമരുദാത്മജശരണം.
കപിശേഖരവംകേസരിതനയജയസുനന്ദി
സുഖഭഞ്ജനപ്രസവിച്ചൊരുപരിപാവനഹൃദയ
അടിയാരിലുമടയാനഹമിഹനിവദഭജനം
ഇടയുമുറവിളികേൾമമമരുദാത്മജശരണം.
സുകലേശചരനരുളാളുകിലയൊഴികൾകരയം
പകലോൻകുതിരതിശീതളഗുണമാന്വിഹതിരിയാം
വികലശരണഹരമല്ലാപദപങ്കജമനിശം
നിതചുറ്റിതുകുറതിത്തരൾമരുദാത്മജശരണം.
തുലയരൊരുസുഷമക്കുടിനിലമാംബലിവാൻ
യലിപ്പുറ്റിതുമെമ്പാലകദശയിൽദ്രവമതുപോൽ
അപരാധമൊരണപോലുമേകലതൊരുഗതിതൻ
വിപദാറ്റുകവിമലാക്ഷരമരുദാത്മജശരണം.
കരുണാകലമിഴിമേൽതിഹാചരമാന്തികൾമമനീ
അരുണാഹരതഹിമസന്നിഭമൊഴിവാക്കുകനിയതഃ
ശരണാഗതജനസങ്കടഹരണ!കപിമകടാ-
ഭാണ!ഗതമരണ!മമമരുദാത്മജശരണം.
സദയംമമവിമലാക്ഷരപദമേകകനിയതം
മദകക്കളഭയശങ്കകളൊഴിവാക്കണമഖിലം
ചിദനന്തകപരമല്ലൊരുളിയലുന്നൊരുതവനൽ
പദമാണഭയപദംമമമരുദാത്മജശരണം.
അകവുഞ്ചതപുറച്ചുദ്രവമൊരുപോൽനിറവിയലും
പരചിദ്വനപരമാർത്ഥകവിമലല്ലൊരുളയിനീ
സുഖനന്തപമുരുചാണൊരുവരദേശികമഹിമാ

വിതലുംപരമശിവോത്ഭവ! മരുഭാഗമജശരണം
 നിയമാദികനിലവിടട്ടാരുവിഹലാശയനിവനിൽ
 പ്രിയമാന്ത്രികതണുരണ മരുളീട്ടകസതരം
 ജയചില്ലൂള! ജയനിഷ്ഠൂള! ജയപുഷ്പൂള! പരമാർ
 ജയമാമവവിജയധ്വജവനിതാ മരുഭാഗം.
 രഘുനാഥകവിപാവനപരമാത്മതരിയു
 ബുധശേഖരകലാഭരതണ! സുകൃതരണ!
 ജയചാങ്കമലജാപ്രഹരണഹേശ്വരതിലധനി
 ജയകേസരിതനയശിര മരുഭാഗമജശരണം.
 ഗതിനേർവഴിതുടരാൻദിനകന്ദനമേമിയവു.
 നൊന്തലങ്കയിലധസംകടമകമാനതുമുഴുവൻ
 കൊടുവണിയിലെരിയെ ചയ്യാരുളുവീർത്തുജയധിതാ
 മൃഗസംഭവ! വിജയീഭവ! മരുഭാഗമജശരണം.
 വിപുലാമേതന ജബാലധിപുരുളാക്കിയതെരമേൽ
 ദശകന്ധാകനകാസനനിലയിൽ പരമയദ
 സ്ഥിതിചെയ്തൊട്ടുനിമലമുപദേശവുമരുളി
 ക്ഷിതിജാപസവിധമെത്തിയ മരുഭാഗമജശരണം.
 ശരമോഹിതരഘുവീരരെമുതജീവനിമലയാൽ
 ഉണർന്നല്ലിയധിരണമെലിനിയായാപിതനിലയൻ
 മയിൽരാവണനണയാതപരഘുവീരനെനിജവാൽ
 തെരയാൽപരിവൃതരാക്കിയ മരുഭാഗമജശരണം.
 അമർത്തോറുമദശകന്ധാനിടരാണാരുസമയേ
 സുമഹാശാഠമയിൽരാവണനെതിർപന്നിട്ടമുളവിൽ
 തദഹംകൃതികളയുപദിയടികൂട്ടിയതാപൊൽ
 പദമാശ്രയമഗതിക്കി മരുഭാഗമജശരണം.
 മഹിതാശയ! മഹിതൻമകളുടെസംകടമഖിലം
 സുഹിതോക്തിമരുളീട്ടപഗതമാക്കിയഭഗവൻ
 സഹസാതവപദപങ്കജമയേതരകഗതി
 കേരതം, സകലഹിതം, മരുഭാഗമജശരണം.
 സമയേരഘുപതിചെയ്തതിനണതാമസമുളവാ
 യതിനാലപയേമഗ്നീയിലെരിയാൻപ്രമുദരതൻ
 തുടരുന്നളവമരാവദഗവാനെഴുന്നരുളും
 കമചെന്നുടനരിയെച്ചൊരുമരുഭാഗമജശരണം.
 അപവഗ്നമുളവാംവഴിയഗതിക്കരുതപയാ-
 ലവരാമുഖമരുൾചെയ്തൊരുസുപരാക്രമനിലയ!
 ഹൃദയാന്ധതസകലംമപരിശോധയപരമാ
 പരിതാപവുണ്ടാഴിവാക്കുക മരുഭാഗമജശരണം.
 ഹരസംഭവകരുണാകുണ്ഡിഹനിതിജവദിത-
 നരുളീട്ടകിലഖിലംജയകമാനരകരണം
 പരരാജകൃതമിദമുൽകടതരസംകടമഖിലം
 പരിശോധയ! പരമോദയ! മരുഭാഗമജശരണം.
 വരതുംബുരുമധുരസപരകളഗാനസരസനാ
 യൊരുപദമുനനിതിജവദിതനുടെസവിധം
 പരമാനളവെതിർതരുമൊഴിയുംപിളുറ്റുസു-
 സ്വപരമിദിശഞ്ചതമിട്ടിയ മരുഭാഗമജശരണം.

സുരണ്ഡലമഖലംസ്തൂതിപലനഃസിനമനനിർ-
ഭരഭേതിയൊട്ടെളംശിപര നയ!ശ്രവേണയ!
പരിപാവനഃപ്രഭയ!മമപരിതാപമ'തൊഴിപായ്
യദവാനിപാപവികശ്രുതഭാവൽസുതരരണം.
ഭവസംകടമെടുത്തുപെട്ടവികടക്കൽനടുവിൽ
പതിയാതഗതിയെയാണ്ടെളകനൽപാശത്തിയെ
ഭഗവൽസ്മൃതിബുധസൽകൃതിമുതലായ് പവഗുണസൗ
ഭഗവത്സ്മൃതിമനസ്സുകകമദാത്മജശരണം.
കരുണ രസകരനീയതകലതംകടമിഴിയാൽ
ശരണാഗതനിവനെടിനമനപാലയപമൻ
പരമാതുതപരമാത്മകപദധൂമമദാത്മജശരണം.
വരദേകകപരമശജമദാത്മജശരണം.
നജ്ഞാതികർസുജ്ഞാതികളവിളംപുകൾപൊഴിയും
ഗിരിജാപതിനമ!നിന്തിരുവടിയാന്തിരുമലരിൽ
ചൊരിയുമധുകണശരീകർ,ദുരിതക്കനൽകെടുമാ-
റജളീടുകപരമീട്ടുകമദാത്മജശരണം.

ശരണംമധുരമാധവചരണാംബുജശരണി
ശരണംസഹജവൃക്ഷോദകൃതദർശനമാരണി
ശരണംഭരകദൃസ്തവപണാംബുധിതരണി
തരണംതപലാണമമദാത്മജശരണം.
തവനിർമ്മലകൃപയൊളകിലവിളംഭവിസഫലം
തവകോപമതതുലാശ്രവണിലയംശ്രവേലയം
ഭവസംഭവഭവസംകടമിപുസംകടമൊഴിയും
വിധമൻപൊട്ടുവരമേകകമദാത്മജശരണം.
അങ്ങവെങ്കിലുമടിയെക്കുലാരിവിവർത്തമതിലാ-
ന്നിനിമാടികസകലൈശ്ചതുഗുണിമംഗലമതളാൻ
പ്രണയാഞ്ചിതമിതനിൻകഴലിണകൈതൊഴുതനിശം
ഭണിതാവലിവിതറുന്നിത!മദാത്മജശരണം.
നലമാണൊരുമപുണ്യവുമിഹസപ്രതഫലവും
പലദാവനയകലുണൊരുപരിപാവനനിലയും
ബലധൂമമകലശ്രവീസകലമേക്കുകിൽനീതാ
നമയാശ്രവേണിലയ!മദാത്മജശരണം.
അലയാമനമൊട്ടാവണമമാൻനിരുപതുകൈ
തലധൂബലമൊട്ടുകൈക്കഴിയതിലാക്കിലഹുതരം
കപിളൊക്കെയുമുടയുപടിയിടികൂട്ടിയപരമൻ
കപിശേഖരപരമേശ്വരമാത്മജശരണം.
തവധൂപലജപവുംഗുരനിരുമാടിയുമയിനിൻ
പദഭേതിയൊട്ടെതിമല്ലൂ ഹമസിദ്ധിദിഹമേ
രഹ്യനായകപദപങ്കജധൂമഞ്ചിതമധുവാൽ
സുഖമാണൊരുമധുപ!മദാത്മജശരണം.
മരണപുഷ്പയണയാതിവർത്തുടരംപരിഭവമി-
കുണമരുക; കടളിവനകരനീയകനിലനന!
രണചക്രമഞ്ജനിപരദാഹന!ബലിപദന!
ഗുണസാഗരകരുണാകരമദാത്മജശരണം.

കല്പന കേട്ടമാത്രയിൽതന്നെ മഹാകയമ്പായ ഈ വാനരത്താമ്രൻ ദില്ലിയിലെ
ത്തി. തോട്ടങ്ങളേയും ഉപവനങ്ങളേയും അഴിക്കുകയും മേടകളും മാളികകളും തകർക്കുകയും
മററും ചെയ്തു. “പണ്ടു്, നമ്മുടെ സ്വാമിയായ ഹനുമാൻ ലങ്കാനഗരം നശിപ്പിച്ചതു
പോലെ നമുക്കിതും നശിപ്പിക്കണം” എന്നുമ്പത്തിൽ ആർത്തുപറഞ്ഞതുകൊണ്ടു്, പട്ടണ
ത്തെ ഇടിച്ചു മുടിച്ച്, എതിർ ഭഷ്ടന്മാരെ വധിച്ച്, ഉച്ചൈസ്തൂരമട്ടഹസിച്ച്, രാജഭവ
നത്തിൽ നിവസിച്ച ചക്രവർത്തിയെ നോക്കി, അപഹസിച്ച്, സ്ത്രീകളുടെ തലമുടി പിടി
ച്ചു വെളിക്കിറക്കി അവമാനിച്ച്, കഴിയുന്നത്ര നാശങ്ങൾ ചെയ്തുകൊണ്ടി. ഭഷ്ടതലക്ക
ന്മാരിൽ പലരുടേയും അവയവങ്ങൾ ധേരദിക്കുകയും, പലരെ തെമിച്ചു കൂട്ടിപ്പിടിച്ച്
അകാരത്തിലേക്കെറിയുകയും, പട്ടണത്തിലെ വിശുദ്ധസ്ഥാനങ്ങളെല്ലാം മലമുരാടികളാ
ൽ മലിനമാക്കുകയും ചെയ്യാൻ തുടങ്ങി. തുലക്കന്മാർ അഭൂതപൂർവമായ ഈ അപത്തു
കണ്ടു്, പ്രാണാഭയത്താലി പലദിക്കിലേക്കും ഓട്ടാപിടിച്ചു. വാനരത്താമ്രൻ അവരെ
എത്തിപ്പിടികൂടി പല്ലുകൊഴിക്കുക, കണ്ണുകളെ മുതലായ ക്രൂരകൃത്യകൾ ചെയ്യാതെ വി
ട്ടയച്ചില്ല. ഒരുവിധത്തിലും തടുക്കാൻ പാടില്ലാത്ത ഈ അപത്തുകണ്ടു്, ചക്രവർത്തി വി
രസസ്തോഭയനായി അന്തഃപാലപോലെ വിറച്ച്, കൊട്ടാരമുറിയിൽ പതുങ്ങിയിരുന്നതല്ലാ
തെ വെളിക്കിറങ്ങിയില്ല. ഈ കലാപത്തിൽപെട്ട കണ്ണുപായപരം കൈപോയവരും
കുടൽചൊരിഞ്ഞവരും മുറിവേററവരും നാക്കുപോയവരും, മൂക്കുമുറിഞ്ഞവരും അന്തി അ
സംഖ്യം തുലക്കന്മാർ, ഒരുവിധത്തിൽ നടന്നു ഋഷത്തും കാടുകളിലും മലകളിലും പോയി
അഭയംപ്രാപിച്ചു—അവിടെയും വാനരന്മാരെത്തി ഭരണപ്പെടുത്താതിരുന്നില്ല. പാദ
ങ്ങളിൽവീണ ശരണംപ്രാപിച്ചവരൊക്കെയും അവർ ഉപദേശിച്ചില്ല. ഇങ്ങനെ പാദാ
രദന്മാരെപ്പോലെ നാശകാരകന്മാരായ ഈ വാനരത്താമ്രൻ, ദില്ലിപ്പട്ടണം കീഴ്മൽ മറി
ക്കുമ്പോൾ, തുളസീദാസൻ അക്ബർബാദ്യവെക്കുറിച്ചുണ്ടായിരുന്ന കരുണകൊണ്ടു്, പേ
ശംതന്നെ കൊട്ടാരത്തിലേക്കെഴുന്നള്ളിച്ചെന്നു. അവിടെ രാജാധ്യക്ഷതയാലി എല്ലാവരും
പേടിച്ചു കിടങ്ങിയിരിക്കുന്നതുകണ്ടു്, കരുണയോടുകൂടിപ്പറഞ്ഞു. “ഹേരാജൻ അങ്ങേ പ്ര
ജകളുടെ ഭഷ്ടരപംകൊണ്ടല്ലയോ ഈ നാശങ്ങൾ വന്നുകുടിയതു്. ഇനി എന്തിനു ഭൂമി
ക്കുന്നു?”

തുളസീദാസൻ:— രാജൻ! ഇവർ ശ്രീമാദസപാമിയുടെ സൈന്യപിഭാഗത്തിൽ ലക്ഷത്തിലധികം മാത്രമാണ്. സ്വപാമിയുടെ വരവറിയിക്കാൻ അവരെ മുൻകൂട്ടി അയച്ചിരിക്കുകയാണ്. ഇനി, പുറകേ തൊണ്ണൂറൊൻപതിനായിരത്തിത്തൊള്ളായിരത്തി തൊണ്ണൂറോമ്പതുപക്ഷ സൈന്യത്തെയും അയച്ചുവിട്ടുതിരുശേഷമേ അദ്ദാഹം വരികയുള്ളൂ. പിന്നീട് വന്നു നിങ്ങൾക്കെക്കെ ഭർത്താക്കന്മാരും. മാറ്റുമാ ഇതുകേട്ട്, ഇടി പെട്ടെങ്കെട്ട പാമ്പുപോലെ നടുങ്ങി, “സ്വാമി! എന്നിക്കു ശ്രീമാദസപാമിയെക്കൊന്നുനടന്നുള്ള മോഹം ഇതാ വിട്ടുകഴിഞ്ഞിരിക്കുന്നു. ഇനി, എന്നിക്കു ഒരു അഗ്രഹാരമേയില്ല. വല്ലവിധത്തിലും ഉപദ്രവികളായ ഈ കുരങ്ങന്മാരെ, അങ്ങ്, തിരികെവിളിക്കാൻ ഇട

യാക്കിത്തന്നാൽ മതിയാകും” എന്നറിവിച്ചു. എന്നാൽ അങ്ങനെയൊന്നു ചെയ്യാം എന്നു പറഞ്ഞുകൊണ്ട്, തുളസീദാസൻ ഹരദാസനെ ധ്യാനിച്ചു, വാനരസന്യന്തെ തിരികെ വിളിക്കണമെന്നു പ്രാർത്ഥിച്ചു. ഉടൻതന്നെ വാനരന്മാരെല്ലാം മറയുകയും, ഹരദാസൻ അപ്രത്യക്ഷനായി അകാശത്തിൽനിന്നു കാണു്, ഹേ തുളസീദാസ! നീ എന്നെക്കുറിച്ചു പാടിപ്പോയതും അർത്ഥമില്ലെന്നു അവർ സർവ്വവിമർശനങ്ങളാക്കിപ്പോയി, സുഖികളായി വേർപെട്ടു എന്നനുഗ്രഹിക്കുകയും ചെയ്തു. അന്നുമുതൽക്കു തുലക്കന്മാർക്കു തുളസീദാസനെക്കുറിച്ചു പലിയ ഭയമായി. അവർ അദ്ദേഹത്തെ അവമാനിക്കുന്നോ അവമലപിക്കുന്നോ ചെയ്യാതെ ഭക്തിപൂർവ്വം അർപ്പിച്ചുവന്നു. എല്ലാവരും പേടിച്ചുവിറച്ചു്, അദ്ദേഹത്തിന്റെ അരികിൽചെന്നു്, പാദങ്ങളിൽ നമസ്കരിച്ചു്, “ഹേ സിദ്ധയോഗീശ്വര! നിന്തിരുവടിയുടെ മഹിമാതിശയം അറിയാതെ പാശ്ചാത്യന്മാർ അടിച്ചങ്ങർചെയ്തു അവരായം കഷ്ടിച്ചു്, ക്ഷേമിപ്പാറാകണം—എന്നുപേക്ഷിച്ചുപറഞ്ഞു. അദ്ദേഹം സദയം അവർക്കു് പാദങ്ങളും അർപ്പിക്കാറുണ്ടു്.” അന്നത്തരം ബാദുഷാഖനോക്കി, —“ഹേരാജൻ! അന്ധകൂപത്തിൽ വീഴാൻപോകുന്നവരെ തള്ളിയിടുന്നവർ ചിലരുണ്ടു്. അതുപോലെ സ്വതന്ത്രനായ അന്ധന്മാരായ ഈ തുലക്കന്മാരെക്കൊണ്ടു്, ചൂണമുപയോഗിച്ചു്, അങ്ങേയ്ക്കു മന്ത്രിമാരാണ്. “ഒരുത്തൻപാപകർമ്മംചെയ്തീടിനതിൽക്കൂടാ പരക്കെയുള്ള മഹാജനങ്ങൾക്കൊക്കെത്തട്ടും” എന്നുപറഞ്ഞതുപോലെ, അപത്തുവന്നപ്പോൾ അതെല്ലാക്കും സംഭവസ്ഥിച്ചു. അതുകൊണ്ടു മേലാൽ ഭക്തസംസർഗ്ഗം വർദ്ധിച്ചുതന്നെയിരിക്കണം. എന്നിങ്ങനെ ഉപദേശംകൊടുത്തശേഷം അദ്ദേഹം മഠത്തിൽ തിരിച്ചെഴുന്നള്ളി യഥാപൂർവ്വം ബ്രഹ്മധ്യാനത്തിൽ മുഴുകി അനന്ദിച്ചിരുന്നു.

പതിനാലാം അദ്ധ്യായം.

(തുളസീദാസൻ അക്ലിർബാദുഷാവെ അനുഗ്രഹിച്ചതു്)

ഇങ്ങനെയൊക്കെ, ബാദുഷാ മന്ത്രിമാരെ അളയച്ചുപയോഗി, അല്ലയോദർവ്വത്തന്മാരായ അമാതന്മാരേ! നിങ്ങളുടെ ദുർബ്ബലിക്കൊണ്ടു പട്ടണം മിക്കവാറും നശിച്ചു. പ്രജകളിൽ പലരും മരിച്ചു. അന്യനാട്ടുകാർക്കു ചിരിക്കുന്നതും ദൈവകന്യാമി. ഇങ്ങനെയുള്ള നിങ്ങൾ പട്ടണത്തിൽ താമസിക്കുന്നതുതന്നെ മഹാഅപത്താണ്. പരമസാധുനായ തുളസീദാസന്റെ മനസ്സു വ്യസനിക്കത്തക്കവണ്ണം, ചെയ്തുകൊണ്ടു കാഴ്ചയുണ്ടാണു നിങ്ങൾ ചെയ്തതു്. കത്തികൂടാതെ ഏകദേശം ചുറ്റത്തുക്കുന്നതിന്നു സമമാണുതു്. തുളസീദാസന്റെ മഹാത്മ്യം നിങ്ങൾ അറിയാതെപോയി. അതുകൊണ്ടുനി, നിങ്ങൾ എന്റെനാട്ടിൽ താമസിക്കുവാൻ പാടില്ല. ഇല്ലാഴ്ചയെങ്കിലും പൊയ്ക്കൊള്ളണം എന്നുജ്ഞാപിച്ചു. ഉദ്ദേശം പരിതപ്തമായ മനസ്സോടെ ഭക്തബന്ധുധാരണാദികളിൽപോലും ഒരു തുകമില്ലാതെ നേരെ തുളസീദാസന്റെ മഠത്തിലേക്കു നടന്നു. അവടെച്ചെന്നതിൽ ലജ്ജകൊണ്ടു തുളസീദാസന്റെ മുമ്പിൽപോകാൻ ശക്തനാക്കാതെ ചെളിയിൽതന്നെ ഒരു ഭാഗത്തിരുന്നു പലവിധത്തിൽ സ്തേത്രംചെയ്തുതു്. തുളസീദാസൻ അതുകേട്ടു് രാജാധിനിമപരായണനായിരുന്നതുകൊണ്ടു് അദ്ദേഹത്തെ സന്തോഷപൂർവ്വം വിളിപ്പിച്ചു് അടുക്കൽഇരുത്തി പറഞ്ഞു ഹേ!രാജൻ അങ്ങേക്കു ഒരുതാഴ്വരംസംഭവിക്കയില്ല. രാജാക്കൻമാർ ഒരിക്കലും അനവധാനന്മാരായിരിക്കരുതു്. സാധുക്കളുടെ മനസ്സു വ്യസനിച്ചാൽ ഇടവരുത്തരുതു്. പീടനത്തിലോലും സാധുക്കളെ ദഹിപ്പിക്കാൻ ശക്തമല്ല. ഇനി, അങ്ങു്, ഉവിടെ സുഖമായിരിക്കണം. ഞാൻ ഒരു സഞ്ചാരംചെയ്യാൻ തീർച്ചപ്പെടുത്തിക്കഴിഞ്ഞു. സത്യജ്ഞാനമണ്ണിക്കു മനോനർവ്വതിക്കു സഞ്ചാരം കാ

ണമായിരിക്കുമെന്നുള്ളതിൽ സംശയമില്ല. വിശേഷിച്ചും ഈ പട്ടണത്തിൽ താമസിക്കാൻ എനിക്കിഷ്ടമെന്നായില്ല. ഇവിടെയുള്ളവരെയും അജ്ഞാനികളും അക്രമികളുമാണെന്നു കണ്ടിരിക്കുന്നു. അവർ അഹംബുദ്ധിയാൽ ക്ഷമയില്ലാത്ത കൂട്ടരാണ്. അവർ ഓരോസമയം എന്നോടു വാദിക്കാൻ പരം. രാജഭരണവും അവർ വകവയ്ക്കാതെ പലതും പ്രവർത്തിക്കുന്നതിന്നു മടിക്കയില്ല. ഇതിന്നു ദൃഷ്ടാന്തമായി ഒരു കഥ നിങ്ങളുടെ വേദത്തിൽ പറഞ്ഞിരിക്കുന്നുവല്ലോ. അതും, ഏതെന്നുവെച്ചാൽ,

അദ്വൈതാത്മവാദികളായ മഹാത്മാക്കളെ ശുദ്ധത്തിന്മേററിയതും, അവരുടെ ശരീരത്തിലെ തുകൽ പൊളിയത്തക്കവണ്ണം, അടിക്കണമെന്നു തീരുമാനിച്ചതുമാണ്. ആ മഹാത്മാക്കളെ ദ്രോഹിക്കുകയെന്നു ഭയമത്രാ' കഴിയുന്നത്ര പറഞ്ഞിട്ടും, പ്രജകൾ കേൾക്കാതെ, ശുദ്ധത്തിന്മേറേററി അലക എന്ന മഹാവാക്യത്തെ ഉച്ചരിക്കുകയെന്നു ശാസിച്ചു. എന്നിട്ടു കേൾക്കാത്തതാണ് അവർ കോപിച്ചുനിൽക്കുമ്പോൾ, ശുദ്ധസ്ഥിതന്മാരുടെ ദേഹത്തിൽനിന്നും വാൻപീന രക്തത്തുള്ളികളും, അതേ മഹാവാക്യത്തെ ഉച്ചരിച്ചുതുടങ്ങിയിരിക്കുന്നതുകേട്ട്, ജന്മസ്ഥായ അവർ അരക്തത്തുള്ളികളെയും, ദേഹത്തെയും ഒന്നാകെച്ചേർത്ത്, പുരിച്ച മാമ്പലാക്കി ഒരുകലശത്തിൽ അടച്ചുവച്ചു. എന്നിട്ടും ആ ചാവൽ മഹാവാക്യത്തെത്തന്നെ ഉച്ചരിച്ചുകൊണ്ടിരുന്നു. അതിനെ ആ രാജ്യത്തെ രാജാവിന്റെ പുത്രി തുറന്നുനോക്കിയെന്നുള്ള കാരണത്താൽ അവൾക്കു ഗർഭം ഉണ്ടാകയും ഗർഭത്തിലും ആ ശിശു മഹാവാക്യത്തെത്തന്നെ തുടരെ ഉച്ചരിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുകയു ചെയ്തു. അനന്തരം യഥാകാലം അവൾ പ്രസവിച്ചു. പ്രസുതനായ കുട്ടിയും അതേവാക്യത്തെത്തന്നെ ഉച്ചരിച്ചുകൊണ്ടിരുന്നു. അങ്ങനെയിരിക്കെ, ആ രാജ്യത്തെ രാജാവിന്റെ പുത്രൻ മരിക്കുകയും, അവനെ ആ വാക്യത്താൽ കരാരൻ ജീവിപ്പിക്കുകയു ചെയ്തു. വിവിധിതമല്ലാത്ത വാക്യത്താലാണല്ലോ കരാരനെ ജീവിപ്പിച്ചതെന്നുള്ള കണ്ഠീതത്താൽ, ലജ്ജിതനായ തുലക്കന്മാർ, കോപിച്ച്, രാജപുത്രിയുടെ പുത്രനെ തുകൽ പൊളിയത്തക്കവണ്ണം അടിക്കണമെന്നു നിശ്ചയിക്കുകയും ഉടനെ മഹാത്മാവായ അഞ്ചാലൻ, അതറിഞ്ഞു്, തുകലുരിച്ചു, അവരുടെ മുമ്പിൽ പുറിഞ്ഞുകൊടുത്തശേഷം. മഹാവാക്യശക്തിയാൽ സൂര്യനെ ഭൂമിയിൽ വരുത്തി, ഉണ്ണുപാത്തി, ആ പട്ടണം അഗ്നിയിലെരിച്ച്, അദ്വൈതജ്ഞാനത്തെ വെളിപ്പെടുത്തിക്കൊണ്ടിച്ച്, അരക്ഷണവും ആ പട്ടണത്തിൽ താമസിക്കാൻ മനസ്സില്ലാതെ, യാത്ര നിറിച്ചുവത്രേ" ഈ കഥ, താങ്കൾ ഭേദിച്ചില്ലെന്നുണ്ടോ? എന്നിങ്ങനെ അഭ്യപോലെയാണുവെച്ചിട്ടത്. ഇനിയും ആ അനുഭവം വന്നേക്കാമിടയുണ്ട്. അതു താങ്കൾക്കും നാട്ടിനും ആവർകരമായിത്തീർന്നേക്കുകയു ചെയ്യും. അതിനാൽ എന്നെ സൗമ്യചുത്തോടെ യാത്ര പറഞ്ഞയച്ചാലും എന്നുപറഞ്ഞു.

അതുകേട്ടു ബാദ്യം, കേതിപൂർവ്വം അദ്വൈതത്തിന്റെ പാദങ്ങളിൽ ദണ്ഡനമസ്താനം ചെയ്തു—സവാമിൻ! നിന്തിരുവടി എന്നിക്കു ഒരുകാറ്റും പറഞ്ഞുതരാതെ പോയാൽ കഷ്ടമാണ്. മഹാമുക്താചാരങ്ങളെ ഞാൻ വൈചിത്ര്യത്തോടു കഴിഞ്ഞു. എന്നാൽ ഹിന്ദുമതത്തെപാതം മനസ്സിലാക്കിത്തന്നതുവിലും ഈ നിലയിൽ നിന്തിരുവടിപോയാൽ, ഞാൻ ഉദമഭ്രാന്തനായി, അരയണത്തിന്റെയുടെ പറിക്കാൻപായ കുതികയിലിന്നല്ലോലെ പാപാശ്വനായി ഭവിക്കും. പുറൻ മനസ്സിനെ അങ്ങുമിങ്ങുമില്ലാതെ അന്തരാളത്തിൽ തളിക്കുകയെന്നതു അങ്ങേക്കുണ്ടാണോ? കരുണമൂർത്തിയായ നിന്തിരുവടി എന്നെ ഇങ്ങനെതള്ളുന്നപക്ഷം, രക്ഷിക്കുന്നതിന്നു പിന്നെയൊന്നുള്ളതു? എന്നുപറഞ്ഞു ബാലനാശപ്പോലെ കരഞ്ഞുതുടങ്ങി.

അതുകണ്ടു്, അദ്വൈതനായ തുളസീദാസൻ, ബാദ്യംവെ സ്തോത്രപൂർവ്വം അല്ലെപ്പിച്ചുപറഞ്ഞു. “ഹേ പരിശുദ്ധാത്മാവേ! സതപതൃണവിലാസൻ! കരാനിൽ പറയുന്നതും വേദത്തിൽ പറയുന്നതും. ഹൈന്ദവത്തിൽ ഒരർത്ഥമെന്നതാണ്. നിങ്ങളുടെ ഹൃദയാലോചനയുടെ വിഷ്ണുവും ഒരർത്ഥമെന്ന. ലോകജീയന്തായ ഒരു ഒരു ചരമർത്ഥം വിനെത്തന്നെയാണ്, ഓരോ മതസ്ഥന്മാർ ഓരോരോ നാമംകൊണ്ടുനിർദ്ദേശിക്കുന്നത് ഹിന്ദുക്കൾ സത്യപദത്തെ അരാധിക്കുന്നു. അതുപദത്തെ മഹാമുക്തൻ ആരാ

ധിക്കുന്നു എന്നത്ര ഭേദമുള്ളു. സരൂപമാനി അരാധിക്കുന്ന ഹിന്ദുക്കളും, ഒടുവിൽ അരൂപധ്യാനത്തിലാണ് മെന്തെന്നതും. രൂപകല്പന കേവലം ധ്യാനത്തിനെള്പ്പത്തിനമാത്രമാണ്. നാം ഒരേരൂപത്തെ കാലയിലോ കലാസ്സിലോ ഏഴുതിപ്പറിക്കുന്നു. പഠിച്ചതിന്നാൽ അ കാലത്തോ കലാസ്സോ തള്ളിക്കളയുകയോ? എഴുതുന്ന എഴുത്താണിങ്ങോ മഷിനും ഏതുതരത്തിലോ എഴുതിറത്തിലോ അതിരുന്നാലെന്താണ്? അതുപോലെ വിജ്ഞാപനം ശിവനെന്നോ ദൈവമെന്നോ കല്പിച്ച്, ഹിന്ദുക്കൾ അരാധിക്കുന്നതു, അദ്വൈതബ്രഹ്മശക്തിയെത്തന്നെയാണ്. അ പരമാത്മം പിൻകാലം അറിയാനാകയും ചെയ്യും. പക്ഷെ, മന്ത്രത്തിന്റെ അക്ഷരങ്ങൾ കാലയിലെഴുതുന്നതുപോലെ, സവൈകരൂപമായ പരബ്രഹ്മം അഭേദിയ വസ്തുവാണ് നാം ഉണ്ടാക്കിവയ്ക്കുന്ന പ്രതിമയെന്നു മനസ്സിലാക്കണം. ചെങ്കുത്തിൽ കലത്തിയിരിക്കുമ്പോൾ ഉപ്പോ പഞ്ചതന്ത്രം നമുക്കു കാണാൻ കഴിയുന്നില്ല. സ്വദിക്കാതെ കഴിയുന്നില്ല. ചെങ്കും വററിച്ചുകളഞ്ഞാൽ ഉടൻ കാണപ്പെടുകയും ചെയ്യുന്നു. അതുപോലെ ഉചിതപ്രവർത്തനം കൊണ്ട്, അരൂപത്തെ സരൂപമാക്കിക്കൊണ്ടും. സരൂപത്തെ അരൂപമാക്കി സ്വദിക്കുകയും ചെയ്യും. അതുകൊണ്ടു ഇതുവരെ താങ്കൾ ധ്യാനിച്ചിരുന്ന അരൂപബ്രഹ്മത്തെത്തന്നെ മേലും ധ്യാനിച്ചാൽ മതിയാകുന്നതാണ്. ബ്രഹ്മജ്ഞാനം ശരിയായി സിദ്ധിക്കുമ്പോൾ അദ്വൈതാനന്ദാനുഭൂതി താനേയുണ്ടാകും. അതിനു താങ്കൾക്കു സംഗതിപറഞ്ഞെന്നു ഞാൻ അനുഗ്രഹിക്കുന്നു.” എന്നരുളിച്ചെയ്ത തുളസീദാസൻ ബാദാമിയുടെ ശിരസ്സിൽ കൈവെച്ച് മഹാപാത്രം ഉപദേശിച്ചു. ഭേദേന്ദ്രിയാദികളും അത്മാവും തമ്മിലുള്ള ഭേദത്തെപ്പറഞ്ഞു മനസ്സിലാക്കുകയും, ജഗൽ സ്വപ്നമുഷ്പ്പാപസ്ഥാനായത്തിന്റെ നിലകളെ അറിയിക്കുകയും ബ്രഹ്മനിഷ്ഠ ശീലിക്കേണ്ട ക്രമങ്ങളെ പറഞ്ഞുകൊടുക്കുകയും ബുദ്ധിയെ അന്തർമുഖമാക്കി ബ്രഹ്മാനന്ദത്തെ അനുഭവിക്കേണ്ട മാർഗ്ഗത്തെ കാണിച്ചു കൊടുക്കുകയും ചെയ്തു.

അങ്ങനെ കഴിഞ്ഞുവായ്പോ, ഭരദിവാസം രാജാവിനെനോക്കി, ഹേ രാജൻ! ഇനി നിനക്കു വല്ലസന്ദേഹമുണ്ടെങ്കിൽ ചോദിച്ചുകേൾക്കുക. എന്നു കല്പിച്ചു. ബാദാമി, വിചാരിച്ചുനോക്കിയതിൽ തന്റെ രാജ്യത്തുള്ള അനേകം പക്ഷികൾക്കും ദൈവപരമാത്മത്തെക്കുറിച്ച് പറയുന്നസിദ്ധാന്തങ്ങളും, തുളസീദാസന്റെ ഉപദേശവും കന്നായിത്തന്നെ തോന്നിയതുകൊണ്ട്, നാത്തൊരുസംശയത്തിനും വഴിയില്ലാതെ കുറേനേരം മൌനം ഭീക്ഷിച്ചിരുന്നശേഷം, സ്വാമിനെനോക്കി “ഹേ സദ്ഗുരോ! ഞങ്ങളുടെയിടയിൽ മസ്താനെന്നും മേലിങ്ങെന്നും പ്രസിദ്ധിച്ചുള്ളവരാൽ സൃഷ്ടിക്കപ്പെട്ട ഉത്തമന്മാർ ഉപദേശിക്കുന്നവഴിയും, നിന്തിരുവടി ചാരമുളച്ചുവഴിയും അഭേദമായിരിക്കുകൊണ്ടും, പ്രത്യക്ഷമായ അനുഭവജ്ഞാനം അന്തർക്കരിച്ച് സിദ്ധിച്ചിട്ടുള്ളതുകൊണ്ടും, അത്മജ്ഞാനവായ്ക്കത്തിൽ നാത്തൊരുസംശയവുമില്ലെങ്കിലും ഹൃദയം ചുരുങ്ങിയതുകൊണ്ടായിരുന്നു ഒടുവിൽ നശിക്കുന്നതെങ്ങനെയെന്നുള്ള സംശയനിവൃത്തി വരുത്തിത്തരുമാറാകണം” എന്നപേക്ഷിച്ചതൊഴുതു. തുളസീദാസൻ, അതുകേട്ടുചിരിച്ചുകൊണ്ട്, “ഹേ ബാദാമിയേ! ദീപസംതോരം മനുഷ്യക്കുണ്ടാകുന്ന ഉറപ്പാർന്നിന്റെ ഉല്പത്തിയേയും നാശത്തേയുംകുറിച്ച്, സൂക്ഷ്മമായി വിചരിക്കുന്നതിനാലും നാം ഭക്തന്മാരല്ലാതെയായിരിക്കുന്നത്. അ സ്ഥിതിക്ക്, മഹത്വമായ പ്രപഞ്ചോല്പത്തിയെക്കുറിച്ചുള്ള അന്വേഷണം ഏതാനുംദീർഘകാലം. എന്നാലും, സകലജാതികൾ സ്വന്തം സമ്മതിക്കത്തക്ക വേദാന്തശാസ്ത്രപ്രസ്താവം അനുസരിച്ച്, പ്രപഞ്ചോല്പത്തിയെക്കുറിച്ചുണ്ടുണ്ടുണ്ടായിരുന്നതു പറഞ്ഞുതരാം; ശ്രദ്ധിച്ചുഭേദിക്കേണ്ടതും. അതായത്, അപണ്ഡപിപുണ്ണാചാരികളാൽ മലസാരൂപസംസ്കാരാൽകാലപരംപ്രകാരമായ തുല്യമില്ലാത്ത പരബ്രഹ്മം നാമരൂപാദിഹിതമായിരിക്കുന്നതുകൊണ്ട്, അതിന്റെ സ്വരൂപത്തെ വിചരിക്കുന്നതിനു ത്രിമൂർത്തികളാൽ പോലും സാധിക്കുന്നതല്ല. പരാൻ പാടില്ലാത്തതെന്നാണ് ബ്രഹ്മശബ്ദത്തിന്റെ അർത്ഥം. നിരന്തരമായ ബ്രഹ്മം വിദ്യുദീപംപോലെയും തിരച്ചില്ലാത്ത സമുദ്രംപോലെയും ചലനമില്ലാത്ത ചിതുംപോലെയും നിശ്ചലമായിരിക്കുമ്പോൾ ചലനശക്തിയു

ഈ സത്വരജസ്സുമാ ഗുണങ്ങൾ സ്വധർമ്മമായപ്രകൃതി അതിൽ (ബ്രഹ്മത്തിൽ) നിന്നും ഉണ്ടായി അതിലടങ്ങിയിരിക്കുന്നു. അതിന്റെ സ്വഭാവം അജ്ഞാനമിശ്രമാണെന്നു പറയപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. ചന്ദ്രസൂര്യന്മാർ ഉണ്ടാകുന്നതിനുമുമ്പ്, ലോകം എല്ലാം അന്ധകാരമായൊരു ഇരുന്നതു്—അ അന്ധ്യത്തെ മായയാണെന്നു കല്പിക്കുക. അപ്പോൾ ജീവികളുണ്ടെങ്കിൽ അവർക്കുണ്ടാകാമോ? ചന്ദ്രസൂര്യന്മാർ അവിട് പിതൃതോടു കൂടി കണ്ണുകൾക്കു് വ്യാവർത്തനശക്തിയുണ്ടായി. അതുപോലെ മായയെന്നതു്, മനസ്സിന്റെ അന്ധകാരമാണു്. അ അന്ധകാരമാണു് പ്രപഞ്ചഭൂമി തോന്നിക്കുന്നതു്. കേരളത്തൊന്നങ്ങാകുന്ന ചന്ദ്രസൂര്യന്മാർ മനസ്സിൽ അവിട് പിതൃതോടു കൂടി അ അന്ധ്യം നിറയുന്നു. ബ്രഹ്മം നിവികാരമായ ഒരു ദീപമാണെന്നുപയ്യുക; അതിന്റെ നിഴലാണു മായയെന്നു് ഒരുപക്ഷം പറയാം. മായയുണ്ടായി, ത്രിഗുണങ്ങൾ അതിൽ പ്രാർത്ഥിച്ചുപ്രപഞ്ചംതോന്നിക്കാൻ അരംഭിച്ചതോടുകൂടി, അതിനു സാക്ഷിയായ ബ്രഹ്മാശത്തിനു ഊശപാണെന്നു ഒരു സ.ജ്ഞ ഏല്പിട്ട അനേകവിചിത്രരൂപമായ മായയിൽ പ്രതിബിംബീഭൂതനായ ഊശപാണു അനേകരൂപകല്പനകൾ ഏല്പിട്ടു. അനന്തം ആ പ്രകൃതിയിൽ നിന്നു് നന്നു ഊശപാസാ നില്പുത്താൽ പഞ്ചഭൂതങ്ങളുണ്ടായി.

അതെങ്ങനെയെന്നാൽ, ക്ഷോഭപ്രകൃതിയോടുകൂടിയ മൂലപ്രകൃതിയിൽനിന്നും, ശബ്ദഗുണമായ അരൂപ അകാശമുണ്ടായി അതിൽ ഉദ്ഭവിച്ച ബ്രഹ്മം സദാശിവശബ്ദംകൊണ്ടു പറയപ്പെടുന്നു. അരൂപമായ ആ അകാശത്തിൽനിന്നും, ശബ്ദസ്വർശബ്ദങ്ങളോടുകൂടിയ വായുവുണ്ടായി. അതിൽ പ്രതിബിംബിച്ച ബ്രഹ്മത്തിനു മഹേശ്വരനെന്നു പറയപ്പെടുന്നു. അരൂപരൂപമായവായുവിൽനിൽനിന്നും, ശബ്ദസ്വർശരൂപഗുണങ്ങളുള്ള അഗ്നിയുണ്ടായി. അതിൽ പ്രതിഫലിച്ച ബ്രഹ്മത്തിനു ഭദ്രനെന്നുപേർ. സരൂപമായ അഗ്നിയിൽനിന്നും, ശബ്ദസ്വർശരൂപ സഗുണങ്ങളോടുകൂടിയ ജലം ഉണ്ടായി. അതിൽ പ്രതിഫലിച്ച ബ്രഹ്മത്തിനു വിഷ്ണുവെന്നുപേർ. സരൂപമായ ജലത്തിൽനിന്നും, ശബ്ദസ്വർശരൂപസഗുണങ്ങളോടുകൂടി പൃഥ്വിയിയുണ്ടായി. അതിൽ ബിംബീഭൂതമായ ബ്രഹ്മത്തിനു ബ്രഹ്മാവെന്നുപേർ. ഈ ഭൂതങ്ങൾ അഞ്ചും മായാശക്തികൾ. ഭൂതാധിപേതകൾ ബ്രഹ്മാശവുമാകുന്നു. പ്രപഞ്ചോൽപത്തിക്കു കാരണമായബ്രഹ്മത്തിൽ അന്തർഭവിച്ചു കണ്ടുവാനെന്നും പറയപ്പെടുന്നു. മായയെന്ന മായയിൽ അകാശവും, അകാശത്തിൽ വായുവും വായുവിൽ അഗ്നിയും അഗ്നിയിൽ ജലവും ജലത്തിൽ പൃഥ്വിവുമാകട്ടെ അടങ്ങിയിരിക്കുന്നു. അകാശത്തുലും നിലമായിരിക്കുന്ന പരബ്രഹ്മത്തിൽ സ്വയം ഉണ്ടായി ചുറ്റുന്ന ചുഴലിക്കാറ്റുപോലെയുള്ള മായാശക്തി, ആ പഞ്ചഭൂതങ്ങളെ ഒന്നോടൊന്നിനെ ചേർക്കും.

ഊശപാശക്തിവിലാസത്താൽ, ഭൂതങ്ങൾ അനേകം അണ്ഡങ്ങളായിപ്പിരിഞ്ഞു് മയിൽമുട്ടപോലെ നാനാവിചിത്രരൂപങ്ങളാൽ വിളക്കുമാറിയിരിക്കുന്നു. അഥവാ ശുദ്ധസ്ഫടികം സ്വയം വണ്ണരഹിതമാണെങ്കിലും അതിൽ നിറയുന്ന വസ്തുവിന്റെ നിറമാണു രിച്ച് ഏകവണ്ണമായോ പഞ്ചവണ്ണമായോ ഭേദം തോന്നപ്പെടുന്നതുപോലെ, അരൂപമായ അകാശത്തിൽ പ്രതിഫലിക്കുന്ന പരബ്രഹ്മം, രൂപരഹിതനായ സദാശിവനായും അരൂപരൂപമായ വായുവിൽ പ്രതിഫലിക്കുന്ന ബ്രഹ്മം, രൂപരൂപനായ മഹേശ്വരനായും, രൂപമുള്ള അഗ്നി, അപ്പ്, ഭൂമി, ഇതുപോലെയുള്ള പ്രതിഫലിക്കുന്നബ്രഹ്മം, സരൂപനായ രാദാദികളായും വിളങ്ങുന്നു. പൃഥ്വിസ്വരൂപനായ ബ്രഹ്മാപ് അഞ്ചുഗുണങ്ങളാലേ പൃഥ്വിയിലെക്കൊണ്ടു്, അനേകജന്മങ്ങളെ സൃഷ്ടിച്ചു. വിഷ്ണുവേൽ നാലുഗുണാലേ അപ്പുവാൽ ബ്രഹ്മാവിന്റെ സൃഷ്ടിജ്ഞാതരക്ഷിക്കാൻതുടങ്ങി. തന്റെ മൂന്നുഗുണമുള്ള അഗ്നിയായ് വിഷ്ണുവേരക്ഷിതമായ സൃഷ്ടിർഗ്ഗത്തെ സംഹരിപ്പാൻതുടങ്ങി. മഹേശ്വരൻ രണ്ടുഗുണമുള്ള വായുവാൽ ജീവജാലങ്ങൾക്കു ശാസന ചൂപാസങ്ങളും നിദ്രയും ഉണ്ടാക്കിക്കൊണ്ടിരിക്കുന്നു. സദാശിവൻ ഏകഗുണമുള്ള അകാശത്തിൽ ജീവികൾക്കു തെളിപ്പുണ്ടാക്കുകയുണ്ടായെന്നു. മായ പഞ്ചഭൂതാശക്തിയായ ദോഷരൂപാദിയിൽ ഞാൻ എന്തൊരധരംബുലി ഭൂതിപ്പിക്കുന്നു—ബ്രഹ്മം ദോഷാദികൾക്കും അതുകൾതന്നെ തന്നെ

നുള്ള അജ്ഞാനമുദ്ധിനോടുകൂടിയ ജീവനും അനുകൂലപ്പെടാതെ, സ്വസ്ഥാക്ഷിയായിരുന്നെങ്കിൽ, സുഖക്ഷണമായി അത്ഭുതമായിരിക്കുന്നു. ബ്രഹ്മാ, ജാഗ്രദവസ്ഥാനുഭൂതിക്കു അധാരഭൂതനായി, ജീവനെ നാനാഭോഗങ്ങളിൽ പ്രേരിപ്പിക്കുന്നു. വിഷ്ണു സ്വപ്നാവസ്ഥക്കാധാരഭൂതനായി, ജീവനു സാന്ത്വനവിധികളെ കാണിക്കുന്നു. തദൻ, സ്വപ്നാധാരഭൂതനായി എപ്പോഴൊരും ശൂന്യമാക്കി, ജീവനെത്തന്നെയേ അക്കുന്നു. മഹേൻ, ജീവനു തുല്യാവസ്ഥയ്ക്കു തുല്യമാക്കെ മയക്കമുണ്ടാക്കുന്നു. സദാശിവൻ, ജീവനു തുല്യാതീതാവസ്ഥയ്ക്കു തുല്യമായ ഔന്നത്യമുണ്ടാക്കുന്നു. കായാസുഖത്തെമാറ്റി, ശുദ്ധശൂന്യമായ് ഭൂമിക്കുറാക്കിച്ചെയ്യുന്നു. ബ്രഹ്മം സ്വതന്ത്രമായി ജ്ഞാനാനന്ദരൂപമായിരിക്കും. ബ്രഹ്മൈകമാത്രമായ ഈ അനന്ദത്തെ മായാഭൂമത്താൽ അറിയാതെ ജീവൻ, ദുഃഖത്തെത്തന്നെ സുഖമായി നിരൂപിച്ചു, അളവറ്റ അശയ്യധീനനായി കർമ്മാസൃതമായ വിവിധദേഹങ്ങളെടുത്തു; ജനനമരണക്കടൽ നടുവിൽമുങ്ങി, കരപററാൻ ഒരുവഴിയും കാണാതെ ദുഃഖിച്ചുതന്നെ കഴിഞ്ഞു. പഞ്ചതന്മാത്രങ്ങളിൽനിന്നുണ്ടായ പഞ്ചഭൂതങ്ങളാൽ രൂപീകൃതമായ ബ്രഹ്മാണുസങ്ങളെല്ലാം, മായാശക്തിയുടെ ലീലയിൽനിന്നുണ്ടായതാണെന്നറിഞ്ഞുകൊള്ളണം. വിവേകപൂർവ്വം വിചാരിച്ചുനോക്കുമ്പോൾ, ജീവൻ എന്നൊരു ശബ്ദത്തിനുപോലുമവകാശമില്ല. ദേഹമെല്ലാം പഞ്ചഭൂതസാധിതമാണെന്നു നിശ്ചയിച്ചുനോക്കുമ്പോൾ, ജീവൻ എന്നൊന്നില്ലെന്നുവരുന്നു. ദേഹാദികളിൽ ഞാനെന്നുള്ള ഒരുഭൂമം ഉണ്ടല്ലോ. അ ഭൂമതിനാണ് ജീവൻ എന്നുപേര്. അ ഭൂമം നീങ്ങിയാൽജീവൻ പരമാത്മാവ് നിന്നു ചേർപ്പാതെ യോജിക്കും. സാക്ഷിയാതിരിക്കുന്ന അത്മാവ് ബ്രഹ്മംതന്നെയാണ്. അല്ലാതെ വേറല്ല. ഈബ്രഹ്മം അതായതു കൂടസ്ഥ ബ്രഹ്മം സ്വയംപ്രകാശമായി സ്ഥിതിചെയ്തു, ജാഗ്രത്സ്വപ്നസുഷുപ്താവസ്ഥകളിലുള്ള വിഷയഭോഗങ്ങളേയും നാനാഭേദവിചിത്രങ്ങളേയും, ജീവന്റെ മയക്കത്തെളിവുകളേയും വിലക്ഷണമാണെന്നതറിഞ്ഞു, അതുകൾ നാനാഭേദങ്ങളായിരുന്നാലും, താൻ ഭേദിക്കാതെ; അതുകൾ അസത്താണെങ്കിലും താൻ അഴിവില്ലാത്ത, സത്തായ്, അതുകൾ അജ്ഞാനരൂപങ്ങളാണെങ്കിലും താൻ ജ്ഞാനരൂപമായ്, അതുകൾ ദുഃഖമയങ്ങളാണെങ്കിലും താൻ അനന്ദമയനായ്, നിർമ്മലനായ് നിർവികാരനായ് നിരൂപനായ് അവസ്ഥപാലുണ്ണനായ് വിളങ്ങിയിരിക്കുന്നു. മായ, വിവിധഭൂമങ്ങളെ ഉണ്ടാക്കി, മിശ്രാദുഃഖങ്ങൾക്കു മേത്രവായിരിക്കുന്നു. മായയിൽ മുങ്ങു നവകൾ പലവിധത്തിലുള്ള സിദ്ധികൾ ലഭിച്ചാലും അഭിമാനത്തെ ഇല്ലാതാക്കുന്ന ബ്രഹ്മജ്ഞാനം ഇല്ലായ്ക്കൊണ്ടു, അഹംകാരംപർലിച്ചു ഒടുവിൽ ദുഃഖത്തെ ഫലമായിത്തീരുന്നു. നേരെമറിച്ചു ബ്രഹ്മജ്ഞാനികൾക്കു പലവിധസിദ്ധികൾ കൈവരുന്നതുകൊണ്ട്, നിത്യാനന്ദപ്രാപ്തിയുണ്ടായി ഒടുവിൽ മോക്ഷവുംസിദ്ധിക്കുന്നു. പരബ്രഹ്മാശ്രേയസ്സായ പഞ്ചകർത്താക്കളിൽ അരപ്പരപ്പെടവെന്നു കല്പിച്ചു, ഗാനസ്തോത്രങ്ങൾചെയ്താലും അതു, പരബ്രഹ്മത്തെത്തന്നെ ധ്യാനിച്ചു സ്മരിക്കുകയാകുന്നു. അതുകൊണ്ടാണ് ഓരോരോമതസ്ഥന്മാർ, അതതു മതപ്രകാരമുള്ള ദൈവങ്ങളെ ഭജിച്ചു ഒടുവിൽ ആ ദൈവത്തിന്റെ അനുഗ്രഹത്താൽ മോക്ഷം അടഞ്ഞിട്ടുള്ളതു. രൂപമുള്ള ദേവതകളെത്തള്ളി അരൂപബ്രഹ്മത്തെ ധ്യാനിക്കുക വളരെ ദുർല്ലഭവും ദുർലഭവുമാണ്. രൂപത്തിൽ നില്ക്കുന്നതെന്നസ്സു, അരൂപത്തിൽ നില്ക്കുവാൻ പ്രയാസമാകുകൊണ്ടു മുക്തിലഭിക്കുന്നതിനുള്ള പുരുഷാഴി, സരൂപധ്യാനംതന്നെയാണു പലരും അംഗീകരിച്ചിട്ടുള്ള ഒരുവാസ്തവമാണു.

സരൂപധ്യാനംചെയ്തു മനസ്സാച്ചരിപ്പിന്നെ, അരൂപബ്രഹ്മത്തെ ധ്യാനിക്കുകയാണ്, യോഗന്മാർ ചെയ്യുന്നത്. എല്ലാവരും അതുകണ്ടു, രൂപത്തെവിട്ടു അരൂപത്തെ ധ്യാനിക്കാമെന്നുവെച്ചാൽ, നിഷ്പ്രശ്നജനമെന്നല്ലാതെ ഫലപ്പെടുകയില്ല. മനസ്സിനു ബാഹ്യവിഷയങ്ങളിൽനിന്നും നിവൃത്തിലഭിച്ചാൽ പിന്നെ അരൂപ ബ്രഹ്മധ്യാനം ചെയ്യുന്നതു നന്നാണ്. അതേക്കുറിച്ചാക്കും എന്തർവാദമില്ല. സൃഷ്ട്ടാദികർമ്മങ്ങൾ നടത്തുന്നത് ബ്രഹ്മമാണെന്നു കല്പിക്കുകയെന്നുവെച്ചാൽ ബ്രഹ്മത്തെ നിഷ്ക്രിയമെന്നു പറ

യാവതല്ലെന്നുവരും. എന്നാൽ ബ്രഹ്മസംക്ഷേപത്താൽ ഉണ്ടാകയാണെന്നായാൽ സംക്ഷേപമുള്ള ബ്രഹ്മത്തിന്നു വികല്പവും ഇല്ലാതെയാകാൻ മാർഗ്ഗമില്ല. അപ്പോൾ നിവൃത്തിയും എന്തുള്ള വിശേഷണം ബ്രഹ്മത്തിൽ യോജിക്കാത്തവരും. സങ്കല്പവികല്പങ്ങളുടെകീഴിൽ പിന്നെയും രൂപവും ഭൂമിയും കഴികയില്ല. ബ്രഹ്മം അരൂപവും നിവൃത്തിയാകുന്നതല്ലതിന്നു പക്ഷാത്കാരികൾ. അതിനാൽ സൃഷ്ടിസ്ഥിതിലായങ്ങൾ നടത്തുന്ന ശക്തികളെക്കൊണ്ടോ ദൈവങ്ങളായി കല്പിച്ചു, ബ്രഹ്മം, വിഷ്ണു, ശിവൻ എന്നിങ്ങനെ നാമകരണവും ചെയ്തിരിക്കുന്നു. സത്യത്തിൽ ആ ദൈവങ്ങൾ ക്രിയാധർമ്മം മായാസംബന്ധത്താൽക്കൊണ്ടു ബ്രഹ്മംശമല്ലാതെ മറ്റൊന്നല്ല. അതുവഴി, സഗുണബ്രഹ്മമെന്നും നിർഗുണബ്രഹ്മമെന്നും ബ്രഹ്മത്തെ ചേദനാധികാരം രണ്ടായി വ്യവഹരിച്ചുവരുന്നു. അതുകൊണ്ടു ത്രിമൂർത്തികളേയോ അവരുടെ അവതാരങ്ങളേയോ നാം ആരാധിക്കുന്നതു അസ്ഥാനത്തിലല്ല. ത്രിമൂർത്തികളേയോ പരബ്രഹ്മത്തേയോ ഭജിക്കുന്നവൻ, പരമഭക്തനാണെന്നു പറയാം. ശ്രദ്ധാർക്കിതളോടുകൂടി, സർവ്വത്തെപ്പോലെയാരുക്ഷണനായി, ദീർഘായുസ്സുണ്ടാക്കി അനേകം സിദ്ധികൾ ലഭിച്ചു നിവൃത്തിയാകുന്നവൻ സാക്ഷാൽ സിദ്ധൻതന്നെയാണു്. ഭഗവൽഭക്തിയും യോഗാഭ്യാസവുംകൊണ്ടു സിദ്ധിക്കുന്നതെന്നാണെന്നുപെട്ടാൽ, ജീവൻമുക്തിപദമാകുന്നു. ജീവൻമുക്തിയെന്നതു ഇന്ദ്രിയാദികളെ ബാഹ്യാർത്ഥങ്ങളിൽനിന്നും നിരോധിച്ചു് അത്മാവാനുതന്നെത്തള്ള ബോധം ഉണ്ടായി, ബ്രഹ്മനിഷ്ഠാശീലനത്താൽ വിശ്രാന്തിയുടേതു ഭേദത്തെ മറന്നു് പരമാത്മാവോടു ചേർന്നു അനന്തപാരിതീതി മുഴുകി താൻ ഇന്നയാളാണെന്ന സ്മരണയകുന്നു അരൂപമജ്ഞാനത്തോടുകൂടിയിരിക്കുന്ന അവസ്ഥയാകുന്നു. ഈശ്വരധ്യാനം അഭ്യോധനം ചെയ്യാത്ത മൃഗപ്രായമാരേക്കാൾ മൂർത്തിധ്യാനം ചെയ്യുന്നവൻ ശ്രേയസനാണു്. അവനേക്കാൾ ശ്രേയസനാണു് പരബ്രഹ്മത്തെ അറിയുന്നവൻ. പരബ്രഹ്മമേതാനായിരിക്കുന്നവൻ അവനേക്കാൾ ശ്രേയസനാണു്. അപണ്ഡിതനാകത്താൽ താൻ ഇന്നു ആളാണെന്നറിയാതെയിരിക്കുന്നവൻ അവനേക്കാൾ ശ്രേയസനാണു്. ജ്ഞാനദൃഷ്ടിയോടുകൂടി, ദിഗ്ദേശാദികളെ മറന്നു്, സ്വരണതുല്യമാരായി സമാധിസ്വന്മാരാകുന്ന ജ്ഞാനികളെക്കണ്ടുപിടിച്ചു യഥാവിധി ശുശ്രൂഷിക്കുന്നവൻ അവനേക്കാൾ ശ്രേയസനാണെന്നു പറയപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. ഹേരാജൻ! ഇപ്രകാരമുള്ള ദുർല്ലഭമാണെന്നു കൈപെടിക്കൊണ്ടു്, ദുഃഖത്തിൽപെട്ടു് കിട്ടാത്ത ആയുസ്സിനെ നശിപ്പിച്ചു കർമ്മം എന്നപദത്താൽ കെട്ടപെട്ടു കേവലം മൃഗപ്രായമായി ഉഴലുന്ന മനുഷ്യൻ നാളെ കാലൻപന്നടുത്തുൽ അപ്പോൾ എന്തുചെയ്യുമോ? എന്തെന്നു അശ്വപനിക്കുമോ? എന്തെടുത്തുതടുക്കുമോ?—എന്തോ എന്നിരിക്കുന്നതുകൂടാ—ഹേ പരിശുദ്ധനേ! എത്രനാൾ ജീവിച്ചിരുന്നാലും ഒടുവിൽ നശിച്ചുപോകുന്ന ഈ ഭേദത്തെ അസത്യമാണെന്നു് നന്നിക്കാതെ സത്യമാണെന്നു നിശ്ചയിക്കുകൊണ്ടുണ്ടാകുന്ന ദുഃഖത്തെ ബലാൽ വെട്ടിച്ചുവയ്ക്കാതെ പരമാർത്ഥജ്ഞാനമാർഗ്ഗത്തെ അന്വേഷിക്കേണ്ടതല്ലയോ മനുഷ്യധർമ്മം. അത്രകൂടാതെ വൃഥാ കാലംപോക്കുന്നതു യുക്തമാകുമോ? മണ്ണിനാൽ ഉണ്ടാക്കപ്പെട്ടു് പടരും ഉടഞ്ഞാലും ഉടയാതിരുന്നാലും മണ്ണാണെന്നു, എന്നുള്ളതുപോലെ പരമഭക്തിയും, ജീവൻമുക്തിയും അടയാത്തവരുടെ ഭേദം, മരിച്ചാലും മരിക്കാതിരുന്നാലും കേവലം പ്രേതംതന്നെയല്ലയോ? അഥാ! മൃഗബുദ്ധികളായവർക്കു ഏതെല്ലാംവിധത്തിൽ ഉപദേശങ്ങൾ ചെയ്താലും രാപ്പകൽ തിരിച്ചുകണ്ടറിവാൻ കഴിയാത്ത അന്ധനെപ്പോലെ, എപ്പോൾനോക്കിയാലും എവിടെനോക്കിയാലും ഇരുൾ അടഞ്ഞിരിക്കുന്നതല്ലാതെ മനസ്സിനെ തെളിപ്പുണ്ടാകുന്നില്ല. ഹേവർ ബന്ധപാശങ്ങളിലകപ്പെട്ടു സർവ്വാ ദുഃഖിതന്മാരായിത്തന്നെ കഴിയുന്നു. മതഭേദത്താൽ ജനങ്ങൾ അന്യോന്യം കാട്ടികൂട്ടുന്ന ഗോഷ്ടികൾക്കും ഉപദേശങ്ങൾക്കും കയ്യുംകണക്കുമില്ലാത്തതാണു് തീർന്നിരിക്കുന്നതു്. അവർ അന്യോന്യം വാതുകൂടി, അന്യോന്യമേതെ അക്ഷേപിച്ചു തമ്മിൽപിണങ്ങി ഞങ്ങളുടെപേരും സത്യം, നിങ്ങളുടെതേസത്യം ഞങ്ങൾ സൂക്തനികൾ—നിങ്ങൾ പാപികൾ എന്നൊക്കെപ്പറഞ്ഞു കലാരിച്ചു തന്നെ അറിയാതെയും തന്റെറുള്ളിൽ കുടികൊണ്ടിരിക്കുന്ന അനന്തത്തെ അനുഭവിക്കാതെയും യോഗ്യന്മാരെ അക്ഷേപിച്ചു ദുഃഖപ്രസരങ്ങളാൽ ജീവി

തന്നെയിട്ടു മരണകാലത്തിൽ ശോഷിക്കുകയും ചെയ്തു, ചുറ്റുമിരിക്കുന്നവരെ വിഷമിപ്പിച്ചു കഷ്ടപ്പെട്ട ജീവൻ വർദ്ധിപ്പിച്ചു നരകപ്പട്ടണത്തിലേക്കു യാത്രയിരിക്കുന്നു. അതു എത്രകണ്ട് അവിചേകമാണെന്നു് ഓർത്തുനോക്കുക. തന്നത്തന്നെ പരമതത്വത്തെ ചിന്തിക്കാനെയും പറഞ്ഞു ഓടിക്കുന്നവരെ അന്വേഷിച്ചുപോകത്തെയും ഭഗവദ് ഭക്തിയിൽ മനസ്സുയർത്തെയും സാധുക്കളോടു സംസർഗ്ഗം ചെയ്യാത്തെയും വെറുത്തു കൈക്കൽക്കൊണ്ടു കാലാകഴിക്കുന്നതു ശരിയാണോ? അതിനാൽ അഹംഭാവം നീങ്ങാമോ? ക്ഷണഭംഗമായ ഈ ഭേദത്തെ കാര്യമായി വകവെക്കുമോ? പാപകർമ്മങ്ങൾ ചെയ്യാമോ?

“ഹേരാജൻ! മതവാദമുള്ളവർക്ക് ചതുർവേദവും സമ്മതമാകയില്ല. ശാന്തനാരായണസാധുക്കൾക്കു സാമാന്യ ഒരു വാക്കുകേട്ടാൽ മതി. ഏഴുവക തോലുകളോടുകൂടിയ ചാരചാങ്ങൾ എത്രയും ജീവിച്ചിരുന്നാലും ഒരു കാലത്തു മരഞ്ഞു ഭൂമിയിലടങ്ങിപ്പോകതന്നെ ചെയ്യും. ഭൂമിയിലോ സൂര്യന്റെ ഉഷ്ണത്താൽ ചൂണ്ണമായിപ്പോയിട്ട് പ്രചണ്ഡമായു പാതിയുളിപ്പിക്കപ്പെട്ടുകയോ സമുദ്രജലത്തൽ മുക്കപ്പെട്ടുകയോ ചെയ്യും. ജലമോ—ചൂടുകൊണ്ടു വറ്റി അവിതായി അവി ഉഷ്ണിച്ചു് വായു വിശേഷങ്ങളായി പിരിഞ്ഞു് അകാശത്തിൽ ലയിക്കുന്നു. അഗ്നി വായുവാൽ പ്രശാന്തമായിപ്പോകുന്നു. വായു അകാശത്തിൽ ലയിക്കുന്നു. അകാശം അന്ധകാരമായതായ മായയിൽ അടങ്ങുന്നു. മായസൂര്യനെക്കണ്ടു മഞ്ഞുതുളളിപോലെ ബ്രഹ്മത്തിൽ അടങ്ങിമറഞ്ഞുപോകുന്നു. പഞ്ചഭൂതങ്ങൾ പോലും ഇങ്ങനെ നാശത്തെ പ്രാപിക്കുന്ന വകകളായിരിക്കുമ്പോൾ ക്ഷണഭംഗമായ നമ്മുടെ ശരീരത്തിന്റെ കഥ പറയാനോ അതിനെ ഞാനെന്നഭിമാനിച്ചു കാര്യമായി ചിന്തിക്കുവാൻ ന്യായമുണ്ടോ? ഹേ ഭൂപതേ! മായ സകലപഞ്ചത്തോടുകൂടി ഇപ്രകാരം നശിക്കുന്നതും അഖണ്ഡാനന്ദമായി അഭിപ്രയാസരഹിതമായി നിത്യശുദ്ധബുദ്ധമുക്തമായി നിഷ്കളമായി നിരാമയമായി, നിർഭാദമായി നിർലയമായി നിർവ്വണമായിരിക്കുന്ന പരബ്രഹ്മം മാത്രം ഒരേനിലയിൽ എന്നും നിലനിൽക്കുന്നതുമാകുന്നു. അതിനാൽ തന്റെ ഉള്ളിൽ സ്വദാ സ്ഥിതിചെയ്യുന്ന പരബ്രഹ്മത്തെ സദ്ഗുരുപദേശത്താലറിഞ്ഞു അ കൃത്യബ്രഹ്മത്തെ അവണ്ഡപരിചൂണ്ണ സ്വരൂപമെന്നും സത്യജ്ഞാനാനന്ദവസ്തുവെന്നും സ്വപദ്യമായ അഭിഭാഷണമെന്നും മുക്തന്മാരും സിദ്ധന്മാരും ഭക്തന്മാരും വദിക്കുന്ന പരവൈരുദ്ധ്യമെന്നും ചിദപിലാസ്വചന്ദനസംയംപ്രകാശതേജോമയമെന്നും ദിവ്യമംഗളാഭീഭൂത ബോധസ്വരൂപമെന്നും ജനനമരണാദിദുഃഖനിവൃത്തികാരണമെന്നും സകലപാപവിനാശനമെന്നും നരകദുഃഖപ്രശമനമെന്നും മോക്ഷാനന്ദപ്രദമെന്നും പറയപ്പെടുന്നു. ഇതിന്നു സംശയമില്ല. സംശയിക്കുന്നതു് അജ്ഞാനികളാകുന്നു. അല്ലയോ രാജാപേ! ഈ ബ്രഹ്മജ്ഞാനം എഴുപ്പത്തിൽ ലഭിക്കുന്നതിന്നു സദ്ഗുരുപദേശവും അഷ്ടഭേദതകളുടെ വരപ്രസാദവും ഇല്ലെങ്കിൽ അതു സാധ്യമാകയില്ല. അതിനാൽ ഇന്നുമുതൽ ദൈവഭക്തിയും സദ്ഗുരുശ്രദ്ധയും സാധുസംസർഗ്ഗവും ഉണ്ടായിരിക്കണം” എന്നുപദേശിച്ചു് അക്ഷമ്പർബ്ബാദിയാലോട്ടു യാത്രയുംചോദിച്ചുകൊണ്ടു തീർത്ഥയാത്രപുറപ്പെട്ടുപോയി, മധുര വൃന്ദാവനം മുതലായ പുണ്യക്ഷേത്രങ്ങളിൽ സഞ്ചരിച്ചു അദ്വൈതാനന്ദവഹിനാൽ സ്വഭേദത്തെ വിസ്മരിച്ചുജ്ഞാനത്തിന്റെ പരമകായായിലെത്തി ബ്രഹ്മൈക്യനിഷ്ഠനായി സമുഷ്ടനായിപ്പോയി. അക്ഷമ്പർബ്ബാദിയാകട്ടെ അന്നുമുതൽ ഭഗവദ്ഭക്തിയിൽ ശ്രദ്ധാലുവായി ബ്രഹ്മജ്ഞാനനിഷ്ഠയേയും ശീലിച്ചാനന്ദിച്ചിരുന്നു.

ഹേ സിദ്ധോത്തമന്മാരേ! തുളസീദാസനെ സംബന്ധിച്ചു് ഇനിയും അനേക തുളതകഥകൾ ഉണ്ട്. അതു കർക്കശവിജയത്തിന്റെ രാജ്യത്തിൽ അവിടവിടെയും. അപ്പോൾ നിങ്ങൾക്കു കേട്ടു സന്തോഷിക്കാം എന്നു പറഞ്ഞു്, പിന്നെയും പറയാൻ തുടങ്ങി. തുളസീദാസന്റെ ചരിത്രത്തെ ഭക്തിയോടുകൂടി പാരായണം ചെയ്യുന്നവർക്കു കേൾക്കുന്നവർക്കു ഭഗവദ്ഭക്തിയും നിഷ്കാമതയും ബ്രഹ്മജ്ഞാനവും അവണ്ഡാനന്ദവും അപ്പെട്ടുപെട്ടുത്തുളും ദീപാവായുസ്സും സുപവാഴ്ചയും സിദ്ധിക്കുമെന്നുള്ളതിന്നു സംശയമില്ല.

സിലവതുന്മാരേ! ഞാൻ ഉലവരുടെ അധാരമായ, നാമദേവരുടെ ചരിത്രത്തെ ഇന്ത്യാവാർദ്ധക്യമാണ്. അതുകേൾപ്പാൻ വളരെ രസമുള്ളതാണ്. ഇനി ഇന്നേരം വൈകിപ്പോയതുകൊണ്ടു എല്ലാവരും പോയി കളിയും നടയ്ക്കാവുന്നതും കഴിക്കുവിൻ! നാളെയും അതിരാവിലെവരണം പുനഃപറഞ്ഞു നാലുജനസിലർ, അത്യാനുകൂലനായി ബ്രഹ്മാനന്ദത്തിൽ ലയിച്ചിരുന്നു. ഉലവസിലർ, മുതലായവർ അവരവരുടെ വസതികളെ പ്രാപിച്ച്, നിത്യകർമ്മങ്ങൾ നിർവ്വഹിച്ചശേഷം, യോഗനിഷ്ഠന്മാരായി അനന്ദിച്ചിരുന്നു.

തുളസീദാസചരിത്രം സമാപ്തം.

നാമദേവർചരിത്രം

ഭഗവൽസ്തുതി.

ശ്രീമൽപങ്കജനാഭഭക്തജനകല്യാണപ്രദാന! മഹാ-
ധാമൻ! പാണ്ഡവരുടെ തൃമുഖരക്ഷണാപീയൂഷപാദാഭര!
കാമക്രോധമുഖാഗ്നിതന്നിന്മേലെയും മാനാശ്രമനിധാവ-
സപാമിൻ! പാലയപാലയാചിദ്ഭഗവൽഭക്തകല്യാണ! പ്രഭോ!

നാമദേവസ്തുതി.

നിത്യം മായ പരേതപുണ്യഭഗവദ്പൂജാവിധാനം നിത്യം
കൃത്യം നിർമ്മലമനസ്സാൽ യാതൊരു നൃജഭൂതനയ്യജപലൻ
സ്തുതാത്മാവുരഭിക്കിപ്പാവനയിൽ ചേർത്തൊരുങ്ങാനുവ്രതൻ
സത്യം മേൽക്കുന്നയാൾ യാതൊരു പദനം ശ്രീനാമദേവഭിധൻ.

ഒന്നാമദ്ധ്യായം.

നാമദേവരുടെ ഉത്ഭവം.

ബ്രഹ്മണ്യത്തിൽ ശ്വാസത്തോടൊന്നി കാലത്തുതെ മറ്ററി, ദേവകാരുണ്യം കളിപ്പാതെ സൂചിച്ചിരിക്കുന്ന ഉലവസിലർ മുതലായവർ കാലാതെ എഴുന്നേറ്റ്, നിത്യകർമ്മാനുഷ്ഠാനങ്ങളെ മുടിച്ച്, പരമനീലനായ നാലുജനസിലരുടെ വാസസ്ഥാനത്തിൽ അദ്ദേഹത്തിന്റെ കാൽത്താമരകളിൽ വന്ദിച്ചു, ഓ സപാമി! ഉലവരുടെ അധാരമായ നാമദേവരുടെ ദിവ്യചരിത്രത്തെ കരുണാപൂർവ്വം അരുളിച്ചെയ്യാമു! എന്നു കേൾച്ചപ്പോൾ നാലുജനസിലർ, സന്തോഷപൂർവ്വം പറഞ്ഞുതുടങ്ങി.

അല്ലയോ സിലന്മാരേ! ദേവന്മാർക്കുപോലും അഭരമുണ്ടാക്കുമാറ്, ഭക്തജനനിവാസസ്ഥാനമായി, ഇത്രചന്ദ്രാദിലോകങ്ങൾ പോലെ രമ്യമായി വാഷ്ണകേരളത്താൽ പാലനമായി ചന്ദ്രാഗാനദീതീരത്തിലുള്ള പണ്ഡാപുരത്തിൽ, രാംസേട്ടിയെന്നപേരുള്ള അരു

നഭകെന്നാരു ഒരു തയ്യൽക്കാരൻ പാർത്തിടുന്നു. അദ്ദേഹം സത്യസന്ധനും നിർമ്മലഗുണങ്ങളോടുകൂടിവരുന്നും, അത്മജ്ഞാനിയും, പരിശുദ്ധക്രിയാവാൻ സർവ്വ രാമനാമജപവും ഭഗവദ്ഭക്തിയുമുള്ളവനാണിദ്ദേഹനെന്നായിരുന്നു. ദൈവഭക്തിയും പരിശുദ്ധയുമായ കുനാഭായി എന്ന ഭയ്യത്തോടുകൂടി അദ്ദേഹം ഗൃഹസ്ഥാശ്രമം പരിപാലിച്ചു, വിഷ്ണുഭക്തന്മാരോടുള്ള സ്നേഹവാനും വിഷ്ണുദേവപൂജാനിയോദ്യാഭിഷക്തും ഹൃദയപാലെ അനുഷ്ഠിച്ചവനും. ചിന്താഭക്തികളാൽ മനസ്സിനെ ധ്യാനലക്ഷ്യമുണ്ടാക്കി, ദൈവവിശ്വാസത്തോടുകൂടി, കോപാഭിഭോഷണങ്ങളാൽ ജീവിച്ച് നിർദ്വേഷമായ തയ്യൽപേലമാത്രം നിത്യത്തെഴിവായി സ്വീകരിച്ച്, മൃഗന്മാരെ ഭഗവദ്ഭക്തന്മാരായി പ്രേരിപ്പിച്ചു, സുഖമാർത്ഥമാർത്ഥമായി. ഇങ്ങനെ തനിക്കു നാലു വയസ്സും ഭാര്യയ്ക്കു അഞ്ചു വയസ്സും പ്രായം ചെന്നതുകൊണ്ട് ഗൃഹസ്ഥാശ്രമത്തിലിരുന്നിട്ടും സന്താനം ഒന്നും ഉണ്ടായില്ല. അതുകൊണ്ട് ദുഃഖമായിരുന്നു ആ സാധുവെങ്കിലും മാർ വിഷ്ണുഭക്തനും യഥാഭക്തി ഭാഗ്യമുള്ളതും നടത്തി. താഴെപ്പട്ടി അതരദിഖലാശ്വനേരം, ചന്ദ്രഭാഗാനിയിൽ കളിച്ച് ഊർവ്വ വസ്ത്രത്തോടെ പണ്ഡരീനാമകേന്ദ്രത്തിൽ ചെന്നു, ഹൃദിപ്പുറപ്പെടുമ്പോൾ വെളിച്ചം, അല്ലയോ ഭഗവാനേ! തന്റെ മിന്നിപ്പല്ലേ! ദർശനദർശനം! എന്തിനേ ഒരു പുത്രനെന്നും ഉണ്ടാകുന്നതിന്നുഗ്രാഹിക്കണമേ! എന്നു പ്രാർത്ഥിക്കുകയായിരുന്നു.

ഇദ്ദേഹത്തിന്റെ പത്നിയായ കുനാഭായിയും ഭർത്താവുണ്ടെന്നതിനു മുമ്പേ എഴുന്നേറ്റുപോയിക്കളിച്ചു വിഷ്ണുദേവനെ ഭജിച്ച്, ഓം പണ്ഡരീനാമ! പാണ്ഡുവർമ്മ! എന്നിങ്ങനെ സന്താനമല്ലായ്കൊണ്ടുള്ള സംകടം തീർത്തുതന്നെ എന്നു കണ്ണുനീരൊഴുക്കിക്കൊണ്ടുപോയി, ഭർത്താവിന്റെ ഭക്തിയെക്കുറിച്ചു വീട്ടിൽപോകും. ഇങ്ങനെ കുറേനാൾ കഴിഞ്ഞപ്പോൾ ഒരുദിവസം രാത്രിയിൽ ഭഗവാൻ ബ്രാഹ്മണനായി വന്നു കുനാഭായിയെ സ്വപ്നം കാണിച്ചു. “ഓം കുനാഭായി! നീ നാളെ രാവിലെ ഒരു പുത്രനെ പ്രസവിക്കും, എന്നു പറഞ്ഞു മറയുകയും ചെയ്തു. ഉടനെ, കുനാഭായി ഉണർന്നപ്പോൾ ഭർത്താവിനെ വെളിച്ചം, അല്ലയോ ഭഗവാനേ! അതുതന്നെ കേൾക്കുകയായ ആ സ്വപ്നത്തെക്കുറിച്ച് പറഞ്ഞു. പ്രാണനാഥ! അതോ ഒരു ബ്രാഹ്മണൻ എന്റെ സ്വപ്നത്തിൽ വന്നു, നേരം വെളിക്കുമ്പോൾ ഞാൻ ഒരു കുട്ടിയെ പ്രസവിക്കുമെന്നു പറഞ്ഞു മറഞ്ഞുപോയിരിക്കുന്നു. അതനുസരിച്ച് എന്തിനേ കുട്ടിയുണ്ടാകുമോ എന്നു ചിന്തിച്ചു. അതുകേട്ട്, അദ്ദേഹം അതുതന്നെ വശനായി ചിരിച്ചു. എന്തിനേ പറഞ്ഞു.

ഓം! അശാമ്യമായ ചിലർ! നീ എന്താണു പറഞ്ഞത്? രാവിലെ ഒരു പുത്രനെ പ്രസവിക്കുമെന്നോ? ചത്തുമരണം ശരണിൽ വെളിപ്പെടുത്തുക കുട്ടി ജനിക്കുമോ? അങ്ങനെയൊന്നും നരച്ചുകിഴിയാത്ത നീയാണോ ഇനി പ്രസവിക്കുന്നത്? നീന്റെ മനസ്സിലിരിക്കുന്ന അഗ്രഹം സ്വപ്നത്തിൽ കണ്ടുവന്നല്ലാതെ അതു സംഭവമല്ല. ജാഗ്രത്തിൽ കാണുന്നതുതന്നെ അസമ്പ്രദായിരിക്കുമ്പോൾ, സ്വപ്നത്തിൽ കാണുന്നതു സത്യമാകുന്നതെങ്ങനെയോ? ഒരു പക്ഷേ ആ സ്വപ്നം സത്യമായിത്തന്നെ, ഭഗവാന്റെ കല്പനപ്രകാരം നമുക്കു പുത്രനുണ്ടാകുന്നതെന്തെന്നെന്നാണ്? എങ്ങനെയാണു? കഴിവിയാതെ ഇനി പ്രസവിക്കുമെന്നുഗ്രാഹിക്കുന്നതുപോലും ലജ്ജാപരമല്ലേയോ?

അതുകേട്ടു കുനാഭായി ലജ്ജിച്ച്, ഉത്തരം താതൊന്നും പറയാതെ എഴുന്നേറ്റുപോയി കളിച്ച്, കേന്ദ്രത്തിൽ ചെന്നു ഭഗവാന്റെ മുമ്പിൽ നിന്നുകൊണ്ട് ഓം പാണ്ഡുവർമ്മ! പാണ്ഡുവർമ്മ! ശ്രീഭഗവേ! പുണ്യ സ്വപ്നം കാണിച്ച ബ്രാഹ്മണൻ നിന്തിരുവരിയാണോ എന്നറിവാൻ അഗ്രഹമുണ്ട്. നിന്തിരുവരിയാണെങ്കിലും അല്ലെങ്കിലും, എന്റെ പുത്രനേ ഇന്നുതന്നെ നിറവേറ്റിത്തരുമെന്നു കേൾക്കണം. എന്നു പ്രാർത്ഥിച്ച്, ഭഗവദ്പാദങ്ങളെ തന്നെ മനസ്സിൽ ധ്യാനിച്ചുകൊണ്ട്, പുത്രനെ ലഭിക്കുമെന്ന വിശ്വാസത്താൽ സന്തോഷിച്ചു മടങ്ങി വീട്ടിലെത്തി.

താഴെപ്പട്ടി, പതിവുപോലെ എഴുന്നേറ്റു കളിക്കാനായി ചന്ദ്രഭാഗാനിയിലേക്കു പോകുമ്പോൾ, ഭഗവാൻ, ഒരു ദുഃഖബ്രഹ്മണനായി അദ്ദേഹത്തിന്റെ മുമ്പിൽ ചെന്നു നിന്നു, “ഓം താഴെപ്പട്ടിയാരേ! താങ്കൾക്കു ഉണ്ടാകുവാനും ഒരു പുത്രൻ ജനിച്ചുവോ?”

എന്നുചോദിച്ചു. അതുകേട്ടു താഴേട്ടി, “അമ്മ! നമ്മുടെ ഭാര്യ രാത്രിയിൽ പറഞ്ഞ വാക്കുകളിട്രേമം കേട്ടതുപോലെതോന്നുന്നുവല്ലോ. ഞാനും ഭാര്യയും വൃദ്ധരായിട്ടും പുത്രശവ്യാൽ മെലസ്തരാണെന്നു ഇദ്ദേഹത്തെ അറിയിക്കുന്നതെങ്ങനെ? ഇദ്ദേഹത്തിന്റെ വാക്കിനുത്തരം പറയാൻ ലജ്ജതോന്നുന്നു. എന്നിങ്ങനെ അഭ്യോചിച്ചുകൊണ്ടിരുന്നു.

അപ്പോൾ, മാതാബ്രാഹ്മണൻ അടുത്തുചെന്ന് താങ്ങേട്ടിരുടെ കൈക്കുപിടിച്ചു കൊണ്ട്, “ഹേ ഹരിദാസരേ! ഞാൻ പറഞ്ഞതാക്കു തങ്കൾ കേട്ടില്ലേ? കാതിനുവല്ല കേൾവിക്കുറവുമുണ്ടോ? കാതുപൊട്ടി നരച്ചുകിഴവനായിട്ടും പുത്രവാങ്ങരുതൊട്ടും കുറവില്ലല്ലോ. ഹേ മഹാജനങ്ങളെ നിങ്ങളാലും ഇക്കാലം അറിഞ്ഞില്ലേ? മൂത്തനാച്ച ഇക്കിഴവനും കുട്ടികളുണ്ടാകാത്തതു സകലം സ്വപ്നമല്ല. എന്നു പലരേയും വിളിച്ചുവരുത്തിപ്പറഞ്ഞു പരിഹസിക്കാൻ തുടങ്ങി. താങ്ങേട്ടിക്ക് അതുകേട്ടു കോപംവലിച്ചു. അദ്ദേഹം, ബാധാതകാരമായി കൈയിലെ പിടിവിട്ടുവിട്ട്, ഭൂമി മാറിനിന്നുകൊണ്ട് ബ്രാഹ്മണനെ നോക്കിപ്പറഞ്ഞു. ഹേ വൃദ്ധബ്രാഹ്മണ! എന്നെ ചെറുതെ പരിഹസിക്കുന്നതെന്തിന്? ഞാൻ താങ്കൾക്കൊരുപിഴച്ചു? കുഴിയിൽ കാലുംനീട്ടിയിരിക്കുന്ന എന്നിങ്ങു പുത്രശയ്യയുണ്ടെന്നു താങ്കളോടാരുപറഞ്ഞു? താങ്കളുടെ വേലനോക്കിപ്പോകാതെ, പ്രയോജനമില്ലാത്തതാക്കുകൾ പറഞ്ഞുതുടങ്ങിയിരിക്കുന്നതെന്ത്? ഇതു യോഗ്യതയല്ല.”

ബ്രഹ്മണൻ:—ഘോരഭാവമുണ്ടല്ലോ! വൃദ്ധനായവനെക്കൊന്നിടത്താണെന്നത്? താങ്കളുടെ ഭാര്യ ഇപ്പോൾതന്നെ ഒരു കുട്ടിയെ പ്രസവിച്ചിരിക്കുന്നു. ഞാൻ അതുകണ്ടുകൊണ്ടിരിക്കുന്നതാണ്. ഉള്ളതുപറഞ്ഞാൽ കോപംവരുന്നതെന്തിന്? ഞാൻ പറഞ്ഞതു വ്യാജമാണെന്നുണ്ടെങ്കിൽ, എന്നോടൊരുമിച്ചു മടങ്ങിവീട്ടിലേക്കുവരിക. ഇപ്പോൾ ബോധപ്പെടുത്തിത്തരാം; പുത്രനെ ഇപ്പോൾ അവിടെക്കാണാം. അങ്ങനെ കാണുന്നപക്ഷം നിർദ്ദയമായിത്തന്നെ പറ്റിക്കൊല്ലണം എന്നുള്ളതാണ് എന്റെ ഉദ്ദേശം.” എന്നു പറഞ്ഞുവീണ്ടും അദ്ദേഹത്തിന്റെ കൈ പിടിച്ചുവലിച്ചുതുടങ്ങി.

താങ്ങേട്ടി, കോപത്തോടുകൂടി “താങ്കൾ അരാണു്? വല്ലതെന്നോമായി എന്നെ ഉപദ്രവിക്കുന്നുവല്ലോ. വെറും കള്ളമല്ലയോ പറഞ്ഞതുടങ്ങിയിരിക്കുന്നതു്.....പട്ടച്ചുലയായ കനാലായി ഗർഭംധരിക്കുന്നതെങ്ങനെ? അപർ പൂസുവിട്ടു എന്നുപറഞ്ഞതു വിശ്വസിക്കുന്നതെങ്ങനെ? വൃദ്ധമാർ പൂസുവിട്ടതായി കേട്ടിട്ടുണ്ടോ? മുമ്പാരിക്കലും കണ്ടു ചരിച്ചതുംപോലുമില്ലാത്ത താങ്കൾ, വെറുതെ എന്നെപ്പറ്റി ചർച്ചക്കുവാൻ കാരണമെന്തു്?”

മായാബ്രാഹ്മണൻ:—കൊള്ളാം. താങ്കൾ യോഗ്യൻതന്നെ. ദിവസംതോറും
 കാണ്മയും കൈമേൽക്കുകയും ചെയ്യുന്ന ചുണ, ഇന്നാണു പുതുതായി കണ്ടതെന്നും, അ
 റിയുന്നില്ലെന്നും പറഞ്ഞത്, അതുതന്നെയായിരിക്കണം. പലനാളത്തെ സ്നേഹം ഉത്രവേ
 ഗം നശിച്ചുവോ? കാതുകൾ ക്ഷാത്തതുപോലെ കണ്ണും താങ്കൾക്കു കരുടാണോ! ക്ഷാതം ക
 ണ്ണം ഒരുപോലെ പൊട്ടിയ പടുകിഴവനായ താങ്കൾക്കു പുതുനെക്കുറിച്ചുള്ള അര മാനാ
 ണത്തു ചുണതാ!—ചുണചോദിച്ചു.

താംസേട്ടി:—“ഘോ ബ്രാഹ്മണാത്തമ! തങ്കൾ ശാന്തബുദ്ധിവിട്ട് എന്നെക്കേടൻ ചെകിടൻ തിരുടൻ ചുണൊക്കെ ജരക്കേപിക്കാൻ ചാടിപ്പറപ്പെട്ടിരിക്കയാണോ? ഇല്ലത്തും പൊല്ലാത്തതുമൊക്കെയല്ലെ പറയുന്നത്? ഒരു ചക്ക, എന്റെ ഭാര്യക്കുപുത്രനെ പ്രസവിച്ചുവെന്നിരിക്കട്ടെ, എന്നാലും തങ്കൾക്കു ഇങ്ങനെ പറയാമോ? പെറുതേ, ഓരോ നിരർത്ഥവാക്കുകൾ പൂലമ്പിക്കൊണ്ടു ചഴിഞ്ഞു പോകുന്നവരെ വിളിച്ചുകൂട്ടി, എന്നെ അധഃക്ഷേപിക്കുന്നതു പുത്രമേൽ ധിക്കാരമാണ്? തോന്നിമതു പറഞ്ഞു, നടക്കുന്ന ഇരപ്പുകളിലെല്ലോലെ തുടങ്ങാതെ, ബ്രാഹ്മണയോഗ്യമായ ശാന്തസ്വഭാവത്തോടെ മടങ്ങി വീട്ടിൽപോയിരിക്കണം. അതാണ് നന്നു” എന്നു കോപിച്ചുപറഞ്ഞു.

ബ്രഹ്മണൻ:—എന്നേടേപോകാൻ പറയുന്ന താങ്ങേട്ടിയാരെ താങ്കൾ ദിവസം തോറും മുടങ്ങാതെ പുറൻ വയറുനിറയെ ഭിക്ഷയിടുന്നുണ്ട്. ഇനിമേൽ താങ്കളുടെ പുത്രനായ ഒരു കുട്ടിയും ഭിക്ഷയിടുമെന്നുള്ളതു നിശ്ചയംതന്നെ. ഹേ ഭാഗവതാത്മാവി

[illegible][illegible][illegible][illegible]

[illegible]

1941-42, 1942-43, 1943-44, 1944-45, 1945-46, 1946-47, 1947-48, 1948-49, 1949-50, 1950-51, 1951-52, 1952-53, 1953-54, 1954-55, 1955-56, 1956-57, 1957-58, 1958-59, 1959-60, 1960-61, 1961-62, 1962-63, 1963-64, 1964-65, 1965-66, 1966-67, 1967-68, 1968-69, 1969-70, 1970-71, 1971-72, 1972-73, 1973-74, 1974-75, 1975-76, 1976-77, 1977-78, 1978-79, 1979-80, 1980-81, 1981-82, 1982-83, 1983-84, 1984-85, 1985-86, 1986-87, 1987-88, 1988-89, 1989-90, 1990-91, 1991-92, 1992-93, 1993-94, 1994-95, 1995-96, 1996-97, 1997-98, 1998-99, 1999-00, 2000-01, 2001-02, 2002-03, 2003-04, 2004-05, 2005-06, 2006-07, 2007-08, 2008-09, 2009-10, 2010-11, 2011-12, 2012-13, 2013-14, 2014-15, 2015-16, 2016-17, 2017-18, 2018-19, 2019-20, 2020-21, 2021-22, 2022-23, 2023-24, 2024-25, 2025-26, 2026-27, 2027-28, 2028-29, 2029-30, 2030-31, 2031-32, 2032-33, 2033-34, 2034-35, 2035-36, 2036-37, 2037-38, 2038-39, 2039-40, 2040-41, 2041-42, 2042-43, 2043-44, 2044-45, 2045-46, 2046-47, 2047-48, 2048-49, 2049-50, 2050-51, 2051-52, 2052-53, 2053-54, 2054-55, 2055-56, 2056-57, 2057-58, 2058-59, 2059-60, 2060-61, 2061-62, 2062-63, 2063-64, 2064-65, 2065-66, 2066-67, 2067-68, 2068-69, 2069-70, 2070-71, 2071-72, 2072-73, 2073-74, 2074-75, 2075-76, 2076-77, 2077-78, 2078-79, 2079-80, 2080-81, 2081-82, 2082-83, 2083-84, 2084-85, 2085-86, 2086-87, 2087-88, 2088-89, 2089-90, 2090-91, 2091-92, 2092-93, 2093-94, 2094-95, 2095-96, 2096-97, 2097-98, 2098-99, 2099-00, 2100-01, 2101-02, 2102-03, 2103-04, 2104-05, 2105-06, 2106-07, 2107-08, 2108-09, 2109-10, 2110-11, 2111-12, 2112-13, 2113-14, 2114-15, 2115-16, 2116-17, 2117-18, 2118-19, 2119-20, 2120-21, 2121-22, 2122-23, 2123-24, 2124-25, 2125-26, 2126-27, 2127-28, 2128-29, 2129-30, 2130-31, 2131-32, 2132-33, 2133-34, 2134-35, 2135-36, 2136-37, 2137-38, 2138-39, 2139-40, 2140-41, 2141-42, 2142-43, 2143-44, 2144-45, 2145-46, 2146-47, 2147-48, 2148-49, 2149-50, 2150-51, 2151-52, 2152-53, 2153-54, 2154-55, 2155-56, 2156-57, 2157-58, 2158-59, 2159-60, 2160-61, 2161-62, 2162-63, 2163-64, 2164-65, 2165-66, 2166-67, 2167-68, 2168-69, 2169-70, 2170-71, 2171-72, 2172-73, 2173-74, 2174-75, 2175-76, 2176-77, 2177-78, 2178-79, 2179-80, 2180-81, 2181-82, 2182-83, 2183-84, 2184-85, 2185-86, 2186-87, 2187-88, 2188-89, 2189-90, 2190-91, 2191-92, 2192-93, 2193-94, 2194-95, 2195-96, 2196-97, 2197-98, 2198-99, 2199-00, 2200-01, 2201-02, 2202-03, 2203-04, 2204-05, 2205-06, 2206-07, 2207-08, 2208-09, 2209-10, 2210-11, 2211-12, 2212-13, 2213-14, 2214-15, 2215-16, 2216-17, 2217-18, 2218-19, 2219-20, 2220-21, 2221-22, 2222-23, 2223-24, 2224-25, 2225-26, 2226-27, 2227-28, 2228-29, 2229-30, 2230-31, 2231-32, 2232-33, 2233-34, 2234-35, 2235-36, 2236-37, 2237-38, 2238-39, 2239-40, 2240-41, 2241-42, 2242-43, 2243-44, 2244-45, 2245-46, 2246-47, 2247-48, 2248-49, 2249-50, 2250-51, 2251-52, 2252-53, 2253-54, 2254-55, 2255-56, 2256-57, 2257-58, 2258-59, 2259-60, 2260-61, 2261-62, 2262-63, 2263-64, 2264-65, 2265-66, 2266-67, 2267-68, 2268-69, 2269-70, 2270-71, 2271-72, 2272-73, 2273-74, 2274-75, 2275-76, 2276-77, 2277-78, 2278-79, 2279-80, 2280-81, 2281-82, 2282-83, 2283-84, 2284-85, 2285-86, 2286-87, 2287-88, 2288-89, 2289-90, 2290-91, 2291-92, 2292-93, 2293-94, 2294-95, 2295-96, 2296-97, 2297-98, 2298-99, 2299-00, 2300-01, 2301-02, 2302-03, 2303-04, 2304-05, 2305-06, 2306-07, 2307-08, 2308-09, 2309-10, 2310-11, 2311-12, 2312-13, 2313-14, 2314-15, 2315-16, 2316-17, 2317-18, 2318-19, 2319-20, 2320-21, 2321-22, 2322-23, 2323-24, 2324-25, 2325-26, 2326-27, 2327-28, 2328-29, 2329-30, 2330-31, 2331-32, 2332-33, 2333-34, 2334-35, 2335-36, 2336-37, 2337-38, 2338-39, 2339-40, 2340-41, 2341-42, 2342-43, 2343-44, 2344-45, 2345-46, 2346-47, 2347-48, 2348-49, 2349-50, 2350-51, 2351-52, 2352-53, 2353-54, 2354-55, 2355-56, 2356-57, 2357-58, 2358-59, 2359-60, 2360-61, 2361-62, 2362-63, 2363-64, 2364-65, 2365-66, 2366-67, 2367-68, 2368-69, 2369-70, 2370-71, 2371-72, 2372-73, 2373-74, 2374-75, 2375-76, 2376-77, 2377-78, 2378-79, 2379-80, 2380-81, 2381-82, 2382-83, 2383-84, 2384-85, 2385-86, 2386-87, 2387-88, 2388-89, 2389-90, 2390-91, 2391-92, 2392-93, 2393-94, 2394-95, 2395-

[illegible]

இருவரீடும் அந்த அபிமானத்தை மீட்டர் கட்டித் தர வேண்டும் என்று கேட்டுக் கொண்டிருக்கிறார்கள். ஆனால் அதற்கு முன்பாகவே இவர்கள் பணத்தைக் கட்டிவிட்டார்கள். ஆகவே இவர்களுக்கு அந்த பணத்தை மீட்டித் தர வேண்டும் என்று கேட்டுக் கொண்டிருக்கிறார்கள். ஆனால் அதற்கு முன்பாகவே இவர்கள் பணத்தைக் கட்டிவிட்டார்கள். ஆகவே இவர்களுக்கு அந்த பணத்தை மீட்டித் தர வேண்டும் என்று கேட்டுக் கொண்டிருக்கிறார்கள்.

[illegible]

ഏതെടാ? നീ ഇതുവരെക്കൊണ്ടിട്ടു പൂച്ചുണ്ണുന്നതും എല്ലാം എവിടെപ്പോയെടാ? നീ
ന്റെ കള്ളിയെല്ലാം വെളിപ്പെടുത്താമെടാ! കുട്ടിയെക്കൊണ്ടോടുന്നതെവിടെക്കൊണ്ടെടാ?
ഇതിനായിരുന്നോ തുറന്നു നീ കോമ്പത്തിൽ വെച്ചുവെച്ചു തൊഴുതുകൊണ്ടു നടന്നതു?
ഈ കുട്ടിയെക്കൊണ്ടു നിനക്കൊക്കെപ്പിട്ടാൻ പോകുന്നു? കലവൽനത്തിലകൊള്ളുവേണ്ടല്ലോ?
നീന്റെ വിഷാദം കൈമകനിലെടുത്തുകൊണ്ടായിരുന്നു. എന്നിപ്പോൾഎന്നിങ്ങനെ
സ്ഥിരമായി" എന്നധികേഷ്ചിച്ചുകൊണ്ടു അതിവേഗത്തിൽ ഓടിമടുത്തു, താംസേട്ടിയുടെമു
ന്തിൽ കടന്നു തടുത്തു "ഹേ! തയ്യൽക്കാ! സ്വന്തം പറ. ഈ കുട്ടിയെ പ്രവചിച്ചതാരു?
കണ്ടാൽ നല്ല അഴമതിരിക്കുന്നു. ഏതോ സന്തകൃത്യാഭംഭമായി വന്നുചിറ്റുന്ന പുത്രാ
ത്മാവാണെന്നു കണ്ടാൽ തോന്നും. ഇവനെ നീ മോഷ്ടിച്ചുകൊണ്ടു ചരികയല്ലേ? മോഷണ
കുറ്റത്തിനു മാപ്പുതരാ എന്നിലും ഞാൻ കുട്ടിയെ തന്നെയല്ലയില്ല. എന്നു പറഞ്ഞു ബ
ലാൽകുട്ടിയെ പിടിച്ചു വാങ്ങിക്കൊണ്ടുതുടങ്ങി

ഗോപാന്റെ മായാവില്ലാസത്താൽ കുട്ടിയിൽ അത്യാസക്തി മുഴുത്തുനിന്ന താംസേട്ടി
കോപതാപങ്ങൾ കലർന്ന് പിടിവിടാതെ ബ്രാഹ്മണനോടുചാതാടൻ അരംഭിച്ചു. ഉത്ത
മബ്രഹ്മണ! "താങ്കൾ പാരമവേദിയനല്ലേ? അതിനാൽ അങ്ങേ ഞാൻശരണംപ്രാപിക്ക
ുന്നു ചെറുതേ ഓടി അങ്ങേപ്പേര് വെളിപ്പെടുത്താനാവാല്ല. എന്നെ ഇപ്പോൾ തടുക്കാതെ വി
ട്ടയയ്ക്കണം. അഥവാ, അടുത്താൽ മരണമാണു ഫലമെന്നോത്തുകൊള്ളണം. ഞാൻമർദ്ദാദ
യാണു പറയുന്നത്. മറ്റുള്ളവന്മാർ താങ്കളും തുണവും എന്നിങ്ങനെയാണു്. മർദ്ദാദയ്ക്കു
ണെങ്കിൽ അങ്ങേ അവശ്യംപോലെ സ്വസ്താദികൾ ഞാൻ തരാം ഏതായാലും ഇപ്പോൾ
എന്നെതടുക്കാതെ വിട്ടയയ്ക്കണം. ചെറുതേ വായടിക്കാൻ തുനിയാതിരിക്കുകയും വേണം."
എന്നുപറഞ്ഞു, കുട്ടിയെ കൊടുക്കാതെ മാറിത്തിരിഞ്ഞു, മുമ്പേ ടൂതന്നെക്കാട്ടുഇട്ടു.

മായാബ്രഹ്മണൻ താംസേട്ടിയുടെ ഉടുപ്പിൽ പിടിച്ചുനൽതിക്കൊണ്ടു: എടാകള്ള!
ഈ കുട്ടി ഏതാണെന്നുപറ. നീ ഓടുന്നതെന്തു? എന്നോടുചഴക്കിക്കുന്നതെന്തു? മറ്റ
തുവന്നാൽ നീ എന്നിക്ക ഒരു പല്ലുപോലെയാണു് നീ കോപിച്ചു പല്ലുകടിക്കുന്നതെ
ന്തിനു്? എന്നോടു യുദ്ധത്തിനാണൊരുക്കമെങ്കിൽ അയിക്കൊള്ളു. ഈ ദർഭടന്മാർജപി
ച്ചയച്ചാൽ കലത്തോടെ നീ നശിക്ക . നീ എന്റെ കാരറ്റാറാൽ പറന്നുപോകത്തക്ക
ഒരു മകാണു്. ഈ കുട്ടിയെ മോഹിച്ചാണു് നീ പണ്ഡിതനാഥനെ ദിഗ്ദാസനോടും ഭ
ജിച്ചുവന്നതു്. അല്ലേ? ചോക്ഷത്തിന്റെ സുകുമാരമാർഗ്ഗം അറിയാത്തമൂർഖ! എന്നു പ
റഞ്ഞു കുട്ടിയെ ബലാൽക്കാരം പിടിച്ചു വാങ്ങിക്കൊണ്ടു തുടങ്ങിയപ്പോൾ കുട്ടികരയുന്നതുകേ
ട്ടു്, താംസേട്ടി തൊഴുതപേക്കിച്ചിട്ടും കേൾക്കാതെ കരുണാവിശേഷത്താൽ അദ്ദേഹ
ത്തെ നെഞ്ചോടുകൂട്ടിപ്പിടിച്ചുണച്ചു വേദനപ്പെടുത്തി, കടുമി പിടിച്ചുവലിച്ചു ചിലുചവറ്റാ
ങ്ങൾ തുടങ്ങി. താംസേട്ടിയും കുട്ടിയെ കൈയിൽവെച്ചുകൊണ്ടു്, കഴിയുംവണ്ണം തടുക്കുക
യും അടിക്കുകയുംചെയ്തു. ശബ്ദമിൽ എതിർത്തു നിൽക്കാൻ ശക്തിയില്ലാതെ താം
സേട്ടി പിൻമാങ്ങി. ഇനി എന്താണു നവൃത്തിയെന്നു ചിന്താഗ്രസ്തനായി
നിന്നു്, അധികേഷ്ചവരക്കളാൽ ബ്രാഹ്മണനെ എതിർത്തു. എടാ "ചഞ്ജയിപ്പുറ
ത്ത ഇരപ്പാളി! ദുഷാക്കുകൾ പുലമ്പുന്ന അഭാസ! നീ എന്നെ ഉപദ്രവിക്കാൻ കോപിച്ചു
മറൊരുജോലിമുഖിലാതെ മുററിനടക്കുകയാണു്?" എന്നൊക്കെ അക്ഷേപിച്ചശേഷം
വീണ്ടും സൌജന്യമായിക്കൊണ്ടു പറഞ്ഞുതുടങ്ങി. "ഹേ ബ്രാഹ്മണ! എന്നെ ഉപദ്ര
വിക്കാതെ നമുക്കു വീട്ടിൽപോകാം. അങ്ങേക്കു എന്നൊന്നവശ്യമെന്നു പറഞ്ഞാൽ ത
രാൻഞാൻ സന്നദ്ധനാണു്. അന്നില്ലെങ്കിൽ ഇപ്പോഴോടെ എന്നെ ഉപദ്രവിച്ചുകൊള്ളു
ന്നതു സമ്മതമാണു്. മല്ലടിച്ചതൊക്കെക്കുറിച്ച് ഇനിയെങ്കിലും എന്നിൽ കരുണമുണ്ടാ
കുന്നു." എന്നപേക്ഷിച്ചുപറയുമ്പോൾ,

മായാബ്രാഹ്മണൻ, --"എടാ! മൃഗ! എന്നിക്ക മറൊന്നും അവശ്യമില്ല. ഈ
കുട്ടിയെത്തന്നാൽമതി. അപശ്രമമുള്ളതു ശതമെന്നു നീ വാഗ്ദാനം തെയ്യതന്നു സിദ്ധി,
തരിക" എന്നുനിർബന്ധിച്ചു. അതിന്നു സമ്മതിക്കായ്ക്കയാൽ താംസേട്ടിയെത്തള്ളിത്താ
ഴെയിട്ടു്, പരുത്തകല്ല്വിധിതെ വെച്ചിട്ടുയ്ക്കൽതുടങ്ങി.

താംസേട്ടി,—കുഞ്ഞിൻ പരുക്കുപററതേ റെഞ്ചിൽചേർത്തു പിടിച്ചുകൊണ്ട് ഓ! ഇതെന്തൊരുസംകടം? എന്നുനിലവിളിക്കയും തന്റെ ഇഷ്ടദൈവമാന പണ്ഡരീ നാഥനെയും മനസ്സിൽ ധ്യാനിച്ചു, കണ്ണുനീരൊഴുക്കി സങ്കടംപറയുകയുംചെയ്തു.

ഓ പണ്ഡരീനാഥ! ദേവനായക! പുണ്യരീകാക്ഷ! ഭക്തവത്സല! പാണ്ഡവദൂത! രക്തമിണീസമേത! ചേദാകീത! ലീലാവിനോദ! മോക്ഷസാധന! ദുഷ്ടശാസന! മധുസൂത ന! ഞാൻ നിന്തിരൂപദിയോടു കുമ്പോളാമണനെപ്പോലെ സമ്പത്തുപേക്ഷിച്ചില്ല. ഓ റമാനെപ്പോലെ ബ്രഹ്മപ്പട്ടം അപേക്ഷിച്ചു അളമില്ല വിഭീഷണനെപ്പോലെ ചിര ജീവിതം അപേക്ഷിച്ചതുമില്ല. യുദ്ധനെപ്പോലെ അഴിവില്ലാത്ത പദവും, പ്രഹ്ലാദനെ പോലെ രംശരക്ഷണവും അജ്ഞാനനെപ്പോലെ യുദ്ധസാരായവും രക്തമാണ്ഡനനെപ്പോ ലെ പൊരുത്തങ്ങൾക്കു മുക്തിപദവും അപേക്ഷിച്ചതുമില്ല. അംബരീഷനെപ്പോലെ ഭ രാചന്ദ്രാഗ്രഹണവും, ദേവനാഭനെപ്പോലെ അമൃതഹരണവും വിദ്വാനെപ്പോലെ അതിഗു ഭക്ഷണവും, പരമശിവനെപ്പോലെ ബ്രഹ്മഹത്യാനാശനവും, പാർത്ഥിയെപ്പോലെ മാന ഭംഗാക്ഷണവും ലക്ഷ്മീദേവിയെപ്പോലെ വക്ഷസ്വലവിഹരണവും, നാരദനെപ്പോലെ സ്വരൂപവിതരണവും, ദേവേന്ദ്രനെപ്പോലെ ദൈത്യജനനിധനവും മുചുകുന്ദനെപ്പോലെ അയ്യപ്പിവാൽനവും പ്രർത്ഥിച്ചില്ല. വാണോസുരനെപ്പോലെ യുദ്ധമൈത്ര്യാൻ അനുചാദ ങ്കും ഉദ്ധവനെപ്പോലെ മുക്തമായ പദവും കബാജിയെപ്പോലെ ലൗകികസുഖവും, അനസു യയെപ്പോലെ പുത്രതപവും ദേവകിയെപ്പോലെ ബ്രഹ്മജ്ഞാനബോധനവും, ദുർവാസാവിനെ പോലെകുറിനാസ്യവും ദ്രൗപദിയെപ്പോലെ അനവധി ഉന്യാടകളും, ഗജേന്ദ്രനെപ്പോ ലെ നക്രസംഹാരവും അർത്ഥിച്ചതുമില്ല. ഈ കുട്ടിയെത്തരണമെന്നു മാത്രമേ ഞാൻ അ പേക്ഷിച്ചുള്ളൂ.

അല്ലയോ ഭഗവാൻ! പിതാവിന്റെ മടിയിൽകയറാൻ സമ്മതിക്കായ്ക്കൊണ്ട് ഭു ഖിച്ചുജ്ജിമു ധ്യാനം, ഒരിക്കലും നാശമില്ലാത്ത പദത്തെ ദാനംചെയ്തു തമ്പുരാനേ! ത്രി ഭോകിയെ വഞ്ചിച്ചു മഹാബലിക്ക്, മോക്ഷപദത്തെ അരുളിയപെരുമാനേ! സമ്പത്തു പേക്ഷിച്ചു കുമ്പോളൻ ദാസനായിക്കൊള്ളാമെന്നു നിശ്ചയിച്ച ഭക്തവത്സല ഭീക്ഷാന്ന ത്താൽ പൂജിച്ച ശബരിക്കു മോക്ഷംകൊടുത്തസർവ്വേശ്വര! പത്മനാഭ! പരമശോഭ! പരമേ ശ്വര! ജഗദീശ്വര! സർവ്വകാരണ! ദൈത്യദാശനാ! സങ്കടഹരണ! ശംഖചക്രാഭരണ! നീല മേഘശ്യാമള! നീളാമനോരഭകോമള! എന്നിങ്ങനെ സ്തുതിച്ചു കരയുമ്പോൾ, കരുണാ നിധിയായ ഭഗവാൻ സന്തുഷ്ടനായി തന്നത്താൻ മറന്ന് അല്പനേരം നിശ്ചലനായി നി നുപോയി. താംസേട്ടി ആ അവസരംനോക്കി, കുട്ടിയേയും എടുത്തുകൊണ്ട്, വായുവേ ഗത്തിൽ, വീട്ടുനോക്കി കാടാൻതുടങ്ങി. ഭഗവാൻ കണ്ണുതുറന്നു നോക്കിയപ്പോൾ, താം സേട്ടിയെക്കാണ്ഡായാൽ, ബലപ്പെട്ടു പുറകേ കാടി വീട്ടുചാതിൽകടന്നു കയറുന്നതിനുമു വ്വ, മുന്നിട്ടുതട്ടത്തു കഴുത്തിൽപിടിച്ചു കുന്നിച്ചു, കുട്ടിയെക്കയ്യിൽവാങ്ങിക്കൊണ്ട്, കമ ണ്ണിത്തറയിലിട്ടു, എന്താ ഞാൻ അനേകനാളായി തപസ്സുചെയ്തവളിച്ചു ഈ കുട്ടിയെ നീ മോഴിച്ചുകൊണ്ടോടിപ്പോന്നതെന്തിനാണു? മൂത്തനരച്ചു നിങ്ങൾക്കു ഇനി, കുട്ടിപ്പുറതി ന്നു? വെറുതേ വഴക്കടിക്കാതെ മയ്യാടയ്ക്കു എഴുന്നേറ്റുപൊയ്ക്കോ എന്നുചൂത്തിപ്പറഞ്ഞു.

ഈ കലശൽകേട്ടു, കുന്നായ്കാടിവെളിക്കിറങ്ങിവന്ന ഭക്തവത്സലനായ സകലവ ത്തമാനവും അറിഞ്ഞപ്പോൾ ബ്രാഹ്മണന്റെനേരേ ചാടിത്തിരിഞ്ഞു. ഈ നല്ലവചാ ല്കാരേതെന്നു. ധോ ബ്രാഹ്മണ! ഭഗവാൻ എന്നെ സ്വപ്നംഭാഷിച്ചതനുസരിച്ചു, ഞങ്ങൾക്കു ദാനംചെയ്തു ഈ പുത്രനെ കൈക്കലാക്കിക്കൊണ്ടു പോകാൻപറന്ന താങ്കൾ ആരാ ണു? തങ്കളുടെ പുത്രനാണെന്നുപറഞ്ഞു മയ്യാടകേടായി ഈ പുത്രനെത്തള്ളി മറിച്ചിട്ടു തെന്താണു? വെറുതേ കോപിക്കാതെ കാര്യംപറയണം. നല്ലതിനുകഞ്ഞിനെ ഇങ്ങുത ന്നിട്ടുപോകണം. എന്നുപറഞ്ഞു, കുട്ടിയെപ്പിടിച്ചു വാങ്ങിക്കാൻതുടങ്ങി. കുട്ടി, കുറി നമായി നിലവളിച്ചിട്ടും അവർ പിടിവാട്ടില്ല. അതുകണ്ടു കായാബ്രാഹ്മണൻപറഞ്ഞു.

“എടീ കിഴുശാമേ! നിനക്കിനി മരിച്ചാൽപോരോ? ചെറുകയും വളത്തുകയും കൈ
വേണമോ? കുട്ടിയെ വിട്ടുവെച്ചു ദുരൂഹാരിപ്പോ ലക്ഷണമെടു പിശാചേ!”

കുനാഭായി:—വജ്രജ്വലാത്ത ബ്രാഹ്മണി തങ്കൾ എന്തു പറയുന്നു? ഭിക്ഷയ്ക്കുതെ
ണ്ടിനടക്കുന്ന തരമാണോ ഇക്കാനിക്കുന്നത്? ചെറുതേ പാപംവെച്ചുവെക്കാനാണോ ഭാ
വം? ഹാഹാ! കുഞ്ഞു, ഒരതാ വിശന്നുകൊള്ളുന്നു. കുളിരാൽ കിടക്കിടക്കുന്നു. പിടിച്ചു
വലിക്കുകൊണ്ടു കിടന്നുപിടയ്ക്കുന്നു. അതിനെ ഇങ്ങുതരണം. ചെറുതേ ഈ പാപവും ഞ
ങ്ങളുടെ ശാപവും വെച്ചുവെക്കുൻ കരുങ്ങട്ടോ എന്നുവഴക്കിടിച്ചുതുടങ്ങി. അതുകേട്ടു വ
ഴിയേപോയ പലരുംവന്നു സമാധാനം പറഞ്ഞുകൊണ്ടിരുന്നു. ബ്രാഹ്മണൻ കുട്ടിയെ കൊടുക്ക
യില്ലെന്നു ശഠിച്ചിട്ടിട്ടു, ചില ദുസ്തർക്കങ്ങൾ പുറപ്പെടുവിക്കുന്നതുകേട്ടു, നിവൃത്തിയി
ല്ലാതെ അവരെക്കൊല്ലാമെന്നു മടങ്ങിപ്പോയി. അപ്പോൾ, ഗോപൻ കുനാഭായിയുടെ പാപങ്ങളെ
ല്ലാം സ്മരണയ്ക്കുകത്തക്കവണ്ണം ആ സാധുവിനെ കണ്ണുനീർക്കൊഴിയും താഴ്ന്നുവെട്ടിയേയും
അതേപ്രകാരം മുഴുപ്പിച്ചുവെക്കും ചെയ്തുകൊണ്ടിരുന്നു. അന്നത്തരംതന്റെ തൃക്കോവിലിനടിമു
ഖമായിക്കൊണ്ടി വൃദ്ധദമ്പതിമാർ പുത്രശയ്യയിൽ ബ്രാഹ്മണന്റെ പുറകുകൊണ്ടിരുത്തി, ബ്രാ
ഹ്മണനെത്തട്ടത്തു ശബ്ദപിടിച്ചു. എന്റെ പുത്രൻ എന്റെ പുത്രൻ എന്നാൽ തമ്മിൽ
കലഹംവെച്ചിട്ടു. ഭഗവാൻ, കുട്ടിയെ നിർദ്വേഷമായി അമർത്തിപ്പിടിച്ചു, മുജ്ജന്നിമംഭരണ
കളെയും ബ്രഹ്മജ്ഞാനത്തെയും മാറിമാറായി മുഴുക്കിപ്പിടിച്ചു, ഭൂമിയിലിട്ടു മറഞ്ഞുകൊള്ളത്തക്ക
തരത്തിൽ വീണുകിടന്നുകൊള്ളുന്ന ആ കുട്ടിയെ കുനാഭായി സംഭ്രമത്തോടെ വാരിയെടുത്തു,
പാൽകൊടുത്തുകൊണ്ടിരുന്നു. ഭഗവൽകരുണയാൽ അവളുടെ മുഖയിൽ അപ്പോൾ പാ
ൽ ഉറുകയും താൻ പ്രസവിച്ച പുത്രനാണെന്നുള്ള തോന്നൽ മായയാൽ ഉണ്ടാകുകയുംചെയ്
തു. ദമ്പതിമാർ, പുത്രനെ വാത്സല്യത്തോടുകൂടി പലവുരുമുറപ്പിച്ചു, അശ്ലേഷിച്ചുകൊ
ണ്ടു വീട്ടിലെത്തി നന്തോഷത്തോടെ കുളിപ്പിച്ചു കുട്ടി ചേൽക്കാലംപരമഭക്തനായിത്തീരു
മെന്നു പ്രശംസിച്ചു, നെറ്റിയിൽ തിരുക്കുത്തോട്ടു, ബാലയോഗ്യങ്ങളായ ആരോണങ്ങളും അ
ണിയിച്ചു കുട്ടിയെ വാത്സല്യപൂർവ്വം താലോലിച്ചു ബന്ധുക്കളെയെല്ലാം ആളയച്ചുവരുത്തി
വിരുന്നുകൊടുക്കുകയും വിശേഷങ്ങൾ പറയുകയുംചെയ്തു. കുട്ടിക്കു യഥാകാലം നാമ
ദേവൻ എന്നുപേരിട്ടു. പുത്രന്റെ അഭ്യർത്ഥനയിനായി അർത്ഥികൾക്കു അന്നാദിദാനങ്ങളും
ചെയ്തു സന്തോഷത്തോടുകൂടിയിരുന്നു.

രണ്ടാം അദ്ധ്യായം.

(നാമദേവൻ ഭഗവാനേ ചോദിച്ചത്)

ഇപ്രകാരം വൃദ്ധദമ്പതികൾ ഏകമനസ്സോടെ ബാലനെ രക്ഷിച്ചു വളർത്തുന്ന കാല
ത്തു്, നാമദേവൻ നാലാമത്തെ വയസ്സുകഴിഞ്ഞു, അഞ്ചാം വയസ്സാക്കിയിട്ടു. അച്ഛൻ സമവ
യസ്സുന്മാരായ ബാലന്മാരുമായി കാടിത്തുള്ളിക്കളിച്ചു നടന്നുതുടങ്ങി. അന്നൊരുദിവസം
താഴ്ന്നുവെട്ടി ഭയ്യയെന്നൊക്കിപ്പറഞ്ഞു—പ്രിയതമേ! ഇന്നുഞാൻ എന്റെ സഹോദരൻ താമ
സിക്കുന്ന ദിക്കിലേക്കു പോകയാണ്. വൈകുന്നേരമേ മടങ്ങി എത്തുകയുള്ളു. ഭഗവൽ
പൂജ മുടക്കരുതു്. പൂജാദൃശ്യങ്ങളെല്ലാംകൊണ്ടു നമ്മുടെ പുത്രനായ നാമദേവന്റെ പക്ക
ൽ കൊടുത്തയയ്ക്കണം കൊണ്ടുപോയി പണ്ഡരീനാഥൻ നിവേദിക്കണമെന്നു പ്രത്യേകം
പറഞ്ഞയയ്ക്കുകയുംചേണം. എന്നിട്ടു് നാമദേവനെനോക്കി “ഓ! പ്രിയപുത്ര! ഇന്നുനി
ന്റെ കൊച്ചുകൈകൾകൊണ്ടു ഭഗവാൻ പൂജാലകൾചാർത്തി പത്മനാഭ! പരമേശ്വര! എ
ന്നുവാഴ്ന്നി, അന്നപും നിവേദിച്ചു പാപശാന്തിവരുത്തണം. പിന്നീടുവന്നു കൂട്ടുമായി
ക്കളിക്കാം. മറന്നുപോകരുതു്”—എന്നുപറഞ്ഞുകൊണ്ടുപോയിപ്പോകുകയുംചെയ്തു.

കുനാഭായി പതിപ്പുപോലെ, ഗോപൽപൂജയ്ക്കുള്ള സാധനങ്ങളെല്ലാം ഒരുതട്ടിൽ ഒരുക്കി വെച്ചു മകനെക്കുളിപ്പിച്ചു പൂമാലകളും അണിയിച്ചു പട്ടവസ്ത്രവും ധരിപ്പിച്ചു ശേഷം ഹാ! ഏന്റെ കണ്ണത്ത്, ബാലസുബ്രഹ്മണ്യനെപ്പോലെ തിരികുന്നു. എന്നു നമോദത്തോടുകൂടി, മകനെ നോക്കി—“ചുത്ര! ഈ ഈ പൂജാസാധനങ്ങൾ എടുത്തുകൊണ്ടുപോയി നമ്മുടെ കുലദൈവമായ പണ്ഡരീനാഥനെ പൂജിക്കണം. നീതന്നെ കൊണ്ടുപോകണമെന്നാണു നിന്റെ അച്ഛൻ പറഞ്ഞിട്ടുള്ളതും. ഏഴിമേൽപ്പുണ്യം താമസിക്കരുത്. അതായത് തീർത്ഥാടനം അരുത്. പാണ്ഡുജേം! ശ്രീരംഗ! എന്നതിരനാമങ്ങൾ ജപിച്ചു മനസ്സിലും അഭേദത്തെ ധ്യാനിച്ചുറപ്പിച്ചുവെന്ന്, പൂജകഴിച്ചുവെച്ച് വേഗം മടങ്ങിവരണം എന്നു നിരോധിച്ചു. നാമദേവർ തൽക്ഷണംതന്നെ പൂജാസാധനങ്ങളും എടുത്തു തലയിൽ വെച്ചു ഗോപനാമങ്ങളും പാടി വഴിയിലിറങ്ങി അവിടെപ്പോയപ്പോൾ ചുറ്റുകൊണ്ടുനിൽക്കുന്ന ചിലകുട്ടികളെക്കണ്ടു ബാലചാപല്യത്താൽ അല്പനേരം നോക്കിക്കൊണ്ടുനിന്നുപോയി. പാതപ്പിടിച്ചുവെട്ടി യദൃച്ഛയാ നാമദേവന്റെ തലയിലിരുന്ന നൈവേദ്യത്തിൽ ചെന്നു തട്ടിവിടുന്നു. നാമദേവൻ അതുകണ്ടു കോപിച്ചു “ഹാ! ഭുഷുകുട്ടികളെ! നിങ്ങൾ എന്തൊരു സാധനമാണു പ്രവർത്തിച്ചത്? ഗോപനപൂജിക്കാൻ നൈവേദ്യത്തിന്മേലല്ലെ നിങ്ങൾ പാതപ്പിടിച്ചുവെട്ടി. ദുഷ്ടന്മാരേ! നിങ്ങൾക്കു ദൈവഭക്തി അർപ്പണം ഇല്ലയോ? എന്നു ചോദിച്ചു. അതുകേട്ടുകുട്ടികൾ എന്താ ശാസ്താമാ! കീറത്തുണികൾ തൂണിക്കാലക്ഷേപം ചെയ്യുന്ന തയ്യൽക്കാക്കു്, ദേവപൂജ വിധിയാണോ? നീ വലിയ ഭക്തനാണെന്നു തോന്നുന്നുവല്ലോ. അങ്ങനെയൊന്നിൽ നൈവേദ്യം കൊണ്ടുപോകുന്ന നിനക്കു് പറ്റുകുളിക്കുന്നിടത്തൊക്കെയും? ഇവിടെവന്നു നോക്കിനിൽക്കാൻ നിന്നോടൊരുപറഞ്ഞു? നീ കരുതാത്തുകൂടി തെങ്ങിപ്പോയിരുന്നെങ്കിൽ പറ്റുപീഴുമാ മിത്രനോ?” എന്നു പറഞ്ഞു, നൈവേദ്യത്തെത്തൊട്ടു പൊട്ടെടുത്തുകൊണ്ടുപോയി നാമദേവൻ അതുകണ്ടുപോൾ കോപം സ്ഥാപിച്ചുവെട്ടി അപരനോക്കി,—“ഹേ ഭുഷുനാസ്തികന്മാരേ! നിങ്ങൾ ഗോപജ്വലയ്ക്കുള്ള നൈവേദ്യംതൊട്ടു നാശപ്പെടുത്തിയോ? അതും പോരാഞ്ഞു്, തയ്യൽക്കാക്കു പൂജചെയ്യാൻ വിധിയുണ്ടു്? എന്തൊക്കെ എന്നെല്ലാമിഹ സിദ്ധിയും ചെയ്യുന്നു അല്ലെ? ഗോപനനൈവേദ്യം ചെയ്യാതെ ഉണ്ണുന്ന പശുപ്രായന്മാരായ നിങ്ങളെപ്പോലെ ഞങ്ങളെയും കരുതിയായിരിക്കാം അങ്ങനെ പറഞ്ഞത്?” എന്നു ചോദിച്ചു. ബാലന്മാർ അതുകേട്ടു അന്യോന്യം നോക്കിച്ചിരിച്ചുവെങ്കിലും നാമദേവന്റെ മേൽ മത്സരം വർദ്ധിച്ചു. “എന്താ നാമ! നിന്നെപ്പോലെ ഭക്തന്മാർ ഈ ഉഴിയിൽ മറന്നു മിഥ്യ. നീ പണ്ഡരീനാഥനെ ഉഴിയാതെ ഒരുദിവസവും ഉണ്ണുകയുണ്ടില്ല. അതൊക്കെ ഞങ്ങൾ സമ്മതിച്ചേക്കാം എന്നു പോരേ? ഹൂ! ചൊട്ടച്ചാണിപ്പോത്തൊക്കെ! നിന്റെ പൗരസ്ത്യവും മോടിപ്പുമാക്കെ ഞങ്ങളറിയാത്തതല്ല. ഞങ്ങളൊക്കെ മൃഗപ്രായന്മാർതന്നെ അമിക്കൊള്ളട്ടെ, നിനക്കെന്തു ചേരും?—നിന്റെ തലമേൽകൊട്ടിച്ചുടയ്ക്കാതെ ഇന്നുവിട്ടുനയ്ക്കുമെന്നു വിചാരിക്കേണ്ട അകമെങ്കിൽ ശണ്ഡയ്ക്കുവാടാ—” എന്നു വിളിച്ചുകൊണ്ടുതു.

നാമദേവൻ നൈവേദ്യത്തു്, തെരുത്തിണ്ണയിൽ വെച്ചുവെച്ച്, കോപദീപ്തനായി, ‘അരടാ ശണ്ഡയ്ക്കു വെട്ടിച്ചവൻ’ എന്നു ചോദിച്ചുകൊണ്ടു്, ബാലന്മാരുടെ കൂട്ടത്തിൽ ചാടിപ്പിന്നെ. അടിച്ചും ഇടിച്ചും തൊഴിച്ചും ചവിട്ടിച്ചും തട്ടിച്ചും മുട്ടിച്ചും വീണമെഴുന്നേറ്റും കുറിനാല പോലാളായി. അനക്കകൂട്ടത്തിൽ ചെന്നു ചാടി സി ഹക്കുട്ടിയെപ്പോലെ നാമദേവൻ പലരെയും തോല്പിച്ചോടിക്കയും മുറിയേല്പിക്കുകയും ചെയ്തു. അക്കഥ അറോവന്നു പറഞ്ഞറിഞ്ഞുകുറായായി സംഭവിച്ചോടി മിറങ്ങിച്ചെന്നു്,—“എന്താ നാമദേവ! ഗോപന നൈവേദ്യം ചെയ്തുവെച്ചാൻ സാധനങ്ങൾ തന്നെച്ചാൽ അതു തെരുത്തിണ്ണയിൽ കൊണ്ടുവെച്ചുവെച്ച് പിള്ളേരോടു യുദ്ധം ചെയ്തുയാണോ ചേണ്ടു്? ഇനി, ഇങ്ങനെയൊക്കെ ഗോപന പൂജിക്കാൻ കൊള്ളാമോ? അനേകനാളായ് ചെയ്യുന്ന വ്രതത്തെ നീ കെട്ടുത്തിയല്ലോ. ഞങ്ങളുടെ അമ്മയെ മറക്കുകയും ചെയ്തു. ബാല്യത്തിലേ ഗുരുതപംകെട്ടുവെന്നപേർ കേൾക്കണമെന്നാണു് നിനക്കു മോഹം അല്ലെ? എന്നെക്കണ്ടുപോൾ നീ

കാടിച്ചെന്നു തട്ടെടുക്കുന്നതെന്തിനു? പ്ല! അധികപ്രസംഗം!” ഇങ്ങനെ ശകാരിച്ചുകൊണ്ടുകൂടി, നാമദേവൻ, “അമ്മ ഇപ്പോൾ ഞാൻ പൂജയ്ക്കുണ്ടാക്കിയ മടങ്ങിവരാം” എന്നു വിളിച്ചുപറഞ്ഞുകൊണ്ടു തട്ടെടുത്തു കോപിലിവേക്കോടി. — “എടോ, ഭൃഷ്ടക്കുട്ടി! പലതും തൊട്ടുതീണ്ടിയെന്നുവേളം ഇനി വിഷ്ണുപൂജയ്ക്കുകൊള്ളുകില്ല. മടങ്ങിക്കൊണ്ടുപോയ്ക്കൂ” എന്നു അമ്മ ഉച്ചത്തിൽ വിളിച്ചുപറഞ്ഞതു കേൾക്കാതെപോയി, കോപിലിയിൽകടന്നു ഗോപൽപൂജ ആരംഭിച്ചു — പണ്ഡരീനാഥ! പരമേശ്വര! പാണ്ഡരാംഗ!” ഇത്രാടി നാമജപങ്ങളോടുകൂടി, ബിംബത്തെ നീരാടിച്ചു, പൂമാലകളും ചന്ദനചുമണിഞ്ഞ്; പാൽച്ചോറ മുയിൽപച്ചു, ഒരു നാളികേരം എടുത്തുടച്ചു, അതിന്റെ മുറിയിൽ ഗുപനദ്രവ്യങ്ങളിട്ടു പുകയുണ്ടാക്കി ഉഴിഞ്ഞു കൈയിൽ ജലംപകർന്നു അന്നുമാവാചിക്കാൻ തുടങ്ങി. “ഇഷ്ടദൈവമായ വിഷ്ണുദേവ! നിന്തിരുവടിമുഖം വരുത്തുകൊണ്ടു അന്നുമാവാദിക്കിച്ചാലും!” എന്നുപേക്ഷിച്ചു തുപ്പാടങ്ങളിൽപീണു നമസ്കരിച്ചപ്പോൾ, തന്റെ കൈയാൽ ഒരുപിടി അന്നുമാവാദി ഗോപനെ ഉടുക്കുകയും ചെയ്തു. എന്നിട്ടും, അ അന്നുമാവാദി ലക്ഷ്മി ഇറക്കായെഴിരിക്കുന്നതുകണ്ടു നാമദേവൻ കുന്തിയത്തോടുകൂടി, — “ഹേ പാണ്ഡരാംഗ! ശ്രീരാംഗ! ഈ അന്നം അശുദ്ധമായപ്പോഴുകൊണ്ടാണോ നിന്തിരുവടി ഭക്ഷിക്കാതെയിരിക്കുന്നത്? ചീട്ടിൽപോയി വേറെശുദ്ധാനംകൊണ്ടുവരികയെന്നു പച്ചാൽ അമ്മ എന്നെത്തല്ലാം. നിന്തിരുവടി ഉണ്ടില്ലെന്നു ഞാൻചെന്നു പറയുകയാണെങ്കിൽ, അന്നം അശുദ്ധമാക്കിയതിനാലല്ലേ. അതുകൊണ്ട്, എന്നിൽ കരണയുണ്ടായി, ഒരു പിടിയെങ്കിലും ഭക്ഷിക്കണം —” എന്നുപേക്ഷിച്ചു. എന്നിട്ടും ഗോവാൻ നിശ്ചലനായിരിക്കുന്നതുകണ്ടു, നാമദേവൻ വിഗ്രഹത്തെന്റെ കാതരികൽ മുഖത്തെച്ചേർത്ത്, ഹേപണ്ഡരീനാഥ! പാണ്ഡപദാ! ഞാൻ പറയുന്നതൊന്നും നിന്തിരുവടി കേൾക്കുന്നില്ലയോ? കാതുകെകിടാണെന്നുണ്ടോ? ഒരുപിടിച്ചോരെയ്ക്കിലും ഉണ്ണണമെന്നു ഞാൻ എത്രപ്രാവശ്യം പറഞ്ഞു; എന്നിട്ടും അറങ്ങുന്നില്ലല്ലോ. സകലജാതികൾക്കും ഏകദൈവമായ നിന്തിരുവടി അതുകൊണ്ടുവന്നാലും ഭേദമല്ലാതെ ഭക്ഷിക്കേണ്ടതല്ലയോ? ഈ നൈവേദ്യത്തെത്തൊട്ടുവർന്നിന്തിരുവടി സൃഷ്ടിച്ചജീവികൾതന്നെല്ലേ? അങ്ങേക്കു ശുദ്ധമെന്നും അശുദ്ധമെന്നും ഭേദമുണ്ടോ? ജാതിഭേദമുണ്ടോ? എന്നു ഞാനും പറയാത്തതു? പറയാൻ വായില്ലയോ? അതോ ഞാൻചെയ്ത കുറ്റംകൊണ്ടോ? അതോ ഉറങ്ങിയിരിക്കയാണോ? അതോ വയറു നിറഞ്ഞിരിക്കുകയാണോ? അതോ കൊണ്ടുവന്ന സ്വയം തെറ്റിപ്പോയതുകൊണ്ടോ? അതോ കൊണ്ടുവന്ന എന്നെ പ്രീതില്ലായ്മയൊണ്ടോ? ഉള്ളതുപറയണം. എന്റെ മുയിൽപച്ചുണ്ണുന്നതന്നു വല്ലസംശയമുണ്ടെങ്കിൽ അതും പറയണം. അന്നുമാവാകുമായ്ക്കു കത്തിപ്പൊന്നുണ്ടോ? അന്നം കുറഞ്ഞുപോയതുകൊണ്ടോ? എന്തൊന്നാണു തിരുമനസ്സ്, എന്നുതളിച്ചുതുടങ്ങാം. എന്തൊക്കെപ്പൊഴുപ്പൊഴുപ്പും പറഞ്ഞിട്ടും ഗോവാൻ ഇളകാതിരിക്കുന്നതുകണ്ടു ഉത്തരത്തോടെ വാചമതി എന്നിങ്ങനെ വിശക്കുന്നല്ലോ. ഭേദമില്ലാതെ ഞാൻ എങ്ങനെയാണുണ്ണുന്നത്? അദ്ദേഹത്തിന്നു കെണ്ടർച്ചയും കാണുന്നതുമില്ല എന്നുവലാധിപ്പെട്ടുകൊണ്ടു, നാമദേവൻ — “സ്വാമി! അങ്ങേക്കു എന്റെ മുയിൽപച്ചുണ്ണുന്നത് ഉഷ്ണമല്ലെന്നുണ്ടോ? എന്നിങ്ങനെ സങ്കടവും കോപവും തോന്നുന്നതേക്കുറിച്ചു കർഷയില്ലെന്നുണ്ടോ? ഇതാ മുയിൽ ഇരിക്കുന്ന ഈ പാൽച്ചോറ കണ്ടില്ലെന്നുണ്ടോ? അതോ എന്നെവെങ്കിലും ഞാനെല്ലാ മോഹംകൊണ്ടോ? എന്നുണ്ടു മിണ്ടാത്തതു്. എന്നിങ്ങനെ സമീകാരത്തോടൊപ്പം തോന്നുന്നു. ഞാൻ എത്രകഷ്ടപ്പെട്ടാണു്, ഈ ചോറിവിടെ കൊണ്ടുവന്നതു്? കുട്ടികളുടെ അടി എത്രകൊണ്ടു? കാടിയോടിക്കാൽ എത്രനൊതു? ഇവിടെ വന്നിട്ടുതന്നെ എത്രനേരമായി, എന്നെല്ലാം ഞാൻപറഞ്ഞിട്ടും അങ്ങു ചൊവ്വിക്കൊള്ളുന്നില്ലല്ലോ. ഇനിയെങ്കിലും സംസാരിക്കുകയും ഈ പാൽച്ചോറുണ്ണുകയും ചെയ്തു എന്നു അനുഗ്രഹിക്കണം. വയറു നിറഞ്ഞിരിക്കയാണെങ്കിൽ ഒരുരുളമാത്രം തിന്നാമതി. അല്ലെങ്കിൽ അതൊന്നുകു സങ്കടമാണു്. ഞാൻ അറിയാത്ത കട്ടയല്ലെ! ബാലശാപംപലിച്ചു വരുന്നതു്, അങ്ങേക്കുഴക്കം! ഹേ പാണ്ഡരാംഗ! ഇനിയെങ്കിലും കരണയുണ്ടാകണമേ! എന്നു അഭയാധിശത്തിൽ പരിഭവനംചെയ്തുപേക്ഷിച്ചിട്ടും, ഗോവാൻ പഴയപടിതന്നെ ഇരി

ക്കുന്നതുകണ്ടു ബാലൻ വ്യസനിച്ചു. ഹാ ഹാ! ഇതെന്തൊരു കഷ്ടകാലം? അച്ഛൻ ദിവസംതോറും എത്രവേഗത്തിലാണ്, അന്നം നിവേദിച്ചുവെച്ചു വരുന്നത്? ഭഗവദ്യക്ഷം എന്നു പറഞ്ഞാണല്ലോ ഞങ്ങൾക്കു തരുന്നത്? അദ്ദേഹം കൊണ്ടുവന്നപ്പോൾ സംശയിക്കാതെ ഉണ്ടു ഭഗവാൻ ഞാൻ കൊണ്ടുവന്നതു വേണ്ടെന്നുവയ്ക്കാൻ കാരണമെന്തു? എനിക്കു ദൈവഭക്തിയും വിശ്വാസവും കുറയാകുകൊണ്ടായിരിക്കാം. അങ്ങനെയൊക്കെങ്കിൽ ഞാൻ പാപിയാണല്ലോ. പാപിജീവിച്ചിരിക്കുന്നതുകൊണ്ടെന്തുഫലം? മരിക്കുന്നതാണ് നല്ലതു്? എന്നു പറഞ്ഞു, ഭഗവൽപാദങ്ങളിൽ തൊഴുതുവീണുകിടന്നു—“ഹേ പണ്ഡിതാ! വേഗം ഉണക്കഴിക്കണമേ. ഉണ്ണുകില്ലെന്നു തീർച്ചയാണെങ്കിൽ ഞാൻ ജീവിച്ചിരിക്കയില്ലെന്നും തീർച്ചയാണ്. ഇപ്പോൾതന്നെ എന്റെ ശിഷ്യ അങ്ങേ പാദങ്ങളിൽ അടിച്ചു മരിക്കുന്നുണ്ടു്. അങ്ങനെ ഞാൻ ചെയ്യുന്നപക്ഷം, അങ്ങേക്കു അപച്യുതായും, അന്ധപത്തിനു അശുഭിയും സംഭവിക്കും. അങ്ങേ വന്ദിക്കാൻ അർഹംവരാതെയൊക്കും. എന്നു പറഞ്ഞു കരഞ്ഞുകൊണ്ടു ഭഗവൽപാദങ്ങളിൽ തലമല്ലാൻ ഭാവിച്ചു.

ഉടനേ, ഭഗവാൻ പ്രത്യക്ഷനായി ബാലനെപ്പിടിച്ചെഴുന്നേല്പിച്ചു. ശംഖചക്രഗാപത്മശോഭമായ ചതുർഭുജനായി ശ്രീവത്സപക്ഷസ്സായി, മകുടധാരനായി മന്ദസ്മിതംതുകിക്കൊണ്ടുനില്ക്കുന്ന നീലവസ്ത്രമായ വാച്യംഭഗവാനെക്കണ്ടപ്പോൾ, നാമദേവൻ, അനന്ദപരവശനായി നിന്നുപോയി. കൈകൾകൂപ്പി നിശ്ചലനായി നില്ക്കുന്ന അ ബാലനെ ഭഗവാൻ തൃക്കൈകളാൽ തലോടി, ഇങ്ങനെ പറഞ്ഞു —“ഭക്തനായ ബാല! നിന്റെ ഭക്തിയേയും വൈരാഗ്യത്തെയും പരീക്ഷിക്കുന്നതിനാണു ഞാൻ ഇതുവരെ അനന്തമായിരുന്നത്. അതുകൊണ്ടു നിനക്കു കോപവും താപവും ഉണ്ടാകേണ്ട. ഹാ നിന്റെഭേരംമുഴുവൻ മണ്ണല്ലെ പുറങ്ങിരിക്കുന്നത്? നൈവേദ്യം ചുമക്കുന്നത് ഈ കൊച്ചുകൈകളും ഓടിനടക്കുന്നത് കാലുകളും നൊന്തുപോയി—അല്ലേ” എന്നുതളിച്ചെഴുത്ത്, തൃക്കൈകളാൽ ബാലന്റെ ശരീരം മുഴുവൻ തലോടി ചന്ദനം പൂമാല മുതലായവ ധരിച്ച് അവന്റെ പീതാംബരം താൻപാങ്ങിധരിക്കയും തന്റെ പീതാംബരം അവനെ ഉടുപ്പിക്കുകയും ചെയ്തു. ബാല! നിനക്കു വിശപ്പു്, അധികമായിരിക്കുന്നു അല്ലേ? എന്നാൽ ഇതാ ഉണ്ടോളം. എന്നു പറഞ്ഞു, തൃക്കൈയാൽ അന്നം എടുത്തു ബാലനെ ഉഴുട്ടിച്ചു. നിന്റെ കൊച്ചുകൈകളാൽ അന്നംവാരി എന്റെ ഉഴുക്കുക്കു, എന്നാൽതാപിക്കുകയും ചെയ്തു. നാമദേവൻ അതു കേട്ടു ചരിതാത്മനായി അന്നം ഉരുട്ടി ഭഗവാനു കൊടുക്കുകയും ഭഗവാൻ ഭക്ഷിക്കുകയും ചെയ്തു. നാമദേവൻ ഭഗവാനെയും ഭഗവാൻ നാമദേവനെയുമായി അന്നം മുഴുവൻ ഉഴുട്ടി തിന്നുപോൾ, ഇനി വേഗം വീട്ടിൽ പൊയ്ക്കൊൾക എന്നു ഭഗവാൻ ബാലനെ അജ്ഞാപിച്ചശേഷം, അന്തർലാസം ചെയ്തു.

നാമദേവൻ, സന്തോഷത്തോടുകൂടി, നൈവേദ്യങ്ങൾ കൊണ്ടുപോയതും എടുത്തുകൊണ്ടു്, മടങ്ങി വീട്ടിൽവന്നു. തട്ടമാത്രം അമ്മയുടെ മുഖിൽ വെച്ചിട്ടു്,—“അമ്മേ! ഇന്നു നൈവേദ്യം കൊണ്ടുപോകാൻ നേരംകുറെ അധികമായിട്ടു, ഭഗവാൻ കോപിക്കുമെ അതെല്ലാം ഭക്ഷിച്ചു്, എന്നിങ്ങു അനുഗ്രഹിച്ചുതന്നു. ഇതൊക്കെ ഭഗവാൻതന്നെ എന്നെ അണിയിച്ചു കുറിക്കട്ടാണു്. ഈ പീതാംബരം എന്നിങ്ങു തന്നതും ഭഗവാനാണു്. എന്നു പറഞ്ഞു, ബാലൻ അനന്ദത്താൽ ചിരിച്ചുകൂട്ടിച്ചു തുള്ളിക്കൊണ്ടുനിന്നു. കുനാഭായി, പതിവില്ലാത്തവണ്ണം ചെറുതട്ടുമാത്രം മടക്കിക്കൊണ്ടുവന്നതുകൊണ്ടും, ഭഗവാന്റെ പീതാംബരം അവൻ ഉടുത്തിരിക്കുന്നതുകണ്ടും, കോപത്തോടെ, “എന്താ നാമദേവ! ഇവിടെനിന്നും തന്നെയു പഴയും പാൽച്ചോറുംകൊക്കു എവിടെ? നീ ഉടുത്തുകൊണ്ടുപോയ പീതാംബരം എവിടെ? വേഗം സത്യപാ—നല്ലതിനു്—എന്നു പറഞ്ഞു.

നാമദേവൻ:—അമ്മേ ഞാൻ പറഞ്ഞതു സത്യമാണു്. പാൽച്ചോറും പഴയുംമെല്ലാം ഭഗവാൻതന്നെയൊക്കെ ഭക്ഷിച്ചതു്. വിശക്കുന്നു എന്നു പറഞ്ഞതുകൊണ്ടു നാലായുതള എന്നിങ്ങുതന്നു. ഇതാ എന്റെ ചെറു നിറഞ്ഞിരിക്കുന്നതുകൊണ്ടു. അമ്മേ എനിക്കിനി, ചോറുവേണ്ടാ.

കുനാഭായി:—എടാ ഭൃഷ്ടക്കുട്ടി, ഗോപാൻ നൈവേദ്യം ഉണ്ണുന്ന പതിവുണ്ടോ? നീ മുഴുവൻ വാമിത്തിന്നുകൊണ്ടു ഗോപാനാണുണ്ടെന്നു കള്ളംപറയുക? ഇപ്പോഴേ നീ കള്ളംപറഞ്ഞു തുടങ്ങിയോ? എന്നുപറഞ്ഞു, അരികിൽ ഇരുന്ന ഒരു കോലെടുത്തു വീശി അവനെ ചുറ്റിത്തു.

നാമദേവൻ:—ഇതെന്തൊരു ശാഗ്വമാണമ്മേ! ഞാൻ പറഞ്ഞതു കള്ളമാണെന്നു അമ്മക്കെങ്ങനെയറിയാം. അമ്മ ചെറുതെ എന്നെ അടിക്കരുത്. എന്നു പറഞ്ഞോടി വെളിക്കിറങ്ങിനിന്നു. “എന്റെ ജീവൻപോരായാ ഞാൻ കള്ളംപറകില്ല. ഗോപാൻതന്നെയാണു പഴവും പാൽപ്പോരും തിന്നതു്. അദ്ദേഹത്തിനു കൊടുക്കാറാണു്”, അതു തന്നെയല്ല; ഞാൻകൂടി ഉണ്ണണമെന്നു ഗോപാൻ പറഞ്ഞതുകൊണ്ടു രണ്ടുമുന്നതള ഭക്ഷിച്ചുവെന്നു കള്ളം. ഗോപാൻ പറയുന്നവാക്കു തട്ടാൻ നിവൃത്തിയില്ലായ്കൊണ്ടാണു്, അങ്ങനെ ചെയ്തതു്. അതിനമ്മ ചെറുതെ എന്നോടു കോപിക്കുന്നതു ശരിയല്ല. ധന്യസ്സായിട്ടും നേരം കള്ളവും തിരിച്ചറിവാൻ ശക്തിയുണ്ടാകയില്ലയോ?

കുനാഭായി:—എടാ താന്തേന്നിതയെക്കുട്ടി! നിന്റെ അച്ഛൻ ഇന്നിവിടെ വരട്ടെ. നിന്റെകഥ ഞാൻ കഴിപ്പിച്ചേക്കുന്നുണ്ടു്. നമുക്കു അശ്രുതഭൂതനായ ഗോപാനെന്നു നൈവേദ്യം കഴിക്കാതെ നീ വയറുനിറച്ചുണ്ടുകൊണ്ടു വന്നുനിൽക്കുന്നോ? എന്നു പറഞ്ഞു, ഗോവൽപ്പുറത്തു ചേർന്നു നൈവേദ്യം പാകപ്പെടുത്താൻ തുടങ്ങി.

നാമദേവൻ:—ഇതെന്തൊരു വിഷമത? ഇന്നു നേരംവെളുത്തപ്പോൾ തുടങ്ങിയ അപത്താണിതു്. വൈകാരിയായിട്ടും തീർന്നില്ലല്ലോ. ഇനി വൃദ്ധനായ അച്ഛൻവന്നാൽ എന്തെല്ലാമൊന്നാവാം ശബ്ദം? എന്നവിചാരത്തോടെ പുറത്തൊരിടത്തു ചെന്നുനിശ്ചലനായിനിന്നു. അങ്ങനെ നിൽക്കുമ്പോൾ താൻസേട്ടിയുടെ വരവായി. അദ്ദേഹം തെരുവിൽ ഇറങ്ങി നിൽക്കുന്ന പുത്രനെക്കണ്ടു്, വാത്സല്യപൂർവ്വം വാമിയെടുത്തു മാറിൽചേർത്തുകൊണ്ടു് ഓടുന്നപ്പതു! നീ എന്റെ വരാമനോക്കുന്ന ത്ക്കുകയാണു് അല്ലെ? പണ്ഡരീനാഥൻ നൈവേദ്യംകൊണ്ടുപോയി പൂജിച്ചുവോ? നിന്റെ അമ്മയെ ഇപ്പോൾ ശുശ്രൂഷിച്ചുവോ? എന്നുചോദിച്ചു ശിഷ്യരിൽ ചുംബിച്ചുകൊണ്ടു്, വീട്ടിലേക്കു നടന്നു. ഗോപാന നൈവേദ്യംകൊണ്ടുപോയി പൂജിച്ചുവെന്നു നാമദേവൻ പറഞ്ഞതുകേട്ടു്, വൃദ്ധൻ സന്തോഷിക്കുകയും, അപ്പനേ നിന്റെ കൊച്ചുകൈകളാൽ, ഗോവാനെ പൂജിച്ചുവെന്നു പറഞ്ഞതു്, എന്നിങ്ങ കണ്ണുപീയൂഷമായിരിക്കുന്നു. നിന്നെ പുത്രനായിലഭിച്ചുഞാൻ ഭാഗ്യവാൻതന്നെ. എന്നു പ്രശംസിക്കുകയുംചെയ്തു. വീട്ടിൽ കടന്നപ്പോൾ കുനാഭായി കോപഭാവത്തോടെ ധാ! ആ കൊച്ചുകളുടെ അങ്ങു ലാളിക്കുകയാണോ? അവൻ പരമഭോധിയാണു്. അവനെ കുറിയമായി ശിക്ഷിക്കണം വാളെടുത്തു കഴുത്തുവീശിയൊലും വേണ്ടില്ല. ഞാൻ സമ്മതിച്ചു. എന്നു തോന്നിനോടു പറഞ്ഞു. വൃദ്ധൻ അതുകേട്ടു്, അതുതത്തോടെ! സാധുക്കൾക്കുമിന്നീ നീ ചുറ്റുപറയുന്നു? ഇവൻ ഞാൻപോയതിൽപിന്നെനിനക്കു കോപമുണ്ടാകത്തക്കകാര്യം എന്താണു ചെയ്തതു്? വേഗം പറയൂ! തക്കഅപരാധം ചെയ്തെങ്കിൽ ഇവനെ ശിക്ഷിക്കത്തന്നെവേണം. ഉടനേ കുനാഭായി, സകലവസ്തുതകളും പറഞ്ഞു. നാമദേവൻ നൈവേദ്യംകൊണ്ടുപോയതും, തെരുവിൽക്കണ്ട കുട്ടികളോടു മല്ലടിച്ചതും, അവൻ നൈവേദ്യംതൊട്ടശുദ്ധിയാക്കിയതും പിന്നീടു അവർകൊണ്ടുപോയിനിവേദിച്ചു എന്നും പറഞ്ഞു് പഴവും പാൽപ്പോരും എല്ലാം വയറുനിറയെ ഭക്ഷിച്ചു്, കുറികളും നന്നായിപൂശി, പൂമാലകളും എടുത്തുമുടി, ഗോപാന്റെ പീതാംബരവും അഴിച്ചുടുത്തുകൊണ്ടു്, മടങ്ങിവന്നതാലും കൈപ്പറഞ്ഞു കേൾപ്പിച്ചു. അതുകേട്ടപ്പോൾ, താൻസേട്ടിക്കു കോപംജ്വലിച്ചുവെങ്ങി ഗോവൽപ്പുറമുട്ടിച്ച ഊ ബാലനെ വധിക്കത്തന്നെവേണം വാളെവിടെ? വേഗം എടുത്തുകൊണ്ടുവരിക. എന്നു ഭയ്യയെന്നോക്കിപ്പറഞ്ഞു.

നാമദേവൻ, അതുകേട്ടമാത്രയിൽ, നടുങ്ങി, പ്രാണമരക്കയ്ക്കായി തെരുവിലിറങ്ങി കാട്ടമിട്ടു. താൻസേട്ടിയും വാളാക്കി പുറപ്പെട്ടു. “എടാ ഭൃഷ്ടക്കുട്ടി! മുളകാണുമ്പോൾ വർച്ച നിശ്ചയിക്കാം. ഉത്തരശ്വത്തിലേ കള്ളംപറവാൻ അശേഷം മടിക്കാത്ത

നീ വളരുമ്പോൾ എന്തെല്ലാം ചോദിക്കുമ്പോൾ ചെയ്യാതിരിക്കുക. അതുകൊണ്ട്, നിന്നെപ്പറ്റി, ജീവനോടേ വെച്ചിരുന്നെന്ന് എന്റെ കലം നാശിക്കും" എന്നു ചുത്തിൽ പറഞ്ഞുകൊണ്ട്, പിടിക്കാനായി അടുത്തു. നാമദേവൻ യോക്രാന്തനായി, ഓ! അമ്മയെപ്പോലെ, അച്ഛനും അവിധേകം ഉണ്ടായോ? ഇദ്ദേഹത്തിന്റെ കൈയിൽ ഇപ്പോൾ അകപ്പെട്ടാൽ പരമാത്മമറിയാതെ എന്നെ നിഗ്രഹിച്ചേക്കും. എന്നു വിചാരിച്ച്, പിടിക്കാതെ, ഹോ പണ്ഡരീനാഥ! എന്നെ രക്ഷിക്കണമേ എന്നു ധ്യാനിച്ചുകൊണ്ടു പലദിക്കിലും ചുറ്റിപ്പിരിഞ്ഞു. ഒടുവിൽ പണ്ഡരീനാഥക്ഷേത്രത്തിൽ ചെന്നു കണ്ടു. അവിടെ ബിംബത്തിന്റെ പുറകിൽ മറഞ്ഞു, അതിൽ കൈകൾ കെട്ടിപ്പിടിച്ചുകൊണ്ടിരുന്നു. താമസേട്ടി, പുറകു എത്തിച്ചെന്നു നാമദേവന്റെ കൈകൾ പിടിച്ചു വലിച്ചെടുത്തപ്പോൾ ചുറ്റിപ്പിരിഞ്ഞുകൊണ്ട്, എന്താ! കള്ളപ്പയലേ! ഭഗവാൻ തന്നെയല്ല നൈവേദ്യം നീ എന്തു ചെയ്തു? ദൈവസന്നിധിയിൽ നിന്നുണ്ടോണ്ട് കള്ളം പറയരുതെന്നു വോദിച്ചു യേശുദത്തം. നീ നൈവേദ്യം പണ്ഡരീനാഥനായ ഈ തിരുമാന്തനെന്നാണ് ഭക്ഷിച്ചതു എന്നു നാമദേവൻ മറുപടി പറഞ്ഞു.

താമസേട്ടി:—കൊള്ളാം ഭഗവാൻ ചോദിക്കുമ്പോൾ അങ്ങനെയോ, നീ അദ്ദേഹം അങ്ങനെയൊക്കെ പിതാമഹത്തെ ചൂട്ടിച്ചു തുടങ്ങിയതെന്തിനാ?

നാമദേവൻ:—ഉടുത്തുകൊള്ളാൻ പറഞ്ഞിട്ട്, ഭഗവാൻ എന്റെ കൈയിൽ അങ്ങനെയൊക്കെ ചെയ്തു.

താമസേട്ടി:—(അത്ഭുതത്തോടെ) ശരി, ഇതിൽ എന്റെ മുമ്പിൽ വെച്ചു നൈവേദ്യം നിനക്കു ഭഗവാനെ ഉട്ടാമോ?

നാമദേവൻ:—.....ഒരിക്കലും പലപ്പോഴും ഞാൻ ഉട്ടിക്കാണിച്ചതാണ്. നൈവേദ്യം കൊണ്ടു വരുവാൻ കല്പിച്ചതല്ലാത്തതാണ്.

താമസേട്ടി:—കൊള്ളാം. നല്ല പരീക്ഷ — അങ്ങനെയൊക്കെ ചെയ്താൽ നീ പറഞ്ഞതു ഞാൻ വിശ്വസിച്ചുകൊള്ളാം.

ഇങ്ങനെ പറഞ്ഞു, മകനെയും കൂട്ടിച്ചുകൊണ്ടു വീട്ടിൽ ചെന്നു നൈവേദ്യം എടുപ്പിച്ചുകൊണ്ടു പോയി. നൈവേദ്യത്തെ ഭഗവാന്റെ മുമ്പിൽ വെച്ചു, “എന്താ! നീ ഭഗവാനെ ഉട്ടുക. ഞാൻ കാണട്ടെ. ഉട്ടിയില്ലെങ്കിൽ നിന്നെ ഞാൻ കാലിൽ തുക്കിയെടുത്തു ഈ തളിക്കല്ലിൽ അടിച്ചു, ഭഗവാൻ ബലിക്കാടുകുന്നുണ്ട്. എന്നു പറഞ്ഞു പുലയെപ്പോലെ ചീനിക്കാണ്ടു വാളുമായി ശ്രീകോവലിന്റെ വാതലിൽ തന്നെ നിന്നു. നാമദേവൻ ഒട്ടും സംശയിക്കാതെ ഗുപ്തപാത്രങ്ങളെ അന്വേഷിച്ചു പുഷ്പാഞ്ജലിയെ ശേഷം, നൈവേദ്യം തുറന്നു, പഴങ്ങളും അടുത്തു തന്നെ നിറത്തിവെച്ചു ഹോ പാണ്ഡരംഗ! ശ്രീരംഗ! മുമ്പത്തെപ്പോലെ താമസത്തിനിടയാക്കാതെ നിന്തിരുവടി, ഈ പായസാനം ഭക്ഷിച്ചെന്നു അനുഗ്രഹിക്കണം. അല്ലാത്ത പക്ഷം എനിക്ക് പ്രാണഹാനിയാണ് സംഭവിക്കാൻ പോകുന്നത്. എന്നു പറഞ്ഞു സൂതിച്ചു തുടങ്ങി. ഭഗവാൻ എന്നിട്ടു യാതൊരു ചലനവും കൂടാതെ നിൽക്കുന്നതുകണ്ട്, നാമദേവൻ, അധിവർത്തിച്ചു. ഓ! നിഷ്കരുണനായവേ! ഈ അപസ്മരത്തിലാണോ അങ്ങനെയൊക്കെ കളിക്കാൻ നിശ്ചയിക്കുന്നത്. അച്ഛനിതാ വാളുമായി കാലത്തെപ്പോലെ വന്നു നിന്നു, എന്റെ കഴുത്തിനെ ലക്ഷ്യമാക്കി അങ്ങാൻ തുടങ്ങുന്നു. നിന്തിരുവടി, അദ്ദേഹം കാണുക ഈ അച്ഛൻ ഭക്ഷിച്ചാൽ എനിക്ക് ജീവൻ കിട്ടുമെന്നു മാത്രമല്ല, ഞാൻ സത്യപാതാക്കണ്ഠയുള്ള മോഡം അച്ഛനുണ്ടാകയും ചെയ്യും” എന്നു പറഞ്ഞു കരഞ്ഞു. ഒരുപിടിച്ചു വാരി ഭഗവാന്റെ വായ്ക്കു നേരെ കൊണ്ടുവെച്ചു. എന്നിട്ടും യാതൊരു കലുക്കവും ഇല്ലാതെ ഇരിക്കുന്നതുകണ്ടപ്പോൾ, നാമദേവൻ വെറുപ്പോടെ മുഴുത്തു. “ഓ! നിഷ്കരുണനായവേ! അങ്ങനെയൊക്കെ കരുണയുള്ളവനാണെന്നു ഞാൻ തെറ്റിദ്ധരിച്ചു പോയി. അങ്ങനെയൊക്കെ ഇപ്പോഴാണെന്നിരിക്കെ മനസ്സിലായത്. എന്നെക്കള്ളനാക്കണമെന്നൊരുക്കമാണെങ്കിൽ അങ്ങനെയൊക്കെ ചെയ്യണം ഞാൻ പറയും” എന്നു അല്ലാ ഗൃഹത്തോടെ പറഞ്ഞു.

താമസേട്ടിക്ക്, ഭഗവദ്ദൂഷണങ്ങളായ ഈ വാക്കുകൾ കേട്ടപ്പോൾ, കോപം വർത്തിച്ചു. എ

ഓ തിരുക്കുട്ടി, നീ ഭഗവാനെക്കുളഞ്ഞെന്നു മറു വിളിക്കാരായോ? നാസ്തികനായ നീ ച! നീ പറയുന്ന കള്ളങ്ങൾക്കു സത്യസന്ധനായ ഭഗവാൻ അനുകൂലിക്കാത്തതിന്നു വായിൽ തോന്നിയതുപാപമെന്നു ഞാനറിഞ്ഞിട്ടുണ്ട്. നിന്നെത്തന്നെ മർദ്ദിക്കാനാണുണ്ടായത്. എന്നു പറഞ്ഞു, പിടിക്കാനായി അടുത്തു ചെന്ന നാമദേവൻ പൂച്ചയെക്കണ്ടു എലിപോലെ നടുങ്ങി, ഭഗവൽപാദങ്ങളിൽ കമിഴ്ന്നുവീണതോ അപേക്ഷിച്ചു. ഭഗവാനേ! നിന്തിരുവടി ഇപ്പോൾ പുറത്തു സത്യം വെളിപ്പെടുത്തിക്കൊടുത്തിട്ടില്ലെങ്കിൽ ഞാൻ ഭഗവൽപാദങ്ങളിൽ തലതല്ലിമരിക്കേണമെന്നു ചെയ്യും. എന്നു പറഞ്ഞു, തലബിംബത്തിന്റെ താഴ്വാരത്തു തല്ലിയടുത്തു വീണു.

തൽക്ഷണം ഭഗവാൻ പ്രത്യക്ഷപ്പെട്ടു, കൈകളിൽ എത്തിപ്പിടിച്ച സത്യസന്ധനും ഭക്തനുമായ ബാല! നിന്റെ ഭക്തിവിശേഷത്തെക്കുറിച്ചറിയാതെ വൃദ്ധൻ നിന്നെ ഉപദ്രവിക്കാൻ ഭവിച്ചു—അല്ലെ?—വൃദ്ധനായ മാതാപിത, തല്ലാൻ ഓടിച്ചു. ഇല്ലെ? നിനക്കു്, അതുകൊണ്ടു് സംകടം ഉണ്ടായിരിക്കാം—നീ ഒടിവൻ എന്നു ശരണംപ്രാപിച്ചു അതുകൊണ്ടാണല്ലോ, അതൊക്കെ ഇരിക്കട്ടെ—എന്നിങ്ങു വീശിക്കുന്നു. നിന്റെകൊച്ചുകൈകൾകൊണ്ടു്, മുമ്പിലത്തെപ്പോലെ പാൽചോറുരുട്ടി എന്നെ ഉടുത്തു എന്നുള്ളി ചെല്ലയായ് വിളിക്കുകൊടുത്തു. നാമദേവൻ, പാച്ചോറുവരി, ഭഗവാനെ ഉടുക്കുകയും ഭഗവാൻ തുക്കുകയും ചെയ്തു. ഭക്തനാകത്തം തുക്കുകയായ് കുറിക്കുട്ടും പൂമാലയുമെടുത്തുനിൽക്കു്, ബാലനെയുമണിയിച്ചു. ഇപ്രകാരം തന്റെ ഭക്തചാതുര്യവും ബാലന്റെ ഭക്തിമാധുര്യവും താഴെ നട്ടിയെക്കാണിച്ചശേഷം, ഭഗവാൻ അപ്രത്യക്ഷനായി.

അ അതുതന്നെ, താമസേട്ടി, ഇതികർത്തവ്യതാമൂലമായി, കൊത്തിവെച്ച മരപ്പാവപോലെ വളരെനേരം നിന്നുപോയി. അനന്തരം ഉദ്യമമായി ഭഗവൽസ്തുതിക്കുവാൻ ഭവിച്ചു. “ഓ പാണ്ഡുരേ! ശ്രീരംഗ! കമലകണ്ഠ! കർവണ്ണ! ഗരുഡവഹന! ശാപികാമോഹന! വാമന! മധുസൂദന! സർവ്വകാല! ഭുജ്ജാലാല! ഭുജ്ജാലാല! ഭുജ്ജാലാല! നിന്തിരുവടിയെ കർശിക്കത്തക്കപുണ്യം ഈ പാപിക്കുണ്ടായതു്, ഏതോ? അങ്ങേപ്രിയഭക്തനായ ഈ നാമദേവൻ പറഞ്ഞവാക്കുകൾ, എന്റെ അജ്ഞാനത്താൽ അസത്യമെന്നു വിചാരിച്ചുപോയി. അവനെ ഞാൻ വധിക്കാൻ ആരംഭിക്കുകയുചെയ്തു. കുപ്പം ഞാൻ എന്തൊരുപാപകർമ്മമാണു പ്രവർത്തിച്ചതു്. എന്റെ ആ പാപത്തെ പരിഹരിക്കേണ്ടതെങ്ങനെ? ഭഗവാനേ! അല്ലനായ ഇവന്റെ അപരാധത്തെ ക്ഷമിക്കണമേ” ഇങ്ങനെ അപേക്ഷിച്ചുനിൽക്കുമ്പോൾ, ഭഗവാങ്കൽനിന്നും താഴേപ്പറയുംപ്രകാരം അശരീരി വാക്കുണ്ടായി. “ഓ താമസേട്ടി! ഇന്നുമുൾ ഈ നാമദേവനെ ഞാനാണെന്നു വിചാരിച്ചുപൂജിച്ചുകൊള്ളണം” ഇപ്രകാരം അജ്ഞപൂനായ താമസേട്ടി, വീണ്ടും ഭഗവാനെ വിവിധസ്തോത്രങ്ങളാൽ പാശ്ഠി നാമദേവനെ പുത്രനെനുള്ള ഭാവനമറന്നു്, വന്ദിച്ചു. “അപ്രതിമനും ഈശ്വരവുമായ പുത്ര! നിന്റെവാക്ക് അസത്യമാണെന്നു വിചാരിച്ച ഞാൻ ചെയ്തപേയ അപരാധത്തെ കരുണയോടെ ക്ഷമിച്ചെന്നുരക്ഷിക്കണം” എന്നുപേക്ഷിച്ചു. എന്നിട്ടു്, പിതൃസഹജമായ ചാതുര്യത്താൽ വരിയെടുത്തു, മാറിൽചേർത്താശ്ശേപ്പിച്ചു വീട്ടിൽകൊണ്ടുപോയി, സഭലവസ്ത്രങ്ങളും കുറുപ്പായ്കളോടുപറഞ്ഞുകേൾപ്പിച്ചു. പുത്രനെക്കുറിച്ചു പറയേണ്ടിയിരുന്ന ബുദ്ധിഭക്തിയെ അവർ ശപിക്കയും പശ്ചാത്താപിയും മകനെ മാറേണമുല്ലേങ്കിലുപചരിക്കയും ആനന്ദമാർപ്പങ്ങൾ വർഷിക്കുകയും ചെയ്തു. അന്നുമുതൽ ആ വൃദ്ധവൃദ്ധിമാർ നാമദേവനെ, ഭഗവന്നിവിശേഷമായിസേവിച്ചു പൂജിച്ചുവന്നു. ഭഗവൽപൂജയ്ക്കുള്ള നൈവേദ്യവും അവന്റെപക്കൽതന്നെ കൊടുത്തയയ്ക്കുക പതിവാക്കി. നാമദേവനു ഭക്ഷണം രണ്ടുനേരവും ഭഗവാനോടൊന്നിച്ചല്ലാതെ ഇല്ലെന്നായി. കേവലം ശൈശവംകഴിയാത്ത ആ ബാലന്റെ ഈ വിധമുള്ള ദിവ്യതാപലതും അറിയുകയും, സൂക്തമായ ആ കുടുംബത്തെ അരാധിക്കുകയും ചെയ്തുവന്നു.

(ഭഗവാൻ നാമഭേദനമെന്നു വിവാദമാക്കിയിട്ടുണ്ട്.)

ഹേ സിദ്ധന്തേ! ഇങ്ങനെ അതിരറ്റ ഭക്തിബഹുമാനങ്ങളോടുകൂടി ആ വൃദ്ധവേ
തിമാർ, നാമദേവനെ ഉപചരിച്ചുരക്ഷിച്ചുവരുന്ന കാലത്തു, അവൻ ബാലപ്രായം കഴിഞ്ഞു
യൗവനദശ ആരംഭിച്ചു. അന്നൊരുദിവസരേത്രിയിൽ ഭഗവാൻ താഴേപ്പട്ടിയുടെ സ്വ
പ്നത്തിൽ പ്രത്യക്ഷനായി “ഹേ താഴേപ്പട്ടി, നിന്റെമേൽ ധന്യസ്സുപതിന്നായിരിക്കണം.
ഇനി വിധാരം ചെയ്യിക്കൊണ്ടിരിക്കുന്നതു നീതിമല്ല നിങ്ങളുടെ ഭാഗ്യത്തിൽതന്നെ,
ഇപ്പോൾ രാജാഭായി എന്നൊരു പെൺകുട്ടി ഒരിടത്തുണ്ടായി വളർന്നുവരുന്നുണ്ട്. അപളെ
അവനെക്കൊണ്ടു താമസിച്ചാൽ വിധാരം ചെയ്യിക്കണം.” എന്നുള്ളിച്ഛയുടനന്തരം
ഉടനെ താഴേപ്പട്ടി, കണ്ണുതുറന്നു ഭയ്യയെ വിളിച്ചുണർത്തി കനാലായി! ഞാൻ ഇപ്പോൾ ഭ
ഗവാനെസ്വപ്നം കാണുകയുണ്ടായി. നമ്മുടെ കാരാൻ വിധാരംകാലം സമീപിച്ചിരി
ക്കുന്നുവെന്നും, രാജാഭായി എന്ന പെൺകുട്ടിയെ താമസിയാതെ അവനെക്കൊണ്ടു വി
ധാരം ചെയ്യിക്കണമെന്നും അതളിച്ഛയ്ക്കു റെന്നതു. ആ രാജാഭായി ഏതാണ്? അറി
യുമോ? എന്നുചോദിച്ചു.

കുറുപ്പായി:—രാജാക്കന്മാരേ? .. താനോ ഏകീകരിക്കും. ചാക്കോ അറിഞ്ഞതു കൊണ്ടു പ്രയോജനമെന്നായില്ല. നമ്മുടെ മകന്മേലുള്ള അധികാരം ചോദിക്കാൻ നിവൃത്തിയില്ല. അവർ കോടീശ്വരന്റെ മക്കളാണ്. നമ്മുടെയും അവളുടെയും സ്ഥിതി പരസ്യമായി അജ്ഞാതമാണ്.

താംസെട്ടി:—ഏതായാലും ഗേഹൽകല്പനയെ നമുക്കു ലംഘിക്കാൻ നിവൃത്തിയില്ലല്ലോ. രാജാഭായിയെത്തന്നെ വിവാഹത്തിനായി ആലോചിക്കേണ്ടതു നമ്മുടെ കടമയാണ്. എന്നുപറഞ്ഞത് പിറേറ്റിമ്പനും രാചിലേ പുഴുനേറും, നിത്യകർമ്മങ്ങളും നിവ്വഹിച്ചശേഷം, രാജാഭായിയുടെ ഗൃഹത്തിലേക്കുപോയി അവിടെച്ചെന്നു്, അച്ഛന്റെ പിതാവിനെക്കണ്ടു്, വിവാഹകാര്യം അലോചിച്ചതിൽ, താംബൂലനിശ്ചയത്തിന്നു അയിരും സ്വപ്നനാണയത്തോടുകൂടിച്ചെല്ലണമെന്നു പറഞ്ഞുവെച്ചു. താംസെട്ടിക്കു അ വാക്കുകൾക്കേട്ടപ്പോൾ, ചാഞ്ചല്യംചർച്ചിച്ചു. അയിരും സ്വപ്നംകൊണ്ടുപോകാൻ തന്നാൽ സാധ്യമല്ലെന്നോത്തു വിഷമിച്ചും മനോഹോരപ്പട്ടം വീട്ടിലേക്കു മടങ്ങി. ഭാര്യയോടു് അക്കമനെക്കുറിച്ച് പറഞ്ഞു—പ്രിയേ! ഉയർന്നവരോടുള്ള കൂട്ടുകെട്ടു താഴ്ന്ന കക്ഷികളു ചിലപ്പോഴും അപരിഷ്കാരമുണ്ടെന്നൊരു ചഴുഞ്ചൊല്ലുണ്ടു്. അതിപ്പോൾ അന്നു വത്തിൽ വന്നിരിക്കുന്നു. നാം ഏതെല്ലാം കെട്ടുകെൾചെയ്തു സംഭവിച്ചാലും, അയിരും സ്വപ്നം (വരാഹൻ) ഉരക്കുട്ടാൻ പ്രയാസമാണു്. അസ്ഥിതിക്കു വിവാഹംനടത്താൻ സാധിക്കയില്ലെന്നുതന്നെ ഞാൻ വിചാരിക്കുന്നു. പണത്തിന്നു ഇനി നാം ആശ്രയിക്കേണ്ടതായൊണ്? അതൊന്നും ആശ്രയിക്കാനില്ല. ഗേഹാനെത്തന്നെ പുജിക്കാം. അദ്ദേഹം ഏതെങ്കിലും ഒരുമാറ്റം കാണിച്ചുതന്നില്ലെങ്കിൽ വിവാഹം ചേണ്ടെന്നുതന്നെ വയ്ക്കാം. എന്നഭിപ്രായപ്പെട്ടുകൊണ്ടു പണ്ഡിതനാഥക്ഷേത്രത്തിലേക്കു തിരിച്ചു. അവിടെച്ചെത്തി, ഗേഹൽ പാദങ്ങളിൽ വന്ദിച്ചു്, അല്ലയോ ഗേഹാനേ! നിന്ദിതകേതനായ നാമഭവേൻ, വിവാഹത്തിന്നു രാജാഭായിയെ ചോദിക്കണമെന്നു്, അമ്മു്, എന്നോടു സ്വപ്നത്തിൽ അരുളിച്ചെയ്തതുസരിച്ചു്, ഞാൻപോയി അലോചിച്ചതിൽ, താംബൂലനിശ്ചയത്തിന്നു അയിരുംവരാഹൻ കൊണ്ടുചെല്ലണമെന്നു അച്ഛന്റെ അച്ഛൻ പറഞ്ഞിരിക്കുന്നു. ഞാൻ നോക്കിയതിൽ അതിന്നു്, ഒരുചഴിച്ചു കാണുന്നില്ല. അതുമൂലം വിവാഹം വിഷ്ണുപ്പെട്ടുപോകുമെന്നാണുതോന്നുന്നതു്. എന്നു സങ്കടംപറഞ്ഞിട്ടും പ്രത്യേകമൊന്നും ഉണ്ടാകായ്വാൻ വ്യസനിച്ചു്, തിരികെ വീട്ടിൽവന്നു്, ഭാര്യയുമായി കാരോമാർഗ്ഗങ്ങൾ

അലോചിച്ചുകൊണ്ടിരുന്നു. സൂര്യൻ അസ്തമിച്ച രണ്ടുതാമരകുഴിഞ്ഞിട്ടും പണമില്ലായ്മയെ ചിന്തിച്ച്, ഉറക്കംപരാതെ രണ്ടാളും ശയ്യകളിൽ പ്രവേശിച്ച്, ഭഗവൽസ്തോത്രങ്ങളെപ്പാടിക്കൊണ്ടുകിടന്നു. അസമയത്തു സ്തോത്രപ്രിയനായ ഭഗവാൻ താംസേട്ടിയുടെ പുറത്തിണ്ണയിൽ അല്പം മുഷിച്ചിൽവെച്ചിരിക്കുകയായിരുന്നു. എന്തെന്നാൽ വിചാമത്തിനു വേണ്ട സ്വപ്നനാണയങ്ങൾ, ഒരു സന്ധിയിൽ നിറച്ച്, താംസേട്ടിയുടെ ഭാഗത്തിൽ കൊണ്ടിട്ടുവെച്ചു പോകണമെന്നു നിശ്ചയിച്ച്, പ്രഹരസമയത്തിൽ എഴുന്നള്ളിയ വിണ്ണുഭഗവാൻ, വാതിൽ അടച്ചിരിക്കുന്നതുകണ്ടു; അല്പം മുഷിഞ്ഞെന്ന ഭാവത്തിൽ ചൂത്തിക്കിടന്നുവെച്ചാണ് സ്തോത്രങ്ങൾ കേട്ടത്. അപ്പോൾ അതിൽ ഒരു സ്വപ്നനാണയം എടുത്തു, ഉഷ്ണമെങ്കിലും ഒരു ഏറ്റക്കുറച്ചിൽ. ഉറക്കമൊഴിഞ്ഞു താംസേട്ടി, അശബ്ദമെട്ടു, വാതിൽക്കൽ കയറിക്കിറങ്ങുന്ന വികൃത! അതൊന്നും ചോദിച്ചു. “വികൃതിയാവാമുശരി! നികൃതിയാവാമുശരി! എന്നു മറുപടി പറഞ്ഞുകൊണ്ടു ഭഗവാൻ, രണ്ടാമതും ഒരു സ്വപ്നനാണയമെടുത്തു കയറിക്കിറങ്ങി. താംസേട്ടി കോപിച്ച്, എന്താ തിരുടാ മുടാ അന്ത്യന്റെ ഗൃഹത്തിനു കല്ലെറിയുന്ന ധിക്കാര! ഞാൻ ഇവിടുത്തെഴുന്നേറ്റുവന്നാൽ നിനക്കുനേരംകൂടും. പൊയ്ക്കൊമ്പോളം ഏതൊക്കെ യെപ്പൊട്ടത്തി. ഭഗവാൻ തേടിപ്പോകുന്നു, എന്താ താംസേട്ടി! തിരുടാ മുടാ ഏതൊക്കെ അധികൃഷ്ടപിക്കുന്ന നിന്റെ നാവുകൊണ്ടു, ചിൽപുരയ്ക്കു, പുണ്യപുരയ്ക്കു! പാണ്ഡുരംഗ! പാണ്ഡുരീനാഥ! ഏതൊക്കെ ജപിക്കരുതോ? അതു സത്യത്തിനും ചേരും. എന്നു പറഞ്ഞു വീണ്ടും ഒരു സ്വപ്നനാണയമെടുത്തു കയറിക്കിറങ്ങി—

ഉടനേ, കോപഭ്രാന്തനായ താംസേട്ടി, ഒരു ചടിയുമെടുത്തു, ബലപ്പെട്ടു കയ്ക്കുറുന്ന പെളിക്കിറങ്ങി,—അതൊ നിദ്രാഭംഗത്തിനും ഉപദ്രവത്തിനും വന്നിരിക്കുന്നതു്?—ദൃഷ്ട! നില്പവിടെ? പറഞ്ഞാൽ കേൾക്കാത്ത നിന്നെ ഒരു പൂജിച്ചയല്ലേണ്ടിരിക്കുന്നു. ഭഗവാൻ അതുകേട്ടു, അപരിഹാസത്തോടുകൂടി, രണ്ടു സ്വപ്നനാണയങ്ങളെടുത്തു, കയ്ക്കിൽ പഴുതിൽക്കൂടി മുറിയിലേക്കു ഉഷ്ണമെടുക്കുകയറിഞ്ഞു. അതുകണ്ടുയെപ്പട്ടു, കനാലായി ഉറക്കെ നില്പവിളിക്കയും അധികൃഷ്ടപിക്കുകയും ചെയ്തു. അപ്പോഴേക്കു താംസേട്ടിക്കു കോപം സഹിക്കുവയ്യാതെയായി. ദൈവത്തെക്കാളു് ഇവനെക്കൊന്നാലും ദോഷമില്ലെന്നു നിശ്ചയിച്ചുകൊണ്ടു, ഭഗവന്നാമോളരണങ്ങളോടുകൂടി, വേഗത്തിൽ ഓടിയടുത്തു. ഭഗവാൻ വീണ്ടും ഒന്നരണ്ടു സ്വപ്നനാണയങ്ങൾ കൂടി പുറത്തുളളിലേക്കുറിക്കു്, ശേഷമുററത്തു ചിതറിയിട്ടുവെച്ചു, കനാലായിയുടെ ശകാരങ്ങളും കേട്ടുകൊണ്ടു, ഇരുട്ടിൽ ഓടി മറഞ്ഞുകളഞ്ഞു.

താംസേട്ടി, അവിടെയൊക്കെ ചുറ്റിയിട്ടു, കണ്ടിലും കുഴിയിലും മറ്റും ചാടി, കപ്പലപ്പട്ടു് ഒടുവിൽ ലജ്ജിതനായി മടങ്ങിപ്പോന്നു. അതോക്കു കള്ളൻ—അവൻ ഇരുട്ടിൽ ഓടി മറഞ്ഞുകളഞ്ഞു. ഇനി എന്താ ചെയ്തു? എന്നു ഭയ്യയോടു പറഞ്ഞു. അന്നതരം വാതിലടച്ചു, അവർ രണ്ടാളും കിടന്നുറങ്ങുകയും ചെയ്തു. പിറേറ്റിവസം അതിരാവി ലേ പതിവുപോലെ കനാലായി എഴുന്നേറ്റു, മുററത്തുക്കാരായി വാതിൽതുറന്നിറങ്ങിയപ്പോൾ, സ്വപ്നനാണയങ്ങൾ ചിതറിക്കിടക്കുന്നതുകണ്ടു, അത്യാനന്ദത്തോടെ തോന്നിനെ വിളിച്ചുണർത്തി. പ്രിയതമ! നമ്മുടെ ഭഗവതനെ. വീടുനിറച്ചു അനവധി സ്വപ്നനാണയങ്ങൾ ഇതാ അങ്ങോ വാരിച്ചിതറിയിട്ടിരിക്കുന്നു. ഇതു്, ഭഗവൽകൃപയെന്നു മുക്കു സിദ്ധിച്ചതാണു്. ഇനി, അതും അറിയാതെ നമുക്കു് പെറുക്കി മറയ്ക്കുകയും ചെയ്യണം എന്നന്വേഷണം പറഞ്ഞെടുത്തു, ഇരുപതുമായി അ സ്വപ്നനാണയങ്ങളെല്ലാം പെറുക്കി ഒരു മൂലയിൽ കുഴിച്ചുവെക്കാൻ അരംഭിച്ചു.

അതിനിടയ്ക്കു്, ഭഗവാൻ തേക്കിടയിലും, അന്നരാവിലേതെന്ന താംസേട്ടിയുടെയും കനാലായിയുടെയും രൂപം ധരിച്ച്, അയിരും സ്വപ്നനാണയങ്ങളും ചൂഷണകൊണ്ടു്, മാജാലായിയുടെ വീട്ടിലെത്തി, വിചാമകാഴ്ചയെക്കുറിച്ചു പറഞ്ഞു. അവർ ചെന്നതറിഞ്ഞു് അ കോടീശ്വരപ്രഭു, അപഹാസത്തോടെ പെളിക്കിറങ്ങിനിന്നു്, മാനുവൃദ്ധയേ! നിങ്ങൾ പെറുത്തു നടന്നു ബുദ്ധിമുട്ടണമെന്നില്ല. താംബൂലനിശ്ചയത്തിന്നു അയിരും വാചനം

പിപിത്തമികപതിവു. അതിന്നു ശക്തിയില്ലാത്ത നിങ്ങൾ എന്നിന്നു നടന്നുവെളി
 മുട്ടുന്നു? അതു നിങ്ങളാൽ വരുന്നതെക്കു ഒരു തുകയല്ലെന്നറിയുന്നതെന്നെറിയാം. അ
 സ്ഥിതിക്കു നിങ്ങൾ ഇങ്ങനെ വെറുംകൈ മായിപന്നു ചോദിച്ചാൽ അനുകൂലമുദാഹരി
 വാൻ എന്നിങ്ങു പാടില്ല. ഗോപനം തക്മിണിമുറ അതുകേട്ടു, തങ്ങൾ കൊണ്ടുപോയ വ
 രാഹൻ അയിരും അവിടെ വാരിനിരത്തിക്കൊണ്ടിരിക്കും, മേലാലുള്ള ചെലവുകളിൽ ക
 സ്ത്രകയുടെ അഭരണവകയ്ക്കു, പതിനായിരംപവനം വിചാരിച്ചെലവിന്നു ഇതപതിനാ
 രിരൂപവനം കൊടുത്തുകൊള്ളുമെന്നു ഏറ്റുപറയും ചെയ്തു. അന്നുതന്നെ ഒരു നല്ല
 മുറ്റത്തുമുണ്ടെന്നും ഒരു മുറ്റത്തത്തിൽത്തന്നെ വിചാരിപ്പാൻതന്നെ അഗ്രാമിക്കുന്നുവെന്നും
 പ്രസ്താവിക്കുന്നുണ്ടായി. അന്നത്തരം, ദാഗ്ദ്ധനപ്രകാരമുള്ള വരാഹൻ മുപ്പതിനായിരവും,
 അർദ്ധശം കൊണ്ടുവരുവിക്കും അവിടെനിന്നും യാത്രപറഞ്ഞു പോരികയുംചെയ്തു. താ
 മസിയാതെതന്നെ, താംസേട്ടി പറഞ്ഞയച്ച ഓളെന നിലയിൽ, ഗോപൻ ബ്രാഹ്മണ
 വേഷംധരിച്ചു ചീണ്ടും ഒരു ധനിക്കന്റെ ഭവനത്തിൽചെന്നു. താംസേട്ടി ക്ഷണിച്ചിരി
 ക്കുന്നുവെന്നു വ്യാജംപറഞ്ഞു, അയച്ച കൂട്ടിക്കൊണ്ടുവന്നു. താംസേട്ടിയുടെ ഭവനത്തി
 ൽ എത്തിയതിൽപിന്നെ, അർദ്ധം ഒളിച്ചുവെച്ച സ്വർണ്ണനാണയങ്ങൾ ബലാൽക്കാരം ചെ
 സെടുത്തുകൊണ്ടുവന്നു, ഒരു ധനിക്കന്റെ മുഖിൽ നിരത്തി. ധനികൻ അതുതത്തോ
 രെ അയാളെനോക്കി സന്തുഷ്ടനായി താംസേട്ടിയെ കോടിശപാതെന്നു അഭിസംബോധ
 നംചെയ്തു. അന്നത്തരം അയാൾ ഇങ്ങനെ തുടർന്നുപറഞ്ഞു. “പ്രഭോ! അങ്ങേ ധനസ്ഥി
 തി ഇപ്പോഴാണെന്നിരിക്കറിവാനിടയായതു. ധനമുണ്ടായാൽ പ്രഭുതംനടിക്കുന്നതു അറി
 ചില്ലാത്ത കൂട്ടാണു്. ജ്ഞാനികൾ ശാന്തനാഭം വിനീതനാഭമായിരിക്കുമത്രേ. നാട്ടു
 ങ്ങൾ അധികം കൂടുന്നതു ദുർവൃത്തക്കാണു. വജ്രവനികളിൽ വിലയേറിയ രത്നങ്ങൾ അ
 ടിയിൽ മറഞ്ഞും കച്ചവടങ്ങളായ ചെറുത്തങ്ങൾ ചെളിയിൽ പ്രകാശിച്ചും കാണപ്പെടും.
 അതുപോലെ കവസ്ത്രീകൾ വേഷാലംബരങ്ങളിൽ ഭ്രമിക്കുന്നില്ല. നേരേമറിച്ച്, വൃദി
 ചാരികൾ കഴിയുംപോഴും ഒരുങ്ങിപ്പുറത്തും കാണിക്കുന്നു. സാക്ഷാൽ ഭക്തന്മാർ, വിനീ
 തന്മാരായി മെഴുനംഭീകിച്ചിരിക്കുന്നു. കള്ളസ്സമ്പ്രദായങ്ങൾ അവരുടെ ഭക്തിയെക്കുറിച്ചു
 പ്രസ്താവിച്ചുകൊണ്ടുനടക്കുന്നു. അതുപോലെയാണു നമ്മുടെ രാജപേരടേയും ധനസ്ഥിതി
 സംബന്ധിച്ച ഭാവന. ഇത്രത്തോളം വിനയാടിവിശ്വദിഗ്ഗണ്ഡങ്ങളുള്ള രജകുടുംബ സംബ
 സ്ഥിയാകാൻ ഇടയാകുന്നതിൽ, എന്നിങ്ങു, അനല്ലമാന വാരിതാമ്രം ഉണ്ടു്” എന്നി
 ട്ടു നാമദേവനെനോക്കി—“ഇവനല്ലേ? എന്റെമകൾക്കു വരനാകുൻപോകുന്നതു? ഹാ
 ഹാ! ഇത്രത്തോളം സൗന്ദര്യവും സൗശീല്യദിഗ്ഗണ്ഡങ്ങളുള്ള ഒരു ജാമാതാവിനെ ലഭി
 കാൻ ഞാൻചെയ്തു പുണ്യം എന്നായിരിക്കാ? ഇദ്ദേഹനായ ഒരു വരനെലഭിക്കാൻ എ
 ന്റെ മകൾ അനുഷ്ടിച്ച തപസ്സേതായിരിക്കാ? എന്നിങ്ങനെ ധന്യപാദങ്ങൾ വർഷി
 ച്ചു, സുകൃതികളായ ഒരു കുടുംബംഗങ്ങളെയും മാനാബ്രഹ്മണന്മാരെയും തനിക്കായി സ
 മാനിച്ചു അവിരംവരാഹനും ഒരു വെളിയിൽ കേറ്റി രാജനുംകൂടി, അദ്ദേഹത്തോടു
 കൂടി സ്വഭവനത്തിൽ ചെന്നുചേർന്നു. അന്നത്തരം, നിശ്ചിതമായ സുമുറ്റത്തത്തിൽത
 ന്നെ സർവ്വജനപ്രകാരം ധർമ്മവരന്മാരെ അഭിഷേകിച്ചു, യഥാവിധി, വിചാരമന്മം മം
 ഗളമായി നടത്തി. താംസേട്ടി ജാതിമർദ്ദപ്രകാരം വേരിമരെ മെസ്സാർഗ്ഗസഹിതം
 കൂട്ടിക്കൊണ്ടുപോരികയും മംഗളസൂചകമായി അനേകം ഭാഗങ്ങളും സദ്രകളും നടത്തിസു
 ഖമായി സ്വഭവനത്തിൽ വസിക്കയും ചെയ്തു.

—————

നാലാം അദ്ധ്യായം.

(ഭഗവാൻ ലക്ഷംവരാഹൻ ദാനംചെയ്തത്)

ഓ പരമഭക്തശിരോമണിയായ നാമഭവ! അന്നഭാനം, വസുദാനം, സപ്തദാനം, വിദ്യാദാനം, കന്യാദാനം, ഭൂദാനം, ഗോദാനം, മുതലായ വിവിധദാനങ്ങളിൽ ചെട്ടി, അന്നഭാനത്തിനാണ് ശ്രേഷ്ഠത്വം. അതിനാൽ അന്നഭാനം, ഏല്പാദാനം യഥാശക്തി അനുഷ്ഠിക്കേണ്ടതാകുന്നു. അന്നഭാനം ജീണ്മെന്നും വിദ്യാദാനം അജീണ്മെന്നും ഒരു ധൃയെല്ലാങ്ങളെങ്കിലും, പരമഭഗവതന്മാർക്കു ഭക്തിയോടുകൂടി ഒരുതവണ അന്നം കൊടുക്കുന്നവൻ അഴിവില്ലാത്ത മുക്തിപദം ലഭിക്കാൻ ഉറപ്പുള്ളതിന്നു യാതൊരു സംശയവുമില്ല. അതിന്നു ദൃഢാന്തം എന്തെന്നാൽ മഹാഭാരതമുലത്തിൽ അജ്ഞാനനായച്ചു മോക്ഷങ്ങളേറ്റു രളന്മാരാം സാധരിക്കവെയ്ക്കുന്ന കണ്ണൻ പൊടികളിൽ ചാർക്കിടുന്നു, വിഷ്ണുഭഗവാനെസ്തുതിക്കു വേണ്ടും അജ്ഞാനൻ അവനെ ധർമ്മപുത്രനെപ്പോലെ അഭരണജനമായിത്തോന്നുകയും മോക്ഷങ്ങളെയ്ക്കൊക്കെ മെന്തെങ്കീഴിച്ചിരിക്കുകയും ചെയ്ത അവസരത്തിൽ, അവന്റെ പുണ്യമുഴുവൻ അപേക്ഷിച്ചു വാങ്ങണമെന്നുള്ള ഉദ്ദേശത്തോടുകൂടി, ശ്രീകണ്ഠൻ ഒരു ബ്രാഹ്മണവേഷത്തിൽ ചെന്നു ഭിക്ഷയാചിച്ചു. അതിന്നു കണ്ണൻ “ഓ ബ്രാഹ്മണോത്തമ! ഈ അന്യകാലത്തിൽ ഏതെങ്കിലും എന്നോടുവന്നു ചേർന്നു എന്തെങ്കൊണ്ടു ഇല്ലെന്നു പറയിക്കാതെ എന്റെ കൈവശമുള്ള ഏതുസാധനത്തോ ചോദിച്ചുകൊൾക, തരാം” എന്നു പറഞ്ഞു.

ബ്രാഹ്മണൻ:—ഓ കണ്ണൻ! നിന്റെ പക്കലുള്ള സാധനത്തെ മാത്രമേ ഞാൻ ചോദിക്കയുള്ളൂ.

കണ്ണൻ:—അതിന്നു ദേശമില്ല; എന്റെ ജീവനെത്തന്നെ വേണമെങ്കിലും താൻ ചൂനിക്കുമടിയില്ല.

ബ്രാഹ്മണൻ:—എനിക്കു ജീവൻ വേണമെന്നാശയല്ല, ജീവൻ സഹായമായി അജ്ജിച്ചിട്ടുള്ള പുണ്യത്തെ നാൽമതി.

കണ്ണൻ:—ഓ ബ്രാഹ്മണോത്തമ! അങ്ങു, അശിച്ചു പുണ്യത്തെ നന്നായി ഞാൻ സന്നദ്ധനായിരിക്കുന്നു. എന്നിങ്ങു ദാഹം സാധിക്കവെച്ചാ, അതിന്നു കുറെ വെള്ളം കൊണ്ടുവന്നു തന്നാൽ കൊള്ളാം.

ബ്രാഹ്മണൻ അത്രകേട്ടു, അപ്രകാരം സമ്മതിച്ചു, ദാഹം തീർക്കുന്നതിന്നു വെള്ളം ഒഴിച്ചുതരാം കൈനീട്ടുക എന്നു പറഞ്ഞു. അതനുസരിച്ചു കണ്ണൻ കൈനീട്ടുകയും ബ്രാഹ്മണൻ വെള്ളം ഒഴിച്ചുകൊടുക്കുകയും ചെയ്തു. വെള്ളം കൈയിൽ വീണുടനെ, സപ്തദാനപത്തിൽ പ്രവേശിച്ചു മഹാഭവിക്കുകൊണ്ടു, കുടിക്കാൻ നിവൃത്തിയില്ലാതെ കണ്ണൻ വീശിമിട്ടു. ഇതിന്നു കാരണമെന്തായിരിക്കുമെന്നു ബ്രാഹ്മണനോടു ചോദിച്ചു.

ബ്രാഹ്മണൻ:—കണ്ണാ! ഇതു മററാനാകുകൊണ്ടല്ല. നീ ചെയ്തതെല്ലാം സപ്തദാനമാണല്ലോ. അതിന്റെ ഫലമാണിരിക്കേണ്ടതു്. അന്നഭാനം ചെയ്തിട്ടില്ലെന്നുണ്ടോ!

കണ്ണൻ:—അന്നഭാനം ചെയ്യാൻ ഇതുവരെ എനിക്കു സാധിച്ചിട്ടില്ല. ഒരിക്കൽ ഒരു ബ്രാഹ്മണൻ വന്നു, എന്നോടു ഭക്ഷണം ചാചിച്ചു. അപ്പോൾ, “അതാ അവിടെ ധർമ്മപുത്രൻ അന്നഭാനം ചെയ്യുന്നുണ്ടു്”—അങ്ങോട്ടു ചെന്നാൽ ഭക്ഷണം കിട്ടാ എന്നു ഞാൻ ചൂണ്ടിക്കാട്ടിക്കൊടുത്തു.

ബ്രാഹ്മണൻ:—ഏതുവിധത്തിലാണു് ചൂണ്ടിക്കാട്ടിയതു്? അവിടെ അന്നഭാനം ചെയ്തതിന്റെ പുണ്യം സാക്ഷ്യമുണ്ടു്. അവിടെ ചെന്നു കാണിക്കുക വെള്ളം

ഉദിച്ചിട്ടുണ്ട്, നിന്റെ ദാഹം ശമിക്കാൻ കൂടും” എന്നു പറഞ്ഞു. കണ്ണൻ ആ ഉപദേശ പ്രകാരം ചുണ്ടുവിരൽ വായിൽക്കുറിക്കുകയും, ചെറുതും ഉദാ നിറഞ്ഞു, ദാഹമുഴുവൻ ശമിക്കുകയും ചെയ്തു. അന്നദാനത്തിന്റെ മഹിമയെ കാത്തു, കണ്ണൻ അതുതപ്പെട്ട അന്നത്തരം വാഗ്ദാനപ്രകാരം പുണ്യമെല്ലാം ആ ബ്രാഹ്മണനായി ഭവിക്കുകയും ചെയ്തു. ഉടനെ ശ്രീകൃഷ്ണൻ തന്റെ സ്വരൂപം കാണിച്ചു, അവനെ അനുഗ്രഹിച്ചശേഷം മറഞ്ഞു. അതുകൊണ്ട്, അന്നദാനത്തോളം ഫലമുള്ള മറ്റുദാനങ്ങളില്ല. പണ്ട്, ചായ്യാലി അക്ഷയ പാത്രത്തിൽ പററിയിരുന്ന ഒരു ചോറ്, ശ്രീകൃഷ്ണഭവനംചെയ്തുകൊണ്ട്, ദുർവാസാവും ശിഷ്യന്മാരും തൃപ്തിയടഞ്ഞതായി കേട്ടിട്ടില്ലേ? അതുകൊണ്ട്, ഇന്നുമുതൽ നി കഴിച്ചുള്ള ഭത്തോളം അന്നദാനം അചരിച്ചു പുണ്യം സമ്പാദിക്കണം. സമ്പ്രദായികർക്കു തപസ്സും ഗൃഹസ്ഥാശ്രമികർക്കു ധർമ്മപുമാണശ്ലോകശ്രവണം. എന്നുതന്നെയല്ല, മഹാതപസ്വികൾക്കും പരമഭക്തന്മാർക്കും അന്നം ഒഴിച്ചുകൂടാതെയിരിക്കുമ്പോൾ അതിൽ അഗ്രഹം ഉണ്ടാകുന്നു. മറ്റൊന്നിലും അപകടം ഇതുമുണ്ടാകയില്ല. അങ്ങനെ എല്ലാവരും അഭിലഷിക്കപ്പെടുന്ന അന്നം കൊടുത്തുവെക്കുന്ന ഫലം, ഞാൻ ഇനി വിസ്തരിക്കണമെന്നു ചിന്തിക്കുന്നില്ല. അതുകൊണ്ട് അന്നദാനം നിന്നു നിന്നുകൊണ്ടിരിക്കട്ടെ ഉണ്ടായിരിക്കണം എന്നൊക്കെ ഉപദേശിച്ചു, എല്ലാവരോടും സാരപറഞ്ഞു, ബ്രാഹ്മണൻ വെളിയിലിറങ്ങി അന്തർലോകം ചെയ്തു.

നാമദേവൻ ബ്രാഹ്മണന്റെ ഉപദേശപ്രകാരംതന്നെ അനുഷ്ഠിക്കാൻ നിശ്ചയിച്ചു. ഗോവാനെ ധ്യാനിച്ചുകൊണ്ട്, അന്നമുതൽ നൂറും ഇരുനൂറ്റും സാധുക്കൾക്കു ഭക്ഷണം കൊടുക്കുകയും, അവർ ഉണ്ണുന്നതുനോക്കി സന്തോഷിക്കുകയും ചെയ്തുവന്നു. ഇങ്ങനെ പലനാളായപ്പോൾ, മുതലെല്ലാം നശിച്ചു. ഭക്ഷണത്തിനുപോലും വകയില്ലെന്നുള്ള നിമിത്തമായി. ഗോവൻതന്നെ അശ്രയമെന്നു നിശ്ചയിച്ചുകൊണ്ട്, നാമദേവൻ പണ്ഡരീനാഥക്ഷേത്രത്തിലെത്തി, ഗോവാനെ ധ്യാനിച്ചും സ്മരിച്ചും സമയംനയിച്ചുവന്നു. വീട്ടിൽ വരികപോലും പതിവില്ലെന്നായി. അച്ഛനമ്മമാർ ചാൽക്രമധികമായെങ്കിലും തയ്യൽവേലനോക്കി ഗോവൻ നൈവേദ്യം മുട്ടാതെ കൊടുത്തുവെക്കുകയുണ്ടായിരുന്നു. അങ്ങനെയിരിക്കുമ്പോൾ ഒരുദിവസം അതിന്നും മാർഗ്ഗമില്ലാതെ. അക്കഥ ബന്ധുക്കളോടോ അന്യന്മാരോടോ പറയാതെ, നേരേ പണ്ഡരീനാഥക്ഷേത്രത്തിൽചെന്നു, അല്ലയോ ഗോവാനേ! ഇന്നേക്കു നിന്തിരുവടിക്കു നൈവേദ്യം കൊണ്ടുവരുന്നതിനുപോലും യാതൊന്നും ഇല്ലാതെ തീർന്നിരിക്കുന്നു. ബാലനായ നാമദേവനും അവന്റെ പത്നിയും വിശപ്പുസഹിച്ചു പരിവയമുള്ളവരല്ല. ഗോവന്റെയും അവരുടെയും കാര്യമാണു ഞങ്ങൾക്കു സംഭവമായിത്തീർന്നിരിക്കുന്നത്. ഞങ്ങളുടെ എങ്ങനെയായാലും നശിക്കാം” എന്നൊക്കെ അവലംബിച്ച് കണ്ണൻ പൊഴിച്ചുകരഞ്ഞുകൊണ്ടുനിന്നു. നാമദേവൻ അതുകേട്ടു, അന്തസ്സാധത്തോടെ മാതാപിതാക്കളെ വണങ്ങിപ്പറഞ്ഞു. “പ്രിയപ്പെട്ട അച്ഛനമ്മമാരേ! വൃദ്ധരായ നിങ്ങൾ രണ്ടുളും പട്ടിണിയിരിക്കുമ്പോൾ എന്നിങ്ങ ഭക്ഷണം എന്തിനു? ഈ ഗോവൻ ഭക്ഷണമെന്തിനു? അയ്യോകഷ്ടം ചിരന്നു തളന്നിരിക്കുന്ന നിങ്ങളാണല്ലോ എന്നു അന്നേപക്ഷിച്ചും ഗോവാനെക്കാണാൻനായി കഷ്ടപ്പെട്ടുനിൽക്കുന്നു, ഇവിടെവെരെ വന്നത് എന്നു അനുശോചനവാക്കുകളോടുകൂടി ഗോവന്നു മടങ്ങിയെത്തിച്ചുകൊണ്ടുനിന്നു.” വൃദ്ധ ദമ്പതിമാർ ഗോവാനെ വണങ്ങി, “സ്വാമി! ഞങ്ങളുടെ ഈ കുഞ്ഞിന്റെ വിശപ്പുതീർപ്പാർപ്പല്ലമാർഗ്ഗവും കല്പിക്കണമേ! അവൻ പണ്ട്, വിപ്പസഹിച്ചിട്ടുള്ളവനല്ല” എന്നൊക്കെ അപേക്ഷിച്ചു വീണ്ടതൊഴുതുകൊണ്ടു മടങ്ങി വീട്ടിലെത്തി ദുഃഖിച്ചിരുന്നു. ഈ അവസരത്തിൽ വോൻ ഒരു വേലക്കാരന്റെ പേഷത്തിൽ ഗരുഡനെ ഒരു കാളയുടെ രൂപമാക്കി, ലക്ഷം വരാഹൻ നിറച്ച ഒരു ചാക്കുകൂട്ടി അതിന്റെ പുറത്തിട്ടുകൊണ്ട്, താംസേട്ടിയുടെ വീട്ടിന്റെ മുമ്പിൽവന്നുനിന്നു, “ഓ നാമദേവനെ” എന്നു പലപ്രാവശ്യം വിളിച്ചു. അതുകേട്ടു, കനാലായി, നാമദേവനെ വിളിക്കുന്നതാണെന്നു മോടിച്ച്. ഉടനെ, വേലക്കാരന്റെ രൂപത്തിൽനിന്നു ഗോവൻ അതിനു മറുപടിയില്ലാതെ ഇങ്ങനെ പറഞ്ഞു. അമ്മ! ഞാൻ വളരെ ദൂരദൂരത്തുനിന്നും, നാമദേവനെ അന്വേഷിച്ചുവരുന്നവനാണ്. ന

ന്നുനടന്നു വരുംകെട്ടുപോയി. അദ്ദേഹം എവിടെ വിളിപ്പിൻ!

കുനാഭായി, അതുകേട്ട് ഇവൻ നാമദേവനെ അന്വേഷിക്കുന്നതു കേൾക്കും വേണമെന്നുള്ള അശയാലായിരിക്കും എന്നു നിശ്ചയിച്ചും, നാമദേവനെക്കണ്ടിട്ടുകൊടുത്താൽ ഇവനും ചുമട്ടുകാളയ്ക്കും ഭക്ഷണത്തിനുവകകൊടുക്കേണ്ടിവരുമെന്നും, വീട്ടിൽ ഭക്ഷണത്തിനു യാതൊന്നുമില്ലാതെ പട്ടിണികിടക്കുന്ന സ്ഥിതിക്കു അതു സാധ്യമല്ലെന്നും ഉദ്ദേശിച്ചു, നാമദേവൻ ഇവിടെയില്ല; എവിടെയോ പോയിരിക്കുവാൻ. അവനെക്കണ്ടിട്ട് നിനക്കെന്തുവേണം വന്നവഴിക്കു പൊയ്ക്കൊടുക്കേവേണ്ടു എന്നുപറഞ്ഞു.

ഭഗവാൻ:—ദോഷം അമ്മ! നാമദേവൻ അടുത്തെത്താനുമുണ്ടെങ്കിൽ അന്വേഷിച്ചു വിളിപ്പിക്കണം. ഞാൻ എത്രദൂരത്തുനിന്നും വെയിൽക്കൊണ്ടു വിഷമിച്ചു അദ്ദേഹത്തെ അന്വേഷിച്ചു വന്നവനാണ്. വെളിക്കൊണ്ടിവന്ന്, എന്നോടൊരു നല്ലവാക്കു പറകയോ എന്നിങ്ങു ഓരത്തിനെങ്കിലും വല്ലതും തരികയോ ചെയ്യാതെ, “നാമദേവൻ ഇവിടെയില്ല. ഞാൻ പൊയ്ക്കൊള്ളു,” എന്നു പരുഷസ്വഭാവത്തിൽ പറയുന്നതുസൗജന്യക്കേടല്ലേ! നിങ്ങൾ എന്നിങ്ങു വിരുന്നസൽക്കാരമൊന്നും ചെയ്യണമെന്നില്ല. നിങ്ങൾക്കതിനു ശക്തിയില്ലെന്നുള്ളതും എനിക്കറിയും. പണമില്ലാത്തവൻപിന്നെ എന്നൊരു ചൊല്ലുണ്ട്. ദാരിദ്ര്യത്തെപ്പോലെ വലുതായ വ്യാധി വേറെയില്ലതന്നെ. അഷ്ടിക്കില്ലാതെ കഷ്ടപ്പെടുന്നതേക്കാൾ മരിക്കുന്നതുശമം. വല്ല സൗജന്യവും ചെയ്യണമെന്നുദ്ദേശിച്ചു മൗനം ഭീക്ഷിച്ചിരിക്കുന്ന നിങ്ങളുടെമുമ്പത്തുനോക്കിക്കൂടാത്തതാണ്. എന്നാലും യജമാനന്റെ ഉത്തരവനുസരിച്ച് ഇവിടെപ്പോൻ ഇടയായിപ്പോയല്ലോ. നിങ്ങൾക്കു പക്ഷേ, വഴക്കടിച്ചാലും ഇനിനാമദേവനെക്കണ്ടിട്ടുണ്ടേലേ എന്നിങ്ങു മടങ്ങിപ്പോകാൻ നിവൃത്തിയുള്ളൂ, എന്നുപറഞ്ഞു, വാതിൽപടിമേൽ, കേറിഇരിപ്പായി. ഈ വാക്കുകൾ കേട്ട്, കുനാഭായിക്കു കോപം സമീകിച്ചതായി. വയനമുണ്ടെങ്കിൽ ചഞ്ചലഭാവവുമുണ്ടെന്നു ചഴയ്ക്കാല്ലപോലെ കാളക്കാരനെ വെറുത്തു പറഞ്ഞയയ്ക്കണമെന്നുള്ള ഉദ്ദേശം അവർക്കുണ്ടായതുകൊണ്ട്, അവന്റെ വാക്ക് പ്രത്യേകിച്ചും അവർക്കു അഭിമാനത്തെ ഉണ്ടാക്കി. എന്നിട്ടു, അവർ അവനെനോക്കി, അങ്ങോളം ഇത്ര ധിക്കാരം കാണിക്കുവാൻ? നിനക്കിവിടെവല്ലവരും വല്ലതുംതന്നെണ്ടോ? വാതിൽ പടിമേൽ കേറി ഇരുന്നുണ്ടോക്ഷേപിക്കാൻ നീ അത്? വേഗം എഴുന്നേറ്റു പൊയ്ക്കൊ നല്ലതിന്? എന്നുപറഞ്ഞു.

ഭഗവാൻ:—എടോ! ഇവർ കൊടുംപാപികളായിരിക്കുന്നല്ലോ. ഇങ്ങനെയുള്ള മുരട്ടമനുഷ്യരെ ദൈവം എന്തിനു സൃഷ്ടിക്കുന്നു? കൊടുക്കാനെന്നുമില്ലെങ്കിലും വഴിപോക്കർ വന്നാൽ കുടിപ്പാൻ കരവെള്ളമെങ്കിലും കെടുത്തു നല്ലവാക്കു പറഞ്ഞയയ്ക്കരുതോ? നാമദേവൻ ഇനി, ഇപ്പോൾ വരുമോ എന്താ? എന്നുപറഞ്ഞു, കുനാഭായിയുടെ വാക്കു വകയ്ക്കാതെ, ആ വാതിൽ പടിമേൽതന്നെ ഇരുന്നു.

കുനാഭായി:—എടോ നീ വഴിമാറിത്തരികയില്ലയോടോ? അഹംകാരി! നിനക്കു ഓരമുണ്ടെങ്കിൽ അത് കിണർകിടക്കുന്നു. കരവെള്ളംകൊരി കുടിച്ചു ഓരംതീർത്തുയ്ക്കുക.

ഭഗവാൻ:—വൃദ്ധനായ സാധു! ഓരത്തിനു ഞാൻ നിങ്ങളോടുവല്ലതുംഅവശ്യപ്പെട്ടുവെങ്കിലല്ലേ എന്നിങ്ങു കിണർകാണിച്ചു തരണ്ടു? പരവശനായ ഒരു വഴിപോക്കനു ഓരത്തിനു വല്ലതും കൊടുക്കുന്നിടത്തേളം പുണ്യം വേറെയില്ല. മഹാപാപികളായ നിങ്ങൾക്കു ആ പുണ്യം കൈവരുത്തണമെന്നു എനിക്കു ചങ്കുമില്ല. വൃദ്ധനായിട്ടും പ്രസവിക്കാത്ത മലടിക്കു കാരുണ്യം ഉണ്ടാകുന്നതെങ്ങനെ? വയസ്സാകുന്നതുവരെ നിങ്ങൾഗ്രാമസ്വാശ്രമത്തിലിരുന്നത്, ഈവിധ ധർമ്മത്തോടുകൂടിയാണോ? എങ്കിൽ അതുനന്നാതന്നെ. ഈസംസാരം കേട്ടുകൊണ്ടിരുന്ന താമ്രേട്ടി കോപിച്ചു, “അങ്ങോളം അത്? വഴിപോക്കർക്കേറി പടിയാതക്കൽ ഇരുന്നു വീട്ടുകാരെ ശങ്കാരിക്കാരായോ? എഴുന്നേറ്റു പൊയ്ക്കൊ നല്ലതിന്? അല്ലെങ്കിൽ തക്ക അനുഭവം ഇപ്പോൾകിട്ടും.”

ഭഗവാൻ:—മഹാവൃദ്ധനേ! ഇതാണോ താങ്ങളുടെ ന്യായം? ഇങ്ങനെയുള്ള നിങ്ങൾ

ക്കാനോ സഹായംചെയ്യാൻ ഞാൻവരുന്നത്. നിങ്ങളുടെധിക്കാരത്തിന് നിങ്ങളെ ഒരു നല്ലപാഠം പഠിപ്പിക്കേണ്ടതാണ്. പക്ഷെ, നാമദേവരുടെ മുമ്പാകെപ്പോകുന്ന ഞാൻ നന്മാരായിരിക്കുന്നത്. കഷ്ടം! ഇങ്ങനെയുള്ള പരമലോഭികൾക്കാനോ കേൾവശേഷം, ഇത്രവളരെ ദ്രവ്യം തന്നെയുണ്ടാകുന്നത്. ഇവർക്ക് ഞാൻ മരിച്ചാലും ഈ ലക്ഷംവരംമന്ത് കൊടുക്കുമല്ലോ എന്നുപറഞ്ഞു, കാളയെ അടിച്ചോടിച്ചുകൊണ്ടും ഏതാനുംവർ ഹൻ ചാക്കിൽ നിന്നു ചോന്നു പിഴത്തക്കവണ്ണം ചെയ്തുവെച്ചുപോയെന്നു.

അതുകണ്ടുകുനാഭായിയും താമസേട്ടിയും പുറകോടി കാളയെ മുയിട്ടുതട്ടത്തു, ഭഗവാൻ (കാളക്കാരൻ) താടിക്കണ്ണേന്ദ്രപൂർവ്വം ചിടിക്കൊണ്ടു്, അപ്പനേ! ഞങ്ങളുടെ ദാരിദ്ര്യംകൊണ്ടും, വിശപ്പുവർദ്ധിച്ചുണ്ടായ ശീലക്കേടുകൊണ്ടും, വാല്കൃത്തിന്റെ അധികൃതംകൊണ്ടും. വകതിരിവില്ലാതെ കാരണം പറഞ്ഞുപോയതാണ്. അതു നീ ക്ഷമിക്കണം. ഞങ്ങൾക്കായിക്കൊണ്ടുവന്ന ദ്രവ്യം തരാതെ കൊണ്ടുപോയതല്ലയോ. ദാരിദ്ര്യപീഡിതന്മാരെ സഹായിക്കുന്നതു പരമസുകൃതമാണെന്നു ശാസ്ത്രംതന്നെയുണ്ടു്. അതുകൊണ്ടു്, സാത്വികബുദ്ധിയോടുകൂടി, ഞങ്ങൾക്കായിക്കൊണ്ടുവന്നദ്രവ്യം തിരികെക്കൊണ്ടു പോകാതെ ദാനംചെയ്യണമെന്നപേക്ഷ എന്നുപറഞ്ഞു.

ഭഗവാൻ സമീപസ്ഥന്മാരായ അളുകളെ വിളിച്ചു്, ഹേ മഹാജനങ്ങളേ! നിങ്ങൾ ഒരു ന്യായംപറയണം. ഇപ്പോൾ ഇവരുടെ ഈ സൗജന്യവും മന്യമുമാക്കെ, എന്നെശംകിച്ചോ ഈ പണത്തെ മോചിച്ചോ എന്നുനിങ്ങൾതന്നെ പറയണം. അരെങ്കിലും വിരുന്നവന്നു്, ഇവരുടെ വീട്ടിൽ കയറിയാൽ ദാഹത്തിനു അല്പം പെള്ളുംപോലുംലഭിക്കാതെ വിശന്നു വലഞ്ഞു്, ശകാരംകുടിനല്ലെന്നുപോകണ്ടതു്? ദാരിദ്ര്യാവസ്ഥ സംഭവിക്കുമ്പോഴാണല്ലോ ധർമ്മത്തെയും അയ്യയുടെസ്നേഹത്തെയും സ്നേഹിതന്മാരുടെ തത്സാരമേയും, ബന്ധുക്കളുടെ വിശ്വാസത്തെയും പരീക്ഷിച്ചുനോക്കേണ്ടതു്? ധർമ്മിയായ ഇവർ, ദാരിദ്ര്യംവന്നുകൂടിയപ്പോൾ, അവരെ സഹായിക്കാൻ വന്ന എന്ന ദഹിച്ചവെള്ളം പോലും തരാതെ ഉപദ്രവിക്കാൻ കോപ്തുകൂട്ടിയവരാണ്. ദാരിദ്ര്യകാലത്തിൽ ദാനശീലവും അധികാരകാലത്തിൽ വീര്യവും, ദുഃഖകാലത്തിൽ ധൈര്യവും അപമാനകാലത്തിൽ സന്തോഷവും ഉള്ളവരത്രേ യഥാർത്ഥപുരുഷന്മാർ. അതുപോലെ മുതവില്ലാത്ത കാലത്തുത്തേ വീൽ കേതിയും, കാവലില്ലാത്ത കാലത്തു ചാർത്രാക്ഷണവും, ഭർത്താവു കോപിക്കുമ്പോൾ ശാന്തതയും, അതിഥിസൽക്കാരത്തിൽ ഉത്സാഹവും ഉള്ളവരാണ് യഥാർത്ഥസുഗീകർ.

ഇങ്ങനെയിരിക്കെ, ഈ ദുഷ്ടപ്പരിഷയെ പുണ്യശാലകളെന്നും വ്രതശീലരെന്നുംനാട്ടിലുള്ളവർ ചുകഴ്ത്തുന്നതു വെറുതേയല്ലെഴുവർ ദുഷ്ടരാണെന്നുതെളിയിക്കുന്നതിനു സ്ഥാലീപുലകന്യായേന, ഈ ഒരു പ്രവർത്തിമാത്രം മതിയാകും." എന്നുപറഞ്ഞു കൊണ്ടു വീണ്ടും കാളയെ അടിച്ചുനടത്തിത്തുടങ്ങി. ഉടനെ താമസേട്ടിയും കുനാഭായിയും ഹേ ക്ഷമാശീലനായ പുണ്യപുരുഷ! കോപം പാപത്തെ അറികയില്ല. എന്നുള്ള പഴഞ്ചൊല്ലുപോലെ, ദാരിദ്ര്യധികൃത്താലും വാല്കൃത്താലും സംഭവിച്ചഭ്രമത്താൽ ഞങ്ങൾ ചെയ്തപോയതെറ്റു ക്ഷമിക്കണം. ഞങ്ങൾക്കായിക്കൊണ്ടുവന്നധനം സദയം ദാനംചെയ്താലും! എന്നുപേക്ഷിച്ചു.

ഭഗവാൻ:—അല്പയോമഹാജനങ്ങളേ! ഇപ്പോൾ ഇവരുടെ നല്ലപാക്കും മന്യമുയും നിങ്ങൾ കണ്ടുവോ? ഈവഴക്കിനുനിങ്ങൾതന്നെ ഒരു സമാധാനം ഉണ്ടാക്കിത്തരണം അല്ലാലാകട്ടും പോച്ചാൽ പോകട്ടും എന്നു നിവർത്തിപ്പോകുവാൻ അംഗീകരിച്ചിരിക്കുന്നത്. ഇവർ അധർമ്മിയും ധനലോഭികളുമാണ്. ഈ കഷ്ടദശങ്ങളോടുസംസാരിക്കുന്നതുപോലുംപാപമാണ്. എന്നു പറഞ്ഞു് ഹേ ലോഭികളേ! പാപികളേ അവിശ്വാസികളേ! എന്നൊക്കെ വൃദ്ധരെ അധിക്ഷേപിച്ചുകൊണ്ടുവീണ്ടും കാളയെ അടിച്ചോടിച്ചുതിരിച്ചുനടന്നു. അതുകണ്ടു കുനാഭായി അപ്പനേ ഞങ്ങളെ നിരാശപ്പെടുത്തിയുപയച്ചുപോകരുതു്. ധനത്തിലുള്ള അശക്തികൊണ്ടുമാത്രം ഞങ്ങൾ ഇതു പറയാനെന്നു വിചാരിക്കുകയുമാരുതു്. നാമദേവനും കൊടുക്കാനായി തന്നെയുപജ്ഞാ ഞങ്ങളുടെ അവിവേക

ത്താൽ തിരികെക്കൊണ്ടുപോകുന്നതിനിടയാകുന്നതു ശരിയല്ലെന്നുള്ളതാണു മുഖ്യമദ്ദേശം. ഈ ധനംകൊണ്ടു്, ഞങ്ങളുടെയും മറ്റു പലസാധുക്കളുടെയും ദാരിദ്ര്യത്തെത്തീർക്കാൻ സാധിക്കുമെന്നും അതുവഴി അത്മാവിനു ശാന്തിവരിക്കുമെന്നുള്ള മോഹവും ഇല്ലെന്നില്ല, അതുകൊണ്ടു്, ഞങ്ങൾ ചെയ്ത ഞെറുകൾ ക്ഷമിച്ചു്, വീട്ടിനുള്ളിൽവന്നു വിശ്രമിച്ചു, ഈ ദ്രവ്യത്തെയുംതന്നെ, അതിൽ ഒരംശംകൊണ്ടു് ഞങ്ങൾചെയ്യുന്ന സല്കാരത്തെയും പരിഗ്രഹിച്ചു്, ഞങ്ങളെ അപഗ്രഹിച്ചിട്ടുപോന്നു പോകാൻ എന്നുപേക്ഷയുണ്ടു്. എന്നു പറഞ്ഞു്, ഭഗവാന്റെ കൈകളിൽ ഒരു വൃദ്ധവൃത്തിയാർ ബദ്ധൻ കന്നുചിടിച്ചു്, വീട്ടിനുള്ളിൽ കൊണ്ടുപോയി അസംതീക്ഷ്മൻ ഉപാസരിപ്പിച്ചു. അനന്തരം ഒരു ധനം കൊടുത്തയച്ചു കേശവശൗക്കർ എന്ന ഉദാശീവൻ ആരെന്നും നാമദേവനുമായി അദ്ദേഹത്തിനു പരിചയവും സ്നേഹവും സിദ്ധിച്ചതങ്ങനെയെന്നും മറ്റും പറയണമെന്നാലശ്ചല്ലട്ടു.

ഭഗവാൻ:—ഓഹോ! പണ്ടമനുപറഞ്ഞാൽപിണയുംവാപൊളിക്കും എന്നുള്ളതു സത്യംതന്നെ- കിഴുശുപങ്ങളായി കുഴിയിൽ കാലംനീട്ടിയിരിക്കുന്ന നിങ്ങളുടെ ധനാശതന്നെ അതിനു ദൃഷ്ടാന്തമല്ല. “മാനംവിരറ്റംകാണത്തേടണം” എന്ന നീചനയത്തെ മുദ്രാവാക്യമായി സ്വീകരിച്ചു്, ഈ നാട്ടിനെ ഭൂഷിപ്പിക്കുന്നനിങ്ങളെപ്പോലെ മറ്റാരെയും ഞാനെങ്ങു കാണിട്ടില്ല. ഓ ധനയോടികളെ! ജീവകാരുണ്യമില്ലാത്ത പാപികളേ! എന്തൊക്കെ ഓരോരധികേഷപങ്ങൾ പുറപ്പെടുവിച്ചുകൊണ്ടിരുന്നു.

താംസേട്ടി, അതിനിടയ്ക്കു്, അക്ഷമനായി പെളിക്കിറങ്ങിച്ചെന്നു്, പൊതിക്കാളയെ തടുത്തടിച്ചു വീട്ടിൽകുററി, അതിന്റെ പുറത്തിരുന്നു ഭാരതള്ളിത്തറയിലാക്കിട്ടു്, തൊഴുത്തിലിൽ വൃത്തിയുള്ള ഭരദേശത്തു കൊണ്ടുവരിക. അനന്തരം ഭഗവാന്റെ സമീപത്തു വന്നുനിന്നു്, ഞങ്ങൾചെയ്ത അപരാധത്തെ സദയം വിസ്മരിച്ചു കളയണമെന്നും ഒരു ചാക്കിച്ചുള്ള വശാമൻ അഴിച്ചു എണ്ണിനോക്കുവതിന്നും മറ്റും അനുവദിക്കണം എന്നും പ്രാർത്ഥിച്ചതുമാല്ലാതെ, ഭാഗ്യമായ കേശവാശൗക്കരെക്കുറിച്ചുള്ള വിവരങ്ങളും നാമദേവനെ സ്നേഹിക്കാൻമുള്ള കാരണങ്ങളുംമറ്റും പറയണമെന്നും അപശ്ചര്യപ്പെടുകയുംചെയ്തു.

ഭഗവാൻ:—ഓ താംസേട്ടി! താങ്കൾ വചിയ ലോഭിയാണെന്നു കാണുന്നു—“ആശാമിപരമംദുഃഖം--നൈരാശ്രംഹിസുഖപ്രഭം” എന്നസ്മൃതിവാക്യം താങ്കൾ ഓർക്കുന്നില്ലേ? ധനത്തിലിപ്രകാരമുള്ള അശ, താങ്കളെപ്പോലെയുള്ള ഒരുത്സാഹിഷ്യേതന്നതാണോ? ഏതാനും, യജമാനന്റെ കല്പനപ്രകാരം പണം ഞാൻനിങ്ങൾക്കുതന്നെതരേൻനിശ്ചയിച്ചു. അതാ, ആ ചാക്കഴിച്ചു്, അതിലുള്ള സഞ്ചികൾ പത്തും എണ്ണമേറുകൊൾക. ഓശോസഞ്ചിയിലും പതിനായിരം വശാമൻവീതമുണ്ടു്. ഇതു, നാമദേവരെക്കുറിച്ചുള്ള പ്രത്യേകപ്രതിപത്തികൊണ്ടു്, കേശവശൗക്കർ തന്നയച്ചതാണു്. അദ്ദേഹത്തിന്റെ രാജ്യം വൈകുണ്ഠപുരമാണു്. നാമദേവനെ ബാല്യത്തിലെ അദ്ദേഹത്തിനു പരിചയവും സ്നേഹവും ഉണ്ടു്. പണ്ഡരീനാഥക്ഷേത്രത്തിൽ നൈവേദ്യവും കൊണ്ടുചെല്ലുമ്പോൾ, അവിടെച്ചെച്ചു കണ്ടുള്ള പരിചയമാണെന്നാണു പറഞ്ഞുകേട്ടിട്ടുള്ളതു്. ഇനിവേദം പണം എണ്ണിച്ചിട്ടുക്കണം. എന്നിങ്ങു താമസിച്ചാതെ മടങ്ങിപ്പോകേണ്ടിയിരിക്കുന്നു. എന്നുള്ളിച്ചെയ്ത മന്ദമാസത്തോടുകൂടിയിരുന്നു.

താംസേട്ടിയും പതിയുമായിച്ചെന്നു് ചാക്കഴിച്ചുനോക്കിയപ്പോൾ അതിൽപത്തുസഞ്ചികൾ കാണപ്പെട്ടു. ഒരുസഞ്ചിയിലെ വശാമൻ എണ്ണാനായി അഴിച്ചുകുടഞ്ഞിട്ടുപോയാ! അപ്പോൾ ഒരു വൃദ്ധവൃത്തിയാരുടെ കണ്ണുകൾ മഞ്ഞളിച്ചുപോയി. അയാൾ അനന്ദസാഗരത്തിൽ മുങ്ങിക്കുളിക്കുകയും കളിക്കുകയുംചെയ്തു. വൃദ്ധനായ അവരുടെ മുഖപത്മങ്ങൾ മന്ദമാസരൂപേണ വികസിച്ചു കണ്ണുകളിൽകൂടി അനന്ദബാഷ്പം പ്രചാരിച്ചു. ഇതികർത്തവ്യതാമൂഢമായഅവർ,കുട്ടികളെപ്പോലെതുളിക്കളിച്ചുകൊണ്ടു്,അപൊൻകുന്നിനുചുറ്റും ഓടിനടന്നു. അതിനിടയ്ക്കു പലപ്പോഴും ഭഗവാന്റെ മുമ്പിൽചെന്നു്, ധന്യവരങ്ങളും അശീർവാദങ്ങളും വർഷിച്ചു, സന്തോഷാധികൃത്താൽ തടഞ്ഞുണ്ടായതൊണ്ടുവിറയലോടെ ഭാവൈശ്വര്യപര്യന്താകത്തിന്റെ പ്രസ്താവന അവർ അഭിനയിച്ചു. അതൊക്കെ

കണ്ടാനന്ദപുണ്ഡ കരുണാസാഗരനായ ഭഗവാൻ, അപരാനോക്കി—“ഓ ഭഗവതേരിയ ഭവതികളെ! ഭഗവൽക്കേതിയുള്ള സുകൃതികളെ! ഞാൻ ഈ കാളയെക്കൊണ്ടുപോയി ചന്ദ്ര ഭാഗാനദിയിൽ കുളിപ്പിച്ചു, ഞാനും കുളിച്ചു, പണ്ഡരീനാമക്ഷേത്രത്തിൽ കയറി, ഭഗവാനെ വന്ദിച്ചു, നാമദേവരെയും കണ്ടു സംസാരിച്ചു താമസിയാതെ മടങ്ങിവരാം എന്നു പറഞ്ഞു, അനുവാദവുംവാങ്ങിക്കൊണ്ടു, കാളയുമായി പെട്ടിക്കിടങ്ങി അന്തർലാസം ചെയ്തു.

കുനാഭായിയും താംസേട്ടിയും പേഗംതന്നെ അ വരാഹൻ എണ്ണിത്തിട്ടപ്പുട്ടത്താൻ അരംഭിച്ചു. അക്കാര്യത്തിൽ തങ്ങളെ സ്ഥാപിക്കാൻ, വിനീതയായി ഒരു ഗത്തുനി നിൽക്കുന്ന രാജാഭായിയെക്കൂടെ അവർ വിളിച്ചു ഒരു സഞ്ചിയിലെസാണയമെണ്ണി അതുപ തിനായിരമുണ്ടെന്നു കണ്ടപ്പോൾ, അതേവെച്ചിപ്പത്തിലുള്ള മരസാഞ്ചികളിലും അത്രയുംത ന്നെവരുമെന്നു നിശ്ചയിച്ചു, തങ്ങളുടെ ആ നിധി, പുരയ്ക്കു കഞ്ഞാരുഭാഗത്തു സംഗ്രഹി ച്ചശേഷം, അതിൽനിന്നും ഒന്നുണ്ടുവരാമൻ എടുത്തുകൊണ്ടുപോയി, താംസേട്ടി, അ ന്നേക്കാവശ്യമുള്ള ഭക്ഷണസാധനങ്ങൾ വാങ്ങിക്കൊണ്ടുവന്നു, അദ്വയാമിത്തന്നെ ഭഗവാ ന്നുഷധ്രുവസാപേതമായ നൈവേദ്യം, പാകപ്പെടുത്തിച്ചു, രാജാഭായിയെക്കുളിപ്പിച്ചു അ വർക്കുപേണ്ടവസ്ത്രാഭാഷാങ്ങൾ ഊനമാരിപാങ്ങി അണിയിച്ചു, അവളുടെ പക്കൽഅ ത്തു (നൈവേദ്യം) ക്ഷേത്രത്തിലേക്കു കൊടുത്തയച്ചശേഷം, തങ്ങൾക്കു അതിഥിക്കും ആ വശ്യമുള്ളതോളം ഭക്ഷണസാധനങ്ങൾ സ്വാദു കുമായും ഭാഗിയായും പാകം ചെയ്തു, കു നാഭായിയേയുംതാംസേട്ടിയേയും പണവുംകാത്തുവീട്ടിലിരുന്നു.

രാജാഭായി, സ്വഭരണഭൂഷിതയായി നൈവേദ്യവുംകൊണ്ടു, പണ്ഡരീനാമക്ഷേ ത്രത്തിലേക്കു സ്ഥാജമായ മന്ദഗതിയിൽ പോകുമ്പോൾ, കണ്ടുവരെല്ലാം, ഇവർ ദേവന ടിയായ രണ്ടുതാ ദേവലോകേശ്വരിയായ ഇന്ദ്രാണിനോ ഉമയോ മേയോ ഭാരതിയൊ രതി യോ എന്നൊക്കെ പൂർണ്ണ അതുതപ്പെട്ടുനോക്കിക്കൊണ്ടുനിന്നു. വളരെനേരം നൈവേ ദ്യവുംകൊണ്ടുനടന്നു, തളൻ ആ പെൺകുട്ടിവൃഥാ താമസത്തിനിടയാക്കാതെ പണ്ഡരീ നാമക്ഷേത്രത്തിൽവെണുചൻ. അവിടെ ഭഗവാന്റെ മുമ്പിലായി, കണ്ണുമടച്ചു, ഭഗ വന്നാമങ്ങളും ജപിച്ചു, ഹൃദയത്തിൽനിറഞ്ഞുനിൽക്കുന്ന സന്തോഷക്കുളിയിൽനിന്നുംഇട യ്യിടെപ്പൊന്തിവരുന്ന അനന്ദകല്പോലങ്ങളുടെ നൃത്തമോ എന്നുതോന്നുമാറുള്ള മുഖതേജ സ്സോടും പ്രസാദത്തോടും, പട്ടിണികൊണ്ടുമെലിഞ്ഞ ശരീരത്തോടുകൂടിയിരിക്കുന്ന ഭക്തോ ത്തമനായ ഭക്താവിനേയും ഭക്തവത്സലനായ ഭഗവാനെയും കണ്ടു, ഭക്തിയും അനന്ദവും ഉൾക്കൊണ്ടു, നൈവേദ്യം ഭഗവൽസന്നിധിയിൽ നിക്ഷേപിച്ചശേഷം, അ സാദ്ധുപീ രതം ദണ്ഡനമസ്കാരംചെയ്തു തൊഴുതെഴുനേറ്റു അകലെ മാറിനിന്നു. എന്നിട്ടുഭക്താവി നെന്നോക്കി—“ഓ പ്രാണനാഥ! ഇതാഞാൻ ഭഗവാനുനൈവേദ്യംകൊണ്ടുവന്നുവെച്ചിരി ക്കുന്നു. പേഗംതന്നെ അതെടുത്തു പൂജചഴിക്കണം. അങ്ങുവിരുന്നിരിക്കയാണെല്ലോഅ നന്തരം നമുക്കൊരുമിച്ചു വീട്ടിൽപോയി ഭക്ഷണംകഴിക്കാം. ഭഗവൽകടാക്ഷത്താൽ നമ്മു ടെ ദാരിദ്ര്യം ഏന്നേക്കുമായിത്തീർന്നിരിക്കുന്നു” എന്നറിവിച്ചു; തന്റെ പ്രാണേശിത്രിയുടെ കച്ചകേട്ടു, സമാധിയിൽനിന്നും വിരതനായ നാമദേവൻ കണ്ണുതുറന്നു നോക്കി അതുത ത്തോടെ, പ്രിയതമേ! നീനക്ക, ഈ ശ്രേഷ്ഠവസ്ത്രാഭാഷാങ്ങൾ എവിടെക്കിട്ടി? നൈ വേദ്യത്തിന്നു ഈ അപൂർവ്വഫലങ്ങളും പായസാനവും ഉണ്ടാക്കാൻ എങ്ങിനെ സാധിച്ചു? എന്നുചോദിച്ചു.

രാജാഭായി:—പ്രാണനാഥ! അങ്ങേയെല്ലുസ്തോമിതനായ വൈകുണ്ഠപുത്രത്തിലെ കേശവശൈശവം എന്നമഹാൻ ലക്ഷം വരാഹൻ അങ്ങേക്കായി ഇന്നുകൊടുത്തയച്ചു. വ രാഹൻ ചാക്കിൽനിറച്ചു, ഒരുകാളപ്പുറത്തിട്ടു, ഒരു വേലക്കാരനെ ഏൽപ്പിച്ചുണർച്ചയ്തു അവൻ അവിടെ വന്നുവെച്ചിട്ടതിൽ അങ്ങേക്കൊന്നായ്കൊണ്ടു, വരാഹൻ അ മ്മയേയും അച്ഛനേയും ഏൽപിച്ചും വെച്ചു, അങ്ങേക്കാൺമാനായി ഇങ്ങോട്ടു പോന്നിട്ടു, ഇപ്പോൾ ഒരു യാമമാകും—അയാളെ അങ്ങു കണ്ടില്ലേയോ? നാമദേവൻ കച്ചകേട്ടപ്പോൾ അ തുടതയും അനന്ദവും ഉണ്ടായി, കേശവശൈശവം എന്നൊരു പരിചിന്തതന്നി

കില്ലായ്മകൊണ്ട്, നാഷണൽ വൈകുണ്ഠപുരത്തിലെ കേശവസ്വാമിതന്നെയാണു വരഹൻകൊണ്ടുപോയിക്കൊടുത്തതെന്നഭേദം ഉൾവിട്ടു.

ഏതായാലും വേഗത്തിൽ പൂജകഴിച്ചുപോയി, വീട്ടിൽചെന്നന്നേപക്ഷിക്കാമെന്നുനിശ്ചയിച്ചുകൊണ്ട്, വേഗത്തിൽപോയി കളിച്ചുവന്ന്, പൂജ അരംഭിച്ചു. ഭഗവാൻപതിപ്പുപോലെ ഭക്താണുകഴിക്കാൻ പ്രത്യക്ഷനായപ്പോൾ, നാമദേവൻ പതിവില്ലാത്ത ഭക്തിയോടുകൂടി നിൽക്കുന്നതുണ്ടു്, ഒന്നാറിമാത്തവയെപ്പോലെ, അതിന്റെ കാരണംചോദിച്ചു.

നാമദേവൻ:—ഭവഭവനായ ഭഗവാനെ! നിന്തിരുവടി അടിയനുവേണ്ടി ഒരു വേദക്കാരന്റെ പേരുംധരിച്ചുപോ? അസംഖ്യം ഭക്തും ഏന്റെ മാതാപിതാക്കളെ ഏൽപ്പിച്ചുപോ? എന്നുചോദിച്ചു തൊഴുതു.

ഭഗവാൻ:—ഭക്താത്തമ! നീ വളരെനാളായി എനിക്കു അന്നും ഉള്ളുകയ്യുംകൾക്കുമുള്ളക്കാരനെപ്പോലെ ഇവിടെ കാവൽനൽക്കുകയല്ലെചെയ്യുന്നത്? അതിനാണാൽപ്രതിഫലമായതാണു തന്നിരുന്നില്ലല്ലോ. ഇപ്പോൾതന്നെ, ആ പ്രാദീപലമാണെന്നുമാത്രം വിചാരിച്ചുകൊണ്ടാൽമതി. ഇനി മേലാൽനീ ഇങ്ങനെ രാജകൾ ഇവിടെത്താമസിക്കണമെന്നില്ല പക്ഷെ ഇവിടെയും രാത്രി വീട്ടിലുംതാമസമാക്കിക്കൊൾക” എന്നുരളിച്ചെയ്തമറഞ്ഞു.

നാമദേവൻ സന്തുഷ്ടനായി ഭായ്യയോടൊന്നിച്ചു്, സായാഹ്നമായപ്പോൾ വീട്ടിൽ പോരികയും അടുത്തപ്രഭാതമായപ്പോൾ വീണ്ടും ക്ഷേത്രത്തിൽ പോകയുംചെയ്തു.

അഞ്ചാമദ്ധ്യായം.

(ഭഗവാൻ, ഭക്ത്യരൂപത്തിൽവന്നുവേലചെയ്തു്)

ഇങ്ങനെ നാളുകൾ കഴിഞ്ഞുവരവേ, ഭഗവൽപ്രസാദമണ്ണമായ ഒരു ധനത്തെ സദാപിഷയങ്ങളിൽ വിനിയോഗിക്കാമെന്നു നിശ്ചയിച്ചു. “ദാനത്താൽ ധനപുഷ്ടികെട്ടുനൂപനും കാർശ്വ്വൽ പ്രകാശക്കുമേ” എന്ന തത്വത്തെ അനുസ്മരിച്ചു്, അന്നാദിദാനങ്ങൾ ധാരാളംചെയ്തുകൊണ്ടിരുന്നു. അല്പകാലത്തിനകം വരാഹൻ മുഴുവൻ തീർന്നു. ഒടുവിൽ താമസിക്കുന്ന ഭവനംപോലും വിറ്റു സാധുക്കൾക്കു ദാനംചെയ്തു. യാതൊരു മുതലുമില്ലാത്തപ്പോൾ ചഴയപടി, പണ്ഡരിനാഥക്ഷേത്രത്തിൽചെന്ന്, ഭഗവൽഭജനം നടത്തിക്കൊണ്ടിരുന്നു. അച്ഛനമ്മമാരും രാജാഭായിയുംവീടില്ലാത്തപ്പോൾ ഒരുപന്തൽക്കിട്ടുകെട്ടി അതിൽ താമസിച്ചു, തയ്യൽവേലചെയ്തു് ഭഗവൽപൂജക്കുവേണ്ട നൈവേദ്യം മുട്ടാതെ കൊടുത്തുയച്ചുവന്നു. അങ്ങനെയിരിക്കുമ്പോൾ ഗർഭിണിയായിരുന്ന രാജാഭായി സുമുഹൂർത്തത്തിൽ ഒരു പുത്രനെ പ്രസവിച്ചു. അത്രയും സുകുമാരനായ ഒരു കുട്ടിയെക്കണ്ടു, നാമദേവന്റെ അച്ഛനമ്മമാരും രാജാഭായിയും വളരെസന്തോഷിച്ചു. അപ്പോൾ, ഭഗവാൻ നാമദേവന്റെമുമ്പിൽ പ്രത്യക്ഷപ്പെട്ടു് “പ്രിയനാമദേവ! നിനക്കു സുകുമാരനായ ഒരു പുത്രൻ ജനിച്ചിരിക്കുന്നു. നീപോയി വേഗംതന്നെ അവനെ ദർശിച്ചു മടങ്ങിപ്പരിക” എന്നുരളിച്ചെയ്തപ്പോൾ. ഭഗവൽകല്പനയനുസരിച്ചു നാമദേവൻ ഗൃഹത്തിൽപോയി പുത്രന്റെകോമളമായമുഖം കണ്ടുനന്ദിച്ചശേഷം വീണ്ടും ദേവാലയത്തിലേക്കു പോകാൻഭാവിച്ചു. അച്ഛനമ്മമാർ അതുകണ്ടു ഉണ്ടനെ തടുത്തുപറഞ്ഞു. “പ്രിയപുത്ര! ഇന്നുനിന്റെ ഭായ്യപ്രസവിച്ചിരിക്കുമല്ലോ? കുഞ്ഞിനെക്കണ്ടു സന്തോഷിച്ചുകൊണ്ടു ഇന്നെങ്കിലും ഇവിടെയരികയോ? പിശാക്കളുടെ അഭിലാഷത്തിന്നു വിരോധംപറയതെ ഉടനേന്നു ദേവൻ യാത്രമുടക്കി ആ പന്തലിൽതന്നെ ഒരുഭാഗത്തു കിടന്നു. അപ്പോൾ ചെറുതായ

ഒരു മഴത്തരംഭിച്ചു. പന്തലിന്റെ മേൽത്തട്ടിൽ മറച്ചിരുന്ന പുല്ലുകളെല്ലാം ചൊടിഞ്ഞു പോകുകൊണ്ടു പഴുതുകളിൽകൂടി വെള്ളം അകത്തേക്കു വീണു. ഉടനേ താഴ്ന്നു നാമദേവനെ നോക്കി “വിവേകമീനനായ പുത്ര! മഴവെള്ളം ചൊഴിഞ്ഞുവീഴുന്നതു നീ കാണുന്നില്ലേ? പിൽക്കാലത്തേക്കു ഒരു കാറ്റുപോലും കരുതിയല്ലോതെയും താമസിക്കുന്ന വീടെങ്കിലും അധീനത്തിൽ വച്ചുകൊള്ളാതെയും ഇരുന്നതിന്റെഫലം ഇപ്പോൾ കണ്ടുപോ? മഴ ഒന്നുകൂടത്തേക്കുമെങ്കിൽ പ്രസവിച്ചുകിടക്കുന്നപെണ്ണു കൈക്കുഞ്ഞും വയസ്സുചെന്നുത്തങ്ങളും ഒക്കെ നന്നത്തുകഴഞ്ഞുപോകുമല്ലോ. അതുസഹിക്കാമെന്നുചെയ്താൽ നമ്മുടെ സംബന്ധികളും നാട്ടുകാരും അപഹസിച്ച്പിരിയുന്നതും അധിഷ്ഠിക്കേണ്ടിവരും. അതുകൊണ്ടു നീപോയി അറയെങ്കിലുംവിളിച്ചു ഈ പന്തൽ ഒന്നുനല്ലുപോലെ കെട്ടിച്ചു മഴപെയ്താൽ ചോരാതെയിരിക്കത്തക്കവണ്ണമെങ്കിലും അക്കണം” എന്നു പറഞ്ഞു.

നാമദേവൻ:—പ്രിയപിതാക്കളേ! നിങ്ങൾ പറയുന്നത് ശരിതന്നെ എങ്കിലും ഈ പന്തലിനു കാൽമുറയേ വെറുമാമുള്ളു. മേൽപുറം പുല്ലുശേഷമില്ല. നന്നാക്കണമെങ്കിൽ നല്ല ഒരുതൂണും പുല്ലുംവേണ്ടിവരുന്നതാണ്. ഈ രാത്രിയിൽ ഞാൻ അതു എവിടെപ്പോയാണുകൊണ്ടുപരിക. ഒരുപക്ഷെ, കൊണ്ടുവന്നാലോ കെട്ടുന്നതിനോ മേയുന്നതിനോ എന്നെങ്കൊണ്ടു സാധിക്കുമോ? കൂലിക്കു അളിനെ വിളിക്കാമെന്നാണെങ്കിൽ അവൻ വല്ലതുംകൊടുക്കേണ്ടേ? അതിനു പണം ഉണ്ടോ? ഈ പന്തലിൽനിന്നുപുറത്തു ചെല്ലാൻ ഉപദ്രവിച്ചവർക്കുവേണ്ടിയാണെന്നു. ഇതിനാണുഞാൻ ഇന്നുപോകേണ്ട എന്നു നിങ്ങൾ പറഞ്ഞത്?—എന്നു പറഞ്ഞു എഴുന്നീറ്റു ക്ഷേത്രത്തിലേക്കു പോകാൻതുടങ്ങി.

കുറുമ്പി, മകനെത്തടഞ്ഞിടുന്നതു പറഞ്ഞു. “കേന്തേ! നീയുണ്ടെന്നുകൊപിച്ചു ചാകില്ല. നിന്നെത്തടയ്ക്കു എന്നു വാത്സല്യത്തോടുകൂടിയാണ് സൂക്ഷിച്ചുവളർത്തിയത്. അതുപോലെ നീ നിന്റെ മകനെയൊക്കിച്ചു വളർത്തേണ്ടതാണ്. ഞങ്ങൾക്കു വയസ്സായി. ഇനി, നിന്റെ ഭാര്യയേയും കുട്ടികളേയും ഞങ്ങൾ രക്ഷിച്ചുവെക്കുകയില്ല. അതുനിനക്കുതന്നെ അറിയാമല്ലോ.

നാമദേവൻ:—“അമ്മേ! എല്ലാവർക്കുംകൂടി ഇപ്പോൾ അല്ലയോ? ഒരു സ്ഥിതിക്കു, ഒരുത്തനെ ഒരുത്തൻ രക്ഷിക്കുന്നതിനെത്തന്നെ, ദൈവവിശ്വാസത്തിലുള്ള കുറവു കൊണ്ടാണ്. എറുമ്പു മുഴുവനും സകലജീവജാതികളെയുംസുഖദുഃഖമറിഞ്ഞു രക്ഷിച്ചുപോരുന്ന ഭഗവാൻ, ഈ കുട്ടിയെ മാത്രം തള്ളിക്കളയുമോ! അമ്മയ്ക്കിങ്ങനെ തോന്നുന്നത് അജ്ഞാനംകൊണ്ടാണെന്നു ഞാൻ വിചാരിക്കുന്നുള്ളു”.

ഇപ്പോൾക്കും കാരോരുതാപാത്മങ്ങൾ മാതാവിനോടു പറഞ്ഞുകൊണ്ടു, രാത്രി അധികമായിപ്പോയതിനാൽ നാമദേവൻ പിതാക്കളുടെ വാക്കു നിരസിക്കേണ്ടതെന്നു നിശ്ചയിച്ച് അവിടെത്തന്നെ കിടന്നു മഴയും കാറ്റും വീശുകയാൽ, ഉറക്കം പരത്തേ ഭഗവാനെധ്വാനിച്ച് ഭഗവന്നാമങ്ങളെ ജപിച്ചു, സമയംകഴിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുമ്പോൾ, മഴയും കാറ്റും പൂർവ്വധികം വർദ്ധിച്ചു. ഉടനേ, കുറുമ്പിയും, താഴ്ന്നു എഴുന്നേറ്റു, വെള്ളച്ചോട്ടായില്ലാത്ത സ്ഥലംനോക്കി, രാജാഭായിയേയും കുട്ടിയേയും അവിടെ അക്കി, കാറ്റുവീശുന്നതിലേക്കുക്കൊക്കെ മുറയ്ക്കുമെങ്കിലും അഴിച്ചുമാറ്റിമാറ്റി കൊട്ടിക്കൊണ്ടിരുന്നു കഴിച്ചുകൂട്ടി. മഴയും കാറ്റും വിട്ടതിൽപിന്നെ ഒരുതരത്തു ചെന്നുകിടന്നു, “അല്ലയോ ഭക്തവത്സലനായ ഭഗവാനേ! കാറ്റും മഴയും കുറിയുമായി വീശിത്തുടങ്ങിയാൽ ഈ പന്തൽ ഉപത്തു വീണ് കഞ്ഞും തള്ളയും ഞങ്ങളെല്ലാം നഷ്ടപ്പെട്ടുപോകുമല്ലോ. ഇതിനെത്താണുനിവൃത്തി? പണ്ഡരീനാഥ നീയേ രക്ഷ! എന്നുപേക്ഷിച്ചുകൊണ്ടു കിടന്നുറങ്ങി. അപ്പോൾ ഭക്തവത്സലനായ ഭഗവാൻ, ഒരു കൂലിക്കാരന്റെരൂപത്തിൽ, പന്തലിനു ഒരു തൂണുംകുറുമ്പിനെയും ചുമന്നുകൊണ്ടു “നാമദേവൻ ‘നാമദേവൻ’ എന്നു വിളിക്കുകയുണ്ടി.

നാമദേവൻ അതുകേട്ടു, ഏതു ഇതെന്നുതന്നെ പറയണം? ഭഗവാനെ ഒന്നു വിചാരിക്കാൻ സമയംഇല്ലെന്നുതന്നെയൊ അമ്മയും അച്ഛനും ഇതു ചമെ കാരോപാഴ് കണ്ടുപറഞ്ഞുകൊണ്ടിരുന്നു, ഇപ്പോഴാണുറങ്ങിയത്, ഒരു ഉപദ്രവം തീർന്നു ഭഗവദ്യുക്തിയെത്തുടങ്ങി

യപ്പോൾ വീണ്ടും ആരോ ഇതാ ഉപദ്രവിക്കാൻ വന്നിരിക്കുന്നു. ഈ വിധ്വംസനരായിരിക്കും. അതായത് ഇവൻ അമ്മയേയും അച്ഛനേയും ഉണർത്താതെ പോയെങ്കിൽ മതിയായിരുന്നു. ഉണർത്തിയാൽ പിന്നെയും അവർ വളരെ നോത്തേക്കു ശബ്ദം ഉണ്ടാക്കിക്കൊണ്ടേയിരിക്കും, എന്നിങ്ങനെ ആലോചിച്ചു ഭഗവദ്ഗുണത്തോടു കൂടി മിണ്ടാതെയിരുന്നു.

ഭഗവൻ, കടന്നുവന്ന്, നാമദേവന്റെ അരികിൽ നിന്നുകൊണ്ടു, ഫേനാമദേവ! ഞാൻ വന്നു, പുത്രനേരമായി വിളിക്കുന്നു. നീവിളിക്കേട്ടു കണ്ണുതുറന്നിട്ടും മിണ്ടാതെയിരിക്കുന്നേ? നിന്റെ ഭാര്യയും കുട്ടിയുമല്ലെ, കാരാറും മഴയന്നത്തും കഷ്ടപ്പെടുന്നത്. സംസാരസമുദ്രത്തിൽ സഹലമായ കരശ്വാസം തരുന്നതുപുത്രനാണ്. അങ്ങനെയുള്ള പുത്രനെക്കുറിച്ച് യതോരു കരുണയുമില്ലാതെ, നീതടിപോലെ മൺകിടക്കുന്നല്ലോ. നിന്റെ സംബന്ധക്കാർ വലിയ കോടിശപഥനാണെന്നല്ലേ പറയുന്നത്. അവന്റെ മകളല്ലേ ഇവിടെ പ്രസവിച്ചുകിടക്കുന്ന സ്ത്രീ. അവളെയും കുട്ടിയേയും നനയാതെയെങ്കിലും കിടത്തുന്നതിനു അവനാൽ കഴികയില്ലെന്നു തമോ? ഓ! കരുണയില്ലാത്ത കൂട്ടം! കഷ്ടം! തണുപ്പോടു പ്രസവക്കാരിയെ സന്നിഹിതയല്ലെന്നോ മറ്റോ ചെയ്തേക്കുമെന്നുള്ള കഥ വിചാരിച്ചപ്പോൾ, അയൽപക്കക്കാരനായ എന്നിക്കുപോലും അത്ര സഹിച്ചില്ല. ഞാനും ഭാര്യയും കുട്ടികളുമൊക്കെയുള്ളവനാണ്. ആ അനുഭവമെന്തെങ്കിലും, പന്തലിനു ഒരു തുണും, കുറേപ്പല്ലും കെട്ടുന്നതിനാലും നോക്കിയിരിക്കേണ്ട, മഴയും നനത്തും ഞാൻ ചമിക്കുകയാണ്. അതിലേക്കു ഒന്നു സഹായിച്ചുതരാൻ ആരെയും കിട്ടായ്ക്കൊണ്ടാണു നിന്നെ വിളിച്ചത്. നീച്ചെന്തേണ്ടതു മറ്റൊരാൾ ചെയ്തതാമെന്നു പറയുമ്പോൾ, സർവ്വതന്നാസഹായിക്കേണ്ടതു നിന്റെ കടമയല്ലയോ? എന്നു പറഞ്ഞു, പന്തലിന്റെ ഒരു ഭാഗത്തെ തുണു മാറ്റിത്തള്ളി നാമദേവന്റെ പുറത്തിട്ടു. എന്നിട്ട് ചെന്നു നാമദേവന്റെ കൈക്കുപിടിച്ചുകൊണ്ടു, — എഴുന്നേൽക്ക — നാമദേവ! എഴുന്നേൽക്ക പന്തൽ തറയിൽ വീണുപോയി ഇപ്പോൾ മഴയൊക്കാരൊ വന്നെച്ചാൽ കഥകളുത്തിലാകും. അതിനുമുൻപ്, നമുക്കു യത്നിക്കട്ടെ നിറുത്തണം. എഴുന്നേറ്റു റാരിക എന്നു പറഞ്ഞു.

നാമദേവൻ അതിന്റെ അടിമിൽ നിന്നും തപ്പിപ്പിഴയ്ക്കാൻ നിവൃത്തിയില്ലാതെ വിഷമിച്ചു. ഒരു വിധത്തിൽ വളരെ നോക്കുകൊണ്ടു വെളിക്കിറങ്ങി. എന്നു കൂലിക്കാരനേ നോക്കി — “എടാ! ദുഷ്ട! നീയാണോ സഹായിക്കാൻ വന്നവൻ? പന്തൽ തള്ളി എന്റെ പുറത്തിട്ടുന്നതാണോ സഹായം? അത്ര കരുണയുള്ള നിനക്കു, സഹായത്തിനു കൊളിനെക്കുടി കൊണ്ടുപോവാൻ സാധിക്കാത്തതെന്തു?”

ഭഗവാൻ: — “ഫേനാമദേവ! കഥയറിയാതെ കോപിക്കരുത്. പന്തൽ തുണു ഞാൻ പാടിപ്പുനോക്കിയപ്പോൾ മറിഞ്ഞുവീണെന്നല്ലാതെ, ഞാൻ വിചാരപൂർവ്വം ദ്രോഹം ചെയ്തല്ല. ഞാനും നിന്നേപ്പോലെ ദാരിദ്രനാണ്. എന്നാൽ കഴിയുന്നതു ചെയ്യാമെന്നല്ലാതെ ഒരു കൂലിയാളിനെ വിളിച്ചാൽ അവനു വല്ലതും കൊടുക്കേണ്ടയോ? അതിനു പണം വേണ്ടമോ? നിവൃത്തിയില്ലാത്ത ഞാൻ പന്തൽ തറയിലെപ്പോകും? നിന്റെ അച്ഛന നമ്മൾക്കു റിട്ടുള്ള പലനാളത്തെ പരിചയത്താലും ജീവവാത്സല്യത്താലും അത് ഇത്രയെങ്കിലും ചെയ്യാമെന്നറിഞ്ഞ് വിളിച്ചത്. ഇന്നു മാത്രം ഉറക്കായ്ക്കൊണ്ടു, നാളെപ്പണിമുടക്കും വരുമെന്നു തോന്നുന്നു. അങ്ങനെയൊക്കെങ്കിൽ എന്റെ വീടു പട്ടിണിയായിപ്പോകും ഈ തുണും പല്ലും മറ്റൊരാളിന്റെ വകയാകുകൊണ്ടു അവനു വില കൊടുക്കേണ്ടതായിട്ടാണിരിക്കുന്നത്. ഇതാണ് എന്റെ അവസ്ഥ. അതുകൊണ്ടു നീ കൂടി കഴിയുന്ന സഹായം ചെയ്തതരിക —”

അനന്തരം, ഭഗവാൻ നാമദേവനെ ബലാൽ പാടിപ്പുനോക്കുകയോ പന്തലിന്റെ ഒരു ഭാഗം ഉയർത്തി തോളിൽ വെച്ചുകൊടുത്തു. തുണുകൾ നാട്ടി ശമിപ്പെടുത്തി ഉറപ്പിച്ചു, പുൽക്കെട്ടുപെടുത്തു, മേച്ചിൽ ഭാഗവും അടുക്കുകുട്ടിത്തന്നതിൽ പിന്നെ ഉള്ളിൽ കാരുകടക്കാതെ നാലുവശവും മെടകൾ ഉണ്ടാക്കിക്കെട്ടി ബലപ്പെടുത്താനാരംഭിച്ചു. അപണിക്ക്, ഭഗവാൻ വെളിക്കും നാമദേവൻ അകത്തുമായിരുന്നു ഇരുന്നതു്. പുറത്തിരുന്ന

ഗോപാൽ മുളങ്കാലുകൾ കഴിച്ചിട്ടുറപ്പിച്ചു കെട്ടുകയായിരുന്നതുകൊണ്ടു്, അതു മാറാനോ തുറക്കാനോ പാടില്ലായിരുന്നു. ചുറ്റാകെ അപ്രകാരം തട്ടികൾ കെട്ടിയുറപ്പിച്ചു്, അകത്തിരിക്കുന്നവർക്കു്, വെളിയിൽ പോകാൻ വഴിയില്ലാതെ ആക്കിവെച്ചുകൊണ്ടു്, എന്നു നാമദേവ! പന്തൽ ഒക്കെ മറിയായില്ലേ? നേരവും ചെല്ലപ്പായി. ഇനി ഞാൻ അങ്ങു ചെന്നാൽ ഉറങ്ങാൻ സമയം ഉണ്ടാകയില്ല. നാളെ ജോലിക്കു പോകാൻ സാധിക്കയില്ല. പാപികൾക്കുവേണ്ടി പ്രയത്നിച്ചാൽ ഇങ്ങനെ തന്നെ വരും. അതെന്നായാലും ശരി ഇനി എന്റെ വേലക്കുവിയും പല്ലിന്റെ വിലയും മറ്റും തന്നെ ഞാൻ മടങ്ങിപ്പോകയില്ല എന്നു പറഞ്ഞു.

നാമദേവൻ:—ഇതുകൊള്ളാം; ഇതൊക്കെക്കൊണ്ടുവന്നു പന്തൽ കെട്ടിത്തരണമെന്നു നിന്നോടാവശ്യപ്പെട്ടതാരു്? കൂലികൊടുപ്പാൻ പണം ഉണ്ടായിരുന്നെങ്കിൽ ഇതിനെത്രയോ മുന്വേപന്തൽ നന്നാക്കുമായിരുന്നു. എന്റെ കൈവശം പണവുമില്ല—ഒന്നുമില്ല—പൊയ്ക്കോ—

ഗോപാൽ:—“എന്താ നാമ! കൂലിയും വിലയും തന്നെ, നിന്നെ ഞാൻ നേരേ വീട്ടയയ്ക്കയില്ല. വീട്ടിൽ ചെന്നാൽ എന്റെ കുടുംബത്തിന് അച്ഛിക്കു യാതൊരു വകയുമില്ല. പന്തൽ കെട്ടിയതുകൊണ്ടു്, ഉപദ്രവമൊഴിഞ്ഞതു നിനക്കോ എന്നിങ്ങനെ കാറ്റും മഴയും ഏൽക്കാതെ കിടക്കുന്നതു്, എന്റെ അച്ഛനമ്മമാരും ഭാര്യയും കുഞ്ഞുമൊക്കെ അതോറിന്റെയോ? മയ്യായ്ക്കു കൂലിശരിക. അല്ലത്തപക്ഷം, ഇതുമുഴുവൻ ഞാനിപ്പോൾ തീവച്ചു സ്മരണമാക്കുന്നുണ്ടു്. നീയും നിന്റെ കുടുംബമെല്ലാം അതിൽ കിടന്നു പൊരിയണം. പുറത്തിറങ്ങാൻ വഴിയില്ലാതെയാണു്, ഞാൻ്റെ തട്ടികൾ കെട്ടിമുറക്കീട്ടുള്ളതു്. നീ ഭുഷ്ടനാണെന്നറിഞ്ഞിരുന്നതുകൊണ്ടു്, മുൻകൂട്ടിത്തന്നെ അതു ഞാൻ കരുതി. അല്ലെങ്കിൽ, നീ പരീക്ഷിച്ചു നോക്കിക്കൊൾക. തീയുകൊണ്ടിതാ ഞാൻ പടന്നു എന്നുള്ളിച്ചെയ്തു് അല്പദൂരം വരെ ഓടുന്ന ശബ്ദം കേൾപ്പിച്ചിട്ടു മറഞ്ഞു.

നാമദേവൻ, തൽക്ഷണം എഴുന്നേറ്റു്, വെളിക്കിറങ്ങാൻ മാർഗ്ഗമുണ്ടോയെന്നു നാലു ഭാഗത്തുമുള്ള തട്ടികൾ പരിശോധിച്ചു നോക്കി. ഇല്ലെന്നു കണ്ടപ്പോൾ അധിവലിച്ചു “ഹാ! കുഷ്ഠം ഞാനും എന്റെ കുടുംബവും ഇതിൽ കിടന്നിരിക്കുമ്പോഴൊക്കെയുള്ളു. ഈ ഭുഷ്ടൻ മുൻകൂട്ടിക്കരുതിയ കാര്യമാണിതു്. തീ ഇപ്പോൾ തന്നെ കൊണ്ടുവന്നു്, അപ്പൻ കൊള്ളത്താതെ ഇരിക്കയും ഇല്ല. ഇനി, എന്നാണു നിവൃത്തി? എല്ലാം ദൈവനുകല്പം പോലെ വരട്ടെ. സർവ്വസാക്ഷിയായ ഗോപാൽ തന്നെ രക്ഷിക്കട്ടെ” എന്നു സമാധാനപ്പെട്ട ഗോപാൽ ധ്യാനിച്ചുകൊണ്ടു് ഒരു ഭാഗത്തു പോയി കിടന്നു.

ഇതെല്ലാം കേട്ടുകൊണ്ടു കിടന്ന രാജാജായ്, നാമദേവനെ വിളിച്ചു സ്വാമി! വേല ചെയ്തവൻ കൂലികൊടുക്കാതെ മും നല്ലവരെക്കുറിച്ചു പറഞ്ഞതയ്യായെന്നും പന്തലിന്നു തീ വച്ചാൽ നമുക്കൊതു്—എന്നു നിശ്ചയത്തോടെയാണോ പോയിക്കിടക്കുന്നതു്? ദൈവഭക്തനായ അങ്ങേയ്ക്കു് കുഞ്ഞനെ തോന്നാമെങ്കിലും, വൃദ്ധരായ മാതാപിതാക്കളേയും ഗുണഭോഷാജ്ഞാനമില്ലാത്ത ഇക്കൈക്കുഞ്ഞിനേയും, അഗ്നിക്കാഹാരമാക്കിയാൽ പാപമില്ലയോ? എന്നു പറഞ്ഞുകൊണ്ടും പേഗത്തിൽ തന്നെ വൃദ്ധരെ വിളിച്ചുണർത്തി നുകലവൃത്താന്തങ്ങളും പറഞ്ഞുകേൾപ്പിച്ചു. കുഞ്ഞിനേയും ചുട്ടുതുളക്കൊണ്ടു വെളിയിൽ പോയി, രക്ഷതേടണമെന്നു പേക്ഷിക്കുകയും ചെയ്തു. അതുകേട്ടു ഭയപ്പെട്ടു, താംസേട്ടിയും കുനാഭായിയും നാമദേവനെ വിളിച്ചു തീവയ്ക്കു വന്നു പറഞ്ഞതും പന്തൽ നന്നാക്കിത്തന്നതും, അതാണെന്നു ചോദിച്ചു. വെളിക്കൊട്ടു വാതലില്ലാതെ തട്ടികൾ പച്ച കെട്ടിമുറക്കിയപ്പോൾ അദ്ദേഹം (നാമദേവൻ) എവിടെ നോക്കിക്കൊണ്ടിരിക്കുകയായിരുന്നുവെന്നു കുററപ്പെടുത്തുകയും വെളിയിലേക്കു പോകാൻ വേഗം മാർഗ്ഗം ഉണ്ടാക്കിക്കൊടുക്കണമെന്നു അനുശാസിക്കുകയും ചെയ്തു.

അന്നത്തരം അപ്പൻ, നാമദേവനെ കൂടി വിളിച്ചുകൊണ്ടു കെട്ടിമുറക്കിവെച്ചിരിക്കുന്ന അ തട്ടികളിൽ ഒന്നിനെ ഇളക്കി മാറ്റാൻ പ്രയത്നം ചെയ്തു തുടങ്ങി. ചുറ്റുപ്രത്തിൽ അഴിയുന്നില്ലെന്നു കണ്ടു്, താംസേട്ടിയും, പത്നിയും, കൈകൊണ്ടും കാൽകൊണ്ടും തലകൊണ്ടും

തടിക്കൊണ്ടും, വടിക്കൊണ്ടും മറ്റു വിധത്തിൽ തള്ളുകയും, അടിക്കുകയും ഇടിക്കുകയും നീക്കുകയും തട്ടുകയും ഉദ്ധരിക്കുകയും കൈച്ചെല്ലിടും, യതൊരുപക്ഷവും ലഭിച്ചില്ല. ഒടുവിൽ ഭഗവാൻയരായി, അഗ്നിക്കിരയാകുമല്ലോ എന്നുഗൃഹസ്ഥിച്ച്, ഉറക്കം നിലവിലിട്ടു. അപ്പോഴേക്കു നേരം വെളുക്കാറായിരുന്നതുകൊണ്ട്, ഉണർന്നിരുന്നു. പല അയൽവാസികളും നിലവിലിരിക്കേട്ടോടിയെഴുന്ന. തലേനാൾ ചരക്കുക്കുറവുണ്ടെന്നു തട്ടിയും പന്തലുമെല്ലാം മണിമ്പെട്ടിച്ചുത്തിൽകണ്ട്, അടർത്തത്തോടെ അവർ സംഗതി ചോദിച്ചുറിഞ്ഞു. സംഗതികളൊക്കെ ഗ്രഹിച്ചപ്പോൾ അവർ അതിൽ ഒരുതട്ടി പ്രയത്നപ്പെട്ടുഴിച്ചുമാറി, വെളുക്കുന്നതുപരെ അതേ തീവയ്ക്കാൻ തങ്ങൾ സമ്മതിക്കയില്ലെന്നും, ഭേദപ്പെടേണ്ടെന്നും, ഉറപ്പു കൊടുത്തു സമാധാനപ്പെടുത്തി. പിന്നീട് എല്ലാവരും വെളിയിൽതന്നെ വട്ടമിട്ടിരുന്നു കാരണം പറയാൻതുടങ്ങി. നാമദേവൻ ആ അവസരംനോക്കി ഗ്രഹാഗ്നിയിൽനിന്നു ഏറുന്നനിശ്ചയിച്ച്; കാടിലെളിക്കിറങ്ങി ചന്ദ്രഭാഗാനടിയിൽ പോയികളിച്ച്, പണ്ഡരീനാഥക്ഷേത്രത്തിൽപോയി തൊഴുതുകൊണ്ട്, രാത്രിമുഴുവൻ ഉറങ്ങാൻ ഇടയാകാത്തകുറിയെന്നതാൽ, അവിടത്തന്നെ ഒരുഭാഗത്തു ഭേദിക്കിത്തറക്കംപിടിച്ചു. നോമ്പെടുക്കുന്നതിന്നുതന്നെഴികയുള്ളപ്പോൾതന്നെ, ഇന്നിയാതം തീവയ്ക്കാൻ പരികയില്ലെന്നു സമാധാനപ്പെട്ടുകൊണ്ട്, കാത്തിരുന്ന അയൽവാസികളെല്ലാം കളിക്കാനായി ചന്ദ്രഭാഗാനടിയിലേക്കുപോയി. കുന്നഭായിയും താംസേട്ടിയും അല്പംകഴിഞ്ഞു വെളിക്കിറങ്ങി, പുതുതായി കെട്ടപ്പെട്ട പന്തലിന്റെ വെടിപ്പും ഭംഗിയും കൈ നോക്കിക്കാണാൻ തുടങ്ങി. അപ്പോഴേക്കു നേരം അരുണോദയമായതുകൊണ്ട്, സകലവും ച്യുതമായി കാണുമായിരുന്നു. മേച്ചിൽപുറംനോക്കിയപ്പോൾതന്നെ തന്നിത്തക്ക പ്രയോജനം അവരുടെ കണ്ണു മഞ്ചിപ്പോയി. മേഞ്ഞിരുന്ന പുല്ലുകളും, മെഞ്ഞുകെട്ടിയിരുന്ന തട്ടികളും, തുണകളും, നാരകളും, എല്ലാം തന്നിത്തക്കമായിരുന്നു. അവർ അടർത്തത്തോടെ അകത്തുകടന്നു പരിശോധന നടത്തി. മാറപ്പെട്ട നാലാമത്തെ തുണ, വിലയേറിയതാണെന്ന് പതിച്ചു തക്കത്തടിയാണെന്നു കാണപ്പെട്ടു. ആകല്ലാടെ ചേലക്കാരനായിവന്നതു ഗേവാൻതന്നെയെന്നു തീർച്ചപ്പെടുത്തി, അദ്ദേഹത്തെ ചാഴ്ത്തിസ്തുതിച്ചു. അവടെച്ചിതറിക്കിടന്ന, പുല്ലിന്റെയും ചീളിയുടേയും മറ്റും അവരിൽനിന്നും പെറുക്കികുട്ടിക്കൊണ്ടുപോയി വിലയ്ക്കുവിറ്റു. അതിന്നു അവർക്കു അയിരുംപരാഹ്വർകിട്ടി. അപ്പോൾതന്നെ അടുത്തുള്ള ഒരുവീടു വാടകയ്ക്കെടുത്തു്, പുതുതായി നിരവധി വസ്ത്രാഭരണങ്ങളും ഭക്ഷണസാധനങ്ങളും വാങ്ങിച്ചുപേർത്തു സുഖപാസമാരംഭിച്ചു. പന്തൽ അല്പാല്പമായി അഴിച്ചു സ്വപ്നമെല്ലാം ആ വീട്ടിൽ കൊണ്ടുപോയി സഭിച്ചു. ഭക്ഷണം ഘര്യസാധനമായി പുകുറുപ്പുത്തി, സ്വാദിഷ്ഠമായി ഭോവാൻ വൈ.പേട്ടുവും പുകപ്പെടുത്തിച്ചുവാങ്ങിച്ചുകൊണ്ട്, താംസേട്ടി വേഗംതന്നെ പണ്ഡരീനാഥക്ഷേത്രത്തിലെത്തി. അവിടെ ഉറങ്ങിക്കിടന്ന നാമദേവനെ വിളിച്ചുണർത്തി ഭഗവാൻ നൈവേദ്യപൂജചെയ്താൻ അജ്ഞാപിക്കുകയും, വീട്ടിൽ ഭക്ഷണം പുകപ്പെടുത്തിയിട്ടുണ്ടെന്നുള്ളവിവരം പ്രസ്താവിക്കുകയും ചെയ്തശേഷം വേഗംതന്നെ മടങ്ങിയെത്തി, സ്വപ്നസാധനങ്ങൾ സംഗ്രഹമോശ്വമാക്കി ശകലിച്ചുകൊണ്ടിരുന്നു. നാമദേവൻ പോയി കളിച്ചുവന്നു, നൈവേദ്യത്തിന്റെ അടുപ്പുതറന്നുനോക്കിയപ്പോൾ, അതുതപ്പെട്ടുപോയി. പലവിധത്തിലുള്ള പലമാറങ്ങളും പഴങ്ങളും ചാൽച്ചോറും, എല്ലാംകൂടെ, ദഹിതമായ അമ്മരനമ്മമാക്കു ഇതെവടെക്കിട്ടിയെന്നു സംശയിച്ച് ഗേവൽപ്രസാദലബ്ധിയിലായിരിക്കണമെന്നുമാനിച്ചു. വേഗംതന്നെ ബിംബത്തെ നീരാടിച്ച്, ചന്ദനമാല്യാദികൾ അണിയിച്ചു വന്ദിച്ചു,—സ്വാമി! ശ്രീമഹാവിഷ്ണുദേവ! ഇന്നത്തെ നൈവേദ്യം അങ്ങക്കു പ്രിയകരമായിരിക്കുമെന്നുതന്നെ ഞാൻ ഉപാധിക്കുന്നു. സംതൃപ്തിയോടെ ഭക്ഷിച്ചാലും! എന്നുപേക്ഷിച്ചു. ഗേവാൻ പ്രസന്നനായി പ്രത്യക്ഷപ്പെട്ടു, കേന്ദ്രം! നാമദേവ! ഇന്നലെ ഉറക്കംകഴിഞ്ഞുവന്നു നിനക്കു പന്തൽകെട്ടിത്തന്നതിന്റെ കൂലി കൊണ്ടുവന്നിട്ടുണ്ടെങ്കിൽ ഇങ്ങനെയൊക്കെ എന്നു മന്ദഹാസമധൂരമായി അരുളിച്ചെയ്തു.

നാമദേവൻ:—“ഭഗവാനേ! ഭക്തപത്മ! എന്നെ നിന്തിരുവടിക്കുകുലിതന്നു പേല ചെയ്യാത്തതക്കു ഭജനാനുമാക്കിയോ? ചൂനിക്കിരിക്കാൻ തൃക്കൈകൾകൊണ്ടുതന്നെവി

[illegible][illegible]

4-11-2007

[illegible]

ങ്ങളാൽകണ്ണനും * യുദ്ധേജയിക്കുമെന്നോത്തജഗാദക വിത്തായവിശ്വാഭരൻവിപ്രനായ്
ചെന്നു * തൽപുണ്യസമ്പത്തുപാങ്ങിനിജപദ മുൽപന്നമോദമവനാനംചെയ്താൻ * ഭൃഷ്ട
നാംദുഷ്ടോധൻരാജ്യലോഭന നഷ്ടനായ്വന്നകമയുമറിവിലെ? * പുഷ്ടമോദംധർമ്മപു
ത്രൻപനവാസ ദുഃഖകാലത്തും,ധാരാസംപത്തി * കൈക്കലിടുന്നപോതുംധർമ്മരക്ഷണം
നിഷ്ഠ ഷായായ് പരിപാലിച്ചതില്ലയോ? * ധർമ്മാനുഭവമാന്യകാലേനിജ ധർമ്മദാരങ്ങളും
സോദരൻനാൽവരും * പിന്നിൽമരിച്ചുപതിച്ചുപോതുമുഖ മൊന്നതിരിക്കാതെയെടുത്തു
മനപിതം * ധർമ്മരക്ഷയെന്നോത്തുപോയിടവേ മുന്നിലാമ്മാരാദയാഹിനികാണായ, *
അന്യതീരംചേരവാനെന്താർഗ്ഗമെ അന്നിടേറുക്കുമയിലിരിക്കുമ്പോൾ * വന്നാനചി
ടെമറുകുറച്ചുക്കേണ മെന്നോത്തുദോരമുരുവേപ്പുഴത്താൽ * നായുരതിന്റെറുതീനാലോകനാ
ദികൾ ഭൂയോചികണ്ടുകണ്ടുർക്കോവഴിത്തുടൻ * വായുസുതാഗ്രജൻതോൾമേലതിനെയു
മായാസമോദത്തെടുത്തുകടത്തുവാൻ * നിശിഥിരസ്ഥേതോൾമുണ്ടുമെന്നായനേരംപതുക്കെ
ത്തലയിലേറീടിനാൻ * ചാമപൂന്നാറപ്പുഴപ്പുഴകുളിപ്പുഴ പാമുഗിൻതൻവായിലുംമുക്കി
ലും * കണ്ണിലുമൊക്കെപടന്നിട്ടുമാർക്കായി ചൊന്നൊഴിയമില്ലാതെകൊണ്ടുപോയ് *
അന്യതീരംപ്രവേശിപ്പിച്ചുനിന്നുപോ തന്യനശോഭമേമവിമനവും * താണതുകാടുത
ൻശ്വാവിനെക്കൂടാതെ താനതിലേറുകയില്ലെന്നധർമ്മജൻ * ഖണ്ഡിച്ചചാൽകയോർക്കേ
വടുതൻചില ധർമ്മപ്രകാരങ്ങൾചൊല്ലിപ്പൊഴിക്കാഞ്ഞു * ശ്വാവിനെത്തേരിൽക്കേറാനതു
ടങ്ങുമ്പോൾ ശ്വാവായിനിന്നതൂത്താൻപ്രവന്നനായ * രൂപാനിജപ്രകാശിപ്പിച്ചുപുത്ര
ൻ ശോഭനഭാവിയാശംസിപ്പോയിതു * ദേവതാമയമപുഥൻദാരിച്ചു തഥാ ദേവതാ
മീശൻവിഷ്ണുപുറപ്പെട്ടിട്ടു * ലോകോത്തരനോമഗസ്തു മുന്നിക്കുന്ന മേകായ്യാൽദാരുകവന
ത്തിങ്കലെ * മാമുനിമാർമരിച്ചാരിന്നമിങ്ങനെ സീമയില്ലല്ലോകഥകൾചൊല്ലീടിനാൽ *

ശ്രീമാനാമഭേദം, ധർമ്മത്തിന്റെ മഹത്വത്തെ ഇങ്ങനെ പലവിധത്തിൽ മാതാപി
താക്കളെപ്പറഞ്ഞു ധരിപ്പിച്ചു, മനസ്സുഖിയിച്ചു, ശേഷിച്ചു സ്വപ്നത്തെയും സന്ദേശം
ക്കു ദാനംചെയ്തു, സന്തുഷ്ടനായി, പണ്ഡിതനാകേതരതന്നെ തന്റെ സ്വന്തവേദനമെ
ന്നുള്ള ഭാവനയോടുകൂടി ഭഗവൽഭജനം ചെയ്യാനന്ദിച്ചിരുന്നു.

ആറാം അദ്ധ്യായം.

(നാമഭേദവന്റെ പുത്രൻ ചെങ്കുളകുളവും കണ്ണവേധനവും നട
ത്തിയപ്പോൾ ഭഗവാൻ പരിശകൊണ്ടുപോയതു.)

ഇപ്രകാരം സ്വപ്നമുഴുവൻ ദാനവിഷയത്തിൽ ചെലവഴിച്ചശേഷം, ലോഭത്തിന്റെ ദുർഗ്ഗ
ണങ്ങളെക്കുറിച്ചു പലക്കും ഉപദേശം നൽകി, നാമഭേദൻ പാണ്ഡാരംഗക്ഷേത്രത്തിലേക്കു
പോയപ്പോൾ, വൃദ്ധനായ മാതാപിതാക്കൾക്കു കണ്ണാളുമുണ്ടായി, “ഹാ ഹാ! നാമഭേദൻ
അറിയാതെ ഒരുസ്വപ്നംപോലും ഒളിച്ചുപയ്ക്കാൻ നമുക്കു കഴിഞ്ഞില്ലല്ലോ മുമ്പിലത്തെ
പ്പോലെ ദാരിദ്ര്യസ്ഥിതിയിലകപ്പെട്ടല്ലോ” എന്നിങ്ങനെ പലപ്പോഴും വ്യസനിച്ചു. ശേ
ഷിച്ചിരുന്ന അല്പധാന്യങ്ങളെക്കൊണ്ടു ദിവസവൃത്തികഴിച്ചുവരികയും ആതുരമുഴുവൻ തീ
ർപ്പോൾ കഠിനദാരുദ്രത്തിലകപ്പെടുകയുംചെയ്തു. എങ്കിലും പഴയപടി തയ്യൽപ്പണി
നോക്കി, അരിപ്പിച്ചു നിത്യവൃത്തികഴിച്ചുവന്നു. അതിൽ കോപമറികൊണ്ടു ഭഗവൽപൂ
ജക്കു നൈവേദ്യവും ധൂടങ്ങാതെ കൊടുത്തു മൂലം. അങ്ങനെയിരിക്കെ തജോമയീയുടെപി
താവായ കോടീശപാൻ വസ്തുതകളെല്ലാംകേട്ടറിഞ്ഞു, മക്കളുടെമക്കനെ കണ്ടാനായും,
ക്ഷേമം അന്വേഷിക്കാനായും താംസേട്ടു മുട്ടെ വേദനത്തിലെത്തി പുത്രിയേയും പുത്രനേയും
കണ്ടപ്പോൾ അനന്ദതൂന്ദിലനായ ഒരു വൃദ്ധൻ, താംസേട്ടിപ്പോയും മറ്റും അന്വേഷപ്രകാരം

തന്നെ മകളെയും ഒരു ശിശുവിനെയും സ്വന്തവേദത്തിലേക്കു കൂട്ടിച്ചുകൊണ്ടുപോയി. വിണ്ണുദാസൻ ജനിച്ചിട്ടു പതിനൊന്നു മാസമായി. ജാതിമയ്യുപേകാരം ചേരളാദികൾക്കു കീഴായി കോടിശ്വരൻ ഒരുദിവസം നിശ്ചയിക്കയും, വിപരം ഭൃത്യന്മാർമുഖേന താം സേട്ടിയുടെവേദത്തിൽ അറിയിക്കയും ചെയ്തതാംസേട്ടിയും കുന്നാലായിയും, താങ്കളുടെപൗത്രനെ അമംഗളാവസരത്തിൽ അന്തിയിക്കുന്നതിനുപോലും യാതൊന്നുംകൊണ്ടുപോകാൻ നിവൃത്തിയില്ലാത്തതു വിചിന്തനമായി വേദിച്ചു. എല്ലാവരും ഓരോരുത്തരും മറ്റു മായി അവിടെ വരുമ്പോൾ നാംമാത്രം ചെറുകൈയായിച്ചെല്ലുന്നതു അന്തസ്സുകേടല്ലയോ? പലരും ചിരിക്കയില്ലേ? എന്നല്ല, നമ്മുടെ ബന്ധുവിനും ഒരു പരിധാസത്തിനും ഒരു കാരണംണ്ടല്ലോ? അതുകൊണ്ട്, ചൊല്ലാതിരുന്നേയും ഇവിടെ വരുത്തി, ഇവിടെച്ചു ചേരുകൾ നടുക്കുകയെന്നുവെച്ചാൽ അതിനുമുതലൊന്നും കാണുന്നില്ല. ഇങ്ങനെ അവർ വ്യസനിച്ചിരിക്കുമ്പോൾ, ഭഗവാൻ ഒരു കച്ചവടക്കാരന്റെ ചേക്കേഴ്ത്തിൽ, ചിലഭൃത്യന്മാരുമായി അവിടെ കടന്നുവന്നു. അദ്ദേഹം താംസേട്ടിയെക്കണ്ടു കരളപ്രശ്നങ്ങളൊക്കെ കഴിച്ചശേഷം, “നാളെ നിങ്ങളുടെ പൗത്രന്റെ ചേരുകൾ ചുമ്മറ്റമല്ലേ? അതിനുപാകേണ്ടി?” എന്നുചോദിച്ചു. യാതൊരുമറുപടിയും പറയാതെ, താംസേട്ടി മൗനംകീഴിച്ചിരിക്കുന്നതുകണ്ടു, വീണ്ടും വ്യാപാരി ചോദിച്ചു. നിങ്ങൾ പണമില്ലായ്മകൊണ്ടു യാതൊന്നും അന്വേഷിക്കാതെയും യാത്രയ്ക്കുവരുന്നതും ഇരിക്കയാണോ? അങ്ങനെയൊക്കെങ്കിൽ നിങ്ങളെ ഞാൻ പണംകൊണ്ടു സഹായിക്കാം. ഞാൻ ലക്ഷാധിപതിയാണത്ര നിങ്ങളുടെ സഹായംകൊണ്ടാണ്. എത്രപണംവേണമോ അത്രയും കടംതരാം. കാര്യംഭംഗമായി നടത്തണം. പണം തിരികെത്തരാൻ ബുദ്ധിമുട്ടിക്കുമെന്നുള്ള ഭയംവേണ്ട. തേക്കുചം പതിനായിരം രാജാമൻ അർദ്ധം കൊടുത്തയയ്ക്കും. അതെന്നിങ്ങ നിങ്ങൾ തിരികെത്തരികയുംവേണ്ട. ഇത്രകൂടുന്ന എനിക്കു നിങ്ങളിൽ തോന്നാൻ കാരണം പറയാം. കുറച്ചുനാൾമുമ്പ്, ഞാൻ ഒരു കച്ചവടക്കാരനായിരുന്നു വെങ്കിലും അന്ന്, നാമദേവൻ ചാർച്ചയെന്ന കഥയറിഞ്ഞ് ഒരു സാധുവേഷം ധരിച്ചു വന്നു ഭിക്ഷയാചിച്ചപ്പോൾ, അദ്ദേഹം എനിക്കു, ഇരുപത്നായിരം വരാമൻ ദാനം ചെയ്തിട്ടുണ്ടു്. അതുകൊണ്ടാണ് ഞാൻ ലക്ഷപുട്ടുപായിത്തിന്നതു്. അതിലേക്കു്, ഒരു പ്രത്യുപകാരം ചെയ്യാമെന്നുവെച്ചാണ്, ഞാൻ ഇപ്പോൾ വന്നതു്” എന്നിങ്ങനെ ചിലഉപചാരവാക്കുകളും പറഞ്ഞ്, വേഗംതന്നെ പതിനായിരം വരാമൻ വീട്ടിൽചോരി കൊണ്ടുവരുന്നതിനു ഭൃത്യന്മാരെ നിയോഗിച്ചയച്ചു. തേക്കുനംതന്നെ വ്യാപാരി യാത്രചാദിച്ചു വെളിക്കിറങ്ങി മറയുകയുംചെയ്തു.

അനന്തരം നാമദേവരെ ഒന്നാചരിക്കിക്കണമെന്നു നിശ്ചയിച്ചു്, ഭഗവാൻ തന്റെ സന്നിധാനത്തിൽസ്ഥിതിചെയ്ത അദ്ദേഹത്തിന്റെ മുമ്പിൽ അവിർഭവിച്ചു്, ഹേ!നാമദേവ! നാളെയൊന്നു നിന്റെ മകന്റെ ചേരളാദികൾക്കു നടുത്താൻ നിശ്ചയിച്ചിരിക്കുന്നതു്. അതു നിന്റെ ശ്വേതന്റെ വേദത്തിൽവെച്ചുകൊണ്ട് അവിടെപ്പോകുന്നതിനും മറ്റും പണം ഇല്ലാതെ താംസേട്ടിയും പത്നിയും വ്യസനിച്ചിരിക്കുന്നു. അവരെ നീചോയി അശ്വസിപ്പിച്ചു്, അതൊക്കെ ഭംഗിയായി നടത്തണം എന്നു കല്പിച്ചു. നാമദേവൻ അതുകേട്ടു സന്തുഷ്ടനായി വേഗംതന്നെ മടങ്ങി വീട്ടിലെത്തി പിതാക്കളെ വന്ദിച്ചു്, അവരുടെ ദുഃഖകാരണം ചോദിച്ചു.

അതിനുമറുപടിയാരി, താംസേട്ടി—പ്രിയപുത്ര! ദുഃഖകാരണംമററൊന്നുമില്ല. കൈയിൽ പണമില്ലായ്മകൊണ്ടുള്ള സംകടമാണു്. നാളെയൊന്നുനിന്റെ മകന്റെ ചേരളാദികൾക്കു നടുത്താൻ നിശ്ചയിച്ചിരിക്കുന്നതു്. അതിനുവേണ്ട മെയ്യാഭരണങ്ങളും മറ്റും നാമല്ലേകൊണ്ടുപോകേണ്ടതു്? ചെറുകൈയായിച്ചെല്ലുന്നതു ഭംഗിയാണോ? ഒരു സംഗതിയോത്താണ് ഞാൻ വിചാരിക്കുന്നതു്. അതു നിമുഖംവന്ന അപത്താണ്. കുറച്ചുപണമെങ്കിലും സൂക്ഷിച്ചുവെക്കണമെന്നു ഞാൻ പറഞ്ഞപ്പോൾ നിനക്കതുസമ്മതമായില്ലല്ലോ. ഇങ്ങനെ അവർ സംസാരിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുമ്പോൾ വ്യാപാരിയുടെ ഭൃത്യന്മാർ വരാമൻപതിനായിരവും ചുമന്നുകൊണ്ടു്, അവിടെ ധാരാളമായി ഭംഗംഹരിച്ചു്, എണ്ണി

എടുത്തുകൊൾവാൻ താംസേട്ടിനെ നോക്കിപ്പറഞ്ഞശേഷം, അവർങ്ങവിടെ ഒരുഭാഗത്തിരുന്നു. നാമദേവൻ അതുകണ്ടു്, ആ ദ്രവ്യംകൊടുത്തയച്ചതാണെന്നു പിതാവിനോടു ചോദിച്ചു. വൃദ്ധൻ സംശയിച്ചു്, യാതൊരുമറുപടിയും പറയാതെ മൌനംദീക്ഷിച്ചിരുന്നു. ഉടനെ, പണച്ചുമട്ടുകാരായി അവിടെയിരുന്നവർ പറഞ്ഞു. “ഘോ നാമദേവരേ! ഞങ്ങളുടെ രജമാനനായ വർത്തകൻ മുന്യാരിക്കൽ ഒരു സാധുവേഷംധരിച്ചുവന്നു്”, താങ്കളോടു് ഇതിവിരട്ടിദ്രവ്യം ദാനംചാങ്ങിക്കൊണ്ടുപോയിരുന്നു. ആ ദ്രവ്യംകൊണ്ടു്, അദ്ദേഹം ലക്ഷപ്പട്ടധരിച്ചിന്നു. ഇപ്പോൾ നിങ്ങൾക്കു കഷ്ടകാലംവന്നതറിഞ്ഞു്, അദ്ദേഹം ഈ ദ്രവ്യം ദാനമാക്കിത്തന്നയച്ചതാണു്. ഉത്തരവാക്കു് സ്വന്തമായിച്ചാൽ അപത്തിൽ അവരും ഉപകരിക്കും.” ഈ വാക്കുകൾകേട്ടപ്പോൾ നാമദേവൻ കാതുകൾ രണ്ടുപൊത്തി ധാകുടും കഷ്ടം! എന്തൊരു മാറ്റാപാപത്തിനാണു ഞാൻ അധീനനായിത്തീർന്നതു്? ദാനംചെയ്ത മുതൽ പിന്നീടുതിരികെ വാങ്ങാറുണ്ടു്? അങ്ങനെ വാങ്ങുന്നവക്കു പരഗതിയുണ്ടു്? ഘോ മുട്ടുകാര! ഇക്കുന്നം നിങ്ങൾ ഈ ദ്രവ്യം എടുത്തുകൊണ്ടുപോയി അതിന്റെ ഉടമസ്ഥനുകൊടുക്കണം. പുതിയതു യാതൊന്നും പറയരുതു്. ഈ വാക്കുകൾ താംസേട്ടിക്കു തീരെ സാധിച്ചില്ല. അദ്ദേഹം നാമദേവനെ നോക്കി, കണ്ടു! ഉപകാരം ചെയ്ത നിനക്കു ഒരു സഹായരല്ലേ ആ വർത്തകൻ ചെയ്തതു്? അങ്ങോട്ടുപകുപ്പിക്കാതെ സ്വാതന്ത്രസ്സാലെ കൊടുത്തയച്ച ഈ ദ്രവ്യം നാം മടക്കിക്കൊടുത്തയയ്ക്കുമ്പോൾ, അതു അദ്ദേഹത്തെ നിന്ദിക്കുന്നതിന്നു തുല്യം അല്ലേ? എന്നുചോദിച്ചു.

നാമദേവൻ:—അയ്യോ! ദാനംചെയ്ത മുതൽ തിരികെവാങ്ങുന്നതു് ഒരുനാളും ധർമ്മല്ല. അതു്, നരകകാരണമാണെന്നു ശാസ്ത്രങ്ങൾ ഘോഷിക്കുന്നു. പണ്ടു ശ്രീരാമൻ രാവണവധാ കഴിഞ്ഞു്, അയോദ്ധ്യയിലേക്കുപോകാനായി ഭാചിച്ചപ്പോൾ, ലങ്കാരാജധാനിയിലെ ചന്ദ്രകാന്തക്കല്ലുകൾ എടുത്തുകൊണ്ടുപോവാൻ വാനരന്മാരോടു കല്പിച്ചു. ഉടനെ ജാംബവാൻ അതു വിഭാധിച്ചു, അദ്ദേഹത്തെ വണങ്ങി ഇങ്ങനെ പറഞ്ഞു.

“അല്പയോഗവാൻ! പരമശിവൻ ത്രിപുരന്മാരെ സംഹരിച്ചതും, ദേവാസുരന്മാർചേർന്നു ചാർക്കൽക്കടത്തതും, ദക്ഷൻ ശിവനെക്ഷണിക്കാതെ യാഗംകഴിച്ചതും, പാവതി ഹിമവൽപുത്രിയായി ജനിച്ച പരമശിവനെ വിവാഹംചെയ്തതും, ഹിണ്യോദികളെ നിന്തിരുവടി സംഹരിച്ചതും, ബ്രഹ്മാപു അഞ്ചു ശിഷ്യോടുകൂടിയിരുന്നതും, കാമദേവൻ പരമശിവന്റെ കണ്ണിൽ ദഹിക്കുന്നതിന്നു മുമ്പു ശരീരത്തോടുകൂടി നടന്നതും, മാർക്കണ്ഡനു പേണ്ടി, ശിവൻ കാലനെ സംഹരിച്ചതും, സുബ്രഹ്മണ്യൻ ജനിച്ചതും, ചെങ്കുരന്നും ശങ്കരനും തമ്മിൽ യുദ്ധംചെയ്തതും, വൃകാസുരനെ ഭയന്നോടിയ ശിവനെ നിന്തിരുവടിരക്ഷിച്ചതും, മറ്റു പുരാതനങ്ങളായ പല സംഭവങ്ങളും കണ്ടറിഞ്ഞിരിക്കുന്നവനാണു് ഞാൻ അന്നുമുതൽ ഇന്നുവരെ ദാനംകൊടുത്ത മുതൽ തിരികെവാങ്ങിച്ച രാജാക്കന്മാരെ അങ്ങനെയു ഞാൻ കണ്ടിട്ടില്ല. ഇപ്പോൾ അങ്ങനെ ഒരുഗ്രഹം പ്രഭർ രിപ്പിച്ചതു നിന്തിരുവടിമാത്രമാണു്. അതുകേട്ടു ശ്രീരാമസ്വാമി കല്പെടുക്കാതെയാണു് മടങ്ങിപ്പോയതു്. അതിനാൽ ദാനംചെയ്ത മുതൽ ഇയരിക്കുന്നതു് ഒരിക്കലും ധർമ്മല്ല. കഠിനനരകാനുഭൂതിക്കു അതുകാരണമാണു്. സൂര്യചംശരാജാവായ രഘുരാജൻ,

(കിളിപ്പാട്ടു മട്ടു്.)

പണ്ടു പങ്കജബന്ധുചംശത്തിൽവിപ്രാതനായ് ഉണ്ടായിവന്നുരഘുവെന്നൊരുനരവരൻ * കണ്ടാൽകോമളൻ, വീയ്യുചെയ്തു വിക്രമാംഭോധി പുണ്ഡരീകാക്ഷക്കേതൻപൂർവഭേ വെലാമധാതി * നന്ദനന്മാരല്ലേ ചെന്നാട്ടിലെപ്രജകളെ നന്ദിച്ചുസംരക്ഷിച്ചുനമ്പലുപിച്ചുപൻ * നന്നധികാരക്കടക്കീഴാക്കിലുരാരം മനവസമുദത്തെകിങ്കരന്മാരമാക്കി * ധർമ്മവിച്ഛേദംവേിക്കാതെനിത്യപുനർമ്മ ലന്നാദിദാനങ്ങളുംചെയ്തവനിരിപ്പവ

ൽ * കേന്ദ്രംകടംബികളാൽശുദ്ധമാനമാം ധർമ്മീയന്മാരെപ്പലംകുറിച്ചു
* വിരുന്നനൽകി, സ്വസ്ഥസ്ഥിതിക്കുവേണ്ടി നീക്കംചെയ്തതല്ലാത്തപോഴാണെന്നു
യ്ക്കാൻ * മൗലവിപ്രമാർത്തനാശിസ്സുമാറ്റുവേണ്ടുന്നതിന്നുവേണ്ടി സമീപനായ്ക
രുവേണ്ടാൻ * വന്ദ്യനാമകവിപ്രസത്തമൻപോന്നു ചന്ദ്രൻ മനവൽസൽക്കരിച്ചുമാ
ദിച്ചാനഭിഷേകത്തെ * ധന്യഭൂപതിപീഠലക്ഷ്മണാണിക്രമേണ തന്നാലുമെന്തിനെന്തു
നപേക്ഷിച്ചാൻ * ഭണ്ഡമെന്നിയേറ്റുപർത്തൽക്കുറുത്തൊന്നിജ ഭണ്ഡാശാരിയിൽനി
ന്നുംദാരദാകവർഗ്ഗം * തന്നാമെയ്യോപ്പുകുഴിപ്പിച്ചതിൽനിന്നും ഒന്നിച്ചുവെക്കുന്ന
തികച്ചുദാനംചെയ്യാൻ * ഇഷ്ടമായതുതന്നേൻവിപ്രസത്തമൻപോ നിച്ഛമരൊടുക്ക
ന്നുചോദിച്ചുവദിക്കുന്ന * പൃഥ്വിമാലാഭനനോക്കിബ്രാഹ്മണൻകൈതുമല ബലപേത
സാധന്യവദാശീവാദലോലം * ഇനിമുമ്പെന്തിനെന്തുമോഹമുണ്ടുതോർന്നു കനിവോ
കുമെങ്കിൽഭാഗ്യമായുമെന്നാൻ * മുനിനായകമമജിവനെപ്പോലുംതപോ ധനരാംസദ്യ
ത്തന്മാർചോദിച്ചാൽകൊടുക്കുവാൻ * മുനിവില്ലേതുവോനേതൊന്നുവെന്നെന്നു നിനയാ
ണതുമടിയാതെചൊല്ലുകേവേണ്ട * രജോഷികേട്ടുവിപ്രൻചൊല്ലിനാൻതുപതവ തേ
ജോരൂപിണിമാരാംസംഹർമ്മിണിമാരിൽ * സുന്ദരിയൊരുത്തയെന്നമുക്കനൽകീടുകിൽ
വന്നീടുംമനോരഥമില്ലസംശയമേതും * മനവൽസാനമല്ലോഭൂകേശിനിമാരാം തന്നെ
പത്നിമാരെയാക്കവേവരുത്തിനാൻ * ഇന്നിതിലാരിൽപ്രിയമാകുന്നുവെന്നതു ചൊന്നാ
ലുമെന്നാലവർതന്നെത്താനയ്യുന്നേൻ * ഭൂപതേദവാൻവിപ്രഭരണനാഗിരീക്ഷിലോ ശോ
ഭനഗാത്രിമാരെമുപ്പതാളയുമിപ്പോൾ * ദാനംചെയ്തെന്നുപോൾ നാംരംഭുന്നിജ മാനി
നിമാരെപ്പോലേവിപ്രസൽക്കരിച്ചാൻ * കല്യാണാംഗിമാർനിമുക്കെക്കല യപ്പോളവ കെ
ല്ലാക്കുംസുഖവൃത്തിക്കെന്തൊരുവഴിയെന്നു * വല്ലാതെവിഷണ്ണനായ്തീൻഭൂസുരൻതാനും
നിർല്ലജ്ജന്മനോടുവിരുന്നയുചൊല്ലിടീനാൻ * കല്യാണരംഭംചെയ്തഭോഗസൗഖ്യ
ങ്ങളാൻ കല്യാണിമാരെക്കാലംപോലെ സംരക്ഷിക്കുവാൻ * ഇല്ലല്ലോചൊരുക്കുന്നമതി
നുംധനമിനി വല്ലതെങ്കിലുംപോൻനൽകണമടിയെന്നു * എങ്കിലാവില്ലേത്തമനി
ന്തിരുവടിക്കെന്തെൻ ചെങ്കോലുംസംശയസമ്പത്തുക്കെ വന്ദ്യന്മാരും * കേൾക്കെവിട്ടുനൽ
കിക്കാനനമകംപുക്കു വന്ദ്യപോധനവൃത്തിക്കെക്കൊണ്ടുപറിക്കുന്നേൻ * എന്നുചെയ്തു
ഭൂമിവല്ലഭൻരാജ്യസമ്പത്തൊന്നൊഴിയാതലാത്രീദേവനായ്ദാനംചെയ്യാൻ * പിന്നെ
പ്പോയ്വിപിനഭൂതലമാന്മാന്മാനന്ദ മുനിത്താപന വൃത്തിക്കെക്കൊണ്ടുപറിക്കുന്നാൻ *
നാമമുനീശ്വരൻരംഭുന്നാമനെക്കാണാൻ പാതിലപതരിച്ചെത്തിനാനയോല്പത്തിൽ *
ധീരനാംഭൂപൻധാത്രീദേവനധരാതലം നിശ്ചയിച്ചാഴിഞ്ഞുപോയ്കാനന പുക്കുന്ന
ന്നു * കേട്ടുമാമുനിശ്രേഷ്ഠൻവിപ്രനിൽമുനിവോടും ചാട്ടമെന്നിയേചെന്നുമനവൽതന്നെ
ക്കുറുത്താൻ * പാത്ത്വംശരകുനാംഭൂപതേദവാൻതൻ ഗാർവ്വ്യംയദാസപർഗ്ഗകരമെന്നു
രന്മാർ * കീർത്തിക്കുന്നതിന്നുപ്രഭാവമുള്ളതുപോലെ ചാഴ്ത്തുവാനുള്ളതാൻവാല്ഗംഭീ
രപ്രഭോ! * ദിവ്യരംഗകപമിതുകേൾച്ചുസുഖിച്ചുനി യവ്യജ്ഞിംഭീർമ്മയുഷ്മാനായിഭവി
ക്കട്ടോ! * സർവ്വഭാരമിളളമിടുന്നവക്കായു സ്സുഖീന്ദ്രഭരണഭാവരായുസ്സോടൊക്കെ
ല്ലോ * എന്നരുൾചെയ്തുധന്യമായൊരുഫലമുനി മനവൽതന്നിക്കൽകീടിനാൻപ്രസ
ന്നനായ് * വദിച്ചുവാങ്ങിക്കെ ണ്ടാൻരംഭുവുമിളളമി ചൂന്നഭൂമേദാവിരവായ്കെന്നാ
ശിയുംനൽകി * മറഞ്ഞുമുനി പരൻനരപാലനുമുള്ളിൽ നിറഞ്ഞുചിന്ത; എന്തെഫലമിപ്പ
ലത്തിനാൽ? * ചിന്തനാത്മധ്യാനരത്നനാമനിക്ഷിളാ ഭാങ്ങാവിനാവില്ലേത്താനൊക്ക
ടുകിലോ * നല്ലൊരുമായിച്ചുൻപലനാൾരാജ്യഭക്തി കല്യാണവരുമാറുളളിച്ചുവസിച്ച്
ടും * കില്ലില്ലെന്നോത്തുചെന്നുവിപ്രനെസംഭാവിച്ചു നല്ലപചചുംഭക്തിപൂർവ്വംസമ്മാ
നിച്ചാൻ * അക്കനിതിനാൽമൃത്യു പുണ്ടകയില്ലെന്നുള്ള വസ്തുതകളുമെല്ലാമറിവിട്ടതു
ന്നേരം * വിപ്രനുംചൊന്നാൻസഖേരാജരേഖരഭോ നിപ്രദാനത്താലെന്നസൽക്കരിച്ച
തിനുത്താൻ * പ്രത്യുപകാത്തിനാളല്ലെന്നാകിലുംമനോ മുഖമാരാമിക്കുകണ്ടിനാൻകു
ലിമാർ * കൈവേദിച്ചുത്താൻജീവിച്ചാലതുകൊണ്ടു ഭുഖഭേഫലമതിനൊന്നുചെയ്യണം
വോൻ * മുപ്പതുവഴംകൂടെയിവക്കീവിധമായുർവ്വലിക്കുവാൻമനൽകണംനരപതേ! * ത

പ്രകാരങ്ങൾ കേട്ടു മുരാജനം പാ മുൾ പ്രകമ്പമാനാധിപുണ്ടവീണപേക്ഷിച്ചാൻ * ഭു
ഷ്ഠാപമിദം ഫലം ദിവ്യമാണിതു പോലെ മുപ്പതിന്നിനിലഭിക്കാവല്ലെന്നാകിലും * തപൽ
കൃപാകടാക്ഷമുണ്ടെങ്കിൽ അൻനൽകീടുവ ന്നാലമതിനെ തരമന്യലം ക്ഷമിക്കണം *
അങ്ങനെ സമ്മതിച്ചു വേദിയൻ കഴൽ കൂപ്പി മന്നവൻ കന്താരത്തെ പ്രാപ്ത ചൂതപസ്സിനയേ്
* അന്നാന്നായ് ദിവസങ്ങൾ കഴിഞ്ഞുകൂടി, നൽകെത്തന്നായ ചാസം അരിൽ മന്നവൻ ചി
ചാരിച്ചാൻ * എന്നേകഴുതേ! പിപ്രനോടുത്താണെന്നെ ചാർച്ച എന്നെയും നോക്കി നോ
ക്കു സാധുവായിരിക്കുന്നു * ധന്യനാ മുനിനെ നിക്ഷേപിച്ച പഴം ബലാൽ തന്നെത്താൻ ഭൂദേ
വാനാ നമെ ചെയ്തു മുഖം * ചന്ദ്രകുടിയ വിപത്താരോടു ചെല്ലാമിനി പ്ലണ്ഡരീകാക്ഷപാദ
മല്ലാതില്ലവലംബം * കൊടുക്കാമെന്നു തന്നെ പറഞ്ഞു പോയതിനി കൊടുത്തില്ലെങ്കിലത്ര
പാപമായ് വരുന്നോ * ശപിച്ചേക്കാനും മതി കോപി ഭൂസുന്ദരാന കടപ്പോടാത്താ ചിനെ
നെ സിദ്ധിച്ചേക്കാനും മതി * മരിച്ചു മുരളിയും ജനിച്ചു പേർ നന്ദൻ കടത്തെന്നു തീർക്കാമെന്നു
നിശ്ചയിക്കിലും * ജഡത്തെ വിട്ടാ ചിന്തിച്ചു മുണ്ടെന്നോ നര ജഡത്തിൽ തന്നെ ജീവനാവേ
ശിഷ്ടീഭവമെന്നോ * നിണ്ണയമില്ല ഹാഹാ! ഓടേ മേഘനിങ്ങളേ! കണ്ണൻ ത്തുകി കേരണം
മോഹിച്ചു ഭൂദേവീണം * മന്നവൻ കിടക്കുമ്പോൾ നേടുകെ ചെത്തിനു ചെണ്ണിലാവെന്ന
പോലെ വിണ്ണിൽ നിന്നിഴിഞ്ഞു ഓടൻ * നന്ദമുനിനെ ഴുന്ന ജീവന്നദേവ ചിമമേ! പരി
താപമെന്നെ നോക്കൂ മേലായാൻ * കൂരിൽ കൊട്ടി പെട്ടു വലയുന്ന വാസുകാൽ സൂര്യ
നെക്കണ്ടു പോലെ മന്നവൻ പ്രസാദിച്ചു * താരതളി പാടങ്ങളിൽ വന്ദിച്ചു പരിതാപകാരനും
നീന്ദനോടെ പ്പെരുമായിച്ചാൻ * അതുതത പോനിയേ! മന്നവൻ ചെന്ന് നിമുപ്പതു കേൾക്കി
നൽകണമെന്നും ചൊല്ലി * നിൽക്കുന്ന രഘുവിനെ ചാസവ്യപുപം മുനി സത്തമൻ സഭാ
വിച്ചു സംപ്രീതി പുറസ്സം * ഇത്ര നെറുപുകാ വില്ലെപ്പഴമാണിതു നിന കിന്ന മാഗ്രാമമെങ്കി
ൽ വരികെന്നു നന്ദി * ചുംബരമാർഗ്ഗേണ പോയ് ദേവലോകം പ്രാപിച്ചു സമ്മാനിക്കയും ചെയ
യുമുപ്പതു ഫലത്തെയ് * നന്ദാഴ്വരയിൽ സൂതി വാക്യം പാപം പാപം പാപം സന്തോഷനായി ന്ന
മേലുരാജനെ പിന്നെ * തന്നു പോവുന്നതിലാകീടിനാൻ മുനി വര നന്തപൻ തന്നെച്ചെന്നു
കണ്ടു ഭൂപതിതാനും * കനികൾ കാഴ്ചച്ചു തൊഴുതു നിൽക്കുന്നേം മനുജേന്ദ്രനെ ബഹുമാ
നിച്ചു മഹീഭോൻ * പ്രണയപൂർവ്വം ചൊന്നാൻ, നന്ദനോടൊന്നു ഗുണമെന്നാലിനി
നിന്ദാനുചെയ്യണമേവാൻ * എന്തൊരു ദിക്കിൽ നിന്നിപ്ഫലങ്ങൾ ഭരിച്ചു പോ സാദരമ
വിഭജനമെന്തിനല്ലാതോടും * പ്രീതിപൂർവ്വം കന്ദി കേണമാദി വൃന്ദലം ശരണമെടുമെ
ന്നതോന്നു നന്ദപതേ! * ചൊല്ലിനാൻ മേലുരാജനതു കേട്ടു മോവിപ്രതല്ലേ! നല്ലതല്ലിടു
മോഹമതു മല്ലാ * ചൊല്ലാൻ പിന്നെ മോഹ പാശ്വലോകത്തിലുള്ള നല്ലൊരു പുകാ വില്ലെക്ക
നിന്ദാണിതു മെന്നാൽ * പോകുവാൻ വഴിയല്ല, പോകാൻ പണ്യമില്ലാ ഞ്ഞാകയ്യയുള്ളവോ
നേയും പെൺകുലത്തെയും * നാകത്തിൽ അന്നെങ്ങനെ കൊണ്ടു പോകേണ്ടുവാൻ ലോകത്തെ
പ്രാപിച്ചു രസവമല്ല സിദ്ധാലം * എങ്കിലത്രേ പനന്ദൻ രാജാധികാരത്തെയും മങ്കാ
രെയും മെല്ലാത്തിരികെ വെട്ടിക്കൊന്നു * ശങ്കയെന്നിമേ ചൊന്ന വിപ്രനെ നമസ്കരിച്ചു
കുരിച്ചോരു കേടൽ ഭൂമി നമുക്കു ചെയ്യാൻ * ദേവിയോരു മദാനമെച്ചയ്ക്കു പസ്സു വെപ്പിനെ യേ
രവൻ വാങ്ങുന്ന നന്ദകേശവിയല്ലോ * പ്രീതനായതു പഴ്ക പക്ഷേ മത്തു പോബലമേതു
നാലോന്നെത്താൻ സ്വർഗ്ഗത്തിൽ നയിക്കുവാൻ * ശ്രമിക്കാമതുവരെ മനിക്കുവേണ്ടിയല്ലം ക്ഷ
മിക്കാറാകവേണമെന്നു ചിന്തപേക്ഷിച്ചു * മുറയ്ക്കു കാന്താരപുഷ്പഗ്രഹമാംത പോവുത്തി ച
രിച്ചു പലകാലം കൊണ്ടു ഭൂസുരനെയും * ഭാഷുമാം യും നാകലോകം ചേർത്തു മുഖ മയ്യന്നും
വിപ്രോത്തമൻ തുഷ്ണനായ് രഘുവിനെ * ചിഹിച്ചു ശ്ലേഷിച്ചു ശിരദിച്ചു ധരാരോ മെടുത്തു
കൊച്ചൊന്നെ സമ്മതിക്കയും ചെയ്താൻ * കൊടുത്ത ഭൂമി വീണ്ടുവാങ്ങാൻ കഴിയുണ്ടതു പട്ട
തപമഴും മേലു സഹിച്ചു ദുഃഖം കാണുമിൽ * അപ്രകാരം വിശ്വാമിത്രനായ് കൊടുത്തൊരു സ
പ്തദിവസം ചിന്ത വാങ്ങുവാൻ ഹരിശ്ചന്ദ്രൻ * നിർഭരം വിഷാദിച്ചു നിശ്ശംകനായി ചെവി
സുപ്രസിദ്ധമാം മധുരീ മുന്നതു മില്ലേ?

ഇങ്ങനെ പല ഉദാഹരണങ്ങൾ പറഞ്ഞു, നാമദേവൻ മാതപിതാക്കളെ ഭജവി
ധത്തിൽ സമ്മതിച്ചിട്ട്, വരാഹൻ പതിനായിരവും മുട്ടുകാറക്കൊണ്ടു പ്പിച്ചു

ത്രപറഞ്ഞു. അനന്തരം സ്വപ്നാഭിമുഖീകരിച്ച അദ്ദേഹം രക്ഷയുള്ളപ്പോൾ യാതൊരു കാര്യം നമുക്കുണ്ടാകയില്ലെന്നും, സ്വപ്നം അദ്ദേഹത്തെത്തന്നെ ചിന്തിച്ചുവെച്ചുകൊണ്ടു സന്തോഷിച്ചിരിക്കാതെ, ദുഃഖിക്കുന്നതു ഉത്തമമല്ലെന്നും, മറ്റും പല നീതികളും, മാതാപിതാക്കൾക്കു ഉപദേശിച്ചു, രാത്രി അധികമായെന്നു കണ്ടു ഉറങ്ങാനായി അവിടെ കിടന്നുതന്നെ കിടന്നു വിഷ്ണുസ്തോത്രം പാടിപ്പോയിരുന്നു. അപാതകേടു, താമസേട്ടിക്കും കനാലായ്ക്കും, അത്രപുറം പായ അനന്തരം നിർവൃത്തിയുണ്ടായി. കടുവ ഉറങ്ങേണ്ട അങ്ങനെയെന്നു കണ്ടു, എല്ലാവരും ഉറങ്ങിപ്പിരിച്ചു.

ഇതിനിടയ്ക്കു, വരാഹൻ പതിനായിരം കൊണ്ടുപോയ ചുട്ടുകാൽ ഭഗവൽസന്നിധാനത്തിൽ ചെന്നു, വസ്ത്രങ്ങളെല്ലാം ഉണർത്തുകയും നാമദേവന്റെ ചർമ്മശുദ്ധിയെ പ്രശംസിക്കുകയും ചെയ്തു. ഭഗവാൻ അതുകേട്ടു സന്തുഷ്ടനായി, രാത്രിയുടെ നാലാം മണത്തിൽ, അനേകം ദേവന്മാരോടും ദേവസ്ത്രീകളോടും മാർഷിമാരോടും കൂടി, വിവിധവാദ്യങ്ങൾ മുഴക്കിച്ചുകൊണ്ടു, നാമദേവന്റെ ഭവനത്തിലേക്കു താഴെ തന്നെ. പലവിധത്തിലുള്ള പുഷ്പമാലകളും അഭയാഭരണങ്ങളും കുറിക്കുകയും, മറ്റും ദേവസ്ത്രീകൾ കാരോരുത്തരും, കാരോരുത്തരിൽക്കൊണ്ടൊരുവരുടെയും കയ്യിൽ ധരിച്ചിട്ടുണ്ടായിരുന്നു ഇങ്ങനെ പലവിധത്തിലുള്ള അലങ്കാരങ്ങളോടും അഭയാഭരണങ്ങളോടും അകമ്പടികളോടും കൂടി, ഭഗവാൻ നാമദേവന്റെ ഭവനത്തിന്റെ മുമ്പാകെ ചെന്നു നിന്നുകൊണ്ടു അദ്ദേഹത്തെ വിളിച്ചു. വിളിക്കേട്ടു നാമദേവൻ ഭഗവത്തിൽ ഞെട്ടിയുണർന്നു നോക്കി, പെട്ടെന്ന് വിവിധദിക്കിലും ശ്രീനാരായണസ്വാമി സപരിപാദനമായി എഴുന്നള്ളി നിൽക്കുന്നതു കണ്ടു, അനന്തരം നമുക്കു തിരിച്ചു സാക്ഷാത്കാരം ചെയ്തു വാഴ്ത്തി സ്മരിച്ചു ഉടനെ, ഭഗവാൻ നാമദേവനെ തൃക്കൈകളാൽ തപോടി അരുളിച്ചെയ്തു. “പ്രിയഭക്തനായ നാമദേവ! നിനക്കു മാത്രം ഏതൊരു പത്തിൽ കാണപ്പെടും. മറ്റു കാണുന്നവർക്കു പലം ഒരു വർഷം കഴിഞ്ഞു തന്നെ കയ്യുണ്ടു. നീ ഏതൊരു മറ്റുള്ളവർക്കു കൈ ഒരു വർഷം കഴിഞ്ഞു പോലെ ഭാവിച്ചുകൊള്ളണം. നമുക്കു ഇപ്പോൾത്തന്നെ, നിന്റെ ബന്ധുഭവനത്തിലേക്കു ഈ അദ്ധ്യക്ഷതയോടുകൂടിപ്പോകണം. നീ ഭഗവതോപരികളിച്ചവനെ വസുദേവനോടുകൂടി ധരിക്കുകയും മാതാപിതാക്കൾക്കു ധരിപ്പിക്കുകയും ചെയ്യണം.”

ഭഗവാന്റെ കല്പനപ്രകാരം നാമദേവൻ തൽക്ഷണം തന്നെ പോയി കളിച്ചു മാതാപിതാക്കൾക്കു മാതാപിതാക്കൾക്കു യാത്രയൊരുങ്ങി. ഭഗവാന്റെ നാമദേവന്റെ കയ്യിൽ കൈകൾ ഒരു വ്യാപാരിയാണെന്നു തന്നെ നിശ്ചയിച്ചു. നാമദേവനുമായുള്ള സ്നേഹം പ്രമാണിച്ചു, അദ്ദേഹം കൂടി ബന്ധുഭവനത്തിലേക്കു, പോകാൻ പരിപാദനമേതും വന്നിരിക്കയാണെന്നു എല്ലാവരും ധരിച്ചു. അനന്തരം താമസേട്ടി മുറുപ്പേർ, വർത്തകനോടൊന്നിച്ചു ബന്ധുഭവനത്തിലേക്കു തിരിച്ചു.

“പാട്ടുമാട്ടുപുറത്തു പൂച്ചുവെഴുതിയപ്പോൾ
കൂട്ടമേവാദ്യങ്ങളും മേലസ്തുതികളും”

മോഷിച്ചു, അകാശമണ്ഡലം പരിമളത്താൽ ഭൂഷിച്ചു പണ്ഡരപുരം അകെ കെനികിമറിയത്തക്കവണ്ണം സന്തുഷ്ടരായിപ്പോകുമ്പോൾ കാണികളെല്ലാം വളരെ അത്ഭുതപ്പെടുകയും, അ വ്യാപാരി എന്താണെന്നു പലരോടും ചോദിക്കുകയും ചെയ്തു. വൈകുണ്ഠപുരത്തിലെ കേശവശൈലാലയങ്ങളോടൊന്നും നാമദേവനുമായുള്ള സ്നേഹം പ്രമാണിച്ചവനെ ചെങ്കുളം മോഷത്തിനു പോകയാണെന്നു ചരിത്രങ്ങൾ പറഞ്ഞു ധരിപ്പിച്ചു. പലരും കേട്ടു, അ വർത്തകന്റെ പ്രേരണയെയും മഹാമനസ്സുതന്മയേയും വാഴ്ത്തി സ്മരിച്ചു. നാമദേവന്റെ ബന്ധുഭവനവാതുക്കൽ ചെന്നപ്പോൾ, അതു തുടരുകയായ അദ്ധ്യക്ഷതയായ യെ പുകഴ്ത്തി അവിടെ കൂടിയവരെല്ലാം കൊണ്ടാടി. എല്ലാവരും അവരവരുടെ അഗ്രഹണപോലെയുള്ള വസുദേവനോടുകൂടെ നാമദേവനു പേരിട്ട വർത്തകൻ ഭാനുചെയ്തു. രാജാഭായിയുടെ മാതാപിതാക്കൾ അപരം വിദ്യയെറിയ ചില രത്നാഭരണങ്ങൾ സമ്മാനിച്ചു. അതിഥികളായ ബ്രാഹ്മണരും മറ്റും പല പണം താൽ സന്തുഷ്ടരായി മുകുകുണ്ഠവാഴ്

ത്തിസ്മരിച്ചു. അനന്തരം വിഷ്ണുദാസന്റെ ചെങ്കുളവും കണ്ണവേധനവും സുമുഹൂർത്തത്തിൽ നടത്തിച്ച്, അനർഘങ്ങളായ പലതൊഴക്കങ്ങളാൽ, അപാദമസ്തകം ആ ബാലനെ അലങ്കരിച്ചു. അതിൽ പിന്നെ അവിടെ കൂടിയവർക്കുപോലും വർത്തകന്റെ ചെലവിൽതന്നെ ചതുർവിധമായി ഭക്ഷണം ഒരുക്കിച്ചുകൊടുക്കയും, പരിമളവിശിഷ്ടങ്ങളായ പലകറികളും വിതരിച്ച്, പനനീർതളിച്ച് കല്ലുകൾക്കും ദാനംചെയ്യയും ചെയ്തു. ഒടുവിൽ വിലയേറിയ ഒരു മുത്തുമാലയെടുത്തു രാജഭാര്യയുടെ പിതാവിനു സമ്മാനിച്ചിട്ടു വർത്തകൻ ഇങ്ങനെ പറഞ്ഞു. “ദേവ കോടീശ്വര! ഞാൻ അങ്ങേ ദരുമകന്റെ ബാല്യസ്നേഹിതനായ ഒരു വർത്തകനാണ്. അദ്ദേഹത്തിന്റെ മകന്റെ ചെങ്കുളാദികൾക്കുവേണ്ടി നടുത്താൻ നിശ്ചയിച്ചിരിക്കുന്നതായി അറിവുകിട്ടുകയാൽ യഥാശക്തി, അതിനുവേണ്ട ഉപഹാരവും കൊണ്ടാണ്, ഞാൻ വന്നത്. ചിവാഹത്തിനു വരണമെന്നവിചാരിച്ചിരുന്നതാണ്. പക്ഷേ, അതു സാധിച്ചില്ല. ഇപ്പോഴെങ്കിലും ഇവിടെ വരാനും നാത്തമ്മിൽ കാണാനും ഇടയായതിൽ അനല്പമായ സന്തോഷം ഉണ്ട്. ഇനി, എനിക്കയാത്ര പറഞ്ഞയക്കണം” കോടീശ്വരൻ അതുകേട്ട്, പലധാന്യവാദങ്ങളോടുകൂടി തന്റെ കൃതജ്ഞതയെ പ്രദർശിപ്പിച്ചശേഷം വർത്തകനെ യാത്രയാക്കി. വർത്തകൻ പോകുമ്പോൾ, താൻ സദിച്ചേയും നാമദേവനേയുംനോക്കി, ദേവ! സുകൃതികളേ! ഇനി നിങ്ങൾ സൗഖ്യമായും സന്തോഷമായും ഇരിപ്പിനിൽ ഞാൻ പണ്ഡരീനാമകോശത്തിൽ ചെന്നു, വിഷ്ണുർഗ്ഗഭനം ചെയ്തിട്ട്, വൈകുണ്ഠപുരത്തിലേക്കു ഇപ്പോൾതന്നെ പോകും എന്നരുളിച്ചെയ്ത്, പരിജനങ്ങളുമായി കുറേദൂരം നടന്നശേഷം അന്തർലാസം ചെയ്തു.

വർത്തകന്റെ പ്രൗഢിയും ഔദാര്യവും കണ്ടു, സന്തുഷ്ടനും ലജ്ജിതനുമായ ആ കോടീശ്വരൻ, അല്പമായി തനിക്കുണ്ടായിരുന്ന ധനമുതൽ നിശ്ശേഷം ഉപേക്ഷിച്ച് താൻ സേവിനാമദേവൻ മുഖാന്തരം വേണ്ടപോലെ ഉപചരിച്ച്, കരേണാൽ അവിടെത്താമസിപ്പിച്ചു. അനന്തരം, യഥായോഗ്യം സൽക്കരിച്ച യാത്രപറഞ്ഞു സ്വന്തഭവനത്തിലേക്കുയരുകയും ചെയ്തു. നാമദേവൻ വീണ്ടും പഴയപടി പണ്ഡരീനാമകോശത്തിൽ പോയി നൈവേദ്യം നാംഗോപാസന പൂജിക്കയും, താനും അതിലോചനം ഭക്ഷിക്കുകയും ചെയ്യുകയുണ്ടായി. അങ്ങനെയിരിക്കുമ്പോൾ ഒരുദിവസം ദേവൻ പ്രത്യക്ഷനായി നാമദേവനെ പരീക്ഷിക്കുന്നായി ഇങ്ങനെ പറഞ്ഞു. “നാമദേവ! നിനക്കു ഞാൻ പലപ്പോഴും സ്വപ്നദാനം ചെയ്തും വേലക്കാരനായി വന്നും, പന്തൽകെട്ടുകയും മറ്റും ചെയ്തുവല്ലോ. അതിനു ഇതുവരെയായി ടൂണി എനിക്കു കൂലിതരികയോ പക്ഷം ഏതെങ്കിലും ചെയ്തുതരികയോ ഉണ്ടായില്ല. നാമദേവൻ അതുകേട്ടു ഭഗവാനെ വന്ദിച്ചു പറഞ്ഞു. “ദൈവമായ ദേവ! നിന്തിരുവടിയുടെ വകയും നിന്തിരുവടിയുടേല്ലാതെ ലോകമുള്ള മറ്റൊരാളോടു? ഞാൻ ആ സ്ഥിതിക്കു അങ്ങനേക്കു കൂലിതരേണ്ടതു എന്തെന്നാണ്? എന്നതെന്നെല്ല, ലോകമുള്ളവരെല്ലാം അങ്ങേ ഭൂതന്മാരായിരിക്കട്ടെ, അങ്ങനേക്കു കൂലിതരേണ്ടതെന്തെന്നു ചോദിക്കുന്നതെങ്ങനെ? അങ്ങിനിന്നു അന്യനല്ലാത്ത എന്നെ വേറാക്കിക്കല്പിച്ചു കൂലിചോദിക്കത്തക്കതാണോ? നിന്തിരുവടിയുടെ സാദരമർപ്പങ്ങളായ ചോദ്യങ്ങൾക്കു ഉത്തരം പറയാൻ അടിയൻ കൊളാകുമോ? അങ്ങു ചോദിക്കുന്നതിനു മുമ്പുതന്നെ എന്റെ ജീവനെ അങ്ങനേക്കു ദാനം ചെയ്തിരിക്കുന്ന സ്ഥിതിക്കു അങ്ങു എന്നെ അന്യനായിക്കരുതാമോ? അങ്ങനെ കരുതിയാലും ഞാൻ വേർപെട്ടിരിക്കുമോ? ഇനിയും ഈ ഭക്തനെ പ്പരീക്ഷിക്കണമെന്നാണോ വിചാരിക്കുന്നത്? നാമദേവന്റെ വാക്കുകൾ കേട്ടു ഭഗവാൻ, പുഞ്ചിരിയോടുകൂടി അദ്ദേഹത്തെ പ്പിടിച്ചുമാറോടണമുല്ലോയെന്നു ചോദിച്ചു. കണ്ടേ! നാമദേവ! നിന്റെ വിചാരം ഇപ്രകാരമാണെന്നു ഞാൻ അറിഞ്ഞിരുന്നില്ല എന്നരുളിച്ചെയ്തു. നാമദേവൻ, ദേവ! മയാ സഹായനായ ഭഗവാനേ! സ്വപ്നാത്മയായ നിന്തിരുവടി എന്റെ വിചാരത്തെ അറിഞ്ഞില്ലെന്നാണോ ചെരളിച്ചെയ്തത്? അങ്ങേ മനോഭാവം ബ്രഹ്മാദിദൈവന്മാരായിപ്പോലും അറിയാത്തതല്ലാത്ത സ്ഥിതിക്ക്, അല്പനായ ഞാൻ എങ്ങനെ അറിയും, ദേവപരമേശ്വര! ഭക്തപരസമ! പാണ്ഡുരംഗ! ശ്രീരംഗ!” ചിന്തിക്കുന്ന പറഞ്ഞു സ്വപ്നിക്കുമ്പോൾ നാമദേവൻ ഭഗവാ

ൽ, നിത്യാനന്ദസമ്പത്തനുഗ്രഹിച്ചു, അന്തർലാസനം ചെയ്തു. നാമദേവനാകട്ടെ, പണ്ഡിതനാമക്ഷേത്രത്തെ തന്റെ സ്വന്തം വീടുപോലെ വിചാരിച്ചു രാപ്പകൽ അവിടെത്താമസിച്ചു ഗേവൽജനം നടത്തിവന്നു.

അല്പായം സമാപ്തം-

നാമദേവൻ ജ്ഞാനേശ്വരനോടു കൂടി യാത്രപോയതും, അക്ബർബാദുഷാവിനാൽ കൊല്ലപ്പെട്ട പശുക്കളുടെ ജീവിപ്പിച്ചു മഹാരാഷ്ട്രദേശത്തിൽ ഒരു നദീപ്രവാഹത്തെ ഉണ്ടാക്കിയതും, നാദേശ്വരൻകോവിൽ പടിഞ്ഞാറു മുഖമാക്കി തിരിച്ചതും, അകാശത്തിൽനിന്നു വന്ന കൊടികളെ ആ കോവിലിൽ നാട്ടിയതും, യാത്ര ചെയ്ത പണ്ഡരപുത്തിൽ വന്നപ്പോൾ ശ്രീപാണ്ഡുഗേൾ വിരുന്നൂട്ടിയതും, വിശ്വഭാവിനോടു ബ്രഹ്മാപദേശം ലഭിച്ചതും, പരിശുദ്ധവദ്രാസനെ കേഴിച്ചു എന്നതിന്നു അവന്റെ കൈയിലിരുന്ന പരിശവേദിയെ നദിയിൽ എറിഞ്ഞതും, അദ്ദേഹന്റെ നിർമ്മണ്ഡത്താൽ ചന്ദ്രാഭഗവാദിയിൽ മുങ്ങി, രാജാവുമുതലായ എല്ലാവരും കാണുകയും, അളവറപരിശവേദികളെ എടുത്തുകൊടുത്തതും മറ്റും പല അത്ഭുതകൃത്യങ്ങളും വിചരിക്കുന്ന അല്പായങ്ങൾ, ഇന്നിപ്പറയാൻ പോകുന്ന ഭക്തന്മാരുടെ ചരിത്രങ്ങളിൽ ചേർന്നുവരും. അതു്, അവിടുവിടെ ഈ പുസ്തകത്തിന്റെ രണ്ടാംഭാഗത്തിൽ കാണപ്പെടും-

ശ്രീ.

അഭിമല്യാന്തരാധിതനായ ദേവ! പിതാവിന്റെ അങ്കത്തിൽ കയറിയിരിക്കാൻ സമ്മതിക്കായ്കൊണ്ടു്, ദുഃഖിച്ചു ജ്ജിപ്പിച്ചു യുവൻ, കുഴപ്പില്ലാത്ത ലോകംകൊടുത്തതുപോലെ ഒരു ചരിത്രംപോലും പറവാൻ ശക്തനാകാത്ത ഞാൻ ഭക്തന്മാരായ എഴുത്തുപേരുകൾ ചരിത്രം എഴുതിത്തീർത്തെക്കവണ്ണം അനുഗ്രഹിക്കുന്നതിന്നു അങ്ങേ തൃപ്താപത്തങ്ങളും ലക്ഷ്മീദേവിയുടെ കാൽത്താമരകളും അങ്ങേ ഭക്തന്മാരുടെ പദങ്ങളും ഭക്തിപൂർവ്വം വന്ദിച്ചു സേവിക്കുന്ന ദാസദാസനായ ഈ വെങ്കിടദാസന്റെ മന്ദബുദ്ധിയെ മാറ്റി, ഗ്രന്ഥനിർമ്മാണത്തിൽ ശക്തിയും ശ്രദ്ധിക്കേണ്ടതും മുഴുവനും ഇതാ ഞാൻ നിന്തിരുപടിയിൽതന്നെ സമർപ്പിച്ചിരിക്കുന്നു.

ശ്രീനാരായണായനമഃ

വിദ്യാബുദ്ധികൾതന്നു വിഷ്ണുമഖിലംതീർക്കുന്നവിഷ്ണുശരണം
ഭക്തന്മാർക്കു മനോരഥങ്ങൾതരുമാശ്രീപണ്ഡരീനാഥനും
തത്തപാത്ഥംവിവരിച്ചഭീഷ്മതമുൾശ്രീശുഭിയുംസ്തവനും
നിത്യംഭക്തകഥാപ്രസംഗപടുതയ്ക്കെന്നെക്കടാക്ഷിക്കണം.

ശ്രീമഹാഭക്തവിജയ, ശ്രീമന്നാമദേവോപാഖ്യാനം സമാപ്തം.

ജ്ഞാനേശ്വരചരിത്രം

ഗോവൽസ്തുതി.

തീക്കണ്ണൻതിരുമേനിസ്തുതപനന്മുന്മാനവിവേശരും
വായ്ക്കുന്നത്തപസവിളങ്ങുമുഷിചയ്ക്കുമരുമാർചിഭോ!
നോക്കിക്കാണമതിനെത്തിടത്തചമായശക്തിതൻപൈവേം
മൂക്പൻജാനറിയുന്നതെങ്ങനെ ധരേനിവത്തുസമ്പത്തുമേ.

ജ്ഞാനേശ്വരസ്തുതി.

മീനാമപതിനരഹ്യകുശവാമനമഹാരാമമഹദ്ഭുതം
ദീനാവാനെകരതഗോപാലകല്പിമുഖരൂപൻമണീശ്രയനൻ
താനാശ്രമന്ത്രിപടിചായ്വനുധർമ്മനില്പാരിൽപരത്തിയമഹാ-
ജ്ഞാനേശ്വരപ്രപരധാമനമുക്കുവരമേകട്ടെനന്മവരുവാൻ.

(ജ്ഞാനേശ്വരരുടെ പിതാവായ വിശ്വഭാവന്റെറയാത്ര)

അണിമാദ്യശൈശവശൃംഗസുലികളോടുകൂടിയിരിക്കുന്ന ഉലുപസീലർ മുതലായ ഭാഗ-
വതന്മാർ, ബ്രഹ്മമുഹൂർത്തത്തിൽ ഉന്നമനം നേർന്നു, ചന്ദ്രഭാഗാനദിയിൽ കുളിച്ചു നിത്യ-
കർമ്മങ്ങളും കഴിച്ചുകൊണ്ട്, ബ്രഹ്മാംശഭൂതനായ നാഭാജിസീലരുടെ സന്നിധിയെ പ്രാ-
പിച്ചു, അദ്ദേഹത്തെ വലംവച്ചു വന്ദിച്ചു, സദ്ഗുരോ! ത്രിമൂർത്തികളും അദിശക്തിയും
ലോകത്തിൽ അവതരിച്ച ചരിത്രത്തെ ഞങ്ങളെ കേൾപ്പിച്ചു ഗ്രഹിക്കുന്നതിനു കരുണയു-
ണ്ടാകണം. എന്നുപേക്ഷിച്ചു. നാഭാജിസീലർ അതുകേട്ടു സന്തുഷ്ടനായി, ഉലുപസി-
ലർ മുതലായവരെനോക്കി, ഹേ യോഗീശ്വരന്മാരേ! ഭക്തന്മാരുടെയോ ജീവൻമുക്തന്മാരു-
ടെയോ ലീലകളായ ദിവ്യചരിത്രങ്ങൾ, ഉദാത്തനാകുമിരിക്കുന്നതും ശ്രദ്ധാപൂർവ്വം കേൾ-
ക്കുന്നവരും, ജീവകാരുണ്യം, ശാന്തി, സൽഭാവം സത്സംഗം, ഉപരതിസൽഗുണനിഗൂഢ-
ഗ്യാനം, ബ്രഹ്മജ്ഞാനം അഖണ്ഡാനന്ദമൗനം, എന്നിവ അടയുന്നതുകൂടാതെ പുറമു-
ല്പത്തിൽ സകലസുലികളെയും പ്രാപിച്ചു, മുക്തനായി ബ്രഹ്മത്തിൽ ലയിക്കുകയും
ചെയ്യുന്നു. അതുകൊണ്ട്, അ മഹാത്മക്കളുടെ ചരിത്രങ്ങൾക്കു തുല്യമായി മറെറാന്നുതി-
ല്ലെന്നുതന്നെ പറയണം. അതും, സകലേശ്വരരൂപത്തിൽ സ്ഥിതിചെയ്യുന്ന ഒരു തത്വം
പോലെയാകുന്നു. എങ്ങിനെയാണാത്, അജ്ഞാനഇരളിനെ നീക്കി, പരമാത്മത്തെ
സ്ഥിരനാക്കുന്നതാകുകൊണ്ട്, ഈ ഭക്തവിജയത്തെ ജഗത്സാക്ഷിയെന്നും, ശാന്തിയെ
ന്നു അമൃതത്തെത്തുളിച്ചു, ഭാഗ്യദേഹിദികളായ അഗ്നിയെ കെട്ടുതുണുനതാകുകൊണ്ട്,
പരമാത്മാ വെന്നും അഹങ്കാരാദികളെ ശമിപ്പിച്ചു, മനസ്സിനെ നിഗ്രഹി-
ക്കുന്നതാകുകൊണ്ട്. അയ്യൊന്നും, അറിവല്ലാത്തവക്കു വിവേകത്തെ നൽകുന്നതാക-
ുകൊണ്ട്, ഹിംസാശൂന്യനെന്നും, പാപകർമ്മങ്ങളിൽ വീഴാതെ തടുക്കുന്നതിനാൽ വനമാ-
ലിയെന്നും, ഞാൻ എന്നുള്ള തോന്നലിനെ ഭൂതമാക്കുന്നതുകൊണ്ട് നിദിഹാക്ഷനെന്നും
ബഹിർമുഖചാക്ഷുരഭാവങ്ങളിൽ മുങ്ങിയങ്ങിയിരിക്കുന്ന ജീവനെ അന്തർമുഖമാക്കിമോ-
ക്ഷാനുഭൂതിയുണ്ടാക്കുന്നതുകൊണ്ട് മഹേശ്വരനെന്നും സ്വപ്നത്തിൽപോലും വിഷ്ണുശ-
രണാകാതെ മോക്ഷാമൃതം അനുഭവിപ്പിക്കുന്നതുകൊണ്ട് സദാശിവനെന്നും ഞാൻ നീ,
എന്റെതു നിന്റെതു, എന്നുള്ള ചികല്പങ്ങളെത്തീർത്ത അത്മമാത്രഭാവനയെ കൊടുക്ക-
ുന്നതായാൽ, പരബ്രഹ്മമെന്നും പറയാം. വിശേഷിച്ചും ഈ ജ്ഞാനേശ്വരചരിത്രത്തെ

പറയുന്നവർക്കും കേൾക്കുന്നവർക്കും ലഭിക്കുന്ന മഹാഹാസം വാചാമശോധമാകുന്നു. ഹേ! സിദ്ധന്മാരേ! ഈ ചരിത്രത്തെ അത്യാത്മകേരീതോടുകൂടി കേട്ടുകൊൾവിൻ! എന്നു പറഞ്ഞു ഭഗവത്തിരുന്നാമങ്ങളെ ഉച്ചരിച്ചുകൊണ്ടു പറവാൻതുടങ്ങി.

പുരാണപ്രസിദ്ധമായ ഗോദാവരീ നദീയുടെ സമീപത്തായി, പുണ്യശാലികളാൽ പ്രസിദ്ധിനേടപ്പെട്ട അപഗ, എന്ന ഉൾക്ക്, ഗോവിന്ദാർണ്യം എന്നുപേരോടുകൂടി വിഷ്ണുജനനായ ഒരു ബ്രാഹ്മണൻ അനുരൂപമായ നിരൂപയെന്ന ഭാര്യയുമായി താമസിച്ചിരുന്നു. അദ്ദേഹം, നിത്യനിയമാദികളെ യഥാവിധി അനുഷ്ഠിച്ച്, ഭഗവന്നാമജപംഭഗവൽപൂജകൂടായ ദേവകൗതുണ്ടിൽ ശ്രദ്ധയോടുകൂടി ദിവസം നമ്പിച്ചു രാജധാനിയിൽ ഒരു കണക്കെഴുത്തുജോലിയിൽ ഏർപ്പെട്ട്, അതിന്റെ മനസ്സടികൊണ്ടു നിത്യവൃത്തിസുഖമായി കഴിച്ചുപന്നു അങ്ങനെ തമസിച്ച് വരുവെ, പുത്രന്മാരില്ലായ്മകൊണ്ടുണ്ടായ മനശ്ചായവും ആ ദമ്പതിമാരുടെ നിരന്തരസുഖത്തെ കളങ്കപ്പെടുത്തി. യഥാശക്തി, അന്നാദിഭാഗങ്ങളും സാധുജനശുശ്രൂഷകളും, ഭഗവൽജനവും ചെയ്ത് അങ്ങനെതാമസിച്ചു വരുമ്പോൾ, ഈശ്വരാനുഗ്രഹത്താൽ, അവർക്കു ഒരുൺകുട്ടിയുണ്ടായി. ആ കുട്ടിക്കു വിശ്വഭാവൻ എന്നുപേരിട്ടു. യഥാകാലം ചെറുളം, ഉപനയനം, മുതലായ കർമ്മങ്ങളും, വിദ്യാഭ്യാസവും വഴിപോലെ നടത്തി വേദവേദാന്തമാഹിമയോടുകൂടി മാതാപിതാക്കന്മാർ വിവാഹത്തെക്കുറിച്ചാലോചിച്ചു. അതറിഞ്ഞുവിശ്വഭാവൻ, അവരുടെ പാദങ്ങളിൽ വണങ്ങി “ഹേ! മാതാപിതാക്കന്മാരേ! നിങ്ങൾ വിവാഹത്തിനുമുമ്പായി എനിക്കു ഒരുതീർത്ഥയാത്രചെയ്യാൻ അനുവദിക്കണം” എന്നുപേക്ഷിച്ചു. അ അപേക്ഷ മാതാപിതാക്കൾക്കു ദൃസ്സഹമായിത്തീർന്നു. എന്നിട്ടു പുത്രനെനോക്കുപ്പറഞ്ഞു. “മകനേ! നീ അറിയാത്ത കുട്ടിയല്ലേ? ഇപ്പോഴെ തീർത്ഥയാത്രയ്ക്കു പോകണമെന്നു നിശ്ചയിച്ചത്, ഒന്നുകൊണ്ടും ഉചിതമല്ല. ലോകവിഷയങ്ങളെ സന്തുഷ്ടിച്ചവർക്കും അച്ഛനമ്മമാരില്ലാത്തവർക്കും ചെയ്യുകയാൽ മഹാഹാസംചെയ്യാം എന്നു തീർത്ഥയാത്ര വിധിച്ചിരിക്കുന്നത്. നീ ഇത്ര ബാല്യത്തിലെ, ഞങ്ങളെ ഭൂദ്ധിപ്പിക്കാൻമാത്രം അതിലേക്കു ഒരുങ്ങിയത്, അത്യാചര്യകരമായിരിക്കുന്നു. അച്ഛനമ്മമാരായ ഞങ്ങളെപ്പിരിഞ്ഞുപോകത്തക്ക ചെയ്യും നിനക്കു സംഭവിച്ചുപോ? ഇവിടെ താമസിക്കുന്നതിന്നു നിനക്കു ചെറുപ്പത്തോന്നൽ കാരണമുണ്ടു്? അഭിജാത്യമുള്ള അനുരൂപമായ ഒരു കന്യകയെ വിവാഹംചെയ്ത് വിധിപ്രകാരം ഗൃഹസ്ഥധർമ്മം പാലിച്ചു സുഖിച്ചിരുന്നെന്ന്, വൃദ്ധയായ ഞങ്ങളേയും സുഖിപ്പിക്കുന്നതാണു നിനക്കുധർമ്മം—അല്ലാതെ വൃദ്ധയോഗ്യമായ തീർത്ഥാടനത്തിൽ ഇപ്പോൾ മനസ്സുപയ്ക്കുന്നതു ഒന്നുകൊണ്ടും ശരിയല്ല.”

മാതാപിതാക്കളുടെ ഈ ഉപദേശംകേട്ട്, വിശ്വഭാവൻ, വീണ്ടും അവരെവന്ദിച്ചു പറഞ്ഞു. “പിതാക്കളേ! ഗൃഹസ്ഥധർമ്മം പാലിച്ചു സുഖിച്ചിരിക്കണമെന്നു നിങ്ങൾ എന്നോടുപറഞ്ഞതിൽ ഞാൻ അതുതെറ്റാത്തു. പരമാർത്ഥസുഖം ലൌകികന്മാർക്കു ലഭിക്കുമെന്നാണോ നിങ്ങളുടെ വിചാരം? ഓരോരു ഭൂദ്ധങ്ങളുടെ ശാന്തിയാൽ ഉണ്ടാകുന്നവിശ്രാന്തിക്കു സുഖമെന്നു ചെറുതെ ഒരു വ്യവഹാരം ഈ ലോകത്തിൽ ഉണ്ടു്. അതുതെറ്റാണു്. അത്യാത്മികസുഖം മുക്തന്മാർക്കല്ലാതെ സിദ്ധിക്കുന്നില്ല. അതിനുപിന്നെന്നാശയുമില്ല. ഈ ദേഹംതന്നെ വെള്ളത്തിലെ കുമ്പളപ്പോലെ ക്ഷണഭംഗമാണു്. അയ്യസ്സ്, പുത്തൻ കുടത്തിലെവെള്ളംപോലെ നശിച്ചുപോകും കുറഞ്ഞുകുറഞ്ഞു നശിക്കുന്നതാകുന്നു. പ്രാണങ്ങൾ വൃക്ഷത്തിൽപന്നു പററിതിരിക്കുന്നു. പക്ഷികളെപ്പോലെക്ഷണസാധനികളാണു്. വല്ലവലനമോ ശബ്ദമോ മറ്റോ ഉണ്ടാകാൻ ഉടൻ അതുകൾ പറന്നുമാറത്തക്കതും. മനസ്സ്, മാധവ്യം നിറച്ച ഒരു കുടംപോലെയും, ജന്മസാഗരത്തിൽ മുഴുകിയ തോണിപോലെയുമാണു്. എന്നാൽ വിവേകം അത്യാന്തരമേടേതെ തോന്നിച്ച് അദൈവതപ്രമാണത്തെ മനസ്സിൽ പ്രതിഷ്ഠിക്കുന്നതാണു്. സംസാരം വിവേകവൃക്ഷത്തെ മുറിച്ച് ഉറിയുന്ന മുർച്ചയുള്ള ഒരു കോടിതന്നെയാണു്. അങ്ങനെയുള്ള സംസാരത്തിൽ കേട്ടുപെട്ടതിൽ പിന്നെ തീർത്ഥയാത്ര പോകാമെന്നാണോ നിങ്ങൾ എന്നു ഉപദേശിക്കുന്നതു്? അമാവാസിയിലെ അന്ധതമസ്സിനേക്കാൾ കുറിയതായ അവിവേകതമസ്സി

ൽ അകപ്പെട്ടു ബുദ്ധിമുട്ടുന്നതിനും വേദസാഗരത്തിൽ മുഴുകുന്നതിനും വഴിതെളിക്കുന്ന സംസാരത്തെ ഞാൻ അംഗീകരിക്കുമോ? സൂരികളെ സ്വപ്നത്തിൽപാലുംസ്മരിക്കുമോ?" "നാരിയെ വിചാരം ചെയ്യും മേൽത്തറ തൊട്ടുവർമ്മാൻ ബന്ധവും കൈവിട്ടുകലുന്നതുവരെ തോരുമോ പുരുഷന്റെ കണ്ണനീരോ മനസ്സാരമോ പരിശ്രമം തീരുമോ ചിന്തിച്ചാലും" എന്നാണു മോക്ഷന്മാർ പറഞ്ഞിരിക്കുന്നത്.

“കാതേകാന്താകസ്തേ പുത്രസ്സംസാരോന്മതീവവിചിത്രഃ
ഇതിപരിഭാഷസാരസാരം സർവം തൃക്തപാസപ്തവിചാരം”

എന്നു്, അച്ഛന്മാർ അനുശാസിക്കുന്നുമുണ്ടു്. കിംബഹുനാ സംസാരത്തിലിരുന്നവർക്കു്ക്കിലും ഭൂഖമല്ലാതെ സുഖമുണ്ടായതായി കേട്ടിട്ടുണ്ടോ? സംസാരസാഗരത്തിൽ മുഴുകിയിരിക്കുന്നവൻ സുഖങ്ങളാകുന്ന തിരകളുടെ മുഴൽച്ചയിൽപെട്ടു് ഹതാശനായി നശിച്ചുപോകുമല്ലാതെ മോക്ഷത്തെ പ്രാപിക്കയോ മോക്ഷമർഗ്ഗത്തെ ഉപദേശിക്കുന്ന ഗുരുവിനെ ശരണംപ്രാപിച്ചു ശുശ്രൂഷിക്കയോ ചെയ്യാൻ ഇടയാകുന്നില്ല. ഒരുപക്ഷേ, ഇതുസാധിച്ചാലും ജ്ഞാനശാസ്ത്രങ്ങളുടെ സംശയം തീരെ മനസ്സിലാക്കാൻ സാധിക്കുമോ? മനസ്സിലാക്കാൻ സാധിച്ചുവെന്നിരുന്നാൽതന്നെയും, അതിനെ അനുഷ്ഠാനത്തിൽ കൊണ്ടുവരാൻ സാധിക്കുമോ? അതും സാധിച്ചാലും അനന്ദസുഖമുണ്ടായി, അദ്വൈതബ്രഹ്മത്തിൽ ലയിച്ചിരിക്കുന്നതിനു സാധിക്കുമോ? ഈ പരമാർത്ഥമറിയുന്നവൻ ഗൃഹസ്ഥാശ്രമത്തെ അഗ്രഹിക്കുന്നതെങ്ങനെ? മേൽപ്രകാരമുള്ള പരമാനന്ദാനുഭൂതി അടങ്ങാത്തവരെപ്പോലെ പ്രസംഗിക്കുന്ന ഉത്താനബുദ്ധിമുട്ടായ ചാചാജ്ഞാനികൾക്കു വാക്കിലല്ലാതെ അനുഭവത്തിൽ വല്ലഹമപ്രാപ്തിയും സിദ്ധിക്കുന്നുണ്ടോ?— അല്ലയോ അഹരനമ്മമാരേ! വൈരാഗ്യമില്ലാത്തവന്റെ ശാസ്ത്രവിചിന്തനവും, ജ്ഞാനമില്ലാത്തവന്റെ വികേകവും, വിധവസൂരികളുടെയോവനവും, മെലവും, അഥവാ, അഭോഗ്യമില്ലാത്തവന്റെ ദേഹപുഷ്ടിയും, പാതിപ്രത്യമില്ലാത്തവന്റെ അലങ്കാരവും സൽക്കമ്മങ്ങളെ അനുഷ്ഠിക്കാത്ത അയ്യപ്പാലവും, കേതിമോട്ടുകാത്ത പൂജനവും, സ്ഥിരമനസ്സോടുകൂടാത്ത ധ്യാനവും, ജപവും നിഷ്പ്രയോജനമായി ഭവിക്കുന്നതുപോലെ യൌവനകാലത്തിൽ മോക്ഷമർഗ്ഗമന്വേഷിക്കാത്ത പുരുഷന്റെ ജന്മവും നിഷ്ഫലംതന്നെ. അതുകൊണ്ടു് എന്നിക്കു വിചാരിപ്പാത്തീനുമുന്തു പലദേശങ്ങളിലും ചുറ്റിസ്സഞ്ചരിച്ചു, ജലസ്ഥലദർശനസ്തർശനാദികളാൽ അറന്നിട്ടു്, ഉത്തരകേന്ദ്രാപിച്ച് നിന്നും ജ്ഞാനശാസ്ത്രാന്തർദ്വേഗമിട്ടു, മൂന്നുവത്സരത്തിനകം മടങ്ങിവന്നു നിങ്ങളുടെ ഇഷ്ടപ്രകാരം നടന്നുകൊള്ളാം. എന്നിങ്ങനെ അറിവിട്ടു പഠിച്ചിട്ടുനിൽക്കുന്ന പുത്രനെ അച്ഛനമ്മമാർ വാത്സല്യപൂർവ്വം അശ്ലേഷിച്ചു പല അശിസ്സുകളെ വചിച്ചു. ഹേ പ്രിയപുത്ര! സന്മാർഗത്തിൽ പ്രവർത്തിക്കുന്നവരെയും, ദാനംചെയ്യുന്നവരെയും തട്ടിക്കുറുത്തു മഹാപാപമുണ്ടെന്നു വേദത്തിൽ വിധിച്ചിരിക്കുന്നതുകൊണ്ടു്, പുണ്യപ്രദമായ തീർത്ഥയാത്രയ്ക്കു കരുണയിരിക്കുന്ന നിന്നെ, ഞങ്ങൾ വിരോധിക്കുന്നില്ല. പക്ഷേ, നീ മൂന്നുസംവത്സരം താമസിക്കാൻപാടില്ല. ഒരുസംവത്സരത്തിനകം മടങ്ങിവന്നു ഞങ്ങളെ കൃതാർത്ഥരാക്കാമെന്നു വാഗ്ദാനംചെയ്തശേഷംപോയ്ക്കു കേവേണ്ടു എന്നനുജ്ഞാപിച്ചു. ഹീഡേവാൻ അതുകേട്ടു സന്തോഷനായി, ഒരുസംവത്സരത്തിനകംതന്നെ മടങ്ങിവരാമെന്നുസമ്മതിച്ചു മാതാപിതാക്കളുടെ അനുവാദവും അനുഗ്രഹവും വാങ്ങിക്കൊണ്ടു യാത്രതിരിച്ചു, ദ്വാതകാലജ്ജതീർത്ഥം, പിണ്ഡരാഗം, സുഭാഷ്പരി, തഗ്മണീവിചാഹസ്ഥാനമായ മൂലമാധവം, ശ്രീകൃഷ്ണന്റെ സ്വർഗാരോഹണസ്ഥാനമായ ഭാസ്കരതീർത്ഥം, മുചുകുന്ദഗുഹി സമാധിയിൽ ഇരുന്ന സ്വലമായ ശോരതി; സോമനാഥം, ധവളഗിരി, സപ്തഗുഹി, അരുണാവരണ, അമലേശ്വരം, ത്ര്യംബകനാഥം, ഗുജാവർം, ശംഖദാഥം, ബ്രഹ്മഗിരി, ഭീമശങ്കരം, മുതലായസ്ഥലങ്ങളിൽസഞ്ചരിച്ചുചക്രതീർത്ഥത്തിലെത്തിക്കേളിട്ടു്, നിത്യകർമ്മങ്ങളും കഴിച്ചുകൊണ്ടു് സമീപമുള്ള അലങ്കാരവതി എന്ന നഗരത്തിൽ ചെന്നപ്പോൾ, അവിടെയുള്ള ശീതോത്ഥന്ധു പുന്നു പേരായ ഒരുബ്രാഹ്മണൻ ദിവസത്തോറും ചക്രതീർത്ഥത്തിൽപോയി കളിച്ചു് അവിടെ വരുന്ന ബ്രാഹ്മണർ എത്രപേരായാലും ക്ഷണിച്ചുകൊണ്ടുപോയി ക്ഷേണംകൊടുക്കുന്നതുപതി

വനുസരിച്ചു. അന്നു ബ്രാഹ്മണരെ അന്വേഷിച്ചിരിക്കുന്നു. വിശ്വഭാവനെക്കണ്ടുട
നെ സന്തുഷ്ടനായി മേക്കേതിപുറസ്സരം അദ്ദേഹത്തെ കൂട്ടിച്ചുകൊണ്ടുപോയി ഭക്ഷണം ക
ഴിച്ചിച്ച് വേദാന്തതത്വങ്ങളെക്കുറിച്ച് സംസാരിച്ചുകൊണ്ടിരുന്നു.

അങ്ങനെ സംസാരിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുവേ ശീതോത്ഥന്യുവിശ്വഭാവനെനോക്കി, ഹേ
ഭക്താത്മ! അല്പനായ എന്നിൽ കരുണയുണ്ടായി, രണ്ടുദിവസംകൂടെ താമസിച്ചുപോവണം
എന്നുപേക്ഷയും, ആ അപേക്ഷയെ വിശ്വഭാവൻ സമ്മതിക്കുകയുണ്ടായു. അന്നുത
ന്നെ രണ്ടാളുമായി വേദാന്തവ്യവഹാരത്തിൽ ഏർപ്പെട്ടിരുന്നു. നേരം അധികം ഇരട്ടുക
യാൽ വിശ്വഭാവനും തനിക്കു ശീതോത്ഥന്യുയുക്തർ സജ്ജീകരിച്ച രണ്ടാളും നിദ്രയെ
പ്രാപിക്കുകയുണ്ടായു.

അപ്പോൾ ഭഗവാൻ, ശീതോത്ഥന്യുവിന്റെ സ്വപ്നത്തിൽ പ്രത്യക്ഷനായി, “ഹേ
ഉത്തമഭക്ത! നിന്റെ സമീപത്തിൽ കിടന്നുറങ്ങുന്ന വിശ്വഭാവനാളെത്തന്നെ, നിന്റെ
പുത്രിയെ വിവാഹം ചെയ്തുകൊടുക്കണം എന്നുള്ള ഉച്ചയുമാറുണ്ടു്. ഉടനെ, ശീതോത്ഥന്യു
കണ്ണുതുറന്നു്, ഹേ ഇതെന്തൊരു തുടനായിരിക്കുന്നു. ഈ പുണ്യാത്മാവിനെ പോലെ ഉള്ള
വർക്കെങ്കിലും തന്നെ നമ്മുടെ മക്കളെ വിവാഹം ചെയ്തുകൊടുക്കണം എന്നുള്ള ആഗ്രഹം
സ്വപ്നമായി പരിണമിച്ചതായിരിക്കുമോ? അതോ ഭഗവാന്റെ സംകല്പവും അങ്ങനെയെ
ന്നായിരിക്കുമോ? എന്നിങ്ങനെ പലവിധത്തിൽ ആലോചിച്ചു കൊണ്ടിരുന്നു. നാലാം
നാൾ അരങ്ങിച്ചപ്പോൾ വിശ്വഭാവനെ ഉണർത്തി ഇങ്ങനെ പറഞ്ഞു കേൾത്ത! നിന
ക്കെന്റെ മക്കളെ വിവാഹം ചെയ്തതന്നെമെന്നു ഭഗവാൻ സ്വപ്നത്തിൽ വന്നുളിച്ചെഴു
ട്ടുമാറുണ്ടു്. ഭഗവാന്റെ അഭിപ്രായത്തിനു വിധേയമായിത്തീരാനും പറയാതെ നീ നാ
ളെത്തന്നെ എന്റെ മക്കളെ വിവാഹം ചെയ്തു നന്തോഷിച്ചിരിക്കണം എന്നു നിന്നാഗ്ര
ഹമുണ്ടു്.”

വിശ്വഭാവൻ അതുകേട്ടുറപ്പായി “ഹേ കഷ്ടം ഇതെന്തൊരു ഗ്രഹപ്പിഴയാണു്? ഭാ
ഹംസമായിക്കൊണ്ടു് വെള്ളത്തിനായി കുഴിക്കുമ്പോൾ ഭൂതം വായും പിളന്നു കൊണ്ടിളകി
വന്നുടക്കുന്നതുപോലെ ഉള്ള സംഭവമാണിതു്. പുത്രപ്രാപ്തിക്കു വരം ലഭിക്കാൻ പോയിത്താ
വിനെ ബലികൊടുക്കാൻ ഇടയായതുപോലെ വമാണു. പിതൃവാക്യം ഒരിക്കലും ലംഘ്യ
പ്പെന്നുള്ള വിധി അറിഞ്ഞിരുന്നിട്ടും, വിവാഹകാര്യത്തിൽ ഞാൻ അദ്ദേഹത്തിന്റെ
വാക്കു നിരസിച്ചതാണു ചെയ്തതു. ആ സ്ഥിതിക്കു, കേവലം ഈ ബ്രാഹ്മണന്റെ
വാക്കിനെ അടിസ്ഥാനപ്പെടുത്തി, ഞാൻ ബന്ധനത്തിൽ അകപ്പെടുന്നതു എത്ര
മാത്രം ശ്ല ഘ്രവും യോഗ്യവും അയിരിക്കും?” എന്നിങ്ങനെ കാരോന്നു വിചാരിച്ചു, ശീ
തോത്ഥന്യുവിനെ വന്ദിച്ചു, അന്നുതന്നെ പറ്റാത്തു “ഉപകർത്താവായ ബ്രാഹ്മണാ
ത്മ! അങ്ങു്, എന്നെന്തോ എന്റെ ഗോത്രത്തെ യോക്കുറിച്ചറിയാതെ, ഇങ്ങനെ അഭിപ്രാ
യപ്പെട്ടതു്, അതുതുമായിരിക്കുന്നു പണ്ടു്, ഞെ പേശ്വരാർ രാജാവിന്റെ അപേക്ഷപ്ര
കാരം കാളൈക്കോട്ടമഹാപിതൃപോയിക്കണ്ടു്, വളരെനാൾ പണിപ്പെട്ടു്, അദ്ദേഹത്തി
ന്റെ മനസ്സിലുക്കി ഗ്രംഗാദാസം കവർത്തി കാട്ടിൽനിന്നും ചുഴന്നുല്പിച്ച നാട്ടിൽക്കൊണ്ടു
വന്നു, സംസാരപലയിൽ കുടുംബത്താൽ, ഒടുവിൽ അദ്ദേഹം അപാടുത്തെ രാജാവിന്റെ ര
ണ്ടുപെൺമക്കളെ വിവാഹം ചെയ്തതും അതിൽ സന്താനങ്ങൾ ജനിച്ചു്, മുഴുത്തസം
സാരിപ്പട്ടും കെട്ടുകയുണ്ടായു എന്നു കേട്ടിട്ടുണ്ടു്. അതുപോലെ എന്നെ സൽക്കരിച്ചു
ഭക്ഷണവും മറ്റും തന്നെ തൃപ്തിപ്പെടുത്തി ഭഗവാനും സംസാരിക്കഴിയിലേക്കു പിടിച്ചുതള്ളാനാ
നോഭാവിടുന്നതു്? ദമയെല്ലു ഇതിമേലേക്കു് എന്റെ കാതുകേൾക്കെ ഈ വർത്തമാനം
പറഞ്ഞതെന്നുപേക്ഷിക്കുന്നു. ശീതേ ബന്ധുവുളകേട്ടു്, വിശ്വഭാവന്റെ ഗോത്രവും കുലവും
മറ്റും ചോദിച്ചറിഞ്ഞശേഷം, സന്തോഷത്തോടുകൂടി “അല്പനെ നീ ഇങ്ങനെ നിർബ
ന്ധിക്കുന്ന യോഗ്യമല്ല. എല്ലാംകൊണ്ടു് എന്റെ മകൾക്കനുരൂപമായ ഒരു ഭർത്താവു നീ
യെന്നാണു ഭഗവതസംകല്പംതന്നെ” എന്നുപറഞ്ഞു ഭയ്യയെ വിളിച്ചു, “പ്രിയതമേ! നമ്മു
ടെ ജാമാതാവായിരിക്കുന്നതു്. നീക്കണ്ടുപോ?” എന്നു ചോദിക്കുകയും മറ്റു പല അ
നന്ദ പാർത്തകളും പറയും ചെയ്തുകൊണ്ടിരിക്കുമ്പോൾ

വിഡോഭാവൻ—ഇതെന്തൊരു മായിമിടുന്നു! തീർത്ഥാടനത്തിനിറങ്ങിയ ഞാൻ വിവാഹം ചെയ്യണമെന്നാണോ പറയുന്നത്? അതുധർമ്മമാണോ? അങ്ങനെയുള്ള ഒരു ജിഹ്വൻ നിയ്ക്കുന്ന നശിപ്പിക്കുന്നതു നിങ്ങൾക്കു ഭാഗിമാണോ? ചേർന്നു പറഞ്ഞാൽ അതിന്മേലേ ഒരു നിർണ്ണയം ഉണ്ടാ? മോക്ഷമാർഗ്ഗം അന്വേഷിച്ചുപോകുന്നവനെ സംസാരത്തിൽ കുടുക്കുന്നതു വിശേഷിച്ചും പാപമല്ലേ?

ശ്രീതോബന്ധു;—മരുക്കനേ! രാജകല്പനയെ ലംഘിച്ചുപോകാതെ മാതാപിതാക്കളുടെ അജ്ഞയെ ലംഘിച്ചുകൂടാ. മാതാപിതാക്കളുടെ അജ്ഞയെ ലംഘിച്ചാലും ഗുരുവക്യത്തെ ലംഘിച്ചുകൂടാ. ഗുരുവക്യം ലംഘിച്ചാലും ദൈവവാക്കു ലംഘിച്ചുകൂടാ. ഇങ്ങനെയാണു ശാസ്ത്രങ്ങൾ വിധിക്കുന്നത്. നിനക്കു എന്റെ മകളെ വിവാഹം ചെയ്തതാണെന്നു എന്തോടു ഗോപനം നടത്തിച്ചെയ്യൂ. അങ്ങനെയൊരു നിന്നോടു പറയാതിരിക്കാൻ എനിക്കു നിവൃത്തിയില്ല കേൾക്കാതിരിക്കുന്നതു നിനക്കു ധർമ്മമല്ല. അതുകൊണ്ടു വിവാഹകർമ്മം മംഗളമായി നടത്തി, അവളോടൊന്നിച്ചുനിനക്കിഷ്ടമുള്ള പുണ്യസ്ഥലങ്ങളിൽ സഞ്ചരിക്കുക. കാവതാസപ്പെടുത്താതെ ഏഴുനേരം കൂട്ടിച്ചു വസ്രാഭം ഞാൻ ധരിച്ചുവരിക.

വിഡോഭാവൻ:.....ഇതെന്തൊരു വിചിത്രം? കുട്ടിക്കാൻ പോയവൻ ചേറ്റിൽ ചാടിയപോലെയിരിക്കുന്നു. ഗോപൻ തങ്ങളുടെ സ്വപ്നത്തിൽ ഇപ്രകാരം അരുളിച്ചെയ്തുകിട്ടി, എന്റെ സ്വപ്നത്തിൽ വന്നുപറയാതിരുന്നതെന്തുകൊണ്ടു? എനിക്കു ഒരു കരുണാ നിധി ദർശനം തരാനിരിക്കത്തക്കവണ്ണം എന്തൊരു പാപമാണു ഞാൻ ചെയ്തതു?

ശ്രീതോബന്ധു:—അങ്ങനെ പക്ഷമാണെങ്കിൽ, നിന്റെ സ്വപ്നത്തിലും അർത്ഥം പ്രത്യക്ഷപ്പെട്ടു ഇക്കഥ അരുളിച്ചെയ്യാതിരിക്കയില്ല. അതിലേക്കു ഒരു രാത്രി കൂടി നാം കൂടിയിരുന്ന് മരിച്ചല്ലോ. അടുത്തരാത്രിതന്നെ അപ്രകാരം നിനക്കു സ്വപ്നം ഉണ്ടാകും എന്നു പറഞ്ഞിരിക്കുമ്പോഴേക്കു സൂര്യോദയമായി. ഉടനെ, രണ്ടാളും ചക്രതീർത്ഥം പോയി കൂട്ടിച്ചു, നിത്യകർമ്മങ്ങൾ കഴിച്ചുകൊണ്ടു വീട്ടിൽ ചെന്നു, ഭക്ഷണാനന്തരം ഗോവൽകുലക്കുളം പ്രസാദിച്ചുകൊണ്ടിരുന്നു, രാത്രിയിൽ അത്താഴവും കഴിച്ചു തലേന്നാളു തൊണ്ണൂറു മണി, കിടന്നുറങ്ങുകയുണ്ടായു. രണ്ടാമത്തെ രാത്രിയിൽ ഗോപൻ വിഡോഭാവന്റെ സ്വപ്നത്തിൽ പ്രത്യക്ഷപ്പെട്ടു. പ്രിയഭക്തനായ വിഡോഭാവ! ഈ ശ്രീതോബന്ധുവിന്റെ മകളായ കന്യകയെ നീ വിവാഹം ചെയ്തു സുഖമായിരുന്നാലും എന്നരുളിച്ചെയ്തു മറഞ്ഞു.

ഉടനെ, വിഡോഭാവൻ, കണ്ണുതുറന്നു, ഹാ കഷ്ടമേ! എന്റെ ജന്മം വ്യർത്ഥമായല്ലോ. അജീവനാന്തരം വിവാഹം അവശ്യമില്ലെന്നു എന്നിക്കണ്ടായിരുന്ന ചൈരാഗ്നം, ഗോപൻ എന്നെ നശിപ്പിച്ചുപോലെ കാണുന്നു. എന്നാലും അച്ഛനമ്മമാരിൽനിന്നുതന്നെ വിവാഹം ചെയ്താൽ, അവർക്കു അതിൽമേടൊന്നുമുണ്ടാകാതിരിക്കയില്ല. അങ്ങനെയെങ്കിലും എന്റെ ജന്മത്തിൽ ഗതിയുമില്ല. സുഖത്തിലിരിക്കുന്നാൽ ദുഃഖത്തിനാഗ്രാധിക്കുമേ? അമൃതിന്റെ രുചി അറിഞ്ഞവൻ വിഷത്തിലിരിക്കുമോ? അതുപോലെ സ്വസ്ഥാവസ്ഥയിൽ അലഞ്ഞിട്ടു ഞാൻ, സംസാരബന്ധത്തിൽ ഉൾപ്പെടാമോ? പേറ്റിശാലിനെക്കാളും ഉപകാരിനിയാണ് ഭയപ്പെടുന്ന പഴമംഗിതന്നെല്ലെ; രണ്ടുതാൽ മൂലങ്ങളാ സ്തർശത്താൽ അനന്യം രൂപത്താൽ വിട്ടിട്ടു പൂച്ചയും മെത്താൽ മത്സ്യവും. ധന്യത്താൽ വെളുത്തു അകർഷിക്കപ്പെട്ടു നശിച്ചുപോകുന്നു. ഈ അഞ്ചുവിഷയങ്ങളുംകൂടി ഒരു രൂപമായിവന്നു, മനുഷ്യരെ മയക്കുന്ന യന്ത്രങ്ങളാണു സ്രീകർം. അവരുടെ വലയിൽ അകപ്പെട്ടാൽ, അതിൽനിന്നും രക്ഷനേടാൻ ജന്മാന്തരങ്ങളിൽപോലും സാധിക്കയില്ലെന്നു, ശാസ്ത്രങ്ങൾ വെച്ചിടുന്നു. അയ്യയ്യോ! ഈ അഞ്ചുവിഷയങ്ങളിൽ ചാടിയാൽ പുത്രന്മാർ ബന്ധുക്കൾ, ധനമുതലായവയിൽ മനസ്സുമാറിച്ച്, കുഴങ്ങി, അധോഗതിയെ പ്രാപിക്കും. അറിഞ്ഞുകൊണ്ടു ഞാൻ തീർത്ഥാടനത്തെക്കുറിച്ചു ചോദിച്ചു! നിന്നെജിതൃതിനു പ്രതിഫലം ഏനിക്കിതാണോ കല്പിച്ചതു? എന്നിങ്ങനെ ഓരോ ദുഃഖവിചാരങ്ങളോടുകൂടിക്കരഞ്ഞുവെക്കുകയും, ഇനി ഇവിടെത്താമസിക്കുന്നതു ശരിമല്ലെന്നും, നേരം വെളുത്താൽ

വിവാഹം ചെയ്യാൻ ശീതോഷ്ണസു മുതൽപേർ നിർബന്ധിക്കുമെന്നും നിശ്ചയിച്ച്, അതും അറിയാതെ പതുക്കെ എഴുന്നേറ്റു പെട്ടിക്കിറങ്ങി തലേദിവസംതന്നെ വിവാഹമായുത്തേക്കുറിച്ച്, പറഞ്ഞുറച്ചതു കെട്ടറിഞ്ഞിരിക്കുന്നതുകൊണ്ടു ശീതോഷ്ണസുവിന്റെ പുതിയായ രക്തമീശയി സന്തുഷ്ടയായി പ്രഭാതത്തേയും പ്രതീക്ഷിച്ച്, ഉറങ്ങാതെയിരിക്കുകയായിരുന്നു. വിഡോഭാവൻ ശയ്യയിൽനിന്നും എഴുന്നേറ്റുകൊണ്ടു, അപ്പം ഇങ്ങനെ വിചാരിച്ചു. “എന്റെ ഭർഗ്ഗവിജയ! വേദപ്രഭുവും ജ്ഞാനിയുമായ ഒരു പുരുഷനെ ഭർത്താവായി കിട്ടണമെന്നുള്ള അപേക്ഷയെ സാധിച്ചുതന്നതിന്നു നിന്തിരുവടിക്കു നമസ്കാരം. സർവ്വമാ പൂജ്യപാദരായ ഈ വിഡോഭാവനെ എന്റെ ഭർത്താവായി നിശ്ചയിച്ച്, അച്ഛൻ ഇന്നലെ ഇവിടെ പ്രസ്താപിക്കുന്നതുകേട്ടു. ഇനി നേരം എപ്പോൾ പൂർവ്വം? വിവാഹം എപ്പോൾ നടക്കും? അദ്ദേഹത്തോടു സംസാരിക്കാൻ എനിക്കെപ്പോൾ സംഗതിയാകും? എന്നു ഞാൻ അഗ്രാമിച്ചിരിക്കുമ്പോൾ, ഇദ്ദേഹം ഈ അസമയത്തു്, അരെയും അറിയിക്കാതെ, പതുക്കെ പെട്ടിക്കിറങ്ങിപ്പോകാൻകാരണം എന്തായിരിക്കും? ഇന്നലെതന്നെ വിവാഹം അദ്ദേഹത്തിന്നു സമ്മതമല്ലാത്തയാണിരിക്കുന്നതു്. ഇന്നിപ്പോൾ ഇതാ പെട്ടിക്കിറങ്ങിപ്പോകയും ചെയ്യുന്നു. ഒരു പക്ഷേ, അരെയും അറിയിക്കാതെ, കഴിഞ്ഞുപോകണം എന്നായിരിക്കുമോ ഉദ്ദേശം? അച്ഛനമ്മമാർ എന്നെ അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഭാര്യയാക്കി എപ്പോൾ നിശ്ചയിച്ചുവോ? അപ്പോൾ മുതൽ ഞാൻ അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഭാര്യയായിക്കഴിഞ്ഞിരിക്കുന്നു. ഇനി എനിക്കു ശരണം പറയാരുമില്ല. അദ്ദേഹം ചതിവായി എന്നെ ഉപേക്ഷിച്ചുപോയതു പോകയാണെങ്കിൽ, ജീവിച്ചിരിക്കണമെന്നാശയുമില്ല. എന്നല്ല, ഈ വിവാഹം ഭഗവാൻതന്നെ നിശ്ചയിച്ചതുമാണ്. അച്ഛനെ ഇന്നലെ സ്വപ്നം കാണിച്ചു. ഇന്നിനി, ഇദ്ദേഹത്തെയും സ്വപ്നം കാണിച്ചിരിക്കാൻ ഇടയുണ്ട്. അതുകൊണ്ടായിരിക്കാം ഇദ്ദേഹം എഴുന്നേറ്റു പൊയ്ക്കളയുന്നതു്. പക്ഷേ, ഇദ്ദേഹത്തെ ഭഗവാൻസ്വപ്നം കാണിച്ചില്ല എന്നിരുന്നാലും, എന്നെ പെറ്റുക്കൊണ്ടെങ്കിലും ഞാൻ അദ്ദേഹത്തെ ഭർത്താവായി വരിച്ചുകഴിഞ്ഞിരിക്കുന്നു. അങ്ങനെ വരിച്ചതിനുമിടമുതൽക്കു്, എന്റെ കന്യാത്വവും നഷ്ടപ്പെട്ടുകഴിഞ്ഞു. കന്യാത്വം നഷ്ടപ്പെടാൻ കാരണഭൂതനാണോ അദ്ദേഹംതന്നെ ഭർത്താവെന്നാണു ശാസ്ത്രവിധി. അതുകൊണ്ടു്, ഈ അവസരത്തിൽ ഇദ്ദേഹത്തെത്തട്ടാൻ എനിക്കധികാരമുണ്ട്. ഇങ്ങനെ നിശ്ചയിച്ചുകൊണ്ടു്, അപ്പം ഏകയായി, എഴുന്നേറ്റു, വിഡോഭാവനെ പിൻതുടന്നു. കലശ്ശികൾക്കു്, സഹജമായ ലജ്ജ വിനയം മുതലായ ഗുണങ്ങളാൽ അപ്പം അദ്ദേഹത്തെ തടുക്കുകയോ പിളിക്കുകയോ ചെയ്യാതെ, ഓടി മുന്തിൽക്കുന്ന്, പാടങ്ങളിൽവീണു നമസ്കരിച്ചു. സ്വാമി! താതാനും പറയാതെ ഇങ്ങനെയിറങ്ങിപ്പോകുന്നതെന്തിനേക്കാണം? ഇവിടെത്താമസിക്കാൻ അങ്ങേക്കിഷ്ടമില്ലെങ്കിൽ, പോകുന്നടിക്കിലേക്കു എന്നെക്കൂടെക്കൊണ്ടുപോകണമെന്നപേക്ഷയുണ്ട്. അതിലേക്കു്, അച്ഛന്റെ അനുവാദംമാത്രം ചോദിച്ചാൽമതി. ഭഗവാന്റെ നിയോഗംഅനുസരിച്ചും അച്ഛന്റെ നിശ്ചയം അനുസരിച്ചും ഞാൻ അങ്ങേ, ഭാര്യയായിത്തീർന്നിരിക്കുന്നു. സ്ത്രീകൾക്കു ദൈവതം ഭർത്താവാണ്. അതുകൊണ്ടു്, എന്നിക്കിനി, അങ്ങേപ്പിരിഞ്ഞിരിക്കാൻ പാടില്ല എന്നറിവിച്ചു. ഇരുട്ടിൽ സന്ധ്യയും ഏകാകിനിയായി പുറപ്പെട്ടുപോന്നു്, നീതികൾ പറയുന്ന ആ പെണ്ണകളുടെ മധുരസ്വരവും കോമളരൂപവും വിഡോഭാവന്റെ മെയ്യുത്തെയും പൈശ്വര്യത്തെയും ശിഥിലമാക്കി. അദ്ദേഹം മനസ്സുലിഞ്ഞു്, ഹേ ലോകമാധിനി, നീ ആരാണു്? എന്നുചോദിച്ചു.

രക്തമാഭായി:—സ്വാമി! ഞാൻ ശീതോഷ്ണസു എന്നവരുടെ ഏകപുത്രിയാണ്. എന്നെന്നാണു്, അങ്ങേക്കു വിവാഹം ചെയ്തതെന്നെന്നു ഭഗവന്നിയോഗപ്രകാരം, അച്ഛൻ പറഞ്ഞിട്ടുള്ളതു്. അങ്ങനെ സാധിച്ചാൽകൊള്ളാം എന്നുള്ള മോഹത്തോടും സാധിക്കുമെന്നുള്ള വിശ്വാസത്തോടുംകൂടി കിടന്നുറങ്ങുന്ന അച്ഛൻ, അറിയാതെ, ഇങ്ങനെ എഴുന്നേറ്റുപോവാൻ കാരണം എന്തായിരുന്നാലും അങ്ങേയിരിക്കെ കൂട്ടിക്കൊണ്ടു വീട്ടിൽ പോകാനായിട്ടാണു ഞാൻ വന്നതു്. ഭഗവന്നിയോഗപ്രകാരം അങ്ങുതന്നെ എന്നെ വിവാഹം ചെയ്യുന്നു. ഈ വാക്കുകൾകേട്ടു്, വിഡോഭാവൻ അത്ഭുതവും അനന്ദവും ഉൾ

ക്കൊണ്ടു അല്പനേരത്തേക്കു മതിമറന്നു നിന്നുപോയി. അനന്തരം ഉദ്ബുദ്ധനായി ഇങ്ങനെ പറഞ്ഞു. ഉത്തമയായ കന്യയെ ഒരു വരനെ വിവാഹം ചെയ്തുകൊടുക്കുന്നതുവരെ, ക്ലേശകന്യക അച്ഛനമ്മമാരെ ദൈവമെന്നു വിചാരിച്ചു ശുശ്രൂഷിക്കണമെന്നും, അന്യപുരുഷന്മാരുടെമുമ്പം നോക്കുകപോലും ചെയ്യരുതെന്നും, മറ്റും നഷ്ടപ്പെടരുതെന്നു വിധിയുണ്ട്. ആ സ്ഥിതിക്കു നീ, ഇങ്ങനെ തനിച്ചിറങ്ങിപ്പോകു എന്നോടു സംസാരിക്കാനൊരുവെട്ടു നീതിയല്ല. രാത്രിയിൽ ചെളിയിൽപോയി അന്യപുരുഷനെ ദർശിക്കുന്ന സ്ത്രീ വേശ്യയാണു്. അങ്ങനെയുള്ള നീനെ, വിവാഹംചെയ്താൽ നരകം അനുഭവിക്കുന്നതിന്നു എനിക്കു പിന്നെ എന്തുവേണം? അന്യപുരുഷനുമാറി ഒരു കന്യക, വിജനസ്ഥലത്തുവെച്ചു എപ്പോൾ സംസാരിക്കാൻ തുടങ്ങിയോ അപ്പോൾ, അവൾ വേശ്യയായിത്തീർന്നു എന്നാണു്, അചാതുര്യമാരുടെ അഭിപ്രായം. അതു പ്രത്യക്ഷം കണ്ടറിഞ്ഞ ഞാൻ നിന്റെ മുഖത്തു നോക്കുന്നതുതന്നെ ശരിയാണോ? വൃഥാചാരിണികളുടെ മുഖദർശനത്തേക്കാൾ കൊടിയപാപം മറെറാണെന്നുണ്ടു്? അതുകൊണ്ടു നീനെക്കാണ്ണാൻ എനിക്കിഷ്ടമില്ല. വേഗം മറയത്തുപോ എന്നധികേഷുപിച്ചാട്ടിക്കളഞ്ഞു. തക്മലായി, വിഡോഭാവനെ വീണ്ടും തടുത്തു്, പാദങ്ങളിൽവീണു്, “അല്ലയോ പ്രാണനാഥ! എന്നെ അങ്ങേക്കു വിവാഹം ചെയ്തതരണമെന്നു ഭഗവാൻ എപ്പോൾ അച്ഛനെ സ്വപ്നം കാണിച്ചുപോ, എപ്പോൾ അതേക്കുറിച്ച്, അച്ഛൻ അങ്ങയോടു പറഞ്ഞുപോ അതനുസരിച്ച്, അങ്ങേ ഞാൻ ഭർത്താവായി എപ്പോൾ മനസ്സാ വരിച്ചുപോ, അപ്പോൾ വിവാഹം നടന്നുവെന്നുതന്നെ വിചാരിക്കണം. വിവാഹബന്ധത്തേക്കാൾ പ്രധാനം മനോബന്ധമാണു്. ആ മനോബന്ധത്തെ, ദൈവസാക്ഷികമായും ലോകസാക്ഷികമായും അഗ്നിസാക്ഷികമായും ദൃഢപ്പെടുത്തുന്ന ഒരുചാരമത്രേ വിവാഹം. കർമ്മാദികളൊന്നുമില്ലാത്ത ഗന്ധർവ്വവിവാഹംതന്നെ ഇതിന്നു ലക്ഷ്യമാണല്ലോ. അതുകൊണ്ടു്, നാംതമ്മിലുള്ള ഭാര്യഭർത്തൃത്വത്തിന്നു ഇനി, വിശേഷാൽ ഒരുവിവാഹം അവശ്യമാണെന്നു എനിക്കു തോന്നുന്നില്ല. പക്ഷേ, അച്ഛനമ്മമാരോടു്, ഇക്കാര്യത്തെക്കുറിച്ച്, പറവാൻ അങ്ങേക്കു്, സമ്മതമില്ലാത്തപക്ഷവും ഞാൻ ഇനി, അങ്ങേ വിട്ടുപിരിയുന്നതല്ല. എന്നെ, തള്ളിക്കളഞ്ഞുപോയ്ക്കു പോകാനാണു ഭാവമെങ്കിൽ എന്റെ ജീവിതത്തെ അങ്ങേക്കുവേണ്ടി ബലികഴിപ്പാൻ ഞാൻ നിശ്ചയിച്ചിരിക്കുന്നു” എന്നു ദൃഢമായിപ്പറഞ്ഞു.

ഈ വാക്കുകൾക്കേട്ടു വിഡോഭാവൻ:—ഛാഛാ ദൈവമേ! ഇതെന്തൊരുവഴക്കാണ്. ധേ കന്യകാരത്തമേ! നീ പറഞ്ഞ ന്യായങ്ങൾ എനിക്കു സമ്മതമാകുന്നില്ല. ലോകത്തു കന്യകമാരുടെ മാതാപിതാക്കൾ, തങ്ങളുടെ പുത്രിമാരെ പലക്കും വിവാഹംചെയ്തു കൊടുപ്പാൻ ഇച്ഛിച്ചെന്നുവരാം. അതിൽ ഒരുത്തൻമാത്രമേ ഒടുവിൽ, ഭർത്തൃസ്ഥാനത്തെ പ്രാപിക്കുകയുള്ളൂ. ആ സ്ഥിതിക്കു്, മാതാപിതാക്കൾ ആലോചിക്കുന്ന വരന്മാരെല്ലാം കന്യക ഭർത്താവാക്കി വരിച്ചെന്നു വരുമോ? നിശ്ചയതാമസംമൂലം മുതലായ ചടങ്ങുകൾ നടന്നതിനുശേഷവും എത്രയോ വിവാഹം നടക്കാതെ പോകുന്നു. ഇക്കഥയൊന്നും നീ അറിഞ്ഞിട്ടില്ലയോ? അറിയാത്തുകൊണ്ടായിരിക്കാം ഇങ്ങനെ പറഞ്ഞതു്. ഇതു വല്ലവരു്കേട്ടാൽ അഭിക്ഷപിക്കും അതുകൊണ്ടു വേഗം, വീട്ടിൽ കയറി, പോകുക. എന്നെക്കുറിച്ച് നീല്ലേണ്ട. ഞാൻ ഒരു നാടോടി മനുഷ്യനാണു്. എന്നാക്കു്, സംസാരമില്ല അശേഷമില്ല. സന്യാസിമാരോടു്, വിവാഹം ചെയ്യണമെന്നുവരുമ്പൊഴി, സ്ത്രീകൾ, നീനെപ്പോലെ ലോകത്തിൽ മറന്നതുമില്ല. നിനക്കു ഭാര്യപിടിച്ചുപോ? തക്മലായി, പിന്നെയും തടുത്തു്—“പ്രാണപല്ലഭ! എന്റെ പാതിപ്രഭുത്തെപ്പാഴിലാക്കരുതു്. പാതിപ്രഭു, ഒരുത്തനെ ഭർത്താവാക്കി വരിച്ചുകഴിഞ്ഞാൽ അവനെല്ലാതെ മറെറാരുപുരുഷനെ സ്വപ്നത്തിൽപോലും അവൾക്കു സ്മരിക്കാൻ പാടില്ല. അങ്ങനെ സ്മരിക്കുന്നവൾക്കാണ് അങ്ങു്, പറഞ്ഞതുപോലെയുള്ളപാപം വന്നിടുകുന്നതു്. അങ്ങേ ഭർത്താവാക്കി വരിച്ചു ഞാൻ ഇനി വേർപെട്ടുപോകുന്നതെങ്ങനെ? അതുധർമ്മമാണോ? ഇനി മറെറാരു പുരുഷനെ എനിക്കു കൊള്ളാമോ? പക്ഷേ, ഇങ്ങനെ ഗാന്ധർവ്വവിവാഹം കഴിച്ച്, നാം

പോയാൽ, നാട്ടുകാർ പരിഹസിക്കുമെന്നാണെങ്കിൽ ഇക്കഥ, അതെയും അറിയിക്കണമെന്നില്ല. വരണം—നമുക്കു പോകാം.”

വിശ്വഭാവാൻ:—കന്യകേ! നിന്റെവാക്ക് സ്വാതന്ത്ര്യത്തോളം ഉദ്ദേശിച്ചാണു്. അന്യന്തരം എന്തുദുഃഖം വന്നാലും നിന്റെ ഇഷ്ടം സാധിക്കണമെന്നാണു് കരുതൽ. നല്ല കാര്യമായി. അവചരങ്ങളെല്ലാ അവാചകർ സുഖമായിത്തന്നെത്തോന്നും. “സ്വസ്തുലിസുഖം; ഗുരുസ്തുലി വിശേഷസുഖം; പരസ്തുലി വിനാശകാരണം സ്രീസ്തുലിപ്രളയം” എന്നൊരു പഴഞ്ചൊല്ലുണ്ടു്. അതിപ്പേരും എനിക്കുവേണ്ടി. അരുമറിയാതെ നീ എന്റെ അരികിൽ വന്നതു് എന്തുന്യായമാണു്. സ്വപ്നപ്രകാരം നിന്നെ ഞാൻകൂട്ടിക്കൊണ്ടുപോകുന്നതും എന്തുന്യായമാണു്—“എത്രയൊഴക്കൊഴാലും പെൺസ്തുലി പിൻസ്തുലി” എന്നൊരു ശരിയായിരിക്കുന്നു. വാത്സ്യവൃദ്ധനും വളർത്തിയ, മാതാപിതാക്കളെ വഞ്ചിച്ചു്, വഴിപോക്കനായ എന്റെ അരികിൽവന്ന മാദാപാപയായ നിന്റെ മുഖത്തു നോക്കുകയോ നിന്നോടു സംസാരിക്കുകയോ ചെയ്തുകൊള്ളത്താണു്. ഇനി, നീ എന്റെമുമ്പിൽ നില്ക്കേണ്ട. എന്റെവാക്കു തടുത്തുപറക്കയും വേണ്ട” എന്നു നീരസത്തോടെ പറഞ്ഞു.

രക്തമാലിനി:—പ്രിയതമ! നാംതമ്മിൽ ഭർത്താക്കളായി ഭവിക്കണമെന്നുള്ള ദൈവനിശ്ചയം അനുസരിച്ചല്ലയോ ഭഗവാൻ അമ്മന്റെ സ്വപ്നത്തിൽ വന്നതളിച്ചെയ്യതു്? അങ്ങേ സ്വപ്നത്തിലുംവന്നു പറഞ്ഞുകാണാതെയിരിക്കയില്ല. ദൈവത്തിന്റെ അഭിമതം നാം അനുസരിക്കേണ്ടവല്ലയോ? അനുസരിക്കാതെ കഴിച്ചുണ്ടോ? അങ്ങേ ഈ അരംഭം എന്നെപ്പരീക്ഷിക്കാനാണെന്നു ഞാൻ വിചാരിക്കുന്നു. എന്നെ ഭയപ്പെടുകയോക്കുന്നില്ലെത്തുകയോ എന്നോ ചെയ്തുകൊൾക. എന്നിങ്ങനെ സന്തോഷമാണു്. സന്തോഷപൂർവ്വം അനുസരിക്കേണ്ടതു എന്റെ കടമയുമാണു്. വിശേഷിച്ചു ഞാൻ അങ്ങേ സ്വത്തായിത്തീർന്നിരിക്കുന്നസ്ഥിതിക്കു, അങ്ങേക്കു പുറത്താണു ചെയ്യാൻ പാടിപ്പോത്തതു്?

വിശ്വഭാവാൻ.—ഇതു കേട്ടു്, ഇങ്ങനെ വിചാരിച്ചു. “കൊള്ളാം ഇതു എന്തു വിചാരിതമായിരിക്കുന്നു? ഞാൻ നിശ്ചയിച്ചുവന്ന സംഗതിയെന്തു്? ഭഗവാൻ സങ്കല്പിച്ച മായമെന്തു്? ഇനി, പുറത്തായാലും ഇവളെ നല്ലവർക്കുപറഞ്ഞു സമ്മതിപ്പിക്കാൻ നോക്കാം” ഈ വിചാരങ്ങളോടുകൂടി, അദ്ദേഹം അവളെ നോക്കി.—കാര്യം കാര്യബോധമില്ലാത്ത ബാലികേ! നീ എന്നെന്നേക്കുമായി ഭർത്താവായി വേണമെന്നാഗ്രഹിക്കുന്നതു്? ജടയും മുടിയും ധരിച്ചു സന്ന്യാസിയാകുവാൻ നമുക്കെന്ന ഈ വിരൂപൻ, നിനക്കുതരുന്നതെന്തെന്നു്? സർവ്വസൗന്ദര്യധാമമായ നീയെവിടെ? ഭൂമിയും തദ്ഭാഷയും ധരിച്ചു വിരൂപനായി നടക്കുന്ന ഞാനെവിടെ? ധാ നല്ലവേള!—കാണുന്നവർക്കെങ്കിലുമൊരു യോജിച്ചതോന്നേണ്ടു്? നീ എന്റെ ഭർത്തവായിത്തീർന്നാൽ രാജാവാൽ ഗ്രസിക്കപ്പെട്ട ചന്ദ്രനെപ്പോലെയിരിക്കും. എന്നെ അഗ്രഹിക്കാൻ നിനക്കു ലജ്ജയില്ലല്ലോ. കഷ്ടം! നാട്ടുകാർ കേട്ടാൽ ചിരിക്കയില്ലയോ? നിന്റെ അച്ഛൻ ഇങ്ങനെ അഭോചിച്ചതു അദ്ദേഹത്തിന്റെ ശുഭഗതികൊണ്ടാണു്. അതിന്നനുസരിച്ചു നീയും കരുണിയതല്ലേ അതുതന്നെ? നീ വിപേകമുള്ളവളല്ലേ? നിനക്കു് ഈ ഭിക്ഷക്കാരുടെ മതിയെന്നുതോന്നിയതു് എന്തുകൊണ്ടു ഏതായാലും ഇനി ഇവിടെ നില്ക്കേണ്ട. ഇക്കഥ അതെയും അറിയിക്കയുംവേണ്ട. വേഗംവിട്ടിൽ പോയ്ക്കോ.

രക്തമാലിനി:—കൊള്ളാം ഇങ്ങനെ സംഭവമാണുതളിച്ചെയ്യുന്നതു്? ചിത്തശുദ്ധി, അത്ഭുതബോധം മുതലായതുകളാണു് ഒരു പുരുഷനെ യോഗ്യനാക്കുന്നതു്? “കേയുരണിനഭ്രചയന്തിപുരുഷം ധാരണചന്ദ്രേ ജപലഃ” എന്നു തുടങ്ങുന്ന ചെറു അഞ്ചു കേട്ടില്ലയോ? “വിദ്യാനാമനന്ദശ്ശരൂപമഖിലം” എന്ന ചെറുവും തോന്നുന്നില്ലയോ? എന്നുമാത്രമല്ല; പതിവുതയായ ഒരു സ്ത്രീ, ഒരു പുരുഷനെ ഭർത്താക്കി വരിച്ചാൽ പിന്നെ അദ്ദേഹത്തിന്റെ ദോഷങ്ങളെല്ലാം ഗുണങ്ങളായേ ഗണിക്കപ്പെട്ടു. അദ്ദേഹം മൂലനോ ദരിദ്രനോ ഭാഗിയോ വിരൂപനോ ആയിരുന്നാലും അതു ഭൂഷണമായി വിചാരിക്കുമെന്നല്ലാതെ, മ

റെറാരുത്തൻ കാമസുന്ദരനോ കോടിശപരനോ ആയിരുന്നാലും അവനെ അഗ്രഹിക്കയില്ല. നാളായണിയുടെകഥ കേട്ടിട്ടില്ലേ? തേന്താപ്പു കഷ്ടരോഗിയും വൃദ്ധനും വിരൂപനായിരുന്നിട്ടും അദ്ദേഹത്തെ അവർ വെറുത്തുവോ? അതുപോലെതന്നെ ഗംഗാദത്തനെ (ഭീഷ്മരെ) ഇച്ഛിച്ചു കാശികന്യകയായ അംബ, അദ്ദേഹം (ഭീഷ്മർ) അനുകൂലിയായുകൊണ്ടു യോഗാഗതിയിൽ ചെരിപ്പിച്ചല്ലാതെ മറെറാരുത്തനെ അഗ്രഹിക്കുമോസ്വീകരിക്കുകയോ ചെയ്തേ? നൈഷധങ്കൽ മനസ്സുചേർത്ത ദമയന്തി, നൈഷധരൂപം ധരിച്ചുചെന്ന ദേവേന്ദ്രാദികളെ വരിച്ചുവോ? ഈ പരമേശ്വരന്റെല്ലാം അറിഞ്ഞിരിക്കുന്ന ഞാൻ പ്രാണൻ പോരായ്ക്കും ഇനി മറെറാരുത്തനെ തേന്താപ്പാക്കി വരികുമോ? അതുചഴി അത്മാവിനു അധോഗതി വരുത്തിവയ്ക്കുമോ?

രക്താഭായിയുടെ ഈ ദുഃഖനിശ്ചയം കേട്ടപ്പോൾ, വിശ്വഭാവൻ വിചണ്ണനായി വേിച്ചു. “ഹേ! ദേവദേവനായ ഭഗവാനെ! ഇതെന്തൊരു വിഷമത? എന്നെ സംസാരത്തിൽ ബന്ധിക്കണമെന്നാണോ നിശ്ചയിച്ചത്. ഈ പെൺകുട്ടിയെ ഏതൊരുവിധത്തിലാണു ഞാൻ സമ്മതിക്കേണ്ടത്?” എന്നൊക്കെ വിചചിച്ചു, അല്പം കോപത്തോടുകൂടി—“ഹേ ശാസ്ത്രമുള്ള പെൺകുട്ടി! നിന്റെ നിർബന്ധം എന്നിൽ ഫലിക്കുമെന്നുവിചാരിക്കേണ്ട. നല്ലതിന്നു വിട്ടയയ്ക്കുന്നോ? അതോ എന്റെ ശാപത്തിന്നു മശപ്പെടുണോ? എന്നു ചോദിച്ചു”

തൃക്ഷമായ ഈ വാക്കുകേട്ടു, രക്താഭായി പരിതാപത്തോടെ കണ്ണുനീർ തുടിക്കരഞ്ഞു. എന്നിട്ടു വിശ്വഭാവനെ മറിച്ചു,—“പ്രാണനഥ “നൽസംഗംകൊണ്ടല്ലയോ നല്ലതു വന്നു കൂട്ടു” ചുന്നരത്നത്തെ ഞാൻ കാക്കുന്നു. എന്നുമാത്രമല്ല “നല്ലവരോടുകൂടി സംസർഗ്ഗമുണ്ടായിചെന്നാൽ നല്ലതുകോത്തളമുണ്ടാമെന്നരികിലും നല്ലതുപോകയില്ല പോകുകയാകാത്തതെല്ലാം നല്ലതില്ലേതും മറ്റുസൽസംഗത്തിനുസമം” എന്നാണല്ലോ യോഗ്യന്മാരുടെപക്ഷം. അതുകൊണ്ടു, അങ്ങേ ശരണം പ്രാപിച്ചിരിക്കുന്ന എന്നെ അനുഗ്രഹിക്കയോ നിഗ്രഹിക്കയോ ഇച്ഛാപോലെ ചെയ്തുകൊള്ളാം. അങ്ങേ ഇഷ്ടം എന്റെ ഭാഗ്യമെന്നല്ലാതെ, മറെറാന്നും എനിക്ക് വിചാരമില്ല” എന്നു പറഞ്ഞു തിരിഞ്ഞുപോകാതെ മുന്നിട്ടുനിന്നു കരഞ്ഞുതുടങ്ങി.

അതുകണ്ടിട്ടും കർണ്ണതോന്നാതെ വിശ്വഭാവൻ:—ദുർഭഗേ! നീച്ചുറപ്പുപറയുന്നു? നിന്നെ ഞാൻ പരിഗ്രഹിച്ചുവെന്നോ? അതോ പരിഗ്രഹിക്കണമെന്നോ രണ്ടുനീമോഹിക്കേണ്ട—“അസാധ്യമായുള്ളതിലാശവച്ചാൽ ദുഃഖിക്കാതെന്നെഫലം” എന്ന പഴമൊഴി പോലെ നീമുറയ്ക്കു കണ്ണുനീർതുകുകയും കാലിൽ വീണതൊഴുകയും ചെയ്യുന്നതെന്തിന്നു? ഫലമില്ലാത്തവേലമെന്താതെ വേഗം മടങ്ങിവിട്ടിൽപൊയ്ക്കാ—എന്നു ചുത്തിൽപറഞ്ഞു

അ ശബ്ദംകേട്ടു ശീതബന്ധുപുഷ്പത്തിയും ഉണന്നു. വേഗംതന്നെ അവർ കാടി എഴുന്നേറ്റു വെളിയിൽവന്നുനോക്കിയപ്പോൾ നല്ലശിക്ഷതന്നെ. ഉടനേ അവർവിശ്വഭാവനെക്കി—ഹേ സദൃശത്തന്നും സാരവേദിയുമായ വേദിയോത്തമ! ഇതെന്തൊരു അപമാമാണ്? അറിയാത്തപെൺകുട്ടിയെ ഇങ്ങനെ അരുമറിയാതെ വശീകരിച്ചു വെളിയിൽ കൊണ്ടുവന്നു സംഭാഷണം അരംഭിച്ചിരിക്കയാണോ? ഇതാണോമയ്യോട? എന്നുചോദിച്ചു.

കണ്ണുകോരമായ അ ചോദ്യംകേട്ടു, വിശ്വഭാവൻകാതോണ്ടുപൊത്തി,—“ഹരി! ഹരി! പുണ്യോരുദവാക്കുകളാണ് കേൾക്കുന്നത്?—ഞാൻ ഈ കന്യകയെ വിളിച്ചു വെളിയിൽ കൊണ്ടുപോന്നു എന്നാണോ നിങ്ങൾ പറയുന്നത്?—കഷ്ടം—കുററംചെയ്തവർക്കുറക്കാരനായതുഞാനും—നല്ലകയ്യുമായി. ഞാൻഎന്റെ രാഴിക്കുപേരുകേനായഗ്രന്ഥമായി വെളിക്കിറങ്ങിയപ്പോൾ ബലാൽ ഈ പെൺകുട്ടി ഇറങ്ങിവന്നു”, എന്നെന്നിട്ടു തടുക്കയാണുണ്ടായത് എന്നിട്ടു, അവർ എന്റെഭയ്യന്മാരായിത്തീർന്നിരിക്കുന്നുവെന്നുംഅവളെ ഉപേക്ഷിച്ചുപോകുന്നതെന്നിരിക്കു ധർമ്മല്ലെന്നുംക്കൈയ്ക്കുതിവദംചെയ്തതിനെ ചണ്ഡിച്ചുകൊണ്ടു ഞാനും ഇവിടെ നിന്നുവെന്നല്ലാതെ, നിങ്ങൾ സംശയിച്ചതുപോലെ യെന്നും ഇവിടെയുണ്ടായില്ല. അങ്കുരം പുനിക്കായി അവളെ നിശ്ചയിച്ചു വാക്കുപറ

ഞാനിമിഷമുതൽ അവൾ എന്റെ പത്നിയായിത്തീർന്നുവെന്നു ഞാൻ അവളുടെ വര നായി എന്നുമാണു അവളുടെ വാടം—അതല്ല നിങ്ങൾ പറഞ്ഞതുപോലെയുള്ള വല്ലഭ രൂഢിയും എന്നു കേൾക്കുകിൽ, അതിന്റെ പാപം ശരണമായി അനുഭവിക്കാൻ ഞാൻ സന്നദ്ധനാണ്. അപ്രകാരമുള്ള കുടിമരയ്ക്കു ഞാൻ മനസ്സിൽ സ്ഥലം അനുവദിച്ചതു സ ത്യമാണെങ്കിൽ അറിയാത്ത ഈ ചെറുകുട്ടിയെ ഞാൻ വശീകരിച്ചു ചെളിയിൽകൊണ്ടു പോകയാണു ചെയ്തതെങ്കിൽ—അപവാ അത്, ഞാൻ സ്വപ്നത്തിലെങ്കിലും മനസ്സിൽ ക ണ്ടതെ കാര്യമാണെങ്കിൽ, അതിന്റെ പാപവും ദീനന്മാരായ അത്മീകൾക്കുമുഖം ഓടക്കാ ത്ത ഭോഭിയുടെ പാപവും ഞാൻ അനുഭവിച്ചുകൊള്ളാം. എന്നല്ല ഗുരുവനിന്ദിക്ക കൊണ്ടുണ്ടാകുന്ന പാപം, അശ്രിതന്മാരെ കൈവെടിയുന്ന പാപം, ദീനന്മാരെ ഉപദ്ര വിക്കുന്ന പാപം, അറിവുള്ളവരോടൊന്നിടത്തു പറയുന്ന പാപം, ദൈവദൂഷണ പാപം പി താവിനെ നിഗ്രഹിക്കുന്ന പാപം, പദാശരണ പാപം, ഭഗിനീഗമനമഹാപാപം, പര പൂരയ്ക്കനെ ഇച്ഛിക്കുന്ന കലശ്ശിയുടെ പാപം, അധർമ്മത്തെ അശ്രയിക്കുന്ന പാപം, സ്ത്രീ കളെ ഇച്ഛിക്കുന്ന ബ്രഹ്മചാരിയുടെ പാപം, കർമ്മത്തെ നശിപ്പിക്കണമെന്നു വിചാരി ക്കുന്ന പാപം, സാധുക്കളെ ദുഃഖിപ്പിക്കുന്ന പാപം, അത്മികളെ അധിക്ഷേപിക്കുന്ന പാ പം, അതിഥിയെ നൽകിക്കൊടുത്ത ഭക്ഷിക്കുന്നവന്റെ പാപം, സാധുദോഷണ പാപം, ദു ര്ജനത്തിനു ദാസ്യമെടുക്കുന്ന പാപം, ഗോവധപാപം, മുരളായ സകല പാപങ്ങളും ഞാ ന് അനുഭവിച്ചുകൊള്ളാം. ഏതായാലും ഇതുവെച്ചെയ്ത ഉപകാരങ്ങൾക്കു ഞാൻ താങ്ക ള്ക്കു നന്ദി പറയുന്നു. ഇനി ഈ നിമിഷത്തിൽ എന്നെ വിട്ടുപോകാൻ മതി—”എന്നു പ റഞ്ഞു പോകാൻ ഭാവിച്ചു.

ഉടനെ, ശീതോത്ഥന്ധ്യ മകളെ അല്ലെങ്കിൽ, “ഓ നേ! നിന്റെ മനോധർമ്മത്തെ ഞാൻ സ്വാത്മനാശ്വാസിക്കുന്നു. ശരിതന്നെ—ഇദ്ദേഹത്തെ ഭർത്താവായി വിചാരിക്കാൻ നിനക്കന്യായം ഉണ്ടു്—നിന്നെ വിശ്വഭാരതം നാടാകാതെ ചെന്നു ഭഗവാൻ എപ്പോൾ എന്റെ സ്വപ്നത്തിൽ വന്നു കല്പിച്ചുപോ, അപ്പോൾ മുതൽ നീ അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഭാര്യയാ യിത്തന്നിരിക്കുന്നു. ചെയ്തതെ നീ ഇറക്കി ഇദ്ദേഹത്തെത്തടുത്തു്, ധർമ്മവും ന മ്മുടെ കലത്തിന്റെ ഭാഗ്യവുമാണു—ഇനി നീ അടുത്തുപൊയ്ക്കാൻ ക. ണ്ടാൻ അദ്ദേഹ ത്തെ അനുസരിപ്പിച്ചു കൂട്ടിക്കൊണ്ടുപരാം—” എന്നു പറഞ്ഞയച്ചു—അനന്തരം വിശ്വാഭാ വനെനോക്കി—“പ്രിയജാമാതാവേ! ഭഗവാൻ നിന്റെ സ്വപ്നത്തിൽ പ്രത്യക്ഷപ്പെട്ടു വ ല്ലതും അതളിച്ചെയ്യുന്നുണ്ടായിട്ടുണ്ടോ” എന്നു ചോദിച്ചു.

വിശ്വാഭാവൻ:—ഉണ്ടെങ്കിൽ എന്താണു്? അദ്ദേഹം പ്രത്യക്ഷപ്പെട്ടുവന്നു്, വിചാ ഹകാര്യത്തെക്കുറിച്ചെന്നോടു പറഞ്ഞിട്ടുണ്ടു്. പക്ഷേ, അക്കാര്യം ഭഗവാൻതന്നെ നി യോഗിച്ചാലും കേൾക്കാൻ എനിക്കു നിവൃത്തിയില്ല. ജീവനുള്ളപ്പോൾ ഞാൻ കേൾ ക്കുമില്ല. നിങ്ങൾ നിങ്ങളുടെ ജോലിക്കു പോയ്ക്കാൻ എന്നു പറഞ്ഞു് വേഗ ത്തിൽ മുന്നോട്ടു നടന്നുതന്നി. ശീതോത്ഥന്ധ്യമുനിട്ടു തടുത്തു—“അപ്പനേ! വിശ്വാഭാ വ! ദൈവകല്പനയെ നിഷേധിക്കുന്നതു മഹാപാപമാണു്. നീ അറിവില്ലാ അവനല്ല അതുകൊണ്ടു വെറുതേ വഴക്കടിക്കാതെ സന്തോഷത്തോടുകൂടി മടങ്ങിവന്നു്, വിവാഹ കർമ്മം നടത്തിയതിനുശേഷം എവിടെയോപൊയ്ക്കാൻ ക” എന്നു പറഞ്ഞു കൈക്കു പിടിച്ചു വലിച്ചുതുടങ്ങി.

വിശ്വാഭാവൻ ഉടനെ, ശീതോത്ഥന്ധ്യവെത്തൊടുക്കുകൊണ്ടു്—മാന്യരേ! എന്റെ ജീവനെത്തന്നെ വേണമെന്നു ചോദിച്ചാലും തരവാൻ എനിക്കു മടിയില്ല. പക്ഷേ, ഇ ക്കാര്യം മാത്രം എന്നോടു പറയരുതു്

ശീതോത്ഥന്ധ്യ:—പ്രിയവിശ്വാഭാവ! നീ എന്റെ മകളെക്കൈവെടിയരുതു് അ ണ്ണനെ കൈവെടിയുന്നതായാൽ അ കുട്ടി ഉടനെ പ്രാണശ്വാസം ചെയ്യും എന്നുള്ളതിൽ സംശയമില്ല. ഞാനും പിന്നെ ജീവിച്ചിരിക്കാൻ ഇട വരികയില്ല. അതു വഴി, സ്ത്രീഹത്തിക്കും ബ്രഹ്മഹത്തിക്കും നീ കാരണഭൂതനാകുന്നു. ആ ഘോ പാപങ്ങളും ചുമന്നുകൊണ്ടു തീർത്ഥയാത്രയ്ക്കു പോയാൽ എന്തുഫലം? തപസ്സു ചെയ്താ

ൽ എന്തുപോലെ? മോക്ഷം ലഭിക്കുന്നതെങ്ങനെ? ഈ വാക്കുകൾ കേട്ട്, വിഡ്ഢിയാകാൻ ആ
ധിപതിച്ചു. അദ്ദേഹം ഭഗവാനെ ചൊല്ലിപ്പോയിട്ട്—“അല്ലയോ ഭക്തവത്സല! എന്റെ വൃത
ത്തെ ഭജിക്കണമെന്നോണോ അങ്ങനെയല്ലേ? പോകാൻ സമ്മതിക്കാതെ ഇവരെ നോക്കി
ത്തുറന്നു മുഖമുദിക്കുന്നതു നിന്തിരുവടി കാണുന്നില്ലയോ? നെചലലുപരിഭോക്തും നെച
ത്രകൃതമീശേ” എന്നൊരു വിദ്വാൻ പറഞ്ഞതുപോലെ ഞാൻ അന്തരാളത്തിൽ അകപ്പെ
ട്ടിരിക്കുന്നു. ഹേ ഭഗവൻ! ഈ ധർമ്മസങ്കടത്തിൽനിന്നും എന്നെ മോക്ഷിക്കണമേ! എന്നാ
രോതത്തിൽ ചിലപിടിക്കുമ്പോൾ, ഭഗവാൻ അശരീരിയായി നിന്നു, —“ഹേ വിഡ്ഢിയാകാ
ൻ! ഈ ഉത്തമബ്രാഹ്മണന്റെ മകളെ വിവാഹം ചെയ്തു സുഖമായിരിക്കുക. എന്റെ അ
ജ്ഞയെ നിഷേധിക്കരുത്”—എന്നരുളിച്ചെയ്ത ഭഗവാക്യങ്ങൾ കേട്ടു, വിഡ്ഢിയാകാൻ
ഒന്നു നടുങ്ങി ഹാ! ദൈവമേ! നിന്തിരുവടിക്കു അടിമൻ ഇത്രത്തോളം കരുണയില്ലാ
തെയാരോ? എന്നു വേദനയോടെ പറഞ്ഞു നിന്നു. ശ്രീതോമസ്സു ഭഗവൽ കല്പന കേട്ട്, സ
ന്തോഷത്തോടുകൂടി, ഇത്രത്തോളം പരമഭാഗവതനായ ഒരുത്തൻ പുത്രിയെ കൊടുക്കത്തക്ക
വണ്ണം ഞാൻ എന്തൊരു ഭാഗ്യമാണോയോ ചെയ്തതു. ഇദ്ദേഹത്തിന്റെ സഹധർമ്മിണിയാക
ത്തക്കവണ്ണം എന്റെ മകൾ ചെയ്തു എന്തൊരു ഭാഗ്യമാണോയോ? എന്നു മോദനമാ
യി പ്രസ്താവിച്ചു, വിഡ്ഢി ഭാഗന്റെ കൈക്കലിട്ടിട്ടുവീട്ടിൽ കൊണ്ടുപോയി. വിവാഹവും
അന്നുതന്നെ നടത്താൻ വേണ്ട ഒരുക്കങ്ങൾ ചെയ്തു, സകല സന്ധ്യകളെയും അളയച്ചുവരു
ത്തി, ഒരു സമുദായത്തിൽ അന്നുതന്നെ വിവാഹകർമ്മം നടത്തപ്പെട്ടു. അതിന്റെ മൂ
ന്നാംദിവസം ശ്രീതോമസ്സുവ വന്നിട്ട്, വിഡ്ഢിയാകാൻ പറഞ്ഞു.....“പ്രിയശാശുര! എ
ന്നേക്കുമായി ഞാൻ നിഷേധിച്ചിരുന്ന സംസാരമന്യത്തിൽ എന്നെ നിങ്ങൾ അകപ്പെ
ട്ടുത്തിക്കഴിഞ്ഞിരിക്കുന്നു. ദൈവസങ്കല്പം വ്യഥാഭവിക്കുന്നതെങ്ങനെ? ഏതായാലും തീ
ർത്ഥയാത്രമുടങ്ങി. എന്റെ വൈരാഗ്യപൂർവ്വം എങ്കിലും “പ്രാരബ്ധമുത്തമഗുണാന
പരിത്രയത്തി” എന്ന ന്യായമനുസരിച്ചു, തീർത്ഥയാത്രമുഴുവനാക്കുന്നതിനു ഞാൻ കടപ്പെട്ടി
രിക്കുന്നു. അതിലേക്കു നിങ്ങൾ അനുവദിക്കണം”

ശ്രീതോമസ്സു അതുകേട്ടു, വിഡ്ഢിയാകാൻ വിശ്വാസമില്ലായ്മ കൊണ്ടു തീർത്ഥയാത്ര
യ്ക്കു താൽപ്പര്യമില്ലെന്നു പറഞ്ഞു. പണ്ഡിതപുരം, അമരം, ബലനരസിംഹം, തിരുവെങ്കിടം, ഗോ
കുണ്ണം, ഗോലാപുരം, രാമേശ്വരം, ചിദംബരം, ദക്ഷിണകൈലാസം, ദണ്ഡകം, കർതീ
കാമം, സുബ്രഹ്മണ്യം തണികാമലം, തൃക്കുഴക്കുന്നം, മഹാബലിപുരം, മുതലായ ദിവ്യസ്ഥ
ലങ്ങളും ദർശിച്ചു, പുണ്യനദികളിൽ സ്നാനം ചെയ്തു ഏതാനും മാസങ്ങൾ കൊണ്ടു മടങ്ങി
യെത്തി അതിന്റെ നാലാംദിവസം വിഡ്ഢി ഭാഗൻ ശ്രീതോമസ്സുവിന്റെ അരികിൽ ചെ
ന്നു തന്റെ മാതാപിതാക്കളെ പിരിഞ്ഞിരുന്നിട്ടു വളരെ നാളായെന്നും വിവാഹസംഗതി
പോവും അവരെ അറിയിക്കാതിരിക്കുന്ന സ്ഥിതിക്കു വേഗത്തിൽ അവരെപ്പോയിക്കണ്ടേണ്ട
താവശ്യമാണെന്നും, അതിനനുവാദം കൊടുക്കണമെന്നും അപേക്ഷിച്ചു. ശ്രീതോമസ്സു
അ അപേക്ഷയെ സമ്മതിച്ചു അടുത്തദിവസം രാവിലെതന്നെ ജാതിമയ്യുദപ്പകാരം പരി
വാരങ്ങളോടുകൂടി എല്ലാവരുമായി യാത്രപുറപ്പെട്ടു അവിരേണ അപഗാപുരത്തിൽ ചെന്നു
ചേർന്നു രവിരഹിതരായ മാതാപിതാക്കളെ ദർശിച്ചു വിഡ്ഢിയാകാൻ, ദണ്ഡനമസ്കാരം ചെയ്തു
വന്നിട്ട് സ്തുതിവാക്യങ്ങൾ വെച്ചുകൊണ്ടു നിന്നു. ശ്രീതോമസ്സുവും മകളും ഭാര്യയും
യഥാചാരം വന്ദനം ചെയ്തതിൽക്കൂടുന്നതുകണ്ടു ഗോവിന്ദപണ്ഡിതർ സംശയിച്ചു. അന്നു
ത്തരം അദ്ദേഹവും നിരപമയുമായി, മകനെ ഗാന്ധാശ്വേഷം ചെയ്തു നിറുകയിൽ ചുമ്പി
ച്ചു പ്രിയപുത്ര! നിന്നോടൊന്നിച്ചുവന്ന ഇവർ ആരാണ്? എന്നു ചോദിച്ചു. അതിനുമു
പരിയായി ശ്രീതോമസ്സു സകലവസ്തുക്കളും അവരോടു പറഞ്ഞു. തീർത്ഥയാത്രയ്ക്കു പോ
കുവഴി ചക്രതീർത്ഥത്തിന്റെ കരയ്ക്കുവെച്ചു വിഡ്ഢിയാകാൻ കണ്ടു കണ്ടിട്ടുകൂട്ടിക്കൊണ്ടു
പോയതും ഭഗവാൻ സ്വപ്നത്തിൽ പ്രത്യക്ഷപ്പെട്ടു വിവാഹസംഗതിയെക്കുറിച്ച് പറഞ്ഞ
തും, വിഡ്ഢിയാകാൻ അതിനെ നിഷേധിച്ചു നിന്നതും, ഒടുവിൽ ഭഗവാൻ അശരീരിയായി
നിന്നാഴ്ത്താപിച്ചതനുസരിച്ചു വിഡ്ഢിയാകാൻ വിവാഹം ചെയ്തതും അനന്തരം തീർത്ഥ
യാത്രമുഴുവനാക്കി മടങ്ങിവന്നതും എല്ലാം ഒന്നൊഴിയായതെ പറഞ്ഞുകേൾപ്പിച്ചു. അതുകേ

ട്ടു നിരപമതക്മാഭായിയെ സൂക്ഷിച്ചുനോക്കി. അവളുടെ കാന്തിവിലാസവും സൗന്ദര്യസൗരീലാഭിഗുണങ്ങളുംകണ്ടു പണ്ടു നവോദയായവൈദേഹിയെക്കണ്ടാനന്ദിച്ച കേശസല്യയെപ്പോലെയുംപാഞ്ചലിയെക്കണ്ടുസന്തോഷിച്ച കന്തിയെപ്പോലെയും മന്ദമാസസു മുഖിയായി അല്പനേരം മൌനം ദീക്ഷിച്ചു. അനന്തരം മരുകളെ അടുക്കൽവിളിച്ചു മാറോട്ടുചേർത്താശ്ശേഷിച്ചു നിരവധിധന്യവദങ്ങൾ വർഷിക്കയും അവളുടെ മാതാപിതരും വേണ്ട ഉപചാരങ്ങൾചെയ്യയുംചെയ്തു. ഗോവിന്ദപണ്ഡിതർ ശീതോത്സവേയും പരിജനത്തെയും ചേണ്ടുപാലെ ഉപചരിച്ചു. എന്നിട്ടു അദ്ദേഹം ഇങ്ങനെ പറഞ്ഞു—“മന്യശീതോത്സവേഷ്യാഹ്നിന്റെ പ്രിയപുത്രനെ ഇല്ലോർ മടങ്ങിവന്നുകാണാൻ ഏതായതും അവന്റെ വൈരാഗ്യബുദ്ധിമാറിയതും തങ്കളുടെ കൃപമൂലം ആണെന്നു ഞാൻ അറിയുന്നു. അതിലേക്കു എന്തൊരു പ്രശ്നപകാരമാണു ഞാൻ ചെയ്തു നുള്ളതു”.

ശീതോത്സവഃ—പരമഭാഗവതനായ അങ്ങേ പുത്രൻ എന്റെ മകളെക്കൊടുക്കത്തക്ക ഭാഗ്യവും പരമസാധുവായ അങ്ങേ ദർശിക്കുന്നതിനും അങ്ങേ സഹവാസംഅനുഭവിക്കുന്നതിനും ഉണ്ടായപുണ്യവും എന്തായിരിക്കും? എന്നുഞാൻ അതുതല്ലെടുന്നു. ഇങ്ങനെ അന്യോന്യംപ്രിയഭാഷണങ്ങളോടുകൂടി എല്ലാവരും സന്തുഷ്ടരായി ചിലനാൾ അവിടെത്താമസിച്ചു.

രണ്ടാമദ്ധ്യായം സമാപ്തം.

മൂന്നാം അദ്ധ്യായം.

(വിധോഭാവർ സന്യസിച്ചത്)

ഇങ്ങനെ അവർ ഏതാനുംദിവസംസുഖമായികഴിച്ചുകൂട്ടിയശേഷം ശീതോത്സവമുതലായവർ യാത്രയൊഴങ്ങി. അവർ, ബാലനായ തക്മാഭായിയെ അരികേവിളിച്ചു ഗുഹിണീധർമ്മങ്ങൾ ഉപദേശിച്ചു തങ്ങളുടെ വിമോഹത്തെക്കുറിച്ചു അവരപ്രദർശിപ്പിച്ചു. ദുഃഖത്തെ സമാധാനവാക്കുകളാൽ അശ്വസിപ്പിച്ചശേഷം, യത്രേ പറഞ്ഞുപോയി അരക്കാരപ്പരിയെ പ്രാപിക്കയുംചെയ്തു.

വിധോഭാവർ, വിവാഹംകഴിഞ്ഞ് അഞ്ചുവത്സരക്കാലമായിട്ടും ഭാര്യയുടെ മുഖത്തു നോക്കുകപോലും ചെയ്യാതെ സന്യാസിമാരോടുസമാവസിച്ചും വേദാന്തസംഗതികളിൽ ശ്രദ്ധിച്ചും, സന്യസിക്കാൻ ഏകാന്തകാലത്തു ഭാഗ്യമെന്നാലോചിച്ചും ദി. സന്നയിച്ചുവന്നു. പത്സംത്തിൽ വഷ്കാലം ഉണ്ണുകാലം മഞ്ഞുരേഖം എന്നു മൂന്നുകാലങ്ങളും ഉള്ളതുപോലെ, ദേഹസമയമായ ബാല്യയെപ്പോലെയോ വാല്യകൃശകളെ അനുഭവിച്ചു, ഗുണഭോഷം അറിഞ്ഞഗോവിന്ദപണ്ഡിതരും പത്നിയും, ദേഹസ്നേഹത്തെ വെടിഞ്ഞു, അത്സയാനമാത്രമായിരുന്നു, അനന്ദമനുഭവിച്ചു, ദീർഘസമാധിമടഞ്ഞു. വിധോഭാവർ പിതാക്കളുടെ മരണത്തെക്കുറിച്ച് ഭുഖമാചരിച്ചു, പുത്രയോഗ്യതാഹ്ണം സംസ്കാരകർമ്മങ്ങളെല്ലാം നിർവ്വഹിക്കയുംചെയ്തു. അനന്തരം, ഭാര്യയെന്നോക്കു—“ഹേ സഹധർമ്മിണി—ഞാൻപിതാക്കളുടെ അസ്ഥിഗംഗാഭവത്തിൽ കൊണ്ടുനീക്കേപിക്കാൻ പോകുന്നു. തിരിച്ചുവരാൻ കരേ താമസമുണ്ടാകേക്കും അതുവരെ നീ തനിച്ചു, ഇവിടെത്താമസിക്കുന്നതു ശരിയല്ല. നിന്നെ നിന്റെ പിതൃപേനത്തിൽക്കൊണ്ടുപോയിക്കൊന്നു മെന്നു ഞാൻവിചാരിക്കുന്നു എന്നു പറഞ്ഞു, വൈതുകമായിതനിക്കു ലഭിച്ചുദ്രവ്യമല്ലാം അവളെക്കാണിച്ചു—ഇതിൽ നിനക്കാവശ്യമുള്ളതെന്തെങ്കാൾക. ശേഷം ഇല്ലോർതന്നെ അർത്ഥികൾക്കുമാനം ചെയ്യണമെന്നുഞാൻ വിചാരിക്കുന്നു. എന്നുപ്രസ്താ

വിട്ടു. തക്മാലായത്തോവിന്റെ നിയോഗപ്രകാരം അന്നുതന്നെ സകലദൃവ്യങ്ങളുംവിട്ടു തലായതും അർത്ഥികൾക്കു ദാനം ചെയ്തു തന്നിട്ടു ഒരു കാശുപോലും അപശ്ചരില്ലെന്നു തോന്നി വിനെ അറിവിച്ചുവന്നിട്ടുനിന്നു. മംഗ്യസുതുമെഴിച്ചുള്ളതെല്ലാം തക്മാലായി ദാനം ചെയ്തുകൊണ്ട് വിധേഭാവൻ അതുതപ്പെടുപോയി. ഇവർ ഉത്തമസ്ത്രീകളെന്നു ചിന്തിച്ചായി ചുറ്റും വളർത്തുകൊണ്ടുപോയി ശീതോത്സവസിംഹിന്റെ വേഷത്തിലാക്കി. അവരെ വന്നിട്ടു സകലവസ്തുതകളും ധരിപ്പിക്കുകയുണ്ടായി. ഏതാനുംദിവസം അവിടെത്താമസിച്ചശേഷം പോയാൽ മതിയെന്നു ശീതോത്സവസുന്ദരപേക്ഷിച്ചു പറഞ്ഞതിനെ വിധേഭാവൻ സമ്മതിച്ചു. അങ്ങനെ താമസിച്ചുവരുമ്പോൾ തക്മാലായി അമരണമുണ്ടായപ്പോൾ തോന്നിയിൽ പെട്ടാൽ മൃത്യുവിധിയെക്കുറിക്കുംമറ്റും പറഞ്ഞറിയിക്കുകയും, പിന്നത്തുപോയാൽ പിന്നെ അദ്ദേഹം മടങ്ങി വരുന്നതും സംശയഗ്രസ്തമാകുകയുണ്ടായി എല്ലാവരും കൂടി അദ്ദേഹത്തെ അനുഗമിക്കേണ്ടതാണെന്നു പ്രവചിച്ചു കൊണ്ടു പോകുകയും ചെയ്തു. ഇതിനിടയ്ക്കു യാത്രക്കു അനുവദിക്കാത്തതെന്നു പലപരിവൃത്തി വിധേഭാവൻ ശീതോത്സവസിനോട് പേക്ഷിക്കുകയുണ്ടായി. തന്നിച്ചുപോകാൻ അദ്ദേഹം അനുവദിക്കാത്തതുകൊണ്ടു വിചിന്തനമായി ഒരുദിവസം രാത്രി ഇങ്ങനെ വിചാരിച്ചു.

കഷ്ടം! അച്ഛനമ്മമാർ ദീർഘദയമായിരുന്നുവെങ്കിൽ, എന്റെ കണ്ണുകൾക്കൊണ്ടുകണ്ടു റിഞ്ഞിരുന്നിട്ടും, ദേഹം അന്ത്യം എന്നു നിശ്ചയിക്കുകയും, സൽഗുണനാഥനെയോ മോക്ഷമാർഗ്ഗത്തെയോ അന്വേഷിക്കുകയും, സജ്ജനസംസർഗ്ഗത്തിൽ അഗ്രഹിക്കുകയും ചെയ്താൽ അതിനിടയിൽ നിശ്ചിതമായ സംസാരബന്ധത്തിൽ അകപ്പെടുകയില്ലെന്നുവരികയുണ്ടു. എന്റെ അവിവേകമാണിതെന്നല്ലാതെ എന്താണു പറയുക? മനശ്ചാപലം ഞാനിനി എന്നാണു കളക! അഹംഭാവം എന്നാണു മാറുക? അന്തർമുഖനിഷ്ഠ എന്നാണു ലഭിക്കുക? അഥവാ ഇനി ഞാൻ അരക്കുണപോലും സംസാരത്തിലിരുന്നെങ്കിലും. എന്റെ ഈ മോഹം അരികു കൊണ്ടായിരിക്കാം ശീതോത്സവസി യാത്രയ്ക്കു വദിക്കാത്തതു്! അനിത്യത്തെ നിത്യമെന്നു വിചാരിക്കുന്നിടത്തോളം മൃത്യുതപം മറ്റൊന്നുണ്ടു്? മനുഷ്യജന്മം സകലജന്മങ്ങളിലും വെച്ചു ദുർല്ലഭമല്ലയോ? അതു്, ഭഗവത്താൽ എനിക്കില്ലാത്ത സിദ്ധിച്ചിരിക്കുന്നു. ഈ ജന്മം തുലഞ്ഞാൽ ഇനി ലഭിക്കുന്നതെന്തൊരു ജന്മമാണു പോ? ഒരുപക്ഷേ മനുഷ്യജന്മം തന്നെ ലഭിച്ചാലും ദേഹസാമർത്ഥ്യമായ ദുഃഖം ഇല്ലാതെ ഇരിക്കുമോ? ഈ ജന്മം ഇങ്ങനെ കഴിച്ചുകൂട്ടിട്ടു് അടുത്തജന്മത്തിൽ മോക്ഷമാർഗ്ഗം അന്വേഷിച്ചുകൊള്ളാമെന്നുള്ളതോന്നൽ മനുഷ്യജന്മം ലഭിക്കുന്നതെന്തൊരു മൃത്യുതപം കൊണ്ടാണോ അ മൃത്യുതപം പലരിലും കാണപ്പെടുന്നതു് എന്നൊരു കാരണത്താലാണോ അതിനെയാണു് മായാബന്ധം എന്നു പറയേണ്ടതു്.

പുരുഷന്മാരെ മയക്കി പണം പഠിക്കുന്ന വേശ്യയെപ്പോലെയുള്ള മായയുടെ ഈ സാമർത്ഥ്യം, അതായതു്—ജനനമരണക്കുടലിൽനിന്നും ഒരിക്കലും കരകേറാതെ, ബലപ്പെട്ടിരിക്കത്തക്കവണ്ണമുള്ള വാസനാബന്ധങ്ങൾ, മനുഷ്യരിൽ നിന്നു വെട്ടുമാറാൻ സമ്മതിക്കാതെ വെച്ചുകൊള്ളുന്ന സാമർത്ഥ്യംതന്നെ സാമർത്ഥ്യം. മായയെക്കുറിക്കുകയാണുമാണെന്നു വിചാരിച്ചു പറയുന്നതും ഇതുകൊണ്ടാണു്. ഓ ഓ! അനിത്യമായുള്ള ദേഹാദിവസ്തുക്കളിൽ നിത്യമെന്നുള്ള ഭാവനയോടുകൂടി ഭ്രമിച്ചു നരകക്ഷിയിൽ മൃഗമനുഷ്യമെല്ലാം പെട്ടാൽ ഞാനാണെന്നതു ഭഗിരഥാക്ഷരം! അതിൽ സ്വപ്നം കിട്ടിയതും അനിമിഷം ജീവിത ദുഃഖമനുഭവിക്കുന്നതിന്നു പ്രതിഫലമാകയില്ല എന്നുള്ളതല്ല. അസത്യമാണോ? ദുഃഖം അനുഭവിക്കാമെന്നു വെച്ചാലും ജീവതം നിത്യമാണോ? മരിച്ചുപോകുന്നതു പ്രത്യക്ഷമായി നാം കാണുന്നില്ലേ? മുജ്ജന്മപുണ്യത്താൽ കിട്ടുന്ന മനുഷ്യജന്മം വിവേകശീലനായി നയിക്കുന്നതു എത്രപരിഹാസ്യവും പാപകരവുമാണു്. കഷ്ടം! നാടു്, വീടു ഭൂമി, കുട്ടി പണം പദാർത്ഥം ഇതുകളെല്ലാം മരിക്കുമ്പോൾ കൂടി വരുമോ? അടുത്ത ജന്മത്തിൽ ഉപകരിക്കുമോ? ഞാൻ പരമാർത്ഥത്തോടെ അന്വേഷിക്കാതെ ഇതുപരെക്കഴിച്ചതു് എത്രത്തോളം ബുദ്ധിഭ്രാന്തായിപ്പോയിയെന്നു പറഞ്ഞറിയിക്കാവതല്ല.”

ഇങ്ങനെ കാരോവിചാരങ്ങളിൽ മുഴുകിയ വിശ്വാസവാദപര്യന്തവിട്ടു, പ്രിയ പത്നി! ഇനി എനിക്കു ഇത്തരം ജീവിതം അവാശ്യമില്ല. ഞാൻ സന്ന്യാസിയാകണമെന്നു നിശ്ചയിച്ചിരിക്കുന്നു. എന്നാൽ അക്കമ നിന്നെ അറിയിക്കാതെ കഴിക്കുന്നതു ഭംഗിയല്ലെന്നു വിചാരിച്ചാണു്, ഇത്രയും പറഞ്ഞതു്. സുതേന്ദ്രയമ്മയുടെ ഉടൻതന്നെ ഞാൻ യാത്ര തിരിക്കും. അതിനുമുമ്പ്, നിന്റെ അച്ഛനമ്മമാരോടു വിചാരപറഞ്ഞു്, അനുവാദം വാങ്ങിക്കൊണ്ടുവരിക എന്നു പറഞ്ഞുവെച്ചു. ഭർത്താവു ക്ഷണിച്ചേറിയതു സംസാരിക്കുന്നതു ശരിയല്ലെന്നു കരുതി രക്തമാലി കല്പനപോലെ എന്നു പറഞ്ഞുകൊണ്ടു്, അച്ഛനമ്മമാരുടെ സമീപത്തെത്തി വിചാരങ്ങൾ അറിയിച്ചു വാടിയമുഖത്തോടുകൂടിനിന്നു.

ശീതോത്ഥനസമയത്തുകേട്ടു് വിശ്വാസവാദനെ അടുക്കൽവിളിച്ചു് — “പ്രിയജാമാതാവേ! നിീ ഇത്രയൊക്കെയും സന്ന്യാസിക്കുന്നതിനോടുകൂടിക്കുന്നതു്? അറിയാത്ത ഒരു പെൺകുട്ടിയല്ലേ നിന്റെ ഭാര്യ? അവളോടാണോ ഇങ്ങനെ ചെയ്യാവേണ്ടതു്? എഴുപത്തഞ്ചുവയസ്സിനു മേലാണു സന്ന്യാസം ശാസ്ത്രങ്ങൾ പിടിക്കുന്നതു്. ആ വിധി അറിഞ്ഞിരിക്കുന്നനിീ ഇങ്ങനെ പറയുന്നതിൽ എനിക്കു തുടരുന്നതാണെന്നു്. യൌവനത്തിൽ ഇത്രയറിയാത്തതാണു്. ഒരിക്കലും പാടില്ലാത്ത ഒരു കാര്യമാണു്. യൌവനത്തിൽ മധുരിക്കുന്നതു ചാലകൃത്തിൽ കയ്യും എന്നൊരു ചൊല്ലുതന്നെയാണു്. നിനക്കു വെച്ചു കൊണ്ടു്, കാര്യം കാര്യം വിചേരുന്നതാണെന്നു്. — സന്ന്യാസമാണു സുഖമെന്നല്ലേയെന്നു് തോന്നുന്നതു കേവലം ക്ഷണികമായ ഒരു നിവേശത്തിന്റെ ഫലമാണു്. അതിൽ പ്രവേശിച്ചു നോക്കുമ്പോഴെ സംഗതി മനസ്സിലാക്കുമു്. പാപ്പാന്റെ കാൽക്കൽ കയറുന്ന മദ്യാനന്ദമെല്ലാമെ, യൌവനത്തുള്ളിലെ ഇത്രയറിയാത്ത നിന്റെ നിയമത്തെ ഭേദിക്കുന്നതല്ലെന്നു് സംശയമില്ല. ജാഗ്രത്തിൽ സുഷുപ്തിയിലൊക്കെ അറിയാത്തവനാണു് സന്ന്യാസി എന്നു പറയപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. കളിയും കുറിയും കഷ്ടതയും മാരകമാണു്, ഒരുത്തൻ സന്ന്യാസിയാകയില്ല. മനസ്സിനെ നിഗ്രഹിച്ചു് അത്മമാത്രനിവൃത്തിയായി സമാധാനമെന്നു പറയുന്നവനാണു് സന്ന്യാസി. അങ്ങനെയുള്ള സന്ന്യാസം അത്രയും ഉള്ളതിൽ സിദ്ധിക്കത്തക്കതാണെന്നു നിീ തെറ്റിദ്ധരിക്കരുതു്. “ലക്ഷ്മണൻ ചർമ്മം നശിച്ചു് വന്നു്, നാലു ദിവസം പ്രതി കാണുന്ന പലരുന്നെത്തിയിൽ പരമേശ്വരൻ സന്ന്യാസമുള്ളവർ വളരെ മുമ്പാണു്. ചുരുക്കത്തിൽ പല മാനസപൂജയും ശ്രേഷ്ഠപരമേശ്വരികളായിരിക്കുന്നതുപോലെ, സന്ന്യാസങ്ങളിൽ ഉത്തമം മനോനിഗ്രഹം സന്ന്യാസമാണു്. മായയെ ജയിച്ചു നാശമേ മർദ്ദിച്ചുപോയ ഒരു സ്ത്രീയുടെ രൂപസൈന്യങ്ങളെ മയങ്ങിച്ചോയി. ബ്രഹ്മാവിനെപ്പോലെ സൃഷ്ടിക്കാൻ പോലും ശക്തനായ വിശ്വാമിത്രൻ മേനകയുടെ അർദ്ധശതത്തിൽ അകപ്പെട്ടു. മേന്മയായ ബ്രഹ്മസ്പതിയും അസുരഗുരുവായ ശുകമർദ്ദിച്ചും കാരോസി കളാൽ മോഹിതനായിപ്പോയി. സൃഷ്ടിസ്ഥിതി സംഹാരം ഒന്നാകുന്നതാണു് ഭാഗ്യമാരുടെ വശവർത്തികളായിട്ടാണു് കഴിയുന്നതു്. കാലനെ ജയിച്ചാലും കാലനെ ജയിക്കാൻ പ്രയാസമാണെന്നുള്ളതിനു പരമശിവന്റെ അനുഭവംതന്നെ നമുക്കു ദൃഷ്ടാന്തമാണു്. ഭഗവദ്ഗീതമുതലായ വേദാന്തഗ്രന്ഥങ്ങളിൽ ധർമ്മവിശദമായ കാമം മോക്ഷത്തിനു വിരോധിച്ചിട്ടില്ല. ഗുഹസ്വാശ്രമികൾക്കും മോക്ഷം ലഭിച്ചുകൊണ്ടിരുന്നു. മോക്ഷമെന്നതു ചിത്തവൃത്തിനിരോധമെന്നു് അത്രയറിയാണു്, ഒരു നിർവൃത്തിയാണു്. ഇതൊന്നും നിനക്കു ഞാൻ പറഞ്ഞു തരേണു് അവശ്യമില്ല. നിനക്കു അലോചിച്ചാലറിയാം” എന്നിങ്ങനെ കാരോതത്വം സാക്ഷാദുപദേശിച്ചു. ഉടനെ ശീതോത്ഥനസമയം വന്നു് വിശ്വാസവാദൻ പറഞ്ഞു.

“ഹേ വേദിയോത്തമ! അമൃതം അനുഭവിച്ചു് അനന്ദിച്ചിരിക്കുന്നവൻ അമേലുത്തിൽ അഗ്രഹിക്കുമോ? അതുപോലെ സന്ന്യാസിയാകുന്നതിന്നിരിക്കുന്ന ഞാൻ കാര്യംതന്നെ മനസ്സിലാക്കുന്നു, മോക്ഷവ്യവഹാരങ്ങളിൽ ഏർപ്പെട്ടിരിക്കുന്നവൻ, മനസ്സിനെ നിഗ്രഹിച്ചു്, മുക്തനാകാൻ ശ്രമിക്കുന്നല്ലോ, മേൽക്കൂറും ദുഷ്കാരമായ സംസാരങ്ങളിൽ കണ്ണുകെട്ടിച്ചാണു് ഒരു വെട്ടുമോ? കല്പകഫലം അന്വേഷിച്ചു് പോകുന്നവൻ അതുകിട്ടിയില്ലെന്നുവെച്ചു്, കാഞ്ഞിരക്കായിൽ മോഹിക്കുമോ? അല്ലെങ്കിൽ, മോക്ഷസുഖത്തെ അഗ്രഹിച്ചു് ഞാ

ൻ അതു ലഭിക്കുന്നതുവരെ അതിലേക്കു ശ്രമിക്കുമെന്നല്ലാതെ, ക്ഷണികവാശ്രാന്തിപ്രദവും അനന്തരദുഃഖപാത്രവുമായ സ്രീസുഖത്തെമോഹിക്കുമോ? മലമുത്രാദിദുർഗ്ഗന്ധചസ്തുക്കളാൽ നിറയപ്പെട്ട സ്രീരൂപത്തിൽ അഗ്രഹിക്കുന്നത്, നികൃഷ്ടവും നീചവുമായ വാസനാശക്തിയുടെ പ്രേരണകൊണ്ടല്ലയോ? എന്നിങ്ങനെ പല സാരത്ഥവാക്കുകൾ പറഞ്ഞു, ബന്ധുജനങ്ങളുടെ വാക്കു നിശ്ശബ്ദം മണിക്കാതെ, വാശനസിക്കുപോകാൻ ഭാവിച്ചു പുറപ്പെട്ടു.

തേന്താവിന്റെ പ്രയാണങ്ങളെ മനോവേദനയോടുകൂടി രക്തമാലായി, തലമുടിയും അഴിച്ചിട്ടു മാറത്തടിച്ചു കരഞ്ഞുകൊണ്ടു പുറകേ കാടിയിറങ്ങി. മകളുടെ പരിഭവനയും പരിതാപവും കാണുകയാൽ, ദുഃഖത്തോടുകൂടി ശീതോഷ്ണസൂചും പത്തിയും അവരെ പിൻതുടന്നു, വിഡോഭാവനെ മുന്നിട്ടുതട്ടുതു്, യാത്രമുടക്കണമെന്നു വളരെ അപേക്ഷിച്ചു പറഞ്ഞു. അതുകേൾക്കാതെ വിഡോഭാവൻ മുന്നോട്ടുതന്നെ നടന്നപ്പോൾ, രക്തമാലായി കാടി മുന്നിൽകടന്നു, പാടങ്ങളിൽവീണു നമസ്കരിച്ചു. അദ്ദേഹത്തെപ്പിരിഞ്ഞിരിക്കാൻ താൻ ശക്തയല്ലെന്നും പിരിഞ്ഞിരുന്നാൽ പ്രാണഹാനിതന്നെ സംഭവിക്കുമെന്നും മറ്റും വളരെ ഭയനീയമായവിധത്തിൽ പറഞ്ഞുതുടങ്ങി. വിഡോഭാവൻ അതുകേട്ടു, “ഹേസതീരതാമേ! ഭാര്യമാക്കു ഭർത്തുനിയോഗത്തെ അനുസരിക്കുന്നതാണു ധർമ്മം. അതിനെ ലംഘിക്കുന്നതു മഹാപാപമാണു്. അകയാൽ നീ എന്റെ നിയോഗപ്രകാരം ദുഃഖത്തെമാറി, അച്ഛന്റെ അടുക്കൽ പോയി താമസിച്ചുകൊൾക,” എന്നാജ്ഞാപിച്ച ശേഷം അതിവേഗത്തിൽ നടന്നു മറഞ്ഞുകളഞ്ഞു.

തേന്താവിന്റെ കൂരതരമായ ഈ കല്പനകേട്ടു്, ഇടിത്തീയേററ മാഞ്ഞെപ്പോലെ വാടി രക്തമാലായി തറയിൽ മോഹിച്ചുവീണു. ശീതോഷ്ണസൂചും ഭാര്യയും മകളുടെ കഷ്ടാചസ്ഥകളെ വ്യസനിച്ചു്, കഴിയുന്ന ഉപചാരങ്ങളെല്ലാം ചെയ്തു്, ഒരുവിധത്തിൽ ബോധമുണ്ടാക്കി. ഉടനേ, രക്തമാലായി, പിതാവിന്റെ മുഖത്തുനോക്കിപ്പറഞ്ഞു. പിതാവേ! ഇനി ഞാൻ എന്താണുചെയ്യു്?—ഭർത്തുവിരഹം സതിമാക്കു ദുസ്സഹമാണല്ലോ. അതിനാൽ ഇനി കാൽക്കുണപോലും ഭൂമിയിൽ ജീവിച്ചിരിക്കേണ്ടു എന്നാണു ഞാൻ നിശ്ചയിക്കുന്നതു്.

ശീതോഷ്ണസൂ:—കാമനേ! നീ അങ്ങനെ പറയരുതു്. നിന്നെക്കൂടാതെ ഭൂമിയിൽ ജീവിച്ചിരിക്കണമെന്നു വൃദ്ധരായ ഞങ്ങൾക്കു വിചാരമില്ല. അതു ഞങ്ങളാൽ സാധിക്കുന്ന കാര്യമല്ല. അങ്ങനെ നീയും നീ മൂലം ഞങ്ങളും മരിക്കുന്നതായാൽ, അതിന്റെ പാപം, അതിലേക്കു കാരണഭൂതനായ നിന്റെതേന്താവിനായിരിക്കും—തേന്താവിനു പാപം വലിച്ചുവയ്ക്കുന്നതു പതിവുതന്നെ ഒരു പതിക്കു ധർമ്മമാണോ?

രക്തമാലായി:—“പ്രിയപിതാക്കളേ തേന്താവിനെപ്പിരിഞ്ഞു ഞാൻ ജീവിച്ചതു കൊണ്ടുനൂതനാണുള്ളതു്? അതാണു മരിച്ചുകളയാമെന്നു ഞാൻ നിശ്ചയിച്ചതു്” മരിച്ചാൽ ആ പാപം അദ്ദേഹത്തിന്നു തട്ടുമെങ്കിൽ ആ അരഭേത്തിൽനിന്നും പിൻമാറി അദ്ദേഹത്തെ അനേപിച്ചു യാത്രപുറപ്പെടാമെന്നു ഞാൻ വിചാരിക്കുന്നു” എന്നുപറഞ്ഞു നടന്നുതുടങ്ങി. ശീതോഷ്ണസൂ രൽക്കണ്ണും അവളെ മുന്നിട്ടു തട്ടുതുപറഞ്ഞു—“കാമനേ! നീ ഇങ്ങനെ സാഹസംതുടങ്ങരുതു്. കുമാരിയും സുകുമാരിയുമായ ഒരു സ്രീതനിച്ചു തീർത്ഥയാത്രചെയ്യുന്നതു ഭേദപ്പെടത്തക്ക ഒരു കാര്യമാണു്. നീ നമത്ഥയാണെങ്കിൽ ഇതൊന്നും കൂടാതെ ഉദ്ദിഷ്ടസിദ്ധി വരുത്താം. മരിച്ചുപോയ സത്യവനെ വ്രതനിഷ്ഠ കൊണ്ടു ജീവിപ്പിച്ച സാവിത്രിയുടെകഥ നീ കേട്ടിട്ടില്ലയോ? അതുപോലെ, ഏതാനുംദിവസം നീയും ഗൌരീവ്രതത്തെ അനുഷ്ഠിച്ചു ജീച്ചാൽ തേന്താവിന്റെ സമീപത്തു വന്നുചേരമെന്നുള്ളതിന്നു സംശയമില്ല. തേന്താക്കന്മാരുടെ വൈരാഗ്യത്തെക്കുൾ ഭാര്യമാരുടെതിന്നു ശക്തികൂടും. മരിച്ചവനെ ജീവിപ്പിക്കാൻസാധിച്ച വ്രതത്തിന്നു ജീവിച്ചിരിക്കുന്നവനെ കൈവശപ്പെടുത്താൻ വല്ലപ്രയാസവുമുണ്ടോ? പരമേശ്വരനെ വിചാരംചെയ്യണമെന്നാഗ്രഹിച്ച പാവ്തിദേവിയും ശ്രീകൃഷ്ണനെ അഗ്രഹിച്ച രക്തമീണിയും ഗൌരീവ്രതത്താലല്ലേ അവരവരുടെ കഷ്ടവും സാധിച്ചതു്? ഒരു വ്രതത്തെത്തന്നെ നീയും അനുഷ്ഠി

ച്ചാൽ നിശ്ചയമായും നീന്റെ ഭർത്താവു മടങ്ങിവന്നു, നിന്നെസ്നേഹിച്ചു യോജിച്ചിരിക്കാൻ ഇടയാക്കുമെന്നുള്ളതിന്നു സംശയമില്ല. ഇങ്ങനെ പിതാവിന്റെ ഉപദേശംകേട്ടപ്പോൾ തകുമാഭായിക്കും അതു ശരിയാണെന്നുതോന്നി. ഞാൻഇപ്പോൾ ഭർത്താവിനെ അനുഗമിക്കാമെന്നുവെച്ചാൽ, അതു, അദ്ദേഹത്തിന്റെ കല്പനയ്ക്കുവിരുദ്ധമാകുമെന്നു മാത്രമല്ല, സ്നേഹിച്ചിരിക്കാൻ ഇടയാകുമില്ല. അകൊണ്ടു വ്രതമനുഷ്ഠിക്കുന്നതുതന്നെ ഉത്തമം. എന്നുനിശ്ചയിച്ചു മടങ്ങി വീട്ടിൽവന്നു ഭക്തിപൂർവ്വം ശൗരീപുരുഷയ്ക്കൊരുമെടുക്കയും ചെയ്തു.

വിധോഭാവൻ, അലങ്കാരപൂർവ്വിയെക്കണ്ടുപോയി, പല കാടുകളും നാടുകളുംകടന്നു വളരുന്നെടുകൊണ്ടു കാശിയിലെത്തി, പിതാക്കളുടെ അസ്ഥി ഗംഗയിൽ നിക്ഷേപിച്ചു വിധിപ്രകാരം മുങ്ങിക്കുളിച്ചുവന്ന വിശ്വനാഥവന്ദനം ചെയ്തു. പിന്നീടുജ്ഞാനോപദേശത്തിനനുസരിച്ചു ഒരു ഗുരുനാഥൻ അവിടെയാരളെന്നുദ്ദേഹം അന്വേഷിച്ചു. ഒരുവിൽ, ചിലസാധുക്കളുടെ ഉപദേശപ്രകാരം ശ്രീപാദസ്വാമികളെ പോയി കണ്ടു. ദിഗംബരനായി, മായാശീതനായി ഭോമസുണവിട്ട്, ബ്രഹ്മാനന്ദത്തിൽ മുഴുകിയിരിക്കുന്ന അദ്ദേഹത്തെ ദർശിച്ചമാത്രയിൽ പരമാനന്ദപരിപ്ലവനായ വിധോഭാവൻ പ്രദക്ഷിണംചെയ്തു വന്ദിച്ചിങ്ങനെ ഉണർത്തിച്ചു. ഹേ ശാന്തനും നാദാത്മബ്രഹ്മദർശിയുമായ യോഗീശ്വര! വിജയീഭവ! എന്നിങ്ങനെ പലതാത്തിൽ സ്തോത്രംചെയ്തനിൽക്കുമ്പോൾ, സതുഷ്ഠനായ സ്വാമികൾ വിധോഭാവനെ അരികിൽ വിളിച്ചു, തുക്കൈകളാൽപിടിച്ചു മാറോടണുതാശ്ശേപ്പിച്ചു, —പുണ്യാത്മാവായ ഞാൻ! നീ എന്നെ ബ്രഹ്മനിവിശേഷമായി ഭാവിച്ചു സേവിപ്പാൻകാരണമെന്തു? എന്നുചോദിച്ചു.

അ ചോദ്യം വിധോഭാവൻ അമൃതായമാനമായിത്തോന്നി. അദ്ദേഹം സതുഷ്ഠനായി ഇങ്ങനെ അറിവിച്ചു. സൽഗുരുനായക ജനനമരണാദികളോടുകൂടിയ സംസാരചക്രത്തിരിപ്പിൽപെട്ടു വലയുന്ന ഞാൻ അതിൽനിന്നും നിവർത്തിക്കണമെന്നുള്ള മോഹത്താലാണ് അങ്ങേയെപ്പ്രാപിച്ചത് എന്നു രക്ഷിക്കണം എന്നുപേക്ഷിച്ചു.

സ്വാമികൾ:—ഞാൻ! മനുഷ്യജന്മം നിനക്കു ദുസ്സഹമായതോന്നുന്നുവോ? ഇതാ ഇക്കാണപ്പെട്ട ജനങ്ങളെല്ലാം സന്തോഷമായി വിഷയഭോഗങ്ങളെ അനുഭവിച്ചുകൊണ്ടു; അതുതന്നെ ശ്രേഷ്ഠമെന്നുഭാവിച്ചാനന്ദിച്ചിരിക്കുന്നു. നിനക്കുമാത്രം അതു ദുഃഖകരമായതെങ്ങനെ?

വിധോഭാവൻ:—സ്വാമി! വിഷയങ്ങളായ തേളുകളും ഇന്ദ്രിയങ്ങളായ സർപ്പങ്ങളും കാമക്രോധപ്രാപ്തങ്ങളും ചിന്തകളായ മന്ത്രികളും അഹങ്കാരചാരണങ്ങളും അഭിമാനമായ ശല്യങ്ങളും ഇഹരയെന്ന ചെന്നായ്ക്കളും അജ്ഞാനമെന്ന അന്ധകാരവും നിറഞ്ഞ ഭേദമെന്ന കൊടുംകാട്ടിലകപ്പെട്ടു നേർപഴികാണാൻ പാടില്ലാതെയും തപ്പിനടക്കാൻനിവൃത്തിയില്ലാതെയും വളരുന്നൊളായി കഷ്ടപ്പെടുന്ന എന്നെ കരുണയോടുകൂടി നിന്തിരുവടി രക്ഷിക്കാറാകണം.

സ്വാമികൾ:—കുഞ്ഞേ! ഈ വിഷയേന്ദ്രിയാദിമൃഗങ്ങളെ ഖണ്ഡിക്കുന്ന വാളും അജ്ഞാന ഇരുളിനെ നീക്കുന്നവഴിയും അറിയാതെ അതിനെ ഉപദേശിക്കത്തക്ക ഒരു ഗുരുനാഥനെ ഞാനും വളരുന്നൊളായി അന്വേഷിച്ചിരിക്കുകയാണ്. നീ അതന്വേഷിച്ചാണുവന്നത് അല്ലേ? അതുകൊണ്ടു അക്കാര്യംമാത്രം നീ ചോദിക്കേണ്ട; വെറേതോ ആവശ്യമുള്ളതു ചോദിച്ചുകൊൾക തരാം.

വിധോഭാവൻ:—അന്തഃകരണബാഹ്യപുരസ്കാരങ്ങളെ നിയന്ത്രിക്കുന്നതിനുള്ള മാർഗ്ഗംമാത്രം അരുളിച്ചെയ്യുന്നതിന്നു കരുണയുണ്ടായാജീമതി. അതുകൊണ്ടു അത്മധ്യാനശക്തിയും ജ്ഞാനവും സ്വീകരിക്കുമെന്നാണെന്നന്റെ വിശ്വാസം.

സ്വാമികൾ:—ഹേ പരിശുദ്ധ! എന്നിക്കറിയാവുന്നതിൽപോലും ശ്രേഷ്ഠമായ രാജവശ്യമത്രാഞ്ഞു നിനക്കു ഞാനുപദേശിക്കാം. അതിനെ ഒരു മണ്ഡലം ജപിച്ചാൽ രാജാവു വശപ്പെടും. അതുവഴി, സ്രീഭോഗസൗഖ്യം പാഹനഗമനം സ്വാദിപുഷ്പേണം ശ്രേഷ്ഠ

യോഗം; മുഖഛായകളാൽ സുഖമനുഭവിക്കാം. അതിനെ ഉപേക്ഷിച്ചു സന്ന്യാസവൃത്തിയവലംബിച്ചു സംകടമനുഭവിക്കുന്നതെന്തിന്?

വിശ്വഭാവൻ:—ഘോരശ്രമം, നളർ, മുഖകന്ദൻ, പുരുഷസ്തൻ പുത്രാവസ്തൻ, കാൽവീർണ്ണൻ എന്നീ ചക്രവർത്തികളോടൊത്തം അനുഭവിച്ച സംകടങ്ങൾ നാം പുരാണങ്ങളിൽ വായിച്ചറിഞ്ഞിരിക്കുകയല്ലേ? എന്നുള്ള കാര്യം രാജാക്കൾ അനുഭവിക്കുന്ന കഷ്ടതകൾ കണ്ടറിയുന്നതുമില്ലേ? അത് സ്ഥിതിക്കു രാജഭോഗവേഷമെന്നു ഞാനുഗ്രഹിക്കുന്നതെന്തെന്നു? മോക്ഷാശയുള്ളവർ വിഷയസുഖത്തിലിരിക്കുകയോ?

സ്വാമികൾ:—എന്താ ഗ്രഹിച്ചാത്ത മൂഢ! ലോകീകസുഖസിലിക്കുള്ള പല ദിഗ്ഗമന്ത്രങ്ങളും ഞാൻ ഉപദേശിച്ചതരം അതുജപിച്ചു, ഗ്രന്ഥശാസ്ത്രമത്തിലിരുന്ന്, യാഗാദികർമ്മങ്ങളാൽ സ്വർഗ്ഗത്തെ പ്രാപിച്ചു, രണ്ടു മുഖഛായ അല്ലെങ്കിലുള്ള സംഗമസുഖവുമനുഭവിച്ചു, അനന്ദിക്കാം. അതുപേക്ഷിച്ചു ഇരുന്നുന്ന ഭിക്ഷുവിന്റെ അശ്രമത്തെ അഗ്രഹിക്കുന്നതെന്തു?

വിശ്വഭാവൻ:—ദേവലോകേശ്വരനായ ദേവേന്ദ്രൻ അനുഭവിച്ചിട്ടുള്ള കഷ്ടതകളെല്ലാം നാം കേട്ടറിഞ്ഞിരിക്കുകയല്ലേ? ഒരിക്കൽ ബ്രഹ്മഹത്യയെന്തെന്നും, അദ്ദേഹം താമരപ്പട്ടിയിൽ കളിച്ചിരുന്നവിഷമിച്ചതും, വർഷാധിപതിയാണെന്നു കിട്ടിയതും, തന്റെ നന്ദനവനത്തിൽ ജലമില്ലാതെ കഷ്ടപ്പെട്ടതും ഇത്രമിത്രമുപേക്ഷിച്ചു രാക്ഷസന്മാരാൽ പല പരിവൃത്തിപീഡിക്കപ്പെട്ടതും, ഇത്രപദവിടെ ഉപേക്ഷിച്ചു, പലപ്പോഴും ഓടിയൊളിച്ചു നടന്നിട്ടുള്ളതും. എല്ലാം നമ്മൾ വായിച്ചറിഞ്ഞിരിക്കുകയല്ലേ? അപ്പോൾ പിന്നെ ഒരു മനുഷ്യൻ സ്വർഗ്ഗത്തുചെന്നാൽ നിത്യസുഖമനുഭവിക്കാൻ സാധിച്ചെന്നുവരുമോ? എന്നല്ല ക്ഷണഭോഗമായ സ്വർഗ്ഗസുഖത്തെ വിവേകികളാഗ്രഹിക്കുമോ?

സ്വാമികൾ:—ഹേ ഭക്താത്തമ! എന്നാൽ നിനക്കു ഞാൻ അഷ്ടാക്ഷരമന്ത്രത്തെ ഉപദേശിച്ചതരം. കുറേനാൾ അതുജപിച്ചാൽ ശ്രീനാരായണവാസസ്ഥാനമായ വൈകുണ്ഠപദത്തെ പ്രാപിക്കാം സംശയമില്ല. അതു അഭിലാഷനീയമല്ലയോ?

വിശ്വഭാവൻ:—സ്വാമി! വൈകുണ്ഠം നിത്യസുഖപദമെന്നാണോ പറയുന്നത്. വൈകുണ്ഠവാസികളും വിഷ്ണുദേവചാർവ്വണമായ ജനവിജയന്മാർ, സനകസനന്ദാദിമഹർഷിമാരുടെ ശാപത്തിനു പശ്ചാത്താപിച്ചു, ഭൂമിയിൽ രാക്ഷസവംശത്തിൽ ജനിച്ചതും, പലദുഷ്ടതകൾ ചെയ്തു, ഒടുവിൽ മഹാവിഷ്ണുവിന്റെ കൈയാൽ മരണം പ്രാപിച്ചതും എല്ലാം സുപ്രസിദ്ധമല്ലേ? എന്നിങ്ങനെ വൈകുണ്ഠപദത്തിൽ അഗ്രഹരമേയില്ല.

സ്വാമികൾ:—അതെ, എന്നാൽ ബ്രഹ്മവർണ്ണപ്രമുഖന്മാരാൽപോലും അരാധ്യനായ പരമശിവന്റെ പദമായ ശ്രീകൈലാസത്തെ പ്രാപിക്കുന്നതിനുള്ള പഞ്ചാക്ഷരമന്ത്രം നിനക്കു ഞാനുപദേശിച്ചതരം അതുജപിച്ചാൽ പരമഭഗവതനാകാമല്ലോ.

വിശ്വഭാവൻ:—സ്വാമി കൈലാസവാസത്തിലും എന്തിക്കുഗ്രാമമില്ല. പരമശിവൻ ബ്രഹ്മഹത്യയെ മേല്പെട്ടു, ഭിക്ഷുതെങ്ങിനടന്നതും സതീദേവി ഭക്ഷണശല്യവിൽ വെച്ച ഭക്ഷന്റെ അപ്രീതിക്കു പാത്രമായി ശരീരത്തെ ദഹിപ്പിച്ചു പവ്തപുത്രിയായി ജനിച്ചുകഥയുമെല്ലാം ഞാൻ അറിഞ്ഞിരിക്കയാണു്. യോഗിത്വമായ പദത്തെ മാത്രമേ ഞാൻ ഇച്ഛിക്കുന്നുള്ളൂ.

സ്വാമികൾ:—അതെ, അജപാമന്ത്രവും യോഗാദ്രാസക്രമങ്ങളും എന്നാൽ ഞാനുപദേശിച്ചതരം. അതിനാൽ സിദ്ധപുരുഷനായി കല്പാന്തത്തിൽപോലും നശിക്കാത്ത ദീർഘായുസ്സോടുകൂടി ജീവിച്ചിരിക്കാം.

വിശ്വഭാവൻ:—അതും എന്തിക്കുവശ്യമില്ല. ജനിച്ചാൽ മരിക്കാതെ അയ്യപ്പിനെ നീട്ടുന്നതു ഐശ്വര്യസുഖം, മരിച്ചാൽ ജനിക്കാതെയിരിക്കുന്നതു മുക്തി. ഇതിൽ ഏതാണ് അഭിലാഷനീയം? സൂക്ഷ്മത്തിൽ മോക്ഷമാർഗ്ഗത്തെ ഉപദേശിക്കാൻ ശക്തനായ സ്വാമികൾ ഉള്ളപ്പോൾ, യോഗാദ്രാസം ശീലിച്ചു, ശരീരത്തെ ഭഞ്ജിച്ചു, പ്രാണങ്ങളെ ശരീരത്തിലിട്ടു ബലിമുട്ടിച്ചു, കണ്ടേറെ അതുതപ്പെടുത്തുന്ന ചില വിദ്യകളും കാണിച്ചു നീക്കുന്നതുകൊണ്ടുള്ള ഫലമെന്തു്? അതേക്കാൾ നല്ലതു ഞാനുമാർഗ്ഗത്തെത്തുടങ്ങുന്നതേ

കുതിയല്ലേ? എത്രയും ജീവിച്ചിരിക്കാൻ സാധിച്ചാലും, ഒടുവൽ ദേഹം നശിക്കുമെന്നു ജ്ഞാന പക്ഷാന്തരമുണ്ടോ? ദേഹമുക്തനായാൻ സാധിക്കുമോ? അസത്യമായ പ്രപഞ്ചം പുകഴ്ത്തുന്ന ചെപ്പടിവിദ്യയ്ക്കു തുല്യമായ പല സിദ്ധികളും അഹങ്കാരത്തെ വലു്കുന്നവയല്ലേ? അറുപത്തുനാലുസിദ്ധികൾകൊണ്ടും മുക്തിലഭിക്കാൻ സാധിക്കുമോ? അതുകൊണ്ടു താമസാദികളെ നീക്കുന്നതും, സത്വഗുണത്തെ പ്രകാശിപ്പിക്കുന്നതുമായ മോക്ഷമാർഗ്ഗത്തെത്തന്നെ എന്നിങ്ങ ഉപദേശിച്ചുതന്നു.

സ്വാമികൾ:—ഓ പുണ്യാത്മാവേ! വേദോക്തങ്ങളായ മന്ത്രതന്ത്രങ്ങളേയും ഉപദേശങ്ങളേയും ഞാൻ നിനക്കു പറഞ്ഞുതരാമെന്നു നിശ്ചയിച്ചതിൽ അതിലൊന്നുതന്നെ നിനക്കുവശ്യമില്ലെന്നു പറയുന്നു. മറ്റൊന്നാണിനി ഞാൻ ഉപദേശിക്കേണ്ടതു്? ഇതിൽ ഉപരിയായ ഉപദേശത്തിന്നു ഞാൻ അല്ല. അങ്ങനെ വേണമെങ്കിൽ അതിനുവേറെ അദ്ധ്യായം അന്വേഷിച്ചുകൊൾക.

ഇങ്ങനെ അരുളിച്ചെയ്ത്, ശ്രീപാദസ്വാമികൾ മൌനമുദ്രയവലംബിച്ചിരുന്നു.

നാലാം അദ്ധ്യായം.

വ്യോമോദവന്റെ ജ്ഞാനോപദേശസിദ്ധി.

ഇപ്രകാരം ശ്രീപാദസ്വാമികൾ മൌനംദീക്ഷിച്ചിരുന്നശേഷം, വിദ്യാഭാവൻ, അദ്ദേഹത്തെ പിരിഞ്ഞുപോകാതെ അടുക്കൽതന്നെനിന്നു. ഗുരുസ്ഥായിവിരതനാകുമ്പോൾ കാരോ ശുശ്രൂഷകൾ ചെയ്തും അധ്വാനമയം മുഴുവൻ ഭക്തിപൂർവ്വം സമീപത്തു കാത്തു നിൽക്കുകയും പതിവായിരുന്നു. അങ്ങനെ കുറേനാൾകഴികെ ഒരുദിവസം വിദ്യാഭാവൻ സ്വാമികളെ വന്ദിച്ചു, ഇങ്ങനെ ഉണർത്തിച്ചു. സദ്ഗുരോ അങ്ങേയൊരാളെ ഇനിമറ്റൊരാദ്ധ്യായം ശരണം പ്രാപിക്കാൻ എന്നിങ്ങ മനസ്സിലു. ഉത്തമസ്വാധീമാർ സ്വന്തം ഭക്താവിനെയൊരാളെ ത്രിമുർത്തികൾതന്നെവന്നാലും അവരെ അംഗീകരിക്കുമോ? ഭക്താപൂർവ്വം ഒരുപക്ഷേ അയോഗ്യനായിരുന്നാലും അവർ യോഗ്യനായ അന്യനെ അഗ്രഹിക്കുമോ, ഇല്ല, അതുപോലെ ഉത്തമനായവൻ ഒരു ഗുരുവിനെ ശരണംപ്രാപിച്ചാൽ, അദ്ദേഹത്തിന്നു ജ്ഞാനോപദേശശക്തിയില്ലെന്നുള്ള കാരണത്തിനേൽ മറ്റൊരാദ്ധ്യായം അന്വേഷിച്ചുപോകയില്ല. അങ്ങനെ പോകുന്നവനു, വാസ്തവജ്ഞാനസിദ്ധിക്കിടവരികയുമില്ല. പതിവ്രതമാർ ഭക്താക്കന്മാരെ അവർ എത്ര ദുർഗ്ഗുണമുള്ളവരായിരുന്നാലും ഈശ്വരനിവിശേഷമായി പൂജിക്കേണ്ടതല്ലയോ? അതുപോലെതന്നെയാണു്, ശിഷ്യന്മാർ ഗുരുക്കന്മാരെക്കുറിച്ചും അറിയേണ്ടതല്ലയോ? അതുപോലെതന്നെയാണു്, ശിഷ്യന്മാർ ഗുരുക്കന്മാരെക്കുറിച്ചും അറിയേണ്ടതല്ലയോ? പണ്ടു്, മൂന്നുശതവർഷകാലം രാജ്യംഭരിച്ചു, യാഗാദിപുണ്യകർമ്മങ്ങൾ അനുഷ്ഠിച്ച ശ്രീശങ്കരമഹാരാജൻ തന്റെ ചുവ്വരുവായ വസിഷ്ഠനെ ഉപേക്ഷിച്ചു, വിശ്വാമിത്രനെ ഗുരുവാക്കി വരിച്ചതുകാരണം ചണ്ഡാലനായി ഭവിക്കയും ഞാൻ അഗ്രഹിച്ചതുപോലെ സ്വർഗ്ഗലോകത്തുചെന്നെത്താൻ സാധിക്കാതെ, ഈലോകത്തിലും തങ്ങൾ ഇടവരാതെ, അവാന്തരലോകത്തിൽ തലകീഴായി തൂങ്ങി നിൽക്കാനിടവന്ന കഥ സുപ്രസിദ്ധമല്ലേ! അതിനാലിനി എന്നിങ്ങ, അങ്ങൊരാളെ മറ്റൊരാദ്ധ്യായം അവശ്യമില്ല. അങ്ങേ തിരുവടികളെ ശരണംഗമിച്ചു ഞാൻ ഇനി, മറ്റുകാലടികളെ അഭയംഗമിക്കുകയുമില്ല. എന്നെ പരീക്ഷിക്കാനാണോ അങ്ങു തുടങ്ങുന്നതു്? ബ്രഹ്മജ്ഞാനോപദേശം അങ്ങേക്കു വശമല്ലെന്നോ പറയുന്നതു്? എന്നിങ്ങവിശ്വസിക്കാൻ പാടില്ല. അതുകൊണ്ടു ബ്രഹ്മജ്ഞാനായ അങ്ങുതന്നെ, എന്നിങ്ങ ജ്ഞാനോപദേശംചെയ്തു, മമതാഹങ്കാരാദികൾ നശിക്കുമോ, അജ്ഞാനത്തെ അകറ്റി ബ്രഹ്മാനന്ദധാരയിൽ മുഴുകിച്ചു, ദോഷസൂരണമറി അത്മാവിൽ ലയിപ്പിക്കുന്നതിന്നു കരുണയുണ്ടാകണമെന്നുപേക്ഷിക്കുന്നു." ഈ അപേക്ഷകേട്ടു സ്വാമികൾ കരുണാപൂർണ്ണം വി

ഡോഭാവനെ അല്ലെങ്കിൽ, “മഹാത്മൻ! നിന്നെപ്പോലെ തീവ്രവൈരാഗ്യമുള്ള ഒരുവനെ ഞാനന്വേഷിച്ചിരിക്കുകയായിരുന്നു. നീ വിചാരംകഴിച്ച ഗുഹസ്വന്തോ അതോ വിഷയഭോഗം അറിയാത്ത ബ്രഹ്മചാരിയോ? എന്നു ചോദിച്ചു.

ഗുഹസ്വന്തനെ പറഞ്ഞാൽ ഉപദേശത്താൽ സ്വാമികൾ മടിക്കും എന്നു നിശ്ചയിച്ച്, വിചാരം ചെയ്തുകൊണ്ടും ബ്രഹ്മചര്യവൃത്തിയെ താൻ ലംഘിച്ചിട്ടില്ലെന്നുള്ള വാസ്തവത്തെ അനുസ്മരിച്ച്, വിഷയഭോഗം അറിയാത്ത ബ്രഹ്മചാരിയാണെന്നു തന്നെ വിശ്വസിക്കാൻ പറഞ്ഞു. സ്വാമികൾ അതു കേട്ടു, വിശ്വസിക്കാൻ അച്ഛനമ്മമാർ ജീവിച്ചിരുന്നിട്ടുണ്ടോ എന്നു ചോദ്യം ചെയ്തു. ഇല്ല എന്നു മറുപടികിട്ടി. സ്വാമികൾ സന്തോഷിച്ച്, ഹേ വിശ്വഭാവ! നിനക്കു ഉപനിഷത്സാരസർവ്വമായ ബ്രഹ്മജ്ഞാനത്തെ ഞാൻ ഉപദേശിക്കുന്നുണ്ട്. മനസ്സിനെ ഏകാഗ്രമാക്കി ശ്രദ്ധിച്ചുകേൾക്കണം എന്നുള്ളതു ചെയ്തു, ശിരസ്സിൽ കൈകൾ വെച്ചു. പ്രണവദിമന്ത്രങ്ങളേക്കാൾ ഉൽകൃഷ്ടമായും ശബ്ദമാത്രമായും, സകലസിലിപ്രദമായും നിർമ്മലമായും പരമാവധിയായും, അദൈവതവ്യമായും, വേദാന്തസാരസർവ്വമായും, ദേഹപിഡകളെയും മനശ്ചാപശൃംഗങ്ങളെയും അകറ്റുന്നതായും, ചതുർവേദങ്ങളുടെ ഉല്പത്തിയിലുമായും, സർവ്വമന്ത്രപ്രകാരമായും, ബ്രഹ്മഭാവനയെ സ്വയം ഉളവാക്കുന്നതായും ത്രിമൂർത്തികളാൽ പോലും പ്രായശ്ചിതപാപമുക്തിയെ നൽകുന്നതായും പരിപൂർണ്ണമായും ശൈവവൈഷ്ണവാദിവിവിധമതങ്ങളെ ഖണ്ഡിക്കുന്നതായും അജ്ഞാനസന്ദേഹാവൈപരീത്യങ്ങളെ നശിപ്പിക്കുന്നതായും, മമതാമംകാരാദികളെ അടിയോടെ നീക്കുന്നതായും, ജ്ഞാനപ്രദമായും മോക്ഷപ്രദമായുമുള്ള മഹാവാക്യത്തെ സ്വാമികൾ വിശ്വഭാവനു ഉപദേശിച്ചു.

വിശ്വഭാവൻ അതു രാനന്ദപരപരമായി ആ മഹാവാക്യത്തിന്റെ അർത്ഥം കൂടി പറഞ്ഞുകൊടുക്കണമെന്നു സ്വാമികളോടാവശ്യപ്പെട്ടു. ആ അപേക്ഷ സ്വാമികൾക്കു വളരെ സന്തോഷമായി. ഇപ്രകാരം തീവ്രവൈരാഗ്യമുള്ള ഒരുത്തൻ പറഞ്ഞുകൊടുക്കേണ്ടതാണല്ലോ. ഇവൻ നമുക്കു മേന്മ ശിഷ്യൻ തന്നെ. എന്നിങ്ങനെ നിശ്ചയിച്ച് അവനെ നോക്കി, ഹേ! വിശ്വഭാവ! നീ പുണ്യവാനാകുകൊണ്ട് നിനക്കു ഈ മഹാവാക്യത്തിന്റെ അർത്ഥം ഞാൻ പറഞ്ഞുതരാം. പന്ത്രണ്ടു സംവത്സരം പഠിപ്പോയിട്ടു തിന്നുമേലെ മഹാത്മൻ മഹസ്വരൂപൻ പറഞ്ഞുകൊടുക്കുകയുള്ളു. അപരപഞ്ചലികൾക്കു പറഞ്ഞുകൊടുക്കുന്നതു പാറപ്പറമ്പു വിത്തു പിതയ്ക്കു നതുപോലെ നിരപയോഗമാണെന്നു മാത്രമല്ല, ഉപദേശാധിൻ ആയാസവും ഉപദിച്ചു അധോഗതിയും ഉണ്ടാകുകയുമില്ല. നീ അതിനതക്കവനാണെന്നു ബോധപ്പെട്ടിരിക്കുന്നതുകൊണ്ടു പറയാം. ശ്രദ്ധിച്ചുകേൾക്കണം. മറന്നു പോകാതെ മനസ്സിൽ കരുതിക്കൊള്ളുകയും വേണം. ആ മഹാവാക്യത്തിന്റെ സാരം, ജ്ഞാനം എന്നെ ബ്രഹ്മം എന്നുള്ളതാണ് എന്നു ഭേദത്തിൽ പറഞ്ഞിരിക്കുന്നു. ബ്രഹ്മവുപോലും മഹാവാക്യാർത്ഥം നാലു വേദങ്ങളെക്കൊണ്ടു വിവരിച്ചിട്ടും മുഴുവനാകാതെ വിഷമിച്ചു. ദേവഗുരുവായ ബ്രഹ്മസ്മൃതിയും മറുപല മഹർഷിമാരും, ജ്ഞാനകാണ്ഡത്തിൽ മഹാവാക്യാർത്ഥങ്ങളെ കഴിയുംവണ്ണം വ്യാഖ്യാനിച്ചിട്ടും, അവസാനിക്കാതെ ക്ഷീണമായി വേറിട്ടു. അപ്രകാരമുള്ള വാക്യലക്ഷണത്തെ ഞാൻ എങ്ങനെയാണു പറക? എന്നാലും ഗുരുമുഖത്തുനിന്നും കേട്ടറിഞ്ഞതുപോലെ വിസ്തരിച്ചു കൊണ്ടു ചുരുക്കത്തിൽ നിനക്കു പറഞ്ഞു തരാം ശ്രമിക്കാം.

ജ്ഞാനം എന്നതു ജീവാത്മാവു—ബ്രഹ്മം എന്നതു പരമാത്മാവു—ജ്ഞാനം ബ്രഹ്മ സ്വരൂപം തന്നെ—എന്നാണിതിന്റെ അർത്ഥം.

വിശ്വഭാവൻ—ജ്ഞാനം എന്നതെന്നും ബ്രഹ്മം എന്നതെന്നും, ജീവാത്മാവാണ് പരമാത്മാവെന്നു പറഞ്ഞതിന്റെ സൂക്ഷ്മതയും വിസ്തരിച്ചു പറഞ്ഞു തരണം.

സ്വാമികൾ—പ്രിയശിഷ്യ! ജ്ഞാനം എന്നതു വിഷയഗ്രാഹികളായ ഇന്ദ്രിയങ്ങളെയും ഇന്ദ്രിയബോധഗ്രാഹിയായ അനുഭവത്തെത്തന്നെയും അനുഭവബോധിയായ വിഭാസനെയും, ഇതുകളെല്ലാം അടങ്ങുന്ന അർത്ഥത്തെയും സാക്ഷിയായ് നിന്ദരിയുന്നതാകുന്നു. അപ്രകാരം എല്ലാവരിലും ഇരിക്കുന്നതായ ഉണർവ്വ്യാകാശത്തെ ബ്രഹ്മം എന്നു പറ

യുന്തും. വേദപ്രസ്താവം ഇങ്ങനെയാണു്. കൂടാതെ, കൂടസ്ഥൻ പ്രത്യേക പരമാർത്ഥമാകുന്നു. അതായതു്, ജീവാത്മാനാമത്തിൽ ശരീരത്തിലിരിക്കുന്ന പരമാത്മാവിനെ കൂടസ്ഥൻ എന്നു വ്യവഹരിച്ചുവരുന്നു. ചൈതന്യം, സത്ത്വം, ചിത്തം, അനന്ദം, നിത്യം നിർമ്മലം, നിർഗുണം, നിവികാരം, നിരഞ്ജനം, എന്നിങ്ങനെ പലനാമങ്ങൾക്കധാരമായ സാക്ഷി ജ്ഞാനത്തെ ജീവാത്മാവെന്നും, പരബ്രഹ്മം പരിപൂർണ്ണം, പരാപരം, പരമേശ്വരംപരം ജ്യോതിഃ—പരാൽപരം നിരൂപം, നിർന്നാമം, നിഷ്കളങ്കം; അചലം, അവണ്ഡ്യവണ്ഡം അഭി അനാഭി അക്ഷയം, എന്നിങ്ങനെ പലനാമങ്ങൾക്കധാരമായ സർവ്വസാക്ഷിയായ ബ്രഹ്മത്തെ പരമാത്മാവെന്നും പറയാം എന്നു് ഇശ്വരാവാക്യമുണ്ടു്.

വിശ്വഭാവൻ:—സപാമി! ഒരുദേഹത്തിൽമാത്രം വ്യാപിച്ചിരിക്കുന്ന ജീവാത്മാവു്, സാക്ഷിയായ പരമാത്മാവാണെന്നു പറഞ്ഞതിന്റെ അർത്ഥം മനസ്സിലായില്ല. അതൊന്നു വിസ്തരിച്ചുപറഞ്ഞുതന്നാൽകൊള്ളാം.

സപാമികൾ:—അഗ്നി, സർവ്വവ്യാപിയായിരിക്കുന്ന ഒരു തേജസ്സാണെങ്കിലും വിളക്കിലോ ദീപത്തിലോമറ്റൊരു കത്തിക്കുമ്പോൾ അതിനെ നാം പ്രത്യേകനാമംകൊണ്ടു വ്യവഹരിക്കുന്നില്ലയോ? അതുപോലെ വൃക്ഷികളിലുടങ്ങിയിരിക്കുന്ന സർവ്വവ്യാപിയായ പരമാത്മാവിനെ, നമ്മൾ ജീവാത്മാവെന്നു വ്യവഹരിച്ചുവരുന്നു. ജലാശയംതന്നെ വലുതായിരുന്നാൽ തടാകമെന്നും ചെറുതായിരുന്നാൽ കുളമെന്നും നാം പറയുന്നു. ജലപ്രവാഹം വലുതായിരുന്നാൽ നദിയെന്നും ചെറുതായിരുന്നാൽ തോടെന്നും പറയുന്നു. അതുപോലെ ജനക്കൂട്ടത്തിൽ സമുദായം എന്നും സമുദായാംഗത്തിൽ മനുഷ്യനെന്നും പറയുന്നു. വൃക്ഷക്കൂട്ടത്തിൽ തോപ്പെന്നും ഒറ്റതരിച്ചാൽ വൃക്ഷമെന്നും പറയുന്നു. ഇങ്ങനെ ഉപാധിഭേദത്താലോ വ്യവഹാരഭേദത്താലോ വെളുത്തതിനോ മനുഷ്യക്കോ വൃക്ഷത്തിനോ ഭിന്നഭാവം ഉണ്ടാകുന്നുണ്ടോ? അതുപോലെ ജീവാത്മാപരമാത്മാക്കൾക്കും വ്യവഹാരത്താൽ ഭേദം കല്പിതമായിരിക്കുന്നു. എന്നല്ലാതെ വ്യത്യാസമൊന്നുമില്ല. പരമാത്മാവുതന്നെയാണു് ജീവാത്മാവു്—എന്നു വേദത്തിൽ പറഞ്ഞിട്ടുള്ളതു കൂടാതെ ജീവാത്മാപരമാത്മാക്കളെ ഭിന്നമായി വിചാരിക്കുന്നവൻ അത്യന്തം മൂഢനാണെന്നു വേദാന്തസർവ്വവിഷ്ണുപുരാണത്തിലും വസിഷ്ഠൻ വാസിഷ്ഠത്തിലും, വാല്മീകി അജ്ഞാതരാമായണത്തിലും, ഭഗവാൻ ഭാഗവദ്ഗീതയിലും ശിവൻ ശിവഗീതയിലും ബ്രഹ്മാവു ബ്രഹ്മഗീതയിലും, ശ്രീരാമൻ രാമഗീതയിലും പറഞ്ഞിരിക്കുന്നു. എന്നല്ല ഈ പരമാർത്ഥംതന്നെ, ശുക്രബ്രഹ്മവിഷ്ണു നാരദനും സനകാദികൾക്കു ശംഭവനും, ഭദ്രാജനു വാല്മീകിയും, ശ്രീരാമനു വസിഷ്ഠനും, ശുക്രനിക്കു ഭഗവാനും പ്രഹ്ലാദൻ അജ്ഞാനൻ ഉലൂപർ, മുതലായവർക്കു ഭഗവാനും, സുഭദ്രക്കേതുവിനു ഉദാലകനും, ഇന്ദ്രനു ബൃഹസ്പതിയുടേ വിദ്വരനു മൈത്രേയനും, ധർമ്മദേവനു ഭൂവാസാപുരം മഹാബലിക്കു ശുക്രാചാര്യനും ഹനുമാനു സീതാദേവിയും അഗസ്ത്യനു സുബ്രഹ്മണ്യനും ഭൂചണ്ഡനു അംബികയുടേ ശതാനന്ദനു ഗൌതമനും, ഭഗീരഥനു ത്രിപാദനും, ദേവഹുതിക്കു കപിലനും, ഉപദേശിച്ചിട്ടുണ്ടു്. അതിനാൽമറന്നിട്ടു ജീവാത്മാപരമാത്മാക്കളിൽ ഭേദമില്ലെന്നുണ്ടാകരുതു്.

വിശ്വഭാവൻ:—സപാമി! ജീവാത്മാവുതന്നെ പരമാത്മാവാണെങ്കിൽ (൧)മുക്തയടയെന്നു എന്നുപറയുന്നതിനർത്ഥമെന്താണു്? (൨) ജന്മസ്ഥിതിവിരമിക്കുന്നതാണു്? (൩) പരമാർത്ഥിനു മോക്ഷംചൊടുക്കുന്നതാണു്? (൪) ജന്മംകുടങ്ങുവാൻ പരിശ്രമിക്കുന്ന കാരണമെന്തു്? (൫) സാധുസംസർഗ്ഗത്തിന്റെ ഉദ്ദേശമെന്തു്? (൬) പുണ്യത്തെ സമ്പാദിക്കുന്നതിന്നു്? (൭) ശാസ്ത്രവിചാരണം എന്തു്? (൮) ഗുരുവിശ്വാസമെന്തു്? (൯) ഇശ്വരാഭക്തിയെന്തു്? ഇങ്ങനെ പലസംശയങ്ങൾക്കു കാരണമായിരിക്കുന്നു. അവ സംശയനാശത്തിന്നു വരുത്തിത്തരുമാറാകണം.

സപാമികൾ:—ഹേ വിശ്വഭാവന! മുക്തിയടയെന്നതു ജീവനാണെന്നു പറയാം. അ ജീവനെക്കുറിച്ചു്, അവഗാഹമായി ചിന്തിച്ചുനോക്കിയാൽ, ശുദ്ധശുശ്രൂഷമായിരിക്കുന്ന നിഴലോടു പോരാട്ടുന്നതുപോലെ, മതഭേദത്തോടുകൂടി അന്തഃകരണ

ബാഹ്യങ്ങളുടെ സംബന്ധവിശേഷത്താൽ ജീവാത്മാവിനെ ഞാൻ എന്നഭിമാനിക്കുന്നു. കട്ടികൾ കളിയിൽ, ഇവൻ രാജാവും, ഇവൻ മന്ത്രി, എന്നിങ്ങനെ പേരുകൾ കല്പിച്ച്, വ്യവഹരിക്കുന്നതുപോലെ, ഇല്ലാത്ത ജീവതത്തെ എടുപ്പുത്തി, അതിനൽ ഭരണമെടുക്കുന്നതിനായി സമ്പാത്തിൽ ഭ്രമിച്ച്, ഇല്ലാത്തതിനെ ഉള്ളതാണെന്നു വകവെച്ച്, മനനമരണബന്ധത്തിലകപ്പെട്ടു ദുഃഖിക്കുന്നു. താൻ സച്ചിദാനന്ദസ്വരൂപനായ ആത്മാവായിരിക്കെ, മായാബലത്താൽ അതു വിസ്മരിച്ച്, താനല്ലാത്ത ദേഹാദി വസ്തുക്കളെ താനാണെന്നഭിമാനിച്ചു, നാടു നഗരം ഭാര്യ, പുത്രൻ, പണ്ടും, പദാർത്ഥം മുതലായതെല്ലാം സത്യമാണെന്നും സുഖത്തെത്തന്നതുമാണെന്നും വിശ്വസിച്ചു, നിത്യമാണെന്നു ഭാവിച്ചു, തനിക്കു താൻതന്നെ അപത്തു വരിച്ചുവെക്കുന്നു എന്ന പഴമൊഴിപോലെ, ക്ഷണഭംഗമായ ദേഹത്തെ രക്ഷിച്ച് ഭാര്യാദികളേയും സംരക്ഷിച്ചു, അത്മബോധമില്ലാതെ, ദേഹഭ്രാന്തരൂപം അടയുന്നതാണ് ബന്ധം. എത്രകാലം ജീവിച്ചിരുന്നാലും, ദുഃഖമയമായ ഈ ശരീരം അങ്ങനെ താനെന്നും, അത്മാവല്ലെന്നുമുള്ള മിഥ്യഭ്രമമാണു മായാബന്ധം. സ്ഥലം സൂക്ഷ്മം കാണാം എന്നശരീരത്രയത്തിന്റെ വാസ്തവം അന്വേഷിച്ചറിയാത്തതാണ് മനോഭാന്തം. എന്റെ ദേഹം എന്റെതല്ല, എന്റെചെവി, എന്റെവായ്, എന്റെമനസ്സ്, എന്റെ പ്രാണൻ എന്റെജീവൻ എന്നൊക്കെപ്പറയുന്ന നീ ദേഹത്തിൽനിന്നും അന്യനാണെന്നു സ്പഷ്ടമായെ അറിഞ്ഞു, ജാഗ്രദവസ്ഥയിൽ ഇന്ദ്രിയവ്യാപാരത്തേയും, സ്വപ്നാവസ്ഥയിൽ മനോവ്യാപാരത്തേയും സൂക്ഷ്മവസ്ഥയിൽ ശൂലശൂന്യമായിരിക്കുന്ന ജീവത്തന്മയേയും കരുതുകയായി അറിഞ്ഞുകൊണ്ടിരിക്കുന്ന നിന്നെ അതുകളുടെ പരമാർത്ഥം കരുതലാമലകാപോലെ കാണിച്ചുതന്ന കാണേതരവിനെ, മോക്ഷപ്രദനായ ജഗദീശ്വരനാണെന്നു പറയാം. (൩) വൈകുണ്ഠനിവാസികളായ ജയവിജയാദികൾപോലും, ജന്മം എടുക്കാൻ ഇടയായ കഥയോട്താൽ ജന്മം തുടയ്ക്കുന്നകാലം സുസാധമല്ലെന്നു സ്പഷ്ടമായിരിക്കെ, പ്രത്യക്ഷനാകപാത്രമായദേഹം വേിക്കാതിരിക്കത്തക്കവണ്ണം, ജാഗ്രൽ സൂക്ഷ്മപിനിയെ അടയുന്നതിനു പ്രാപ്തിക്കുന്നതുതന്നെ, പരമാത്മാവിലെകൂട്ടപ്പെടുന്നതിനു കാണേമാകുന്നു. (൪) ചാണകം ഉരുട്ടുന്ന വണ്ടിനെപ്പോലെ, ദർശനവ്യവഹാരമായ വിഷയാനന്ദഭോഗത്തിൽ മുങ്ങി, നരകത്തിൽ വീഴാനുള്ള ശരീരവാണരയേയും, ദുഃഖത്തെ സുഖമായി തോന്നിപ്പിക്കുന്ന ഇന്ദ്രിയഭോഗത്തെ മേന്മയോടെ കാണുന്നദുസ്സംഗത്തേയും, നീക്കി, ഇന്ദ്രിയപ്രഭാവനങ്ങളെമററി വൈരാഗ്യശീലമായി എപ്പോഴും സമാധിനിഷ്ഠാനഭൂതിയാൽ അഖണ്ഡാനന്ദസ്വരൂപി ഉണ്ടാകുന്ന സർവ്വംഗം ചെയ്യേണ്ടതാവശ്യമാകുന്നു. (൫) അനിത്യമായ ദേഹത്തെ രക്ഷിക്കുന്ന പുണ്യത്തേയും തുടച്ച്, നിത്യമായ പരബ്രഹ്മത്തെ അപേക്ഷിച്ച്, അന്ത്യകാലത്ത് സാക്ഷാൽ ജഗദീശ്വരനെ ദർശിച്ച് മറുജന്മത്തിൽ പാമഭോഗപതനായി ജനിച്ചു, പണ്ടു കാത്തിക്കേരുകൽനിന്നും ബ്രഹ്മജ്ഞാനോപദേശംവാങ്ങി പുണ്യപദവികളെ ദർശിച്ച്, വിവേകകൈവല്യം അടഞ്ഞു കണ്ണനെപ്പോലെ സർഗ്ഗരഹിതനായിത്തീർന്നുപദേശംവാങ്ങി, ജ്ഞാനവഴി കാണുന്നതുതന്നെ ഉത്തമമാകാൽ സ്മരിക്കപ്പെടുന്ന മുക്കിക്കുമാർഗ്ഗം. (൬) മൃഗശരോജനികളായ ചിലർ, കാൽക്കൽക്കൽ ഉപദേശിക്കപ്പെടുന്ന ഏതോജനികളിൽ, മനസ്സിനെ നീർത്തി, ഏതിനെയോകുന്നിനെ ധ്യാനിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുമ്പോൾ, മറ്റൊരുമാർഗ്ഗം ശ്രേഷ്ഠമാണെന്നു വല്ലവരും പറഞ്ഞാൽ, അതിലാഗ്രഹിച്ചു, മുൻ അനുഷ്ഠിച്ചതിനെ മറുത്ത്, ചഞ്ചലഹൃദയന്മാരായ ഭവിക്കുന്നു. ഐശ്വര്യത്താൽ അജ്ഞാനത്തിൽ മുഴുകാതെ മനോധൈര്യത്തേയും, സർവ്വഭാവത്തേയും സന്തോഷത്തേയും ശാന്തിയേയും; ഏകാത്മധ്യാനത്തേയും നിശ്ചലചിത്തത്വത്തേയും അനുഭവത്താനത്തേയും ത്വവസ്ഥകളുടേ മർമ്മത്തേയും അറിയിക്കുന്നതും; മനസ്സിന്റെ ഉൽപത്തിനാശങ്ങളേയും, വേദബന്ധസംബന്ധത്തേയും, ഭയഭേദതുവായ കർമ്മകണ്ഡത്തേയും, ഞാൻ നീ എന്നുള്ള അഹംഭാവത്തേയും; മാറ്റുന്നതും ആയ ജ്ഞാനശാസ്ത്രവിചാരത്തെ അവശ്യം ചെയ്യേണ്ടതാണ്. (൭) ജന്മമരണകാലചക്രത്തിൽ ചുറ്റി ദുഃഖിച്ച് മോഹാബലത്താൽ പതിച്ച് നന്മതികൾ തിരിച്ചറിയാത്ത മൃഗത്തെപ്പോലെ

മേന്മ കഷ്ടപ്പെടാതെ ജ്ഞാനദൃഷ്ടിയോടുകൂടി, ജന്മബീജമായ പ്രാബ്ധത്തെ തീക്ക നലിവിട്ട പഞ്ഞിക്കെട്ടുപോലെ നശിപ്പിച്ചു, ബ്രഹ്മാകാരമായിരുന്നു, സദാകാലം അനന്ദം അനുഭവിക്കാനിടയാക്കുന്ന സദ്ഗുണനാഥനിൽ ഭക്തിവിശ്വാസങ്ങൾ സ്ഥിരമായും നിഷ്കളങ്കമായും ഉണ്ടായിരിക്കേണ്ടതാകുന്നു. (൯) അപമൃത്യുമുതലായ ആത്മഗതവിതലങ്ങളായ അനുഭവങ്ങളെനീക്കി നരകമേതുകൂടായ ദുഷ്ടമുഖങ്ങളെ പരിത്യജിച്ചു, മോക്ഷത്തിനായി പ്രയത്നിക്കുമ്പോൾ, അതിനിടയാകാതെ മരിച്ചുപോകുന്ന സാധുക്കൾക്കു, മറ്റുജന്മത്തിൽ ദേവമുണ്ടാകുംപ്രകാരം; അനുഗ്രഹിച്ചു മുക്തിയെ കൊടുക്കുകയും, കഷ്ടകാലങ്ങളിൽ പ്രസാദിച്ചു പ്രത്യക്ഷപ്പെട്ടു, ഇഷ്ടവരങ്ങളെ കൊടുക്കുകയും ചെയ്യുന്ന ക്ലേശവെന്തെക്കുറിച്ച്, പൂണ്ണഭക്തിയുണ്ടായിരിക്കേണ്ടതാണ്. ഇങ്ങനെ വിഡോഭാവൻ ചോദിച്ച കർപതസംശയങ്ങൾക്കും ഉത്തരം പറഞ്ഞശേഷം, ഇനി നീ ദേവാദൃഭിമാനങ്ങളെ തള്ളി ജീവാത്മാവിനെ, പരമാത്മാവാണെന്നു വിശ്വസിച്ചു, അനന്ദമനുഭവിച്ചാലുംഎന്നു തളിച്ചു.

വിഡോഭാവൻ:—ജീവാത്മാവിനെ പരമാത്മാവാണെന്നറിഞ്ഞതുകൊണ്ടുമാത്രം അനന്ദസിദ്ധിയുണ്ടാകുമോ സ്വാമി! എന്നു ചോദിച്ചു.

സ്വാമികൾ:—നീ അനന്ദസ്വരൂപനായിരിക്കുമ്പോൾ വേറെ അനന്ദം അനുഭവിക്കാനുള്ളതു?

വിഡോഭാവൻ:—ഞാൻ അനന്ദസ്വരൂപനായിരിക്കുന്നതെങ്ങനെയാണ്? അനന്ദസ്വരൂപനായിരുന്നാൽ ഈ ദുഃഖമുണ്ടാകുമോ?

സ്വാമികൾ:—ഇനിയും, നീ നിന്റെ യഥാർത്ഥസ്വരൂപത്തെ അറിയാതെ ജ്ഞാനമനസ്സായിരിക്കുന്നതുകൊണ്ട്, അനന്ദമയനാകുന്നില്ലെന്നുള്ളതു.

വിഡോഭാവൻ:—യഥാർത്ഥസ്വരൂപത്തെ അറിയേണ്ടതെങ്ങനെ? ദേഹേന്ദ്രിയകരണപ്രാണജീവാദികളിൽനിന്നും വേറായ ആത്മാവാണു ഞാനെന്നുള്ള ബോധം സിദ്ധിച്ചിട്ടും, എനിക്കു അനന്ദാനുഭൂതിയുണ്ടാകുന്നില്ലല്ലോ എന്തുകാരണം?

സ്വാമികൾ:—ദേഹാദികളല്ല ആത്മാവാണു. താൻ എന്നറിഞ്ഞതുകൊണ്ടുമാത്രം പോരാ. ആ അറിവനുസരിച്ച്, ആത്മസ്വരൂപമായിരിക്കാൻ അറിയണം. എന്നാലേ അനന്ദപ്രാബ്ധിയുണ്ടാകയുള്ളൂ.

വിഡോഭാവൻ:—ആത്മസ്വരൂപനായിരിക്കുന്നതെങ്ങനെയാണ്? അതിനുള്ള വിധി എന്താണ്? സദാ അതളിച്ചെയ്യണം.

സ്വാമികൾ:—ദേഹാദികൾ താനല്ല എന്നു നിശ്ചയിച്ചപ്രകാരം ദേഹായാസങ്ങൾക്കും ഇന്ദ്രിയപ്രവർത്തികൾക്കും നോദാജ്ഞങ്ങൾക്കും ഇടംകൊടുക്കാതെ, മനസ്സിനെ നിഗ്രഹിച്ചു, ഇന്ദ്രിയേശ്വരനായി മാനാഭിമാനങ്ങളേയും കടന്ന്, സങ്കല്പചിക്ഷുങ്ങൾക്കും പാത്രീഭവിക്കാതെ, മൗനമുദനായി വിവിചിക്ലസ്ഥമായി പയിച്ച്, ആത്മമാത്രനായിരിക്കുന്നതാണ് ബ്രഹ്മാനുസന്ധനം എന്നു പറയപ്പെടുന്നത്.

വിഡോഭാവൻ:—ബാഹ്യമുഖദൃഷ്ടിയെ അടക്കി, അന്തർമുഖദൃഷ്ടിയെ പ്രകാശിപ്പിച്ചു നിശ്ചലനായിരിക്കുന്നതുകൊണ്ടു അഖണ്ഡാനന്ദത്തെ അനുഭവിക്കാൻ സാധിക്കുമോ?

സ്വാമികൾ:—ജാഗ്രത്തിൽ സുഷുപ്തിനിവാര പ്രാപിക്കുന്നതാണ് അനന്ദാനുഭൂതിയുടെ ലക്ഷണം.

വിഡോഭാവൻ:—ഇന്ദ്രിയാദികളെ നിമമിച്ച്, മനസ്സിനെ നിഗ്രഹിച്ച്, ശുദ്ധശൂന്യപ്രകാശത്തിലേക്കു, ആത്മാവിനെ, ഉദ്ധരിച്ച്, മിടുപടമാത്രമായി അനുകൂലമായ ചിത്രംപോലെ തിരിച്ചും അനന്ദം ഉദിക്കുന്നില്ലതന്നെ.

സ്വാമികൾ:—ഇന്ദ്രിയവ്യാപാദികളോടുകൂടാത്ത സുഷുപ്തി എങ്ങനെയിരിക്കും? പറയാമോ?

വിഡോഭാവൻ:—അനന്ദമയമായിരിക്കും.

സ്വാമികൾ:—അനന്ദമയമായിരിക്കുന്നതു എന്തൊരു കാരണകൊണ്ടാണ്?

വിശ്വഭാവൻ:—പ്രപഞ്ചവ്യാപാരവും മനോവികല്പവും മില്ലായ്കൊണ്ടുതന്നെ.

സ്വാമികൾ:—സുഖദുഃഖങ്ങൾക്കിരിപ്പിടമായമനസ്സ്; സുഷുപ്താവസ്ഥയിൽമറഞ്ഞു, ഇന്ദ്രിയവ്യാപാരങ്ങളും ഒഴിഞ്ഞു ശുദ്ധശുന്യമായ അത്മാവാനന്ദമാത്രം അപ്പോൾ പ്രകാശിക്കുന്നതുകൊണ്ടാണ്, അനന്ദാനന്ദരൂപിയുണ്ടാകുന്നത്. ആ അനന്ദംതന്നെയാണ് അത്മസ്വരൂപം.

വിശ്വഭാവൻ:—ഈജാഗ്രദവസ്ഥയിൽ അനന്ദാനന്ദരൂപി എങ്ങനെയുണ്ടാകുന്നു?

സ്വാമികൾ:—അന്തഃകരണബഹിഷ്കരണങ്ങൾ സർവാദുഃഖസ്വഭാവത്തോടു കൂടിയവയാണ്. അത്മാവു്, എപ്പോഴും അനന്ദശീലമുള്ളതുമാണ്. ഈ പരമാർത്ഥമറിയാതെ ഭേദാദികളുടെ പീഡയെ അത്മാവിൽ ചുമത്തുന്നതെന്തിന്?

വിശ്വഭാവൻ:—ദേഹേന്ദ്രിയാദികളുടെ ദുഃഖത്താൽ അത്മാനന്ദം മറഞ്ഞുപോകുന്നു.

സ്വാമികൾ:—മരണംവരെ ഭേദാദികൾക്കു സുഖദുഃഖം ഇടകലർന്നുകൊണ്ടേ ഇരിക്കും. അത്മാനുഭവമുള്ളവൻ, ആ സുഖദുഃഖങ്ങൾ സ്വപ്നാനന്ദരൂപിപോലെ അനുഭവപ്പെടുന്നതായി തോന്നിയാലും വാസ്തവത്തിൽ ഇല്ലാത്തതായി കാണപ്പെടും. ഇങ്ങനെ തോന്നുന്നതും അഭ്യാസിക്കല്ലാതെ അത്രാശനം സംഭവിക്കുന്നില്ല. അവൻ സർവാ അനന്ദിച്ചതെന്നയിരിക്കുന്നു.

വിശ്വഭാവൻ:—ഇങ്ങനെ അനന്ദിച്ചിരിക്കുന്നവനാണോ മോക്ഷത്തിനധികാരി. മറ്റുള്ളവർക്കു മോക്ഷസിദ്ധിയുണ്ടാകയില്ലയോ?

സ്വാമികൾ:—ബ്രഹ്മവിത്തു് ബ്രഹ്മചാൻ ബ്രഹ്മവർച്ചൻ ബ്രഹ്മവരിഷ്ഠൻ എന്നിവർ നാളും മോക്ഷത്തിനധികാരികൾതന്നെ, എങ്കിലും താൻ ഇന്നങ്ങനെയെന്നു ഇന്നഭേദത്തിലിരിക്കുന്നുവെന്നും മറ്റും അറിയാതെയും, മലജലവിസർജ്ജനാദികളോടുകൂടിയതെയും, അത്മാവല്ലാതെ മറ്റൊന്നുമില്ലെന്നു അനുഭവിച്ചറിഞ്ഞുകൊണ്ടു മരിക്കുന്നവൻ ബ്രഹ്മവരിഷ്ഠനാകുന്നു. അവനാണ്. ബ്രഹ്മാനന്ദത്തിൽ മുഴുകി ഭേദസ്ഥിതിപോലുമില്ലാതെ, ജീവന്മുക്തിപടഞ്ഞെ കരതലാമലകാപോലെ കണ്ടറിഞ്ഞാനന്ദിക്കുന്നവൻ ആ ശ്രേഷ്ഠഭക്തന്തന്നെ നീയും പ്രാപിച്ചു് അനന്ദമനുഭവിച്ചാലും.

വിശ്വഭാവൻ:—ജീവിച്ചിരിക്കുമ്പോൾതന്നെ മോക്ഷമടയാൻ സാധിക്കുമോ?

സ്വാമികൾ:—മോക്ഷമെന്നതു് ഒരു മോചനമണ്. എന്നുവെച്ചാൽ ബന്ധവിമോചനംതന്നെ. ബന്ധംനരകവും ബന്ധവിമോചനം മോക്ഷവുംദുഃഖം നരകവുംബ്രഹ്മാനന്ദം മോക്ഷവും എന്നിങ്ങനെ നീ സാരം മനസ്സിലാക്കണം. അല്ലാതെ മോക്ഷം, മരിച്ചുവെന്നതിനുശേഷം നമുക്കു കിട്ടുന്ന ഒരു മഹദ്ഗീയപദമല്ല. അതിനാൽ ദുഃഖമയമായ വ്യാപാരങ്ങൾ ഒഴിഞ്ഞു്, നീയാ അനന്ദാനന്ദരൂപിയോടുകൂടിയിരിക്കാൻ സാധിച്ചെങ്കിൽ അതുതന്നെ മോക്ഷം.

വിശ്വഭാവൻ:—സ്വാമി! ഞാൻ മോക്ഷാനന്ദത്തിൽ മുഴുകി, ജീവന്മുക്തിയെ പ്രാപിക്കുന്നതിനു ഇനി എത്രകാലം വേണ്ടിവരമെന്നു നഭയം അരുളിച്ചെയ്യണം. സ്വാമിയോളം മഹത്വം ഉണ്ടാകാൻ എന്നിക്കു എപ്പോഴെങ്കിലും സംഗതിയാകുമോ എന്നും അറിയിച്ചുതരണം.

സ്വാമികൾ:—പ്രിയഭക്ത! ഇന്നുമുതൽ ഭേദാഭിമാനത്തെവിട്ടു യാതൊന്നിലും ഇഹയോടുകൂടിയതെ വിശപ്പിനു വല്ലതും ലഭിക്കുന്നതുമാത്രംകേന്ദ്രിച്ചുശിഷ്യന്മാർക്കാനന്ദത്തെ ഉപദേശിച്ചു യാതൊരുചിന്തകൾക്കും അധീനനാകാതെ മാനാപമാനങ്ങളെ ഗണിക്കാതെ പരമാത്മസ്വരൂപനായി സർവ്വ വാപ്തസ്സനായി പരമാനന്ദപരവശനായി മൌനസമാധിയെ പ്രാപിച്ചാലും! എന്നുഗ്രഹിച്ചു. അന്തരം വിശ്വഭാവൻ ചൈതന്യസ്വമിയെന്നനാമവും കല്പിച്ചുകൊടുത്തു. സ്വാമികൾ നിവീകല്പാസമാധിസ്ഥനായി സ്ഥിതിചെയ്തുംചെയ്തു.

വീഡോഭാവൻ ഗുരുനാഥന്റെ പരിപൂർണ്ണകടാക്ഷം ലഭിക്കുകയുണ്ടായി, സകല ഇന്ദ്രിയവ്യൂഹങ്ങളെയും മനോവൃത്തികളെയും നിഗ്രഹിച്ച പരമാനന്ദനിഷ്ഠയിൽ ലയിച്ചു, തന്നെമാത്രം ശ്രീകാശിക്കാരലംകാരമായി പ്രകാശിച്ചിരുന്നു.

അഞ്ചാമദ്ധ്യായം.

(വീഡോഭാവന്റെ ഗുഹസ്ഥാശ്രമം)

വീഡോഭാവൻ ഇപ്രകാരം കാശിയിൽ സ്ഥിതിചെയ്യുമ്പോൾ, അലങ്കാരവതിയിൽ ശീതോത്സവന്റെ പുത്രിയുടെ ഭാഗ്യദോഷത്തെക്കുറിച്ച്, ഭഗവാനെച്ചൊല്ലി വിലപിക്കുവതിലായിരുന്നു. “അല്ലയോ ഭക്തവത്സവനായ ഭഗവാനേ! എന്റെ ഓമനപ്പുത്രിയെ സംസാരേച്ഛയില്ലാത്ത വീഡോഭാവൻ പാണിഗ്രാമണം ചെയ്തുകൊടുപ്പിച്ചു, എന്നെന്നിരാനാക്കിയോ? അപർത്ഥത്തിൽ യാതൊരു ചേർച്ചയും ഇല്ലെങ്കിലും, ഒരുമിച്ചിരിക്കുന്നതുകണ്ടാൽ മതിയായിരുന്നു. അതിനും സാഗതിയാക്കാനെ, അവരെത്തമ്മിൽ പിരിഞ്ഞിരിക്കാൻ സംഗതിയാക്കിയോ? പരമസാധുവിയായ എന്റെ മകൾ അനുഭവിക്കുന്ന കാഷ്ടതകൾക്കു സഹിച്ചിരിക്കാൻ എനിക്കു ശക്തിയില്ലാതെ തീർന്നിരിക്കുന്നു. ധാമൈവമേ! ഇനി ഞാൻ എന്താണു ചെയ്തു്” എന്നിങ്ങനെ പ്രാർത്ഥിച്ചുവന്നു.

അദ്ദേഹത്തിന്റെ (ശീതോത്സവനിന്റെ) ഭാര്യയും ഇതേപ്രകാരം മഹാവക്ഷ്യിയെ ചൊല്ലി വിലപിക്കയും തല്പരിമാർത്തിനായി പൂജിക്കുകയും ചെയ്തു. തക്മാഭായിദിവസം തോറും പ്രഭതകാലത്തിൽ എഴുന്നേറ്റു, ചക്രതീർത്ഥത്തിൽ പോയി കുളിച്ച് അരശുഭം വേറ്റുകൂടി നിൽക്കുന്ന ഉത്തമവൃക്ഷത്തെ ഏറ്റൊന്നു പ്രദക്ഷിണ ചെയ്തുവന്നിട്ട്, തന്റെ ഭർത്താവിന്റെ തിരുനാമമായ വീഡോഭാവ ശബ്ദത്തെ പതിനായിരം ഉരുജ്ജ്വലിച്ചു, മൂന്നാംയാമത്തിൽ വീട്ടിൽ ചെന്നു്, ഒരുനേരം ഭക്ഷണം കഴിച്ചു, തറയിൽ തന്നെ കിടക്കുകയും നല്ല വസ്ത്രാഭരണങ്ങളെ ധരിക്കാനെയും, അച്ഛനമ്മമാരോടു പോലും സംസാരിക്കാനെയും, ജടപിടിച്ചതലമുടി എപ്പോഴും അഴിച്ചിട്ടു കാണു്, ഭ്രാന്തിയെന്നും ഭ്രുകാളയെന്നും മറ്റും പറഞ്ഞു കണ്ടവർ പരിഹസിക്കത്തക്ക നിലയിൽ ഗുഹസ്ഥാശ്രമസ്ഥിതിയിൽനിന്നു ഭേദിച്ചു ദിവസം കഴിക്കുകയും ചെയ്തുവന്നു. ഇങ്ങനെ പതിനാറുമാസം കഴിഞ്ഞപ്പോൾ, തക്മാഭായിയുടെയും അവളുടെ അച്ഛനമ്മമാരുടെയും പൂജാഫലം വീഡോഭാവന്റെ മനസ്സിനെ ചലിപ്പിക്കാൻ സമർത്ഥമാണെങ്കിലും അതേക്കാൾ പ്രയോജനം അദ്ദേഹത്തിനു സമ്പ്രദായം ഉപദേശിച്ച ശ്രീപാദസ്വാമികളുടെ മനസിനെ ചലിപ്പിക്കുകയാണെന്നുള്ള ഒരു വശതിവിചാസംകൊണ്ടു്, അദ്ദേഹത്തിന്റെ (സ്വാമികളുടെ) മനസ്സിനെയിളക്കി, അത്ര ഷജ്ഞാനനിഷ്ഠയെ അഴിച്ചു, സഞ്ചാരസമാധി ചെയ്യുന്നമെന്നുള്ള ഒരു നിഃപാദത്തെ അറിയിച്ചു. അദ്ദേഹം അതനുസരിച്ചു്, സ്വാശ്രമത്തെ വിട്ടിറങ്ങി, അലങ്കാരവതിയിലേക്കു യാത്ര തിരിച്ചു. പലകാടുകളും മേടുകളും കടന്നു്, പലനാൾകൊണ്ടു്, അലങ്കാരവതിയിലുള്ള ചക്രതീർത്ഥത്തിന്റെ തീർത്തിലെത്തി. അതിന്റെ അരികിലായി നിൽക്കുന്ന അരയാൽ ചുവട്ടിൽ ക്ഷീണം തീർന്നായി കേറിക്കിടന്നു. അനന്തരം ബ്രഹ്മധ്യാനം ചെയ്തുകൊണ്ടു് അവിടെത്തന്നെ ഇരുന്നു.

പിറേദിവസം രാവിലേപതിയുപോലെ ചക്രതീർത്ഥത്തിൽ കുളിക്കാൻ വന്ന തക്മാഭായി, സ്വാമികളുടെ ഭാഗ്യവും രൂപവും ഇരിപ്പുമെല്ലാംകണ്ടു നിഷ്പക്ഷിച്ചു, സൂക്ഷിച്ചു നോക്കി. നിശ്ചയനായി ബ്രഹ്മധ്യാനം ചെയ്തുകൊണ്ടിരിക്കുന്ന ഈ മഹാത്മാവു അരായിരിക്കാം. ആരായാലും ഇദ്ദേഹത്തെ പൂജിക്കുന്നതുകൊണ്ടു്, എന്റെ അഭീഷ്ടം സാധിക്കാതെയിരിക്കില്ല. എന്നോരോ വിചാരങ്ങളിൽനിന്നും ഉദിച്ച യേഭക്തിയാടുകൂടി, അദ്ദേഹത്തെ വന്ദിച്ചുകൊണ്ടു്, വീട്ടിൽപോയി കുറേപ്പലഹാരങ്ങളും പാൽപോരും, എ

ടുത്തുകൊണ്ടുവന്നു. അതുകൾ സ്വാമികളുടെമുമ്പിൽവെച്ചു പുജിച്ചുവെട്ടിച്ച്, — ഹേ ശേഖരൻ! അങ്ങേക്കു ക്ഷേണം ഇല്ലായ്കൊണ്ടുള്ള ക്ഷീണം ഉണ്ടെന്നുതോന്നുന്നു. തൃപ്താഭയമായ ഞാൻകൊണ്ടുനിന്നിരിക്കുന്ന ഈ പലഹാരങ്ങളും പായസച്ചോറും ക്ഷേിച്ചു സംതൃപ്തിയടഞ്ഞാലു! എന്നുപേക്ഷിച്ചു. കയ്യിൽനാദംപോലെ മധുരമായ അവളുടെ കയ്യുകേട്ട്, സ്വാമികൾ നാമധീനീകൃതം വിരമിച്ചു കണ്ണുതുറന്നുനോക്കി. പണ്ടു പരമശിവനെ ഉദ്ദേശിച്ചു തപോവൃത്തി അംഗീകരിച്ച പാവതിയെപ്പോലെ, തേജസ്വിനിയും സുശയമായ ഒരു ബാലസ്രീയെയാണു അദ്ദേഹം മുമ്പിൽകണ്ടത്. ഉത്തമമായ കന്യകേനീ അത്? ഈ തപോവൃത്തി അംഗീകരിക്കാൻ കാരണം എന്തു? നിനക്കെന്തൊരഭിലാഷമാണു സാധിക്കാനുള്ളതു? എന്നു ഉൽകണ്ഠയോടെ ചോദിച്ചു.

രക്തമാലായി:—സ്വാമി! എന്റെ അഭിപ്രായവും അഭിലാഷവുമൊക്കെ ഞാൻ പിന്നാലെ തിരുമനസ്സറിയിച്ചുകൊള്ളാം. ഇപ്പോൾ, ഈ പലഹാരങ്ങളും പായസച്ചോറും ക്ഷേിച്ചു ക്ഷീണംതീർക്കാൻ കരുണയുണ്ടാകണം.

സ്വാമികൾ അതുകേട്ട്, ആ ക്ഷേണസാധനങ്ങൾ ഇഷ്ടമാകുമെന്ന് ക്ഷേിച്ചു തൃപ്തനായ ശേഷം അവളുടെ അഭിലാഷം എന്താണെന്നു പറയാൻ ആജ്ഞാപിച്ചു.

രക്തമാലായി, —സ്വാമി! നിന്തിരുവടിയുടെ കരുണയുണ്ടായി എന്തിക്കൊരുപുത്രനുണ്ടാകുമാറുഗ്രഹിക്കണം എന്നുപേക്ഷിച്ചു. സ്വാമികൾ, രക്തമാലായിയുടെ ഉപചാരങ്ങളാൽ സുതുഷ്ടനായി, ഉത്തമേ! നിനക്കുനാലുപുത്രന്മാരുണ്ടാകട്ടെ; എന്നനുഗ്രഹിക്കയും ഈ വേഷത്തെമാറ്റി സർവമംഗളങ്ങളോടുകൂടി നീനിന്റെ ഭർത്താവുമായി സുഖിച്ചിരിക്കണം അതിനു സർവശക്തൻ കടാക്ഷിക്കട്ടെ—എന്നരുളിച്ചെയ്യുകയും ചെയ്തു.

അതുകേട്ടു രക്തമാലായി:—ഹേ! എന്റെ ഭർത്താവു മടങ്ങിവരുന്നതിന്, അനുഗ്രഹം തരതെ നാലുകുട്ടികൾ ഉണ്ടാകട്ടെ എന്നല്ലെ സ്വാമി അശീർവദിച്ചതു്. ഭർത്താവിനെ ഇനി കണ്ടുകിട്ടുന്നതെപ്പോൾ? അദ്ദേഹത്തോടു യോജിച്ചിരിക്കുന്നതെപ്പോൾ? കുട്ടികളെ പ്രസവിക്കുന്നതെപ്പോൾ? എന്നോരോ വിചാരങ്ങളാൽ പതുക്കെ കണ്ണുചിരിച്ചു.

സ്വാമികൾ:—കുഞ്ഞേ! നീ ഇപ്പോൾ ചിരിച്ചതു്, എന്റെ വാക്കുവ്യത്യാസമായിത്തീരുന്നതുള്ള ശങ്കയാലായിരിക്കാം. ത്രിമൂർത്തികൾതന്നെ തടുത്താലും എന്റെ അശീർവാദം ഫലിക്കാതെ പോകുമെന്നു ശങ്കിക്കേണ്ട. പണ്ടു്, മാന്ധാതാവിന്റെ പത്നിക്കുനാലു പുത്രന്മാരുണ്ടാകട്ടെയെന്നുതമുനി അശീർവദിച്ചതും എന്തെല്ലാമായിട്ടും ഒടുവിൽ അങ്ങനെയെന്നു ഭവിച്ചതും നീ കേട്ടിട്ടില്ലയോ? അതുപോലെ നീയും നാലുപുത്രന്മാരെ പ്രസവിച്ചു സുഖമായിരിക്കാൻ ദൈവാനുഗ്രഹം ഉണ്ടാകും. സംശയമില്ല. എന്നരുളിച്ചെയ്തു. സ്വാമികളുടെ ഉറപ്പായ വാക്കുകേട്ടപ്പോൾ രക്തമാലായിക്കു തെല്ലൊക്കാരോടൊന്നും വിശ്വാസവും ഉണ്ടായി. അപ്രകാരം ഭവിക്കാനുള്ള ഭാഗ്യം അവൾക്കുണ്ടായെന്നുതന്നത്താൻ സംശയിച്ചു. ഭവിക്കുമെന്നുള്ള വിശ്വാസം മുഴുത്തപ്പോൾ അനന്ദബാഹുങ്ങൾ അവളുടെ കണ്ണുകളിൽ നിറഞ്ഞുപ്പുകി. മന്ദഹാസം മുറയ്ക്കു മുഖത്തുകളിയാടുകയും ചെയ്തു. ഇങ്ങനെ സന്തോഷസ്തബ്ധയായി നിന്ന അവളെനോക്കി, സ്വാമികൾ, സംശയത്തോടുകൂടി അതിന്റെ കാരണംചോദിച്ചു.

രക്തമാലായി പറഞ്ഞു, —സ്വാമി! നിന്തിരുവടിയുടെ അശീർവാദപ്രകാരം, പുത്രന്മാരും മൂതലായ സകലമംഗലസമ്പത്തുകളോടുകൂടി എന്തിക്കു ജീവിച്ചിരിക്കാൻ സംഗതിയാകുമെന്നു വിശ്വാസമുണ്ടെങ്കിലും, അഗ്നിയില്ലാതെ അന്നം പാകപ്പെടുന്നതെങ്ങനെ? എണ്ണയില്ലാതെ വിളക്കു燃യുന്നതെങ്ങനെ? വെള്ളമില്ലാതെ വിത്തുമുളയുന്നതെങ്ങനെ? വൃക്ഷമില്ലാതെ ഫലമുണ്ടാകുന്നതെങ്ങനെ? അതുപോലെ, ഭർത്താവില്ലാത്ത ഞാൻ പുത്രനെ പ്രസവിക്കുന്നതെങ്ങനെ?

സ്വാമികൾ:—ഉത്തമേ! നീ സുമാംഗലിയാണെന്നുകാണുന്നു. ആ സ്ഥിതിക്കു് നിനക്കു ഭർത്താവുമായുള്ള വേർപാടുമാത്രമേയുള്ളുവെന്നു ഞാൻ വിചാരിക്കുന്നു. ഭർത്താവു നിന്നെ വെറുത്തു് അകലെപ്പോയിരിക്കുകയായിരിക്കാം. അല്ലേ? അങ്ങനെയൊന്നെങ്കിലും എന്റെ അശീർവാദഫലംകൊണ്ടു്, അവനു നാനിൾ പ്രിയമുണ്ടായിമടങ്ങിയെത്തിനി

ങ്ങൾക്കു തമ്മിൽ ചേർന്നിരിക്കാൻ അവിരോധ സംഗതിയുണ്ടാകും. അദ്ദേഹം അങ്ങനെ
യുക്തമായി.

അക്മാഭായി:—സംസാരത്തിലിരുന്നപ്പോൾതന്നെ, ഭർത്താവു, എന്നെന്നോക്കെ
പോലും പരിവർത്തിതനായിരുന്നു. ഇപ്പോൾ അദ്ദേഹം സന്യസിച്ച് ഇരിക്കുകയാണ്. ഇനി, അദ്ദേഹം
സംസാരത്തിൽ ഉൾപ്പെട്ടതെന്നു നിങ്ങളോട് അറിയിക്കുന്നില്ല. കാരണങ്ങൾ ചോദിച്ചറി
യുമ്പോൾ അത്, അശീർവ്വദിക്കുകയോ ചെയ്ത ഇനി അശീർവ്വദം ചെയ്തതല്ലെന്നതുകൊണ്ട്
സന്യാസിയായ ഭർത്താവു, സംസാരിക്കേണ്ടതില്ലെന്നു. അതു് അസാധ്യമല്ലെങ്കിലും
ഭയ്യമായല്ലോ സ്വാമി!

സ്വാമികൾ:—ഹേ പുണ്യവതി! സംസാരത്തിലിരിക്കേണ്ട നിന്റെ ഭർത്താവി
നെ സന്യാസിയായി ഉപദേശിക്കാത്തതെ അധർമ്മമല്ലേ? അധർമ്മം ശിഷ്യനും
അദ്ധ്യപ്തനും ഒരുപോലെ കുറ്റക്കാരാണ്. അതിനാലേക്കു ശിഷ്യനാകാൻ ഒരുത്ത
നു സാധിച്ചേക്കാം. ഓരോരുത്തരും അധർമ്മം ചെയ്യുന്നതുകൊണ്ട് അതു എളുപ്പമുള്ള കാര്യമല്ല. എന്തെ
ന്നാൽ, ഏഴുപട്ടണങ്ങളെ തീവർച്ചിയിലിടുന്നതും, ശിഷ്യന്റെ സപ്തജന്മപ്രാബ്ധങ്ങളെ
ഭസ്മമാക്കുന്നതും തമ്മിൽ ഒട്ടു ചിതറാത്തതാണ്. പ്രയത്നമറിയാതെ മേകാവുമായ സം
ഗതി. എന്തെന്നാൽ നാം ചുറ്റിക്കറങ്ങുന്നതുകൊണ്ടുള്ള ഓരോരുത്തരും പാപമോ എളുപ്പ
ത്തിൽ നിങ്ങളെക്കൊണ്ടാണ്. എന്നാൽ, അനേകജന്മങ്ങൾക്കു ബീജമായ ശിഷ്യന്റെ പ്രാ
ബ്ധത്തെ നശിപ്പിക്കുന്നതിൽ വല്ല അപകടങ്ങളും അകപ്പെട്ടപ്പോഴെങ്കിൽ അപാ
പം ജന്മജന്മന്തത്തിലും തുലയുന്നതല്ല. ഒരു ശിഷ്യനെ ജന്മസംഗതത്തിൽ മുങ്ങാതെ
മുക്തിപദത്തെ പ്രാപിപ്പിക്കുന്നതു് അതു എളുപ്പമായ കാര്യമല്ല. ഒരു ശിഷ്യനെ കൃതാർത്ഥ
നാക്കുന്നതെങ്കിൽ അധർമ്മം ചെയ്ത പാപങ്ങളും അതിലേക്കു ബലിക്കൊടുക്കേണ്ടി
വന്നേക്കാം. അപരാധം അറിയാതെ അധർമ്മം ചെയ്തവർ, ഡംഭത്തിനും ശിഷ്യസമ്പത്തി
നും ആത്മീ, അനേകം അളക്കളെ ശിഷ്യവർഗ്ഗത്തിൽ ചേർത്തു്, അധോഗതി
അടയിക്കുന്നുണ്ടു്. അതുപോലെ നിന്റെ ഭർത്താവു സംസാരിച്ചാൽ അപര സ
ന്യാസംകൊടുത്ത അധർമ്മം അത്? നിന്റെ ഭർത്താവു് ഇപ്പോൾ ഏതുദേശത്തിലി
രിക്കുന്നു? ഉപദേശം വാങ്ങിയതാണോ?—അറിയാമോ?

അക്മാഭായി:—സ്വാമി! അദ്ദേഹം ഇപ്പോൾ കാശ്മീരിലിരിക്കുകയാണ്. ഉപദ
േശം അതോടുകൂടിയെന്നു നിങ്ങൾക്കറിയാമോ.

സ്വാമികൾ:—ഹേ! ഭഗവതി! സർവ്വഗുണസമ്പന്നനായ നിന്നെ അവർ പിരി
ഞ്ഞുപോകാൻ കാരണം എന്താണ്? പിരിഞ്ഞുപോയിട്ടത്രകാലമായ? പതിവുതന്നെ
നിന്നെവന്ന അനുഗമിക്കാതിരിക്കാൻ കാരണം എന്തു്? പറയുക!

അക്മാഭായി, ഈ ചോദ്യങ്ങൾക്കു് അഭിമുഖത്തുള്ള സകല ചരിത്രങ്ങളും സ്വാമിക
ളോടു പറഞ്ഞുകേൾപ്പിച്ചു. ഭർത്താവു വിവാഹം ചെയ്യണമെന്നു് അദ്ദേഹത്തിന്റെ അച്ഛൻ
നമ്മമാർ പറഞ്ഞതുകേൾക്കാതെ, തീർത്ഥയാത്രക്കിറങ്ങിയതും ചക്രതീർത്ഥത്തിൽ വെച്ചു്
തോമസ്സുകണ്ടുമുട്ടിക്കുഞ്ഞിച്ച് വീട്ടിൽ കൊണ്ടുവന്നതും, തന്നെ വിവാഹം ചെയ്യണമെന്നു് ഭഗ
വാൻ സ്വപ്നത്തിൽ വന്നതുകൊണ്ടുതന്നെ അതിന്നു സമ്മതിച്ചതുകൊണ്ടു് ഭർത്താവു പാതി
രാത്രിയിൽ വെളിപ്പെട്ടപ്പോൾ ഭാവിച്ചതും താൻ തടുത്തതും തന്നെ വിവാഹം ച
െയ്യണമെന്നു് ഭഗവാന്റെ അശീർവ്വദത്താൽ അനുസരിച്ചുകൊണ്ടു് സ്വപ്നത്തിൽ സമ്മതിച്ചതുപോ
ലെയും കഴിഞ്ഞു അദ്ദേഹത്തിന്റെ അച്ഛനമ്മമാരെ പോയിക്കണ്ടതും അഞ്ചാറു വർഷം ത
ന്നെന്നോക്കെ പോലും ചെയ്യാതെ അവിടെത്തന്നെ നില്ക്കുകയും ഒടുവിൽ അച്ഛനമ്മമാർ മരി
ച്ചപ്പോൾ അദ്ദേഹം സന്യസിച്ചു സകല വസ്തുക്കളും സാധുക്കൾക്കായി ദാനം ചെയ്തതും വീ
ട്ടുവീട്ടിറങ്ങിപ്പോയതും തിരികെ തന്റെ വേദത്തിൽ വന്നതും സന്യസിക്കാൻ യാത്ര ഒരു
ജീവിതത്തിൽ തന്റെ കുടുംബക്കാർക്കു് അതുപകരയ്ക്കാതെ അദ്ദേഹം പോയതും താൻ
കൂടി അനുഗമിക്കാൻ ഭാവിച്ചതിൽ ചെയ്യേണ്ട എന്നു് അദ്ദേഹം അജ്ഞാപിച്ചതിനാൽ ഭർത്താ
വാകൂത്ത ലാഭിക്കുന്നതു പതിവുതന്നെല്ലെന്നുള്ള സത്യത്താൽ താൻ അങ്ങിപ്പാത്ത

തും എല്ലാം ചിസ്തരിച്ചുപറഞ്ഞു. അങ്ങനെയിരിക്കെ സ്വാമി അശീർവദിച്ചാൽ താൻ പ്രസവിക്കുന്നതെങ്ങനെയെന്നു ചോദിക്കുകയും ചെയ്തു.

സ്വാമികൾ:—മേപ്പതിപ്രതാപനമേ! നിന്റെ ഭർത്താവിന്റെ ഗുണങ്ങളും ശരീര ലക്ഷണങ്ങളും വയസ്സുപറയുക എന്നു പറഞ്ഞു.

തങ്കമാലായി അതുകേട്ടു, അദ്ദേഹത്തിന്റെ അകൃതിയും കൃതിയും ഓരോന്നായി വർണ്ണിച്ചു തുടങ്ങിയപ്പോൾ സ്വാമികൾക്കു അകപ്പുറം സംശയമായി. അദ്ദേഹം കേവലം ഒരു കുറുക്കാരനല്ലെന്നല്ലെങ്കിൽ അസാധ്യമായ മുഖം സ്ഥിതി ചെയ്തു. താൻ സന്യാസം ഉപദേശിച്ച വിദ്യാഭാവൻ തന്നെയല്ലേ അദ്ദേഹം ഭർത്താവിനെ ദ്രോഹം സംശയിച്ചു. എന്തിട്ടു അപരമനോക്കി ഹേസാലുപി! നിന്റെ ഭർത്താവിന്റെ പേരെന്താണ്? അതുകേൾക്കാൻ ഞാൻ അക്ഷമനായിത്തീർന്നിരിക്കുന്നു. എന്നരുളിച്ചെയ്തു. അതിന്നു മറുപടിയായി ഭർത്താവിന്റെ നാമധേയം നാക്കാൽ പറയുന്നതു തന്നിടാമെന്നല്ലെന്നും അതിനുമത്തെ തറയിൽ എഴുതിക്കാണിക്കാമെന്നും പറഞ്ഞു അസാലുപി ഭക്തിപൂർവ്വം അനാമതരയിൽ എഴുതി ഒരു എഴുത്തിൽ ചുരുവിച്ചു രണ്ടിച്ചുനിന്നു. അതുകണ്ടു സ്വാമികൾക്കു കഠിനമായ കോപം ഉണ്ടായി ഹാ! കഷ്ടം വിദ്യാഭാവൻ ഇത്ര കള്ളനാണോ? അവൻ എന്നോടുകള്ളം പറഞ്ഞാണല്ലോ സന്യാസത്തിനു പദേശം വാങ്ങിയത്. അവനെ ഞാൻ ഇക്കുറും ശപിച്ചു സ്മരിക്കുന്നുണ്ട്. ഹാ ഹാ! അതിന്നു ഒരു വിഷ്ണുനേരിട്ടിരിക്കുന്നുവല്ലോ അങ്ങനെയൊരു ചെയ്യുന്നപക്ഷം നിനക്കു ഞാൻ ചെയ്ത അശീർവാദം വിഫലമായിപ്പോയേക്കാം. അതുകൊണ്ടിപ്പോൾ ഞാൻ ക്ഷമിക്കുന്നു. പരമപതിപ്രതാപന നിന്നെ ചൂതിച്ചു അപരനെന്നോടസത്യം പറഞ്ഞു എന്നെ കുറുക്കാനാക്കിയെല്ലെങ്കിൽ തന്നെ ഞാൻ കശിയിൽ ചെന്നു അപന്റെ ഈ ധിക്കാരത്തിന്നു തക്ക പരിഹാരം ചെയ്യുന്നുണ്ട്. എന്നു പറഞ്ഞു രോഷത്തോടു കൂടി എഴുന്നേറ്റു കാശിക്കു പോകാൻ പുറപ്പെട്ടു. തങ്കമാലായി അതുകണ്ടു മേപ്പട്ടെ ചാങ്ങിയവരെ! ഇതെന്തൊരു സംഭവമായിത്തീർന്നു. ഞാനിനി എന്താണു ചെയ്യേണ്ടത്? എന്നു ചിന്തിച്ചുകൊണ്ടു കാടിയിലുണ്ടു സ്വാമികളുടെ പാദങ്ങളിൽ നമസ്കരിച്ചു, — ഹേ ഭഗവൻ നിന്നിരുവടി ഇങ്ങനെ കോപിക്കരുത്. എന്റെ ഭർത്താവു ജീവനോടുകൂടിയിരിക്കുന്നു എന്നുള്ള വർത്തമാനം എനിക്കു തൃപ്തി സന്തോഷപ്രദമാണു. അതെനിക്കു സകലഭാഗ്യങ്ങളേയും തരുന്നതുമായിരിക്കും. അതിന്നു ഭാഗം ചെയ്യാൻ നിന്നിരുവടി ഒരു വെടിയെടുത്തു പേക്ഷിക്കുന്നു. എന്നിങ്ങു പുത്രഭാഗ്യവും പുത്രിഭാഗ്യവും കണ്ഠവേണമെന്നില്ല. എന്റെ ഭർത്താവിനെക്കുറിച്ചു നിന്നിരുവടികോപിക്കാതിരുന്നാൽ അതിൽ പരമാമഹാഗ്രാഹനം വരുവാനില്ല. അതുകൊണ്ടു ഭക്തയും അശ്രുതയുമായ എന്നിയ്യ, മംഗല്യഭിക്ഷതന്നു ക്ഷിക്കാറാകുന്നു എന്നു പ്രാർത്ഥിച്ചു കരഞ്ഞു തുടങ്ങി.

സ്വാമികൾ:—ഉത്തമയായ ബാലിക! നീനിശ്ശേഷം മേപ്പട്ടെങ്ങോ- നിന്റെ ഭർത്താവു വളരെനാൾ നിന്നോടുകൂടി സുഖിച്ചിരിക്കാനും നീനാലുകൂടിക്കളിപ്പുസവിക്കാനും ഞാൻ അശീർവാദം ചെയ്തു വിഫലമായില്ല. അതിനാൽ ധൈര്യപ്പെട്ടു മടങ്ങി വീട്ടിൽ പൊയ്ക്കാം. എന്നു ഗ്രഹിച്ചു ചുറ്റും അദ്ദേഹം പലകാടുകളും നാടുകളും കടന്നു കാശിയ്ക്കുവാനുപരിതൽക്ഷണം തന്നെ വിദ്യാഭാവനെ ചെന്നു കണ്ടു എടുത്തു സത്യാഭി വഞ്ചക! നിനക്കു ഭാര്യയില്ലെന്നു ലുപ്യതയോടെ? സത്യം പറയണം! അല്ലെങ്കിൽ പണ്ടു അനന്തന്റെ ശിഷ്യനെ പഠിപ്പിച്ചപ്പോൾ എന്തു ശപിച്ചതുപോലെയും ബ്രഹ്മസ്തരി തന്റെ ശിഷ്യനെ കഷ്ടമായിപ്പോകട്ടെയെന്നു ശപിച്ചതുപോലെയും നിന്നെ ഞാൻ ശപിക്കാതെ വിടുകയില്ല. എന്നു ചരിക്കാഞ്ഞു ഭർത്താവിനെപ്പോലെ കോപിച്ചുനിന്നു.

വിദ്യാഭാവൻ:—പൂച്ചയുടെ മുഖം എലി എന്നു പോലെ കിടക്കിയിട്ടു സന്യാസിക്കാൻ തൊണ്ടയിടിയിട്ടു വെട്ടി മനത്തകത്തു കുത്തു കൊടുത്തു നോക്കിക്കൊള്ളുവതടങ്ങിരിക്കിലും മനത്തകത്തു കുത്തു എന്നു പറഞ്ഞതുപോലെ മനോനാഗ്രഹം ചെയ്ത എന്നിയ്യ ഭാര്യ എന്തു? ഭർത്താവിനെ എന്തു സംസാരം? ഞാൻ എന്നും എന്റെ നാളും ഉള്ള ഭാവനയോടെ? ഭാര്യ പുത്രൻ അച്ഛൻ അമ്മ ബന്ധു ശത്രുമുതലായ ബന്ധുക്കൾ?

യരുത്. ഒന്നും ഭയപ്പെടുകയുംവേണ്ട. വരിക എന്നു പറഞ്ഞു വിളിച്ചുകൊണ്ട്, രണ്ടാളുമായി തിരിച്ചു. അലങ്കാരവതിയിൽ എസ്, ശീതോത്സവവിന്റെ പടിവാതുക്കൽ ചെന്നു നിന്ന്, സ്വാമികൾ, അമ്മാ ഭക്താഭായി എന്നു വിളിച്ചു. സായംകാലത്തു പരമശിവനെപ്പോലെ വന്നുനിന്നിരിക്കുന്ന ശ്രീപാദസ്വാമിപ്പോലെ മധുരസ്വരംകേട്ട ഭക്താഭായി, ഇടിനാദാകേട്ട മയിൽപോലെ പോലെ സന്തോഷിച്ചു ഓടിയിറങ്ങി വെളിയിൽച്ചെന്നു. അവിടെ താൻമുമ്പു ചക്രതീർത്ഥത്തിൽവെച്ചു കണ്ട മഹാത്മാവായ സ്വാമികളും അദ്ദേഹത്തിന്റെ പുറകിലായി, ജടാമകടകാഷായാഞ്ജരധാരിയായ തന്റെ ഭർത്താവും നിൽക്കുന്നതുകണ്ടപ്പോൾ, ഹൃദയം ചിന്തിനിറഞ്ഞ അനന്ദത്തിനാലകൾ, കണ്ണുകളിൽക്കൂടിക്കുവിഞ്ഞു, അവർ തൽക്ഷണം സ്വാമികളുടെ പാദങ്ങളിൽ ദണ്ഡനമസ്കാരം ചെയ്തു. അനന്തരം ഭർത്താവിനെവണങ്ങി യാതൊന്നും സംസാരിക്കാൻ ശക്തനല്ലതെ, തൊഴുക്കെമോടുട്ടി തൊണ്ടു പിറച്ചു മിണ്ടാതെ നോക്കിക്കൊണ്ടുനിന്നു. വിഡോഭാപൻ ഭക്താഭായിയുടെ താപസവേഷംകണ്ടുതുടങ്ങിപ്പോട്ടു. ഇവളോടൊന്നിച്ചിരിക്കാൻ സ്വാമിപ്പിള്ളയ്ക്കുമോ എന്നു ഭയപ്പെടുകയും ചെയ്തു. അതുകാരണം രാമപുത്രന്തിനോക്കത്തെയെക്കുറിച്ചു നിന്നുകൊണ്ടു. സ്വാമികൾ ആ നിമിഷങ്ങളിൽ, — ഹേ ശാശ്വതാത്മാ! ഈ പതിവ്രത അതുകൊണ്ടുതന്നെ? എന്നു ചോദിച്ചു. മറ്റൊരാളിയാതെന്നും പറയാൻ ശക്തനാകാതെ വിഡോഭാപൻ മൌനംഗീകരിച്ചുനിന്നുപോയി. സ്വാമികൾ ചിണ്ടുംപറഞ്ഞു “ഹേ വിഡോഭാപ! പുണ്യപ്രസിദ്ധകളായ അനന്തര, അനന്തര, ചന്ദ്രമതി, ദമയന്തി മുതലായ പതിവ്രതമാരെല്ലാം തലയിൽവെച്ചു താലോലിക്കേണ്ട, ഉത്തമസതീരതമായ ഈ സാധവിയെ ഉപേക്ഷിച്ചുപോയി നീ സന്യസിച്ചതുകൊണ്ടുപ്രശ്നമുണ്ടോ? അതിനും സന്യാസിമാർ കൂടിയാലും ജ്ഞാനിയായ ഒരു ഗുഹസ്ഥാനത്തുപോലും അകയില്ല. പതിവ്രതയായ ഒരു ഗുഹസ്ഥാനത്തു വൃത്തിശുദ്ധിക്കൊണ്ടുതന്നെ കൊല്ലം സിദ്ധിക്കും എന്നു വിധിണ്ട്. ഈ മഹാസാധവിയുടെ ഇഹരതെ നീ അനുസരിക്കാതെയിരുന്നാൽ, നാം രണ്ടാളും അവളുടെ ചാലത്രാഗ്നിയിൽ ഭസ്മമായിപ്പോകും എന്നുള്ളതിന്നു സംശയമില്ല. അനന്തരയുടെ ചാരിത്രശുദ്ധിക്കൊണ്ട് ത്രിമൂർത്തികൾപോലും അവർക്കു പുത്രരായി ജനിച്ചുകൂടാൻ അർഹമല്ലേ? വൃന്ദയുടെ ചാരിത്രവിശേഷത്താൽ ജലസ്ഥരൻ ത്രിമൂർത്തികളെപ്പോലും ജയിക്കാൻ ശക്തനായിത്തീർന്നുവോ? നാളായണിയുടെ ചാരിത്രശുദ്ധിയാൽ അവളുടെ അപേക്ഷയനുസരിച്ചു സൂര്യൻ ഉദിക്കാതെ ഏഴുദിവസം ലോകംമുഴുവൻ അന്ധകാരത്തിൽ മുഴുകിപ്പിരിയുമോ? പതിവ്രതകളുടെ മനസ്സ് വ്യസനിച്ചാൽ ലോകംമുഴുവൻ ദാമ്യമില്ലെന്നതിന്നു അതു ശക്തമായിത്തീർക്കുമെന്നുമാത്രമല്ല, വ്യസനിച്ചിരുന്നവർ ശൈവഭക്തന്മാരെക്കൂടി പ്രാപിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു അതുകൊണ്ട് നീ ചേഗംതന്നെ ഇവളോടു സൗമ്യവൃത്തിയായി സ്വന്തനവസ്ഥകളാൽ അശ്വസിപ്പിക്കേണ്ടതു അവശ്യമാകുന്നു.” അനന്തരം കൈയ്ക്കു പിടിച്ചുകൊണ്ട് — “ഹേ ഉത്തമോത്തമ! നീ എന്റെ വാക്കനുസരിച്ചു, സത്യനിഷ്ഠയായി സാധവിയായ ഈ ഭാര്യയോടൊന്നിച്ചിരുന്നത്, ഗുഹസ്ഥധർമ്മംപാലിച്ചു, ബ്രഹ്മജ്ഞാനിയായി മോക്ഷമന്ദാരാക എന്നുള്ളതെല്ലാം മനസ്സാന്നുസമാണ് നന്ദാനം — അല്ലാതെ സന്യാസവേഷമല്ല. ഗുരുക്കേരി സർവ്വധാനമാണെന്നും ഗുരുവാക്യത്തെ അനുസരിക്കേണ്ടതു പരമാർത്ഥമായ ധർമ്മമാണെന്നും നീ അറിയുന്നുവെങ്കിൽ, ഇനി മറ്റൊത്തൊരാൾക്കു പറയയില്ലെന്നു ഞാൻ വിശ്വസിക്കുന്നു. ഗുരുക്കേരിനിന്നോളം മഹാർക്കമില്ലെന്നുള്ള വസ്തുത അറിയുന്നുമുണ്ട്. നീ പ്രപഞ്ചവ്യാപാരങ്ങളെയും അഹംകാരാദികളെയുമുപേക്ഷിച്ചു ബ്രഹ്മജ്ഞാനിയാണെന്നു മറിയം. അജ്ഞാനത്തിനോ, അതുവഴിയുള്ള മോക്ഷപ്രപ്തിക്കോ, ഈ ഗുഹസ്ഥാശ്രമം വിചാരമാകയില്ല” എന്നുള്ളതെല്ലാം

വിഡോഭാപൻ ഭക്തിപൂർവ്വം അനുസരിക്കുകയും സ്വാമികളുമായി ഗുഹത്തിൽ പ്രവേശിച്ചശേഷം, ശീതോത്സവ മുതലായവരെ ദർശിക്കുകയും ചെയ്തു. അപ്പോൾതന്നെ ഭാര്യയാൽക്കേന്മാരുടെ സന്യാസവേഷംമാറി രാജസങ്ങളായ മോടി കൂടിയ വസ്ത്രാഭരണങ്ങളെക്കുറിച്ചു, സ്വാമികൾ മഹാവാക്യത്തെ ഉപദേശിക്കുകയും സൂക്തികളായ നിങ്ങൾ

ഇനി സുഖമായിരുന്നു യഥാകാലം ഭോക്തൃത്തെ പ്രാപിക്കുവിൻ എന്നു ഭവതിമാരെ അനുഗ്രഹിക്കുമെന്നു ചെയ്തു. സ്വാമികൾ അപ്പോൾതന്നെ യാത്രചറഞ്ഞു വെളിക്കിറങ്ങി. വിധോഭാവൻ സ്വാമികളെത്തുടർന്നുപോയി പാടങ്ങളിൽനമസ്കരിച്ചു—മേ സദ്ഗുരോ! നിസ്സാരമായ ഈ സംസാരസാഗരത്തിൽ എന്തെത്തുടിച്ചിട്ടുവെച്ച് സ്വപ്നഭ്രാന്തയെപ്പോലെ അരക്ഷണവുമാമനിക്കാതെ പോകാനാണോഭാവം? ഞാൻ ഇനി ഭൂമിയിൽ ജീവിച്ചിരിക്കയില്ല. എന്നോടു ഇത്ര പളരെ പെറ്റപ്പാനോ തോന്നിയിരിക്കുന്നത്? നിന്തിരുവടിയല്ലാതെ ഈലോകത്തിൽ എനിക്ക്തോന്നാശ്രയമാണ്. പശുവിനെ പശുക്കുന്നു പരിഞ്ഞിരിക്കുമോ? അനുഗ്രഹം മുതീകരിച്ചുവന്നെന്നു രക്ഷിച്ചു കരുതാമലകുപോലെ ഭോക്തൃത്തെക്കൊണ്ടിട്ടുതന്ന ഗുരുനായക! ജനനായക! എന്നിങ്ങനെ കീർത്തിച്ചു കണ്ണനീരൊഴുക്കിക്കൊണ്ടു കാലടികളിൽ വീണുകിടന്നു സ്തരിച്ച ഭക്തിപൂർവ്വം സ്തോത്രമെഴുതുകരത്തുകൊണ്ടുകിടക്കുന്ന വിധോഭാവനെ ശ്രീപാദസ്വാമികൾ വാരിയെടുത്തു മാറോടൊന്നിച്ചു അനന്ദബാഷ്പങ്ങളോടുകൂടിപ്പറഞ്ഞു. അതുവന്നു ശിഷ്യോത്തമ! ഇതുവരെ ഞാൻ ചെയ്ത തപസ്സിന്റെ ഫലമെല്ലാം നിനക്കായിത്തന്നിരിക്കുന്നു. നിന്റെ വംശത്തിൽക്കുന്ദുംപിന്ദും ഏഴേഴുതലമുറക്കാരെ സ്വപാപങ്ങളിൽ നിന്നും മുക്തമാക്കിയിരിക്കുന്നു. ത്രിമുത്തികളും അഭിശക്തിയും നിനക്കു നന്താനങ്ങളായി ജനിക്കുമാറു ഞാൻ അനുഗ്രഹിക്കുന്നു. നിനക്കു മഹാവാക്യോപദേശമെല്ലാം എത്തിയഭാഗ്യത്തെ ഞാൻ അഭിനന്ദിക്കുന്നു. നീ ബ്രഹ്മാനന്ദനിഷ്ഠനായി അഖണ്ഡപരിപൂർണ്ണസ്വരൂപനായി ഇരിക്കാറാകട്ടെ; എന്റെ വാക്കുതട്ടാതെയും അതിൽ സംശയംതോന്നാതെയും കരേണാൽ തകുമാഭായിച്ചു മായി സുഖിച്ചിരിക്കുക. ഞാൻ ഒട്ടനാൾ ചുറ്റിസഞ്ചരിച്ചശേഷം മടങ്ങിവന്നു നിന്നെക്കണ്ടുകയും അതിൽപിന്നെ നമുക്കു തമ്മിൽപിരിയാതെ ഇരിക്കുകയുമാണെന്നും. എന്നാൽ ഞാൻപോയിവരട്ടെയോ?

സ്വാമികളുടെ വാക്കുകേട്ടു ഗുരുശാസനം അചഞ്ച്യമാണെന്നുള്ള സ്മരണയാൽ വിധോഭാവൻ വീണ്ടുംവന്നിട്ടു. സ്വാമി! ചതുർത്ഥസ്വഭാവമായ ഈ സംസാരം സമാധിനിഷ്ഠയെ ഭഞ്ജിച്ചു ബ്രഹ്മജ്ഞാനത്തെ മറയ്ക്കുന്നതിനും അതുവഴി ഞാൻ അജ്ഞാനാന്ധകാരത്തിൽ പതിക്കുന്നതിനും സംഗതിയാകയില്ലയോ? അതിനെ നീക്കുന്നതിനുള്ള ഉപായംഎന്താണ്? എന്നുചോദിച്ചു. മറുപടിയായി സ്വാമികൾ ബ്രഹ്മധ്യാനം ഉപദേശിച്ചു.

കിളിപ്പാട്ടരീതി.

പംബ്രഹ്മസൂതി

ബ്രഹ്മശങ്കരവിഷ്ണുമുന്തികൾ പാലുംനിത്യം ഉണ്ണയിലാശ്വാക്കുതേജസ്സാംപരബ്രഹ്മം * നിർമ്മലമുക്തിസ്ഥാനം പ്രാപിച്ചു മനോഭഞ്ജിച്ചും നിർമ്മാലംവിവർണ്ണവപസപ്രവരതം * അനപാമമക കായൽച്ചാനിച്ചുകൊലാനന്ദ ധന്യരായ് ഭജിക്കുന്നവൈതന്ത്യംപരബ്രഹ്മം * ചണ്ഡികാചനൻമുനംവസിപ്പൂരപദേശി ചൂന്യനബോധംചേർത്തസുജ്ഞാനം പരബ്രഹ്മം * അഖണ്ഡാനന്ദബ്രഹ്മജനകൻശുക്ലനി കാമനാരനമുപദേശിച്ചുപരബ്രഹ്മം * അസത്തായ് സത്തുമായി സദസത്താപ്യതഥാ മുതലാംപ്രപഞ്ചബീജാകാരഭൂതങ്ങളായ് * അത്ഥമായാ നഗ്രാമമായ് പുനരന്വേ ചിത്തായിഗുരു നാഥപദവിയാലിച്ചു മേ * നിർഗുണമായിഗുണോപേതമായ് ഗുണാതീത വസ്തുവായ വസ്തുവായ് വിലസുംപരബ്രഹ്മം * നിത്യചൂമനഗ്രാമവസ്തുവായ് സർവ്വകായ് പത്മജൻമുതലായോർഭജിക്കും പൊരുളായി * മുക്തരാലനഭ്യേയമായിവേദാന്താത്മക്കൾ കൈത്താത്തപാമാത്ഥവസ്തുവായ് വിളങ്ങുന്ന * ശുദ്ധജ്യോതിസ്സാംപരബ്രഹ്മത്തെയാദിനം മുക്തനിർമ്മലപദപ്രാപ്തിക്കായ് ഭജിക്കുന്നേൻ * ത്രിവിധകരണത്താലറിവനാചതല്ല ത്രിപുടിഗുണമില്ല, ഗുണരൂപങ്ങളില്ല * ദിശാദശകാലമെന്നിവയാൽ ചേർത്തല്ല വിശദമല്ല, ഗുരുമല്ല, രൂപമല്ല * അഞ്ചായ് ബ്രഹ്മത്തുമായ് വിളങ്ങുവോന്നാകിലും അഞ്ചു ബ്രഹ്മത്തുമല്ലങ്ങെന്നയിരിക്കുന്ന * പരബ്ര

മത്തെത്തന്നെനന്ത്ര്യംസുഖസിലി വരുത്തിക്കൊൾവാനുപദേശിക്കുന്നേൻഭക്തവഞ്ചൻ * സുഖപുണ്യമേജീവജീവനാംചൈതന്യമേ നിവിചല്യമേനാമരൂപാദിരാമിതമേ * സ
വ്വേദാർത്ഥങ്ങൾക്കുമെന്താത്തപരാർത്ഥമേ സർവാഭാത്പദമാത്രയംസദ്ബ്രഹ്മമേ * സ
പ്തപിമാതുമുന്തിത്രയപുരോഹിതം ഭക്താധ്യന്താപ്രഹ്ലാദാദിപുണ്യാത്മാക്കളും * നി
ത്യാപാനവസ്തുവാമഗ്നികരിച്ചൊരു തത്ത്വമേതവപദമാത്രയംസദൈവമേ * അത
മാദിയുംകീഴ്മേലിതുകളില്ലാത്തതായ് ബന്ധപാശമാമിരുന്ന്വീക്കുന്നവിളക്കായി * ചി
ന്തയ്ക്കവിഷയമല്ലാതെന്നുസ്പഷ്ടമാത്രമായ് സന്താനാനന്ദരൂപബ്രഹ്മത്തെയാസിച്ചേൻ *
ഉമയായവൻകണ്ടുപപ്തമെന്നതുപോലും പൃഥ്വീകണ്ഠനാലുംവെളിയിൽപറയുവാൻ *
അമല്ലതൊരുനിന്നാമാകുന്നുപോലായ് സോമസൂര്യാജ്ഞോതിർബ്രഹ്മത്തെയാസിച്ചേ
ൻ * ജഗത്തെസൃഷ്ടിച്ചുരക്ഷിച്ചുസംഹരിപ്പതും ജഗത്തയ്ക്കുപ്രകാശവുംജഗത്സാക്ഷിയായ്
നിത്യം * സമസൂര്യഭാഗ്യഭക്തർക്കുനൽകുന്നതും നിമിത്തകാര്യരൂപംകൈയ്ക്കൊള്ളുന്ന
തുമെല്ലാം * ഏതൊരുദിവ്യമായപരമത്മാവോസവ് സാധകമാമബ്രഹ്മതേജസ്സുയാസിച്ചേൻ *
പുണ്യകർമ്മങ്ങൾകൊണ്ടുതീർത്ഥസേവനംകൊണ്ടും ധന്യമാംദൈവനാമസ്തോത്ര
കീർത്തനംകൊണ്ടും * കണകൊണ്ടുമേകാൺമാനേത്താത്തപരബ്രഹ്മമെന്നുനോമുകരത്തിൽതെ
ളിഞ്ഞുവീളുന്നു * വേദങ്ങൾപഠിച്ചാലുംതീർത്ഥത്തിൽകളിച്ചാലും കോവിലിൽചെന്നു
വലംവെച്ചുദൻജേിച്ചാലും * യോഗങ്ങൾശാസ്ത്രവിധിപോലെയഭ്യസിച്ചാലും ഏതുമേവെളി
പ്പെടാതൊളിവിൽവീളുന്നു * പരമപ്പെരുളായപരബ്രഹ്മത്തെത്തന്നെ പരമാർത്ഥമാപ്തിക്കു
ന്നാനിശംഭരിക്കുന്നേൻ * കേശവകേശന്മാർവാഴ്ത്തിവേയശരീരി വാക്യമായ്മുഴങ്ങിയോ
രക്ഷയസന്മത്രമേ * ഇശ്വരൻസനകാദിമാമുനീശ്വരന്മാർക്കു ശാശ്വതോപദേശമായോതി
യസന്മത്രമേ * വാഴ്ത്തമടിയനിൽകനിഞ്ഞുലോകമന്യു ക്ലേശനശനചെയ്തുപരമാർത്ഥ
ബ്രഹ്മമേ * ജ്ഞാനരൂപമായ്മൗനല്യാനൈകവിഷയമായ് ഞാനെന്നുള്ളഭിമാനംതീർക്കു
ന്നപൊരുളായി * അനന്ദവിധായകമായ്സത്യസന്ധമായ മാനമീനമാംപരബ്രഹ്മത്തെയാ
സിച്ചേൻ *

എന്ന്, വിലകുറവുള്ളതൊക്കെക്കൊടുക്കുന്ന ദൈവതാദൈവത ധ്യാനത്തെ ഉ
പദേശിച്ചു, മായാമോഹത്തെനീക്കി മാനനിഷ്ഠയാൽ പ്രകാശിച്ചു, പരമാത്മരൂപ
നായി വീളങ്ങിഇരിക്കാനുപദേശിച്ചു, സർവ്വ ഗുണസമരൂപംകാണപ്പെടുന്നഗുണ
തത്ത്വാനന്ദാധാരത്തെഉപദേശിച്ചു സാമീപ്യംപിരിഞ്ഞുപോയി. വിദ്യാഭാവൻ, ജീവതു
ര്യവും പരമുര്യവുംകടന്ന്, ഗുണതത്ത്വാനന്ദോപത്താൽ സർവ്വഗുണസമരൂപത്തെദർശിച്ചു,
സന്തുഷ്ടനായി മൗനനിഷ്ഠനാകുകയും അവിടെത്തന്നെയിരുന്നു. തക്മാഭായി ഭക്താവി
ന്റെ ഉരിപ്പുകൾ ശ്രീഹരസ്വാമികളെ അത്യന്തം സ്തുതിക്കയും അദ്ദേഹം ഉപദേശിച്ച
മഹാവാക്യത്തെ മനസ്സിൽ ധ്യാനിക്കുകയുംചെയ്തുകൊണ്ടു ഭക്താവിനെവന്ദിച്ചു കൂട്ടിക്കൊ
ണ്ടുവീട്ടിൽവന്ന് ഷഡ്രസോപേതവും സാദൃശ്യവുമായി ഒരുക്കപ്പെട്ടുകേണത്തെ അദ്ദേഹ
ത്തിനും അച്ഛനമ്മമാർക്കും വിളമ്പിക്കൊടുത്തു താനും ഭക്തിച്ചു സന്തുഷ്ടനായി ദൂഢിച്ചി
രുന്നു.

ആറാംഅദ്ധ്യായം.

(ത്രാമുന്തികളും ആദിശക്തിയും അവതരിച്ചതു്)

ഹേ സിലോ അമ്മാരേ! ഗുരുവാക്യത്തെ നിറവിക്കാതെ വിദ്യാഭാവൻ ഗുഹസ്ഥ
ശ്രമത്തിൽ ഉൾപ്പെട്ടിരിക്കുന്ന അത്തുതത്തക്കണ്ടു ശീതോബന്ധ കൃതായ്മനായി മൗന
ഉസ്മകമായി ഒരു സത്യ നടത്തണമെന്നുദേശിച്ചു. സമാധാനാസികൾക്കും മറ്റുബ്രാ
ഹ്മണർക്കും ഇഷ്ടവും മുഷ്ടവുമായ ഒന്നുദാനത്തെ നടത്തണമെന്നുള്ളഭാവത്താൽ അതന്നു
വേണ്ടസംഭാരങ്ങളെല്ലാം സഭിച്ചു പിറോട്ടിപസംഭാവിതനെ സത്യയുപദംകൂട്ടി. ബ
ന്ധുക്കളേയും സ്നേഹിതന്മാരേയും ക്ഷണിച്ചുപറത്തി സാമൂഹ്യനായിവന്നബ്രാഹ്മണർ

വിശ്വാഭാവനെ കണ്ടപ്പോൾ അല്പം നീരസത്തോടെ ഫേ ശീതോത്സവസ്ഥാ നി എന്തൊ രക്തമാണുകാണിക്കുന്നത്? സന്ത്സരിക്കാനെന്നും പറഞ്ഞു, നാടൊക്കെച്ചുറ്റിനടന്നുതൊട്ടതിന്നു, നാനാജാതിക്കാരുംനിറഞ്ഞ കാശിയിലെധർമ്മസത്രത്തിൽ താമസിച്ചിരുന്ന വിശ്വാഭാവനെ വീട്ടിൽവരുത്തിവെച്ചുകൊണ്ടു ഞങ്ങളെയൊക്കെതൊട്ടുതീറ്റാനാണോ ഈ സദ്യയൊരുക്കിയത്. താൻ കെട്ടുകുരുത്ത് പണ്ടു് വന്നതെയെല്ലാം കെട്ടുത്തിയതുപോലെ നീയും നിന്റെ ഭവനക്കാരും ദുഷ്ടന്മാരായതുപോരാഞ്ഞിട്ടു, ഞങ്ങളെക്കൂടെ കെട്ടത്താനാണോ ഭവം? സന്ത്സരിച്ചയ. സ്ഥിതിക്കു ജാതിഭേദശങ്കയേ ഞങ്ങൾ ഗണിക്കാതെയിരിക്കാം എങ്കിലും അമൃതകുടിച്ചവൻ കള്ളുകുടിക്കാൻ ഒരുമ്പെട്ടതുപോലെയും വേദമോതിയവൻ നാസ്തികഗ്രന്ഥങ്ങൾ വായിക്കുന്നതുപോലെയും സന്ത്സരിച്ചവൻ സംസാരത്തിൽമനസ്സുവെച്ചതു്, ചിന്തിക്കത്തക്കൊക്കെയുമല്ലേ? ഇത്രത്തോളം നീചതപാപ്രവർത്തിക്കുന്നവരെക്കണ്ടാൽ കാണുന്നവർക്കുപോലും പാപമുണ്ടു്. അവൻ നിന്നെയും നിന്റെ കുടുംബത്തെയും ഞങ്ങളെയും എല്ലാം കെട്ടത്താനായിട്ടാണവന്നിരിക്കുന്നത്. അതുകൊണ്ടു്, അവനെ ഇവിടെനിന്നും വെളിക്കാക്കിയാൽ ഞങ്ങൾ സംശയംകൂടാതെ ഉണ്ണാം. അല്ലാത്തപക്ഷം നിന്നെജാതിയിൽനിന്നുതള്ളും. എന്തിന്തുപറഞ്ഞാൽ നിനക്കു ഞങ്ങൾ പ്രായശ്ചിത്തംവിധിക്കും. എന്നിട്ടേനിന്നെ പന്തിയിൽ ചേർക്കുകയുള്ളു. എന്നാലോന്നുചെയ്യാൻതുടങ്ങി. അതുകേട്ടു ശീതോത്സവപറഞ്ഞു. അല്പയോ ബ്രഹ്മണോത്തമന്മാരേ! നിങ്ങളെ ഞാൻ വന്ദിക്കുന്നു. വിപരീതവാക്കുകൾ പറയാതെ വിശ്വാഭാവനെ പന്തിയിൽഇരുത്തി, എല്ലാവരും മായായി യോജിച്ചുണ്ണുന്നതിനുക്കരുണയുണ്ടാകണം എന്നപേക്ഷിച്ചു. ബ്രാഹ്മണർകോപിച്ചു എന്ദാദുഷ്ട! ഭൂഷ്ട! നീ ഉപചാരംചെയ്യുന്നവെന്നുപട്ടു് ഞങ്ങൾ അപചാരത്തിൽഅകപ്പെടണമെന്നാണോപറയുന്നത്? ജാതിനിഷ്ടയേ ഞങ്ങൾ ഉപേക്ഷിക്കാൻഭാവമില്ല. മരീ! നായേ! നിന്നെ ഇനി ഞങ്ങളെ പന്തിയിൽ ഇരുത്തുകയോ സദ്യകൾക്കു ക്ഷണിക്കുകയോ ചെയ്തയില്ല എന്നൊക്കെ ശീതോത്സവസിനെ അധഃക്ഷേപിച്ചുപറഞ്ഞുപട്ടു് എല്ലാവരും ഇറങ്ങി അവരവരുടെ വീട്ടിലേക്കുപോയി.

അതറിഞ്ഞു വിശ്വാഭാവൻ:—ഹാഹാ! പ്രചഞ്ചാശ്രമിൽ മുഴുകി വിഷയാനന്ദഭോഗത്തിലാസക്തരായി മായയെന്ന മുഴുലിയിൽപെട്ടു വലയുന്ന ഉന്മത്തരായ ഈ ബ്രാഹ്മണർ അപമാസപൂർവ്വം കൂക്കിവിളിച്ചുകൊണ്ടു ഓടിപ്പോയിരിക്കുന്നു. ഒരുപക്ഷേ ഇനി മടങ്ങിവന്നു മതഭ്രമംഎന്നവായിലുള്ള കോപമെന്ന പല്ലുകൾ പതിയത്തക്കവണ്ണം വിരുദ്ധവാക്കുകളായ അമർത്തലോടുകൂടിക്കുടിച്ചാൽ അഭിമാനം എന്നവിഷംതലയ്ക്കുകൊണ്ടു അജ്ഞാനമെന്ന നരകക്കുഴിയിൽവീണു പ്രചഞ്ചനാമദുഃഖമനുഭവിച്ചു പരമാർത്ഥജ്ഞാനം എന്ന വിവേകം നശിച്ചുപോയേക്കും. അതിനാൽ ഇതിൽനിന്നും ഇപ്പോഴേ തപ്പിപ്പിഴയ്ക്കുന്നതാണത്തമം— എന്നുനിശ്ചയിച്ചു ശീതോത്സവസിനെ വന്ദിക്കി ഫേ പരിശുദ്ധാത്മാൻ! ഒന്നാമത്തെ ഉള്ളയിൽ നിറയെക്കല്ലുകുടിച്ചാൽ അമോഹ പിന്നെവിവേകമുള്ളവൻ ഭക്ഷിക്കുമോ? കുടിക്കാൻ പാലുകൊടുക്കുമ്പോൾ വിഷപ്പല്ലും വെളിക്കുക്കാട്ടിച്ച്തീറ്റിക്കൊണ്ടുവരുന്ന പാമ്പു് ഇണങ്ങിക്കൂടി അതിന്റെ കൃതജ്ഞതയെ പ്രദർശിപ്പിക്കുന്ന സ്വഭാവത്തോടുകൂടിയതായി ഭവിക്കുമോ? സുഭാഷിതംകേൾക്കുമ്പോൾ വാളും കുരുവും എടുത്തുകൊണ്ടു സംസാരിക്കാനായി അടുക്കുന്നകാപ്പിൾ കളെ ഒരു മരിച്ചുസുഖവാസംചെയ്യാൻവിവേകമുള്ളവൻ അഗ്രഹിക്കുമോ? അതുപോലെ ഗൃഹസ്ഥാശ്രമം അരംഭിച്ചതിന്റെ അടുത്തദിവസംതന്നെ ഇത്രത്തോളം ശണ്ഠയും മത്സരവും വഴക്കും കൈസംഭവിച്ചതോർത്താൽ ലജ്ജാവിവശനായി വീട്ടിലിരിക്കുന്നതിനേക്കാൾ കാട്ടിലെങ്ങാനുംപോയി വിജയമായ ഒരു സ്ഥലമന്വേഷിച്ചു അവിടെയിരിക്കുന്നതാണെന്നെന്നു ഞാൻ വിചാരിക്കുന്നു. എന്നുപറഞ്ഞപ്പോഴേന്നേറ്റു വിജയകാന്തനത്തെ നോക്കിപ്പറപ്പെടാൻ ഒരുങ്ങി. രക്തമാലയയുംകരഞ്ഞുകൊണ്ടു പുറകേഇറങ്ങി. ശീതോത്സവസിവിശ്വാഭാവനെ മുന്നിട്ടുതട്ടത്തുപറഞ്ഞു— “നീ എന്തൊന്നിങ്ങനെ സ്വഹൃദസ്സാണു്? ബ്രാഹ്മണരുടെ കോപംകൊണ്ടു നമുക്കെന്തുവരാനാണു്? നമ്മുടെ വീട്ടിൽ സുഖമായിരിക്കുകതോ? അതിനകത്തുനമ്മുടെ അനുവാദമില്ലാതെ അരുക്കടക്കും? അതുകൊണ്ടു മടങ്ങിവരിക”

വിഡോഭാവൻ അതന്നു അനുക്രമം കാണിക്കാതെ പറഞ്ഞു. പ്രിയശാപശൂര! ഞാൻ ഭ്രാന്തനാണെന്നു ആ ബ്രാഹ്മണൻ പറഞ്ഞതുകേട്ടില്ലേ?—അതുപരമാർത്ഥവുമാണല്ലോ, ഞാൻ മുമ്പെ നിങ്ങളുടെ കടം വെക്കാരെല്ലാം ഭൃഷ്ടന്മാരാകുന്നതുതോന്നിയിരുന്നോ? വണ്ണാശ്രമധർമ്മത്തെ ലംഘിച്ചുള്ള നടപടി ബ്രാഹ്മണക്കു വിധിച്ചിട്ടുണ്ടോ? അതുകൊണ്ടു ഞാൻ കാട്ടിലേക്കു തന്നെ പോകയാണ്. പരമാർത്ഥത്തിൽ അതു നമുക്കുണ്ടു കൂട്ടക്കടം ബാധാരണാഴിയാൻ നല്ല ഒരു പാമ്പാണെന്ന് എന്നു പറഞ്ഞു പോകാൻ ഭാവിച്ചു. എന്നാൽ ഞാനും എന്റെ ഭാര്യയും കൂടി കാട്ടിലേക്കു തന്നെ വരുന്ന എന്നു ശീതോഷ്ണ സുഹൃത്തു. തക്മാഭായി അതുകേട്ടു തടുത്തു പറഞ്ഞു—മോ പിതാക്കളേ! വാല്യകൃത്താൽ ക്ഷീണിച്ചിരിക്കുന്ന നിങ്ങളോടേ കാട്ടിലേക്കു യാത്ര പുറപ്പെടാൻ നിശ്ചയിച്ചിരിക്കുന്നത്? അവിടെ കിടന്നു കഷ്ടപ്പെട്ടേക്കും. നിങ്ങൾ വീട്ടിൽ തന്നെ ഇരിക്കണമെന്നാണെന്റെ അപേക്ഷ. ഞങ്ങൾ കാട്ടിൽ പോയാലും ഇടയ്ക്കിടെ വന്നു നിങ്ങളെ കാണാം.” ഇങ്ങനെ മാതാപിതാക്കളെ സമാധാനപ്പെടുത്തിയിട്ട് ഭർത്തൃക്കേതിയോടുകൂടി വിഡോഭാവന്റെ പുറകേ പോയി. വിഡോഭാവൻ നാട്ടിൽനിന്നും ഒരു ദിവസത്തെ വഴിയകലമുള്ള ഒരു മലയുടെ മുകളിൽ ചെന്നിരുന്ന് ബ്രഹ്മധ്യാനസ്വാധിയിൽ ലയിച്ചു. തക്മാഭായി അതുകണ്ടു മാർഗ്ഗക്ലേശാവകവയ്ക്കാതെ മടങ്ങി വീട്ടിൽ വന്നു അച്ഛനമ്മമാരെ ചിലവേ ധരിപ്പിക്കുകയും ഭർത്താവിനു ഭക്ഷണത്തിനു സ്വാദിപ്പുണ്ടായ പദാർത്ഥങ്ങൾ പാകപ്പെടുത്തി കൊണ്ടുപോയി ഭർത്തൃസമീപത്തിൽ വെച്ചു, സമാധിവിരതിയെ പ്രവീക്ഷിച്ചു നീക്കുകയും ചെയ്തു. സമാധിയിൽനിന്നും വിരമിച്ച വിഡോഭാവൻ തക്മാഭായിയുടെ ഭർത്തൃശുശ്രൂഷാവിഷയത്തിൽ നൂറുപ്പത്തായി ഭക്ഷണം കഴിച്ചു. ഇങ്ങനെ മറ്റൊരു തക്മാഭായിയുടെ ശുശ്രൂഷകളോടുകൂടി വിഡോഭാവൻ കാട്ടിൽ സമാധിസ്ഥനായിരിക്കുമ്പോൾ ശ്രീപാദസ്വാമികൾ ശിഷ്യനായ വിഡോഭാവന്റെ സംഗതിക്കു കേൾക്കുകയും സ്മരിച്ചു. ഞാൻ എന്റെ പ്രിയശിഷ്യനായ വിഡോഭാവനു ത്രിമുർത്തികളും അഭിശക്തിയും പുത്രനായി ജനിക്കുമെന്നു വരുകൊടുത്തു. അതു എളുപ്പത്തിൽ സഭവിക്കത്തക്ക ഒരു കാര്യമല്ല. ശിഷ്യവാത്സല്യത്താൽ അങ്ങനെ പറഞ്ഞു പോയെന്നു വെള്ളം വരുകൊടുത്തതുപോലെ കുട്ടികൾ ജനിക്കാതെ പോയാൽ, എന്റെ വാക്കു വിഫലമാകും. ഇനി എന്താ ചെയ്തു? എന്നു വിചാരിച്ചു ഏകാഗ്രമനസ്സോടുകൂടി ത്രിമുർത്തികളും അഭിശക്തിയും പ്രസാദിക്കത്തക്ക ചണ്ഡം ബ്രഹ്മധ്യാനം അരംഭിച്ചു. അവിരേണ മൂർത്തിരൂപവും അഭിശക്തിയും പ്രസാദിച്ചു പ്രത്യക്ഷരായി സ്വാമികളെ നോക്കി, മോ ബ്രഹ്മജ്ഞാത്തമ! നീ അങ്ങനെ ധ്യാനിക്കാൻ കാരണമെന്തു്? എന്നു ചോദ്യം ചെയ്തു. സ്വാമികൾ ആ ദേവതകളെ ഭക്തിപൂർവ്വം വന്ദിച്ചു് മോ ജഗദക്ഷരേ! ഈ ഭക്തൻ നിങ്ങളെ ധ്യാനിച്ചതെന്തിനാണെന്നു ഞാൻ പറയാതെ തന്നെ നിങ്ങൾക്കറിയാവുന്ന ഒരു കാര്യമാണല്ലോ. എങ്കിലും കല്പിച്ചു ചേർത്തിട്ടുള്ളതുകൊണ്ടു പറയാം. നിങ്ങൾ നാൽപ്പതും എന്റെ പ്രിയശിഷ്യനായ വിഡോഭാവനു സന്താനങ്ങളായി ജനിക്കണം. നിങ്ങൾ പ്രത്യക്ഷപ്പെട്ടു പോട്ടും ചെയ്തപ്പോൾ തന്നെ എന്റെ അഭിലാഷം നിറവേറിക്കഴിഞ്ഞു. കരുണാനിധികളായ നിങ്ങൾ എന്നെപ്പോലെയുള്ള അശ്രിതന്മാരുടെ അപേക്ഷകളെ നിറവേറുന്നതിനു കടപ്പെട്ടവരാകുന്നു. എന്നു അർത്ഥിച്ചു നീക്കുമ്പോൾ, പ്രസന്നനായ വാഷ്ണവോദ്ധൻ ഇങ്ങനെ അരുളിച്ചെയ്തു. മോ അദ്ധ്യക്ഷന്മാരേ! ഞങ്ങൾ ഈ ഭൂമിയിൽ അവതരിച്ചു്, വണ്ണാശ്രമധർമ്മങ്ങളേയും സഗുണനിർഗുണധ്യാനത്തേയും ഉപദേശിച്ചു ധർമ്മത്തെ നിലനിറുത്തണമെന്നു മുന്പു തന്നെ കല്പിച്ചിരിക്കുകയാണ്. അതു ഭവിക്കത്തക്ക കാലമായപ്പോഴാണ് ഈ അപേക്ഷ അറിവിക്കാണിടയാതതു്. ഞങ്ങൾ അവിരേണ വിഡോഭാവന്റെ ഭാര്യയിൽ ജനിക്കും. വിഡോഭാവൻ സാക്ഷാൽ വസിഷ്ഠമഹർഷിയുടെ അംശമാണ്. വസിഷ്ഠൻ ഇങ്ങനെ മനുഷ്യാനായി വന്നു ജനിക്കാൻ കാരണം എന്തെന്നാൽ പണ്ടു അറുപതിനായിരം വർഷം അയോധ്യാരാജ്യം ഭരിച്ചു വന്നിരുന്ന ദശരഥമഹാരാജനു പുത്രന്മാരായി ഞാനും എന്റെ ശത്രുവും ശഘവകുമാരും ജനിച്ചുവല്ലോ. അന്നു ഞങ്ങളുടെ ബാല്യത്തിൽ ഞാൻ ദശരഥരാജാവിന്റെ മടിയിൽ ഇരിക്കുന്നതുകണ്ടു ഭരതക്ഷുണ ശത്രുക്കന്മാരും അതിലേക്കു ശരിച്ചു കടന്നു കേറി തമ്മിൽ കലഹിച്ചു. ദശരഥൻ ഉടനേത

ന്നെ, രണ്ടുപേരെ മടിയിലും രണ്ടുപേരെയും തോളിലും, കയറുവെച്ചുകൊണ്ടിരുന്നു. മടിയിൽ ഏന്നോടൊന്നിച്ചിരുന്ന ലക്ഷ്മണൻ അപ്പോൾ രാജാവിന്റെ തോൾ മേൽക്കയറി ഇരിക്കണമെന്നുള്ള അഗ്രഹത്താൽ, ഭാരമേറിയവരുടെ കൈകളിൽ എത്തിപ്പിടിച്ചു വെച്ചു. അവർ തോളിൽനിന്നിറങ്ങാതെ പിതാവിന്റെ കഴുത്തിൽ മുറുകെക്കെട്ടിപ്പിടിച്ചുകൊണ്ടിരുന്നു. അപ്പോൾ ഞാൻ മുനിലും ലക്ഷ്മണൻ പിമ്പിലും അതിനിന്ന് പിതാവിന്റെ കഴുത്തിൽതന്നെ കെട്ടിപ്പിടിച്ചിരുന്നു. അതു നോക്കിക്കൊണ്ടിരുന്ന കേശവലുയും, കൈകേയിയും സുമിത്രയും സന്തോഷിച്ചു കൈകൊട്ടിച്ചിരിച്ചു. ദൈവൻ തന്നിട്ട പുത്രന്മാരില്ലാതെ ദുഃഖിച്ചിരിക്കുന്നകാലത്തു്, ഏകകാലത്തിൽ നല്ലപുത്രന്മാർ ജനിച്ചു് അവരുടെ ലീലാവിനോദങ്ങൾ അനുഭവിക്കുന്നതിനു് ഭാഗ്യമെന്നിയതിൽ, പാലനന്ദചിത്തനായി രാമാഞ്ചത്തോടുകൂടി, സന്തോഷാഗ്രശരം തൂകിക്കൊണ്ടിരുന്നു. ഈ സംഭവങ്ങളെല്ലാം നോക്കിക്കൊണ്ടു വസിപ്പൻ അടുക്കൽതന്നെ ഇരിക്കുകയായിരുന്നു. ലോകത്തിൽവെച്ചു പുത്രഭാഗ്യംതന്നെ ഭാഗ്യം എന്നുള്ള തോന്നലാൽ, വസിപ്പന്റെ കണ്ണുകളിലും അനന്ദബാഷ്പം നിറഞ്ഞു. അപ്പോൾ തോളിൽ തലോടിക്കൊണ്ടു മടിയിലിരുന്ന എന്നെന്ന വേഗംതന്നെ അവൻ (വസിപ്പൻ) വന്നെടുത്തു്, തോളിലിരുത്തി ലക്ഷ്മണനെ മറേറത്തോളിലും ചുറ്റത്തിരുത്തിക്കൊണ്ടു്, വാസനാമന്ദം ശേഷത്താൽ പുത്രവാഞ്ഛയെ പ്രകാശിപ്പിച്ചു. എന്നിട്ടു്, ഹേ ശ്രീരാമ! നിന്നെ പുത്രനായി വെച്ചു ലാളിക്കുന്നതിനു എനിക്കു ഭാഗ്യമുണ്ടാകുമോ? എന്നു പറയും കണ്ണുനീരാൽ പുന്റെറപാദം കഴുകുകയും ചെയ്തു. ഉടനേ, ഞാൻ ത്രിമുർത്തിസ്വരൂപത്തിൽ വസിപ്പനുമാത്രം ദർശനം കൊടുത്തു. അവൻ (വസിപ്പൻ) ഉടനേ എന്നെന്നോക്കി “ഹേ ഭഗവൻ ഏകനായ നീ ഇങ്ങനെ മൂന്നായി ഭോണപ്പെടുന്നതുകൊണ്ടു്, നിങ്ങൾ മൂവരും പണ്ടുതന്നെ ത്രിമുഖനായി പുത്രമായി ജനിച്ചതുപോലെ എന്നിക്കും പുത്രമായി ജനിച്ചു് ഈ ഭഗവാനെപ്പോലെ എന്നെയും അനന്ദസമുദ്രത്തിൽ മുക്കുന്നതിനു കരുണയുണ്ടാകണം” എന്നുപേക്ഷിച്ചു. തൽക്ഷണം അതോന്നൽ മാത്രവും ഞാൻ മറയ്ക്കുകയും ചെയ്തു. എന്നിട്ടു്, അവൻ ഭഗവാനെന്നോക്കി ഹേ രാജൻ! നീ ചെയ്ത പുണ്യംതന്നെ പുണ്യം. നിനക്കു ഈ പുത്രഭാഗ്യം ഉണ്ടായതുകലേക്കാട്ടു മഹർഷിയുടെ അനുഗ്രഹത്താലല്ലയോ എന്നു ചോദിച്ചു. അതുകേട്ടു: “രാമൻ വസിപ്പനെ വണങ്ങി, “കലേക്കാട്ടു മഹർഷിയെ വരുത്തി എന്നിക്കു പുത്രഭാഗ്യം ഉണ്ടാക്കിത്തന്നതു നിന്തിരുവടിയല്ലാതെ മറ്റാരാണു്? ഹേമുനിശ്രേഷ്ഠ! അങ്ങേപ്പോലെയുള്ള മുക്കന്മാക്കു പുത്രഭാഗ്യം ഒരു ഭാഗ്യമാണെന്നു തോന്നുന്നസ്ഥിതിക്കു അങ്ങളെപ്പോലെയുള്ള സംസാരികൾക്കു പുത്രവാഞ്ഛ പുത്രകുണ്ടു ശക്തിമത്തായിരിക്കും” എന്നു പറഞ്ഞു വാദിച്ചു. ഉടനേ വസിപ്പൻ കുട്ടികളെ രണ്ടിനേയും രാജാവിന്റെ മടിയിൽവെച്ചു് അന്നുതന്നെ യാത്രപറഞ്ഞു പിരിഞ്ഞുപോയി സന്തവസതിയിലെത്തി. എന്നിട്ടു് അതസ്ഥതിയെ വിളിച്ചു ഹേ സഹധർമ്മിണി! എന്നിക്കു അഭൂതപൂർവ്വമായി ഇന്നു പുത്രവാഞ്ഛയുണ്ടായി. അതായതു് പുത്രഭാവേന ത്രിമുർത്തികളെ ലഭിച്ചാൽകൊള്ളാമെന്നു ഞാൻ അഗ്രഹിച്ചു എന്നുപറഞ്ഞു.

അരുന്ധതി: — “സഹാ! അങ്ങൾ എന്നിക്കും ഉണ്ടായതാണു്. ദേവസഭയിൽവെച്ചു് അനന്യയുടെ ഭാഗ്യാതിശയത്തെ നാമൻ പുകഴ്ത്തിപ്പോൾ, ത്രിമുർത്തികളെ പുത്രമായി ലഭിച്ചാൽകൊള്ളാമെന്നു എന്നിക്കും മോഹംതോന്നി. അതുപോലെതന്നെ അഭിരാമി, പവ്തപുത്രിയായി ജനിച്ചു്, പരമശിവനെ കല്യാണം കഴിച്ചപ്പോൾ, അദ്ദേവിയും മകളായി ജനിച്ചാൽകൊള്ളാമെന്നു ഞാൻ അഗ്രഹിച്ചിട്ടുണ്ടു്.

ഇങ്ങനെ അഭവതികൾ സംസാരിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുമ്പോൾ നാമൻ അവിടെച്ചെന്നു. അവൻ വസിപ്പനോടിങ്ങനെ പറഞ്ഞു. “അല്ലയോ മുനിശ്രേഷ്ഠ! താങ്കളുടെയും പത്നിയുടേയും പുത്രവാഞ്ഛയും മറ്റു പലമഹർഷിമാരുടെ വാഞ്ഛകളുമെല്ലാംകൂടിയ ഗുണത്തിൽ ഭാവാൻ നിറവേറ്റും, അതുകൊണ്ടു് ചാഞ്ചല്യമുണ്ടാകേണ്ടു്”

വസിപ്പൻ ഇതുകേട്ടു നാമനറിവുന്നകാര്യം നാടോട്ടുക്കു പന്ത്രേമെന്നുള്ള ശങ്ക തോടുകൂടി പറഞ്ഞു. — “ഹേ മഹർഷേ! ത്രിമുർത്തികളെ പുത്രമാക്കുവാനായി ഞങ്ങൾ മനു

ചുരുക്കത്തിൽ ജനിക്കുമ്പോൾ അങ്ങ, അങ്ങക്കു ചായ്വു നായിരിക്കത്തക്കവണ്ണം നായി ജനിക്കണം. മുന്തിയതെ അങ്ങക്കു പുത്രായി ലഭിക്കുന്നതിനു താങ്കളുടെ നാലുകൊണ്ടുതന്നെ അനുഗ്രഹിക്കയും, അതിലേക്കു പ്രവർത്തിക്കുകയുംചേരും. അതുപോലെ ഈ സംഗതി മറന്നതുപോലെ തള്ളിക്കളയണം എന്നല്ലാതെ അരോടും പറയരുതെന്നും അപേക്ഷയുണ്ട്.”

ഇങ്ങനെ അവർതമ്മിൽ പറഞ്ഞാൽ ശേഷം നാരദൻ പിരിഞ്ഞുപോയി. അ നാരദൻതന്നെയാണിപ്പോൾ ശ്രീപാദസ്വാമിയെന്ന നാമത്തിൽ ഭൂമിയൽവന്നു ജനിച്ചിരിക്കുന്നതീ. വസിഷ്ഠൻ വിശ്വഭാവനായും അരുന്ധതി രക്തമാലയിനായും അവതരിച്ചിരിക്കുന്നു. താനും ഇവരും നിന്റെ അപേക്ഷപ്രകാരം വിശ്വഭാവന പുത്രായി ജനിക്കാൻ പോകുന്നു. നിനക്കതുകണ്ടു സന്താപം ഉണ്ടാകേണ്ട. ഇങ്ങനെ അരുളിച്ചെയ്തശേഷം, മുന്തിയതും അഭിശക്തിയും അന്തർധാനംചെയ്തു. ശ്രീപാദസ്വാമികൾ ഭഗവാന്റെ അരുളപ്പാടു കേട്ട്, അതുതപ്പെടുത്തതും, അനന്ദിക്കുകയുംചെയ്തു. അനന്തരം ബ്രഹ്മധ്വാനനിയ്ക്കുന്നായി അനന്ദസമാധിയിൽ ലയിച്ചിരുന്നു.

അങ്ങനെയിരിക്കുമ്പോൾ, ശ്രീവൈകുണ്ഠത്തിൽ ഭഗവാൻ ശ്രീനാരായണൻ പരമശിവനെന്നോക്കി—മഹാഭവ! ഭവാൻ ആദ്യമായിപോയി വിശ്വഭാവന്റെ പുത്രനായി ജനിക്കേണ്ട. അങ്ങൾ മൂവരും അങ്ങേ കനിവുസാദൃശ്യമായി അനന്തരം ഉരുവിട്ടുകൊള്ളാം; എന്നരുളിച്ചെയ്തു. അതിന്നു പരമശിവൻ, മഹാഭഗവൻ! അങ്ങേ ഇഷ്ടപ്രകാരം ഞാൻതന്നെ മുമ്പേപോയി വിശ്വഭാവന പുത്രനാകാം. ഞാൻ ദർശനാസൂ മുതലായ അവതാരമുന്തികളായി എനിക്കു ശ്രേയുതപം ലോകത്തുപ്രതിപാദിച്ചു. അങ്ങ് ധ്യാനാത്മ്യവതാരങ്ങൾ എടുത്തു്, അങ്ങേക്കു ശ്രേയുതപം പ്രതിപാദിച്ചു. ഈ പ്രതിപാദനങ്ങളെ അഭിസ്മാനപ്പെടുത്തി പാലാഹർഷിമാരും ശൈവവൈഷ്ണവചക്ഷുപാതികളായിരണ്ടു കക്ഷിതിരിഞ്ഞു്, ചതുർവേദങ്ങളെ അന്യന്മാർക്കറിയിക്കാതെ മറച്ചുപച്ച് അറു ശാസ്ത്രങ്ങളിലും പതിനെട്ടു പുരാണങ്ങളിലും ഉപപുരാണങ്ങളിലുമായി തങ്ങളുടെ അഭിപ്രായത്തെ വിസ്തരിച്ചുഴുതിച്ചേൽത്ത് സഗുണോപാസനത്തിന്നു പ്രാധാന്യം കല്പിക്കുകയും നിർഗുണോപാസനത്തെ ഉപനിഷത്തുകളിൽ വെളിപ്പെടുത്താതെ പ്രതിപാദിക്കുകയും ചെയ്തിരിക്കുന്നതുകൊണ്ട്, ജ്ഞാനം മറഞ്ഞു്, അജ്ഞാനം നിറഞ്ഞു്, കർമ്മകാണ്ഡത്തിന്നു ശക്തികൂടി അത്മാവെ അന്നേപക്ഷിച്ചുറിയുന്ന വിവേകം നശിച്ചു്, ജ്ഞാനദൃഷ്ടി തെളിയാതെയും ഉന്നദൃഷ്ടി മറയാതെയും നിർഗുണധ്യാനപരമായ ഇസ്വാം മുതലായ മതങ്ങളിൽ പലരും കടന്നുകൂടി ഹർിഹരന്മാരായ നമ്മെ ദൂഷിച്ചു്, അധോഗതിയെ പ്രാപിച്ചിട്ടുണ്ട്. അതുകൊണ്ടു നാം ഇപ്പോൾ അവതരിച്ചാൽ, നിർഗുണധ്യാനക്രമത്തെ ഉപദേശിച്ചു്, ഹീനമതസ്ഥന്മാരുടെ അജ്ഞാനങ്ങളെ വാദിച്ചു മാറ്റി, വധംമുതലായ പാതകങ്ങളെച്ചെയ്യാതെ നമ്മെ പൂജിക്കത്തക്കവണ്ണം അവരെ അസ്തികമാക്കാനും എന്നു പറഞ്ഞു. അതുതന്നെ നല്ലതെന്നു ബ്രഹ്മവും അഭിശക്തിയും സമ്മതിച്ചു. ഉടനേ ഭഗവാൻ പറഞ്ഞു—“ഞാൻ നിങ്ങളുടെ ഇഷ്ടംതന്നെസമ്മതിക്കുന്നു. അത്മജ്ഞാധികളായ ബ്രഹ്മജ്ഞാനികൾപോലും സഗുണധ്യാനത്തിൽ അസക്തരായി കാണപ്പെടുന്നതുകൊണ്ട്, പലർക്കും അധ്യാനക്രമം ഉപദേശിച്ചു്, നിർഗുണധ്യാനന്മാരായ അന്യമതസ്ഥന്മാരെ സഗുണധ്യാനപരമാക്കിക്കൊണ്ടുതോല്പിക്കുകയുംചെയ്യാം. അതുവഴി നിർഗുണധ്യാനപരന്മാരായവർ സഗുണോപാസനത്തിൽ മനസ്സുവയ്ക്കാൻ ഇടവരും. അകാരത്തെ കൈകൊണ്ടെത്തിപ്പിടിക്കാൻ ഭാവിക്കുന്നതുപോലെ അരുപമായ പരബ്രഹ്മത്തെ അപകുചയുലികൾ ധ്യാനിച്ചു പലമടയാൻ പ്രയാസമാകുകൊണ്ട്, സഗുണോപാസകന്മാരായി നമ്മെ പൂജിക്കേണ്ടതായിരിക്കെ, അതു ചെയ്യാതെ, ദോഷിച്ചു് ദുഃഖമനുഭവിച്ചു് മരിച്ചു്, മനുഷ്യജന്മം പോലും കിട്ടാതെ അധോമതിക്കു പാത്രീഭവിക്കുന്നു. എന്നല്ല, ദേഹബ്രഹ്മജ്ഞാനിയും ലോകാപകാശമായി ദേവപൂജ നാമമുപം മുതലായവ അനുഷ്ഠിക്കേണ്ടതാണെന്നു വിധിയുമാണു്. അല്ലയോ മഹാഭവ! ഭവാൻപോയി അവതരിച്ചു്, ബ്രഹ്മധ്യാനത്തെയും നിർവികല്പധ്യാനത്തെയും ലോകത്തുപ്രചരിപ്പിക്കുക. എന്നരുളി

മെഴുത്തുശേഷം വന്നമണ്ഡപേക്ഷം യാത്രപറഞ്ഞയയ്ക്കുകയുംചെയ്തു. അതനുസരിച്ച്, പരമശിവൻ തന്റെ അംശത്തെ വിശ്വഭാവന്റെ ബീജത്തിൽ കലർത്തി സമാധിപ്പിച്ചു പെട്ടിത്തു, തക്മാലായിയിൽ പ്രേമവും കാമവും ഉദ്ദീപിപ്പിച്ചു. അവിരേണ അപർവ്വ ഗർഭപതിയായി സുമുഹൂർത്തത്തിൽ അതിദിവ്യനായ ഒരു പുത്രനെ പ്രസവിക്കുകയുംചെയ്തു. പ്രസവസമയത്തു ദേവകൾ പൂമാരി ചൊരിയുകയും വേദദുരൂഹികൾ മുഴക്കുകയും ഉണ്ടായി. ആ വിശേഷസംഭവംകണ്ടു്, വിശ്വഭാവനും പത്നിയും അത്ഭുതം സന്തുഷ്ടരായിപ്പോയി. തങ്ങളുടെ കാമനപ്പുത്രനെ അപർവ്വ വാത്സല്യപൂർവ്വം ലാളിച്ചു വളർത്തിവന്നു. സർവ്വസംഗപരിശ്രാമിയായ പരമഹംസനെപ്പോലെ ഒട്ടും അനക്കമില്ലാതെ മൗനനാടീക്ഷിക്കുകയുണ്ടായി. ആ കുട്ടിക്കു നിവൃത്തിസാധുവെന്നു നാമകരണംചെയ്തു. വീണ്ടും ഭഗവാന്റെ അംശംകൊണ്ടു തക്മാലായി യഥാകാലം ഒരു പുത്രനെ പ്രസവിച്ചു. പ്രസവിച്ചപ്പൊഴേതന്നെ, എല്ലാവരെയും അത്ഭുതപ്പെടുത്തത്തക്ക ജ്ഞാനാപദേശങ്ങളോടുകൂടിപ്പറ്റുന്ന അകമാനങ്ങളാണേശ്വരൻ എന്നുതന്നെപേരിട്ടു. മൂന്നാമതും ബ്രഹ്മാശത്താൽ തക്മാലായി ഒരു പുത്രനെ പ്രസവിച്ചു. ആ കുട്ടിപിറന്നുവീണപ്പോൾ ഉണങ്ങിനിന്ന വൃക്ഷങ്ങൾ തളിർത്തും മരിച്ചുകിടന്ന ഏറുമുതലായ ജന്തുക്കൾ ജീവിച്ചും കാണപ്പെട്ടതുകൊണ്ടു് ശോഭനമാനമുഹൂർത്തത്തിലാണു് കമാമന്റെ ജനനമെന്നുസന്തോഷിച്ചു മാതാപിതാക്കൾ അവനുശോഭനദേവൻ എന്നു പേരിട്ടു വളർത്തിവന്നു. അദിശക്തിയുടെ അംശംകൊണ്ടുവീണ്ടും ഗർഭംധരിച്ചു തക്മാലായി, യഥാകാലം ഒരു പുത്രിയെ പ്രസവിച്ചു. ജനിച്ചപ്പോൾതന്നെ മൗനമേ മുക്കിയെന്നു ഉച്ചരിച്ച ആ കുട്ടിക്കു മുക്താലായിയെന്നു പേരിട്ടു. ഇതിധമഹിമകളോടുകൂടിയ ആ കുട്ടികൾ നാലിനേയും, വിശ്വഭാവനും തക്മാലായിയും കണ്ടാനന്ദിച്ചു വാത്സല്യപൂർവ്വം വളർത്തിവന്നു.

അനാംഅല്യായം സമാപ്തം.

ഏഴാംഅല്യായം.

(വിശ്വഭാവൻ സംസാരനിവർത്തിക്കു പരബ്രഹ്മത്തെ സ്മരിച്ചതു്)

ശ്രീമന്നാരായണസ്വാമിയുടെ തൃക്കാമദികൾ ഭക്തിപൂർവ്വംസേവിച്ചുധ്യാനിച്ചിരിക്കുന്ന സിദ്ധന്മാരേ! ത്രിമൂർത്തികളും അദിശക്തിയും തന്നിക്കു മക്കളായിജനിക്കത്തക്ക ഭാഗ്യത്തോടുകൂടിയും പരമഹംസന്മാർക്കുപോലും നിലിക്കാൻ പ്രയാസമായ ബ്രഹ്മൈക്യത്തെ പ്രാപിച്ചും, ജ്ഞാധമേന്ദുളളൊരു മൗനനിഷ്ഠനോടുകൂടി തപോവൃത്തിയാർജ്ജിച്ചിരുന്ന വിശ്വഭാവൻ 'ബ്രഹ്മജ്ഞാനിയുടെ മനസ്സുപുത്രനെക്കാണുമ്പോൾ അലിയും' എന്നുള്ള പഴമൊഴിയനുസരിച്ച്, കുട്ടികളിൽ വാത്സല്യം വർദ്ധിച്ചു സംസാരബലഹീനമായിപ്പോയി. തക്മാലായി അശ്വയിലൊരിക്കൽ അച്ഛന്റെവീട്ടിൽപോയി ഭക്ഷണനാധനങ്ങൾ കൊണ്ടുവരികയും ഭർത്താവിനും കുട്ടികൾക്കും പാകപ്പെടുത്തിക്കൊടുത്തു തന്നും ഭക്ഷിക്കുകയുംചെയ്തുവന്നു. ഇങ്ങനെ അറുസംവത്സരംകഴിഞ്ഞു. അപ്പൊഴേക്കു ശീതോത്ഥന്ധ്യന്റെ സമ്പത്തെല്ലാംനശിച്ച്, മഹാദാരിദ്ര്യസ്വയെ പ്രാപിച്ചു. നിത്യവൃത്തിക്കു ഭിക്ഷയെടുക്കേണ്ട നിലയിലായി. തക്മാലായി അതറിഞ്ഞു് ഭർത്താവിനെ വന്ദിച്ചുപറഞ്ഞു. നമുക്കു ഭക്ഷണത്തിനുവേണ്ടമുതൽ പലകാലമായിത്തന്നെ കൈകൊണ്ടു അച്ഛൻ ദരിദ്രനായിത്തീർന്നിരിക്കുന്നു. ഇക്കാട്ടിലിരുന്നാൽ നമുക്കും കുട്ടികൾക്കും അഹാരാഭാവമുണ്ടാകുമെന്നുതോന്നുമ്പോൾ ഞാൻ കാണുന്നില്ല. നാട്ടിൽപോയാൽ ഭിക്ഷയെടുത്തെങ്കിലും കാലക്ഷേപംചെയ്യാം" — എന്നുവിവിചിച്ചു.

എന്ന നിശ്ചയിച്ചുച്ചിരിക്കുന്നു. തോവിന്റെ വാക്കനുസരിക്കല്ലാതെ കല സ്ട്രീകൾക്കു വേറെ എന്തൊരുഗതിയാണു്. എന്നുതന്നെയല്ല ഭണ്ടാമാലും ഇപ്പോൾ അ ഭ്രമം സമാധിക്കാതെയെട്ടിരിക്കുന്നു അങ്ങനെയൊക്കെ ഇതിന്റെ വന്നുവല്ലേ ക്ഷണസാധനങ്ങളൊക്കെ വാങ്ങിക്കൊണ്ടുചെല്ലുംപോഴേക്കു കുട്ടികളെ ഹിംസ്രമൃഗ ങ്ങൾക്കു കീഴടക്കിത്തന്നുവുമായി. എന്തായാലും കുട്ടികളെ ഇവിടെക്കൊണ്ടാക്കണമെന്നാണഭ്രമം പറഞ്ഞതു്? എതിർത്തുപറവാൻ എനിക്കു ധർമ്മമില്ല.

ശീതോത്ഥനം:—അങ്ങനെയൊക്കെങ്കിൽ നിന്റെ തോവിനുകൂടി ഇങ്ങോട്ടുപോയാ യിമാരുന്നില്ലേ? തപസ്സു കാട്ടിത്തന്നെ അകാശം എന്നുണ്ടോ? വീട്ടിലിരുന്നാലും നിവ ളിക്കാവുന്ന ഒരു കാര്യമല്ലേ?

തക്മാദേവി:—അതൊന്നും എനിക്കു ചോദിക്കാനും പറയാനും അവകാശമില്ല. തോവിന്റെ കല്പനപ്രകാരം ഞാൻ ചെയ്തിരിക്കുന്നു. ഇനി എനിക്കിവിടെനിന്നുതാമ സിക്കാൻ തരമില്ല. എന്നുപറഞ്ഞു കുട്ടികളെ കാരോരുത്തെയും അരികിൽവിളിച്ചു അ ഹിംഗനംചെയ്തശേഷം ഒഴുകുന്ന കണ്ണുനീരുമുളള കുട്ടിലേക്കു പോകാൻ പുറപ്പെട്ടു. അ മാ അമ്മ! എന്നുപറകേവിളിക്കുന്ന കുട്ടികളുടെ നിലവിളിയും കുട്ടികളെക്കൊണ്ടും തോ വോ വല്ലതു് എന്നുള്ള കാണികളുടെയോട്ടുപോകുന്നെന്നിനെപ്പിരിഞ്ഞു കുട്ടികൾ ഇരി ക്കയില്ല എന്നുള്ളതാതാവിന്റെ അവലാതിയും ദൈവമേ! ഇതെന്തൊരു ധർമ്മമുണ്ടാണി ന്നെന്നു പിതാവിന്റെ വിലാപവും വകുപയ്ക്കാതെ അവർ പണ്ടു് നമുനോടുകൂടികാട്ടി ത്പോയ മയത്തിയുടെയും രാമചന്ദ്രനോടുകൂടി (വനവാസത്തിനു)പോയ സീതദേവിയു ളെയും കഥകളെ ഉദാഹരണമാക്കിപ്പറഞ്ഞു തനിക്കുപോകാതെനിവൃത്തിയില്ലെന്നുസാധ പിച്ഛകൊണ്ടു ദുഷ്ടിപഥത്തിൽനിന്നുമാറ്റത്തു. ഒട്ടുംചെന്നപ്പോൾ പൈതലേവേർപെ ട്ടുപോയ പശുവനുള്ളാധിപനാത്തറിയിച്ചീടരുതല്ലോ എന്നുപറഞ്ഞതുപോലെ കുട്ടിക ളെക്കുറിച്ചുള്ള അശരണമുഖം ഗതിയെത്തുടങ്ങു. ഒരുവിധത്തിലും തടുക്കാൻ പാടില്ലാ തെ അതുമുന്നിട്ടു കയറിയപ്പോൾ അവർ തിരിഞ്ഞുനടന്നു വീട്ടിൽവന്നെത്തി കുട്ടികളെ കൈകൊണ്ടുചാരിയെടുത്താശ്ശിപ്പിച്ചു ചുംബിക്കയും തലോടിക്കയുംമറ്റുംചെയ്തശേഷംവീ ങ്ങും തോവിനെക്കുറിച്ചോർത്തു, ഉടനേ പെട്ടെന്ന് കിരണിക്കാട്ടിലേക്കു നടന്നു. വീണ്ടും കു ട്ടികളെക്കുറിച്ചുള്ള വിചാരംതുടങ്ങി. രണ്ടാമതും അവർ വീട്ടിലേക്കു മടങ്ങി, ഇങ്ങനെ പലപരിവൃത്തി വീട്ടിലേക്കും കാട്ടിലേക്കും, ഉള്ളയാത്ര അവർതിക്കേണ്ടിവന്നു. രണ്ടുപുറ ത്തും അഗ്നിയിട്ടെരിക്കുന്നതിന്റെ നടുവിൽ പെട്ടാലെന്നപോലെ, അവരും, ധർമ്മസംകട ത്തിൽ പെട്ടുകഴങ്ങി, ഒടുവിൽ ദുഷ്കൃഷ്ണയായി കാനനത്തിലേക്കുതന്നെ തിരിച്ചു. മ ളയുടെ ഗുഹയിൽ ചെന്നുനോക്കിയപ്പോൾ, തോവിനെക്കൊന്നുണ്ടു, അത്യന്തം അധാര്യ ങ്ങായി. സമീപപ്രദേശങ്ങളിലൊക്കെച്ചുറ്റിനോക്കിപ്പോകുണ്ടില്ല. മടങ്ങിപ്പോകാമെന്നുവെച്ചാൽ നേരവും വൈകിക്കഴിഞ്ഞു. അതിനാൽ സമീപമുള്ള കാടുകളിലെങ്ങാനുംക ണ്ടെക്കുമെന്നാശിച്ചു വീണ്ടും അന്വേഷണംതുടങ്ങി. കല്ലുകളും മുളകളും ചാടിട്ടിയും കൊതുക്കുകളുടെയും ചുഴുക്കളുടെയും കടലേറ്റം ധീരന്മാരെ കണ്ടിപ്പോകഴിയിലും പ തിച്ചും, കരടി, പുലിമുരളായ ദുഷ്ടമൃഗങ്ങളെക്കണ്ടുവെട്ടുപോ, രക്തത്താലും കണ്ണുനീരും അഭിഷിക്തയായി, വിഷാദാഗ്നിയെപ്പോലെവിലാപംതുടങ്ങി—ഓ ഹോ! സർവ്വ സംഗതിശ്യാഗിൻ! സർവ്വസംകടപരിഹരണ! നീ എന്നെച്ചുരിച്ചുവോ? ഇങ്ങനെചെ യ്യമെന്നാണിത്തു. ദുഷ്ടമൃഗങ്ങളാൽ പരിപൂർണ്ണവും കണ്ടുകൾക്കുസങ്കടവുമായുള്ള കൊടു കാട്ടിൽ ഈ കൂരിരുട്ടത്തു്, അന്ധമായ ഒരുമയത്തുള്ളിയുവാൻ തന്നെക്കൊക്കു ശ്വം, യോദ്ധവയ അങ്ങേക്കുണ്ടായേ? സംസാരത്തിൽനിന്നു മുക്തനാകണമെന്നുഭ്രമിച്ചാ ണ്ണോ നിന്തിരുന്നിട്ടി ഇങ്ങനെചെയ്തു്? മാംസാഹാരങ്ങളെയും പരിത്യജിച്ചുവോ? അങ്ങു മോക്ഷാശയാൽ നിവീകല്പസമാധിയിൽ ലഭിച്ചിരിക്കയാണോ? മോരമൃഗങ്ങളുടെ ഗർ ജനംകേട്ടു്, എനിക്കുഭയം തോന്നുന്നു. അങ്ങേക്കുണ്ടായൊക്കെ മനസ്സു നടുങ്ങുന്നു. ഇ തടുക്കൊണ്ടു വഴിക്കാണാൻപാടില്ല. എന്റെ ദയനീയമായ ഈ നിലവിളിക്കേട്ടിട്ടും അങ്ങേ ക്കു കരുണതോന്നുന്നില്ലയോ? യേത്താൽ ഞാൻ മരിച്ചുപോകുമെന്നു ദിക്കായിരിക്കുന്നു എ

ന്നെ ഇത്രമാത്രം പരീക്ഷിച്ചാൽപോരേ! ഫേ പുണ്യപുരുഷഭൂതഭയാലോ ഞാൻ ഏകാകി
നിയായി ഈ കൂടികളിൽ അങ്ങേ അനേചിച്ചുവെത്തുതിരിയുന്നു. അങ്ങേ ഒരുശബ്ദം
കേട്ടെങ്കിൽ എന്താശ്ചര്യമായതോന്നിപ്പോയി—ഇനി അധികസമയം പ്രാണധാരണം ചെയ്യാൻ
എനിക്കു സാധിക്കുമെന്നുതോന്നിപ്പോയി. ഇങ്ങനെ വിലപിച്ചുകൊണ്ടിരുന്നപ്പോൾ, തെവിധ
ത്തിൽ നേരം പെട്ടപ്പോൾ. അനന്തരം മലയുടെ മേൽപ്പോലും ദോഷികളിലും മറ്റും വ
ണ്ടും പരിശോധിക്കുകയും കാണാത്തു വാങ്ങുകയും കണ്ണനീശാലിപ്പിക്കുകയും ചെയ്തുകൊണ്ട്,
പണ്ടു സമയത്തെക്കാണാത്തു വൃക്ഷവതാദികളോടുപോലും വിളിച്ചുചോദിച്ചുകൊണ്ടു ചുറ്റി
നടന്ന ശ്രീരാമനെപ്പോലെ, കാണാത്തതൊക്കെയും ചെറിയൊരു മരത്തോടും വിധോഭാവ
നെക്കണ്ടോ കണ്ടോയെന്നു ചോദ്യംതുടങ്ങി. നിഷ്ഠുരമായ അ പ്രയത്നം ഒടുവിൽ ദൈവ
സ്തോത്രത്തിൽ അവസാനിച്ചു. ഫേ പത്മനാഭ! പരമപുരുഷ! ഭർത്താവിനു എന്നിൽ ക
രുണയുദിപ്പിക്കുമാറാകണം! പുത്രപത്മസപ്തത്താൽ എനിക്കുവന്ന വിപത്താണിത്. ഈടു
പം മുൻകൂട്ടിയറിഞ്ഞിരുന്നെങ്കിൽ പുത്രപത്മത്തെ നീക്കി കയ്യിലായിരുന്നു. അല്ലയോ
ഭഗവാനേ! എന്റെ ഭർത്താവിനെ വല്ലഭനാണെന്നും കടിച്ചുകൊണ്ടു പോകുന്നതോ? അതോ
സംസാരവൈരാഗ്യത്താൽ അദ്ദേഹം എന്നെ വെട്ടിപ്പോയിത്തന്നു മറഞ്ഞുപോയി? എന്നെപ്പോലെ
നിർഭാഗ്യ ഈ ലോകത്തിൽ ആരുണ്ട്? അതും ചെയ്യാത്ത മാമാപാപം അനേകത്താണു
ചെയ്തത്? വിവരം കഴിഞ്ഞിട്ടില്ലാത്ത പതിന്നാലു സംവത്സരമായിരിക്കുന്നു. ഇതിനകം
ഒരുദിവസമെങ്കിലും എനിക്കു സഖമെടുക്കാൻ സാധിച്ചിട്ടില്ല. മുഴുവൻ ദുഃഖപരിപൂർണ്ണ
മായിട്ടാണു കഴിഞ്ഞത്. ഫേ അഭികാശനേ! അനന്തശയന! കമലനയന! പാണ്ഡുരംഗ!
ശ്രീഭംഗ നാരായണ! എന്നിങ്ങനെ നിലവിളിച്ചുകൊണ്ടു, നോക്കിയടിക്കിലൊക്കെത്ത
ന്നെപിന്നെയും നോക്കിയും കണ്ണനീർ വാർത്തുചുറ്റിനടന്നു.

അങ്ങനെയിരിക്കെ വീട്ടിലിരുന്ന കുട്ടികൾ നാലുപേരിൽ നിവൃത്തിസാധുവെന്നു
പേരായ മുത്തകുട്ടി, മാതാപിതാക്കളെ വിചാരിച്ചു വിലപിച്ചു. ഫേ കുട്ടേ! എന്റെ അമ്മ
എവിടെപ്പോയി? ഇതാവതന്നെ എന്നു പറഞ്ഞിട്ടാണല്ലോ ഇന്നലെപ്പോയത്. അതുപോ
ലെതന്നെ എന്നെ സ്വന്തം തോളിലും മടിയിലും വെച്ചു ലാളിക്കുക പതിവായിരുന്ന, എ
ന്റെ പ്രിയപ്പെട്ട പാതാവെറിയെ? പ്രിയപ്പെട്ട അമ്മേ വാസല്യമേറിയ അച്ഛാ! എ
ന്നോരോ വിലാപത്തോടുകൂടി അമ്മപോയ വഴിനോക്കി ഇറങ്ങിനടന്നു. അപ്പോൾ അ
തിനിളയകുട്ടിയായ ജ്ഞാനേശ്വരൻ, പ്രിയമേറിയ അമ്മേ! അച്ഛാ നിങ്ങൾ എവിടെ?
എന്നുവിലപിച്ചുകൊണ്ട്, പുറകേ ഇറങ്ങിത്തരിച്ചു. അതുകണ്ട്, മാതാപിതാക്കളെച്ചൊ
ല്ലിക്കാഞ്ഞുവിളിച്ചു, അതിനിളയകുട്ടികൾക്കുണ്ടു കൂടിയിറങ്ങി തിരിച്ചറിവില്ലാത്ത അക
ട്ടികളുടെ സംരംഭംകണ്ട്, ശീതോബന്ധു കാടിയിറങ്ങിയെന്നു, അവരെ മുന്നിട്ടുതടഞ്ഞു,
“എന്റെ കാമനകളേ! നിങ്ങൾ പുറപ്പെടേണ്ടുവേണ്ടുന്നതു? നിങ്ങളുടെ അച്ഛനമ്മയു
മില്ലാത്തവരും. നിങ്ങൾ വീട്ടിൽക്കുറിച്ചുവെന്ന്! നിങ്ങൾക്കു മധുരമുള്ള പലഹാരങ്ങ
ളും മറ്റും തരാം. എന്നുതോന്നുപറഞ്ഞു നമ്മതിപ്പിച്ചു വീട്ടിൽക്കൊണ്ടുപോയി. എന്നി
ട്ടും കുട്ടികളുടെ കരച്ചിൽനിന്നില്ല. അച്ഛൻ വൈകുന്നതുകൊണ്ട് അമ്മേ! അമ്മേ അച്ഛാ!
അച്ഛാ! എന്നുചൊല്ലിക്കൊണ്ടുവന്നു. അതുകണ്ട് ശീതോബന്ധുവിനു വ്യസനം
ഉണ്ടായി. അദ്ദേഹം സ്വന്തം കയ്യിൽ ദൈവത്തെച്ചൊല്ലി നിലവിളിച്ചു. ദൈവമേ
ഇതെന്തൊരുസങ്കടമാണ്? അങ്ങനെയും ഈ കുട്ടികളെയും ഇങ്ങനെയിട്ടു ദുഃഖിപ്പിക്കുന്നതു
നിന്തിരുവടിക്കു ധർമ്മമേന്മ? തൃക്കണ്ണുകളാൽ ഈ കുട്ടികളെ നന്നുനോക്കരുതോ! വിധോ
ഭാവനെ നാട്ടിൽക്കൊണ്ടുവന്നു മോക്കരുതോ? അച്ഛനമ്മമാരെപ്പിരിഞ്ഞിരിക്കാൻ ശക്തര
ല്ലാതെ ഇതാ ഈ അറിയാത്ത കുട്ടികൾ കിടന്നു നിലവിളിക്കുന്നു, അങ്ങേക്കു കരുണയി
ല്ലയോ? അതോ അങ്ങനെയുടെ പാപശേഷത്താലിങ്ങനെ ദുഃഖിപ്പിക്കുന്നുവോ? ഫേപരമേശ്വര!
പരിശുദ്ധ! എന്നുപരിഭവനംതുടങ്ങി, അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഭാര്യയും അപ്രകാരംതന്നെ ക
രഞ്ഞുവിളിച്ചു, കുട്ടികളെ ശുശ്രൂഷിച്ചുകൊണ്ടിരുന്നു. ഇങ്ങനെ മുത്തിരുന്നതന്റെയും
അഭിശങ്കയുടെയും അംശമായ ഈ ബാലരും അരുന്ധത്യംശമായ തങ്കമാലയീയും അവ
രുടെ മാതാപിതാക്കളാകും എന്നുതോന്നുകൂടി നിലവിളിച്ചപ്പോൾ, കൊടുങ്കാറ്റിൽ സമാധി

യിലിരുന്ന വിശ്വാസവാന്റെ ധ്യാനം തനിയെ അഴിഞ്ഞു. അദ്ദേഹത്തിനുപുത്രന്മാരെക്കുറിച്ചു അശങ്കയും വാത്സല്യവുമുണ്ടായി. അവന്റെ വേർപാടിനെക്കുറിച്ചു ഭുഷിച്ചു. അടിക്കടി അവരെ വിചാരിച്ചു കണ്ണുനീർ പറ്റുതുകൊണ്ടു. സമാധിയിട്ടുണ്ടു പുത്രന്മാരെ വലിച്ചുപ്പൊൾ, അദ്ദേഹം ദൈവത്തെച്ചൊല്ലി, “ഹേ ദേവാധിദേവ! പരമാത്മൻ! വൈരാഗ്യത്തോടുകൂടിയിരുന്ന എന്നിക്കു വിവാഹമുണ്ടാക്കിവെച്ചതെന്തിന്? എന്നിട്ടും സന്യസി ചിരഞ്ചിത എന്നെവീണ്ടും സംസാരത്തിൽ കുടുക്കിയതെന്തിന്? നിഷ്കാമനായ എന്നിക്കു കാമംവലിച്ചുവെന്തിന്? കുട്ടികളെ അവശ്യമില്ല എന്നുനശിച്ചിരുന്ന എന്നിക്കു നാലുകുട്ടികളെപ്പുറത്തു പ്രദാനംചെയ്തു—ഭക്തനും വിശുദ്ധനുമായ എന്നെ ഭൂഷണം ബ്രാഹ്മണമെക്കൊണ്ടുപറയിച്ചതെന്തിന്? അതൊക്കെ അങ്ങനെയൊക്കെകിലുംപ്രിയപ്പെട്ടു ആ കുട്ടികളെ പിരിഞ്ഞിരിക്കണമെന്നുള്ള നിർബന്ധബുദ്ധി, എന്നിക്കുതോന്നിയതെന്തിന്?” ഇങ്ങനെ ഓരോവിചാരപാതകംചെയ്തശേഷം പതിനേഴാം പുത്രന്മാരേയുംകുറിച്ചു വാത്സല്യം വലിച്ചു; ഹേ നിവൃത്തിസംഹാര! ജ്ഞാനേശ്വര! നിങ്ങളുടെ സ്വർഗം യാതൊരുസിദ്ധിക്കൊണ്ടും ലഭിക്കാത്ത മനോനിവൃത്തിയെച്ചെയ്യുന്നുതാണ്. അങ്ങനെയുള്ളനിങ്ങളെപ്പിരിഞ്ഞിരിക്കാൻ എന്നിക്കുതോന്നിയതെന്തുകൊണ്ട്? മുഴുജന്മപാപശേഷമെല്ലാമായിരിക്കാം. ഹേ ശോഭനദേവ! മഹാദേവ! മുക്തിദായക നിങ്ങളുടെ ദർശനംതന്നെ എന്നിക്കത്രത്തോളം അനന്ദത്തേയും അനിമാദിസിദ്ധികളേയും ദാനംചെയ്യത്തക്കവണ്ണം പരിചരവനം ആകുന്നു. എന്നുപറഞ്ഞു കരളുകളും ഉടയ്ക്കിയിടെ വിവേകമുണ്ടായിപുത്രന്മാരെവെടിഞ്ഞു സമാധിയിൽ ലയിക്കുകയും വീണ്ടും സമാധിയിട്ടുണ്ടു ഭാര്യയെചിളിച്ചു വിളപിക്കുകയും, വീണ്ടും ആ അശ്വപരിത്യജിക്കുകയും നിഷ്ഠുരത്വമിരിക്കുകയും പിന്നെയും നിഷ്ഠുരശിഷ്യകളും തന്നത്തന്നെ ശപിക്കുകയും വിചപിക്കുകയും ചെയ്തു. വളരെനേരം കഴിഞ്ഞപ്പോൾ മനസ്സിലുളകി ഭൂമിച്ചു സമാധിംകുറിക്കാൻ ശക്തനല്ലാതെ പണ്ട്, അശരീരിവാക്കുണ്ടായതും വിവാഹംചെയ്തതും വൈരാഗ്യംതോന്നിയതും സന്യസിച്ചതും, ഇങ്ങനെ ഓരോപുച്ഛചരിത്രങ്ങൾ വിചാരിച്ചുവിചാരിച്ചു ഒന്നുംരോന്നായതെയും ഒന്നിനും അളല്ലാതെയും ഭുഷിച്ചു. ആ പരിഭ്രമത്തിൽ പരബ്രഹ്മത്തെസ്തുതിക്കാൻതുടങ്ങി:—

പരബ്രഹ്മസ്തുതി.

അംബരോപമമെങ്ങുമെങ്ങുമടഞ്ഞുതിങ്ങിനിറഞ്ഞതായ്
സംവിഭാജകമായ് സപതംഭവശംഭുവാൽഭജനീയമായ്
കന്ധമുറുമകന്ധമായഴിപറന്നഗ്രഹചന്ദ്രവായ്
ബിംബമായുമബിംബമായുമെഴുന്നസൽപരബ്രഹ്മമേ!
ഭൂതരാശിമനസ്സുതൊട്ടെഴുമിദ്രിയങ്ങളുസത്തുസ-
ത്താദിയന്തമുതാനുതങ്ങളുനീതിനീതിശുഭാശുഭം
നാദവുംമഹനീയമാങ്കളിഭേദബോധമിതൊക്കെയും
വേദസാമ്പുമായ് വിളങ്ങുന്നതസൽപരബ്രഹ്മമേ!
തന്നെയാരെയെന്നവർത്തവതത്ത്വമൊട്ടറിയുന്നുപോൽ
മിന്നൽപോലുണറുറുനിൽക്കുമെണ്ഡമിൽപ്രഭവസ്തനീ
വന്നഭുഷമിതാരെടോതുവതെന്നയാളുകൾദൈവമേ!
ഭിന്നമായുമഭിന്നമായുമെഴുന്നതസൽപരബ്രഹ്മമേ!
മുക്തയോഗികൾതൻമനോമുകുപ്രഭയ്ക്കുപിളക്കമായ്
നിഷ്കളാത്മകമായിവിശ്വപരമേശ്വരചരസാക്ഷിയായ്
ഭക്തിപൂണ്ടുനിനപ്പവർക്കുനിരന്തരേഷ്ടതതപമായ്
സത്യമായ് വിലസുന്ന ചിത്ത ബ്രഹ്മമേപരബ്രഹ്മമേ!
നിവികല്പസമാധിചേർന്നുവിളങ്ങിടുന്നതപസപികൾ-
ക്കച്ചുളികസുഖസപരപമുണർത്തുമുഴ്ബണതത്ത്വമേ

സർവ്വതവചിദപിഭൂതിവിലാസമേവപരാൽപരം
സർവ്വസാക്ഷിഭൂതിഭൂതാദമയാവൃതം പരബ്രഹ്മമേ!
മക്ഷിതാദികൾ മൗനീഭൂതിയെങ്ങുമൊട്ടുതാങ്ങുമേ!
ചിദ്ഭാവനാലതത്ത്വപരജ്ഞസീമുണ്ടുമാമദൈവമേ!
പരമെന്നിതെവകുളാഭിധർമ്മനിവാസഭവിച്ചിടാ
തക്ഷയംപദമുള്ള പാൻപരമേകമോപരബ്രഹ്മമേ!
അമ്മയച്ഛന്ദീഭൂതിനിപതിച്ചുതന്നോധനം
ധർമ്മച്ഛലവൃത്തിശുദ്ധികൾ പസ്തുഭൂഷണികേതനം
നന്മതന്മകളൻപുരിമ്പുമാദിമൂലമുമാക്കെനീ
നമ്മയാളുക്കഭക്തിയില്ല കബ്രഹ്മമേപരബ്രഹ്മമേ!
നാകഭൂബലിനതപാസി കളേവരാമുപാസ്യരാം
ലോകനാമകകേശകേശവദേവരാലുമഭീഷ്യമേ
ഏകമാത്രമഖണ്ഡമേവമപിണ്ഡപിണ്ഡമുമായൊര-
സ്പോകഭൂതിവിലാസമേജയലോകലോകനിവാസമേ.
ഇച്ഛാലാഭരമാപ്രപഞ്ചമൊടുങ്ങിയാലുഴിഞ്ഞിടാ
തമരവപ്രഭുതാത്മകമാളുമൊരപാധാമമേ
നിത്യമേനിവദ്യമേഗതിയദ്യമേതപികൃതമേ
സത്യമേദൂതത്ത്വമേജയബ്രഹ്മമേപരബ്രഹ്മമേ!
കൃത്യാബാധമരോഷമെണ്ണിമുഴന്നിടുന്നൊരുപാപിത്താൻ
ബലരാപമഹോദയോമയഗത്ത്വമാൻകഴങ്ങിനേൻ
ഇദ്ദേഹപദകററിനിത്യമഭീഷ്ടമൊട്ടുചിട്ടിടവാൻ
അത്യദാരമനുഗ്രഹമുള്ളർമാരിലെയുക്കദൈവമേ.
ഏഴയാമിപനാശ്രയിച്ചുജീച്ചിടുന്നമനസ്സഴി-
ഞ്ഞുഴിവാസമഹാകലാസ്സവദുസ്സരംഗമേതതിനാൽ
വാഴ്വാൻകൊതിയില്ല ഭൂതലഭോഗമോഹവുമില്ലമേ
കോഴനീക്കിയനുഗ്രഹമുക്കബ്രഹ്മമേപരബ്രഹ്മമേ.
മുക്തരായതപസ്വികൾക്കമകക്കുരുണിമഴുക്കുറേ-
ത്തിലാരാതലഭൂഷയായ് വിലസുന്നഭക്തജനത്തിനും
നിത്യനിർവൃത്തിയേകിടുംതവസേവനേരതിപൂണ്ടൊരൻ
ദുഃഖപാപവിപത്തഴിക്ക കബ്രഹ്മമേപരബ്രഹ്മമേ
വിദ്യയാലറിയാവതോതവതത്ത്വമല്ലതിളച്ഛ്രമം
സിദ്ധിയാലറിയാവതോപുരുഷഭക്തിയാലറിയാവതോ
വിദ്യമാനമഹസ്സുചതനമുള്ള ശക്തിവിശേഷമെ-
ന്നൊക്കെയെന്നി, നിനക്കൊരുപ്രഭു മിപ്പതെന്തയിബ്രഹ്മമേ?
അശതൈവദ്രാമശുദ്ധമാനസപാരമെക്കെയൊഴിഞ്ഞവ-
ക്കാശ്രനിത്യപദത്തെനൽകിടമീശശക്തിവിശേഷമേ
പേശലാഹരികൾതൻവിലാസ പരയ്ക്കു കത്തുവലഞ്ഞിടാ
താരകിരുന്നനുഗ്രഹിക്കുക, ബ്രഹ്മമേപരബ്രഹ്മമേ!
ധരണിമന്ദ്രദിവാകരാശ്രഗവലനരൂപനിദാനമേ
കരണജീവവിചിത്രത്തികൾമുളമാന്തദൈവമേ
മരണജനിമൂലവികൃതിലേശമിയനിടാത്തസുധാമമേ
കരുണയടിയനിലമുള്ള കാശുപരാൽപരത്മകബ്രഹ്മമേ.
അമ്മയില്ലിവനച്ഛനില്ലസഹോദരാദികളാരുമി-
ല്ലനധാന്യധനാദിയില്ലോരുതോഴനില്ലപദേശകൻ
അന്നൊരൊരുതുറുപ്പിങ്ങനെയായിനിർമൂലമെന്നിമ-

റെന്നൊരാശ്രയമില്ല നമ്മെയനുഗ്രഹിക്കുകബ്രഹ്മമേ!
സൽകൃപാമൃതസിന്ധുനീമമ ബന്ധുജീവനമന്യമ-
ല്ലത്രമാനുഷമസംഭവജടൽക്കിയായിത്താൻ
ദേവകിയനുഗ്രഹിച്ചതിന്നിന്നുനീതുനിയത്തേ-
റുത്തമാശ്രയമാണെങ്കിലോപരാത്മകബ്രഹ്മമേ!
ശുദ്ധസാത്വികതത്ത്വപരോഭവമുക്തരേന്തിനമന്ത്രമേ
നിസ്കമസ്കഹൃദന്തരേ ഭിരമിക്പ്രകാശവിലാസമേ
മുക്തിയാപേദമായതന്യാടനൽകിടുന്നതായസം-
വിത്സപതാത്മകമേ,ദിശാശുശിഖഞ്ചമേശിഖ ബ്രഹ്മമേ!
ഭക്തദാസതപ്തജ്ഞനിൻപരമാർത്ഥബോധമുദിക്കുവാ
നെത്രദർശിതമാശയൊന്നഭിമാനമൊന്നിതുണ്ടെന്നാൽ
മന്ത്രിമാനസമെത്രനീചമലീഭസസ്ഥിതിപൂണ്ടിട്ട-
ന്നദ്യമേതരിഭേകഭാവനബ്രഹ്മമേപരബ്രഹ്മമേ!
അന്തമാദിയുമെന്നിസർവ്വനിദാനമാവിവിളങ്ങിടും
ബന്ധമോചനമറതൈജന്യധാമമേയപിശാമമേ
ഹന്തഭൂമസമൃദ്ധിയാലൊഴിപ്പാകയെന്നിന്നൊത്താ-
നന്ത!മാത്മനിചിന്തചെയ്തിതുദാമചിന്തയബ്രഹ്മമേ!
മേടമാളികസേനആനകൾവിവിധഭോകമഹാധനം
കൂട്ടിപ്പിടുതർപായമളവഹമീഭവിക്കുമേസംശയം
ഗ്രഹമായവിക്രാഹ്യമായവേൽപ്രശാന്തസനാതനാ-
ത്രസകാന്തിവിലാസമാണഴിവുറതെൻപരബ്രഹ്മമേ!
ഹന്തമുജ്ജ്വലിൽചരിച്ചൊരുതിയയോമതിമോഹമോ
ബന്ധപാശവിഹീനനജ്ജനശാപമോമമപാപമോ
ചിന്ത്യാമാതവനിത്യസൽപദമെന്തുകൊണ്ടുമാനന്താൽ
അന്തമാദിയുമെന്നിന്നിന്നവിളങ്ങുമെൻപരബ്രഹ്മമേ!
പാപനാശനരീർത്വമേപരിപൂതമുക്തിപദാർത്ഥമേ
സാവധാനനിധാനമേസകലാത്മസാധനമെന്നമേ
പാവനാത്മമഹത്വബോധനബോധമേഗതഗാധമേ
പാപനാശഗതിക്കൊരാശ്രയമാകണേപരബ്രഹ്മമേ!
വേദപാരമ്പര്യമുതലാനസർവ്വഭവമാണ്തുമൂലമോ?
ബോധദായകദേശികോത്തർശാപമേറുകമൂലമോ!
ഏതിനാലിരുളെൻചന്ദ്രസ്സുനെമുടിനിൽപ്പുതുടൈവമേ!
ബോധമേററിമനഃപ്രകാശമിയററുകെൻപരബ്രഹ്മമേ!
ബന്ധമാണൊരുമന്തസ്സിനിയെന്നമുക്തിപദേയത്യാ-
ന്നന്തമാമലോകചാസനനീങ്ങിനിർമ്മലമാകുമോ
ബന്ധമറുവസിച്ഛത്താൻചിഹ്നനാളതെന്തിനൊഴിച്ചുനീ
ഹന്ത!ദാസ്യതാദിപാശമിയറിയിയെൻപരബ്രഹ്മമേ.
ഭ്രാന്തിസാധനമായമായയെനീക്കിവയ്ക്കുന്നല്ലതെ-
ന്നാസ്ത്വമറുനറുറുത്താൻബഹുധാവിമോഹിതനായിഹ
കാന്തനന്ദനനത്ഥമോലയമൊക്കെയായവയ്ക്കുക-
ത്താണ്ടുകുൻമറപൂണ്ടതെന്തൊരുമായമോപരബ്രഹ്മമേ.
ഉരുതെന്തിഹപേയമെന്തിഹലോകചാഴ്ച്ചുമെന്തമോ
ഗീതമത്ഥമെന്നപോലെഴുപ്പുംപ്രധാനവിചേഷ്ടയും
താരിലുണ്ണിഗിരിശനംബുജനേത്രനെന്തിവെന്നെന്തമോ
പോരമുരുമെഴുത്തനീസകലാശ്രയമേരബ്രഹ്മമേ!

ദേഹമിന്ദ്രിയസംഹമെന്നിപതാനുണർത്തിനദീപമേ
ലോഭമോഹമദാദിദുഷ്ടകൾനഷ്ടമാക്കിനധുപമേ
ശോഭനാത്മവികാസനിർവൃതിനൽകുമുട് ബണയോധമേ!
ശീഭ്രഹംസസുപണ്ണാഹമനന്ദന്യമേപരബ്രഹ്മമേ.
ചേർചൊടിഞ്ഞമരങ്ങൾചോൽപിണിനാലതുളളിനപിള്ളപോൽ
വിട്ടുപോയനതാഗ്നിപോലെയുമീവിധംനിലവിട്ടുഞാൻ
കുടൽപൂണ്ടുഴലുന്നനിൻതുപയെന്നിലുന്റുവേലമി
ല്ല ടൂതീത്തുസുഖാശ്രയംതമിക്നപിലെൻപരബ്രഹ്മമേ!
ധ്യാനനിഷ്ഠകർന്നവർക്കുഭോഗമേപ്രണാധാനമേ!
മൗനമാനസദീപമേപരമുക്തിസിദ്ധിവിധാനമേ
ഹീനനാമഭിമാനിഞാനച്ഛേകിനിൻകരുണാസുധാ
ചാനലോലുചനത്രമാപരബ്രഹ്മമേപരബ്രഹ്മമേ.
തുമ്മരമായധനകുടാരാലമികുളുടുഷ്ടതസഞ്ചയം
നിശ്ചയംവിചരിക്കുമുഖ്യപത്രലോചനമാർകളിൽ
ചിത്തപത്മമുദയെടാതെവിശുദ്ധമാക്കിയനന്തമ-
ത്യുത്തമംതമമുക്തമാപദസിദ്ധിനൽകുടബ്രഹ്മമേ!
നീതിയില്ല ഗുരോരഭാരകൃപാകടാക്ഷവുമില്ലവി-
ഖ്യാതിയില്ല, വിവേകമില്ലവിശേഷബോധവുമില്ലമേ!
ഭീതിഭയകമായസംസ്കൃതിനീക്കിയെന്നയനുഗ്രഹി-
ക്കാതെല്ലില്ലപരാശ്രയംമമബ്രഹ്മമേപരബ്രഹ്മമേ!
മുശലാലവിഗ്രഹാഗ്രമേപരിശുദ്ധിചേർന്നാരുപാസ്വമേ
മുക്തമാനസഭാവ്യമേഗുരുഭക്തബോധനസാഹ്യമേ
ബുദ്ധലോകസുധർമ്മമയപവർഗ്ഗസാധനമർമ്മമേ!
മുക്തമാക്കുകർമ്മമേപരബ്രഹ്മമേപരബ്രഹ്മമേ!
ദാനധർമ്മദറിഞ്ഞുചെയ്തമല്ല, വേദമഹാവിധി-
ക്കുറുമെന്നിയിരുന്നു മോഹമൊഴിച്ചുവെച്ചതുമില്ലുമാൻ
ഹാനിചേല്ലാതുകർമ്മപാശമുത്തതില്ല, മികച്ചുര-
ജ്ഞാനിയായ ടൂമെന്നയാളുകബ്രഹ്മമേപരബ്രഹ്മമേ!
ഹന്ദ്രസുന്ദരശോഭി സദഗുരുരൂപമേശുഭമേനമോ
നന്ദനീയചിദാത്മകാന്തിഗംഗേസിഞ്ചയമേനമഃ
കിന്നതേകരുണാസംഗമയി! ദൈവമേഖലുനൈഹമേ
ധന്യമാശ്രയമന്യമെൻപരബ്രഹ്മമേപരബ്രഹ്മമേ!
അപ്യതമലവസ്തുവേഹിനമോത്തുതല്ലാതളെന്നമ-
സ്സുച്ഛിദപ്രയത്നത്തപമേപമോത്ഥമേപരമേനമഃ
ശുദ്ധനിത്യപരാൽപരൈശ്വരസാക്ഷിഭൂതസചേതന
പ്രത്യമാഖിലരൂപമേപരബ്രഹ്മമേപരബ്രഹ്മമേ.
മുഗ്ദ്ധമേഖിലശക്തമേപരിമുക്തമേസതതംനമോ
ബുദ്ധനിത്യനിരക്കമേ! നിരപളമേ! സുഖമേനമഃ
ബുദ്ധനായിട്ടുമേനനീപരിമുക്തനാക്കുകദൈവമേ!
സത്യസന്ധവിശിഷ്ടമേപരബ്രഹ്മമേപരബ്രഹ്മമേ!

ഇങ്ങനെ നാനൂററികുറച്ചു പദ്യങ്ങൾ പരബ്രഹ്മസ്തുതിയായിപാടി. ബ്രഹ്മസ്തോ
ത്രംചെയ്തു രീനമാത്രമിൽ, അശരീരിയുണ്ടായി ഹേവിഡോഭാപ! നിന്റെ സ്തുനതകളെ
ല്ലാം നീങ്ങി അഖണ്ഡാനന്ദം ഉദിക്കുവാൻ ഞാൻ വരേതന്നതുമല്ലാതെ, ഈ പരബ്രഹ്മ
സ്തുതിയെ കേതിപൂർവ്വം കീർത്തിക്കുന്നവരും നിനക്കു തന്നുവരത്തിനു അധികാരികളാകുന്നു.
ഇപ്രകാരം അശരീരിവാക്കു ശ്രവച്ചുമാത്രയിൽ വിഡോഭാചന്റെ മനശ്ശാപലുങ്ങളെല്ലാം

നന്നോടെ നീങ്ങി. നിവീകല്പനയായിക്കു മനസ്സുപച്ച അദ്ദേഹം പുത്രശത്രുദിസ്മണകൾ വീട്ടു വീണ്ടും സമാധിസ്വനായിഭവിച്ചു. വിശ്വഭാവൻ ഇങ്ങനെ സമാധിയിൽ ലഭിച്ചിരിക്കുമ്പോൾ, തക്മാഭായി അന്വേഷിച്ചുനോക്കിപ്പോയി, അവന്റെത്തന്നെചെന്നുചേർന്നു തോന്നിനേക്കണ്ടയെന്നു അനന്താത്മകല്പോലങ്ങളിൽ കളിച്ചു അവർ അദ്ദേഹത്തിന്റെ പാദങ്ങളിൽവന്നിട്ടു പ്രാണേശ്വരൻ പതിവുതന്നെയുണ്ടെന്നു ഇപ്രകാരംചെയ്തിട്ടു വോ? പുത്രശത്രുദികളിലുള്ള മമതയും മറ്റുവൻ പരിത്യജിച്ചുവോ? എന്നോരോധിത്തത്തിൽ അവർ കിടന്നു കരയുമ്പോൾ, വിശ്വഭാവൻ സമാധിവിശ്വനായി കണ്ണുകൾമിഴിച്ചുനോക്കി. പ്രിയേ! നീ ഈകൊടുങ്കാട്ടിൽ എങ്ങനെവന്നുപററി! എന്നു അന്വേഷിച്ചു എന്നിന്നു ബുദ്ധിമുട്ടി! നമ്മുടെ കുട്ടികളെ എവിടെവിട്ടു? തപസ്സു മുടക്കാനായി ഇവിടെ വന്നു ചാടിയതെന്തിന്നു? എന്നെക്കുറിച്ചുള്ള അശരണീ വിട്ടുകയറണം. ഇപ്പോൾതന്നെ നാട്ടിലേക്കുപോയി കുട്ടികളെ സൂക്ഷിച്ചുകൊൾക. ഈ കുട്ടികളിൽനിന്നു കഷ്ടപ്പെട്ടിട്ടുള്ള കാര്യം ഭർത്താവുകൃഷ്ണൻ അനുസരിച്ചു, തോന്നിനെ ധ്യാനിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്നതാണ് പതിവുതന്നെയുണ്ടാക. നീ വീട്ടിൽചെന്നു ദൈവത്തെ ധ്യാനിക്കണം, ഞാൻ കാട്ടിവിടണം ധ്യാനിക്കാം. നമുക്കെല്ലാം അധിപതി അദ്ദേഹമാണ്. എന്നാൽ വേഗംപൊയ്ക്കാക എന്നാജ്ഞാപിച്ചു, ധ്യാനനിഷ്ഠനായി കണ്ണടച്ചു. തക്മാഭായി, പുത്രന്മാരിൽ അളവറവാത്സല്യം ഉണ്ടായിരുന്നിട്ടും, തോന്നിനെപ്പിരിഞ്ഞുപോകാൻ വിശ്വാസമില്ലായ്മ കൊണ്ടു, അവിടെത്തന്നെ താമസിച്ചു, ഫലമുലങ്ങളും മറ്റും അന്വേഷിച്ചുകൊണ്ടുവന്നു, തോന്നിനെ ഭക്ഷണംകൊടുത്തും ശുശ്രൂഷിച്ചും ദിവസംനയിച്ചു. ഇങ്ങനെ മൂന്നുദിവസം അയ്യപ്പാർ വിശ്വഭാവന്റെ മനസ്സുവിഞ്ഞു, ഭാര്യയെനോക്കിപ്പറഞ്ഞു. പ്രിയേ! വൃദ്ധായ നിന്റെ മാതാപിതാക്കളുടെ കഥ എന്താണെന്നറിഞ്ഞില്ലല്ലോ. കുട്ടികൾ നമ്മെക്കൊണ്ടു, എന്തെല്ലാം കാട്ടിക്കൂട്ടുന്നെന്നും അറിഞ്ഞില്ല അതുകൊണ്ടു, ഞാൻ വീണ്ടും മുന്തിരുന്ന മലയുടെ ഗുഹയിൽതന്നെ വന്നിരിക്കാം അപ്പോൾ വീട്ടുകാരുണ്ടും മുറയ്ക്കിയിട്ടുണ്ടല്ലോ”

വിശ്വഭാവൻ ഇത്രയും പറഞ്ഞു, ഭാര്യയുമായിത്തീർന്നു, മുന്തിരുന്ന മലയുടെ ഗുഹയിൽവന്നുചേർന്നു. ഇനി നീ വീട്ടിൽപോയി മാതാപിതാക്കളുടെയും കുട്ടികളുടെയും കഥ അന്വേഷിച്ചറിഞ്ഞുപറഞ്ഞെന്നു തക്മാഭായിയെ അജ്ഞാപിച്ചുനയ്ക്കുകയും ചെയ്തു. ഭർത്തവിയോഗപ്രകാരം അവർ വീട്ടിലെത്തി മാതാപിതാക്കളെയും കുട്ടികളെയും അശ്വസിപ്പിച്ചു, കന്നുകുട്ടികളെയും കഴിഞ്ഞശേഷം വീണ്ടുംകാട്ടിലേക്കുപോയി. വിശ്വഭാവൻ സകല ബന്ധങ്ങളുംവിട്ടു, ബ്രഹ്മാനന്ദ സമാധിയിൽ ഭവിച്ചിരുന്നു, തക്മാഭായിവീട്ടിലും കാട്ടിലുമായി ഭാരിതാമസിച്ചു, മക്കളെയും തോന്നിയെയും ശുശ്രൂഷിച്ചു സന്തുഷ്ടയായി ദിവസങ്ങളെ നയിക്കുകയും ചെയ്തു.

എട്ടാം അദ്ധ്യായം.

(ജ്ഞാനേശ്വരൻ ബ്രാഹ്മണരെ അപമാനിച്ചതും ഐശ്വര്യം ലഭിച്ചതും)

ഘോര സിദ്ധാചാര്യൻ! വിശ്വഭാവനും തക്മാഭായിയും ഇങ്ങനെ സന്തുഷ്ടയായി കാട്ടിലിരിക്കുമ്പോൾ, നാട്ടിൽ ശീതോബന്ധുവിന്റെ കഥ ഭയനീയമായിത്തീർന്നു. സമ്പത്തെല്ലാം നശിച്ചു ദരിദ്രനായ അദ്ദേഹം അ കുട്ടികളെ എങ്ങനെ രക്ഷിക്കുമെന്നുള്ള വേദനയോടുകൂടി തന്റെ പൂർവ്വസ്ഥിതിയോടടുത്തു, അ സങ്കടാവസ്ഥ അറിയിക്കുകയും യഥാശക്തി അവർ ചെയ്തു സംഭാവനാവാങ്ങി ഭാര്യയെക്കൊണ്ടുപിടിക്കുകയും ചെയ്തുവന്നു. ഇങ്ങനെ എല്ലാസ്ഥിതിയോടടുത്തും അടുക്കൽ കാരോതാവണമെന്നുതീർന്നപ്പോൾ, വീട്ടുതോറുനടന്നു ഭിക്ഷയാചിച്ചുതുടങ്ങി. മാതാമഹന്റെ ദുഃഖാവസ്ഥകളെ ഭയദിവസം മങ്ങ

നേശപാൻ, പല ജന്മങ്ങളിൽക്കും തന്റെ ദർശനംകൊടുക്കാനായും അശാപാശങ്ങളെ തീർത്തുകൊടുക്കാനായും, താൻകൂടി ഭിക്ഷാടനത്തിനിറങ്ങി, സാക്ഷാൽ വിഷ്ണുഭവന്റെ അവതരമായ ജ്ഞാനേശ്വരനെക്കണ്ടൊരുകാര്യം ഉത്തമജനങ്ങൾ അനന്ദത്തോടുകൂടി ഭിക്ഷുകൊടുക്കുകയും കോമളാംഗനായ ഒരു ബാലനെ വെയിൽനിടത്തി ഭുജനമനുഭവിപ്പിക്കുന്നതിനെക്കുറിച്ചും, ശീതോഷ്ണസുവിനോദം വരിച്ച സങ്കടം പറയുകയും ചെയ്തു. പലരും ഒരു ബാലന്റെ മൂലാവിൽ ചുംബിച്ചു, അശ്ലേഷിക്കാതെ മുതുന്നില്ല. അവന്റെ അഴുകിനേയും അറിവിനേയുംകുറിച്ചു ജനങ്ങൾ ചുറ്റും. ധാന്യങ്ങളും അഭരണങ്ങളും അവശ്യംപോലെ ദാനംചെയ്തു. ശീതോഷ്ണസുവിനോദം ചുമന്നുകൊണ്ടുപോകാൻ പാടില്ലാത്തവണ്ണം, അതധികപ്പെട്ടതിനാൽ അയാൾ അപ്പറെ ഒരു തെരുത്തിണ്ണയിൽ കൂട്ടിച്ചേർത്തുവെച്ചു, നിന്നുവിഷമിക്കുന്നതുകണ്ടു, പകുതി താൻകൂടി ചെടുത്തുകൊള്ളാമെന്നു ജ്ഞാനേശ്വരൻ പറഞ്ഞു. അതനുസരിച്ചു; അതിലൊരുഭാഗം ഒരു വസ്ത്രത്തിലാക്കിക്കെട്ടി, തലയിൽവെച്ചുകൊണ്ടു, മാതാമഹന്റെ പുറകേനടന്നു. ഒട്ടനേകംചെന്നപ്പോൾ കാലിടിയിൽ ജ്ഞാനേശ്വരൻ ചുമട്ടുകൊണ്ടു താഴേവീണു. ശീതോഷ്ണസുവിനോദം നിന്നും ജ്ഞാനേശ്വരൻ കുറേദൂരം വിട്ടുനടക്കുകയായിരുന്നതുകണ്ടു, പെട്ടെന്നു അയാൾകണ്ടില്ല. മാതാമഹൻ കണ്ടാൽ കോപിക്കുമെന്നു ഭയത്തോടുകൂടി വേഗംതന്നെ ജ്ഞാനേശ്വരൻ വെളിക്കുതുകിയ ധാന്യങ്ങളികൾ പെറുക്കിക്കൊണ്ടുനിന്നു. അതിനിടയ്ക്കു ശീതോഷ്ണസു തിരിഞ്ഞുനോക്കി ഒരു സംഭവം കാണാനിടയായി. കണ്ടപ്പോൾത്തന്നെ അയാൾ കോപത്തോടുകൂടി, എന്താ മൃഗക്കുട്ടി, നീ എടുക്കേണ്ടാ എന്നു ഞാൻ പല പറിവുത്തിപറഞ്ഞിട്ടില്ലേ? അതു കേൾക്കാഞ്ഞതെന്തുകൊണ്ടു? ഇപ്പോൾ തറയിൽകൊണ്ടുതട്ടിയുംവെച്ചിരുന്നു, വെള്ളിപ്പെറുക്കുന്നുവോ? എന്നുപറഞ്ഞുവെച്ചു, അടിക്കാനായി ജ്ഞാനേശ്വരന്റെ കൈക്കു പിടിച്ചു അടിക്കുമെന്നുള്ള ഭയത്താൽ ബാലനായ ജ്ഞാനേശ്വരൻ, കൈയ്ക്കുതറി മാതാമഹനെ പുറകോട്ടാക്കുന്നതുള്ളി. വാല്യകൃത്താലുള്ള ശക്തികയത്താൽ ഒരു തള്ളുറു ശീതോഷ്ണസുതാഴേവീണുപോയി. എന്താ ദുഷ്ടക്കുട്ടി! നിന്നെ ഞാൻ കാമനിച്ചുവെത്തിയതിന്നു ഇതാണോ പ്രത്യുപകാരം എന്നു കോപത്തോടെ ചോദിച്ചുകൊണ്ടു, അടിക്കാനായി അവിടെനിന്നും ചാടിയെഴുന്നേറ്റു. ജ്ഞാനേശ്വരൻ ഭേപ്പെട്ട ധാന്യക്കെട്ടും കൈവിട്ടോട്ടോൻ തുടങ്ങി. കെട്ടിലുള്ള ധാന്യം ചിതറിവീഴാൻ ഇടയായതുകണ്ടും മറ്റും കോപാകുലനായ ശീതോഷ്ണസു പിന്തുടർന്നുവെച്ചു, ജ്ഞാനേശ്വരനെ എത്തിപ്പിടിച്ചുകൊണ്ടു പിടിക്കാനും അടിക്കാനും തുടങ്ങി. ജ്ഞാനേശ്വരൻ, നോവുസമീകവയ്ക്കാതെ നിലവിളിച്ചു കേൾത്തു. ഈ മീലാവിനോടങ്ങളെല്ലാം കണ്ടുകൊണ്ടു അകാശത്തിൽനിന്നു ദേവന്മാർ കാം ഹരിഹരി! മൂരഹരി! നരഹരി! പുണ്ഡരീകാക്ഷ! ഗർഭധവാഹന! നയനമോഹന! പരമപാവന! നാരായണ! ഭക്തപരമേശ്വര! ഭൂഭാരവാഹനാർത്ഥം യഥാകാലം കാരോ അവതാരമെടുത്തു മോക്ഷമകുലം കേതവത്സവ! കൃഷ്ണാവതാരകലേത്തിൽ ദത്തവക്ത്രനെയെന്നതായി ഭാവിച്ചോടിയപ്പോൾ അവനേപിടിക്കൊടുക്കാത്ത നിന്തിരുവടി, ഇപ്പോൾ ഈ വൃദ്ധൻ പിടിക്കെടുത്തുകാരണം എന്തായിരിക്കാം. മഹാമോഹനായ ഹിസ്ത്രാക്ഷനെപ്പോലും നിഗ്രഹിക്കാൻ ശക്തനായ ഗേവാൻ, ഈവൃദ്ധന്റെകൈയാൽ അടിയെടുക്കേണ്ടതൊന്നായിരിക്കും? ഗോവൽനഗിനിയെ ഒരുവിരലാൽ തടഞ്ഞിനിടത്തിയ അങ്ങനെയൊരു ധാന്യക്കെട്ടു ചുമക്കാൻ ശക്തിയില്ലാതെവന്നതെന്തായിരിക്കാം? ഭീഷ്മാദികളുടെ ശത്രുക്കളേറ്റു ദേഹമുറിയുന്നപ്പോൾ കരയാത്ത നിന്തിരുവടി ഈ വൃദ്ധന്റെഅശക്തമായകൈയാൽ അടിക്കൊണ്ടപ്പോൾ നിലവിളിച്ചതെന്തായിരിക്കാം—ഇങ്ങനെ പലവിധ സ്പോഷങ്ങൾ ചെയ്യുന്നതുകേട്ടു ജ്ഞാനേശ്വരൻ നന്ദാഹ്ലാസമായി തന്റെ മാതാമഹനോടു ഒരു തെറ്റു കണ്ടിരിക്കണമെന്നും, ദേവാൽ അങ്ങനെ വലിയൊരുപ്രസംഗം സമാധാനവാക്കുകൾപറഞ്ഞു, മൗനമുദനായിരുന്നു. വഴിയത്രക്കായി പലരും വൃദ്ധനോടു സമാധാനംപറയും ജ്ഞാനേശ്വരനെ അടിച്ചതിനു കുറുപ്പെടുത്തുപോയും ചെയ്തു. ശീതോഷ്ണസു കോപംശമിച്ചു, ധാന്യക്കെട്ടുകൾ ഒരു കൂലിക്കാണെന്നുകൊണ്ടു ചൂപ്പിച്ചുകൊണ്ടു വീട്ടിലെത്തി, ജ്ഞാനേശ്വരന്റെ ദുഷ്ടതയെക്കുറിച്ചും മറ്റും കല്പനയോടുപറഞ്ഞു.

ഇങ്ങനെയിരിക്കുന്ന കാലത്തൊരിക്കൽ സമീപത്തോടടുത്ത്, ഒരു ഗ്രാമത്തിന്, ശീതോത്ഥന്യുവിനെയുംകൂടുംവേണ്ടയുംകണ്ടിട്ടിരുന്നു. അതനുസരിച്ച് ശീതോത്ഥന്യുവും ഭാര്യയും കുട്ടികൾ നാൽപ്പതുംകൂടി അവിടെപ്പോകയുണ്ടായി; ബ്രാഹ്മണർ അകട്ടികളെക്കണ്ടു ശീതോത്ഥന്യുവെന്നോക്കി—എന്താദ്യബ്രഹ്മണ! ഭൃഷ്ടനാക്കി സമുദായത്തിൽനിന്നും തള്ളപ്പെട്ട വിഡോഭാവനമുണ്ടായിട്ടു ഈ കുട്ടികളെ നീ ഇവിടെ എന്തിനു കൊണ്ടുവന്നു? ഇവരെ കൂടിപന്തിയിലിരുത്തി ഉടുപ്പി ഞങ്ങളെ അകമാനം ഭൃഷ്ടരാക്കണമെന്നെന്നോ നിന്റെ അഭിപ്രായം?..... ഇവരെ ഇപ്പോൾതന്നെ വെളിപ്പെടുത്തിയിട്ടില്ലെങ്കിൽ താങ്കളേയും ഞങ്ങൾ പന്തിയിൽനിന്നെടുത്തേക്കാം. എന്നുപറഞ്ഞു കുട്ടികളുടെ കൈക്കെട്ടിപ്പിടിച്ചു, വലിച്ചു, ദൂരെ മാറിനിറുത്തിട്ട് പന്തിയിൽ ഇരുത്തിട്ട് ചേറു പിളമ്പി പിടിച്ചുമാറുകയൊണ്ടു വിഷണുരായി നിൽക്കുന്ന ആ കുട്ടികളിൽ ജ്ഞാനേശ്വരൻമാത്രം മുന്യോട്ടുചാടി പന്തിയിലെക്കോടി. നിവൃത്തിസാധു കഴിയുന്നത്ര വിധോഘാതവും കേൾക്കാതെ അവൻ പന്തിയിലിരുന്നുവെന്നു മാതാമഹന്റെ ഇലയിൽ കൂടി പറന്നിറങ്ങു് ചേറു ചാരിത്തുടങ്ങി. അതുകണ്ടു ബ്രാഹ്മണർ കോപിച്ചു—എന്താ ഭൃഷ്ടക്കുട്ടി! നീ പന്തിയിരുന്നവരെ മുഴുവൻ അശുദ്ധരാക്കിയോ? ഞങ്ങളുടെയെല്ലാം ഉണരുമുട്ടിച്ചുപോ? എന്നധികേഷപങ്ങൾ വെച്ചിട്ടുകൊണ്ടു് ജ്ഞാനേശ്വരന്റെറന്തേക്കു് ചാഞ്ഞുടുത്തു. ഇനി ഈ ചോരട്ടത്തുകൊണ്ടു് കളകയല്ലാതെ നിവൃത്തിയെന്താ? എന്നന്യോന്യം അഭിമുഖമുടങ്ങി. അതുകണ്ടു ശീതോത്ഥന്യു പറഞ്ഞു—ഹേ! ബ്രാഹ്മണരെ! അറിയാത്ത ഈ കുട്ടി തൊട്ടുപോയെന്നുവെച്ചു് നിങ്ങളുടെ അചാരത്തിനു ഭംഗമില്ല. ചേറുതേ ചഴക്കണ്ടു് കരുതു്. കേവലം ശിശുവായ ഈ കുട്ടിയെ എന്തുചെയ്യാമെന്നുഭ്രമിച്ചാണു് നിങ്ങളെല്ലാം പരസ്പരംകൂടി തുടർത്തിരിക്കുന്നതു്? പൊല്ലാത്തകാര്യം ചെയ്താൽ വല്ലാത്ത അനുഭവമുണ്ടു്—എന്നു നിങ്ങൾ മനസ്സിലാക്കണം.

ഈ വാക്കുകൾ കേട്ടു കോപിച്ചു ബ്രാഹ്മണർ—എന്താ ശീതോത്ഥന്യുവേ! നീ ഇങ്ങനെ അറിയാത്ത കുട്ടികളാണെന്നു പറഞ്ഞു്, ഈ ഭൃഷ്ടന്മാരെ കൂടെയിരുത്തി ഉടുപ്പുന്നതു ഞങ്ങൾ അറിഞ്ഞിട്ടില്ല. അഥവാ അറിഞ്ഞിട്ടില്ലെന്നു നമുധാനപ്പെട്ടുകൊള്ളാം. ഇന്നു പ്രതക്ഷണമായി ഞങ്ങളുടെ മുമ്പാകെ ചെല്ലു് നിൽക്കുന്നതുകൊണ്ടു മേലാൽ നിന്നെ ഞങ്ങളുടെ പന്തിയിൽ ചേർക്കുകയില്ല. കൂട്ടത്തിൽ ചേർത്തു നടത്തുകയുമില്ല. അതുകൊണ്ടുപേശം എഴുന്നേറ്റു ദൂരത്തുപൊയ്ക്കാംക. അല്ലെങ്കിൽ തക്ക അനുഭവംകിട്ടും. എന്നുപറഞ്ഞു തങ്ങളുടെ കൂട്ടരെയെല്ലാം പന്തിയിൽനിന്നെടുത്തേക്കണമെന്നു പ്രേരിപ്പിച്ചുതുടങ്ങു്, ശീതോത്ഥന്യു തന്റെ സമീപത്തിന്നു ചെന്നു ചാരുമുട്ടത്തു്, ബ്രാഹ്മണരുടെ നേരെ വീശിയെറിഞ്ഞു. ആ അനാചാരത്താൽ അത്രയും ക്രുദ്ധരായ വിപ്രന്മാർ, ചുറ്റിക്കൂടി ശീതോത്ഥന്യുവിനെ അദ്ദേഹം ബോധംകെട്ടു പീഴുപതുവരെ പ്രഹരിച്ചു. അതുകണ്ടു് ബാലനായ ജ്ഞാനേശ്വരൻ ക്രോധപരവശനായി ബ്രാഹ്മണരെ നോക്കി, ഹേ ബ്രാഹ്മണോത്തമന്മാരേ! “ബ്രഹ്മജ്ഞാനീശാന്ത” ഇതിബ്രാഹ്മണഃ എന്നാണല്ലോ വേദവാക്യം. നിങ്ങൾ അപ്രകാരമുള്ളവരാണോ? അനിഷ്ടം ചെയ്യുന്നവരായേണ്ടിയും ഇഷ്ടം ചെയ്യുന്നതാണല്ലോ ബ്രാഹ്മണധർമ്മം. ആ ധർമ്മം വേശംപോലുമില്ലാത്ത നിങ്ങൾ ബ്രാഹ്മണരാണെന്നു തപരമോ? കൊലചെയ്യുന്ന നിങ്ങൾ നീചന്മാരല്ലേ? വിവേകമില്ലാത്ത മേച്ഛന്മാരല്ലേ? നിങ്ങൾ വെറുതേ എന്റെ മാതാമഹനെ പ്രഹരിച്ചു് ബോധംകെടുത്തിയല്ലോ ഇതിനിങ്ങളെ നേരേവിട്ടുയർക്കാൻ ഞാൻ നിശ്ചയിച്ചിട്ടില്ല. എന്നുപറഞ്ഞു്, മാതാമഹന്റെ അരികിൽകിടന്ന ഒരു വലിയ വിറകുകോലെടുത്തു്, അദ്ദേഹത്തോടൊരുമുടക്കാതിരിക്കത്തക്കവണ്ണം ചുറ്റി വീശിക്കൊണ്ടു് ഇരുന്നു. ബ്രാഹ്മണർ കോപിച്ചുരായി ബാലനെ ധവംസിക്കണമെന്നുള്ള ഉദ്ദേശത്തോടെ, അതുപോലെ ഓരോ വിറകുകോലുകളും ചൂട്ടുതുളക്കൊണ്ടു്, അടുക്കുന്നതുകണ്ടുപോൾ, നിവൃത്തിസാധു അവിടെത്തടഞ്ഞുപറഞ്ഞു—“ഹേ ദീനദയാലുക്കളായ ബ്രാഹ്മണരേ! ബാലന്മാരും വൃദ്ധന്മാരും അധികേഷപിക്കുന്നതുപോലും ധർമ്മമല്ലെന്നല്ലോ നിതിശാസ്ത്രം—അങ്ങനെയൊക്കെ നിങ്ങൾ ഇങ്ങനെ ഉപദ്രവിക്കാൻ തുടങ്ങുന്നതു്, എത്രമാത്രം അനീതിയാണു്. വിശേഷിച്ചും ബ്രാഹ്മണർക്കു കൃപസപരവം കൊള്ളാ

മോ? ശാന്തിയല്ലേ ബ്രാഹ്മണരുടെ പ്രധാനനീതി—ദുർബലരോടെതിർന്നത് പ്രബലനായ ഒരു ബ്രാഹ്മണൻ ചെയ്യുന്നതല്ല”

ഇങ്ങനെ നിവൃത്തിസാധുവിന്റെ നീതിവചനങ്ങൾ കേട്ടപ്പോൾ ബ്രാഹ്മണർക്കോ പിച്ച് “ഓരോ വിളയുന്നപയർ മുളയാലറിയാം” എന്ന പഴമൊഴിപോലെ മേൽക്കാലംനമുക്കു വിചാരിതമായി പ്രവൃത്തിക്കാൻതുടങ്ങിയ ഇവർ ഇപ്പോൾ നീതികൾപറഞ്ഞു തങ്ങളുടെ ഗുണത്തെ കാണിക്കുന്നു. വേണ്ടാസനം പ്രവൃത്തിച്ചുപോയത് നീതികൾപറഞ്ഞു കബളിപ്പിക്കുന്നു. ഭൃഷ്ണജനിച്ചവരുടെ ദുഷ്ടതാം ബാല്യത്തിലെ വെളിപ്പെട്ടുകാണുന്നുണ്ട്. ഇവനെയും അവനെയും ഇപ്പോൾതന്നെ പിടിച്ചുകെട്ടി കടുക്കെ പ്രഹരിക്കേണ്ടിയിരിക്കുന്നു. അല്ലെങ്കിൽ ഇവർ നമ്മുടെ കലശത്തുക്കളായി ഭവിക്കും. ബ്രാഹ്മണർ ഇങ്ങനെ തമ്മിൽപറഞ്ഞശേഷം നിവൃത്തിസാധുവിനെയും ജ്ഞാനേശ്വരനെയും കല്പുകൊണ്ടു കൊളിക്കാണ്ടും വടിക്കൊണ്ടും ഏറിയാനും അടിക്കാനും തുടങ്ങി. അതിനാൽ കോപിഷ്ഠനായ ജ്ഞാനേശ്വരൻ ചുറ്റും കളിക്കുകയും ചെയ്തു. ബ്രാഹ്മണരെ അധീക്ഷേപിച്ച് അനക്കുട്ടത്തിൽകടന്ന ഹിംഗത്തെപ്പോലെയും രാക്ഷസക്കുട്ടത്തിൽകടന്ന ഹന്തമാനെപ്പോലെയും ബ്രാഹ്മണരുടെയിടയിൽചാടി തന്റെ കൈയിലിരുന്ന വിറകുകോൽകൊണ്ട് ഇടം വലംവീശി പ്രഹരംതുടങ്ങി. ചിലരുടെ കൈകളിറങ്ങി; ചിലരുടെ കാൽ മുറിഞ്ഞു; ചിലരുടെ മുഞ്ഞിപ്പതഞ്ഞു; ചിലരുടെ കണ്ണുപോയി; ചിലർക്കു പുല്ലൊടിഞ്ഞു; ചിലരുടെ പൽ മുറിഞ്ഞു. ചിലർ മോഹിച്ചുവീണു. ചിലർ ഓടിക്കളിച്ച്, ചിലർ അയ്യോപ്രാപിച്ചു. ചിലരെ ജ്ഞാനേശ്വരൻ ഓടിച്ചിട്ടു പിടിച്ചുപ്രഹരിച്ചു. അകറ്റാൻ അതൊരു മഹാ യുദ്ധകാളംപോലെ ആക്കിയെഴുത്തു.

ഉടനെ നിവൃത്തിസാധു ജ്ഞാനേശ്വരന്റെ കൈക്കുപിടിച്ചുകൊണ്ട്, “ഹേ ഭഗവാനേ! നാം എന്തൊരുദ്രോഹത്തോടുകൂടിയാണവതരിച്ചത്? അങ്ങ്, ഇക്കാണിക്കുന്ന കോലം എന്നാണ്? കവിയുഗത്തിൽ ധർമ്മസ്ഥിതി വിരുദ്ധമായിരിക്കുമെന്നറിഞ്ഞിരുന്നിട്ടും ഇങ്ങനെ ബ്രാഹ്മണരെ ഉപദ്രവിച്ചതു ഭംഗിയാണോ? അതിനാൽ ശാന്തനായിവേക്കുക” എന്നറിവിച്ചശേഷം മരിച്ചുപോയ ബ്രാഹ്മണരെല്ലാം ജീവിച്ചെഴുന്നേൽക്കുമാറുനഗ്രഹിച്ചു, ഇനിയും കുറേനാൾ നമ്മുടെ പരമാത്മം വെളിപ്പെടുത്താതെ കഴിക്കേണ്ടതാണെന്നു ജ്ഞാനേശ്വരൻ ഉപദേശിച്ചു, മോഹിച്ചുകിടന്ന മാതാമഹനെ ഉണർത്തി എഴുന്നേൽപ്പിച്ചു, വീട്ടിലേക്കു കൊണ്ടുപോകുമ്പോൾ, ജ്ഞാനേശ്വരൻ ശാന്തനായി, തനിക്കിളയകുട്ടികളെയും ബ്രാഹ്മർ ഉപദ്രവിച്ചേക്കുമെന്നുള്ള ഭയത്താൽ മുചിൽനടത്തി മാതാമഹന്റെ പുറകേച്ചോർ വീട്ടിലെത്തി ഭുജംശമെടുപ്പിച്ചിരുന്നു. അതിനടയ്ക്കു ഓടിപ്പോയ ബ്രാഹ്മണർ രാജധാനിയിലെത്തി, ഭേദത്തെ മുറിച്ചുകൾകാണിച്ചു സംഭവംപറഞ്ഞു. ശീതോത്ഥന്യുവിനെയും അവന്റെ വീട്ടിലിരിക്കുന്ന കുട്ടികളെയും ഇപ്പോൾതന്നെ അട്ടിയോടിച്ച് കളങ്കമോ കഴുവിൽകയറി വധിക്കുകയോ ചെയ്തില്ലെങ്കിൽ അവർ ബ്രാഹ്മണരുടെ വംശനാശംചെയ്യുമെന്നുള്ളതിനു സംശയമില്ല എന്നറിവിച്ചുനിന്നു. രാജാവതുകേട്ടു, ഹാഹാ! സാധുബ്രാഹ്മണരെ ദ്രോഹിക്കുന്ന ദുഷ്ടന്മാർ അരാധാലും അവരെ ഇപ്പോൾതന്നെ പിടിച്ചിവിടക്കൊണ്ടുവരുട്ടെ എന്നു മന്ത്രിയോടു കല്പിച്ചശേഷം, ബ്രാഹ്മണരെ ഉപഹരിച്ചുകൊണ്ടിരുന്നു. മന്ത്രി ഉടനെ ഭൃത്യന്മാരെനോക്കി—“നിങ്ങൾ ഇപ്പോൾതന്നെ ചോയി ശീതോത്ഥന്യുവിന്റെ വീട്ടിൽചെന്നു”, അവനെയും അവിടെപ്പാർക്കുന്ന കുട്ടികളെയുംപിടിച്ചു, ഇവിടെ ഹാജരാക്കുവിൻ! എന്നു കല്പിച്ചുയച്ചു. ഭൃത്യന്മാർ വീരവാദങ്ങളുപറഞ്ഞു ചീറിക്കൊണ്ടുരവിച്ച്, ശീതോത്ഥന്യുവിന്റെ വീട്ടിൽചെന്നു, അദ്ദേഹത്തെ അഭിസംബോധനംചെയ്തു പറഞ്ഞു—ഹേ ദുഷ്ടബ്രാഹ്മണ! ഹേ ഭൃഷ്ടക്കുട്ടികളേ! നിങ്ങളെ വേഗത്തിൽ കൂട്ടിച്ചുകൊണ്ടുചെല്ലണമെന്നു മഹാരാജൻ കല്പിച്ചിരിക്കുന്നു വേഗം ഇറങ്ങിനടപ്പിൻ—എന്നുശാസിച്ചു. അതുകേട്ടു ജ്ഞാനേശ്വരൻ പറഞ്ഞു—മാന്യരാജപുരുഷേ! രാജകല്പന അലംബ്യമാണെന്നു ഞങ്ങൾക്കറിയാം എന്നാൽ അതനുസരിച്ചു വരുന്നതിനു മാതാമഹൻ നിവൃത്തിയില്ല. ബ്രാഹ്മണരുടെ അടിക്കൊണ്ടു അഭ്രഹ്മംഅവ

ശനായിക്കിടക്കുകയാണ്. അദ്ദേഹത്തെ ശുശ്രൂഷിക്കുന്നതിനു ജ്യേഷ്ഠന്റെ സാന്നിദ്ധ്യം ഇവിടെ ആവശ്യവുമാണ്. ഇളയകുട്ടികൾക്കും അദ്ദേഹത്തെ പിരിഞ്ഞുവരുത്തുക തന്റെ ടമുളളവല്ല. അവർക്കുപോലും വേണ്ടി ഞാൻ കൂടി വരാം—രാജാവിന്റെ ചോദ്യങ്ങൾക്കെല്ലാം മറുപടിത്താൻ പറഞ്ഞുകൊള്ളുകയും ചെയ്യാം. എന്നു പറഞ്ഞു, അച്ഛന്റെ അടുത്തു ചെന്നു, രാജാവിനെ പ്രാപിച്ചു. എന്നിട്ട്, രാജാവിനെ അഭിവാദനം ചെയ്ത്,— ഹേരാജൻ! ഞങ്ങളെ കൂട്ടിക്കൊണ്ടുവരണമെന്നു കല്പനയായത്, ഏതൊരു കാരണത്താലാണെന്നറിഞ്ഞാൽ കൊള്ളാം—എന്നു വിനയപൂർവ്വം പറഞ്ഞു. ബാലന്റെ ധ്വജം മായ ഈ വാക്കുകൾ കേട്ട്, രാജാവനു അല്പം നിരസമുണ്ടാകുന്നതായിരുന്നു. അദ്ദേഹം ചാറ്റാളനെ ചൊട്ടച്ചാണുപോലും വളർച്ചയില്ലാത്ത ഇവൻ എന്റെ മുമ്പിൽ എത്ര കണിശമായിട്ടാണു ചോദ്യം തുടങ്ങിയെഴുന്നെൽ. ഇവൻ ഭൃഷ്ടൻ തന്നെയെന്നുള്ളതിനു സംശയമില്ല. അദ്ദേ, നോക്കിക്കൊള്ളാം എന്നു തന്നത്താൻ പറഞ്ഞുകൊണ്ടു, ജ്ഞാനേശ്വരനെ നോക്കി എന്താ ഭൃഷ്ടൻ! ഭൃഷ്ടൻ! നീയും നിന്റെ സമാദാനമാരും കൂടി ഈ സാധുബ്രാഹ്മണരെ ഉപദ്രവിക്കാൻ കാരണം എന്തു? ചേൾ പറയുക എന്നു ചോദിച്ചു.

ജ്ഞാനേശ്വരൻ—ഹേ മണ്ഡലാധിപരേ! സാധുസന്ദർശക! ഭൃഷ്ടശബ്ദം! ഞങ്ങൾ ക്ഷണനപ്രകാരം ഒരു ശ്രാലത്തിനാണെന്നു, പന്തിയിൽ ഉണ്ണാനായി ഇരുന്നപ്പോൾ, ഈ ബ്രാഹ്മണൻ തട്ടിക്കാൻ കാരണം എന്തെന്നും, അവർ ഭക്ഷണമാണായിരുന്നിട്ടും, യാതൊരു കുറ്റവും ചെയ്യാത്ത ഞങ്ങളുടെ മാതാമഹനെ ബോധം കെട്ടു വീഴ്ത്തുകയുണ്ടെന്നും; അടിക്കാൻ കാരണമെന്തെന്നും, അടിക്കരുതേ എന്നു സമാധാനം പറഞ്ഞുപേക്ഷിച്ചു എന്നു, അവരെല്ലാവരും കൂടി ഉപദ്രവിക്കാൻ കാരണം എന്തെന്നും, കല്പിച്ചു ചോദിച്ചറിഞ്ഞതിനുശേഷം, കുറ്റം ഞങ്ങളുടെ പക്കലാണെങ്കിൽ, ഞങ്ങളെ ശിക്ഷിക്കുന്നതിനു വിരോധമില്ല. പക്ഷെ അർത്ഥമറിയാതെ മറുപടി തന്നായ അങ്ങു, ഞങ്ങളെ കോപിച്ചാൽ അതിനു മറുത്തു പറയാൻ ഞാൻ ശക്തനല്ല. രാജാവിനു നീതിയും അച്ഛന്റെ വിവേകവും മന്ത്രികൾക്കു അഭ്യായവും, സ്ത്രീകൾക്കു ചാരിപ്രത്യുടമയും അങ്ങു ഭക്ഷണമെന്നു പറയപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. അതില്ലാത്ത പക്ഷം, ഇന്നാലുള്ളതും നരകവാസികളാകുമെന്നു നാം ശാസ്ത്രം എന്നറിവിട്ടു മിണ്ടാതെ നിന്നു. രാജാച്ചന്ദ്രബാലന്റെ നീതിവാക്യങ്ങൾ കേട്ട്, അതുതല്ലെട്ട്, ബ്രാഹ്മണരെ നോക്കി ഹേ വിപ്രന്മാരേ! പന്തിയിൽ വന്നിരുന്ന ശീതോമന്ദസുവിനയും കുട്ടികളെയും നിങ്ങൾ വിരോധിക്കാൻ കാരണം എന്തു? എന്നു ചോദിച്ചു.

ബ്രാഹ്മണൻ:—രാജൻ! ഈ കുട്ടികളുടെ അച്ഛനായ വിശ്വഭാവൻ എന്നവൻ സന്ന്യസിച്ചു തെണ്ടിനടന്ന്, തൊട്ടുതിന്ന്, ഭൃഷ്ടനായിപ്പോയവനാണെന്നുള്ള കാരണത്താൽ മുമ്പേതന്നെ അവനെ കയ്യിൽനിന്നും തള്ളിയിട്ടിരിക്കുകയാണ്. അവൻ കാട്ടിൽ പോയതിൽ പിന്നെ അവനു പിറന്ന ഈ കുട്ടികൾ, പിന്നെ നാട്ടിൽ വന്നു ഞങ്ങളുടെ പന്തിയിൽ കിടന്നിരുന്നു എന്നാൽ അർത്ഥമില്ലാത്തതുകൊണ്ടാണു ഞങ്ങൾ വിരോധിച്ചത്. അങ്ങനെ ഉണ്ണുന്നതായാൽ മതാചാരപ്രകാരം, ഞങ്ങൾക്കു ഭൃഷ്ടം ഉണ്ടു്. എന്നറിവിട്ടു, അതുകേട്ട്, ജ്ഞാനേശ്വരൻ ഹേ മഹാരാജൻ ബ്രഹ്മജ്ഞാനത്തിനു ഉപദേശം വാങ്ങി, ബ്രാഹ്മണശബ്ദത്തെ അർത്ഥപര്യവർത്തിക്കുന്നതിനായിട്ടാണ്, അച്ഛൻ സന്ന്യസിക്കാൻ പോയത്. അദ്ദേഹത്തിനു ശ്രേഷ്ഠനായ രാജാക്കന്മാർ നിന്നും അരുപദേശം ലഭിക്കുകയും ചെയ്തു. അതിൽ പിന്നെ അച്ഛന്റെ നിരോധപ്രകാരം കുറ്റം സംസാരത്തെ സ്പഷ്ടമാക്കി, പുത്രോല്പാദനം ചെയ്തു. ഇതാണു പരമാർത്ഥം. ഇതുകൊണ്ടു അച്ഛനു ഭൃഷ്ടവനെന്നെന്തെന്നു കല്പിച്ചു ചോദിച്ചറിഞ്ഞു” ഉടനെ, ബ്രഹ്മണൻ:—സന്ന്യസിക്കു ഭക്ഷണകാര്യത്തിൽ ജാതിഭേദമില്ല. തീണ്ടുതൊടുകമില്ല. സന്ന്യസിത സമുദായത്തിൽ ചേർത്തു നടത്താൻ പാടില്ലെന്നു വിധിയുണ്ടു്. അതാണു ഞങ്ങൾ വിശ്വഭാവനു ഭൃഷ്ടം കല്പിച്ചതു” എന്നറിവിട്ടു.

ജ്ഞാനേശ്വരൻ:—ജാതിഭേദമില്ലാത്ത പുല്ലാവരെയും നെല്ലാവരെയും വിചാരിച്ചു പുല്ലാവരെയും തൊട്ടുതിന്നുന്നതെന്നു പരമാർത്ഥം സന്നു ബ്രാഹ്മണരുടെ പരിവർത്തിതയുമാണെന്നു വേദത്തിൽ വിധിച്ചിരിക്കുന്നതു നോക്കിയാൽ സന്ന്യസിതായ ഞങ്ങളുടെ അ

ഈ ഭക്തകുലക്കാർ കാണമുണ്ടോ? എന്നുമാത്രം സന്യസിച്ചു തപസ്വികളായി ഭവിച്ചാൽ, പിൽക്കാലം സംസാരിക്കുകയായിരുന്നെങ്കിൽ പൂർവ്വചരിത്രങ്ങളിൽ കാണുന്നില്ലയോ? കൈക്കൊണ്ടു മഹർഷിതന്നെ തപസ്സിവിധനതന്നെക്കും മണ്ടു ഭാസിമാരെ കല്യാണംകഴിച്ചില്ലയോ? വളരുന്നതും തപസ്സിവിധന കേന്ദ്രം, ഒരു രാജാവിന്റെ മകളെ വിവാഹംചെയ്തു സംസാരിച്ചായി ഭവിച്ചില്ലയോ? ഉഗ്രതപസ്വിയായ സൗമി, മാന്ധ്യരായിന്റെ അർദ്ധപുത്രപുത്രികളെ ഒരുമിച്ചു വിവാഹംചെയ്തു അതിലൊക്കെ പുത്രരെ ഉൽപ്പാദിച്ചില്ലയോ? ഞങ്ങളുടെ അച്ഛൻ അങ്ങനെയൊക്കെയൊക്കെയും കുറുമായിപ്പോയോ? എന്നല്ല, ബ്രഹ്മജ്ഞാനികൾക്കു ജാതിഭേദമുണ്ടെന്നു സർവ്വമിടുന്ന ശാസ്ത്രമേത്? അങ്ങനെയൊക്കെയുള്ളതിൽ ചെമ്മാന്റെ വീട്ടിൽ വളർന്ന അഭ്യന്തരവെ വിവാഹംചെയ്തു വസിഷ്ഠനും, മത്സ്യഗന്ധ്യരുടെ ഗർഭത്തിൽ ജനിച്ചവ്യാസനും, കാട്ടാളവംശത്തിൽ ജനിച്ച വാല്മീകിയും, മുക്കുവന്റെ ശിഷ്യന്റെ മുമ്പിൽ ഉണ്ടനാഭനും, ഭൃഷുമ്മാണവനുമോ? അവരെ ഭൃഷുമ്മാണി ഇതുവരെ അറക്കിലും കല്പിച്ചിട്ടുണ്ടോ? പരമാർത്ഥമിങ്ങനെയിരിക്കെ വിശുദ്ധനും സത്യവാനുമായ ഏന്റെ അച്ഛൻ ഭക്തകുലങ്ങളാലല്ല ഭൃഷുമ്മാർ? അതിനിടക്കു ദൈവശിക്ഷയുണ്ടാകാതെപോകുമോ? ഹേ രാജൻ! ഞങ്ങളുടെ അച്ഛൻ ബ്രഹ്മജ്ഞാനത്തിൽ ഇമർന്നുതീർത്തയാത്ര പുറപ്പെട്ടപ്പോൾ, കാശിയിൽചെന്ന ഗംഗാസ്നാനംചെയ്തു വിശ്വനാഥദർശനവും കഴിച്ച്, ബ്രഹ്മജ്ഞാതമനസ്സായ ഗുരുപാദസാമികളെ ഗുരുവായി സ്വീകരിച്ച്, ഉപദേശംവാങ്ങി സന്യസിക്കയാണു ചെയ്തത്. അതിൽപിന്നെ സംസാരത്തിൽ ഉൾപ്പെടണമെന്നുള്ള ഗുരുശാസനത്തെ നിഷേധിക്കാൻ നിവൃത്തിയില്ലായ്കകൊണ്ട്, പുത്രോല്പാദനത്തിനായിമാത്രം അദ്ദേഹം സംസാരത്തെ നവീകരിച്ചുവെന്നുള്ളത്! അത് സ്ഥിതിക്കു അദ്ദേഹം ഭൃഷുമ്മാണവനെന്നെയെന്നു ചിന്തിക്കുന്ന സ്ത്രീകളായില്ല. അനീതിയായ കാര്യങ്ങൾ ചെയ്യുന്നവരല്ലാതെ ബ്രഹ്മജ്ഞാനികൾ ഭൃഷുമ്മാർ? കൂടാതെ മനോഹരമാണു ശ്രേഷ്ഠമെന്നും കലശ്രേഷ്ഠനും ഗണ്യമല്ലെന്നും വ്യാസൻ വസിഷ്ഠൻ മുതലായ മഹർഷിമാർ പ്രത്യക്ഷമായി പറഞ്ഞിരിക്കുന്നുമുണ്ട്. അതുകൊണ്ട് ഇക്കാര്യത്തിൽ അങ്ങേയ്ക്കുംപോലെ തീർച്ചയായെന്നതിനെ സാക്ഷാത്കാർത്ഥം തോന്നാത്തവിധം അറിയുന്നവർ വിരമിച്ചു. അതുകേട്ടു രാജാവു, ഹേ വിചേകിയായവരേ! നീപറഞ്ഞ, അഥവാ അരുളിച്ചെയ്ത, വാക്കുകളെ വേദവാക്യംപോലെ ഞാൻ ബഹുമാനിക്കുന്നു. എന്നിട്ടുകേട്ടിട്ട്, അഭ്യന്തരപുരുഷമായ സന്തോഷമുണ്ടാകുന്നു. ഹേ വിശ്വഭാവപുത്ര! അരികിൽപരിഭാഷിക്ക! എന്നുവിളിച്ചു സമീപത്തുവരുത്തി, സന്തോഷാധികൃത്താൽ മാരോടണച്ചുപറ്റിച്ചിട്ടുപറഞ്ഞു, കേന്ദ്രം നീ ഏതുവയസ്സുതീക്കയാത്ത ഒരുമാലനായിരുന്നിട്ടും, നിന്റെവാക്കുകൾ സാരസംപൂർണ്ണവും പഠനയോഗ്യവുമായിരിക്കുന്നു. നിന്റെ വാക്കിനെതിർത്തുപറയാൻ ഈലോകത്തിൽ അരുമുണ്ടെന്നു തോന്നുന്നില്ല. ലക്ഷംബ്രാഹ്മണർ കൂടിയായും നിന്നെതുല്യമാക്കിയില്ല" എന്നതരം മന്ത്രിയെന്നോക്കി ഹേ! മന്ത്രിസഭത്തമ! താങ്കൾ ഈയാളന്റെ വാക്കുകൾകേട്ടിട്ടില്ലേ? അതിൽ അത്ഭുതവും ബഹുമാനവും താങ്കൾക്കു തോന്നുന്നില്ലേ? എന്നരുളിച്ചെയ്തശേഷം, മൂന്നു പല്ലക്കുകൾ തയ്യാറാക്കിക്കൊണ്ടുപോയി നിവൃത്തി സാധുവെന്നും മറ്റുമുണ്ടു കുട്ടികളേയും, അതിൽ കയറി കൊണ്ടുവരുന്നതിനുള്ളതയ്ക്കായാ വിശ്വസിച്ചു. അതിൽപ്രകാരം അവരെല്ലാവരും വന്നുചേർന്നുടനേ, രാജാവു സന്തുഷ്ടനായി, ഹേ! ഈപുണ്യശാലികൾഎന്റെരാജ്യത്തിൽ ഉപവിവസിക്കത്തക്ക ഭാഗ്യം ഞാൻ പുറത്താക്കിയെടുത്തു? എന്നരുളിച്ചെയ്തു അവരെല്ലാം പൂജകോടിയിൽചേർത്തുബഹുമാനിച്ചു വന്ദിച്ചുനിന്നു. അതിൽപിന്നെ അവരെക്കൊരുത്തരേയും ഓരോസിംഹാസനത്തിൽ ഉപവേശിപ്പിക്കുകയും, നാലുപേർക്കും പ്രത്യേകരാമസിക്കുന്നതിനു ഓരോമേടുകൾ തീർപ്പിച്ചുകൊടുത്തു, ചെലവിനുവേണ്ട വസ്തുക്കളും വസ്ത്രാഭരണങ്ങളും ധാരാളം ദാനംചെയ്തുകൊടുത്തു. എന്നിട്ടു ബ്രഹ്മജ്ഞാനോക്കി ഹേ ഭൃഷുമ്മാർ! യഥാതഥംകുറവും കുറവുമില്ലാത്ത ഇവരെക്കൂടി നിങ്ങളുടെ സമുദായത്തിൽചേർത്തുനടന്നുകൊൾക. പന്തിഭോജനം അനുവദിക്കുകയും ചെയ്യുക. ഇവർ, നിങ്ങൾക്കും എന്നിങ്ങനെയൊക്കെയുള്ള സുകൃതികളാണെന്നുള്ളതിന്നു സംശയമില്ല. നിങ്ങളുടെ സ

കൂട നിവൃത്തിക്കായി ഓരോരുത്തനും അയിരും വരാഹൻ ഭണ്ഡാരത്തിൽനിന്നും വാങ്ങിക്കൊണ്ടു പൊയ്ക്കൊടുവിൻ എന്നിങ്ങനെ ആജ്ഞാപിച്ചു.

രാജകല്പന ബ്രഹ്മണർ സമ്മതിച്ചതായി ഭാവിച്ചു പണവും കെട്ടിവാങ്ങിക്കൊണ്ടു്, എല്ലാവരും പിരിഞ്ഞുപോയി. പിറേറ്റിപ്പസം അവർ മടങ്ങിവന്നു്, രാജാവിനെവന്ദിച്ചു്, ഹേ രാജൻ! ഞങ്ങളുടെ മതപാപ്യന്റെ അനുമതിപത്രം ലഭിക്കാതെ, ഇവരെക്കൂട്ടി നടത്താൻ ഞങ്ങൾക്കു നിവൃത്തിയില്ല. അദ്ദേഹം പണ്ഡിതപുരത്തിൽ താമസിക്കുന്നു. ഈ കുട്ടികളെയും അവരുടെ അച്ഛനമ്മമാരെയും അവിടെ അയച്ചു്, വിധിപ്രകാരമുള്ള പ്രായശ്ചിത്തങ്ങൾ ചെയ്യിച്ചശേഷം, ആ പാപ്യന്റെ അനുമതിപത്രം വാങ്ങിക്കൊണ്ടുപരാൻ ഏല്പാടുചെയ്യണം. എന്നാൽപിന്നെ ഞങ്ങൾ സമുദായത്തിൽ ചേർന്നു ടെൻ്റിക്കൊള്ളാം രാജാവിന്റേ, അങ്ങനെ ചെയ്യാമെന്നു നിശ്ചയിച്ചു്, ശീതോത്ഥന്യുവിനെ അയച്ചുവരുത്തി ഹേ ശീതോത്ഥന്യോ താങ്കളും ഈ കുട്ടികളും ഓരോ പല്ലക്കിൽ കയറ്റിച്ചെന്നു്, കാട്ടിലിരിക്കുന്ന സുകൃതികളായ വിധോഭാചനെയും തക്മാഭായിയേയുംകൂട്ടിക്കൊണ്ടുവരിക എന്നാജ്ഞാപിച്ചു്, പല്ലക്കുകളിലേറി ഭേദിച്ചു. ശീതോത്ഥന്യു സന്തുഷ്ടനായി, അപ്രകാരം കാട്ടിൽ ചെന്നു്, വിധോഭാചനക്കുണ്ടു സംഗതികളെല്ലാം പറഞ്ഞു പ്രിയജാമാതാവേ! ദിഗ്വന്തര നീന്റെ കുട്ടികൾമൂലം എന്റെ ദാരിദ്ര്യം മുഴുവൻ തീർന്നിരിക്കുന്നു എന്നെയും തക്മാഭായിയേയും കൂട്ടിക്കൊണ്ടു ചെല്ലുന്നതിനു രാജാവിനു പല്ലക്കം കൊടുത്തുയച്ചിരിക്കുന്നു രാജകല്പനയെ നിഷേധിക്കാതെ നീകൂടി വരണം. എന്നുപറഞ്ഞു. വിധോഭാചൻ അതുകേട്ടു ചിരിച്ചു, പ്രിയപ്പെട്ടശാശൂര! അങ്ങനേ, ഇങ്ങനെ ബുദ്ധിഭ്രമം വന്നതെന്താണ്? രാജാക്കന്മാരും മരണമുള്ള മനുഷ്യരല്ലേ? അവർ ഒരുത്തനെ സുഖിപ്പിക്കാനോ ദുഃഖിപ്പിക്കാനോ അളവുകുന്നതെങ്ങനെ? ഒരു അത്മജ്ഞാനിയുടെ ദൃഷ്ടിയിൽ രാജാവും സാധാരണമനുഷ്യരുമായിട്ടു്, എന്തുഭേദമാണുള്ളതു് രാജാവിനു ദുഃഖിയായ ഒരു ജീവിയാണെന്നല്ലാതെ, അദ്ദേഹത്തിന്നു ഭേദം കല്പിക്കാനെന്തു്? അദ്ദേഹത്തിന്റെ കല്പനമനുഷ്ഠിച്ചല്ലെന്നു അറിയത്തക്ക കാരണമുണ്ടോ? തപോനിഷ്ഠനായി സകലസംഗപരിത്യാഗിയായി അധഃപാദനശേഷമില്ലാതെ കാട്ടിലിരിക്കുന്ന ഒരു സന്യാസിയെക്കൊണ്ടു ചെല്ലാൻ, പല്ലക്കം കൊടുത്തുയച്ചതിന്റെ അർത്ഥമെന്തു്? എന്തായാലും ഞാൻ ഇപ്പോൾ വരുന്നില്ല. അങ്ങു്, ഈ കുട്ടികളോടൊന്നിച്ചു നാട്ടിൽപോയിരുന്നാലും? എന്നുപറഞ്ഞു്, കുട്ടികളെനോക്കുകപാലും ചെയ്യാതെ, ബ്രഹ്മധ്യാനത്തിൽ ലയിച്ചു്, മൌനനിയന്ത്രിയായിരുന്നു. ഉടനെ, ജ്ഞാനേശ്വരൻ മാതാമഹനെയും ഭൃത്യന്മാരെയുംനോക്കി, നിങ്ങൾ, ഈ പല്ലക്കമുതലായവകൊണ്ടിപ്പോൾതന്നെ മടങ്ങിപ്പൊയ്ക്കൊടുവിൻ! ഞാൻ നാലുദിവസത്തിനകം അച്ഛനെകൂട്ടിക്കൊണ്ടുവരുന്നതാണു്. എന്നുയാത്രപറഞ്ഞുയച്ചശേഷം, സഹോദരന്മാരുമായി പിതാവിനോടൊന്നിച്ചു താമസിച്ചു.

ഭവതാം അദ്ധ്യായം.

(ജ്ഞാനേശ്വരൻ പിതാവിനെ നാട്ടിൽ കൊണ്ടുപോയതു്.)

കേതന്മാരുടെ അഭിലാഷത്തെ സവിശേഷം നിറവേറ്റുന്ന കരുണാകരനായ വിഷ്ണുശ്വരനെ, ഷഡ്ധാരമൂലസ്ഥാനമായ മൂലധാരത്തിൽ ഉണർന്നുകൊണ്ടിരിക്കുന്ന സിദ്ധന്മാരേ! ബ്രഹ്മൈകാഗ്രചിത്തന്മാരേ! ശീതോത്ഥന്യുവും ഭൃത്യന്മാരും നാട്ടിൽപോയശേഷം, കാട്ടിൽ താമസിച്ചുവന്ന ശ്രീനാരായണമൂർത്തിയായ ജ്ഞാനേശ്വരൻ തന്റെ പിതാവിനു പഞ്ചപ്രാണങ്ങളേയുമടക്കി, ബ്രഹ്മജ്ഞാനനിയന്ത്രിയായി, അനന്ദമടഞ്ഞു തന്നത്താൽ മറന്നു്, ദക്ഷിണാമൂർത്തിയെപ്പോലെ സമാധിയിലിരിക്കുന്നതുകണ്ടു്, അദ്ദേഹത്തോടു ചിലപദം നടത്തണമെന്നുള്ള മോഹത്താൽ മടിയിൽ ചെന്നിരുന്നു. പരാൽപരനാ

യ ജ്ഞാനേശ്വരന്റെ സ്വർഗ്ഗമഭിച്ചമാത്രയിൽ വിശ്വാസവന്റെ നിവികല്പസമാധി വഴി
ത്തു് പുളകാങ്കിതശരീരനായി വികല്പനസ്സോടുകൂടി മാംസമക്ഷസ്സുകളത്തുറന്നു്, തന്റെ
മടിയിലിരിക്കുന്ന ഭക്തവത്സലനായ ജ്ഞാനേശ്വരനെ വാത്സല്യപൂർവ്വം വാരിയെടുത്തു്,
അശ്ലേഷിച്ചു ചുംബിച്ചു നിവൃത്തി സാധുതയായവരെയും അതുപോലെതന്നെ അശ്ലേഷിച്ചുവരണം. അനന്ദബാഷ്പത്തോടുകൂടി ഹേ ദൃക്രതികളായ കുട്ടികളെ! നിങ്ങൾ വ
ന്ദ്യന്മാരാണെന്നുള്ള പരമാർത്ഥം ഞാൻ അറിയുന്നു. താമസിക്കുന്നതിനു സുഖമുള്ളനാട്ടിൽ
നിന്നും ദുഃഖഭ്രയിഷ്ടമായ ഈ കാട്ടിൽ നിങ്ങൾ എന്തിനു താമസിക്കുന്നു? സ്നേഹമില്ലാ
ത്ത എനിക്കു തു് നിങ്ങൾ എന്തിനു ബുദ്ധിമുട്ടുന്നു. അഴകുള്ള നിങ്ങളുടെ മുഖഭർശനം
എനിക്കുതന്നെയാണിത്? അനേകനാളായി അഭർശനം എനിക്കു നിങ്ങൾ തരാതിരുന്ന
തു എന്തുകൊണ്ട്? ഇങ്ങനെ പലവാത്സല്യവാക്കുകളും പറഞ്ഞിരിക്കുന്നതിനിടയ്ക്കു്, മായാ
വരണം നീണ്ടുകയൽ അത്മജ്ഞാനത്തിൽ ലയിച്ചു്, പരബ്രഹ്മസങ്കീർത്തനങ്ങൾ പാ
ടി, പുത്രശങ്കകെടടിഞ്ഞിരിപ്പായി. തൽക്ഷണംതന്നെ കുട്ടികളുനോക്കി, ഇനി നി
ങ്ങൾ നാട്ടിൽപോയി രാജാവിനോടൊന്നിച്ചു സുഖമായിരിക്കവിൻ! എന്നാജ്ഞാപിച്ചു്,
മടിയിലിരുന്ന ജ്ഞാനേശ്വരനോടു പുഴുനറു മന്ദൻ പറഞ്ഞു. കപടലീലാവിനോടനാ
യ ജ്ഞാനേശ്വരൻ ഉടൻ പിതാവിനെനോക്കി—“പ്രിയജനയിതാവേ! സദാ ജ്ഞാ
തങ്ങളോടൊന്നിച്ചു നാട്ടിലേക്കുവരണം. നമുക്കു മേൽക്കാലം ഒന്നിച്ചിരുന്നുതന്നെ കഴി
യണം. അതിലേക്കുപോരുന്നതെന്നു വരേണമെന്നു്” എന്നുപക്ഷിച്ചു്, നിവൃത്തിസാധുവി
നെ ഇടതുഭാഗത്തും മറുഭാഗത്തുകൂട്ടികളെയും മുൻഭാഗത്തും വിളിച്ചിരുത്തിക്കൊണ്ടു റീണ്ടു
പിതാവിനോടുപറഞ്ഞു. അച്ഛ! അങ്ങു കാട്ടിലും ഞങ്ങൾ നാട്ടിലുമിരുന്നാൽ മതിയോ?
അങ്ങിവിടിക്കു ദുഃഖിക്കുവാനും ഞങ്ങൾ നാട്ടിലിരുന്നു സുഖിക്കുന്നതു നീതിയാണോ?
വേഗം ഞങ്ങളോടൊന്നിച്ചു പട്ടണത്തിലേക്കു വരണം.”

വിശ്വാഭാവൻ:—മകനേ! നീ എന്താണു്, അറിയാത്തവരെപ്പോലെ പറയുന്നത്?
മർദ്ദിച്ചതു വല്ലവരും ഭക്ഷിക്കുമോ? ഞാൻ നാട്ടിൽനിന്നല്ലേ കാട്ടിലേക്കു പോുന്നത്?
ഇനി, കാട്ടിലു നാട്ടിലേക്കു വരുന്നതു ശരിയാണോ? അറിവില്ലാത്ത മനുഷ്യരോടു
സാധവസിക്കാമോ? ജീവപാശമായ ലോകവ്യവഹാരത്തിൽ എല്ലൊരോരോ? അല്ലജീവിയാ
യ രാജാവിനെ പൂജിക്കാമോ? നിത്യവും സത്യചാർപ്പാത്ത നാട്ടുവാഴ്ച അതുകൊണ്ടു്, എ
നിക്കിനിപേണ്ട. കാട്ടിലിരുന്നുതന്നെ കഴിച്ചുകൂട്ടിനാൽമതി. നിങ്ങൾക്കങ്ങനെയല്ല
നിങ്ങൾ നാട്ടിൽതന്നെ ഇരിക്കേണ്ടവരാണ്. അതിനാൽ വേഗംപോകവിൻ!

ജ്ഞാനേശ്വരൻ:—അമര! നാടെന്നും കാടെന്നുമുള്ളതിന്റെ വ്യത്യാസമെന്താണു്.
അമരൻ കാട്ടിൽതന്നെ ഇരിക്കയുള്ളു എന്നുപറഞ്ഞതിനു കാരണമെന്തു്?

വിശ്വാഭാവൻ:—മകനേ എനിക്കിനി നാട്ടിൽവന്നു ഭുജിക്കേണ്ട ഭോഗങ്ങൾ ഒന്നു
മില്ല. നാട്ടിൽ ഇരുന്നാൽ മോക്ഷത്തിനു പല വിധുങ്ങൾ ഉണ്ടാകും. നിർജ്ജനമായ
ഈ കാടാണു സമാധിസ്ഥന്മാർക്കു യോഗ്യമായസ്ഥാനം.

ജ്ഞാനേശ്വരൻ:—കൊള്ളാം അമരന്റെ ദേവബുദ്ധി വിസ്മയമായിരിക്കുന്നു. സം
സാരങ്ങളിൽ കടന്നുകൊണ്ടു മോക്ഷത്തിനിമരിച്ചാൽ സാധിക്കുമോ? ഞാനെന്ന അഭിമാ
നംനീങ്ങാത്ത ജ്ഞാനനിഷ്ഠ സാധുവാകുമോ? അതുപോലെയാണു്; നാടെന്നും കാടെന്നുമു
ള്ള ദേവബുദ്ധിയോടുകൂടിയ അങ്ങു ബ്രഹ്മനിഷ്ഠ അത്മമാത്രഭാവനയുള്ളവക്കു ദേവബുദ്ധി
യാകാമോ?

വിശ്വാഭാവൻ:—എന്തെന്നുള്ള ഭാഷ നീങ്ങുന്നതുവരെ ഞാനെന്നുള്ള അഭിമാന
വും അതു്, ഇതു്, എന്നഭൈതഭ്രമവും വിട്ടുമാറുകയില്ല. ഈ ദേവഭാവനകളെ നീക്ക
ുന്നതാണു നിവികല്പനിഷ്ഠ—സാകല്യവികല്പങ്ങൾ നീങ്ങുമ്പോൾ നിവികല്പനിഷ്ഠ ലഭി
ക്കുന്നു. സകല്യവികല്പങ്ങൾ നീങ്ങുന്നതിനു വിജനമാണു നല്ലതു്. അതുകൊണ്ടു നിർ
ജ്ജനമായ ഈകാട്ടിൽതന്നെ ഇരിക്കാൻ ഞാൻ ഇഷ്ടപ്പെടുന്നു.

ജ്ഞാനേശ്വരൻ:—താൻ അത്മാവാണ്ണറിഞ്ഞു. അത്മാത്രനായിരിക്കുന്നതാ
ണു ബ്രഹ്മനിഷ്ഠ. അല്ലാതെ തന്നത്താൻ കാട്ടിലിരിക്കുന്നതു ബ്രഹ്മനിഷ്ഠയാകയല്ല.

അത്ഭുതകൃത്യമുള്ള പക്ഷ സജ്ജനവിജനസ്ഥാനഭേദവും നോക്കാനില്ല.

വിശ്വഭാവൻ:—സദ്ഗുണകാകുന്താൽ അത്ഭുതബോധം സിദ്ധിച്ചാലും അത്ഭുതാനന്ദനായിരിക്കുന്നതിന്നു വിജനസ്ഥാനമല്ലേ ആവശ്യം!

ജ്ഞാനേശ്വരൻ:—കാട്ടിൽ തനിച്ചിരുന്നു തപസ്സുചെയ്യുന്നതുകൊണ്ടു അജ്ഞാനത്തിൽനിന്നും നിവൃത്തിലഭിക്കുകയല്ല. അഹംഭാവവും ശരിക്കായില്ല അജ്ഞാനനിവൃത്തിയും അഹംഭാവനാശവും ഭേദബുദ്ധിനശിക്കാതെ ചേർക്കുകയല്ല. അതുകൊണ്ടാണു പരമാർത്ഥബോധികൾ കാടെന്നും നാടെന്നും സാന്ത്വനമെന്നും സംസാരമെന്നുമുള്ള ഭേദോപനകൾ വിട്ട്, നിവികല്പസമാധി ശീലിക്കുന്നതു അ സ്ഥിതിക്കു സംസാരത്തെ ഭേദപ്പെട്ട്, അപ്പോൾ ഈ കാട്ടിലിരിക്കുന്നതിന്റെ അർത്ഥമെന്നാണ്.

വിശ്വഭാവൻ:—അത്ഭുതബോധികളായി അത്ഭുതകൃത്യം സിദ്ധിച്ചിരിക്കുന്നവരായാലും സംസാരത്തിലുൾപ്പെട്ടിരുന്നാൽ സമാധിസ്ഥാനത്തു വിപ്ലവം സംഭവിക്കും. അതുകൊണ്ടു സമാധിസ്ഥാനഭൂതിയുള്ളവർ സംസാരപേക്ഷ സ്വപ്നത്തിൽപോലു മാത്രമായില്ലതന്നെ.

ജ്ഞാനേശ്വരൻ:—ഇതുവേണം ഇതുവേണ്ടു എന്ന സംകല്പവികല്പങ്ങൾക്കുതൊഴിയിരിക്കുന്നതാണു സമാധിസ്ഥാനഭൂതിക്കു നിദാനമായ ബ്രഹ്മഗുണനിഷ്ഠ എന്നല്ലാതെ നാട്ടിൽ കാൽ ചവിട്ടാതെ കാട്ടിൽതന്നെയിരിക്കണമെന്നുള്ള നിർബന്ധത്തിന്നും നിഷ്ഠയ്ക്കും തമ്മിലുള്ള സംബന്ധം!

വിശ്വഭാവൻ:—സംകല്പവികല്പങ്ങളില്ലാതെ വർണ്ണപ്രാപ്തമുണ്ടോ? വ്യവഹാരസംബന്ധമില്ലാത്തവൻ നാട്ടിലിരിക്കുന്നതുകൊണ്ടല്ല പ്രയോജനം? അതുകൊണ്ടു അനിത്യം ദുഃഖാസ്വഭാവമായ ഭേദത്തെ പോഷിപ്പിക്കുന്നതിന്നു അനവതം അപൽഗർഭങ്ങളിൽ പിണയുന്നു കഴിയുന്ന നാട്ടിൽ ഇരിക്കുന്നതു ത്രാഗികൾക്കു ഒരനാളം യോഗ്യമല്ല.

ജ്ഞാനേശ്വരൻ:—വ്യാപാരങ്ങളെ നിശ്ശേഷം പരിത്യജിച്ചിരിക്കുന്നവൻ സമാധിസ്ഥാനകൾ ശീലിക്കുന്നുവെങ്കിൽ, അ സ്ഥാനകൾ വ്യാപാരമല്ലെന്നുണ്ടോ? അ വ്യാപാരത്തോടു കൂടി, സംസാരവ്യാപാരവുമിരിക്കട്ടെ—അതിനെന്താണ്?

വിശ്വഭാവൻ:—സമാധി ഒരു വ്യാപാരമാണെങ്കിലും, അതു; സംകല്പവികല്പങ്ങളെല്ലാം നശിപ്പിക്കുന്നതാണ്. നേരേറിട്ടു സംസാരവ്യാപാരം സംകല്പവികല്പങ്ങളെ പോഷിപ്പിച്ചു, ചാഞ്ചല്യങ്ങൾക്കിടംകൊടുത്തു ദുഃഖം വർദ്ധിപ്പിക്കുന്നതല്ലയോ?

ജ്ഞാനേശ്വരൻ:—സമുദാനന്ദസ്വരൂപനായ പരമാത്മാവാണ് താൻ എന്നു അറിയുന്ന പക്ഷ സമാധി സ്ഥാനകൾ എന്തിനുവേണം?

വിശ്വഭാവൻ:—ജാഗ്രദവസ്ഥയിൽ സുഷുപ്തി നിവൃത്തിലഭിക്കുന്നതാണു, ബ്രഹ്മനിഷ്ഠയെന്നു ഉത്തമന്മാർ പറയുന്നു. അ വിധമല്ലാത്ത സമാധിക്കൊണ്ടു നിശ്ചിതമായ അനന്ദം ലഭിക്കുമോ?

ജ്ഞാനേശ്വരൻ:—ജാഗ്രദവസ്ഥയിൽ ഇന്ദ്രിയവ്യാപാരങ്ങളെയും സ്വപ്നാവസ്ഥയിൽ മനോവ്യാപാരത്തെയും, സുഷുപ്താവസ്ഥയിൽ ശുദ്ധശുന്യാനുഭൂതിയേയും, പേർതിരിച്ചു കണ്ടറിഞ്ഞിരിക്കുമ്പോൾ ഉണ്ടാകുന്ന നിർവൃതിയാണു അത്മാനന്ദമെന്നും ഇതു പോലെ എല്ലാറിലും സ്വർശിച്ചും എന്നാൽ വാസ്തവത്തിൽ സ്വർശിക്കാതെയും, ഇരിക്കുന്നതാണു ജാഗ്രത്തിലെ സുഷുപ്തിനിവൃത്തിയും, വേദത്തിൽ പറഞ്ഞിട്ടുണ്ടു: അ സ്ഥിതിക്കു ശുദ്ധശുന്യമായ സുഷുപ്തിനിവൃത്തി അനുഭവിക്കുന്നതാണു അനന്ദമെന്നും, ജാഗ്രൽ സുഷുപ്തിയെന്നും വിചാരിക്കുന്നതു ശരിയാണോ?

വിശ്വഭാവൻ:—ജാഗ്രദവസ്ഥയും സ്വപ്നാവസ്ഥയും ജീവികളെ പ്രപഞ്ചവ്യാപാരത്തിൽ മുക്കി, വിഷയങ്ങളായ ധ്വജങ്ങൾക്കു ധാരാമാക്കി കുറിയുവേദന അനുഭവിപ്പിക്കുന്നു. അതുകൊണ്ടു പ്രപഞ്ചവ്യാപാരമില്ലാത്ത ശുദ്ധശുന്യമായ സുഷുപ്താവസ്ഥക്കു തുല്യമായ സമാധിയെന്നു ഉത്തമസമാധി. അല്ലാതെ പേറെയില്ല.

ജ്ഞാനേശ്വരൻ:—ഉണ്ണും ഉണ്ണുന്നതാണു എന്നു പറഞ്ഞതുപോലെ പ്രപഞ്ചവ്യാപാരത്തിലുൾപ്പെട്ടിരുന്നതെന്നു, വിഷയങ്ങളെ ന ധ്വജങ്ങളെ ദൃഢജ്ഞാനമെന്നു ഖഡ്ഗ

ത്താൽ ചണ്ഡിച്ച സുഖദുഃഖങ്ങൾക്കു ആത്മാവിൽ സംബന്ധംകൊടുക്കാതെ ജനകരാജനെപ്പോലെച്ചിരിക്കുന്നതാണ് പരമസമാധി. അല്ലാതെ ശുദ്ധശുന്യമായിരിക്കുന്നതു സമാധിയില്ല.

വിധോഭാവൻ:—അനേകജന്മങ്ങളിൽചെയ്ത കർമ്മങ്ങളുടെ ഫലങ്ങൾ നിഴലിച്ചു വാസനകളായി രൂപിക്കുകൊണ്ടു മലീമസമായിരിക്കുന്ന മനക്കരങ്ങനെ, ജന്മമുക്തനായ ശുക്രബ്രഹ്മാവിനാൽ ജയിക്കപ്പെട്ടുവെന്നല്ലാതെ, സുഷുപ്തി നിലയില്ലാതെ ആത്മജ്ഞാനത്തോടുകൂടിയിരുന്ന ജനകരാജനാൽ ജയിക്കപ്പെട്ടിട്ടില്ല.

ജ്ഞാനേശ്വരൻ:—അങ്ങനെയല്ല. സുഷുപ്തിനിലയില്ലാതെ ആത്മാനാത്മാവിവേകം സിദ്ധിച്ച ജനകരാജനാൽ തന്നെയാണു മനോനിഗ്രഹം, ശുക്രബ്രഹ്മർഷിക്കു ലഭിച്ചതു്. കാടേഗതിയെന്നിരുന്ന ശുകനാൽ ജനകനു മനോനിഗ്രഹംസാധിച്ചു എന്നു പറഞ്ഞതു തെറ്റാണു്.

വിധോഭാവൻ:—ദൂഷായിരുന്ന ദശ്യുത്തെ അകറ്റുകയെന്നല്ലാതെ, ദ്രൗത്തിവിരുന്ന ദശ്യുത്തെ അകറ്റുന്നതെങ്ങനെയാണു്? വിഷബാധ നീങ്ങാൻ വിഷംതന്നെകുടിച്ചാൽ മതിയോ?

ജ്ഞാനേശ്വരൻ:—വിഷംതീരുന്നതിനു പ്രത്യേകധമായ ഒരുവിഷവസ്തു ഉപയോഗിക്കേണ്ടിവന്നാൽ അതിനു് ദോഷമെന്താണു്? യേരൂപമായവിഷയേന്ദ്രിയാദികളെ ആ യേരൂപമായ ദൃഢജ്ഞാനത്താൽ നിഗ്രഹിക്കുന്നവനാണു സമർത്ഥൻ. അല്ലാതെ, ഏല്പോഴും നിഷ്ഠയിൽതന്നെയിരിക്കണമെന്നു നിഷ്ഠയഴിഞ്ഞുപോയെങ്കിൽ വിഷയാദിമൃഗങ്ങളുടെ ഉപദ്രവം നേരിട്ടേക്കുമെന്നുള്ള ഭയത്തോടുകൂടി സമാധി ശീലിച്ചിരിക്കുന്നവർക്കു ബ്രഹ്മാനന്ദഭവിക്കുന്നതെങ്ങനെ? വിഷയമൃഗങ്ങളെന്നൊരു കൂട്ടംശത്രുക്കൾ അവർക്കു ഭവിക്കുന്നില്ലേ? ആ ശത്രുക്കൾക്കു നുകരണമെന്നുള്ള ഭയമുണ്ടല്ലോ? ആ ഭയംതന്നെ അവർക്കു ലാഭം എന്നല്ലാതെ അനന്ദലബ്ധിയാവുകാരമേയില്ല, നല്ലപേരെ പിചാരിച്ചുനോക്കണം.

വിധോഭാവൻ:—സന്യാസിയാചിസദാ സമാധിനിഷ്ഠയിലിരിക്കുന്നവനെപ്പോലും ഭയപ്പെടുത്തുന്ന വിഷയങ്ങളായ ആ ശത്രുക്കൾക്കു, സംസാരത്തിലുൾപ്പെട്ടിരിക്കുന്നവനെ പെട്ടത്തിക്കൂട്ടുന്ന സംകടം ചുന്താചിരിക്കും? പെരുവെള്ളക്കുത്തൊഴുക്കിൽ പൊന്തിക്കിടക്കുന്ന സാധനത്തിന്റെ അവസ്ഥ ചുന്താചിരിക്കും?

ജ്ഞാനേശ്വരൻ:—ഇതു, തന്നത്താൻ പിഴച്ചതിനു അന്യനെക്കുറുപറയുന്നതുപോലെയാണു്. ദൃഢജ്ഞാനമില്ലാത്തവൻ എത്രയോകാലം സമാധി ശീലിച്ചാലും, (അന്തർദ്ദൃഷ്ടിയായിരുന്നാലും) ഇന്ദ്രിയങ്ങൾ മനസ്സിനെ വിഷയാശയ്ക്കുധീനമാക്കി ദുഃഖിപ്പിക്കാതെയിരിക്കയില്ല പെരുവെള്ളക്കുത്തൊഴുക്കിൽ ഒരുപലിയ കരിങ്കല്ല്പിണാൽ അതിനു മലനം ഭവിക്കാത്തതുപോലെ വിഷയാദിവികാരങ്ങൾ എത്രകടന്നുപന്നു ദുഃഖിപ്പിക്കാൻ തുടങ്ങിയാലും ഇളകാതെ മനസ്സിനെ നിഗ്രഹിച്ചു ദൃഢജ്ഞാനത്തോടുകൂടിയിരിക്കുന്നവനല്ലാതെ ബ്രഹ്മാനന്ദഭൂതിക്കുധീകാരിയാകയില്ല. മനോനിഗ്രഹത്തിനു ശക്തിയില്ലാത്തതിനു നാടിനെക്കുറുപറയുന്നതു ശരിയല്ല. ദൃഢജ്ഞാനമുണ്ടെങ്കിൽ നാടുംകാടും ഒരുപോലെതന്നെ. ഇല്ലെങ്കിലുംകരുപോലെതന്നെ.

വിധോഭാവൻ:—ദൃഢജ്ഞാനം ചുത്രമുണ്ടായാലും, നിസ്സങ്കല്പനായ് സമാധിബ്രഹ്മാനുസന്ധാനം ഇല്ലാതെയിരുന്നാൽ, മാന്യാന്ധകൂപത്തിൽ പതിച്ചുപോകുമെന്നുള്ളതിനും സംശയമില്ല.

ജ്ഞാനേശ്വരൻ:—ബ്രഹ്മാല്ലാതെ മായയെന്നൊന്നുണ്ടോ—അങ്ങനെയുണ്ടെങ്കിലല്ലേ സദ്ഗതിച്ചുചിലിരുന്നു അതിനെ നീക്കേണ്ടതു്? തന്റെനിഴൽ തന്നോടെതിന്തുളം ചെയ്യാൻ ശക്തമാകുമോ? അതുപോലെ, വാസ്തവത്തിലില്ലാത്ത മായയും അററുഭാവവും ബാധിക്കുമെന്നുവേണ്ടു്, സദാനിഷ്ഠയിലിരിക്കണമെന്നുണോ പറയുന്നതു ഇല്ലാത്തതു, ഇല്ലാത്തതാണെന്നറിഞ്ഞു മേന്മം ദീക്ഷിച്ചിരിക്കാതെ, ഉള്ളതാണെന്നു ഭ്രമിച്ചു അതിനെ ഭയപ്പെട്ടു രക്ഷാർത്ഥം അന്വേഷിക്കുന്നതുഎത്രമു പതപമാണു.

വിശ്വഭാഷൻ—കുറുപ്പുള്ള അന്തർമുഖമാക്കാതെയും, അത്മാത്മായാഗം ശീലിക്കാതെയും, മുക്തനിലയെ അനുഭവിക്കാതെയും ദൃഢജ്ഞാനം സിദ്ധിക്കുന്നതെങ്ങനെ?

ജ്ഞാനേശ്വരൻ—കുറുപ്പുള്ള അന്തർമുഖമാക്കാൻ ശ്രമിക്കുമ്പോൾ പുറകിൽ നിന്നീയാം പാറകൾപുറപ്പെടുന്നതുപോലെ, വിഷയാശക്തികൾ ഒന്നൊന്നായി കടന്നുകേറി അതിനെത്തടക്കും. അത്ഥ്യായനത്തിൽ മനസ്സുറപ്പിക്കുമ്പോൾ പശുക്കുതിച്ചു പൊങ്ങുന്നതുപോലെ, മനസ്സുതെറ്റിക്കാണുയിരിപ്പും. മുക്തനിലയെ അനുഭവിക്കാൻ തുടങ്ങുമ്പോൾ ഗുണബലങ്ങളായ വാസനാബന്ധങ്ങൾ, അഹംഭാവദിഗുണങ്ങളെ ഉണ്ടാക്കിക്കൊണ്ടിരിക്കും. അതുകൊണ്ടു അവിദ്യാജന്മങ്ങളായ മാന്യദുഃഖങ്ങളെ ജ്ഞാനസ്പർശനായെന്ന മിശ്രയാണെന്നറിഞ്ഞു, പരമാത്മാവാണു തന്നെ എന്ന ബോധത്തോടുകൂടി, വിവേകിയായിരിക്കുന്നതാണ്, സുദൃഢമായ ബ്രഹ്മജ്ഞാനം അഭിവില്ലാത്ത ബ്രഹ്മാനന്ദനിലയും അതുതന്നെ.

വിശ്വഭാഷൻ—സാധനകൾ യാതൊന്നും കൂടാതെ, കേവലം വിവേകത്താൽ താൻ ബ്രഹ്മമെന്നുണർന്നിരിക്കാൻ സാധിക്കുമോ? അങ്ങനെ ഉണർന്നിടുന്നാൽ ദുഃഖസ്വഭാവമായ വിഷയാദികളെ ജയിക്കാൻ സാധിക്കുമോ? അവസ്ഥാനന്ദമർത്ഥവിജ്ഞാൻ സാധിക്കുമോ?

ജ്ഞാനേശ്വരൻ—ജീവനുള്ള പശുവിനെ യല്ലാതെ മരിച്ചുപോയ പശുവിനെ പൂലി എതിർക്കുന്നുണ്ടോ? അതുപോലെ നിച്ചുമാറും നിഷ്പൂളമായും അവസ്ഥാനന്ദമർത്ഥമായും വിളങ്ങിനിൽക്കുന്ന അത്മാവിനെ വിഷയാദികൾ എന്തുചെയ്യാൻ കഴിയും? പശു എത്ര ശക്തിയുള്ളതായാലും പൂലിയുടെ മുമ്പിൽ അകപ്പെട്ടാൽ അതു നടുങ്ങിപ്പോകുന്നില്ലേ? ഉത്തരകുഴപ്പത്തിൽ കൊല്ലപ്പെടുന്നതുമില്ലേ? അതുപോലെ, സുദൃഢജ്ഞാനത്തോടുകൂടിയ ഒരു മഹാത്മാവിന്റെ മുമ്പിൽ വിഷയങ്ങൾ കടന്നു വരികില്ല. ഒരുപക്ഷെ, വന്നാൽ പൂലിയുടെ മുമ്പിൽ അകപ്പെട്ട പശുവെപ്പോലെ ഹനിക്കപ്പെടുമെന്നുള്ളതിന്നു സംശയമില്ല.

വിശ്വഭാഷൻ—“സംസർഗ്ഗജാഭാഷഗുണാഭവന്തി” എന്ന ന്യായ പ്രകാരം, അജ്ഞാനകളോടുള്ള സംസർഗ്ഗംകൊണ്ടു്, ജ്ഞാനികളും മനശ്ചായെല്ലാം മുരളായ ദുഃഖങ്ങളാൽ കടന്നുപോകുകയില്ലയോ.

ജ്ഞാനേശ്വരൻ;—സൂര്യൻ ഭാകത്തെ സ്പർശിക്കുന്നുവെങ്കിലും സൂര്യശക്തിയെ സ്പർശിക്കാൻ ഭാകത്തിന്നു നാശം വരികയാകുന്നതുപോലെ, ദൃഢജ്ഞാനമുള്ളവൻ സംസാരബലിയാണെന്നും കന്തോരത്തിലിരിക്കുന്നതും ഒരു പോലെതന്നെ. അവനെ വിഷയാദിബന്ധങ്ങൾ സ്പർശിക്കുന്നില്ല. അവൻ അജ്ഞാനികളുടെ മധ്യത്തിൽ സർവ്വ സഹവസിച്ചാലും അവന്റെ ജ്ഞാനനിലയ്ക്കു കുറവു അഭിപ്രായം വേർതിരിക്കുന്നില്ല—ദൃഢജ്ഞാനമില്ലാത്തവൻ വിജനമായ കാനനത്തിലിരിക്കുന്നതും അതിന്റെ മനസ്സു ചലിച്ചു വിഷയാദികൾക്കധീനമായിപ്പോകുന്നു.

വിശ്വഭാഷൻ;—സംസാരപ്രവാഹത്തിലുൾപ്പെട്ടിരുന്നു കൊണ്ടു്, ദൃഢജ്ഞാനം സമ്പാദിക്കുന്നതെങ്ങനെ?

ജ്ഞാനേശ്വരൻ:—ബ്രഹ്മണൻ, കാത്യാർത്ഥമായ് ഒരു ചണ്ഡാലന്റെ വേഷംധരിച്ചാലും അവൻ ബ്രാഹ്മണനായിത്തന്നെയിരിക്കും. ചണ്ഡാലനാകയില്ല. അതുപോലെ ജ്ഞാനനിഷ്ഠൻ അജ്ഞാനികളോടു സഹവസിച്ചു്, ഭാകപ്രവാഹങ്ങളിൽ കാത്യാർത്ഥമായി ഏല്പെട്ടിരുന്നാലും, അവൻ നിത്യമുക്തനായിത്തന്നെയിരിക്കും.

വിശ്വഭാഷൻ:—ദൃഢജ്ഞാനം പുത്രമാത്രമുള്ളവനായാലും. ഒരുമുഹൂർത്തനേരമെങ്കിലും ബ്രഹ്മാനുസന്ധാനം ചെയ്യാതെത്തന്നാൽ, ബ്രഹ്മജ്ഞാനം നിലനില്ക്കുമോ?

ജ്ഞാനേശ്വരൻ,—ചണ്ഡാലവേഷം ധരിച്ചാട്ടുന്ന ബ്രാഹ്മണൻ ഇല്ലാത്തതായാൽ ബ്രാഹ്മണനാണ് ഞാൻ ബ്രാഹ്മണനാണ് എന്നിങ്ങനെ പറയുന്നതെങ്ങനെ? പറ

ഞ്ഞില്ലെങ്കിലും ബ്രാഹ്മണന്മാർക്കു നീക്കമുണ്ടോ? അതുപോലെ ബ്രാഹ്മണനാണെന്നു പറ്റി
ല്ലാവാലും അറിയപ്പെട്ട ഒരുവൻ ബ്രാഹ്മണചിഹ്നമായ പൂണരത്ത് എടുത്ത കാണി
ക്കണ്ട ഒരുവശമുണ്ടോ? അതുപോലെ രൂപമുഖമായ ജ്ഞാനം സിദ്ധിച്ചാൽ യാതൊരു
സന്ധാനവും ചെയ്യാതിരുന്നാലും ജ്ഞാനത്തിന് കുറവോ ജ്ഞാനിയെന്നുള്ള ജനസമത
ത്തിന്നു നീക്കമോഭവിക്കയില്ലതന്നെ.

വിശ്വഭവൻ:—നാകാൽ ജഗദീശപരനെപ്പോലെ മഹിമയുള്ളവൻ അയാലും
താൻ ബ്രാഹ്മണനെന്നുള്ള അനുസന്ധാനം ദിവസത്തോറും ചെയ്യാതിരുന്നാൽ, അ
ജ്ഞാനം ബാധിക്കുമെന്നുള്ളതിന് യാതൊരു സംശയവുമില്ല. ദേഹാദികളിൽ ഞാനെ
ന്നുള്ള അഭിമാനം നീങ്ങുന്നതും അത്രയും ഉള്ളതാണെന്നോ പക്ഷം? വളരെ വള
രെ പ്രയാസമാണ്.

ജ്ഞാനേശ്വരൻ:—ദീപം കയ്യിൽ വെച്ചുകൊണ്ട്, “ഇതളേ ഇതി” എന്നു പറഞ്ഞാൽ
ഇരിക്കുമോ? അതുപോലെ, ദേഹാഭിമാനത്തെ നശിപ്പിച്ചു, പാമാത്മാവാണെന്നു പറയുന്ന
യോഗം ഉണ്ടായതിൽ പിന്നെ, അജ്ഞാനത്തെ ബലാൽ വിളിച്ചാൽ പോലും അടുക്കുക
യില്ല. ജീവേശ്വര പ്രപഞ്ചദികൾ വിദ്യയാണെന്നറിഞ്ഞതിൽ പിന്നെ മായയെ
അന്വേഷിച്ചു നടന്നാൽ പോലും കാണാൻ കിട്ടുമോ? ബ്രഹ്മം സ്വയമെന്നും മായമിത്രയെ
ന്നും ബ്രഹ്മം നേരിടുക എന്നും മായ സങ്കല്പമിടുക എന്നും താൻ ബ്രഹ്മമെന്നും
ബ്രഹ്മം തന്നെന്നും സർഗ്ഗവാക്യത്തിന്നും പരമേശ്വരന്റെ അറിഞ്ഞവൻ
സങ്കല്പമേത്? വികല്പമേത്? ബന്ധമേത്? മോക്ഷമേത്? ജനനമേത്? മരണമേത്? നാ
ടേത്? കാടേത്? ദാനമേത്? തപസ്സേത്? സന്യാസമേത്? സംസാരമേത്? അവൻ യാ
തൊരു ബന്ധവും ചലനവും കൂടാതെ ബ്രഹ്മത്തെ യാഗിച്ചു മറന്നിന്നെയും കാണാതെ
ഇരുന്നു കൊള്ളുന്നു. അവൻ ജീവൻപോയ ശവപോലെ യാതൊരു വികാരങ്ങൾക്കും വ
ശമാകുന്നില്ല അവനോടു മായപുറപ്പെടുന്നതാണ്? ചിന്തിച്ചു നോക്കിയാലും!

ഈ വാക്കുകൾ കേട്ടുകൊണ്ടിരുന്ന നിവൃത്തിസ്വരൂപൻ പറഞ്ഞു. മേഘിതാവേ! നി
ങ്ങളുടെ വാടം രസകരം തന്നെ. ജ്ഞാനേശ്വരൻ തത്ത്വപ്രതിപാദനങ്ങൾ പിതാവിനി
നെയും സമ്മതമാകുന്നില്ലെങ്കിൽ അതു വിസ്മയം തന്നെ. ഏതൊന്നിന്റെ ചിന്തനമാത്ര
ത്താൽ സകല പാപങ്ങളും സ്പീഷിക്കുമോ, ഏതൊന്നിന്റെ അന്വേഷണത്താൽ ശരീ
രബന്ധം ഒഴിയുമോ ഏതൊന്നിന്റെ ജ്ഞാനദൃഷ്ടാന്തം ശരീരസുരണവിട്ടുമാറു
മോ, ജ്ഞാനമുള്ള ബ്രഹ്മമായതോടോ അല്ലെങ്കിൽ സർവ്വപരിപൂർണ്ണമാ
യിരിക്കുന്നതോടോ അതിനെ അറിയാം. നിത്യാനന്ദകരമായും ഏകകാലത്തെ
ദർശനംകൊണ്ട്, ഭയമില്ലാത്തതും മായാബന്ധത്തെ ഒഴിഞ്ഞതായും, ഇടയലും
വെളിയിലും അധികവും അകലെയും, ഒരുപോലെ പ്രാപിച്ചിരിക്കുന്നതായും, കോടിസൂര്യ
പ്രയോടു കൂടിയതായും, ‘തത്ത്വമസി’ ‘തദേകം ബ്രഹ്മ’ മുതലായ മഹാവാക്യങ്ങളുടെ ല
ക്ഷ്യമായും കേടുകളും കുറവുകളും ബാധിക്കാതെ സർവ്വം പുതുമയോടു കൂടിയതായും വിളങ്ങി
നിൽക്കുന്നതോടോ അതിനെ ധ്യാനിക്കണം. അവിശ്വാസ്യകോടി ബ്രഹ്മ ബന്ധങ്ങളും
ഏതിന്റെ മഹിമയാൽ അതിലുൾപ്പെടുത്തണമെന്നോ ഭൂതവേഷാദിപരമാനുകാല
ങ്ങൾ മൂന്നിലും നിർദ്ദേശമായി അല്ലെങ്കിൽ ഏതൊരു പ്രകാശിക്കുന്നുവോ അവിഷ്ക
രണോപദേശമായി ഏതൊരു സ്ഥിതി ചെയ്യുന്നുവോ ഏതിനുള്ളിൽ അതിന്റെ സംസ്ഥിതി
ത്താൽ നാം രൂപവികാരം പ്രാപിച്ചിട്ടുണ്ടോ അതിനെ ബ്രഹ്മമെന്നു പറയാം. എന്നു
വേദത്തിൽ പറയുന്നു. ചുങ്കിലും, സകലജീവജാലങ്ങളിലും പൃഥ്വിപ്രാദിപഞ്ചഭൂതങ്ങളി
ലും ശബ്ദാദിപഞ്ചതന്മാത്രകളിലും, അത്യന്തമഹത്തത്ത്വപരമാകാരതത്ത്വങ്ങളിലും സത്ത്വ
മയസ്തമോമുണങ്ങളിലും തൽപ്രതിബിംബിതമായ ത്രിമൂർത്തികളിലും, പരമാണ്മകളി
ലും പരിപൂർണ്ണമായി എന്നും ഒരേനിലയിൽ സ്ഥിതിചെയ്യുന്ന പരബ്രഹ്മത്തെ നിർദ്ദേശി
ക്കാവോ അറിയാനോ വന്ദിക്കാനോ ഇന്നവിധത്തിലുള്ളതെന്നു വാക്കുകൊണ്ടു പറയാനോ
മനുസ്സുകൊണ്ടു വിചാരിപ്പാനോ കഴിവില്ല. ജ്ഞാനമുള്ള പരബ്രഹ്മത്തെ സ്മരിക്കുന്നതെ

ങ്ങനെ? ചിന്തിക്കുന്നതെങ്ങനെ? നാമരൂപാദികളില്ലാത്ത വസ്തുവിനെ ദർശിക്കണമെന്നും, സ്മരിക്കണമെന്നും മറ്റും പറയുന്നതുകൊണ്ടുണ്ടുപോയോ? ശ്രുതിസ്മൃതികൾ പോലും ആ പരമാത്മാവിന്റെ നിലയെ വിവരിക്കുന്നതിനുകഴിയില്ലാതെ മെന്തെങ്കീഴ്ചിച്ചിരിക്കുന്ന സ്ഥിതിക്കു നമ്മൾ വിവരിക്കുന്നതെങ്ങനെ? നാമരൂപാദികളെക്കുറിച്ച്, ഏതൊരുതത്വം പ്രകാശിക്കുന്നുവോ, ആ തത്വമേ, താൻ എന്നറിഞ്ഞു്, എല്ലാവരിലും സമഭാവനയോടുകൂടിയിരിക്കുന്നതാണു് ശ്രേയസ്സായ ബ്രഹ്മധ്യാനം. ഇഷ്ടാനിഷ്ടങ്ങളിലും സുഖദുഃഖങ്ങളിലും സമചിത്തനായി ഞാൻ എന്ന അഭിമാനത്തെ നശിപ്പിക്കുന്നതാണു് പരിശുദ്ധമായ ബ്രഹ്മനിഷ്ഠ. പരമാർത്ഥം ഇതായിരിക്കെ, കാട്ടാജ്ഞാതനെ ഇരിക്കണമെന്ന ചിന്താപു പറയാൻകാരണം എന്തു്? മരക്കുറിപോലെ ഒരു സ്ഥലത്തു ഇളകാതെയിരിക്കുന്നതുകൊണ്ടുണ്ടു് ഹലം?

എന്നിങ്ങനെ പല യുക്തികൾ ഉപന്യസിച്ചതുകേട്ടു് പുത്രന്മാരോടു തക്കിക്കാൻ അളല്ലാതെ വിഡ്ഢിഭാവൻ, ഇങ്ങനെ പറഞ്ഞു. “ജ്ഞാനികളായ പുത്രന്മാരേ! നിങ്ങൾ ജനിച്ചപ്പോൾതന്നെ ജ്ഞാനമുദ്രയും വാചകവും ഉള്ളവരായിരുന്നതുകൊണ്ടു നിങ്ങളോടുവാദിച്ച ജനിക്കാൻ ഞാൻ ശക്തനല്ല. ഇത്രയും നാളുമുണ്ടാകൂടാത്ത നിങ്ങളെ പുത്രന്മാരായിലഭിക്കത്തക്കവണ്ണം ഞാൻ ചെയ്ത ഭാഗ്യം എന്താണെന്നറിയുന്നില്ല”

വിഡ്ഢിഭാവൻ അനന്തരം അനന്താശ്രമങ്ങളോടുകൂടി അവരെ രണ്ടോടുചേർന്നാശ്ശേച്ചി ചൂകൊണ്ടിരിക്കുമ്പോൾ, പെട്ടെന്നു ബ്രഹ്മധ്യാനത്തിൽ മനസ്സുവെച്ചു മെന്തെങ്കീഴ്ചിച്ചു. ഉടനെ നിവൃത്തിസ്വയവും ജ്ഞാനേശ്വരനും സ്വീകൃതമായ ശിവവർണ്ണസ്വരൂപം ധരിച്ചുനിന്നു, വിഡ്ഢിഭാവൻ കണ്ണുതുറന്നുനോക്കുമ്പോൾ പുത്രന്മാരെ ശങ്കരശാർണ്ഠ്യപാണികളായി സ്ഥിതിചെയ്യുന്നതുകണ്ടു, കോപമയിർക്കൊണ്ടു അനന്തതുന്ദിനനായി അവരെ സ്മരിച്ചു.

ശങ്കരനാരായണസ്തുതി.

ഹരോരര! ജഗൽപാപിത്രഭരണപ്രണാശങ്ങൾ ചെയ്തൊരേനിലയിൽ വെച്ചു ധർമ്മമഴിയാതെ കേടിച്ചുടൻ വരേപ്പിതപത്തൈകൈജനതയ്ക്കു നൽകും പരാൽ പരേശ്വരപദാംബുജങ്ങൾ പണി മുറുക്കുകെത്രവന്താൻ. ജ്ഞാനരശമിക്കുവാൻ തുടിച്ചാസികൾക്കു കഷ്ടം സുരസുരജനം മുതിന്നു തലബിളിയിച്ചുടൻ പുരാവിമലദുഗ്ദ്ധചാരിധിമലിക്കവേഗമഗമാം ധരാധരമയജ്ഞചാരിധിയിൽ മുങ്ങുമാറായിതേ. ഭമിച്ചുവിലത്തെ വർഗ്ഗമുടനാധിപുണ്ടീടവേ മികച്ചകമരേശ്വരാകൃതികലനത്തുന്തിച്ചുടൻ സമസ്തയേശ്വരീമാധവ! ചേരനിദാനീമയോ നമുക്കു മകനായതെന്തു കഥിങ്ങവമേങ്ങവമേ. (യുഗ്മകം) തദാ മഥനപാശമോളജഗേന്ദ്രാഭണ്ഡമേ. ററുദാഹതതനുശ്രമാൽഗമമുദാമിച്ചു പരാ സദാശയമതേറശിച്ച പരമേശ്വരം പുത്രനായ് വാണിപനമോ ചരിച്ചു പുരുഷസ്തമെന്തായ്യാം. ചരാചരജഗത്തു മഖിലാഞ്ചലഭേദങ്ങളും നിരാകുലമയോ ചമച്ചുവിധിയും വേർതിച്ചു നാം പരാപരാപിഡേചോന്മാരുപിതാമുത്താനായനിർഭരതൂത ചരിത്രമെന്തൊരു വിചിത്രമെന്തെങ്ങവമേ! നിരസ്തയേമീശ! നീളപനസ്തപ്തകർത്താപുതൻ ശിരസ്സു മുറിച്ചു കണ്ണതലമാലയാക്കീച്ചുരാ

ഭക്തനിഹിതന്റെതപഃപദമാളുചാനന്ദചാൻ
 പെരുത്തസൂക്തത്തിനാലിവനതൊത്തുമാവിസ്മയം!
 മേഘകുലാത്മവാജിതനുശിംശുമാസുര
 ക്ഷേമംകര! രാമശനീകരണപൂണ്ടമൽ പുത്രനായ്
 പ്രിയംതമുദാലീലകളിലുള്ളഴിച്ചീടുവാ-
 നായംചിരതരംചരിച്ചുപുണ്യമെന്തായ്തരം.
 പുരാതനഭവാൻകൃതാന്തനൈഹനിജമാർണ്ഡനാം
 ധരാസുരനനിത്യഘോഷശവസ്സനൽകീലയൊ?
 ഭുജസദചരിത്ര! നീയിവനുപുത്രനായിവിധം
 വരാനിഹഭവിച്ചുവൈവഗതിവിസ്മയംവിസ്മയം.
 ഹരതേവചദാബ്ജഭക്തമണിയായപ്രഹ്ലാദനെ
 പരതേഗതിഃപക്ഷ്യാൻതുനിയുമുക്കനാംദൈത്യനെ
 സുരേന്ദ്രനാസിംഹമായിനിഹനിജനീപുത്രനായ്
 വരാനിഹഭവിച്ചുവൈവഗതിവിസ്മയംവിസ്മയം.
 മതംഗജമഹാകൃതിപ്രഥമപൂണ്ഡരീകാസുര
 പ്രചണ്ഡനെഹനിജലോകപരിക്ഷണംചെയ്ത
 ഭുജംഗപരഭൂഷണ! മനുജകീടമായോദമം.
 നുകന്റെവടിപാതതെന്തുകഥശങ്കരശങ്കരം.
 പിതാവിനുദൈതകസീമ്നികരയേറുവാൻസാധിയാ
 ണ്തതാന്തമഴൽപൂണ്ടോര്യുവന ചഞ്ചലോദ്യുൽപടം
 മഹോന്നതമുദാരമേകിയഭവാൻമുദാപുത്രനാ-
 യഹോമനുജകീടമാമിവനുചേർന്നതെന്തതുതം.
 ഹരസുരഹരോത്ഭവാന്തരഹിതംഭാൽകീർത്തനം.
 സുരാസുരഹോജപിച്ചുപരിതാപമാറീടുവാൻ
 നിരാശമിഹഭുവവാൽവിമുക്തനാത്തടംകുനീ
 പരാചരസുതപമാൻകഥറിസ്മയംവിസ്മയം.

ഇങ്ങനെ സ്തോത്രംചെയ്ത ഭക്തിയിൽപെയ്തിച്ചു, “ഹേ വൈകുണ്ഠവാസ! കൈലാസ
 വാസ! നിങ്ങൾ എന്നിക്കു പുത്രനായി ജനിച്ചിരിക്കുമ്പോൾ എന്നേപ്പോലെ ധന്യനാക
 ണ്ടു? ഞാൻ തപസ്സുചെയ്യുന്നതെന്തിനു? നിങ്ങളെ സേവിച്ച്, നിങ്ങളോടൊരുമിച്ചിരി
 ക്കാതെ ഈ കാട്ടിലിരിക്കാൻ നിശ്ചയിച്ച എന്റെ അറിവുകേടിനെ ഞാൻ ശപിക്കുന്നു,
 ജനിച്ചപ്പോൾ തന്നെ നിങ്ങളുടെ സ്വന്തരൂപംകാണിച്ച് എന്നെ അനുഗ്രഹിക്കാൻ
 പാടില്ലായിരുന്നോ? ഇത്രനാളും മറഞ്ഞിരിക്കാൻ കാരണം എന്താ? എന്ന് അഭ്യർത്ഥനാ
 സൂചകമായിപ്പറഞ്ഞിട്ട് ശോഭനദേവനെന്നോക്കി—“ഹേ ദേവദേവ! നിന്തിരുവടിയു
 ടെ ദിവ്യരൂപത്തെയും അടിയനെ ദർശിപ്പിച്ചുനഗ്രഹിക്കാൻ കരണയുണ്ടാകണം എന്ന
 പേക്ഷിച്ചു. ശോഭനദേവൻ അതുകേട്ട് അത്മീയരായ ബ്രഹ്മരൂപം പ്രകാശിപ്പിച്ചുനി
 ന്നു. എന്നിട്ട് പിതാവിനെനോക്കി—“ഹേ പരമസാധോപരബ്രഹ്മത്തെ പരമർത്ഥമാ
 യറിഞ്ഞു, ബ്രഹ്മം താനെന്നുള്ള ബുദ്ധിയേടുകടി തനിക്കു ജനനമാണുള്ളില്ലെന്നു
 ധോധിച്ച് സർവ്വ പരിപൂർണ്ണനായിരുന്നാൽ അവൻ സംസാരഭുവനമോ? ഇപ്രകാരം
 സംസാരമുക്തനായ ബ്രഹ്മജ്ഞാനം, നരകമേതു? സ്വർഗ്ഗമേതു? ബന്ധമേതു? മോക്ഷ
 മേതു? എല്ലാം ബ്രഹ്മമെന്നുള്ള അധർമ്മപേടമഹാകാല്യപ്രകാരം, സകല ചരാചരവസ്തു
 കളും ബ്രഹ്മമയമെന്നും, ബ്രഹ്മം അഞ്ചുവിധ് അഞ്ചായി മഹത്തിൽ മഹത്തായി സ്ഥി
 തിചെയ്യുന്ന പരാപരവസ്തുവാണെന്നും, അറിഞ്ഞവനാണ് ബ്രഹ്മാനന്ദാനുഭൂതിയോടുകൂ
 വടിയൻ എന്നു മാത്രമല്ല, ഈ അനുഭൂതിയോടുകൂടി സംസാരത്തിലുൾപ്പെട്ടിരിക്കുന്നവനെ
 ബ്രഹ്മവിത്തെന്നും, സാജ്ഞാനിമെന്നും പറയും. ഗുഹസ്വാശ്രമത്തിൽ ഇരുന്നവസി

ഏതോട്ട വിശ്വാസികളും ജനകനോടു ശുഭശ്രവണവും, ശ്രീകൃഷ്ണനോടു ഭക്തിയും ചേർന്നിരുന്നിട്ടുണ്ടു്. അതിനാൽ ഗുഹസ്ഥാശ്രമത്തിലിരിക്കുന്ന ജ്ഞാനിയാണ് സന്യാസിയേക്കാൾ ഉൽകൃഷ്ടൻ എന്നു തളിച്ചു.

അതിന്നു ഉത്തരമായി, വിദ്യാഭാഷൻ—“അല്ലയോ സുഷ്ഠികർത്താവായ ദേവ! നിന്ദിതവദിന്റെ കല്പനകൾപ്പോൽ അടിയന്തരമായ സംഭവമില്ല. മേലാൽ കല്പനയനുസരിച്ചുതന്നെ നടന്നുകൊള്ളാവുന്നതാണ്” എന്നറിവിച്ചശേഷം, തക്മാഭായിയെന്നോക്കി—“പ്രിയേ! അചാതുരന്റെ അനുഗ്രഹപ്രകാരം ത്രിമൂർത്തികൾ നമ്മുടെ പുത്രനായി ജനിച്ചുനമ്മെ കൃതാർത്ഥരാക്കിയിരിക്കുന്നു. ഇനി നമ്മൾ തപസ്സു ചെയ്യണമോ? വനത്തിലിരിക്കണമോ? നമ്മെപ്പോലെ പുണ്യമുള്ളവർ മരണമുണ്ടു്?” എന്നോരോ അനുമാദനവാക്യങ്ങൾ വർഷിച്ചു. തക്മാഭായി അതുതാനന്ദപരവശമായി, ധാ ധാ ഈ വിധമുള്ള അത്തുങ്ങളും ലോകത്തു നടക്കുമോ? അനസൂയാദേവി പറഞ്ഞു, അഭ്യർത്ഥിക്കയാൽ ത്രിമൂർത്തികൾ അവരുടെ പുത്രനായി ജനിച്ചിരുന്നു. മഹാക്ഷിത്രോഷ്ണനായ അത്രിയുടെ തപോബലംകൊണ്ടും അനസൂയാദേവിയുടെ അചാതുര്യംകൊണ്ടും, മൂർത്തിത്രയം അവരുടെ പുത്രഭാവം കൈക്കൊണ്ടതാണ്. എന്നാൽ യാതൊരുഗുണവുമില്ലാത്ത അല്പമയമായ ഹാർഷം, പുത്രനായി ജനിക്കുവാൻ ആ ദേവന്മാർക്കു കരുണതോന്നിമതു്, അശ്വതു മായിരിക്കുന്നു. എന്നുനമോടനമായി പറഞ്ഞു്, അനന്ദബാഷ്പങ്ങൾ തുകിക്കൊണ്ടു്, മുക്താഭായിയെന്നോക്കി—“ഹേ ദേവ! നീ സംസ്ഥതിപ്പോ ലക്ഷ്മിയോ പാർവ്വതിയോ അരാണെന്നറിയത്തക്കവണ്ണം, നിന്റെ സ്വന്തരൂപം കാണിച്ചു ഞങ്ങളെ അനുഗ്രഹിക്കണം എന്നുപേക്ഷിച്ചു. മുക്താഭായി, സരോദനന്ദരുടെ അനുമതിനോടു കൂടി ഉടനെ, സ്വന്തരൂപം പ്രദർശിപ്പിച്ചുനിന്നു. വിദ്യാഭാഷനും തക്മാഭായിയും അമൃതദേഹിതരായി പരമേശ്വരിയുടെ പാദങ്ങളിൽ വന്നിട്ടു സ്തുതിപാത്രങ്ങൾ വർഷിച്ചു. ഹേ ജഗദീശ്വരീ! ശങ്കരീ! ഭരണകരീ! ത്രിശൂചിനി കപാലാലിനി! മഹാദേവി! ചേരിയുടെ ഉദത്തിൽ സകലചരാചാരാകുലങ്ങളും, അടക്കിവെച്ചിരിക്കുമ്പോൾ, ഞങ്ങളുടെ പുത്രിയായി ജനിച്ചു്, ബാലഭാവം കൈക്കൊണ്ടിരിക്കുന്നതു ഉചിതമാണോ? ചേരിയുടെ അച്ഛനമ്മമാർ എന്ന പേരിന്നു ഞങ്ങൾ അർത്ഥമാണോ? ഇങ്ങനെ മാതപിതാക്കളുടെ വാക്കുകേട്ടു ദേവി പറഞ്ഞു—“സുകൃതികളേ! ഞങ്ങൾനാലും ലോകത്തിലുള്ള ഐശ്വര്യത്തെ പരിഹരിക്കുന്നും, നോഹതൃമുതലായ ദുഷ്ടതകൾ ചെയ്യുന്നവരെ നിഗ്രഹിക്കുന്നും, സഗുണനിർഗുണധ്യാന മാർഗ്ഗങ്ങളെ ഉപദേശിക്കുന്നും, ആയി പുണ്യരാചികളായ നിങ്ങളുടെ സന്താനങ്ങളായി ജനിച്ചു. അവതാരകാല്പങ്ങൾ സാധിക്കുന്നതിന്നു നാട്ടിൽപ്പോയി താമസിക്കേണ്ട കാര്യമുണ്ടു്. അതുകൊണ്ടു്, ഞങ്ങളുടെ ചാക്കു മറുക്കാതെ നിങ്ങളും നാട്ടിലേക്കു വരണം. ബ്രഹ്മാഭൂതി ലഭിക്കത്തക്ക അദ്വൈതജ്ഞാനം ഉള്ളവർക്കു നാടെന്നാ കാടെന്നുമുള്ള ഭേദഭാവന വേിച്ചുകൂടാത്തതാകുന്നു. സുഗന്ധദുർഗന്ധങ്ങളെ ഇഷ്ടാനിഷ്ടഭേദംകൂടാതെ വിചാരിക്കുകയും വിഷമത്തേയും അമൃതത്തേയും ഒരുപോലെ കരുതിഭക്ഷിക്കുകയും സുഖദുഃഖങ്ങളിൽ സന്തോഷസന്താപങ്ങളുണ്ടാകാതെ, അനുഭവിക്കുകയും സ്നേഹവും വിരോധവും ഒരുപോലെ കരുതിപ്പെരുമുകയും ചെയ്യുന്ന ബ്രഹ്മനിയുയ്ക്കു സമാനം ഭേദാവത്തോടുകൂടിയ ബ്രഹ്മനിയുയ്ക്കു ശ്രേഷ്ഠതപം കല്പിക്കാവതല്ല. അതുകൊണ്ടു നാടെന്നും കാടെന്നുമുള്ള ഭേദചിന്ത ഇരിക്കുന്ന കാലംവരെ പരമാർത്ഥജ്ഞാനം നിങ്ങൾക്കുണ്ടാവാൻ സംഗതിയാകയില്ല. ത്രിമൂർത്തികൾ മുതലായ ദേവന്മാരും മനുഷ്യാദി സകലജീവികളും ഭജനിയവും സൂക്ഷ്മവദികൾക്കു അനുദാതാം ചെയ്യുന്നതും, അവണ്ഡാനന്ദരൂപവും, ചരാചരങ്ങളിൽ നടത്തുന്നിരിക്കുന്ന പരാപരചൈതന്യവും യാതൊന്നോ അതിനെയാണ് പരബ്രഹ്മമെന്നു പറയുന്നതു്. അതിനെ ഏകമെന്നോ അനേകമെന്നോ പറഞ്ഞുകൂടാ. ഏകമെന്നു നിശ്ചയിക്കുമ്പോൾ, ദൈവഭൂമങ്ങൾ മനസ്സിൽ സ്ഥലംപിടിക്കുന്നു. ആ പരാവസ്തു ഇന്നവിധത്തിലുള്ളതാണെന്നു പറയാൻ സിദ്ധമായില്ലായ്കൊണ്ടു ഈ പരമശിവൻ സനകസനന്ദാദികൾക്കു ചിന്തദാകാണ്ടു കാട്ടാതെകാട്ടി പരമാത്മാവിനെകൂടെപ്പട്ട മൌനമുദ്രാലിപിക്കുന്നു. ഈ മഹാവിഷ്ണുവും ആ പരബ്രഹ്മത്തെ ഇന്നവിധമുള്ളതെന്നു പറയുന്നു

റവാൻ കഴിവില്ലാതെ, ശ്രീബുദ്ധാചാര്യമെടുത്ത മൌനം ദീക്ഷിച്ചു. ബ്രഹ്മദേവനും അതിലേക്കു ശക്തിയില്ലെന്നുണ്ടു മൌനം ദീക്ഷിച്ചിരിക്കുകയാണ്. വാക്കിനെ വാക്കുകൊണ്ടു തന്നെ സ്വർഗ്ഗപ്പെടുത്തേണ്ടതുപോലെ പരമാത്മാവിന്റെ നിലയെ പരമാത്മാവുകൊണ്ടു തന്നെയാണറിവേണ്ടതു്. ശരീരത്തിലുണ്ടാകുന്ന സുഖദുഃഖങ്ങൾ താനല്ലാതെ മറെറാരാളറിയാത്തതുപോലെയും, മറെറാരാളാൽ അറിവില്ലാൻ കഴിവില്ലാത്തതുപോലെയും, ഒരു പരമാത്മാവിനെ സ്വയം അന്വേഷിച്ചറിഞ്ഞുകൊള്ളണമെന്നല്ലാതെ മറെറാരാൾക്കു അറിയില്ലാൻ നിവൃത്തിയില്ല. ഗുരുവും ശിഷ്യനും ഒന്നായി അനുഭവപ്പെട്ടിരിക്കുമ്പോൾ ഉപദേശം വാങ്ങുന്നവൻ കൊടുക്കുന്നവൻ എന്നുള്ളതോ ഉണ്ടാകുമോ? ഗുരു ശിഷ്യനെനോക്കി, നീയേ ഞാൻ ഞാനേ നീ എന്നുള്ള പ്രൈതാനുഭവത്തെപ്പറഞ്ഞുകൊടുക്കുമ്പോൾ, ശിഷ്യൻ ഗുരുവിൽനിന്നന്യനായിരിക്കാൻ സാധിക്കുമോ? തന്റെസ്ഥിതി അഭിന്നകീർത്തിയായിരിക്കെ, ഭിന്നകല്പന ചെയ്യുന്നതെന്തിന്? എങ്ങനെ? ചെറുപ്പത്തിൽ തുല്യമായിരിക്കുന്നവർക്കു കാടെന്നും നാടെന്നും ഉള്ള ഭേദവിതര്യം വേർതിരിക്കാമോ? (വിശ്വാഭാവനോടു) ഹേ പുണ്യവാനേ! പരമാർത്ഥം ഇങ്ങനെ ഇരിക്കെ, താങ്കൾ നാട്ടിനെ ചെറുത്തു കാട്ടിത്തന്നെ യിരിക്കാൻ കാരണം എന്തു്?

വിശ്വാഭാവൻ അതുകേട്ടു വെട്ടിച്ചു വേലിക്കോട്ടു പറഞ്ഞു — “ഇനി നിങ്ങളുടെ ഇഷ്ടപ്രകാരം നടക്കുന്നതാണ് എന്നിരിക്കു മുഖ്യമായ തപസ്സ്; അതുകൊണ്ടു നാട്ടിൽതന്നെ പോകാമെന്നു ഞാൻ സമ്മതിക്കുന്നു. വരുവിൻ! എന്നാലിപ്പോൾതന്നെ പുറപ്പെടാം” എന്നു പറഞ്ഞു. ത്രിമൂർത്തികളും അഭിഷക്തിയും ഉടനെ വിശ്വാഭാവനോടു, — “ഹേ ഭക്തോത്തമ! താങ്കൾ ഞങ്ങളുടെ രാമസ്വന്തം ചെളക്കുറിയിക്കാതെയും മേലാൽ ഞങ്ങൾ ചെയ്യുന്ന ലീലകൾക്കു വിചര്യമായി പ്രവർത്തിക്കാതെയും ഇരിക്കണം. അതാണു താങ്കളുടെ വാസ്തവബ്രഹ്മനിഷ്ഠ” എന്നുരുളിച്ചെയ്തു. അനന്തരം നാലുപേരും ബാലഭാവം കൈക്കൊണ്ടു്, വിശ്വാഭാവനെയും തക്മാഭായിയെയും യഥാമുഖം പുത്രവത്സലരാക്കി മോഹിപ്പിക്കയും, അചിരേണാശ്വല്ലാസമാർത്ഥത്തിരിച്ചു്, ശീതോത്ഥന്യുവിന്റെ ഗൃഹത്തെ പ്രാപിച്ചു സാധാരണബാലരെപ്പോലെ ലീലാവിനോദങ്ങളിൽ ഏർപ്പെടുകയും ചെയ്തു.

വിശ്വാഭാവനെക്കണ്ടപ്പോൾ ശീതോത്ഥന്യുവിനു അപാരമായ അനന്ദവും അശ്വസ്ത്യവും ഉണ്ടായി. അദ്ദേഹം പലഉപചാരങ്ങളും ചെയ്യാൻതുടങ്ങി. വിശ്വാഭാവൻ സന്തോഷനായി തന്റെ പത്നിയുടെ അച്ഛനമ്മമാരെ വെട്ടിച്ചുവെച്ചു. തക്മാഭായി തന്റെ ഭാഗ്യത്തെക്കുറിച്ചു വിചാരിച്ചു കേൾമയിർകൊണ്ടു്, നേത്രങ്ങളിൽ അനന്ദബാഷ്പം തുടിക്കൊണ്ടിരുന്നു.

പത്താമദ്ധ്യായം.

(വിശ്വാഭാവൻ എരുമക്കുട്ടിയെക്കൊണ്ടു വേദത്തെ വ്യാഖ്യാനിച്ചതു്)

വിശ്വാഭാവൻ നാട്ടിൽവന്നുചേർന്നതിന്റെ പിറേറ്റിവന്നുകോലത്തെ: ഉത്തരേശ്വരൻ അദ്ദേഹത്തെ രാജധാനിയിൽ കൂട്ടിച്ചുകൊണ്ടുപോയി അദ്ദേഹത്തെ രാജാവിനെക്കണ്ടിച്ചു. നാട്ടിൽ വരുന്നതിനു അദ്ദേഹം വിസമ്മതമുണ്ടായിരുന്നെങ്കിലും ഒടുവിൽ പുണ്യസമ്മതത്തോടു കൂടിയാണ് വന്നെന്നുള്ള വിവരം അറിയിക്കുകയും ചെയ്തു. രാജാവു്, അതുകേട്ടു്, അവരെ രണ്ടുളളയും വെട്ടിച്ചുശേഷം, വിശ്വാഭാവനെനോക്കി — “ഹേ പരിശുദ്ധ തപോധന! ഏതല്ലോ കപാലോകസുഖങ്ങൾക്കു നിദാനവും ഉത്തമസ്ഥാനവും ആയ നാട്ടിനെ ഉപേക്ഷിച്ചു് കാട്ടിൽപോയിരിക്കാനുണ്ടായ കാരണം എന്തെന്നുരുളിച്ചെയ്താണു് എന്നുപേക്ഷിച്ചു.

വിഡോഭാവൻ:—രാജാവിനെ അശീർവദിച്ചുപറഞ്ഞു. ഫേ ധർമ്മിഷ്ഠനുംകർശ്ശാശ്രം പ്രജലനമായ രാജശ്രേഷ്ഠ! നാട്ടിനാശ്രം നമോരാണം. നരന്മാക്കാശ്രം നാപതിയാണം നരപതിക്കാശ്രം ഗുണമാണം. ഗുണത്തിനു കരുണയാണാശ്രം കരുണയ്ക്കു ശാന്തിയാശ്രം. ശാന്തിക്കു ധർമ്മാശ്രം. ധർമ്മത്തിനാശ്രംസാധുക്കൾ. സാധുക്കൾക്കു ജഗദീശ്വരനാശ്രം. ജഗദീശ്വരനു കേരന്മാരാശ്രം. കേരന്മാർക്കു സമോപനയാശ്രം. സമോപനയ്ക്കു, അത്മജ്ഞാനമാശ്രം. അത്മജ്ഞാനത്തിനു സർവ്വസാക്ഷിത്വമാശ്രം. സർവ്വസാക്ഷിത്വത്തിനു ബ്രഹ്മസാക്ഷാൽക്കാരമാശ്രം. ബ്രഹ്മസാക്ഷാൽക്കാരത്തിനു ശാസ്ത്രവിചാരണമാശ്രം. ശാസ്ത്രവിചാരണത്തിനു സാക്ഷിത്വമാശ്രം. സാക്ഷിത്വത്തിനു സദാകാരമാശ്രം. സദാകാരത്തിനു ജഗദ്ദൈവക്ഷണ്ഡമാശ്രം. ജഗദ്ദൈവക്ഷണ്ഡത്തിനു സർവ്വസംഗപരിത്യാഗമാശ്രം. സർവ്വസംഗപരിത്യാഗത്തിനു നിന്തേനീഷ്ഠയാശ്രം. നിന്തേനീഷ്ഠയ്ക്കു തപസ്സാശ്രം. തപസ്സിനു കാദാണ പ്രധാനം. അതുകൊണ്ടാണു ഞാൻ കാട്ടിൽ പോയിരുന്നത്. ധ്യാനത്തിനു തപസ്സേ ദാനത്തിനു സംസാരവും പ്രധാനമാകുന്നു. അതിനാൽ, ധ്യാനത്തിനതകുന്ന തപസ്സു ചെയ്തുകൊണ്ടിരിക്കുകയായിരുന്നു.

രാജാവും, ഇതുകേട്ടു ചെട്ടന്നെഴുന്നേറ്റു, അദ്ദേഹത്തിന്റെ പാദങ്ങളിൽവീണു നമസ്കരിച്ചു, ഫേ ചരിശുദ്ധഭക്ത! പരമാർത്ഥയോഗിൻ! പ്രജകൾ ചെയ്യുന്ന കുറ്റത്തിനു രാജാവാണ് അരാധി എന്നുള്ള സ്മൃതിവാക്യപ്രകാരം, അജ്ഞാനികളും മതാചാരോന്മത്തരായ ബ്രാഹ്മണർ, അങ്ങേ അപമാനിച്ചുകാട്ടിലാക്കിയ അനാചാരത്തെ ക്ഷമിച്ചു എന്നു അനുഗ്രഹിക്കാറാകണമെന്നപേക്ഷയുണ്ടു് എന്നുണർത്തിച്ചു.

വിഡോഭാവൻ, സന്തുഷ്ടനായി രാജാവിനെ ചാട്ടുചാക്രങ്ങളാൽ അശപസിപ്പിച്ചു ഹേരാജൻ താങ്കൾ ചരിശുദ്ധ ഹൃദയനാകയാൽ നകലോത്തമായ രാജഭോഗത്തെ അനുഭവിച്ചു സുഖിച്ചിരിപ്പാറാകട്ടെ എന്നനുഗ്രഹിച്ചു.

രാജാവും, ഉന്മേതനെ മന്ത്രിയെ അരികിൽവിളിച്ചു, “ഫേ മന്ത്രിസന്തമ! വേദം തന്നെ ഈ പുഴുത്തു വൈധനപുരിയിൽ കൊണ്ടുപോയി മതാചാര്യനുംകാട്ടുക്കണം. ഇദ്ദേഹവും കുഞ്ഞുങ്ങളുംകൂടിവരും. ഇവരല്ലോവരും പരിശുദ്ധമെന്നെന്നും പന്തിരോജനാദികൾക്കു ബ്രാഹ്മണരോടു ചേർന്നുനടക്കുന്നതിൽ അഭേദപരിപ്ലവനം ഒന്നുമതിപത്രം വാങ്ങിക്കൊണ്ടു വരണം” എന്നുംഅജ്ഞാപിച്ചു. മന്ത്രി കല്പനയനുസരിച്ചു, വിഡോഭാവൻ ജ്ഞാനേശ്വരൻ മുതലായവരോടുകൂടി പുറപ്പെട്ടു. വൈധനപുരിയിൽ ചെന്നപ്പോൾഗോഭാചരിയിൽ കളിക്കാനായി, പോകുന്ന മതാചാര്യനെ ട്രോഡേറ്റു കണ്ടുമുട്ടി രാജാവന്റെ പുഴുത്തുകൊടുത്തു.

മതാചാര്യൻ അതിനുമുമ്പേതന്നെ അലങ്കാരപതിയിലെ ബ്രാഹ്മണരുടെ നിപേദനത്താൽ അ. സം.തി അറിഞ്ഞിരുന്നതുകൊണ്ടു്. ഈ പുഴുത്തുകിട്ടിയ ഉടനെ, കളിക്കാനായി അതുവഴിപോന്ന ബ്രാഹ്മണരെ എല്ലാം അരികിൽ വിളിച്ചുവരുത്തി, ഫേ ബ്രാഹ്മണരേ സമ്പ്രാസിയായി നടന്നു ജാതിഭേദം നോക്കാതെ ഭക്ഷിച്ചു ഭ്രഷ്ടനായവനെയും അപനുജനിച്ചു, ബ്രാഹ്മണരെത്തല്പിയ ദുഷ്ടക്കുട്ടികളേയും, നമ്മൾ അചരിച്ചു, പന്തിയിൽ ചേർത്തു നടത്തത്തക്ക ശുദ്ധിയുള്ളവരെന്നും മനമരിപത്രം കൊടുക്കണംപോൽ. ഇതുപോലു ഒരുത്തരും നിങ്ങളെങ്ങാനും കണ്ടിട്ടുണ്ടോ? കേട്ടിട്ടുണ്ടോ? ഇങ്ങനെയൊക്കെ നടപ്പായാൽ അശ്രമധർമ്മങ്ങളും ജാത്യാചാരങ്ങളും ലോകത്തുനിപനിൽക്കുന്നതെങ്ങനെ? എന്നുപരിഹാസമായിപ്പറഞ്ഞു.

ബ്രാഹ്മണർ:—ഗുരോരുത്തന്മാരേതന്നെയാകുന്നു. കറുത്തിരിക്കുന്ന കാക്കയെ വെളുത്തതാക്കണമെന്നു പറയുന്നതുപോലെയാണിതും. സമ്പ്രാസിക്കു ശുഭരുടെ പന്തിയിൽ പോലും ഇരുന്നണ്ണാൻ പാടില്ല. ആ സ്ഥിതിക്കു ബ്രാഹ്മണരുടെ പന്തിയിൽ എങ്ങനെ യാണിരുന്നേണ്ടതു്? സ്വയംഭ്രഷ്ടനായിത്തീർന്നിരിക്കുന്ന ഹൃദയന്റെ ഭ്രഷ്ടതീക്കുന്നതെങ്ങനെ? കണ്ണിരും കല്പകവൃക്ഷമേക്കാൾ സാധുക്കളോ? എന്നിങ്ങനെ മറ്റുനൂതനയകേട്ടു്, മതാചാര്യൻ ആ പുഴുത്തു ചവിട്ടുകീറി ഭൂതെറിഞ്ഞുകളഞ്ഞു. എന്നിട്ടു്

മന്ത്രിയെ നോക്കിപ്പറഞ്ഞു. ഫേ രാജമന്ത്രി, ഇവരെ ഈ ഭരണം ബ്രാഹ്മണരോട് ചേർത്തു നടത്താൻ പാടില്ല. അടുത്ത ജന്മത്തിൽ ഒരു വേള സാധിച്ചേക്കും. ഇങ്ങനെ ഞാൻ പറഞ്ഞതായിരിക്കുമായിരുന്നോടാവിനോട് പോയിപ്പറയൂ.

മതാചാര്യന്റെ വാക്കുകേട്ടു മന്ത്രി, യാതിമയ്യാടകളെ ലംഘിക്കുക അസാധ്യമെന്നു തന്നെ നിശ്ചയിച്ചു സമാധാനപ്പെട്ടുകൊണ്ടു തിരിഞ്ഞുനടന്നു. ജ്ഞാനേശ്വരൻ തൽക്ഷണം തന്നെ ബ്രാഹ്മണരെ അരികിൽ പിളിച്ചു; വിശ്വേശ്വരൻ പരിശുദ്ധനാണെന്നും ഭൂഷ്ടകല്പിക്കുന്നതു കേവലം അവരുടെ വ്യാജമാമെന്നാണെന്നും മറ്റും യുക്തപൂർവ്വം സ്മാവിച്ചു. പരമാർത്ഥബോധമുള്ളവർ അദ്ദേഹത്തിന്നു ഭൂഷ്ടകല്പിക്കയില്ലെന്നും പറയാതിരുന്നില്ല. അതുകേട്ടു ബ്രാഹ്മണർ “എടാ തിരുപ്പുരുഷ! പരമാർത്ഥബോധികളെ നീയേ കണ്ടിട്ടുള്ളോ? നീ ഇങ്ങനെ പറഞ്ഞതു നിന്റെ കുറ്റമല്ല. കണ്ടെടുക്കപ്പെട്ടതായി നന്നെന്നു ഭൂഷ്ടകല്പിച്ച ദുഷ്ടന്റെ ബീജത്തിൽ ജനിച്ചവർ സുശീലരായി വരാൻ ഇടയില്ല. നിങ്ങളെത്തൊട്ടാൽ എന്നല്ല കണ്ടാൽപോലും പാപമുണ്ട്”.

ജ്ഞാനേശ്വരൻ:—ശരി; അജ്ഞാനിത്തായി മനസ്സു സ്പന്ദിച്ചതെ ശൂദ്രനോടുകൂടിച്ചെന്നു നടക്കുന്ന നിങ്ങളെക്കണ്ടാവാൻ പാപമുള്ളതു. ഞങ്ങൾ മനസ്സു സ്പന്ദിച്ചുള്ള പരിശുദ്ധരാണ്. ഈ സംഭാഷണം കേട്ടുകൊണ്ടു നിന്ന വിശ്വേശ്വരൻ ഉടനെ പുതുനെനോക്കി—“കണ്ടേ! ജ്ഞാനേശ്വര! നമുക്കിവിടെത്തക്കം ചിട്ടകാണുമെന്തു? അവർക്കു നമ്മേകൂട്ടിച്ചേർത്തു നടത്താൻ നിവൃത്തിയില്ലെന്നു പറഞ്ഞാൽ പാപം നിർമ്മിതമാണെന്നു കേൾക്കും. നമുക്കു അപമാനമായിത്തീർന്നു മടങ്ങിപ്പോകാം. വരിക” എന്നു പറഞ്ഞു.

പുതുനെ വിശ്വേശ്വരൻ ജ്ഞാനേശ്വരനെ നോക്കിയിരിക്കുന്നതുകേട്ടു, ബ്രാഹ്മണർ കൈകൊട്ടിച്ചിരിച്ചുകൊണ്ടു പറഞ്ഞു.

“ഫേ വിശ്വേശ്വര! നീ ഇതുകൂടി വിളിച്ചുപേരെന്നാ? ഒന്നുകൂടിക്കേൾക്കട്ടെ.”

വിശ്വേശ്വരൻ:—എന്തു? ജ്ഞാനേശ്വരൻ എന്നാണ് ഞാൻ വിളിച്ചതു? അവന്റെ പേരേതാണ്?

ബ്രാഹ്മണർ:—വീണ്ടും വിളിച്ചു, അദ്ദേഹം മറ്റുള്ളവരുടെ പേരുകൾ കേൾക്കട്ടെ.

വിശ്വേശ്വരൻ:—മൃതന്റെ പേർ നല്ലതായി സാധു എന്നാണ്. ഈ ഇളയകുട്ടിയുടെ പേർ ശോഭനദേവൻ എന്ന്—പെൺകുട്ടിക്കു മുക്കുഭായിയെന്നു പേര്.

ബ്രാഹ്മണർ:—“ഹാസ്വദേവത്തോടെ, കൊള്ളാം ഇതു തുടങ്ങിയ പട്ടുചരടുകെട്ടിയ പോലെ മരിക്കുന്നു. പട്ടിക്കു സിംഹക്കുട്ടിയെന്നു പേർ വിളിക്കുന്നതു പോലെ മരിക്കുന്നു. ഭൂഷ്ടനായ നിനക്കു ജനിച്ച ദുഷ്ടകുട്ടികൾക്കു നിവൃത്തി സാധു ജ്ഞാനേശ്വരൻ എന്നൊക്കെ പേർ കൊടുത്തുകൊണ്ടു ഹൃദയം കാക്കയ്ക്കു കയ്യിലെമ്പോഴും അതു കയ്യിലാക്കുമോ? ഇതുപോലെ മരുത്തം ഇതിനുമുമ്പു കട്ടിയില്ല” എന്നീങ്ങനെ പരിഹസിച്ചു, അവർ വന്നപ്പോൾ കളിക്കാനായിപ്പോയി, ഉടനെ ജ്ഞാനേശ്വരൻ അവരെ വിളിച്ചു, ഫേ ബുദ്ധിമേട്ടു ബ്രാഹ്മണരെ! ചന്ദ്രനെക്കണ്ടു നായ്ക്കു കരച്ചാൽ അതു കബീണിക്കുമെന്നല്ലാതെ ചന്ദ്രനാ പൂർണ്ണമാകുമെന്നാണോ? ദൈവത്തെ ദൂഷിക്കുന്നവർക്കു നാകം അനുഭവമെന്നല്ലാതെ ദൈവത്തിനതുകൊണ്ടു താഴ്മയാണുള്ളതു് അതുകൊണ്ടു കാൽക്കൽ വിവേകമില്ലാത്ത ജ്ഞാനികളായ നിങ്ങൾ കൈകൊട്ടിച്ചല്ല കട്ടിച്ചരിച്ചാൽ അതിൽ നിങ്ങൾക്കു അപമാനവും അന്ധതയും ഉണ്ടാകുമെന്നല്ലാതെ ഞങ്ങൾക്കു യാതൊരു കുറ്റവും വരികയില്ല.

ബ്രാഹ്മണർ:—എടാ ദുഷ്ട! നിങ്ങൾ ചന്ദ്രനും ഞങ്ങൾ നായ്ക്കും എന്നർത്ഥത്തിലാണോ നിവൃത്തിയു്. ശരി, നിന്നെ നേരേവിട്ടു യജ്ഞാൻ പാടില്ല. നിലവിടെ എന്തുകൊണ്ടു പ്രവേശിച്ചാണായി അടുത്തു. ഉടനെ നിവൃത്തി സാധു അവരെ പണിയി—ഫേ വിശ്വേശ്വര! ഞങ്ങളുടെ സ്വർഗ്ഗവാസം പോലെ നിങ്ങളോടു പറഞ്ഞുകഴിഞ്ഞു. ഇനി നിങ്ങളുടെ ഇഷ്ടമുണ്ടാകട്ടെ ഞങ്ങളെ ഉത്തമന്മാരാക്കുന്ന ഒരു മന്ത്രമെന്നോ കല്പിച്ചു

ഒരുപതിര ഏഴുതിത്തന്നും. ഏഴുതിത്തന്നില്ലെങ്കിലുംശരി—ഇങ്ങനെ നിന്ദിക്കാതെയിരുന്നാൽമതി—എന്നല്ല വെറുതേനീക്കുന്ന ഞങ്ങളെ പ്രഹരംപ്ലാൻ വട്ടംകൂട്ടുന്നതു ഏതു ന്യായമാണ്?

ബ്രാഹ്മണർ:—നിങ്ങൾ വെറുതേ അക്ഷേപിക്കാതെ വന്നവഴിക്കുപോയെങ്കിൽ ഞങ്ങൾ ഉപദ്രവിക്കാൻ വരുമായിരുന്നോ? ഞങ്ങളെ നായെന്നുംമറ്റും പറയുന്നതെന്തിന്?

നിവൃത്തിസ ധു:—ഞങ്ങൾവന്നതു ഭ്രഷ്ടതീർത്ത ഒരു വൈദികവിധി വാങ്ങിക്കൊണ്ടുപോകാനാണല്ലോ അതേഴുതിത്തന്നേച്ചെങ്കിൽ ഞങ്ങൾ കരകുരും ശബ്ദിക്കുമായിരുന്നു.

ബ്രാഹ്മണർ:—നിങ്ങൾ പറയുന്നതു നിങ്ങളുടെമോഹം—പറയൽബ്രാഹ്മണനാകുമോ? അതുപോലെ ഭ്രഷ്ടനായ നിങ്ങൾ ബ്രഹ്മണനുമായത്തിൽ കൂടിനടക്കാൻ യോഗ്യന്മാരാകുന്നതെങ്ങനെ? അതുകൊണ്ടു അക്കാര്യംമാത്രം പറഞ്ഞുസമയംകളയേണ്ട.

നിവൃത്തിസ ധു:—ബ്രാഹ്മണരേ! നിങ്ങൾ പറഞ്ഞതിന്റെ അർത്ഥം മനസ്സിലാക്കുന്നില്ല. വേദത്തെ പകുത്തു പ്ലാസനം അദ്വൈത്തിന്റെ മൂത്തപ്പനായ വസിഷ്ഠനും മേലോജന്റെ ഗുരുവായ വാല്മീകിയും, ശുകനും സശാമിത്രനും താഴ്ന്നുകുലത്തിൽ ജനിച്ചവരാണെങ്കിലും, തപസ്സുകൊണ്ടല്ലയോ അർക്കമേന്മ സിദ്ധിച്ചു, അവർ ബ്രാഹ്മണക്കു അഭിഗൃഹക്കന്മാരായതു്, അങ്ങനെയിരിക്കെ തപസ്വിയായി എന്നുള്ള കാരണത്താൽ ഞങ്ങളുടെ അച്ഛൻ നിങ്ങൾ ഭ്രഷ്ടപ്പെടുത്തപ്പെട്ടതെങ്ങനെ?

ബ്രാഹ്മണർ:—കൊള്ളാം അറിവില്ലാത്ത നിന്നോട്തന്നെ സംസാരിക്കുന്നു. ഇതുവരെപ്പറഞ്ഞിട്ടും നിനക്കു മനസ്സിലാകുന്നില്ലല്ലോ. കാരണം പറയാനില്ലെന്നായപ്പോൾ പഴംകഥകളൊക്കെപ്പറഞ്ഞുടങ്ങിയിരിക്കുന്നു—അല്ലേ? വസിഷ്ഠനും വാല്മീകിയും വിശാമിത്രനുമൊക്കെ അരാണെന്നു നിനക്കറിയാമോ? അവർ ശാപാനുഗ്രഹശക്തിയുള്ള ഭീച്രന്മാരല്ലേ? നിന്റെ അമ്മരും അച്ഛനും തുച്ഛമാകുമോ? ചിറകു ഉണ്ടെന്നുള്ള കാരണത്താൽ കൊതുക്കുശാപവും സമമാകുമോ? നീ ആ മഹച്ഛിപയ്യന്മാരെ പുകഴ്ത്തുന്നു എന്നവ്യാജേന ചഴിക്കയാണുചെയ്തതു്? അല്ലേ? ദോസലഭാമുനി ഒരു നീചസ്ത്രീയിൽ ജനിച്ച ഏഴുകുട്ടികളെയും കൂട്ടിക്കൊണ്ടു സ്വർഗ്ഗത്തുചെന്നു്, അവിടെ ഉപനയനം ചെയ്തവനായിരുന്നെന്നു്, മഹർഷിമാരോടു അപേക്ഷിച്ചതിൽ സാധിക്കയില്ലെന്നാണു് ദേവപടികിട്ടിയതു്. അതു നീ കേട്ടിട്ടില്ലയോ? അപ്രകാരം ഭ്രഷ്ടനാജനിച്ച നിങ്ങളേയും വിശുദ്ധരാക്കാൻ അരക്കൊണ്ടും സാധിക്കയില്ല. മരിക്കുന്നവനെ ഭ്രഷ്ടന്മാരായിത്തന്നെയിരിക്കും. വെറുതേ വീണ്ടുംവീണ്ടും കാരോന്നപറഞ്ഞു സമയംകളയുന്നതെന്തിന്?

നിവൃത്തിസ ധു:—അപ്പോൾ ഞങ്ങൾ നീചനായ ഒരുവനു ജനിച്ചവർ അങ്ങനാണോ പറയുന്നതു്?

ബ്രാഹ്മണർ:—സംശയമെന്തു്? സന്യാസിയായി ജാതിഭേദമില്ലാതെ കേഴിച്ചുനടന്നവൻ നീചനേക്കുളും താഴ്ന്ന മേയരനാണെന്നുവേണം പറയാൻ.

നിവൃത്തിസ ധു:—നിങ്ങൾ ഉണ്ടെന്നു പറയുന്നതു്, അറവുകേടിന്റെയും അഹംകാരത്തിന്റെയും കൂട്ടതൽക്കൊണ്ടാണെന്നു, ഞാൻ വിചാരിക്കുന്നതു്. വേദം പഠിച്ചു ഉത്തമബ്രാഹ്മണരായും ഇങ്ങനെ പറകയല്ലെന്നാണു് എന്റെപക്ഷം.

ബ്രാഹ്മണർ:—വേദംപഠിച്ച ബ്രാഹ്മണർ, സന്യാസിനെ ഭ്രഷ്ടനാണെന്നുതന്നെ പറയും.

നിവൃത്തിസ ധു:—പരമാർത്ഥജ്ഞാനത്താലായി പരമഹംസപദത്തെ പ്രാപിച്ച സന്യാസി ഭ്രഷ്ടനാണെന്നു വേദത്തിൽ പറഞ്ഞിട്ടുണ്ടോ?

ബ്രാഹ്മണർ:—സംശയമെന്തു്? അങ്ങനെയെന്നു പറഞ്ഞിട്ടുണ്ടു്.

ഇത്രയുംകേട്ടപ്പോൾ ജ്ഞാനശാഖൻ അഭ്യർത്ഥനയും നിരസവും ഉണ്ടായി. എന്നിട്ടു്, വെള്ളച്ചുമന്നുകൊണ്ടു അകമെക്കൂടിപ്പായ ഒരു ഏതമഹിമയായൊരു മുണ്ടിക്കൊട്ടിപ്പ

റഞ്ഞു—“ദേവബ്രാഹ്മണരേ! ആ പുരുഷക്കിടാവിനു സമാന്മാരാണ് നിങ്ങൾ. വേദപാഠിച്ചിട്ടുണ്ടെങ്കിലല്ലേ നിങ്ങൾക്കു നീതിന്മാരിവാൻ സാധിക്കുകയുള്ളൂ. വേദം കണ്ണിനു കാണുകയോലും ചെയ്തിട്ടില്ലാത്ത നിങ്ങൾ ഈ പുരുഷക്കിടാവിനോടുപോലും യുക്തിപറഞ്ഞുനിലവാൻ അളുക്കുകെന്തിനിക്കുതാനുന്നില്ല നിങ്ങളോടു സംസാരിക്കുന്നതിൽ ഭേദം ഈ പുരുഷക്കിടാവിനെവിളിച്ചു യുക്തികൾ പറയുകയാണ്”.

ബ്രാഹ്മണൻ:—ശരി, മൂക്കാരമുപേന സ്തുതിക്കുന്നതു മുഴുമുഡനാണല്ലോ. അതുപോലെ ഈ പുരുഷക്കിടാവിനോളംപോലും അറിവില്ലാത്ത നിനക്കു യുക്തിവാദംചെയ്യാൻ അതുതന്നെ കൊള്ളാം.

ജ്ഞാനേശ്വരൻ:—ശരി, ഈ പുരുഷക്കിടാവിനുള്ളതിൽ ശതാംശംബോധം നിങ്ങൾക്കുണ്ടെങ്കിൽ നിങ്ങളെ മാനിക്കുതന്നെവേണം—ഇല്ലെങ്കിലോ?

ബ്രാഹ്മണൻ,—എടാഭയ്യ! നീ വെറും അസംബന്ധങ്ങൾ പറഞ്ഞുതുടങ്ങിയോ? പുരുഷക്കിടാവിനു അല്പമെങ്കിലും അറിവുണ്ടെങ്കിലല്ലേ അതിൽ ശതാംശം അങ്ങൾക്കുണ്ടാകേണ്ടതു്? നിനക്കു്, പുറത്തുപറഞ്ഞുടയ്ക്കാമെന്നുള്ള അഹങ്കാരം കറേ കൂടുതൽതന്നെ. പുരുഷക്കിടാവിനു ഗുണഭോജനത്താനമുണ്ടെന്നു ഇകുഴണം നീ അങ്ങൾക്കു ബോധപ്പെടുത്തിത്തരണം. അല്ലെങ്കിൽ, അഹങ്കാരപറഞ്ഞതിന്റെ അനുഭവം തരാതെ നിന്നെ അങ്ങൾ വിട്ടയയ്ക്കുകയല്ല. എന്നുള്ളതിൽ പറഞ്ഞുകൊണ്ടു്, അകലെക്കൂടിപ്പോയപുരുഷക്കിടാവിനെ അവർ പിടിച്ചു്, ജ്ഞാനേശ്വരന്റെ മുമ്പിൽകൊണ്ടുനിർത്തി.

അദ്ദേ, ബോധപ്പെടുത്തിത്തരാം എന്നുപറഞ്ഞുകൊണ്ടു ജ്ഞാനേശ്വരൻ തന്റെ കൈ പുരുഷക്കിടാവിന്റെ തലയിൽതൊട്ടു തലോടി, “ഹേ പുരുഷക്കട്ടി! ഒരുത്തൻ ബ്രാഹ്മണനാകുന്നതു്, തപസ്സുകൊണ്ടോ ജാതികൊണ്ടോ ബ്രഹ്മജ്ഞാനംകൊണ്ടോ അതോ ജാത്യാചാരങ്ങൾകൊണ്ടോ?—പുറത്തുകൊണ്ടുതന്നെ പരമാർത്ഥംപറഞ്ഞിവിടെ മനസ്സിലാക്കിക്കൊടുക്കുക” എന്നരുളിച്ചെയ്തു.

ജ്ഞാനേശ്വരന്റെ അരുളപ്പാടുകേട്ടമാത്രയിൽ ആ പുരുഷക്കട്ടി, മനഃപൂർവ്വമായി സംസാരിക്കാൻതുടങ്ങി. നാലുവേദങ്ങളിനിന്നും അനേകധാക്രമങ്ങൾ ഉച്ചരിച്ചു. ഒടുവിൽ, താഴെവരുന്ന പദ്യങ്ങൾചൊല്ലി,

ജനനാ ജന്മതേശ്വരഃ കർമ്മണാ ജായതേദപിഃ	
വേദമുച്യന്തുവിപ്രാണാം ബ്രഹ്മജ്ഞാനീതുബ്രാഹ്മണഃ	൧
ദാസീഗർഭസമുദ്ഭൂതം നാരദസ്യമഹാമുനേഃ	
തപസാബ്രാഹ്മണോഭൂച്ച യന്ത്യാജന്മനകാരണേൽ.	൨
ഉപഗീഗർഭസംഭൂതം വസിഷ്ഠസ്യമഹാമുനേഃ	
തപസാബ്രാഹ്മണോഭൂച്ച തച്ചജന്മനകാരണേൽ.	൩
ശൂനീഗർഭസമുദ്ഭൂതം ശൌനകസ്യമഹാമുനേഃ	
തപസാബ്രാഹ്മണോഭൂച്ച തച്ചജന്മനകാരണേൽ	൪

എന്നിങ്ങനെ ബ്രാഹ്മണഭാവത്തിനു പ്രധാനം തപസ്സാണെന്നു കാണിക്കുന്ന ഈ പദ്യങ്ങളും പാടി ജ്ഞാനേശ്വരൻ വാദിച്ചതിൽക്കുന്നതുകണ്ടപ്പോൾ, ബ്രാഹ്മണക്കു അശ്ചര്യത്തേക്കാൾ ഭയമുണ്ടായി. “ഹേ! ഇവൻ വലിയ അഭിചാരക്കാരൻതന്നെ. ഇവനെ ഭയപ്പെടുകതന്നെവേണം. ഇനി ഇവിടെ നിന്നാൽ ഇവൻനമ്മെ എന്തെല്ലാമാണ് ചെയ്യുന്നതെന്നറിഞ്ഞുകൂടാ. അതുകൊണ്ടു നമുക്കുചൊല്ലുതൊന്നു എന്നുഅന്യോന്യം മന്ത്രിച്ചു പ്രാണരക്ഷയ്ക്കായി കാരോ വഴിയ്ക്കോടിയൊളിച്ചു.

മതാചാര്യൻ, ഉടനെ ഭയവിചാപലനായി, ഓടിച്ചെന്നു്. ജ്ഞാനേശ്വരന്റെ പാദങ്ങളിൽ നമസ്കരിച്ചു. അനന്തരം വിശോഭാവനയും നിവൃത്തിസാധ്യമുതലായ മറ്റു കട്ടികളെയും വാദിച്ചു്, ക്ഷമയാചനചെയ്തു. പുരുഷക്കട്ടി പറഞ്ഞതെല്ലാം വേദവിധിയിലുള്ളതാണെന്നും സത്യമാണെന്നും പരമാർത്ഥബോധമുള്ളതാണെന്നും വിവരിച്ചു.

അവമതിച്ചു അപരാധത്തെ ക്ഷമിക്കണമെന്നും മറ്റും പറഞ്ഞു വിളിച്ചു തന്റെ വേനത്തിൽ കൊണ്ടുപോയി, തന്റെ ഹാസ്യക്കളോടൊരുമിച്ചിരുത്തി പന്തിഭോജനം കഴിപ്പിച്ചു. വേദാന്തവിഷയമായി പലതും സംസാരിച്ചുകൊണ്ടിരുന്നു. മറ്റുള്ള ബ്രാഹ്മണർ ഇതറിഞ്ഞു്, ഒരു സ്ഥലത്തുകൂടി അഭോചനതുടങ്ങി. ഭൃഷ്ണന്മാരായ വിഡ്ഢിഭാവൻ മുതലായവരെ മാതാചാതുൻ തന്നോടൊന്നിച്ചു പന്തിഭോജനം കഴിപ്പിച്ചിരിക്കുന്നതുകൊണ്ടു്, മേലിൽ മാതാചാതുനെ തങ്ങളുടെ സമുദായത്തിൽ ചേർത്തു നടത്തുകയോ വൈദികനാക്കി വകവയ്ക്കുകയോ യാതൊന്നും ചെയ്തുകൂടാഞ്ഞു അവർ തീക്ഷ്ണമാനിച്ചു. അന്നുമുതൽക്കു വൈദികനെ കണ്ടാൽ അവർ മിണ്ടുകപോലും ചെയ്യാതെപ്പോയി. അങ്ങനെ കഴിഞ്ഞുവരുമ്പോൾ ഒരുദിവസം മാതാചാതുന്റെ പിതാവിന്റെ ശ്രാദ്ധം വന്നു. അന്ന്, പിതൃദേവപൂജയ്ക്കൊക്കെ ഒരുക്കി ക്രിയകളെല്ലാം ചെയ്തുകഴിഞ്ഞശേഷം ബ്രാഹ്മണരെ ഭജിപ്പിക്കേണ്ട അവശ്യത്തിലേക്കു്, വൈദികൻ തന്റെ ഉറാസ്സാധീനനായ ഏകാന്തപേരെ ക്ഷണിച്ചു. അതിന്നു അവർ പറഞ്ഞതു്, “ഘോ വൈദികരേ! താങ്കൾ ഭൃഷ്ണനായിത്തീർന്നിരിക്കുന്നു. ഏതോ കൺകെട്ടുവിദ്യകൊണ്ടോ മറ്റോ ഒരു എരുമക്കിടാവിനെക്കൊണ്ടു സംസാരിപ്പിച്ചു എന്ന കാരണത്തിനേൽ, ചിദഭൃഷ്ണന്മാരെ താങ്കൾ പന്തിഭോജനം ചെയ്യിച്ചില്ലേ?—ഇനി അവരോടുകൂടി നടക്കുകയല്ലാതെ ഞങ്ങളോടുകൂടി നടക്കാൻ സാധിക്കയില്ല. ഞങ്ങളാൽ താങ്കളുടെ വേനത്തിൽ ഇനിയൊരു ശുശ്രൂഷേയ്ക്കു് സ്ഥലം വരികയുമില്ല” എന്നായിരുന്നു. അതുകേട്ടു്, മാതാചാതുൻ അധഃപാദിച്ചു. ഇനി എന്താണു നിവൃത്തി എന്നിങ്ങനെ ചിന്താമഗ്നനായി മടങ്ങി വീട്ടിലെത്തി ഒരു ഭാഗത്തു ദുഃഖിച്ചിരുന്നു. നിവൃത്തി സാധു അതുകണ്ടു് അചാതുരോടു് ഒരു ഭാവഭേദത്താൽ കാരണം ചോദിച്ചു. അചാതുൻ സകലവൃത്താന്തങ്ങളും കണാഴിയാതെ പറഞ്ഞു കേൾപ്പിച്ചു. ബ്രാഹ്മണരുടെ കൂടിനടപ്പില്ലെങ്കിൽ തനിക്കു വലുതായ വിഷമതമുണ്ടെന്നും പറഞ്ഞു നിവൃത്തിസാധു അതുകേട്ടു്, ഘോ അചാതുരേ! ഗുണമുള്ള ചന്തനെ ഉത്തമജാതീയൻ ഗുണമില്ലാത്തവൻ ഏതുവംശത്തിൽ പിറന്നാലും അവൻ ചണ്ഡാലനാകുന്നു. പേടത്തലും അപ്രകാരമാണു പറഞ്ഞിരിക്കുന്നതു്. അതുകൊണ്ടു ഗുണം കെട്ടു് ആ ഭൃഷ്ണന്മാരെ ക്ഷണിക്കാതിരിക്കുകയായിരുന്നു നന്ന്. അവർ വന്നാലും ഉദ്ദിഷ്ടഫലം കിട്ടുകയില്ല” എന്നുപറഞ്ഞു.

മാതാചാതുൻ:—എങ്കിലും ലോകവ്യവഹാരത്തിൽ ഏർപ്പെട്ടിരിക്കുന്ന കാലത്തോളം അതു നിരസിക്കാൻ നമുക്കു പാടില്ലല്ലോ. അല്ലെങ്കിൽ എല്ലാം സമ്പ്രസിക്കണം. രണ്ടും കെട്ടുനിലയിലിരുന്നാൽ അളുകൾ പരിഹസിക്കും. നാട്ടുക്കൊപ്പമിരിക്കണമെന്ന സംഗതി എന്നിരിക്കുന്നവേമായി.

നിവൃത്തിസാധു:—ബ്രാഹ്മണന്മാരും തപസ്സുമാണു ബ്രാഹ്മണചിഹ്നമെന്നു് ആ എരുമക്കിടാവു പറഞ്ഞിട്ടുപോലും വിശ്വസിക്കാത്ത അജ്ഞാനികളായ ബ്രാഹ്മണരോടുകൂടി ചെന്നുചെയ്യാനാണ്—“കെട്ടുവനിട്ടാൽ ഇട്ടുവാരുകെട്ടും” എന്ന പഴമൊഴിപോലെ ഭൃഷ്ണന്മാരും ഭഗ്യാധീനന്മാരുമായ ഞങ്ങളോടു് സഹവസിക്കുകൊണ്ടാണല്ലോ താങ്കൾക്കും ഈ അപമാനം വന്നുകൂടിയതു്. കഷ്ടം! എന്നുനരോചിച്ചു പാപവൃത്തം കാണിച്ചപ്പോൾ,

മാതാചാതുൻ പറഞ്ഞു:—പാപമാമജ്ഞാനികളായ നമുക്കു്, അജ്ഞാനികളായ ഈ ബ്രാഹ്മണരുടെ കൂട്ടുകേട്ടേ അവശ്യമില്ലായിരുന്നു. അതില്ലെന്നുവെച്ചു യാതൊരുതരക്കേടും വരുവാനുമില്ല. പക്ഷേ പിതൃദേവതകൾക്കു പൂജിച്ചു അന്നും ബ്രാഹ്മണരെത്തന്നെ ഉഷ്ണമെന്നു വിധിച്ചുണ്ടു്. അല്ലാതെ അവർ തൃപ്തിപ്പെട്ടുകയില്ല മറ്റൊരെയെങ്കിലും ഉഷ്ണിയാൽ ഉഷ്ണവന്നും അവരെ കടുത്തവയും നാകത്തിൽ പതിക്കുമെന്നാണു് വേദവിധി. അതാണു ഏന്റെ ദൃഢസത്യത്തിനുകാരണം.

ഈ സംഭവം കേട്ടുകൊണ്ടു നിന്ന ജ്ഞാനേശ്വരൻ ഉടനെ പറഞ്ഞു—“ഘോ അചാതുരോ! പിതൃദേവതകൾക്കായി കല്പിച്ചു അന്നും ആ പിതൃദേവതകൾ തന്നെയല്ലയോ ഭജിക്കേണ്ടതു്? അല്ലാതെ, ഈ ബ്രാഹ്മണർ ഉണ്ണുന്നതുകൊണ്ടു എന്തുഫലം?

ആചാര്യൻ:—ചിത്രദേവതകളെത്തന്നെ വരുത്തി ഉദ്യുന്നതിനുള്ള സാമർത്ഥ്യം അർക്കമുണ്ടോ? അതുസാധിക്കത്തക്കകാര്യമാണോ?

ജ്ഞാനേശ്വരൻ:—അതുകൊണ്ടു സംകടപ്പെടണമെന്നില്ല. ചിത്രദേവതകളെ ഇപ്പോൾ തന്നെ ഞാൻ ഇവിടെ വരുത്താം. അവർതന്നെ പന്തിയിൽ ഇവയിൽ വിളമ്പി നിരിക്കുന്ന അന്നം ഭക്ഷിക്കുന്നതു കാണിച്ചുതരികയും ചെയ്യാം; നോക്കിക്കൊൾക.

ഇങ്ങനെ പറഞ്ഞശേഷം അകാരത്തിലേക്കു നോക്കി. “ഓം ചിത്രദേവതകളെ! നിങ്ങൾക്കായി ഈ ബ്രാഹ്മണോത്തമനാൽ സംസ്കരിക്കപ്പെട്ട ഈ അന്നം ഇക്ഷണം തന്നെ സർവ്വജനസമക്ഷം വന്നു ഭക്ഷിച്ചു ബ്രാഹ്മണർക്കു ബോധം ഉദിച്ചിട്ടു കൊടുത്തു” അദ്ദേഹത്തെ അനുഗ്രഹിക്കുവിൻ എന്നാജ്ഞാപിച്ചു.

ഉടനേ, അകാരത്തിൽ നിന്നും അനവധി വിമാനങ്ങൾ ഭൂമിയിലേക്കു തഴുന്നതു കാണപ്പെട്ടു. പരിശുദ്ധമായ ചിത്രദേവതകൾ കാരോത്തമയായി വിമാനങ്ങളിൽവന്ന് മതാചാര്യന്റെ അർക്കമുറപ്പിച്ച്, പന്തിയിൽ വിളമ്പിയ അന്നപത്രങ്ങളുടെ (ചോറിലകളുടെ) പക്കത്തിലിരുന്നു ഭക്ഷിച്ചുതുടങ്ങി. അതു കണ്ടപ്പോൾ ബ്രാഹ്മണർ മുതലായ എല്ലാവരും അനന്ദാശ്ചയ്യ ഭേദവിചാരത്താലായി ഓടിച്ചെന്നു മതാചാര്യന്റെ പാദങ്ങളിൽ നമസ്കരിച്ചു. അനന്തരം ചിത്രദേവതകളെയും പ്രത്യക്ഷം വണങ്ങിയശേഷം, ജ്ഞാനേശ്വരനെയും നിവൃത്തിസാധുവിനെയും വന്ദിച്ചു സ്തുതിച്ചു. “ഓം മഹാത്മാക്കളേ! നിങ്ങൾ തന്നെ പ്രത്യക്ഷദൈവങ്ങൾ. നിങ്ങളെയും നിങ്ങളെ ഉപചരിച്ച മതാചാര്യനെയും അവർതിച്ചു ഞങ്ങളുടെ അറിവുകേടിക്കുന്ന ക്ഷമിപ്പൻ? എന്നിങ്ങനെ അഭയപ്രാർത്ഥന ചെയ്തപ്പോൾ മതാചാര്യന്റെ മനസ്സതെളിഞ്ഞു. അദ്ദേഹം അനന്ദനിമഗ്നനായി ജ്ഞാനേശ്വരന്റെ തുല്യാദങ്ങളിൽ വന്ദിച്ചു,—“സ്വാമിൻ! നിന്തിരുവടിതന്നെയാണു് സാക്ഷാൽ ജഗദീശ്വരൻ, എന്തൊക്കെ സ്തുതിക്കുന്നതുകേട്ടു്, ജ്ഞാനേശ്വരൻ—ബ്രാഹ്മണരെ നോക്കിപ്പരിഹാസമായിട്ടു്,—ഓം ബ്രാഹ്മണോത്തമന്മാരേ! ഭൂഷണരെയും ഭൂഷണരെ ഉപചരിച്ചു വൈദിക്കുന്നതും നിങ്ങൾ എന്തിനു വന്ദിക്കുന്നു? അതു നിങ്ങൾക്കു കുറവല്ലേ?” എന്നുചോദിച്ചു.

ബ്രാഹ്മണൻ:—ജഗന്നായക! സ്വാമി! ഇങ്ങനെകല്പിക്കുന്നതു സംകടമാണു്. അറിവില്ലാതെ ഞങ്ങൾ ചെയ്തപോയ അപരാധങ്ങളെ ക്ഷമിച്ചു ഞങ്ങളെ അനുഗ്രഹിക്കണം.

ജ്ഞാനേശ്വരൻ:—വേദിയരേ! നിങ്ങളുടെ അനാചാരം ക്ഷമിക്കത്തക്കതല്ല. ചിത്രദേവതകൾ അന്നം ഭക്ഷിക്കുന്നിടത്തു നിങ്ങൾക്കെന്തുകാര്യം? അവരെ തീണ്ടി അശുദ്ധപ്പെടുത്താതെ വേഗം പൊയ്ക്കൊള്ളുവിൻ!

ബ്രാഹ്മണൻ—സ്വാമിൻ! കരുണാനിധേ! ‘ഉണ്ണിക്കിടാങ്ങൾ പിഴച്ചു കാൽവയ്ക്കിപ്പും കണ്ണിന്നു കെരുകുമുണ്ടാം പിതാക്കൾക്കു’ എന്ന ചൊല്ലുപോലെ, നിന്തിരുവടിയുടെ സൃഷ്ടിവർഗ്ഗത്തിൽ ചെട്ട അജ്ഞാനികളായ ഈ പാപന്മാരെ അനുഗ്രഹിച്ചു രക്ഷിക്കണമേ!

ബ്രാഹ്മണരുടെ അപേക്ഷകേട്ടു്, ജ്ഞാനേശ്വരൻ പ്രസന്നനായി, അവരെ ഒരുഭാഗത്തു ചെന്നിരുന്നുകൊൾവാൻ അജ്ഞാപിച്ചു. ചിത്രദേവതകൾ ഭക്ഷിച്ചു സംതുപ്തരായി ജ്ഞാനേശ്വരനെ വന്ദിച്ചപ്പോൾ അദ്ദേഹം അവർക്കു യാത്രപറഞ്ഞയച്ചു. അനന്തരം ബ്രാഹ്മണർക്കു പ്രത്യേകം ഇവയിട്ടു്, അന്നം വിളമ്പിച്ചു ഉദ്യോഗപൂർവ്വം, മതാചാര്യനെ അനുദപരിപൂർത്തനാക്കിയെഴുതു.

അന്നമുതൽ അ നാട്ടിലുള്ള ബ്രാഹ്മണർമുതലായ നാലുജാതികൾക്കും ജ്ഞാനേശ്വരനെക്കുറിച്ചു ഭേദഭക്തി വർദ്ധിച്ചു. അദ്ദേഹം സാക്ഷാൽ ഭഗവാന്റെ അവതാരം തന്നെയെന്നു നിശ്ചയിച്ചു വന്ദിച്ചു പൂജിച്ചുപറന്നു. അങ്ങനെ കുറേനാൾ അവിടെ താമസിച്ചശേഷം, ജ്ഞാനേശ്വരന്റെ നിയോഗപ്രകാരം എല്ലാവരുമായി അദ്ദേഹത്തെയും വിഡോഭാവൻ മുതലായവരെയും കൂട്ടിക്കൊണ്ടു അലങ്കാരവഹിയിലെത്തി രാജാവും മന്ത്രി മുതലായവരും പ്രജകളുമെല്ലാം ഈ വർത്തമാനം റിഞ്ഞു ശീതോമ്മാസുവിന്റെ ഗൃഹത്തിലെത്തി, ജ്ഞാനേശ്വരൻ മുതലായവരെ വന്ദിച്ചുനിന്നു. ജ്ഞാനേശ്വരൻ എല്ലാവരെയും ഉപദേശം

പചാങ്ങർ ചെയ്തതുകൊണ്ട് അത്രയും അധികമായി അവതാമകാശങ്ങൾ സാധിക്കാൻ അർഹമായിരുന്നു. അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഒരു കിടപ്പുമുറിയിൽ മാതാപിതാക്കൾക്കും രാജാധിപതികൾക്കും അനന്തരവും അതുതന്നെയും പാർത്തിയിരുന്നു. അദ്ദേഹം, ഉചിതപ്രകാരത്തിൽ സമഗ്രശാസ്ത്രവും ബ്രഹ്മജ്ഞാനവും ഉപദേശിച്ചശേഷം, ഗോമതൃ മുതലായ ദുഷ്കൃത്യങ്ങളെ നിഷ്കാശനം ചെയ്തിട്ടു ലോകത്തെ വിജയമാക്കി, ധർമ്മത്തെ നിലനിർത്തി പരമസ്വാധീനമായ സാധനം പിടിച്ചതും സ്വാഭാവികമായ സഹോദരരോടും, സുതരികളായ മാതാപിതാക്കളോടുംകൂടി അലങ്കാരത്തിനെ അലങ്കരിച്ചിരുന്നു.

ജ്ഞാനശാലചരിത്രം സമാപ്തം.

കുചേലചരിത്രം.

പൊൽപൂമാതിൻമനോമോദനകാമധുരാകാമോവിഷ്ണുവിട്ടു.
സ്തപ്തേന്ദ്രകൽശയിച്ചുംവിചലസഗുണചിത്തായിവിശാലചരിച്ചും
മൃഗാഭയംകൊണ്ടെഴിവിട്ടതിന്നനുഗുണമൊരുപരംഗീകരിച്ചും
വിദ്യോതിക്കുന്നവേദാർത്ഥഗർഭമിതപരസ്യാമകേകശ്രയംമേ

പിറേറ്റിവസവും പതിവുപോലെ ആശയനമായ ഉലാസനിലും മുതലായ ഭാവതന്മാരെനോക്കി, നാദജ്വലിലും പറഞ്ഞു. ഭക്തജനമകടാലംകാമകുന്താമണികളായ ധീരന്മാരേ! നിങ്ങളുടെ അപേക്ഷയനുസരിച്ച് ഞാൻ ഇതുവരെപ്പറഞ്ഞ കഥകളെല്ലാം എന്നാൽ എഴുതപ്പെട്ടവയായിരുന്നു. ഇനി കുചേലചരിത്രം പ്രാസമാർഷി ഭാഗവതപുരാണത്തിന്റെ അവസാനത്തിൽ എഴുതിച്ചേർത്തുള്ളതുതന്നെ ഇവിടെ ഉൾപ്പെടുത്തി നിങ്ങളെ കേൾപ്പിക്കാമെന്നു ഞാൻ വിചാരിക്കുന്നു; കേൾപ്പുവം ശ്രവിച്ചുകൊൾവിൻ!

ശ്രീകൃഷ്ണാർച്ചി പരീക്ഷിത്തു രാജാവിനോടു ഇങ്ങനെ പറഞ്ഞുതുടങ്ങി.

അഖണ്ഡാനന്ദസമൃദ്ധിസപരൂപനായ ഭഗവാൻ ശ്രീകൃഷ്ണനെ, മനഃപൂർവ്വത്തിൽ പൂജാധിക്കുന്ന ഭാഗവതാധ്യനായ പരീക്ഷിത്തുരാജാവേ! ശ്രീകൃഷ്ണഭഗവാന്റെ സതീതപ്രനായിരുന്ന ദരിദ്രനായ കുചേലബ്രാഹ്മണന്റെ ഐശ്വര്യപ്രാപ്തിയും മോക്ഷസീലിയും അടങ്ങിയ ദീപ്രചരിത്രത്തെ ഞാൻ ചൊല്ലാൻപോകുന്നു. അതു, പാവനവും പരേതവിനാശനവും ആകുന്നു. അലയാഴികളാൽ വളയപ്പെട്ട ഭൂതലത്തിന്റെ മുഖംപോലെ ശോഭിക്കുന്ന ഈ ഭാരതഖണ്ഡത്തിൽ വിലയറ്റ തെളിപ്പെടുത്തപ്പെട്ടവോളം വിളങ്ങുന്നതായി ഉത്തമധൂര എന്നു നാമധേയത്തോടുകൂടി ഒരു രാജ്യമുണ്ട്. ലോകികവും ലൈലികവുമായ മഹിമാ തിരയത്താൽ അപട്ടനും കരുതാത്തുമൊലകുടിയേറിയ മന്ദഗദ്യസുതംപോലെ, ശോഭിച്ചിരുന്നു. ഐശ്വര്യസമൃദ്ധിയാൽ സർഗ്ഗലോകങ്ങളിലും ജയിക്കുന്ന ഒരു രാജ്യത്തിൽ അവന്തി എന്നൊരുദേശം ഉണ്ടായിരുന്നു. അവിടെ ഈ കഥ നടക്കുന്ന കാലത്തു് അധിപതിച്ചിരുന്ന സുന്ദരിയായ ബാലസുരീകൾ കാന്തനായ മായുള്ള പണയകലഹത്തിൽ കഴുത്തിൽനിന്നും പൊട്ടിച്ചെറിയുന്ന മുത്തുമാലകളാലും മറ്റു തോരണങ്ങളാലും, വേനപ്രാതങ്ങൾ വിളങ്ങിക്കാണിക്കുന്നു എന്നു മാത്രമല്ല, ബ്രഹ്മജ്ഞാനമായ ഭക്തന്മാരുടെ നാമധേയങ്ങളാലും, വേദചാരങ്ങളാലും അകാശമണ്ഡലം നിറഞ്ഞതായി മുഴങ്ങിക്കൊണ്ടിരുന്നു. വയലുകളിലെ നെല്കൾ ഭഗവദ്ഗുണനിരന്തരമായ ഭക്തന്മാർ നമസ്കരിക്കുന്നതുപോലെ, ചിലദിക്കിൽ താഴ്ന്നും ബ്രഹ്മജ്ഞാനനിരന്തരമായി നില്ക്കുന്ന യോഗികളെപ്പോലെ ചിലദിക്കിൽ ഉയർന്നും, കൈറിയോടുകൂടിയ പച്ച

സൂര്യപദം വരിച്ച മഹാലക്ഷ്മിയുടെ നൃത്തരംഗം പോലെ പ്രകാശിച്ചു, വിവിത്രവ
ണ്ണങ്ങളായ സുഗന്ധപുഷ്പങ്ങളോടും മധുരഫലങ്ങളോടും കൂടിയ പുന്തോട്ടങ്ങളാലും അഴകേ
റിയ ചെറുതരം മത്സ്യങ്ങൾ തത്തിക്കളിക്കുന്ന അമ്മരസ്മടികളിലസുമ്പുണ്ണങ്ങളായതടാക
ങ്ങളാലും പൂഞ്ചലകളാലും, അന്തരാരാരി ഉഴന്നുപടുന്ന അതിമികളെ സപ്തശിതാനം
നൽകുന്നതിൽ ബലശ്രദ്ധകളായ ഗുഹിനികളാലും, മറ്റും ആ ദേശം സവിശേഷംകമ
നീരവും മഹനീരപുരായിരുന്നു. കാർമ്മേഘമെന്നു ചിന്തിച്ചു, മരിച്ചുകൾ നടനമാടത്ത
ക്കു കേശഭാഷയും ഏതിർ പകർന്നിരുന്നുവു ചാരിച്ചു കയ്യിലുകൾ പാടത്തക്ക സ്വരമാധു
ര്യവും, തമകളെന്താണുണ്ടിച്ചു, വണ്ടുകൾ അന്നയത്തക്ക മുഖസൗന്ദര്യവും കലൻ വാച
ണ്ണിനിമരായ ബാലസുരീകളാൽ പ്രശോഭിതമായും ഇരുന്നു. രമ്യങ്ങളായ പ്രാസാദങ്ങളും,
ഹർമ്യങ്ങളും ചന്ദ്രശാലകളും നാടകശാലകളു മുന്യാശ്രമങ്ങളും ധർമ്മസത്രങ്ങളും വണ്ണാ
ശ്രമധർമ്മങ്ങളിൽനിന്നു വ്യതിചലിക്കാതെ, ബ്രാഹ്മണാദിചതുർവണ്ണികൾ കുടിപാക്കുന്ന
തെരുവുകളും, സമൃദ്ധങ്ങളായ അപനങ്ങളും, നിർഗ്ഗന്ധകസുമങ്ങളെ ശ്വാസഗന്ധത്താൽ
സുഗന്ധീകരിച്ചു, സുഗന്ധപുഷ്പമാണെന്നു പുരഷന്മാരെ ഭ്രമിപ്പിച്ചു വിൽക്കുന്ന ബാല
സുരീകളുടെ വിനോദചിലകളും അഞ്ചാലവൃദ്ധം സുരീപുരഷന്മാരിൽ പ്രകാശിച്ചുകാണപ്പെ
ടുന്ന സൗശീലപ്രാദിഗുണങ്ങളും, ശാസ്ത്രജ്ഞാനവിധങ്ങളും ദേവസാന്നിദ്ധ്യമുള്ള അനേകം
ദേവാലയങ്ങളും, മറ്റുംകൊണ്ടു അവടും അളകാപുത്തേലും, സർഗ്ഗലോകത്തെയും നാഗ
ലോകത്തെയും അതിശയിച്ചു. ആ ദേശത്തിനു സമീപമായി, മനോജ്ഞങ്ങളായ വൃക്ഷ
ലതാദികളാൽ പ്രശോഭിതമായ വനത്തിന്റെ മദ്ധ്യത്തിൽ, ത്രിഭുവനത്തെ മൂന്നടിയാക്കിയ
ഉന്ന ത്രിവിക്രമസ്വമിയപ്പോലെ, നീണ്ടുനില്ക്കുന്നതിൽക്കുന്ന ഒരു ചർവ്വമുണ്ടു്. ഈ ക
ഥനടക്കുന്നകാലത്തു്, അതിന്റെ താഴ്വരകളിൽ അധിപതിച്ചിരുന്ന വേടന്മാർ മരപുരി
ഉടുത്തും ഫലമൂലം കേന്ദ്രിച്ചും മുനിവരന്മാരെപ്പോലെ ദിവസംകഴിച്ചുവന്നു. സിംഹംഅ
ന്ന മുതലായ മോഹ്യമേന്മകളാൽ അധിപതിക്കപ്പെട്ട വനാന്തരങ്ങൾ അനവധി വേിച്ചി
രുന്നു. കൊടുമുടികളിൽ അസംഖ്യം പണ്ണശാലകളും, ആ ശാലകളിൽ അധിപതിക്കുന്നത
പോധനന്മാരുടെ വേദോദ്ധാഷങ്ങളും, യാഗകർമ്മങ്ങളും ഹവിർഭാഗം സ്വീകരിച്ചു, അശീ
വദിക്കുന്ന ദേവന്മാരുടെ ശബ്ദമോഷങ്ങളും, ഭക്. അരണി, സ്രവമുതലായ യാഗസാധ
നങ്ങളുടെ സ്മൃഹങ്ങളും നിറഞ്ഞുമായിവേിച്ചു. അവിടെയുള്ള ഭക്തന്മാരും സിദ്ധന്മാരും
ശാസ്ത്രവ ദങ്ങളിലും ഭക്തി, കർമ്മ യോഗം ജ്ഞാനം എന്നീ മോക്ഷോപകരണങ്ങളിലും,
വേദപാരങ്ങളിലും വേദാന്തതത്വാനേപഷണങ്ങളിലും സർവ്വാ പ്രാർത്ഥിച്ചുകൊണ്ടിരുന്നു.
പരിപാവനമായ ആ ഭൃഷികലത്തിലൊന്നിൽ പാലാഴിയിൽ പൂണ്ണചന്ദ്രനെന്നപോലെ
സാതപിതേജസ്സോടു കൂടി ഒരു ബാലൻ ജനിച്ചു. അവനെ മാതാപിതാക്കൾ ശ്രദ്ധയോ
ടു കൂടിപ്പരിചരിച്ചു ഉളർത്തിവന്നു. ജാത്യാചാരവിധിപ്രകാരം വേണ്ടകർമ്മങ്ങളും നാമകര
ണവും ചെയ്തു യഥാകാലം വിദ്യാഭ്യാസവും ചെയ്യു്കിട്ടിച്ചു. ബാല്യത്തിലേതന്നെ ആ ബാ
ലനിൽ ദൈവഭക്തി, അത്മജ്ഞാനം മുതലായ ഗുണങ്ങൾ പ്രകാശിച്ചു. വിദ്യാഭ്യാസവി
ഷയത്തിൽ ഗുരുവായിവരിച്ചതു് സാദീപനിമഹർഷിയെ അനുകൂലം. സകല മഹാ
ചരഗുരുവായ ഗോപാൽ ശ്രീകൃഷ്ണനും, അക്കാലത്തു അദ്ദേഹത്തിന്റെ സതീത്ഥ്യനായി ഭ
വിക്കാൻ ഇടയായി. വിദ്യാഭ്യാസാന്തത്തിൽ സമാധർത്തനം കഴിഞ്ഞശേഷം ആ ബ്രഹ്മ
ണബാലൻ ഗാർഹസ്ത്യത്തെ പാലിക്കണമെന്നുള്ള മാതാപിതാക്കളുടെ നിർബന്ധമനുസ
രിച്ചു, വയോശീലരൂപാദിഗുണങ്ങളും അഭിജാത്യവുമുള്ള ഒരു കന്യകയെ വിവാഹംചെയ്തു
എങ്കിലും ലോകാശ്വവഹാങ്ങളിൽ സ്വരേവിരക്കനും, അത്മജ്ഞാനിയുമായ അദ്ദേഹം
കൃഷ്ണ ശാസ്ത്രചാര്യന്മാരിൽനിന്നു പ്രശ്നോത്തരങ്ങളിലും വേദമോഷങ്ങളിലും ഭഗവദ്ഗാനത്തിലും
സകലനായി കർമ്മയും കരുണയും പുറപ്പെടുവിച്ചു, ശാന്തിയെ ഭജിച്ചു, ദിവസങ്ങളെ ന
യിച്ചുവന്നു. ദിവസംതോറും ബ്രാഹ്മമുഹൂർത്തത്തിൽ എഴുന്നേറ്റുകിട്ടിച്ച് നിത്യകർമ്മങ്ങൾ
കഴിച്ചു ഭഗവന്നാമരൂപാദി ഇന്ദ്രിയാദികളെ അന്തർമുഖമാക്കി നിയമിച്ചു, ഭഗവദ്ഗ്യാ
നത്തിൽ മുഴുകിയിരിക്കുക പതിപാർത്തിരുന്നു. കാടെന്നും വീടെന്നും ഞാനെന്നും നീയെ
ന്നും മറ്റുമുള്ള ദേവദാനകളോടു കൂടാതെ സ്വപ്ന ബ്രഹ്മമയം ബ്രഹ്മമേനിതും എന്നുള്ള നി

ശ്വയത്താൽ ബുദ്ധിമുട്ടുള്ള ജീവസന്ധാരണം ചെയ്തു. അതുമൂലം അക്കാലത്തു ജീവിച്ചിരുന്ന അസ്ഥികന്മാരെല്ലാവരും അദ്ദേഹത്തെ പാക്കുകൊണ്ടും നെസ്സുകൊണ്ടും ബഹുമാനിച്ച് പൂജിച്ചുപറന്നു. അത്ഭുതത്തെക്കുറിച്ചു ഭിക്ഷുക്കളോ പ്രയത്നിക്കുകയോ ചെയ്യാതെ യിരുന്നതുകൊണ്ട്, കുറിനമായദാരിദ്ര്യം അദ്ദേഹത്തെ ബാധിച്ചു. മിക്കവാറും മഹിനമായ കീറത്തുണികൾ തുണി നഗ്നതയെ മറയ്ക്കേണ്ടിയിരുന്നതിനാൽ ചീത്തവസ്ത്രം ധരിക്കുന്നവൻ എന്ന അർത്ഥത്തിൽ 'കുചേലൻ' എന്നു അദ്ദേഹത്തെ എല്ലാവരും വിളിക്കുപതിവായിത്തീർന്നു. സാധുവിനായ അദ്ദേഹത്തിന്റെ സഹധർമ്മി ഭർത്താവു യാചിച്ചുകൊണ്ടുപരന്ന അല്പധാന്യോദികളെക്കൊണ്ടു മിതമായും ഹിതമായും നിത്യവൃത്തികഴിക്കുകയും യഥാശക്തി അതിഥികളെ സൽക്കരിക്കുകയും വേദവിധിപ്രകാരം പതിവ്രതാധർമ്മവിഭാഗത്തെ ഭജ്ഞാവിനെ ശുശ്രൂഷിക്കുകയും ചെയ്തു കലസ്സീകൾക്കൊരു മാതൃകയായി ശോഭിച്ചു. അങ്ങനെ കഴിഞ്ഞുപരമ്പ പുത്രന്മാർല്ലാത്തവർക്കു നരകമുണ്ടെന്നുള്ള വേദവാക്യത്തെ പ്രമാണമാക്കി കുചേലൻ തന്റെ ധർമ്മപത്നിയിൽ ശുഭാപസരത്തിൽ പുത്രോല്പാദനം ചെയ്യുകയും ഗർഭിണിയായ അവൾ യഥാകാലം കോമളനായ ഒരു പുത്രനെ പ്രസവിക്കുകയും ചെയ്തു. പുത്രന്മാർ വളർത്തോടും പാപമൃഗമെന്നുള്ള ശാസ്ത്രോക്തിക്കനുസരിച്ചു വളർത്തന്റെ ധർമ്മപത്നിയിൽ പുത്രനെ ഉല്പാദിപ്പിച്ചു. ഇങ്ങനെ കുലത്തോടും പ്രസവിക്കുവാൻ ഒടുവിൽ ഇരുപത്തേഴു സന്താനങ്ങൾക്കു ഒരു ദമ്പതിമാർ മാതാപിതാക്കളായി ഭവിച്ചു. കുചേലനും പത്നിയും ഭിക്ഷയാചിച്ചുകൊണ്ടുപരന്ന മുതൽക്കൊണ്ടായിരുന്നു പരാധീനഭ്രമഭാഗമായ ഒരു കുടുംബം നിത്യനഷ്ടിച്ചുപരന്നത്. അവർക്കു തൃപ്തയാർപ്പണം ഭക്ഷണം കഴിക്കുന്നതിനാൽ അതു തികയുകയില്ലെങ്കിലും അതിലൊരോരം, അനന്തമായ അതിഥികൾക്കു കൊടുക്കുക പതിവായിരുന്നു. ഭിക്ഷാഭവനവും ഭക്ഷണവും ഒഴിച്ചുള്ള സമയങ്ങളിൽ ഒരു കുടുംബാംഗങ്ങൾ നാമജപവും ഹൃദയഭജനവും ചെയ്തുകൊണ്ടിരിക്കും. നിഷ്പിന്ധനനായ കുചേലൻ ഇത്രയും സന്താനങ്ങളെപ്പുലർത്തുന്നതു ദുർഭാഗം ഒരു ഭാഗമായിരുന്നെങ്കിലും അദ്ദേഹം ഇങ്ങനെയായിരുന്നതിനാൽ അവകുടുംബങ്ങൾക്കിടംകൊടുക്കാതെ, സർവ്വ സമൃദ്ധിയായി സമയം നന്നിച്ചു. ചലവിധം പുണ്യങ്ങൾ ചെയ്തു പുത്രശോഭാകൂടിയായിരിക്കുന്ന ധനികന്മാർക്കു ഒരു പുത്രപുഷ്പോല്പാദകാക്കാരന്ത ജഗദീശ്വരൻ ഈ ദാരിദ്ര്യാഫന്നൻ ഇത്രയളവെ സന്താനങ്ങളോടൊന്നും ചെയ്തതു, അദ്ദേഹത്തിന്റെ മാതാപിതാസമേതനല്ലാതെ നമുക്കെന്തു പറയാൻകഴിയും!

ഒടുവിലൊടുവിൽ കുചേലൻ ഭിക്ഷാ നത്തിനപോകാതെ സർവ്വ ബ്രഹ്മധ്യാനനിഷ്ഠായിരിക്കുക പതിവായി. അതിനാൽ അനവധി സന്താനങ്ങളെ പുലർത്തുന്ന വിഷയത്തിൽ ഒരു മാതാപിതാക്കളായ സമയം അചിന്തേയമായിത്തീർന്നു. പ്രായമുള്ള സന്താനങ്ങളും അപമൃതമായി യാചിച്ചുകൊണ്ടുപരന്ന അല്പധാന്യോപാകപ്പെടുത്താൻ പതിവുപോലെ അതിഥികൾക്കൊരു ഭാഗം നീക്കിച്ചപ്പോൾ ശോചിക്കുന്നതുകൊണ്ടു കുഞ്ഞുങ്ങൾക്കൊരു മാതാപിതാക്കൾക്കൊരു വിശപ്പടുക്കാൻപോലും നിവൃത്തിയില്ലാതെയിരുന്നു. മോറായിപ്പാകപ്പെടുത്തിയാൽ തെല്ലും മരിച്ചാകയില്ലെന്നു കണ്ടു കുഞ്ഞിയായിത്തന്നെ പെട്ടു വാഴേ കുഞ്ഞിലകുത്തി അവറ്റിൽ കുട്ടികൾക്കും ഒരു കുഞ്ഞിലയിൽ ഭജ്ഞാവിനും ഭാഗിച്ചുകൊടുത്തശേഷം കുചേലപത്നി ഏറാവും കുറഞ്ഞ ഒരു ചങ്കുമാത്രമേ ഭക്ഷിക്കാറുണ്ടായിരുന്നുള്ളൂ. അതിനിടയിൽ അറിവില്ലാത്ത കുട്ടികൾ വിശപ്പടങ്ങാത്തതുകൊണ്ടു മരുകുഞ്ഞിലകൾക്കു പിടിക്കുന്നതും അതുമൂലം പലപ്പോഴും കുഞ്ഞി ഭവനത്തിൽ ചീന നഷ്ടപ്പെടുന്നതും കുട്ടികളുടെ നിലവിളിയും മരുന്നപ്രസംകടങ്ങളും സാമിക്കേണ്ടിയിരുന്നു. ധനികന്മാരുടെ കുട്ടികൾ വിശിഷ്ടവസ്ത്രങ്ങളും ആഭരണങ്ങളും അണിഞ്ഞിരിക്കുന്നതുകാണുമ്പോൾ അതുപോലെത്തങ്ങൾക്കുണ്ടാക്കിത്തരണമെന്നു തുടങ്ങുന്ന കുട്ടികളുടെ നിർമ്മഥ്യവും പലപ്പോഴും ദുഃസ്സഹമായിരുന്നു. എന്നെന്നാൽ കുചേലപുത്രന്മാരുടെ ആഭരണങ്ങൾ പട്ടുക്കുറവോടും വസ്ത്രം മറച്ചുകൊണ്ടുമാത്രമായിരുന്നു. വിശപ്പു സർവ്വമായിച്ചുകൊണ്ടു മിരുന്നു കുട്ടികളുടെ ഉപദ്രവത്താലും മറ്റും ഉണ്ടായ അസഹനീയതാലും പത്നിയെ തല്ലാതെ കുഞ്ഞിനായ കുചേലനെ സംബന്ധി

ചില. സർവ്വം ബ്രഹ്മമയമാണെന്നും സുഖദുഃഖങ്ങൾ തത്തൽകർമ്മവലനളല്ലാതെ മററല്ലെന്നും നിത്യം വന്നതുകൊണ്ട് അദ്ദേഹം സർവ്വം നശിച്ചുനശിപ്പിച്ചതെന്ന ബ്രഹ്മധ്യാനം ചെയ്യുകൊണ്ടിരുന്നു. ദാരിദ്ര്യത്തെ തുണമാത്രംപോലും ഗണിച്ചില്ല. ഈ ദുഃഖങ്ങളും ഭയംകൊണ്ട് അമഞ്ചലസ്വഭാവവും കണ്ണും കാഴ്ചയായി ഗണിക്കാതെയും അതുകൊണ്ടു അന്യരുകളോടു ഒരു വാക്കുപോലും പറയാതെയും കലേപപത്തിയും മനസ്സന്തോഷത്തെ പാലിച്ചതെന്ന ദിവസങ്ങളെ നയിച്ചു. ചുങ്കിലും മാതൃസഹജമായ പ്രഭാവത്തു പ്രകാശം കരണങ്ങളുടെ ശക്തികളത്താൽ ക്ഷീണം വലിക്കുകൊണ്ടും, ദാരിദ്ര്യപരിഹാരമാർഗ്ഗം അപരം വിചാരിക്കാതെയിരുന്നില്ല. കരുദിവനും ഇങ്ങനോടയഭാവമായതെന്തായ അന്യകാഴ്ചകളിൽനിന്നൊഴിഞ്ഞിരിക്കുന്ന സമയംനോക്കി വിനയപൂർവ്വം വന്നിട്ടു ദേവദാസസുമുഖിയായി ഇങ്ങനെ ഉണർത്തിച്ചു. അല്ലയോ പ്രാണനാഥ! നിന്തിരുവടി ലോകവ്യാവഹാരികളെന്നും ഞാനും ഈ കുട്ടികളും സംസാരബലതമാമിട്ടാണു കഴിയുന്നത്. ചേരൻ സുഖദുഃഖദികൾ ശരീരത്തിനുള്ളതാണെന്നുള്ളതു ഭേദസ്തോഹം വെടിഞ്ഞു അത്ഭുതമാത്രമായി അനന്ദിച്ചിരിക്കുന്നു. കുട്ടികളെപ്പോരാൻ ഭിക്ഷയാ ചിക്കാൻപോലും പോകുന്നില്ല. ഇങ്ങനികൾക്കു ഈ സ്വഭാവം വരുത്തക്കതാണെന്നുള്ള പരമാർത്ഥം ഞാൻ അറിയാതിരിക്കയല്ലെങ്കിലും മാതൃദൈവത്താൽ മാതാവിനമക്കളെക്കുറിച്ചുണ്ടാകുന്ന സ്നേഹവാത്സല്യത്തെ അടിസ്ഥാനപ്പെടുത്തി ചിലതു പറയാൻ ഭാഗിക്കുന്നതിൽ അപ്രിയമുണ്ടാകാതിരിക്കണമെന്നുപക്ഷമുണ്ട്. വിശപ്പുസഹിക്കാത്തു കരഞ്ഞു നമ്മുടെ കുട്ടികൾ അങ്ങിങ്ങായിത്തളന്നുകിടക്കുന്നു. കുട്ടികളെ സംരക്ഷിക്കേണ്ടതു മാതാപിതാക്കളുടെ ധർമ്മമാണെന്നു പുരാണങ്ങൾവേദാചിക്ഷണം. അങ്ങനെയിരിക്കെ വിശപ്പുകൊണ്ട് നശിക്കാൻ പോകുന്ന ഈ ചെറിയവകളെ കണ്ടുകൊണ്ടു മിണ്ടാതെയിരുന്നുകളയുന്നത്, നിന്തിരുവടിക്കു ധർമ്മമാ? ഈ ദുഃഖം അകെ സഹിച്ചിരിക്കാൻ എനിക്കിടയാക്കിയതു മുജ്ജന്മകർമ്മമാ? ഹരിഹരി പാപിയായ എന്റെ ശർഭത്തിൽവന്നു ജനിക്കാൻ ഇടയാകുകൊണ്ടല്ലയോ നർദ്ദോപികളായ ഈ കുട്ടികൾ ഇതുസങ്കടമനുഭവിക്കേണ്ടിവുന്നത്? കഷ്ടം ദാരിദ്ര്യത്തോളം വലുതായ ദുഃഖം ഭോകത്തിൽ മറെറുള്ളൂ? വിശേഷിച്ചും ദാരിദ്ര്യം ദുഷ്ടമഹാമാതാ പാപത്തിന്റെ ലക്ഷണമാണെന്നുപരമാർത്ഥംവേദികൾ പറഞ്ഞിരിക്കുന്നു. ദാരിദ്ര്യം യേങ്കുസ്വപത്രപമുള്ള ഒരു പിശാചാണെന്നാണ് സൂക്ഷ്മം ചിന്തിച്ചുനോക്കിയാൽ പറയേണ്ടതു്. ദേഹം ധരിക്കുന്നകാലത്തോളം ദാരിദ്ര്യം ഇങ്ങനികൾക്കായാലും അജ്ഞാനികൾക്കായാലും അനിഷ്ടഫലത്തെത്തന്നെ ചെയ്യുന്നു. കരണങ്ങളുടെ ശക്തിയെ ക്ഷയിപ്പിച്ചു്, ഹൃദയത്തെത്തൊലിച്ചു്, ദേഹത്തെ ശോഷിപ്പിച്ചു വിവക്ഷണമാക്കി പ്രവർത്തിക്കു അശക്തമാക്കുന്ന ഒരു മഹാബാധയാണുദാരിദ്ര്യം. സ്നേഹബന്ധംവട്ടു അന്യോന്യം കലഹിക്കുന്നതിനു സഹോദരന്മാരെപ്പോലും ഭാര്യാഭർത്താക്കളെയും അതു കാരണമാക്കുന്നു. നീചപ്രവൃത്തികൾ ചെയ്യുന്നതിനു ഭഗവൽസൂചനവട്ടുന്നതിനും അതു്, ഹേതുവാണെന്നുള്ളതിനു വാല്മീകീമഹർഷിയുടെ അഭിമതമറിയാതെന്ന ഒരു സാക്ഷ്യമല്ലേയോ? എല്ലാംകൊണ്ടും മേലുവേദമായ ഈ ദാരിദ്ര്യപിശാചത്തെ, നമ്മുടെ പടിക്കുവെട്ടിയിലാക്കുന്നതിനു കരുണ ചെയ്തുകൊള്ളാം. ഞാൻ നോക്കിയതിൽ അതിനൊരുപരിഹാരമാർഗ്ഗമുണ്ട്. ചോരണം മോഹനായ ശ്രീകൃഷ്ണനും സതീത്വമായ മന്ദനപരാകൊണ്ട്, ജഗന്നിവാസനായ അതിരേണിയെച്ചെന്നുകാണണം. ഈ സങ്കടമുണർത്തിച്ചാൽ അദ്ദേഹം കരുണാകടകം പൊഴിക്കാതിരിക്കയില്ല. ഭൂദാഹരണത്തിനായി അവതരിച്ച മാഹാവിഷ്ണു ദേവൻനെയല്ല അദ്ദേഹം. ലോകങ്ങളെകയറായ കംസൻ മുതലായവക്കൊന്നും, ഭൂലോകവൈകുണ്ഠമാലപാകയിൽ, സർവ്വേശ്വരസ്വയന്നാമി അധിവസിക്കുന്ന അമരനാഭവെച്ചെന്നു കണ്ടാൽ നമ്മുടെ കുട്ടികൾക്കേതാനുംദിവസത്തെ ഭക്ഷണത്തിനുവേണ്ട വകയെങ്കിലും കല്പിച്ചുതന്നയയ്ക്കാതെയിരിക്കയില്ല. രാപ്പകൽ അദ്ദേഹത്തെത്തന്നെ ഭജിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്ന നമ്മുടെ സംകടത്തെ അ കരുണാകരൻ സഹിക്കയില്ല. വീശാപമുഴുവൻ ഭരിക്കുന്ന അതിരവടി അനാഥരായ ഈ കുട്ടികളുടെ സംരക്ഷണത്തെമാത്രം ഉദ്ദേശിക്കുകയില്ല. ഒന്നും തന്നിട്ടില്ലെങ്കിലും വേദങ്ങൾ മുഴുവൻതിരഞ്ഞാലും കാണാത്ത ആ ആ

രിയതിരവടികളെ ഭർശിക്കുന്നത്, പുണ്യപുരം പാപനാശനവുമാണല്ലോ. മുക്തിക്കും ആ പാദഭർത്തനെന്നെ മതിയാകും. ഏതായാലും ജഗദധാഭൂതനായ ഭഗവന്റെ രാജധാനിയിലേക്കു ഇപ്പോൾതന്നെ പുറപ്പെട്ടുപോയി, നമ്മുടെ സങ്കടം അറിയിക്കണം. എന്തിനെന്നു അമൃതമധുരമായും, മാർദ്ദവമഞ്ജുവായും ഭയ്യപറയുന്നതുകൂട്, തപോധനനായ കഥാപാത്രം, പറഞ്ഞു.

“മക്കൾക്കുപേണ്ടി മനോഭുവനമനുഭവിക്കുന്നമുഖേ! നിന്റെ വാക്കുകൾക്കേട്ടു ഞാൻ അതുതപ്പെട്ടു. ഈ ജന്മത്തിൽ ഭുവം അനുഭവിക്കുന്നവർ മുജ്ജന്മം പാപം ചെയ്തവരും സുഖമനുഭവിക്കുന്നവർ പൂർണ്ണമുഖമുള്ളവരെന്നു. അതിനെപ്പറ്റി വിചാരിച്ചു ഭുവിക്കുന്നതു ശരിയാകുമോ? ഹേ സുന്ദരി,

“പൂമകന്റെ വിധിപോൽ ധനം ലഭിച്ചു മല്ലമാപുനരനല്ലമോ
കാമമത്രമഭൂവില്ലം കവിത കല്പമേതവതിലാകിലും.”

എന്നാണല്ലോ നീതിക്കുന്താൻ പറഞ്ഞിരിക്കുന്നത്; അതുകൊണ്ട്, ഈ ലോകത്തെ അനുഭവം വിധിയാണെന്നല്ലാതെ സങ്കടപ്പെട്ടിട്ടാവാമല്ലോ. അവരവർ വിചാരിക്കുന്നതുപോലെ കാര്യങ്ങൾ സാധിക്കുകയോ കഴിയാതെ കീഴ്മേലെത്തുന്നതോ ഉണ്ടായിരിക്കുമോ? കർമ്മഫലമെന്നത്, ജന്മാന്തങ്ങളിൽ ചെയ്ത പുണ്യപാപങ്ങളാണെന്നു മഹാത്മാർ പറഞ്ഞിരിക്കുന്നു. കർമ്മംതന്നെ ജനനമരണങ്ങളെയും സുഖദുഃഖങ്ങളെയും ഉണ്ടാക്കിത്തീർക്കുന്നു. കർമ്മങ്ങളുടെ ശുഭാശുഭമാസവിദ്യ, ലോകത്തു്, സുഖിയെന്നും ദുഃഖിയെന്നും, ധനിയെന്നും ദരിദ്രനെന്നും ബ്രാഹ്മണനെന്നും ചണ്ഡാലനെന്നും മറ്റുള്ളവരുണ്ടാകുന്നു. അതു്, ഈശ്വരപ്രകൃതിവിഭാസമാകുന്നു. അല്ലയോ കുടുംബിനി! നീ ബാലനായി ഉപചരിച്ചു രക്ഷിക്കുന്നതിനു ധനം വേണമെന്നു ഗ്രഹിക്കുന്നു. ആകാശത്തിൽ പറക്കുന്ന പക്ഷികളും കാട്ടിൽ സഞ്ചരിക്കുന്ന മൃഗങ്ങളും, തങ്ങളുടെ കുഞ്ഞുങ്ങളെ രക്ഷിക്കാൻ ധനം ആഗ്രഹിക്കുന്നുണ്ടോ? അതിനായി നടന്നു താചിക്കാറുണ്ടോ? നാളെയെന്നുമില്ലെന്നുള്ള വിചാരമുണ്ടോ? ഭക്ഷണം കിട്ടാഴിക്കയാൽ അവളുണ്വാതാതെ നശിച്ചുപോകുന്നുണ്ടോ? അതുകൾ രക്ഷപ്പെടുന്നതെല്ലാം ഈശ്വരകാരുണ്യംകൊണ്ടല്ലയോ? അങ്ങനെയൊന്നു സമാധാനപ്പെടാൻ നിനക്കെന്തുകൊണ്ടു സാധിക്കുന്നില്ല. ഈ വിശ്വവാസികളായ സകല ജീവജാലങ്ങളെയും, യഥോചിതം സൂക്ഷിച്ചുരക്ഷിച്ചുപോരുന്ന ആ ജഗദീശ്വരൻ, നിന്റെ കുട്ടികളെയത്രും രക്ഷിക്കയില്ലെന്നുവരുമോ? ഒരിക്കലുമില്ല. എന്തുകൊണ്ടു് പറ്റിയൊക്കെയും ശിശുക്കൾ ഗർഭത്തിൽ വളരുന്നതും പിറന്നുവീണയുടനെ തന്നെയേ മൃച്ഛാലുണ്ണുന്നതും മലമൂലങ്ങൾ വിസർജ്ജിക്കുന്നതു മെല്ലാം സർവ്വേശ്വരന്റെ കല്പനപ്രകാരമാണെങ്കിൽ, പിടിക്കാൻ അതുകൾ ജീവിക്കേണ്ട മാർഗ്ഗത്തെ അഭ്യർത്ഥിക്കുന്ന കാണിച്ചുകൊടുക്കാതെയിരിക്കുമോ? ജീവിതം എത്രനാളത്തേക്കെന്നു ബ്രഹ്മവ്യ ശിരസ്സിൽ വരച്ചതിനു മാറ്റമുണ്ടാകുമോ? നിന്റെ കുട്ടികളെ ഏതും കേഴിച്ചില്ലെങ്കിലും, അയ്യപ്പേണ്ണത്തുവരെജന്മാനരകമർത്തിനൊത്ത സുഖദുഃഖങ്ങളോടുകൂടി ജീവിച്ചിരിക്കത്തന്നെയെന്നും. ജീവസന്ധാരണത്തിനാവശ്യമുള്ള ഭക്ഷണാദികൾ ലഭിച്ചുകൊള്ളുകയും ചെയ്യും. എന്തു നുഭവിക്കുന്നുവോ അതു വിധിയാണെന്നു സമാധാനപ്പെടണം. ഞാൻ ധനികനാണെന്നും ഏനിക്കു സുന്ദരിയായ ഒരു ഭാര്യയുണ്ടെന്നും, പരപുത്രന്മാര അവളിൽ ഞാൻ ജനിപ്പിച്ചു എന്നും അവരെ ഞാൻ സംരക്ഷിക്കുന്നുവെന്നും, എന്റെ സംരക്ഷണമില്ലെങ്കിൽ അവർ ജീവിക്കുന്നതെന്നെന്നെന്നും, ഞാൻ നല്ലയൊരനാകാൻ, സുന്ദരൻ, എന്നും, ഞാൻ സുഖമായിരിക്കുന്നതന്റെ സാമത്വത്താലാണെന്നും, മറ്റും മൂലന്മാർ വിചാരിക്കുന്നു. കൂടാതെ, കുത്തക്കൊന്നും മോഷ്ടിച്ചും വഞ്ചിച്ചും ബ്രാഹ്മണന്മാരും കള്ളസ്സാക്ഷികൾ പറഞ്ഞും തന്നെ സംബന്ധിച്ചസ്പീഷെ വൃഥാചരിപ്പിച്ചും വൃഥാഭാര്യയും വധിച്ചും മറ്റും ധീനപ്രവൃത്തികൾ ചെയ്ത ധനം സമ്പാദിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. ധനം നിത്യവൃത്തിക്കുള്ള ഒരുപകരണമാകുന്നു. നിത്യവൃത്തികഴിക്കുന്നതിനും ശേഷിച്ചതു സമ്പാദിച്ച ധനവാസനകുന്നതിനും അതിനെ അളകളാഗ്രഹിക്കുന്നു ചിലർ ധനം ഉപയുക്തി ഭൂമിയിൽ കഴിച്ചുവെച്ചും മറ്റും വിധിക്കുന്ന ഭൂതപദാഖ്യ സൂക്ഷിക്കുന്നു ലുബ്ധനെന്നും നീ എന്നും പേർ സമ്പാദി

ച്ചു, യാതൊരുധർമ്മവും ചെയ്യാതെയിരുന്നുമരിച്ചുപോകുന്നു. അതിനിടയിൽ, ഇന്ദ്രനെ ന്നും ചന്ദ്രനെനും കല്പപ്പക്ഷമെന്നും കായേനവെന്നും മറ്റും മുഖസ്തുതിചെയ്യുന്ന ചിലവ ഞ്ചകന്മാർക്കു് അപഗ്രഹമുള്ളതൊക്കെ കൊടുക്കുമെങ്കിലും അഗതികളായി വിലപിച്ചു പടി ക്കൽപന്നകിടക്കുന്ന അത്ഥികളെ മാളികയിലിരിക്കുന്ന അച്ഛൻ തിരിഞ്ഞുനോക്കുകപോലും ചെയ്യുന്നില്ല. പേരെങ്കിൽ അവനെ അവിടുത്തുതരത്തിനോട്ടാൻ കല്പനകൊടുക്കയും ചെയ്യും. ഇങ്ങനെയുള്ള ധനികന്മാർ ക്ഷണാതൃപ്തന്മാരായാലും അതുകൊണ്ടു് സാധുക്കളുടെ അക്ഷേപത്തിനും നരകാഭിഭൂതിക്കും ഇടയാക്കുമെന്നല്ലാതെ എന്തുഫലമാണുള്ളതു്? രാജാ വിങ്കൽനിന്നും, ദായാദന്മാരിൽനിന്നും ഭയമവർക്കുണ്ടായിക്കൊണ്ടിരിക്കും.

“അർത്ഥനാമാർജ്ജനേദുഃഖമാർജ്ജനനാംതുരക്ഷണേ.

അയേദുഃഖംവ്യയേദുഃഖംഅർത്ഥഃകിംദുഃഖഭാജനം”

എന്നാണല്ലോ ശാസ്ത്രം. ഇങ്ങനെ സർവ്വപ്രകാരേണയും ദുഃഖഭാജനമായ അർത്ഥത്തെ അറി വുള്ളവർ അഗ്രഹിക്കുമോ? എത്ര അർത്ഥമുണ്ടായാലും മരണമൊഴിച്ചുവെക്കുന്നോ മരണസമയ ത്തുകാലദൂതന്മാർ വരുമ്പോൾക്കെങ്കിലും കൊടുത്തുതാമസിപ്പിക്കാനോ സാധിക്കുമോ? പാപ കർമ്മങ്ങൾ ചെയ്തതിലേക്കുള്ള നരകം അനുഭവിക്കാൻ പോകുമ്പോൾ പകരം മറ്റൊരാളെ പ ണം കൊടുത്തു കൊടുത്താൻ സാധിക്കുമോ? അതുകൊണ്ടു് അത്ഥം നിരത്ഥമാണെന്നും വ്യക്തമാ കുന്നു. അത്ഥം, അഹങ്കാരം, കോപം, മുതലായ ദുഃഖികാരങ്ങളെയും മനോബന്ധങ്ങളെയും വ ലിപ്പിക്കുന്നു. പണത്തിലുള്ള അശു ജീവകാരുണ്യദീപത്തെ മറയ്ക്കുന്ന ഒരു നിഴലും ഇതുപര വിചാരധാരയെ മുറിക്കുന്ന ഒരു വാളുമാകുന്നു. എന്നുതന്നെയല്ല, അതു മനുഷ്യക്കു് സ്ഥിര മായി സമ്പാദിച്ചു വെക്കാവുന്നതല്ല. വേശ്യകളെപ്പോലെ ഓരോരുത്തരിൽ മാറിമാറി സ്ഥിതിചെയ്യുന്നതുമാകുന്നു. എന്നാൽ, യാതൊരു ധർമ്മവും ഉഴിച്ചുമില്ലാത്ത മഹാസമ്പത്തുവേ റേയുണ്ടു്. അതു സകല ചരാചരനിയാമകനായ ഭഗവാന്റെ പാദാർപ്പണഭജനമാകുന്നു. അ സമ്പത്തു സമ്പാദിക്കുന്നവർ, ഒരിക്കലുമഴിവില്ലാത്ത അനന്ദത്തിൽ മുഴുകി, നിത്യനി വ്യാണപദത്തെ പ്രാപിക്കുന്നു. മറ്റുള്ള സമ്പത്തു ദുഃഖസമുദ്രത്തിൽ മുക്കി, നരകദാരുണി ലേക്കു കൊണ്ടുപോകുന്നതാകുന്നു. മണ്ണാശ, പെണ്ണാശ, സൗണ്ണാശ, എന്നീ മൂന്നു പാശങ്ങ ളാണു്, ജ്ഞാനമാഗ്ഗത്തിലേക്കു മനുഷ്യനെ വിടാതെ ബന്ധിച്ചുകൊള്ളുന്നതു്. നീ ഈ കുട്ടികളെ നിന്റെ പുത്രന്മാരാണെന്നഭിമാനിക്കുന്നു. ഇവർ ഇതിൽമുമ്പു എത്രയോപേത ടെ പുത്രന്മാരായി ജനിച്ചിരിക്കണം. എത്ര പുത്രന്മാരെ ജനിച്ചിട്ടിരിക്കണം. ഇനി, എത്രപേർക്കു പുത്രന്മാരേയും അച്ഛന്മാരേയും ഭവിക്കാനിരിക്കുന്നു. അതൊന്നും വിചാരിച്ചു നോക്കാതെ ഇങ്ങനെ ഭ്രമിക്കുന്നതു അതുതരമായിരിക്കുന്നു. അജ്ഞാനബുദ്ധിയിൽ ഈ ചക മിത്രാവിചാരങ്ങളുദിക്കുന്നതു്, മായാശക്തിയുടെ വിചാസമത്രേ അകുന്നു അബലകർമ്മ പലകളാണതാനമല്ലോ. നടുത്തലിൽ അന്യ സുഖയേയും അരയന്നത്തേയും അതിശയിക്കുന്ന ഫലം കുടുംബിനി! പുത്രന്മാരും, അർത്ഥമെന്നപോലെ സർവ്വ ദുഃഖകാരണമാകുന്നു. പ്രസവി ക്കുമ്പോഴും വളർത്തുമ്പോഴും ദുഃഖം വല്ലഭാഗവും അവർക്കു പിടിച്ചെടുത്തു് അപ്പോൾ ദുഃഖം വ പ്പവഴികളും പ്രവർത്തിച്ചുപത്തുണ്ടാക്കിയാൽ അപ്പോൾ ദുഃഖം മരിക്കുമ്പോൾ ദുഃഖം മരിച്ചി ള്ളെങ്കിലും അയ്യപ്പിനു പ്രമാണമില്ലായ്മയാൽ, മരണമെപ്പോൾ ഭവിച്ചേക്കുമെന്നു ശങ്കിച്ചു ള്ള ദുഃഖം. വിചാരമന്തിനുമുമ്പു മകൻ ജ്ഞാനമാഗ്ഗമാവരിച്ചാൽ അതു ദുഃഖം. അ ജ്ഞാനിയായാൽ അതും ദുഃഖം. എന്നുവേണ്ട, പുത്രന്മാരെക്കൊണ്ടു ദുഃഖമല്ലാതെ സുഖ മൊരിക്കലുമുണ്ടാകുന്നില്ല. ബാല്യത്തിൽ മാതാപിതാക്കൾക്കു പുത്രന്മാരോടും പുത്രന്മാർക്കു മാതാപിതാക്കന്മാരോടും ധാത്വല്യവും സ്നേഹവും വളർത്തിയിരിക്കുന്നു പുത്രന്മാർ ഭാര്യാവാന്മാ രാകുമ്പോൾ പകുതിസ്നേഹം അ ഭാര്യയിലായിത്തീരുന്നു. അതിൽപിന്നെ കുട്ടികളുണ്ടാ യാൽ, അവരുടെ സ്നേഹം മുക്കാലും എന്നല്ല, മുഴുവനുംതന്നെ ആ കുട്ടികളിലോട്ടുമാറുന്നു. ധർമ്മനുസരിച്ചുള്ള ഒരു ബഹുമാനം മാത്രമേ, മാതാപിതാക്കളിൽപിന്നെ ശേഷിക്കുന്നുള്ളു. ഇതാണു ലോകസമ്പ്രദായം. ഇത്രതന്നെയും മനുഷ്യക്കു്ലാതെ മൃഗദ കർക്കുണ്ടാകുന്നില്ല. ഇ ണ്ണെനെയുള്ള പുത്രന്മാരാകു്?—നീയാകു്? ഞാനാകു്? അവരും നാനും തമ്മിലുള്ള സംബ ധ്യമെന്തു്? എന്നിപരമാർത്ഥം ചിന്തിച്ചുനോക്കാതെ, ധനാശു അപരികരവും ബന്ധു

പാശുമാണെന്നറിയാതെ, സാധസാങ്ങളുടെ ഗുണഭോജിചിന്തനം ചെയ്യാതെ, ഇങ്ങനെ, നിർമ്മവാക്കുകൾ പറയുന്നതു അജ്ഞാനബുദ്ധികൊണ്ടാകുന്നു. ഇതുകൊണ്ടുനിന്നു മനസ്സ് ലാഭനമുണ്ട്, നിനക്കു ജന്മബന്ധാദികാരണത്തെക്കുറിച്ച് ജ്ഞാനമില്ലെന്നും ചരാചരഗുണവായ ജഗദീശാസനാണു്, എല്ലാവരെയും രക്ഷിക്കുന്നതെന്നുള്ള ബോധമില്ലെന്നും മാത്രമാകുന്നു. അറിവുള്ളവർ ഇങ്ങനെ ഭ്രമിക്കുകയോ ദുഃഖിക്കുകയോ ചെയ്യുന്നില്ല. ഞാൻ മുന്മുഖപറഞ്ഞപോലെ സുഖദുഃഖങ്ങൾ പുണ്യപാപഫലങ്ങളാണെന്നു നിർണ്ണയിച്ച് കർമ്മങ്ങളെ ഹൃശപാപ്തമാക്കി, മനസ്സിനെ സദാ സന്തോഷസാഗരത്തിൽ മുഴുകിച്ചിരിക്കുന്ന സുകൃതികൾ ഒടുവിൽ നിത്യനിർവാണപദത്തെ പ്രാപിച്ചുവന്നിരിക്കുന്നു.

ഇനിയും ഒരുദേശംനോക്കുക ദേവന്മാരും മനുഷ്യരും ഒരുപോലെ കയ്യുംകാലും കണ്ണും മൂക്കും മറ്റുമുള്ള ജീവികളെല്ലാം എന്നാൽ അവയ്ക്കു രമ്മിച്ചുള്ള അനുഭവത്തിനു എന്തുമാത്രം വ്യത്യാസം നാം കാണുന്നു. ദേവന്മാർ അമൃതഭക്ഷിച്ചു അകാശഗംഗയിൽ കുളിച്ചു നന്ദനപ്പൂങ്കുവനത്തിലെ കാരദമേരറ്റു ഇഷ്ടസുന്ദരിമാരുമായി പരമാനന്ദമനുഭവിച്ചിരിക്കുന്നു. മനുഷ്യന്മാർ പലരും രാപ്പകൽ ദുഃഖാന്തന്മാരായി പാപകർമ്മങ്ങൾ ചെയ്തു പരലോകത്തിലും നരകമനുഭവിക്കുന്നു. ഈ ഭേദത്തിനുകാരണം പുണ്യത്തിന്റെ കൂടുതൽ കുറവല്ലാതെ മറെറാന്നുമല്ല. അതുപോലെ നമ്മുടെ കുട്ടികളും പൈതൃകങ്ങളാൽ പീഡിതരായി വലയുന്നുവെങ്കിൽ അതു അവരുടെ പാപശേഷം കൊണ്ടാണെന്നുവത്ര. അതിനു നീ ദുഃഖിക്കേണ്ട അവശ്യമില്ല. പരിഹാരമാർഗ്ഗങ്ങളുമാലോചിക്കണമെന്നില്ല. പുണ്യമുള്ളവരെ ദുഃഖിപ്പിക്കാനോ ഇല്ലാത്തവരെ സുഖിപ്പിക്കാനോ അന്യം അളയൊന്നുമില്ല. പൂർവ്വജന്മകർമ്മങ്ങളുടെ ഫലങ്ങൾ ഒരുതരം നിഴലുകൾപോലെ ജീവാത്മാവിൽ സ്ഥലംപിടിച്ചുചേർന്നിരിക്കുന്നതിനാണു്, പാപമെന്നും പുണ്യമെന്നും പറയുന്നതു്. അതു്, അനന്തരജന്മത്തിൽ സുഖദുഃഖാനുഭവേണ തുല്യത്തുപോകുന്നു. അതിനെയൊന്നു് വിധിയെന്നും ശിരോലിഖിതമെന്നും മറ്റും യോഗ്യന്മാർ പറയുന്നതു്. പുണ്യത്തേക്കാൾ പാപം അധികപ്പെട്ടിരുന്നാൽ മൃഗപക്ഷ്യാദികളായും അംഗാദീനന്മാരും ദീനന്മാരും രോഗികളുമായ മനുഷ്യരായുഭൂമിയിൽ ജനിക്കുന്നു. പുണ്യമധികപ്പെട്ടിരുന്നാൽ ഉജ്ജ്വലയോനികളിൽ ജനിച്ച സുഖമനുഭവിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. ജന്മാവധിയിൽ കവിഞ്ഞ പുണ്യമുണ്ടായിരുന്നാൽ അതൊട്ടുണ്ടുനതുവരെ അ ജീവാത്മാവു് അന്തരാക്ഷത്തിൽ പർത്തിക്കയും ഒടുങ്ങിയാൽ ചന്ദ്രമണ്ഡലത്തിൽ പതിച്ചു കിരണങ്ങൾവഴി ഭൂമിയിലെത്തി ഔഷധികളിൽ കലർന്നു് അക്ഷൗഷധങ്ങൾ ഭക്ഷിക്കുന്ന സ്രീപുരുഷന്മാരുടെ ശോണിതശുക്ലങ്ങളായി സംയോഗത്തിൽ പ്രജാരൂപം കൈക്കൊണ്ടു ക്രമേണ ഗർഭത്തൽ വളർന്നു ജനിക്കുന്നുവെന്നാണു് ശാസ്ത്രവിധി. ഗർഭസ്ഥമായ ശോണിതശുക്ലങ്ങൾ വളരുന്നക്രമവും പറയാം. ഒരുദിവസംകൊണ്ടു അവതമ്മിൽ കലർന്നുപോകുന്നു. അഞ്ചുദിവസംകൊണ്ടു അവ നീർകമിളപോലെയായി ക്രമേണ ഉറച്ചു പത്താംദിവസത്തിൽ ഒരു മാംസപിണ്ഡമായിത്തീരുന്നു. ഒരു മാസംകൊണ്ടു മാംസംകട്ടയായി ഉറയുന്നു. രണ്ടാംമാസത്തിൽ തലയും ഉടലും വേർതിരിയുന്നു. മൂന്നാംമാസത്തിൽ കൈകാലുകൾ ഭോനിച്ചു നാലാംമാസത്തിൽ ജഘനം ഉണ്ടായി അഞ്ചാംമാസത്തിൽ ശിരസ്സും ഉടലും പൂർണ്ണമായി അറുമാസത്തിൽ കണ്ണും മൂക്കും, ചെവി മുതലായതുണ്ടായി ഏഴാംമാസത്തിൽ ഉഷർച്ചവീണു എട്ടാംമാസത്തിൽ അപയങ്ങൾക്കു പൂർണ്ണത ലഭിച്ചു ഒൻപതാംമാസത്തിൽ ബോധം ഉണ്ടാവുന്നു. അപ്പോൾ പൂർവ്വജന്മസ്ഥാനകൾ അ ശിശുവിനുതന്നിയേ ഉണ്ടായി ദുഃഖത്തോടുകൂടി ലോകം ജനനം ഉണ്ടാകാതിരിക്കുന്നതിനു ജഗദീശപരനെ പ്രാർത്ഥിക്കുകയും നാമങ്ങളെ ജപിക്കുകയും മൂലമത്രത്തെ ധ്യാനിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. അഗർഭശിശു ശുക്ലം ഔധികം അയിരുന്നാൽ പുരുഷനായും രക്തം അധികമായതിനാൽ സ്ത്രീയായും ശുക്ലരക്തങ്ങൾ തുല്യമായിരുന്നാൽ നപുംസകമായും ഇരിക്കും. അപ്പുറത്തുമാടെ മനോവികാശാദിഭോധങ്ങളാൽ ചെകിടനോ കന്ധനോ മൂകനോ ഉദമയോ മറെറാരുവിതീരുന്നു. അപാനവായുവാൽ ശുക്ലശോണിതങ്ങൾ ഭിന്നിച്ചാൽ പ്രജ ഹരതയായ തീരുന്നു. പത്തുമാസംതികഞ്ഞാൽ പ്രാജാപത്യവായുഗർഭസ്ഥ

ശിശുവിനെ അധോമുഖമാക്കി വെളിയിലേക്കുണ്ടെന്നു. ഭൂമിയിൽ പിറന്നവീണമുടനെ പൂർവ്വജന്മസ്മരണകൾ ഏല്പാം അററുപോകയും മാതാവിന്റെ പരിവരണത്താലും സൂന്യ പാനത്താലും ജീവസന്ധ്യാണമെയ്ത റളയകയുമെഴുന്ന. പ്രായമാകുന്നതോറുംപൂർവ്വ ജന്മസ്മരണയ്ക്കൊത്ത ഓരോ അഭിനയി ഉണ്ടാകയും പുണ്യപാതകങ്ങളുടെ ഏറ്റക്കുറച്ചിലു നസരിച്ച സുഖിയോ ദുഃഖിയോ അതിമരിക്കുമെന്നു. ഇങ്ങനെ മോക്ഷലഭിക്കുന്നതുവരെ ജന്മമരണങ്ങൾ ആവർത്തിച്ചുകൊണ്ടേയിരിക്കും. പരമോത്ഥാവദികൾ സംസാരസമുദ്രത്തെ ഗേവൽപാദഭേദനമാകുന്ന കപ്പൽപ്പാർശ്വമായിക്കടക്കും. അപർസുഖം ദുഃഖം രണ്ടും അനുഭവിക്കുന്നില്ല. വേദാഗമവിധിപ്രകാരം നിഷ്കാമകർമ്മികളായി സുഖദുഃഖങ്ങൾ അർത്ഥാവിൽ സംബന്ധിപ്പിക്കാതെ മുക്ത്യാനന്ദസ്വരൂപനാകുന്ന പരമർത്ഥാവിഷ്ഠായിച്ചു അനന്ദിച്ചിരിക്കുന്നു. ഹേ വല്ലഭേ ശരീരത്തിലുള്ള മാംസം കേതം, അസ്ഥി മുതലായവർക്കായിരും പലം തുക്കമുണ്ടെന്നാണു് പറയപ്പെടുന്നത്. അതു് ഓരോരോകാരണങ്ങളാൽ കൂടിയും കുറഞ്ഞും വരികയും ഒടുവിൽ നശിച്ചുപോകുമെന്നു്. അതിനെ നിത്യമാണെന്നുവിചാരിച്ചു സ്നേഹിച്ചു രക്ഷിച്ചുപുലർത്തി ചുമന്നുകൊണ്ടുനടക്കുന്നതു് അറിവില്ലായ്മതന്നെയാകുന്നു. അങ്ങനെയുള്ള അനിത്യശരീരത്തെ അഭിമാനിക്കാതെശരീരബംസാക്ഷാൽ സുഖമാണെന്നു വിചാരിക്കാതെ വിടുങ്ങിയായ നി പരമാത്മപദത്തിനുപേരമാത്മസുഖത്തിനും ശ്രമിക്കയാണവേണ്ടതെന്നുള്ളതിനു സംശയമില്ല.

പരമജ്ഞാനിയായ ഭക്താവിന്റെ ഈ ഉപദേശമല്ലാം സത്യംതന്നെയെന്നു മനസ്സിലാക്കിയെങ്കിലും കമേലപതി പ്രകൃതിസ്വഭാവമായ പുത്രവാത്സല്യംകൊണ്ടും പുത്രന്മാരുടെ ദാർദ്ദ്ര്യംകൊണ്ടും വിചശയായി ഇങ്ങനെപറഞ്ഞു. പരമാത്മവേദിയും തപോനിധിയുമായ ഭക്താവേ! സുഖദുഃഖങ്ങൾ ജന്മാന്തരകർമ്മഫലങ്ങളാണെന്നുനിന്തിരുവടിപറഞ്ഞതു ശരിതന്നെയെങ്കിലും ദൈവവാധിക്കനുസരിച്ചു മനുഷ്യപുഷ്പതാമ്രം അവശ്യമാകുന്നു. ഒരു പ്രയത്നവും ചെയ്യാതിരുന്നാൽ ദൈവംതന്നെ നമുക്കനുഭവംതരുന്നില്ല. ദാർദ്ദ്ര്യനിവാരണത്തിനായി ശ്രമിക്കണമെന്നു വോന്നോടുണർത്തിച്ചതു, അങ്ങനെശ്രമിച്ചാൽഫലം കിട്ടുന്നെങ്കിൽ അതും വിധിയാണെന്നു വരാവുന്നതല്ലയോ. വിധിക്കനുരൂപമല്ലയോമനുഷ്യരുടെ മനുസ്ഥിതി. ഗേവൽപ്രസാദം ലഭിച്ചിട്ടുള്ളവരെല്ലാം അതിനായി അദ്ദേഹത്തെ പ്രാർത്ഥിക്കയും സേവിക്കയും ചെയ്തവരല്ലയോ. അതുപോലെ ദ്വാരകയിൽ ചെന്നു കരുണാനിധിയായ ഭഗവാനെക്കണ്ടു നമ്മുടെ സങ്കടം ഉണർത്തിച്ചാൽ അദ്ദേഹംനമ്മെ രക്ഷിക്കുമെന്നുള്ളതിനു സംശയമില്ല. താൻപാതി ദൈവംപാതി എന്നുണർളോപഴയൊല്ലേ. അതുകൊണ്ടു് എന്റെ അപേക്ഷയെ അനുസരിച്ചു ഹിന്തിരുവടിഭഗവാനെ ചെന്നുകാണണം.

പതിയുടെ വാക്കുകൾ ഇങ്ങനെകേട്ട ഭക്തശിശോമനിയായ കമേലൻ ഭഗവാനെ കാണുമാൻപോകതന്നെയെന്നു നിശ്ചയിച്ചു എന്നിങ്ങനെചൊല്ലു. പ്രിയേ! സർവ്വചരാചരഗുരുമായ ഭഗവാൻ ശ്രീകൃഷ്ണന്റെ പാദാവിന്ദങ്ങൾ സന്ദർശിച്ചുവരുകുന്നതിനു ഞാൻ ഒന്നുപോയിരാം. എന്നാൽപ്രഭുതപമുള്ളവരെ താഴ്ന്നനില്പയിലുള്ളവർ കാണുമ്പോൾ ഏതെങ്കിലും ഒരു കഷ്ടതയുണ്ടാകാണു്. പക്ഷേ അതുശക്തിക്കു തക്കതായ രിക്കണമെന്നല്ലതെ വെച്ചതാണിട്ടൊന്നുണ്ട. വിശ്വേഷിച്ചും ഭക്തവത്സലനായഅവിടുത്തേക്കു കഷ്ടപയ്യുന്നതിനു അറിയാമൊഴും പുറത്താലും അവലാതാലും മലയാലാലും എല്ലാം ഒരുപോലെതന്നെ. കഷ്ടപയ്യുന്നവർക്കു അകളങ്കമായ ഭക്തിഉണ്ടായിരിക്കണമെന്നു യുള്ളു. മഹാപ്രഭുവായ അവിടുത്തേക്കു അല്പവസ്തുക്കൾ കഷ്ടപയ്യുന്നതെങ്ങിനെയെന്നുള്ള ശങ്ക നിനക്കുശേഷം ഉണ്ടാകേണ്ട. അതുകൊണ്ടു നിന്നിൽ കഴിഞ്ഞുവല്ലഭം വേഗംകൊണ്ടുവന്നുതരിക ഇങ്ങിനെ ഭർത്തുനിയോഗം കേട്ടു കമേലപതി വെളിയിലിറങ്ങിപ്പോയി യാചിച്ചുകേറനെല്ലുവാങ്ങിക്കൊണ്ടുവന്നു അതുവരുത്തിപ്പിച്ചു അപലാക്കി ഒരു കീറത്തുനിയുടെ അററത്തുകെട്ടി ഭക്തിപൂർവ്വം ഭർത്താവിന്റെ കൈയിൽകൊടുത്തു. പ്രാണനാഥ! ഇത്രമാത്രമേ എന്നുഅർത്ഥാധിക്കുള്ളു. സർവ്വാനർത്ഥമിയായ ഭഗവാൻ നമ്മുടെപരമാത്മം അറിഞ്ഞിരിക്കുന്ന ആളാകകൊണ്ടു ശങ്കിക്കാനൊന്നുമില്ല. ഇതുതന്നെ

കൊണ്ടുപായി തിരുമുൽകാഴ്ചപച്ച സങ്കടമുണർത്തിക്കണം എന്നറിവിച്ചു. കുചേലൻ ഈ പ്രാദുതപുംവാങ്ങിക്കൊണ്ടു പിറേറടിവസം പ്രഭാതത്തിൽതന്നെ ദ്വാരകയിലേക്കു പുറപ്പെട്ടു കയറുമ്പോൾ.

ജ്ഞാനദൃഷ്ടിയിൽ സർവ്വ കണ്ടുകണ്ടാനുദിച്ചിരിക്കുന്ന പരാപരനായ ആ ഭഗവാൻ പ്രത്യക്ഷം സന്ദർശിക്കുന്നതിന്നു ഉടയാക്കാൻപോകുന്ന ഭാഗ്യോഭയത്തെക്കുറിച്ചു അനന്ദിച്ചും അതുപരെ കാണാൻപോകാതെയിരുന്ന ഉദാസീനതയെശ്ചപിച്ചും, ഭഗവാൻ തന്നെക്കണ്ടാലരിയുമോ സംസാരിക്കുമോ എന്നിങ്ങനെ ഓരോ ശങ്കകൾ ഉദിച്ചും, പരമാത്മാവായ അവിടുത്തേക്കു ആ ദേഹാവനകളൊന്നും ഇല്ലെന്നു ഉടനെ സമാധാനപ്പെട്ടു. പലകാടുകളും നാടുകളും കടന്നുനടന്നു. കൈയിൽ കീറിപ്പൊളിഞ്ഞ ഒരു കുടയുംകുരുപ്പു സ്തംഭവുംമാത്രം അദ്ദേഹം ധരിച്ചിരുന്നു. ഉടുത്തിരുന്നവസ്ത്രം സർവ്വ കീറിപ്പറിഞ്ഞതും മുഷിഞ്ഞതുമായിരുന്നു. പട്ടിണിയാൽശോഷിച്ചു, എല്ലുകൾമാത്രംശേഷിച്ചു അകൃത്യവും പഴുത്തുനീയും കീറക്കുടയുമായുള്ള കുചേലന്റെ ആ യാത്രകണ്ടാൽ, ദാരിദ്ര്യംതന്നെ ഒരു മൂർത്തിയായി, സമ്പന്നിധാനമായ ദ്വാരകയിലേക്കു അവചാതിപറവാൻ പോകയാണെന്നു ക്ഷംതോന്നിപ്പോകും ഉഷ്ണകാലമായിരുന്നതിനാൽ പെയിലുറുവിചുത്തു വിടന്നും ഓറിച്ചും വൃക്ഷത്തണലുകളിൽ ഇരുന്നു വിശ്രമിച്ചു ഏകദേശം ദ്വാരകയോടുത്തു ഭാര്യയുടെ വാക്കുകൾ ധരിപ്പുറപ്പെട്ടത് ഒട്ടും ഉപരിമായില്ലെന്നും, അതു ദുഃഖകാണമായിത്തീർന്നുവെന്നും, ഇടയ്ക്കിടെത്തോന്നിയെങ്കിലും, സർവ്വസാക്ഷിയും സഭാവാസനമായ ഭഗവാന്റെ സന്നിധിയിൽ, പരമാത്മമുണർത്തിക്കുന്നതിൽ യാതൊരു സംഗത്യുമില്ലെന്നു സമാധാനപ്പെടാതെയുമിരുന്നില്ല. കരപഴിമെല്ലാം കടന്നു കടലാത്തു ചെന്നുചേർന്നപ്പോൾ, ഭൂലോകസ്വർഗ്ഗമായ ദ്വാരകയുടെ പൂമതിലുണ്ടും മാളികകളുംമറ്റും അകലത്തായിക്കുറിച്ചു. സുപണ്ണനെപ്രദീപിപ്പിച്ചിട്ടുള്ള ആ മഹാപുരത്തേനോക്കി, ഹാഹാ! ഹീനനും വൃത്തഹീനനുമായ ഞാൻ ഇതിനുള്ളിൽ പ്രവേശിക്കുന്നതെങ്ങനെ? എന്നെ അവിടെ അരറിയുന്നു. ആർ ഗണിക്കുന്നു ലോകംചാഴുന്ന രാജാക്കന്മാർ കാഴ്ചകളുംകുപ്പങ്ങളും കെട്ടിച്ചമന്നുകൊണ്ടു കാത്തുകിടക്കുന്ന ഗോപുരാവതുകൽ ഞാനെങ്ങനെയാണ് കടന്നുചെല്ലുക. വികൃതനും ദരിദ്രനുമായ എന്നെ അങ്ങനെയ് അകത്തുകടത്തുപേകുത്തിയാൽതന്നെ ഏഴാംമാളികകളിൽ ഇരിക്കുന്ന ആ ജഗന്നാഥനെ ഏതൊരുപ്രകാരത്തിലാണ് കാണാൻ സാധിക്കുക? കണ്ടാലും കല്പകവൃക്ഷച്ചുവട്ടിൽചെന്നുനിന്നു കാഞ്ഞിരക്കാവേണമെന്നുചോദിക്കുന്നതുപോലെ, മോക്ഷപ്രദനായ അദ്ദേഹത്തോടു ദുഃഖഭാജനമായ അർത്ഥത്തെ എങ്ങനെയാണുപേക്ഷിക്കുക? എന്നിങ്ങനെ ഓരോവാചാരങ്ങളോടുകൂടി പ്രഭാപുണ്ണമായ രത്നസേതുവിൽകൂടിക്കടന്നു, ദ്വാരകാപുരത്തിൽചെന്നുചേർന്നു.

കന്നാം അദ്ധ്യായം സമാപ്തം.

രണ്ടാം അദ്ധ്യായം.

(കുചേലൻ ദ്വാരകാപുരിയെ ദർശിച്ചത്)

അല്ലയോ പരീക്ഷിത്ത മഹാരാജ! പരമഭാഗവതനായ കുചേലബ്രാഹ്മണൻ ദ്വാരകാപുരിയിൽകടന്നു, അതിലെ ദിവ്യപ്രഭാവങ്ങൾനോക്കി അനന്ദമഗ്നനായി സാക്ഷാൽ ഭഗവദ്ദർശനംതന്നെ ലഭിച്ചുവെന്നുപോലെ കൃതാർത്ഥനായി നടന്നുപോകുമ്പോൾ ചുറ്റുമുള്ള അലയാഴിയിലെ ചെറുകല്ലോലങ്ങളുടെ നൃത്തത്തെ അതിശയിക്കുമാറു തുള്ളിക്കളിക്കുന്ന വായുവേഗങ്ങളായ കുതിരകളേയും അജനപചന്ദ്രപോലെ നടന്നടുക്കുന്ന അനകളേയും മേന്മയിലാണുള്ളെന്നു ശങ്കിക്കത്തക്ക രഥങ്ങളുടെ ഭാഗങ്ങളിൽ വിളങ്ങു

ന്ന ഗന്ധപ്രതിമകളെയുംകണ്ടു പഴിയൊതുങ്ങിത്തൊഴുത പാത്രനായിനിന്നും, സുവർണ്ണമന്ദിരപരങ്ങളേയും സുവർണ്ണമാരുടെ മുഖങ്ങളേയും, സുവർണ്ണമധുരവചോവിചാസാദികളാൽ പ്രപന്നകാമുകാഗ്രഭാഭിത്തികളെ ദേദിച്ചുപാഴുന്ന വാണാദീമാനികളേയും, രജതപാളികളാൽ പരികീർണങ്ങളായ തൈരീമികളുടെ പൂത്തങ്ങളിൽ, വജ്രാഭിനവത്തങ്ങളെക്കൊണ്ടു ദോഷാനമായ മന്ദിരങ്ങളുടെ ചന്ദ്രശാലകളിൽ വീണാസത്തോടുകൂടി ഭാവപദാനങ്ങളെ വർണ്ണിച്ചു പാടിംസിക്കുന്ന ചന്ദ്രാമപിന്ദമുചിമാലയ സുന്ദരീമാരുടെ മന്ദാക്ഷരീകണങ്ങളുടെ വിലാസങ്ങളേയും, ഇന്ദ്രനീലത്തങ്ങളാൽ കെട്ടപ്പെട്ട താമരപ്പൊയ്കകളിൽ കളിയാടുന്ന അരയന്നങ്ങളുടെനടനത്തിന്നു വിതമാവർണ്ണം പാടിപ്പാക്കുന്ന വണ്ടിൻ കൂട്ടങ്ങളേയും, ഇന്ദ്രന്റെ നന്ദനപനത്തപ്പോലും അധഃകരിക്കുന്ന വൃക്ഷപരാപരിശാഭിതങ്ങളായ പൂങ്കാപനങ്ങളേയുംമറ്റും കണ്ടുകണ്ടു വിസ്മയിച്ചും, ശ്രവണമധുരങ്ങളായ ഗാനങ്ങളാൽ മനോഹരമാക്കിയ്യുന്ന വീണ പേണമുദംഗാദി വാദ്യങ്ങളുടെമോഷങ്ങളുംഭഗവദ്ഭജനാന്തരമായ ഭക്തന്മാരുടെ നാമസംകീർത്തനങ്ങളും, കേട്ടുകേട്ടാനന്ദിച്ചും മാർഗ്ഗസഞ്ചാരം ചെയ്യുന്ന സ്ത്രീപുരുഷന്മാരുടെ ഇടയിൽ താൻ അകപ്പെട്ടുപോകുകൊണ്ടു അവരുടെ അംഗങ്ങളുടേയും വസ്ത്രാഞ്ചലങ്ങളുടേയും സ്വർശംനിമിത്തം പലതന്തിലുള്ള സുഗന്ധദ്രവങ്ങളുടെ അലേപത്തിന്നു പാത്രീഭൂതനായും, സകലപാപങ്ങളും നശിക്കുന്നമെന്നാഗ്രഹിക്കുന്നവർ പേറത്തിൽവന്നു സാക്ഷാൽ ശ്രീകൃഷ്ണഗോപാന്റെ പാദദർശനം കഴിച്ചാൽ മതിയാകുമെന്ന അർത്ഥത്തിൽമാടി വിളിക്കുമാണോ എന്നു തോന്നുമാറ്, കാറ്ററിയാടിക്കളിക്കുന്ന മഞ്ഞക്കൊടിക്കുകൾകണ്ടു കണ്ണുകുളുന്തും, രാജവീഥികളും ആലനങ്ങളും അഗ്രഹാരങ്ങളും കടന്നുനടന്നും, വളരെനേരംകൊണ്ടു മായാമനുഷ്ഠനായ ഭഗവാൻ ശ്രീകൃഷ്ണനിരുന്നരുളുന്ന മണിമേടയുടെ ഗോപുരദർശനത്തിൽ ചെന്നുവന്നും.

അവിടെ ഭിത്തികൾതോറും ശ്രീകൃഷ്ണന്റെ ഗോപാലനാഭിലീലകളും കംസാദിദൂഷ്ടങ്ങളകസംഹാരകളുംമറ്റും അതിവിചിത്രമായി എഴുതി, വർണ്ണമാടിയലേഖനപരമ്പരകളെ വായിച്ചുമോദിച്ചും, ദീർഘമാത്രകൊണ്ടുണ്ടായ പൈദാഹശ്രമങ്ങളെ വിസ്മരിച്ചും ഭക്തനായ കുമ്പേലൻ ഭഗവൽപദങ്ങളെ ധ്യാനിച്ചുകൊണ്ടുനിന്നു. ധാതികുത്തുനിലകുന്ന ജന്മവിജയതുല്യമായ കൃഷ്ണഭൃത്യന്മാരെക്കണ്ടു് അനന്ദാശ്ചര്യഭരിതനായ കുമ്പേലൻ വിനയത്തോടുകൂടി അല്പമോ പരമപാപനന്മാരായ കൃഷ്ണഭക്തന്മാരെ! നിത്യവും ഭഗവദ്ദർശനം ലഭിച്ചിരിക്കുന്ന ഭഗ്യാപന്മാരെ! ബ്രഹ്മാദിസകലദൈവങ്ങളുടേയും ദൈവതമായി വിളങ്ങുന്ന ഭഗവാൻ ശ്രീകൃഷ്ണനെക്കണ്ടു വന്ദിപ്പാനായി, വളരെദൂരത്തുനിന്നും വന്നിരിക്കുന്ന ഒരു സാധുബ്രാഹ്മണനാണു ഞാൻ. ഭഗവാന്റെ ഭക്തനും സതീർത്ഥ്യനാണു്. കുമ്പേലൻ എന്നാണുപേരു്. നിങ്ങൾ ഞാൻ കാണുമാൻ വന്നിരിക്കുന്ന വിചാരം തിരുമനസ്സറിയിച്ചു കണ്ടെക്കു കൂട്ടിക്കൊണ്ടുപോകണം എന്നു പറഞ്ഞു. ഇതുകേട്ടുകൊണ്ടുകൽ നിന്നിരുന്ന രാജകിരണമാർ കുമ്പേലനെനോക്കി അപമാസത്തോടെ പറഞ്ഞു. മോസാധുബ്രാഹ്മണ! ഏറ്റവും ദരിദ്രനായ ഭവാനും ലോകാധിപതിയായ ഭഗവാനുംതമ്മിൽ സഖ്യമുണ്ടെന്നോ പറഞ്ഞത്? പുഷ്പനും വിപുഷ്പനുംതമ്മിൽ സഖ്യമില്ലെന്നാണല്ലോ നീതിജ്ഞന്മാരുടെ അഭിപ്രായം. ഭഗവാനെയും ഭവാനെയും രാതമ്യപ്പെടുത്തി നോക്കുമ്പോൾ, മേരുപർവതവും ഒരു കടുകും തമ്മിലുള്ള അന്തരമുണ്ടു്. ഇതുവികൃതവും ഹീനവുമായ രൂപത്തിലും വേഷത്തിലും ഇതുവരെ ഞരും ഭഗവാനെക്കാണുമാൻ വന്നതായി കാമ്യമില്ല. കനകമണികളാൽ അലംകൃതവും, മുദുദുകുലങ്ങളാൽ അസ്മൃതവുമായ, മണിമേടയുടെ പടികളിൽ ഈ മലിനപാദങ്ങളെ ഉണുവാൻ നിശ്ചയിച്ചുവോ? അതിലേക്കു അനുവാദം തരുന്നതാണു്? മോസാധോ! ചെറുതേ നിങ്ങൾതാമസിക്കാതെ വന്നുവഴിക്കു മടങ്ങിപ്പൊയ്ക്കാംകേവേണ്ടു. ഭിക്ഷുക്കൾക്കും ബീഭത്സന്മാർക്കും കൊട്ടാരത്തിൽപ്രവേശമില്ല. പ്രായേണഭഗവദ്ദർശനത്തിന്നു വരുന്നവർ വിശിഷ്ട പന്ത്യാഭരണങ്ങളാൽ അലംകൃതന്മാരായിരിക്കുന്നതും, അങ്ങനെയിരിക്കേണ്ടതുമാകുന്നു. പണ്ടെങ്ങാനും ഭഗവാന്റെ ഗുരുചിന്തിന്നും ഭവാനും വല്ലതുമഭ്യസിച്ചിട്ടുണ്ടെങ്കിൽ അതു തിരുമനസ്സിലേക്കിപ്പോൾ കാണുകാണുകയില്ല. കാമിച്ചാൽതന്നെ അതു നിങ്ങൾതമ്മിലുള്ള ബന്ധുത്വത്തിന്നു ഒരു കാരണമാകുമല്ല.

രാജാവിനെ അറിയുന്ന അളകളെയെല്ലാം രാജാവറിഞ്ഞെന്നു വരികയില്ല. തിരുമനസ്സിന്മേൽ കോപമുണ്ടാകാൻ ഭാവാൻ ഈ അഗമനം മതിയാകും. താങ്കളെക്കുറിച്ച് സുരണമുണ്ടായിരുന്നെങ്കിൽ ഭാവാൻ ഇതിനുമുമ്പായിക്കലെങ്കിലും അ കാൽമനോപാധിക്കയും വല്ലകാരണവശാലും താങ്കളെക്കുറിച്ച് സംസാരിക്കുകയും ചെയ്തുമായിരുന്നു. അങ്ങനെ ചെയ്യാത്തസ്ഥിതിക്കു സ്തോമംഭവിച്ച് കടന്നുചെന്നാൽ, സൽക്കാരത്തിനുപകരം ധിക്കാരമായിരിക്കും അറവേം. ബ്രാഹ്മണനല്ലേ? വല്ലേടത്തും നടന്നു മാത്തമുണ്ടാലും വയറു നിറയ്ക്കാമല്ലോ. അ സ്ഥിതിക്ക്, ക്ഷോത്ത കാൽക്കൽനിന്നു വ്യാമോഹിച്ച് കമുളകുട്ടി അപത്തിൽ ചാടുന്നതെന്നിന്? ഇത്രാർ മുതലായ ഭാവാന്മാർപോലും ഭാവാദർശനത്തിന്നു കാത്തുനിന്ന്, സമയംകിട്ടാതെ മടങ്ങിപ്പോകയാണുപതിച്ച്. കൊങ്കണേശൻ, കുശീശൻ, മുതലായ എത്രരാജാക്കളാണു്, ദിവസംതോറുംവന്നു സമയം കാത്തുനില്ക്കുന്നതു്? അങ്ങനെയുള്ള തൃപ്പാദങ്ങൾ കണ്ടുതൊഴുന്നതിന്നു ഏതും പ്രയാസമില്ലെന്നു നിശ്ചയിച്ച് ചെന്നതു ബ്രാഹ്മണസമരമായ അവിചേരത്തിന്റെ ലക്ഷണമെന്നല്ലാതെ അങ്ങൾ എന്താണു പറയുന്നതു്? ഈ മാതിരി ദുർമ്മോഹംകൊണ്ടാണു്, ഭവാൻ ഒട്ടാകെ ദാരിദ്ര്യമനുഭവിക്കുന്നതെന്നു തോന്നുന്നു. ഇന്നിങ്ങകിലും മോഹമൊക്കെക്കളഞ്ഞു തിരികെ മടങ്ങിപ്പോയ്ക്കാംകു്

ഇങ്ങനെ അപഹസിച്ച് തുടർന്നു കുചേലൻ പറഞ്ഞു:—“വിവേകികളായ രാജഭൃതന്മാരേ! നിങ്ങൾപറഞ്ഞതൊക്കെപ്പരമാർത്ഥംതന്നെ. നിങ്ങൾ വിചാരിക്കുന്നതുപോലെ വല്ലതുമ്പേക്ഷിച്ചുവായിക്കണ്ടു പോകാമെന്നുള്ള മോഹത്താലല്ല ഞാൻ വന്നതു്. പാപനാശനകരമായ തൃപ്പാദങ്ങൾ കണ്ടു തൊഴുതുപോകാൻ മാത്രമാണു്. വിശിഷ്ടാസ്ത്രാരണങ്ങൾ ധരിക്കത്തക്ക ധനപുഷ്പിമിനിയില്ല. അതിനാൽ ഏതെന്നു ഗേവൽസന്നിധാനത്തിലേക്കു നയിക്കുന്നതിന്നു നിങ്ങൾക്കു കാരണമുണ്ടാകണം. ഇങ്ങനെ വിനിതനായിപ്പറഞ്ഞശേഷം, താൻകൊണ്ടുവന്ന അറയ്ക്കുവാതി അറവർ കാണരുതെന്നുദ്ദേശിച്ച് കക്ഷത്തിൽ നല്ലപോലെ മറച്ചുവെച്ചു. കിങ്കന്മാരുടെ വാക്കുകൾ കേട്ടു ദ്വാദവാലന്മാർ അവരെന്നോക്കി—മേ മൂവന്മാരേ! നിങ്ങൾ ഈ സാധുബ്രാഹ്മണനെ അപഹസിച്ച് തു കരോസായസമായിപ്പോയു്. ഇദ്ദേഹം അറയെന്നു നൽകാൻ അറിയുന്നില്ല. ചേദശാസ്ത്രപാരംഗതാനും, ചേദോദന്തപേട്ടനായ ശ്രീദൈവകണ്ഠഗേവാന്റെ പാദകേതന്മാരിൽവെച്ചു തന്നെയാണു്. ബ്രഹ്മസഭയിൽപോലും പ്രവേശിക്കത്തക്ക മഹദ്വ ഇദ്ദേഹത്തിന്നുണ്ടു്. ജന്മങ്ങളിൽവെച്ചു ദുർല്ലഭമാണു മനുഷ്വജനം അതിൽതന്നെ വളരെ ദുർല്ലഭമാണു ബ്രാഹ്മണജനം. ബ്രാഹ്മണർ ഏതുചാലത്തും ഏതുദേശത്തും പൂജ്യന്മാരാകുന്നു. അകാൽപ്പനായം ലോകദൈവങ്ങളും അവർതന്നെ. ഭാവാൻ വിശേഷിച്ച് ബ്രഹ്മണപ്രിയനുമാണു. അതുകൊണ്ടിദ്ദേഹത്തെ അവമാനിക്കാനോ അപലപിക്കാനോ നാം ഒരുങ്ങുന്നതു ശരിയല്ല. ബ്രഹ്മണരിൽവെച്ചുതന്നെ ഇദ്ദേഹം ബ്രഹ്മജ്ഞാനിയാകേണ്ടു ഈശ്വരതുല്യനാകുന്നു. ഈശ്വരന്മാർപോലും ഇങ്ങനെയുള്ളവരെ വന്ദിക്കുന്നു. അശാപാശങ്ങളോ ഏഷണത്രയമോ ഇവരെ ബന്ധിക്കുന്നില്ല. അതിനാൽ വേഷാധാരത്തിലും മറ്റും അവർക്കു ഭ്രമമില്ല. അക്കൊണ്ടും അവർക്കു യാതൊരു ബ്രഹ്മമില്ലെന്നുമാത്രമല്ല, അവർ അയ്യംതന്നെ അവമാനിക്കുന്നതും ബഹുമാനിക്കുന്നതുമില്ല. ഇപ്രകാരമുള്ള അവധൂതന്മാർ ഭൂമി കീഴ്ചേൽ മറിഞ്ഞാലും സമുദ്രം കരകുഴിഞ്ഞാലും യാതൊന്നും ഭയപ്പെടുന്നതുമില്ല. ദേഹത്തെക്കുറിച്ചുള്ള സ്മരണപോലും അവർക്കില്ലെന്നുതന്നെ പറയാം. അതുകൊണ്ടാണിദ്ദേഹം മലിനനും കൃശനുമായിരിക്കുന്നതെന്നു തോന്നുന്നു. ലോകത്തിൽ ഒരു ജ്ഞാനിയെ കണ്ടുമുട്ടുക അത്രസുലഭമല്ല. മോജ്ഞാനിയായ ഇദ്ദേഹത്തെക്കണ്ടാൻ നമുക്കു സംഗതിവന്നതു്, പൂർവ്വജന്മകൃതംതന്നെ അയിരിക്കാം. ഇങ്ങനെയുള്ളവർ സംസാരത്തിൽ ഉൾപ്പെട്ടിരുന്നാലും സംസാരം അവരെ ബന്ധിക്കുന്നില്ല. താമരയിലയിലെ ചെളി പോലെ അവർ മുക്കുമായിത്തന്നെയായിരിക്കുന്നു. അതുകൊണ്ടിദ്ദേഹത്തിന്റെ വരവിനെക്കുറിച്ച് നാമിപ്പോൾതന്നെ സ്ഥിതിചോദനത്തിലേക്കുണ്ടതാണു, എന്നു പറഞ്ഞു കുചേലന്റെ പാദങ്ങളിൽസാഷ്ടാംഗപൂജനാമം ചെയ്തു.

ഈ അവസ്ഥയിൽ ഭഗവാൻ ശ്രീകൃഷ്ണൻ വൈകുണ്ഠപുരത്തെയും അധഃകരിക്കുന്ന തന്റെ മണിമന്ദിരത്തിൽ, കനകമണിഭക്തികളാലും പവിത്രസ്തംഭങ്ങളാലും, നിമിത്തവും ശില്പവൈചിത്ര്യങ്ങളിൽ അലംകൃതവും മനോഹരവുമായ മണിമാളികയുടെ ഏഴാമത്തെ നിലയിൽ ദേവസ്രീകളെപ്പോലും അതിശയിക്കുന്ന സുന്ദരിമാരായ ഭാസിമാരോടുകൂടിയ തങ്കമിണീദേവിയുമായി ചുരുക്കിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുകയായിരുന്നു കനകവാതിലുകളാലും കനകത്തോരങ്കങ്ങളാലും പുഷ്പമാല്യങ്ങളാലും, അലങ്കരിക്കപ്പെട്ട മന്ദ്രകാന്തഭവതികയിൽ സുഗന്ധവിഭവനാദികളുടെ പരിമളത്താൽ പരമാഹുതാദംഭരത്തോടുകൂടി, സുന്ദരിമാരുടെ മൃഗാണുത്തങ്ങൾ കേട്ടും കണ്ടും അനന്ദിച്ചും ചാമരവൃജനാദികളാലുള്ള അവരുടെ വിജനപാതമേറു സൂചിച്ചു വിനോദിച്ചിരിക്കുമ്പോൾ, ദ്വാപായന്മാരുമായി സംസാരിച്ചുകൊണ്ടിരുന്ന ഭക്തശിരോമണിയായ കുമ്പഭവനെ ദൂത്തുകളെ തൽക്ഷണം ഉദ്യമനായി ഭക്തവാത്സല്യത്താൽ പുളകാകിത ശരീരനായി കാടിയെഴുന്നേറ്റു വീണ്ടും സൂക്ഷിച്ചുനോക്കിയശേഷം, മന്ദസ്ഥിതം തൂകിക്കൊണ്ടു തന്നത്താൻ തഴുത്തേക്കു മാടിയിറങ്ങി ഗോപുരപാത്തിലേക്കു പാഞ്ഞുചെന്നു. തങ്കമിണീദേവിയും ഭാസിമാരും ദ്വാപായന്മാരും ഭൂതന്മാരുമെല്ലാം ഇതെന്തൊരുതമെന്നു നാഭ്രമിച്ചു നോക്കിയിരുന്നപ്പോൾ, ഭഗവാൻ, വിരഞ്ഞാലിച്ച ദുർഗ്ഗന്ധമേറി മലിനമായ കുമ്പഭവശരീരത്തെ, പരിമളവസ്തുക്കളാൽ അലംകൃതമായി ലക്ഷ്യപിപാസയോന്മുഖമായിരിക്കുന്ന തന്റെ മാതൃമേൽത്തു പലപുരഗാധാശ്ലേഷം ചെയ്തു അദ്ദേഹത്തിന്റെ ദണ്ഡത്തിൽ സാഷ്ടാംഗം നമസ്കരിച്ചു അനന്തരം പിന്നെയൊന്നാമത്തെതോടുകൂടി മുൻനടത്തിക്കൊണ്ടുപോയി, ഏഴാംമാളികയുടെ മുകളിൽ സുവർണ്ണമഞ്ചത്തിൽ ഉപദേശിപ്പിച്ചു, തങ്കമിണീദേവി കൊണ്ടുവന്ന സ്വർണ്ണഭജനത്തിലെ ജലംകൊണ്ടു പാദക്ഷാളനം ചെയ്തു. അതീർത്ഥം താനുംദേവിയും ശിരസ്സിൽ ധരിച്ചു, മറ്റുള്ളവരെയും അതീർത്ഥജലത്താൽ വിശുദ്ധരാക്കി ഭക്തിപൂർവ്വം വന്ദിച്ചുനിന്നു. തങ്കമിണീദേവി, തൽക്ഷണംതന്നെ ഭർത്താവിന്റെ അഭിമതമറിഞ്ഞു, അലവട്ടത്താൽ കുമ്പഭവബ്രാഹ്മണനെ വീശിത്തുടങ്ങി. അഭൂതപൂർവ്വമായിത്തന്നിരിക്കുമ്പോഴായിട്ടായ അമരവാസൽക്കാരത്തെക്കുറിച്ച് സംഭ്രാന്തനായ കുമ്പഭവൻ, മണിമഞ്ചത്തിൽ നിന്നും പലപരിവൃത്തി, തഴുത്തിറങ്ങുകയും, തങ്കമിണിയുടെ വിജനം അവശ്യമില്ലെന്നു തടുക്കുകയും, ഭഗവാനേയും ദേവിയേയും, സാഷ്ടാംഗപൂജാമഠമെല്ലാം തെണ്ടുകയും മറ്റും ചെയ്തു. ഭക്തദാസനായ ഭഗവാൻ അതൊന്നും സമ്മതിക്കാതെ, അസാധുബ്രാഹ്മണനെ മഞ്ചത്തിൽ പിടിച്ച് ഭക്തി ഉചിതോപചാരങ്ങൾ ചെയ്യുന്നു. എന്നിട്ടിങ്ങനെ അരുളിച്ചെയ്തു. “സുകൃതിയായ ഭദ്രേശ്വര! അങ്ങേ നിമ്ബപദപാദസുക്കൾ, ചുറ്റും നിമിത്തശില്പമാക്കിയിരിക്കുന്നു. പൂർവ്വയകൃതമായ പുണ്യം പുനിക്കുചമിച്ചുവെന്നു ഞാൻ വിചാരിക്കുന്നു അജ്ഞാനികളായ ഞങ്ങൾ അങ്ങേപാദതീർത്ഥം അങ്ങോട്ടുവന്നാടേണ്ടതായിരിക്കെ, ഇങ്ങോട്ടെഴുന്നള്ളാൻ കരുണരോന്നിയതു്, അങ്ങേമഹാമനസ്സുതപത്തിന്റെ ലക്ഷണമെന്നല്ലാതെ ഞാൻ എന്താണു പറയുക? എന്നെപ്പോലെ ധന്യനായി അന്ത്യൻ ഈലോകത്തിലാരുണ്ട്? നിന്തിരുവടിയെ ഞാൻ ചിന്തിക്കാത്ത സമയമില്ല. എങ്കിലും ഇതിനിടയ്ക്ക്, അങ്ങോട്ടുവന്നുകൊണ്ട് ഇടയാകാതെ ഭാഗ്യക്കേടിനെ ഞാൻ ശപിക്കുന്നു. അതൊരപാധമാകയാൽ നിന്തിരുവടി ക്ഷമിക്കണമെന്നപേക്ഷിക്കയും ചെയ്യുന്നു. ദവാദ്രശന്മാരായ ജ്ഞാനികളുടെ അനുഗ്രഹംകൊണ്ടാണ് ഈലോകം നിലനിന്നുപോരുന്നതു്. അല്പജ്ഞനായ ഞാൻ ലോകസന്ധാരണത്തിനു ശക്തനായി ഭവിച്ചതുമതു കൊണ്ടാണ്. ധേവേദവേശംഗപാരംഗതനായ വിപ്രേശ്വര! വിവേകികളായ ജ്ഞാനികളുടെ സംസർഗ്ഗവും ശുശ്രൂഷയും ഇല്ലാത്ത പക്ഷം ഈലോകത്തിൽ ശപാവിനെക്കാളും അധമന്മാരാകുന്നു. “സാധുസംഗതിതന്നെ മോക്ഷകാരണ”മെന്നു വേദജ്ഞന്മാർ പറഞ്ഞിരിക്കുന്നു. ലോകവ്യവഹാരത്തിൽ നന്നുകൂതുന്നായിരിക്കുന്ന ഒരു സാധുവിനെക്കാണുന്നതും സംസാരിക്കുന്നതും പരമപുരുഷാർത്ഥമാണെന്നു ശ്രീപാണ്ഡിതരാകുമുതലായവയിൽ പറഞ്ഞിരിക്കുന്നു. സാധുസേവനമില്ലാത്തവൻ എത്ര സമ്പന്നനായാലും വിദ്വാനായാലും അവന്റെ ജന്മം നിഷ്പ്രഭംതന്നെ അല്ലെന്നു ഞാൻ ചാടിപ്പുള്ള ബാല്യസ്മരത്തെ വിസ്മരിക്കാതെ ഇങ്ങോട്ടെ

ഴനുള്ളി എന്നെന്നുനൂറ്റാറിച്ചതു ചുവൻ ഭാഗ്യവിശേഷത്താലാണ് സത്തുക്കളുടെ മൈത്രിക്കു ഏഴടി ഒരുമിച്ചു നടക്കുന്ന സമയം മതിയാകുമെന്നു വിചാരിച്ചു പറയുന്നു. ബാഹ്യസ്നേഹത്താൽ വോൻ ഇപ്പോൾ അഗമിച്ചതിൽനിന്നും എനിക്കുതന്നെവേമായി. സ്നേഹസ്വരൂപനായിട്ടുണ്ട് ഈശ്വരൻ ലോകത്തെ ഭരിക്കുന്നതെന്നു പറയപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. സ്നേഹംതല്ലുമില്ലാത്ത ഒരു സാധനവും ധനവുമാണ്. സമ്പത്തിനും സൗഖ്യത്തിനും മുക്തിക്കുമെല്ലാം ബീജവുമാണ്.

അക്കഥ നിൽക്കട്ടെ, ഇനി വോന്റെ യോഗക്ഷേമത്തെയും ജീവിതചരിത്രത്തെയും കുറിച്ചു അതളിച്ചെയ്യണം. സമാവർത്തനം കഴിഞ്ഞു നാം തമ്മിൽ പഠിഞ്ഞതിൽപിന്നെ, വോൻ ഗൃഹസ്വാശ്രമത്തെ അംഗീകരിച്ചു എന്നുകേട്ടു. ഉത്തമമായ ആ സാധനം മിന്നി വോന്നുരൂപതന്നെയോ? ദാർശ്ട്യദീപിധകൾ നേരിട്ടാലും സ്വധർമ്മത്തിൽ നിന്നുപോലും വ്യതിചലിക്കാതെ ആ സാധനം വർത്തിക്കുന്നുവോ? കലടിപണ്ടായ നന്മാനങ്ങളെ വേൻ ആ അന്തർജ്ജനത്തിൽ ഉല്ലാടിപ്പിച്ചുവോ? ആ സാധനമാരോടെങ്കിലും സുദൃഢം നൽകി വഴിപാടും സംരക്ഷിക്കുന്നുവോ? അവരുടെ ഉപനന്മാദികൾ കഴിഞ്ഞുവോ? വിദ്യാഭ്യാസം വഴിപാലെ ചെയ്തിച്ചുവോ? വോക്കലും ഭാഷാകളും അവർ ഭക്തിയുള്ളവരായിരിക്കുന്നില്ലയോ? ജപതപോനിയമാടി സ്വകൃത്യങ്ങളെ വോൻ ശരിയായി അനുഷ്ഠിച്ചുപോരുന്നില്ലയോ? വോന്റെ സ്വഭാവം അതുകൂടെ അനുഷ്ഠാനത്തിനു സൗമ്യമുള്ളതുതല്ലയോ?

ഇങ്ങനെ ഓരോ കശലപ്രശ്നങ്ങൾ ചെയ്തു ഭഗവാന്റെ കാരുണ്യാതിശയത്തെ അഭിനന്ദിച്ചു കഥേലൻ ഉചിതമായ മറുപടി പറക്കയും, ചേദാർത്ഥസ്വരൂപനായ ആ പരാത്മാവിനെ, ഹൃദയം തമ്മിൽ ധ്യാനിച്ചുവെച്ചു, അനന്ദബാഷ്പങ്ങൾ വെച്ചുകൊണ്ടുനിശ്ചലനായിരിക്കുകയെന്നു ചെയ്തു. വീണ്ടും ഭഗവാൻ ഓരോപ്രശ്നങ്ങൾ അരംഭിച്ചു. ഹേ മൂനിശ്രേഷ്ഠ! നമ്മൾ ഗുരുകലാപാണ്ഡിത്യം ചെയ്തു കാലത്തെ കഥകൾ എല്ലാം അങ്ങേക്കോർമ്മയുണ്ടോ? ഒരുവിധം നമ്മുടെ ഗുരുനന്മന്റെ ധർമ്മത്തിനുമെ വിരകിനായി കല്പിച്ചയച്ചതോക്കുന്നുണ്ടോ? വിരകൊടിക്കാൻ നമ്മൾ കാട്ടിപ്പോയപ്പോൾ, കുറിയമായ ഇടിനാദത്തോടുകൂടിയ ചെതുമഴയെയ്യതും, കടന്നില്ലാത്ത നമ്മൾ നന്നെത്തു വൃക്ഷജൂവട്ടിൽ പററിപ്പിടിച്ചുനിന്നതും, ശീതം ബാധിച്ചു കിടന്നിട്ടുണ്ടെന്നും മഴവെള്ളംപൊങ്ങി നമ്മെ നന്നയ്ക്കയാൽ, വൃക്ഷക്കൊമ്പിൽ കയറി നാം അഭയംപ്രാപിച്ചതും, മഴകഴിഞ്ഞപ്പോഴേക്കു നേരം ഇറട്ടിപ്പോകയാൽ വഴിയറിയാതെ അരുണോദയമാകുന്നതുവരെ കൊടുംകാട്ടിൽ ചുറ്റിനിടന്നതും, പരദിവസം നന്നെത്താലിച്ചു വിരകുമായി നാം വരുമ്പോൾ മഹർഷിനമ്മെ അന്വേഷിച്ചുനടന്നവന്നു വഴിമുക്ക് കണ്ടുമുട്ടി ഓരോ ഉപചാരവാക്കുകൾ പറഞ്ഞു അംഗീകരിച്ചതും, പാണ്ഡിറ്റ് ഗൃഹത്തിൽ ചെന്നപ്പോൾ ഗുരുപതി പ്രീതിചൂടും അശ്ശി വെച്ചതും, എല്ലാം കാക്കുന്നുണ്ടോ? വിശേഷിച്ചും അദ്വൈത്തിന്റെ ശിഷ്യന്മാരിൽവെച്ചു അമന്മാരും ഗുരുഭക്തിയുള്ളവരും നമ്മളാണെന്നു അതളിച്ചെയ്യതും കാക്കുന്നുണ്ടോ?

ഇങ്ങനെ കശലപ്രശ്നങ്ങളും ഗുരുകലാപാണ്ഡിത്യത്താൽ പ്രസ്താവങ്ങളും കൊണ്ടു നന്ദിച്ചിരുന്നശേഷം, ഭഗവാൻ, — “പ്രിയവരന്യ! പൂർവ്വനാളായിട്ടില്ലാത്ത ലോഭോൻ എന്നെക്കാണാൻപറന്നത്. എനിക്കു ഭക്ഷിക്കാൻ വല്ലതുംകൊണ്ടുവന്നിട്ടുണ്ടോ? നന്നെ വിശക്കുന്നു. കൊണ്ടുവന്നിട്ടുണ്ടെങ്കിൽ ചേരം ഇങ്ങുതരിക. ഉത്തമമായ വോന്റെ ധർമ്മത്തിൽ എനിക്കു യാതൊന്നും തന്നെയല്ലാതെ ഇരിക്കയില്ല” എന്നതളിച്ചെയ്തു, ചെന്നാമരപ്പുറംപോലെയുള്ള തൃക്കൈകൾ നീട്ടിവെച്ചാൽ, കഥേലൻ ഭജാവിവശനായി, “ഹേ കഷ്ടം! ദേവന്മാർക്കു തൃപ്തിയാർഹം പീയൂഷത്തെദാനംചെയ്തു ഭഗവാൻ കല്ലും കരടും പോകാത്ത ഈ അവിൽ ഞാനെങ്ങിനെയാണു കൊടുക്കേണ്ടതു്? എന്നുനിശ്ചയിച്ചു, ഒന്നുമറുപടി പറഞ്ഞില്ല. അതു മനസ്സിലാക്കിയ കരുണാകരനായ ഭഗവാൻ, കഥേലൻ കക്ഷത്തിൽ ഒളിച്ചുവെച്ചിരുന്ന അവിൽക്കിഴിക്കുപിടികൂടി. അഭിമാനത്താൽ കഥേലൻ അതു മുറുകെപ്പിടിച്ചു എങ്കിലും ഭഗവാൻ അതു കൈക്കലാക്കി അഴിച്ചു. — “ഹേപ്രിയവരന്യ! അവിൽ എനിക്കു വളരെ പ്രിയപ്പെട്ടതാണ്? ആ പരമാർത്ഥം വോൻ മുൻകൂട്ടി അറിഞ്ഞു

തിന്നെക്കുറിച്ചു ഞാൻ അതുതല്ലെടുത്തു ഇപ്പോൾ ഏതാൾ മുൻകൂട്ടി അറിഞ്ഞുവെന്ന് കണ്ടുതുപരമാർത്ഥസ്നേഹത്തിന്റെ ചിഹ്നമാകുന്നു. എന്നരുചെയ്തു, അത്യാത്മീയോടെ ഒരു പിടിവാരി ഭക്ഷിച്ചു. — ഓ ഓ! ഇതു അത്യാത്മ ഭക്തികരമായിരിക്കുന്നു. ഇതിൽ നെയ്യും ശക്കരവും തുടങ്ങിയവ. ഇതു സാധാരണയും പ്രേമപൂർവ്വമായ ഒരു ഭക്ഷണസാധനം ഇതിനുമുൻപു ഞാൻ അനുഭവിച്ചിട്ടില്ല. പ്രിയപ്പെട്ട ജനങ്ങൾ ചെയ്യുന്നതെല്ലാം പ്രിയംകരമായല്ലാതെ വരികയില്ലെന്നുള്ള സുഭാഷിതം പരമാർത്ഥമാകുന്നു. എന്നാൽ ധന്യവാദങ്ങളോടുകൂടി രണ്ടാമതും അപ്പലിൽ കൈറുച്ച്, ഒരു മുഷ്ടിവാരി ഭക്ഷിക്കാൻ ഭാവിച്ചു.

അദ്ദേഹം അതുകണ്ടു തർക്കിനീദേവി, പരിഭ്രാന്തനായതുപോലെ, അവലംബം ഭൂതത്തിലും വെച്ച് ഓടിപ്പോയതു ഭർത്താവിന്റെ കൈകൾ പിടിച്ചു. അ മുഷ്ടിയിൽപ്പെട്ട അവിൽപ്പിന്നിട തരണം. എന്നാലപ്പോഴൊക്കെ ധന്യമായിത്തന്നെ പറഞ്ഞു. പ്രാണനാഥ! കേവലമായ ഈ കുമ്പസാരം ചെറുശ്ചെറുശ്ചെറുതായി, എന്നു സംഭവിച്ചു, ഒരു പിടി അവിൽ ഭക്ഷിച്ചപ്പോൾ തന്നെ അദ്ദേഹം ലോകോത്തര സംപന്നനായിത്തീർന്നു. ഇനി, രണ്ടാമത്തെ അപ്പലിൽ പിടികൂടി ഭക്ഷിക്കുന്നതായാൽ, ഞാൻ അദ്ദേഹത്തിന്റെ ദാസ്യം വഹിക്കത്തക്കനിലയാകും. അങ്ങനെ പാദശുശ്രൂഷയെ ചെയ്തു ദിവസങ്ങൾ നയിക്കണമെന്നു ഗ്രഹിക്കുന്ന എന്നെ ഈ ബ്രാഹ്മണന്റെ ദാസിയായെന്നതു പരമസങ്കടമാണ്.

ഭഗവാൻ:—പ്രിയ! കേവലമാണെന്നുവെച്ചാൽ എന്നെപ്പോലും ഞാൻ മറന്നുപോകുമെന്നുള്ള പരമാർത്ഥം ഭവതി അറിഞ്ഞിരിക്കുമല്ലോ? ഭവതിയേ ദാസിയായെന്നു ഞാൻ ഉദ്ദേശിച്ചില്ല. എങ്കിലും ഇപ്പോൾ ഇപ്പോൾ എന്നെ നിരോധിച്ചില്ലായിരുന്നുവെങ്കിൽ ഭവതിയുടെ വിരഹം എന്താക്കുമായിത്തീർന്നു. എന്നരുചിയെ ചെയ്തു വാരിയ അവിൽ തിരികെ പാത്രത്തിലിട്ടിട്ടു കുമ്പസാരം ഉപചരിച്ചുസ്നാനം ചെയ്തിട്ടു മുഷ്ടിയിൽ തുപ്പിക്കുക, — “തങ്കത്താർ തർത്തിലളിതമാം ദന്തരല്ലോപ്പുസൽ പലുകത്തിന്മേൽ” ശ്ലോകം. താനും, അതിനരികേതന്നെ സ്വപ്നരത്നവചിതമായ ഒരു മഞ്ചത്തിൽ ശായിച്ചു, പരമാനന്ദചിത്തനായി മാത്രമായിത്തീർന്നു. നിദ്രയില്ലാതെതന്നെ കഴിച്ചുകൂട്ടി. അടുത്തദിവസം അതേപോലെതന്നെ, കുമ്പസാരം ഉന്നമനം നേടുന്ന നിത്യകർമ്മങ്ങളും കഴിച്ചശേഷം യാത്രപറഞ്ഞു പുറപ്പെട്ടു. ഭഗവാൻ അനന്തരമായി, ഗോപുരവാതിൽക്കൽ ചെന്നപ്പോൾ, ഉപചാരങ്ങൾക്കു പലതും പറഞ്ഞുപിരിഞ്ഞുപോകയും ചെയ്തു.

ഭഗവാൻ അത്യാത്മീയമാനഭക്തിയോടുകൂടി ഉപചരിച്ച സൽകരിച്ച ബ്രാഹ്മണൻ യാതൊരു പ്രതിഫലവും ലഭിക്കാതെ വെറും കത്യാപിപോകുന്നതുകണ്ടു, പലരും അതുതല്ലെടുത്തു ഓ! കഷ്ടം! ഇദ്ദേഹം എത്ര ദുഷ്ടനാണെന്നും, കഷ്ടതകൾ സഹിച്ചു, വല്ലതും ലഭിക്കുമെന്നായിച്ചെന്ന ഒരു ദേവമാകുന്നു. യാതൊന്നും കെട്ടിക്കൊണ്ടിരിക്കാതെല്ലോ ഭഗവാൻ യാത്രയാക്കിയതു്. കരുണാനിധിയായ അവിടുത്തെ ഒരു നിയമത്തെപ്പോലെ ഭവിക്കുമോ? അഥവാ മായാസമെന്നായ അവിടുത്തെ മനോഹരി അറിഞ്ഞു? എന്നിങ്ങനെ പലപ്രശ്നങ്ങളും സ്രീകളും അനുകമ്പയോടുകൂടി പറഞ്ഞുകൊണ്ടു് നിൽക്കുമ്പോൾ, കുമ്പസാരം സംഗ്രഹിച്ചു നാഥിധന്യത്തിന്റെ വിരഹം ലോകത്തിൽ മുന്തിക്കൊണ്ടു്. ഭഗവാന്റെ കേവലാത്മീയത്തെയും സൽക്കാരവിഷയത്തെയും കുറിച്ചു അറിയുകയും, അഴിവില്ലാത്ത ഭഗവൽപദങ്ങളെ ധ്യാനിച്ചും ഭഗവത്സ്മരണത്തിലെ ദിവ്യാധിപതിയോടു കൂടി വിസ്മയിച്ചും, നടന്നുപോകുമ്പോൾ കഴുത്തിൽ കിടന്നു തൂങ്ങിക്കൊണ്ടിരിക്കുകയും ചെയ്തു. നിസ്തേജവും വിക്രമപുരമായ ശരീരം ദിവ്യതയോടുകൂടി സമ്പന്നമാകുകയും കീറത്തുണികൾ പീതാംബരങ്ങളാകുകയും ചെയ്തു. സ്വഭാവത്തോടു അടുത്തു വെച്ചാൽ കുമ്പസാരം തന്റെ പത്നിയുടെ സന്ദേശത്തെക്കുറിച്ചോത്തു. കഷ്ടം! പട്ടിണിയായി വീട്ടിൽ കിടക്കുന്ന അസാധു കുടുംബം എന്റെ വരവും കാത്തിരിക്കുന്നു. ഓ ജഗദീശ! ഞാൻ അവരോടു ചെന്നൊരു സമാധാനമാണു പറയേണ്ടതു്. കത്തിക്കൊള്ളുന്ന ജ്വരാനിയുടെ ചൂടു സഹിക്കാൻ ശക്തരാകാതെ കിടന്നു നിലവിളക്കുന്ന ഇളംപൈതളത്തോടു അച്ഛനപ്പോൾ വരും ക

ഞങ്ങളെ! അദ്ദേഹം നിങ്ങൾക്കു ഭക്ഷണത്തിനാണുപോയിരിക്കുന്നത്. എന്നിങ്ങനെ പറഞ്ഞാശ്ചരിയപ്പെട്ടു, എന്റെ വരവും കാത്തിരിക്കുന്ന ഒരു പതിവുതന്നെ കാണുമ്പോൾ ഞാൻ എന്താണു പറയുക? ഭഗവാനോടു ഇങ്ങാരിഭൂതമായിത്തീർന്നു, ഒരുവാക്കുപോലും പറയാൻ എന്നിങ്ങനെ സാധിച്ചില്ല. അഥവാ, പറയാത്തതന്നെ എല്ലാവരും അവിടെ അറിയാവുന്നതുമാണ്. ഞാൻ അങ്ങോട്ടുവിട്ടിട്ടില്ലെങ്കിലും കല്പിച്ചിങ്ങോട്ടുചോദിച്ചുതരില്ല. അതു്, ദൈവസങ്കല്പമാണെന്നുതന്നെ വിചാരിക്കേണ്ടിയിരിക്കുന്നു. മതിയല്ല വിചിതന്നെ വെളുത്ത്—എന്നപഴയൊല്ല സത്യംതന്നെ. അത്മാവിനു പാശത്തിനെ ഭാഗം ചെയ്യുന്ന ഒരു ഭഗവാനെക്കണ്ടപ്പോൾ മുക്തിയെക്കുറിച്ചല്ലാതെ ധനത്തെക്കുറിച്ചുനിശ്ചയിച്ചുപോയില്ല. അതെന്റെ പുണ്യവിശേഷമാണെന്നുള്ളതിന്നു തക്കമില്ല. എങ്കിലും സംസാരബന്ധത്താൽ എന്നിങ്ങനെ മനസ്സാധാരണമുണ്ടാകുന്നില്ല. “അഥ! അച്ഛൻവന്നു—അച്ഛൻവന്നു—അച്ഛ! ഞങ്ങൾക്കു തുകാണ്ടുവന്നു വേഗംതന്നെ” —എന്നിങ്ങനെ പറഞ്ഞുകൊണ്ടുണ്ടാടിവരുന്ന പുത്രന്മാരോടു മറുപടി പറയുന്ന കഥ കാക്കുമ്പോൾ, തിരികെ ചോരകയ്യുതന്നപോയി ഭഗവാനെക്കണ്ടു്, വല്ലഭം യാചിച്ചാലോ എന്നു നോന്നിപ്പോകുന്നു. അല്ലെങ്കിൽ അതെന്തിനു? സഭലജ്ഞാനമെന്നു അവിടേക്കു നിഗ്രഹാനുഗ്രഹശക്തി സാധിച്ചിട്ടുണ്ടല്ലോ? അവിടുന്ന് സർവ്വശാക്തിമൂലമല്ലേ? വിശേഷിച്ചും. ചോരകയിൽ നിന്നും ഞാൻ തിരികുവാൻ കണ്ടതു്, ശുഭാഭിഷേകമെന്നു ചോരകയ്ക്കുണ്ടല്ലോ. എന്തെന്നല്ലാം കാശാവിചാരപരമ്പരയാൽ വിചാരിച്ചു മനസ്സായ കുചേലൻ വഴിയുടെ ഭാഗമോ ഭാഗമോ അറിയാതെ യാത്രചെയ്യുമ്പോൾ, മട്ടകളത്തായി സുവർണ്ണത്തപരികീർണ്ണമായ ഒരു മണിമന്ദിരം അകാശചൂഷികളായ ശോപുരങ്ങളാൽ അലംകൃതമായി കാണപ്പെട്ടു. ഓഹ! ഞാൻ വീണ്ടും ഭഗവദ്വിചാരസമാനമായ ചോരകയിലേക്കുവന്നോ വന്നുവെന്നു്? അഥവാ, ഇതു ചോരകയല്ലയോ? സമുദ്രം കാണുന്നില്ലല്ലോ—എന്നിങ്ങനെ പരിഭ്രാന്ത മനസ്സനായ കുചേലൻ ദിഗ്ഭ്രാന്താൽ നിശ്ചലനായി നിന്നുപോയി. തൽക്ഷണംതന്നെ സർവ്വഭാണവിഭൂതിശാലിയായ ഒരു സുന്ദരിദാസിമാരെ പരിവൃതയായി, അഷ്ടമംഗലാദികൾ കൈയിൽധരിച്ചു്, ഒരു രത്നപ്പല്ലക്കും ചുമപ്പിച്ചുകൊണ്ടു്, അഭിമുഖമായി വരുന്നതു കാണായി. അതു സാക്ഷാൽ മഹാചക്രീതന്നെതന്നെ നിശ്ചയിച്ചും വസ്ത്രകർമ്മ നസ്സിദ്ധാകാത്തു പരിഭ്രമിച്ചും കുചേലൻ നിൽക്കുമ്പോൾ, കൈയിൽ വളകളും കാവിൽതളകളും മാറുരത്താണങ്ങളും ദിവ്യവസ്ത്രങ്ങളും ധരിച്ചു്, തുള്ളിച്ചിരിക്കുകയോണ്ടാടിവരുന്ന തന്റെ പുത്രന്മാരെയും കാണായി. അഥവാ സർവ്വശക്തനാകുകയുംതന്നെ, ഈ കാണപ്പെട്ട മണിമന്ദിരങ്ങളെല്ലാം ഭഗവാൻ എന്റെ സാധുക്കളുംബന്ധിനായി അനുഗ്രഹിച്ചു. എന്നു തന്നത്താൻ പറഞ്ഞുകൊണ്ടു്, കുചേലൻ പുത്രന്മാരെ അവിംഗനംചെയ്തനിൽക്കുന്നതിനിടയ്ക്കു്, പതിയും പരിവാരങ്ങളും കാൽക്കൽവീണു നമസ്കരിച്ചു്, അദ്ദേഹത്തെ പല്ലക്കിൽ ഉപവേശിപ്പിച്ചു. അനന്തരം സർവ്വവിധചാതുര്യമോഷ്ടങ്ങളോടുകൂടി ത്തിരിച്ചു അളകാപുരത്തെയും അതിശയിക്കുന്ന തന്റെ മണിമന്ദിരത്തിൽ ചെന്നുകടന്നുപോകുവഴികു ദേവകൾ പുഷ്പവൃഷ്ടിയെയും ദുര്യഭിമോഷിക്കയും കാണികൾ വിസ്മയകലരായി വാഴ്ത്തസ്തുതിക്കയുംചെയ്തു.

മൂന്നാംഅദ്ധ്യായം.

(കുചേലൻ ഐശ്വര്യംസിലിച്ചുപരമപദമേറ്റത്തു്)

അല്ലയോ പരീക്ഷിതമഹാരാജ! കുചേലബ്രാഹ്മണൻവിചിത്രവും വിശാലവുമായ തന്റെ മണിമന്ദിരത്തിൽ കടന്നപ്പോൾ ചോരകയിൽ പ്രവേശിച്ചുസന്തതങ്ങളായതുപോലെ മതിഭ്രമവും വിസ്മയവും വർദ്ധിച്ചു. അനേകംദാസീദാസന്മാർ അവിടുവീടുന്നിന്നു്, അദ്ദേ

ഹത്തെ വന്ദിച്ചു. അടുത്ത അഗ്രഹാരങ്ങളിലുള്ള പാതം അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഭാഗ്യോദയത്തെ അഭിനന്ദിക്കാനും അശീർവദിക്കാനുമായി അവിടെക്കൂടിയിരുന്നു. ഭഗവദ്ഭജനത്തിന്റെ ഫലം സമ്പത്താണോ മുക്തിയാണോ എന്നു ചിലസാധുക്കൾ സംശയിച്ചു. കുമ്പേലപത്നിയുടെ അഭിമതപ്രകാരം, ഭഗവാൻ ഈ സമ്പത്തിനെ ദാനം ചെയ്തതാണെന്നും, കുമ്പേലൻ ധനത്തിൽ വിരക്തനാണെന്നും പലരും സംസാരിച്ചു—ജ്ഞാനികൾക്കു ധനമുണ്ടായാലും അവരുടെ മനസ്സ്, അതിൽ പതിയുകയോ അധരം കുറിക്കുകയോ ചെയ്തയില്ലെന്നും അതിലേക്കു ജനകൻമുതലായ രാജാക്കൾ ദ്രാഹ്യാന്തമാണെന്നും കുമ്പേലനും അതുപോലെ വിരക്തനും ജ്ഞാനിയുമാണെന്നും ചിലർ പറഞ്ഞു. സമ്പത്തും ഭയ്യുംപുത്രന്മാരും മെല്ലാം സംസാരിക്കുകയല്ലയോ വേണ്ടത്? മുനിമാക്കാരാ? എന്നു ചിലർ ചോദിക്കുകയും അതിന്നു മറുപടിയിായി, ചൂഡനമുനി ബാഹ്യകാലം മുതൽക്കേ തപസ്സുചെയ്തതും ഒടുവിൽ സംസാരിച്ചിരുന്ന മുക്തിയടയുകയും ചെയ്ത കഥ ചിലർ പറഞ്ഞുപോയി.

ഇത്രയും കേട്ടപ്പോൾ, ശുകനെ വന്ദിച്ച്, ചൂഡനമുനിയുടെ ചരിത്രം കേൾപ്പിക്കണമെന്നു പരീക്ഷിത്താവശ്യപ്പെട്ടു. ശുകൻ ഇങ്ങനെ പറഞ്ഞു. ഫേരാജൻ ഭൃഗുമുനിയുടെ മകനായ ചൂഡനൻ ഹിമവാൻപർവതത്തിന്റെ താഴ്വരയിലുള്ള കൊടുംകുട്ടിൽ പലനാൾ തപസ്സുചെയ്തുകൊണ്ടിരിക്കുമ്പോൾ അദ്ദേഹത്തിന്റെ ശരീരം മുഴുവൻ പുറുകൊണ്ടു മുടിപ്പോയി. അക്കാലത്തു്, ഒരുദിവസം ശയ്യാതിഷ്ഠനായ രാജാവിന്റെ മകളും തോഴിമാരുമായി ആ വനത്തിൽ പൂവിറുകുന്നതായിപ്പോയി. അവർ അങ്ങനെ ചുറ്റിനടക്കവേ, ഒരു ഭംഗത്തു പുറുവളർന്നിരിക്കുന്നതുകണ്ടു്, അതിനുള്ളിൽ എന്താണെന്നു പരിശോധിപ്പാനായി രാജപുത്രി അടുത്തുചെന്നുനോക്കി. മുനിയുടെതോൾഭംഗത്തുപുറിൽ ഒരു ചിത്രമുണ്ടായിരുന്നതിൽ കൂടിയാണു നോക്കിയതു്. തുറന്നിരിക്കുന്ന അദ്ദേഹത്തിന്റെ കണ്ണുകൾകണ്ടു് അതു വണ്ടുകളോമറോരാണെന്നു സംശയിച്ച്, ഒരു പുൽക്കൊടിമെടുത്തു്, അതിലൊന്നിൽ കൂത്തി. പേദനകൊണ്ടു സമാധിരൂപിഞ്ഞ മുനി മുഖത്തെപുറു രട്ടിനോക്കി സർവ്വം ഗന്ധുരമായ ഒരു കന്യകയെയാണു ഉടനെ മുന്ദിതകണ്ടതു്, തൽക്ഷണംതന്നെ കരം വിവശനായി കന്യകയുടെ കൈകളിൽ എത്തിപ്പിടിക്കാൻ ഭാവിച്ചു. അതിനിടകൊടുക്കാതെ അവൾ വലത്തു തൽ ദൂരത്തോടിറങ്ങുകയുണ്ടുതു. യദൃച്ഛയാ ആ അവസരത്തിൽ ശയ്യാതി നായാട്ടിനായി ആ വനത്തിൽ ചെന്നുചേർന്ന. ചൂഡനമുനിയെ അദ്ദേഹം കണ്ടുകൂടി വന്ദിക്കുകയും കണ്ണുകളിൽ കൂടി നീരാഴുകുന്നതിന്റെ കാരണം ചോദിക്കുകയും ചെയ്തു. ഒരു കന്യക കണ്ണിൽ ഒരു പുൽക്കൊടികൊണ്ടുകത്തിവ്രണപ്പെടുത്തിയെന്നും അവൾ അരാണെന്നു നേപാടിയിരുന്നെന്നും രാജാവിനോടു പറഞ്ഞു. മുനിയുടെ അജ്ഞാനസമീപിച്ച രാജാപുത്രപോയി അനേപാടിപ്പോൾ വസ്തുതകളെല്ലാം മനസ്സിലായി. അറില്ലായ്മകൊണ്ടു തന്റെ പുത്രിയാണു്, ആ തെറ്റുചെയ്തപോയതെന്നും, ക്ഷമിച്ചനുഗ്രഹിക്കാൻ കരുണയുണ്ടാകണമെന്നും രാജാപു മുനിയോടു അഭ്യർത്ഥിച്ചു. അവളെ, തന്നിക്കു കല്യാണം കഴിച്ചുതരാത്തപക്ഷം താൻ ക്ഷമിക്കുന്നതല്ലെന്നു മുനി പറഞ്ഞു. ശാപശാപിതനായ രാജാപു ഉടൻതന്നെ, പുത്രിയെ അമുനീശ്വരനു വിവാഹം ചെയ്തുകൊടുത്തു. അവരങ്ങനെ ദമ്പതിമാരായിരിക്കുന്ന കാലത്തു ഒരുദിവസം വനത്തിൽ വെച്ചു്, അശ്വനീദേവൻ ആ രാജസുതയെക്കണ്ടിങ്ങനെ പറഞ്ഞു—“ദേവസുന്ദരി നീയായുടെ പുത്രിയാണു്? പേരെന്താണു്? സമ്മതമുള്ളപക്ഷം ഞങ്ങളെ നീ വിവാഹം ചെയ്യണം എന്നാഗ്രഹമുണ്ടു്.

രാജപുത്രി:—“ഹേ ദേവന്മാരേ! ഞാൻ ശയ്യാതിയെന്ന രാജാവിന്റെ മകളാണു്? സുകന്യകയെന്നാണുപേരു് ചൂഡനമുനിയുടെ പത്നയാണു്. മരണത്തെ ഇനി എന്നിക്കു വരിക്കാൻ പാടില്ല—എന്നറിവിച്ചു.

അശ്വനീദേവൻ അതുകേട്ടുപറഞ്ഞു—“സുന്ദരി! ഭവതിയുടെ ഭർത്താവു കരിയിലുകേടിച്ചും കാട്ടാറിലെ വെള്ളം കുടിച്ചും ജീവിക്കുന്ന ഒരു മുനിയല്ലേ? അയാൾക്കു രജോഗുണമെവിടെ? അതുകൊണ്ടു ശുംഭാശുസേ കന്മാരായ ഞങ്ങളിൽക്കൊളെ ഭർത്താവാൻ പരിച്ചു് യൗവനത്തെ നഷ്ടമാക്കുക—സുകന്യ:—“ദേവന്മാരേ! എന്റെ ഭർത്താവു വൃദ്ധനും വിരൂപനുമല്ല. യൗവനയുക്തനും സുകമാശശീരനാണു്—കാണണമെങ്കിൽ ഞാൻ ഇപ്പോ

കൂട്ടിക്കൊണ്ടുപോം. എന്നു പറഞ്ഞുവെന്ന്, ചുവന്നമുഖം ചിത്രം, സകലവസ്തുക്കളും പറഞ്ഞുകേൾപ്പിച്ചു. അദ്ദേഹം ഉടൻതന്നെ അടുത്തുള്ള ഒരുതാമരപ്പൊയ്ക്കയിലിറങ്ങിമുങ്ങി. നീവൻപ്പോൾ അതികോമളശരീരമായിവെച്ചു. കുന്ദർപ്പസുന്ദരനായ ചുവന്ന ഉടൻതന്നെ, പതിയുമായിച്ചെന്നു, ദേവന്മാരെ വന്ദിച്ചുനിന്നു. സന്ദേശമായ അപർ ആ സാധുവതിമാരെ അനുഗ്രഹിക്കയും പരീക്ഷണാർത്ഥം ചോദിച്ചതാണെന്നുള്ള വസ്തുത പ്രസ്താവിക്കുകയും ചെയ്തപ്പോൾ അന്തർലോകം ചുവന്ന ധർമ്മവിരുദ്ധമായ കാമത്തെ പാടിച്ച്, അവിടെ പുത്രോല്പാദനം ചെയ്തു പലനാൾ ജീവിയ്ക്കുകയും മരിക്കുകയും ഇങ്ങനെയാണു ചുവന്നകഥ. അതിനാൽ കഥാകാരൻ ഭയ്യവാനാണെങ്കിലും അദ്ദേഹത്തിന്റെ തപോനിഷ്ഠയോ മരിക്കാത്തതിനോ യാതൊരുവില്ലാപമില്ല. പലരും ഇങ്ങനെ പലരും പറഞ്ഞുകൊണ്ടുനിൽക്കുമ്പോൾ, കഥാകാരൻ ഗ്രാമാന്തർഭാഗത്തിലെത്തി, മാളികത്താഴെയുള്ള ചന്ദ്രകാന്തവേടിയിൽ അവസേമിച്ചു. പതി, സ്വർണ്ണകലശലത്താൽ ഭർത്താവിന്റെ പാദങ്ങൾക്കടുക്കി മാളികമേൽ കൂട്ടിക്കൊണ്ടുപോയി, സുവർണ്ണപലകത്തിന്മേൽ ഉപവേശിച്ചു, ഉപവേശിച്ചുനിന്നു. കാണപ്പെടതെല്ലാം ഭഗവദനുഗ്രഹത്താൽ സിദ്ധിച്ചതാണെന്നുള്ള ബോധത്തോടു കൂടി, വിരക്തരും നിര്യമുക്തരായ ഒരു ദേവതിമാർ, സന്തോഷിച്ചിരുന്നു. അനന്തരം കഥാകാരൻ അസന്ധത്തുകൾക്കു ഏല്പാർക്കുന്നതായി എന്നു പതിയോടു ചേർന്നു. അപ്പോൾ ചാകയ്യോ മരവിവസംതന്നെ സ്വന്തംകാലം സമീപിച്ചപ്പോൾ സ്വന്തം സുന്ദരനായ ഒരു ദേവികയിൽ ഒരു ചെന്താമരപ്പൊയ്ക്കയിൽ കയറിക്കൊണ്ടു മുററത്തു വന്നുനിന്നു, ഭഗവതേ! ദേവതിയുടെ ഭർത്താവു കൂട്ടിക്കൊണ്ടുപോയി അവിടെ സന്ദർശിച്ചതിന്റെ പലമായി നിങ്ങൾക്കു സന്ദർശനം കാണാൻ ഞാൻ വന്നു. അനന്തരം സന്ധ്യയായപ്പോൾ, ഏതെന്നു നിങ്ങൾ അന്വേഷിക്കാറാകും—എന്നിങ്ങനെ തന്നെ ഒരു മാളികയ്ക്കു മുററത്തു വന്നു, ഉത്തരകണ്ഠത്തിൽ മണിമാളികമുതലായതെല്ലാം അവിടെ ആവിർഭവിച്ചുവെന്നും കഥാകാരൻ പറഞ്ഞു. അപ്പോഴേക്കു പരിചാകവൃത്തിക്കു 'ഞാൻ ഞാൻ' എന്നുമായി അനുവദിക്കുന്നതാണെന്നും, കഥാകാരനെ ബലാൽതന്നെ ശുശ്രൂഷിക്കാൻ തുടങ്ങി—പതിനീർ തളിച്ചുപിടുക—താമസം വെട്ടിക്കൊണ്ടു കൊണ്ടു—സ്നാനം അടിക്കുകയും കഴിഞ്ഞു—മുതലായി അരംഭിച്ചു പരിചരിക്കുന്നതും, ഒടുവിൽ കഥാകാരൻ ഒരുങ്ങിയിരുന്നതിന്നു. എന്നിട്ടു അദ്ദേഹം ഇങ്ങനെ വിചാരിച്ചു കഴിഞ്ഞു! അർത്ഥം അനർത്ഥംതന്നെ. പരമഭഗവതന്മാർ അത്ഭുതത്തെ അനുഗ്രഹിക്കാത്തതിന്റെ പരമർത്ഥം ഇപ്പോൾ എനിക്കു മനസ്സിലായി. ഇതു നരകപ്രഭവം എന്നല്ല ഭൂപ്രഭവമാണെന്നുള്ളതിന്നു സാരമുണ്ടല്ലോ. ഏതർത്ഥം? ഏതർത്ഥം? ഇത്രയും അഭിമാനമുള്ളതുകൊണ്ടു ജന്മത്തെ അവർത്തിപ്പിക്കുന്നു. അതിനെ ഉപേക്ഷിക്കാതെ മരിക്കുകയും മരിക്കുകയും ചെയ്തുകൊണ്ടു ഉപനിഷത്തുകൾ വെളിക്കുന്നു. ബ്രഹ്മമേസത്യം പ്രപഞ്ചം അസത്യം എന്നതിന്നു ബുദ്ധി അർപ്പിക്കുന്നുവോ അവൻമാത്രമേ ധനാശയം നിന്നു വിമുക്തനാകയുള്ളൂ. അല്ലാത്തവൻ ഏതു സർഗ്ഗത്തെക്കൊണ്ടു കൂടിയവനായാലും അജ്ഞാനിതന്നെ. സന്ധ്യയെക്കണ്ടുവെച്ചുചൊണ്ടിരുന്നു, മുത്തനാകാൻ അനുഗ്രഹിക്കുന്നത്, വെള്ളത്തിൽ മുങ്ങിക്കിടന്നുകൊണ്ടു തീ കാലാർ തുടങ്ങുന്നതുപോലെ അസംബന്ധംതന്നെയാണു്. അതിനാൽ ഭഗവദ്ഗാനത്തിൽതന്നെ ഞാൻ മനസ്സുവെക്കുന്നു. എന്ന് നിശ്ചിതമനസ്സായി മൌനംഭരിക്കിച്ച് ജ്ഞാനനിഷ്ഠനായിരുന്നു.

വിധിപ്രകാരം അനന്തം ഉറപ്പിച്ചു ഭഗവദ്ഗാനം ചെയ്തുകൊണ്ടു കഥാകാരൻ പ്രതിനാലാണെന്ന് പ്രത്യക്ഷപ്പെട്ടു. “ഹേ! ഭഗവതേ! അർത്ഥം ഭൂപ്രഭവമാണെന്നുള്ള ചിന്തയാണോ നിന്നെ ചഞ്ചലപ്പെടുത്തുന്നത്? ഭാവിഭൂതത്തെ വേണമെന്നാണോ നിന്റെപക്ഷം? അങ്ങനെ തോന്നാൻ കാണുമെന്തു? എന്നു ചോദിച്ചു. ചാമഗുരുവായ ഭഗവാനെ അഗ്രഭാഗത്തു ദർശിച്ചമാത്രയിൽ പരമാനുഭവപരിപൂർണ്ണനായ കഥാകാരൻ അനന്താശ്രയംകൊണ്ടു വന്ദിച്ചുനിന്നു. സ്വാമിൻ! ഭഗവൽപാദമേന്മയിന്നു ധനം വില്ലാകാണമെന്നെന്നടിയന്നു തോന്നുന്നു, മാനമൊരിക്കലും

ഷങ്ങളെ മനസ്സിലുളവാക്കുന്നതു ധനമാണ്. അതിനാൽ ധനത്തോടു കൂടാതെയിരിക്കുന്നതാണ് നല്ലതെന്നു തോന്നുന്നു.”

ഭഗവാൻ:—“പരമജ്ഞാനിയായ ബ്രാഹ്മണ്! നീ പറഞ്ഞതിൽപറ്റരെ പരമാർത്ഥമുണ്ടെങ്കിലും താമരയിലയിൽ വെള്ളത്തുള്ളി പറാത്തതുപോലെ ജ്ഞാനികളുടെ ഹൃദയത്തെ അകർഷിക്കാനോ ഭുഷിപ്പിക്കാനോ ധനം മതിയാകുന്നില്ല. നിനക്കുവേണ്ടിയല്ല ഞാൻ ഈ ധനം ദാനം ചെയ്തിട്ടുള്ളത്. ധനേച്ഛശുദ്ധമായ നിന്റെ ഭക്ത്യന്വേയും പുത്രന്മാരെയും ഉദ്ദേശിച്ചുമാത്രമാണ്. അനാരോഗ്യംകൊണ്ടും മറ്റും ശരീരത്തിനുണ്ടാകുന്ന സങ്കടങ്ങളെ മനസ്സിൽ പ്രാപശിപ്പിക്കാതെ വയ്ക്കത്തക്ക ജ്ഞാനശക്തി അർപ്പിക്കുക; അതുകൊണ്ടു അവർ ഭക്ഷണഭികളാൽ സംതൃപ്തായിരുന്നതന്നെ എന്നെ ധ്യാനിക്കട്ടെയെന്നു ഞാൻ നിശ്ചയിച്ചു. നീ പണ്ടു മിന്നും ഒരുപോലെ സംതൃപ്തനായിരുന്നെ. ദാരിദ്ര്യം നിന്നെ കലിക്കലും ബാധിച്ചിരുന്നില്ല. അർത്ഥമല്ലല്ലോ എന്നു സന്തപിക്കുന്നവനും അർത്ഥശയമില്ലാത്തവനും തീരാത്തവനാണ് ദരിദ്രൻ. അവനെത്ര സമ്പത്തുണ്ടായാലും ദാരിദ്ര്യമുന്തിതന്നെ. അല്പാപോലും അർത്ഥമില്ലെങ്കിലും അർത്ഥശക്തനായവൻ സംതൃപ്തനായവനാണ്. എന്നാൽ ഈ സമ്പത്തു, അനർത്ഥമാണെന്നോ നിമർത്ഥകമാണെന്നോ നീ ശപിക്കേണ്ടതില്ല” എന്നു തളിച്ചു.

അയ്യപ്പാടുകളാൽ ഉദ്ബുദ്ധനായ കുമ്പലൻ വേദസൂക്തങ്ങളാൽ ഭഗവാനെ സ്തുതിച്ചു. അനന്തരം ഭഗവദ്ഗാഥാരകമകളെ വാഴ്ത്തി സ്മൃതിവാക്യങ്ങൾ കേട്ടു വിഷ്ണുഭഗവാനെ സന്തുഷ്ടനായി, ഹേ കുമ്പല! നീ ഇപ്പോൾ പരമഭഗവതാധ്യയനായി ഭക്ത്യാപൂരമായി ഭക്തോടുകൂടി ഭൂമിയിൽ ജീവിച്ചിരുന്ന ഒടുവിൽ എന്റെ പാതെ പ്രാപിച്ചാലും—എന്നു തളിച്ചു തുറത്തു.

വിഷ്ണുനിയോഗം പോലെതന്നെ കുമ്പലൻ ഭഗവതോത്തമനായി ഭക്ത്യാപൂരസമ്പത്തുകളിൽ ചേരാതെ ചേർന്നിരുന്നു വളരെനാൾ ഭഗവദ്ഭജനം ചെയ്തും, ഒടുവിൽ ഭഗവന്നിയോഗപ്രകാരം വിഷ്ണുഭഗവതാർഹ്യം ഏഴുനെയ്തളി വന്നു, അദ്ദേഹത്തെ വിമാനത്തിൽ അരോഹിപ്പിച്ചു, ദേവാദികളുടെ പുഷ്പാർച്ചയോടും വാദ്യോഘോഷത്തോടും കൂടി, വൈകുണ്ഠത്തെ പ്രാപിച്ചു ഉടനെ ഭഗവാൻ കരുണാപൂർവ്വം സാമൂഹ്യമുക്തിയെ കൊടുക്കുകയും ചെയ്തു.

കുമ്പലചരിത്രം സമാപ്തം.

